સંસ્કૃત-ગુજરાતી

શબ્દાદર્શ

(અભિધાન કોષ).

સંસ્કૃત ને ગુજરાતી ભાષાના શીખનારો.

ભાગ ૧ લો.

કર્તા,

શાસ્ત્રી ગિરિજાશંકર મયાશંકર મહેતા.

અમદાવાદ.

સંસ્કૃત–ગુજરાતી

શબ્દાદર્શ

મહાન શબ્દકોષ.

સંસ્કૃત ટુ ગુજરાતી જનરલ ડીક્ષનરી.

ભાગ ૧ લો.

सर्वथा व्यवहर्तव्यं कुतो ह्यवचनीयता ।
यथा स्त्रीणां तथा वाचां साधुत्वे दुर्जनो जनः ॥१॥

भवभूति.

કર્તા.

શાસ્ત્રી ગિરિજાશંકર મયાશંકર મ્હેતા.

સ્થલ: અમદાવાદ.

સંવત ૧૯૮૬. પ્રત ૭૫૦ સને ૧૯૨૯

કિંમત રૂ. ૧૦ ૦—૦.

(પોસ્ટેજ અલગ.)

ખાસ સૂચના:—

પ્રથમ ભાગનું શુદ્ધિપત્ર પ્રથમ ભાગમાંજ આપી દેવું એવોજ વિચાર હતો, પણ કેટલાક આકસ્મિક કારણોથી પહોંચી શકાયું નથી તેથી શુદ્ધિપત્ર લગભગ તૈયાર હોવા છતાં બીજા ભાગમાં બીજા ભાગના શુદ્ધિપત્ર સાથેજ આપવામાં આવશે.

શ્રી નિર્મળ પ્રીન્ટિંગ પ્રેસમાં ત્રિવેદી શિવપ્રસાદ
લલ્લુભાઇએ છાપ્યા-પાગમશારોડ-અમદાવાદ.

बाल ब्रह्मचारी

प्रात:स्मरणीय - जगत्पूज्य - विशुद्ध चारित्र चूडामणि - तीर्थोद्धारक
तपोगच्छालङ्कार पूज्यपाद - विद्वद्वर्य - श्री - श्री - श्री -

जन्म सं. १९३० पोष शुक्ल ११.

दीक्षा सं. १९४९ अषाढ शुक्ल ११.

गणिपद सं. १९६१ मार्गशीर्ष शुक्ल ५.

पन्यासपद सं. १९६२ कारतक वद ११.

॥ आचार्यश्री - विजयनीतिसूरीशः ॥

सूरिपद सं. १९७६ मार्गशीर्ष शुक्ल ५.

!! સાદર સમર્પણ !!

બાલબ્રહ્મચારી, શુદ્ધ ચારિત્ર્યશાલી, સકલગુણગણાલંકૃત,
તીર્થોદ્ધારક, વિદ્યા–જ્ઞાન–પ્રચારક આચાર્ય મહારાજ
શ્રી વિજયનીતિસૂરીશ્વરજી !

આપના
માનુષોત્તર
અનેક શુભ ગુણોથી
આકર્ષાઇ, આવા અતિ
મહાન, સાર્વજનીન પરિશ્રમને
આપ જેવા શુદ્ધહૃદયી સરલસ્વભાવી
દિવ્યાત્માના હસ્તકમળમાં સમર્પીને જ
સર્વાંશે સફળ થયેલો સમજી,
સર્વોપયોગી અને સર્વશ્રેષ્ઠ આ
‘ શબ્દાદર્શ ’ શબ્દકોષ,
આપના પવિત્ર
કરકમળમાં
સાદર
સમર્પું
છું.

સમર્પક,
‘ શબ્દાદર્શ ’ કર્તા,
ભવદીય શાસ્ત્રી,
ગિરિજાશંકર મયાશંકરના યથાર્હ.

સાંકેતિક શબ્દોની સૂચી.

પું૦–પુલ્લિંગ–નરજાતિ.

સ્ત્રી૦–સ્ત્રીલિંગ–નારીજાતિ.

નં૦–નપુંસકલિંગ નાન્યતરજાતિ.

ત્રિ૦–ત્રિલિંગ–નર–નારી–નાન્યતર–એ ત્રણે જાતિ.

દ્વિ૦ કે દ્વિવ૦–દ્વિવચન.

બ૦ કે બહુ૦ બહુવચન.

ભ્વા૦–ભ્વાદિગણ–પહેલા ગણનો ધાતુ.

અદા૦–અદાદિગણ–બીજા ગણનો ધાતુ.

જુહો૦–જુહોત્યાદિગણ–ત્રીજા ગણનો ધાતુ.

દિવા૦–દિવાદિગણ–ચોથા ગણનો ધાતુ.

સ્વા૦–સ્વાદિગણ–પાંચમા ગણનો ધાતુ.

તુદા૦–તુદાદિગણ–છઠ્ઠા ગણનો ધાતુ.

રુધા૦–રુધાદિગણ–સાતમા ગણનો ધાતુ.

તના૦–તનાદિગણ–આઠમા ગણનો ધાતુ.

ક્રયા૦–ક્રયાદિગણ–નવમા ગણનો ધાતુ.

ચુ૦ કે ચુરા૦–ચુરાદિગણ–દશમા ગણનો ધાતુ.

સૌ૦ કે સૌત્ર૦–સૌત્ર ધાતુ–સૂત્રપઠિત ધાતુ.

પ૦–પરસ્મૈપદી.

આ૦–આત્મનેપદી.

ઉ૦ કે ઉભ૦–ઉભયપદી.

સ૦ કે સક૦–સકર્મક.

અ૦ કે અક૦–અકર્મક.

દ્વિક૦–દ્વિકર્મક.

અવ્ય૦–અવ્યય.

અવ્યયી૦–અવ્યયીભાવ–સમાસદ્વારા બનેલ અવ્યય.

ॐ तत् सत्

સ્વલ્પ નિવેદન

આજે ગુર્જર સાક્ષર પ્રજાને ચરણે નિવેદન કરતાં આનંદ થાય છે. અતિ મહાન પરિશ્રમે અને અનેકાનેક સંકટ પરંપરાઓમાંથી પસાર થઇને પણ આ-ખરે સંસ્કૃત–ગુજરાતી 'શબ્દાદર્શ' મહાકોષનો આ પ્રથમ વિભાગ ગુજરાતના વિદ્વાન વર્ગ સમક્ષ આજે રજુ કરવામાં આવે છે. અતિ અલ્પ સમયમાં આજ પ્રમાણે આ મહાકોષનો દ્વિતીય વિભાગ આપવામાં આવશે, જે પ્રેસમાં જઇ પણ ચૂકયો છે. સંસ્કૃત સાહિત્યનું વિશાળ ક્ષેત્ર જેવું હૃદયંગમ અને રસપૂર્ણ છે તેવુંજ દુરવગાહ– દુષ્પ્રવેશ પણ છે જ. તે મહાન ક્ષેત્રમાં આવાં આવાં સાહિત્યોની જો સહાય હોય છે તે જરૂર સાધારણપ્રયાસે પણ તે ક્ષેત્રની સુંદર સપાટીપરથી મનગમતાં મોઘાં ફળ પણ હરકોઇ મનુષ્ય મેળવી શકે છે. લોકમાં કહેવત પણ છે કે, રાજા–મહારાજાઓ સુદ્ધાં કોશ–ધનભંડારના ઉપયોગદ્વારાજ પોનાના વિવિધ રાજ્યદ્વારી ક્ષેત્રોમાંથી નવનવાં ફળો પ્રાપ્ત કરી શકે છે અને તેજ પ્રમાણે વિદ્વાન રાજાઓ–મહારાજાઓ પણ કોષ–શબ્દભંડોળના અતુલ ઉપયોગદ્વારાજ વિવિધ સાહિત્યક્ષેત્રોમાંથી નવનવાં દિવ્ય રસાનુભવ–ફળો જરૂર ઉપાર્જન કરે છે. જેમ કોઇ દિવ્યામૃતરસાકર્ષક દોરડાં વગેરેનો અભાવ ધરાવનાર મહાગંભીર રસકૂપ–(જળનો કે અમૃતનો કુવો), ઉપર ટળવળતા રસાકાંક્ષી–તૃષાતુર માનવને ઘણો ઘણો તલપાવે છે–અતિશય વૃથા ફાંફાં મરાવે છે તેમ, શૃંગારાદિ દિવ્યરસામૃતથી પરિપૂર્ણ છતાં આવાં આવાં કોષાદિ પગથીયાં કે સીડી વગેરેથી રહિત અથવા આવાં આવાં કોષાદિ રસાકર્ષક દોરડાં વગેરેનો અભાવ ધરાવનાર સંસ્કૃત સા-હિત્યરસનો મહાગંભીર સુંદર કૂપ, ઉપર ઉપર ટળટળતા રસાકાંક્ષી રસિક માનવ ગણને ઘણોજ તલપાવે છે–તેમાંના સર્વાંગ સ્વાદિષ્ટ રસાનુભવ માટે ઘણાં ઘણાં ફાંફાં મરાવે છે. સંસ્કૃત સાહિત્યના અનેક અભ્યાસીઓ આવિષે સંપૂર્ણ અનુભવી હોય છે. જો કે, અભ્યાસદ્વારા સંસ્કૃત જેવી આજકાલ કિલષ્ટ ગણાતી ભાષા ઉપર પણ પોતાનો ઘણોજ આશ્ચર્યજનક કાબુ ધરાવનારા જે વિદ્વાનો આજ-કાલના સંસ્કૃતભાષાના મૃતપ્રાયસ્થિતિના કાળમાં પણ ઘણે ઘણે સ્થળે મળી શકે છે, તેઓને પણ સ્વાનુભવથી સિદ્ધજ હોય છે કે કોઇ કોઇ પ્રસંગે સંસ્કૃત ભાષાના અતિગંભીર વિષયો, આવા કોષ વગેરે સહાયકોની અનિર્વાર્ય સહાયતા લેવા જરૂર અનિચ્છાએ પણ ફરજ પાડે છે. સર્વજ્ઞ પરમાત્મદેવ વિના કોઇપણ સંસ્કૃતનો ખાં ગણાતો વિદ્વાન પણ એમ કહેવાને હીમત કરી શકે તેમ નથી જ કે, અમે સર્વાંશે સંસ્કૃતના સર્વવિષયોમાં પૂર જોસથી અમારો બુદ્ધિપ્રવાહ અસ્ખલિત પણે ફેલવી શકીએ છીએ ! સંસ્કૃતના વિષમાતિવિષમ મહાકૂટ વિષયો કંઇ એવે સ્થળે મોટા મોટા વિદ્વાનોને પણ આકાશ સામે દૃષ્ટિપાત કરવાની–

વીલે મોઢે માથાં ખણુવાની ફરજ પાડેજ છે. અરે! અનિચ્છાએ પણુ 'જુઓ જુઓ કોષ' એવું આપેક્ષિક વાક્ય અકસ્માત બોલાવી દે છે. જણાવવાની રજા એજ લઉં છું કે, સંસ્કૃતના પ્રત્યેક અભ્યાસીને આવા મહાકોષો અનેકવાર આશીર્વાદરૂપ બને છે. અભ્યાસ કરવા-કરાવવાના ઘણા પ્રસંગે આવા મહાકોષો માર્ગદર્શક ભોમીયાનું કામ જરૂર કરેજ છે; અને આવા પ્રસંગોને સ્વાનુભવમાં ઘણા અભ્યાસીઓ કે અભ્યાસકો લેતા હોવાથી સમાજમાં સર્વને સાધારણ પ્રમાણુમાં પણુ અનુકુળતા મળી શકે એવા આશયથી આ કોષરચનાનો પ્રયત્ન આરંભવામાં આવેલો.

જો કે 'સંસ્કૃત શબ્દની સામે અર્થ તરીકે સંસ્કૃત પર્યાય' એવી રચના શૈલીવાળા 'શબ્દ કલ્પદ્રુમ' 'શબ્દસ્તોમ મહાનિધિ' 'વાચસ્પત્ય' વગેરે ઘણા સંસ્કૃત શબ્દકોષો કલકત્તા વગેરે સ્થળેથી આજકાળ મળી શકે છે પણુ તેઓને સંસ્કૃતમાં સાધારણુ ઠીક ગણુાતા અભ્યાસીઓ અને તેવા અભ્યાસીઓ પણુ જો ગર્ભશ્રીમંત હોય તોજ છૂટથી ઉપયોગમાં લઇ શકે છે. કેમકે તે તે શબ્દકોષોની કીંમત સામાન્ય જનસમાજ ખર્ચી શકે એ ઓછું સંભવે છે. કદાચ કોઈ શ્રીમંત તેવી મોંઘી કીંમતે પણુ તે કોષોનો સંગ્રહ કરે છતાં માતૃભાષા આપણી ગુજરાતી હોવાથી કોઈ કોઇ સ્થળેથી સ્પષ્ટાર્થ મેળવવામાં સાધારણુ જ્ઞાનવાળાને મુશ્કેલી નડેજ છે, આવા આવા અનેક વિચારો કર્યા પછી આ મહાકોષ લખવાનો આરંભ કરેલો. જો કે લગભગ ૩૦ વર્ષ પહેલાં ભાવનગરમાંથી એક મહાશયે સંસ્કૃત ગુજરાતી નામે 'શબ્દચિંતામણિ' શબ્દકોષ પ્રકટ કરેલો પણુ તે આજકાલ ૫૦ કે ૬૦ રૂપીઆ આપતાં પણુ મળવો અશક્ય થઇ પડયો છે અને આખરે સંસ્કૃત ભાષામાં સંસ્કૃત-ગુજરાતી શબ્દકોષની મોટી ખોટ તેની તેજ સ્થિતિમાં જણાઇ. બીજી તરફ જ્યારે જોઇએ છીએ ત્યારે અંગ્રેજી વગેરેનું માતૃભાષામાં અર્થજ્ઞાન આપનાર અનેક શબ્દકોષો-ડીક્ષનરીઓ અનાયાસે આજે મળી શકે છે, પણુ સંસ્કૃત-ગુજરાતી ડીક્ષનરી એક પણુ અત્યારે નથી. આવાં આવાં અનેક કારણોને લક્ષ્યમાં લઇ આ કોષરચનાનો પ્રયાસ મેં આરભેલો અને આજે તે પ્રયાસને સફળ કરવા ગુર્જર પ્રજાચરણે 'શબ્દાદર્શ' મહાકોષનો પ્રથમ ભાગ ધરૂં છું.

આ મહાકોષનું 'શબ્દાદર્શ' એ નામ ખરેખર સત્ય છે. 'શબ્દોના આદર્શ-દર્પણુ' એ અર્થ પ્રમાણેજ લગભગ ઘણા ખરા શબ્દો આ મહાકોષમાંથી મળી શકે છે. કોષરચનાની પદ્ધતિ જે પ્રમાણે હોવી જોઇએ તે પ્રમાણેજ જાળવી છે. પ્રથમ શબ્દનિર્દેશ, તે પછી નર-નારી-નાન્યતર-એમાંની કોઇપણુ-જે હોય તે જાતિનો નિર્દેશ અને તે પછી જે શબ્દના જેટલા અર્થો થતા હોય તે સર્વ ગ્રહણુ કરી અર્થનિર્દેશ આપવામાં આવેલ છે. ઉપરાંત સંસ્કૃત ભાષામાં લગભગ જેટલા ધાતુઓ-ક્રિયાપદો ખાસ ગણાય છે તે સર્વ તેના તેના ગણનિર્દેશ સાથે તથા જે

ધાતુ સકર્મક, અકર્મક, સેટ્ કે અનિટ્ હોય તે પણ સર્વાંશપૂર્ણતાયે આપવામાં આવેલ છે. કોઇ કોઇ ખાસ નામધાતુ–શબ્દમાંથી બનતા ધાતુઓ, સૌત્ર ધાતુઓ, પૃથગ્ ગણાતા કણ્ડ્વાદિ ધાતુઓ અને ધાતુઓમાંથી બનતા ઉપયોગી ધાતુઓ પણ ચુંટી ચુંટીને આપવામાં આવ્યા છે. વળી આ કોષમાં ખાસ વિશેષતા એ છે કે, હેમચન્દ્રાચાર્યના હૈમકોષ–અભિધાન ચિંતામણિના સર્વ શબ્દો કે જેઓ અત્યંત પ્રચલિત છે તેઓનો પણ સંપૂર્ણ અર્થનિર્દેશ સાથે સંગ્રહ કરી લીધો છે અને વિશેષમાં આયુર્વેદ–વૈદક, જ્યોતિષ તથા વેદને લગતા શબ્દો પણ ખાસ આપવામાં આવ્યા છે.

કોષસંકલનામાં મુખ્ય ઉપયોગ ' શબ્દકલ્પદ્રુમ ' શબ્દસ્તોમ મહાનિધિ વાચસ્પત્ય બૃહદભિમાન 'હેમચન્દ્રાચાર્યકૃત હૈમકોષ અભિધાન ચિંતામણિ' 'અમરકોષ' શાલિગ્રામૌષધ–શબ્દસાગર–આયુર્વેદીય ઔષધિકોષ'–આ છ કોષોનો કરવામાં આવેલ છે અને ગૌણ ઉપયોગમાં ' શબ્દ ચિંતામણિ ' તથા બીજા કેટલાક ઉપયોગી કોષો પણ લીધા છે. બન્ને ભાગે મળી એકંદર લગભગ એક લાખ શબ્દોનો આ મહાકોષમાં સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે; અને છપાઇ–કાગળો–બાઇન્ડીંગ–વગેરેમાં પણ પૂરતી યોગ્યતા જાળવી છે. આ મહાકોષમાં જે જે સ્થળે સાંકેતિક શબ્દોનો ઉપયોગ કર્યો છે તેઓના વિશેષ સ્પષ્ટ જ્ઞાનમાટે ' સાંકેતિક શબ્દોની સૂચી ' આપવામાં આવી છે અને પ્રેસના અક્ષરયોજકોની અક્ષરયોજનામાં જે જે અશુદ્ધિઓ જોવામાં આવી છે તથા પ્રુફસંશોધકના જે જે દૃષ્ટિદોષો દૃષ્ટિએ પડયા છે તે સર્વનું શુદ્ધિપત્ર પણ આપેલું છે.

આ મહાકોષના મહાન કાર્યમાં રા. રા. કૃપાશંકર જયરામ ભટ્ટ, જેઓ અમદાવાદમાં તથા આખા ગુજરાતમાં સુપ્રસિદ્ધ ગણાતા ' સસ્તુંસાહિત્યવર્ધક કાર્યાલય'માં એક અનુભવી મેનેજર તરીકે સંતોષકારક કામ કરી ચૂકયા છે અને જેઓ સંપૂર્ણ અનુભવી હોઈ સંસ્કૃત ભાષામાં ઘણોજ રસ લેનારા છે તેમણે કેવળ નિઃસ્વાર્થ બુદ્ધિથી પ્રથમ ભાગનું પ્રુફસંશોધનનું કાર્ય ઉપાડી લઈ શુદ્ધિપત્રનું કાર્ય પણ લક્ષ્યપૂર્વ કરી આપ્યું છે. તે બદલ તેમનો પૂર્ણ આભાર માનવામાં આવે છે. આવું મહાન કાર્ય મોટા પરિશ્રમે અને અત્યારે પ્રથમ ભાગના સ્વરૂપે પણ સમાજસમક્ષ જે હું સમર્પી રહ્યો છું તેમાં મારી માન્યતા પ્રમાણે તો ' ઈશ્વર સંકેત ' એજ મુખ્ય કારણ છે; अस्तु.

ગુજરાતની સાક્ષર પ્રજા આ પરિશ્રમની કદર કરે અને યાવચ્ચંદ્રદિવાકર આ મહાન પુસ્તક ગુજરાતની દિવ્યભૂમિને પ્રતિદિન વિશેષરૂપે ઉપયોગમાં આવે એજ સર્વેશ્વર સર્વાત્મા પ્રત્યે સવિનય પ્રાર્થના.

લેખકઃ—વિદ્વાનોનો ઋણી,'શબ્દાદર્શ' કર્તા.

શાસ્ત્રી ગિરિજાશંકર મયાશંકર મ્હેતા.

જાહેર ખબર.

બીજો ભાગ તૈયાર થાય ત્યાંસુધીમાં હજી પણ ગ્રાહક થનારને અગાઉથી ગ્રાહક થનાર સમજી, બન્ને ભાગનો આ સંપૂર્ણ, શબ્દકોષ રૂ. ૧૫)ની કીંમતે આપવામાં આવશે, પાછળથી રૂ. ૨૦)જ રહેશે, પોસ્ટેજ અલગ. અગાઉથી ગ્રાહક થનારને પ્રથમ ભાગ આપી કીંમતના અર્ધા નાણાં રૂ. ૭ાા) અત્યારે વસુલ કરવામાં આવશે.

બુકસેલરોને મહાન લાભ.

આ શબ્દકોષ મળવાનાં સ્થળઃ-

કર્તા પાસેથી

શાસ્ત્રી ગિરિજાશંકર મયાશંકર મ્હેતા

માંડવીની પોળ—અમદાવાદ.

અથવા

શાસ્ત્રી કલ્યાણજી લાલજી.

ઠે. ઘીકાંટા-રાધાકૃષ્ણ મંદીર, અમદાવાદ.

અથવા

વૈદ્ય વલ્લભરામ ડી. સરાવાળા

ઠે. ઘીકાંટા—ગુજરાત દવાખાના,

અમદાવાદ.

तत् सत्

शब्दादर्श (महाकोष.)

भाग १ लो.

अ.

अ સ્વરોમાંનો પ્રથમ સ્વર.

अ પુ. વિષ્ણુ.

अ અવ્ય. સંબોધનાર્થે, અભાવ, નિષેધ, અલ્પ, અનુકંપા તથા તિરસ્કારાર્થે-અવ્યય.

अऋणिन ત્રિ. ઋણમુક્ત-કરજ વિનાનું.

अंश ચુ. ઉ. સ. સેટ્ ભાગ-હિસ્સો પાડવો.

अंश પુ. ભાગ, ભાગ કરવા યોગ્ય, અવયવ, એક ભાગ, વિભાજ્ય અંક, રાશિનો ત્રીસમો ભાગ.

अंशक ન. દિવસ.

अंशक ત્રિ. જ્ઞાતિ, દાયાદ (મિલ્કતના ભાગીદાર પુત્રાદિ); રાશિનો ત્રીસમો ભાગ, દિવસ.

अंशकूट ન. બળદના બે ખંભા ઉપરનો શિખરાકાર માંસપિણ્ડ-કાંટ-ખૂંટ.

अंशभाज् ત્રિ. अंशक ત્રિ જુઓ.

अंशल ત્રિ. બળવાન, ભાગને ગ્રહણ કરનાર.

अंशसवर्णन ન. લીલાવતી નામના ગણિત ગ્રંથમાં કહેલી સમચ્છેદસાધન એક ક્રિયા

अंशहर ત્રિ. ભાગ લેનાર.

अंशावतरण ન. દેવાદિનો અંશથી આવિર્ભાવ-મનુષ્યાદિરૂપે અવતરવું તે.

अंशिन ત્રિ. ભાગ કરનાર, જેના ભાગ થઈ શકે તે.

अंशु પુ. કિરણ, કાંતિ, વેગ, સુતરનો સૂક્ષ્માંશ.

अंशुक ન. વસ્ત્ર, સૂક્ષ્મ વસ્ત્ર, ઉત્તરીય વસ્ત્ર, ધોળું વસ્ત્ર.

अंशुधर પુ. સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ, વેગને ધારણ કરનાર.

अंशुधर ત્રિ. કિરણોને ધારણ કરનાર.

अंशुपट्ट ન. બારીક સુતરથી વણેલું વસ્ત્ર.

अंशुपति પુ. સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ, કિરણોવાળો હરકોઈ-ચંદ્રાદિ.

अंशुमत् પુ. સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ, અસમંજસનો પુત્ર અને દિલીપનો પિતા સૂર્યવંશી એક રાજા.

अंशुमत् ત્રિ. કિરણોવાળો હરકોઇ પદાર્થ.

अंशुमती સ્રી. તે નામની એક વનસ્પતિ (સાલપાન).

अंशुमत्फला સ્રી. કેળ.

अंशुमाला સ્રી. કિરણોનો સમુદાય.

अंशुमालिन ત્રિ. કિરણોવાળો પદાર્થમાત્ર.

अंशुमालिन પુ. સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ, બારની સંખ્યા.

अंशुल पु. ચાણુક્ય મુનિ, મુનિમાત્ર.
अंशुल त्रि. કિરણોને ગ્રહણ કરનાર.
अंशुहस्त पु. સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
अंश्वादि पु સ્વરવિશેષને માટે પાણિનીય ગણપાઠમાં કહેલો શબ્દસમૂહ.
अंस् चु. उ. स. सेट् વિભાગ કરવો, છૂટા પાડવું, વિખેરી નાખવું.
अंस पु अंश શબ્દ જુઓ, સ્કંધ–ખભો.
अंसकूट पु. अंशकूट જુઓ.
अंसत्र न. સ્કંધપ્રદેશને ઢાંકી શકે તેવું એક પ્રકારનું બખ્તર.
अंसभार पु. સ્કંધ ઉપર ધારણ કરેલો ભાગ.
अंसल त्रि. બળવાન.
अंस्य त्रि. સ્કંધમાં થયેલું; વિભાગ કરવા યોગ્ય.
अंह् भ्वा. आ. स. सेट् જવું; પ્રકાશવું.
अंह् चु. उ. स. सेट् જવું, પ્રકાશવું.
अंहति स्त्री. દાન; રોગ, ત્યાગ.
अंहती स्त्री. ઉપરના અર્થ.
अंहस् न. પાપ.
अंहिति स्त्री. દાન.
अंहु त्रि. પાપ કરનાર–પાપશીલ.
अंहुर त्रि. ગતિયુક્ત.
अंह्रि पु. પગ, વૃક્ષાદિનું મૂળ, ચારની સંખ્યા.
अंह्रिप पु. વૃક્ષમાત્ર.
अंह्रिस्कंध पु. પગની એડી; ઘુંટી.
अक् भ्वा. प. स. सेट् વાંકા જવું.
अक न. દુઃખ, પાપ.
अकच पु. કેતુ ગ્રહ.
अकच त्रि. કેશરહિત (ટાલના રોગવાળું).
अकडम न. अ, क, ड, म; ઇત્યાદિ ક્રમે પહેલા કોઠાથી જેમાં અક્ષરો હોય છે તેવું એક ચક્ર.
अकत त्रि. સ્વચ્છતા નહિ કરનાર.
अकतता स्त्री. સ્વચ્છતા ન કરનારપણું.
अकतत्व न. ઉપરનો અર્થ.
अकथह न. अ, क, थ, ह, ઇત્યાદિ ક્રમે જેમાં અક્ષરો હોય છે તેવું એક ચક્ર. આ તથા પૂર્વોક્ત ચક્રવિષે હૃદયામલ ગ્રંથમાં કહેવામાં આવ્યું છે.
अकथ्य त्रि. ન કહેવા યોગ્ય.
अकनिष्ठ त्रि. કનિષ્ઠ સિવાયનું–ઉત્તમ તથા મધ્યમ.
अकनिष्ठ पु. બુદ્ધ.
अकनिष्ठग पु. બુદ્ધ.
अकनिष्ठप त्रि. ઉત્તમ- મધ્યમપાલક.
अकनिष्ठप पु. કોઇ એક બુદ્ધસંપ્રદાયી નેતા.
अकंपित त्रि. કંપનરહિત, અડગ નિશ્ચયવાળું, ન ડગે તેવું.
अकंपित पु. બુદ્ધભેદ.
अकर त्रि. હાથ વિનાનું, નિવૃત્તિપરાયણ.
अकरण न. ન કરવું–નિવૃત્તિ, દેહ–ઇન્દ્રિયાદિ રહિત–પરમાત્મા, નિવૃત્તિધર્મ–સંન્યાસ.
अकरणि स्त्री. નિંદાત્મક શાપ, 'તેવું કરવું તેના કરતાં નજ કરવું' એવું નિંદાકથન.
अकरा स्त्री. આંબળાંનું વૃક્ષ.
अकरुण त्रि. નિર્દય.
अकर्कश त्रि. કોમળ, કઠોરતા વિનાનું.
अकर्ण पु. સર્પ.
अकर्ण त्रि. કર્ણેન્દ્રિયરહિત બહેરૂં.
अकर्तन त्रि. વામન–ઠીંગણું–નીચું.
अकर्तव्य त्रि. નહિ કરવા યોગ્ય, નિષિદ્ધ પદાર્થ, ક્રિયાશૂન્ય ચૈતન્ય.
अकर्तृ त्रि. નહિ કરનાર, કર્તાસદૃશ, ક્રિયાશૂન્ય–પરમતત્ત્વ
अकर्मक त्रि. વ્યાકરણમાંનાં અકર્મક ક્રિયાપદો, કર્મશૂન્ય.
अकर्मण्य त्रि. કર્મ માટે અયોગ્ય.
अकर्मन न ન કરવા લાયક કામ.
अकर्मन् त्रि. કર્મરહિતપણું, કાર્ય માટે અસમર્થ, કાર્યશૂન્ય.
अकर्मान्वित त्रि. દુષ્ટકર્મવાળું.

अकल त्रि. અવયવશૂન્ય, અવયવરહિત.
अकल પુ. જેને અવયવો નથી તે-પરમાત્મા.
अकल्क त્રિ. મળ વગેરેથી રહિત, નિર્મળ, દંભ વિનાનું.
अकल्कन त्रि. દંભરહિત.
अकल्का स्त्री. જ્યોત્સ્ના.
अकल्पित त्रि સ્વાભાવિક, બનાવટી નહિ તે.
अकल्य न. સત્ય.
अकल्य त्रि. રોગી.
अकल्यसंध त्रि. સત્ય પ્રતિજ્ઞાવાળું.
अकल्याण न. અશુભ, અમંગળ.
अकवा त्रि. અવર્ણનીય.
अकस्मात अव्य. એકદમ, અચાનક.
अकाण्ड त्रि. અનવસર-અયોગ્ય સમયનું, ઠુંઠું વૃક્ષ વગેરે.
अकाम त्रि. ઇચ્છાશૂન્ય, નિષ્કામ.
अकाम पु. ઇચ્છા નહિ તે.
अकामतस् अव्य. અનિચ્છાથી-નહિ ઇચ્છાથી.
अकाय त्रि. દેહરહિત.
अकाय पु. રાહુ, પરમાત્મા.
अकार त्रि. ક્રિયારહિત.
अकार पु. સ્વરમાંહેનો પ્રથમાક્ષર-અ.
अकारण न. કારણ નહિ તે.
अकारण त्रि. કારણરહિત, નિષ્પ્રયોજન.
अकारणगुणोत्पन्न पु. ન્યાયમતે બુદ્ધિ, સુખ, દુઃખ, ઇચ્છા, દ્વેષ, યત્ન, ધર્મ, અધર્મ, ભાવના, શબ્દ-એ દશ.
अकारिन त्रि. નહિ કરનાર.
अकार्पण्य त्रि. કૃપણતારહિત, દીનતા વિનાનું
अकार्य्य त्रि. કાર્યરહિત, કાર્યશૂન્ય.
अकार्य्य न. દુષ્ટ કર્મ.
अकाल त्रि. કાળું નહિ તે, કાળું ન હોય તે.
अकाल पु અયોગ્ય કાળ, પ્રલય.
अकालज त्रि. અકાળે ઉત્પન્ન થયેલ.
अकालजलदोदय पु. અકાળે મેઘનો ઉદય.
अकालमेघोदय पु. ઉપરનો અર્થ.
अकिञ्चन त्रि નિર્ધન, દરિદ્ર.
अकिञ्चनता स्त्री. નિર્ધનતા, દરિદ્રતા, સંન્યાસના અંગભૂત-પરિગ્રહત્યાગ.
अकिञ्चनत्व न. દરિદ્રપણું, કંઇ નહિ હોવાપણું, નિર્ધનતા.
अकिंचिज्ज्ञ त्रि. કંઇપણ નહિ જાણનાર. અજ્ઞ, જ્ઞાનશૂન્ય.
अकिंचित्कर त्रि. કંઇ પણ નહિ કરનાર. ક્રિયાશૂન્ય. નિષ્પ્રયોજન.
अकिल्बिष त्रि. પાપનો અભાવ. પાપરહિત, નિષ્પાપ.
अकीर्ति स्त्री. અપકીર્તિ.
अकीर्तिकर त्रि. અપકીર્તિ કરનાર.
अकुंठ त्रि. અસ્ખલિત, કર્મકુશળ.
अकुतोभय त्रि. કોઇ તરફથી ભય વિનાનું, સર્વ પ્રકારે નિર્ભય.
अकुप्य न. સુવર્ણ, રૂપું.
अकुमार त्रि. કુમારાવસ્થા વ્યતીત કરનાર, તરુણ.
अकुल त्रि. નીચ કુળનું, કુળહીન.
अकुलीन त्रि. હલકા કુળનું.
अकुशल त्रि. અમંગળયુક્ત, અમંગળ, હોંશીઆર નહિ તે.
अकूपार पु. મોટો કાચબો, સમુદ્ર, દૂર સુધી જનાર સૂર્ય, પર્વત.
अकूर्च पु. બુદ્ધ.
अकूवार पु. अकूपार જુઓ.
अकृत त्रि. નહિ કરેલ, વિરૂદ્ધ કરેલ.
अकृत न. નિવૃત્તિ.
अकृतज्ञ त्रि. કૃતઘ્ની.
अकृतज्ञता स्त्री. કૃતઘ્નીપણું.
अकृतज्ञत्व न. કૃતઘ્નીપણું.
अकृतिता स्त्री. અકૃતાર્થતા, અયોગ્યતા.
अकृतित्व न. અકૃતાર્થપણું, અયોગ્યપણું.

अकृतिन् त्रि. કાર્ય માટે અસમર્થ, ક્રિયા-કુશલ નહિ તે.

अकृत्य न ચોરી વગેરે દુષ્ટ કાર્ય.

अकृत त्रि. જેને માટે કોઈ કૃત્ય ન હોય તે, કર્મરહિત.

अकृत्रिम त्रि. સ્વભાવસિદ્ધ, સ્વાભાવિક, બનાવટી નહિ તે.

अकृत्वा अव्य. નહિ કરીને.

अकृप त्रि. નિર્દય.

अकृपण त्रि. કૃપણ નહિ તે, ઘાયું.

अकृश त्रि. દુર્બળ નહિ તે, સ્થૂલ.

अकृष्टपच्य त्रि. હળ વગેરેથી નહિ ખેડેલી જમીનમાં પાકતું ધાન્ય, સામો વગેરે.

अकृष्ण पु. નિષ્કલંક ચંદ્ર.

अकृष्ण त्रि. ધોળું, શુદ્ધ.

अकृष्णकर्मन् त्रि. શુદ્ધ કર્મ કરનાર, પુણ્યશીલ.

अकेतु पु. અજ્ઞાન.

अकेतु त्रि. ધ્વજારહિત, ચિહ્નરહિત.

अकेश त्रि. કેશ વિનાનું, અલ્પ કેશવાળું, ખરાબ કેશવાળું.

अकैतव न. કપટ નહિ તે. નિષ્કપટી, કપટ રહિત.

अकोट पु. સોપારીનું વૃક્ષ.

अकोविद त्रि. અપંડિત, અજ્ઞાની. મૂર્ખ.

अकौटिल्य न. સરળતા.

अकौशल त्रि. અકુશલથી થએલ.

अकौशल न. માંદગી. મંદવાડ. નહિ હોંશીઆરી.

अक्का स्त्री. માતા, જનની.

अक्त त्रि. જેને અંજન કર્યું હોય તે. માપસર, વ્યાપેલું, ગીચ, ખરડાયલું.

अक्तु पु રાત્રિ, રાત્રિયુક્ત અંધકાર.

अक्त्र न. બખતર.

अक्त त्रि. સ્થિર.

अक्रम त्रि. ક્રમરહિત, પગ વિનાનું, ગતિશૂન્ય.

अक्रव्याद त्रि. માંસ ભક્ષણ નહિ કરનાર.

अक्रांत त्रि. નહિ ગયેલું. નહિ ઓળંગેલું.

अक्रांता स्त्री. રીંગણી, ભોરીંગણી.

अक्रतु त्रि. યજ્ઞરહિત, સંકલ્પરહિત.

अक्रतु पु. પરમાત્મા.

अक्रिय त्रि. ક્રિયાશૂન્ય, ક્રિયારહિત.

अक्रिया स्त्री. ક્રિયા નહિ તે.

अक्रूर त्रि. ક્રૂર ન હોય તે. સરલ.

अक्रूर पु. અક્રૂર નામનો યાદવ.

अक्रोध पु. ક્રોધનો અભાવ.

अक्रोध त्रि. ક્રોધરહિત, ક્રોધ વિનાનું.

अक्लम पु શ્રમનો અભાવ.

अक्लम त्रि. નહિ થાકેલું.

अक्लांत त्रि. થાકેલું નહિ તે.

अक्लिका स्त्री. ગળીનું ઝાડ.

अक्लिष्ट न. વિના પ્રયાસે થઈ શકે તેવું કર્મ વગેરે

अक्लिष्ट त्रि. નહિ થાકેલું, દુઃખ નહિ પામેલું.

अक्लिष्टकर्मन् त्रि. અનાયાસે કામ કરનાર.

अक्लेश पु. ક્લેશનો અભાવ.

अक्लेश त्रि. ક્લેશ વગરનું.

अक्ष् स्वा. भ्वा. प, स. સેર વ્યાપ થવું, એકત્ર થવું.

अक्विका स्त्री. ગળી.

अक्ष न. ઇન્દ્રિય. નેત્ર, મોરથુથુ, સંચળ, સમુદ્રનું મીઠું, પાસા, ૧૬ માસાનું માપ, રથનું પૈડું, ચક્રનું મધ્યમંડળ.

अक्ष पु. જ્યોતિઃશાસ્ત્રમાં કહેલ રાશિચક્રનો એક અવયવ, સિદ્ધાન્ત શિરોમણિ ગણિતાધ્યાયમાં કહેલ વિષુવરેખાના અંશ પડોખ હરકોઈ સ્થાનનું દૂરપણું, બહેડાં, આત્મા, રૂદ્રાક્ષ, સર્પ. જન્માંધ, ગરૂડ. રાવણનો એક પુત્ર, વિવાદમાં વિશેષ જાણેલ અર્થ.

अक्षक त्रि. પાસા વગેરેની ક્રિયા કરનાર; વ્યાપક

अक्षक पु. બહેડાનું ઝાડ.

अक्षकूट पु. આંખની કીકી.

अक्षक्रीडा स्त्री. જુગાર.

अक्षक्षेत्र न. જ્યોતિષ શાસ્ત્રમાં કહેલાં અક્ષના સાધન માટે ક્ષેત્રરૂપે કલ્પેલાં આઠ ક્ષેત્ર.

अक्षज न. ઇન્દ્રિયોના પદાર્થ સાથેના સંબંધથી થનારૂં પ્રત્યક્ષ જ્ઞાન. જ્યોતિષ શાસ્ત્રમાં કહેલાં પૂર્વોક્ત આઠ ક્ષેત્ર.

अक्षणिक त्रि. સ્થિર, નિશ્ચળ.

अक्षण्वत् त्रि. નેત્રવાળું.

अक्षत पु. ब. જવ, ચોખા

अक्षत त्रि. નહિ ચીરાયલું. ક્ષય ન પામે તેવું, ઉત્કૃષ્ટ.

अक्षत न. હરકોઇ ધાન્ય, ક્ષયનો અભાવ.

अक्षता स्त्री. કાકડાશીંગી

अक्षदर्शक पु. વિવાદનો નિર્ણય કરનાર ન્યાયાધીશ, જુગારી.

अक्षदृश् पु. ઉપરના અર્થ.

अक्षदेविन् त्रि. પાસા ખેલનાર, જુગારી.

अक्षधू त्रि. જુગારી.

अक्षद्यूत न. જુગટું.

अक्षद्यूतादि पु. પાણિનીય વ્યાકરણમાંહેનો એક શબ્દસમૂહ.

अक्षधर पु. વિષ્ણુ. શાખોટ વૃક્ષ, પૈડું.

अक्षधर त्रि. પાસાને ધારણ કરનાર.

अक्षधुर् स्त्री. પૈડાંનો અગ્રભાગ, પૈડાંનો ભાર.

अक्षधुरा स्त्री. ઉપરના અર્થ.

अक्षधूर्त त्रि. પાસા ખેલવામાં ચાલાક, જુગારી.

अक्षधूर्तिल पु. બળદ.

अक्षन् न. નેત્ર.

अक्षपटल न. નેત્રનું પડલ–નેત્રનો એક રોગ.

अक्षपटल पु. અક્ષદર્શક-ધર્માધ્યક્ષ.

अक्षपरि अव्य. પાસાની રમતમાં થયેલો પરાજય.

अक्षपाटक पु. વ્યવહારનો નિર્ણેતા–ધર્માધ્યક્ષ.

अक्षपाद पु. ન્યાયસૂત્રના કર્તા ગૌતમ મુનિ.

अक्षपीडा स्त्री. નેત્રની પીડા, ઇન્દ્રિયની પીડા.

अक्षम त्रि. અસમર્થ, ક્ષમારહિત.

अक्षमता स्त्री. અસમર્થતા, અક્ષમા, અસહિષ્ણુતા.

अक्षमत्व न. ઉપરના અર્થ.

अक्षमा स्त्री. ઇર્ષ્યા.

अक्षमाला स्त्री. રૂદ્રાક્ષમાળા, સ્ફટિકમાળા, નક્ષત્રમંડળના અલંકારરૂપ અરૂંધતી, अ. થી क्ष. સુધીના અક્ષરોની પંક્તિ.

अक्षय त्रि. ક્ષય વિનાનું-અવિનાશી.

अक्षय पु परमात्मा, સંન્યાસી, દરિદ્રી.

अक्षयता स्त्री અક્ષયપણું.

अक्षयत्व न. ક્ષયરહિતપણું.

अक्षयतृतीया स्त्री. વૈશાખ શુદિ ત્રીજ–અખાત્રીજ.

अक्षया स्त्री. અક્ષય પુણ્યના સાધનરૂપ કોઇ તિથિ.

अक्षय्य न. ક્ષયને માટે અશક્ય.

अक्षय्योदक न. શ્રાદ્ધમાં પિંડદાન પછી આપવા યોગ્ય મધ અને તલથી મિશ્ર એવું જળ.

अक्षर न. પરબ્રહ્મ–કૂટસ્થ ચૈતન્ય, અકારાદિ વર્ણ, જળ, મોક્ષ.

अक्षर त्रि. ક્રિયાશૂન્ય.સ્થિર, નાશધર્મરહિત.

अक्षर पु. જીવ, પરમાત્મા.

अक्षरचञ्चु त्रि. નીચેનો શબ્દ જુઓ.

अक्षरचण त्रि. લેખનકળા ઉપર આજીવિકા ચલાવનાર.

अक्षरचुञ्चु त्रि. ઉપરનો શબ્દાર્થ.

अक्षरच्छन्दस् न. અક્ષરોની સંખ્યાથી કરેલી કવિતા.

अक्षरच्छन्दस् त्रि. નિશ્ચળ અભિપ્રાયવાળું, દૃઢ નિશ્ચયવાળું.

अक्षरच्छन्दस् पु. પરમેશ્વર.

अक्षरजननी स्त्री. કલમ.

अक्षरजीवक त्रि. અક્ષરો લખીને તે ઉપર આજીવિકા કરનાર, લહીઓ.

अक्षरतूलिका स्त्री. કલમ.

अक्षरन्यास पु. લીપી, પત્રિકા, અક્ષરોનું લખાણ.

अक्षरजीविक त्रि. અક્ષરો લખીને જીવનાર—લહીઓ.

अक्षरजीविन् त्रि. ઉપરનો જ શબ્દાર્થ.

अक्षरजीविनी स्त्री. અક્ષરો લખીને આજીવિકા ચલાવનાર સ્ત્રી.

अक्षरमुख त्रि. શાસ્ત્રવેત્તા, અક્ષરોનો જાણકાર.

अक्षरमुख पु. અક્ષરોનો આદ્યાક્ષર अ

अक्षरविन्यास पु. अक्षरन्यास જુઓ.

अक्षरशम् अव्य. અક્ષરે અક્ષર.

अक्षरसंस्थान न. લીપી.

अक्षराङ्ग न. લીપી, લખવાનાં સાધન.

अक्षराज पु. જુગટું રમનાર, જુગારી.

अक्षरी स्त्री. વર્ષાઋતુ—ચોમાસું.

अक्षवती स्त्री. જુગટું.

अक्षवाट पु. જુગારખાનું, પાસા મૂકવાનું પાટીયું, મલ્લનો અખાડો.

अक्षविद् त्रि. જુગારની વિદ્યાને જાણનાર, વ્યવહારને જાણનાર.

अक्षविद्या स्त्री. જુગારવિદ્યા, પાસા ખેલવાની કળા.

अक्षवृत्त न. રાશિચક્રરૂપ વૃત્તક્ષેત્ર.

अक्षवृत्त पु. જુગટું રમવામાં આસક્ત.

अक्षशौंड पु. પાસા ખેલવામાં કુશળ, મહાન જુગારી.

अक्षसूत्र न. જપમાળાનું સૂત્ર-દોરો, યજ્ઞસૂત્ર, જનોઇ.

अक्षांश पु. અક્ષનો અંશ.

अक्षाग्रकीलक न. રથનાં પૈડાંની ધરીના આગળના ભાગમાં નાંખેલો ખીલો—બુડેલ.

अक्षानह न. પૈડાં સાથે બાંધેલું લાકડું.

अक्षानह पु. ક્રોધ.

अक्षानह त्रि. ક્ષમારહિત.

अक्षान्ति स्त्री. ઈર્ષ્યા.

अक्षारलवण न. બનાવટી નહિ એવું મીઠું, સૈંધવ, ગાયનું દૂધ, ગાયનું ઘી, ધાન્ય, મગ, તલ, જવ, સમુદ્રનું મીઠું.

अक्षावपन न. પાસા નાંખવાનું પાટીયું.

अक्षावली स्त्री. જપમાળા, રૂદ્રાક્ષમાળા.

अक्षावाप त्रि. જુગારી, જુગારીનો વડો.

अक्षि न. નેત્ર.

अक्षिक पु. તે નામનું એક વૃક્ષ.

अक्षिकूटक न. નેત્રગોલક, આંખની કીકી.

अक्षिगत त्रि. દૃષ્ટિના વિષયમાં આવેલ.

अक्षिगत पु. શત્રુ.

अक्षितर न. જળ

अक्षिपक्ष्मन् न. આંખની પાંપણ.

अक्षिभू स्त्री આંખનો વિષય.

अक्षिभेषज न. આંખના રોગને દૂર કરનાર તે નામની વનસ્પતિ.

अक्षिभ्रुव न. ભ્રમર તથા નેત્ર.

अक्षिव पु. સમુદ્રનું મીઠું. સરગવાનું વૃક્ષ.

अक्षिविकूणित न. કટાક્ષ બનાવવો તે, કટાક્ષપાત.

अक्षीक पु. એક વૃક્ષ—रजनद्रु જુઓ.

अक्षीव न. સમુદ્રનું મીઠું, સરગવાનું વૃક્ષ.

अक्षीव त्रि પાગલ નહિ તે.

अक्षीव पु. સરગવો.

अक्षु न. શીઘ્ર, સત્વર, તુરત.

अक्षुण्ण त्रि. નહિ મારેલું, નહિ હારેલું, નહિ ભાંગેલ, કાયમનું નહિ તે.

अक्षुध्य त्रि. જેના વડે ભૂખ ન લાગે તે દ્રવ્ય.

अक्षुब्ध त्रि. ક્ષોભ નહિ પામેલ.

अक्षेत्र न. ખરાબ ખેતર, જેમાં ધાન્ય નીપજે નહિ તેવું ખેતર, ઉપદેશ માટે અયોગ્ય શિષ્ય, અપાત્ર.

अक्षेत्रविद् त्रि શરીરતત્વને યથાસ્થિત નહિ જાણનાર.

अक्षेत्रविद् पु. દેહને આત્મા તરીકે માનનાર જીવ.

अक्षेत्रिन् त्रि. ક્ષેત્ર–ખેતર અથવા સ્ત્રી–તેનો જે સ્વામી ન હોય તે.

अक्षेम न. અમંગળ, અકલ્યાણ, અશુભ.

अक्षोट पु. અખોડનું ઝાડ, પહાડી પીલુવૃક્ષ.

अक्षोटक पु. ઉપરનો અર્થ

अक्षोड पु. ઉપરનો અર્થ.

अक्षोडक पु. अक्षोट શબ્દનો અર્થ.

अक्षोभ पु. ક્ષોભ ન થવો તે.

अक्षोभ्य त्रि. ભમાવવાને અશક્ય, અડગ.

अक्षोभ्य पु. તે નામનો એક ઋષિ

अक्षोभ्यकवच न. તંત્ર શાસ્ત્રમાં કહેલું એક શાબ્દિક બખ્તર.

अक्षौरिभ न. જે નક્ષત્રમાં હજામત નિષેધેલી છે તે નક્ષત્ર.

अक्षौहिणी स्त्री. ઇન્દ્રિયોનું સંશયાત્મક જ્ઞાન અથવા ૨૧૮૭૦ રથ, ૨૧૮૭૦ હાથીઓ, ૬૫૬૧૦ રથમાં જોડેલા સિવાયના ઘોડા અને ૧૦૯૩૫૦ પાયદળનું એકત્ર સૈન્ય.

अक्ष्ण त्रि. વ્યાપક.

अक्ष्ण न. અખંડકાળ.

अखट्ट पु. ચારોળીનું વૃક્ષ.

अखट्टि स्त्री. દુષ્ટ વ્યવહાર, નઠારી ચાલ ચલગત.

अखण्ड त्रि. સંપૂર્ણ, સમગ્ર.

अखण्ड पु. न. ટુકડો નહિ તે.

अखण्डन पु. પરમાત્મા.

अखण्डन त्रि. પરિપૂર્ણ.

अखण्डित त्रि. સંપૂર્ણ, ખંડિત ન હોય તે.

अखण्डितर्तु पु. પુષ્પ વગેરેની સર્વ સંપત્તિથી યુક્ત એવો ઋતુકાળ.

अखर्व त्रि. નીચું નહિ તે, મોટું.

अखात पु.न. દેવોએ ખોદેલ, મનુષ્ય વગેરેએ નહિ ખોદેલ.

अखात त्रि. નહિ ખોદેલું.

अखाद्य त्रि. ખાવાને અયોગ્ય, ગોમાંસ આદિ અભક્ષ્ય.

अखिद्र त्रि. ખેદ વિનાનું.

अखिन्न त्रि. ખેદ નહિ પામેલ, નહિ કંટાળેલ.

अखिल त्रि. સમગ્ર, બાકી નહિ તે, નહિ ખેડેલ.

अखेटिक पु. વૃક્ષ માત્ર.

अखेद पु. ખેદનો અભાવ.

अखेदिन् त्रि. ખેદરહિત.

अखेदित्व न. વાણીના પાંત્રીસ ગુણોમાંહેના એક ગુણ, જેનાથી બોલનારને તથા સાંભળનારને કંટાળો ન આવે તે.

अख्यात त्रि. અપ્રસિદ્ધ, નહિ કહેલ.

अख्याति स्त्री. ખરાબ પ્રસિદ્ધિ.

अख्याति त्रि. જેની પ્રસિદ્ધિ ન હોય તે.

अग् भ्वा. प. स. से. જવું.

अग् भ्वा. प. स. मे. વક્રગતિ કરવી, આડા અવળા જવું.

अग पु. વૃક્ષ, પર્વત, સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

अग त्रि. ગમન નહિ કરનાર, સ્થાવરાદિ.

अगच्छ पु. વૃક્ષ.

अगज न. શિલાજીત.

अगज त्रि. પર્વતમાં ઉત્પન્ન થયેલી કોઇ પણ વસ્તુ.

अगणनीय त्रि. અગણિત, ગણવાને અશક્ય.

अगणित त्रि. અગણિત, ન ગણી શકાય તેવું, નહિ ગણેલ.

अगण्य त्रि. ગણવાને અશક્ય, અસંખ્ય, તુચ્છ.

अगति स्त्री. ઉપાયનો અભાવ; ગમનનો અભાવ.

अगति त्रि. ગતિશૂન્ય, ઉપાય શૂન્ય.

अगद पु. ઔષધ, દવા.
अगद त्रि. રોગ રહિત, નહિ કહેનાર.
अगद् कण्ड्वादि-प० अ सेट् નીરોગી થવું.
अगदंकार पु. વૈદ્ય.
अगम पु. વૃક્ષ.
अगम त्रि. નહિ જનાર.
अगम्य त्रि. જવાને માટે અયોગ્ય, મેળવવા માટે અયોગ્ય; ન સમજાય તેવું.
अगम्या स्त्री. નહિ ગમન કરવા યોગ્ય સ્ત્રી.
अगर त्रि. ઝેરને દૂર કરનાર દ્રવ્ય.
अगरी स्त्री. ઉંદરના ઝેરને દૂર કરનાર એક વનસ્પતિ-કુકડવેલાં.
अगरु न. पु. અગરચંદન.
अगर्व पु ગર્વનો અભાવ.
अगर्व त्रि. ગર્વ વિનાનું.
अगर्हित त्रि. અનિંદ્ય, શુદ્ધ.
अगस्ति पु. અગસ્ત્ય મુનિ,અગથીઆનું વૃક્ષ.
अगस्तिद्रु पु. અગથીઆનું વૃક્ષ.
अगस्त्य पु. અગસ્સ નામના મુનિ.
अगस्त्यगीता स्त्री. અગસ્ત્ય મુનિએ ગાયેલી વિદ્યા (મહાભારતના શાંતિપર્વમાં છે.)
अगस्त्यचार पु. દક્ષિણ દિશામાં નક્ષત્રરૂપે રહેલા અગસ્ત્યની ગતિ.
अगस्त्यसंहिता स्त्री. અગસ્ત્ય મુનિએ રચેલી સંહિતા, રામચંદ્ર-વિષ્ણુ-વામન વગેરેની પૂજા કેવી રીતે કરવી તે સમજાવનારૂં શાસ્ત્ર.
अगस्त्योदय पु. અગસ્ત્ય નક્ષત્રનો ઉદય.
अगात्मजा स्त्री. હિમાલયની પુત્રી પાર્વતી.
अगाध न. છિદ્ર.
अगाध त्रि. અતિ ગંભીર, અતિ ઉંડું, ન સમજાય તેવું.
अगाधजल पु. ઘણા ઉંડા પાણીવાળો ધરો.
अगाधजल न. ઘણું ઉંડું પાણી.
अगाधता स्त्री. અતિ ગંભીરપણું.
अगाधत्व न. ઉપરનો શબ્દાર્થ.
अगार न. ઘર.
अगिन् पु. न. સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
अगिर पु. સ્વર્ગ, અગ્નિ, સૂર્ય, રાક્ષસ, આકડાનું ઝાડ, ચિત્રક વૃક્ષ.
अगिरौकस् पु. દેવ.
अगु पु. राहु.
अगु त्रि. જ્યાં કિરણો ન હોય તે, જેની પાસે ગાય-બળદ ન હોય તે.
अगुण पु. ગુણનો વિરોધી-દોષ, ગુણનો અભાવ.
अगुण त्रि. ગુણરહિત.
अगुणता स्त्री. દોષપણું, ગુણરહિતપણું.
अगुणत्व न. ઉપરનો શબ્દાર્થ.
अगुणवादिन् त्रि. દોષો કહેનાર, અગુણ બોલનાર.
अगुरु न. જેનાથી મોટું કે ભારે ન હોય તે. અગુરૂ ચંદન, લઘુ અક્ષર, તે નામનું એક વૃક્ષ.
अगुरु त्रि. ગુરૂભિન્ન, જેના કોઈ ગુરૂ ન હોય તે.
अगुरुशिंशपा स्त्री. એક જાતનું વૃક્ષ.
अगुप्त त्रि. જે ગુપ્ત ન હોય તે, પ્રકટ, ખુલ્લું.
अगूढ त्रि. છાનું નહિ તે. નહિ છૂપાવેલું.
अगूढगंध न. હીંગ.
अगूढगंध त्रि. જેનો ગંધ ગુપ્ત ન રહી શકે તેવું હરકોઈ દ્રવ્ય.
अगृभीत त्रि. નહિ ગ્રહણ કરેલું.
अगोचर त्रि. વિષયમાં ન આવે તેવું, ઇન્દ્રિયોથી અગ્રાહ્ય.
अगौकस् पु. શરભપશુ-આઠ પગવાળો એક મૃગ, સિંહ, પક્ષી.
अगौकस् त्रि. પર્વતમાં વસનાર.
अग्नामरुत् पु. द्वि० એક હવિષના દેવ અગ્નિ તથા વાયુ.
अग्नाविष्णु पु. द्वि० એક હવિષના ભોક્તા દેવ અગ્નિ તથા વિષ્ણુ.

अग्नायी स्त्री० અગ્નિની સ્ત્રી સ્વાહા.

अग्नि पु० અગ્નિ, તે નામથી પ્રસિદ્ધ એવું એક પ્રકારનું તેજ, અગ્નિ દેવ, ચિત્રાનું ઝાડ.

अग्निक पु० અગ્નિની પેઠે પ્રકાશનારો આગીઓ કીડો, પતંગીયું.

अग्निकण पु० અગ્નિમાંથી ખરેલો કણીઓ–તણખો.

अग्निकर्मन् न० હોમ, અગ્નિહોત્રાદિ કર્મ, અગ્નિના સંબંધનું કર્મ.

अग्निकला स्त्री० અગ્નિના ઝીણા તણખા, અગ્નિદેવના દશ પ્રકારના અવયવ–તે નામના દશ દેવ.

अग्निकारिका स्त्री० જેનાથી અગ્નિ ધારણ કરાય છે તેવી વૈદિક મંત્રકડી.

अग्निकार्य न० અગ્નિક્રિયા, અગ્નિ સળગાવવો તે.

अग्निकाष्ठ न० અગરનું લાકડું.

अग्निकुक्कुट पु० બળતા અગ્નિથી વ્યાપેલી ઘાસની ગંજી.

अग्निकुण्ड न० અગ્નિ સ્થાપવાનો કુંડ.

अग्निकुमार पु० કાર્તિકસ્વામી, અગ્નિનો પુત્ર, વૈદકપ્રસિદ્ધ એક રસ ઔષધ.

अग्निकेतु पु० ધુમાડો.

अग्निकोण पु० જેના અધિષ્ઠાયક અગ્નિ દેવ છે તે પૂર્વ–દક્ષિણની વચ્ચેની દિશા.

अग्निक्रीडा स्त्री० અગ્નિને લગતી રમત, આતસબાજી, દારુ ફોડવો.

अग्निगर्भ पु० તે નામનું એક વૃક્ષ, સૂર્યકાન્ત મણિ–આગીયો કાચ.

अग्निगर्भा स्त्री० ખીજડીનું ઝાડ, મોટી માલકાંકડી.

अग्निगृह न० અગ્નિશાળા, જ્યાં શ્રૌત–સ્માર્ત અગ્નિ રહે છે તે સ્થળ.

अग्निग्रन्थ पु० અગ્નિમાં હોમ વગેરેનું પ્રતિપાદન કરનાર શાસ્ત્રગ્રંથ.

अग्निघृत न० જઠરાગ્નિને પ્રદીપ્ત કરનારૂં વૈદ્યક શાસ્ત્રમાં કહેલું વૈદ્યક વિધિથી તૈયાર કરેલું ઘી.

अग्निचयन न० અગ્ન્યાધાન, અગ્ન્યાધાન કરવાનો વૈદિક મંત્ર.

अग्निचित् त्रि० મંત્રપૂર્વક અગ્નિસ્થાપન કરનાર અગ્નિહોત્રી, અગ્ન્યાધાન.

अग्निचित्या स्त्री० અગ્નિચયન–અગ્ન્યાધાન.

अग्निचित्वत् त्रि० અગ્ન્યાધાનયુક્ત યજ્ઞો વગેરે.

अग्निज पु० તે નામનું વૃક્ષ; કાર્તિક સ્વામી.

अग्निज न० સોનું.

अग्निज त्रि० અગ્નિથી ઉત્પન્ન થનાર પદાર્થ.

अग्निजन्मन् पु० કાર્તિકસ્વામી.

अग्निजन्मन् न० સોનું.

अग्निजन्मन् त्रि० અગ્નિથી પેદા થનારી વસ્તુમાત્ર.

अग्निजात त्रि० અગ્નિથી ઉત્પન્ન થયેલ.

अग्निजार पु० તે નામનું વૃક્ષ, એક જંતનું ઔષધ.

अग्निजाल पु० ઉપરના અર્થ.

अग्निजिह्व पु० દેવ, વિષ્ણુનું વરાહસ્વરૂપ.

अग्निजिह्वा स्त्री० અગ્નિની ઝાળ, લાંગલી વૃક્ષ, કલિહારી વૃક્ષ.

अग्निज्वाला स्त्री० અગ્નિની શિખા–ઝાળ, ગજપીપર.

अग्नितप् त्रि० અગ્નિ પાસે તપ કરનાર, અગ્નિ તાપનાર.

अग्नितेजस् त्रि० અગ્નિ સમાન તેજસ્વી પદાર્થ માત્ર.

अग्नितेजस् न० અગ્નિનું તેજ.

अग्नित्रय न० ગાર્હપત્ય, દક્ષિણાગ્નિ અને આહવનીય નામના ત્રણ વૈદિક અગ્નિ.

अग्निद त्रि० ઘર વગેરેમાં અગ્નિ નાખનાર, આગ લગાડનાર, ૭ આતતાયીમાંનો એક.

अग्निदग्ध त्रि० અગ્નિથી બળેલું.

अग्निदमनी स्त्री० અરણિનું ઝાડ.

अग्निदातृ त्रि० આગ લગાડનાર, અગ્નિ-સંસ્કાર કરનાર.

अग्निदीपन त्रि० જઠરાગ્નિને પ્રદીપ્ત કરનાર પદાર્થ માત્ર.

अग्निदीपन न० કોઇ એક ઔષધ.

अग्निदीप्त त्रि० અગ્નિથી બળેલું.

अग्निदीप्ता स्त्री० જેના સેવનથી જઠરાગ્નિ પ્રદીપ્ત થાય છે તે વનસ્પતિ.

अग्निदूत पु० એક જાતનો યજ્ઞ.

अग्निदेव पु० અગ્નિ.

अग्निदेवा स्त्री० જેનો દેવ અગ્નિ છે તે કૃત્તિકા નક્ષત્ર.

अग्निध् पु० મંત્રપૂર્વક અગ્નિનું સ્થાપન કરનાર.

अग्निधान न० અગ્નિહોત્રીનું ઘર, અગ્નિશાળા.

अग्निनक्षत्र न० કૃત્તિકા નક્ષત્ર.

अग्निनयन न० વેદવિધિથી અગ્નિને લઈ જવો તે, અગ્નિનો સંસ્કાર, અગ્નિરૂપ નેત્ર.

अग्निनिर्यास पु० અગ્નિજાર વૃક્ષ.

अग्निनेत्र पु० દેવ માત્ર.

अग्निनेत्र न० અગ્નિરૂપ નેત્ર.

अग्निपक्व त्रि० અગ્નિથી પકાવેલ-રાંધેલ.

अग्निपद न० અગ્નિ સ્થાપવાનું સ્થળ, અગ્નિબોધક શબ્દ.

अग्निपरिक्रिया स्त्री० અગ્નિસેવા, હોમ વગેરે અગ્નિની સેવા.

अग्निपर्वत पु० જ્વાળામુખી પર્વત.

अग्निपुच्छ पु० न० અગ્નિસ્થાપનના સ્થાનથી પાછળનો ભાગ.

अग्निपुराण न० વેદવ્યાસે રચેલાં અઢાર પુરાણો પૈકી આઠમું અગ્નિએ કહેલું પુરાણ.

अग्निप्रणयन न० અગ્નિનો મંત્રપૂર્વક સંસ્કાર.

अग्निप्रस्कंदन न० વિધિપ્રમાણે અગ્નિ-હોમ આદિ અગ્નિકાર્ય ન કરવું તે.

अग्निप्रस्तर पु० અગ્નિનો પત્થર-ચકમક.

अग्निबाहु पु० ધુમાડો.

अग्निभ न० સોનું, કૃત્તિકા નક્ષત્ર.

अग्निभ त्रि० અગ્નિતુલ્ય પ્રકાશિત પદાર્થ માત્ર.

अग्निभु न० સોનું.

अग्निभू पु० કાર્તિકસ્વામી.

अग्निभू त्रि० અગ્નિથી ઉત્પન્ન થનાર પદાર્થ માત્ર.

अग्निभूति पु० જૈન તીર્થંકર મહાવીર સ્વામીના શિષ્ય-બીજા ગણધર.

अग्निभूति स्त्री० રાખ, સોનું.

अग्निभूति त्रि० અગ્નિથી ઉત્પન્ન થયેલ વસ્તુ.

अग्निभ्राजस् त्रि० અગ્નિસમાન કાંતિવાળું.

अग्निमणि पु० સૂર્યકાંતમણિ, આગીઓ કાચ, ચકમક.

अग्निमत् पु० અગ્નિહોત્રી બ્રાહ્મણ.

अग्निमत् त्रि० અગ્નિવાળું.

अग्निमथ् पु० અગ્ન્યાધાનમાટે બે અરણિ-કાષ્ઠનું ઘર્ષણ કરી અગ્નિ સંપાદન કરનાર યાજ્ઞિક, અગ્નિમંથનના સાધનભૂત મંત્ર.

अग्निमथ् न० અરણિનું લાકડું.

अग्निमंथ पु० અરણિનું ઝાડ, અગ્નિમંથનમાં ઉપયોગી મંત્ર.

अग्निमंथन त्रि० અરણિકાષ્ઠ, અગ્નિમંથન કરનાર યાજ્ઞિક, અગ્નિમંથનમાં સાધન-ભૂત મંત્ર વગેરે.

अग्निमांद्य न० જઠરાગ્નિની મંદતા, અગ્નિનું મંદપણું.

अग्निमारुति पु० અગસ્ત્યમુનિ.

अग्निमुख पु० દેવમાત્ર, અગ્નિહોત્રી બ્રાહ્મણ, બ્રાહ્મણમાત્ર, ભીલામાંનું વૃક્ષ.

अग्निमुख न० જઠરાગ્નિ તેજ કરનાર વૈદ્યક શાસ્ત્રમાં કહેલું એક ચૂર્ણ.

अग्निमुखी स्त्री० ભીલામાંનું વૃક્ષ, ગાયત્રી મંત્ર, અગ્નિશાળા.

अग्निरक्षण न० અગ્નિનું રક્ષણ, અગ્નિની રક્ષા કરનારો મંત્ર, અગ્નિહોત્ર, અગ્નિહોત્રનું ઘર, અગ્ન્યાધાન.

अग्निरजस् पु० ઇન્દ્રગોપ કીડો, પતંગીયું.

अग्निरजस् न० અગ્નિનું વીર્ય, સોનું.

अग्निरहस्य न० અગ્નિની જેમાં ઉપાસના દર્શાવી છે તે શાસ્ત્ર.

अग्निरहित त्रि० અગ્નિવિનાનું, શ્રૌત-સ્માર્ત અગ્નિથી રહિત.

अग्निरुहा स्त्री० માંસાદની નામની એક વનસ્પતિ.

अग्निरूप त्रि० અગ્નિસમાન સ્વરૂપવાળું.

अग्निरूप न० અગ્નિદેવનું સ્વરૂપ-વર્ણ.

अग्निरेतस् न० અગ્નિનું વીર્ય, સુવર્ણ.

अग्निलोक पु० અગ્નિથી અધિષ્ઠિત-આશ્રિત લોક, અગ્નિનો લોક.

अग्निवत् त्रि० અગ્નિવાળું.

अग्निवत् पु० અગ્નિહોત્રી બ્રાહ્મણ.

अग्निवत् अव्यय. અગ્નિતુલ્ય.

अग्निवधू स्त्री० સ્વાહા-દક્ષની કન્યા.

अग्निवर्चस् त्रि० અગ્નિ સમાન તેજવાળું.

अग्निवर्चस् न० અગ્નિનું તેજ.

अग्निवर्द्धक त्रि० જઠરાગ્નિને પ્રદીપ્ત કરનાર ઔષધ, પથ્ય આહાર.

अग्निवर्द्धन त्रि० ઉપરના અર્થ.

अग्निवर्ण त्रि० અગ્નિસમાન રૂપવાળું.

अग्निवर्ण पु० અગ્નિનું રૂપ.

अग्निवल्लभ पु० સાગનું ઝાડ.

अग्निवल्लभ त्रि० જેને અગ્નિ પ્રિય હોય તે.

अग्निवासस् न० અગ્નિ જેવું તેજસ્વી વસ્ત્ર.

अग्निवासस् त्रि० અગ્નિ જેવું વસ્ત્ર ધારણ કરનાર.

अग्निवाह पु० બકરો, ધૂમાડો.

अग्निवाह त्रि० અગ્નિને ધારણ કરનાર,

अग्निवाहन न० બકરો.

अग्निविद् पु० અગ્નિહોત્રી બ્રાહ્મણ, અગ્નિની ઉપાસનાદર્શક શાસ્ત્રને જાણનાર.

अग्निबिन्दु पु० અગ્નિનો તણખો.

अग्निबीज न० અગ્નિવીર્ય, સુવર્ણ.

अग्निवीर्य न० ઉપરનો શબ્દાર્થ.

अग्निशरण न० અગ્નિશાલા, અગ્નિહોત્રનું ઘર.

अग्निशर्मन त्रि० તીવ્રકોપવાળું.

अग्निशर्मन् पु० તે નામનો એક ઋષિ.

अग्निशाला स्त्री० अग्निशरण શબ્દનો અર્થ.

अग्निशिख पु० કેસરનું વૃક્ષ, કુસુંબાનું વૃક્ષ.

अग्निशिख न० સોનું, કુસુંબાનું ફૂલ.

अग्निशिख त्रि० અગ્નિતુલ્ય શિખાવાળું.

अग्निशिखा स्त्री० અગ્નિનીશિખા-ઝાળ.

अग्निशुश्रूषा स्त्री० વિધિપૂર્વક અગ્નિસેવા હોમ વગેરે.

अग्निशेखर पु० अग्निशिख पु० त्रि० શબ્દનો અર્થ,

अग्निष्टुत् पु० તે નામનો યજ્ઞ.

अग्निष्टुभ् पु० એક જાતનો યજ્ઞ.

अग्निष्टोम पु० તે નામનો યજ્ઞ.

अग्निष्टोमसामन् न० અગ્નિષ્ટોમ યજ્ઞની સમાપ્તિસમયે ગવાતો સામવેદનો મંત્રભાગ.

अग्निष्ठ पु० અગ્નિ ઉપર રહી શકે તેવું લોખંડી પાત્ર.

अग्निष्ठ त्रि० અગ્નિમાં રહેનાર.

अग्निसंस्कार पु० અગ્નિવડે વિધિપૂર્વક કરેલો દાહ, મરેલાને કરેલો અગ્નિદાહ.

अग्निसंकाश त्रि० અગ્નિતુલ્ય, અગ્નિસમાન તેજસ્વી.

अग्निसन्दीपन त्रि० જઠરાગ્નિને તેજ કરે તેવું ઔષધ વગેરે.

अग्निसंभव पु० જંગલી કુસુંબ વૃક્ષ.

अग्निसंभव न० સોનું.

अग्निसंभव त्रि० અગ્નિથી પેદા થયેલ.

अग्निसख पु० વાયુ.

अग्निसहाय पु० वायु, धूमाडो, जंगली कबूतर.

अग्निसाक्षिक न० अग्निनी साक्षीએ કરેલું કર્મ.

अग्निसार न० पु० રસાંજન, અગ્નિનો સાર.

अग्निसिंहनंदन पु० અગ્નિસિંહ નામના રાજાનો પુત્ર દત્ત.

अग्निस्तंभ पु० અગ્નિની દાહકશક્તિનું રોકાણ, અગ્નિની દાહકશક્તિને અટકાવનાર મંત્ર, તેવું એક ઔષધ.

अग्निस्तम्भन न० અગ્નિનું સ્તંભન-રોકાણ

अग्निष्वात्त पु० ब० व० તે નામના પિતૃઓ, જેઓ મરીચિના પુત્ર છે.

अग्निहुत् पु० જેણે અગ્નિહોમ કરેલો છે તે અગ્નિહોત્રી.

अग्निहोत्र न० મંત્રપૂર્વક અગ્નિ સ્થાપન કરીને વિધિથી કરવામાં આવતો અગ્નિ હોમ, હવિષ.

अग्निहोत्र पु० અગ્નિ.

अग्निहोत्रहवनी स्त्री० જેના ઉચ્ચારણપૂર્વક હોમ કરાય છે તે મંત્રકડી.

अग्निहोत्रहुत् पु० અગ્નિહોત્રી.

अग्निहोत्रिन् पु० અગ્નિહોત્રી.

अग्नीध् पु० અગ્નિપ્રદીપ્ત કરવો તે, અગ્ન્યાધાન કરનાર.

अग्नीध्र पु० અગ્ન્યાધાન કરનાર ઋત્વિજ્, હોમ વગેરે અગ્નિકૃત્ય.

अग्नीध्रा स्त्री० હોમ વગેરે અગ્નિકાર્ય.

अग्नीन्द्र पु० द्वि० व० એક હવિષના ભોક્તા તે નામના બે દેવ.

अग्नीन्धन त्रि० જેનાવડે અગ્નિ પ્રદીપ્ત કરાય છે તે મંત્ર વગેરે.

अग्नीन्धन न० અગ્નિકૃત્ય.

अग्नीय त्रि० અગ્નિની સમીપનું સ્થાન વગેરે.

अग्नीवरुण पु० द्वि० એક હવિષના ભોક્તા તે નામના બે દેવ.

अग्नीषोम पु० द्वि० એક હવિષના ભોક્તા તે નામના બે દેવ.

अग्नीषोमप्रणयन न० તે બે દેવનો સંસ્કાર.

अग्नीषोमप्रणयनी स्त्री० જેનાવડે અગ્નિ તથા સોમ નામના બે દેવ સંસ્કાર પામે છે તે ઋચા, એક યજ્ઞપાત્ર.

अग्नीषोमीय त्रि० અગ્નિ તથા સોમ જેના દેવ છે તેવું હવિષ વગેરે.

अग्न्यगार न० અગ્નિહોત્રગૃહ, અગ્નિશાળા.

अग्न्यभाव पु० અગ્નિનો અભાવ.

अग्न्यस्त्र न० તોપ, બંદુક વગેરે.

अग्न्याधान न० વેદમંત્રપૂર્વક અગ્નિનું સ્થાપન, અગ્નિહોત્ર યાગ.

अग्न्याधेय पु० અગ્નિહોત્રી બ્રાહ્મણ.

अग्न्यालय पु० અગ્નિશાળા, અગ્નિકુંડ, સ્થંડિલ.

अग्न्याहित पु० અગ્નિહોત્રી બ્રાહ્મણ.

अग्न्युत्पात पु० દિવ્ય અગ્નિએ કરેલો ઉત્પાત (અનિષ્ટસૂચક ઉપદ્રવ.)

अग्न्युद्धार पु० અરણિકાષ્ઠથી મથીને અગ્નિ ઉત્પન્ન કરવો તે.

अग्न्युपस्थान न० અગ્નિનું ઉપાસન દર્શાવનાર મંત્ર, અગ્નિનું ઉપાસન.

अग्र न० ઉપલો ભાગ, બાકીનો ભાગ, આલંબન, પૂર્વભાગ, ઉત્કર્ષ, સમૂહ.

अग्र त्रि० મુખ્ય, અધિક, પહેલું.

अग्रकर पु० હાથનો અગ્રભાગ.

अग्रकाय पु० શરીરનો અગ્રભાગ.

अग्रग त्रि० આગળ જનાર.

अग्रगण्य त्रि० મુખ્ય.

अग्रगामिन् त्रि० આગળ જનાર.

अग्रज पु० મોટો ભાઈ, બ્રાહ્મણ.

अग्रज त्रि० આગળ ઉત્પન્ન થયેલ.

अग्रजंघा स्त्री० જાંઘનો અગ્ર ભાગ.

अग्रजन्मन् पु० મોટો ભાઇ, બ્રાહ્મણ, બ્રહ્મા.

अग्रजन्मन् त्रि० પ્રથમ જન્મેલું

अग्रजात पु० મોટો ભાઈ, બ્રાહ્મણ.
अग्रजात त्रि० આગળ જન્મેલું.
अग्रजातक पु० त्रि० अग्रजात पु० त्रि० જુઓ.
अग्रजाति पु० બ્રાહ્મણ.
अग्रजिह्वा स्त्री० જીભનો આગળનો ભાગ.
अग्रज्या स्त्री० ધનુષની દોરીનો અગ્ર ભાગ
अग्रणी त्रि० મુખ્ય, પ્રભુ, શ્રેષ્ઠ.
अग्रणी पु० અગ્નિ.
अग्रतस् अव्य० આગળથી, પ્રથમથી.
अग्रतःसर त्रि० આગળ ચાલનાર, મુખ્ય.
अग्रदानिन् पु० પ્રેતને ઉદ્દેશી અપાતું દાન ગ્રહણ કરનાર બ્રાહ્મણ.
अग्रदानीय पु० પ્રથમ દાન આપવાને યોગ્ય.
अग्रनख पु० નખનો અગ્ર ભાગ.
अग्रनासिका स्त्री० નાસિકાનો અગ્ર ભાગ.
अग्रन्थिक पु० સંસારબંધનથી મુક્ત, આત્મવેત્તા.
अग्रन्थिक त्रि० ગાંઠવિનાનું.
अग्रपर्णी स्त्री० તે નામનું વૃક્ષ-કવચબીજ.
अग्रपूजा स्त्री० પહેલી પૂજા મુખ્ય પૂજા.
अग्रफल न० ફળ નાખવાથી ઉગનાર વૃક્ષ.
अग्रबीज न० બીજ નાખવાથી ઉગનાર વૃક્ષ.
अग्रभाग पु० પ્રથમ ભાગ, શેષ ભાગ, બાકીનો ભાગ.
अग्रभुज् त्रि० સૌથી પ્રથમ ખાનાર, પેટભરૂ.
अग्रभू पु० મોટો ભાઇ, બ્રાહ્મણ.
अग्रभू त्रि० પ્રથમ ઉત્પન્ન થયેલ.
अग्रमहिषी स्त्री० મુખ્ય સ્ત્રી, પટ્ટરાણી.
अग्रमांस न० મુખ્યત્વે કરીને ભક્ષ્ય એવું (હૃદયનું) માંસ.
अग्रमास पु० તે નામનો રોગ.
अग्रयण न० એક જાતનો પક્ષ, અગ્નિહોત્રી સિવાયના મનુષ્યે કરવા યોગ્ય નવાન્ન શ્રાદ્ધ.
अग्रयान न० આગળ ચાલનાર સૈન્ય.
अग्रयान त्रि० આગળ ચાલનાર હરકોઇ.
अग्रयायिन् त्रि० આગળ જનાર, શ્રેષ્ઠ.
अग्रयोधिन् पु० સૈન્યને મોખરે રહી યુદ્ધ કરનાર.
अग्रलोहिता स्त्री० તે નામનું એક શાક.
अग्रवीज पु० જે વાવવાથી ઝાડ ઉગે છે તે ઝાડની કલમ.
अग्रसंधानी स्त्री० પ્રાણીવર્ગનાં શુભાશુભ-સૂચક યમદેવની નોંધપોથી.
अग्रसंध्या स्त्री० સંધ્યાકાળની પહેલાંનો સમય, પ્રાતઃસંધ્યા.
अग्रसर त्रि० આગળ ચાલનાર.
अग्रसार पु० વાંસ.
अग्रसारा स्त्री० ફલરહિત શિખાવાળી માંજર.
अग्रह पु० પરિગ્રહનો અભાવ.
अग्रह त्रि० પરિગ્રહરહિત સંન્યાસી વગેરે, જ્ઞાનશૂન્ય.
अग्रहणीय त्रि० ગ્રહણ કરવાને અયોગ્ય.
अग्रहर त्रि० પ્રથમ આપવા યોગ્ય વસ્તુ.
अग्रहर पु० ભાગનો અગ્ર.
अग्रहर त्रि० પ્રથમ લેનાર.
अग्रहस्त पु० હાથનો અગ્ર ભાગ.
अग्रहायण पु० માગશર મહીનો.
अग्रहायणेष्टि स्त्री० વર્ષની પ્રાથમિક ઇષ્ટિ-યાગ.
अग्रहार पु० ખેતરમાં ઉત્પન્ન થયેલ ધાન્ય માંથી બ્રાહ્મણનિમિત્તે રાખેલું ધાન્ય, ગુરૂ-કુળમાંથી આવેલ બ્રહ્મચારીને આપવા યોગ્ય ખેતર વગેરે, તે નામનું કોઇએક ગામ.
अग्रहार त्रि० પ્રથમ લેનાર.
अग्रहारक त्रि० પ્રથમ લેનાર.
अग्रांश पु० પહેલો ભાગ, મુખ્ય ભાગ.
अग्राक्षि न० કટાક્ષ.
अग्राणीक न० આગળ ચાલતું સૈન્ય.
अग्रायणीय न० બૌદ્ધાગમપ્રસિદ્ધ તે નામનો એક પ્રવાહ.

अग्रावलेहित न० શ્રાદ્ધ વગેરેમાં દેવાદીને અર્પણ કર્યા પહેલાં એઠું કરેલ અન્નાદિ.

अग्रासन न० શ્રાદ્ધાદિમાં અર્ધ્યપ્રદાનાદિ પહેલાં ગોઠવેલું બ્રાહ્મણ માટેનું આસન.

अग्राह्य त्रि० ગ્રહણ કરવાને અયોગ્ય.

अग्रिम पु० મોટો ભાઇ.

अग्रिम त्रि० શ્રેષ્ઠ, ઉત્તમ.

अग्रिमा स्त्री० એક જાતનું ફળ.

अग्रिय पु० મોટો ભાઇ.

अग्रिय त्रि० પ્રધાન, મુખ્ય.

अग्रीय पु० મોટો ભાઇ.

अग्रीय त्रि० શ્રેષ્ઠ, ઉત્તમ.

अग्रु स्त्री० નદી, આંગળી.

अग्रू स्त्री० ઉપરનો શબ્દાર્થ.

अग्रेग त्रि० આગળ જનાર.

अग्रेगा त्रि० ઉપરનો શબ્દાર્થ.

अग्रेगू त्रि० આગળ જનાર.

अग्रेदिधिषु पु० પુનર્લગ્ન કરનાર.

अग्रेदिधिषू स्त्री० મોટી બ્હેન કુંવારી હોય છતાં પરણનારી નાની બ્હેન.

अग्रेदिधिषूपति पु० મોટી બ્હેન કુંવારી હોય છતાં પરણનારી જે નાની બ્હેન તેનો પતિ.

अग्रेपा त्रि० આગળ રહી રક્ષણ કરનાર.

अग्रेपू त्रि० આગળ રહી પવિત્ર કરનાર.

अग्रेवण न० વનનો અગ્ર ભાગ.

अग्रेसर त्रि० આગળ ચાલનાર.

अग्रेसरिक त्रि० આગળ થનાર સેવક.

अग्रोपहरणीय त्रि० પ્રથમ આપવા યોગ્ય દ્રવ્યાદિ.

अग्र्य पु० મોટો ભાઇ.

अग्र्य त्रि० શ્રેષ્ઠ.

अघ् भ्वा० आ० सक० सेट् જવું.

अघ् चु० उ० अक० सेट् પાપ કરવું.

अघ न० પાપ, વ્યસન, દુઃખ.

अघ पु० તે નામનો દૈત્ય.

अघ त्रि० પાપ કરનાર.

अघकृत् त्रि० પાપ કરનાર સતત પાપ કરવાના સ્વભાવવાળું.

अघणा स्त्री० ધ્યાનનો અભાવ.

अघन त्रि० ઘાટું નહિ તે, શિથિલતાયુક્ત.

अघनाशक त्रि० પાપનો નાશ કરનાર.

अघनाशक पु० અઘાસુરનો નાશ કરનાર શ્રીકૃષ્ણ.

अघनाशन त्रि० पु० ઉપરનોજ શબ્દાર્થ.

अघभोजिन् त्रि० દેવ,પિતૃ કે અતિથિના નિમિત્ત વિના કેવળ સ્વાર્થે રાંધનાર.

अघमय त्रि० પાપમય.

अघमर्षण न० ઉત્પન્ન થયેલા પાપનો નાશ કરવા માટે જપવામાં આવતો મંત્ર.

अघर्म पु० ધામનો અભાવ.

अघर्म त्रि० ધામવિનાનું.

अघर्मधामन् पु० ચંદ્ર, કપૂર.

अघमार त्रि० પાપનો નાશ કરનાર.

अघरुद् त्रि० પાપ જેનાથી ડરે છે તે, પાપનો નાશ કરનાર મંત્ર વગેરે.

अघल त्रि० પાપને દૂર કરનાર.

अघवत् त्रि० પાપવાળું.

अघविष पु० સર્પ.

अघशंस पु० ચોર. દુઃખનો સૂચક.

अघशंसिन् त्रि० દુઃખનો સૂચક દુઃખની ઇચ્છા કરનાર.

अघायु त्रि० પાપાચરણની ઇચ્છાવાળું, બીજાને દુઃખ આપવાની ઇચ્છાવાળું. હિંસામાં આસક્ત રહેનાર.

अघायुस् त्रि० પાપી આયુષવાળું, સર્વ અવસ્થામાં પાપ કરનાર.

अघारिन् त्रि० દુઃખયુક્ત, દુઃખી.

अघासुर पु० તે નામનો અસુર રાક્ષસ.

अघाह पु० દુઃખયુક્ત દિવસ, સૂતકવાળો દિવસ, પાપી દિવસ.

अघृण त्रि० નિર્દય.

अघृणा स्त्री० દયાનો અભાવ.

अघोर त्रि० ભયંકર નહિ તે, સૌમ્ય, અતિભયાનક.

अघोर पु० રુદ્રદેવની એકમૂર્તિ.

अघोरा स्त्री० ભાદરવા મહિનાની અંધારી ચૌદશ.

अघोष पु० અઘોષ પ્રયત્નવાળો અક્ષર.

अघोष त्रि० શબ્દરહિત.

अघोषवत् त्रि० અઘોષ પ્રયત્નવાળું.

अघोस् अव्य० સંબોધનાર્થક અવ્યય.

अघ्न्य पु० બ્રહ્મદેવ.

अघ्न्या स्त्री० ગાય.

अघ्रेय त्रि० સુંઘવાને અશક્ય, દુર્ગંધી પદાર્થ.

अघ्रेय न० મદિરા.

अंक् चु० उ० सक० सेट् સંખ્યા કરવી, ગણવું, ચિન્હયુક્ત કરવું.

अंक पु० न० ચિન્હ, કલંક.

अंक न० દશ્ય કાવ્યનું એક રૂપક.

अंक पु० પર્વત, સમીપ, યુદ્ધનો અલં-કાર, શરીર, અપરાધ, સ્થાન, વિચિત્ર યુદ્ધ, પરસ્પર સંબંધવિનાનું, નિશાન, ખોળો, નવની સંખ્યા, આંકડો.

अंकतंत्र न० ગણિત શાસ્ત્ર.

अंकति पु० વાયુ, બ્રહ્મા, અગ્નિ, અગ્નિહોત્રી.

अंकति त्रि० જનાર.

अंकधारण न० નીશાની ધારણ કરવી તે, તપાવેલી મુદ્રા વગેરેથી વૈષ્ણવચિન્હનું ધારણ.

अंकन न० આંકવાનું સાધન, આંકણી, માત્ર ચિન્હ કરવું તે.

अंकना स्त्री० ઉપરનોજ શબ્દાર્થ.

अंकनीय त्रि० આંકવા યોગ્ય, ચિન્હ કરવા યોગ્ય, આંકડા કરવા લાયક, ગણવા યોગ્ય.

अंकपादव्रत न० તે નામનું એક વ્રત.

अंकपालि स्त्री० ખોળાનો છેડો, ધાવમાતા, આલિંગન.

अंकपालिका स्त्री० આલિંગન.

अंकपाली स्त्री० અંકપાલિ જુઓ, એક પ્રકારનું સુગંધી દ્રવ્ય.

अंकपाश पु० લીલાવતી નામના ગ્રંથમાં કહેલ એક વગેરે સંખ્યાબોધક ભેદ.

अंकपूरण न० ગુણાકાર, આંકડાઓને ગુણવા તે.

अंकबंध पु० ચોતરફ આંકડા બાંધવા તે, ક્રોડબંધ.

अंकलोड्य पु० એક જાતનું વૃક્ષ.

अंकलोप पु० બાદબાકી.

अंकविद्या स्त्री० ગણિતવિદ્યા.

अंकस् न० ચિન્હ, શરીર.

अंकस न० ચિન્હયુક્ત.

अंकांक न० પાણી.

अंकित त्रि० નીશાનીવાળું કરેલું.

अंकिन् त्रि० ખોળામાં રાખીને વગાડવા યોગ્ય વાદિત્ર—નરઘાં વગેરે.

अंकिनी स्त्री० આંકડાઓનો સમુદાય, ચિન્હનો સમૂહ.

अंकी स्त्री० એક જાતનું નાનું નગારૂં.

अंकुट पु० કુંચી.

अंकुर पु० न० અંકુર, નાનો છોડ, પાણી, લોહી, રૂંવાટું, કળી,.

अंकुरक पु० પશુ વગેરેને રહેવાનું સ્થળ.

अंकुरित त्रि० અંકુર રૂપે ઉત્પન્ન થયેલું, જેનો અંકુર ફૂટયો હોય તે.

अंकुश पु०न० હાથીને ચલાવવામાં ઉપયોગી લોખંડી હથીઆર—અંકુશ, પ્રતિબંધ.

अंकुशग्रह पु० હાથીનો માવત.

अंकुशदुर्द्धर पु० અંકુશથી પણ વશમાં ન રહે તેવો હાથી.

अंकुशधारिन् पु० હાથીનો માવત.

अंकुशमुद्रा स्त्री० तंत्रशास्त्रमां कहेली अंकुशाकारे करवानी आंगळीओनी मुद्रा.
अंकुशा स्त्री० ते नामनी जैनशासननी रक्षिका देवी.
अंकुशी स्त्री० उपरनोज शब्दार्थ.
अंकूर पु० अंकुर शब्दनो अर्थ जुओ.
अंकूष पु० न० हाथीने वश राखवानुं हथीआर.
अंकोट पु० ते नामनुं एक वृक्ष.
अंकोठ पु० एक वृक्ष.
अंकोल पु० अंकोट वृक्ष.
अंकोलक पु० अंकोट वृक्ष.
अंकोलिका स्त्री० आलिंगन क्रीया.
अंकोलसार पु० अंकोल वृक्षमांथी उत्पन्न थनारुं झेर.
अंकोल्लिका अंकोट वृक्ष.
अंक्य पु० खोळामां राखी वगाडवा योग्य वादित्र–नरघुं.
अंक्य त्रि० गणत्री करवा योग्य.
अंग् चु० उ० सक० सेट् नीशानीवाळुं करवुं.
अंग अव्य० संबोधनार्थे.
अंग न० मन, शरीरनो अवयव, शरीर, वेदनां छ अंगमांहेनुं कोइ, अमुख्य उपाय.
अंग पु० ते नामनो एक देश.
अंग त्रि० अंगवाळुं.
अंगकर्मन् न० मर्दनादि शरीरसंस्कार.
अंगग्रह पु० शरीरनु झकडाइ जवुं, शरीरवेदना.
अंगज पु० पुत्र, रोग, कामदेव.
अंगज न० लोही, रुंवाडुं.
अंगज त्रि० शरीरथी उत्पन्न थयेल पदार्थ.
अंगजन्मन् त्रि० उपरनोज शब्दार्थ.
अंगजा स्त्री० पुत्री.
अंगज्वर पु० क्षयरोग.
अंगण न० आंगणुं, चौटो, रथ वगेरे वाहन.
अंगन न० उपरनो शब्दार्थ.
अंगति पु० वाहन, ब्रह्मा, अग्नि, अग्निहोत्री.
अंगती स्त्री० वाहन.
अंगद न० बाजुबंध.
अंगद पु० वालीपुत्र–वानर.
अंगद त्रि० अंग–शरीरनुं दान करनार.
अंगदा स्त्री० दक्षिण दिशाना हाथीनी स्त्री.
अंगना स्त्री० सुंदर अंगवाळी स्त्री, हरकोइ स्त्री, दक्षिण दिशाना हाथीनी स्त्री.
अंगनाप्रिय पु० आसोपालवनुं वृक्ष, दक्षिण दिशानो हाथी.
अंगनाप्रिय त्रि० स्त्रीने प्रिय पदार्थ मात्र.
अंगदनिर्यूह पु० बाजुबंधनो अग्रभाग.
अंगन्यास पु० हृदयादि अंगप्रदेशोमां मंत्रादिनुं स्थापन, तांत्रिक न्यास.
अंगपालक त्रि० शरीरनुं रक्षण करनार.
अंगपालि स्त्री० आलिंगन.
अंगपालिका स्त्री० धाव माता.
अंगप्रायश्चित्त न० देहनी शुद्धि माटे करवामां आवतुं शारीरिक प्रायश्चित्त.
अंगभू पु० पुत्र, कामदेव.
अंगभू त्रि० जेणे अंगन्यास कर्यो होय ते, शरीरथी उत्पन्न थनार.
अंगमंत्र पु० तंत्रशास्त्रोक्त कोई मंत्र.
अंगमर्द पु० शरीरनुं मर्दन, शरीर चांपनार–सेवक.
अंगमर्द त्रि० शरीरनुं मर्दन करनार.
अंगमर्दक पु० शरीर चांपनार–सेवक.
अंगमर्दक त्रि० शरीरनुं मर्दन करनार.
अंगमर्दिन् त्रि० उपरनो शब्दार्थ.
अंगयज्ञ पु० कर्ममात्रना अंगरूप यज्ञ, अंगयाग.
अंगरक्त न० एक जातनुं वृक्ष.
अंगरक्त त्रि० लाल अंगवाळुं.

अंगरक्षण न० શરીરનું રક્ષણ.

अंगरक्षण त्रि० અંગરક્ષણનું સાધનમાત્ર.

अंगरक्षणी स्त्री० બંડી, અંગરખુ, પહેરણુ વગેરે.

अंगरक्षिणी स्त्री० ઉપરના અર્થ.

अंगराग पु० શરીરે ચોપડવાનું વિલેપન.

अंगराज पु० અંગ દેશનો રાજા, કર્ણ.

अंगराज् पु० ઉપરનો શબ્દાર્થ.

अंगरुह पु० વાળ.

अंगलेप पु० શરીરે ચંદન વગેરેનું લેપન, વિલેપન કરવાનો પદાર્થ.

अंगलोड्य पु० એક જાતનું ઘાસ.

अंगव न० સુકાયલું ફળ.

अंगविकल त्रि० શરીરની વ્યાકુળતાવાળું, ખોડખાંપણવાળું.

अंगविकृति पु० વાઇનો રોગ, ફેરૂં.

अंगविकृति स्त्री० શરીરમાંનો વિકાર.

अंगविक्षेप पु० શરીરને ચલાવવું, નૃત્ય.

अंगविद्या स्त्री० જ્ઞાનનું સાધન વ્યાકરણશાસ્ત્ર વગેરે વિદ્યા, જ્યોતિષનું અંગ એવું એક શાસ્ત્ર, શરીરવિદ્યા.

अंगविधि पु० મીમાંસાપ્રસિદ્ધ અંગની વિધિ.

अंगवैकृत न० હૃદયનો ભાવ જણાવનારી ચેષ્ટા, શરીરનો વિકાર.

अंगवैगुण्य न० મુખ્યત્વે કરીને ઉપકારક એવું જે કર્મ તેમાં કોઇ પ્રકારની ન્યૂનતા કરવી તે.

अंगशुद्धि स्त्री० સ્નાનાદિ દેહસંસ્કારનું સાધન, દેહશુદ્ધિ.

अंगस् न० પક્ષી.

अंगसंस्कार पु० શરીરશોધન વગેરે સંસ્કારનું કારણ સ્નાનાદિ.

अंगसंस्कारक त्रि० શરીરશોધન વગેરે સંસ્કાર કરનાર.

अंगसंस्क्रिया स्त्री० अंगसंस्कार શબ્દનો અર્થ.

अंगस्पर्श पु० શરીરનો સ્પર્શ, શરીરની બીજાઓથી સ્પર્શ કરી શકાય તેવી યોગ્યતા.

अंगहार पु० શારીરિક અવયવોના હાવભાવપૂર્વક નૃત્ય, શરીરનું હરણ.

अंगहानि स्त्री० અંગની હાનિ, ખોડ.

अंगहार पु० અંગવિલાસ, નાચ.

अंगहारि पु० નૃત્ય કરવાનું સ્થળ, રંગભૂમિ.

अंगहीन त्रि० સાધનભૂત દ્રવ્ય તથા કાળ વગેરેથી રહિત કર્મ, ખોડવાળું.

अंगहीन पु० કામદેવ.

अंगांगिभाव पु० ગૌણ-મુખ્યભાવ, ઉપકાર્ય-ઉપકારકભાવ.

अंगाधिप पु० અંગદેશનો રાજા, કર્ણ.

अंगाधीश पु० અંગદેશનો રાજા, કર્ણ; જ્યોતિષશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ લગ્નનો સ્વામી.

अंगाधीश्वर पु० ઉપરનો અર્થ.

अंगार पु० અંગારો, કોલસો, મંગળ ગ્રહ.

अंगार न० લાલ રંગ.

अंगार त्रि० લાલ રંગવાળું.

अंगारक पु० न० अंगार पु० न० જુઓ, ભાંગરાનુ ઝાડ.

अंगारक न० વૈદ્યકશાસ્ત્રમાં પ્રસિદ્ધ તે નામનું તેલ.

अंगारकमणि पु० પરવાળું.

अंगारकारिन् त्रि० કોલસા પાડનાર.

अंगारकुष्ठक पु० એક જાતનું ઔષધ, (હિતાવલી).

अंगारतैल न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક તેલ.

अंगारधानी स्त्री० સગડી.

अंगारधानिका स्त्री० સગડી.

अंगारपरिपाचित न० કોલસાથી રાંધેલું, પક્વ માંસ.

अंगारपर्ण न० તે નામનું એક વન.

अंगारपर्ण पु० તે વનનો સ્વામી ચિત્રરથ ગંધર્વ.

अंगारपात्री स्त्री० સગડી.
अंगारपुष्प पु० ઇંગોળીયાંનું ઝાડ.
अंगारमंजरी स्त्री० લાલ કરંજનું વૃક્ષ.
अंगारमंजी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
अंगारवल्लरी स्त्री० નીચેનો અર્થ.
अंगारवल्ली स्त्री० ચણોઠીનું ઝાડ, કરંજવૃક્ષ
अंगारवल्लिका स्त्री० ઉપરનોજ શબ્દાર્થ.
अंगारवेणु पु० એકજાતનો વાંસ.
अंगारशकटी स्त्री० સગડી.
अंगारावक्षेपण न० ચીપીયો.
अंगारि स्त्री० સગડી.
अंगारिका स्त्री० ઉપરનો શબ્દાર્થ.
अंगारिन् त्रि० અંગારાવાળું.
अंगारिणी स्त्री० સગડી.
अंगारित पु० ખાખરાની કળી.
अंगारित त्रि० લગભગ બળી ગયેલું કાષ્ટ વગેરે.
अंगारीय त्रि० જેમાંથી અંગારા પડી શકે તેવાં કાષ્ટ વગેરે.
अंगिका स्त्री० બંડી, અંગરખુ.
अंगिन् त्रि० અવયવવાળું, શરીરવાળું, પ્રાણીમાત્ર, પ્રધાન-મુખ્ય.
अंगिरस् पु० તે નામનો મુનિ.
अंगिरस्वत् पु० વાયુ.
अंगीकरण न० સ્વીકારવું તે.
अंगीकार पु० સ્વીકાર.
अंगीकृत त्रि० સ્વીકારેલું.
अंगु पु० હાથ.
अंगुरि स्त्री० આંગળી.
अंगुरी स्त्री० આંગળી.
अंगुरीय न० વીંટી.
अंगुरीयक न० અંગુઠી, વીંટી.
अंगुल पु० આંગળી, વાત્સ્યાયન મુનિ.
अंगुलि स्त्री०આંગળી, એક જાતનુ વૃક્ષ, હાથીની સૂંઢનો અગ્રભાગ.
अंगुलितोरण न० ચંદન વગેરેથી લલાટમાં કરેલું અર્ધચંદ્રાકાર તિલક.
अंगुलित्र न० ધનુષ ખેંચતી વેળા આંગળીઓ ઘસાય નહિ તે માટે બાંધેલું ચામડુ.
अंगुलित्राण न० ઉપરનોજ શબ્દાર્થ.
अंगुलिमुख न० આંગળીનો અગ્રભાગ.
अंगुलिमुद्रा स्त्री० નામ કોતરેલી આંગળીની વીંટી.
अंगुलिमुद्रिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
अंगुलिमोटन न० બે આંગળીઓથી ચપટી વગાડવી તે.
अंगुलिषङ्गा स्त्री० આંગળીઓ ઉપર લેપ કરવાની રાબડી-પોટીસ.
अंगुलिसंज्ञा स्त्री० આંગળીથી સંકેત જણાવવો તે, આંગળીથી કરેલી સંજ્ઞા.
अंगुलिसंदेश पु० આંગળીના શબ્દથી સંજ્ઞા કરવી તે.
अंगुलिस्फोटन न० બે આંગળીથી ચપટી વગાડવી તે.
अंगुली स्त्री० આંગળી.
अंगुलीक न० વીંટી.
अंगुलीपञ्चक न० પાંચ આંગળીઓ.
अंगुलीय न० આંગળીનો અલંકાર-વીંટી
अंगुलीयक न० ઉપરનો અર્થ.
अंगुलीसंभूत न० નખ.
अंगुलीसंभूत त्रि० આંગળીઓમાં થયેલી વસ્તુમાત્ર.
अंगुल्यादि पु० પાણીનીય વ્યાકરણમાં કહેલો શબ્દગણ.
अंगुष्ठ पु० અંગુઠો.
अंगुष्ठमात्र त्रि० અંગુઠા જેવડું. (માપમાં)
अंगूष पु० બાણ, નોળીયું.
अंघस् न० પાપ.
अंघारि पु० કાંતિમાન.
अंघि पु० પગ, વૃક્ષનું મૂળ.
अंघ्रि पु० ઉપરનો અર્થ.

अंघ्रिनामक पु० ઝાડનું મૂળ.
अंघ्रिप पु० વૃક્ષ.
अंघ्रिपर्णी स्त्री० જેને મૂળથી માંડી પાંદડા હોય છે તેવું એક વૃક્ષ.
अंघ्रिपर्णिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
अंघ्रिवल्लि स्त्री० જેને મૂળથી આરંભી વેલાઓ હોય છે તેવું એક વૃક્ષ.
अंघ्रिवल्लिका स्त्री० ઉપરનો શબ્દાર્થ.
अच् भ्वा० उ० सक० सेट् અસ્પષ્ટ કહેવું, જવું.
अच् (अन्च्) भ्वा० प० सक० सेट् જવું, પૂજા કરવી.
अच् भ्वा० उ० सक० सेट् જવું પુજવું.
अचक्षुस् त्रि० મંદનેત્રવાળુ, નેત્રવિનાનું, આંધળું.
अचक्षुस् न० નેત્રનો અભાવ.
अचंड त्रि० ઉગ્ર નહિ તે.
अचंडी स्त्री० સુશીલ ગાય, શાંત સ્ત્રી.
अचतुर त्रि० ચારની સંખ્યા રહિત, જે ચતુર- હોંશીઆર ન હોય તે.
अचंचल त्रि० જે ચંચળ ન હોય તે.
अचपल त्रि० ચપલતાવિનાનું, સ્થિર, ચલનધર્મરહિત.
अचर त्रि० સ્થાવર, સ્થિર, જ્યોતિષ શાસ્ત્રમાં કહેલી સ્થિર રાશિ–વૃષભ, સિંહ, વૃશ્ચિક તથા કુંભ.
अचरम त्रि० પ્રથમ–મધ્યમ અવસ્થાવાળુ, પહેલું,–મધ્યમ.
अचल पु० ખીલો, પર્વત, શિવ; આત્મા.
अचल न० પરબ્રહ્મ.
अचल त्रि० ચલનધર્મરહિત.
अचलकन्या स्त्री० પાર્વતી.
अचलकील पु० વિષ્કંભ પર્વત તરીકે પ્રસિદ્ધ મંદરાચલ વગેરે પર્વત.
अचलकीला स्त्री० પૃથ્વી.
अचलज त्रि० પર્વતમાં ઉત્પન્ન થયેલ.
अचलजा स्त्री० પાર્વતી.
अचलत्विष् पु० કોયલ.
अचलत्विष् स्त्री० અચળ કાંતિ.
अचलत्विष् त्रि० અચળ કાંતિવાળું.
अचलपति पु० પર્વતરાજ હિમાલય.
अचलभ्रातृ पु० છેલ્લા જૈન તીર્થંકર મહાવીર સ્વામીના શિષ્ય નવમા ગણધર.
अचलराज पु० હિમાલય પર્વત.
अचला स्त्री० પૃથ્વી.
अचापल न० સ્થિરતા-સ્થિરપણું.
अचापल त्रि० સ્થિરતારહિત.
अचापल्य न० સ્થિરપણું.
अचापल्य त्रि० સ્થિરતાશૂન્ય.
अचिक्कण त्रि० ચિકણું નહિ તે, રૂક્ષ.
अचित्त त्रि० ચિત્તરહિત–ચૈતનાશૂન્ય.
अचिंत त्रि० ચિંતાવિનાનું.
अचिंतनीय त्रि० વિચારમાં ન આવે તેવું, અનતર્ક્ય.
अचिंतित त्रि० અણધાર્યું, ઓચિંતુ.
अचिंत्य त्रि० તર્ક કરવાને અશક્ય, વિચારમાં ન આવે તેવું.
अचिर न० અલ્પ કાળ.
अचिर त्रि० અલ્પકાળ રહે તેવી કોઇ વસ્તુ.
अचिरत्विष् स्त्री० વીજળી.
अचिरत्विष् त्रि० થોડા સમયમાટે કાંતિવાળું.
अचिरद्युति स्त्री० વીજળી, થોડો સમય રહેનારી કાંતિ,.
अचिरद्युति त्रि० થોડો સમય કાંતિવાળું.
अचिरप्रभा स्त्री० अचिरद्युति स्त्री० જુઓ.
अचिरभास् स्त्री० अचिरद्युति स्त्री० જુઓ.
अचिररोचिस् स्त्री० વીજળી.
अचिररोचिस् न० અલ્પ તેજ.
अचिररोचिस् त्रि० અલ્પ તેજવાળું.
अचिरस्य अव्य અતિ અલ્પ કાળ.
अचिरांशु स्त्री० વીજળી.
अचिरांशु न० અલ્પ સમય રહેનારૂં કિરણ.

अचिरांशु त्रि० અલ્પ કાળ રહેનાર કિરણોવાળું.

अचिरा स्त्री० સોળમા જૈન તીર્થંકર શાન્તિનાથની માતા.

अचिरात् अव्य. શીઘ્ર, સત્વર, જલદી.

अचिराभा स्त्री० વીજળી.

अचिरेण अव्य. अचिरात् જુઓ.

अचिष्णु त्रि० ગમનશીલ.

अचिष्णु त्रि० ગતિ કરવાના સ્વભાવવાળું.

अचेतन त्रि० ચેતના–જ્ઞાનરહિત, અજ્ઞાની, જડ, ભાનવિનાનું.

अचेतस् त्रि० ચેતનાશૂન્ય, જડ, વિશેષ જ્ઞાનરહિત, ચિત્તવિનાનું; મનથી રહિત.

अचेष्ट त्रि० ચેષ્ટારહિત.

अचेष्टता स्त्री० ચેષ્ટારહિતપણું.

अचेष्टत्व न० ઉપરનો અર્થ.

अचैतन्य त्रि० ચેતનારહિત.

अचैतन्य न० ચૈતન્યનો અભાવ.

अच्छ अव्य. સન્મુખ, સામે.

अच्छ पु० સ્ફટિકમણિ, રીંછ.

अच्छ त्रि० સ્વચ્છ, નિર્મળ.

अच्छंदस् त्रि० વેદાધ્યયનરહિત, ગદ્યાત્મક ગ્રંથ, અભિપ્રાયશૂન્ય. જેને જનોઇ ન આપી હોય તેવું બાળક, શૂદ્ર વગેરે.

अच्छभल्ल पु० રીંછ.

अच्छा स्त्री० વિષ્ણુનું આચ્છાદન.

अच्छावाक पु० હોતાનો સહકારી સોમયાગનો એક ઋત્વિજ.

अच्छावाकसामन न० અચ્છાવાક ઋત્વિજે ગાવાનો સામવેદનો અમુક ભાગ.

अच्छावाकीय न० અચ્છાવાક ઋત્વિજનું કર્મ, અચ્છાવાક ઋત્વિજપણું.

अच्छिद्र त्रि० પ્રમાદ વગેરેથી સ્ખલનારહિત, સતત ચાલનારૂં, છિદ્રવિનાનું.

अच्छिद्रावधारण न० કરેલાં કર્મનું સાંગ અવધારણ-કરેલું અમુક કર્મ પરિપૂર્ણ થાવ એવો અભિલાષ.

अच्छिन्न त्रि० ખંડનરહિત અખંડ, છેદન ભેદનરહિત, કપાયલું ન હોય તે.

अच्छिन्नपत्र पु० એક જાતનું વૃક્ષ, અખંડ પાંદડાવાળું હરકોઇ વૃક્ષ.

अच्छिन्नपर्ण पु० ઉપરનો અર્થ.

अच्छेदिस त्रि० છેદવાને અયોગ્ય, કાપવા લાયક નહિ તે.

अच्छेद्य त्रि० છેદનમાટે અયોગ્ય.

अच्छेद्य पु० આત્મા.

अच्छोद न० હિમાલયના પ્રદેશમાં આવેલું એક સરોવર.

अच्युत पु० પરમેશ્વર, ઇશ્વરાવતાર શ્રીકૃષ્ણ, નારાયણ, બાર સર્ગનું કોઇ કાવ્ય.

अच्युत त्रि० ચલન ધર્મરહિત–અભ્રષ્ટ,સ્થિર, ક્ષરણશૂન્ય.

अच्युताग्रज पु० શ્રીકૃષ્ણના મોટા ભાઇ બળદેવ, ઇન્દ્ર.

अच्युताङ्गज पु० શ્રીકૃષ્ણનો પુત્ર પ્રદ્યુમ્ન, કામદેવ.

अच्युतात्मज पु० ઉપરનો અર્થ.

अच्युतावास पु० પીપળાનું વૃક્ષ.

अच्युति स्त्री० ક્ષરણનો અભાવ.

अच्युति त्रि० શરણશૂન્ય.

अज् भ्वा. प. सक सेट् જવું, ફેંકવું.

अज् चु. उ. अक. सेट् પ્રકાશવું.

अज पु० ઇશ્વર, જીવ, બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, મહેશ, ચંદ્ર, કામદેવ, સુવર્ણમાક્ષિક ધાતુ, રઘુરાજાનો પુત્ર–અજ, તે નામનો એક ઋષિ, મેષ રાશિ, અગીઆર રુદ્રમાંના પહેલા રુદ્ર, બકરો.

अज त्रि० જન્મરહિત.

अजकर्ण पु० તે નામનું એક વૃક્ષ, મરીયાંનું ઝાડ, મરચી, બકરાંનો કાન.

अजकर्णक पु० ઉપરનો અર્થ.

अजकव पु० न० શંકરનું ધનુષ, એક જાતનું ઝાડ.

अजका स्त्री० બકરીના ગળાંના સ્તનાકાર માંસપિંડ, બકરીની લીંડી.
अजकाव न० યજ્ઞસંબંધી એક પાત્ર, શંકરનું ધનુષ.
अजकाव पु० તે નામનો એક રોગ.
अजक्षीर न० બકરીનું દૂધ.
अजग न० શંકરનું ધનુષ.
अजग पु० વિષ્ણુ, અગ્નિ.
अजगंधा स्त्री० એક વનસ્પતિ–અજમોદા.
अजगंधिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
अजगंधिनी स्त्री० મરડાશીંગ.
अजगर पु० મોટો સાપ, અજગર.
अजगव पु० શંકરનું ધનુષ.
अजगाव पु० ઉપરનો શબ્દાર્થ.
अजघन्य त्रि० અધમ નહિ તે, શ્રેષ્ઠ.
अजजीविक त्रि० બકરાં ઉપર આજીવિકા ચલાવનાર, રબારી–ભરવાડ.
अजटा स्त्री० ભોંય આંબળી.
अजड त्रि० જડ–મૂર્ખ નહિ તે.
अजडा स्त्री० એક જાતનું વૃક્ષ.
अजथ्या स्त्री० બકરાંનો સમૂહ, સોનેરી જુઇ નામનું ફુલઝાડ,
अजदण्डी स्त्री० જેના કાષ્ટથી યજ્ઞદંડ કરવામાં આવે છે તે બ્રહ્મદંડી નામનું વૃક્ષ.
अजदेवता स्त्री० બકરાંનો અધિષ્ઠાયક દેવ–અગ્નિ.
अजनक त्रि० નહિ ઉત્પન્ન કરનાર, નહિ કરનાર.
अजननि स्त्री० જન્મનો અભાવ, ધિક્કારપાત્ર જન્માભાવ.
अजननी अव्य० માતાનો અભાવ.
अजनामक पु० માક્ષિક ધાતુ.
अजन्मन् त्रि० જન્મરહિત.
अजन्य न० પૃથ્વીકંપ વગેરે દૈવી ઉત્પાત.
अजन्य त्रि० ઉત્પત્તિને અયોગ્ય.
अजप पु० અસ્પષ્ટ બોલતાર, ખરાબ ભણનાર.
अजप त्रि० બકરાનું રક્ષણ કરનાર.
अजपति पु० ઉત્તમ બકરો, મેષ રાશીનો સ્વામી મંગળ ગ્રહ.
अजपति त्रि० બકરાં પાળનાર.
अजपथ पु० બકરાં ચાલી શકે તેવો માર્ગ, વિધાતાએ નિર્માણ કરેલો માર્ગ, આકાશમાંનો માર્ગાકાર દેખાવ–છાયાપથ.
अजपथ्य त्रि० ગીચ રસ્તાવાળું, આકાશ માંના છાયાપથસરખું.
अजपद त्रि० તે નામના એક રૂદ્ર દેવ.
अजपा स्त्री० એક જાતનો અક્ષરજાપ, હંસમંત્ર.
अजपाद पु० તે નામના રૂદ્ર દેવ, પૂર્વાભાદ્રપદ નક્ષત્ર.
अजपाद पु० ઉપરનો શબ્દાર્થ.
अजपाल त्रि० બકરાં પાળનાર.
अजबंधु पु० બકરાંના જેવી મંદ બુદ્ધિવાળો.
अजभक्ष पु० એક જાતનું ઝાડ–જે બકરાંને અત્યંતપ્રિય હોય છે.
अजमार पु० બકરાં મારી જીવનાર, કસાઇ, જ્યાં બકરાંને મુખ્યત્વે કરી મારવામાં આવે છે તે દેશ.
अजमीढ पु० તે નામનો દેશ–હાલનું અજમેર.
अजमुख पु० દક્ષ પ્રજાપતિ.
अजमोदा स्त्री० અજમોદ.
अजमोदिका स्त्री० અજમોદ.
अजंभ पु० દેડકો, સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
अजंभ त्रि० જે અવસ્થામાં દાંત ન આવ્યા હોય તે અવસ્થા, દાંતવિનાનું.
अजय पु० અગ્નિ, જયનો અભાવ, તે નામનો એક નદ.
अजय त्रि० જયવિનાનું.
अजया स्त्री० ભાંગ.
अजय्य त्रि० જીતવાને અશક્ય.
अजर न० પરબ્રહ્મ.

अजर पु० દેવ, એક જાતનું વૃક્ષ.
अजर त्रि० વૃદ્ધાવસ્થારહિત.
अजरा स्त्री० એક જાતની કુંવાર, ગરોડી, બ્રાહ્મણજાતિ.
अजर्य्य न० મિત્રતા.
अजलंबन न० સૌવીર દેશમાં ઉત્પન્ન થયેલું આંજણ.
अजलोमन् पु० એક જાતનું ઝાડ.
अजलोमन् न० બકરાનું રૂંવાડું.
अजव पु० વેગનો અભાવ.
अजव त्रि० વેગરહિત.
अजवस् त्रि० વેગરહિત.
अजवस्ति पु० તે નામનો એક ઋષિ.
अजवाह पु० જ્યાં બકરાંઓને બળદની પેઠે કામમાં લેવાય છે તે દેશ.
अजवीथि स्त्री० આકાશમાંનો માર્ગાકાર દેખાવ–છાયાપથ–જ્યાંથી આરંભી અગસ્ત્યના સ્થાનસુધી પિતૃયાન માર્ગ છે.
अजशृंगी स्त्री० મરડાશીંગ.
अजस्तुंद न० તે નામનું એક નગર.
अजस्र न० નિરંતર હમેશ.
अजस्र त्रि० નિત્યસ્થાયી વસ્તુ.
अजहत्स्वार्था स्त्री० તે નામની એક લક્ષણાવૃત્તિ.
अजहल्लिङ्ग पु० પોતાનું લિંગ–જાતિ નહિ છોડનાર શબ્દ–નિયતલિંગ નામ.
अजहा स्त्री० તે નામનું એક વૃક્ષ.
अजा स्त्री० બકરી, માયા, તે નામની એક ઔષધિ.
अजागर पु० ભાંગરો–જેનાથી નિદ્રા નથી આવતી.
अजागर त्रि० જાગતુ નહિ તે.
अजाजि स्त्री० જીરાંનું વૃક્ષ
अजाजी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
अजाजीव पु० બકરાં પાળી પોષી જીવનાર, બકરાં ઉપર આજીવિકા ચલાવનાર ભરવાડ–રબારી.
अजात त्रि० નહિ જન્મેલ.
अजातककुद् पु० નાની વયનો વાછરડો.
अजातदन्त त्रि० જેને દાંત ન આવ્યા હોય તે, જેમાં દાંત ન આવ્યા હોય તે અવસ્થા વગેરે.
अजातपक्ष त्रि० જેને પાંખો ન આવી હોય તેવું પક્ષી.
अजातशत्रु त्रि० જેનો શત્રુ ઉત્પન્ન થયો ન હોય તે.
अजातशत्रु पु० યુધિષ્ઠિર રાજા.
अजातारि पु० યુધિષ્ઠિર.
अजातारि त्रि० જેનો શત્રુ ન થયો હોય તે.
अजाति स्त्री० અનુત્પત્તિ, ન્યાયશાસ્ત્રોક્ત જાતિનો અભાવ.
अजाति त्रि० જાતિશૂન્ય, નિત્ય.
अजातौल्वलि पु० તે નામનો એક મુનિ.
अजादनी स्त्री० તે નામનું એક વૃક્ષ–ધમાસો.
अजादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણમાં કહેલો એક શબ્દસમૂહ.
अजानि पु० સ્ત્રીરહિત.
अजानिक त्रि० બકરાં ઉપર આજીવિકા ચલાવનાર, ભરવાડ–રબારી.
अजानेय पु० ઉત્તમ ઘોડો.
अजानेय त्रि० નિર્ભય.
अजान्त्री स्त्री० એક જાતની વનસ્પતિ.
अजापक न० બકરીની લીંડીઓના રસમાં, મૂત્રમાં, દૂધમાં, તથા દહીંમાં સિદ્ધ કરેલું ઘી.
अजापालक त्रि० બકરાં પાળનાર, બકરાં ઉપર જીવનાર ભરવાડ–રબારી.
अजप्रिया स्त्री० ચણી બોરનું ઝાડ.
अजि त्रि० ગમનશીલ, પાયદલ.
अजी स्त्री० ગતી, ગમન, ફેંકવું.
अजित पु० અજિતનાથ નામના બીજા જૈન તીર્થંકર, શિવ, વિષ્ણુ, બુદ્ધ.

अजित पु० નવમા જૈન તીર્થંકર સુવિધિનાથનો સેવક યક્ષ.

अजित त्रि० નહિ જીતાયેલ, પરાજય નહિ પામેલ.

अजितनाथ पु० अजित पु० જુઓ.

अजिन न० ચામડું.

अजिनपत्रा स्त्री० ચામાચીડીયું.

अजिनपत्रिका स्त्री० ચામાચીડીયું.

अजिनपत्री स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

अजिनफला स्त्री० જેનું ફળ ચામડાની ધમણના આકારનું હોય છે તે એક વૃક્ષ.

अजिनबला स्त्री० બીજા જૈન તીર્થંકરની ભક્ત દેવી.

अजिनयोनि पु० મૃગ, હરણ.

अजिर न० આંગણું, ચૌટો.

अजिर पु० તે નામનો એક ઋષિ.

अजिर त्रि० ઉતાવળી ગતિવાળું.

अजिरा स्त्री० વેગવાળી નદી.

अजिरादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણમાં કહેલો એક શબ્દસમૂહ.

अजिह्म त्रि० સરળ–સીધું.

अजिह्मग पु० બાણ.

अजिह्मग त्रि० સીધું જનાર.

अजिह्व पु० દેડકો.

अजिह्व त्रि० જીભવિનાનું.

अजीकव पु० શંકરનું ધનુષ.

अजीगर्त्त पु० સર્પ, તે નામનો એક મુનિ.

अजीर्ण न० અજીર્ણ–અપચો.

अजीर्ण त्रि० જીર્ણ નહિ તે અવૃદ્ધ.

अजीव त्रि० જીવવિનાનું, મરેલું.

अजीवनि स्त्री० ધિક્કારપાત્ર જીવનનો અભાવ, નિંદિત જીવન.

अजुगुप्सित त्रि० અનિંદિત.

अजुर त्रि० વેગવાળું, બળવાન.

अजेतव्य त्रि० જીતાય નહિ એવું.

अजेय त्रि० જીતવાને અશક્ય, વૈદ્યકમાં પ્રસિદ્ધ એવું તે નામનું ઘી.

अजैकपाद् पु० અગીઆર રુદ્રમાંના ચોથા રુદ્ર.

अजैकपाद पु० ઉપરનો શબ્દાર્થ.

अज्जुका स्त्री० વેશ્યા. (આ શબ્દ નાટકમાંજ વપરાય છે.)

अज्जूका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

अज्झटा स्त्री० ભોંય આંબળી.

अज्झल न० ઢાલ.

अज्ञ त्रि० જ્ઞાનશૂન્ય, ચૈતન્યશૂન્ય, વિશેષ० જ્ઞાનરહિત, મૂર્ખ, અચેતન, જડ, અલ્પજ્ઞ.

अज्ञता स्त्री० અજ્ઞાનીપણું, મૂર્ખાઇ.

अज्ञत्व न० ઉપરનો અર્થ.

अज्ञात त्रि० અજાણ્યું, નહિ જાણેલું, ઓળખાણવિનાનું.

अज्ञान त्रि० અજ્ઞાની.

अज्ञान न० જ્ઞાનનો અભાવ–અજ્ઞાન.

अज्ञानता स्त्री० અજ્ઞાનપણું.

अज्ञानत्व न० ઉપરનો અર્થ.

अज्ञानिन् त्रि० અજ્ઞાની.

अज्ञेय त्रि० જાણવાને અશક્ય.

अज्मन् स्त्री० ગાય.

अज्येष्ठवृत्ति त्रि० પોતે મોટો હોવા છતાં મોટા તરીકે નહિ વર્ત્તનાર.

अञ्चति पु० न० વાયુ.

अञ्चति त्रि० ગમન કરનાર. જનાર.

अञ्चल पु० વસ્ત્રનો છેડો, છેડાનો ભાગ.

अञ्चित त्रि० પૂજેલું, સંકોચાયલું. ગયેલું, ગુંથેલું, વખાણેલ.

अञ्चितभ्रु स्त्री० પૂજેલી અથવા વાંકી કરેલી ભ્રમરવાળી સ્ત્રી, સુંદર સ્ત્રી.

अञ्चितभ्रू स्त्री० વાંકી કરેલી અથવા પૂજેલી ભ્રમર.

अञ्ज् रुधा० पर० सक० वेट् મિશ્ર કરવું, જવું, સ્પષ્ટ કરવું.

अञ्जन पु० ते नामे दिशानो એક હાથી.

अञ्जन न० આંજણુ, કાજળ, સૌવીર દેશનું રસાંજન, લેપવું, મિશ્ર કરવું, સ્પષ્ટ કરવું, મલિનપણું.

अञ्जनकेशी स्त्री० કેશને અત્યંત કાળા કરનાર એક સુગંધી દ્રવ્ય.

अञ्जनशलाका स्त्री० આંજણુ આંજવાની સળી.

अञ्जना स्त्री० ઉત્તર દિશાના હાથીની સ્ત્રી, સિંહણ, હનુમાનની માતા વાનરી.

अञ्जनागिरि पु० તે નામનો એક પર્વત–નીલગિરિ.

अञ्जनाद्रि पु० ઉપરનો અર્થ.

अञ्जनाधिका स्त्री० એક જાતની ગરોળી–આંજણી.

अञ्जनावत् पु० કાલાંજન વૃક્ષ.

अञ्जनावती स्त्री० ઇશાન કોણના દિગ્ગજની સ્ત્રી.

अञ्जनिका स्त्री० એક જાતની ગરોળી, પ્રતીક નામના દિગ્ગજની સ્ત્રી.

अञ्जनी स्त्री० કેશર વગેરેના લેપનવાળી સ્ત્રી, કડુનું ઝાડ, કાલાંજન વૃક્ષ, હનુમાનની માતા.

अञ्जलि पु० જોડેલો હાથ, કુડવજેટલું માપ, તેટલા માપનું દ્રવ્ય.

अञ्जलिका स्त्री० નાની ઉંદરડી.

अञ्जलिकारक त्रि० હાથ જોડનાર.

अञ्जलिकारिका स्त्री० હાથ જોડવા તે, લજામણી વનસ્પતિ.

अञ्जस् न० વેગ, બળ, યોગ્યતા.

अञ्जस त्रि० સરળ, સીધું.

अञ्जसा अव्य० સત્વર, શીઘ્ર, તુરત, વ્યાજબી, અનાયાસે.

अञ्जि पु० તિલક વગેરે ચિન્હ.

अञ्जिष्ठ पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

अञ्जिष्णु पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

अञ्जी स्त्री० દળવાનું યંત્ર, ઘંટી, મંગળ.

अञ्जीर पु० તે નામનું એક વૃક્ષ.

अट् भ्वा० पर० सक० सेट् જવું, ભટકવું.

अटन न० જવું, ભટકવું.

अटनि स्त्री० જ્યાં દોરી ચઢાવવામાં આવે છે તે ધનુષનો અગ્ર ભાગ.

अटनी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

अटरुष पु० અરડુસાનું વૃક્ષ.

अटरूष पु० ઉપરનો અર્થ.

अटवि स्त्री० જંગલ, વન.

अटवी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

अटा स्त्री० ભટકવું.

अटाट्या स्त्री० ભટકવું, રખડવું, વ્યર્થ આથડવું.

अट्ट भ्वा० आत्म० सक० सेट् ઓળંગવું, વધ કરવો, મારવું.

अट्ट चु० उभ० सक० सेट् અનાદર કરવો, તિરસ્કારવું.

अट्ट पु० મહેલનો સૌથી ઉપરનો માળ, અટારી, રેશમી વસ્ત્ર, મહેલ.

अट्ट त्रि० અત્યંત ઉંચું.

अट्ट न० અનાજ, સુકાયલું.

अट्टट्ट अव्य० અત્યંત ઉંચું.

अट्टन न० ચક્રના આકારનું એક હથિયાર, અનાદર.

अट्टशूल त्रि० અનાજ વેચનાર.

अट्टस्थली स्त्री० જ્યાં પુષ્કળ મહેલો આવેલા હોય તેવું સ્થળ, કોઈ દેશ.

अट्टहास पु० ખડખડ હસવું, મોટેથી હસવું.

अट्टहासक पु० મોગરાનું ઝાડ.

अट्टहासिन् त्रि० મોટેથી હસનાર.

अट्टहासिन् पु० શંકર.

अट्टाट्ट पु० ઘણું ઉંચું, સર્વોત્કૃષ્ટ, અત્યંત અનાદર.

अट्टाल पु० મહેલનો સૌથી ઉપરનો માળ, અટારી, ઝરૂખો.

अट्टालक पु० ઉપરનો અર્થ.
अट्टालिका स्त्री० ઇંટો વગેરેથી બનાવેલો રાજમહેલ.
अट्टालिकाकार पु० રાજમહેલ બનાવનાર, કડીયો
अट्या स्त्री० પર્યટન, રખડવું, ભટકવું.
अठ् भ्वा० पर० सक० सेट् જવું.
अठ् भ्वा० आत्म० सक० सेट् જવું.
अड् भ्वा० पर० सक० सेट् ઉદ્યમ કરવો.
अड् स्वा० पर० अक० सेट् વ્યાપ્ત થવું.
अड्ड् भ्वा० पर० सक० सेट् સામે જોડાવું, સમાધાન કરવું.
अड्डन न० ઢાલ.
अण् भ्वा० पर० अक० सेट् શબ્દ કરવો.
अण् दिवा० आत्म० अक० सेट् જીવવું.
अणक त्रि० અધમ, નિંદિત.
अणव्य त्रि० ચીનક વગેરે ધાન્ય જ્યાં નીપજી શકે તેવું ખેતર.
अणि पु० स्त्री० રથ વગેરેનાં પૈડાંના અગ્રભાગમાં રહેલો ખીલો. સોઇ વગેરેની અણી.
अणिमन् पु० સૂક્ષ્મપણું, સૂક્ષ્મ માપ, તે નામનું એક ઐશ્વર્ય, સર્વ પ્રકારનાં ઐશ્વર્ય.
अणिष्ठ त्रि० અતિસૂક્ષ્મ.
अणीमाण्डव्य पु० તે નામનો એક ઋષિ.
अणीयस् त्रि० અતિ સૂક્ષ્મ.
अणु पु० એક જાતનું અનાજ—કાંગ.
अणु त्रि० ક્ષુદ્ર, સૂક્ષ્મ માપવાળું દ્રવ્ય, લેશ.
अणुक त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अणुता स्त्री० સૂક્ષ્મપણું.
अणुत्व न० ઉપરનો અર્થ.
अणुधर्म पु० સૂક્ષ્મધર્મ.
अणुभा स्त्री० વીજળી.
अणुमात्र त्रि० અલ્પ પરિમાણ—માપ.
अणुरेणु स्त्री० સૂક્ષ્મ રજ.
अणुरेवती स्त्री० તે નામનું એક વૃક્ષ.
अणुवीक्षण न० સૂક્ષ્મદર્શક યંત્ર, સૂક્ષ્મ પદાર્થનું દર્શન.
अणुव्रीहि पु० સૂક્ષ્મ ધાન્ય.
अण्ड न० પુરુષનો અવયવ—વૃષણ, પેળીયો, પક્ષીનું ઇંડું, વીર્ય, પારો, કસ્તુરી.
अण्डक पु० વૃષણ, પેળીયો.
अण्डकटाह न० બ્રહ્માંડગોલક—બ્રહ્માંડ.
अण्डकोटरपुष्पी स्त्री० તે નામની એક વનસ્પતિ.
अण्डकोश पु० વૃષણ.
अण्डकोष पु० ઉપરનો અર્થ.
अण्डकोषक पु० વૃષણ.
अण्डज पु० પક્ષી, સર્પ, માછલું, કાચંડો.
अण्डज त्रि० ઈંડામાંથી ઉત્પન્ન થનાર.
अण्डजा स्त्री० કસ્તૂરી.
अण्डजात पु० અંડજ શબ્દનો અર્થ.
अण्डाकार त्रि० ઇંડાંના આકારનું.
अण्डाकृति त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अण्डालु पु० માછલું.
अण्डीर पु० વિશેષ સામર્થ્યવાળો પુરુષ, સમર્થ.
अण्वी स्त्री० આંગળી.
अत् भ्वा० पर० सक० सेट् બાંધવું.
अत् भ्वा० पर० सक० सेट् બાંધવું:
अत् भ्वा० पर० सक० सेट् પ્રાપ્ત કરવું, સતત જવું.
अत् अव्य० આશ્ચર્ય, અદ્ભુત.
अतएव अव्य० એટલાજ માટે, એથીજ.
अतक पु० મુસાફર.
अतट पु० ઝરૂખો, પર્વત વગેરેનો ઉંચો ભાગ, પૃથ્વીનો નીચો ભાગ.
अतथ्य त्रि० અસત્ય.
अतथोचित त्रि० તેવા પ્રકારને અયોગ્ય.
अतद्गुण पु० સાહિત્યદર્પણ નામના ગ્રંથમાં કહેલો એક અલંકાર.

अतद्गुणसंविज्ञान पुं० વ્યાકરણશાસ્ત્રીઓએ માનેલો બહુવ્રીહિ સમાસનો ભેદ.
अतनु त्रि० મોટું.
अतन्त्र त्रि० કારણરહિત, વિવક્ષાશૂન્ય.
अतन्द्र त्रि० નિદ્રારહિત, આળસરહિત.
अतन्द्रित त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अतप त्रि० તાપવિનાનું, ઠંડું
अतप्त त्रि० નહિ તપેલું.
अतप्ततनु त्रि० જેનું શરીર વ્રત વગેરેથી નથી તપેલું તે, તપાવેલી મુદ્રાથી જેણે શરીરાદિ ઉપર ચિહ્ન નથી કર્યું તે.
अतप्ततनू त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अतर्क त्रि० તર્કહીન.
अतर्क पुं० તર્કનો અભાવ.
अतर्कित त्रि० ઓચિંતું, અણધાર્યું.
अतर्कित अव्य० ઉપરનો અર્થ.
अतल त्रि०. તળીયાંવિનાનું.
अतल न० સાત પાતાલમાંહેનું પહેલું પાતાલ, અપ્રતિષ્ઠિત.
अतलस्पर्श त्रि० અત્યંત ગંભીર, ઘણું ઉંડું.
अतलस्पृश् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अतस् अव्य० એથી, અહીંથી એટલામાટે, એમાટે.
अतस न० શણનું વસ્ત્ર.
अतस पुं० વાયુ, આત્મા.
अतसी स्त्री० અળશી, શણનું ઝાડ.
अति अव्य० પૂજા, ઉત્કર્ષ, ઓળંગવું, અત્યંત.
अतिकथ त्रि० કહેવાને અયોગ્ય, શ્રદ્ધાકરવાને અયોગ્ય, નહિ માનવા લાયક, નાશ પામેલ, ખોવાઇ ગયેલ.
अतिकथा स्त्री० અતિઉત્કટ વર્ણન, વ્યર્થ ભાષણ.
अतिकंदक पुं० તે નામનું એક વૃક્ષ.
अतिकर्षण त्रि० અત્યંત તાપદાયક, અત્યંત આકર્ષણ, ઘણું ખેંચવું તે.
अतिकश त्रि० ચાબુક વગેરેના મારને પણ નહિ ગણનાર ઘોડો વગેરે.
अतिकाय पुं० તે નામે રાવણનો એક પુત્ર.
अतिकाय त्रि० પ્રચંડ શરીરવાળું.
अतिकुत्सित त्रि० અતિનિંદ્ય.
अतिकुलव त्रि० અત્યંત વાળવાળું.
अतिकुल्व त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अतिकृच्छ्र न० બાર દિવસનું પ્રાયશ્ચિત્તરૂપ એક વ્રત, અત્યંત કષ્ટ.
अतिकृच्छ्र त्रि० અત્યંત કષ્ટવાળું, ક્લિષ્ટ.
अतिकृत त्रि० મર્યાદા ઉપર કરેલું, અત્યંત કરેલું.
अतिकृति स्त्री० મર્યાદા ઓળંગીને કરવું તે, તે નામનું એક વૃત્ત-છંદ.
अतिकृश त्रि० અત્યંત દુબળું.
अतिकेशर पुं० એક જાતનું વૃક્ષ.
अतिक्रम पुं० न० ઓળંગવું.
अतिक्रम त्रि० ક્રમને ઓળંગનાર.
अतिक्रमण न० ઓળંગવું તે.
अतिक्रमिन् त्रि० ઓળંગનાર.
अतिक्रमिक त्रि० ક્રમ ઓળંગનાર,
अतिक्रांत त्रि० ઓળંગેલું.
अतिक्रांति स्त्री० ઓળંગવું તે.
अतिक्रुद्ध पुं० તંત્રશાસ્ત્રમાં કહેલો એક મંત્ર.
अतिक्रुद्ध त्रि० અત્યંત ક્રોધે ભરાયલું.
अतिक्रूर पुं० વક્રગતિને પામેલ મંગળ-શનિ વગેરે ગ્રહ, તંત્ર શાસ્ત્રોક્ત એક મંત્ર.
अतिक्रूर त्रि० અત્યંત ક્રૂર.
अतिगंड न० જ્યોતિષ શાસ્ત્રમાં કહેલો એક યોગ, મોટું ગુમડું.
अतिगंड त्रि० મોટા ગુમડાંવાળું.
अतिगन्ध त्रि० અત્યંત ગંધવાળું.
अतिगन्ध पुं० ચંપાનું વૃક્ષ.
अतिगन्धालु पुं० તે નામની એક લતા-વેલ.
अतिगर्व पुं० અત્યંત ગર્વ.

अतिगर्वित त्रि० અત્યંત ગર્વવાળું, ઘણું અભિમાની.

अतिगर्हित त्रि० અતિનિંદ્ય.

अतिगव त्रि० અત્યંત મૂર્ખ, અવર્ણનીય.

अतिगह्वर त्रि० દુ:ખથી પ્રવેશ થઇ શકે એવું, દુર્બોધ, અતિગહન, અઘરૂં.

अतिगुण पु० વિનય વગેરે અત્યંત ગુણ.

अतिगुण त्रि० ગુણહીન, અત્યંત ગુણવાન.

अतिगुप्त त्रि० અત્યંત છાનું.

अतिगुरु पु० અતિપૂજ્ય એવા ગુરૂ.

अतिगुरु त्रि० અત્યંત મોટું, અત્યંત વજનવાળું કોઇ દ્રવ્ય.

अतिगुहा स्त्री० પીઠવણ નામની વનસ્પતિ.

अतिग्रह त्रि० નેત્ર વગેરે પાંચ જ્ઞાનેન્દ્રિય, વાણી વગેરે પાંચ કર્મેન્દ્રિય, અત્યંત દુર્બોધ.

अतिग्रह पु० સર્વથા સારૂં જ્ઞાન.

अतिघ्नी स्त्री० દુ:ખમિશ્ર નહિ એવી એક સુખની અવસ્થા.

अतिचर त्रि० ઓળંગનાર.

अतिचरा स्त्री० કમળિની, સ્થલપદ્મિની.

अतिचार पु० ઓળંગીને જવું તે, પોતપોતાના ભોગકાળને ઓળંગી મંગળ વગેરે ગ્રહોનું બીજી રાશિમાં જવું તે.

अतिचारिन् त्रि० પુર્વોક્ત અતિચારવાળો ગ્રહ, ઓળંગીને જનાર, અતિશય જનાર.

अतिच्छत्र त्रि० છત્રરહિત.

अतिच्छत्र पु० તે નામનું સ્થલ ઉપર થનારૂં ઘાસ, જળમાં થનારૂં એક ઘાસ.

अतिच्छत्रक पु० તે જાતનું ઝાડ.

अतिच्छत्रा स्त्री० તે નામનું એક શાક.

अतिच्छन्दस् त्रि० વેદોક્ત કર્મરહિત, અભિપ્રાયને ઓળંગનાર.

अतिच्छन्दस् न० છંદનું ઉલ્લંઘન કરીને મૂકેલો અક્ષરવિન્યાસ.

अतिजगति पु० न० જગતને ઓળંગનાર, જગતની બહાર રહેલ.

अतिजगती स्त्री० તેર અક્ષરના એક ચરણવાળો તે નામનો છંદ, જગતને ઓળંગનાર સ્ત્રી.

अतिजव त्रि० અત્યંત વેગવાળું.

अतिजव पु० અત્યંત વેગ.

अतिजागर पु० અત્યંત જાગનાર તે નામનું એક પક્ષી-નીલબક.

अतिजागर त्रि० અત્યંત જાગનાર.

अतिडीन न० પક્ષીઓની અત્યંત લાંબી ગતિ, અત્યંત ઉંચે સુધી ઉડવું તે.

अतितमाम् अव्य० અત્યંત.

अतितराम् अव्य० અત્યંત.

अतितार पु० અત્યંત મોટો શબ્દ.

अतितार त्रि० મોતી વગેરેનું શુદ્ધપણું, અત્યંત મોટા શબ્દવાળું.

अतितीक्ष्ण पु० સરગવાનું ઝાડ.

अतितीक्ष्ण त्रि० અત્યંત તીક્ષ્ણ, અતિઉગ્ર.

अतितीव्र त्रि० અત્યંત તીક્ષ્ણ, અતિઉગ્ર.

अतितीव्रा स्त्री० ગંડદૂર્વા.

अतितेजस्क त्रि० અત્યંત તેજસ્વી, તેજરહિત.

अतिथि पु० અતિથિ, પરોણો, અભ્યાગત, મેમાન, રામચંદ્રનો પૌત્ર-કુશનો પુત્ર.

अतिथिपूजन न० અતિથિપૂજા-સત્કાર.

अतिथिपूजा स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

अतिथिसत्कार पु० અતિથિપૂજન.

अतिदात्री स्त्री० અત્યંત દાન કરનારી.

अतिदातृ पु० न० અત્યંત દાન કરનાર.

अतिदान न० ઘણું દાન.

अतिदाह पु० ઘણો દાહ, અત્યંત બળતરા.

अतिदिष्ट त्रि० અતિદેશનો વિષય, મીમાંસામાં કહેલો અતિદેશવિષય.

अतिदीप्य पु० રાતુંચિત્રક વૃક્ષ.

अतिदुःसह त्रि० અત્યંત દુ:ખથી સહન થઇ શકે તેવું.

अतिदूर त्रि० અત્યંત દૂર.

अतिदेव પુ૦ સર્વ દેવોમાં શ્રેષ્ઠ રૂદ્ર દેવ.

अतिदेश પુ૦ અન્યસ્થલેજ લઇ જવાયેલ સર્વ ધર્મસમુદાય, મીમાંસામાં દર્શાવેલો અતિદેશ.

अतिधन्वन् પુ૦ મોટા ધનુષવાળો યોદ્ધો.

अतिधन्वन् ત્રિ૦ મારવાડ દેશને ઓળંગનાર.

अतिधृति સ્ત્રી૦ ઓગણીસ અક્ષરના એક ચરણુવાળો છંદ.

अतिधृति ત્રિ૦ ધૈર્ય અથવા સંતોષને ઓળંગનાર.

अतिनिर्हारिन् પુ૦ સુગંધ.

अतिनु ન૦ વહાણુમાંથી ઉતરેલ.

अतिनौ પુ૦ સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.

अतिनिद्र અવ્ય૦ નિદ્રાને અયોગ્ય સમય.

अतिनिद्र ત્રિ૦ નિદ્રારહિત, લાંબી નિદ્રાવાળું.

अतिपतन ન૦ ઓળંગવું તે.

अतिपत्ति સ્ત્રી૦ ઓળંગવું, અનુત્પત્તિ, અસિદ્ધિ.

अतिपत्ति ત્રિ૦ પાયદલ સેનાને ઓળંગી ગયેલ.

अतिपत्र પુ૦ તે નામનું એક વૃક્ષ–હસ્તિકંદ.

अतिपथ પુ૦ અતિસુંદર માર્ગ, સારો માર્ગ.

अतिपथिन् પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

अतिपद ત્રિ૦ ચરણુને ઓળંગેલ, ગાયત્રી અથવા જગતી છંદ.

अतिपन्न ત્રિ૦ ઓળંગેલ.

अतिपरोक्ष ત્રિ૦ પ્રત્યક્ષ, પ્રત્યક્ષનો વિષય કોઇ દ્રવ્ય વગેરે.

अतिपात પુ૦ ઉલ્લંઘન, ઓળંગવું તે.

अतिपातक ત્રિ૦ પાપને ઓળંગનાર–પુણ્યશાળી.

अतिपातक ન૦ અતિમહાન પાપ.

अतिप्रगे અવ્ય૦ અત્યંત પ્રાતઃકાળ, પરોઢ.

अतिप्रमाण ત્રિ૦ પ્રમાણુ–માપને ઓળંગેલ.

अतिप्रमाण ન૦ અત્યંત મોટું પાપ

अतिप्रवृद्ध ત્રિ૦ અત્યંત પ્રમાણુ ઉપરાંત વધેલું.

अतिप्रश्न પુ૦ મર્યાદા ઓળંગીને કરેલો પ્રશ્ન, સારો ઉત્તર આપ્યા છતાં ફરી પ્રશ્ન કરવો.

अतिप्रसक्ति સ્ત્રી૦ અત્યંત આસક્તિ.

अतिप्रसंग ત્રિ૦ પ્રસંગને ઓળંગનાર.

अतिप्रसंग પુ૦ અત્યંત આસક્તિનો વિષય કોઇ પદાર્થ, અત્યંત આસક્તિ.

अतिप्रसिद्ध ત્રિ૦ અત્યંત પ્રસિદ્ધ, સારી રીતે શણુગારેલ.

अतिप्रौढ પુ૦ ન૦ અત્યંત પ્રૌઢ-પીઢ-ગંભીર.

अतिप्रौढा સ્ત્રી૦ જેનો વિવાહકાળ વ્યતીત થયેલો હોય તેવી અત્યંત મોટી થઇ ગયેલી સ્ત્રી.

अतिबल ત્રિ૦ અત્યંત બળવાન.

अतिबल ન૦ અત્યંત બળ.

अतिबला સ્ત્રી૦ તે નામની એક ઔષધિ, વિશ્વામિત્રે રામને આપેલી એક અસ્ત્રવિદ્યા.

अतिबाल ત્રિ૦ અત્યંત નાનું બાળક.

अतिबाला સ્ત્રી૦ બે વર્ષની બાળકી.

अतिब्रह्मचर्य પુ૦ સ્ત્રીનો સંગ કરનાર, બ્રહ્મચર્યનો ત્યાગ કરનાર.

अतिब्रह्मचर्य ન૦ ઘણું બ્રહ્મચર્ય.

अतिभार પુ૦ અત્યંત ભાર–ગૌરવ, વેગ.

अतिभारग પુ૦ ગધેડો, ખચ્ચર.

अतिभी સ્ત્રી૦ વજ્રજવાળા, અત્યંત બીક.

अतिभूमि સ્ત્રી૦ મર્યાદાઉપરાંત, અધિકતા.

अतिभोजन ન૦ હદ ઉપરાંત ખાવું, ઘણું ખાવું તે.

अतिमंगल्य ત્રિ૦ અત્યંત માંગલીક.

अतिमंगल्य પુ૦ બીલીનું વૃક્ષ.

अतिमर्याद અવ્ય૦ મર્યાદાનું ઉલ્લંઘન.

अतिमर्याद ત્રિ૦ મર્યાદા ઓળંગનાર, નિર્મર્યાદ.

अतिमात्र ત્રિ૦ અતિશય, અત્યંત, પ્રમાણુને ઓળંગનાર, મોટા પ્રમાણુવાળું.

अतिमात्रशस् અવ્ય૦ ઘણું ઘણું, અત્યંત અત્યંત.

अतिमान ત્રિ૦ પ્રમાણથી અધિક.

अतिमान પુ૦ અત્યંત અભિમાની.

अतिमानुष ત્રિ૦ મનુષ્યને અયોગ્ય દિવ્ય કર્મ, રૂપ વગેરે.

अतिमाय ત્રિ૦ અંત્યંત માયા–કપટવાળું, માયારહિત.

अतिमित्र ન૦ પરમ મિત્ર, અત્યંત બાંધવ.

अतिमुक्त પુ૦ માધવી લતા, તાડનું ઝાડ.

अतिमुक्त ત્રિ૦ અત્યંત મુક્ત, વિદેહ કૈવલ્યને પામેલ, નિર્વાણમુક્તિને પહોંચેલ.

अतिमुक्तक પુ૦ નિર્વાણમુક્તિવાળું, અત્યંત મુક્ત.

अतिमुक्तक પુ૦ એક જાતનું વૃક્ષ, તાડનું ઝાડ.

अतिमुक्ति સ્ત્રી૦ અત્યંત મુક્તિ, તત્વજ્ઞાન પછી પ્રાપ્ત થતું વિદેહકૈવલ્ય, વેદમાં દર્શાવેલો શરીરત્યાગ.

अतिमृत्यु પુ૦ મોક્ષ.

अतिमैथुन ન૦ અત્યંત મૈથુન, પોતાની શક્તિ ઉપરાંત સ્ત્રીસંગ.

अतिमोद ત્રિ૦ અત્યંત હર્ષવાળું.

अतिमोदा સ્ત્રી૦ નવમલ્લિકા લતા.

अतिरक्त પુ૦ અત્યંત લાલ રંગ.

अतिरक्त ત્રિ૦ અત્યંત લાલ રંગવાળું, અતિસ્નેહવાળું.

अतिरथ પુ૦ અસંખ્યની જોડે એકલો યુદ્ધ કરનાર લડવૈયો.

अतिरथ ત્રિ૦ રથનું ઉલ્લંઘન કરનાર, રથવિનાનું.

अतिरसा સ્ત્રી૦ આસન નામની વનસ્પતિ.

अतिराज ત્રિ૦ રાજાનું ઉલ્લંઘન કરનાર.

अतिराजन् પુ૦ પૂજ્ય રાજા.

अतिरात्र પુ૦ એક રાત્રિથી થઈ શકે તેવો એક યજ્ઞ.

अतिरि ન૦ ધનનું ઉલ્લંઘન કરનાર, ધનરહિત કુળ વગેરે.

अतिरिक्त ત્રિ૦ અત્યંત, શ્રેષ્ઠ, જૂદું, શૂન્ય, ખાલી.

अतिरिक्त ન૦ અત્યંત, અધિકતા.

अतिरुच् ત્રિ૦ કાંતિને ઓળંગનાર.

अतिरुच् પુ૦ સ્ત્રીઓના સાથળનો પ્રદેશ, ઢીંચણ.

अतिरुच् સ્ત્રી૦ અત્યંત કાંતિવાળી સ્ત્રી.

अतिरूक्ष ત્રિ૦ અત્યંત રૂક્ષ, સ્નેહશૂન્ય, અતિશય સ્નેહાળ.

अतिरूक्ष પુ૦ અત્યંત રૂક્ષ એવું કાંગ–કોદ્રા વગેરે ધાન્ય.

अतिरूप પુ૦ રૂપરહિત પરમેશ્વર.

अतिरूप ન૦ સુંદર રૂપ.

अतिरूप ત્રિ૦ ધોળું વગેરે રૂપરહિત, વાયુ વગેરે પદાર્થ, અત્યંત રૂપવાળું.

अतिरेक પુ૦ અત્યંત, ભેદ, પ્રધાનપણું, અધિકતા.

अतिरोग પુ૦ ક્ષય રોગ.

अतिरोग ત્રિ૦ અત્યંત રોગવાળું.

अतिरोधान ન૦ પ્રકાશ, ખુલ્લું, વ્યવધાનનો અભાવ, પ્રકટ.

अतिरोमश પુ૦ જંગલી બકરો, મોટો વાંદરો.

अतिरोमश ત્રિ૦ અત્યંત રૂંવાટાંવાળું.

अतिरोहित ત્રિ૦ પ્રકાશિત, સ્પષ્ટ, ખુલ્લું,

अतिलुब्ध ત્રિ૦ અત્યંત લોભી.

अतिलोभ પુ૦ અત્યંત લોભ.

अतिलोमश ત્રિ૦ અત્યંત રૂંવાટાંવાળું.

अतिलोमश પુ૦ જંગલી બકરો, મોટો વાંદરો.

अतिलोमशा સ્ત્રી૦ नीलबुन्हा જુઓ.

अतिवक्तृ ત્રિ૦ વાચાળ, બહુ બોલકું, અતિ મહાન વક્તા.

अतिवक्र ત્રિ૦ અત્યંત વાંકું.

अतिवक्र પુ૦ મંગળ વગેરે પાંચ ગ્રહ.

अतिवयस् त्रि० કાળકૃત અવસ્થાને ઓળંગનાર, વૃદ્ધ, પક્ષીને ઓળંગનાર.

अतिवर्णाश्रमिन् पु० બ્રાહ્મણાદિ વર્ણથી તથા બ્રહ્મચર્યાદિ આશ્રમથી ભિન્ન આત્મજ્ઞાની.

अतिवर्तन न० अतिरेक શબ્દનો અર્થ.

अतिवर्तन त्रि० જીવનના ઉપાયનો ત્યાગ કરનાર.

अतिवर्तिन त्रि० અતિશયવાળું, આગળ ચાલનાર.

अतिवर्तुल त्रि० અત્યંત ગોળાકારવાળું.

अतिवर्तुल पु० વટાણા.

अतिवाद पु० અત્યંત બોલવું, કઠોર વાક્ય, અપ્રિય વાક્ય.

अतिवादिन् त्रि० બધા કરતાં અત્યંત બોલનાર, સર્વના મતનું ખંડન કરી પોતાના મતને સ્થાપનાર.

अतिवाह पु० એક શરીરનો ત્યાગ કરી બીજા શરીરમાં જીવને લઇ જવો તે.

अतिवाहक पु० એક શરીરનો ત્યાગ કરી બીજા શરીરમાં જીવને લઇ જનાર, તે નામની એક દેવજાતિ.

अतिवाहिक त्रि० નારકી જીવ, અતિવાહમાં જીવની સાથે જનાર સૂક્ષ્મશરીર.

अतिवाहित त्रि० ઓળંગેલ.

अतिवाह्य त्रि० અતિવાહને યોગ્ય કાળ વગેરે, ઓળંગવા યોગ્ય.

अतिविकट त्रि० અત્યંત ભયંકર, અત્યંત વિકટ.

अतिविकट पु० દુષ્ટ હાથી.

अतिविष त्रि० ઝેરનું ઉલ્લંઘન કરનાર, અત્યંત ઝેરી.

अतिविषा स्त्री० અતિવખની વેલ, અતિવખની કળી.

अतिविस्रब्धनवोढा स्त्री० સાહિત્યપ્રસિદ્ધ એક નાયિકા.

अतिवृत्त त्रि० અત્યંત, ઓળંગેલ.

अतिवृत्ति स्त्री० ઓળંગવું.

अतिवृत्ति त्रि० આજીવિકાનો ત્યાગ કરનાર.

अतिवृद्ध त्रि० અત્યંત વૃદ્ધ, અત્યંત વધેલું, ઘણું વૃદ્ધ.

अतिवृद्ध पु० તંત્રશાસ્ત્રમાં કહેલો એક મંત્ર.

अतिवृद्धा स्त्री० ઘાસ વગેરે ન ચાવી શકે તેવી ગાય, અત્યંત ઘરડી.

अतिवृष्टि स्त्री० અત્યંત વરસાદ, ધાન્યનો નાશ કરનાર ઉપદ્રવ.

अतिवेध पु० અત્યંત સંબંધ

अतिवेग पु० અત્યંત વેગ.

अतिवेगित त्रि० અત્યંત વેગવાળું.

अतिवेल त्रि० અત્યંત, હદ ઉપરાંત, સમુદ્ર વગેરેના કાંઠાને ઓળંગનાર.

अतिवेल अव्य० અત્યંત.

अतिवोढृ त्रि० અત્યંત વહન કરનાર, અત્યંત પહોંચાડનાર.

अतिव्यथन न० અત્યંત દુઃખ દેવું.

अतिव्यथा स्त्री० અત્યંત પીડા.

अतिव्यय पु० અત્યંત ખર્ચ, હદ ઉપરાંત ખર્ચ.

अतिव्याप्ति स्त्री० લક્ષણનું અલક્ષ્યને પણ લાગુ થવું તે.

अतिशक्करी स्त्री० પંદર અક્ષરના ચરણવાળો એક છંદ.

अतिशक्ति स्त्री० અત્યંત શક્તિ, અત્યંત સામર્થ્ય, અત્યંત બળ, અધિક વીર્ય.

अतिशक्ति त्रि० સામર્થ્યનું ઉલ્લંઘન કરનાર, અત્યંત બળવાન.

अतिशक्ति अव्य० શક્તિનું ઉલ્લંઘન.

अतिशक्तिता त्रि० અત્યંત પરાક્રમ.

अतिशक्तित्व न० ઉપરનો અર્થ.

अतिशक्तिभाज् त्रि० અત્યંત શક્તિવાળું, અત્યંત સમર્થ.

अतिशय पु० અધિકતા, અતિરેક, ઘણું.

अतिशय त्रि० અતિશયવાળું, હાથનું ઉલ્લંઘન કરનાર, દ્વાર, વ્યાપાર.

अतिशयन न० अतिशय શબ્દનો અર્થ.

अतिशयन त्रि० શયનનું ઉલ્લંઘન કરનાર.

अतिशयित त्रि० અધિક, ઓળંગેલું.

अतिशयिन् त्रि० અતિશયયુક્ત.

अतिशयोक्ति स्त्री० અલંકાર શાસ્ત્ર પ્રસિદ્ધ, એક અલંકાર, અતિશય બોલવું.

अतिशस्त त्रि० અત્યંત વખણાયેલ, અતિ ઉત્તમ.

अतिशायन न० અધિકપણું, પ્રકર્ષ,

अतिशीत त्रि० ઠંડું, અત્યંત શીતલસ્પર્શવાળું.

अतिशीत न० અત્યંત શીતલ સ્પર્શ.

अतिशेष पु० અતિ અલ્પ બાકી રહેલ.

अतिशोभन त्रि० અત્યંત શોભાવાળું, ઘણું સારૂં.

अतिश्व त्रि० બળમાં કુતરા કરતાં અધિક ભુંડ-ડુક્કર વગેરે.

अतिश्वन् पु० અતિ સુંદર કુતરો.

अतिष्ठा त्रि० સર્વાતીત, સર્વોત્કૃષ્ટ, સર્વોત્તમ.

अतिसन्ध त्रि० સંધાનરહિત, હદવિનાનું. મર્યાદાનું ઉલ્લંઘન કરનાર.

अतिसञ्चय पु० અત્યંત સંગ્રહ, મોટો સંઘરો

अतिसंधान न० અસત્ય, ઠગબાજી, કપટ, ઠગાઇ.

अतिसंधेय त्रि० દુઃખેકરી સંધાય તે, કષ્ટથી જેનો સંયોગ થાય તે.

अतिसन्ध्या स्त्री० સંધ્યાકાળનો નજદીક કાળ.

अतिसर त्रि० પોતાની ગતિ ઓળંગી જનાર, અગ્રેસર, આગળ જનાર.

अतिसर्ग पु० દાન, 'ઇચ્છા પ્રમાણે કર' એમ સલાહ આપવી તે.

अतिसर्ग त्रि० સૃષ્ટિને ઓળંગનાર, નિત્ય, મુક્ત.

अतिसर्जन न० દાન, વધ, મારવું તે, ઠગાઇ, અતિશય દાન.

अतिसर्व त्रि० સર્વાતીત, સર્વને ઓળંગનાર, સર્વાધિક.

अतिसंस्कृत त्रि० અત્યંત સંસ્કારી.

अतिसांतपन न० તે નામનું એક વ્રત.

अतिसाम्य न० અત્યંત સમાનપણું.

अतिसाम्या स्त्री० જેઠીમધ.

अतिसायम् अव्य. સાયંકાળનો સમીપ કાળ

अतिसार पु० ઝાડાનો રોગ, અતિસાર રોગ.

अतिसारकिन् त्रि० અતિસાર રોગવાળું.

अतिसारिन् त्रि० અતિસાર રોગવાળું.

अतिसृज्य त्रि० ત્યાગ કરવા યોગ્ય, સરજવા યોગ્ય.

अतिसृष्ट त्रि० આપેલ, પ્રેરેલ, સરજેલ,

अतिसौरभ पु० અત્યંત સુગંધવાળો આંબો.

अतिसौरभ त्रि० અત્યંત સુગંધવાળું.

अतिसौहित्य न० અત્યંત તૃપ્તિ.

अतिस्तुति स्त्री० ગુણ ન હોવા છતાં ગુણો માની લઈ કોઇની સ્તુતિ કરવી તે.

अतिस्थिर त्रि० અત્યંત સ્થિર.

अतिस्निग्धमधुरत्व न० જૈન તીર્થંકરોની વાણીના ૩૫ ગુણોમાંહેનો ૨૦ મો ગુણ.

अतिस्पर्श त्रि० ય, ર, લ, કે વ-એ ચાર-વર્ણ, સ્વર, દાનહીન, કૃપણ, લોભી.

अतिस्पर्श पु० અત્યંત સ્પર્શ.

अतिस्फिर त्रि० અત્યંત સ્ફૂર્તિવાળું, અત્યંત વૃદ્ધ.

अतिहसित न० અત્યંત હસવું, ખડખડ હસવું.

अतिहस्ति નામધાતુ. હાથવડે ફેંકવું, હાથીવડે જવું.

अतिहास पु०અત્યંત હસવું, મોટેથી હસવું.

अतीक्ष्ण न० તીક્ષ્ણનો અભાવ.

अतीक्ष्ण त्रि० तीक्ष्ण नहि ते, कोमळ.
अतीत त्रि० वीतेल, गयेल, भूतकाळ, समाप्त, ओळंगेल.
अतीतनौक त्रि० वहाणुमांथी उतरेल.
अतीन्द्र पु० विष्णु.
अतीन्द्र त्रि० ईंद्र करतां अधिक गुणवान.
अतीन्द्रिय त्रि० ईंद्रियोथी अग्राह्य,अप्रत्यक्ष, परब्रह्म वगेरे.
अतीव अव्य० अत्यंत, घणुंज, बहुज.
अतीसार पु० अतिसार रोग.
अतुंग त्रि० मोटुं नहि ते.
अतुल पु० तिलक वृक्ष.
अतुल त्रि० पराक्रम वगेरेमां जेनी तुलना न थई शके ते.
अतुल्य त्रि० असमान, तुल्य नहि ते.
अतुष त्रि० फोतरांविनानुं धान्य वगेरे.
अतुष्टिकर त्रि० असंतोषकारक, संतोष नहि करनार.
अतुहिनरश्मि पु० सूर्य, आकडानुं झाड.
अतुहिनरश्मि त्रि० उग्र किरणवाळुं.
अतूतुजि पु० अदाता.
अतूर्त त्रि० अहिंसित, नहि मारेल.
अतृणाद् त्रि० घास नहि खानार, मात्र दूधथीज पोषवा योग्य गायनो नानो वाछडो वगेरे.
अतृदिल पु० नाश-चूरो करवाने अयोग्य, पर्वत.
अतृप्त त्रि० तृप्त नहि थयेल.
अतृप्ति त्रि० लोभी, तृप्तिरहित, असंतोषी.
अतृप्ति स्त्री० तृप्तिनो अभाव.
अतेजस् न० अंधकार, छाया, तेजनो अभाव.
अतेजस् त्रि० तेजरहित.
अतेजस्विन् त्रि० तेजविनानुं.
अत्क पु० शरीरनो अवयव.
अत्क त्रि० मुसाफर
अत्तवे अव्य० खावाने, भक्षण करवाने.
अत्ता स्त्री० माता, मा.
अत्ति स्त्री० माता, मोटी बहेन, स्त्रीनी सासु.
अत्तिका स्त्री० उपरनो अर्थ.
अत्तृ त्रि० खानार.
अत्तृ पु० परमेश्वर.
अत्न न० युद्ध.
अत्नु त्रि० मुसाफर.
अत्नु पु० वायु, सतत चालनार.
अत्य त्रि० वेगथी चालनार घोडो वगेरे.
अत्य पु० घोडो.
अत्यग्निष्टोम पु० ते नामनो एक यज्ञ.
अत्यंकुश पु० अंकुशने नहि गणनार हाथी.
अत्यंगुल त्रि० आंगळीना प्रमाणथी अधिक.
अत्यंजनीय त्रि० त्याग करवाने अयोग्य.
अत्यध्व त्रि० मार्गने ओळंगी गयेलो मुसाफर वगेरे.
अत्यध्वन् पु० सारो मार्ग.
अत्यंत न० अत्यंत, अतिशय.
अत्यंत त्रि० नाश विनानुं, छेडा विनानुं.
अत्यंत अव्य. नाशरहित, अमाप.
अत्यंतकोपन त्रि० घणुं क्रोधी.
अत्यंतगामिन त्रि० बहु जनार, घणुं चालनार.
अत्यंतनिवृत्ति स्त्री० मोक्षावस्था, अत्यंत शांति, दुःखनो अत्यंत अभाव.
अत्यंतसंयोग पु० घणोज संबंध, सतत संबंध, व्याप्ति.
अत्यंतसुकुमार पु० कांगनुं वृक्ष.
अत्यंताभाव पु० न्यायशास्त्रमां कहेलो ते नामनो अभाव, सततशून्यता.
अत्यंतिक त्रि० अतिशय जनार, समीप रहेल, दूर रहेल.
अत्यंतिक न० अत्यंत पासे, दूर.
अत्यंतीन त्रि० अतिशय गमन करनार.

अत्यम्ल पु० आंमलीनुं झाड.
अत्यम्ल त्रि० घणीज खाटी कोई वस्तु.
अत्यम्ला स्त्री० जंगली बीजोरानुं झाड.
अत्यम्लपर्णी स्त्री० उपरनो अर्थ.
अत्यय पु० उल्लंघ, नाश, दोष, कष्ट, दुःख, अभाव, अपराध.
अत्यय त्रि० विलंबने नहि सहन करनार.
अत्यर्थ त्रि० अतिशयवाळुं.
अत्यर्थ न० अतिशय.
अत्यर्थ अव्य० पदार्थ-वस्तुनो अभाव.
अत्यल्प त्रि० अति अल्प, घणुंज थोडुं, बहु सूक्ष्म.
अत्यशन न० हद उपरांत खावुं.
अत्यष्टि स्त्री० सत्तर अक्षरना चरणवाळो एक छंद.
अत्याकार पु० तिरस्कार, मोटो, आकार, मोटुं शरीर.
अत्याकार त्रि० मोटा शरीरवाळुं.
अत्याग पु० त्यागनो अभाव, त्याग नहि करवो ते.
अत्यागिन् त्रि० त्यागी नहि ते, कर्मनां फळनी आशा राखी कर्म करनार.
अत्याचार पु० अति उत्कट आचार, अयोग्य आचरण.
अत्याचार अव्य० आचारनुं उल्लंघन.
अत्याज्य त्रि० नहि त्याग करवा योग्य.
अत्यादान त्रि० अतिशय ग्रहण करवुं, अत्यंत लेवुं.
अत्याधान न० ओळंगवुं, हरकोइ संबंध, उपर स्थापवुं, मोटाने मूकी अग्न्याधान करवुं.
अत्याधान अव्य० अग्न्याधाननो त्याग करवो.
अत्याय त्रि० लाभनो त्याग करनार.
अत्याय पु० ओळंगवुं, अतिशय लाभ.
अत्यायु न० यज्ञनुं एक पात्र.

अत्यारूढि स्त्री० अत्यंत उंचे चढवुं, घणीज ख्याति, अत्यंत प्रसिद्धि.
अत्याल पु० लाल चित्रकवृक्ष.
अत्याश त्रि० आशाने ओळंगी जनार.
अत्याशा स्त्री० अत्यंत आशा, पूर्ण न थाय तेवी तृष्णा.
अत्याश्रम त्रि० सर्व आश्रमनो त्याग करी पांचमा आश्रममां जनार संन्यासी.
अत्याश्रम पु० उत्तम आश्रम-संन्यास.
अत्याहार पु० घणोज आहार.
अत्याहारिन् त्रि० घणोज आहार करनार.
अत्याहित न० अत्यंत भय, प्राणसंकट, अनर्थ.
अत्युक्ति स्त्री० जेम आवे तेम बोलवुं, असंबद्ध बकवुं, निर्गुण के मूर्ख माणसनी पण गुणवान तरीके स्तुति करवी.
अत्युक्था स्त्री० बार अक्षरना चरणवाळो एक छंद.
अत्युच्छ्रित त्रि० अत्यंत उंचुं, अति उन्नत.
अत्युत्कट त्रि० अति उग्र.
अत्युत्कृष्ट त्रि० घणुं उत्कृष्ट, सर्वोत्तम.
अत्यूमशा अव्य० एक प्रकारनो अनुकरणशब्द, हिंसा करवी.
अत्यूह पु० एक जातनुं पक्षी, अतिशय तर्क.
अत्यूह अव्य० तर्क वितर्कनो अभाव.
अत्यूहा स्त्री० गळी, काळी नगोड.
अत्र अव्य० अहीं, आमां, एमां.
अत्र त्रि० जेनुं कोईनाथी रक्षण न थई शके ते.
अत्रप त्रि० निर्लज्ज, शरमविनानुं.
अत्रपा स्त्री० शरमनो अभाव.
अत्रभवत् त्रि० पूज्य.
अत्रस्त त्रि० त्रासरहित, निर्भय.
अत्रास पु० त्रासनो अभाव.
अत्रास त्रि० त्रासविनानुं.

अत्रि પુ० તે નામનો એક ઋષિ.
अत्रिजात પુ० ચન્દ્રમા.
अत्रिदृग्ज પુ० ચન્દ્રમા.
अत्रिन् પુ० અત્રિ ઋષિ.
अत्रिनेत्रज પુ० ચન્દ્ર.
अत्रिनेत्रप्रसूत પુ० ચન્દ્ર.
अत्रिनेत्रभू પુ० ચન્દ્ર.
अत्रिपुत्र પુ० ચન્દ્રમા.
अत्रिभारद्वाजिका સ્ત્રી० અત્રિ અને ભારદ્વાજ મુનિના વંશમાં ઉત્પન્ન થયેલ સ્ત્રી-પુરુષનું યુગલ.
अत्रिसंहिता સ્ત્રી० વર્ણાશ્રમનો આચાર સમજાવનારૂં અત્રિમુનિએ રચેલું એક ધર્મશાસ્ત્ર.
अत्वरा સ્ત્રી० ઉતાવળ નહિ તે.
अत्सरुक પુ० યજ્ઞનું એક પાત્ર—ચમસ.
अथ અવ્ય० આરંભ, સંશય, પછી, પ્રશ્ન, વિકલ્પ, પ્રકરણ, સમુચ્ચય, પક્ષાન્તર, મંગલ, સમગ્ર.
अथकिम् અવ્ય० સામા માણસે કહેલું પોતાને કબુલ છે એમ દર્શાવવા માટે વપરાતું અવ્યય—સ્વીકાર, હા, એમજ.
अथर्वण પુ० શિવ.
अथर्वणि પુ० અથર્વ વેદોક્ત કર્મને જાણનાર બ્રાહ્મણ, પુરોહિત.
अथर्वन् પુ० તે નામનો એક મુનિ, વેદમાંહેનો ચોથો વેદ.
अथर्वविद् પુ० અથર્વવેદને જાણનાર.
अथर्ववेद પુ० ચોથો વેદ.
अथर्वशिखा સ્ત્રી० અથર્વવેદનું તે નામનું એક ઉપનિષદ્—અધ્યાત્મગ્રંથ.
अथर्वशिरस् ન० તે નામનું અથર્વવેદનું ઉપનિષદ્—અધ્યાત્મગ્રંથ.
अथर्वाङ्गिरस પુ० અથર્વન અને અંગિરા મુનિએ જોયેલો વેદમંત્ર.
अथर्वाधिप પુ० બુધ ગ્રહ.
अथर्वी સ્ત્રી० અહિંસા.
अथवा અવ્ય० પક્ષાન્તર, અથવા.
अथो અવ્ય० અથ જુઓ.
अद् ભ્વા० પર० સક० સેટ્ अन्दति બાંધવું.
अद् अदा० प० सक० अनिट् ખાવું.
अदंष्ट्र પુ० જેની દાઢો ભાંગી ગયેલી હોય તેવો સર્પ.
अदंष्ट्र त्रि० દાઢવિનાનું.
अदक्ष त्रि० દક્ષ-હોંશીઆર નહિ તે, અચતુર.
अदक्षिण त्रि० હોંશીઆરીવાળું, પ્રતિકૂલતાવાળું, દક્ષિણારહિત યજ્ઞ વગેરે, ડાબું અંગ.
अदग्ध त्रि० શાસ્ત્રવિધિથી અગ્નિસંસ્કાર નહિ પામેલું, નહિ બળેલું
अदण्ड्य त्रि० દંડને અયોગ્ય, શિક્ષાપાત્ર નહિ તે.
अदत्त ન० ઉત્તમ નહિ તે.
अदत्त त्रि० નહિ આપેલ.
अदत्ता સ્ત્રી० પરણવા માટે નહિ આપેલી સ્ત્રી.
अदत्तादायिन् त्रि० નહિ આપેલું લેનાર.
अदत्तादान ન० નહિ આપેલું લેવું તે.
अदत्र त्रि० ખાવા યોગ્ય, ભક્ષણ કરવા લાયક.
अदद्र्यञ्च् त्रि० અમુક પ્રત્યે જનાર, આને પ્રાપ્ત થનાર.
अदन ન० ખાવું, ખોરાક.
अदन्त પુ० આદિત્ય દેવમાંહેનો પૂષા દેવ, અકારાંત શબ્દ.
अदन्त त्रि० જેને દાંત ઉગ્યા ન હોય તે, દાંતવિનાનું.
अदन्तक त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अदनीय त्रि० ખાવા લાયક.
अदब्ध त्रि० નહિ મારેલ.
अदब्धायु પુ० અહિંસાયુક્ત.
अदभ त्रि० હિંસામાટે અયોગ્ય, નહિ મારવા લાયક.
अदभ्र त्रि० પુષ્કળ, ઘણું.
अदम्य त्रि० નહિ નાથવા યોગ્ય એક વર્ષનું વાછરડું વગેરે.

अदर्शन न० દર્શનનો અભાવ, લોપ, વિનાશ.

अदर्शन त्रि० દર્શનવિનાનું, દૃષ્ટિવિનાનું.

अदल पु० પાંદડાંવિનાનું એક વૃક્ષ, પાંદડાં વિનાનું હરકોઇ વૃક્ષ.

अदल त्रि० અખંડ.

अदला स्त्री० એક જાતની કુંવાર.

अदस् त्रि० આગળ નહિ રહીને પરોક્ષમાં જાણેલું, અમુક, આ, એ.

अदातृ त्रि० નહિ આપનાર, અદાતા.

अदान त्रि० દાનશૂન્ય.

अदान पु० મદવિનાનો હાથી.

अदान्त त्रि० ઇન્દ્રિયનિગ્રહ નહિ કરનાર, ઉદ્ધત.

अदाभ्य त्रि० હિંસા કરવાને અયોગ્ય, નહિ મારવા લાયક.

अदाय त्रि० વારસાને માટે નાલાયક.

अदायाद त्रि० ઉપરનો અર્થ.

अदायिक त्रि० જેનો કોઇ વારસ ન હોય તેવું ધન વગેરે.

अदाह्य त्रि० શાસ્ત્રોક્ત વિધિથી અગ્નિસંસ્કારને અયોગ્ય પતિત વગેરે.

अदाह्य पु० પરમાત્મા.

अदिति स्त्री० પૃથ્વી, વાણી, દેવોની માતા.

अदिति त्रि० અખંડ.

अदिति पु० પુનર્વસુ નક્ષત્ર, સર્વનાશક મૃત્યુ, પરમેશ્વર.

अदितिज पु० દેવ.

अदितिनंदन पु० દેવ.

अदीन त्रि० દીન નહિ તે, કાયર નહિ તે.

अदुष्ट त्रि० દોષરહિત.

अदूर न० દૂર નહિ તે, પાસે.

अदूषित त्रि० દોષરહિત.

अदृश् त्रि० આંધળું, ચક્ષુઇંદ્રિયરહિત.

अदृश्य पु० પરમેશ્વર.

अदृश्य त्रि० દૃશ્યરહિત, દેખાવાને અયોગ્ય.

अदृष्ट न० નસીબ, ભાગ્ય, પ્રારબ્ધકર્મ.

अदृष्ट त्रि० નહિ જોયેલ, દૈવિ ભય વગેરે.

अदृष्टपूर्व त्रि० પૂર્વે કદિ નહિ જોએલ.

अदृष्टवत् त्रि० ભાગ્યવાન, ભાગ્યશાળી.

अदृष्टि त्रि० દૃષ્ટિવિનાનું, આંધળું.

अदृष्टि स्त्री० કુદૃષ્ટિ, ક્રોધવાળી વક્ર દૃષ્ટિ, દર્શનનો અભાવ.

अदृष्टिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

अदेय त्रि० ન આપવા લાયક, દાન દેવાને અયોગ્ય.

अदेयदान न० ન આપવા લાયક દાન.

अदेवान्न त्रि० દેવોને પ્રસન્ન નહિ કરનાર અન્ન વગેરે.

अदेवमातृक पु० જ્યાં નદી વગેરેથીજ અન્ન પાકતું હોઇ વરસાદની જરૂર ન હોય તેવો દેશ.

अदेवयु त्रि० દેવોને નહિ પહોંચનાર નહિ-પ્રાપ્ત થનાર.

अदेश पु० નિંદિત દેશ, અયોગ્ય દેશ, જ્યાં દાનાદિ વ્યર્થ થાય તેવો પ્રદેશ.

अदैव न० વૈશ્વદેવિક શ્રાદ્ધરહિત—નિત્ય શ્રાદ્ધ.

अदैव त्रि० ભાગ્યહીન, દુર્ભાગ્યવાળું.

अदोष पु० દોષનો અભાવ.

अदोष त्रि० દોષવગરનું.

अद्ग न० પુરોડાશ, ઘી.

अद्धा अव्य० ખરેખર, સાચું, સાક્ષાત્કાર, સ્પષ્ટ, નક્કી, અતિશય.

अद्भुत पु० અલંકાર શાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ તે નામે એક રસ, ખેરનું ઝાડ.

अद्भुत न० અકસ્માત થનાર ઉત્પાત વગેરે, આશ્ચર્ય.

अद्भुत त्रि० અદ્ભુત રસવાળું, આશ્ચર્યકારક.

अद्भुतसार पु० ખેરનો સાર, ખેરી ગુંદર.

अद्भुतस्वन पु० મહાદેવ, આશ્ચર્યકારકશબ્દ.

अद्भुतस्वन त्रि० આશ્ચર્યકારક શબ્દવાળું.

अद्मनि पु० અગ્નિ, ચિત્રાનું ઝાડ.

अद्मर त्रि० ખાઉધરૂં, ખાખ કરનારૂં.
अद्य अव्य० આજે.
अद्यतन त्रि० આજનું.
अद्यत्व न० આજે, વર્તમાનપણું.
अद्यश्वीन त्रि० આજકાલ હોનાર–થનાર.
अद्यश्वीना स्त्री० આજકાલ પ્રસવ પામનારી, વીયાવાની તૈયારીપર આવેલી.
अद्यापि अव्य० હજી પણ, હજીસુધી.
अद्यावधि अव्य० આજસુધી.
अद्रव पु० દ્રવનો અભાવ.
अद्रव त्रि० દ્રવશૂન્ય.
अद्रव्य न० નહિ વખાણવા લાયક દ્રવ્ય, અયોગ્ય પદાર્થ.
अद्रि पु० પર્વત, પત્થર, વૃક્ષ, સૂર્ય, મેઘ, એક પ્રકારનું પરિમાણ–માપ.
अद्रिकर्णी स्त्री० તે નામની એક વનસ્પતિ.
अद्रिकील पु० વિષ્કુંભ પર્વત.
अद्रीकीला स्त्री० પૃથ્વી.
अद्रिज त्रि० પર્વતમાં ઉત્પન્ન થયેલ પદાર્થ માત્ર.
अद्रिज पु० શિલાજીત, ગેરૂ.
अद्रिजा स्त्री० પાર્વતી, તે નામની એક વનસ્પતિ.
अद्रितनया स्त्री० પાર્વતી.
अद्रिद्विष् पु० ઈંદ્ર.
अद्रिदुग्ध पु० સોમલતા.
अद्रिद्रोणि स्त्री० પર્વતમાંથી નીકળનારી નદી.
अद्रिनन्दिनी स्त्री० પાર્વતી.
अद्रिपति पु० હિમાલય.
अद्रिबर्हस् त्रि० અત્યંત કઠિન.
अद्रिबुघ्न पु० ઉપરનો અર્થ.
अद्रिभिद् पु० ઈંદ્ર.
अद्रिभू स्त्री० પાર્વતી, તે નામની વનસ્પતિ.
अद्रिभू त्रि० પર્વતમાં થનાર.
अद्रिमातृ पु० મેઘના જળને માપનાર.
अद्रिराज् पु० હિમાલય.
अद्रिराज पु० હિમાલય.
अद्रिशृंग न० પર્વતનું શિખર.
अद्रिषुत पु० સોમલતા.
अद्रिसंहत पु० સોમલતા.
अद्रिसंहत त्रि० પર્વતના જેવું અત્યંત કઠિન.
अद्रिसार पु० લોઢું.
अद्रिसार त्रि०અતિકઠિન.
अद्रिसारमय त्रि० અત્યંત કઠિન.
अद्रीश पु० હિમાલય, શંકર.
अद्रुह्वन् त्रि० દ્રોહ નહિ કરનાર.
अद्रोघ त्रि० દ્રોહરહિત.
अद्रोघ पु० દ્રોહનો અભાવ.
अद्रोघावित त्रि० અદ્રોહનું રક્ષણ કરનાર.
अद्रोह पु० દ્રોહનો અભાવ.
अद्रोहिन् त्रि० દ્રોહ નહિ કરનાર.
अद्वय न० દ્વિત્વનો અભાવ, બે નહિ, અભેદ.
अद्वय पु० આત્મવેત્તા, બ્રહ્મ અને આત્માની એકતા જાણનાર, એક બૌદ્ધ.
अद्वयवादिन् पु० અદ્વૈતવાદી વેદાન્તી, સર્વ વસ્તુને જ્ઞાનાત્મક સ્વીકારનાર બૌદ્ધ.
अद्वयस् त्रि० દ્વિત્વરહિત, બેપણાથી રહિત.
अद्वयानन्द पु० બ્રહ્મરૂપ આનંદ, અદ્વૈત આનંદ.
अद्वयाविन् त्रि० દેવયાન તથા પિતૃયાનરૂપ બે માર્ગથી રહિત.
अद्वयु त्रि० બે પ્રકારરૂપ કપટથી રહિત, અંદર અને બહાર એક સ્વરૂપ.
अद्वार न० નિંદિત દ્વાર, પ્રવેશને માટે અયોગ્ય એવું ગુપ્ત દ્વાર.
अद्वार त्रि० દ્વાર વિનાનું,પ્રવેશનેમાટેઅયોગ્ય, દુઃખથી પ્રવેશ થઇ શકે એવું.
अद्वितीय त्रि० પરબ્રહ્મ, બીજારહિત, એકલું, ઉપાય વિનાનું અગમ્ય.

अद्विषेण्य त्रि० प्रियस्वरૂપ.
अद्वेष पु० દ્વેષનો અભાવ.
अद्वेष त्रि० દ્વેષરહિત.
अद्वेषस् त्रि० દ્વેષનો આશ્રય નહિ તે. દ્વેષ નહિ કરનાર.
अद्वैत त्रि० ભેદરહિત.
अद्वैत न० અભેદ, પરબ્રહ્મ.
अद्वैत पु० વિષ્ણુ.
अद्वैतवादिन् पु० વેદાંતી.
अद्वैतसिद्धि पु० જેમાં જગત અને બ્રહ્મના અભેદનું વર્ણન છે તે વેદાંતનું એક પ્રકરણ.
अद्वैतसिद्धि स्त्री० અદ્વૈતની સિદ્ધિ.
अध अव्य० અથ શબ્દનો અર્થ.
अधःकाय पु० શરીરનો નીચલો ભાગ.
अधाकार पु० ઓછું કરવું, તિરસ્કાર, નીચે કરવું.
अधःक्षिप्त त्रि० નીચે ફેંકેલું, નીચે મૂકેલું.
अधःपतित त्रि० નીચે પડેલું.
अधःपुष्पी स्त्री० તે નામનું એક વૃક્ષ.
अधःशय्या स्त्री० પૃથ્વીપર શય્યા, ભોંય પથારી.
अधस्थ त्रि० નીચે રહેનાર.
अधन त्रि० ધનરહિત, નિર્ધન.
अधम त्रि० નિંદિત, હલકું, નીચ.
अधमता स्त्री० નીચતા.
अधमत्व न० નીચપણું.
अधमभृतक पु० ભાર ઉંચકીને આજીવિકા ચલાવનાર-મજૂર.
अधमर्ण त्रि० દેવાદાર, કરજદાર.
अधमर्णिक त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अधमा स्त्री० સાહિત્યપ્રસિદ્ધ એક નાયિકા.
अधमांग न० પગ.
अधमार्द्ध न० નાભિની નીચેનો ભાગ.
अधर पु० न० સ્ત્રીનો ગુહ્ય ભાગ-યોનિ.
अधर पु० નીચલો હોઠ, હોઠ.
अधर त्रि० તળીયું, નીચેનું, હલકું, નીચ, તુચ્છ.
अधरतस् अव्य० નીચે, તળીયે.
अधरस्तात् अव्य० ઉપરનો અર્થ.
अधरमधु न० અધરોષ્ઠનો રસ.
अधरस्तात् अव्य० નીચે, તળીએ.
अधरा स्त्री० દક્ષિણ દિશા.
अधराच् त्रि० દક્ષિણ દિશામાં જનાર.
अधराची स्त्री० દક્ષિણ દિશામાં જનાર સ્ત્રી, દક્ષિણ દિશા.
अधराचीन त्रि० નીચેના પ્રદેશમાં થનાર.
अधराच्य त्रि० દક્ષિણ દિશામાં થનાર, નીચેની દિશામાં થનાર.
अधरात् अव्य० નીચે, તળીએ, દક્ષિણ દિશામાં.
अधरामृत न० હોઠનું અમૃત.
अधरीकृत त्रि० તુચ્છકારી કાઢેલ, હલકું કરેલ, ધિક્કારેલ.
अधरीण त्रि० નીચે થનાર.
अधरेण अव्य० પાસેની દક્ષિણ દિશા, પાસેનો દક્ષિણ દેશ, નીચ દેશ, નીચે, તળીયે.
अधरेद्युस् अव्य० આવતી કાલે.
अधरोत्तर न० ઓછાવધતું, ઉંચું નીચું.
अधर्म त्रि० ધર્મરહિત, અધર્મી.
अधर्म पु० ધર્મનો અભાવ, અધર્મ, પાપ.
अधर्म न० પરબ્રહ્મ.
अधर्मचारिन त्रि० ધર્મ નહિ કરનાર, પાપ કરનાર.
अधर्मता स्त्री० અધર્મપણું.
अधर्मत्व न० ઉપરનો અર્થ.
अधर्मन त्रि० ધર્મહીન, જેના પુણ્યનો ક્ષય થયો હોય તે.
अधर्ममय त्रि० તદ્દન અધર્મી, પુષ્કળ પાપવાળું.
अधर्मात्मन त्रि० પાપી.

अधर्मास्तिकाय पु० જૈનમતપ્રસિદ્ધ પાંચ અસ્તિકાયોમાંનો એક પદાર્થ.

अधर्मिन त्रि० અધર્મી પાપી

अधर्मिष्ठ त्रि० અત્યંત અધર્મી, અતિશય પાપી.

अधर्म्य त्रि० ધર્મમાટે હિતકારક નહિ તે, પાપના હિતનું.

अधवा स्त्री० વિધવા સ્ત્રી,

अधश्चर पु० ચોર.

अधश्चर त्रि० નીચે જનાર, નીચે ફરનાર-ચાલનાર.

अधश्चौर पु० બાંકું પાડી ચોરી કરનાર.

अधश्शिरस् त्रि० નીચા મસ્તકવાળું.

अधःक्षिप्त त्रि० નીચે ફેંકેલ

अधस् अव्य० નીચે, પાતાલ.

अधस्तन त्रि० નીચે થનાર-હોનાર.

अधस्तमाम् अव्य० અતિશય નીચે.

अधस्तराम् अव्य० અત્યંત નીચે.

अधस्तात् अव्य० નીચે, તળીએ.

अधस्पद न० નીચું પગલું.

अधामार्गव पु० અઘેડો નામની વનસ્પતિ.

अधार्मिक त्रि० અધર્મી.

अधि अव्य० અધિકાર, ઐશ્વર્ય, સ્વપણું, ઉપર. અધિક, અતિશય.

अधि पु० મનની પીડા.

अधिक न० યોગ્ય પ્રમાણથી વધારે.

अधिक त्रि० મુખ્ય, વધારે, અસાધારણ.

अधिकतम ઘણામાંથી એક, ઉત્કૃષ્ટ, અત્યંત ઉત્કૃષ્ટ-અધિક.

अधिकतर બેમાથી એક ઉત્કૃષ્ટ, અત્યંત ઉત્કૃષ્ટ-અધિક.

अधिकता स्त्री० અધિકપણું.

अधिकत्व न० અધિકપણું.

अधिकमास पु० મળમાસ, પુરૂષોત્તમ મહિનો.

अधिकरण न० દ્રવ્ય આધાર, વ્યાકરણ-પ્રસિદ્ધ તે નામનું એક કારક, મીમાંસા-પ્રસિદ્ધ એક ન્યાય, એકાન્વયવાળા પદાર્થ-નો બોધક સમાન વિભક્તિવાળો શબ્દ, હક્ક, અધિકાર.

अधिकरणमंडप पु० ન્યાયમંદિર, કચેરી, કોર્ટ.

अधिकरणविचाल पु० એક દ્રવ્યને જૂદી અવસ્થામાં મૂકી ભિન્ન સંખ્યામાં કરવું તે.

अधिकरणिक पु० ન્યાયાધીશ.

अधिकर्द्धि त्रि० અત્યંત સંપત્તિવાળું.

अधिकर्म अव्य० કર્મમાં, કર્મ ઉપર.

अधिकर्मन न० અધિક કર્મ.

अधिकर्मन् त्रि० અધિક કર્મવાળું.

अधिकर्मकर त्रि० અધિક કામ કરનાર, નોકર વગેરે.

अधिकर्मकृत् त्रि० ઉપરનો અર્થ.

अधिकर्मकृत त्रि० સેવક વગેરે.

अधिकर्मिक पु० વેપારીઓ પાસેથી દાણ લેવાના કામમાં રોકેલો અધિકારી, જકાત વસુલ કરનાર.

अधिकांग त्रि० અધિક અંગવાળું.

अधिकांग न० બખ્તરધારી યોદ્ધાએ હૃદય ઉપર બાંધેલો એક પટો, અધિક અંગ

अधिकार पु० આરંભ, હક, હોદ્દો, માલીકી, પ્રકરણ, સંબંધ.

अधिकारविधि पु० મીમાંસામાં કહેલ એક વિધિ, પોતપોતાના કર્મમાં વિનિયોગ.

अधिकारिता स्त्री० અધિકારીપણું.

अधिकारित्व न० ઉપરનો અર્થ.

अधिकारिन् त्रि० સ્વામી, કર્મફળનો ભોક્તા, હોદ્દેદાર, હકદાર, અધિકારી.

अधिकार्थवचन न० સ્તુતિ કે નિંદારૂપ ફળવાળું અર્થવાદવચન.

अधिकाम पु० અત્યંત અભિલાષ.

अधिकाम त्रि० અત્યંત અભિલાષવાળું.

अधिकाम अव्य० અભિલાષમાં, અભિલાષને લીધે.

अधिकृच्छ्र पु० તે નામનું એક મહિનાનું વ્રત.

अधिकृच्छ्र न० અત્યંત કષ્ટ.

अधिकृच्छ्र त्रि० અત્યંત કષ્ટવાળું.

अधिकृत पु० આવક જાવક વગેરે તપાસનાર અધ્યક્ષ, જેને અમુક અધિકાર સોંપેલો હોય તે, હરકોઇ કામ ઉપર નીમેલ, હોદ્દાદાર.

अधिकृति स्त्री० અધિકાર.

अधिक्रम पु० ચઢવું.

अधिक्रमण न० ચઢવું.

अधिक्षित् पु० ચોતરફથી ક્ષય-વિનાશ.

अधिक्षित् त्रि० ચારેબાજુથી ક્ષયવાળું.

अधिक्षिप्त त्रि० સ્થાપેલું, નિંદેલું, ધિક્કારેલું, ફેંકેલું, પ્રેરેલું, તિરસ્કારેલું.

अधिक्षेप पु० તિરસ્કાર, સ્થાપન, પ્રેરણા.

अधिगत त्रि० મેળવેલ, જાણેલ.

अधिगम पु० મેળવવું, જાણવું, સ્વીકાર.

अधिगव अव्य० ગાય-બળદમાં કે ગાય-બળદ ઉપર.

अधिगुण त्रि० અધિક ગુણવાન.

अधिगुण पु० અધિક ગુણ.

अधिगुण अव्य० ગુણો વિષે, ગુણોમાં.

अधिगुण न० જેમાં દોરી ચઢાવેલી હોય તેવું ધનુષ.

अधिजिह्व पु० સર્પ.

अधिजिह्विका स्त्री० ઉપજીહ્વા-પડજીભ.

अधिज्य न० જેને દોરી ચઢાવેલી હોય તેવું ધનુષ.

अधिज्योतिष अव्य० સૂર્ય-તારા વગેરે જ્યોતિમાં.

अधित्यका स्त्री० પર્વતની ઉપલી ભૂમિ.

अधिदंत पु० દાંત ઉપર ઉગેલો દાંત.

अधिदंत अव्य० દાંતમાં, દાંતવિષે.

अधिदेव पु० સર્વદેવાધિદેવ-પરમેશ્વર.

अधिदेव अव्य० દેવમાં, દેવ વિષે.

अधिदेवता स्त्री० અધિષ્ઠાયક દેવ.

अधिदैवत न० ઉપરનો અર્થ.

अधिदैवत अव्य० દૈવતવિષે, દેવવિષે.

अधिनाथ पु० અધીશ્વર.

अधिनाथ पु० ગંધ.

अधिप पु० પ્રભુ, ઇશ્વર, સ્વામી.

अधिपति पु० ઉપરનો અર્થ.

अधिपतिता स्त्री० પ્રભુપણું, સ્વામીપણું, ઈશ્વરપણું.

अधिपतित्व न० ઉપરનો અર્થ.

अधिपा त्रि० અધિક પાલક-રક્ષક.

अधिपुरुष पु० પરમેશ્વર.

अधिपुरुष अव्य० પરમેશ્વરવિષે.

अधिपूरुष पु० પરમેશ્વર.

अधिपूरुष अव्य० પરમેશ્વરવિષે.

अधिप्रज त्रि० બહુ પ્રજાવાળું.

अधिप्रजा स्त्री० બહુ પ્રજા.

अधिभू पु० પ્રભુ, સ્વામી,

अधिभूत अव्य० પાંચ મહાભૂતોવિષે, પ્રાણિમાત્રવિષે.

अधिभोजन न० અત્યંત ભોજન.

अधिमन्थ पु० અરણિનું લાકડું વગેરે મંથન કરવાનું સાધન.

अधिमांस न० વૈદ્યકમાં દર્શાવેલો એક રોગ.

अधिमांसक पु० દાંતનો એક રોગ.

अधिमात्र त्रि० અધિક પ્રમાણવાળું.

अधिमास पु० અધિક માસ, મળમાસ, પુરૂષોત્તમ મહિનો.

अधियज्ञ पु० પરમેશ્વર, અધિક અંગવાળો કોઇ યજ્ઞ.

अधियज्ञ अव्य० યજ્ઞવિષે.

अधियोग पु० જ્યોતિષ શાસ્ત્રમાં કહેલો એક યાત્રિક શુભયોગ-કોઇ સ્થળે જવું

આવવું હોય ત્યારે લેવામાં આવતો યોગ.
अधियोध પુ૦ મહાન યોદ્ધો.
अधियोध અવ્ય૦ યોદ્ધાવિષે.
अधिरथ અતિરથ, કર્ણનો પિતા.
अधिराज् પુ૦ મોટો રાજા.
अधिराज् ત્રિ૦ અધિક શોભાવાળું.
अधिराज પુ૦ મહાન રાજા.
अधिराज्य ન૦ સામ્રાજ્ય, મોટું રાજ્ય.
अधिराज्यभाज् પુ૦ મહારાજા.
अधिराष्ट्र ન૦ રાજ્ય.
अधिराष्ट्र અવ્ય૦ રાજ્યવિષે.
अधिरुक्म ત્રિ૦ જેને સુવર્ણના અલંકાર મળ્યા હોય તે.
अधिरूढ ત્રિ૦ ઉપર ચઢેલું, અત્યંત વધેલું.
अधिरोपित ત્રિ૦ અત્યંત આરોપિત.
अधिरोह પુ૦ ઉપર ચઢવું, અત્યંત વધવું.
अधिरोहण ન૦ ઉપરનો અર્થ.
अधिरोहणी સ્ત્રી૦ નીસરણી.
अधिरोहिणी સ્ત્રી૦ નીસરણી.
अधिरोहिन् ત્રિ૦ ઉપર ચઢનાર.
अधिलोक અવ્ય૦ લોકમાં, લોકવિષે.
अधिवक्तृ ત્રિ૦ પક્ષપાતથી બોલનાર.
अधिवचन ન૦ પક્ષપાતથી કહેવું, અધિક વચન.
अधिवस्त्र ત્રિ૦ ઉપર સ્થાપેલું-મુકેલું-પહેરેલું વસ્ત્ર.
अधिवाक પુ૦ પક્ષપાતનું વચન.
अधिवास પુ૦ રહેઠાણ, વાસ, સુગંધ.
अधिवासन ન૦ યજ્ઞ કરવાના પ્રથમ દિવસે કરવામાં આવતું પૂજન વગેરે કર્મ, જેનાથી સુગંધ યુક્ત કરવામાં આવે તે દ્રવ્ય.
अधिवासित ત્રિ૦ સુગંધ યુક્તકરેલ.
अधिवासिन् ત્રિ૦ રહેનાર, સુગંધવાળું.
अधिवाहन ન૦ ઉપર લઇ જવું, રથ વગેરે વાહન.
अधिवाहन અવ્ય૦ વાહનવિષે.
अधिविकर्तै ન૦ અત્યંત કાપવું.
अधिविद्य અવ્ય૦ વિદ્યાવિષે
अधिविन्ना સ્ત્રી૦ જેના ઉપર બીજી શોક્ય લાવવામાં આવી હોય તેવી પ્રથમ સ્ત્રી, પરણેતર સ્ત્રી.
अधिवेत्तृ પુ૦ એક સ્ત્રી ઉપર બીજી પરણનાર.
अधिवेद પુ૦ એક સ્ત્રી ઉપર બીજી સ્ત્રી કરવી તે.
अधिवेद અવ્ય૦ વેદમાં, વેદવિષે.
अधिवेदन ન૦ એક સ્ત્રી ઉપર બીજી સ્ત્રી કરવી તે.
अधिवेदनीया સ્ત્રી૦ જે સ્ત્રી ઉપર બીજી પરણવી તે યોગ્યજ હોય તેવી કોઇ સ્ત્રી.
अधिवेद्या સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.
अधिश्रपण ન૦ પકાવવું, રસોઈ કરવી.
अधिश्रय પુ૦ રસોઇ, પાક—રાંધવું.
अधिश्रयण ન૦ રસોઈ કરવી, રાંધવું.
अधिश्रयणी સ્ત્રી૦ જેના ઉપર રાંધવામાં આવે તે સગડી-ચૂલો.
अधिश्रयणीय ત્રિ૦ પકાવવા-રાંધવા યોગ્ય વસ્તુ.
अधिश्रयितवै અવ્ય૦ પકાવવા યોગ્ય.
अधिश्री ત્રિ૦ અધિક લક્ષ્મીવાળું, અત્યંત શોભાવાળું.
अधिषवण ન૦સોમલતાનો રસ કાઢવાનું સાધન કોઇ પાત્ર વગેરે, સ્નાન.
अधिषवण्य ત્રિ૦ સોમરસ કાઢવાનું સાધન.
अधिष्ठातृ ત્રિ૦ અધ્યક્ષ,નિયમિત કાર્ય વગેરેની તપાસ રાખનાર,નિયંતા,પરમેશ્વર, ઇંદ્રિયોના અધિષ્ઠાયક દેવ.
अधिष्ठान ન૦ કોઇપણ કાર્ય બરાબર થાય તે માટે દેખરેખ રાખવા રહેવું, વેદાન્તશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ આરોપાધિકરણ, આધાર,

शहेर, આશ્રય, રથ વગેરેનું પૈડું, પ્રભાવ, નિયંતાપણું, પાસે રહેવું.

अधिष्ठित त्रि० રહેલું, પાસે યોજેલું.

अधिहरि अव्य० હરિમાં હરિવિષે-વિષ્ણુમાં.

अधिकार पु० अधिकार શબ્દ જુઓ.

अधीत न० અધ્યયન, ભણવું.

अधीत त्रि० ભણેલ, અધ્યયન કરેલ.

अधीति स्त्री० અધ્યયન, ભણવું.

अधीतिन् त्रि० જેણે અધ્યયન કર્યું હોય તે.

अधीन त्रि० સ્વાધીન, તાબે.

अधीयान त्रि० અધ્યયન કરતું, ભણતું.

अधीर त्रि० ધૈર્યવિનાનું, ચંચળ, કાયર, રોગ વગેરેથી વ્યાકુળ મનવાળું.

अधीरता स्त्री० ધૈર્યરહિતપણું, ચંચળતા, કાયરતા.

अधीरत्व न० ઉપરના અર્થ.

अधीरा स्त्री० વીજળી, એક નાયિકા.

अधीवास पु० શરીરને ચોતરફથી ઢાંકનાર વસ્ત્ર-ઝભ્ભો.

अधीश त्रि० મહાન રાજા, ચક્રવર્તી, સ્વામી, પ્રભુ.

अधीश्वर त्रि० રાજા, પ્રભુ, સ્વામી.

अधीष्ट त्रि० સત્કારપૂર્વક યોજાયલું.

अधीष्ट न० સત્કારપૂર્વક નીમવું-યોજવું.

अधुत त्रि० નહિ કંપેલ.

अधुना अव्य० હમણાં, હવે, હાલ.

अधुनातन त्रि० હમણાં થનાર, આધુનિક, હાલનું.

अधुर त्रि० ભારવિનાનું,ચિંતારહિત,નિશ્ચિંત.

अधूमक पु० ધુમાડાવિનાનો બળતો અગ્નિ.

अधृत त्रि० નહિ ધારણ કરેલ.

अधृत पु० કોઈનાથી નહિ ધારણ કરાયેલ પરમેશ્વર.

अधृति स्त्री० ધૈર્યનો અભાવ, ધારણનો અભાવ.

अधृष्ट त्रि० લજ્જાશીલ, શરમાળ, નહિ પરાભવ પામેલ, નહિ મારેલ.

अधृष्य त्रि० પરાભવ કરવાને અશક્ય, લાજવાળું, શરમાળ.

अधृष्या स्त्री० જેમાંની ઉતરી ન શકાય તેવી નદિ.

अधेनु स्त्री० દોહનશૂન્ય ગાય.

अधेय त्रि० ધારણ ન થઇ શકે તેવું, ધારણ કરવાને અયોગ્ય.

अधैर्य न० ધૈર્યનો અભાવ.

अधोअक्ष त्रि० નીચે વ્યાપક.

अधोंऽशुक न० પહેરવાનું વસ્ત્ર.

अधोऽक्षज पु० વિષ્ણુ.

अधोगति स्त्री० નરકાદિ ગતિ.

अधोगति त्रि० નરક વગેરેમાં જનાર.

अधोगामिन् त्रि० નીચે જનાર, નરકાદિ ગતિએ જનાર.

अधोघंटा स्त्री० અઘેડો નામની વનસ્પતિ.

अधोजानु न० ઢીંચણનો નીચેનો ભાગ.

अधोजिह्विका स्त्री० જીભની નીચે આવેલી-પડજીભ.

अधोदारु न० લાકડાંના બારણાંનું નીચેનું લાકડું.

अधोदिश् स्त्री० દક્ષિણ દિશા.

अधोदृष्टि त्रि० નીચી દૃષ્ટિવાળું,યોગાભ્યાસ સમયે નાસિકાના અગ્ર ભાગનેજ માત્ર જોનાર.

अधोदृष्टि स्त्री० નીચી નજર.

अधोऽधम् अव्य० પાસેનો નીચલો પ્રદેશ

अधोपहास पु० સ્ત્રીઓના ગુહ્ય ભાગસંબંધી હાંસી.

अधोबंधन न० નીચેનું બંધન.

अधोभक्त न० ભાતના ભોજન પછી પીવામાં આવતું જળ.

अधोभाग पु० નીચેનો ભાગ.

अधोभुवन न० નીચેનું-જગત, પાતાલ.

अधोर्मन् न० ગુદા.

अधोमुख त्रि० નીચા મુખવાળું, મૂલ, અશ્લેષા, કૃતિકા, વિશાખા, ભરણી, મઘા, પૂર્વાભાદ્રપદા, પૂર્વાફાલ્ગુની-એ નક્ષત્રો.

अधोमुखा स्त्री० તે નામનું એક વૃક્ષ.

अधोमुखी स्त्री० એ નામનું એક વૃક્ષ.

अधोयंत्र न० નીચેનું યંત્ર.

अधोराम पु० નીચલા ભાગનો ધોળો વર્ણ-રંગ.

अधोलोक पु० નીચેનો લોક-પાતાલ.

अधोवदन न० નીચું મુખ.

अधोवदन त्रि० નીચા મુખવાળું.

अधोवर्चस् त्रि० નીચે જનારા તેજવાળું.

अधोवायु पु० અપાનવાયુ-ગુદામાંથી નીકળતો વાયુ.

अध्यक्ष त्रि० રાજા ઉપર છત્ર ધારણ કરવા વગેરે માટે નીમાયલું,વ્યાપક,પ્રત્યક્ષજ્ઞાનવાળું.

अध्यक्ष न० પ્રત્યક્ષજ્ઞાન.

अध्यक्ष पु० નિયંતા, અધિષ્ઠાતા, એક વૃક્ષ.

अध्यक्षर अव्य० અક્ષરમાં, અક્ષરવિષે.

अध्यग्नि अव्य० અગ્નિમાં, અગ્નિવિષે, અગ્નિપાસે.

अध्यच् त्रि० મેળવનાર.

अध्यण्डा स्त्री० ભોંય આંબલી.

अध्यधिक्षेप पु० અત્યંત તિરસ્કાર, અતિશય નિંદા.

अध्यधीन त्रि० અત્યંત પરતંત્ર, ગર્ભમાંથીજ દાસત્વ પામેલ.

अध्यय पु० અધ્યયન, સ્મરણ.

अध्ययन न० ભણવું,ગુરુના મુખના ઉચ્ચારને અનુસરતો ઉચ્ચાર.

अध्यर्द्ध त्रि० અર્ધા ભાગવાળું, જેનો અર્ધો ભાગ થઇ શકે તેવી વસ્તુ.

अध्यवसाय पु० નિશ્ચય, ઉત્સાહ.

अध्यवसायित त्रि० જેને નિશ્ચય અથવા ઉત્સાહ થતો હોય તે.

अध्यवसायिन् त्रि० નિશ્ચયવાળું, ઉત્સાહવાળું.

अध्यवहनन न० ઉપરા ઉપરી ખાંડવુ.

अध्यशन न० ઘણુંજ ખાવું, અજીર્ણ હોય છતાં ખાવું.

अध्यस्त त्रि० આરોપિત, અવસ્તુમાં વસ્તુબુદ્ધિ કરાયેલ.

अध्यात्मक अव्य० આત્માવિષે, દેહવિષે, બ્રહ્મવિષે.

अध्यात्मदृश् त्रि० આત્મવેત્તા, વિષયોના ત્યાગપૂર્વક કેવળ આત્મદર્શન કરનાર.

अध्यात्मयोग पु० મનને વિષયોથી વાળી લઇ કેવળ આત્મામાં એકાગ્ર કરવું તે.

अध्यात्मरामायण न० વાલ્મીકીએ રચેલો તે નામનો એક ગ્રંથ.

अध्यात्मशास्त्र न० આત્માનું સ્વરૂપ સમજાવનારૂં શાસ્ત્ર.

अध्यापक पु० અધ્યયન કરાવનાર, ભણાવનાર.

अध्यापन न० ભણાવવું.

अध्यापित त्रि० ભણાવેલ.

अध्याप्य त्रि० ભણાવવા યોગ્ય.

अध्याय पु० ભણવું, વેદાદિશાસ્ત્રના એક અર્થવાળા વિષયની સમાપ્તિ બતાવનાર વિશ્રામસ્થાન-ભાગ, વિરામદર્શક શબ્દ.

अध्यारूढ त्रि० દબાયલું, ઉપર ચઢેલું, અધિક, વધારે.

अध्यारोप पु० દોરડી વગેરેમાં સર્પવગેરેનું મિથ્યાજ્ઞાન, અત્યંત આરોપ.

अध्यारोपण न० અતિશય આરોપ, ધાન્ય વગેરેનું વાવવું.

अध्यावाप पु० ધાન્યની વાવણી, વાવવાના આધારરૂપ ક્ષેત્ર-ખેતર.

अध्यावाहनिक न० પીયરથી સાસરે જતી

વેળા સ્ત્રીને તેના પિતા વગેરે પાસેથી મળેલું ધન.

अध्यास પુ૦ મિથ્યાજ્ઞાન, ઉપર બેસવું, અંદર રહેવું.

अध्यासन ન૦ નિવાસ, રહેઠાણ.

अध्यासम અવ્ય૦ આસન ઉપર.

अध्यासित ત્રિ૦ બેઠેલું, રહેલું.

अध्याहरण ન૦ નીચેનો શબ્દ જુઓ.

अध्याहार પુ૦ ઉપરથી કોઇ શબ્દ વગેરેને લેવો, અધ્યાહાર, તર્ક, કલ્પના, અપૂર્વ ઉત્પ્રેક્ષા કરવી.

अध्याहार्य ત્રિ૦ અધ્યાહાર કરવા યોગ્ય.

अध्युषित ત્રિ૦ રહેલ-વસેલ સ્થાન વગેરે.

अध्युष्ट ત્રિ૦ સાડાત્રણ.

अध्युष्ट्र ત્રિ૦ ઉંટગાડી, જેમાં ઉંટ જોડયો હોય તેવી ગાડી વગેરે.

अध्यूढ ત્રિ૦ અવલંબિત, અત્યંત વધેલું, સમૃદ્ધિવાળું.

अध्यूढा સ્ત્રી૦ જેના ઉપર બીજી સ્ત્રી પરણી લાવવામાં આવી હોય તેવી સ્ત્રી.

अध्यूध्नी સ્ત્રી૦ મોટા આઉ-અડાણવાળી ગાય.

अध्येतव्य ત્રિ૦ ભણવા યોગ્ય.

अध्येषण ન૦ સત્કારપૂર્વક આચાર્ય વગેરેની પ્રેરણા, સામાન્ય પ્રેરણા.

अध्येषणा સ્ત્રી૦ અધિક પ્રાર્થના, યાચના.

अध्रि ત્રિ૦ નહિ ધારણ કરેલ, પરાભવ કરવાને અશકય.

अध्रिगू ત્રિ૦ નહિ ધારણ કરેલું ગમન, નિરધાર ગતિ.

अध्रिज ત્રિ૦ નહિ ધારણ કરેલને અથવા પરાભવ ન કરી શકાય તેવાને ઉત્પન્ન કરનાર.

अध्रुव ત્રિ૦ અનિશ્ચિત, ચંચળ, અસ્થિર, નાશવંત.

अध्रुष પુ૦ લોહી વિકારથી ઉત્પન્ન થનાર સોજાનો એક રોગ.

अध्वग પુ૦ મુસાફર, સૂર્ય, ઉંટ, ખચ્ચર.

अध्वग ત્રિ૦ માર્ગે જનાર.

अध्वगत् ત્રિ૦ મુસાફર, વટેમાર્ગુ.

अध्वगभोग्य પુ૦ તે નામનું એક વૃક્ષ.

अध्वगा સ્ત્રી૦ ગંગા.

अध्वज ત્રિ૦ માર્ગમાં ઉત્પન્ન થયેલ.

अध्वजा સ્ત્રી૦ એક જાતનું ઝાડ.

अध्वन् પુ૦ માર્ગ, આકાશ, કાળ, હિંસક, અવયવ.

अध्वनीन ત્રિ૦ મુસાફર, માર્ગે ગમન કરી શકે તે.

अध्वन्य ત્રિ૦ મુસાફર, ઝડપથી ગમન કરી શકનાર, ઉતાવળી ચાલવાળું.

अध्वपति પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

अध्वपति ત્રિ૦ માર્ગનું રક્ષણ કરનાર.

अध्वर પુ૦ યજ્ઞ, આકાશ, આઠ વસુમાંનો બીજો વસુ.

अध्वर ત્રિ૦ વાંકું નહિ તે-સીધું, સાવધાન.

अध्वरकर्मन् ન૦ યજ્ઞરૂપ કર્મ.

अध्वरमीमांसा સ્ત્રી૦ જૈમિનિ મુનિએ રચેલું ધર્મમીમાંસા નામનું શાસ્ત્ર.

अध्वरथ પુ૦ માર્ગે જવામાં ઉપયોગી રથ, રસ્તો જાણનાર દૂત.

अध्वर्यु પુ૦ યજુર્વેદને જાણનારો હોમ કરનાર ઋત્વિજ.

अध्वशल्य પુ૦ અઘેડો નામની વનસ્પતિ.

अध्वस्मन् ત્રિ૦ નાશરહિત, અવિનાશી.

अध्वाति પુ૦ મુસાફર, વટેમાર્ગુ.

अध्वांत ન૦ અંધારાનો અભાવ.

अध्वांतशात्रव પુ૦ તે નામનું એક વૃક્ષ, માર્ગના સીમાડા ઉપરનો શત્રુ.

अध्वायन ન૦ માર્ગે જવું તે, યાત્રા, પ્રયાણ.

अन् अदा० पर० अक० सेट् જીવવું.

अन् दिवा० आत्म० अक० सेट् જીવવું.

अन पु० લાવવું, જીવાડવું, પ્રાણ.

अनंश त्रि० વારસો લેવાને જેનો અધિકાર ન હોય તે, જેનો ભાગ ન થઇ શકે તે.

अनंशुमत्फला स्त्री० કેળનું ઝાડ.

अनक त्रि० અધમ, નીચ, નિંદ્ય.

अनक्ष त्रि० આંધળું,ચક્ષુ ઇંદ્રિયરહિત.

अनक्ष त्रि० આંધળું, નેત્રવિનાનું, ઇંદ્રિયરહિત, પૈડાંવિનાનું.

अनक्षर न० નિંદાવચન, ગાળ, દુષ્ટવચન.

अनक्षर त्रि० અક્ષરજ્ઞાનરહિત–મૂર્ખ.

अनक्षि पु० મંદ નેત્ર, ખરાબ આંખ.

अनगार त्रि० ઘરવિનાનું, સંન્યાસી, મુનિવગેરે.

अनग्न त्रि० નાગું નહિ તે, દિગંબર નહિ તે, પહેરેલાં વસ્ત્રવાળું,

अनग्नि पु० અગ્નિહોત્રી નહિ તેવો ગૃહસ્થ, સંન્યાસી, અગ્નિથી ભિન્ન–જૂદું, તે નામનો એક યજ્ઞ.

अनग्नित्रा पु० અગ્નિનું રક્ષણ નહિ કરનાર.

अनग्निदग्ध त्रि० અગ્નિથી નહિ બળેલ, અગ્નિસંસ્કારરહિત.

अनघ त्रि० પાપરહિત, દુઃખરહિત, વ્યસનવિનાનું, નિર્દોષ, નિર્મળ, સ્વચ્છ.

अनघ पु० વિષ્ણુ.

अनङ्ग त्रि० અંગરહિત,ઉપકરણ–સરસામાનવિનાનું.

अनङ्ग न० આકાશ, મન.

अनङ्ग पु० કામદેવ.

अनङ्गक न० ચિત્ર.

अनङ्गक्रीडा स्त्री० કામક્રીડા, તે નામનું એક માત્રાવૃત્ત-છંદ.

अनंगलेख पु० કામને પ્રકટ કરનાર–જણાવનાર લેખ.

अनंगशेखर पु० જેમાં લઘુ–ગુરૂ મૂકવામાં આવે છે તેવો એક દંડક છંદ.

अनंगासुहृत् पु० શંકર.

अनच्छ त्रि० અપ્રસન્ન, મેલું, ડહોળાયલું.

अनंजन न० કોઈના સંબંધથીરહિત. આકાશ, પરબ્રહ્મ.

अनंजन पु० દોષરહિત નારાયણ.

अनंजन त्रि० નિર્દોષ. કાજળવિનાનું.

अनडुह् पु० બેલ, બળદ.

अनडुही स्त्री० ગાય.

अनडुज्जिह्वा स्त्री० અનંતમૂળ નામની વનસ્પતિ.

अनड्वाही स्त्री० ગાય.

अनणु पु० સ્થૂલ ધાન્ય.

अनणु त्रि० અણુરહિત–સ્થૂલ.

अनतिक्रम न० અતિક્રમ-ઉલ્લંઘનનો અભાવ.

अनतिक्रमणीय त्रि० ઉલ્લંઘન કરવાને અયોગ્ય.

अनतिदृभुत સર્વનું ઉલ્લંઘન કરી નહિ થયેલ યથાર્થભૂત.

अनतिप्रश्न्य त्रि० અત્યંત પ્રશ્ન કરવાને માટે અયોગ્ય એવી કોઇ વસ્તુ.

अनतिरिक्त त्रि० અધિક.

अनतिविलंबिता स्त्री० અતિવિલંબનો અભાવ, વાણીનો એક ગુણ.

अनद्धा त्रि० નહિ બંધાયેલ.

अनद्धा अव्य० અનિશ્ચય.

अनद्धापुरुष पु० જેને પોતાના કાર્યમાં નિશ્ચય ન હોય તે, દેવપિતૃકાર્ય નહિ કરનારો.

अनद्य त्रि० અભક્ષ્ય એવી કોઇ વસ્તુ.

अनद्य पु० ધોળા સરસવ.

अनद्यतन त्रि० આજે–ચોવીસ કલાકની અંદર નહિ થનાર.

अनद्यतन पु० વ્યાકરણ પ્રસિદ્ધ એક કાળ–હ્યસ્તન કાળ.

अनधिकार त्रि० અધિકાર વિનાનું.

अनधिकार पु० અધિકારનો અભાવ.

अनधिकारचर्चा स्त्री० જેનો જેમાં અધિકાર નથી તેની તે વિષયમાં ચિંતા.

अनधिकारिन् त्रि० જે અધિકારી ન હોય તે.

अनधिकृत त्रि० અધિકાર નહિ પામેલ.

अनधिगत त्रि० નહિ ગયેલ, નહિ મેળવેલ, નહિ જાણેલ.

अनधिगम पु० ગતિનો અભાવ. પ્રાપ્તિનો અભાવ, જ્ઞાનનો અભાવ.

अनधिष्ठित त्रि० નહિ રહેલ, નહિ વસેલ.

अनधीन त्रि० સ્વાધીન, સ્વતંત્ર, પરાધીન નહિ તે.

अनध्यक्ष न० પ્રત્યક્ષ નહિ તે, અધ્યક્ષરહિત.

अनध्याय पु० અધ્યયનનો અભાવ, જેમાં અધ્યયન કરવું નિષેધેલું છે તેવો કાળ.

अनन न० જીવન, ગમન–ગતિ.

अननुगत त्रि० નહિ અનુસરેલ, પાછળ નહિ ગયેલ, સ્વાધીન, સ્વતંત્ર.

अननुगम पु० પાછળ નહિ જવું, નહિ અનુસરવું તે.

अनन्त पु० વિષ્ણુ, બળભદ્ર. મેઘ, ચૌદમા જૈન તીર્થંકર, તે નામનો એક નાગ, તે નામનું એક વૃક્ષ.

अनन्त न० આકાશ, અભ્રક, પરબ્રહ્મ.

अनन्त त्रि० છેડા વિનાનું, અવધિવિનાનું, સમગ્ર.

अनन्तचतुर्दशी स्त्री० અનંત ચૌદશ–ભાદરવા શુદ ચૌદશ.

अनन्तजित् पु० વાસુદેવ, ચૌદમા જૈન તીર્થંકર.

अनन्ततीर्थकृत् पु० તે નામના ચૌદમા જૈન તીર્થંકર.

अनन्ततीर्थकृत् त्रि० અનંત તીર્થો કરનાર

अनन्ततृतीया स्त्री० ભાદરવો–વૈશાખ–માગશર–એ મહિનાની ત્રીજ.

अनन्तदृष्टि पु० પરમેશ્વર, ઇંદ્ર.

अनन्तदेव पु० શેષનાગ, શેષશાયી નારાયણદેવ.

अनन्तमूल पु० જેને ઘણાં મૂળીયાં હોય છે એવું તે નામનું એક વૃક્ષ.

अनन्तर त्रि० વ્યવધાનરહિત, અંતરવિનાનું, તુરતનું, પાછળનું, પાસેનું.

अनन्तरज पु० મોટો અને નાનો ભાઈ, ક્રમપૂર્વક પરણેલી સ્ત્રીમાં જન્મેલ પુત્ર.

अनन्तरजा स्त्री० મોટી અને નાની બ્હેન, ક્રમે કરી પરણેલી સ્ત્રીમાં જન્મેલી.

अनन्तरय पु० દૂર નહિ કરવું તે, અપરિત્યાગ.

अनन्तराय त्रि० નિર્વિઘ્ન.

अनन्तराशि पु० બીજ ગણિતમાં કહેલો એક રાશિ.

अनन्तरूप त्रि० અનન્ત રૂપવાળું.

अनन्तरूप पु० પરમેશ્વર, વિષ્ણુ.

अनन्तर्गर्भिन् पु० પવિત્રાં માટેનો દર્ભ.

अनन्तविजय पु० તે નામનો યુધિષ્ઠિરનો શંખ.

अनन्तवीर्य पु० ભવિષ્યકાળમાં થનાર તે નામના ત્રેવીસમા જૈન તીર્થંકર.

अनन्तव्रत न० અનંતચૌદશનું વ્રત–ભાદરવા શુદ ચૌદશનું વ્રત.

अनन्तशक्ति पु० પરમેશ્વર.

अनन्तशक्ति त्रि० અનંત શક્તિવાળું.

अनन्तशीर्ष पु० વાસુકી નાગ, પરમેશ્વર.

अनन्तशीर्षा स्त्री० વાસુકિ નાગની સ્ત્રી.

अनन्ता स्त्री० અનંતમૂળ, પાર્વતી, પૃથ્વી, ધમાસો, ધ્રોખડ, હરડે, આમળી, ગળો, પીપર, અગ્નિમંથ નામનું વૃક્ષ, અગ્નિશિખા નામનું વૃક્ષ, શ્યામ લતા, કાળી ધ્રોખડ, ધોળી ધ્રોખડ, ઉપલસરી.

अनन्त्य न० હિરણ્યગર્ભનું સ્થાન.

अनन्द त्रि० આનંદ નહિ આપનાર.

अनन्न न० ખાવાને અયોગ્ય, અભક્ષ્ય.
अनन्य त्रि० એકલું, એકજ, બીજું નહિ તે, એકકું.
अनन्यगतिक त्रि० બીજા ઉપાય વિનાનું, માત્ર એકજ ગતિવાળું.
अनन्यज पु० કામદેવ.
अनन्यता स्त्री० એકપણું, એકજપણું, એકાપણું.
अनन्यत्व न० ઉપરને અર્થ.
अनन्यदेव पु० પરમેશ્વર, વિષ્ણુ.
अनन्यपूर्वा स्त्री० બીજાએ નહિ ભોગવેલી સ્ત્રી-પૃથ્વી વગેરે.
अनन्यभाज् पु० બીજાને નહિ ભજનાર, એકનેજ સેવનાર.
अनन्यवृत्ति त्रि० જેની મનોવૃત્તિ બીજે નથી હોતી તે, એકતાન ચિત્તવાળું, માત્ર એકજ આજીવિકાવાળું.
अनन्यसाधारण त्रि० જે અન્યના ધર્મની તુલના ન કરે તે, બીજામાં ન મળે તે.
अनन्वय त्रि० અન્વયરહિત-અસંબદ્ધ.
अनन्वय पु० તે નામને એક અર્થાલંકાર.
अनप त्रि० અલ્પ જળવાળું, નાનું ખાબોચીયું વગેરે.
अनपकर्मन् न० બીજાને અપકાર ન કરવો તે, બીજા પાસેથી લીધેલું કરજ અદા કરવું તે, પાછું ન લેવું તે.
अनपकरण न० ઉપરનો અર્થ.
अनपक्रिया स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
अनपच्युत त्रि० વિનાશ રહિત.
अनपत्य त्रि० સંતાનરહિત, છોકરાંવિનાનું.
अनपत्यक त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अनपत्रप त्रि० જેને બીજાને લીધે શરમ નથી તે, નિર્લજ્જ.
अनपभ्रंश पु० અપભ્રંશ નહિ તે, વ્યાકરણથી સિદ્ધ કરેલો સંસ્કારી શબ્દ.
अनपराध पु० અપરાધ નહિ તે.
अनपराध त्रि० અપરાધરહિત-નિરપરાધી.
अनपराधिन् त्रि० નિરપરાધી.
अनपाकर्मन् न० કરજ વગેરે અદા ન કરવું તે.
अनपायिन त्रि० નિશ્ચળ, સ્થિર.
अनपावृत त्रि० પુનરાવૃત્તિરહિત ફરીથી નહિ આવનાર
अनपिहित त्रि० આવરણથી રહિત-નહિ ઢાંકેલ.
अनपेक्ष त्रि० અપેક્ષારહિત, દરકારવિનાનું, અનુકરણરહિત.
अनपेक्षा स्त्री० દરકાર નહિ તે, જરૂર નહિ તે.
अनपेत त्रि० બહાર નહિ ગયેલ, અનુસરેલ, યુક્ત, સહિત.
अनप्त त्रि० પ્રાપ્ત નહિ તે.
अनप्नस् त्रि० રૂપરહિત, કર્મહીન, કર્મભ્રષ્ટ.
अनफा पु० તે નામનો એક યોગ.
अनभिज्ञ त्रि० જ્ઞાનરહિત, અજાણ્યું.
अनभिधेय त्रि० નહિ કહેવા લાયક, કહેવાને અયોગ્ય.
अनभिभव पु० પરાભવ-પરાજયનો અભાવ.
अनभिभवनीय न० પરાજય કરવાને અયોગ્ય, જેનો પરાજય ન થઈ શકે તે.
अनभिभूत त्रि० પરાભવ નહિ પામેલ, નહિ હારેલ.
अनभिमत त्रि० અસંમત, નહિ માનેલ.
अनभिम्लातवर्ण त्रि० દેદીપ્યમાન, પ્રકાશમાન.
अनभिलाष पु० અભિલાષ—ઇચ્છાનો અભાવ.
अनभिलाष त्रि० અભિલાષવિનાનું
अनभिव्यक्त त्रि० સ્પષ્ટ નહિ તે-અસ્પષ્ટ, અસ્ફુટ.

अनभिशस्त त्रि० અનિંદ્ય, નિંદાપાત્ર નહિ તે.

अनभिशस्त्य त्रि० નિંદાને અયોગ્ય, વખાણવા લાયક.

अनभिसंहित त्रि० ફળને ઉદ્દેશી નહિ કરેલ, ફલાકાંક્ષાવિના કરેલ.

अनभिहित त्रि० નહિ કહેલ.

अनभीष्ट त्रि० અપ્રિય, નહિ ધારેલ.

अनभ्यावृत्ति स्त्री० અભ્યાસનો અભાવ.

अनभ्यासमित्य त्रि० દૂરથી ત્યાગ કરવા યોગ્ય.

अनम पु० બ્રાહ્મણ.

अनमस्य त्रि० નમસ્કાર કરવાને અયોગ્ય.

अनमितम्पच त्रि० લોભી નહિ તે.

अनमित्र त्रि० શત્રુવિનાનું.

अनमित्र पु० તે નામનો એક રાજા.

अनमीव त्रि० રોગરહિત.

अनंबर त्रि० વસ્ત્રરહિત-નાગું, દિગંબર.

अनय पु० અશુભ દૈવ, અભાગ્ય, એક પ્રકારનો જુગાર, અનીતિ, ખરાબ કામ, આપત્તિ, દુઃખ.

अनय त्रि० ન્યાયવિનાનું, નીતિભ્રષ્ટ, દુષ્ટ.

अनरण्य पु० તે નામનો સૂર્યવંશી એક રાજા.

अनर्काभ्युदित पु० સૂર્યનો જેમાં થોડો ઉદય થયો હોય તે કાળ.

अनर्गल त्रि० બંધનરહિત, નિર્મર્યાદ, ઉદ્ધત, સ્વતંત્ર, છૂટું.

अनर्घ त्रि० અમૂલ્ય.

अनर्घराघव न० મુરારિમિશ્ર નામના કવિએ રચેલું તે નામનું એક નાટક.

अनर्घ्य त्रि० જેનાથી વધારે બીજું કોઇ પૂજ્ય નથી તે, અત્યંત પૂજ્ય.

अनर्थ पु० અનિષ્ટ, અધર્મ, અર્થનો અભાવ, સર્વકામનાપૂર્ણ ઇશ્વર.

अनर्थ त्रि० અર્થરહિત, નિરર્થક.

अनर्थक न० અસંબદ્ધ વાક્ય, બકવાદ.

अनर्थक त्रि० વ્યર્થ.

अनर्थलुप्त त्रि० દુષ્ટ અર્થથી નહિ નાશ પામેલ.

अनर्थान्तर न० અભેદ, એકાર્થ.

अनर्व त्रि० શિથિલ નહિ તે.

अनर्वन् पु० શત્રુ નહિ તે.

अनर्वन् त्रि० શત્રુરહિત.

अनर्विश् त्रि० લાકડાં વગેરે લેવા માટે ગાડું લઇને વનમાં પ્રવેશ કરનાર, જવા યોગ્ય સ્થાને જવાને અશક્ત.

अनर्शराति त्रि० જે પાપી ન હોય તેને દાન આપનાર.

अनर्ह त्रि० અયોગ્ય.

अनल पु० અગ્નિ, દેહમાં રહેલી પિત્તધાતુ, આઠ વસુઓમાંનો પાંચમો વસુ, કૃતિકા નક્ષત્ર, ચિત્રાનું વૃક્ષ, ભિલામાનું વૃક્ષ, તે નામના પિતૃદેવ, વિષ્ણુ, પરમેશ્વર.

अनलदीपन त्रि० જઠરાગ્નિને પ્રદીપ્ત કરનાર કોઇ ઔષધદ્રવ્ય વગેરે.

अनलप्रभा स्त्री० અગ્નિની કાંતિ, તે નામની એક લતા-વેલ.

अनलप्रिया स्त्री० અગ્નિની સ્ત્રી-દક્ષકન્યા સ્વાહા.

अनलम् अव्य० પૂર્ણ નહિ તે, બસ નહિ તે-અપૂર્ણ.

अनलि पु० તે નામનું એક વૃક્ષ.

अनल्प त्रि० ઘણું, પુષ્કળ.

अनवकाश पु० અવકાશ-જગ્યાનો અભાવ.

अनवकाश त्रि० અવકાશ વગરનું, જગ્યા વગરનું.

अनवगीत त्रि० અનિંદ્ય.

अनवग्रह त्रि० પ્રતિબંધરહિત, વરસાદનો અટકાવ નહિ તે.

अनवद्य त्रि० અનિંદ્ય, નિર્દોષ.

अनवधान न० મનની એકાગ્રતાનો અભાવ,

સાવધાની નહિ હોવી તે, પ્રમાદ.
अनवधानता સ્ત્રી૦ પ્રમાદ.
अनवधानत्व ન૦ પ્રમાદ.
अनवपृग्ण ત્રિ૦ સંબંધવિનાનું, સંયોગ-સ્પર્શરહિત.
अनवयव ત્રિ અપવાદરહિત, નિંદાશૂન્ય.
अनवभ्र ત્રિ૦ ભ્રંશરહિત.
अनवम ત્રિ૦ ન્યૂનતારહિત-શ્રેષ્ઠ.
अनवर ત્રિ૦ અધમ નહિ તે, શ્રેષ્ઠ.
अनवरत ત્રિ૦ નિરંતર, નિત્ય, વિશ્રામરહિત, સતત.
अनवरतम् અવ્ય૦ ઉપરના અર્થ.
अनवरार्ध्य ત્રિ૦ ઉત્કૃષ્ટ, શ્રેષ્ઠ.
अनवलंब ત્રિ૦ આલંબનરહિત, નિરાધાર, નિરાશ્રિત.
अनवलोभन ન૦ તે નામનો એક ગર્ભ-સંસ્કાર.
अनवस ત્રિ૦ પથ્ય ભોજન નહિ કરનાર.
अनवसर પુ૦ યોગ્ય સમયનો અભાવ.
अनवसर ત્રિ૦ યોગ્ય સમય વિનાનું.
अनवसित ત્રિ૦ અનિશ્ચિત, અસમાપ્ત.
अनवसिता સ્ત્રી૦ તે નામનો એક છંદ.
अनवस्कर ત્રિ૦ નિર્મળ, મેલવિનાનું.
अनवस्थ ત્રિ૦ અવસ્થાવિનાનું.
अनवस्था સ્ત્રી૦ અવસ્થાનો અભાવ, તર્કશાસ્ત્રમાં પ્રસિદ્ધ તે નામનો એક દોષ.
अनवस्थान પુ૦ વાયુ.
अनवस्थान ન૦ ઉભા નહિ રહેવું તે.
अनवस्था ત્રિ૦ ચંચળ-અસ્થિર.
अनवस्थित ત્રિ૦ ચંચળ, અસ્થિર, વ્યભિચારવાળું.
अनवस्थिति સ્ત્રી૦ ઉભા નહિ રહેવું તે, સ્થિર નહિ રહેવું તે.
अनवह्वर ત્રિ૦ વાંકું નહિ તે, સીધું, સરળ.
अनवाप्त ત્રિ૦ અપ્રાપ્ત, નહિ મેળવેલ.
अनवाय ત્રિ૦ અવયવરહિત.
अनवेक्षक ત્રિ૦ ચારે બાજુની તપાસ નહિ રાખનાર, સારૂં નરતું નહિ જોનાર.
अनवेक्षा સ્ત્રી૦ બેદરકારી.
अनशन ન૦ ખોરાક નહિ લેવો તે, ઉપવાસ, ભોજનની નિવૃત્તિ કરવારૂપ એક વ્રત.
अनशन ત્રિ૦ ભોજનનો ત્યાગ કરનાર.
अनश्वर ત્રિ૦ નાશવંત નહિ તે, સ્થાયી, નિત્ય.
अनस् સ્ત્રી૦ માતા, મા.
अनस् ન૦ ગાડું, ભાત, ચોખા.
अनसूय ત્રિ૦ અસૂયાવિનાનું-બીજાના ગુણો ઉપર દોષારોપ નહિ કરનાર.
अनसूयक ત્રિ૦ ઉપરના અર્થ.
अनसूया સ્ત્રી૦ બીજાના ગુણો ઉપર દોષારોપ નહિ કરવો તે, અસૂયાનો અભાવ.
अनसूयु ત્રિ૦ अनसूय શબ્દનો અર્થ.
अनस्तमित ત્રિ૦ અસ્ત નહિ પામેલ.
अनस्थि ત્રિ૦ હાડકાંવિનાનું.
अनस्थि પુ૦ હાડકાં વિનાનો અવયવ, સાંખ્યશાસ્ત્ર પ્રસિદ્ધ તે નામનું એક તત્વ, ઈશ્વરની માયા.
अनस्वत् ત્રિ૦ ગાડાંથી યુક્ત, ગાડાં સાથે જોડાએલ.
अनहंकार ત્રિ૦ અહંકારવિનાનું-નિરહંકારી.
अनहंकार પુ૦ અહંકારનો અભાવ.
अनहंकारिन ત્રિ૦ જેને અહંકાર ન હોય તે.
अनहंकृत ત્રિ૦ અહંકારવિનાનું.
अनहंकृति સ્ત્રી૦ અહંકારનો અભાવ.
अनहंकृति ત્રિ૦ અહંકારરહિત.
अनहंवादिन् ત્રિ૦ ગર્વરહિત, નિરભિમાની.
अनाकार ત્રિ૦ આકાર વિનાનું, અવયવરહિત આકાશ વગેરે.
अनाकार પુ૦ ઈશ્વર.

अनाकाल पु० જે સમયે અનાજ ન પાક્યું હોય તે સમય, દુકાળ.

अनाकुल त्रि० આકુળ-વ્યગ્ર નહિ તે, એકાગ્ર, સ્થિર, અસંકીર્ણ વાક્ય.

अनाकृत न० નહિ અટકાવેલ.

अनाक्रान्त આક્રાન્ત નહિ તે, નહિ દબાયલું.

अनाक्रान्ता स्त्री० કંટકારી વૃક્ષ, ભોંયરીંગણી.

अनाक्षारित न० જેનો અપકાર ન કર્યો હોય તે.

अनाग त्रि० અધર્મરહિત, પાપરહિત.

अनागत त्रि० નહિ આવેલ, ભવિષ્યમાં થનાર, ભાવી.

अनागतविधातृ त्रि० ભાવિ દુઃખને દૂર કરવાના ઉપાય કરનાર.

अनागताबाध पु० ભાવી શારીરિક વગેરે દુઃખ.

अनागतार्तवा स्त्री० જેને અટકાવ બીલકુલ આવ્યો જ ન હોય તેવી સ્ત્રી, સ્ત્રીધર્મશૂન્ય કન્યા.

अनागन्धित त्रि० નહિ સુંઘેલ.

अनागम पु० આવક નહિ તે, આવેલ નહિ તે, હાજર નહિ તે.

अनागस् त्रि० નિરપરાધી, પાપરહિત.

अनाचार पु० દુષ્ટ આચાર, આચારનો અભાવ, ખરાબ આચરણ.

अनाज्ञात त्रि० નહિ જાણેલ, નહિ જણાયેલ.

अनाढ्य त्रि० તવંગર નહિ તે, ગરીબ.

अनातप पु० ઉગ્રતાનો અભાવ, તાપ નહિ તે, છાયા.

अनातुर त्रि० આતુર નહિ તે, નીરોગી, સ્વસ્થ.

अनात्मक त्रि० આત્માને નહિ માનનારો ક્ષણિક વિજ્ઞાન મત, સ્થિરસ્વરૂપરહિત જગત.

अनात्मज्ञ त्रि० આત્માના સ્વરૂપને નહિ જાણનાર.

अनात्मन् पु० આત્મા નહિ તે, શરીર વગેરે જડ વસ્તુ.

अनात्मवत् त्रि० જેણે ઇન્દ્રિયોને જીતી ન હોય તે.

अनात्म्य न० શરીરવિનાનું.

अनाथ त्रि० અનાથ, ધણીવિનાનું.

अनादर पु० તિરસ્કાર, અપમાન, સન્માનનો અભાવ.

अनादर त्रि० તિરસ્કારપાત્ર.

अनादि त्रि० આદિરહિત.

अनादि पु० પરમેશ્વર, હિરણ્યગર્ભ.

अनादिता स्त्री० અનાદિપણું.

अनादित्व न० ઉપરનો અર્થ.

अनादिमत् न० આદિવિનાનું, કાર્યસિવાયનું.

अनादिष्ट त्रि० વિશેષરૂપે નહિ ઉપદેશેલ—નહિ કહેલ.

अनादीनव त्रि० નિર્દોષ.

अनादृत त्रि० તિરસ્કાર પામેલું.

अनादृत न० તિરસ્કાર.

अनादेय न० ધર્મશાસ્ત્રમાં નિષેધેલી નહિ ગ્રહણ કરવા યોગ્ય વસ્તુ.

अनादेश पु० ઉપદેશનો અભાવ, આજ્ઞાનો અભાવ.

अनाद्य त्रि० નહિ ભક્ષણ કરવા યોગ્ય અભક્ષ્ય, અનાદિ.

अनाधार त्रि० આશ્રયરહિત, નિરાધાર, ન્યાયશાસ્ત્રના મતમાં હરકોઈ નિત્ય દ્રવ્ય.

अनाधृष् त्रि० પરાભવ-તિરસ્કાર નહિ પામેલ.

अनाधृष्ट त्रि० પરાભવ નહિ પામેલ, અપરાજીત.

अनाधृष्य त्रि० પરાજય કરવાને લાયક નહિ તે, જીતી ન શકાય તેવું.

अनानुद ત્રિ૰ અતુલ્ય દાતા, દાન કરવામાં એકું.
अनापन्न ત્રિ૰ નહિ પ્રાપ્ત થયેલ, નહિ મેળવેલ.
अनाप्त ત્રિ૰ અણબંધુ, નહિ પ્રાપ્ત થયેલ.
अनाभयिन् ત્રિ૰ અત્યંત નહિ બીધેલ, અત્યંત નિર્ભય.
अनाभू ત્રિ૰ સ્તુતિ ન કરનાર, સન્મુખ નહિ થયેલ.
अनामक ન૰ હરસનો રોગ.
अनामक પુ૰ પુરુષોત્તમ મહિનો, મળમાસ.
अनामक ત્રિ૰ નામવગરનું.
अनामन् ત્રિ૰ ઉપરનો અર્થ.
अनामन् પુ૰ મળમાસ, પુરુષોત્તમ મહિનો.
अनामन् ન૰ હરસનો રોગ.
अनामय પુ૰ રોગનો અભાવ, આરોગ્ય.
अनामय ત્રિ૰ નીરોગી.
अनामयित्नु ત્રિ૰ વ્યથા નહિ ઉપજાવનાર.
अनामा સ્ત્રી૰ અનામિકા આંગળી–વચલી અને છેલ્લી આંગળીની વચ્ચે રહેલી આંગળી.
अनामिका સ્ત્રી૰ ઉપરનો અર્થ.
अनामृण ત્રિ૰ અહિંસક, હિંસા નહિ કરનાર.
अनायत्त ત્રિ૰ અસ્વાધીન, અવશ, પરવશ.
अनायन ન૰ એકાંત.
अनायास ત્રિ૰ પ્રયત્નવિનાનું.
अनायास પુ૰ પ્રયત્નનો અભાવ, અલ્પ પ્રયત્ન, સહેલાઇ.
अनायासकृत ન૰ અલ્પ પ્રયત્નથી કરેલ.
अनायुष्य ન૰ આયુષ્યને હિતકારક નહિ એવું અતિભોજન વગેરે.
अनारत ન૰ સંતત, અવિચ્છિન્ન, નિરંતર, કાયમ.
अनारत ત્રિ૰ કાયમનું, નિત્યનું.
अनारब्ध ત્રિ૰ નહિ આરંભેલ.
अनारभ्य અવ્ય૰ નહિ આરંભીને.
अनारभ्य ત્રિ૰ આરંભ નહિ કરવા યોગ્ય.
अनारभ्याधीत ત્રિ૰ કંઇ પણ નહિ આરંભીને ભણેલ.
अनारंभ પુ૰ આરંભનો અભાવ, શરૂઆત નહિ તે.
अनारोग्य ન૰ આરોગ્યનો અભાવ.
अनारोग्य ત્રિ૰ આરોગ્યનું સાધન નહિ તે.
अनार्जव પુ૰ રોગ.
अनार्जव ત્રિ૰ સરળતાવિનાનું, કુટીલ, વક્ર.
अनार्जव અવ્ય૰ સરલતાનો અભાવ.
अनार्त्तव ત્રિ૰ જેનો ઋતુકાળ પ્રાપ્ત થયો નથી તેવું પુષ્પ વગેરે.
अनार्त्तवा સ્ત્રી૰ જે કદી રજસ્વલા નથી થઇ તેવી સ્ત્રી.
अनार्य પુ૰ આર્ય ન હોય તે, નહિ ચાલેલ, નહિ ગયેલ, આર્યોએ નહિ આશ્રય કરેલ દેશ.
अनार्य्यक ન૰ અગરનું લાકડું.
अनार्य्यज ત્રિ૰ અનાર્ય દેશમાં ઉત્પન્ન થયેલ.
अनार्य्यज ન૰ અગરનું લાકડું.
अनार्य्यता સ્ત્રી૰ અનાર્યપણું.
अनार्य्यत्व ન૰ ઉપરનો અર્થ.
अनार्यतिक्त પુ૰ કરીઆતું.
अनार्ष ત્રિ૰ અવૈદિક, વેદમાં નહિ કહેલ, ઋષિઓએ નહિ જોયેલ.
अनालंबी સ્ત્રી૰ શિવની વીણા.
अनालोचित ત્રિ૰ નહિ તપાસેલ, નહિ વિચારેલ.
अनालोडित ત્રિ૰ ઉપરનો અર્થ.
अनाविल ત્રિ૰ સ્વચ્છ, નિર્મળ, ડહોળું નહિ તે.
अनाविद्ध ત્રિ૰ નહિ વીંધાયેલ, અદુઃખિત.
अनावृत ત્રિ૰ નહિ ઢંકાયેલ, ખુલ્લું.
अनावृत्त ત્રિ૰ ફરીથી નહિ ગયેલ, પહેલાં ગયેલ.

अनावृत्ति स्त्री० અભ્યાસનો અભાવ, આગમનનો અભાવ નહિ આવવું તે.

अनावृष्टि स्त्री० ૭ ઈતિઓમાંની બીજી ઈતિ, વરસાદ બીલકુલ ન થવો તે.

अनाशक पु० યથેચ્છ ભોજન, નાશવંત નહિ તે.

अनाशकायन न० આત્મજ્ઞાનનું સાધન, એક પ્રકારનું બ્રહ્મચર્ય.

अनाशस्त त्रि० નહિ વખણાયેલ,

अनाशिन त्रि० નાશવંત નહિ તે, નાશરહિત, આત્મા, ઈશ્વર.

अनाशु त्रि० વિનાશરહિત, અવ્યાપ્ત.

अनाश्य त्रि० નાશને અયોગ્ય.

अनाश्रमिन त्रि० ગૃહસ્થાશ્રમ વગેરે આશ્રમવિનાનું.

अनाश्रय त्रि० આશ્રયરહિત, નિરાધાર.

अनाश्वस् त्रि० ભોગરહિત.

अनाश्वास पु० અનાસ્થા, અવિશ્વાસ.

अनास् त्रि० મુખવિનાનું, મુખના વ્યાપારથી રહિત.

अनासिक त्रि० નાસિકારહિત, નાકવિનાનું, નકટું.

अनास्थ त्रि० આસ્થાવિનાનું, શ્રદ્ધાહીન, આદરશૂન્ય, બેદરકાર.

अनास्था स्त्री० આસ્થાનો અભાવ, અશ્રદ્ધા, અનાદર, બેદરકારી.

अनास्थान न० એક સ્થળે ન રહી શકે તેવું જળ વગેરે, સભાવિનાનું.

अनास्राव त्रि० કલેશવિનાનું.

अनाह पु० સંગ્રહણીનો રોગ.

अनाहत न० નહી ફાટેલું તથા નહી પહેરેલું નવું વસ્ત્ર, તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ અને હૃદયપ્રદેશમાં આવેલું તે નામનું એક ચક્ર.

अनाहत त्रि० જેને આઘાત નથી પહોંચેલો તેવી હરકોઇ વસ્તુ.

अनाहता स्त्री० પરા, પશ્યન્તી, મધ્યમા અને વૈખરી નામની વાણીની વૃત્તિઓમાંની મધ્યમા વાણીવૃત્તિ.

अनाहार पु० આહારનો અભાવ, ઉપવાસ, અનશન.

अनाहार्य त्रि० અકૃત્રિમ, સ્વાભાવિક.

अनाहिताग्नि पु० જેણે વિધિપ્રમાણે અગ્નિહોત્ર ન લીધું હોય તેવો કોઇ દ્વિજ.

अनाहूत त्रि० નહિ બોલાવેલ.

अनिकेत पु० જેનો નિયત નિવાસ નથી તેવો સંન્યાસી.

अनिकेतन पु० ઉપરનો અર્થ.

अनिक्षु न० શેરડી જેવો એક જાતનો કાસડો-તે નામનું એક ઘાસ.

अनिगीर्ण त्रि० નહી ગળેલ, નહિ છુપાવેલ.

अनिच्छा स्त्री० ઇચ્છાનો અભાવ.

अनिच्छु त्रि० ઇચ્છાવિનાનું.

अनित्य त्रि० નિત્ય નહિ તે, નાશવંત, ઉત્પત્તિવાળી હરકોઇ વસ્તુ, અસ્થિર, અવ્યવસ્થિત.

अनित्यता स्त्री० અનિત્યપણું.

अनित्यत्व न० અનિત્યપણું.

अनिद्र स्त्री० નિદ્રાવિનાનું, ઉંઘણસી નહિ તે, આળસુ નહિ તે.

अनिद्रा स्त्री० નિદ્રાનો અભાવ.

अनिन्दित त्रि० નહિ નિંદાયલું, નિંદારહિત.

अनिन्द्र त्रि०ઇન્દ્રની ઉપાસના નહિ કરનાર.

अनिन्द्य त्रि० નહિ નિંદવા યોગ્ય.

अनिपुण त्रि० હોશીઆર નહિ તે, અકુશલ.

अनिबद्ध त्रि० નહિ બંધાયેલ, નહિ પરાધીન, નહિ ગુંથેલ.

अनिबाध त्रि० પીડાવિનાનું, દુઃખવિનાનું.

अनिभृत त्रि० ચંચળ, અસ્થિર.

अनिभृष्ट त्रि० અબાધિત, અદુઃખિત.

अनिमक पु० દેડકો, કોયલ, ભમરો, કમળની અંદરનો કેસરો, મહુડાનું ઝાડ.

अनिमान त्रि० અમાપ, માપવિનાનું.

अनिमित्त न० કારણુનો અભાવ. કારણશૂન્ય.
अनिमिष् त्रि० નિશ્ચળ દર્શન.
अनिमिष त्रि० આંખના પલકારાવિનાનું, ક્રિયાશૂન્ય.
अनिमिष पु० દેવ, માછલું.
अनिमिषाचार्य पु० બૃહસ્પતિ.
अनिमेष पु० દેવ, માછલું.
अनिमेष त्रि० अनिमिष त्रि० જુઓ.
अनिमेषाचार्य पु० દેવગુરૂ-બૃહસ્પતિ.
अनियत त्रि० નિયમે કરી એક સ્વરૂપ નહિ તે, અનિત્ય, અસ્થાયી, બંધનરહિત.
अनियंत्रित त्रि० અનિયમિત, ઉચ્છૃંખલ.
अनियम पु० નિયમનો અભાવ.
अनिर त्रि० પ્રેરણા કરવાને અશક્ય, અન્નરહિત.
अनिर न० દારિદ્ર્ય.
अनिरा स्त्री० જેનાથી અન્ન પાકતું નથી તે અતિવૃષ્ટિ-અનાવૃષ્ટિ વગેરે.
अनिराकरण न० નિરાકરણનો અભાવ, સમાધાની નહિ તે.
अनिराकृत त्रि० નહિ નિરાકરણ કરેલ. નહિ અટકાવેલ, નહિ તિરસ્કાર કરેલ.
अनिरुक्त त्रि० વિશેષસ્વરૂપે નિર્વચનરહિત.
अनिरुद्ध न० પશુ વગેરેને બાંધવાની દોરી.
अनिरुद्ध पु० પ્રદ્યુમ્નનો પુત્ર-ઉષાનો પતિ, વિષ્ણુ, ચિત્તનો અધિષ્ઠાતા દેવ.
अनिरुद्ध त्रि० કોઇનાથી પણ નહિ અટકાવેલ.
अनिरुद्धपथ त्रि० જેનો માર્ગ કોઇએ રોક્યો ન હોય તે.
अनिरुद्धपथ न० આકાશ.
अनिरुद्धभाविनी स्त्री० બાણાસુરની પુત્રી ઉષા.
अनिर्ज्ञात त्रि० અનિશ્ચિત, નહિ પ્રાપ્ત થયેલ.
अनिर्णय पु० નિશ્ચયનો અભાવ-અનિશ્ચય.
अनिर्दश त्रि० જેને દશ દિવસ ન થયા હોય તે.
अनिर्दशाह त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अनिर्देश्य त्रि० જેનો નિર્દેશ ન થઇ શકે તે.
अनिर्देश्य न० પરબ્રહ્મ-પરમાત્મા.
अनिर्धारित त्रि० અનિશ્ચિત.
अनिर्भर त्रि० થોડું, જરાક.
अनिर्मल त्रि० સ્વચ્છ નહિ, મલિન.
अनिर्माल्या स्त्री० તે નામની એક ઔષધિ.
अनिर्वचनीय पु० જેનું સ્વરૂપ અમુક પ્રકારનું છે એમ ન કહી શકાય તે પરમાત્મા.
अनिर्वचनीय न० જગત, અજ્ઞાન.
अनिर्वचनीयसर्वस्व न० શ્રી હર્ષકવિએ રચેલ'ખંડન ખંડ ખાદ્ય' નામનો એક ગ્રંથ.
अनिर्वाह पु० નિર્વાહનો અભાવ.
अनिर्विण्ण त्रि० નહિ કંટાળેલ, નહિ ખેદ પામેલ, અદુઃખી.
अनिर्वृत्ति स्त्री० દરિદ્રાવસ્થા.
अनिर्वृत्ति त्रि० દરિદ્ર મનુષ્ય વગેરે.
अनिर्वेद पु० વૈરાગ્યનો અભાવ, અસંતોષ.
अनिल पु० વાયુ, જૈનમતમાં માનેલા દશ ભવનપતિ દેવોમાંના છઠ્ઠા ભવનપતિ દેવ, ભૂતકાળના એક જૈન તીર્થંકર.
अनिलघ्नक पु० બહેડાંનું ઝાડ.
अनिलसख पु० અગ્નિ.
अनिलान्तक पु० વાયુરોગનો નાશ કરનાર તે નામની એક ઔષધિ.
अनिलामय पु० વાયુરોગ.
अनिली स्त्री० સ્વાતી નક્ષત્ર.
अनिर्लोचित त्रि० નહિ વિચારેલ, નહિ વિવેચેલ.
अनिर्लोडित त्रि० નહિ વિચારેલ.
अनिवर्तिन् त्रि० પાછું નહિ ફરનાર, યુદ્ધ વગેરેમાં પાછું નહિ હઠનાર.
अनिर्दिशमान त्रि० સતત ગમન કરનાર.

अनिश त्रि० નિત્ય, નિરન્તર, સદાકાળ હોનાર, રાત્રિ સિવાયનું.

अनिशम् अव्य० હમેશ, નિરન્તર, સદા.

अनिशूशस्त त्रि० અનિંદિત.

अनिश्चित त्रि० નિશ્ચિત નહિ તે.

अनिष्ट त्रि० અપ્રિય, દુઃખ, પાપ, ખેદ, અપકાર, જેનું પૂજન વગેરે ન કર્યું હોય તેવો દેવ વગેરે.

अनिष्टदुष्टधी त्रि० દુષ્ટબુદ્ધિવાળું.

अनिष्टा स्त्री० તે નામની એક વનસ્પતિ.

अनिष्टिन् त्रि० જેણે યજ્ઞ અથવા દેવપૂજન ન કર્યું હોય તે.

अनिष्ठ त्रि० નિષ્ઠાવિનાનું.

अनिष्ठा स्त्री० નિષ્ઠાનો અભાવ.

अनिष्णात त्रि० અકુશળ, અજાણ, અ-પંડિત, અપ્રવીણ.

अनिष्पन्न त्रि० નહિ ઉત્પન્ન થયેલ, અસંપૂર્ણ.

अनिष्पत्र न० જેને છેડે બાંધેલું પીછું ન નીકળેલું હોય તેવા બાણથી વીંધવું વગેરે.

अनीक पु० न० સૈન્ય, યુદ્ધ, સુખ.

अनीकस्थ त्रि० યુદ્ધમાં રહેલ સૈન્ય વગેરે.

अनीकिनी स्त्री० સેનાનો સમુદાય, સેના.

अनीच त्रि० નીચ નહિ તે, નીચું નહિ તે.

अनीचिर्दर्शिन् पु० તે નામનો એક બુદ્ધ.

अनीति स्त्री० નીતિ નહિ તે, અનીતિ.

अनीश त्रि० ઈશ્વરસિવાયનું, અસ્વતંત્ર, ધણીવિનાનું.

अनीश पु० સર્વનો નિયંતા ઈશ્વર, વિષ્ણુ.

अनीशा स्त्री० દીનતા, દીનપણું.

अनीश्वर त्रि० अनीश त्रि० જુઓ.

अनीह त्रि० સ્પૃહાવગરનું, નિસ્પૃહ, બેદરકાર, નિશ્ચેષ્ટ.

अनीहा स्त्री० સ્પૃહાનો અભાવ, બેદરકારી.

अनु अव्य० અધ્યયન, કોઈપણ કામ કરવું, સમીપપણું, પાછળ, હીનપણું, સરવું, સાથેપણું, વારંવાર, સન્મુખપણું.

अनुक त्रि० કામી.

अनुकम् अव्य० તર્કવિતર્ક.

अनुकम्पक त्रि० દયાળુ.

अनुकम्पन न० દયા.

अनुकम्पा स्त्री० દયા, લગાર ચાલવું તે.

अनुकम्प्य त्रि० વેગવાળું, દયા કરવા યોગ્ય, દયાપાત્ર.

अनुकरण न० નક્કલ કરવી તે.

अनुकर्ष पु० રથની નીચે પૈડાં ઉપર બાંધેલું લાકડું.

अनुकर्ष न० આકર્ષણ.

अनुकर्षण पु० न० ઉપરનો અર્થ.

अनुकल्प पु० ગૌણ કલ્પ, ગૌણ આચાર, પ્રતિનિધિ, ગૌણકલ્પનું પ્રતિપાદન કર-નાર ગ્રંથ.

अनुकाम त्रि० અત્યંત કામી.

अनुकाम पु० યોગ્ય અભિલાષા.

अनुकाम अव्य० ઇચ્છાનુસાર, યથેચ્છ.

अनुकामीन् त्रि० યથેષ્ટ ગમન કરનાર, નીતિ–અનીતિ જોયા વિના ઇચ્છાનુસાર વર્તનાર.

अनुकार पु० નક્કલ કરવી તે.

अनुकारिन् त्रि० નક્કલ કરનાર.

अनुकार्य्य त्रि० નક્કલ કરવા યોગ્ય, પાછળ કરવા લાયક.

अनुकाल अव्य० સમયને યોગ્ય, વખત પ્રમાણે.

अनुकीर्तन न० કહેવું.

अनुकूल पु० પતિભેદ.

अनुकूल त्रि० અનુકૂળ, સહચર, સહાય, પોતાનો પક્ષપાત કરનાર.

अनुकूलता स्त्री० અનુકૂલપણું.

अनुकूलत्व न० ઉપરનો અર્થ.

अनुकूला स्त्री० દંતી વૃક્ષ.

अनुकृति स्त्री० અનુકરણ, નક્કલ કરવી તે.
अनुकृष्ट त्रि० ખેંચેલું, ખેડેલું.
अनुक्त त्रि० નહિ કહેલ, નહિ પ્રેરેલ, નહિ યોજેલ.
अनुक्थ त्रि० જેનું સ્તોત્ર ન હોય તે, સ્તુતિરહિત.
अनुक्रम त्रि० ક્રમને નહિ ઓળંગેલ.
अनुक्रम अव्य० ક્રમને નહિ ઓળંગીને.
अनुक्रमणिका स्त्री० ગ્રંથમાંના વિષયનું સાંકળીયું.
अनुक्री पु० તે નામનો એક યજ્ઞ.
अनुक्रोश पु० દયા.
अनुक्रोश त्रि० એક ક્રોશ માર્ગને વટી ગયેલ–પ્રાપ્ત થયેલ.
अनुक्षण अव्य० ક્ષણે ક્ષણે, પ્રતિક્ષણે.
अनुक्षण त्रि० નિત્યનું, નિરંતરનું.
अनुग त्रि० પાછળ જનાર, સહચર, અનુકૂલ સેવક.
अनुगंग अव्य० ગંગા ઉપર, ગંગામાં.
अनुगत त्रि० પાછળ ગયેલ, અનુસરેલ, સાથે ગયેલ, અનુકૂલ થયેલ.
अनुगति स्त्री० પાછળ ગમન, અનુસરણ.
अनुगम पु० પાછળ જવું, અનુસરવું, સહાય થવું, સામાન્ય ધર્મ વડે સર્વ વિશેષ રૂપોનું ગ્રહણ.
अनुगमन न० પાછળ જવું, અનુસરવું.
अनुगव न० બળદની લંબાઈ જેટલી લંબાઈવાળું ગાડું વગેરે.
अनुगवीन त्रि० ગાય–બળદની પાછળ જનાર ગોવાળ વગેરે.
अनुगादिन् त्रि० અનુવાદક, ભાષાંતર કર્તા.
अनुगामिन् त्रि० પાછળ જનાર, અનુસરનાર, સહચર.
अनुगुण त्रि० અનુકૂલ, અનુસરેલ, યોગ્ય, યોગ્ય ઉપકરણ, સમાન ગુણવાળું, ગુણમાં આસક્ત.
अनुगुण अव्य० ગુણોને નહિ ઓળંગીને, ગુણપ્રમાણે, ગુણમાં.
अनुगुणा स्त्री० તાર બાંધેલી વીણા.
अनुगुप्त त्रि० ઢાંકેલ, રક્ષણ કરેલ.
अनुगृहीत त्रि० જેના ઉપર અનુગ્રહ–કૃપા કરેલ હોય તે.
अनुग्र त्रि० ઉગ્ર નહિ તે, શાંત સ્વભાવનું, અસમર્થ, અનુદ્ધત.
अनुग्रह पु० કૃપા, મહેરબાની, અનુકૂલતા.
अनुग्रह त्रि० સૂર્ય વગેરે ગ્રહને અનુસરેલ.
अनुग्राहिन् त्रि० અનુગ્રહવાળું, કૃપાવાળું, મહેરબાની કરનારૂં.
अनुग्राह्य त्रि० અનુગ્રહ કરવા યોગ્ય, કૃપા કરવા યોગ્ય.
अनुचर त्रि० સહચર, પાછળ જનાર, દાસ, સેવક.
अनुचरी स्त्री० સહચરી, દાસી, સેવકી, દાસપુત્રી.
अनुचारक त्रि० અનુસરનાર, સેવક.
अनुचित त्रि० અયોગ્ય, અપરિચિત.
अनुचिंतन न० સ્મરણ કરવું, ચિંતવવું, સતત ચિંતન કરવું.
अनुचिंता स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
अनुच्च त्रि० ઉંચું નહિ તે, જ્યોતિષમાં કહેલ ગ્રહોનું નીચસ્થાન.
अनुच्छिष्ट न० એઠું નહિ તે.
अनुज न० તે નામે સુગંધી દ્રવ્ય.
अनुज त्रि० પાછળ જન્મેલ.
अनुज पु० નાનોભાઇ.
अनुजन्मन् पु० નાનો ભાઇ.
अनुजा स्त्री० નાની બહેન.
अनुजात પાછળ જન્મેલ.
अनुजात पु० નાનો ભાઇ.
अनुजावर त्रि० અત્યંત નાનું.
अनुजीविन् त्रि० સેવક, આશ્રિત.
अनुजन्मन त्रि० પાછળ જન્મેલ.

अनुजीव्य त्रि० આશ્રય કરવા યોગ્ય, સેવવા યોગ્ય.

अनुज्ञा स्त्री० રજા, પરવાનગી.

अनुज्ञापक त्रि० પરવાનગી આપનાર.

अनुज्ञात त्रि० જેને પરવાનગી આપી હોય તે.

अनुज्येष्ठ त्रि० મોટાને અનુસરેલ.

अनुज्येष्ठ अव्य० મોટાને નહિ ઓળંગીને.

अनुतर न० નદી ઉતરવા માટે અપાતો કર.

अनुतर्ष न० મદિરા પીવાનું પાત્ર, મદિરા, મદિરાપાન, ઇચ્છા, તૃષ્ણા, તરસ, પીવાની ઇચ્છા.

अनुतर्षण न० ઉપરના અર્થ.

अनुताप पु० પશ્ચાત્તાપ.

अनुतापिन् त्रि० પશ્ચાત્તાપ કરનાર.

अनुतिल त्रि० તલને અનુસરેલ-વાવેલ ખેતર વગેરે.

अनुतिल अव्य० તલમાં, તલ વિષે.

अनुतूलन न० દાંડી વડે ઘાસના અગ્રભાગને કૂટવો તે.

अनुत्क त्रि० ઉત્કંઠિત નહિ તે, સ્વસ્થ.

अनुत्कर्ष त्रि० ઉત્કર્ષ રહિત.

अनुत्कर्ष पु० ઉત્કર્ષનો અભાવ.

अनुत्त त्रि० નહિ ભીંજાયેલ, નહિ પ્રેરેલ.

अनुत्तम त्रि० ઉત્તમ નહિ તે.

अनुत्तम न० અતિ ઉત્કૃષ્ટ.

अनुत्तर त्रि० અત્યન્ત શ્રેષ્ઠ, મુખ્ય, ઉત્તમ નહિ તે, અધમ, સ્થિર, સંબંધવિનાનું બોલનાર.

अनुत्तरा स्त्री० દક્ષિણ દિશા.

अनुत्तरोपपातिकदशा स्त्री० જૈન દ્વાદશાંગીનું નવમું અંગ.

अनुत्तान त्रि० ચત્તું નહિ તે, નીચા મુખવાળું.

अनुत्तरङ्ग त्रि० જેમાં તરંગ-મોજાં ઉછળતાં નહોય તેવું પાણી વગેરે, અચંચળ, સ્થિર.

अनुत्पत्ति स्त्री० ઉત્પત્તિ નહિ તે.

अनुत्पत्तिक त्रि० ઉત્પત્તિવિનાનું.

अनुत्पन्न त्रि० ઉત્પન્ન નહિ થયેલ.

अनुत्पाद पु० ઉત્પત્તિનો અભાવ. ઉત્પત્તિરહિત.

अनुत्साद पु० ઉચ્છેદનો અભાવ.

अनुत्साद त्रि० ઉચ્છેદવિનાનું.

अनुत्साह पु० ઉત્સાહનો અભાવ, ઉત્સાહવગરનું.

अनुत्सिक्त त्रि० ગર્વિષ્ઠ નહિ તે, નિરભિમાની.

अनुत्सुक त्रि० ઉત્કંઠિત નહિ તે, ઉત્કંઠાવિનાનું.

अनुत्सूत्र त्रि० સૂત્રને અનુસરતું, સૂત્રવિરુદ્ધ નહિ તે.

अनुत्सेक पु० ગર્વનો અભાવ.

अनुत्सेकिन् त्रि० ગર્વવિનાનું.

अनुद त्रि० પ્રેરક નહિ તે, સમાન રૂપે આપનાર.

अनुदक न० જેમાં જળ આપવામાં આવતું નથી તેવું એક શ્રાદ્ધ.

अनुदक त्रि० પાણીવિનાનું.

अनुदग्र त्रि० ઉગ્ર નહિ તે, કોમળ, તીક્ષ્ણ નહિ તે, અતિઉન્નત.

अनुदर त्रि० નાના પેટવાળું. કૃશોદર.

अनुदर्शन न० અનુચિંતન-ચિંતવન.

अनुदात्त पु० અનુદાત્ત સ્વર, જે સ્વરનું નીચેથી ઉચ્ચારણ ન થાય તે.

अनुदार न० અત્યંત ઉદાર નહિ તે, મોટું નહિ તે, અત્યંત દાતા-ઉદાર

अनुदार पु० સ્ત્રીને અનુસરનાર પુરુષ.

अनुदित त्रि० ઉદય નહિ પામેલ, નહિ કહેલ.

अनुदिन अव्य० દરરોજ, હમેશ.

अनुदिवस अव्य० ઉપરનો અર્થ.
अनुदृष्टि स्त्री० યોગ્ય દૃષ્ટિ, અનુકૂલ દૃષ્ટિ.
अनुदृष्टि त्रि० અનુકૂલદૃષ્ટિવાળું.
अनुदेश पु० ક્રમ પ્રમાણે ઉચ્ચાર, ઉપદેશ.
अनुद्देश पु० ઉદ્દેશ નહિ તે.
अनुद्धत त्रि० ઉદ્ધત નહિ તે, વિનયવાળું.
अनुद्धरण न० ઉદ્ધાર નહિ તે.
अनुद्धार पु० ઉદ્ધારનો અભાવ.
अनुद्धृत त्रि० નહિ ઉત્થાપેલ, નહિ બહાર કાઢેલ.
अनुद्भट त्रि० અપ્રગલ્ભ, મૃદુ, કોમળ.
अनुद्यम त्रि० નિરૂદ્યમી.
अनुद्यम पु० ઉદ્યમનો અભાવ.
अनुद्यूत न० ફરી જુગાર ખેલવો તે.
अनुद्योग पु० ઉદ્યોગનો અભાવ.
अनुद्योग त्रि० ઉદ્યોગરહિત.
अनुद्रुत त्रि० પાછળ ગયેલ, પાછળ પડેલ.
अनुद्रुत न० માત્રાના ચતુર્થાંશને બોલતાં જે સમય લાગે તેટલા સમયવાળો એક તાલ.
अनुद्वाह त्रि० જેનો વિવાહ ન થયો હોય તે.
अनुद्वाह पु० વિવાહનો અભાવ.
अनुद्विग्न त्रि० ઉદ્વિગ્ન નહિ તે, નહિ કંટાળેલ.
अनुद्वेग पु० ઉદ્વેગનો અભાવ.
अनुद्वेग त्रि० ઉદ્વેગવિનાનું.
अनुधावन न० પાછળ જવું-દોડવું, અનુસંધાન, તત્ત્વના નિશ્ચયને અનુસરવું.
अनुध्या स्त्री० શુભ ચિંતન અનુગ્રહ, આસક્તિ, મહેરબાની.
अनुध्यान न० પ્રતિક્ષણ ચિંતન.
अनुध्याय त्रि० શુભ ચિંતન કરનાર, ચિંતવન કરનાર.
अनुध्येय त्रि० અનુગ્રહ-મહેરબાની કરવા યોગ્ય, જેનું શુભ ચિંતન કરવામાં આવતું હોય તે.
अनुनय पु० વિનય, પ્રણામ, પ્રાર્થના, વીનવણી, સાંત્વન.
अनुनयिन त्रि० વિનયવાળું, પ્રણામ-પ્રાર્થના વીનવણી કરનાર.
अनुनाद पु० પડઘો,-અનુરૂપ શબ્દ. એક સરખો શબ્દ.
अनुनादिन् त्रि० પડઘો કરનાર, એક સરખો શબ્દ કરનાર.
अनुनायिका स्त्री० નાયિકાને અનુસરનારી સ્ત્રી-દાસી-સખી.
अनुनाश पु० પાછળ મરણ.
अनुनासिक पु० મુખ અને નાસિકાથી ઉચ્ચારાતો વર્ણ-અક્ષર.
अनुनीत त्रि० પ્રાર્થના કરેલ, શાંત પાડેલ, મનાવેલ.
अनुनेय त्रि० પ્રાર્થનાને યોગ્ય, શાંત પાડવા યોગ્ય, મનાવા યોગ્ય.
अनुपकार पु० ઉપકાર નહિ તે, અપકાર.
अनुपकारिन त्रि० ઉપકાર નહિ કરનાર, અપકાર કરનાર.
अनुपक्षित त्रि० ક્ષીણ નહિ તે, અનુપક્ષીણ.
अनुपठितन न० ગુરૂમુખના પાઠ પ્રમાણે પાઠ કરવો તે.
अनुपठित त्रि० ગુરૂના મુખથી જેપ્રમાણે ભણાયું હોય તેપ્રમાણે ભણેલ.
अनुपठितिन् त्रि० ગુરૂએ જે પ્રમાણે ભણાવ્યું હોય તે પ્રમાણે ભણનાર.
अनुपतन न० પાછળ પડવું; અનુકૂલ પડવું, અનુસરતું પડવું.
अनुपति अव्य० પતિની સમીપ, પતિની પાસે.
अनुपथ पु० અનુકૂલ માર્ગ.
अनुपथ अव्य० માર્ગસમીપ, માર્ગમાં.
अनुपद न० અનુકૂલ પદ, યોગ્ય સ્થાન.
अनुपद अव्य० પદની પાછળ, પગલે પગલે.

अनुपद् न० દરરોજ મેળવવા યોગ્ય અન્ન વગેરે.

अनुपदिक त्रि० પાછળ ગયેલ.

अनुपदिन् त्रि० પાછળ પડી શોધ કરનાર.

अनुपदिष्ट त्रि० નહિ ઉપદેશેલ.

अनुपदीना સ્ત્રી० જોડા, પગરખાં.

अनुपधि त्रि० નિષ્કપટ, સરળ વ્યવહારવાળું.

अनुपनीत पु० જેને જનોઈ ન આપી હોય તેવો બાળક.

अनुपनीत त्रि० પાસે નહિ લઇ જવાયેલ.

अनुपन्यास पु० નહિ કહેવું તે.

अनुपपत्ति स्त्री० યુક્તિનો અભાવ, અસંગતિ.

अनुपपन्न त्रि० યુક્તિરહિત, અસંગત, બંધ બેસતું નહિ તે, અઘટિત.

अनुपबाध त्रि० પ્રતિબંધરહિત.

अनुपम त्रि० ઉપમારહિત, અતુલ, અતિ ઉત્કૃષ્ટ.

अनुपमा स्त्री० ઉપમાનો અભાવ, કુમુદ નામના દિગ્ગજની સ્ત્રી, સુપ્રતીક નામના દિગ્ગજની સ્ત્રી.

अनुपमेय त्रि० જેને ઉપમા ન આપી શકાય તે, બીજા સમાન નહિ તે.

अनुपयुक्त त्रि० ઉપયોગી નહિ તે, અયોગ્ય.

अनुपयोग पु० ઉપયોગનો અભાવ, અનુકૂલતાનો અભાવ.

अनुपयोग त्रि० ઉપયોગી નહિ તે.

अनुपरत त्रि० અશાંત, વિષયો ઉપરની પ્રીતિ જેણે છોડી નથી તે.

अनुपरति स्त्री० અશાંતિ, વિષયાભિલાષથી નિવૃત્તિનો અભાવ.

अनुपलक्षित त्रि० વિશેષે કરી નહિ જાણેલ, નહિ ઓળખેલ, ઓચિંતું, અકસ્માત્.

अनुपलब्धि स्त्री० અપ્રાપ્તિ, લાભનો અભાવ, પ્રત્યક્ષ આદિનો અભાવ.

अनुपवीत पु० જેને જનોઈ ન દીધી હોય તેવો બાળક.

अनुपशम पु० શાંતિનો અભાવ, નિવૃત્તિનો અભાવ.

अनुपसंहार पु० ઉપસંહારનો અભાવ.

अनुपसंहारिन् पु० ન્યાયમતમાં કહેલ એક દુષ્ટ હેતુ.

अनुपसंहारिन् त्रि० ઉપસંહાર નહિ કરનાર.

अनुपसेचन न० દહિં વગેરે વ્યંજનરહિત અન્ન.

अनुपस्कृत त्रि० જેના ઉપર પાક વગેરે સંસ્કાર કરાયા ન હોય તે, અવિકૃત.

अनुपस्थान न० ઉપસ્થાન-સ્મરણનો અભાવ.

अनुपस्थान त्रि० સ્મૃતિશૂન્ય.

अनुपस्थाप्य त्रि० સ્મરણને અયોગ્ય, નહિ સંભારવા યોગ્ય.

अनुपस्थिति स्त्री० સ્મરણનો અભાવ.

अनुपहत त्रि० ઉપઘાતરહિત.

अनुपहत न० કીનારીવાળું નહિ વાપરેલું નવું વસ્ત્ર.

अनुपाकृत त्रि० યજ્ઞમાં કરવામાં આવતા ઉપાકરણ સંસ્કારથી રહિત.

अनुपात पु० પાટી ગણિતમાં કહેલ ત્રૈરાશિકથી યુક્ત સંખ્યાપાત, પાછળ પડવું.

अनुपात अव्य० નમાવીને.

अनुपातक न० બ્રહ્મહત્યા વગેરે મહાપાપના જેવું એક પાપ.

अनुपातकिन् त्रि० બ્રહ્મહત્યા વગેરે મહાપાપના જેવું પાપ કરનાર.

अनुपातिन् त्रि० પાછળ જનાર, અનુસરનાર.

अनुपान न० ઔષધની પાછળ અથવા સાથે જે પીવામાં આવે તે-મધ-ગોળ વગેરે.

अनुपान अव्य० જળની પાસે.

अनुपावृत्त त्रि० પાછું નહિ ફરેલ.

अनुपुष्प पु० તે નામનું એક ઝાડ-કાસડો.

अनुपूर्व त्रि० ક્રમ પ્રમાણેનું, પાછળ જનાર.

अनुपृष्ठ्य त्रि० વાંસામાં બાંધવાનો પાશ વગેરે.

अनुपेत त्रि० પાસે નહિ ગયેલ.

अनुप्त त्रि० નહિ વાવેલ.

अनुप्रदान न० અક્ષરોના ઉચ્ચારણમાં થતો પ્રયત્ન.

अनुप्रवचन न० ગુરૂમુખથી જે પ્રમાણે ઉચ્ચાર થયો હોય તે પ્રમાણે ઉચ્ચાર.

अनुप्रवचनादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણમાં કહેલો એક શબ્દસમૂહ.

अनुप्रवेश पु० નીચેનો શબ્દ જુઓ.

अनुप्रवेशन न० પાછળ પ્રવેશ, અનુકૂલ પ્રવેશ, યોગ્ય પ્રવેશ.

अनुप्रास पु० તે નામનો એક શબ્દાલંકાર.

अनुप्लव पु० સહાય, અનુચર, દાસ.

अनुबन्ध पु० બાંધવું, ઇચ્છાપૂર્વક એક પ્રકારના દોષનો અભ્યાસ, વારંવાર અભિનિવેશ, કોઇપણ શાસ્ત્રના આરંભમાં કહેવાતા અધિકારી, વિષય, સંબંધ તથા પ્રયોજન; મુખ્યને અનુસરનાર અપ્રધાન, કોઇપણ એક સંબંધ, વાત–પિત્ત–વગેરે દોષોનું અપ્રધાનપણું, વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ ઇત્સંજક વર્ણ, ફળના સાધનરૂપ એવા અનુષ્ઠાનના વારંવાર અભ્યાસ , બંધન, આરંભ, અનુસરવું, સતત સંબંધ, અવિચ્છિન્નપણું, પાછળથી થનાર શુભ અશુભ, પાછળ સંબંધ.

अनुबंधिन् त्रि० સહચર, પાછળથી ગયેલ, અનુસરેલ, વ્યાપક.

अनुबंधी स्त्री० હેડકીનો રોગ, તૃષ્ણા, તરસ.

अनुबन्ध्य त्रि० વધને માટે બાંધવાયોગ્ય ગાય–બળદ વગેરે,

अनुबोध पु० પ્રથમ ચોપડેલા ચંદન વગેરેના ગંધને વધારે કરવા માટે ફરી મર્દન કરવું વગરે, પછીનો બોધ–જ્ઞાન.

अनुब्राह्मण न० બ્રાહ્મણ નામના મંત્રો સિવાયનો જે વેદવિભાગ તેના જેવો કોઈ ગ્રંથ.

अनुब्राह्मणिन् त्रि० અનુબ્રાહ્મણ ગ્રંથને જાણનાર અથવા ભણનાર.

अनुभव पु० અનુભવ, સ્મરણભિન્ન જ્ઞાન.

अनुभाव पु० પ્રજાનો–સેના વગેરેથી ઉત્પન્ન થનાર રાજાનું એક તેજ, પ્રતાપ, અલંકારશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ રસવ્યંજક ભાવ, સામર્થ્ય, તેજ, માહાત્મ્ય.

अनुभाविन् त्रि० સાક્ષાત્કાર વગેરે કરનાર, પાછળ ઉત્પન્ન થનાર નાનો ભાઇ વગેરે.

अनुभाषण न० સહભાષણ, સાથે બોલવું તે.

अनुभू स्त्री० અનુભવરૂપ એવું એક પ્રકારનું જ્ઞાન.

अनुभूताद्यविस्मृति स्त्री० ભાવના નામનો એક સંસ્કાર-જેનાથી કંઇ ભૂલાતું નથી.

अनुभूत त्रि० અનુભવેલ, પાછળ જન્મેલ.

अनुभूति स्त्री० અનુભવ.

अनुभूतिप्रकाश पु० ઉપનિષદોના તાત્પર્યને સમજાવનાર માધવાચાર્યે રચેલું એક પ્રકરણ.

अनुमत त्रि० અનુમોદન અપાયેલ, સંમતિ અપાયેલ, માનેલ.

अनुमतकर्मकारिन् त्रि० સંમતિ–અનુમતિ પ્રમાણે કામ કરનાર.

अनुमति स्त्री० અનુજ્ઞા, સંમતિ, અનુમોદન, રજા, એક કળા જેમાં ઓછી હોય તેવા ચંદ્રવાળી શુદિ ચૌદશથી યુક્ત પૂનેમ.

अनुमन्तृ त्रि० અનુમોદન આપનાર અનુજ્ઞા–પરવાનગી આપનાર.

अनुमंत्रण न० મંત્રોચ્ચાર પછી મંત્રપૂર્વક સંસ્કાર વગેરે કરવો તે, યજ્ઞ વગેરેમાં મંત્રોચ્ચારપૂર્વક કરવામાં આવતો એક સંસ્કાર.

अनुमरण न० પાછળ મરવું.

अनुमा स्त्री० એક જાતનું જ્ઞાન.

अनुमातृ त्रि० અનુમાન કરનાર.

अनुमान न० અનુમાન, વ્યાપ્યના જ્ઞાનથી વ્યાપકનો નિશ્ચય.

अनुमानचिन्तामणि पु० ગંગેશ ઉપાધ્યાયે કરેલો ન્યાયશાસ્ત્રના અનુમાનતત્ત્વને સમજાવનાર એક ગ્રંથ.

अनुमानदीधिति स्त्री० રઘુનાથ શિરોમણિ નામના વિદ્વાને કરેલી અનુમાન ચિંતામણી ગ્રંથની વ્યાખ્યા–ટીકા.

अनुमानोक्ति स्त्री० તર્ક.

अनुमार्ग अव्य० માર્ગમાં, માર્ગની પાછળ.

अनुमाष अव्य० અડદમાં.

अनुमास अव्य० દરેક મહિને.

अनुमित त्रि० અનુમાન કરેલ.

अनुमिति स्त्री० અનુમાન.

अनुमित्सा स्त्री० અનુમાન કરવાની ઈચ્છા.

अनुमृत त्रि० પાછળ મરણ પામેલ.

अनुमेय त्रि० અનુમાન કરવા યોગ્ય.

अनुमोद पु० न० અનુમોદન, તેં કર્યું તે મારે કબૂલ છે એવી ઇચ્છા દર્શાવવી તે.

अनुमोदन न० ઉપરનો અર્થ.

अनुमोदित त्रि० અનુમોદન કરાયેલ.

अनुयव अव्य० જવમાં.

अनुयाज पु० તે નામનો એક યજ્ઞ.

अनुयात त्रि० પાછળ ગયેલ, સાથે ગયેલ.

अनुयात्र अव्य० યાત્રામાં, યાત્રા પછી.

अनुयात्रिक त्रि० પાછળ જનાર, અનુચર, સેવક.

अनुयायिन त्रि० ઉપરના અર્થ.

अनुयुक्त त्रि० જાણવા ઇચ્છેલ પદાર્થ, પૂછેલ.

अनुयुग अव्य० યુગમાં.

अनुयूप अव्य० યૂપમાં, યજ્ઞસ્તંભમાં.

अनुयोक्तृ त्रि० પ્રશ્ન કરનાર, પગાર લઈ ભણાવનાર.

अनुयोग पु० પ્રશ્ન.

अनुयोगकृत् पु० આચાર્ય.

अनुयोगकृत् त्रि० પ્રશ્ન કરનાર.

अनुयोगिन् त्रि० પ્રશ્ન કરનાર.

अनुयोजन न० પ્રશ્ન, પૂછવું.

अनुयोज्य त्रि० પ્રશ્ન કરવા યોગ્ય, જેણે આક્ષેપપૂર્વક પ્રશ્ન કર્યો હોય તે, આજ્ઞા કરનાર, દાસ વગેરે.

अनुरक्त त्रि० અનુરાગવાળું, સ્નેહી થયેલ, લાલ રંગને પામેલ.

अनुरक्ति स्त्री० અનુરાગ, સ્નેહ.

अनुरञ्जक त्रि० સ્નેહવાળું કરનાર.

अनुरञ्जन त्रि० સ્નેહવાળું કરનાર.

अनुरञ्जिन न० સ્નેહવાળું કરવું તે.

अनुरञ्जित त्रि० સ્નેહયુક્ત કરેલ, પ્રસન્ન કરેલ.

अनुरणन न० પડઘો, ઘંટડી વગેરેનો રણકારો.

अनुरत त्रि० અનુરાગી થયેલ, પ્રીતિ પામેલ.

अनुरति स्त्री० અનુરાગ, પ્રીતિ.

अनुरस त्रि० માધુર્ય આદિ રસને અનુસરેલ.

अनुरहस त्रि० એકાંત પ્રદેશને અનુસરેલ.

अनुराग पु० અત્યંત પ્રીતિ, સ્નેહ.

अनुराग त्रि० રાતું થયેલ.

अनुरागिन् त्रि० સ્નેહવાળું.

अनुरात्र त्रि० રાત્રિને અનુસરેલ.

अनुरात्र अव्य० રાત્રિમાં, દરેક રાત્રિએ.

अनुराधा स्त्री० તે નામનું એક નક્ષત્ર.

अनुरुद्ध त्रि० રોકેલ, દરકાર નહિ કરેલ.

अनुरुध् त्रि० રોકનાર, અટકાવનાર, દરકાર નહિ કરનાર.

अनुरूप त्रि० સમાન રૂપવાળું, યોગ્યતાવાળું.

अनुरूप अव्य० યોગ્ય, સરખું.

अनुरोध पु० અનુસરવું તે.

अनुरोधिन त्रि० દરકાર નહિ કરનાર, અનુસરનાર.
अनुलाप પુ૦ વારંવાર બોલવું તે.
अनुलापिन् त्रि० વારંવાર બોલનાર.
अनुलिप्त त्रि० ચોપડેલ, લીપેલ, ખરડેલ.
अनुलेप પુ૦ ચંદન વગેરેનું મર્દન, લેપનનાં સાધન ચંદન વગેરે.
अनुलेपक त्रि० લેપન કરનાર.
अनुलेपन ન૦ अनुलेप શબ્દ જુઓ.
अनुलेपित त्रि० લેપન કરેલ, ચોપડેલ.
अनुलेपिन् त्रि० લેપન કરનાર.
अनुलोम પુ૦ ક્રમ પ્રમાણે.
अनुलोम त्रि० યોગ્યતાને પામેલ, ક્રમને પામેલ.
अनुलोमज પુ૦ સ્ત્રી૦–**जा** પરણેલી ક્ષત્રિય વગેરે જાતિની સ્ત્રીઓમાં બ્રાહ્મણ વગેરે ઉચ્ચ વર્ણના પુરુષથી ઉત્પન્ન થયેલ.
अनुलोमजन्मन् પુ૦ સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.
अनुवंश અવ્ય૦ વંશમાં.
अनुवक्तृ त्रि० ગુરુમુખથી શ્રવણ કરી તે પ્રમાણે બોલનાર.
अनुवक्र त्रि० અત્યંત વાંકું.
अनुवचन ન૦ યોગ્ય વચન.
अनुवत्सर પુ૦ યોગ્ય વર્ષ.
अनुवर्ष ન૦ ઉપરનો અર્થ.
अनुवर्त्तन ન૦ પાછળ જવું, અનુસરવું.
अनुवर्तिन त्रि० પાછળ જનાર, અનુસરનાર.
अनुवृत्ति સ્ત્રી૦ અનુસરવું.
अनुवाक પુ૦ ગાનરહિત એવી ઋગ્વેદની કડી, ઋગ્વેદ તથા યજુર્વેદનો સમૂહ, 'શસ્ત્ર' એવા નામથી પ્રસિદ્ધ એવો વેદનો એક ભાગ.
अनुवाक्या સ્ત્રી૦ ઋગ્વેદની એક મંત્રકડી.
अनुवाच् પુ૦ અધ્યાપક.
अनुवाचन ન૦ અધ્યાપન, ભણાવવું.
अनुवाचनीय त्रि० અધ્યાપક.
अनुवात પુ૦ શિષ્ય વગેરેના દેશથી ગુરુ વગેરેના દેશતરફ જનાર વાયુ.
अनुवाद પુ૦ વારંવાર બોલવું, સિદ્ધ ઉપદેશ, પુનરુક્તિ, ભાષાંતર.
अनुवादक त्रि० અનુવાદ કરનાર, ભાષાંતરકાર.
अनुवाद्य त्रि० અનુવાદ કરવા યોગ્ય.
अनुवादिन त्रि० અનુવાદ કરનાર.
अनुवार અવ્ય૦ વારંવાર.
अनुवासन ન૦ ધૂપ વગેરેથી સુગંધી કરવું, વૈદ્યકમાં કહેલ તેલ વગેરેથી બસ્તિકર્મ.
अनुवासनीय त्रि० સુગંધદાર કરવા યોગ્ય, સુગંધવાળું કરવામાં કારણરૂપ.
अनुवासित त्रि० સુગંધવાળું કરેલ, બસ્તિકર્મથી ચિકિત્સા કરેલ.
अनुवास्य त्रि० સુગંધવાળું કરવા યોગ્ય, બસ્તિકર્મથી ચિકિત્સા કરવા યોગ્ય.
अनुविधायिन त्रि० પાછળ કરનાર, અનુમોદન અપાયેલ.
अनुविद्ध त्रि० મિશ્ર થયેલ.
अनुविन्ध्य પુ૦ તે નામનો અવન્તી દેશનો રાજા.
अनुवृत त्रि० પાછળ વર્તનાર, પાછળ થનાર, અનુસરાયેલ.
अनुवृत्ति સ્ત્રી૦ અનુસરવું, સેવવું, અન્વય, સમન્વય.
अनुवेध પુ૦ સંસર્ગ, સંબંધ.
अनुवेल અવ્ય૦ દરેક સમયે, ક્ષણે ક્ષણે.
अनुवेल्लित ન૦ સુશ્રુત નામના વૈદક ગ્રંથમાં કહેલ ત્રણ ઉપરનું લેપનબંધન.
अनुवेश પુ૦ મોટાને પડતો મૂકી નાનાનો વિવાહ થાય તે.
अनुवेश्य त्रि० પાડોશીની પાસેના ઘરમાં રહેનાર.

अनुव्य त्रि० પાછળ ગયેલ, અનુસરેલ.
अनुव्याख्यान न० મંત્ર વગેરેના યોગ્ય અર્થનું પ્રકાશક વ્યાખ્યાન.
अनुव्याहार पु० અનુવાદ, સાથે કહેવું તે.
अनुव्रजन न० પાછળ જવું, અનુસરવું.
अनुव्रज्या स्त्री० અનુસરવારૂપ સેવા,
अनुव्रत त्रि० અનુકૂલ કર્મવાળું.
अनुशतिकादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણમાં કહેલ શબ્દસમૂહ.
अनुशय पु० પશ્ચાત્તાપ, અત્યંત દ્વેષ, પૂર્વનું વૈર.
अनुशयान त्रि० પશ્ચાત્તાપ કરનાર.
अंनुशयानी स्त्री० એક પ્રકારની પારકી નાયિકા.
अनुशयितव्य त्रि० પસ્તાવો કરવા યોગ્ય.
अनुशयिन पु० કર્મનો ક્ષય થાય ત્યાંસુધી ચન્દ્રલોકમાં રહી કર્મ કંઈક બાકી રહે ત્યારે પશ્ચાત્તાપયુક્ત થઈ પૃથ્વીલોકમાં જન્મ લેવા તૈયાર થયેલ જીવ.
अनुशयिन् त्रि० પશ્ચાત્તાપવાળું.
अनुशयी स्त्री० તેનામનો પગનો એક રોગ.
अनुशर पु० રાક્ષસ.
अनुशासक त्रि० શિખામણ આપનાર, ખરૂં જણાવનાર.
अनुशासन न० જણાવવું, ખરૂં જણાવવું, કર્તવ્યનો ઉપદેશ, પ્રતિપાદન.
अनुशासितृ त्रि० કર્તવ્યનો ઉપદેશ આપનાર, ખરૂં જણાવનાર.
अनुशासिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अनुशास्ति स्त्री० अनुशासन શબ્દનો અર્થ.
अनुशास्तृ त्रि० अनुशासक શબ્દ જુઓ.
अनुशिष्ट त्रि० જેને કર્તવ્યનો ઉપદેશ આપેલો હોય તે, દંડેલ.
अनुशीत अव्य० તાઢમાં, ઠંડીમાં.
अनुशीलन न० સતત અભ્યાસ, પ્રતિક્ષણે આચરણ.

अनुशोक पु० પાછળથી શોક, પશ્ચાત્તાપ.
अनुशोचक त्रि० પાછળથી શોક કરનાર, પસ્તાવો કરનાર.
अनुशोचन न० अनुशोक શબ્દનો અર્થ.
अनुशोचन स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
अनुशोचनीय त्रि० પાછળથી શોક કરવા યોગ્ય.
अनुशोचित न० अनुशोचन શબ્દનો અર્થ
अनुशोच त्रि० જેણે શોક કરવાનો આરંભ કર્યો હોય તે.
अनुश्लोक न० મહાવ્રતમાં ગાવા યોગ્ય એક સામ.
अनुषक्त त्रि० લાગેલું, ચોટેલું, વળગેલું.
अनुषङ्ग पु० દયા, પ્રસંગ, જોડાવું, વળગવું.
अनुषङ्गिन त्रि० વળગ્યું રહેનાર, વળગનાર, ચોટનાર.
अनुषज् अव्य० અનુક્રમ.
अनुषिक्त त्रि० સતત છાંટેલ, પાછળથી સીંચેલ.
अनुषेचन न० વારંવાર સીંચવું, પાછળથી સીંચવું-
अनुष्टुति स्त्री० અનુક્રમે સ્તુતિ.
अनुष्टुब्गर्भा स्त्री० જેમાં પહેલું ચરણ પાંચ અક્ષરનું અને બાકીનાં ત્રણ ચરણ આઠ આઠ અક્ષરનાં હોય છે તે એક છંદ.
अनुषण्ड अव्य० કમળોના સમુદાયમાં.
अनुष्टुभ् स्त्री० સરસ્વતી, તે નામનો એક છંદ.
अनुष्ठ त्रि० અનુક્રમે સ્થિર કરનાર.
अनुष्ठातृ त्रि० વિધાન કરનાર, વિધિથી શાસ્ત્રોક્ત કર્મ કરનાર.
अनुष्ठान न० શાસ્ત્રોક્ત કર્મ વિધિથી કરવું તે.
अनुष्ठित त्रि० વિધિપૂર્વક કરેલું શાસ્ત્રોક્ત કર્મ.
अनुष्ठु अव्य० સમ્યક, સારી રીતે.

अनुष्ठेय त्रि० કરવા યોગ્ય.
अनुष्ण न० કમળ.
अनुष्ण त्रि० ઉનું નહિ તે, ગરમ નહિ તે, આળસુ.
अनुष्ण पु० શીતલ સ્પર્શ.
अनुष्णगु पु० ચંદ્રમા.
अनुष्णवल्लिका स्त्री० કાળી ધ્રોખડ.
अनुसंवत्सर अव्य० વર્ષમાં, દરેક વર્ષે.
अनुसंवरण न० અનુક્રમે છુપાવવું.
अनुसंहित त्रि० જેનું અનુસંધાન કરવામાં આવ્યું હોય તે, સાંધેલ, તાકેલ.
अनुसंहित अव्य० સંહિતામાં.
अनुसंतति स्त्री० અખંડ ધારા.
अनुसंधान न० શોધવું, વિચારવું.
अनुसंधेय त्रि० શોધવા યોગ્ય, વિચારવા યોગ્ય.
अनुसर त्रि० અનુચર, સાથે જનાર.
अनुसरण न० પાછળ જવું, અનુસરવું, નકલ કરવી.
अनुसवन अव्य० યજ્ઞમાં કરવામાં આવતા સ્નાન પછી, સ્નાનમાં.
अनुसाय अव्य० સાયંકાળે.
अनुसार पु० અનુસરવું.
अनुसारणा स्त्री० પાછળ દોડવું, દૂર કરવું, ખસેડવું, અનુસરવું.
अनुसारिन् त्रि० અનુસરનાર, પાછળ જનાર.
अनुसूया स्त्री० શકુંતલાની એક સખી.
अनुसृति स्त्री० અનુસરવું.
अनुसृष्टि स्त्री० પાછળથી સરજવું, હાજર જવાબી સ્ત્રી.
अनुसेविन् त्रि० સતત સેવા કરનાર.
अनुस्तरण त्रि० ચામડાનું આચ્છાદન વગેરે.
अनुस्तरणी स्त्री० વૈતરણી નદીમાંથી ઉત-રનારી ગાય.
अनुस्मृति स्त्री० યોગ્ય ચિંતન.
अनुस्यूत त्रि० ગુંથાયેલ, પરોવાયેલ, નિત્યના સંબંધવાળું.
अनुसमाहार पु० અનુસંધાન.
अनुस्वार पु० અનુસ્વાર.
अनुहरण न० દેશની ભાષા-ચેષ્ટા વગેરેથી નકલ કરવી, ચાળા પાડવા, સાદૃશ્ય ધર્મ પ્રકટ કરવો.
अनुहार पु० નકલ કરવી, પાછળથી હરવું, ઉપમા.
अनुहारक न० ઉપરનો અર્થ.
अनुहार्य त्रि० નકલ કરવા યોગ્ય.
अनुहृत त्रि० હરેલ, નકલ કરેલ.
अनुहोड अव्य० હોડીમાં, ચોરના ચિન્હમાં.
अनूक पु० न० ગયેલો જન્મ, સુશીલ, પીઠનું એક હાડકું.
अनूकाश पु० નીચેના દેહ વગેરેનો પ્રકાશ.
अनूचान पु० ● અંગસહિત વેદનો અભ્યાસ કરનાર, વેદના અર્થનું પ્રવચન કરવામાં સમર્થ, વિનયી, સવિનય.
अनूच्च त्रि० ઉંચું નહિ તે.
अनूच्य त्रि० પાછળથી કરવા યોગ્ય.
अनूढ त्रि० નહિ પરણેલ.
अनूति स्त्री० ગતિનો અભાવ.
अनूदित त्रि० જેનું ભાષાંતર કરેલ હોય તે.
अनूद्य अव्य० અનુવાદ કરીને.
अनूद्य त्रि० અનુવાદ કરવા યોગ્ય.
अनून त्रि० પરિપૂર્ણ, સમગ્ર, ઓછું નહિ તે.
अनूनक त्रि० પૂર્ણ, અખંડ.
अनूप त्रि० જલપ્રાય સ્થાન, જળમય.
अनूप पु० કચ્છ દેશ.
अनूपज न० જળમય પ્રદેશમાં ઉત્પન્ન થયેલ, આદુ.
अनूपदेश पु० જલપ્રાય દેશ,
अनूप्य त्रि० જળચર પ્રદેશમાં ઉત્પન્ન થયેલ.
अनूबन्ध्य त्रि० વધને માટે બાંધવા યોગ્ય, યજ્ઞસંબંધી પશુ.

अनूयाज पु० ते नामनो એક યજ્ઞ.
अनूरु त्रि० સાથળવિનાનું.
अनूरु पु० સૂર્યનો સારથી-વિનતાનો મોટો પુત્ર અરૂણ.
अनूरुसारथि पु० સૂર્ય.
अनूराध त्रि० આરાધન કરવા યોગ્ય, સેવવા યોગ્ય.
अनूच पु० જેને ઋચા ભણાવવામાં આવી નથી તે, જનોઈ નહિ દીધેલ બાળક.
अनृजु त्रि० સરળ નહિ તે, વાંકું, શઠ, કુટિલ.
अनृण त्रि० કરજ વિનાનું, કરજદાર નહિ તે.
अनृणिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अनृत न० અસત્ય.
अनृतक त्रि० અસત્ય બોલવામાં જે આસક્ત હોય તે, જૂઠું.
अनृतवादिन् त्रि० અસત્યવાદી.
अनृतु पु० પોતપોતાને યોગ્ય વર્ષા વગેરે ઋતુ સિવાયનો કાળ, સ્ત્રીના રજોદર્શન સિવાયનો કાળ.
अनृशंस त्रि० હિંસક નહિ તે, દયાળુ.
अनेक त्रि० એક નહિ તે–અનેક, અપ્રધાન, અકેવળ, અપ્રથમ.
अनेकज पु० પક્ષી.
अनेकजातिवैचित्र्य न० જૈનમતે તીર્થંકરોના ૩૫ વાણીના ગુણોમાંહેનો ૩૦ મો ગુણ.
अनेकता स्त्री० અનેકપણું.
अनेकत्व न० ઉપરનો અર્થ.
अनेकधा अव्य० બહુ પ્રકારે, અનેક પ્રકારે.
अनेकप पु० હાથી.
अनेकमूर्ति पु० પરમેશ્વર.
अनेकरूप त्रि० અનેક રૂપ–રંગવાળું વસ્ત્ર વગેરે.
अनेकलोचन पु० પરમેશ્વર, ઈન્દ્ર.
अनेकवर्णसमीकरण न० બીજ ગણિતમાં કહેલું એક બીજ.
अनेकविध त्रि० અનેક પ્રકારનું.
अनेकशस् अव्य० અનેકવાર, ઘણીવાર.
अनेकाग्र त्रि० એકાગ્ર નહિ તે, શૂન્ય હૃદયવાળું.
अनेकान्त त्रि० અનિશ્ચિત, અનિશ્ચિત ફળવાળું.
अनेकान्तवाद पु० જૈનવાદ.
अनेकान्तवादिन् पु० જૈન.
अनेकार्थ त्रि० અનેક અર્થ વાળો શબ્દ વગેરે, અનેક પ્રયોજનવાળું.
अनेकाश्रितगुण पु० વૈશેષિક મતે અનેકના આશ્રયવાળા અમુક ગુણો.
अनेजात् न० સર્વસ્થલે એક સ્વરૂપ–પરબ્રહ્મ.
अनेडमूक त्रि० બહેરૂં અને મુંગું, જડ, શઠ, આંધળું.
अनेद्य त्रि० વખાણવા લાયક, શ્રેષ્ઠ, પ્રધાન.
अनेनस् त्रि० દુઃખ—પાપ વગેરેથી રહિત.
अनेमा पु० વખાણવા યોગ્ય.
अनेहस् पु० કાળ, સમય.
अनैकाग्र्य न० એકાગ્રતાનો અભાવ.
अनैकाग्र्य त्रि० એકાગ્રતારહિત.
अनैकान्त पु० अनेकान्त શબ્દ જુઓ.
अनैकान्तिक पु० अनेकान्त શબ્દ જુઓ.
अनैकान्तिक त्रि० રૂપરહિત, નિશ્ચિત.
अनैक्य न० એકતાનો અભાવ.
अनैतिह्य त्रि० પ્રમાણશૂન્ય.
अनैपुण न० નિપુણતાનો અભાવ, હોંશીઆરી નહિ તે.
अनैपुण्य न० ઉપરનો અર્થ.
अनैश्वर्य त्रि० ઐશ્વર્યરહિત.
अनैश्वर्य न० અનીશ્વરપણું, અસામર્થ્ય.
अनो अव्य० અભાવ નહિ.
अनोकह पु० વૃક્ષ, ઝાડ.

अनादन त्रि० અન્નના ત્યાગવાળું વ્રત વગેરે.

अनाङ्क्त त्रि० ૐકારનો ઉચ્ચાર કર્યા વિના કરેલ, નહિ સ્વીકારેલ.

अनूच् चु० उ० सक० सेट् સ્પષ્ટ કરવું.

अ... भ्वा० उ० सक० सेट् ...વું.

अ...ज् रुधा० पर० सक० सेट् પ્રકાશવું, એકઠું કરવું, સ્પષ્ટ કરવું.

अन्त पु० નાશ, હદ, નિશ્ચય, છેડા, બાકીનો અવયવ.

अन्त पु० न० બાકી.

अन्त न० સ્વરૂપ, સ્વભાવ.

अन्त त्रि० પાસેનું, સુંદર.

अन्तःकरण न० અન્તઃકરણ–મન, બુદ્ધિ ચિત્ત.

अन्तःकुटिल पु० શંખ.

अन्तःकुटिल त्रि० કુટિલ અંતઃકરણવાળું.

अन्तःकृमि त्रि० અંદર કીડાવાળું ફળ વગેરે.

अन्तःकोटरपुष्पी स्त्री० તે નામની એક વનસ્પતિ.

अन्तःपदवी स्त्री० સુષુમ્ણા નામની નાડી વચ્ચે રહેલો માર્ગ.

अन्तःपशु पु० પરોઢ, સાયંકાલ.

अन्तःपात पु० વચ્ચે પડવું, અંદર પડવું.

अन्तःपातिन् त्रि० વચ્ચે પડનાર, અંદર પડનાર.

अन्तपात्य पु० વચ્ચે પાડવાનો આધાર-પ્રદેશ.

अन्तःपुर न० રાજાની સ્ત્રીઓને રહેવાનું સ્થાન, જનાનખાનું.

अन्तःपुरचर त्रि० રાજાના રાણીવાસમાં જનાર, જનાનખાનામાં ફરનાર નાજર વગેરે.

अन्तःपुरसहाय पु० જનાનખાનામાં સાથે ફરનાર વિદૂષક વગેરે.

अन्तःपुराध्यक्ष पु० જનાનખાનાનો અધિકારી.

अन्तःपुरिक त्रि० અંતઃપુરનો અધ્યક્ષ નાજર વગેરે.

अन्तःपुष्प न० બાર વર્ષ પછી અંદરના ભાગમાં થયેલ સ્ત્રીરજ.

अन्तःप्रकृति स्त्री० રાજાની પાસે રહેનાર પ્રધાન વગેરે.

अन्तःप्रज्ञ त्रि० આત્મધ્યાન કરવામાં તત્પર રહેનાર.

अन्तःप्रविष्ट न० અંતઃકરણ.

अन्तःप्रविष्ट त्रि० અંદર દાખલ થયેલ.

अन्तःशरीर न० વેદાન્તમતપ્રસિદ્ધ સૂક્ષ્મ શરીર.

अन्तःशल्य न० મનને દુઃખદાયક.

अन्तःसंज्ञ त्रि० જેને અંદરના ભાગમાં અપ્રકાશ્ય સંજ્ઞા રહેલી હોય છે તે વૃક્ષ વગેરે.

अन्तःसत्त्वा स्त्री० ગર્ભિણી સ્ત્રી.

अन्तःमुख त्रि० આત્માનુસંધાન કરવામાંજ જેને સુખ હોય તે.

अन्तःस्वेद पु० મદ ઝરતો હાથી.

अन्तक पु० યમદેવ, પરમેશ્વર.

अन्तक त्रि० વિનાશ કરનાર હરકોઇ.

अन्तकर त्रि० નાશકારક.

अन्तकरण त्रि० નાશકારક.

अन्तकरण न० નાશ પમાડવું તે.

अन्तकर्मन् न० નાશ કરવો તે.

अन्तकारिन् त्रि० નાશ કરનાર.

अन्तकाल पु० મૃત્યુકાળ.

अन्तकृत त्रि० નાશ કરનાર.

अन्तकृद्दशा स्त्री० જૈન દ્વાદશાંગીમાંહેનું ૮ મું અંગ–સૂત્ર.

अन्तग त्रि० કાર્યના અંતને પહોંચનાર, સંપૂર્ણ કાર્ય કરનાર, પાર પહોંચનાર.

अन्तचर त्रि० ઉપરનો અર્થ.

अन्ततस् અવ્ય૦ અંતે, છેડે, છેવટે.

अन्तपाल પુ૦ દ્વારપાળ.

अन्तम ત્રિ૦ અત્યંત પાસે.

अंतर् અવ્ય૦ વચ્ચે, અંદર, ચિત્ત, મન, પ્રાપ્ત, સ્વીકાર.

अंतर ન૦ અવકાશ, અવધિ, પરહેરવાનું વસ્ત્ર, અદૃશ્ય થવું, ભેદ, પરસ્પર વિલક્ષણતારૂપ વિશેષ-અંતર તફાવત, તેને માટે, છિદ્ર, પોતાનું, બાદ કરવું, સિવાય, બહાર, વ્યવધાન, વચ્ચે, સમાન.

अन्तर ત્રિ૦ પાસે, પાસેનું.

अन्तरग्नि પુ૦ જઠરાગ્નિ.

अन्तरंग ત્રિ૦ અત્યંત પ્રિય, સમીપમાં રહીને ઉપકાર કરનાર, વ્યાકરણશાસ્ત્રમાં પ્રસિદ્ધ તે નામનું શાસ્ત્ર-સૂત્ર.

अन्तरचक्र ન૦ તંત્રશાસ્ત્રમાં દર્શાવેલ શરીરની અંદર રહેલ સુષુમ્ણા નાડીના વચ્ચે આવેલાં કમળ જેવી આકૃતિવાળાં મૂલાધાર વગેરે ૭ ચક્ર.

अन्तरज्ञ ત્રિ૦ વિશેષ જાણનાર.

अन्तरण ન૦ વ્યવધાનવાળું કરવું.

अन्तरतम ત્રિ૦ અત્યંત પોતાનું, અત્યંત સરખું, મળતું.

अन्तरतस् અવ્ય૦ મધ્યે, વચ્ચે.

अन्तरदृश् પુ૦ આંતરિક દૃષ્ટિવાળો, પરમાત્માનું ધ્યાન કરનાર.

अन्तरदेश પુ૦ મધ્યદેશ, વચ્ચેનો પ્રદેશ.

अन्तरपुरुष પુ૦ અન્તર્યામી, પરમેશ્વર.

अन्तरपूरुष પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

अन्तरपूजा સ્ત્રી૦ તંત્રશાસ્ત્રમાં કહેલી મનકલ્પિત ઉપચારોવડે કરેલી પૂજા, માનસિક પૂજા.

अन्तरप्रभव પુ૦ જૂદી જાતની માતા અને જૂદી જાતના પિતાથી ઉત્પન્ન થયેલ વર્ણસંકર.

अन्तरस्थ ત્રિ૦ દેહની અંદર ચિત્તમાં રહેનાર.

अन्तरय પુ૦ વચ્ચે જવું, વ્યવધાન

अन्तरशायिन પુ૦ ચિત્તની અંદર રહેલ જીવ.

अन्तरस्थ પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

अन्तरा અવ્ય૦ પાસે, મધ્યે, વિના, સિવાય, એના મધ્યમાં, ત્યાગ કરવો, નજદીક.

अन्तरात्मन પુ૦ જીવાત્મા.

अन्तरापत्या સ્ત્રી૦ ગર્ભિણી સ્ત્રી.

अन्तराय ત્રિ૦ વ્યવધાન કરનાર, અંતર નાખનાર, વિઘ્ન.

अन्तराराम પુ૦ આત્મામાં રમણ કરનાર.

अन्तराल ન૦ મધ્યે, વચ્ચે.

अन्तराल ત્રિ૦ વર્ણસંકર, અંદરનું, વચ્ચેનું.

अन्तरालक ન૦ મધ્યનું, અંદરનું, વચ્ચેનું.

अन्तरालदिश् સ્ત્રી૦ બે દિશા વચ્ચેની દિશા-ખૂણો.

अन्तरावेदि સ્ત્રી૦ મધ્યની વેદિકા, વચ્ચેની વેદી.

अन्तरावेदी સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.

अन्तरिक्ष ન૦ આકાશ.

अन्तरिक्षप्रा ત્રિ૦ આકાશપ્રદેશને પૂર્ણ કરનાર-વ્યાપ્ત કરનાર.

अन्तरिक्षप्रुत ત્રિ૦ આકાશપ્રદેશમાં ફરનાર.

अन्तरिक्षसद् ત્રિ૦ આકાશચારી, આકાશમાં ગતિ કરનાર.

अन्तरिक्षसद्मन् ત્રિ૦ આકાશમાં ઘરવાળું.

अन्तरिक्ष्य ત્રિ૦ આકાશમાં થનાર-હોનાર.

अन्तरित ત્રિ૦ અંદર રહેલ, વચ્ચે રહેલ, વ્યવધાન કરેલ, ઢાંકેલ, તિરસ્કારેલ, દૂર કરેલ, ખસેડેલ.

अन्तरिन्द्रिय ન૦ અન્તઃકરણ.

अन्तरीक्ष ન૦ આકાશ.

अन्तरीक्षजल ન૦ આકાશમાંથી પડતું પાણી.

अन्तरीप પુ૦ કોઈ એક દ્વીપ-બેટ.

अन्तरीय ન૦ નાભિથી નીચેના ભાગમાં પહેરવાનું વસ્ત્ર ધોતીયું.

अन्तरे अव्य० મધ્યે, વચ્ચે.

अन्तरेण अव्य० વિના, સિવાય, મધ્યે, વચ્ચે.

अन्तर्गडु त्रि० નિરર્થક, નકામું.

अन्तर्गत त्रि० અંતઃકરણમાં રહેલ, શરીરમાં રહેલ, વચ્ચે-અંદર રહેલ.

अन्तर्गर्भ त्रि० અંદરના ગર્ભમાં રહેલ.

अन्तर्गर्भ अव्य० ગર્ભમાં.

अन्तर्गर्भिन त्रि० અંદર ગર્ભવાળું.

अन्तर्गृह न० કાશીમાં રહેલું તે નામનું એક સ્થાન, અંદરનું ઘર.

अन्तर्गृह अव्य० ઘરમાં, ઘરની વચ્ચે.

अन्तर्घण पु० ઘરના બારણાથી અંદરના ભાગમાં આગળ જતાં વચ્ચેનો પ્રદેશ.

अन्तर्ज त्रि० અંદર ઉત્પન્ન થનાર.

अन्तर्जठर अव्य० જઠરમાં, જઠરની અંદર.

अन्तर्जठर न० જઠરની અંદરનો કોઠો.

अन्तर्जात त्रि० શરીરની અંદર ઉત્પન્ન થયેલ.

अन्तर्जानु अव्य० બે ઢીંચણની વચ્ચે.

अन्तर्ज्योतिस् न० અંદરનું જ્યોતિ, ચૈતન્ય.

अन्तर्ज्वलन पु० જઠરાગ્નિ.

अन्तर्ज्वलन न० રોગ વગેરેના કારણથી શરીરની અંદર થયેલો દાહ, અંદર બળવું.

अन्तर्दधन न० મદ્યબીજ.

अन्तर्दशा स्त्री० જ્યોતિષમાં કહેલી મહાદશાની અંતર્ગત દશા, અંતર્દશા.

अन्तर्दशाह अव्य० દશ દિવસની અંદર.

अन्तर्दहन न० अन्तर्ज्वलन શબ્દ જુઓ.

अन्तर्दाह पु० શરીરની અંદરનો સન્તાપ.

अन्तर्दुष्ट त्रि० દુષ્ટ અન્તઃકરણવાળું.

अन्तर्द्वार न० ઘરની અંદર રહેલું ગુપ્તદ્વાર, ખડકી.

अन्तर्द्धा स्त्री० અંતર્ધાન, તિરોધાન, અદૃશ્ય થવું, છુપાઇ જવું.

अन्तर्द्धान न० તિરોધાન-દૃશ્ય પદાર્થનું અદૃશ્ય થવું, મુનિ વગેરેના શરીરનો ત્યાગ.

अन्तर्द्धि पु० આચ્છાદન-ઢાંકણુ, વ્યવધાન, અંતર્ધાન-અદૃશ્ય થવું.

अन्तर्नगर न० નગરમધ્યે, નગરમાં, અંદર રહેલું નગર-અંતઃપુર. જનાનખાનું.

अन्तर्भाव पु० મધ્યપ્રવેશ, સમુદાયની વચ્ચે પડવું, એક પ્રકારની ચિત્તવૃત્તિ.

अन्तर्भावना स्त्री० અંદરની ભાવના, કોઇ પ્રકારની ચેષ્ટારહિત ચિંતન.

अन्तर्भावित त्रि० વચ્ચે દાખલ કરેલ, સમુદાયની અંદર પેસાડેલ.

अन्तर्भूत त्रि० મધ્યે રહેલ, વચ્ચે રહેલ, અંદરનું.

अन्तर्मनस् त्रि० જેનું મન અંદર રહેલ છે તે, વ્યાકુળ ચિત્તવાળું, એકાગ્ર મનવાળું.

अन्तर्मुख त्रि० કેવળ પરમાત્મામાંજ દાખલ થયેલું મન વગેરે, અંદર મુખવાળું.

अन्तर्मुख न० વૈદ્યકના સુશ્રુત ગ્રંથમાં દર્શાવેલ વાઢકાપ કરવાનું એક શસ્ત્ર.

अन्तर्मुख अव्य० મુખની વચ્ચે, મુખમાં.

अन्तर्मातृका स्त्री० તંત્રશાસ્ત્રમાં કહેલાં ૭ ચક્રોની અંદર આવતા અકાર વગેરે અક્ષરો.

अन्तर्मातृकान्यास पु० તંત્રશાસ્ત્રોક્ત ૭ ચક્રોમાં અકારાદિ અક્ષરોનું સ્થાપન.

अन्तर्मृत त्रि० અંદર-ગર્ભાશયમાં મરણ પામેલ.

अन्तर्य त्रि० મધ્યે થનાર, વચ્ચે હોનાર.

अन्तर्यमन न० આંતરિક નિગ્રહ-સંયમ.

अन्तर्याग पु० માનસિક યજ્ઞ, પૂજન, હોમ વગેરે.

अन्तर्याम पु० એક જાતનું યજ્ઞપાત્ર.

अन्तर्यामिन् पु० પરમેશ્વર.

अन्तर्यामिन् त्रि० આંતરીક સર્વ વિષયને જાણનાર.

अन्तर्यामिब्राह्मण न० ઈશ્વરના સ્વરૂપને જણાવનાર બ્રાહ્મણગ્રંથ-મંત્ર સિવાયનો વેદવિભાગ.

अन्तर्लोम न० અંદર રહેલા વાળ, ઢાંકવા યોગ્ય વાળ.

अन्तर्वंशिक त्रि० રાજાઓના જનાનખાનામાં નીમેલો અધિકારી-નાંજર વગેરે.

अन्तर्वण अव्य० વનમાં, વનની અંદર.

अंन्तर्वत्नी स्त्री० ગર્ભિણી સ્ત્રી.

अन्तर्वमि पु० જેમાં ખરાબ ઓડકાર આવે છે તે અજીર્ણનો એક રોગ.

अन्तर्वर्तिन् त्रि० મધ્યમાં રહેલ, વચ્ચે રહેલ.

अन्तर्वा त्रि० પુત્ર-પશુ-વગેરે.

अन्तर्वाणि त्रि० અનેક પ્રકારનાં શાસ્ત્ર-વાક્યોને જાણનાર પણ્ડિત.

अन्तर्वावत् त्रि० પુત્રાદિવાળું.

अन्तर्वाष्प त्रि० અંદર રહેલા આંસુવાળું, ખુલ્લી રીતે નહિ રોતું.

अन्तर्वाष्प न० અંદર રહેલું આંસુ.

अन्तर्विगाह पु० અંદર પ્રવેશ, મધ્યે પ્રવેશ, અંદર દાખલ થવું.

अन्तर्विगाहन न० ઉપરનો અર્થ.

अन्तर्वेग पु० અંદરનો વેગ.

अन्तर्वेदि पु० બ્રહ્માવર્ત દેશ પ્રયાગથી હરિદ્વાર સુધીનો ગંગા-યમુનાની વચ્ચે આવેલો પ્રદેશ.

अन्तर्वेदि अव्य० વેદીમાં, વેદિકાની અંદર.

अन्तर्वेदी स्त्री० अंतर्वेदि स्त्री० શબ્દનો અર્થ.

अन्तर्वेशिक त्रि० અંતઃપુરનું રક્ષણ કરવા માટે નીમેલ અધિકારી-નાંજર વગેરે.

अन्तर्वेश्मिक त्रि० ઉપરનો અર્થ.

अन्तर्हत्य अव्य० વચ્ચે મારીને.

अन्तर्हास त्रि० છાનું હસનાર.

अन्तर्हास पु० ગુપ્ત હાસ્ય, છાના છાના હસવું, અંદર હસવું.

अन्तर्हित त्रि० ગુપ્ત, છૂપાયેલ, ઢંકાયેલ, અદૃશ્ય થયેલ.

अन्तवत् त्रि० નાશવાળું, પરિચ્છેદ-માપવાળું.

अन्तवासिन् त्रि० ગુરુની પાસે રહેનાર-શિષ્ય-વિદ્યાર્થી.

अन्तवेला स्त्री० શેષસીમા-આખીની અવધિ, વિનાશકાળ.

अन्तशय्या स्त्री० મરણને માટે ભૂમિશય્યા, મરણશય્યા, સ્મશાન.

अन्तसद् त्रि० પાસે રહેનાર, શિષ્ય, વિદ્યાર્થી વગેરે.

अन्तस्सलिल न० ભૂમિની અંદર રહેલું જળ.

अन्तस्सलिल अव्य० પાણીમાં, પાણીની અંદર.

अन्तस्सलिला स्त्री० સરસ્વતી નદી.

अन्तस्ताप पु० માનસિક તાપ, શરીરની અંદરનો તાપ-દાહ.

अन्तस्था त्रि० અંદર હોનાર.

अन्तस्था पु० ય, ર, લ, વ, એ અક્ષર.

अन्तादि त्रि० આદિ અને અંત.

अन्तानल पु० પ્રલયકાળનો અગ્નિ, અન્ત્યેષ્ટિકર્મના અંગરૂપ અગ્નિ.

अन्तार पु० પશુપાલક.

अन्तावशायिन् त्रि० ગામને છેડે રહેનાર ચાંડાલ વગેરે.

अन्तावसायिन् पु० હજામ, ધાંયજો, વાળંદ.

अन्ति स्त्री० મોટી બહેન. (આ શબ્દ નાટકોમાંજ વપરાય છે.)

अन्ति अव्य० પાસે, સમીપ, નજદીક.

अन्तिक त्रि० પાસેનું, સમીપનું, છેડાસુધી વ્યાપેલું.

अन्तिकतम त्रि० અત્યંત પાસેનું.

अन्तिकता स्त्री० પાસેપણું.

अन्तिकत्व न० પાસેપણું.

अन्तिका स्त्री० अन्ति त्रि० શબ્દનો અર્થ, તે નામની એક ઔષધિ.

अन्तिकाश्रय पु० પાસે રહેલ અવલંબન. આધારનું સ્થાન.

अन्तितस् अव्य० પાસે, નજદીક.

अन्तिम त्रि० છેવટે થનાર–હોનાર, છેલ્લું.

अन्तिवाम त्रि० પાસે રહેલા ધનવાળું.

अन्तेवसत् पु० પાસે રહેનાર, શિષ્ય–વિદ્યાર્થી વગેરે.

अन्तेवासिन् पु० ઉપરનો અર્થ.

अन्तेस्था पु० अन्तस्था० શબ્દ જુઓ.

अन्तोदात्त न० અન્તે ઉદાત્ત સ્વરવાળું. કોઇ પદ.

अन्त्य त्रि० અંતે થનાર, છેલ્લું, ચાંડાલ. મ્લેચ્છ, વૈશેષિક દર્શનમાં કહેલો તે નામનો એક પદાર્થ.

अन्त्य न० એક હજાર લાખ કરોડ.

अन्त्य पु० મ્લેચ્છ, ચાંડાલ.

अन्त्यकर्मन् न० છેલ્લું કર્મ, અન્ત્યેષ્ટિ ક્રિયા–મરેલાની દાહાદિ-ક્રિયા.

अन्त्यज पु० શૂદ્ર, ચંડાલ, ધોબી વગેરે સાત જાતિ.

अन्त्यज त्रि० છેલ્લું જન્મેલ.

अन्त्यजन्मन् पु० स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

अन्त्यजाति पु० स्त्री० ચાંડાલ, શૂદ્ર વગેરે.

अन्त्यभ न० મીનરાશિ, રેવતી નક્ષત્ર.

अन्त्ययोनि पु० स्त्री० શૂદ્ર, ચાંડાલ વગેરે.

अन्त्यवर्ण पु० શૂદ્ર, પદ અથવા વાક્યની છેલ્લે આવેલો અક્ષર.

अन्त्या स्त्री० નાગરમોથ.

अन्त्यानुप्रास पु० તે નામનો એક શબ્દાલંકાર.

अन्त्यावसायिन् पु० ભિલ્લજાતિની સ્ત્રીમાં ચાંડાલથી ઉત્પન્ન થયેલ વર્ણસંકર.

अन्त्याश्रम पु० છેલ્લો આશ્રમ, સંન્યાસ.

अन्त्याश्रमिन् पु० સંન્યાસી.

अन्त्याहुति स्त्री० અગ્નિહોત્રી જ્યારે મરણ પામે છે ત્યારે તેની ઉત્તરક્રિયાવખતે દેહસંસ્કાર કરનાર એક જાતનો યજ્ઞ.

अन्त्यूति स्त्री० પાસે રહેલનું રક્ષણ.

अन्त्येष्टि स्त्री० અગ્નિહોત્રી કે નહિ અગ્નિહોત્રીના મરણસમયે તેના દેહસંસ્કાર માટે કરવામાં આવતી ઈષ્ટિ.

अन्त्र न० આંતરડું.

अन्त्रकूज पु० આંતરડાંનો શબ્દ, આંતરડામાં થતું શૂળ.

अन्त्रपाचक न० આંતરડાંમાં રહેલા દોષને પકાવનારી એક ઔષધિ.

अन्त्रमांस न० આંતરડાંમાં રહેલું માંસ, વૈદકમાં કહેલું એક જાતનું પક્વમાંસ.

अन्त्रवृद्धि पु० સુશ્રુતમા દર્શાવેલો તે નામનો એક રોગ જેમાં આંતરડાં વધે છે.

अन्दिका स्त्री० મોટી બહેન. (આ શબ્દ નાટકીય ભાષામાં વપરાય છે.)

अन्दु स्त्री० નીચેના અર્થ.

अन्दुक पु० બેડી, સાંકળ, સ્ત્રીના પગનો એક અલંકાર.

अन्दू स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

अन्दूह पु० अन्दुक જુઓ.

अन्दोल् चुरा. उभ सक. सेट् હીંચકવું.

अन्ध् चुरा उभ. अक. सेट् દૃષ્ટિવિઘાત–આંધળા થવું.

अन्ध त्रि० આંધળું, વિવેકજ્ઞાનરહિત.

अन्ध पु० જ્યોતિષશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ રાશિ, સર્વત્ર સમદૃષ્ટિ થયેલો સંન્યાસી.

अन्ध न० અંધારૂં, વેદાન્તિમતપ્રસિદ્ધ અજ્ઞાન, પાણી,

अन्धक पु० તે નામનો એક દૈત્ય, એક મુનિ, એક યાદવ.

अन्धकरिपु पु० મહાદેવ, સૂર્ય, ચંદ્ર, અગ્નિ.

अन्धकवर्त पु० તે નામનો એક પર્વત.

अन्धकवर्तीय त्रि० અંધકવર્ત નામના પર્વતમાં થનાર.

अन्धकार पु० न० અંધારૂં, વેદાન્તિમત પ્રસિદ્ધ અજ્ઞાન.

अन्धकारमय त्रि० અત્યંત અંધારાવાળું.

अन्धकारि पु० મહાદેવ, શંકર.

अन्धकासुहृत् पु० ઉપરનો અર્થ.

अन्धकूप पु० અંધારીઓ કુવો, તે નામનું એક નરક.

अन्धङ्करण न० આંધળું કરવામાં સાધન, આંધળું કરી નાખવું તે.

अन्धतमस न० અત્યંત અંધારૂં, ઘોર અંધકાર, તે નામનું એક નરક.

अन्धता स्त्री० આંધળાપણું.

अन्धतामिस्र न० ઘણુંજ અંધારૂં, તે નામનું એક નરક.

अन्धत्व न० આંધળાપણું.

अन्धपूतना स्त्री० સુશ્રુતમાં દર્શાવેલ તે નામનો એક બાળગ્રહ.

अन्धमूषिका स्त्री० તે નામનું એક વૃક્ષ-જેનું સેવન કરવાથી આંધળો દેખનો થાય છે.

अन्धम्भविष्णु त्रि० આંધળું થનાર.

अन्धम्भावुक त्रि० ઉપરના અર્થ.

अन्धस् न० અન્ન, રાંધેલા ચોખા.

अन्धाहि पु० એક જાતનું માછલું.

अन्धतामस न० ગાઢ અંધકાર.

अन्धतामसा स्त्री० ગાઢ અંધકારવાળી રાત્રિ.

अन्धवर्त्मन् पु० ગાઢ અંધકારવાળો વાયુનો સાતમો સ્કંધ.

अन्धिका स्त्री० જુગાર, રાઈ.

अन्धु पु० કુવો, પુરૂષનું ચિન્હ-લિંગ.

अन्धुल पु० શિરીષવૃક્ષ-સરસડાનું ઝાડ.

अन्ध्र पु० તે નામનો એક દેશ, તે નામનો એક વર્ણસંકર, એક જાતનો શિકાર.

अन्न न० અન્ન, ખોરાક, રાંધેલા ચોખા વગેરે, હરકોઈ ભક્ષ્ય પદાર્થ.

अन्नकिट्ट न० અન્નનો એક જાતનો મેલ.

अन्नकोष पु० વેદાન્તમતપ્રસિદ્ધ તે નામનો કોષ.

अन्नकोष्ठ पु० અનાજ રાખવાનું સ્થાન-કોઠાર.

अन्नकोष्ठक पु० વિષ્ણુ, સૂર્ય.

अन्नज त्रि० અનાજથી ઉત્પન્ન થનાર.

अन्नद त्रि० અન્નનું દાન કરનાર, અન્નદાતા.

अन्नदा स्त्री० અન્નપૂર્ણા દેવી.

अन्नदातृ त्रि० અનાજનું દાન કરનાર.

अन्नदान न० અનાજનું દાન.

अन्नदास पु० માત્ર અન્ન મેળવી દાસ થયેલ, અન્નનો દાસ.

अन्नदोष पु० અનાજનું દાન વગેરે લેવાથી લાગેલું પાપ, અનાજથી થયેલી ધાતુઓમાં વિષમતા.

अन्नपाक पु० અનાજ રાંધવું-પચવવું-પકવવું.

अन्नपान न० હરકોઈ ભક્ષ્ય પદાર્થનું ભક્ષણ કરવું તે.

अन्नपूर्णा स्त्री० તે નામની એક દેવી.

अन्नपूर्णेश्वरी स्त्री० અન્નપૂર્ણા દેવી, એક જાતની ભૈરવી દેવી.

अन्नप्राशन न० છઠ્ઠે કે આઠમે મહિને બાળકને પ્રથમ અન્ન ભોજન કરાવવું તે.

अन्नभक्त त्रि० અન્નને માટે ભક્ત-દાસ.

अन्नमय पु० સ્થૂલ શરીર, જેમાં અન્ન પુષ્કળ હોય તેવો કોઈ વન.

अन्नमयकोष पु० સ્થૂલ શરીર.

...मल पु० अन्नकिट्ट શબ્દ જુઓ.

...रस पु० અન્નનો રસ-સારાંશ અથવા સ્વાદ.

अन्नविकार पु० અન્નનો વિકાર-લોહી વગેરે સાત ધાતુઓ.

अन्नाद त्रि० અન્ન ભક્ષણ કરનાર.

अन्नादिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.

अन्नाद्य न० અન્નરૂપ ભક્ષ્ય.

अन्नाद्य त्रि० અન્ન વગેરે.

अन्नायुस् त्रि० અન્ન ઉપર જીવનાર.

अन्नावृध त्रि०અન્ન વર્ધક-અન્નને વધારનાર.

अन्नाशन न० अन्नप्राशन શબ્દ જુઓ.

अन्य त्रि० ભિન્ન, જૂદું, બીજું, સદૃશ-સમાન.

अन्यकारक त्रि० બીજું કરનાર.

अन्यचित्त न० પોતાના વિષયને ગ્રહણ કરવામાં અસમર્થ એવું ચિત્ત.

अन्यचित्त त्रि० બીજે સ્થળે ગયેલા મનવાળું.

अन्यत् अव्य० अन्य શબ્દ જુઓ.

अन्यतम त्रि० ઘણામાંથી નક્કી કરેલ અમુક એક.

अन्यतर त्रि० બેમાંથી નક્કી કરેલ અમુક.

अन्यतरेद्युस् अव्य० બેમાંથી એક દિવસે.

अन्यतस् अव्य० બીજી તરફ, બીજે સ્થળે.

अन्यतस्त्य त्रि० બીજાના પક્ષમાં થનાર, શત્રુ.

अन्यत्कारक त्रि० બીજું કરનાર.

अन्यत्र अव्य० બીજે સ્થળે, બીજે.

अन्यथा अव्य० બીજા પ્રકારે, કારણવિના, અભાવ.

अन्यथाकारम् अव्य० બીજા પ્રકારે કરીને, બીજા રૂપે કરીને.

अन्यथाख्याति स्त्री० જેનું જે ધર્મરૂપે ... હોય તેથી જૂદા ધર્મરૂપે જ્ઞાન ... વિરુદ્ધ જ્ઞાન.

अन्यथात्व न० અન્યથાપણું.

अन्यथानुपपत्ति स्त्री० પોતાના અભાવમાં અસંભવ, અર્થાપત્તિ પ્રમાણ.

अन्यथाभाव पु० બીજે રૂપે થવું તે.

अन्यथाभूत त्रि० બીજારૂપે થયેલ

अन्यथावृत्ति स्त्री० ચિત્ત વગેરેની બીજા પ્રકારે વૃત્તિ-પરિણામ, બીજારૂપે સ્થિતિ.

अन्यथासिद्ध त्रि० બીજા પ્રકારે સિદ્ધ થયેલ કોઈ પદાર્થ.

अन्यथासिद्धि स्त्री० બીજા પ્રકારે સિદ્ધિ.

अन्यदर्थ पु० બીજો અર્થ, જૂદો અર્થ.

अन्यदा अव्य० બીજા સમયે.

अन्यदाशा स्त्री० બીજી ઇચ્છા, બીજાની આશા.

अन्यदाशिस् स्त्री० બીજો આશીર્વાદ, બીજાનો આશીર્વાદ.

अन्यदास्था स्त्री० બીજામાં આસ્થા, બીજાની આસ્થા.

अन्यदास्थित त्रि० બીજાના સ્વરૂપમાં આ-સ્થા કરી રહેલ.

अन्यदीय त्रि० બીજા સંબંધી, બીજાનું.

अन्यदुत्सुक त्रि० બીજા વિષયની ઉત્કંઠા-વાળું.

अन्यवृति स्त्री० બીજું રક્ષણ, બીજાનું રક્ષણ.

अन्यद्राग पु० બીજા વિષય ઉપરનો રાગ-પ્રેમ.

अन्यपुष्ट पु० કોયલ.

अन्यपूर्वा स्त्री० પ્રથમના પતિના મરણ પછી જેણે બીજો પતિ કરેલો હોય છે એવી કોઈ સ્ત્રી.

अन्यभाव पु० બીજારૂપ થવું તે, મનનું બીજા રૂપે થવું તે.

अन्यभृत पु० કોયલ.

अन्यभृत पु० કોયલ.

अन्यभृत त्रि० જેનું બીજાએ પોષણ કર્યું હોય તે.

अन्यमनस् त्रि० જેનું મન બીજામાં હોય તે.

अन्यमनस्क त्रि० ઉપરનો અર્થ.

अन्यमातृज પુ० બીજી માતાથી ઉત્પન્ન થયેલ-ઓરમાન ભાઇ.

अन्यमानस त्रि० બીજામાં મનવાળું.

अन्यलिङ्ग પુ० પોતાના વિશેષ્યની જાતિને અનુસરનારી જાતિવાળો શબ્દ.

अन्यलिङ्गक પુ० ઉપરનો અર્થ.

अन्यवर्ण પુ० પોતાથી વિજાતીય વર્ણવાળો.

अन्यवर्द्धित त्रि० બીજાએ વધારેલ-પોષેલ.

अन्यवर्द्धित પુ० કોયલ.

अन्यवादिन् त्रि० પોતે જે પ્રતિજ્ઞા કરી હોય તેથી વિરૂદ્ધ રીતે વાદ કરનાર-પ્રતિવાદી.

अन्यविवर्द्धित પુ० કોયલ.

अन्यविवर्द्धित त्रि० જેને બીજાએ ઉછેરેલ હોય તે.

अन्यव्रत त्रि० પોતાને ન છાજે તેવું જૂદું કર્મ કરનાર.

अन्यशाख પુ० પોતાની વેદશાખાનો ત્યાગ કરી બીજી વેદશાખા ભણનાર.

अन्यशाखक પુ० ઉપરનો અર્થ.

अन्यसाधारण त्रि० બીજા સમાન.

अन्यादृक्ष त्रि० બીજા સમાન.

अन्यादृश् त्रि० ઉપરનો અર્થ.

अन्यादृश त्रि० બીજા સરખું.

अन्याय પુ० વિચારનો અભાવ, સંગતિનો અભાવ, અયોગ્યતા, ન્યાય નહિ તે.

अन्याय त्रि० વિચારશૂન્ય, અસંગત, ન્યાયરહિત, અયોગ્ય.

अन्यायिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.

अन्याय्य त्रि० ન્યાયયુક્ત નહિ તે, અનુચિત.

अन्यार्थ પુ० ભિન્ન અર્થ, જૂદો અર્થ.

अन्यार्थ त्रि० ભિન્ન અર્થવાળું.

अन्यून त्रि० ઓછું નહિ તે, હલકું નહિ તે, વ્યાપ્યથી ભિન્ન.

अन्यूनाधिक त्रि०ઓછું નહિ તેમ વધારે નહિ.

अन्यूनातिरिक्त નહિ ન્યૂન નહિ અધિક-સમાન.

अन्येद्युष्क त्रि० બીજે દિવસે થનાર.

अन्येद्युस् અવ્ય० બીજે દિવસે

अन्योढा स्त्री० પરનાયિકા-પારકી સ્ત્રી.

अन्योदर्य પુ० ઓરમાન ભાઇ.

अन्योन्य त्रि० પરસ્પર.

अन्योन्याध्यास પુ० વેદાન્તમતપ્રસિદ્ધ પરસ્પર ઉપર તાદાત્મ્યનો આરોપ.

अन्योन्याभाव પુ० એક બીજામાં એક બીજાનો અભાવ-ભેદ.

अन्योन्याश्रय त्रि० એક બીજાના આશ્રયવાળું.

अन्योन्याश्रय પુ० ન્યાયમતે એક તર્ક.

अन्वक्ष પ્રત્યક્ષ, પગલે પગલે, અનુસરેલ.

अन्वक्ष त्रि० અવ્ય० આંખની પાસે.

अन्वग्भाव પુ० પાછળ જનારપણું, અનુસરણ.

अन्वच् त्रि० પાછળ જનાર, અનુસરનાર.

अन्वच् ન० પગલે પગલે.

अन्वन् त्रि० પાછળ જનાર.

अन्वय પુ० સંતતિ, વંશ, અનુસરવું તે, વૃત્તિ, અનુકૂલતા, કાર્યમાં કારણનું અનુસરણ, કારણની કાર્યમાં સ્થિતિ, સંબંધ, તે હોય ત્યાં તેનું હોવાપણું એ અન્વય, પ્રત્યક્ષ.

अन्वय त्रि० અનુસરેલ.

अन्वयबोध પુ० શબ્દજ્ઞાનથી ઉત્પન્ન થનાર શાબ્દબોધરૂપ એક જાતનો અનુભવ.

अन्वयिन् त्रि० શાબ્દબોધમાં ઉપયોગી સંબંધવાળું, અનુસરેલ, વંશવાળું, ન્યાયમતે અન્વયવ્યાપ્તિરૂપ હેતુ.

अन्वर्थ त्रि० અર્થને અનુસરેલ વ્યુત્પત્તિવાળો શબ્દ, બંધ બેસતા અર્થવાળું.

अन्ववसर्ग પુ० 'ઇચ્છા પ્રમાણે કર' એ પ્રમાણે અનુજ્ઞા આપવી તે.

अन्ववाय પુ० વંશ સંતાન.

अन्वयव्यतिरेकिन त्रि० સાધ્યસાધક હેતુ –જેમ અગ્નિ સાધવામાં ધૂમ અન્વય-વ્યાપ્તિ તથા વ્યતિરેકવ્યાપ્તિવાળો હેતુ.

अन्वयव्याप्ति स्त्री० જ્યાં ધૂમ હોય ત્યાં અગ્નિ હોય એવા સ્વરૂપવાળી વ્યાપ્તિ.

अन्वयागत त्रि० વંશપરંપરાથી ઉતરી આવેલ.

अन्ववेक्षा स्त्री० અપેક્ષા, અનુસરણ.

अन्वष्टका स्त्री० એક પ્રકારનો શ્રાદ્ધકાળ.

अन्वष्टमदिश अव्य० વાયુકોણ.

अन्वह अव्य० દિવસે દિવસે–દરરોજ.

अन्वाख्यान न० તાત્પર્યનો નિશ્ચય કરવા માટેનું વ્યાખ્યાન, તાત્પર્યનું પ્રતિપાદન.

अन्वाचय पु० ઉદ્દેશ્યની સિદ્ધિદ્વારા અનુદ્દેશ્યની સિદ્ધિ માટે કરેલો ઉપદેશ. જેમ–ભિક્ષા માટે જા અને ગાયનો તપાસ કર.

अन्वाजे अव्य० દુર્બલમાં બળનું સ્થાપન.

अन्वादेश पु० કોઈ કાર્ય કરવાને ગ્રહણ કરેલાનું ફરી બીજું કાર્ય કરવા માટે ગ્રહણ કરવું તે, કહેલાનું ફરી કથન, અનુવાદ.

अन्वाधान न० સ્થાપેલા અગ્નિમાં બે કે ત્રણ સમિધોનું સ્થાપન.

अन्वाधि स्त्री० સતતની માનસિક પીડા.

अन्वाधेय न० વિવાહ પછી પિતા વગેરેએ સ્ત્રીઓને આપેલું ધન.

अन्वनायतन अव्य० ઘરમાં.

अन्वायत्त त्रि० અનુસરેલ.

अन्वारब्ध त्रि० જેનો સ્પર્શ કર્યો હોય તે, પાછળના ભાગમાં સ્પર્શ કરાયેલ, પાછળ લાગેલ.

अन्वारभ्य त्रि० સાથે સ્પર્શ કરવા યોગ્ય.

अन्वारम पु० સ્પર્શ.

अन्वारूढ त्रि० ઉપર ચઢેલ, પાછળ ચઢેલ.

अन्वारोहण न० પાછળ ચઢવું, મરેલા પતિની પાછળ કે સાથે સતી થવા માટે સ્ત્રીનું ચિતારોહણ.

अन्वालम्भ पु० સ્પર્શ.

अन्वासन न० પાસે બેસી સેવા કરવી તે.

अन्वासित त्रि० પાસે બેસી સેવા કરાયેલ..

अन्वाहार्यश्र न० કાત્યાયન મુનિએ કહેલ. નાંદીમુખ શ્રાદ્ધ, દરેક મહિને.

अन्वाहार्यक न० અમાવાસ્યાને દિવસે કરવા યોગ્ય શ્રાદ્ધ, દક્ષિણા.

अन्वाहार्यपचन पु० દક્ષિણાગ્નિ–ઋગ્વેદના વિધિથી સ્થાપેલો અગ્નિ.

अन्वाहित त्रि० સ્થાપેલ, નાખેલ.

अन्विच्छा स्त्री० શોધવું, ખોળવું.

अन्वित त्रि० અનુસરેલ, યુક્ત, સાથે જોડાયેલ, શબ્દબોધમાં વિશેષ્યપણાને પામેલ.

अन्विष्ट त्रि० શોધેલ, ખોળેલ, જેનું અનુસંધાન કરવામાં આવ્યું હોય તે.

अन्विति त्रि० નમસ્કારથી અનુકૂલતાને પામેલ.

अन्वीक्षण न० તપાસ, શોધ, અર્થની પર્યાલોચના–મનન.

अन्वीक्षा स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

अन्वीत त्रि० अन्वित શબ્દ જુઓ.

अन्वीप त्रि० જળવાળું સ્થાન.

अन्वृच अव्य० ઋચામાં–ઋગ્વેદની મંત્રકડીમાં.

अन्वेश पु० શોધવું, ખોળવું, અનુસંધાન, તપાસ.

अन्वेषण न० ઉપરનો અર્થ.

अन्वेषणा स्त्री० તત્વાનુસંધાન, તર્કવગેરેથી જાણેલા પદાર્થની શોધ–માટે યુક્તિ વગેરેથી સમર્થન, તપાસ.

अन्वेषित त्रि० अन्विष्ट શબ્દ જુઓ.

अन्वेषिन् त्रि० શોધ કરનાર, તપાસ કરનાર.

अन्वेष्टव्य त्रि० શોધ કરવા યોગ્ય, અનુસંધાન કરવા યોગ્ય.

अन्वेष्ट त्रि० अन्वेषिन् શબ્દનો અર્થ.

अन्वेषितृ त्रि० ઉપરનો અર્થ.

अप् स्त्री० પાણી.

अप अव्य० વિયોગ, વિકાર, વિપરીત, નિદર્શન, આનન્દ, ત્યાગ, ચોરીથી અટકાવવું.

अपकरण न० ખરાબ કામ, ખરાબ કરવું.

अपकर्मन् न० દુષ્ટ આચરણ, કરજ અદા કરવું તે.

अपकर्तृ त्रि० અપકાર કરનાર.

अपकर्ष पु० યોગ્ય ધર્મની અપેક્ષાએ હીનતા, પડતી, પોતાના કર્તવ્યકાળથી પૂર્વકાળમાં કરવું, ખેંચવું.

अपकर्षक त्रि० હીનતા કરનાર, પડતી કરનાર, ખેંચનાર, આકર્ષણ કરનાર.

अपकर्षण त्रि० હરણ કરનાર.

अपकर्षण न० આકર્ષણ.

अपकाम त्रि० જેની ઇચ્છાઓ દૂર થઈ હોય તે.

अपकाम अव्य० ઇચ્છાનો નાશ.

अपकार पु० અપકાર, દ્રોહ, કોઈનું અનિષ્ટ થાવ એવું ચિંતન.

अपकारक त्रि० અપકાર કરનાર, દ્રોહી, કોઈનું અનિષ્ટ ચિંતવનાર.

अपकारगिर् स्त्री० દ્વેષયુક્ત, વાણી, તિરસ્કારવાક્ય.

अपकारिन त्रि०अपकारक શબ્દ જુઓ.

अपकीर्ति स्त्री० અપકીર્તિ.

अपकृत त्रि० જેનું અનિષ્ટ અથવા દ્રોહ કર્યો હોય તે.

अपकृति स्त्री० अपकार શબ્દનો અર્થ.

अपकृत्य न० નીચ કામ, દુષ્ટ આચરણ, અપકાર.

अपकृत्या स्त्री० અપકાર, દ્રોહ.

अपकृष्ट त्रि० અધમ, હીન, પોતાના કાળથી પૂર્વકાળે કરેલ, પછીના સૂત્રમાંથી પૂર્વના સૂત્રમાં ખેંચેલ, આકર્ષેલ.

अपकृष्टता स्त्री० નીચતા, અધમતા.

अपक्ति स्त्री० પાકનો અભાવ, નહિ પચવું તે.

अपक्रम पु० ખસવું, જ્યાંસુધી ખસવું હોય તે સ્થાન.

अपक्रम त्रि० ક્રમવિનાનું.

अपक्रम अव्य० ક્રમનો નાશ.

अपक्रमण न० ખસવું, નાસી જવું

अपक्रमिन् त्रि० ખસી જનાર, નાસી જનાર.

अपक्रिया स्त्री० દ્રોહ, અપકાર.

अपक्रोश पु० નિંદવું.

अपक्रोशन न० નિંદા કરવી.

अपक्व त्रि० પરિણામ નહિ પામેલ, નહિ પાકેલ, કાચું.

अपक्वता स्त्री० અપકવપણું, કચાશ.

अपक्वत्व न० ઉપરનો અર્થ.

अपक्ष त्रि० પક્ષવિનાનું, પાંખોવિનાનું, સહાયરહિત.

अपक्षपात पु० પક્ષપાત નહિ તે.

अपक्षपातिन् त्रि० પક્ષપાત વિનાનું, પક્ષપાત નહિ કરનાર–યથાર્થવાદી.

अपक्षेपण न० નીચે નાખવું, નીચે પાડવું, ફેંકવું.

अपगंड पु० અત્યંત બાળક.

अपग त्रि० ખસી જનાર, નાસી જનાર.

अपगत त्रि० ખસી ગયેલ, નાસી ગયેલ.

अपगम पु० ખસવું, નાસી જવું.

अपगर पु० નિંદા કરવી.

अपगा स्त्री० નદી.

अपगारम् अव्य० ઉગામીને.

अपगोरम् अव्य० ઉગામીને.

अपगोह पु० છુપાવવું, અદશ્ય થવું.

अपघन पु० શરીર, હાથ વગેરે શરીરના અવયવ.

अपघन त्रि० મેઘના આવરણરહિત, વાદળ વિનાનું.

अपघात पु० ખરાબરીતે મારવું, દુષ્ટ હેતુવાળું મરણ.

अपघातक पु० घात करनार, विनाशक, नाश करनार.

अपघातिन् त्रि० उपरना अर्थ.

अपच पु० पकाववाने अशक्त.

अपचय पु० हानि, अपहरण, व्यय.

अपचरित न० हलकुं आचरण, दुष्ट आचरण.

अपचायित त्रि० पूजेल.

अपचार पु० अहित आचरण, अपथ्य सेवन, अपकार, अपथ्य, विपरीतपणुं वगेरेनो कारणदोष, विनाश, कर्मना लोपथी प्राप्त थनारो दोष, खराब काम.

अपचारिन् त्रि० दुष्ट आचरण करवाना स्वभाववाळुं, व्यभिचारी.

अपचिकीर्षा स्त्री० अपकार करवानी इच्छा.

अपचिकीर्षु त्रि० अपकार करवा इच्छनार.

अपचित् त्रि० हानिकारक, व्ययकारक, अपहरण करनार.

अपचित त्रि० आनंदथी पूजेल, हीन, व्यय-करेल, अपहरण करेल, क्षीण, कृश.

अपचिति स्त्री० पूजा, हीनता, व्यय, अपक्षय.

अपची स्त्री० ते नामनो एक रोग.

अपचीयमान त्रि० क्षीण थतुं, क्षय पामतुं, नाश पामतुं.

अपच्छाय पु० हरकोइ देव.

अपच्छाय त्रि० कांतिरहित, निस्तेज.

अपच्छाया स्त्री० खराब छाया.

अपच्यव पु० अपसरण, खसतुं, नीकळतुं, झरतुं.

अपच्युत त्रि० क्षीण थयेल, क्षण पामेल, नष्टप्राय, झरी गयेल.

अपजगुंराण त्रि० आच्छादन वगेरे मूकवाना स्वभाववाळुं.

अपंचीकृत त्रि० पंचात्मकताने नहि पामेल सूक्ष्म भूत.

अपजय पु० पराजय.

अपटान्तर त्रि० वचमां पडदा विनानुं-खुल्लुं, पासेनुं, लगभग नजदीक.

अपटी स्त्री० कनात, वस्त्रनो पडदो.

अपटीक त्रि० पडदाना अंतर विनानुं, पडदाविनानुं, टीकाना ज्ञानवगरनुं.

अपटीक्षेप पु० पडदानुं खसेडवुं.

अपटु त्रि० रोगी, सामुं नहि ते, चतुर नहि ते, कार्य करवामां असमर्थ, मंद.

अपटुता स्त्री० रोगीपणुं, अचतुरपणुं, मंदता.

अपटुत्व न० उपरनो अर्थ.

अपण्डित त्रि० पंडित नहि ते, मूर्ख.

अपण्य त्रि० धर्मशास्त्रमां जेने वेचवानी मनाइ करेली छे ते कोइ पदार्थ.

अपतंत्रक पु० ते नामनो एक वातरोग.

अपतर्पण न० रोग वगेरेमां करवामां आवतो उपवास, तृप्तिनो अभाव.

अपतर्पण त्रि० तृप्तिरहित.

अपतानक पु० ते नामनो एक वातरोग.

अपतिका स्त्री० पतिरहित स्त्री.

अपत्नी स्त्री० उपरनो अर्थ.

अपत्नीक पु० स्त्रीरहित, जेनी स्त्री मरण पामी होय तेवो पुरुष.

अपत्य न० पुत्र-पुत्रीरूप संतान, छोकरुं.

अपत्यद त्रि० जेना आश्रयथी छोकरां थाय छे तेवो कोइ मंत्र वगेरे.

अपत्यदा स्त्री० जेना सेवनथी गर्भ रहे छे तेवी कोइ औषधि के विद्या.

अपत्यपथ पु० स्त्रीओनो गुह्यभाग-योनि.

अपत्यशत्रु स्त्री० कायंडी.

अपत्यसाच् પુ૦ સ્ત્રી૦ સંતાનવાળું, છોકરાંવાળું.

अपत्र પુ૦ કેરડાનું ઝાડ, અંકુર, જેનાં પાંદડાં ખરી પડયાં હોય તેવું વૃક્ષ, પાંખ ખરી પડી હોય તેવું પક્ષી.

अपत्रप ત્રિ૦ નિર્લજ્જ, શરમવિનાનું.

अपत्रपा સ્ત્રી૦ લજ્જા, શરમ.

अपत्रपिष्णु ત્રિ૦ સ્વભાવથી, શરમાળ.

अपथ ત્રિ૦ જેમાં સારો રસ્તો ન હોય તેવું ગામ વગેરે.

अपथ ન૦ ખરાબ રસ્તો.

अपथ અવ્ય માર્ગનો અભાવ.

अपथिन પુ૦ ખરાબ રસ્તો.

अपथ्य ન૦ પ્રકૃતિ બગાડે તેવો આહાર-વિહાર, અહિત આચાર.

अपद् ત્રિ૦ ન જણાય તેવું, પગવિનાનું, પાદરહિત, ચરણરહિત.

अपद ન૦ ખરાબ સ્થાન, હલકું સ્થાન.

अपदान ન૦ અતિ શુદ્ધ આચરણ.

अपदान्तर ત્રિ૦ વ્યવધાન-અંતરવિનાનું.

अपदिश અવ્ય૦ બે દિશાનો મધ્ય ભાગ.

अपदिष्ट ત્રિ૦ કહેલ, યોજેલ, જોડેલ.

अपदी સ્ત્રી૦ પગવિનાની, પાદ-ચરણવિનાની.

अपदेवता સ્ત્રી૦ ખરાબ દેવ.

अपदेश પુ૦ લક્ષ્ય, સ્વરૂપનું આચ્છાદન, છળ, બહાનું, નિમિત્ત, સ્થાન, ખરાબ દેશ, અયોગ્ય સ્થાન, ઉપદેશ.

अपदेश्य ત્રિ૦ છળથી કહેવા યોગ્ય, અયોગ્ય સ્થાનમાં થનાર.

अपद्रव्य ન૦ ખરાબ દ્રવ્ય, હલકો પદાર્થ.

अपद्वार ન૦ ખરાબ દ્વાર.

अपधा સ્ત્રી૦ અટકાવવુ, રોકવું.

अपध्यान ન૦ દુષ્ટ ધ્યાન, અનિષ્ટ ચિંતન, વિપરીત ચિંતવન.

अपध्वंस પુ૦ નાશ, યોગ્ય સ્થાન ઉપરથી પડવુ, પદભ્રષ્ટ થવું.

अपध्वंसज પુ૦ જૂદી જૂદી જાતનાં સ્ત્રી-પુરુષથી ઉત્પન્ન થયેલ વર્ણસંકર.

अपध्वंसजा સ્ત્રી૦ જૂદી જૂદી જાતનાં સ્ત્રી-પુરૂષથી ઉત્પન્ન થયેલ સ્ત્રી.

अपध्वंसिन ત્રિ૦ નાશ કરનાર.

अपध्वस्त ત્રિ૦ નિંદિત. તજાયેલ, ભુક્કો કરેલ, ચૂર્ણ કરેલ.

अपध्वान्त ન૦ ભાગેલા કાંસાના જેવો ખરાબ શબ્દ.

अपनय પુ૦ દૂર કરવું, બીજે સ્થાને લઇ જવું, અનીતિ, નિંદિત નીતિ, દુષ્ટ નીતિ, અપકાર.

अपनयन ન૦ દૂર કરવું, ખસેડવું, ખંડન, અપકારનું સાધન.

अपनयन ત્રિ૦ નેત્રરહિત.

अपनस ત્રિ૦ નાક વિનાનું નકટું.

अपनीत ત્રિ૦ દૂર કરેલ, ખસેડેલ, ખંડિત.

अपनुत्ति સ્ત્રી૦ દૂર કરવું, ખસેડવું, ખંડન.

अपनुद ત્રિ૦ દૂર કરનાર, ખંડન કરનાર, શોધક-કરજ વગેરે અદા કરનાર.

अपनोदन ત્રિ૦ દૂર કરનાર.

अपनोदन ન૦ દૂર કરવું, ખસેડવું, ખંડન.

अपन्न ત્રિ૦ નહિ પડેલ.

अपपाठ પુ૦ ખરાબ પાઠ, ખોટો પાઠ-જે જે રીતે હોય તે રીતે નહિ ભણવું તે.

अपपात्र ત્રિ૦ ચાંડાલ વગેરે.

अपपात्रित ત્રિ૦ ચાંડાલ વગેરે.

अपबर्हिस् ત્રિ૦ દર્ભના હોમ વગરનું.

अपभय ત્રિ૦ નિર્ભય.

अपभर्तृ પુ૦ ખરાબ ધણી-શેઠ.

अपभी ત્રિ૦ નિર્ભય.

अपभूति સ્ત્રી૦ ખરાબ સમૃદ્ધિ.

अपभ्रंश પુ૦ ઝરવું, નીચે પડવું, અપભ્રંશ શબ્દ-અપશબ્દ.

अपम ત્રિ૦ ખરાબરૂપે જાણેલ, સિદ્ધાન્ત-શિરોમણિ ગ્રંથમાં કહેલ ક્રાંતિવૃત્ત.

अपमज्या स्त्री० ક્રાંતિવૃત્ત નામની રેખા.
अपमण्डल न० ક્રાંતિવૃત્ત.
अपमर्द पु० ગીડદી.
अपमान पु० અપમાન, અનાદર.
अपमानित त्रि० જેનું અપમાન કરેલ હોય તે.
अपमार्ग पु० ખરાબ રસ્તો.
अपमार्जन न० વાળી-ઝાડી સાફ કરવું, સંશોધન.
अपमित त्रि० अपमानित શબ્દ જુઓ.
अपमित्यक न० કરજ, દેવું.
अपमुख न० આડું મુખ.
अपमुख त्रि० આડા મુખવાળું.
अपमूर्द्ध त्रि० માથા વિનાનું ધડ.
अपमृत्यु पु० દુષ્ટ મરણ, ખરાબ મોત.
अपमृषित न० સહન કરેલું વાક્ય.
अपयशस् न० અપયશ, અકીર્તિ.
अपयशस् त्रि० કીર્તિવિનાનું.
अपयशस्कर त्रि० અપયશ કરનાર, અકીર્તિના કારણરૂપ.
अपयान न० પલાયન કરી જવું, નાસી જવું.
अपर न० હાથીનો પાછલો ભાગ.
अपर त्रि० શત્રુ બીજું, પાછળ રહેલું, પશ્ચિમનું, હલકું, અધમ, સમુદાયવાળાનો શેષભાગ.
अपरक्त त्रि० જેનો લાલ રંગ દૂર થયો હોય તે, વિરક્ત, સ્નેહશૂન્ય.
अपरज पु० તે નામના એક રુદ્ર દેવ.
अपरति स्त्री० અવિરતિ, અવિરામ, વિરામનો અભાવ.
अपरत्र अव्य० બીજા દેશમાં કે કાળમાં.
अपरत्व न० વૈશેષિકમતે એક ગુણ.
अपरदक्षिण अव्य० પશ્ચિમ અને દક્ષિણ દિશાનો મધ્યભાગ-નૈઋર્ત ખૂણો.
अपरपक्ष पु० કૃષ્ણપક્ષ-અંધારીયું, બે પક્ષમાંથી શેષપક્ષ.
अपररात्र पु० રાત્રિનો શેષભાગ-પાછલી રાત.
अपरव पु० અપયશ, અકીર્તિ.
अपरवक्त्र न० તે નામનું એક માત્રાવૃત્ત છંદ.
अपरवैराग्य न० પાતંજલ યોગશાસ્ત્રમાં કહેલ એક વૈરાગ્ય.
अपरस्पर त्रि० ક્રિયાવાળું, સતત ચાલુ.
अपरस्पर न० હરકોઇ ક્રિયાનું સતત ચાલુપણું.
अपरहैमन त्रि० હેમન્ત ઋતુના શેષકાળમાં થનાર.
अपरा स्त्री० ગર્ભની ચારે બાજુ લપેટાયલી ચામડી-ઓર, પશ્ચિમ દિશા, તે નામની એક વિદ્યા.
अपराग पु० વિરાગ-સ્નેહ નહિ તે-અપ્રીતિ.
अपराग्नि पु० ગાર્હપત્ય તથા દક્ષિણાગ્નિ નામના બે અગ્નિ.
अपराङ्ग न० જેમાં વ્યંગ્ય વસ્તુ ગુણરૂપ હોય તેવું કોઇ કાવ્ય.
अपराङ्मुख त्रि० પાછું નહિ ફરેલ, નિવૃત્તિ નહિ પામેલ.
अपराच् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अपराजित त्रि० પરાજય નહિ પામેલ.
अपराजित पु० શિવ, વિષ્ણુ, તે નામનો એક મુનિ.
अपराजिता स्त्री० ધોળખડ, તે નામની વનસ્પતિ, અસન વૃક્ષ, ઇશાન દિશા, તે નામનો એક છંદ, દુર્ગા દેવી, વિજયાદશમ, તે નામની એક યોગિની.
अपराद्ध त्रि० અપરાધી, પોતાને યોગ્ય કાર્ય નહિ કરનાર, સ્ખલના પામેલ.
अपराद्ध न० અપરાધ.
अपराद्धपृषत्क पु० લક્ષ્યથી ચૂકેલા બાણુવાળો ધનુર્ધારી.
अपराद्ध त्रि० અપરાધ કરનાર, પોતાને યોગ્ય કાર્ય નહિ કરનાર.

अपराद्धेषु पु० अपराद्धपृषत्क શબ્દ જુઓ.

अपराध पु० અપરાધ, શિક્ષાયોગ્ય કામ કરવું તે, સ્ખલના.

अपराधय त्रि० અપરાધ પામેલ.

अपराधिन् त्रि० અપરાધ કરનાર.

अपरान्त पु० પશ્ચિમ દિશાનો છેડો, પશ્ચિમ દિશાને છેડે આવેલો દેશ.

अपरार्क पु० કોઈ એક સ્મૃતિગ્રંથ.

अपरार्द्ध पु० પરાર્ધ નહિ તે.

अपरावर्तिन त्रि० પાછું નહિ ફરેલ, નિવૃત્તિ નહિ પામેલ.

अपराह्ण पु० દિવસનો બાકીનો ભાગ, બપોર પછીનો ભાગ.

अपराह्णक त्रि० દિવસના પાછળના ભાગમાં થનાર.

अपराह्णतन त्रि० ઉપરનો અર્થ.

अपराह्णेतन त्रि० अपराह्णक શબ્દ જુઓ.

अपरिकलित त्रि० અજાણ્યું, નહિ જોયેલું, નહિ સાંભળેલ.

अपरिक्रम त्रि० ઉદ્યોગી નહિ તે, ક્રમને નહિ પામેલ, પરિપાટીશૂન્ય.

अपरिक्रम पु० ચોતરફ નહિ ઘુમવું–નહિ જવું તે.

अपरिक्लिष्ट त्रि० વિના પ્રયાસે સાધી શકાય તે, જેમાં પરિશ્રમ ન પડે તે.

अपरिगत त्रि० નહિ જાણેલ, નહિ પ્રાપ્ત થયેલ.

अपरिगृहीत त्रि० નહિ સ્વીકારેલ, નહિ ગ્રહણ કરેલ, નહિ જાણેલ.

अपरिग्रह पु० પરિગ્રહનો અભાવ, પતંજલિના યોગદર્શનમાં કહેલ એક યમ–સંયમ.

अपरिग्रह त्रि० પરિગ્રહરહિત—સંન્યાસી વગેરે.

अपरिचय पु० પરિચયનો અભાવ.

अपरिचित त्रि० જેનો પરિચય ન થયો હોય તે, પ્રથમથી અજાણ્યું.

अपरिच्छद त्रि० હલકાં વસ્ત્ર વગેરે ઉપકરણવાળો–દરિદ્ર.

अपरिच्छन्न त्रि० સફાઈ વિનાનું, સાફસુફ નહિ તે.

अपरिच्छिन्न त्रि० અમાપ, નિઃસીમ, અપર્યાપ્ત.

अपरिच्छिन्न न० પરબ્રહ્મ.

अपरिच्छेद पु० માપનો અભાવ

अपरिच्छेद त्रि० અમાપ, અમુક પ્રમાણથી રહિત.

अपरिज्ञान न० તત્વવિવેકનો અભાવ–અજ્ઞાન.

अपरिज्ञान त्रि० અજ્ઞાની.

अपरिणत त्रि० અપરિપક્વ, જેનું જે પરિણામ થવું જોઇએ તે પરિણામને નહિ પામેલ.

अपरिणय पु० વિવાહનો અભાવ.

अपरिणीत त्रि० વિવાહ સંસ્કારને નહિ પામેલ, કુંવારૂં.

अपरितोष पु० સંતોષ નહિ તે–અસંતોષ.

अपरिपक्व त्रि० अपरिणत શબ્દ જુઓ.

अपरिमाण न० પરિમાણ–અમુક માપ નહિ તે.

अपरिमाण त्रि० માપરહિત.

अपरिमित त्रि० જેનું માપ ન થઈ શકે તે–અમાપ.

अपरिमेय त्रि० માપવાને અયોગ્ય, અમુક પ્રમાણ કાઢવાને અયોગ્ય.

अपरिम्लान पु० તે નામનું એક વૃક્ષ.

अपरिम्लान त्रि० નહિ કરમાયેલ.

अपरिविष्ट त्रि० નહિ વીંટાયેલ, અવ્યાપ્ત, નહિ પીરસેલ.

अपरिवृत त्रि० નહિ ઢંકાયેલ, ચોતરફ નહિ વીંટાયેલ, વાડ વગેરેથી નહિ વીંટાયલું ખેતર વગેરે.

अपरिशेष पु० બાકી નહિ તે.
अपरिशेष त्रि० બાકીરહિત.
अपरिष्कार पु० સફાઇ નહિ તે.
अपरिष्कार त्रि० સફાઇ વગરનું, સાફ નહિ તે.
अपरिष्कृत त्रि० નહિ શણગારેલ, અનિર્મળ અસ્વચ્છ.
अपरिष्टि स्त्री० પૂજન.
अपरिसमाप्ति त्रि० સમાપ્તિરહિત.
अपरिसमाप्ति स्त्री० સમાપ્તિ નહિ તે.
अपरिसर पु० વિસ્તારનો અભાવ, પ્રચારનો અભાવ.
अपरिसर त्रि० વિસ્તારરહિત, પ્રચારરહિત.
अपरिहरणीय त्रि० ત્યાગ કરવાને અશક્ય, નહિ તજવા યોગ્ય.
अपरिहार्य्य त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अपरीक्षित त्रि० પરીક્ષા નહિ કરેલ.
अपरीत त्रि० ચોતરફ નહિ વ્યાપ્ત, પાસે નહિ ગયેલ, અપર્યાપ્ત.
अपरुष् त्रि० ક્રોધરહિત થયેલ.
अपरूप त्रि० આશ્ચર્ય કે આનંદકારક રૂપવાળું.
अपरूप न० આશ્ચર્યકારકરૂપ, આનંદજનકરૂપ.
अपरूप न० ખરાબ-બેડોળ રૂપ.
अपरूप त्रि० ખરાબ રૂપવાળું.
अपरेद्युस् अव्य० બીજે દિવસે.
अपरोऽक्ष अव्य० પ્રત્યક્ષ, વિષય તથા ઇન્દ્રિયના સંબંધથી થનારું જ્ઞાન.
अपरोऽक्ष त्रि० જે પ્રત્યક્ષ હોય તે.
अपरोक्षानुभूति स्त्री० પ્રત્યક્ષરૂપ જ્ઞાન.
अपरोक्षानुभूति पु० તે નામનું એક વેદાન્ત-પ્રકરણ.
अपरोध पु० નહિ અટકાયત.
अपर्ण त्रि० પાંદડાંવિનાનું.
अपर्णा स्त्री० પાર્વતી.
अपर्तु त्रि० વસંત આદિ ઋતુ જેમાંથી ગયેલી છે તે.
अपर्तु स्त्री० જેનો રજસ્વલાધર્મ દૂર થયો છે તે સ્ત્રી.
अपर्यंत त्रि० છેડાવિનાનું, નિઃસીમ.
अपर्याप्त त्रि० અસમર્થ, અસંપૂર્ણ, પોતાનું કાર્ય કરવામાં અસમર્થ.
अपर्याप्ति स्त्री० અસામર્થ્ય, માપ નહિ તે.
अपर्याप्ति त्रि० અસમર્થ, અમાપ.
अपर्य्याय पु० ક્રમ નહિ તે.
अपर्य्याय त्रि० ક્રમરહિત.
अपर्य्युषित त्रि० નવું, તાજું, વાસી નહિ તે.
अपर्वक त्रि० ગાંઠવિનાનું, ત્રુટક નહિ તે.
अपर्वदण्ड पु० એક જાતનો કાસડો.
अपर्वन् त्रि० ગાંઠવિનાનું, ત્રુટક નહિ તે.
अपल न० ખીલો, ખીલે બાંધવાની દોરી વગેરે.
अपल त्रि० માંસરહિત, માંસવિનાનું.
अपलपन न० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
अपलाप पु० જેવું હોય તેવું નહિ કહેવું તે, છુપાવવું, સ્નેહ.
अपलाषिका स्त्री० અતિશય તૃષ્ણા.
अपलाषिन् त्रि० પોતાને ન મળી શકે તેવા પદાર્થોની અતિશય તૃષ્ણાવાળું.
अपलाषुक त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अपल्यूलन न० સ્નાન માર્જન-ક્ષાર વગેરેથી સાફ નહિ કરવું તે.
अपवत् त्रि० કર્મયુક્ત.
अपवन न० ખરાબ વન-બગીચો, બનાવટી વન-ઉપવન.
अपवरक न० ઘરની અંદરનું વાસગૃહ-ઓરડો.
अपवरण न० આવરણ નહિ તે, ઢાંકણ નહિ તે, આવરણ દૂર કરવું તે.
अपवर्ग पु० મોક્ષ, ફલપ્રાપ્તિ, સમાપ્તિ.

अपवर्जन न० દાન, મોક્ષ, ત્યાગ.
अपवर्जित त्रि० ત્યાગ કરેલ, આપેલ, ત્યજેલ.
अपवर्त पु० પરિવર્તન, વક્ર કરવું, ગણિત-શાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ વિભાજન, અપહરણ.
अपवर्तन न० ઉપરનો અર્થ.
अपवाद पु० નિન્દા, અપકીર્તિ, મિથ્યાવાદ, નિંદિતવાદ, અપવાદ-વિશેષ શાસ્ત્ર, વિશ્વાસ, પ્રણય, આદેશ, નિરાસન.
अपवादक त्रि० અપવાદ કરનાર, અપકીર્તિ કરનાર.
अपवादिन् त्रि० અપવાદ કરનાર.
अपवारण त्रि० વ્યવધાન કરનાર, ઢાંકનાર.
अपवारण न० વ્યવધાન.
अपवारित त्रि० ઢાંકેલ, વ્યવધાનવાળું કરેલ.
अपवारित न० ઢાંકણ, વ્યવધાન, અપ્રકાશ.
अपवारितक न० અપ્રકાશ, અપ્રકટ.
अपवारुक पु० પત્થર.
अपवार्य अव्य० ઢાંકીને, છુપાવીને, આડી વાત નાખીને.
अपवास पु० ખસવું.
अपवाह पु० એક સ્થાનેથી ખસેડી બીજે સ્થાને લઈ જવું.
अपवाहन न० પરદેશમાં રહેલ માણસોને પોતાના દેશમાં પહોંચાડવાં તે.
अपवाह्य त्रि० દૂર કરવા યોગ્ય.
अपविघ्न त्रि० વિઘ્નરહિત.
अपवित्र त्रि० અપવિત્ર—જે પવિત્ર ન હોય તે.
अपवित्रता स्त्री० અપવિત્રપણું.
अपवित्रत्व न० અપવિત્રપણું.
अपविद्ध पु० મનુએ કહેલ બાર પ્રકારના પુત્રોમાંહેનો એક પુત્ર.
अपविद्ध त्रि० તજેલ, તિરસ્કારેલ, ફેંકેલ.
अपविद्धपुत्र पु० માતપિતાએ અથવા તે બેમાંના એકે ત્યજેલ જે પુત્રને ગ્રહણ કરવામાં આવે તે પુત્ર.
अपविद्या स्त्री० વેદાંતપ્રસિદ્ધ અવિદ્યા, હલકી વિદ્યા.
अपविषा स्त्री० ઝેર વિનાનું તે નામનું એક ઘાસ.
अपवृत्त त्रि० સમાપ્ત.
अपवेध पु० અયોગ્ય સ્થાને વીંધવું તે.
अपव्यय त्रि० અવિનાશી.
अपव्यय पु० અયોગ્ય ખર્ચ.
अपव्ययमान त्रि० અયોગ્ય ખર્ચ કરનાર, અપલાપ કરનાર.
अपव्रत न० હલકું વ્રત.
अपव्रत त्रि० શાસ્ત્રોક્ત કર્મ જેનાં ગયાં હોય તે.
अपशङ्क त्रि० નિઃશંક, શંકારહિત.
अपशद त्रि० નીચ.
अपशब्द पु० અપભ્રંશ શબ્દ, અપશબ્દ, જેનું જે પ્રમાણે ઉચ્ચારણ થવું જોઈએ તે પ્રમાણે નહિ ઉચ્ચારેલ શબ્દ.
अपशव्य त्रि० પશુવૃદ્ધિનો નાશ કરનાર.
अपशु त्रि० જેની પાસે પશુ ન હોય તે.
अपशु पु० ગાય તથા ઘોડા સિવાયનું પશુ.
अपशुच् त्रि० જેનો શોક ગયો હોય તે.
अपशुच् पु० સર્વદા શોક રહિત—આત્મા.
अपशोक त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अपशोक पु० આત્મા, આસોપાલવનું ઝાડ.
अपश्चिम त्रि० આગળનું, પ્રથમ, મુખ્ય, શેષ—બાકીવિનાનું.
अपश्य त्रि० નહિ જોનાર.
अपश्रय पु० ઉપાશ્રય, પાસેનો આશ્રય.
अपश्री त्रि० શોભા વગેરેથી રહિત, લક્ષ્મી-રહિત.
अपश्लिष्ट त्रि० શ્લેષ-સંસર્ગરહિત, વિયોગી.

अपष्ठ त्रि० દૂર ખસી જઈને ઊભું રહેનાર.
अपष्ठ न० અંકુશનો અગ્રભાગ.
अपष्ठम पु० ઉપરનો અર્થ.
अपष्ठु अव्य० નિર્દોષ, સારું, વિપરીત.
अपष्ठु त्रि० પ્રતિકૂલ, વિરુદ્ધ.
अपष्ठु पु० કાળ, સમય.
अपष्ठुर त्रि० પ્રતિકૂલ, વિપરીત.
अपष्ठुल त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अपस् न० કર્મ, કામ.
अपस् त्रि० કર્મવાળું, કામવાળું. પ્રાપ્ત થયેલ.
अपसद त्रि० અધમ, નીચ, મનુએ કહેલ વર્ણસંકર.
अपसम अव्य० વર્ષનો અંત, વર્ષની આખર.
अपसर पु० નાસી જવું, ખસી જવું, પ્રતિગ્રહ, વેચવું વગેરે.
अपसरण न० નાસી જવું, ખસી જવું.
अपसर्जन न० ત્યાગ, દાન, છોડી દેવું.
अपसर्ग ઉપરના અર્થ.
अपसर्प पु० ગુપ્ત ચર–છૂપી પોલિસ.
अपसर्प पु० નાસી જવું, ખસી જવું.
अपसर्पक पु० ગુપ્ત ચર.
अपसर्पण न० નાસી જવું, ખસી જવું, પાછળ જવું.
अपसल त्रि० અપસવ્યપણાને પામેલ, જમણી તરફ થયેલ.
अपसलवि अव्य० તર્જની અને અંગુઠાની વચ્ચેના સ્થાનરૂપ પિતૃતીર્થ.
अपसव्य न० શરીરનો જમણો ભાગ, તર્જની અને અંગુઠા વચ્ચેના સ્થાનરૂપ પિતૃતીર્થ.
अपसव्य त्रि० પ્રતિકૂલ, વિરુદ્ધ.
अपसार पु० દૂર કરવું, બહાર કરવું, ખસેડવું.
अपसारण न० ઉપરનો અર્થ.
अपसारित त्रि० દૂર કરેલ, ખસેડેલ, બહાર કરેલ.
अपसिद्धान्त पु० સ્વીકારેલ સિદ્ધાન્તથી સ્ખલિત થવારૂપ એક દોષ.
अपसोपान पु० શહેર અથવા ગામ વગેરેના દરવાજા પાસે પગથીઆંતરીકે કરેલો માટીનો ચડ-ઉતર ઢાળ.
अपस्कर पु० પૈડાં સિવાયના રથનો કોઇ અવયવ.
अपस्नात त्रि० મરેલાને ઉદ્દેશીને નહાયેલ.
अपस्नात पु० स्त्री० સ્નાનસંસ્કાર માટે રાખેલું મુડદું. पु० स्त्री०
अपस्नान न० સ્નાન કરતાં બાકી રહેલું પાણી.
अपस्पश त्रि० ગૂઢ ચારરહિત, છૂપા બાતમીદાર વિનાનું.
अपस्पशा स्त्री० પતંજલિના ભાષ્યના નવાન્હિક સિવાયની વિદ્યા.
अपस्मार पु० તે નામનો એક રોગ–ફેફરૂ–વાઇ.
अपस्मारिन् त्रि० ફેફરાના રોગવાળું, વાઇના રોગવાળું–વાયલ.
अपस्य त्रि० સારૂં કર્મ કરનાર.
अपस्यु त्रि० કર્મની ઇચ્છા રાખનાર.
अपह त्रि० નાશ કરનાર.
अपहत त्रि० નાશ પામેલ, હણાયેલ, હણેલ.
अपहति स्त्री० નાશ કરવો, હણવું.
अपहर त्रि० અપહરણ કરનાર–હરનાર.
अपहरण न० ચોરી, બલાત્કારે છીનવી લેવું, ઝુટવી લેવું
अपहरणीय त्रि० હરણ કરવા યોગ્ય, છીનવવા યોગ્ય, ઝુટવી લેવા યોગ્ય દૂર કરવા યોગ્ય, ખસેડવા યોગ્ય.
अपहर्तृ त्रि० અપહરણ કરનાર, ઝુંટવી લેનાર, છીનવી લેનાર.
अपहस्त पु० હાથવડે ગળું પકડીને કહાડી મૂકવા તૈયાર થયેલ.

अपहस्त त्रि० હાથવડે ગળું પકડીને કહાડી મૂકેલ.

अपहस्तित त्रि० હાથવડે ગળું પકડીને કહાડી મૂકેલ.

अपहार पु० ચોરી, અપહરણ. ખસેડવું, અપચય, હાનિ, છૂપાવવું.

अपहारक त्रि० ચોરી કરનાર, ખસેડનાર, છૂપાવનાર, એક ઠેકાણેથી બીજે ઠેકાણે ખેંચી જનાર.

अपहारिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.

अपहास पु० કારણ વિના હાસ્ય.

अपन्हव पु० વસ્તુ હોય છતાં તે નથી એમ કહેવું, છાનું રાખવું, પ્રેમ.

अपन्हुत त्रि० છૂપાવેલ, ખસેડેલ એક ઠેકાણેથી બીજે સ્થાને લઇ જવાયેલ.

अपन्हुति स्त्री० છૂપાવવું, તે નામનો એક અર્થાલંકાર,

अपन्हुवान त्रि० ચોરી કરનાર, દૂર કરનાર, ખસેડનાર, છૂપાવનાર.

अपन्हूयमान त्रि० ચોરી કરાતું, બીજે ઠેકાણે લઈ જવાતું, ખસેડાતું.

अपह्रियमाण त्रि० ચોરી કરાતું, હરણ કરાતું. ખેંચાતું.

अपांक्षय पु० આંખ.

अपांज्योतिस् न० વીજળી.

अपांनपात् पु० તે નામનો એક યજ્ઞીય દેવ.

अपांनप्त्रिय त्रि० અપાંનપાત્ જેનો અધિષ્ઠાયક દેવ છે તેવું હવિષ વગેરે.

अपांनप्त्रीय त्रि० ઉપરનો અર્થ.

अपांनाथ पु० સમુદ્ર.

अपांनिधि पु० સમુદ્ર, વિષ્ણુ.

अपांपति पु० વરુણ દેવ, સમુદ્ર.

अपांपाथस् न० અન્ન.

अपांपित्त न० અગ્નિ.

अपांपुरीष न० રેતી.

अपांयोनि पु० સમુદ્ર.

अपांशुला स्त्री० પતિવ્રતા સ્ત્રી.

अपांसुला स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

अपांसदन न० આકાશ.

अपांसवस्थ पु० આકાશ.

अपांसधिस न० શ્રોત્ર-કર્ણેન્દ્રિય.

अपांसमुद्र पु० મન.

अपाक पु० પાકનો અભાવ, ખાધેલા અન્ન વગેરેનું પાચન નહિ થવું તે, અપચાથી થનાર રોગ,

अपाक त्रि० પાકું નહિ તે, કાચું, મૂર્ખ નહિ તે-ડાહ્યું.

अपाकज त्रि० પાકથી નહિ થનાર.

अपाकरण न० નિરાકરણ, ખસેડવું, દૂર કરવું, દેવું અદા કરવું.

अपाकरिष्णु त्रि० દૂર કરવાના સ્વભાવવાળું, ખસેડવાના સ્વભાવવાળું.

अपाकर्त्तोस् अव्य० દૂર કરવા યોગ્ય.

अपाकर्म्मन् न० દૂર કરવું, કરજ વગેરે અદા કરવું, નિરાકરણ.

अपाकशाक पु० આદુ.

अपाकिन् त्रि० પાકશૂન્ય, પાકરહિત.

अपाकृत त्रि० અટકાવેલ, દૂર કરેલ, ખસેડેલ.

अपाकृति स्त्री० દૂર કરવું, અટકાવવું, ખસેડવું.

अपाकृत्य अव्य० દૂર કરીને, અટકાવીને, ખસેડીને.

अपाक्रिया स्त्री० દૂર કરવું, ખસેડવું.

अपाकृतात् अव्य० દક્ષિણ દિશામાંથી. પશ્ચિમ દિશામાંથી.

अपाक्ष न० ઇન્દ્રિયના સંબંધથી થનાર પ્રત્યક્ષ.

अपाक्ष त्रि० પ્રત્યક્ષનો વિષય.

अपाङ्क्तय त्रि० સજ્જનો સાથે એક પંક્તિમાં ભોજનને માટે અયોગ્ય.

अपाङ्क्तय त्रि० ઉપરનો અર્થ.

अपाङ्ग पु० નેત્રનો છેડો, તિલક.
अपांग त्रि० અંગહીન, અંગરહિત.
अपांगक पु० નેત્રનો છેડો.
अपांगक त्रि० અંગહીન.
अपांगदर्शन न० કટાક્ષ.
अपांगनेत्र न० લાંબું નેત્ર.
अपाच् त्रि० ખસી જનાર, અપ્રકાશ, અપ્રકટ.
अपाची स्त्री० દક્ષિણ દિશા, પશ્ચિમ દિશા.
अपाचीन त्रि० દક્ષિણ દિશામાં થનાર, અપ્રકાશમાન.
अपाच्य त्रि० દક્ષિણ દિશામાં થનાર.
अपाटव त्रि० રોગી, માંદું.
अपाटव न० રોગ, માંદગી.
अपाणिग्रहण न० વિવાહનો અભાવ.
अपात्त त्रि० પ્રાપ્ત થયેલ.
अपात्र न० પાત્ર નહિ તે, કુપાત્ર, વિદ્યા વગેરેથી હીન અનાચાર.
अपात्रीकरण न० નીચ પાસેથી દાન વગેરે લેવાથી લાગેલ પાપ, જેનો પ્રતિગ્રહ કરવાથી પાપ લાગે તેવા નિંદિત ધન વગેરેનો પ્રતિગ્રહ.
अपाद् त्रि० પગ વિનાનું.
अपादान न० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ અપાદાન કારક.
अपान पु० મળ-મૂત્રને નીચે વહી જનારો ગુહ્ય પ્રદેશમાં રહેલો વાયુ.
अपान पु० અપાન વાયુની ક્રિયા, બહાર ગયેલી પ્રાણવૃત્તિનુ અંદર પ્રવેશન, ગુહ્ય સ્થાન-ગુદા.
अपानयन न० મુખ અને નાકેથી બહાર નીકળતા પ્રાણવાયુને તેજ માર્ગે અંદર આકર્ષવો તે, મળ-મૂત્રને નીચેના માર્ગે લઇ જવું તે.
अपान्तरतमस् पु० વેદના અર્થના પ્રકાશક એક દેવપુત્ર.
अपाप त्रि० પાપી નહિ તે, નિષ્પાપ.
अपापिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अपामार्ग पु० અઘાડો.
अपामार्गक्षारतैल न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ તે નામનું અઘાડાનું એક તેલ.
अपामार्गतैल न० અઘાડાનું તેલ-જેનાથી કૃમિનો નાશ થાય છે.
अपाय पु० વિયોગજનક ક્રિયા, નાશ, વિયોગ, ખસી જવું.
अपायिन् त्रि० વિયોગજનક ક્રિયાવાળું, વિયોગી, નાશવંત.
अपार त्रि० પારવિનાનું, દુઃખથી ઉતરી શકાય તેવું, લાંબી મર્યાદા-હદવાળું, અગાધ-ઊંડું, સીમાવિનાનું અધિક. ન ઉતરી શકાય એવું.
अपार्ण त्रि० સમીપનું, પાસેનું.
अपार्ण न० સમીપ, પાસે.
अपार्थ त्रि० નિરર્થક, વ્યર્થ, નિષ્પ્રયોજન, નકામું.
अपार्थक त्रि० ઉપરના અર્થ.
अपार्थकरण न० દાવા વગેરેમાં ખોટી દલીલ.
अपाल त्रि० પાલકરહિત, રક્ષકવિનાનું.
अपाला स्त्री० બ્રહ્મવાદિની-અત્રિ ઋષિની પુત્રી.
अपालम्ब पु० ગાડાનો પાછળનો ભાગ.
अपावर्तन न० પૃથ્વી વગેરેપર આળોટવું, પડીને લોટવું, દૂર કરવું, ખસેડવું, નિરાકરણ.
अपावृत त्रि० નહિ ઢાંકેલ, ઉઘાડેલ, ઢાંકણ દૂર કરેલ, ઢાંકેલ, સ્વતંત્ર.
अपावृति स्त्री० ઢાંકણ દૂર કરવું, ઉઘાડવું.
अपावृत्त त्रि० અંતરવાળું થયેલ, પાછું ફરેલ, નિવૃત્તિ પામેલ.
अपावृत्ति स्त्री० પાછા ફરવું, નિવૃત્તિ.
अपाश्रय पु० મધ્ય, આંગણાને ઢાંકનાર ચંદરવો વગેરે.

अपाश्रय त्रि० આશ્રયરહિત.
अपाष्ठ त्रि० અપાસ્થિત.
अपासङ्ग पु० ભાથો.
अपासन न० મારવું, વધ, ઉંચે ફેંકવું, દૂર કરવું.
अपासित त्रि० ખસેડેલ, દૂર કરેલ.
अपासृत त्रि० દૂર થયેલ, નાસી ગયેલ.
अपास्त त्रि० ફેંકેલ, દૂર કરેલ, ખસેડેલ.
अपास्य अव्य० ફેંકીને, દૂર કરીને.
अपि अव्य० અશક્યકરણમાટે ઉક્રમરૂપ અને શક્તિનો ઉત્કર્ષ પ્રકટ કરવા માટે અત્યુક્તિરૂપ સંભાવના, સંદેહ, નિંદા, પ્રશ્ન, સમુચ્ચય, અલ્પ પદાર્થ, ઇચ્છા પ્રમાણે કર એમ અનુજ્ઞા, નિશ્ચય, ફરી, પણ.
अपिकक्ष अव्य० કાખના પ્રદેશમાં.
अपिकक्ष्य न० પ્રવર્ગ્યવિદ્યા નામનું રહસ્ય.
अपिकर्ण न० સમીપ, પાસે.
अपिकर्ण त्रि० સમીપનું, પાસેનું.
अपिगीर्ण त्रि० કહેલ, વર્ણવેલ, સ્તુતિ કરેલ.
अपिग्राह्य त्रि० પ્રતિગ્રહ કરવા યોગ્ય.
अपिच अव्य० વળી, તેમજ.
अपिच्छिल त्रि० ચીકટું નહિ તે, ગાઢ, કાદવવિનાનું, મેલવગરનું.
अपिज त्रि० પાણીમાં ઉત્પન્ન થનાર.
अपिज पु० જેઠ મહિનો.
अपित् स्त्री० પાણીવિનાની નદી.
अपितु अव्य० જો, પણ, તોપણ.
अपितृ त्रि० પિતાવિનાનું.
अपितृक त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अपित्व न० ભાગ.
अपित्विन् त्रि० ભાગવાળું.
अपिधान न० આચ્છાદન, ઢાંકણું.
अपिधि पु० તૃપ્તિપર્યન્ત આપેલ.
अपिनद्ध त्रि० પહેરેલ.
अपिप्राण त्रि० સર્વદા ચેષ્ટા કરતું.
अपिव्रत त्रि० ભાગીદારોએ નહિ વેંચી લીધેલું મિશ્ર ધન, ગોત્રજ, મિશ્ર ભોજન.
अपिशर्वर त्रि० પ્રદોષકાળ, રાત્રિનો આરંભસમય.
अपिशल पु० તે નામનો એક મુનિ.
अपिशुन त्रि० ચાડિયું નહિ તે.
अपिहित त्रि० ઢાંકેલ.
अपीच्य त्रि० અતિસુંદર, અંતર્હિત થયેલ, ગુહ્ય
अपीजू त्रि० પ્રેરક-પ્રેરણા કરનાર.
अपीडन न० પીડા નહિ કરવી તે.
अपीत त्रि० વિલય પામેલ, પીળું નહિ તે, નહિ પીધેલ.
अपीत न० વિલય, ખસી જવું.
अपीति स्त्री० વિલય, પ્રલય, ખસી જવું, સંગ્રામ, યુદ્ધ.
अपीनस पु० તે નામનો એક રોગ— સળેખમ.
अपीव्य त्रि० અતિ સુંદર.
अपुंम् पु० નપુંસક.
अपुंस्का स्त्री० પતિવિનાની સ્ત્રી.
अपुच्छ त्रि० પૂંછડાવિનાનું.
अपुच्छा स्त्री० શીશમનું ઝાડ.
अपुण्य त्रि० પાપી, અધર્મી.
अपुण्य न० પાપ, અધર્મ.
अपुण्यकृत त्रि० પુણ્ય નહિ કરનાર, પાપી.
अपुत्र पु० स्त्री० પુત્રરહિત, જેનો પુત્ર મરણ પામેલ હોય તે.
अपुत्रक पु० ઉપરનો અર્થ.
अपुत्रका स्त्री० પુત્ર વિનાની.
अपुत्रा स्त्री० પુત્ર વિનાની.
अपुनर् अव्य० ફરીથી નહિ, એક વાર.
अपुनरावृत्ति स्त्री० નિર્વાણ, મુક્તિ–મોક્ષ.
अपुनरावृत्ति त्रि० ફરી નહિ આવનાર.
अपुनरावृत्ति अव्य० પુનરાવૃત્તિ–ફરી આવવાનો અભાવ.

अपुनर्भव पु० મોક્ષ, પુનર્જન્મના હેતુરૂપ નહિ એવું તત્ત્વજ્ઞાન, પુનર્જન્મનો અભાવ, પ્રશમન, નિવારણ.

अपुनर्भव ત્રિ૦ પુનર્જન્મરહિત, મુક્ત.

अपुराण ત્રિ૦ જૂનું નહિ તે-નવું.

अपुष्ट ત્રિ૦ જેનું પોષણ ન કર્યું હોય તે, પુષ્ટ નહિ તે.

अपुष्टता સ્ત્રી૦ અપુષ્ટપણું.

अपुष्टत्व ન૦ઉપરનો અર્થ.

अपुष्प અવ્ય૦ પુષ્પનો અભાવ.

अपुष्पफलद પુ૦ પુષ્પ વિના પણ ફળ આપનાર ફણસ-ઉંબરો વગેરે.

अपुष्पफलद ત્રિ૦કારણ વિના ફળ આપનાર કોઈ કર્તા.

अपूजक ત્રિ૦ પૂજન નહિ કરનાર.

अपूजा સ્ત્રી૦ પૂજનનો અભાવ, આદરનો અભાવ, સંમાનનો અભાવ, ખરાબ પૂજા, અવિધિએ પૂજન.

अपूजित ત્રિ૦ નહિ પૂજેલ, આદર નહિ પામેલ-આપેલ, અપમાન પામેલ.

अपूत ત્રિ૦ અશુચિ-અપવિત્ર, સંસ્કારહીન શુદ્રાદિ.

अपूप પુ૦ લોટમાંથી બનાવેલ પુડા, માલપુડો, પુરોડાશ.

अपूपमय ત્રિ૦ જેમાં પુડા પુષ્કળ હોય તેવું કોઈ પર્વ અથવા યજ્ઞ વગેરે.

अपूप्य ત્રિ૦ જેમાંથી પૂડા બની શકે તે ઘઉં કે જવ વગેરેનો લોટ.

अपूपादि પુ૦ પાણિનીય વ્યાકરણમાં કહેલ એક શબ્દસમૂહ.

अपूपाष्टका સ્ત્રી૦ પોષમહિનાની વદ આઠમ અથવા તે દિવસે કરેલું શ્રાદ્ધ.

अपूरणी સ્ત્રી૦ શીમળાનું ઝાડ.

अपूर्ण ન૦ પૂર્ણનો અભાવ.

अपूर्ण ત્રિ૦ પૂર્ણ નહિ તે ઊણું-ઓછું.

अपूर्णकाल ત્રિ૦ જેનું જે કાળે પૂરણ થવું જોઈએ તે કાળને નહિ પામેલ.

अपूर्व ત્રિ૦ પૂર્વે નહિ જોયેલ, અજાણ્યું, અાશ્ચર્યકારક, હેતુશૂન્ય, પૂર્વકાળ વગેરેથી ભિન્ન, નૂતન, નવું.

अपूर्व પુ૦ પરબ્રહ્મ, પરમાત્મા.

अपूर्व ન૦ પુણ્ય કે પાપ.

अपूर्वता સ્ત્રી૦ અપૂર્વપણું, બીજા પ્રમાણથી અગમ્યપણું, તાત્પર્યનો નિશ્ચય કરવામાં એક હેતુ.

अपूर्वत्व ન૦ અપૂર્વપણું.

अपूर्वपति સ્ત્રી૦ કુંવારી કન્યા.

अपूर्ववाद પુ૦ ગંગેશ નામના ઉપાધ્યાયે કરેલો એક ગ્રંથ.

अपूर्वविधि પુ૦ પ્રમાણાન્તરથી અપ્રાપ્તમાં વિધાન.

अपूर्व्य ત્રિ૦ પૂર્વને અયોગ્ય.

अपृक्त પુ૦ એક વર્ણ-અક્ષર.

अपृक्त ત્રિ૦ અસંબદ્ધ-સંબંધવિનાનું.

अपृथक् અવ્ય૦ જૂદું નહિ તે-સાથે, એકઠું.

अपेक्षक ત્રિ૦ આશા રાખનાર, દરકાર રાખનાર, વાટ,-રાહ જોનાર.

अपेक्षणीय ત્રિ૦ આશા રાખવા યોગ્ય, દરકાર કરવા યોગ્ય, વાટ-રાહ જોવા યોગ્ય.

अपेक्षा સ્ત્રી૦ આકાંક્ષા, ઇચ્છા, પ્રયોજકપણું, અનુસરવું, સ્પૃહા, દરકાર.

अपेक्षाबुद्धि સ્ત્રી૦ 'આ એક, આ એક' એમ અનેકમાં એકપણાના વિષયવાળી બુદ્ધિ.

अपेक्षाबुद्धिज ત્રિ૦ ન્યાયમતે બેથી આરંભી પરાર્ધ સુધીની સંખ્યા.

अपेक्षित ત્રિ૦ આકાંક્ષા કરેલ, ઇચ્છેલ, ચાહેલ, દરકાર કરેલ.

अपेक्षिन् ત્રિ૦ અપેક્ષાવાળું. દરકારવાળું, ઇચ્છાવાળું, ચાહનાવાળું.

अपेक्ष्य ત્રિ૦ અપેક્ષણીય શબ્દ જુઓ.

अपेक्ष्य अव्य० અનુસરીને, ઇચ્છીને, ચાહીને, દરકાર રાખીને.

अपेत त्रि० ખસેલ, દૂર થયેલ, નાસી ગયેલ.

अपेतराक्षसी स्त्री० તુલસી.

अपेय त्रि० નહિ પીવા યોગ્ય.

अपेशल त्रि० મંદતાવાળું, અદક્ષ–અચતુર.

अपेहिकटा स्त्री० જેમાં 'હે કટ ! તું દૂર થા' એમ કહેવામાં આવે તે ક્રિયા.

अपैशुन त्रि० ચાડીયું નહિ તે.

अपैशुन न० ચાડી–ચુગલી નહિ કરવી તે.

अपैशुन्य न० त्रि० ઉપરનો અર્થ.

अपोगण्ड त्रि० વિકળ અંગવાળું, અત્યંત બીકણ. ચીર નહિ તે, ત્રણ કરચલીવાળો શરીરનો મધ્યભાગ, પાંચ વર્ષનું બાળક.

अपोढ त्रि० તજેલ, ફેંકી દીધેલ.

अपोदक त्रि० જેમાં પાણી પ્રવેશ કરી શકે નહિ તે, જળને ખેંચી કાઢે તેવું ઝેર વગેરે.

अपोदिका स्त्री० તે નામની વનસ્પતિ.

अपोप्त्रिय त्रि० અપોનપાત્ નામનો દેવ જેનો અધિષ્ઠાયક છે તેવું હવિષ વગેરે.

अपोनप्त्रीय त्रि० ઉપરનો અર્થ.

अपोमय त्रि० જળમય.

अपोह पु० ત્યાગ, વિપરીત તર્ક.

अपोहन न० ઉપરનો અર્થ.

अपोहनीय त्रि० બીજાએ કરેલા તર્કના નિરાસપૂર્વક તર્ક કરવા યોગ્ય.

अपोह्य त्रि० ત્યાગ કરવા યોગ્ય, દૂર કરવા યોગ્ય, ખસેડવા યોગ્ય.

अपोह्य अव्य० તજીને, દૂર કરીને, ખસેડીને.

अपौरुष त्रि० પુરૂષાર્થરહિત, પરાક્રમ વિનાનું.

अपौरुष न० પુરુષાર્થનો અભાવ, પરાક્રમ નહિ તે.

अप्चर त्रि० જળમાં રહેનાર પ્રાણી, જલચર જંતુ વગેરે.

अप्तस न० યજ્ઞકર્મ.

अप्तु न० શરીર, સૂક્ષ્મ રૂપવાળો સોમ રસ.

अप्तुर् पु० ઇન્દ્ર, અગ્નિ.

अप्तुर्य्य न० જળનું પ્રેરકપણું.

अप्तोर्याम पु० અગ્નિષ્ટોમ યજ્ઞના અંગરૂપ એક યજ્ઞ.

अपत्य न० સંતાન–છોકરૂં, દેહના કર્મમાં રહેલ.

अप्न न० પાણી.

अप्नःस्थ त्रि० કર્મમાં અધિકૃત, કામમાં અધિકારયુક્ત કરેલ.

अप्नराज पु० કર્મોનો પ્રેરક.

अप्नवान पु० ભૃગુ વંશનો એક ઋષિ, બાહુ-ભુગ્ન.

अप्नस् न० કર્મ.

अप्नस्वत त्रि० કર્મયુક્ત, કામવાળું.

अप्पति पु० વરુણ દેવ, સમુદ્ર.

अप्पित्त पु० અગ્નિ.

अप्य त्रि० જળમાં સંસ્કારી કરેલ, જળ-સંબંધી, કર્મ કરવામાં સારૂં, પ્રાપ્ત કરવા યોગ્ય

अप्यय पु० દૂર જવું, ખસવું, નાશ, વિલય, પ્રલય

अप्रकट त्रि० પ્રકાશિત નહિ તે, ગુપ્ત.

अप्रकम्प त्रि० કંપે ડગે નહિ તેવું.

अप्रकम्प पु० કંપે નહિ તે.

अप्रकम्प न० ચલનનો અભાવ.

अप्रकर्ष पु० હલકાઈ.

अप्रकर्ष त्रि० પ્રકર્ષવિનાનું, ઉત્કૃષ્ટ નહિ તે–નીચ.

अप्रकाण्ड पु० થડ વિનાનું કોઇ વૃક્ષ.

अप्रकाण्ड त्रि० પુષ્કળ નહિ તે-થોડું.

अप्रकाश पु० પ્રકાશનો અભાવ, છૂપાવવું.

अप्रकाश त्रि० પ્રકાશવિનાનું, ગુપ્ત.

अप्रकाशित त्रि० નહિ પ્રકાશેલ, પ્રકટ નહિ કરેલ, ગુપ્ત રાખેલ.

अप्रकाश्य त्रि० પ્રકાશ કરવાને અયોગ્ય, ગુપ્ત રાખવા લાયક, અત્યંત ગુપ્ત રાખવા લાયક, જન્મનું નક્ષત્ર વગેરે.

अप्रकृत त्रि० નહિ આરંભેલ, ચાલુ નહિ તે, અયથાર્થ, ભય વગેરેથી સ્વભાવભ્રષ્ટ.

अप्रकीर्णप्रसृतत्व न० અસંબદ્ધ, અતિવિસ્તારથી રહિતપણું, જૈનતીર્થંકરની વાણીનો ૧૭ મો ગુણ.

अप्रकृति स्त्री० પ્રકૃતિથી ભિન્ન સાંખ્યપ્રસિદ્ધ પુરુષ, વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ પ્રત્યય વગેરે શબ્દ, મીમાંસાપ્રસિદ્ધ પ્રકૃતિભિન્ન વિકૃતિ.

अप्रकृति त्रि० સ્વભાવશૂન્ય.

अप्रकृतिक त्रि० ઉપરનો અર્થ.

अप्रकृतिस्थ त्रि० રોગ કે ભય વગેરેને લીધે સ્વભાવથી ભ્રષ્ટ થયેલ.

अप्रकृष्ट त्रि० હલકું, નીચ, અધમ.

अप्रकृष्ट पु० કાગડો.

अप्रक्लृप्त त्रि० જે યોગ્ય હોય તેથી રહિત, અયોગ્ય, તૈયાર નહિ કરેલ.

अप्रक्षित त्रि० અતિશય ક્ષયરહિત, અક્ષય.

अप्रखर त्रि० તીક્ષ્ણ નહિ તે, મૃદુ-કોમળ.

अप्रगुण त्रि० વ્યાકુળ, અનુકૂલ ગુણવાળું નહિ તે, તૈયાર નહિ તે.

अप्रचेतस् न० અજ્ઞાન.

अप्रज त्रि० પ્રજા-સંતાનવિનાનું, વાંઝીયું.

अप्रजाता स्त्री० જેણે કદી ગર્ભ ધારણ કર્યો ન હોય તેવી વાંઝણી સ્ત્રી.

अप्रणीत त्रि० વેદવિધિથી સંસ્કાર નહિ કરેલ, અગ્નિ વગેરે નહિ કરેલ.

अप्रतर्क्य त्रि० તર્ક કરવાને અશક્ય, અનુમાનથી જાણવાને અશક્ય.

अप्रता त्रि० અતિ વિસ્તીર્ણ.

अप्रति त्रि० અતિ ઉત્કૃષ્ટ, પ્રતિદ્વંદ્વિરહિત.

अप्रतिकर त्रि० વિપરીત કરનાર, વિશ્વાસપાત્ર, વિક્ષેપરહિત.

अप्रतिकर पु० વિક્ષેપનો અભાવ.

अप्रतिकार पु० ઉપાયનો અભાવ.

अप्रतिकार त्रि० ઉપાયશૂન્ય, ઉપાય કરવાને અશક્ય.

अप्रतिकार अव्य० ઉપાયનો અભાવ.

अप्रतीकार पु० त्रि० अप्रतिकार पु० त्रि० જુઓ.

अप्रतीकार अव्य० ઉપાયનો અભાવ.

अप्रतिकर्मन् त्रि० પ્રતિકાર કરવાને અશક્ય, અતુલ કર્મવાળું.

अप्रतिक्रिय त्रि० ઉપાયશૂન્ય, ઉપાયરહિત, ઉપાય કરવાને અશક્ય.

अप्रतिक्रिया स्त्री० ઉપાયનો અભાવ.

अप्रतिग्राह्य त्रि० પ્રતિગ્રહ કરવાને અયોગ્ય સોનું વગેરે દ્રવ્ય અથવા શૂદ્ર વગેરેનું ધન વગેરે.

अप्रतिग्राह्य पु० જેની પાસેથી પ્રતિગ્રહ ન કરાય તે-ચાંડાલાદિ.

अप्रतिघ त्रि० પ્રતિઘાત-પ્રતિબંધરહિત, અસ્ખલિત.

अप्रतिद्वन्द्व त्रि० જેની સામે કોઇ સ્પર્ધા ન કરી શકે તે, સહચરરહિત, એકલું.

अप्रतिपक्ष त्रि० જેનો કોઈ શત્રુ-વિરુદ્ધ પક્ષ ન હોય તે, અસદશ-અતુલ.

अप्रतिपत्ति स्त्री० 'આમજ કરવું' એવો નિશ્ચય નહિ તે, નિશ્ચયનો અભાવ, અસ્વીકાર, ગ્રહણ નહિ કરવું તે, સ્ફૂર્તિનો અભાવ.

अप्रतिपत्ति त्रि० નિશ્ચયવિનાનું, સ્વીકાર નહિ કરનારૂં, સ્ફૂર્તિ વગરનું.

अप्रतिपद् त्रि० વિકળ, અજ્ઞાની.

अप्रतिपन्न त्रि० નહિ જાણેલ, નહિ સ્વીકારેલ.

अप्रतिबद्ध त्रि० નહિ બંધાયેલ, નહિ અટકેલ, ઉદ્દામ-છૂટું, સ્વતંત્ર.

अप्रतिबल त्रि० અત્યંત બળવાન, વિરુદ્ધ પક્ષવિનાનું.

अप्रतिभ त्रि० પ્રતિભાવિનાનું, પ્રગલ્ભ નહિ તે, ગભરાયેલ, શરમાયેલ, અધૃષ્ટ, સ્ફૂર્તિવિનાનું.

अप्रतिभा स्त्री० પ્રતિભાનો અભાવ, સ્ફૂર્તિનો અભાવ, એક નિગ્રહસ્થાન, પ્રગલ્ભતાનો અભાવ.

अप्रतिम त्रि० અતુલ, જેની કોઇ બરોબરી ન કરી શકે તે.

अप्रतियोगिन् त्रि० અનુપમ, અભાવના સંબંધવાળું નહિ તે.

अप्रतिरथ पु० જેની સામે કોઇ સમોવડીઓ લડનાર નથી તેવો યોદ્ધો.

अप्रतिरथ न० યાત્રા—કોઇ સ્થળે પ્રયાણસમયે મંગલ માટે ભણાતું એક સામગાન.

अप्रतिरव त्रि० જેમાં 'તારે ભોગવવું નહિ' એવો વિરૂદ્ધ શબ્દ નથી તેવો ભોગ—વૈભવ.

अप्रतिरूप त्रि० અસદશ—અતુલ.

अप्रतिरूपकथा स्त्री० ઉત્તર વાક્યરહિત વાણી.

अप्रतिवीर्य्य त्रि० જેનું પરાક્રમ બીજાઓ રોકી શક્યા ન હોય તે.

अप्रतिषिद्ध त्रि० નહિ નિષેધેલ.

अप्रतिष्कुत्त त्रि० સામે શબ્દ નહિ થયેલ, સામે નહિ ગયેલ.

अप्रतिष्ठ न० બીજાના આધાર વિના કેવળ પોતાના ધામમાં જ સ્થિતિ કરી રહેલ પરબ્રહ્મ.

अप्रतिष्ठ त्रि० પ્રતિષ્ઠા વિનાનું, આશ્રયરહિત, નિષ્ફળ, પ્રશંસાશૂન્ય.

अप्रतिष्ठा स्त्री० પ્રતિષ્ઠાનો અભાવ, પ્રશંસાનો અભાવ.

अप्रतिष्ठित त्रि० પ્રતિષ્ઠા નહિ પામેલ, પ્રશંસા નહિ પામેલ.

अप्रतिष्ठित पु० વિષ્ણુ.

अप्रतिसंख्य त्रि० જેની સંખ્યા ન મળી શકે તેવી વસ્તુ.

अप्रतिसंख्या स्त्री० વિશેષ બુદ્ધિનો અભાવ.

अप्रतिसंख्यानिरोध पु० બૌદ્ધકલ્પિત અબુદ્ધિપૂર્વક ભાવવિનાશ.

अप्रतिश्रुत त्रि० નહિ સ્વીકારેલ, પ્રતિજ્ઞા નહિ કરેલ.

अप्रतिहत त्रि० બીજાઓથી પરાભવ નહિ પામેલ, નહિ રોકેલ.

अप्रतीक न० પરબ્રહ્મ.

अप्रतीक त्रि० સંપૂર્ણ.

अप्रतीक्ष त्रि० બીજાની અપેક્ષાએ કાળ નહિ ગુમાવનાર, બીજાની અપેક્ષાએ ઉતાવળથી કરનાર.

अप्रतीक्षा स्त्री० બીજાની અપેક્ષાએ કાળ નહિ ગુમાવવો, બીજાની અપેક્ષાએ ઉતાવળથી કરવું.

अप्रतीत त्रि० નહિ જાણેલ, નહિ સામે ગયેલ, નહિ નાસી ગયેલ.

अप्रतीति स्त्री० જ્ઞાનનો અભાવ.

अप्रतीत्त त्रि० સામે નહિ આપેલ.

अप्रतीप त्रि० વિરુદ્ધ નહિ તે, અનુકૂળ.

अप्रतुल न० અનિર્વૃત્તિ—ઉત્કૃષ્ટ પરિમાણનો અભાવ.

अप्रतुल त्रि० ઉત્કૃષ્ટ તુલારહિત, ધનાદિની પ્રકૃષ્ટ તુલારહિત.

अप्रत्यक्ष त्रि० પ્રત્યક્ષ નહિ તે, અતીન્દ્રિય.

अप्रत्यय पु० અવિશ્વાસ, જ્ઞાનનો અભાવ.

अप्रत्यय त्रि० વિશ્વાસરહિત, જ્ઞાનશૂન્ય.

अप्रत्याख्येय त्रि० ત્યાગ ખંડન-કરવાને અશક્ય.

अप्रधान न० મુખ્ય નહિ તે, ગૌણ, મુખ્ય કર્મનું અંગ.

अप्रधान त्रि० ઉત્કૃષ્ટ નહિ તે, અમુખ્ય.

अप्रधृष्य त्रि० ઓળંગવાને અશક્ય, પરાભવ—તિરસ્કાર કરવાને અશક્ય.

अप्रपन्न त्रि० प्राप्त नहि थयेल, नहि आवेल, नहि मळेल.

अप्रबल त्रि० अत्यंत बळवान नहि ते, हीन-ओछा बळवाळुं.

अप्रभाव पु० प्रभावनो अभाव.

अप्रभाव त्रि० प्रभावशून्य.

अप्रमत्त त्रि० प्रमादी नहि ते, सावधान, दारु वगेरेथी प्रमादी नहि थयेल.

अप्रमत्त पु० विष्णु.

अप्रमय त्रि० अप्रमेय, प्रमाणातीत, जेनुं प्रमाण न थई शके ते.

अप्रमाण न० प्रमाज्ञानथी भिन्न भ्रम वगेरेने उत्पन्न करनार वाक्य वगेरे, प्रमाणनो अभाव.

अप्रमाद पु० प्रमादनो अभाव.

अप्रमाद त्रि० प्रमादशून्य.

अप्रमादिन् त्रि० प्रमाद विनानुं, सावधान.

अप्रमायुक्त त्रि० अपरिच्छेदक, परिच्छेदक नहि ते.

अप्रमित त्रि० अमाप, नहि प्राप्त थयेल, नहि मेळवेल.

अप्रमीय त्रि० अप्रमेय, प्रमाणातीत, प्रमाण करवाने अयोग्य.

अप्रमूर त्रि० अमूर्छित, मूर्च्छावाळुं नहि ते.

अप्रमृष्ट त्रि० नहि सहन करेल, नहि क्षमा करेल, नहि लूछेल, नहि जाणेल, अधृष्ट.

अप्रमृष्य त्रि० बाध करवाने अशक्य.

अप्रमेय त्रि० अमाप, अमुक आ प्रमाणे छे एम निश्चय करवाने अशक्य, जाणवाने अशक्य.

अप्रमेय न० परब्रह्म, तिरस्कार-पराभव करवाने अशक्य.

अप्रयत्न पु० प्रयत्ननो अभाव.

अप्रयत्न त्रि० प्रयत्नरहित,-प्रयासशून्य.

अप्रयुत त्रि० अमिश्रपणाथी मुक्त, अमिश्रपणाथी युक्त.

अप्रयोग पु० प्रयोगनो अभाव.

अप्रयुत्वन् त्रि० मिश्र थयेल.

अप्रलम्ब न० विलंबनो अभाव, शीघ्र, सत्वर.

अप्रलम्ब त्रि० शीघ्रतावाळुं, उतावळीयुं.

अप्रवर्त्तिन् त्रि० प्रवृत्तिशील नहि ते, संतत, अविच्छिन्न.

अप्रवीण त्रि० प्रवीण नहि ते.

अप्रवीत त्रि० उत्पन्न नहि थयेल, पासे नहि गयेल.

अप्रवीता स्त्री० अकामिना स्त्री, जेने छोकरुं न थयुं होय तेवी स्त्री.

अप्रवृत्त त्रि० प्रवृत्तिवाळुं नहि ते, निवृत्तिवाळुं.

अप्रवृत्ति स्त्री० प्रवृत्ति नहि ते, निवृत्ति.

अप्रवेद त्रि० दुर्लभ.

अप्रशस्त त्रि० नहि वखाणेल, हलकुं, दुष्ट, अधम, निन्दित.

अप्रसक्त त्रि० आग्रह विनानुं, असंबद्ध, प्रसंगवगरनुं.

अप्रसक्ति स्त्री० आग्रह नहि ते, अप्राप्ति, अप्रसंग, असंबंध.

अप्रसक्ति त्रि० अप्रसक्त शब्द जुओ.

अप्रसङ्ग पु० असंबंध, असंगति.

अप्रसङ्ग त्रि० असंबद्ध, असंगत.

अप्रसन्न त्रि० प्रसन्नतारहित, अस्वच्छ, चित्तनी प्रसन्नतावगरनुं स्फूर्तिहीन, असंतुष्ट.

अप्रसाद्य त्रि० प्रसन्न करवाने अशक्य-तीव्र कोपवाळुं.

अप्रसाह त्रि० दुःख वगेरेथी पराभव नहि करातुं. आत्मनिष्ठ, योगी.

अप्रसिद्ध त्रि० नहि उत्पन्न थयेल, नहि प्रसिद्धि पामेल, नहि सिद्ध थयेल.

अप्रसूत त्रि० वांझीयुं.

अप्रसृत त्रि० विस्तारशून्य, नहि फेलायेल.

अप्रस्तुत त्रि० ઉત્પન્ન નહિ થયેલ, કાર્ય સાધવામાં નહિ તત્પર થયેલ, નહિ આરંભેલ, નહિ સ્તુતિ કરેલ.

अप्रस्तुतप्रशंसा સ્ત્રી० તે નામનો એક અર્થાલંકાર.

अप्रहत त्रि० નહિ ખેડેલ ખેતર વગેરે.

अप्रहत न० એકાદ વખતે ધોયેલું નવું કીનારીવાળું બીલકુલ નહિ પહેરેલું શ્વેત વસ્ત્ર.

अप्रहन् त्रि० કાર્યનો નાશ નહિ કરનાર. કાર્યનો અનુગ્રાહક.

अप्राकृत त्रि० પ્રકૃતિના કાર્યથી ભિન્ન ઈશ્વરી લીલા વગેરે, સ્વભાવના સંબંધવાળું નહિ તે–અસામાન્ય મનુષ્ય વગેરે.

अप्राग्रय त्रि० શ્રેષ્ઠ નહિ તે, અધમ.

अप्राचीन त्रि० નવું, નવીન.

अप्राण त्रि० પ્રાણરહિત, મુડદું વગેરે.

अप्राण पु० સર્વથા પ્રાણશૂન્ય ઈશ્વર.

अप्राणिन् त्रि० પ્રાણી નહિ તે.

अप्राप्त त्रि० પ્રમાણાન્તરથી નહિ જાણેલ, નહિ પ્રાપ્ત થયેલ, નહિ આવેલ.

अप्राप्तकाल त्रि० જેનો સમય પ્રાપ્ત ન થયો હોય તે, વાદીનો એક દોષ.

अप्राप्तप्रापक पु० પ્રમાણાન્તરથી નહિ જાણેલાને જણાવનાર મીમાંસાપ્રસિદ્ધ શબ્દ, જેને પલોટવાની અવસ્થા પ્રાપ્ત નથી થઈ તેવો વાછરડો.

अप्राप्तव्यवहार त्रि० વ્યવહારયોગ્ય સમય જેનો પ્રાપ્ત ન થયો હોય તે.

अप्राप्ता સ્ત્રી० જેનો વિવાહસમય પ્રાપ્ત થયો નથી તેવી કુંવારી કન્યા.

अप्राप्ति त्रि० લાભશૂન્ય.

अप्राप्ति સ્ત્રી० પ્રાપ્તિ નહિ તે, અલાભ, અસંભવ.

अप्राप्य त्रि० નહિ પ્રાપ્ત કરવા યોગ્ય, દુર્લભ.

अप्रामाणिक त्रि० પ્રમાણથી અસિદ્ધ, પ્રમાણને નહિ જાણનાર.

अप्रामाण्य न० અપ્રમાણપણું, યથાર્થ બોધકતાનો અભાવ

अप्रामि त्रि० અહિંસિત, હિંસા નહિ કરેલ.

अप्रायु त्रि० અગંતા–નહિ જનાર.

अप्रायुस् त्रि० જેનું આયુષ લાંબુ ન હોય તે, ગતાયુષ નહિ તે.

अप्रिय न० પ્રિય નહિ તે, સ્વભાવથીજ દ્વેષપાત્ર દુઃખ, દુઃખસાધન વચન વગેરે.

अप्रियकर त्रि० પ્રિય નહિ કરનાર.

अप्रियंवद त्रि० અપ્રિય બોલનાર, કડવાં વાક્ય બોલનાર, કંટાળો ઉપજાવે તેવું બોલનાર.

अप्रियवचस् त्रि० ઉપરના અર્થ.

अप्रियवादिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.

अप्रिया સ્ત્રી० એક જાતનું માછલું, વહાલી નહિ તે.

अप्रीत त्रि० અસંતુષ્ટ.

अप्रीति સ્ત્રી० અસંતોષ, દુઃખ, કંટાળો.

अप्रीतिकर त्रि० પ્રીતિ નહિ કરનાર, અસંતોષ ઉપજાવનાર, કંટાળો ઉપજાવનાર.

अप्रेतराक्षसी સ્ત્રી० તુલસી.

अप्रेमन् पु० પ્રેમ નહિ તે–દ્વેષ.

अप्रौढ त्रि० પ્રૌઢ નહિ તે, વૃદ્ધ નહિ તે, ડાહ્યું નહિ તે.

अप्त्य त्रि० પ્રાપ્ત કરવા યોગ્ય.

अप्स त्रि० પાણીનો વિશેષ ગુણ રસ, રૂપ.

अप्सरःपति पु० ઈન્દ્ર.

अप्सरस् સ્ત્રી० બ० વ० અપ્સરાઓ, સમુદ્રમાંથી નીકળેલી સ્વર્ગની વેશ્યાઓ.

अप्सरस्तीर्थ न० તે નામનું એક તીર્થ.

अप्सरा સ્ત્રી० દિવ્ય રૂપવાળી સ્વર્ગની વેશ્યા.

अप्सरापति पु० ઈન્દ્ર.

अप्सरायमाणा સ્ત્રી० દેહની સુંદરતા વગેરેથી અપ્સરા સરખી કોઈ સ્ત્રી.

अप्सव पु० જળના રસથી રહિત-સમુદ્ર.
अप्सव्य पु० જળમાં થનાર.
अप्सस् त्रि० રૂપ, રૂપવાળું.
अप्सा त्रि० જળ આપનાર.
अप्सु त्रि० રૂપરહિત, ખરાબ રૂપવાળું-અસુર વગેરે.
अप्सुक्षित् त्रि० અંતરિક્ષમાં વસનાર દેવવર્ગ.
अप्सुचर त्रि० જળચર, જળજંતુ.
अप्सुज त्रि० જળમાં ઉત્પન્ન થયેલ, અંતરિક્ષમાં ઉત્પન્ન થયેલ.
अप्सुजा त्रि० ઉપરના અર્થ.
अप्सुजा पु० ઘોડો, નેતર.
अप्सुजित् त्रि० અંતરિક્ષમાં રહેલા અસુરોને જીતનાર.
अप्सुमत् त्रि० જળના સંબંધવાળું, યથેષ્ટ જળ મેળવનાર.
अप्सुयोग पु० જળમાં યોગ-સંબંધ.
अप्सुयोनि त्रि० જળમાં થનાર.
अप्सुयोनि पु० ઘોડો.
अप्सुषद् त्रि० જળમાં રહેલ અગ્નિ.
अप्सुषोम पु० જળથી ભરેલ એક યજ્ઞપાત્ર.
अप्सुसंशित पु० અંતરીક્ષ.
अफल त्रि० વાંઝીયું, ફળ વિનાનું વૃક્ષ, ધર્મનાં ફળરૂપ સુખ વગેરેથી રહિત, નિષ્ફળ, પ્રયોજનરહિત.
अफल पु० ઇન્દ્ર, તે નામનું એક ઝાડ, બકરો.
अफला स्त्री० એક જાતની કુંવાર, ભોંય આંબળી.
अफलाकांक्षिन् त्रि० કર્મના ફળની આકાંક્ષા ન રાખનાર.
अफलित त्रि० નહિ ફળેલ, વાંઝીયું વૃક્ષ વગેરે.
अफल्गु त्रि० નિઃસાર નહિ તે, સારવાળું.
अफुल्ल त्रि० પ્રફુલ્લ નહિ તે, નહિ ખીલેલું, કળીવાળું

अफेन त्रि० ફીણવિનાનું.
अफेन न० અફીણ.
अब् भ्वा० आत्म० सक० सेट् શબ્દ કરવો.
अबद्ध त्रि० અસંબદ્ધ, અન્વયરહિત, પરસ્પર વિરુદ્ધ વાક્ય, નહિ બંધાયેલ, મુક્ત.
अबद्धक त्रि० ઉપરના અર્થ.
अबद्धमुख त्रि० નહિ બંધાયલા મુખવાળું, અપ્રિય બોલનાર.
अबध पु० વધ-નાશનો અભાવ.
अबधा स्त्री० લીલાવતીમાં કહેલ ત્રિકોણ વગેરે ક્ષેત્રમાં લાંબો બન્ને બાજુમાં રહેલો ભાગ.
अबाधा स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
अबध्य त्रि० નાશ પમાડવાને અયોગ્ય, નહિ હિંસા કરવા યોગ્ય, ન મારવા યોગ્ય, અયોગ્ય વાક્ય.
अबन्धक न० તે નામનું એક જાતનું કરજ લેવું તે.
अबन्धक पु० તે નામે એક ઋષિ.
अबन्धुर त्रि० ઉંચું-નીચું નહિ તે, સારૂં નહિ તે, અસુંદર, કંટાળો ઉપજાવે એવું.
अबन्ध्य त्रि० સફળ, વાંઝીયું નહિં તે.
अबन्ध्य पु० ફળ સમયે ફળવાળું વૃક્ષ.
अबल न० બળનો અભાવ.
अबल त्रि० બળહીન, દુર્બળ.
अबल पु० તે નામે એક ઝાડ.
अबला स्त्री० સ્ત્રી.
अबलिमन् पु० રોગ વગેરેને લીધે શરીરની કૃશતા.
अबाध पु० બાધાનો અભાવ, પીડા નહિ તે, પ્રતિબંધ-અટકાયત નહિ તે.
अबाध त्रि० બાધાવિનાનું, પીડારહિત.
अबाधक त्रि० બાધકરહિત, અનુકૂલ, બાધરહિત.
अबाधित त्रि० બાધિત નહિ તે, યથાર્થ.

अबाध्य त्रि० બાધાને અયોગ્ય, નહિ અટકાવવા યોગ્ય.

अबाल त्रि० બાળક નહિ તે, પૂર્ણ, તરુણ.

अबांधव त्रि० બાંધવવિનાનું.

अबिन्धन पु० વડવાનલ, વાડવાગ્નિ.

अबुद्ध त्रि० બોધનો આશ્રય નહિ તે, બોધનો અવિષય.

अबुद्धि स्त्री० જ્ઞાનનો અભાવ, જેનું જે રૂપે જ્ઞાન હોવું જોઇએ તેવા જ્ઞાનનો અભાવ.

अबुद्धिपूर्वक त्रि० યથાર્થ બુદ્ધિપૂર્વક નહિ તે, જ્ઞાનપૂર્વક.

अबुध पु० ડાહ્યો નહિ તે, મૂર્ખ, અલ્પજ્ઞાની.

अबुध्य त्रि० જાણવાને અશક્ય.

अबुध्न न० મૂળશૂન્ય, મૂળરહિત-અંતરિક્ષ.

अबोध पु० બોધનો અભાવ, અજ્ઞાન.

अबोध त्रि० બોધરહિત-અજ્ઞાની.

अबोधगम्य त्रि० જ્ઞાનવડે જાણવાને અશક્ય.

अबोध्य त्रि० જાણવાને અશક્ય.

अब्ज त्रि० પાણીમાં ઉત્પન્ન થનાર.

अब्ज न० કમળ, કરોડની સંખ્યા, પાણીમાં ઉત્પન્ન થયેલ હરકોઇ પદાર્થ.

अब्ज पु० न० શંખ.

अब्ज पु० તે નામનું એક ઝાડ, ચંદ્ર, ધન્વંતરિ, કપૂર.

अब्जकर्णिका स्त्री० કમળની વચ્ચે રહેલ કમળનો એક અવયવ-કળી.

अब्जज पु० બ્રહ્મા, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ તે નામનો એક યોગ.

अब्जबांधव पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

अब्जभोग पु० શંખના અવયવ સરખા અવયવવાળું શંખલું, કમળકંદ.

अब्जयोनि पु० બ્રહ્મા.

अब्जवाहन पु० શંકર.

अब्जवाहना स्त्री० લક્ષ્મી દેવી.

अब्जस् न० રૂપ.

अब्जस्थित पु० બ્રહ્મા.

अब्जहस्त पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

अब्जा त्रि० પાણીમાં ઉત્પન્ન થનાર હરકોઈ પદાર્થ.

अब्जिनी स्त्री० કમળનો સમૂહ, કમળનો વેલો.

अब्जिनीपति पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

अब्द पु० મેઘ, તે નામનો એક પર્વત, મોથ, વર્ષ, સાલ.

अब्दप पु० વર્ષનો પતિ કોઈ ગ્રહ, મેઘનો રાજા ઇન્દ્ર.

अब्दपति पु० ઉપરનો અર્થ.

अब्दसार पु० મોથનો સાર-તત્વ-કપૂર.

अब्दवाहन पु० ઇન્દ્ર.

अब्दिमान् त्रि० જળ આપનાર મેઘ વગેરે.

अब्दुर्ग पु० ચોતરફ પાણીથી વીંટાયેલ કિલ્લો.

अब्दैवत पु० પાણી જેનો અધિષ્ઠાયક દેવ છે એવો કોઇ મંત્ર.

अब्दैवत न० પાણી જેનો અધિષ્ઠાયક દેવ છે એવું પૂર્વાષાઢા નક્ષત્ર.

अब्धि पु० સમુદ્ર, સરોવર.

अब्धिकफ पु० સમુદ્રનું ફીણ.

अब्धिज पु० ચંદ્ર, શંખ, અશ્વિની કુમાર દેવ.

अब्धिजा स्त्री० લક્ષ્મી દેવી.

अब्धिद्वीपा स्त्री० પૃથ્વી.

अब्धिनगरी स्त्री० સમુદ્રની પાસે આવેલી નગરી-દ્વારકા.

अब्धिनवनीतक पु० ચંદ્ર, કપૂર.

अब्धिफेन पु० સમુદ્રનું ફીણ.

अब्धिमण्डुकी स्त्री० જેમાં મોતી પાકે છે તે સમુદ્રની છીપ.

अब्धिशय पु० વિષ્ણુ, નારાયણ.

अब्धिशयन पु० ઉપરનો અર્થ.

अब्धयग्नि पु० વડવાનલ, વડવાગ્નિ.

अब्भक्ष त्रि० પાણીનોજ માત્ર આહાર કરનાર.

अब्भक्ष पु० એક જાતનો સર્પ.

अभ्र न० મેઘ. નાગરમોથ. અભ્રક ધાતુ. આકાશ.

अभ्रंलिह पु० અત્યંત ઉચ્ચું. અતિશય ઉંચું પર્વતનું શિખર વગેરે.

अभ्रक पु० અભ્રક ધાતુ.

अभ्रङ्कष त्रि० અત્યંત ઉચ્ચું.

अभ्रङ्कष पु० વાયુ.

अभ्रपुष्प न० પાણી.

अभ्रपुष्प पु० નેતરનું ઝાડ.

अभ्रमातङ्ग पु० ઇન્દ્રનો ઐરાવત હાથી.

अभ्रमु स्त्री० ઐરાવત હાથીની સ્ત્રી–પૂર્વ દિશાની હાથણી.

अभ्रमुवल्लभ पु० ઐરાવત હાથી.

अभ्ररोहम् पु० વૈડૂર્ય મણિ.

अभ्रोत्थ पु० વીજળીનો અગ્નિ.

अभ्रोत्थ न० વજ્ર.

अभ्रि स्त्री० લાકડાની કોદાળી.

अभ्रिय त्रि० મેઘમાં થનાર.

अब्रह्मचर्य त्रि० બ્રહ્મચર્યવિનાનું.

अब्रह्मचर्य न० બ્રહ્મચર્યનો અભાવ.

अब्रह्मण्य न० બ્રાહ્મણ કર્મને અયોગ્ય હિંસાદિ કર્મ, હિંસાદિવિષયક વચન.

अब्राह्मण पु० બ્રાહ્મણ નહિ તે,નીચ બ્રાહ્મણ.

अब्रूकृत न० કંઇ કહેવાને અટકાવનાર થુંકસહિત પાણીનો કોગળો.

अब्लिङ्ग त्रि० જળરૂપ અર્થનો પ્રકાશક કોઇ મંત્ર–સૂક્ત વગેરે.

अभक्त त्रि० ભક્ત નહિ તે, અસેવક, વિભાગ નહિ કરેલ, જૂદું નહિ કરેલ.

अभक्ति स्त्री० ભક્તિનો અભાવ.

अभक्ति त्रि० ભક્તિરહિત.

अभक्षण न० ભક્ષણનો અભાવ, ભક્ષણની નિવૃત્તિ.

अभक्ष्य त्रि० ભક્ષણ કરવાને અયોગ્ય.

अभग्न त्रि० નહિ ભાગેલ.

अभङ्ग पु० ભંગનો અભાવ, નહિ નાસવું તે, તે નામનો એક શબ્દાલંકાર.

अभङ्ग त्रि० ભંગરહિત

अभङ्गुर त्रि० ભાંગી ન જાય તેવું, સ્થિર.

अभद्र न० દુ:ખ, અમંગલ, અકલ્યાણ.

अभद्र त्रि० દુ:ખ–અમંગલ–અકલ્યાણનું સાધન અથવા આશ્રય.

अभय न० ભયનો અભાવ, સુગંધી-વાળો–ખસ, રક્ષણ.

अभय पु० પરમાત્મા, આત્મનિષ્ઠ પુરુષ, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક યોગ, કરીશ મા એમ કહી ઉંચો કરેલો પહોળો હાથ.

अभय त्रि० ભયરહિત, સર્વ પ્રકારના પરિગ્રહથી રહિત.

अभयकृत् त्रि० ભયંકર નહિ તે, સૌમ્ય.

अभयङ्कर त्रि० ઉપરના અર્થ.

अभयजात पु० તે નામનો એક મુનિ.

अभयडिण्डिम पु० નિર્ભયતાને માટે વગાડાતું રણસંગ્રામનું એક નગારૂં.

अभयद त्रि० અભય આપનાર, રક્ષણ કરનાર.

अभयदक्षिणा स्त्री० રક્ષણ પામેલાએ રક્ષણ કરનારાને અપાતી - દક્ષિણા, અભયદાન.

अभयमुद्रा स्त्री० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક મુદ્રા.

अभयवाच् स्त्री० અભયદાન માટે ' ડરીશ મા ' એમ કહેવાતી વાણી.

अभया स्त्री० હરડે, દુર્ગા દેવી.

अभयाद्य पु० વૈદ્યકશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ અભયાદિ મોદક–લાડુ.

अभव पु० જન્મનો અભાવ, વિનાશ, મોક્ષ, શિવ નહિ તે.

अभव्य त्रि० દુષ્ટ ભાગ્યવાળું
अभव्य न० અમંગલ, દુષ્ટ ભાગ્ય
अभाग पु० ભાગ નહિ તે.
अभाग त्रि० જેનો ભાગ ન હોય તે.
अभागिन त्रि० ભાગનો અધિકારી નહિ તે, અભાગીયું.
अभाग्य न० દુષ્ટ ભાગ્ય.
अभाग्य त्रि० દુષ્ટ ભાગ્યવાળું.
अभाजन न० આધાર નહિ તે, અપાત્ર.
अभार्य्य पु० સ્ત્રી વિનાનો, નૈષ્ઠિક બ્રહ્મચારી વગેરે.
अभाव पु० હોવાપણું નહિ તે, મરણ, અસત્તા, મીમાંસક વગેરેએ કહેલું એક પ્રમાણ.
अभाव त्रि० અલંકારશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ રતિ વગેરે સ્થાયી ભાવરહિત, સ્નેહરૂપ ભાવથી રહિત, મિથ્યાભૂત પદાર્થ.
अभावनीय त्रि० ચિંતવવાને અશક્ય, ઉત્પન્ન કરવાને અશક્ય.
अभावसंपत्ति स्त्री० મિથ્યાભૂતની સંપત્તિ, મિથ્યાભૂત પદાર્થના જ્ઞાનમાં અધ્યાસ–એટલે છીપમાં જેમ રૂપાની બુદ્ધિ.
अभाषण न० ભાષણ નહિ તે, મૌન.
अभि अव्य० તરફ, પાસે, કોઇ પ્રકાર પામેલાનું દ્યોતન, સંમુખપણું, વારંવાર, લક્ષણ, ચોતરફ, ઘર્ષણ, પૂજન, અત્યંતના અર્થમાં, ઇચ્છા, માધુર્ય, અભિરૂપ, આહારમાં કે સ્વાધ્યાયમાં વપરાય છે.
अभिक त्रि० કામુક, કામની અભિલાષાવાળું.
अभिकांक्षा स्त्री० અભિલાષ, ઇચ્છા.
अभिकांक्षित त्रि० ઇચ્છેલ.
अभिकांक्षिन् त्रि० અભિલાષા-ઇચ્છાવાળું.
अभिकाम त्रि० અભિલાષ કરતું, ઇચ્છા કરતું.
अभिकाम पु० અભિલાષ, ઇચ્છા.
अभिक्रम पु० આરંભ, શરૂઆત, ચઢવું તે, યુદ્ધ માટે શત્રુ સામે પ્રયાણ, આરંભેલ, યુદ્ધ.
अभिक्रन्दन त्रि० સંમુખપણે કરનાર.
अभिक्लृप्त त्रि० સંપન્ન, તૈયાર કરેલ, અભિપ્રકાશિત.
अभिक्रतु पु० બળવાન.
अभिक्रान्ति स्त्री० अभिक्रम શબ્દ જુઓ.
अभिक्रान्तिन् त्रि० આરંભ કરનાર.
अभिक्रामम् अव्य० દબાવીને, આરંભ કરીને, સન્મુખ જઇને.
अभिक्रोश पु० ગાળો ભાંડવી તે, નિન્દા.
अभिक्रोशक त्रि० નિંદા કરનાર, ગાળો ભાંડનાર અપવાદ મૂકનાર.
अभिक्षत्तृ त्रि० હિંસા કરનાર.
अभिक्षद त्रि० હિંસા કરનાર.
अभिख्या स्त्री० નામ, શોભા, કીર્તિ, ચોતરફ પ્રસિદ્ધિ, માહાત્મ્ય, ચોતરફ જનાર, પ્રસિદ્ધ.
अभिख्यातृ त्रि० કથા કહેનાર, કહેનાર, સામે જનાર, સામે જોનાર.
अभिगत त्रि० અનુકૂલપણે પ્રાપ્ત થયેલ, સેવેલ, સામે ગયેલ, પાસે ગયેલ.
अभिगन्तव्य त्रि० સામે જવા યોગ્ય, સેવવા યોગ્ય, પાસે જવા યોગ્ય.
अभिगन्तृ त्रि० યુદ્ધ માટે સામે જનાર, અનુકૂલપણે જનાર, પાસે જનાર.
अभिगम पु० સામે જવું, અનુકૂલપણે જવું, પાસે જવું.
अभिगमन न० ઉપરના અર્થ.
अभिगम्य त्रि० સામે જવાને શક્ય, પાસે જવાને શક્ય.
अभिगम्य अव्य० સામે જઇને, પાસે જઇને.
अभिगर पु० ચોતરફથી સ્તુતિ.
अभिगामिन् त्रि० अभिगन्तृ શબ્દ જુઓ.

अभिगीत त्रि० અનુકૂલતા માટે સ્તુતિ કરેલ, સામેથી ગયેલ, પાસે ગયેલ.

अभिगुप्ति स्त्री० ચોતરફથી રક્ષણ.

अभिगूर्ण त्रि० કહેલ, સામે ઉગામેલ.

अभिगूर्त त्रि० કહેલ.

अभिगूर्ति स्त्री० સતત સંકલ્પ.

अभिगृहीतपाणि त्रि० અનુકૂલતા માટે જેણે બે હાથ જોડ્યા હોય તે.

अभिगोप्तृ त्रि० ચોતરફથી રક્ષા કરનાર.

अभिग्रस्त त्रि० દબાયેલ, ચોતરફથી ઘેરાયેલ, કોળીયો કરેલ.

अभिग्रह पु० લૂંટ, હરણ, ચઢાઈ, સામે ઉદ્યમ કરવો, ગૌરવ, યુદ્ધ.

अभिग्रहण न० ઉપરના અર્થ.

अभिघर्षण न० પરસ્પર સંયોગથી ઘસારો, મર્દન.

अभिघात पु० મૂળમાંથી નાશ કરવો, મારવું, એક જાતનો સંયોગ, પીડા કરવી.

अभिघात त्रि० અભિઘાતવાળું.

अभिघातक त्रि० શત્રુ, અભિઘાત નામનો સંયોગ કરનાર, મૂળમાંથી નાશ કરનાર.

अभिघाति पु० શત્રુ.

अभिघातिन् त्रि० अभिघातक શબ્દ જુઓ.

अभिघार पु० અગ્નિમાં ચોતરફથી ઘી વગેરે નાખવું, ઘી વગેરેનો એક સંસ્કાર.

अभिघारण न० ઉપરના અર્થ.

अभिचक्षण त्रि० ચોતરફથી વિચક્ષણ, સર્વ કામમાં કુશળ.

अभिचर त्रि० નોકર, સેવક.

अभिचरण न० શત્રુને મારવા માટે કરેલ શ્યેનયાગ વગેરે આભિચારિક પ્રયોગ.

अभिचरणीय त्रि० જેની સામે આભિચારિક પ્રયોગ કરવો જોઈએ તેવો શત્રુ વગેરે.

अभिचार पु० શત્રુના વધ માટે કરવામાં આવતો કોઈ પ્રયોગ.

अभिचारकल्प पु० અથર્વવેદની અંદર આવતો એક ગ્રંથ.

अभिचारिन् त्रि० શત્રુના વધ માટે મંત્રતંત્રાદિ પ્રયોગ કરનાર.

अभिचैद्य अव्य० શિશુપાલ સામે.

अभिच्छाय त्रि० છાયાને પામેલ, છાયા–સન્મુખ પ્રાપ્ત થયેલ.

अभिच्छाय अव्य० છાયા સામે, છાયા તરફ.

अभिजन पु० કુળ, કુટુંબ, જન્મભૂમિ, પોતાના બાપદાદાઓ જ્યાં વસ્યા હોય તે સ્થાન, કીર્તિ, કુળમાં શ્રેષ્ઠ.

अभिजात त्रि० કુળવાન, પંડિત, શ્રેષ્ઠ, મનોહર.

अभिजाति स्त्री० ઉત્તમ કુળમાં ઉત્પન્ન થવું તે.

अभिजित त्रि० સામે થઈને શત્રુઓને જીતનાર, સર્વતરફથી જયનું સાધન.

अभिजित् पु० न० તે નામનો એક યજ્ઞ, દિવસનું આઠમું મુહૂર્ત, તે નામનું એક નક્ષત્ર, અતિરાત્ર નામનો યાગ વગેરે.

अभिजिन पु० મધ્યરાત્રિનું મુહૂર્ત.

अभिजिति स्त्री० સર્વ તરફથી વિજય.

अभिज्ञ त्रि० ડાહ્યું, પંડિત, જ્ઞાતા–જાણનાર ચેતન.

अभिज्ञा स्त्री० પ્રથમ ઉત્પન્ન થયેલું જ્ઞાન, સંસ્કારની સાથે ઇન્દ્રિયના સંબંધથી ઉત્પન્ન થનાર પ્રત્યભિજ્ઞારૂપ જ્ઞાન.

अभिज्ञात त्रि० જાણેલ, ઓળખેલ.

अभिज्ञान न० ચિન્હ, નિશાની, તે આ છે એવા પ્રકારનું જ્ઞાન.

अभिज्ञानशाकुन्तला स्त्री० કવિ કાલીદાસે કરેલું તે નામનું એક નાટક.

अभिज्ञु त्रि० સન્મુખ સ્થાપેલા ઢીંચણવાળું.

अभितराम अव्य० અતિશય સન્મુખપણું, અતિશય સામે.

अभितस् अव्य० સામે, પાસે, સમગ્રપણું, બન્ને તરફ, સત્વર.
अभिताप પુ૦ અત્યંત સંતાપ.
अभिताम्र પુ૦ અત્યંત લાલ રંગ.
अभिताम्र त्रि० અત્યંત લાલ રંગવાળું.
अभितोमुख त्रि० ચારે તરફ મુખવાળું, ચોતરફ.
अभिदर्शन ન૦ સન્મુખ દર્શન.
अभिद्रा સ્ત્રી૦ નાસી જવું, ચિંતન, સ્મરણ.
अभिदिप्सु त्रि० પરાભવ કરવાની ઇચ્છાવાળું.
अभिद्रव પુ૦ વેગથી જવું.
अभिद्रवण ન૦ વેગથી જવું.
अभिद्रुह् त्रि० દ્રોહ કરનાર, અપકાર કરનાર.
अभिद्रोह પુ૦ ગાળ, નિંદા, અનિષ્ટ ચિંતન, અપકાર.
अभिधर्षण ન૦ પીડવું, નીચોવવું, ઠોકવું, ભૂત વગેરેનો આવેશ, વળગાડ.
अभिधर्षण પુ૦ રાક્ષસ.
अभिधा સ્ત્રી૦ કહેવું, શબ્દમાં રહેલી અર્થબોધમાં કારણરૂપ એક શક્તિ, શબ્દમાં રહેલી ભાવના, નામ, સંજ્ઞા.
अभिधान ન૦ કહેવું, નામ, નિઘંટુ, કોષ.
अभिधानी સ્ત્રી૦ દોરી.
अभिधामूला સ્ત્રી૦ અલંકારશાસ્ત્રીઓએ માનેલી તે નામની એક શક્તિ-વ્યંજના.
अभिधायक त्रि० વાચક શબ્દ, તે તે શબ્દનો ઉચ્ચાર કરનાર.
अभिधायिन् त्रि० કહેનાર, શબ્દનો પ્રયોગ કરનાર.
अभिधावक त्रि० વેગથી સામે જનાર.
अभिधित्सा સ્ત્રી૦ કહેવાની ઇચ્છા, વિવક્ષા.
अभिधिप्सु त्रि० अभिदिप्सु શબ્દ જુઓ.
अभिधृष्णु त्रि० અત્યંત તિરસ્કાર કરનાર.
अभिधेय त्रि० કહેવાયોગ્ય.
अभिधेय પુ૦ વાચ્યાર્થ-સંકેતવાળો શબ્દાર્થ.
अभिध्या સ્ત્રી૦ પારકું ધન હરી લેવાની ઇચ્છા, ગ્રહણ કરવાની ઇચ્છા, વિષયપ્રાર્થના, ચિંતન.
अभिध्यातव्य त्रि० સતતચિંતન કરવાયોગ્ય.
अभिध्यान ન૦ अभिध्या શબ્દ જુઓ, સતતચિંતન.
अभिनद्ध त्रि० સર્વ તરફથી બંધાયેલ.
अभिनन्द પુ૦ સંતોષ, આનંદ, પ્રશંસા, અલ્પ સુખ.
अभिनन्द त्रि० સંતોષ ઉપજાવનાર, પ્રોત્સાહનપૂર્વક પ્રેરણા કરનાર, વખાણ કરનાર.
अभिनन्दन ન૦ સંતોષ, સંતોષમાટે વખાણ.
अभिनन्दन त्रि० સંતોષ ઉપજાવનાર, પ્રોત્સાહન માટે પ્રેરણા કરનાર, પ્રશંસા કરનાર.
अभिनन्दन પુ૦ તે નામે ચોથા જૈન-તીર્થંકર.
अभिनन्दनीय त्रि० પ્રશંસા કરવા યોગ્ય, પ્રોત્સાહનપૂર્વક પ્રેરણા કરવા યોગ્ય.
अभिनन्दा સ્ત્રી૦ ઇચ્છા, ઉમેદ.
अभिनन्दित त्रि० પ્રશંસા કરેલ, અનુમોદનપૂર્વક ઉત્સાહિત કરેલ.
अभिनन्दिन् त्रि० સંતોષી, અનુમોદનપૂર્વક ઉત્સાહ આપનાર.
अभिनन्द्य त्रि० પ્રશંસા કરવા યોગ્ય.
अभिनन्द्य અવ્ય૦ વખાણીને, પ્રશંસા કરીને.
अभिनम्र त्रि० સામે નમેલ, પાસે નમેલ.
अभिनय પુ૦ મનમાં રહેલા અભિપ્રાયને જણાવનાર ચેષ્ટા વગેરે, હાવભાવ, રૂપક વગેરે દૃશ્ય કાવ્ય.
अभिनव પુ૦ અનુકૂલતાને માટે સ્તુતિ.
अभिनव त्रि० નવું.
अभिनवतामरस ન૦ તે નામે બાર અક્ષરના ચરણનો એક છંદ, નવું-તાજું કમળ.
अभिनवोद्भिद् પુ૦ અંકુર.
अभिनवोद्भिद પુ૦ અંકુર.

अभिनहन न० ચોતરફથી બાંધવું, મજબૂત બાંધવું.

अभिनिधन त्रि० વિનાશોન્મુખ, નાશની તૈયારી પર આવેલું.

अभिनिधन अव्य० નાશ અથવા અંત-સમાપ્તિની સામે.

अभिनिधान न० સન્મુખ સ્થાપન, સામે સ્થાપવું.

अभिनिर्मुक्त त्रि० સાયંકાળે નિદ્રાને લીધે તે સમયનું કામ જેણે છોડયું હોય તે.

अभिनिर्याण न० યુદ્ધ માટે નીકળવું તે.

अभिनिर्वृत्त त्रि० ઉત્પન્ન થયેલ, નીપજેલ

अभिनिर्वृति स्त्री० ઉત્પન્ન થવું, ઉપજવું, નીપજવું.

अभिनिवर्त पु० ચોતરફથી નિવૃત્તિ.

अभिनिवर्त अव्य० ફરી ફરી-વારંવાર નિવૃત્તિ પામીને.

अभिनिवर्तन न० ચોતરફથી નિવૃત્તિ.

अभिनिविष्ट त्रि० અભિનિવેશવાળું,આગ્રહ-વાળું, ચિન્તાથી વ્યગ્ર.

अभिनिवेश पु० આગ્રહ,એકપ્રકારનું અજ્ઞાન, યોગશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક ક્લેશ, આસક્તિ.

अभिनिवेशिन् त्रि० આગ્રહવાળું, અનુ-રાગ-સ્નેહવાળું.

अभिनिष्कारिन् त्रि० સમગ્ર રીતે સંપૂ-ર્ણ કરનાર.

अभिनिष्क्रम पु० સામે નીકળવું, પાસે નીકળવું.

अभिनिष्क्रमण न० ઉપરના અર્થ.

अभिनिष्क्रान्त त्रि० સામે નીકળેલ, પાસે નીકળેલ, બહાર નીકળેલ.

अभिनिष्टान पु० વિસર્ગ, અક્ષર.

अभिनिस्तान पु० શબ્દ.

अभिनिष्पतन न० સામે નીકળવું, બહાર પડવું.

अभिनिष्पत्ति स्त्री०સંપત્તિ, સિદ્ધિ, ઉત્પત્તિ

अभिनिष्पन्न त्रि० સંપન્ન, સિદ્ધ, ઉત્પન્ન થયેલ.

अभिनीत त्रि० ન્યાયવાળું, યુક્ત, સુશોભિત, શણગારેલ, પૂજેલ ક્રોધી, સામે પહોંચાડેલ, સામે લઈ જવાયેલ.

अभिनीति स्त्री० પ્રિયવાક્ય વગેરેથી યુક્ત યુક્તિ, સામે લઇ જવું-પહોંચાડવું, રૂપ વગેરેનું દેહ વગેરેથી અનુકરણ.

अभिनीति अव्य० નીતિસન્મુખપણું.

अभिनेतव्य त्रि० શરીરની ચેષ્ટા વગેરેથી અનુકરણ કરવા યોગ્ય, ભજવવા યોગ્ય, સામે પ્રાપ્ત કરવા-લઈ જવા યોગ્ય.

अभिनेतव्य न० આવશ્યક અભિનય-શરીરની ચેષ્ટા વગેરે.

अभिनेतृ त्रि० નાટકમાં પાઠ ભજવનાર એક્ટર વગેરે.

अभिनेय त्रि० શરીરની ચેષ્ટા વગેરેથી અનુકરણ કરવા યોગ્ય, ભજવવા યોગ્ય, સામે પ્રાપ્ત કરવા-લઇ જવા યોગ્ય.

अभिन्न त्रि०એકતા પામેલ નહિ, ચીરાયેલ, નહિ ભેદેલ-પાડેલ, નહિ ફાટેલ.

अभिन्नपुट पु० નવું કુંપળ.

अभिन्यास पु० વૈદ્યકના સુશ્રુત ગ્રંથમાં કહેલો એક જાતનો તાવ.

अभिपत्ति स्त्री० નિષ્પત્તિ, સિદ્ધિ.

अभिपन्न त्रि० અપરાધવાળું, આપત્તિમાં આવેલ, સ્વીકારેલ, સામે ગયેલ.

अभिपित्व न० સામે પડવું, આવવાનો સમય, ઇચ્છેલાની પ્રાપ્તિ, ચોતરફથી પ્રાપ્તિ, સામે જવા યોગ્ય, સામે પડવા યોગ્ય. સામે પ્રાપ્ત થયેલો સમય.

अभिपुष्प पु० ચોતરફ ફૂલવાળું ઝાડ.

अभिपूरण न० અભ્યાસને લીધે ચોતરફથી પૂરવું-ભરવું.

अभिप्रज्ञा स्त्री० સતત ચિંતન.

अभिप्रणयन न० વેદવિધિથી અગ્નિ વગેરેનો સંસ્કાર.

अभिप्रणीत त्रि० સર્વ તરફથી વેદવિધિથી સંસ્કારી કરેલ અગ્નિ વગેરે.

अभिप्रमुर् स्त्री० જુહૂ નામનું યજ્ઞપાત્ર.

अभिप्रवर्तन न० સર્વ તરફથી પ્રવૃત્તિ, સર્વ તરફથી પ્રવૃત્તિ સંપાદન કરવી તે.

अभिप्रातर् अव्य० અત્યંત પ્રાતઃકાળ–મોટું પરોઢીયું.

अभिप्राप्ति स्त्री० સન્મુખ પ્રાપ્તિ.

अभिप्राय पु० આશય, સામે જનાર, વિષ્ણુ.

अभिप्री त्रि० સર્વ તરફથી તૃપ્ત કરનાર.

अभिप्रेत त्रि० ઇચ્છેલ.

अभिप्रेत्य अव्य० ઉદ્દેશીને.

अभिप्रेप्सु त्रि० મેળવવવા ઇચ્છનાર, પ્રાપ્ત થવા ઇચ્છનાર.

अभिप्रोक्षण न० સર્વ તરફ છાંટવું–એક જાતનો સંસ્કાર.

अभिप्लव पु० તે નામનો એક આદિત્ય, એક યજ્ઞ, ઉપદ્રવ, ચોતરફ કૂદવું.

अभिप्लुत त्रि० સર્વ તરફ વ્યાપેલ, ચોતરફ છાંટેલ, ચોતરફ કૂદેલ.

अभिभङ्ग त्रि० ભંગનું કારણ, ભાંગી પડવાના સ્વભાવવાળું.

अभिभङ्ग पु० સર્વ તરફથી ભંગ, ચોતરફથી અપમાન.

अभिभव पु० પરાજય, તિરસ્કાર, અનાદર, રોગ વગેરેથી શરીરના અવયવોનું જડ થવું.

अभिभवन न० ઉપરના અર્થ, રોગ વગેરેથી જ્ઞાનનો રોધ.

अभिभवितृ त्रि० તિરસ્કાર કરનાર, પરાજય કરનાર, જડત્વ કરનાર, અનાદર કરનાર.

अभिभा स्त्री० अभिभव શબ્દ જુઓ.

अभिभार त्रि० અત્યંત ભારવાળું, અતિશય ભારે.

अभिभावक त्रि० તિરસ્કાર કરનાર, પરાજય કરનાર, જડપણું કરનાર.

अभिभाविन् त्रि० ઉપરના અર્થ.

अभिभावुक त्रि० अभिभवितृ શબ્દ જુઓ.

अभिभाषण न० સામે કહેવું.

अभिभाषिन् त्रि० સામે કહેનાર, ભાષણ કરનાર.

अभिभू त्रि० अभिभावक શબ્દ જુઓ.

अभिभूत त्रि० શું કરવું એના જ્ઞાનથી શૂન્ય, પરાભવ પામેલ, તિરસ્કાર પામેલ, હારેલ, જડ થયેલ.

अभिभूति स्त्री० પરાભવ, અપમાન,

अभिभूति त्रि० अभिभावक શબ્દ જુઓ.

अभिभूय न० સર્વ તરફથી થવું.

अभिभूय अव्य० તિરસ્કાર કરીને.

अभिभूवन् त्रि० अभिभावक શબ્દ જુઓ.

अभिमत त्रि० અભિમાનના વિષયરૂપ થયેલ, માનેલ, સ્વીકારેલ, ઇચ્છેલ.

अभिमति स्त्री० અભિમાન, મિથ્યા જ્ઞાન, આદર, સન્માન, ઇચ્છા.

अभिमनस् त्रि० કર્તવ્યમાં તત્પર મનવાળું.

अभिमन्तव्य त्रि० જાણવા યોગ્ય, માનવા યોગ્ય, અભિમાનથી વિષયરૂપ કરવા યોગ્ય.

अभिमन्तृ त्रि० અભિમાની, સન્માન કરનાર, આદર આપનાર.

अभिमन्तोस् अव्य० અભિમાનથી વિષયરૂપ કરવાને.

अभिमन्त्र न० મીમાંસામાં કહેલ મંત્રપૂર્વક કરવામાં આવતો એક સંસ્કાર.

अभिमंत्रण न० નોતરવું, તેડવું, મસલત ચલાવવી, મંત્રપૂર્વક સંસ્કાર કરવો.

अभिमंत्र्य अव्य० નોતરીને, તેડીને, મસલત ચલાવીને, મંત્રપૂર્વક સંસ્કાર કરીને.

अभिमन्थ पु० એક જાતનો આંખનો રોગ, અત્યંત મંથન કરવું, વલોવવું.

अभिमन्यु पु० તે નામનો અર્જુનનો એક પુત્ર.

अभिमर પુ० યુદ્ધ, ભય, વધ, નાશ, બંધન, પોતાનું સૈન્ય, ધનની આશાથી પ્રાણુની દરકાર રાખ્યા વિના હાથી કે પાળા સામે લડવા તૈયાર થવું.

अभिमर्द પુ० ચૂર્ણ કરવું, પીલવું, પીસવું, ચોળવું, યુદ્ધ, દારૂ.

अभिमर्द ત્રિ० મર્દન કરનાર.

अभिमर्दन ન० अभिमर्द પુ० જુઓ.

अभिमर्श પુ० સ્પર્શ, પરાભવ.

अभिमर्शक ત્રિ० સ્પર્શ કરનાર, પરાભવ કરનાર.

अभिमर्शन ન० अभिमर्श શબ્દ જુઓ.

अभिमर्ष પુ० अभिमर्श શબ્દ જુઓ.

अभिमर्षक ત્રિ० अभिमर्शक શબ્દ જુઓ.

अभिमर्षण ન० अभिमर्श શબ્દ જુઓ.

अभिमाति સ્ત્રી० મારનાર, ઘાત કરનાર.

अभिमाति પુ० શત્રુ.

अभिमातिन् પુ० શત્રુ.

अभिमातिषाह् ત્રિ० શત્રુને જીતનાર.

अभिमातिषाह ત્રિ० ઉપરનો અર્થ.

अभिमान પુ० અભિમાન, મિથ્યા ગર્વ, પ્રણય-સ્નેહ, હિંસા, ગર્વ, સ્વરૂપજ્ઞાન, મિથ્યાજ્ઞાન, શૃંગાર રસની એક અવસ્થા, વૈરનો બદલો લેવો તે.

अभिमानित ત્રિ० અભિમાની, ગર્વિષ્ઠ.

अभिमानित ન० સુરત-મૈથુન-કામક્રીડા.

अभिमानिता સ્ત્રી० અભિમાનીપણું.

अभिमानित्व ન० અભિમાનીપણું.

अभिमानिन् ત્રિ० ગર્વિષ્ઠ, અભિમાની, પ્રણયકોપ વગેરેથીયુક્ત, મિથ્યાજ્ઞાનયુક્ત.

अभिमानिन् પુ० સૌત્ય નામના મનુનો એક પુત્ર.

अभिमानुक ત્રિ० અભિમાનશીલ.

अभिमाय ત્રિ० શું કરવું એમાં મૂઢ થયેલ.

अभिमिह्य ત્રિ० જેની સામે મળ-મૂત્રનો ત્યાગ કરાય તે.

अभिमेह्य ત્રિ० ઉપરનો અર્થ.

अभिमुख ત્રિ० સન્મુખ થયેલ, સામે થયેલ, તત્પર થયેલ.

अभिमुख અવ્ય० મુખ સામે,

अभिमुखता સ્ત્રી० સન્મુખપણું.

अभिमुखत्व ન० ઉપરનો અર્થ.

अभिमुखीकरण ન० વ્યાકરણમાં કહેલ સંબોધન.

अभिमुखीभाव પુ० સામે થવું, સન્મુખ થવું, કાર્યની અનુકૂલતા, તે તે ક્રિયામાં ઉદ્યમ.

अभिमृष्ट ત્રિ० સ્પર્શ કરેલ, પરાભવ કરેલ, મળેલ, મિશ્ર થયેલ, સાફ કરેલ.

अभिमेथक ત્રિ० સર્વની પ્રાપ્તિનું સાધન કોઇ વાક્ય.

अभिम्लात ત્રિ० સર્વ તરફથી કરમાયેલ.

अभियाचन ન० સન્મુખ પ્રાર્થના, સામે માગણી.

अभियाति પુ० શત્રુ.

अभियाति સ્ત્રી० યુદ્ધ માટે સામે જવું.

अभियातिन् ત્રિ० શત્રુ.

अभियातृ પુ० શત્રુ.

अभियातृ ત્રિ० સામે જનાર.

अभियायिन ત્રિ० સામે જનાર.

अभियुक्त ત્રિ० વિદ્વાન, બીજાઓએ રોકેલ, ઘેરેલ, વ્યવહારવિષયમાં આસક્ત, પ્રતિવાદી, સામે ચઢાઈ કરેલ, અત્યંત વૃદ્ધ એવો હિતૈષી.

अभियुक्तता સ્ત્રી० અશક્તિ, ઉદ્યમ, તહોમત, ગુન્હા વગેરેનુ કામ ચલાવવું, વિદ્વત્તા.

अभियुग्वन् ત્રિ० અભિયોક્તા-યોજનાર.

अभियुज्वन् ત્રિ० ઉપરનો અર્થ.

अभियुज् ત્રિ० અભિયોક્તા.

अभियोक्तव्य ત્રિ० નિષેધ કરવા યોગ્ય, પ્રતિવાદી, સામે યોજવા યોગ્ય.

अभियोक्तृ ત્રિ० વ્યવહારમાં અપરાધની યોજના કરનાર વાદી-ફર્યાદી, યુદ્ધ માટે ચઢાઇ કરનાર.

अभियोग પુ॰ ફરીઆદ, યુદ્ધ માટે ચઢાઈ, સોગંદ, ઉદ્યોગ, આગ્રહ, અપકાર કરવાની ઇચ્છાથી રોકવું.

अभियोगिन् ત્રિ॰ ફરીઆદ કરનાર, યુદ્ધ માટે ચઢાઇ કરનાર. આગ્રહવાળું, અભિનિવેશવાળું, યોજના કરનાર.

अभियोजन ન॰ અત્યંત યોજવું, યોજેલાને દૃઢ કરવા માટે ફરી યોજવું.

अभिरक्षण ન॰ સર્વ તરફથી રક્ષણ.

अभिरक्षा સ્ત્રી॰ ઉપરનો અર્થ.

अभिरक्षित ત્રિ॰ સર્વ તરફથી રક્ષેલ.

अभिरक्षितृ ત્રિ॰ સર્વ તરફથી રક્ષા કરનાર.

अभिरत ત્રિ॰ અત્યંત આસક્ત.

अभिरति સ્ત્રી॰ અત્યંત આસક્તિ.

अभिरम्य ત્રિ॰ મનોરમ, સુંદર.

अभिराज ત્રિ॰ અધિક તેજસ્વી, અધીશ્વર.

अभिराद्ध ત્રિ॰ સેવેલ.

अभिराम ત્રિ॰ સુંદર, પ્રિય, મનોહર,

अभिरुचि સ્ત્રી॰ અત્યંત રૂચિ, પ્રીતિ.

अभिरूप પુ॰ શિવ, વિષ્ણુ, કામદેવ, પણ્ડિત, ચન્દ્ર.

अभिरूप ત્રિ॰ મનોહર, સુંદર, અનુરૂપ.

अभिलक्ष्प ત્રિ॰ ઉદ્દેશ્ય.

अभिलक्ष्य અવ્ય॰ લક્ષ્યની સામે લક્ષ્ય કરીને.

अभिलंघन ન॰ ઉલ્લંઘન, ઓળંગવું તે.

अभिलंघनीय ત્રિ॰ ઉલ્લંઘન કરવા યોગ્ય, ઓળંગવા યોગ્ય.

अभिलषणीय ત્રિ॰ ઇચ્છવાયોગ્ય.

अभिलषित ત્રિ॰ ઇચ્છેલ.

अभिलषित ન॰ અભિલાપ, ઇચ્છા.

अभिलषितव्य ત્રિ॰ ઇચ્છવાયોગ્ય.

अभिलाप પુ॰ બોલવું, કહેવું, વાતચીત.

अभिलाव પુ॰ કાપવું.

अभिलाष પુ॰ ઇચ્છા, લોભ.

अभिलाषक ત્રિ॰ ઇચ્છા કરનાર, અભિલાપ કરનાર.

अभिलाषिन् ત્રિ॰ અભિલાષ-ઇચ્છા કરવાના સ્વભાવવાળું.

अभिलाषुक ત્રિ॰ ઉપરનો અર્થ.

अभिलास પુ॰ ઇચ્છા, લોભ.

अभिवदन ન॰ અનુકૂલતા માટે કહેવું, સામે કહેવું.

अभिवदन અવ્ય॰ મુખની સામે.

अभिवन्दन ન॰ સર્વ તરફથી નમસ્કાર કરવો, સામે પ્રણામ.

अभिवयस् ત્રિ॰ શ્રેષ્ઠ વયવાળું, મોટી ઉમ્મરનું.

अभिवर्तिन् ત્રિ॰ સામે વર્તનાર, સામે રહેનાર.

अभिवर्षक ત્રિ॰ ચોતરફ વૃષ્ટિ કરનાર.

अभिवर्षण ન॰ ચોતરફ વૃષ્ટિ-સર્વ તરફ વરસવું.

अभिवर्षिन् ત્રિ॰ अभिवर्षक શબ્દ જુઓ.

अभिवात् ત્રિ॰ અનુચર, નોકર.

अभिवाद પુ॰ વંદન, નમસ્કાર, પ્રણામ.

अभिवादक ત્રિ॰ વંદન કરનાર, નમસ્કાર કરનાર, પ્રણામ કરનાર.

अभिवादन ન॰ પોતાનું નામ બોલીને નમવું—વંદન કરવું.

अभिवाद्य ત્રિ॰ વંદન કરવાયોગ્ય, નમવાયોગ્ય.

अभिवाद्य અવ્ય॰ વંદન કરીને, નમીને.

अभिवान्य ત્રિ॰ સારી રીતે ભાગ કરવાયોગ્ય.

अभिवासस् અવ્ય॰ પહેરેલા વસ્ત્રનો ઉપરનો ભાગ.

अभिवाह्य ત્રિ॰ વહેવાયોગ્ય, લઇ જવાયોગ્ય, ઉંચકવા યોગ્ય.

अभिवाह्य ન॰ વહન, લઇ જવું, ઉંચકવું.

अभिविधि પુ॰ વ્યાપ્તિ, અવધિસહિતમાં કાર્યાન્વય.

अभिविनीत त्रि० વિનયવાળું, કેળવાયેલ.
अभिविमान पु० પરમાત્મા.
अभिवृत्ति स्त्री० સામે જવું.
अभिवृद्धि स्त्री० સર્વ તરફથી વૃદ્ધિ.
अभिव्यक्त त्रि० અભિવ્યક્તિવાળું, પ્રકટ, સ્પષ્ટ.
अभिव्यक्ति स्त्री० સૂક્ષ્મરૂપે રહેલાનો પ્રકાશ, કારણનો કાર્યરૂપે આવિર્ભાવ, સ્પષ્ટ સ્વરૂપ.
अभिव्यञ्जक त्रि० પ્રકાશક, આલંકારિકપ્રસિદ્ધ વ્યંજના વૃત્તિથી પ્રકટ કરનાર.
अभिव्यापक त्रि० ચોતરફ વ્યાપ્ત થનાર, વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ તે નામે એક આધાર.
अभिव्याप्ति स्त्री० સર્વતરફથી વ્યાપ્તિ, ફેલાવ.
अभिव्याप्य त्रि० સર્વ તરફ વ્યાપ્ત થવા યોગ્ય, ફેલાવવા યોગ્ય.
अभिव्याप्य अव्य० ચોતરફ ફેલાઈને.
अभिव्याहार पु० સારૂં કહેવું, સારી રીતે કહેવું–બોલવું.
अभिव्रलङ्ग पु० સામે જવું.
अभिशंसन न० સમક્ષ ગાળો ભાંડવી–કઠોર વચન કહેવાં, મિથ્યાપવાદ, સામે કહેવું.
अभिशंसिन् त्रि० સમક્ષ ગાળો ભાંડનાર, કઠોર વચન કહેનાર, મિથ્યાપવાદ–ખોટો આરોપ મૂકનાર, સામે કહેનાર.
अभिशंक त्रि० સર્વતરફથી શંકા રાખનાર.
अभिशंका स्त्री० શંકા, સંશય, સંદેહ, ભ્રમ, ભ્રાંતિ.
अभिशंकित त्रि० શંકાવાળું, સંદિગ્ધ, ભ્રમવાળું.
अभिशपन न० શાપ, ગાળ, નિંદા, મિથ્યાપવાદ.
अभिशप्त त्रि० શાપ આપેલ, ગાળો ભાંડેલ, ખોટો આરોપ મૂકેલ.
अभिशब्दित त्रि० સમક્ષ બોલાવેલ, સમક્ષ કહેલ.
अभिशस् त्रि० સામે કઠોર વચન કહેનાર, મિથ્યાપવાદ મૂકનાર, સામે કહેનાર.
अभिशस्त त्रि० જેના ઉપર ખોટો આળ મૂકવામાં આવ્યો હોય તે, હિંસા કરેલ, મારી નાખેલ, કાપી નાખેલ, દબાવેલ.
अभिशस्त न० ગાળો ભાંડવી, અપવાદ કહેવો, તહોમત મૂકવું, હિંસા કરવી, શાપ, આપવો.
अभिशस्तक त्रि० શાપને લીધે આવેલો તાવ વગેરે.
अभिशस्ति स्त्री० શાપ, અપવાદ–તહોમત, હિંસા, હિંસાનુ કારણ, પ્રાર્થના.
अभिशस्त्य त्रि० હિંસાને યોગ્ય, ઠાર કરવા યોગ્ય, ગાળો ભાંડવા યોગ્ય.
अभिशाप पु० જુઠ્ઠું તહોમત મૂકવું તે, આરોપેલા દોષો કહેવા તે, ગાળો ભાંડવી તે, શાપ આપવો તે.
अभिशिरोग्र त्रि० જેનું મૂળ ઉપર હોય છે તથા શાખા નીચે હોય છે તેવી કોઇ ઔષધિ.
अभिशोक पु० કોઇને ઉદ્દેશીને કરેલો શોક.
अभिशोचन न० ઉપરનો અર્થ.
अभिश्रव पु० સર્વ તરફથી સાંભળવું.
अभिश्राव पु० ઉપરનો અર્થ.
अभिश्वैत्य त्रि० શુદ્ધ ચારિત્ર્યવાળું.
अभिषङ्ग पु० પરાભવ, ગાળો ભાંડવી, નિંદા, સોગંદ, વ્યસન–દુઃખ, આસક્તિ, ભૂત વગેરેનો આવેશ વળગાડ.
अभिषव पु० યજ્ઞના અંગરૂપ સ્નાન, પીલવું, પીસવું, નીચોવવું; દારૂ બનાવવો વગેરે વ્યાપાર, સોમલતા પીવી, સોમલતા કૂટવી–ખાંડવી, સ્નાન, યજ્ઞ.
अभिषव न० કાંજી.
अभिषवण न० अभिषव पु० જુઓ.
अभिषह्य त्रि० સહન કરવાને શક્ય.
अभिषह्य अव्य० બલાત્કાર કરીને.

अभिषाच्‌ त्रि० સન્મુખ સારી રીતે બાંધવાને સમર્થ, अभिमातुक શબ્દ જુઓ.

अभिषाह त्रि० શત્રુને જીતનાર, સહનશીલ.

अभिषिक्त त्रि० જેનો અભિષેક કરવામાં આવ્યો હોય તે, ન્હાયેલ.

अभिषुत त्रि० પીસેલ, નીચોવેલ, જેનો રસ કાઢવામાં આવ્યો હોય તેવી સોમલતા વગેરે.

अभिषुत न० કાંજી.

अभिषेक पु० શાંતિને માટે વિધિપૂર્વક સિંચન, યજ્ઞ વગેરેમાં અધિકારને માટે સ્નાન, સાફ કરવું, સ્નાન.

अभिषेक पु० યજ્ઞાદિકર્મને અંતે શાંતિને માટે સ્નાન, પ્રતિષ્ઠા વગેરેમાં દેવ વગેરેને સ્નાન કરાવવું તે, જળ, પાણી.

अभिषेक्तृ त्रि० અભિષેક કરનાર.

अभिषेक्य त्रि० અભિષેકને માટે યોગ્ય.

अभिषेचन न० अभिषेक શબ્દ જુઓ, અભિષેક દ્રવ્ય.

अभिषेचन त्रि० અભિષેકદ્રવ્ય, મંત્ર વગેરે.

अभिषेचनीय त्रि० અભિષેક માટે યોગ્ય, અભિષેકનું દ્રવ્ય વગેરે.

अभिषेणन न० શત્રુ સામે યુદ્ધ માટે સેનાસાથે પ્રયાણ.

अभिष्टन पु० સિંહનાદ.

अभिष्टि त्रि० સન્મુખ યજન કરવા યોગ્ય અભિલાષ.

अभिष्टुत त्रि० સ્તુતિ કરાયેલ, વર્ણન–વખાણ કરાયેલ.

अभिष्यन्द पु० અતિશય વધારો, ઝરવું, ટપકવું, અધિક.

अभिष्यन्दनगर न० શાખાનગર–પરૂં.

अभिष्यन्दरमण न० રતિસ્નાન.

अभिष्यन्दिन्‌ त्रि० ઝરનાર, ટપકનાર.

अभिष्वङ्ग पु० ઉત્કટ સ્નેહ, આત્મા સિવાયના પદાર્થોમાં અહંબુદ્ધિ.

अभिष्वङ्गिन्‌ त्रि० ઉત્કટ સ્નેહવાળું, અનાત્મામાં અહંબુદ્ધિવાળું.

अभिसंरब्ध त्रि० ક્રોધાયમાન થયેલ.

अभिसंवृत्ति स्त्री० વ્યવહાર, ઉત્પત્તિ, સિદ્ધિ.

अभिसंश्रय पु० સર્વ તરફથી આશ્રય.

अभिसंसार अव्य० સંસાર સન્મુખ–સંસાર સામે.

अभिसंहित त्रि० ફળ ઉદ્દેશીને કરેલ, ફલોદ્દેશના વિષયરૂપ.

अभिसंताप पु० અભિશાપ, ચોતરફથી સંતાપ, યુદ્ધ.

अभिसन्धक त्रि० પારકા ગુણ નહિ સહન કરી આક્ષેપ કરનાર.

अभिसन्धा स्त्री० ફળનો ઉદ્દેશ, અભિસંધિ, ઠગવું.

अभिसन्धान न० સામાને ઠગવું તે, અભિસંધિ, ફળનો ઉદ્દેશ.

अभिसन्धाय पु० અભિસંધિ, ફળનો ઉદ્દેશ.

अभिसन्धाय अव्य० ફળને ઉદ્દેશીને.

अभिसन्धि पु० ફળ વગેરેનો ઉદ્દેશ.

अभिसन्धित त्रि० જે વિષે અભિસંધિ–ફળનો ઉદ્દેશ રાખવામાં આવ્યો હોય તે.

अभिसंपत्ति स्त्री० ચોતરફની સંપત્તિ–અત્યંત સંપત્તિ.

अभिसंपद्‌ स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

अभिसंपात पु० યુદ્ધ, પડવું, અભિશાપ.

अभिसंबन्ध पु० ચોતરફથી સંબંધ, સર્વ તરફનો સંબંધ.

अभिसर त्रि० સહાય, અનુચર, નોકર.

अभिसरण न० સામે જવું, નાયક–નાયિકામાંથી કોઇ એકનું સ્નેહથી સંકેતસ્થાને જવું.

अभिसर्ज्जन न० દાન, વધ, ત્યાગ.

अभिसाय अव्य० સાયંકાળે–લગભગ સાયંકાળે.

अभिसार પુ૦ યુદ્ધ, સહાય, સાધન, સ્ત્રી કે પુરુષનું સંભોગ માટે નિર્જન સંકેત-સ્થાનમાં જવું, અનુચર, સેવક.

अभिसारिका સ્ત્રી૦ કામાધીન થઇ યાર સામે જનારી કોઇ સ્ત્રી.

अभिसारिन् ત્રિ૦ સામે જનાર, અનુચર, સેવક.

अभिसारिणी સ્ત્રી૦ સામે જનારી, સેવિકા, તે નામનો એક વૈદિક છંદ.

अभिसृष्ट ત્રિ૦ આપેલ, છોડેલ, તજેલ.

अभिस्यन्द પુ૦ अभिष्यन्द શબ્દ જુઓ.

अभिस्यन्दिन् ત્રિ૦ अभिष्यन्दिन् શબ્દ જુઓ.

अभिस्वर् ન૦ ચોતરફ સ્વરવાળું કોઇ સ્તોત્ર.

अभिस्वर પુ૦ સામે પ્રેરણા કરવી.

अभिहत ત્રિ૦ અભિઘાત સંયોગવાળું, મારેલ, ગુણેલ.

अभिहरण ન૦ સામે લાવવું, વિવાહ વગેરેમાં પહેરામણી આપવી.

अभिहव પુ૦ સામે બોલાવવું, સર્વ તરફ હોમ.

अभिहस्य ત્રિ૦ હસવા યોગ્ય, મશ્કરી કરવા યોગ્ય.

अभिहस्य અવ્ય૦ હસીને, મશ્કરી કરીને.

अभिहार પુ૦ અપકાર કરવાની ઇચ્છાથી સામે જઇને દબાવવું, પ્રત્યક્ષ ચોરી, અભિયોગ, કવચ–બખ્તર વગેરે ધારણ કરવું, ભેટવું, મળવું, લેવું, ઉપાડવું, ઉંચકવું.

अभिहित ત્રિ૦ અભિધા નામની શબ્દવૃત્તિથી જાણેલ, કહેલ.

अभिहितान्वय પુ૦ સમીપ સ્થાપેલા શબ્દોના અર્થોનો અભિધા નામની શબ્દશક્તિથી પરસ્પર સંબંધ.

अभिहूति સ્ત્રી૦ સામે બોલાવવું.

अभिह्रुत् ત્રિ૦ કુટિલતાથી ગમન કરનાર વાંકું ચાલનાર, આડું અવળું ચાલનાર.

अभिह्वर પુ૦ એકાંતમાં જવા યોગ્ય પ્રદેશ વગેરે.

अभिह्रुत ત્રિ૦ સામે રહીને વાંકું કરનાર.

अभिह्वृति સ્ત્રી૦ કુટિલ સ્વભાવ.

अभी ત્રિ૦ ભયરહિત, નિર્ભય.

अभीक ત્રિ૦ ઉપરના અર્થ.

अभीक ત્રિ૦ કામી, કામ–વિષયભોગની ઇચ્છાવાળું, ક્રૂર, ઉત્સુક, સામે ગયેલ, સમીપ, પાસે.

अभीक्ष्ण ત્રિ૦ સતત, અવિચ્છિન્ન, અત્યંત.

अभीक्ष्ण ન૦ વારંવાર.

अभीत ત્રિ૦ સામે ગયેલ, ભયરહિત, નિર્ભય.

अभीति સ્ત્રી૦ ભયનો અભાવ, નિર્ભયતા માટે અપાતી અભયમુદ્રા, સામે જવું, સમીપ, પાસે.

अभीत्रि ત્રિ૦ ભયરહિત, નિર્ભય.

अभीपत् ત્રિ૦ સામે જનાર.

अभीप्सित ત્રિ૦ અભીષ્ટ, ઇચ્છેલ, પ્રિય.

अभीप्सु ત્રિ૦ અભિલાષવાળું, ઇચ્છાવાળું.

अभीम ત્રિ૦ ભયંકર નહિ તે—સૌમ્ય.

अभीमान પુ૦ અભિમાન, ગર્વ.

अभीर પુ૦ ગોવાળ, ભરવાડ.

अभीरु સ્ત્રી૦ શતમૂલી વનસ્પતિ.

अभीरु ત્રિ૦ બીકણ નહિ તે, યુદ્ધ વગેરેમાં ઉત્સાહી.

अभीरुण ન૦ સામે.

अभीरुपत्री સ્ત્રી૦ શતમૂલી નામની વનસ્પતિ.

अभीरू સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.

अभील ન૦ કષ્ટ, દુઃખ, ભયંકર.

अभील ત્રિ૦ દુઃખી, ભયંકરતાવાળું.

अभीलाप પુ૦ વાતચીત, સામે કહેવું તે.

अभीलु ત્રિ૦ अभीरु શબ્દ જુઓ.

अभीवर्ग પુ૦ સામેનો સંઘ.

अभीवर्त्त પુ૦ બ્રહ્મસામ નામનો સામવેદનો એક ભાગ, વર્ષ.

अभीशु સ્ત્રી૦ આંગળી.

अभीशु पु० બાહુ-ભુજા, ઘોડાની લગામ, કિરણ, આંગળી.

अभीशुमत पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

अभीषङ्ग पु० अभिषङ्ग શબ્દ જુઓ.

अभीषु पु० કિરણ, ઘોડાની લગામ, કામદેવ, અભિલાષ સ્નેહ.

अभीष्ट त्रि० ઇચ્છેલ, પ્રિય, સુંદર, મનગમતું.

अभीष्टा स्त्री० રેણુકા નામે ગંધદ્રવ્ય.

अभुक्त त्रि० નહિ ખાધેલ, નહિ ભોગવેલ, નહિ ખાનાર.

अभुक्तमूल न० જ્યેષ્ઠા નક્ષત્રની છેલ્લી બે ઘડી, મૂલ નક્ષત્રની પહેલી બે ઘડી.

अभुज् त्रि० નહિ ખાનાર.

अभूत त्रि० નહિ થયેલ, મિથ્યારૂપ, અવિદ્યમાન-નહિ હયાત.

अभूततद्भाव पु० જે કોઈ પદાર્થ જે રૂપે પહેલાં ન થયો હોય તે રૂપે તેનો આવિર્ભાવ-પ્રકટપણું.

अभूताभिनिवेश पु० અસત્ય વસ્તુમાં સત્યપણાનું અભિમાન.

अभूति स्त्री० ન થવું, સંપત્તિનો અભાવ.

अभूति त्रि० સંપત્તિરહિત.

अभूमन् पु० પુષ્કળ નહિ તે, થોડું.

अभूमि स्त्री० અસ્થાન, અવિષય, ખરાબ ભૂમિ-સ્થાન-જગ્યા.

अभूमि त्रि० ભૂમિશૂન્ય-સ્થાનરહિત.

अभूमिज त्रि० પૃથ્વીથી ઉત્પન્ન નહિ થયેલ, આકાશથી ઉત્પન્ન થયેલ-જળ વગેરે, ખરાબ ભૂમિમાં ઉત્પન્ન થયેલ ધાન્ય વગેરે.

अभूयिष्ठ त्रि० પુષ્કળ નહિ તે, થોડું.

अभूषित त्रि० નહિ શણગારેલ.

अभृत त्रि० નહિ પોષેલ, નહિ ધારણ કરેલ, જેને પગાર નથી મળેલ તે.

अभृश त्रि० મન્દ, થોડું, લગાર.

अभेद पु० ભેદનો અભાવ-એકતા.

अभेद्य त्रि० ભેદવાને-ચીરવાને-તોડવાને અશક્ય.

अभेद्य न० હીરો.

अभोक्तव्य त्रि० અભક્ષ્ય, નહિ ભોગવવા યોગ્ય.

अभोक्तृ त्रि० નહિ ખાનાર, નહિ ભોગવનાર.

अभोग पु० ભોગનો અભાવ.

अभोग त्रि० ભોગરહિત.

अभोग्य त्रि० નહિ ભોગવવા યોગ્ય.

अभोजन न० ભોજનનો અભાવ, ઉપવાસ.

अभोजन त्रि० ભોજનરહિત-ઉપવાસી.

अभोजनीय त्रि० અભક્ષ્ય.

अभोज्य त्रि० અભક્ષ્ય.

अभोज्यान्न त्रि० જેનું અન્ન ભોજન કરવા યોગ્ય ન હોય તે.

अभोज्यान्न न० નહિ ભોજન કરવા યોગ્ય અન્ન.

अभौम न० પૃથ્વીમાં નહિ થનાર-જળ વગેરે.

अभ्यक्त त्रि० જેણે તેલ વગેરેનું મર્દન કર્યું હોય તે, ચોતરફ ખરડાયેલ.

अभ्यग्र त्रि० પાસે, નજદીક.

अभ्यङ्ग पु० તેલ વગેરેનું મર્દન.

अभ्यङ्ग पु० તલનો ખોળ.

अभ्यञ्जन न० તેલ વગેરેનું મર્દન, આંખમાં કાજળ વગેરે આંજવું તે, કાજળ-સુરમો, મર્દન વગેરે કરવું તે.

अभ्यञ्जनीय त्रि० લેપન કરવા યોગ્ય ચંદન વગેરે, મર્દન કરવા યોગ્ય તેલ-ઘી વગેરે.

अभ्यधिक त्रि० અતિ ઉત્કૃષ્ટ, અત્યંત શ્રેષ્ઠ.

अभ्यध्व अव्य० માર્ગની સામે.

अभ्यक्ष्ण पु० ખોળ.

अभ्यनुज्ञा स्त्री० અનુજ્ઞા, આમ કર એમ પ્રેરણા.

अभ्यनुज्ञात त्रि० અનુજ્ઞા અપાયેલ, આમ કર એમ પ્રેરણા કરેલ.

अभ्यनुज्ञान न० अभ्यनुज्ञा શબ્દ જુઓ.

अभ्यनूक्त त्रि० સામે કહેલ, પ્રકાશેલ.
अभ्यन्तर न० વચ્ચે, મધ્યે, અંદર અંદરનું સ્થાન, એની વચ્ચે, અંતઃકરણ.
अभ्यन्तराराम त्रि० આત્મારામ—આત્મવેત્તા યોગી.
अभ्यमन न० ચોતરફ જવું, સામે જવું, રોગ, કુપથ્ય.
अभ्यमित त्रि० રોગી, પીડાયેલ.
अभ्यमित्र अव्य० શત્રુ સામે.
अभ्यमित्रीण पु० સામર્થ્યથી શત્રુની સામે જનાર વીર.
अभ्यमित्रीय पु० ઉપરનો અર્થ.
अभ्यमित्र्य पु० अभ्यमित्रीण શબ્દ જુઓ.
अभ्यमिन् त्रि० રોગવાળું, રોગથી ઘેરાયેલ.
अभ्यय पु० અસ્ત પામવું, દૂર થવું.
अभ्यर्चन न० ચોતરફ પૂજન, સામે પૂજન.
अभ्यर्च्य त्रि० સર્વ પ્રકારે પૂજવા યોગ્ય.
अभ्यर्च्य अव्य० સામે પૂજીને.
अभ्यर्ण त्रि० સમીપનું, પાસેનું.
अभ्यर्थन न० સંમુખ પ્રાર્થના, સામે માગણી.
अभ्यर्थना स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
अभ्यर्थनीय त्रि० સામે પ્રાર્થના કરવા યોગ્ય, સન્મુખ યાચના કરવા યોગ્ય.
अभ्यर्थित त्रि० સામે પ્રાર્થના કરેલ, માગેલ.
अभ्यर्थित न० માગણી.
अभ्यर्थ्य त्रि० પ્રાર્થના કરવા યોગ્ય, માગવા યોગ્ય.
अभ्यर्दित त्रि० અત્યંત પીડાયેલ, અતિશય દુઃખી થયેલ.
अभ्यर्हण न० પૂજન, સન્મુખ પૂજન.
अभ्यर्हणा स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
अभ्यर्हणीय त्रि० પૂજ્ય, પૂજવા યોગ્ય.
अभ्यर्हित त्रि० પૂજ્ય, ઉચિત, યોગ્ય.
अभ्यवकर्षण न० ખેંચી કાઢવું તે.
अभ्यवस्कन्द पु० શત્રુનું દબાણ, નિર્બળ કરવા માટે શત્રુઓથી કરાતો પ્રહાર, મારવું, પ્રહાર, પહોંચવું, પ્રપાત.
अभ्यवस्कन्दन न० ઉપરના અર્થ.
अभ्यवहरण न० ભોજન.
अभ्यवहार पु० ભોજન.
अभ्यवहार्य्य त्रि० ભોજન કરવા યોગ્ય—ખાવા યોગ્ય.
अभ्यवहृत त्रि० ખાધેલ.
अभ्यवायन न० સામે રહીને ખસવું—દૂર થવું.
अभ्यसन न० અભ્યાસ, વારંવાર એક ક્રિયા કરવી, ફરી ફરી આવર્તન.
अभ्यसनीय त्रि० અભ્યાસ કરવા યોગ્ય.
अभ्यसूयक त्रि० અત્યંત અસૂયા કરનાર, અતિશય અદેખાઇ કરનાર, સન્માર્ગે ચાલનારા ગુણો ઉપર દોષારોપ કરનાર.
अभ्यसूया स्त्री० અસૂયા, પારકાના ગુણો ઉપર દોષારોપ.
अभ्यस्त त्रि० વારંવાર અભ્યાસ કરેલ, ફરી ફરી આવર્તન કરેલ.
अभ्यस्य अव्य० અભ્યાસ કરીને, ફરી ફરી આવર્તન કરીને.
अभ्याकांक्षित न० મિથ્યાભિયોગ—વ્યર્થ નાલાસી.
अभ्याकांक्षित त्रि० ઇચ્છેલ.
अभ्याख्यान न० મિથ્યાભિયોગ—ખોટી નાલાસી, ખોટું તહોમત.
अभ्यागत पु० અતિથિ.
अभ्यागत त्रि० સામે આવેલ.
अभ्यागम पु० યુદ્ધ, સમીપ, વિરોધ, સામે ઉઠવું, સામે પ્રહાર, સામે જવું.
अभ्यागमन न० સામે આવવું, સામે ઉઠવું.
अभ्यागारिक पु० ઘરનાં પુત્ર વગેરેનું પોષણ કરવામાં મશગુલ—તેમાં વ્યાકુળ.
अभ्याघात पु० સામે પ્રહાર કરવો, મારવાનો ઉપદેશ, ચોરીનો ઉપદેશ.
अभ्याघातिन् त्रि० હિંસા કરવાના સ્વભાવવાળું.

अभ्याचार પુ० સન્મુખ આચરણ, સામું વર્તન.

अभ्याज्ञाय પુ० ઓળખાણ, પ્રથમ જાણેલાનું તેજ સ્વરૂપે જ્ઞાન.

अभ्यातान પુ० અત્યંત સંતતિ.

अभ्यात्त પુ० સર્વવ્યાપક પરમેશ્વર.

अभ्यात्त ત્રિ० સામે ગ્રહણ કરેલ.

अभ्यादान ન० સામે ગ્રહણ કરવું, આરંભ.

अभ्याधान ન० મંત્ર વગેરેથી અગ્નિનું સ્થાપન.

अभ्यान्त પુ० અભ્યમિત શબ્દ જુઓ.

अभ्यापत्ति સ્ત્રી० સામે આવવું.

अभ्यापात પુ० આપત્તિ.

अभ्यामर्द પુ० રણ, યુદ્ધ, પીડવું.

अभ्यायंसेन्य ત્રિ० ચોતરફથી નિયમમાં રાખવા યોગ્ય, વશ રાખવા યોગ્ય.

अभ्यारंभ પુ० પ્રથમ આરંભ.

अभ्यारूढ ત્રિ० અત્યંત ચઢેલ, વધેલ.

अभ्यारोह પુ० સામે ચઢવું, વધવું, એક મંત્રજાપ.

अभ्यारोहणीय ત્રિ० સામે ચઢવા યોગ્ય, વધવા યોગ્ય.

अभ्यारोह्य ત્રિ० ઉપરનો અર્થ.

अभ्यावर्त ત્રિ० વારંવાર આવૃત્તિ કરતું, વારંવાર આવર્તન કરવા યોગ્ય.

अभ्यावर्त પુ० અત્યંત આવૃત્તિ–અતિશય અભ્યાસ.

अभ्यावर्तिन ત્રિ० નિરંતર વર્તમાન–હયાત.

अभ्यावर्तिन् પુ० વેદપ્રસિદ્ધ ચયમાન રાજાનો એક પુત્ર.

अभ्यावृत्त પુ० સામે આણેલું હોમ કરતાં બાકી રહેલું દ્રવ્ય.

अभ्यावृत्त ત્રિ० વારંવાર અભ્યાસ કરેલ.

अभ्यावृत्ति સ્ત્રી० વારંવાર અભ્યાસ.

अभ्याश પુ० સમીપ, પાસે, જલદી.

अभ्यास પુ० સમીપ, પાસે, વારંવાર કરવું–અભ્યાસ, ગ્રંથનું તાત્પર્ય જણાવનાર વારંવાર કથનરૂપ લિંગભેદ, મનને એક આધારમાં સ્થાપવું તે, વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ ધાતુનું બેવડાવવું તે.

अभ्यासयोग પુ० નિરંતર એક વિષયનું ધ્યાન કરવાથી થયેલ સમાધિ–ચિત્તની એકાગ્રતા.

अभ्यासादन ન० શસ્ત્ર વગેરેથી શત્રુને નિર્બળ કરવો, શત્રુની સામે જવું, સમીપ સ્થાપવું.

अभ्याहार પુ० अभिहार શબ્દ જુઓ, સમક્ષ હરવું–લઇ લેવું, સામે આણવું.

अभ्याहित ત્રિ० મંત્ર વગેરેથી સામે સ્થાપેલો વિધિપૂર્વક સંસ્કાર પમાડેલો અગ્નિ.

अभ्युक्त ત્રિ० સમક્ષ કહેલ, પ્રકાશેલ.

अभ्युक्षण ન० ઉંધે હાથે છાંટવું, સીંચવું, છાંટવું.

अभ्युक्षित ત્રિ० અભ્યુક્ષણ કરેલ, સીંચેલ, છાંટેલ.

अभ्युक्ष्य ત્રિ० અભ્યુક્ષણ કરવા યોગ્ય, છાંટવા યોગ્ય.

अभ्युच्चय પુ० વૃદ્ધિ, લક્ષ્મી.

अभ्युत्थान ન० માન આપવા માટે સામે ઉભા થવું, માન આપવા સામા જવું.

अभ्युत्थायिन ત્રિ० અભ્યુત્થાન કરનાર, ઉઠનાર–જનાર.

अभ्युत्थित ત્રિ० માન આપવા માટે સામે ઉઠેલ, ગયેલ, ઉદ્યમ કરેલ, સામે ઉગેલ.

अभ्युत्थेय ત્રિ० ઉભા થઇ વંદન કરવા યોગ્ય.

अभ्युत्पतन ન० સામે ઉડવું, સામે કૂદી આવવું.

अभ्युदय પુ० વૃદ્ધિ, ચઢતી, આબાદી, આશા રાખેલ ચૌલ વગેરે સંસ્કાર, ઇચ્છિત લાભ, વૃદ્ધિ નિમિત્તે શ્રાદ્ધ.

अभ्युदयार्थक ન० અભ્યુદય માટેનું.

अभ्युदानयन ન० અગ્નિની સામે આણવું.

अभ्युदाहरण न० सामे कहेवुं, सामे ઉંચે ફેંકવું.

अभ्युदित त्रि० અભ્યુદય પામેલ, ઉદય પામેલ, પ્રકાશેલ.

अभ्युदित पु० સૂર્યોદયકાળે નિદ્રાને લીધે પ્રાતઃકૃત્ય જેણે કર્યું નથી તેવો બ્રહ્મચારી.

अभ्युदीरित त्रि० સામે કહેલ, કહેલ.

अभ्युदीरित न० સામે કહેવું, કહેવું.

अभ्युद्गम पु० उद्भव શબ્દ જુઓ.

अभ्युद्गमन न० ઉપરનો અર્થ.

अभ्युद्यत त्रि० તૈયાર થયેલ, ભાગ્યાવિના આણેલ ફળ વગેરે.

अभ्युद्यत त्रि० ભાગ્યાવિના આપેલ, ભાગીને આપેલ, સામે ઉંચે તોળી ધારણ કરેલ.

अभ्युन्नत त्रि० સામે ઉન્નત, અત્યંત ઉંચું.

अभ्युपगत त्रि० સ્વીકારેલ, સમીપ આવેલ. અનુમાન કરેલ, નક્કી કરેલ.

अभ्युपगम पु० સ્વીકાર, સમીપ ગમન, પ્રતિજ્ઞા.

अभ्युपपत्ति स्त्री० અનિષ્ટ નિવારણપૂર્વક ઇષ્ટ સંપાદનરૂપ અનુગ્રહ, સાન્ત્વન મહેરબાની.

अभ्युपपत्तुम् अव्य० અનુગ્રહ કરવાને, સાન્ત્વન કરવાને, મહેરબાની કરવાને.

अभ्युपपन्न त्रि० અનુગ્રહ પામેલ, મહેરબાની પામેલ.

अभ्युपाय पु० સ્વીકાર, અધિક ઉપાય.

अभ्युपायन न० ભેટ.

अभ्युपेत त्रि०સામે પાસે ગયેલ, સ્વીકારેલ, સ્વીકારનાર.

अभ्युपेत्य त्रि० સામે પાસે જવા યોગ્ય, સ્વીકારવા યોગ્ય.

अभ्युपेत्य अव्य० સામે પાસે જઇને, સ્વીકારીને.

अभ्युपेत्या स्त्री० સેવા, ચાકરી.

अभ्युपेत्याशुश्रूषा स्त्री० કબૂલ કરીને પછી સેવા નહિ કરવી તે, એક જાતનો વિવાદ.

अभ्युष पु० રોટલી, અગ્નિથી લગાર દાઝેલ અન્ન.

अभ्युषित त्रि० સામે રહેલ, સામે પ્રાપ્ત થયેલ સેવક વગેરે.

अभ्युषीय त्रि० રોટલી માટે યોગ્ય ઘઉં વગેરે.

अभ्युष्य त्रि० ઉપરનો અર્થ.

अभ्यूष पु० अभ्युष શબ્દ જુઓ.

अभ्यूषीय त्रि० अभ्युषीय શબ્દ જુઓ.

अभ्यूष्य त्रि० अभ्युष्य શબ્દ જુઓ.

अभ्यूह पु० પોતાની બુદ્ધિથી કલ્પેલ તર્ક.

अभ्यूहनीय त्रि० પોતાની બુદ્ધિથી તર્ક કરવા યોગ્ય.

अभ्यूह्य त्रि० ઉપરનો અર્થ.

अभ्येष पु० अभ्युष શબ્દ જુઓ.

अभ्योष पु० अभ्युष શબ્દ જુઓ.

अभ्र् भ्वा० पर० सक० सेट् જવું.

अभ्र न० મેઘ, મોથ, આકાશ.

अभ्र पु० તે નામનો એક ઋષિ.

अभ्र्य पु० स्त्री० અભ્ર ઋષિનું સંતાન.

अभ्रक पु० न० અબરખ.

अभ्रंलिह पु० વાયુ.

अभ्रंलिह त्रि० આકાશમાં પહોંચતું, અત્યંત ઉંચું.

अभ्रंकष त्रि० ઉપરનો અર્થ.

अभ्रज त्रि० મેઘમાં ઉત્પન્ન થયેલ.

अभ्रजा त्रि० ઉપરનો અર્થ.

अभ्रनाग पु० ઐરાવત હાથી.

अभ्रपथ पु० વિમાનદ્વારા આકાશમાર્ગ.

अभ्रपिशाच पु० રાહુ ગ્રહ.

अभ्रपिशाचक पु० રાહુ ગ્રહ.

अभ्रपुष्प न० પાણી.

अभ्रपुष्प पु० નેતરનું ઝાડ.

अभ्रम पु० ભ્રાંતિનો અભાવ, મિથ્યા જ્ઞાન નહિ તે

अभ्रम त्रि० ભ્રાંતિરહિત.

अभ्रमातंग पु० ઐરાવત.

अभ्रमांसी स्त्री० જટામાંસી નામની વનસ્પતિ.
अभ्रमाला स्त्री० મેઘનો સમૂહ.
अभ्रमु स्त्री० ઐરાવત હાથીની સ્ત્રી.
अभ्रमुप्रिय पु० ઐરાવત હાથી.
अभ्रमुवल्लभ पु० ઉપરનો અર્થ.
अभ्ररोह पु० વૈડૂર્ય મણિ.
अभ्रलिप्त त्रि० મેઘથી છવાયેલ આકાશ વગેરે.
अभ्रलिप्ती स्त्री० મેઘથી છવાયલું આકાશ, થોડી નાગરમોથથી ખરડાયલી કોઇ સ્ત્રી.
अभ्रवर्ष पु० મેઘથી સિંચાતું, મેઘની વૃષ્ટિ, વરસાદ.
अभ्रवाटिका स्त्री० તે નામનું એક ઝાડ.
अभ्राज त्रि० પ્રકાશમાન નહિ તે.
अभ्राज पु० તે નામનો એક ઋષિ.
अभ्रातृ पु० स्त्री० ભાઇવિગરનું.
अभ्रातृक पु० स्त्री० ભાઇવિનાનું.
अभ्रातृव्य त्रि० શત્રુરહિત.
अभ्रान्त त्रि० ભ્રાંતિ વગરનું-યથાર્થ જ્ઞાનવાળું, ભ્રમણરહિત-સ્થિર.
अभ्रान्ति स्त्री० ભ્રાંતિનો અભાવ, મિથ્યા જ્ઞાન નહિ તે, ભ્રમણ નહિ તે.
अभ्रान्ति त्रि० ભ્રાંતિરહિત, ભ્રમણરહિત-સ્થિર.
अभ्रावकाश पु० કેવળ આકાશરૂપ અવકાશ-જગ્યા.
अभ्रावकाशिन् त्रि० બીજા કોઇ પણ આવરણથી રહિત-કેવળ આકાશરૂપ અવકાશવાળું.
अभ्रि स्त्री० વહાણુમાંથી કચરો કાઢવાનો લાકડાનો કોદાળો; કોદાળો.
अभ्री स्त्री० ઉપરના અર્થ.
अभ्रित त्रि० જેમાં વાદળાં થયાં હોય તેવું આકાશ વગેરે.
अभ्रिय त्रि० મેઘમાં ઉત્પન્ન થનાર, મોથમાં ઉત્પન્ન થનાર, આકાશમાં ઉત્પન્ન થનાર.
अभ्रेष पु० ન્યાયયુક્ત, ઉચિત-યોગ્ય.
अभ्रेष त्रि० ચલનરહિત-સ્થિર.
अभ्रोत्थ न० વન.
अभ्रोत्थ न० વજ્ર.
अभ्व त्रि० મોટું.
अम् चुरा० उभय० अक० सेट् રોગી થવું.
अम् भ्वा० पर० सेट् જવું, ભોજન કરવું. सक० શબ્દ કરવો अक०
अम पु० રોગ, પ્રાણ, સેવક.
अम न० અપકવ-કાચું ફળ વગેરે, બળ.
अम् अव्य० થોડું, શીઘ્રતા-ઉતાવળ.
अमङ्गल न० અમંગલ, અકલ્યાણ.
अमङ्गल पु० એરંડાનું ઝાડ.
अमङ्गल त्रि० અમાંગલિક, કુશલતા વગરનું.
अमङ्गल्य त्रि० અમંગલનું સાધન-અમાંગલિક.
अमण्ड पु० એરંડાનું ઝાડ.
अमण्ड त्रि० અલંકારરહિત, જેમાં ઓસામણ ન હોય તેવું ભોજન વગેરે.
अमत पु० મૃત્યુ, કાળ, રોગ, ધૂળ, રજ.
अमत त्रि० અસંમત, નહિ માનેલ, નહિ જાણેલ.
अमति पु० ચંદ્ર, કાળ, કપૂર.
अमति स्त्री० ખરાબ બુદ્ધિ, અજ્ઞાન, રૂપ.
अमति त्रि० જ્ઞાનરહિત, અજ્ઞાની, દુષ્ટ.
अमतीवन् त्रि० ખરાબ બુદ્ધિવાળું.
अमत्र न० ખાવાનું વાસણ, બળ.
अमत्र पु० શત્રુઓનો પરાભવ-પરાજય કરનાર.
अमत्र त्रि० ગમનશીલ, જવાના સ્વભાવવાળું, યુદ્ધ વગેરેમાં જવામાં કુશળ.
अमत्त त्रि० માદક દ્રવ્ય વગેરેથી જેને ચિત્તભ્રમ થયેલ નથી તે, મત્ત નહિ તે, સાવધાન, અપ્રમાદી.
अमत्सर पु० અન્યના શુભસંબંધી દ્વેષનો અભાવ, મત્સરનો અભાવ.
अमत्सर त्रि० મત્સરવિનાનું, દ્વેષશૂન્ય.
अमनस् त्रि० જેનું મન કાર્ય કરવામાં સમર્થ નથી તે, મનોવૃત્તિરહિત, યોગી, પર-

માત્મા, બીજામાં મનવાળું,મનને વશ નહિ રાખનાર, સ્નેહશૂન્ય.

अमनस् પુ૦ તે નામનો એક યોગગ્રંથ.

अमनि સ્ત્રી૦ માર્ગ, રસ્તો.

अमनुष्य પુ૦ ખરાબ મનુષ્ય, મનુષ્ય ભિન્ન ગંધર્વ વગેરે.

अमनोगत ત્રિ૦ મનથી નહિ ચિંતવેલ-નહિ ધારેલ, મનમાં નહિ રાખેલ.

अमनोनीत ત્રિ૦ મનમાં નહિ આણેલ, મનથી નહિ ગ્રહણ કરેલ.

अमनोयोग પુ૦ મનની સાવધાની નહિ તે, તત્ત્વનો નિશ્ચય કરનારી મનોવૃત્તિથી રહિત.

अमनोहर ત્રિ૦ મનોહર નહિ તે, સુંદર નહિ તે.

अमन्तु ત્રિ૦ નહિ જાણનાર, નહિ અપરાધી.

अमन्त्र ત્રિ૦ મંત્રરહિત કર્મ વગેરે, વેદ-પાઠશૂન્ય, વેદમંત્રના અનધિકારી શૂદ્ર વગેરે.

अमन्द ત્રિ૦ મંદ નહિ તે, કુશળ, ચતુર, ઉત્કૃષ્ટ.

अमन्द પુ૦ વૃક્ષ.

अमन्दता સ્ત્રી૦ અમંદપણું.

अमन्दत्व ન૦ અમંદતા.

अमम ત્રિ૦ ઘર-છોકરાં વગેરેમાં મમતાવિનાનું-નિર્મમ.

अमम પુ૦ ભવિષ્યકાળના બારમા જૈન તીર્થંકર.

अममता સ્ત્રી૦ મમતારહિતપણું.

अममत्व ન૦ ઉપરનો અર્થ.

अममासी સ્ત્રી૦ અમાવાસ્યા તિથિ.

अमर પુ૦ મૃત્યુહીન-દેવ, અમરસિંહ નામનો કોશકાર, એક જાતનું ઝાડ, પારો, હાડકાંનો સમૂહ, તે નામનો મરુદ્‌ગણ, તે નામનો નક્ષત્રસમૂહ.

अमर ત્રિ૦ મૃત્યુરહિત.

अमरकोष પુ૦ અમરસિંહે કરેલો ત્રણ કાંડનો એક કોષ.

अमरज પુ૦ દેવપુત્ર, એક જાતનો ખેર.

अमरणीय ત્રિ૦ અમર-મૃત્યુ પામવાને અયોગ્ય.

अमरणीयता સ્ત્રી૦ અમરપણું.

अमरणीयत्व ન૦ ઉપરનો અર્થ.

अमरता સ્ત્રી૦ અમરપણું.

अमरत्व ન૦ ઉપરનો અર્થ.

अमरदारु પુ૦ ન૦ દેવદાર વૃક્ષ.

अमरद्विज પુ૦ પૂજારી બ્રાહ્મણ.

अमरपति પુ૦ દેવોનો રાજા ઇન્દ્ર.

अमरपुष्पक પુ૦ કલ્પવૃક્ષ, કાસડો.

अमरपुष्पिका સ્ત્રી૦ अवाकपुष्पी શબ્દ જુઓ.

अमरपुष्पी સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.

अमरप्रभु પુ૦ વિષ્ણુ, ઇન્દ્ર.

अमरभर्तृ પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

अमररत्न ન૦ સ્ફટિક મણિ.

अमरराज પુ૦ ઇન્દ્ર.

अमरलोक પુ૦ સ્વર્ગ.

अमरलोक ત્રિ૦ સ્વર્ગને પામેલ કોઈ ધાર્મિક.

अमरवल्लरी સ્ત્રી૦ અમરવેલ.

अमरवल्ली સ્ત્રી૦ અમરવેલ.

अमरलता સ્ત્રી૦ અમરવેલ.

अमरसरित् સ્ત્રી૦ ગંગા.

अमरा સ્ત્રી૦ ગળો, ધ્રોખડ, વારુણી વૃક્ષ, એક જાતની કુંવાર, થોરનું ઝાડ, ગર્ભની ચોતરફ વીંટાયેલી ઓર, દુંટીનો નાળ, ઇન્દ્રની અમરાવતી નગરી.

अमराङ्गना સ્ત્રી૦ દેવાંગના-અપ્સરા.

अमराद्रि પુ૦ મેરુ પર્વત.

अमराधिप પુ૦ ઇન્દ્ર.

अमराधीश પુ૦ ઇન્દ્ર.

अमराधीश्वर પુ૦ ઇન્દ્ર.

अमरापगा સ્ત્રી૦ ગંગા.

अमरालय પુ૦ સ્વર્ગ.

अमरावती स्त्री० ઇન્દ્રની નગરી.

अमरिष्णु त्रि० મરણધર્મરહિત.

अमरी स्त्री० દેવની સ્ત્રી.

अमरु पु० 'અમરૂશતક' નામના ગ્રંથને બનાવનાર તે નામનો એક કવિ.

अमरेश पु० ઇન્દ્ર.

अमरेश्वर पु० ઇન્દ્ર.

अमर्त्त त्रि० મરણધર્મરહિત.

अमर्त्य त्रि० ઉપરનો અર્થ.

अमर्त्य पु० દેવ.

अमर्त्यभुवन સ્વર્ગ.

अमर्मवेधिता स्त्री० વાણીના ૩૫ ગુણો-માંહેનો એક ગુણ.

अमर्य्याद त्रि० મર્યાદા વિનાનું, સીમારહિત, સન્માનરહિત.

अमर्य्यादा स्त्री० મર્યાદાનો અભાવ, સીમા-હદનો અભાવ સન્માન નહિ તે.

अमर्ष पु० ક્ષમાનો અભાવ, કોપ, ક્રોધ.

अमर्षण त्रि० ક્ષમા નહિ કરનાર, સહન નહિ કરનાર, ક્રોધી.

अमर्षण न० ક્રોધ.

अमर्षित त्रि० ક્રોધે ભરાયેલ, ગુસ્સે થયેલ.

अमर्षिन् त्रि० ક્રોધી.

अमल न० સાતલાનું ઝાડ, અબરખ.

अमल त्रि० મેલવિનાનું, નિર્મળ, સ્વચ્છ, નિર્દોષ.

अमला स्त्री० લક્ષ્મી, ભોંય આંબળી, ડુંટીનું નાળ.

अमलात्मन् पु० રાગદ્વેષાદિરહિત યોગી.

अमलिन त्रि० अमल શબ્દ જુઓ

अमस पु० કાળ, રોગ, નિર્બોધ.

अमसृण त्रि० ચીકણું નહિ તે, રૂક્ષ-લુખું.

अमा अव्य० સાથે, પાસે, ઘર, આ લોકમાં.

अमा स्त्री० ચંદ્રની સોળમી કળા, ચંદ્રની પંદરમી કળા, અમાવાસ્યા તિથિ.

अमा पु० આત્મા.

अमा त्रि० અમાપ, માપરહિત.

अमांस त्रि० માંસ વગરનું, દુર્બળ.

अमातः अव्य० આ લોકમાંથી.

अमात्य पु० મંત્રી, પ્રધાન, દિવાન.

अमात्य पु० કર્મપ્રધાન.

अमात्र पु० પરમાત્મા.

अमात्र त्रि० અમાપ-આકાશ વગેરે.

अमानन त्रि० માનરહિત, આદર વગરનું.

अमानना स्त्री० આદર સત્કારનો અભાવ, અપમાન.

अमानस्य न० દુઃખ.

अमानिता स्त्री० નિરભિમાનીપણું.

अमानित्व न० ઉપરનો અર્થ.

अमानिन् त्रि० નિરભિમાની.

अमान्य त्रि० નહિ માનવા યોગ્ય.

अमाप त्रि० માપ વગરનું.

अमामासी स्त्री० અમાવાસ્યા તિથિ.

अमाय त्रि० કપટ વિનાનું, માપ વગરનું-અમાપ.

अमाय न० માયા-અવિદ્યાથી રહિત પરબ્રહ્મ.

अमायिक त्रि० માયારહિત-નિષ્કપટી.

अमार्जित त्रि० સાફ સુફ નહિ કરેલ.

अमावसी स्त्री० અમાવાસ્યા તિથિ.

अमावसु पु० તે નામનો એક ઋષિ.

अमावस्यक त्रि० અમાવાસ્યા તિથિએ થનાર.

अमावस्या स्त्री० અમાવાસ્યા તિથિ.

अमावासी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

अमावास्यक त्रि० अमावस्यक શબ્દ જુઓ.

अमावास्या स्त्री० અમાસ તિથિ.

अमित त्रि० અમાપ, નહિ જાણેલ.

अमितविक्रम पु० અમાપ પરાક્રમવાળો-વિષ્ણુ.

अमितविक्रम त्रि० અત્યંત શૂરવીર.

अमिताशन पु० પરમેશ્વર, વિષ્ણુ.

अमितौजस् त्रि० અત્યંત બળવાન, મહા તેજસ્વી.

अमित्र पु० શત્રુ.
अमित्रसह त्रि० શત્રુને સહન કરનાર, શત્રુને જીતનાર બળવાન.
अमित्रसाह त्रि० ઉપરના અર્થ.
अमिथ्या अव्य० મિથ્યા-જૂઠું નહિ તે, સત્ય.
अमिन् त्रि० રોગી.
अमिन त्रि० હિંસા કરવાને અયોગ્ય.
अमिश्र त्रि० મિશ્ર-સેળભેળ નહિ તે;
अमिश्रित त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अमिश्रीकृत त्रि० સેળભેળ નહિ કરેલ, જૂદું કરેલ.
अमिष न० લૌકિક સુખ, કપટ-બહાનું નહિ તે.
अमिष त्रि० છળ વિનાનું, બહાના વગરનું, નિષ્કપટ.
अमीत त्रि० હિંસા નહિ કરેલ.
अमीव पु० રોગ.
अमीव न० દુ:ખ, પાપ.
अमीवचातन त्रि० રોગનો નાશ કરનાર.
अमीवा स्त्री० રોગ વગેરેની પીડા.
अमुक त्रि० અમુક, આ.
अमुक्त त्रि० મુક્ત નહિ તે, બંધાયેલ, નહિ મૂકેલ, નહિ છોડેલ.
अमुक्त न० એક જાતની છૂરી-હાથછરી.
अमुक्ति स्त्री० મુક્તિ નહિ તે, બંધન.
अमुख्य त्रि० અપ્રધાન, ગૌણ, મુખ્ય નહિ તે.
अमुग्ध त्रि० મોહ નહિ પામેલ, મુગ્ધ-ભોળું નહિ તે, મૂર્ખ નહિ તે, ચતુર, સુંદર નહિ તે.
अमुतस् अव्य० આમાં, આહીંથી, પરલોકથી.
अमुत्र अव्य० આમાં, પરલોકમાં.
अमुत्रत्य त्रि० પરલોકનું. પરલોક સંબંધી.
अमुत्रभूय न० પરલોક થવું.
अमुथा अव्य० આ પ્રકારે.
अमुदीवत् अव्य० આની પેઠે, આના જેવું
अमुद्र्यच् त्रि० આ પ્રત્યે ગયેલ, આને પામેલ, આને પૂજનાર.
अमुद्र्यञ्च् त्रि० ઉપરના અર્થ.
अमुमुयच् त्रि० अमुद्र्यच् શબ્દ જુઓ.
अमुमुयञ्च् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अमुवत् अव्य० अमुदीवत् જુઓ.
अमुष्यकुल न० પ્રસિદ્ધ કુળ.
अमुष्यपुत्र पु० કુળવાન, ખાનદાન.
अमुष्यायण पु० પ્રખ્યાત કુળમાં ઉત્પન્ન થયેલ સંતાન, આનું સંતાન.
अमूदृक्ष त्रि० આના જેવું.
अमूदृक् त्रि० આના જેવું.
अमूदृश त्रि० આના જેવું.
अमूर् स्त्री० મૂર્ચ્છાનો અભાવ
अमूर् त्रि० મૂર્ચ્છારહિત, મોહરહિત, અમૂઢ.
अमूर्त्त त्रि० મૂર્તિમાનરહિત, અવયવરહિત, અપ્રત્યક્ષ આકાશ વગેરે.
अमूर्त्तगुण पु० વૈશેષિક પ્રસિદ્ધ અમૂર્ત્ત-આકાશ વગેરેનો કોઇ ગુણ.
अमूर्त्ति त्रि० અવયવરહિત આકાશ વગેરે,
अमूर्त्ति पु० વિષ્ણુ, પરમાત્મા.
अमूर्त्तिमत् त्रि० અવયવશૂન્ય આકાશ વગેરે.
अमूर्त्तिमत् पु० વિષ્ણુ.
अमूल त्रि० મૂળરહિત, આદિકારણ વગરનું, મૂળીયાં વગરનું.
अमूलक त्रि० ઉપરના અર્થ.
अमूला स्त्री० અગ્નિશિખા વૃક્ષ.
अमूल्य त्रि० જેની કીંમત ન થાય તે.
अमृक्त त्रि० નહિ શોધેલ. નહિ સાફ કરેલ, નહિ હિંસા કરેલ.
अमृणाल न० વીરણમૂળ-સુગંધીવાળો-ખસ.
अमृत त्रि० મરણ નહિ પામેલ, જીવેલ, અજરામરપણું આપનાર.
अमृत न० અમૃત, પાણી, ઘી, પારો, યજ્ઞ કરતાં બાકી રહેલું દ્રવ્ય, નહિ માગેલી વસ્તુ, અન્ન, દૂધ, સોનું, ખાવાનો કોઇ

પદાર્થ સ્વાદિષ્ટ દ્રવ્ય, જેનાથી સ્વાદ લાવી શકાય તે દ્રવ્ય, સુંદર, ઝેર, વછનાગ, . મોક્ષ, અમૃત જેવું, પરબ્રહ્મ.

अमृत પુ૦ વિષ્ણુ, ધન્વંતરિ, હરકોઇ દેવ, વારાહીકંદ, જંગલી મગ, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ તે નામનો એક યોગ.

अमृतगति સ્ત્રી૦ તે નામનો એક છંદ.

अमृतगर्भ પુ૦ જીવ, બ્રહ્મ.

अमृतजटा સ્ત્રી૦ જટામાંસી નામની વનસ્પતિ.

अमृततत्व ન૦ મોક્ષ, મહાકલ્પસુધી રહેનારપણું.

अमृततरङ्गिणी સ્ત્રી૦ જ્યોત્સ્ના, ચાંદની.

अमृतता સ્ત્રી૦ અમરપણું, મોક્ષ.

अमृततिलका સ્ત્રી૦ તે નામનો એક છંદ.

अमृतत्व ન૦ અમરપણું, મોક્ષ.

अमृतदीधिति પુ૦ ચંદ્ર, કપૂર.

अमृतद्युति પુ૦ ચંદ્ર, કપૂર.

अमृतधारा સ્ત્રી૦ અમૃતની ધારા, તે નામનો એક છંદ.

अमृतनाद પુ૦ તે નામનો એક ઉપનિષદ્‌ગ્રંથ.

अमृतनालिका સ્ત્રી૦ એક જાતનો પાક, કોઇ એક પકવાન્ન.

अमृतप પુ૦ વિષ્ણુ, દેવ

अमृतप ત્રિ૦ અમૃત જેવા પદાર્થો પીનાર.

अमृतपक्ष પુ૦ અગ્નિ,એક જાતનું બાજ પક્ષી.

अमृतफल ન૦ એક જાતનું ફળ.

अमृतफल પુ૦ એક જાતનું ઝાડ પારાવત વૃક્ષ, પટોલ.

अमृतफला સ્ત્રી૦ ભોંય આંબળી, દ્રાક્ષ.

अमृतभल्लातकी સ્ત્રી૦ તે નામનું ભીલામાંનું એક ઘી.

अमृतभुज् પુ૦ દેવ.

अमृतभुज् ત્રિ૦ યજ્ઞ કરી બાકી રહેલા અન્નનું ભોજન કરનાર, નહિ માગેલા અન્નનું ભોજન કરનાર.

अमृतयोग પુ૦ જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ તે નામનો એક યોગ.

अमृतरस પુ૦ અમૃતરૂપ રસ, અમૃતનો રસ, પરમાત્મા.

अमृतरसा સ્ત્રી૦ એક જાતની દ્રાક્ષ, એક જાતનું પકવાન્ન.

अमृतलता સ્ત્રી૦ ગળો, અમરવેલ.

अमृतवपुस् પુ૦ ચંદ્ર, વિષ્ણુ.

अमृतवर्ष પુ૦ અમૃતનો વરસાદ.

अमृतवल्ली સ્ત્રી૦ ગળો.

अमृतवाक ત્રિ૦ અમૃત તુલ્ય વચનવાળું-મીઠા બોલું.

अमृतसंभवा સ્ત્રી૦ ગળો.

अमृतसंयाव ન૦ એક જાતનું પકવાન્ન.

अमृतसार પુ૦ ઘી.

अमृतसारज પુ૦ ગોળ.

अमृतसू પુ૦ ચંદ્ર.

अमृतसू સ્ત્રી૦ દેવોની માતા.

अमृतसोदर પુ૦ ઇન્દ્રનો ઉચ્ચૈઃશ્રવા ઘોડો, હરકોઇ ઘોડો.

अमृतस्रव પુ૦ અમૃતનું ઝરણું.

अमृतस्रवा સ્ત્રી૦ રૂદંતી લતા.

अमृतांशु પુ૦ ચંદ્ર.

अमृतांशूद्भव પુ૦ વિષ્ણુ.

अमृतांशूद्भव ત્રિ૦ ચંદ્રથી ઉત્પન્ન થનાર.

अमृतान्धस् પુ૦ દેવ.

अमृता સ્ત્રી૦ ગળો, ઇંદરવરણી, માલકાંકણીનો વેલો, અતિવિખની કળી, રાતું નસોતર, ખ્રોખડ, ભોંય આંબળી, હરડે, તુલસી, પીપર, મોટી હરડે, દારૂ, સૂર્યનું કોઇ એક કિરણ.

अमृताफल ન૦ પટોલ.

अमृतायमान ત્રિ૦ અમૃતજેવું.

अमृताश પુ૦ વિષ્ણુ, દેવ.

अमृताशन પુ૦ દેવ.

अमृताश्म પુ૦ એક જાતનો પત્થર.

अमृताष्टक પુ૦ ગળો વગેરે આઠ વસ્તુઓ જેમાં આવે છે તેવું એક ઔષધ.
अमृतासङ्ग ન૦ એક જાતનું મોરથુથુ.
अमृताहरण પુ૦ ગરૂડ.
अमृताह्व ન૦ अमृतफल શબ્દ જુઓ.
अमृतेशय પુ૦ જળશાયી વિષ્ણુ—નારાયણ.
अमृतोत्पन्न ન૦ એક જાતનું મોરથુથુ, ખાપરીયું.
अमृतोत्पन्ना સ્ત્રી૦ મધમાખી.
अमृतोद्भव ન૦ अमृतोत्पन्न શબ્દ જુઓ.
अमृतोद्भव પુ૦ બીલીનું ઝાડ.
अमृत्यु પુ૦ મૃત્યુનો અભાવ, વિષ્ણુ.
अमृत्यु ત્રિ૦ મૃત્યુરહિત, અમર.
अमृध्र ત્રિ૦ કોઇનાથી પણ હિંસા કરવાને અશક્ય.
अमृषा અવ્ય૦ મિથ્યા નહિ તે, સત્ય.
अमेधस् ત્રિ૦ ધારણાશૂન્ય બુદ્ધિવાળું, મૂર્ખ.
अमेध्य ત્રિ૦ અપવિત્ર.
अमेध्य ન૦ વિષ્ટા.
अमेध्यता સ્ત્રી૦ અપવિત્રપણું.
अमेध्यत्व ન૦ અપવિત્રપણું.
अमेनि ત્રિ૦ અમાપ.
अमोघ ત્રિ૦ સફલ, વ્યર્થ નહિ તે.
अमोघ પુ૦ વિષ્ણુ, તે નામનો એક નદ.
अमोघा સ્ત્રી૦ પટોલ, હરડે, વાવડીંગ.
अमोचित ત્રિ૦ નહિ છોડેલ, નહિ તજેલ.
अमोत ન૦ નહિ કપાયલી કીનારીવાળું વસ્ત્રયુગલ.
अम्ब् ન૦ भ्वा० पर० सक० सेट् જવું.
अम्बक ન૦ નેત્ર.
अम्बक પુ૦ પિતા.
अम्बर ન૦ શબ્દનો આશ્રય આકાશ, વસ્ત્ર, અંબર નામનું દ્રવ્ય. અભરખ ધાતુ.
अम्बरिष પુ૦ ન૦ ભુંજવાનું પાત્ર—કઢાયું.
अम्बरिष પુ૦ વિષ્ણુ, શિવ, સૂર્ય, બાળક, આકડાનું ... તે નામનું એક ... પશ્ચાત્તાપ, તે નામનો એક સૂર્યવંશી રાજા.
अम्बरीष પુ૦ ન૦ अम्बरिष પુ૦ ન૦ જુઓ.
अम्बरीष પુ૦ अम्बरिष પુ૦ શબ્દ જુઓ.
अम्बरौकस् પુ૦ દેવ.
अम्बरू कण्ड्वादि અલંકાર ધારણ કરવા.
अम्बष्ठ પુ૦ બ્રાહ્મણથી વાણીઆણીમાં ઉત્પન્ન થયેલ વર્ણસંકર, તે નામનો એક દેશ, હાથીનો માવત.
अम्बष्ठकी સ્ત્રી૦ એક જાતની વેલ.
अम्बष्ठा સ્ત્રી૦ એક જાતની વેલ, જૂઇ.
अम्बष्ठका સ્ત્રી૦ બ્રાહ્મી લતા.
अम्बा સ્ત્રી૦ માતા, દુર્ગા દેવી, અંબષ્ઠાલતા તે નામની કાશી રાજાની એક કન્યા.
अम्बाडा સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.
अम्बाला સ્ત્રી૦ માતા, દુર્ગા દેવી.
अम्बालिका સ્ત્રી૦ માતા, પાણ્ડુ રાજાની માતા—કાશી રાજની કન્યા.
अम्बिका સ્ત્રી૦ માતા, દુર્ગા દેવી, ધૃતરાષ્ટ્રની માતા—કાશીરાજની વચલી કન્યા.
अम्बिकापति પુ૦ શિવ.
अम्बिकेय પુ૦ ગણપતિ, ધૃતરાષ્ટ્ર રાજા.
अम्बिकेयक પુ૦ ઉપરના અર્થ.
अम्बु ન૦ પાણી, તે નામની એક ઔષધિ.
अम्बुकण પુ૦ જળકણ, પાણીનો છાંટો.
अम्बुकणा સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.
अम्बुकण्टक પુ૦ એક જાતનું માછલું, શીંગોડું.
अम्बुकिरात પુ૦ એક જાતનું માછલું.
अम्बुकूर्म પુ૦ શિશુમાર નામનું એક જળચર પ્રાણી.
अम्बुकेशर પુ૦ એક જાતનું ઝાડ.
अम्बुकोश પુ૦ એક જાતનું માછલું.
अम्बुचर ત્રિ૦ જળચર પ્રાણી.
अम्बुचामर ન૦ શેવાળ.
अम्बुचारिन् ત્રિ૦ જળચર પ્રાણી.
अम्बुज ન૦ કમળ.
[illegible]

अम्बुज પુ૦ ન૦ શંખ, વજ્ર.

अम्बुज ત્રિ૦ પાણીમાં ઉત્પન્ન થનાર હર-કોઇ પદાર્થ.

अम्बुजन्मन् ન૦ કમળ.

अम्बुजन्मन પુ૦ ન૦ સારસ પક્ષી, શંખ.

अम्बुजासन ત્રિ૦ પાણીમાં ઉત્પન્ન થનાર.

अम्बुजासन પુ૦ બ્રહ્મા.

अम्बुजासना સ્ત્રી૦ લક્ષ્મી દેવી.

अम्बुताल પુ૦ શેવાળ.

अम्बुद પુ૦ મેઘ, મોથ.

अम्बुद ત્રિ૦ પાણી આપનાર હરકોઇ.

अम्बुधर પુ૦ મેઘ, મોથ.

अम्बुधि પુ૦ સમુદ્ર, પાણીનો આધાર-ઘડો વગેરે, ચારની સંખ્યાવાળું, ચારની સંખ્યા.

अम्बुधिप्रसवा સ્ત્રી૦ એક જાતની કુંવાર-ઘીકુંવાર.

अम्बुधिप्रसवा સ્ત્રી૦ ઘી કુંવાર.

अम्बुनिधि પુ૦ સમુદ્ર.

अम्बुप પુ૦ વરૂણ દેવ, સમુદ્ર.

अम्बुप ત્રિ૦ પાણી પીનાર.

अम्बुपत्रा સ્ત્રી૦ એક જાતનું લસણ.

अम्बुपत्री સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.

अम्बुप्रसाद પુ૦ એક જાતનું ઝાડ-નિર્મળી.

अम्बुप्रसादन ન૦ નિર્મળી વૃક્ષનું ફળ.

अम्बुभृत् પુ૦ મેઘ, સમુદ્ર, મોથ.

अम्बुभृत् ત્રિ૦ જળનો ધારણ કરનાર.

अम्बुमत् ત્રિ૦ ઘણા જળવાળો દેશ વગેરે.

अम्बुमती સ્ત્રી૦ તે નામની એક નદી.

अम्बुमात्रज પુ૦ એક જાતની છીપ.

अम्बुमुच् પુ૦ મેઘ, મોથ.

अम्बुर પુ૦ બારણાંની નીચેનું લાકડું-ઉંબરો.

अम्बुराशि પુ૦ સમુદ્ર.

अम्बुरुह् ન૦ કમળ, સારસ પક્ષી.

अम्बुरुह ન૦ કમળ.

अम्बुरुहा સ્ત્રી૦ સ્થલ પદ્મિની-જમીન ઉપર થનાર કમળનો વેલો.

अम्बुरुहिणी સ્ત્રી૦ કમળનો સમૂહ, કમળનો વેલો.

अम्बुरोहिन् ન૦ કમળ, સારસ પક્ષી.

अम्बुवाची સ્ત્રી૦ આર્દ્રા નક્ષત્રના પહેલા પાદમાં આવેલા સૂર્યવખતની જમીન.

अम्बुवासिन् ત્રિ૦ પાટલા વૃક્ષ, જળમાં રહેનાર.

अम्बुवासिनी સ્ત્રી૦ પાટલા વૃક્ષ.

अम्बुवासी સ્ત્રી૦ પાટલા વૃક્ષ.

अम्बुवाह પુ૦ મેઘ, મોથ.

अम्बुवाहिन् પુ૦ મેઘ, મોથ.

अम्बुवाहिन् ત્રિ૦ જળ વહેનાર.

अम्बुवाहिनी સ્ત્રી૦ વહાણમાંથી પાણી કાઢવાનું લાકડાનું એક પાત્ર, પાણી લઇ જનારી સ્ત્રી.

अम्बुविहार પુ૦ પાણીમાં તરવું વગેરે જળક્રીડા.

अम्बुविस्रवा સ્ત્રી૦ એક જાતની કુંવાર.

अम्बुवेतस પુ૦ પાણીમાં થનાર નેતર.

अम्बुशिरीषिका સ્ત્રી૦ પાણીમાં થનાર જાસૂદ.

अम्बुसर्पिणी સ્ત્રી૦ જળો.

अम्बुसेवनी સ્ત્રી૦ अम्बुवाहिनी શબ્દ જુઓ.

अम्बूकृत ન૦ થુંક ઉડે તેવું બોલવું.

अम्ब्ल પુ૦ ખાટો રસ.

अम्ब्ल ત્રિ૦ ખાટું.

अम्भ् ભ્વા૦ આ૦ અક૦ સેટ્ શબ્દ કરવો.

अम्भस् ન૦ પાણી, દેવ, પિતૃલોક, મનુષ્ય, અસુર, તે નામની એક ઔષધિ, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ લગ્નથી ચોથું સ્થાન, આધ્યાત્મિક તુષ્ટિ.

अम्भः (म्भस्सा) सार ન૦ મોતી.

अम्भः (म्भस्) सू પુ૦ ધુમાડો.

अम्भ (म्भस्थ) स्थ ત્રિ૦ પાણીમાં રહેનાર.

अम्भसांनिधि પુ૦ સમુદ્ર.

अम्भृण પુ૦ મોટું, ભયંકર શબ્દ કરનાર.

अम्भोज न० કમળ.
अम्भोज पु० ચંદ્ર, કપૂર, સારસ પક્ષી.
अम्भोज पु० न० શંખ.
अम्भोज त्रि० પાણીમાં ઉત્પન્ન થનાર.
अम्भोजखण्ड न० કમળોનો સમૂહ.
अम्भोजन्मन पु० બ્રહ્મા.
अम्भोजन्मजनि पु० બ્રહ્મા.
अम्भोजयोनि पु० બ્રહ્મા.
अम्भोजषण्ड पु० કમળનો સમૂહ.
अम्भोजिनी स्त्री० કમળોનો સમૂહ, કમળનો વેલો.
अम्भोद पु० મેઘ, મોથ.
अम्भोद त्रि० પાણી આપનાર.
अम्भोधर पु० મેઘ, સમુદ્ર, મોથ.
अम्भोधि पु० સમુદ્ર.
अम्भोधिवल्लभ पु० પ્રવાલ-પરવાળું.
अम्भोनिधि पु० સમુદ્ર.
अम्भोराशि पु० સમુદ્ર.
अम्भोरुह् न० કમળ, સારસ પક્ષી.
अम्भोरुह न० ઉપરના અર્થ.
अम्भोरुह त्रि० પાણીમાં ઉગનાર, પાણીમાં ઉત્પન્ન થનાર.
अम्मय त्रि० પાણીમય, પાણીનો વિકાર, ઘણા પાણીવાળું કોઈ સ્થળ વગેરે.
अम्र पु० આંબાનું ઝાડ.
अम्र न० આંબાનું ફળ કે પાંદડું.
अम्रात पु० આંબળાનું ઝાડ.
अम्रातक पु० ઉપરનો અર્થ.
अम्ला पु० ખાટો રસ.
अम्ल न० છાશ.
अम्ल त्रि० ખાટું.
अम्लक पु० એક જાતનું ઝાડ-લકુચ વૃક્ષ.
अम्लकाण्ड न० લૂણીની ભાજી.
अम्लकेशर पु० બીજોરું.
अम्लचूड पु० ખાટું શાક.
अम्लजम्बीर पु० બીજોરાનું ઝાડ.
अम्लता स्त्री० ખટાઇ.
अम्लत्व न० ખટાઈ.
अम्लनायक पु० અમ્લ વેતસ.
अम्लनिशा स्त्री० શઠીવૃક્ષ-શઠી કચૂરો.
अम्लपञ्चफल न० બીજોરૂં-નારંગી-અમ્લ-વેતસ-આંબલી અને જંબીર એ પાંચ ફળ.
अम्लपत्र पु० अश्मन्तक વૃક્ષ.
अम्लपत्री स्त्री० એક જાતનો ખાટા પાન-વાળો વેલો.
अम्लपनस पु० ખાટું ફણસનું ઝાડ.
अम्लपित्त न० એક જાતનો રોગ.
अम्लपूर न० એક જાતનું ઝાડ-આંબલી.
अम्लफल पु० આંબાનું ઝાડ.
अम्लफल न० આંબલીનું ઝાડ.
अम्लबन्ध्या स्त्री० ખાટું કોઈ એક કંદ.
अम्लभेदन पु० અમ્લવેતસ.
अम्लरस पु० ખાટો રસ.
अम्लरुहा स्त्री० માળવા દેશમાં થનારી ના-ગરવેલ.
अम्ललोणिका स्त्री० ખાટી લૂણી.
अम्ललोणी स्त्री० ખાટી લૂણી.
अम्ललोनिका स्त्री० ઉપર જુઓ.
अम्लवती स्त्री० એક જાતનો વેલો-લૂણી.
अम्लवर्ग पु० ખાટો રસ જેમાં મુખ્ય હોય તેવા પદાર્થોનો સમુદાય.
अम्लवल्ली स्त्री० એક જાતનું કંદ.
अम्लवाटिका स्त्री० એક જાતની નાગરવેલ.
अम्लवास्तूक पु० તે નામનું એક શાક.
अम्लवीज न० આંબલી.
अम्लवृक्ष पु० આંબલી.
अम्लवेतस पु० અમ્લવેતસ નામની એક વનસ્પતિ.
अम्लशाक पु० ખાટું શાક.
अम्लशाक न० આંબલી.
अम्लसार पु० લીંબુનું ઝાડ.
अम्लसार न० કાંજી.

अम्लहरिद्रा स्त्री० આંબા હળદર.
अम्ला स्त्री० આંબલી.
अम्लाङ्कुश पु० ખાટો સરકો.
अम्लातक पु० અમ્લવેતસ.
अम्लादन पु० એક જાતનું ઝાડ.
अम्लान पु० તે નામનું એક ઝાડ.
अम्लान त्रि० નહિ કરમાએલ.
अम्लान न० કમળ.
अम्लानि स्त्री० નહિ કરમાવું તે.
अम्लानि त्रि० કરમાય નહિ તેવું.
अम्लानिनी स्त्री० કમળનો વેલો.
अम्लिका स्त्री० આંબલી, ખાટો ઓડકાર.
अम्लिकावटक पु० ખાટું વડું.
अम्ली स्त्री० ખટાઈવાળું એક જાતનું ઝાડ, આંબલી.
अम्लीका स्त्री० આંબલી.
अम्लोटक पु० अश्मन्तक વૃક્ષ.
अम्लोद्गार पु० ખાટો ઓડકાર.
अम्लोनी स्त्री० अम्लवती શબ્દ જુઓ.
अय् भ्वा० आ० सक० सेट् જવું.
अय पु० પૂર્વ જન્મનું શુભ કર્મ, શુભ દૈવ, વિધાન, પાસો, પાસાનો ભાગ, સોગટાંઓને જવા યોગ્ય કોઈ સ્થળ.
अय त्रि० જનાર.
अयःपान न० તે નામનું એક નરક.
अयःशूल न० તીવ્ર ઉપતાપ, લોઢાનું શૂલ-ત્રિશૂલ.
अयक्ष्म त्रि० નીરોગી, રોગરહિત, ઉપદ્રવનું સાધન નહિ તે.
अयज्ञ त्रि० જેણે યજ્ઞ ન કર્યો હોય તે.
अयज्ञिय त्रि० યજ્ઞ કર્મમાં આપવાને અયોગ્ય અડદ વગેરે.
अयज्यु त्रि० યજ્ઞ નહિ કરનાર, યજ્ઞનો નાશ કરનાર.
अयज्वन् त्रि० જેણે યજ્ઞ ન કર્યો હોય તે.
अयत त्रि० જેણે ઇન્દ્રિયોને વશ ન કરી હોય તે, જેણે પ્રયત્ન-મહેનત ન કરેલ હોય તે.
अयतिन् त्रि० ઇન્દ્રિયનિગ્રહ નહિ કરનાર, પ્રયત્ન નહિ કરનાર.
अयत्न पु० યત્નનો અભાવ, મહેનત નહિ તે.
अयत्न त्रि० યત્ન જેણે ન કરેલ હોય તે.
अयत्नवत् त्रि० યત્નશૂન્ય, પ્રયત્નરહિત.
अयत्नवत् अव्य० યત્નશૂન્ય જેવું.
अयथ त्रि० અયોગ્ય, અયત્ન.
अयथा अव्य० જેનો જે વિધિ કરવો યોગ્ય હોય તે પ્રમાણે ન કરવું તે, અયોગ્ય કરવું, ખોટું.
अयथातथ त्रि० યથાર્થ નહિ તે, બરોબર નહિ તે, અયોગ્ય.
अयथार्थ त्रि० યથાર્થ નહિ તે, મિથ્યા-ખોટું.
अयथावत् अव्य० યોગ્ય નહિ તે, યથા યોગ્ય નહિ તે.
अयथेष्ट अव्य० ઇચ્છા પ્રમાણે નહિ તે, ઇચ્છા પૂરતું નહિ તે.
अयथेष्ट त्रि० અતિ અલ્પ.
अयन न० જવું, ચંદ્ર તથા સૂર્યની ગતિ.
अयनकाल पु० ચંદ્ર તથા સૂર્યની ઉત્તર અને દક્ષિણમાં ગતિનો સમય.
अयनचलन न० ચંદ્ર તથા સૂર્યની ગતિનો ફેરફાર.
अयनज पु० રાશીઓના પોતપોતાના સ્થાનમાંથી ચાલવાવડે થયેલ માસ વગેરે.
अयनभाग पु० अयनांश શબ્દ જુઓ.
अयनमास पु० અયનાંશના અનુસારે દિનમાન વગેરે જાણવા માટે કલ્પેલ માસ.
अयनसंक्रम पु० અયનાંશના અનુસારે ગ્રહોનો રાશિઓમાં સંચાર.
अयनसंक्रान्ति स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
अयन्त्रित त्रि० બંધનરહિત, સ્વતંત્ર.
अयनांश पु० ગ્રહોની ગતિનો અંશ-ભાગ.

अयनांशज પુ૰ અયનાંશથી થયેલ માસ.
अयव પુ૰ વિષ્ઠાનો કીડો, જવ વિનાનું કોઈ કર્મ વગેરે, શત્રુ, કૃષ્ણ પક્ષ–અંધારીયું.
अयवस् પુ૰ પખવાડીયું.
अयशस् ન૰ અપયશ.
अयशस्कर ત્રિ૰ અપયશકારક.
अयशस्य ત્રિ૰ ઉપરનો અર્થ.
अयशस्विन् ત્રિ૰ અપયશવાળું.
अयश्चूर्ण ન૰ લોઢાના ભૂકીથી તૈયાર કરેલું કોઇ ઔષધ.
अयस् ન૰ લોઢું, લોઢાનું કોઇ શસ્ત્ર, જવું.
अयस् પુ અગ્નિ, ચિત્રાનું ઝાડ.
अयस्कंस પુ૰ ન૰ લોઢાનું પીવાનું પાત્ર.
अयस्कर्णी સ્ત્રી૰ લોઢા જેવા કઠણ કાનવાળી કોઇ સ્ત્રી.
अयस्कान्त પુ૰ લોહચુંબક, એક જાતનો પત્થર, એક જાતની વ્રણચિકિત્સા.
अयस्काम ત્રિ૰ લોઢું ઇચ્છનાર.
अयस्कार પુ૰ લુહાર.
अयस्कुम्भ પુ૰ લોઢાનો ઘડો.
अयस्कुशा સ્ત્રી૰ લોઢાની કોશ.
अयस्कृति સ્ત્રી૰ એક જાતની ચિકિત્સા.
अयस्थूण પુ૰ લોઢાનો થાંભલો.
अयस्थूण ત્રિ૰ લોઢાની ઝુંસરીવાળો રથ વગેરે.
अयस्पात्र ન૰ લોઢાનું પાત્ર.
अयस्मय ત્રિ૰ લોઢાનો વિકાર, લોઢામય.
अयस्मयादि પુ પાણિનીય વ્યાકરણમાં કહેલ એક શબ્દસમૂહ.
अयाचक ત્રિ૰ યાચનારહિત, યાચના નહિ કરનાર.
अयाचित ન૰ અયાચિત વૃત્તિ નહિ માગવું તે.
अयाचित ત્રિ૰ નહિ માગેલ, જેની પાસે ન મગાય તે.
अयाचित પુ૰ તે નામનો એક મુનિ.
अयाचितृ ત્રિ૰ નહિ માગનાર.
अयाज्य ત્રિ૰ યજ્ઞ કરવાને અયોગ્ય.
अयाज्ययाजन ન૰ યજ્ઞ કરાવવાને અયોગ્ય પાસે યજ્ઞ કરાવવો તે.
अयाज्यसंयाज्य ન૰ ઉપરનો અર્થ.
अयातयाम પુ૰ વાસી નહિ તે–તાજું, જેના ઉપર અમુક સમય વીત્યો ન હોય તે, દોષરહિત.
अयातु પુ૰ રાક્ષસ નહિ તે, અહિંસક.
अयाथातथ्य ન૰ મિથ્યાત્વ, અસત્યપણું, અયથાર્થપણું.
अयान ન૰ સ્વાભાવિક રીતે અચળ, ગતિનો અભાવ.
अयानय પુ૰ જુગારમાં પાસાઓને લઇ જવાનું કોઇ સ્થાન.
अयानयीन પુ૰ પાસો.
अयाशु ત્રિ૰ રાક્ષસની એક જાત.
अयास्य ત્રિ૰ ખપાવવાને અશક્ય, યુદ્ધાદિ સાધનો દ્વારા વશ કરવાને અશક્ય શત્રુ, પ્રાણ વાયુ.
अयास्य પુ૰ તે નામનો એક ઋષિ.
अयि અવ્ય૰ પ્રશ્નમાં, અનુનયમાં, સંબોધનમાં અને સ્નેહમાં વપરાય છે.
अयुक्छद પુ૰ સાતપુડાનું ઝાડ.
अयुक्त ત્રિ૰ પોતાના કર્તવ્યમાં સાવધાન નહિ તે, અયોગ્ય, આપત્તિમાં પડેલ, નહિ જોડાયેલ, બહિર્મુખ, યુક્તિ શૂન્ય, યુક્તિ વગરનું.
अयुक्ति સ્ત્રી૰ યુક્તિ નહિ તે.
अयुक्ति ત્રિ૰ યુક્તિ વગરનું, યોજનારહિત.
अयुग ન૰ એકીનું નહિ–એકીનું, વિષમ, જોડકું નહિ તે.
अयुग ત્રિ૰ ઝુંસરી વગરનું, ભાંગી ગયેલી ઝુંસરીવાળો રથ વગેરે.
अयुगपत् અવ્ય૰ એકી સાથે નહિ, અનુક્રમે.

अयुगल न० બેકીનું નહિ—એકીનું, જોડકું નહિ તે.

अयुगू स्त्री० કાકવંધ્યા સ્ત્રી,

अयुग्म न० अयुगल શબ્દ જુઓ.

अयुग्मनेत्र पु० મહાદેવ.

अयुग्मच्छद पु० સાતપુડાનું ઝાડ.

अयुग्मपत्र पु० ઉપરનો અર્થ.

अयुग्मबाण पु० કામદેવ.

अयुग्मवाह पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

अयुग्मशर पु० કામદેવ

अयुज् त्रि० अयुगल શબ્દ જુઓ.

अयुत त्रि० નહિ જોડાયેલ, સંબંધ નહિ પામેલ, દશ હજારની સંખ્યાવાળું.

अयुत न० દશ હજારની સંખ્યા.

अयुतनायिन पु० તે નામે પુરુવંશી એક રાજા.

अयुतशस् अव्य० દશ દશ હજાર.

अयुतसिद्ध त्रि० કાર્યદ્રવ્ય-ઘડો વગેરે, વૈશેષિક મતે દ્રવ્યાશ્રિત ગુણ, કર્મ.

अयुतसिद्धि स्त्री० પૃથગ્ભાવે અસિદ્ધિ.

अयुताजित पु० યદુવંશી એક રાજા.

अयुद्ध न० યુદ્ધ નહિ તે.

अयुद्ध त्रि० યુદ્ધરહિત, યુદ્ધવગરનું.

अयुव त्रि० અસંમિશ્ર, ભેળસેળ નહિ તે.

अयुवन पु० વૃદ્ધ.

अयूनी स्त्री० વૃદ્ધ સ્ત્રી.

अयूप्य त्रि० લીંબડો-જંબીર વગેરે વૃક્ષ.

अये अव्य० ક્રોધમાં, કોપમાં, ખેદમાં, ગભરાટમાં, સ્મરણમાં, અને બુદ્ધિના અભાવમાં વપરાય છે.

अयोग पु० યોગનો અભાવ, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ ખરાબ યોગ, વિયોગ, ફૂટ—ખોટું, તે નામનો એક રોગ.

अयोगव पु० શૂદ્ર પુરુષથી વૈશ્યસ્ત્રીમાં ઉત્પન્ન થયેલ વર્ણસંકર.

अयोगवाह पु० અનુસ્વાર, વિસર્ગ, જિહ્વામૂલીય તથા ઉપધ્માનીય અક્ષર.

अयोगुड पु० લોઢાનો ગોળો.

अयोगुल पु० લોઢાનો ગોળો.

अयोगू पु० લવાર.

अयोग्य त्रि० યોગ્ય નહિ તે, અયોગ્ય.

अयोग्यता स्त्री० અયોગ્યપણું.

अयोग्यत्व न० અયોગ્યપણું.

अयोऽग्र न० મુસળ—સાંબેલું.

अयोघन पु० હથોડો, ઘણ.

अयोजाल न० લોઢાની જાળ.

अयोदंष्ट्र त्रि० લોખંડી પૈડાના પાટાવાળો રથ વગેરે.

अयोदत त्रि० લોઢાનાજેવા કઠણ દાંતવાળું.

अयोध्य त्रि० જેની સામે યુદ્ધ ન થઇ શકે તે.

अयोध्या स्त्री० અયોધ્યા નગરી.

अयोध्याकाण्ड न० રામાયણનો એક કાંડ.

अयोनि स्त्री० યોનિ સિવાયનું કોઈ સ્થાન.

अयोनि त्रि० અજન્ય નિત્ય.

अयोनिक त्रि० જેની યોનિ કહેવામાં ન આવી હોય તે.

अयोनिज त्रि० યોનિથી ઉત્પન્ન નહિ થનાર.

अयोमय त्रि० લોઢાનો વિકાર—અસ્ત્ર-શસ્ત્ર વગેરે

अयोमल न० લોઢાનો મેલ—કીટું.

अयोमुख त्रि० લોઢાના અગ્રભાગવાળું હળ વગેરે, લોઢાના જેવા કઠણ મોઢાવાળું કોઇ પક્ષી વગેરે.

अयोमुख पु० તે નામનો એક અસુર.

अयोमुखीय त्रि० લોઢાના જેવા અગ્રભાગવાળામાં હોનાર.

अयोरस पु० લોઢાનો મેલ.

अयोहृदय त्रि० લોઢાના જેવા કઠણ હૃદયવાળું, નિર્દય.

अय्मन त्रि० જનાર, જવાનું સાધન.

अर पु० પૈડાનો આરો, ખૂણો, શેવાળ, પાપડ.

अर त्रि० ઉતાવળીયું.

अर न० ઉતાવળ, ઉતાવળાપણું.

अरक पु० अर पु० શબ્દ જુઓ.
अरक्षस् त्रि० રાક્ષસ જેવું પીડા કરનાર-દુઃખ દેનાર નહિ તે.
अरक्षित त्रि० નહિ રક્ષા કરેલ.
अरग्वध पु० તે નામનું એક ઝાડ-ગરમાળો.
अरघट्ट पु० મોટો કૂવો, કૂવામાંથી જળ કાઢવાનું એક યંત્ર.
अरघट्टक पु० ઉપરનો અર્થ.
अरङ्कृत त्रि० શોભાવનાર, શણગારનાર.
अरङ्कृत त्रि० શોભાવેલ, શણગારેલ.
अरङ्कृति स्त्री० અલંકાર, ઘરેણું.
अरङ्गम पु० પરિપૂર્ણ ગતિ, સંપૂર્ણ ગમન.
अरजस् त्रि० રજોગુણરહિત, રજ-ધૂળ વગરનું.
अरजस् स्त्री० રજસ્વલા નહિ થયેલી સ્ત્રી.
अरजस्क त्रि० રજોગુણરહિત, રજ વગરનું.
अरज्जु न० કેદખાનું-જેલ.
अरटु पु० અરડુસો નામની વનસ્પતિ.
अरट्व पु० પૃથુશ્રવસ નામના એક રાજાનો તે નામનો એક મંત્રી.
अरडुक पु० અરડુસામાં થનાર.
अरण त्रि० યુદ્ધ વગરનું, શત્રુ, નહિ રમતું-નહિ ક્રીડા કરતું દુઃખી.
अरणि पु० સૂર્ય, અરણિનું ઝાડ, અગ્નિમંથન કરવાનું તે નામનું એક લાકડું.
अरणिक पु० અગ્નિમંથનનું સાધન ઝાડ-અરણિ.
अरणी स्त्री० અગ્નિમંથન કાષ્ટ.
अरणीकेतु पु० ઉપરનો અર્થ.
अरणीसुत पु० શુકદેવ.
अरण्य पु० न० જંગલ, વન.
अरण्य पु० કાયફળનું ઝાડ.
अरण्यकदली स्त्री० જંગલી કેળ.
अरण्यकाण्ड न० રામાયણનું એક કાંડ ભાગ.
अरण्यकार्पासी स्त्री० જંગલી કપાસ.
अरण्यकुलत्थिका स्त्री० જંગલી કળથી.
अरण्यकुसुंभ पु० જંગલી કસુંબો.
अरण्यगज पु० જંગલી હાથી-છકેલો ફાટેલો હાથી.
अरण्यगान न० સામવેદની અંદર આવેલ જંગલમાં ગાવાનું એક ગાન.
अरण्यघोली स्त्री० એક જાતની જંગલી ભાજી.
अरण्यचटक पु० જંગલી ચકલો.
अरण्यचन्द्रिका स्त्री० જંગલમાં ચાંદની-નિષ્ફળ અલંકાર.
अरण्यचर त्रि० વનચર, જંગલી.
अरण्यज त्रि० વનમાં ઉત્પન્ન થનાર.
अरण्यजार्द्रक न० જંગલી આદુ.
अरण्यजार्द्रिका स्त्री० જંગલી આદુ.
अरण्यजीर पु० જંગલી જીરૂં.
अरण्यजीव त्रि० જંગલનાં ફળ વગેરે ઉપર જીવનાર.
अरण्यधर्म पु० વાનપ્રસ્થ ધર્મ.
अरण्यधान्य न० જંગલી ધાન્ય-અનાજ.
अरण्यपति पु० રૂદ્રદેવ, પારધી-શિકારી વગેરે
अरण्यभव त्रि० જંગલમાં થનાર
अरण्यभक्षिका स्त्री० ડાંસ.
अरण्यमार्जार पु० જંગલી બીલાડો.
अरण्यमुद्ग पु० જંગલી મગ.
अरण्ययान न० અયોગ્ય સમયે વનમાં જવું.
अरण्यरक्षक पु० જંગલનો રખેવાળ.
अरण्यराशि पु० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ સિંહ વગેરે રાશિ.
अरण्यरुदित न० જંગલમાં રડવું, નિષ્ફળ એવું કોઈ કર્મ.
अरण्यवायस पु० જંગલી કાગડો.
अरण्यवास पु० વનવાસ, જંગલમાં રહેવું.
अरण्यवासिन् त्रि० જંગલમાં રહેનાર.

अरण्यवासिनी स्त्री० એક જાતનો વેલો, જંગલમાં રહેનારી સ્ત્રી.
अरण्यवास्तूक पु० વનવાસ્તુક-વનસ્પતિ.
अरण्यशालि पु० જંગલી ડાંગેર, જંગલી ચોખા.
अरण्यशूकर पु० જંગલી ડુક્કર.
अरण्यशूरण पु० જંગલી સુરણ.
अरण्यश्वन् पु० વરૂ, નહાર.
अरण्यषष्ठी स्त्री० જેઠ શુદ છઠ્ઠ.
अरण्याध्यक्ष पु० જંગલનો રખેવાળ.
अरण्यानांपति રૂદ્રદેવ.
अरण्यानी स्त्री० મોટું જંગલ.
अरण्येचर त्रि० વનચર, જંગલી.
अरण्येतिलक पु० એક જાતના જંગલી તલ.
अरण्येऽनूच्य त्रि० માત્ર વનમાં ભણવા યોગ્ય, મંત્રથી સંસ્કારયુક્ત કરેલ પુરોડાશ વગેરે.
अरण्येऽनूच्य पु० માત્ર વનમાં ભણવા યોગ્ય મંત્ર.
अरण्यौकस् पु० જંગલમાં રહેનાર મુનિ વગેરે, વાનપ્રસ્થ.
अरत पु० સ્નેહશૂન્ય, વિરક્ત.
अरतत्रप पु० કૂતરો.
अरतत्रप पु० નિર્લજ્જ, બેશરમ.
अरति पु० ક્રોધ, સ્નેહનો અભાવ, આનંદ નહિ તે, ઉદ્વેગ, ઈચ્છિત વસ્તુના વિયોગથી મનની વ્યાકુળતા, અસંતોષ.
अरति स्त्री० કામને લીધે થયેલ નાયકની એક જાતની દશા.
अरति त्रि० સ્નેહશૂન્ય, વિરક્ત.
अरत्नि पु० કનિષ્ઠિકા આંગળી પહોળી હોય તેવો બાંધેલી મૂઠીવાળો હાથ, કોણીથી માંડી કનિષ્ઠિકા આંગળી સુધીનું માપ, કોણી, હાથ.
अरत्नि त्रि० અરત્નિ જેટલા માપવાળું.
अरथि पु० સારથિ નહિ તે.
अरद त्रि० જેને દાંત ન ઉગ્યા હોય તેવું બાળક, જેના દાંત પડી ગયા હોય તેવું વૃદ્ધ.
अरध्र त्रि० શત્રુઓથી હિંસા કરવાને અશક્ય, સમૃદ્ધિવાળું.
अरन्तुक न० કુરૂક્ષેત્રની અંદર આવેલ સમંતપંચક તીર્થના સીમાડારૂપ એક સ્થાન.
अरन्धन न० રાંધવું નહિ તે.
अरन्ध्र त्रि० છિદ્ર વગરનું, ઘટ્ટ.
अरपस् त्रि० પાપ વગરનું.
अरम् अव्य० अलम् જુઓ, શીઘ્રતા, ઉતાવળ, અત્યંત.
अरम त्रि० અધમ, નીચ.
अरमति स्त्री० પર્યાપ્ત-સંપૂર્ણતાવાળી બુદ્ધિ, કાંતિ.
अरम्य त्रि० સુંદર નહિ તે.
अरर त्रि० કમાડ, બારણું, ઢાંકણું; વાંસનો પોટો.
अरर पु० તે નામનો એક ઋષિ.
अररि पु० न० કમાડ, બારણું.
अररिन्द न० પાણી.
अररिवस् त्रि० દાન નહિ આપનાર-અદાતા.
अररु पु० શત્રુ, હથીઆર.
अररु त्रि० ગતિ કરવાના-જવાના સ્વભાવવાળું.
अररुस् पु० ઉપદ્રવ કરવાને આવેલ શત્રુ.
अररे अव्य० નીચ પ્રત્યે અતિવ્યગ્રતાથી કરેલ સંબોધન.
अरलु पु० તે નામનું એક ઝાડ.
अरलुक पु० એક જાતનું ઝાડ.
अरव पु० શબ્દનો અભાવ-ચુપકી.
अरव त्रि० નિઃશબ્દ-ચુપકીવાળું.
अरविन्द न० કમળ, સારસપક્ષી, કાળું કમળ, રાતું કમળ, તાંબું.
अरविन्दनाभ पु० વિષ્ણુ.
अरविन्दाक्ष त्रि० કમળ સરખાં નેત્રવાળું.

अरविन्दाक्ष पु० વિષ્ણુ.
अरविन्दिनी स्त्री० કમળવાળો દેશ,કમળનો વેલો, કમળોનો સમૂહ.
अरश्मन त्रि० લગામની દોરીથી રહિત રથ વગેરે.
अरस पु० રસનો અભાવ, સ્વાદ નહિ તે. હલકો રસ.
अरस त्रि० રસવગરનું, સ્વાદરહિત, નિઃસાર, સાર વગરનું.
अरसिक त्रि० રસિક નહિ તે, રસને નહિ જાણનાર.
अरसिकता स्त्री० રસિકપણું નહિ તે.
अरसिकत्व न० ઉપરનો અર્થ.
अरहित त्रि० રહિત નહિ તે–સહિત.
अराग पु० રાગ–સ્નેહનો અભાવ, રંજન નહિ તે.
अराग त्रि० રાગરહિત, સ્નેહશૂન્ય, વિરક્ત.
अरागिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अराजक त्रि० રાજા વગરનો દેશ વગેરે.
अराजन्य पु० ક્ષત્રિય નહિ તે.
अराजिन् त्रि० જેનો માલીક રાજા નથી તે, કાંતિરહિત, નિસ્તેજ.
अराजीव पु० સુથાર.
अराजीव त्रि० કમળ વગરનું પાણી વગેરે.
अराति पु० શત્રુ, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ છઠ્ઠું સ્થાન, છની સંખ્યા.
अराति त्रि० સામે જવાના સ્વભાવવાળું.
अराति स्त्री० દાન નહિ દેવું તે.
अरातीयु त्रि० શત્રુના જેવું આચરણ કરનાર, શત્રુની પેઠે વર્તનાર.
अरातीवन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अराधस् त्रि० ધનરહિત, નિર્ધન.
अराय त्रि० નિર્ધન, યજ્ઞ વગેરેમાં દાન નહિ આપનાર.
अराय्य त्रि० શત્રુમાટે હિતકારક.
अराल पु० સરગવાનો રસ, ગાંડો હાથી.
अराल त्रि० વાંકું.
अराला स्त्री० વેશ્યા સ્ત્રી.
अरावन् त्रि० અદાતા–દાન નહિ દેનાર.
अरि पु० શત્રુ, રથનું અંગ, પૈડું, એક જાતનો ખેર, કામક્રોધાદિ છ શત્રુઓ, છની સંખ્યા જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ છઠ્ઠું સ્થાન, પરમેશ્વર.
अरि त्रि० પ્રેરણા કરનાર.
अरिक्थभाज् त्रि० પિતા વગેરેની મિલ્કતનો અધિકારી.
अरिगूर्ण पु० શત્રુનો વધ કરવા માટે તૈયાર થયેલ.
अरिगूर्त्त पु० ઉપરનો અર્થ.
अरिता स्त्री० શત્રુતા, શત્રુપટ.
अरित्व न० ઉપરનો અર્થ.
अरित्र पु० નાવિક, ખલાસી.
अरित्र न० વહાણને ચલાવવા માટે હલેસાં મારવાનું લાકડું.
अरिदान्त पु० યદુવંશનો તે નામે એક ક્ષત્રિય.
अरिधायस् त्रि० ઇશ્વરે ધારણ કરવા યોગ્ય.
अरिनन्दन त्रि० શત્રુઓને આનંદ ઉપજાવનાર–વ્યસની–પ્રમાદી.
अरिन्दम त्रि० શત્રુઓને દમનાર–પીડનાર.
अरिपुर न० શત્રુઓનું નગર.
अरिप्र त्रि० પાપરહિત–નિષ્પાપ.
अरिमर्द पु० તે નામનું એક ઝાડ.
अरिमर्द त्रि० શત્રુઓનું મર્દન કરનાર. શત્રુઓને સંતાપ ઉપજાવનાર.
अरिमर्दन पु० તે નામનો એક યદુવંશી ક્ષત્રિય.
अरिमर्दन त्रि० શત્રુઓનું મર્દન કરનાર.
अरिमित्र न० શત્રુઓનો મિત્ર.
अरिमेजय पु० તે નામનો એક યદુવંશી ક્ષત્રિય.

अरिमेद पु० એક જાતનું ઝાડ, એક જાતનો ખેર, એક જાતનો કીડો.

अरिला स्त्री० તે નામનો એક માત્રાવૃત્ત છંદ.

अरिष पु० તે નામનો એક રોગ.

अरिषडष्टक न० વિવાહ વગેરેમાં ત્યાગ કરવા યોગ્ય એક યોગ.

अरिषड्वर्ग पु० કામ-ક્રોધ, લોભ-મોહ-મદ-મત્સર નામના છ શત્રુઓ.

अरिषण्य त्रि० અહિંસક.

अरिष्ट पु० લસણ, લીંબડો, લંકાની પાસે આવેલો એક પર્વત, કાગડો, કંકપક્ષી, અરીઠાનું ઝાડ, તે નામનો એક રાક્ષસ, દારૂ, બલિરાજાનો પુત્ર એક દૈત્ય.

अरिष्ट न० અશુભ, છાશ, સુવાવડીને રહેવાનું ઘર, અશુભ સૂચક ઉત્પાત, અનિષ્ટ સ્થાનમાં રહેલ સૂર્ય વગેરે ગ્રહ, મરણ-ચિન્હ, શુભ, શુભદાયક કર્મ, અહિંસા, શુભ દૈવ, સુખેથી રહેવું.

अरिष्ट त्रि० અવિનાશી.

अरिष्टक पु० લીંબડાનું ઝાડ, લસણ, અરિઠાનું ઝાડ.

अरिष्टगातु पु० અહિંસિત ગમન.

अरिष्टताति पु० સુખનું સાધન.

अरिष्टदुष्टधी त्रि० મરણસૂચક ચિન્હોથી દુષ્ટ બુદ્ધિવાળું-વિનાશકાળે વિપરીત બુદ્ધિવાળું.

अरिष्टनेमि पु० કશ્યપથી વિનતામાં ઉત્પન્ન થયેલ એક પુત્ર, બાવીસમા જૈન તીર્થંકર.

अरिष्टा स्त्री० કડુ, તે નામની કશ્યપની એક સ્ત્રી.

अरिष्टि स्त्री० અહિંસા.

अरिष्टुत त्रि० પ્રેરણા કરનારાઓથી સ્તુતિ કરાયેલ.

अरिष्टसूदन पु० વિષ્ણુ.

अरिष्ठ त्रि० શત્રુનો નાશ કરવા માટે ઉભો રહેનાર.

अरिस्तुत त्रि० શત્રુઓથી સ્તુતિ કરાયેલ.

अरिह त्रि० શત્રુઓનો નાશ કરનાર.

अरिहण पु० તે નામનો એક રાજા.

अरीढ त्रि० નહિ સ્વાદ લીધેલ, નહિ ચાખેલ.

अरीहण पु० તે નામનો એક રાજા.

अरीहणीय त्रि० અરીહણ રાજાની પાસેનો દેશ વગેરે.

अरीहणादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.

अरुंषिका स्त्री० તે નામનો એક રોગ.

अरुग्ण त्रि० રોગરહિત, નીરોગી.

अरुचि स्त्री० રૂચિ નહિ તે, અસંતોષ.

अरुचि त्रि० રૂચિ વગરનું.

अरुचि पु० એક જાતનો રોગ.

अरुज् त्रि० નીરોગી.

अरुज पु० તે નામનું એક ઝાડ, તે નામનો એક રાક્ષસ.

अरुज त्रि० નીરોગી, રોગ ન થાય તેવું કોઇ સાધન.

अरुण पु० સૂર્ય, સૂર્યનો સારથિ, ગોળ, સંધ્યાનો રંગ, નિઃશબ્દ, તે નામનો એક રાક્ષસ, એક જાતનો કોઢ, પુન્નાગવૃક્ષ, ખુલ્લો નહિ એવો રંગ, કાળાશથી મિશ્ર લાલ રંગ, તે નામનો એક દેશ, આકડાનું ઝાડ.

अरुण न० કંકુ, કેસર, સિંદૂર.

अरुणकमल न० લાલ કમળ.

अरुणता स्त्री० રતાશ.

अरुणत्व न० રતાશ, લાલાશ.

अरुणदूर्वा स्त्री० રાતી ધ્રોખડ.

अरुणप्रिय पु० લાલ રંગનું ફૂલ જેને પ્રિય છે તે સૂર્ય.

अरुणप्रिय त्रि० લાલ રંગવાળું જેને પ્રિય હોય તે.

अरुणप्रिया स्त्री० સૂર્યની સ્ત્રી-સંજ્ઞા અને છાયા.

अरुणप्सु त्रि० લાલ સ્વરૂપવાળું.
अरुणभार्या स्त्री० अरुणप्रिया શબ્દ જુઓ.
अरुणलोचन पु० કબૂતર પક્ષી.
अरुणलोचन त्रि० લાલ નેત્રવાળું.
अरुणसारथि पु० સૂર્ય.
अरुणा स्त्री० અતિવિષની કળી, નસોતર, મજીઠ, ઇંદરવરણી, ચણોઠી.
अरुणात्मज पु० જટાયુપક્ષી, સૂર્યનો પુત્ર શનિ, સાવર્ણિમનુ કર્ણ, સુગ્રીવ, યમ.
अरुणात्मज पु० द्वि० અશ્વિની કુમાર.
अरुणात्मजा स्त्री० યમુના, તપતી.
अरुणानुज पु० ગરુડ.
अरुणावरज पु० ગરૂડ.
अरुणित त्रि० લાલ કરેલ, લાલ થયેલ.
अरुणिमन् पु० રતાશ, લાલાશ.
अरुणीकृत त्रि० લાલ કરેલ.
अरुणोदक न० તે નામનું એક સરોવર, લાલ પાણી.
अरुणोदका स्त्री० તે નામની એક નદી.
अरुणोदय पु० અરૂણનો ઉદય, પ્રાતઃકાળ.
अरुणोदयविद्धा स्त्री० પ્રાતઃકાળે દશમથી યુકત થયેલી એકાદશી.
अरुणोदयसप्तमी स्त्री० માઘ શુદિ સાતમ.
अरुणोपल પદ્મરાગ મણિ–માણેક.
अरुदित त्रि० નહિ રડેલ.
अरुद्ध त्रि० નહિ રોકાયેલ, નહિ રૂંધેલ.
अरुन्तुद त्रि० મર્મસ્થાનને પીડાકારક.
अरुन्धती स्त्री० વસિષ્ઠ ઋષિની સ્ત્રી, નહિ રોકાનારી સ્ત્રી.
अरुन्धतीजानि पु० વસિષ્ઠ.
अरुन्धतीदर्शनन्याय पु० અરૂંધતીના દેખાવા જેવો ન્યાય–એટલે પહેલાં મોટું દેખાઈ નાનું દેખાવા રૂપ ન્યાય.
अरुन्धतीनाथ पु० વસિષ્ઠ.
अरुन्धतीपति पु० વસિષ્ઠ.
अरुष् त्रि० ક્રોધ વગરનું.
अरुष् स्त्री० ક્રોધનો અભાવ, ઉષાકાળ–પરોઢીયું.
अरुष त्रि० ક્રોધવગરનું, હિંસાવગરનું, પ્રકાશમાન, ગમનશીલ ઘોડા વગેરે.
अरुषी स्त्री० ગમનશીલ ઘોડી સારી ચાલની ઘોડી.
अरुष्क पु० ભીલામાનું ઝાડ.
अरुष्कर पु० ભીલામું.
अरुष्कर त्रि० વ્રણ કરનાર, ઘાવ પાડનાર.
अरुस् पु० સૂર્ય, રાતો ખેર.
अरुस् न० મર્મસ્થાન, નેત્ર.
अरुस् पु० न० વ્રણ, ઘાવ.
अरुहा स्त्री० ભોંય આંબળી.
अरूक्ष त्रि० લૂખું નહિ તે, સ્નિગ્ધ, ચિકકણું.
अरूक्षित त्रि० ઉપરના અર્થ.
अरूक्षण त्रि० अरूक्ष શબ્દ જુઓ.
अरूप त्रि० રૂપરહિત.
अरूप न० સાંખ્યમાં કહેલ પ્રધાન, બ્રહ્મ, ખરાબ રૂપ.
अरूपहार्य त्रि० રૂપથી વશ ન કરી શકાય તેવું.
अरूष पु० એક જાતનો સાપ, સૂર્ય.
अरे अव्य० ક્રોધથી બોલાવવામાં, નીચને બોલાવવામાં, અપકારમાં, અસૂયામાં વપરાય છે.
अरेपस् त्रि० નિષ્પાપ, નિર્મળ.
अरेऽरे अव्य० अरे જુઓ.
अरोक त्रि० છિદ્ર વગરનું, કાંતિ વિનાનું–નિસ્તેજ.
अरोग पु० રોગ નહિ તે, આરોગ્ય.
अरोग त्रि० નીરોગી.
अरोगण त्रि० નીરોગી.
अरोगता स्त्री० નીરોગીપણું, આરોગ્ય.
अरोगत्व न० ઉપરના અર્થ.
अरोगिन् त्रि० નીરોગી.

अरोचक पु० જેને લીધે કોઈ પદાર્થ ઉપર રુચિ થતી નથી તેવો એક રોગ.

अरोचक त्रि० રુચિ નહિ ઉપજાવનાર.

अरोदन न० રડવું નહિ તે.

अरोदन त्रि० નહિ રોતલ, રુદન નહિ કરનાર.

अरोधन न० રોકાણ નહિ તે, આવરણ નહિ તે, ગતિરોધક વ્યાપાર.

अरोधन त्रि० રોકાણ-અટકાયત વગરનું.

अरोध्य त्रि० રોકવાને અશક્ય.

अरोपण न० રોપવાનો અભાવ, નહિ રોપવું તે.

अरोपण त्रि० રોપણરહિત.

अरोष पु० રોષ નહિ તે.

अरोष त्रि० રોષવગરનું.

अरोषण न० ક્રોધનો અભાવ.

अरोषण त्रि० ક્રોધરહિત.

अरौद्र त्रि० ભયંકર નહિ તે, સૌમ્ય આકૃતિવાળું, રાગ-દ્વેષ વગરનું.

अरौद्र पु० વિષ્ણુ.

अर्क् चु० उभ० सक० सेट् તપવું, વખાણવું.

अर्क पु० સૂર્ય, ઇન્દ્ર, તાંબું, સ્ફટિક, પંડિત, આંકડો, અરગ, મોટો ભાઈ, રવિવાર, સાતમી તિથિ, ઉત્તરાફાલ્ગુની નક્ષત્ર, બારની સંખ્યા.

अर्क त्रि० પૂજવા યોગ્ય.

अर्ककला स्त्री० સૂર્યની કળા.

अर्ककान्ता स्त्री० સૂર્યની સ્ત્રી-સંજ્ઞા અને છાયા.

अर्कक्षेत्र न० સિંહ રાશિ.

अर्कचन्दन न० રાતું ચંદન-રતાંજળી.

अर्कज पु० યમ, સુગ્રીવ, કર્ણ, શનિ.

अर्कज पु० द्वि० અશ્વિનીકુમાર.

अर्कजा स्त्री० યમુના, તપતી.

अर्कदुग्ध न० આકડાનું છીર.

अर्कतनय पु० શનિ, યમ.

अर्कतनया स्त्री० યમુના.

अर्कनयन पु० વિરાટ પુરુષ, પરમાત્મા, પરમેશ્વર.

अर्कनयन त्रि० જેની સામે ન જોઈ શકાય તેવા નેત્રવાળું.

अर्कनन्दन पु० યમ, શનિ.

अर्कनामन् पु० લાલ આકડાનું ઝાડ.

अर्कपत्र पु० આકડાનું ઝાડ.

अर्कपत्र न० આકડાનું પાન.

अर्कपत्रा स्त्री० સુનંદા, અર્કમૂલા.

अर्कपर्ण पु० આકડાનું ઝાડ, મંદારવૃક્ષ.

अर्कपर्ण न० આકડાનું પાન.

अर्कपादक पु० લીંબડાનું ઝાડ, આકડાનું ઝાડ.

अर्कपुष्पिका स्त्री० તે નામનું એક ઝાડ.

अर्कपुष्पी स्त्री० એક જાતનું ઝાડ.

अर्कप्रिया स्त्री० જવાસો, સૂર્યની સ્ત્રી સંજ્ઞા અને છાયા.

अर्कबंधु पु० ગૌતમ બુદ્ધ, કમળ.

अर्कबांधव पु० ઉપરના અર્થ.

अर्कभ न० સિંહરાશિ, ઉત્તરાફાલ્ગુની નક્ષત્ર.

अर्कभक्त त्रि० સૂર્યનો ભક્ત.

अर्कभक्ता स्त्री० એક જાતનો વેલો.

अर्कमूल न० આંકડાનું મૂળીયું.

अर्कमूला स्त्री० अर्कपत्री જુઓ !

अर्करेतोज पु० अर्कज શબ્દ જુઓ.

अर्कलूष पु० તે નામનો એક ઋષિ.

अर्कवल्लभ पु० બપોરીઆનું ઝાડ, કમળ.

अर्कविवाह पु० કોઈને ત્રીજીવાર લગ્ન કરવાં હોય ત્યારે પ્રથમ આકડાના ઝાડને કન્યારૂપે કલ્પી તેની સાથે કરેલો વિવાહ.

अर्कवेध पु० તાલીસપત્રનું ઝાડ.

अर्कव्रत न० માઘ શુદિ સાતમને દિવસે કરવાનું સૂર્યની આરાધના માટેનું વ્રત, રાજાનો કર લેવાનો એક પ્રકાર.

अर्कसूनु पु० अर्कज શબ્દ જુઓ.

अर्कसूनू स्त्री० યમુના, તપતી.

अर्कसोदर पु० ઐરાવત હાથી.

अर्कसोदर त्रि० सूर्य जेवुं.
अर्कहित त्रि० सूर्यना हितनुं.
अर्कहिता स्त्री० એક જાતનો વેલો.
अर्काश्मन् पु० सूर्यकान्त मणि, लाल मणि-माणेक.
अर्काह्व पु० आंकडानुं झाड.
अर्किन् त्रि० पूजनमां साधनरूप मंत्रवाळुं, पूजनवाळुं.
अर्केन्दुसंगम पु० अमावास्या तिथि.
अर्कोपल पु० सूर्यकान्त मणि, लाल मणि-माणेक.
अर्क्य त्रि० पूजवा योग्य.
अर्गल न० आगळीओ, तरंग, मोजुं, कमाड.
अर्गल त्रि० अटकावनार, रोकनार.
अर्गला स्त्री० आगळीओ, चंडीपाठना आरंभमां बीजुं स्तोत्र, नानो आगळीओ.
अर्गलिका स्त्री० आगळीओ.
अर्गबंध पु० गरमाळो.
अर्घ् भ्वा० पर० सक० सेट् किंमत करवी.
अर्घ पु० किंमत, मूल्य, पूजानो सामान.
अर्घदान न० अर्घप्रदान, पूजा-सत्कार.
अर्घीश पु० महादेव.
अर्घ्य त्रि० पूज्य.
अर्घ्य न० पूजानी सामग्री, जरत्कारुना तपोवनमां थनार मध.
अर्च् भ्वा० उभ० सक० सेट् पूजा करवी.
अर्च् चु० उभ० सक० सेट् पूजा करवी.
अर्चक त्रि० पूजा करनार.
अर्चत्रि त्रि० पूजवा योग्य.
अर्चत्य त्रि० पूजवा योग्य.
अर्चन न० पूजन.
अर्चना स्त्री० पूजा.
अर्चनीय त्रि० पूजवा योग्य.
अर्चा स्त्री० प्रतिमा, पूजा.
अर्चि स्त्री० अग्नि वगेरेनी शिखा.
अर्चित त्रि० पूजेल.
अर्चित पु० विष्णु.
अर्चिगन् त्रि० कांतिमान.
अर्चिरादिमार्ग पु० देवयान मार्ग, उत्तर मार्ग.
अर्चिवन् त्रि० कांतिमान.
अर्चिष्मत् पु० सूर्य, अग्नि, के इ उपदेव, विष्णु.
अर्चिष्मत् त्रि० तेजस्वी, कांतिवाळुं.
अर्चिष्मती स्त्री० अग्निनी नगरी.
अर्चिस् न० अग्नि वगेरेनी शिखा, कांति, तेज.
अर्चिस् पु० मोर पक्षी, अग्नि.
अर्च्य त्रि० पूजवा योग्य
अर्ज् भ्वा० पर० सक० सेट् मेळववुं, संपादन करवुं
अर्ज् चु० उभ० सक० सेट् संस्कारवाळुं करवुं.
अर्जक पु० એક જાતનું ઝાડ.
अर्जक त्रि० मेळवनार, संपादन करनार.
अर्जन न० मेळववुं, संपादन करवुं, એક જાતનો વ્યાપાર.
अर्जुन पु० सादडनुं झाड, वचलो पांडव-अर्जुन, हैहयोनो राजा कार्तवीर्य, करवीर वृक्ष, मोर पक्षी, घास, धोळो रंग, आंजणी नामनो नेत्रनो रोग, એક मातानो એક छोकरो, इन्द्र.
अर्जुन त्रि० धोळा रंगवाळुं.
अर्जुनध्वज पु० न० हनुमान.
अर्जुनपाकी स्त्री० धोळा पाकवाळो એક વેલો.
अर्जुनी स्त्री० उषा, बाहुदा नामनी नदी, गाय, कुटणी स्त्री.
अर्जुनोपम पु० એક જાતનું ઝાડ.
अर्ण पु० अकार वगेरे अक्षर.
अर्ण न० पाणी.
अर्ण त्रि० गमनशील, गति करवाना स्वभाववाळुं.
अर्णव पु० समुद्र, जळ आपनार, सूर्य, इन्द्र.

अर्णव त्रि० પાણીવાળું.
अर्णवज त्रि० સમુદ્રમાં ઉત્પન્ન થયેલ.
अर्णवज पु० સમુદ્રફીણ.
अर्णवमन्दिर पु० વરૂણ દેવ.
अर्णवोद्भव पु० ચન્દ્ર, તે નામનું એક ઝાડ
अर्णवोद्भव न० અમૃત.
अर्णवोद्भवा स्त्री० લક્ષ્મી દેવી.
अर्णस् न० પાણી.
अर्णस पु० સમુદ્ર.
अर्णस त्रि० પાણીવાળું.
अर्णस्वत् पु० સમુદ્ર.
अर्णस्वत् त्रि० પાણીવાળું.
अर्णोद पु० મેઘ, મોથ.
अर्णोद त्रि० પાણી આપનાર.
अर्णोभव पु० શંખ.
अर्त्तगल पु० એક જાતની વનસ્પતિ–કાળી ઝીંઝોટી.
अर्त्तन न० નિન્દા.
अर्त्ति स्त्री० પીડા.
अर्त्तिका स्त्री० મોટી બહેન, (નાટકમાં).
अर्त्तुक त्रि० સ્પર્દ્ધા કરનાર.
अर्थ् चु० आ० किद्व० सेट् માગવું, યાચવું, संम्+સમર્થન કરવું, प्रति+વિરૂદ્ધ આચરણ કરવું.
अर्थ पु० શબ્દનો અર્થ, ભાવ, ધન, ઇષ્ટ–પ્રયોજન, નિમિત્ત, શબ્દાદિ વિષય, જાણવા યોગ્ય વસ્તુ, વસ્તુનો સ્વભાવ, અભિલાષ, પ્રાર્થના, માગણી, વિષ્ણુ, ફળ, પરિણામ.
अर्थकर त्रि० અર્થકર, ધનકારક, હેતુકારક.
अर्थकरी स्त्री० દંડનીતિ વગેરે વિદ્યા.
अर्थकृच्छ्र न० ધનસંબંધી કષ્ટ પૈસાની મુસ્કેલી.
अर्थकृत् त्रि० अर्थकर શબ્દ જુઓ.
अर्थक्रम पु० પ્રયોજનને લીધે ક્રમનિર્ણય.
अर्थगत त्रि० અર્થને પ્રાપ્ત થયેલ, અર્થરહિત.
अर्थगत पु० અલંકારશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક દોષ.
अर्थगौरव न० અલ્પ શબ્દમાં પણ અર્થની ગંભીરતા
अर्थघ्न त्रि० અર્થનાશક.
अर्थचिन्तन न० અર્થ સંબંધી ચિંતા, ધનસંબંધી અથવા હરકોઈ વિષયસંબંધી ચિંતા.
अर्थचिन्ता स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
अर्थजात न० અર્થ–પદાર્થનો સમૂહ.
अर्थजात त्रि० જેની પાસે ધન થયું હોય છે તે, ધનવાન.
अर्थज्ञ त्रि० પ્રયોજનને જાણનાર, હરકોઈ વિષયનું જ્ઞાન ધરાવનાર.
अर्थतस् अव्य० અર્થાત્, અર્થથી, અર્થાનુસારે, વસ્તુસ્વભાવથી.
अर्थद त्रि० ધન આપનાર.
अर्थद पु० પૈસા આપીને ભણનાર શિષ્ય, કુબેર.
अर्थदूषण न० ધનનો ગેરઉપયોગ રૂપ દોષ.
अर्थन न० યાચના, પ્રાર્થના, માગણી.
अर्थना स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
अर्थपति पु० રાજા, કુબેર.
अर्थप्रकृति स्त्री० પ્રયોજનનો હેતુ, નાટકના અંગરૂપ પાંચ પ્રકારની અર્થપ્રકૃતિ.
अर्थप्रयोग पु० ધનનો ઉપયોગ, ધન વધારવા માટેનો વ્યાપાર.
अर्थप्राप्त स्त्री० અર્થ ઉપરથી પ્રાપ્ત થયેલ.
अर्थप्राप्ति स्त्री० ધનની પ્રાપ્તિ.
अर्थबद्ध त्रि० શબ્દાદિ વિષયોથી બંધાયેલ જીવ વગેરે.
अर्थबन्ध पु० શબ્દાદિ વિષયોનું બંધન, ધનસંબંધી બંધન.
अर्थभावना स्त्री० મીમાંસાપ્રસિદ્ધ બે પ્રકારની ભાવનામાંહેની એક ભાવના.
अर्थमर्य्यादा स्त्री० કારણમર્યાદા.
अर्थमात्र न० નિશ્ચિત અર્થ–અર્થજ્ઞ.
अर्थमात्रा स्त्री० થોડું ધન, પુષ્કળ ધન.

अर्थवत त्रि० અર્થવાળું, સાર્થક, પ્રયોજન-વાળું, ફળવાળું, ધનવાળું.

अर्थवत् અવ્ય० અર્થસદશ,અર્થતુલ્ય ક્રિયા, અર્થાશ્રય.

अर्थवाद પુ० પ્રશંસા કરવા યોગ્ય ગુણનો વાચક શબ્દ, નિંદા કરવા યોગ્ય ગુણનો વાચક શબ્દ, વખાણવા યોગ્ય ગુણોનું કથન, નિંદા કરવા યોગ્ય ગુણોનું કથન.

अर्थविज्ञान ન० બુદ્ધિના આઠ ગુણોમાંનો એક ગુણ.

अर्थविद् त्रि०અર્થ જાણનાર,કાર્ય જાણનાર.

अर्थविप्रकर्ष પુ० પૂર્વ પૂર્વની અપેક્ષાએ ઉત્તર ઉત્તરનું વિલંબથી અર્થજ્ઞાન.

अर्थवृद्धि સ્ત્રી० ધનની વૃદ્ધિ.

अर्थव्यय પુ० ધનનો વ્યય.

अर्थव्ययज्ञ त्रि० ધનનો વ્યય કરી જાણનાર.

अर्थव्यपाश्रय પુ० પ્રયોજનનો સંબંધ, અર્થનો આશ્રય.

अर्थव्यपाश्रय त्रि० પ્રયોજનવાળું, અર્થના આશ્રયવાળું.

अर्थशास्त्र ન० નીતિશાસ્ત્ર, અભિચાર કર્મનું પ્રતિપાદન કરનાર એક શાસ્ત્ર.

अर्थशौच ન० ધન ઉપાર્જન કરવામાં શુદ્ધિ, ધન મેળવવામાં અન્યાયનો ત્યાગ કરવો તે.

अर्थसंग्रह પુ० ધનનો સંગ્રહ, ધન એકઠું કરવું તે.

अर्थसंस्थान ન० ધન ઉપાર્જન કરવાનું સાધન, અર્થની સ્થિતિ.

अर्थसञ्चय પુ० ધનનો સંઘરો, ધનનો સમૂહ.

अर्थसमाज પુ० અનેક પ્રકારના અર્થોનો સમુદાય, કારણોનો સમૂહ, ધનનો સમૂહ.

अर्थसमाहार પુ० ધનનો સંગ્રહ,ધનનો સમૂહ.

अर्थसम्बन्ध પુ० અર્થનો સંબંધ, ધનનો સંબંધ.

अर्थसिद्ध પુ० અર્થાત્ સિદ્ધ, અન્વય બ-ળથી જાણી શકાય તેવો પદાર્થ.

अर्थसिद्ध त्रि० જેનું પ્રયોજન સિદ્ધ થયું હોય તે, જેને ધન પ્રાપ્ત થયું હોય તે.

अर्थसिद्धक પુ० નગોડનું ઝાડ.

अर्थसिद्धि સ્ત્રી० ધનની સિદ્ધિ,અર્થની સિદ્ધિ.

अर्थहर त्रि० પારકું ધન હરી લેનાર ચોર વગેરે.

अर्थहीन त्रि० અર્થરહિત-નિરર્થક, ધનવ-ગરનું, દરિદ્ર.

अर्थागम પુ० ધનની આવક, અર્થની પ્રાપ્તિ, ધન ઉપાર્જન કરવામાં વ્યાપાર-સાધન.

अर्थाधिकार પુ० ધન ઉપરનો અધિકાર.

अर्थान्तर ન० બીજો અર્થ, ન્યાયમતે ઉ-દ્દેશ્યની સિદ્ધિ માટે પ્રયોગ કરેલું વાક્ય, બીજું કારણ.

अर्थान्तरन्यास પુ० તે નામનો એક અ-ર્થાલંકાર.

अर्थापत्ति સ્ત્રી० મીમાંસકોએ માનેલું એક પ્રમાણ.

अर्थार्थिन् त्रि० ધનની ઇચ્છાવાળું, ધન માગનાર, મતલબી.

अर्थिक પુ० રાજાઓનાં વખાણ કરનાર ભાટ-ચારણ.

अर्थित त्रि० યાચેલ, માગેલ,માગવાનો પદાર્થ.

अर्थिता સ્ત્રી० યાચના, માગણી, કામના, ઇચ્છા, યાચકપણું.

अर्थित्व ન० માગણપણું, યાચકપણું.

अर्थिन् त्रि० અર્થવાળું, યાચક, માગણ, સેવક, જેનું ધન પોતાની પાસે ન હોય તેવો ધનનો માલીક, કામ કાઢી લેવાની ઇચ્છાવાળું, મતલબી.

अर्थिसात् અવ્ય० યાચકને સ્વાધીન કરેલ.

अर्थे અવ્ય० માટે, વાસ્તે, સારુ, અસાર્થકને સાર્થક કરીને.

अर्थेकृत्य અવ્ય० ઉપરનો અર્થ.

अर्थेकृत्वा અવ્ય० અર્થે જુઓ.

अर्थोपमा સ્ત્રી० તે નામનો એક ઉપમાલંકાર.

अर्थोपक्षेपक त्रि० વિષ્કંભક વગેરે નાટકનાં પાંચ અંગ.

अर्थोष्मन् पु० ધનની ગરમી-પેસાનો મદ.

अर्थ्य त्रि० સાર્થક, સપ્રયોજન, ન્યાયયુક્ત, માગવા યોગ્ય, અર્થનું સાધન.

अर्थ्य पु० પંડિત.

अर्थ्य न० શિલાજીત.

अर्द् भ्वा० सक० सेट् उभ० सक सेट्० પીડવું, દુખ દેવું: अति+અત્યંત પીડવું. निस्+અત્યંત પીડવું. निर्+અત્યંત પીડવું. वि+વિશેષ પીડવું.

अर्द् भ्वा० अक० पर० सेट् માગવું, જવું.

अर्द् चुरा० उभ० सक० सेट् નાશ કરવો.

अर्द् भ्वा० उभ० सक० सेट् પીડવું, દુઃખ દેવું, अति+અત્યંત પીડવું, निस्+અત્યંત પીડવું, निर्+અત્યંત પીડવું, वि+વિશેષ પીડવું.

अर्दन् न० જવું, દુઃખ દેવું, નાશ કરવો, માગવું.

अर्दना स्त्री० ઉપરન. અર્થ.

अर्दनि पु० રોગ, યાચના, અગ્નિ.

अर्दित त्रि० પીડેલ, દુઃખ દીધેલ. ગયેલ, માગેલ, નાશ કરેલ.

अर्दित न० એક જાતનો રોગ.

अर्दितिन् त्रि० આંખ-કાન-દાંત વગેરેમાં જેને રોગ થયો હોય તે.

अर्द्ध पु० વૃદ્ધિ, વધારો, વાયુ, ભાગ, ખંડ, અવયવ.

अर्द्ध न० સરખો ભાગ, અર્ધ ભાગ.

अर्द्ध त्रि० અરધું, ખંડિત, અડધીયું.

अर्द्धकृत त्रि० અર્ધું કરેલ, અસંપૂર્ણ કરેલ.

अर्द्धकौडविक त्रि० અર્ધકુડવ નામના માપને યોગ્ય.

अर्द्धखार न० અરધીપાલી, અરધી ખાંગડી.

अर्द्धखारी स्त्री० ઉપરના અર્થ.

अर्द्धगङ्गा स्त्री० કાવેરી નદી.

अर्द्धगर्भ पु० સૂર્યનું એક જાતનું કિરણ.

अर्द्धगुच्छ पु० ચોવીસ સેરનો કોઇ હાર.

अर्द्धगुञ्जा स्त्री० અરધી ચણોઠી.

अर्द्धचंद्र पु० ચંદ્રનો અર્ધ ભાગ, ચંદ્રના અર્ધ ભાગ જેવા આકારનો નખક્ષત, એક જાતનું બાણ, કોઈને હાંકી કાઢવા માટે તેને ગળે અર્ધચંદ્રાકારે હાથ મૂકવો તે.

अर्द्धचन्द्रक पु० મોરના પીંછા ઉપરનો અર્ધ ચંદ્રના જેવો આકાર.

अर्द्धचन्द्रा स्त्री० કાળું નસોતર.

अर्द्धचन्द्राकृति स्त्री० કોઈને કાઢી મૂકવા માટે તેને ગળે અર્ધચંદ્રાકાર હાથ મૂકવો તે.

अर्द्धचोलक न० કાંચળી-ચોળી-પોલકું.

अर्द्धचन्द्रिका स्त्री० એક જાતનો વેલો.

अर्द्धजरतीय पु० તે નામનો એક ન્યાય.

अर्द्धजान्हवी स्त्री० કાવેરી નદી.

अर्द्धतिक्त पु० બરાબર કડવો નહિ એવો નેપાલી લીંબડો.

अर्द्धदिन न० અર્ધો દિવસ.

अर्द्धदेव त्रि० દેવની સમીપ રહેલ.

अर्द्धद्रौणिक त्रि० અર્ધા દ્રોણને યોગ્ય.

अर्द्धधार न० વાઢ-કાપ કરવાનું વૈદ્યક-પ્રસિદ્ધ એક શસ્ત્ર.

अर्द्धनारायण न० ગંગાના પ્રવાહસુધી ચાર હાથનું નારાયણના નિવાસરૂપ સ્થાન.

अर्द्धनारीश्वर पु० શિવની એક મૂર્તિ.

अर्द्धनाव न० અર્ધું વહાણ.

अर्द्धनिशा स्त्री० અર્ધી રાત.

अर्द्धपण पु० અર્ધો પણ, બે કોડી,

अर्द्धपथ पु० અર્ધો માર્ગ.

अर्द्धपाञ्चालिक पु० અર્ધા પંચાલ દેશમાં થનાર.

अर्द्धपादिक त्रि० અર્ધો પગ કાપવા યોગ્ય.

अर्द्धपारावत पु० તેતર પક્ષી.

अर्द्धपुलायित न० ઘોડાની એક જાતની ગતિ.

अर्द्धप्रस्थिक त्रि० અર્ધા પ્રસ્થ પ્રમાણને યોગ્ય.

अर्द्धप्रहर पु० અર્ધો પ્રહર.

अर्द्धभाग पु० અર્ધોભાગ.

अर्द्धभाज् त्रि० અર્ધો ભાગ લેનાર.

अर्द्धभ्रम न० તે નામનો એક શબ્દાલંકાર

अर्द्धमाणव पु० બાર સેરનો કોઇ હાર.

अर्द्धमाणवक पु० ઉપરનો અર્થ.

अर्द्धमात्रक न० અર્ધામાત્રાવાળો અક્ષર. વ્યંજન.

अर्द्धमात्रा स्त्री० અર્ધી માત્રા, બ્રહ્મરૂપ વાણી, બ્રહ્મરૂપ દેવી.

अर्द्धमास पु० અર્ધો મહિનો, પખવાડીયું.

अर्द्धयाम पु० અર્ધો પ્રહર.

अर्द्धरथ पु० અર્ધો રથી યોદ્ધો.

अर्द्धरात्र पु० અર્ધી રાત્રિ.

अर्धर्च पु० न० ઋચાનો અર્ધો ભાગ.

अर्धर्चादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.

अर्द्धलक्ष्मीहरि पु० લક્ષ્મીનારાયણ નામની વિષ્ણુની એક મૂર્તિ.

अर्द्धविसर्ग पु० અર્ધા વિસર્ગની આકૃતિનો જિહ્વામૂલીય તથા ઉપધ્માનીય અક્ષર.

अर्द्धविसर्जनीय पु० ઉપરના અર્થ.

अर्द्धवीक्षण न० કટાક્ષથી જોવું.

अर्द्धवैनाशिक पु० બૌદ્ધ.

अर्द्धवैशस न० અર્ધો નાશ.

अर्द्धशत न० પચાસની સંખ્યા, પચાસની સંખ્યાવાળું.

अर्द्धशन न० અર્ધું ભોજન.

अर्द्धशफर पु० એક જાતનું માછલું.

अर्द्धश्लोक पु० અર્ધો શ્લોક.

अर्द्धसम त्रि० અર્ધા જેટલો કોઇ પદાર્થ, લગભગ અર્ધો કોઇ પદાર્થ.

अर्द्धसीरिन् त्रि० હળથી ખેડેલ ધાન્યાદિ ફળના અર્ધ ભાગવાળું, એક જાતનો વર્ણસંકર.

अर्द्धहार पु० ચોસઠ સે વાળો કોઈ હાર.

अर्द्धांश पु० અર્ધો ભાગ,

अर्द्धार्द्ध पु० અર્ધાનો અર્ધો ભાગ.

अर्द्धाशन न० અર્ધું ભોજન.

अर्द्धासन न० અર્ધું આસન, સ્નેહપૂર્વક દાન, અનિંદા.

अर्द्धिक त्रि० અર્ધા ભાગને યોગ્ય, એક જાતનો વર્ણસંકર.

अर्द्धिन् त्रि० અર્ધું લેવાને યોગ્ય.

अर्द्धुक त्रि० સંપત્તિવાળું, વૃદ્ધિ પામવાના સ્વભાવવાળું.

अर्द्धेन्दु पु० अर्धचन्द्र શબ્દ જુઓ.

अर्द्धेन्दुमौलि पु० શિવ.

अर्द्धोक्त न० અર્ધું કહેવું-બોલવું.

अर्द्धोक्त त्रि० અર્ધું કહેલ-બોલેલ.

अर्द्धोदक न० શરીરના અર્ધ ભાગમાં વ્યાપેલ જળ.

अर्द्धोदय पु० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક યોગ.

अर्द्धोदयासन न० એક પ્રકારનું આસન.

अर्द्धोदित त्रि० અર્ધ ઉદય પામેલ, અર્ધું ઉગેલ.

अर्द्धोरुक न० સાથળના અર્ધ ભાગ ઢંકાય તેવું પહેરવાનું વસ્ત્ર.

अर्द्ध्य त्रि० અર્ધ સંબંધી, અર્ધમાં થનાર.

अर्पण न० આપવું, મૂકવું, સ્થાપવું, નાંખવું.

अर्पणीय त्रि० અર્પણ કરવા યોગ્ય,

अर्पित त्रि० અર્પણ કરેલ, મૂકેલ, સ્થાપેલ, નાખેલ.

अर्पिस पु० હૃદય આગળનું માંસ,

अर्पितव्य त्रि० અર્પણ કરવા યોગ્ય.

अर्प्य त्रि० અર્પણ કરવા યોગ્ય, મૂકવા યોગ્ય, સ્થાપવા યોગ્ય, નાખવા યોગ્ય.

अर्ब् भ्वा० पर० सक० सेट् હિંસા કરવી, મારી નાંખવું.

अर्बुद पु० એક જાતનો રોગ, દશ કરોડની સંખ્યા, દશ કરોડની સંખ્યાવાળું, તે નામનો એક પર્વત, આબુ. તે નામનો એક અસુર, એક જાતનો સર્પ, મેઘ, ગર્ભનો એક માંસપિંડ.

अर्बुद पु० સર્વવ્યાપક પરમેશ્વર.

अर्भ पु० બાળક, થોડું, અલ્પ.

अर्भक त्रि० મૂર્ખ, કૃશ, દુર્બળ, થોડું, સદશ—સમાન.

अर्भक पुं० બાળક.

अर्भग पु બાળક.

अर्म्म न० पु० આંખનો એક જાતનો રોગ, જોવા યોગ્ય પ્રદેશ.

अर्म्मक पु० જંગલી ખરાબ સ્થાન, સ્મશાન વગેરે.

अर्म्मण न० દ્રોણ—એક જાતનું માપ, એક મણ.

अर्म्मन् न० એક જાતનો આંખનો રોગ.

अर्य्य पु० સ્વામી, વૈશ્ય.

अर्य्य त्रि० શ્રેષ્ઠ, પૂજ્ય.

अर्य्यमन् पु० સૂર્ય, ઉત્તરાફાલ્ગુની નક્ષત્ર, આકડાનું ઝાડ, બાર આદિત્યમાંનો એક આદિત્ય.

अर्य्यमिक पु० દયાપાત્ર અર્યમદત્ત નામનો માણસ.

अर्य्यम्य पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

अर्य्या स्त्री० સ્વામી સ્ત્રી, વૈશ્ય જાતિની સ્ત્રી.

अर्य्याणी स्त्री० ઉપરના અર્થ.

अर्य्यी स्त्री० સ્વામીની પત્ની, વૈશ્યની પત્ની.

अर्व् अर्व् જુઓ.

अर्वन् पु० ઘોડા, ઇન્દ્ર, ગોકર્ણપરિમાણ.

अर्वन् त्रि० ગતિ કરવાના સ્વભાવવાળું.

अर्वती स्त्री० ઘોડી, કુટ્ટણી, સ્ત્રી.

अर्वरी स्त्री० ગમન કરવાના સ્વભાવવાળી સ્ત્રી.

अर्वाक त्रि० સમીપનું. પાસેનું.

अर्वाक्काल त्रि० પછીનો કાળ. મધ્યકાળ.

अर्वाक्कालिक त्रि० પછીના કાળે થનાર, મધ્ય કાળે થનાર.

अर्वाक्स्रोतस् पु० ઇન્દ્રિયાસક્ત.

अर्वाग्वसु पु० મેઘ.

अर्वाग्विल पु० ચમસ નામનું એક યજ્ઞપાત્ર.

अर्वाच् अव्य० પછીના કાળે, મધ્યકાળે.

अर्वाच् त्रि० પછીના કાળનું, મધ્યકાળનું.

अर्वाचीन त्रि० પછીના કાળે થનાર, મધ્યકાળે થનાર, નવું.

अर्वाचीनता स्त्री० અર્વાચીનપણું, નવીનપણું.

अर्वाचीनत्व न० ઉપરના અર્થ.

अर्वावत त्रि० અર્વાચીન, નવું.

अर्व्वुक पु० દક્ષિણના જંગલી દેશનો એક રાજા.

अर्श त्रि० પાપી, ખરાબ.

अर्श न० હરસનો રોગ.

अर्शआदि पु० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.

अर्शस् न० હરસનો રોગ.

अर्शस त्रि० હરસના રોગવાળું.

अर्शसान त्रि० બાધક, હિંસક.

अर्शसान पु० તે નામનો એક અસુર,અગ્નિ.

अर्शिन् त्रि० હરસના રોગવાળું.

अर्शोघ्न पु० સૂરણ, ભીલામું.

अर्शोघ्न त्रि० હરસનો રોગ દૂર કરનાર.

अर्शोघ्नी स्त्री० તાલમુલી નામની વનસ્પતિ.

अर्शोहित पु० ભીલામું.

अर्शोहित त्रि० હરસ રોગને હિતકારક.

अर्शोऽहित त्रि० હરસ રોગને અહિતકારક.

अर्षण न० ગમન, જવું.

अर्षणी स्त्री० ગમનનું સાધન.

अर्सस् न० હરસનો રોગ.

अर्ह् भ्वा० पर० सक० सेट् યોગ્ય થવું.

अर्ह् चुरा० उभ० सक० सेट् પૂજવું.

अर्ह पु० ઇશ્વર, ઇન્દ્ર વિષ્ણુ.
अर्ह त्रि० પૂજ્ય, યોગ્ય.
अर्ह पु० પૂજન, પૂજવું, ગતિ, ગમન, યોગ્યપણું, મૂલ્ય, કિંમત.
अर्हण न० ઉપરના અર્થ.
अर्हणा स्त्री० પૂજા, ગતિ, યોગ્યતા.
अर्हणीय त्रि० પૂજ્ય, યોગ્ય, પૂજાસાધન દ્રવ્ય.
अर्हत् त्रि० પૂજ્ય, યોગ્ય.
अर्हत् पु० જૈન દેવ-તીર્થંકર.
अर्हन्त पु० ઉપરનો અર્થ.
अर्हन्त त्रि० પૂજ્ય, યોગ્ય,
अर्हन्ती स्त्री० પૂજ્યતા, યોગ્યતા.
अर्हा स्त्री० પૂજા.
अर्हित त्रि० પૂજેલ.
अर्ह्य त्रि० પૂજ્ય, યોગ્ય, પ્રાપ્ત થવાને યોગ્ય.
अल् भ्वा० उभ० सक० सेट्० શણગારવું. પૂર્ણ થવું, બસ થવું.
अल न० વીંછીનો આંકડો, હરતાલ.
अलक पु० વાંકડીઆ કેશ, માથાના કેશ, શરીરે લેપેલું કેસરનું વિલેપન.
अलक पु० હડકાયો કૂતરો.
अलकनंदा स्त्री० ગંગા નદી, કન્યા.
अलकप्रभा स्त्री० કુબેરની નગરી.
अलकप्रिय पु० એક જાતનું ઝાડ.
अलका स्त्री० કન્યા, કુબેરની નગરી.
अलकाधिप पु० કુબેર.
अलकाधिपति पु० કુબેર.
अलकेश्वर पु० કુબેર.
अलक्त पु० લાખનો રસ-અલતો, લાખ.
अलक्तक पु० ઉપરના અર્થ.
अलक्तरस पु० લાખનો રસ, અલતો.
अलक्षण न० લક્ષણ નહિ તે, સારૂ લક્ષણ નહિ પણ ખરાબ લક્ષણ.
अलक्षित त्रि० નહિ જાણેલ, નહિ ચિન્હ કરેલ, લક્ષ્યમાં નહિ લીધેલ.
अलक्ष्मी स्त्री० લક્ષ્મીનો અભાવ, દરિદ્રતા.
अलक्ष्य त्रि० નહિ જાણવા યોગ્ય, દુઃખથી જાણવા યોગ્ય, લક્ષણથી નહિ જણાય તેવું, નિર્વ્યાજ-બહાના વગરનું.
अलगर्द पु० પાણીનો સાપ.
अलगर्दा स्त्री० પાણીનો એક જાતનો સાપ.
अलगर्द्द पु० પાણીનો સાપ.
अलग्न त्रि० નહિ લાગેલ, નહિ વળગેલ.
अलग्न न० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ ખરાબ લગ્ન.
अलघु त्रि० લઘુ વર્ણ નહિ પણ ગુરૂ વર્ણ, લઘુતા વગરનું, ગૌરવવાળું, દીર્ઘ.
अलङ्करण न० અલંકાર, ઘરેણું.
अलङ्करिष्णु त्रि० શણગારનાર, શણગારવાના સ્વભાવવાળું.
अलङ्कर्तृ त्रि० શોભાવનાર, શણગારનાર.
अलङ्कर्मीण त्रि० કાર્ય કરવામાં સમર્થ.
अलङ्कार पु० ઘરેણું, શણગાર, સાહિત્યશાસ્ત્રનો ગ્રંથ, અનુપ્રાસ વગેરે શબ્દાલંકાર, ઉપમા વગેરે શબ્દાર્થાલંકાર.
अलङ्कुमारि त्रि० કુમારીનું ભરણ પોષણ કરવા માટે પૂરતું ધન વગેરે.
अलङ्कृत त्रि० શણગારેલ.
अलङ्कृति स्त्री० અલંકાર, ઘરેણું, અલંકારનું સાધન, અલંકાર, શાસ્ત્રોક્ત ઉપમા વગેરે અલંકાર.
अलङ्क्रिया स्त्री० શણગારવું તે.
अलङ्गामिन् त्रि० જવામાં સમર્થ, શત્રુ પ્રત્યે જનાર.
अलङ्घनीय त्रि० નહિ ઓળંગવા યોગ્ય.
अलङ्घ्य त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अलजी स्त्री० સાંધાનો એક રોગ.
अलज्ज त्रि० લાજ વગરનું, બેશરમ.
अलज्जा स्त्री० લાજ-શરમ નહિ તે.
अलञ्जर पु० માટીનું પાણી ભરવાનું મોટું વાસણ.
अलञ्जीविक त्रि० આજીવિકાપૂરતું ધન વગેરે.

अलम्बुष त्रि० ખાવાપૂરતું માંસ વગેરે.

अलति पु० ગીતીમાતૃકા—સા રી ગ મ પ ધ વગેરે.

अलन्तमाम् अव्य० નીચેનો શબ્દ જુઓ.

अलन्तराम् अव्य० અત્યંત પૂર્ણ, બસ, ઘણુંજ.

अलन्धन त्रि० પૂરતા ધનવાળું, સમૃદ્ધિમાન.

अलन्धूम पु० ધૂમાડાનો સમૂહ.

अलब्ध त्रि० નહિ પ્રાપ્ત થયેલ,નહિ મેળવેલ.

अलभ्य त्रि० પ્રાપ્ત કરવાને અશક્ય, ન મેળવી શકાય તેવું.

अलम् अव्य० પૂરતું, બસ, ભૂષણ, અલંકાર, સામર્થ્યમાં, શક્તિમાં, પૂર્ણતામાં, પુષ્કળતામાં, અટકાવવામાં, નિષેધમાં, નિરર્થકપણામાં, હોવું એવા અર્થમાં, નિશ્ચયમાં વપરાય છે.

अलम्पशु पु० ખરાબ પશુ.

अलम्पुरुषीण पु० યુદ્ધ વગેરેમાં સમર્થ પુરુષ.

अलम्बुद्धि स्त्री० મિથ્યા બુદ્ધિ, પરિપૂર્ણ બુદ્ધિ.

अलम्बुष पु० વમન, ઉલટી, રાવણનો મંત્રી પ્રહસ્ત નામનો રાક્ષસ, ઘટોત્કચે મારેલો અલંબુષ રાક્ષસ.

अलम्बुषा स्त्री० તે નામની એક અપ્સરા, મુંડેરી, રીસામણીનો વેલો, બીજાને નહિ પેસવા દેવા માટે કરેલી પાણીની રેખા.

अलम्भूष्णु त्रि० સમર્થ.

अलय पु० નાશ નહિ તે, ઉત્પત્તિ.

अलय त्रि० ઉભું નહિ રહેનાર, ભમનાર, નાશ વગરનું.

अलर्क पु० ધોળો આંકડો, હડકાયો કુતરો. એક જાતનો કીડો.

अलपस् न० પાપ નહિ તે, પુણ્ય.

अलबाल न० ઝાડની ચોબાજુ કરેલો પાણી રહેવાનો ક્યારો.

अलस त्रि० આળસુ, ક્રિયા કરવામાં મંદ.

अलस पु० એક જાતનો પગનો રોગ, એક જાતનું ઝાડ, તે નામનો એક મુનિ.

अलसक पु० તે નામનો એક રોગ.

अलसक त्रि० આળસુ.

अलसता त्रि० આળસુપણું.

अलसत्व न० ઉપરનો અર્થ.

अलसा स्त्री० એક જાતનો વેલો.

अलसेक्षण त्रि० આળસુ નેત્રવાળું.

अलात पु० न० ઉંબાડીયું, અંગારો, કોયલો.

अलातृण त्रि० અત્યંત દુઃખ દેનાર-પીડા કરનાર.

अलाबु स्त्री० તુંબડી, તુંબડું.

अलाबुमय त्रि० તુંબડાનું બનાવેલ પાત્ર વગેરે.

अलाबू स्त्री० તુંબડી.

अलाबूकट न० તુંબડાની રજ.

अलाभ पु० લાભ નહિ તે, લાભનો અભાવ.

अलाभ त्रि० લાભ વગરનું.

अलाय्य त्रि० જવાના સ્વભાવવાળું, સામે જનાર શત્રુ વગેરે.

अलार न० કમાડ, બારણું.

अलास पु० જીભનો એક રોગ.

अलि पु० ભમરો, વીંછી, કાગડો, કોયલ, વૃશ્ચિક રાશિ, દારૂ.

अलिक न० લલાટ, કપાળ.

अलिकुल न० ભમરનું ટોળું.

अलिकुलसंकुल पु० એક જાતનું ઝાડ.

अलिकुलसंकुल त्रि० ભમરાના સમૂહથી વ્યાપ્ત.

अलिगर्द पु० એક જાતનો સર્પ.

अलिगु पु० તે નામનો એક ઋષિ.

अलिङ्ग त्रि० લિંગવગરનું, ચિન્હ વગરનું.

अलिङ्गिन् त्रि० બનાવટી વેષને નહિ ધારણ કરનાર બ્રહ્મચારી વગેરે.

अलिजिह्वा स्त्री० જીભના મૂળ ભાગમાં રહેલી પડજીભ.

अलिजिह्विका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

अलिञ्जर पु० પાણી ભરવાનું માટીનું મોટું વાસણ.

अलिदूर्वा स्त्री० એક જાતની ધ્રોખડ.

अलिन् पु० વીંછી, ભમરો.

अलिन त्रि० પૂરતું, ખરા. તપવડે અત્યંત વૃદ્ધિ પામેલ.

अलिन्द पु० ઓટલો, બારણાંની બહારનો ભાગ, તે નામનો એક દેશ, અલિંદ દેશમાં રહેનાર, અલિંદ દેશનો રાજા.

अलिन्दी स्त्री० ઓટલી, અલિંદ દેશની સ્ત્રી.

अलिपक पु० કોયલ, ભમરો, કુતરો.

अलिपत्रिका स्त्री० તે નામની એક લતા.

अलिपर्णी स्त्री० એક જાતનું ઝાડ.

अलिपिज्ञ त्रि० લિપિને નહિ જાણનાર.

अलिप्रिय न० રાતું કમળ, પાટલાવૃક્ષ.

अलिप्रिय त्रि० ભમરાને પ્રિય હરકોઇ વસ્તુ.

अलिप्रिया स्त्री० પાડલનું ઝાડ.

अलिमक पु० દેડકો, કોયલ, ભમરો, મહુડાનું ઝાડ, પદ્મ કેસર.

अलिमोदा स्त्री० ગણીઆરીનું ઝાડ.

अलिम्पक पु० अलिमक શબ્દ જુઓ.

अलिल पु० એક જાતનું પક્ષી.

अलिवल्लभ त्रि० ભમરાને પ્રિય.

अलिवाहिनी स्त्री० કોંકણ દેશમાં પ્રસિદ્ધ એક ઝાડ.

अलिविराव पु० ભમરાનો શબ્દ.

अलिविरुत न० ઉપરનો અર્થ.

अलीक न० અપ્રિય, ખોટું, જૂઠું, લલાટ, કપાળ.

अलीक त्रि० જૂઠું બોલનાર, અપ્રિય બોલનાર.

अलीकता स्त्री० જૂઠાણું, અસત્યપણું.

अलीकत्व न० ઉપરના અર્થ.

अलीकमत्स्य पु० એક જાતનો પાક.

अलु स्त्री० નાની લોટી, કરસલી.

अलुक्समास पु० જેમાં વિભક્તિ ઉડતી નથી તેવો સમાસ.

अलुब्ध त्रि० નિર્લોભી, લોભ વગરનું.

अलूक्ष त्रि० લૂખું નહિ તે, ચીકણું.

अलेपक त्रि० નિર્લેપ, કોઇના સંબંધ વગરનું, લેપ નહિ કરનાર.

अलेपक पु० પરમાત્મા.

अले अव्य० પિશાચી ભાષામાં સંબોધન.

अलेले अव्य० પૈશાચી ભાષામાં વપરાતું સંબોધનાર્થે અવ્યય.

अलोक पु० આપણાથી અદૃશ્ય પાતાલ વગેરે, જ્યાં કેવળ આકાશ જ છે તેવો કોઈ પ્રદેશ.

अलोक त्रि० અદૃશ્ય એવી હરકોઇ વસ્તુ, લોકરહિત નિર્જન પ્રદેશ, જેણે પુણ્ય ન કર્યું હોય તે, નહિ જોનાર.

अलोक न० લોકશૂન્ય એકાંત.

अलोक अव्य० લોકનો અભાવ.

अलोकन न० અદૃશ્યપણું, નહિ જોવું તે.

अलोकनीय त्रि० નહિ જોવા યોગ્ય, અદૃશ્ય.

अलोका स्त्री० ટપકા.

अलोक्य त्रि० સ્વર્ગ વગેરે લોકનું અસાધન.

अलोभ पु० લોભ નહિ તે, લોભનો અભાવ.

अलोभ त्रि० લોભ વગરનું.

अलोभिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.

अलोल त्रि० અચંચળ, ચંચળ નહિ તે, તૃષ્ણાવગરનું.

अलोलुप त्रि० લોભરહિત, નિર્લોભી.

अलोह पु० તે નામનો એક ઋષિ.

अलोहित न० લાલ નહિ તે, લાલ કમળ.

अलौकिक त्रि० લોકમાં નહિ જાણેલ.

अलौकिक न० પ્રત્યક્ષ.

अलौकिकसन्निकर्ष पु० લોકમાં નહિ જાણેલ સંબંધ

अल्प त्रि० क्षुद्र, थोडुं, सूक्ष्म, मरणुने योग्य.
अल्पक त्रि० ઉપરના અર્થ.
अल्पक पु० જવાસો.
अल्पकेशी स्त्री० એક જાતનું વૃક્ષ.
अल्पगन्ध न० રાતું પોયણું.
अल्पगन्ध त्रि० થોડા ગંધવાળું.
अल्पगन्धि त्रि० ઉપરનો અર્થ
अल्पज्ञ त्रि० થોડું જાણનાર.
अल्पतनु त्रि० નીચું, ઠીંગણું, દુર્બળ, થોડાં હાડકાંવાળું.
अल्पता स्त्री० થોડાપણું.
अल्पत्व न० જરાપણું.
अल्पपत्र पु० એક જાતની તુલસી, નાનાં કે થોડાં પાંદડાંવાળું હરકોઇ ઝાડ.
अल्पपद्म न० રાતું કમળ.
अल्पप्रमाण पु० એક જાતનું ઝાડ-તરબુચનો વેલો.
अल्पप्रमाण त्रि० થોડા પ્રમાણવાળું.
अल्पप्रमाणक त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अल्पप्राण पु० અલ્પપ્રાણ અક્ષર.
अल्पप्राण त्रि० થોડાપ્રાણવાળું, અલ્પ બળવાળું.
अल्पभाषिन् त्रि० થોડું બોલનાર.
अल्पमारिष पु० એક જાતનું શાક.
अल्पमूर्ति स्त्री० નાની મૂર્તિ.
अल्पमेधस् त्रि० થોડી બુદ્ધિવાળું.
अल्पम्पच त्रि० કૃપણ, લોભી, જેમાં થોડી રસોઇ થઇ શકે તેવું પાત્ર વગેરે.
अल्पवयस् त्रि० નાની વયનું.
अल्पवादिन् त्रि० થોડું બોલનાર, થોડા બોલું.
अल्पविद्य त्रि० થોડી વિદ્યાવાળું.
अल्पशक्ति त्रि० થોડી શકિતવાળું.
अल्पशमी स्त्री० નાની ખીજડી, નાની ખીજડીના આકારનું કોઈ ઝાડ.
अल्पशस् अव्य० થોડું, જરા.
अल्पसरस् न० નાનું જલાશય.
अल्पकांक्षिन् त्रि० થોડી આકાંક્ષાવાળું.
अल्पायुस् पु० બકરું.
अल्पायुस् न० થોડું આયુષ.
अल्पायुस् त्रि० થોડા આયુષવાળું.
अल्पायुष्क त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अल्पाल्प त्रि० થોડામાં થોડું, ઘણુંજ થોડું.
अल्पाहार पु० થોડો આહાર.
अल्पाहार त्रि० થોડા આહારવાળું.
अल्पिका स्त्री० જંગલી મગ, થોડી માત્રા.
अल्पित त्रि० થોડું કરેલ.
अल्पिष्ठ त्रि० અતિશય અલ્પ-થોડું.
अल्पीयस् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अल्पीकृत त्रि० થોડું કરેલ.
अल्पीभूत त्रि० થોડું થયેલ.
अल्पोन त्रि० થોડું ઓછું.
अल्ल पु० પરમેશ્વર.
अल्ला स्त्री० માતા, સર્વજ્ઞ પરમાત્મદેવતા.
अव् भ्वा० पर० सक० सेट् ઝંખવું, તૃષ્ણા રાખવી, જવું, તૃપ્ત થવું, રક્ષણ કરવું, માગવું, શોભવું, સાંભળવું, વ્યાપ્ત થવું, ભેટવું, પ્રાર્થના કરવી, ઇચ્છવું, પ્રવેશ કરવો, હોવું, વધવું, પકડવું, મારવું, સમર્થ થવું, જાણવું, કરવું, ઇચ્છા ઉત્પન્ન કરવી.
अव अव्य० નિશ્ચયમાં, વ્યાપ્ત થવામાં, અનાદરમાં, અસમગ્રપણામાં, આલંબનમાં, શુદ્ધિમાં, તિરસ્કારમાં, નિયોગમાં અને નીચાણમાં વપરાય છે.
अवकट त्रि० નીચેનું, ઉપરનો શબ્દ જુઓ.
अवकटक त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अवकम्पित त्रि० કંપેલ, ચાલેલ.
अवकम्पित पु० જૈન તીર્થંકર મહાવીર સ્વામીના આઠમા ગણધર.
अवकर पु० પુંજો, ઉકરડો.
अवकर्षण न० બળથી ખેંચવું, એક ઠેકાણેથી બીજે ઠેકાણે બળથી ખેંચી જવું.

अवकलित ત્રિ૦ જોયેલ, જાણેલ, ગ્રહણ કરેલ.

अवका સ્ત્રી૦ શેવાળ.

अवकाश પુ૦ વખત, સમય, સ્થાન, જગ્યા.

अवकीर्ण ત્રિ૦ વ્યાપ્ત, વ્યાપેલ, ચૂર્ણ કરેલ, વીખી નાખેલ, બ્રહ્મચર્ય વ્રતનો ભંગ.

अवकीर्णता સ્ત્રી૦ વ્રતભંગપણું.

अवकीर्णत्व ન૦ વ્રતભંગપણું.

अवकीर्णिन् ત્રિ૦ જેણે વ્રતનો ભંગ કર્યો હોય છે તે બ્રહ્મચારી વગેરે.

अवकीर्णिव्रत ન૦ વ્રતભંગ કરનાર બ્રહ્મચારી વગેરે માટે પ્રાયશ્ચિત્ત.

अवकुंचन ન૦ સંકોચાઇ જવું, તે નામનો એક રોગ.

अवकुटार ત્રિ૦ અત્યંત નીચું વગેરે, **अव** શબ્દ જુઓ.

अवकुटार ન૦ વિપરીતપણું.

अवकृष्ट ત્રિ૦ દૂર કરેલ, ખસેડેલ, બહિષ્કાર કરેલ, તાણેલ, ખેંચેલ.

अवकृष्ट પુ૦ ઘરમાંથી પુંજો કાઢનાર ચાકર.

अवकृष्य ત્રિ૦ ખેંચવા યોગ્ય, દૂરકરવા યોગ્ય.

अवकृष्य અવ્ય૦ ખેંચીને, દૂર કરીને, ખસેડીને.

अवक्लृप्ति સ્ત્રી૦ સંભાવના, નિશ્ચય.

अवकेशिन् ત્રિ૦ નિષ્ફળ, વાંઝીયું, થોડા કેશવાળું.

अवकोकिल ત્રિ૦ કોયલ, જેને ઉદ્દેશી અવાજ કર્યો હોય તે.

अवक्तव्य ત્રિ૦ કહેવાને અયોગ્ય, નિષિદ્ધ વાક્ય, મિથ્યાભૂત.

अवक्त्र ત્રિ૦ મોઢા વિનાનું ગુમડું વગેરે.

अवक्र ત્રિ૦ વાંકુ નહિ તે, સરળ, સીધું.

अवकर्षिन ખેંચનાર, આકર્ષણ કરનાર, ખેડનાર.

अवक्रन्द ત્રિ૦ નીચેથી રડવાના સ્વભાવવાળું.

अवक्रन्द પુ૦ નીચેથી રડવું.

अवक्रन्दन ન૦ ઉપરનો અર્થ.

अवक्रम પુ૦ નીચી ગતિ, ઉતરવું.

अवक्रय પુ૦ મૂલ્ય, કિંમત, ભાડું, મહેસુલ, કર.

अवक्रान्ति સ્ત્રી૦ નીચે જવું, ઉતરવું.

अवक्रुष्ट ત્રિ૦ જેને ઉદ્દેશી બૂમ પાડી હોય તે.

अवक्लिन्न ત્રિ૦ જળવગેરેથી અત્યંત ભીનું, સીઝેલ.

अवक्लेद પુ૦ રસોઇ થયા પછી તે સીઝે તે, જળ વગેરેથી ભીનું.

अवक्षय પુ૦ ચઢતી પછીની વિનાશોન્મુખ અવસ્થા, ક્ષય.

अवक्षयण ન૦ ચઢતી પછીની વિનાશોન્મુખ અવસ્થાનું સાધન.

अवक्षिप्त ત્રિ૦ તિરસ્કારેલ, નીચે ફેંકેલ, ખરાબ રીતે ફેંકેલ.

अवक्षीण ત્રિ૦ ચઢતી પછી વિનાશોન્મુખ પદાર્થ.

अवक्षीण ન૦ **अवक्षय** શબ્દ જુઓ.

अवक्षुत ત્રિ૦ જેના ઉપર છીંક કરાયલી હોય તે.

अवक्षेप પુ૦ તિરસ્કાર, નીચે ફેંકવું.

अवक्षेपण ન૦ ઉપરના અર્થ.

अवक्षेपणी સ્ત્રી૦ તે નામની એક ઔષધિ.

अवखात ન૦ ઉંડો ખાડો.

अवखाद પુ૦ નિંદિત ખાદ્ય પદાર્થ.

अवगणन ન૦ અપમાન, અવજ્ઞા, તિરસ્કાર, પરાભવ.

अवगणित ત્રિ૦ અવજ્ઞા કરેલ, તિરસ્કારેલ નિંદેલ, પરાભવ પામેલ-પમાડેલ.

अवगण्ड પુ૦ લમણાં ઉપર થયેલો એક રોગ.

अवगत ત્રિ૦ નીચે ગયેલ, જાણેલ.

अवगति સ્ત્રી૦ જ્ઞાન, નિશ્ચયાત્મક જ્ઞાન.

अवगथ ત્રિ૦ પ્રાતઃકાળમાં ન્હાયેલ.

अवगदित ત્રિ૦ લોકાપવાદવાળું, નિંદેલ.

अवगम પુ० જ્ઞાન, નિશ્ચયાત્મક જ્ઞાન, જાણવું.

अवगंतव्य ત્રિ० નીચે જવાયોગ્ય, જાણવા યોગ્ય.

अवगाढ ત્રિ० ગાઢ, ઘટ્ટ, ઘાટું, અંદર દાખલ થયેલ, ડૂબેલ.

अवगाद પુ० વહાણમાંથી પાણી કાઢવાનું પાત્ર.

अवगाह પુ० સ્નાન, અંદર પ્રવેશ, જ્ઞાનથી વિયોગીકરણ, સ્નાન કરવાનું સ્થાન.

अवगाहन ન० ઉપરના અર્થ.

अवगाह्य ત્રિ० સ્નાન કરવા યોગ્ય, અંદર પ્રવેશયોગ્ય,

अवगाह्य અવ્ય० સ્નાન કરીને, અંદર પ્રવેશ કરીને.

अवगीत ત્રિ० લોકાપવાદ પામેલ, નિંદેલ, દુષ્ટ, નીચ, વારંવાર જોયેલ.

अवगीत ન० નિન્દા, લોકાપવાદ.

अवगुण પુ० અવગુણ, દોષ.

अवगुण्ठन ન० વસ્ત્ર વગેરેથી મોં ઢાંકવું, લાજ કાઢવી, ઘુમટો ખેંચવો, બુરખો, બુરખો નાખવો.

अवगुण्ठनमुद्रा સ્ત્રી० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક મુદ્રા.

अवगुण्ठिका સ્ત્રી० મોં ઢાંકવાની સાડી, બુરખો, પડદો.

अवगुण्ठित ત્રિ० મોં ઢાંકેલ, બુરખો નાખેલ, ઢાંકેલ, ચૂર્ણ કરેલ.

अवगुम्फित ત્રિ० ગુંથેલ.

अवगूर्य અવ્ય० મારવા માટે લાકડી ઉગામીને.

अवगृह्य ન० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ પ્રગૃહ્ય સંજ્ઞાવાળું પદ.

अवगोरण ન० મારવા માટે અસ્ત્ર વગેરે ઉગામવું તે.

अवगोरण ન० મારવા માટે લાકડી વગેરેનું ઉગામવું.

अवग्रह પુ० વરસાદનો અટકાવ. નિગ્રહ, શિક્ષા, નડતર, અટકાવ, હાથીઓનો સમૂહ.

अवग्राह પુ० ઉપરના અર્થ, શાપ.

अवग्रहण ન० અટકાવ, રોકાણ, અનાદર, જ્ઞાન.

अवघट्ट પુ० પૃથ્વીની અંદર છિદ્ર, બાંકું, અનાજ દળવાની ઘંટી, ચલાવવું.

अवघट्टन ન० ઉપરના અર્થ.

अवघट्टना સ્ત્રી० અવઘટ્ટ શબ્દનો અર્થ.

अवघट्टित ત્રિ० ચલાવેલ.

अवघर्षण ન० નીચે રાખીને ઘસવું, સર્વ તરફથી ઘર્ષણ.

अवघर्षित ત્રિ० ઘસેલ.

अवघात પુ० ખાંડવું, અનાજ વગેરેનાં ફોતરાં કાઢવા માટેનો વ્યાપાર, ઝાટકવું, મારવું.

अवघातक ત્રિ० નીચેનો શબ્દ જુઓ.

अवघातिन् ત્રિ० ખાંડનાર, ઝાટકનાર મારનાર.

अवघुष्ट ત્રિ० ઢંઢેરો પીટીને જાહેર કરેલ.

अवघूर्णन ન० ચોતરફ ભમવું, ફરવું.

अवघोटित ત્રિ० ચોતરફ વીંટેલ, સર્વતરફથી ઘેરાયેલ.

अवघोषण ન० ઢંઢેરો પીટીને જાહેર કરવું, સાદ પડાવી જાહેર કરવું.

अवघोषणा સ્ત્રી० ઉપરના અર્થ.

अवघ्राण ન० સુંઘવું.

अवचक्षण ત્રિ० નિંદિત આખ્યાન કરનાર.

अवचन ન० નિંદા, વચનનો અભાવ.

अवचनीय ત્રિ० નહિ કહેવા લાયક, અનિંદ્ય.

अवचय પુ० પુષ્પ ફળ વગેરે ચૂંટવાં-વીણવાં.

अवचस्कर પુ० વચનમાં નહિ રહેનાર.

अवचाय પુ० હાથથી પુષ્પ-ફળ વગેરે લેવાં-વીણવાં તે.

अवचारण ન૦ પ્રચાર, સુશ્રુતમાં કહેલ એક ક્ષારપાકવિધિ.

अवचूड પુ૦ ધજાની નીચે બાંધેલું વસ્ત્ર-કકડો.

अवचूर्णन ન૦ સુશ્રુતમાં કહેલ એક વ્રણ, પીસવું, ભુક્કો કરવો.

अवचूर्णित ત્રિ૦ચૂરો કરેલ, પીસેલ, ભુક્કો કરેલ.

अवचूल પુ૦ अवचूड શબ્દ જુઓ.

अवचूल ન૦ ચામર, ચમરી.

अवचूलक ન૦ ઉપરના અર્થ.

अवच्छिन्न ત્રિ૦ છેદેલ, કાપેલ, ઉપાધિ વગેરેથી વિશેષિત.

अवच्छिन्नवाद પુ૦ વેદાંતિમતપ્રસિદ્ધ એક મતભેદ.

अवच्छुरित ત્રિ૦ મિશ્ર કરેલ.

अवच्छुरित ન૦ અટ્ટહાસ, મોટેથી હસવું.

अवच्छुरितक ન૦ ઉપરના અર્થ.

अवच्छेद પુ૦ છેદવું, કાપવું, સીમા-હદ બાંધવી, વિશેષ કરવું, નિશ્ચય, અમુક પ્રમાણમાં કરવુ, વ્યાપ્તિ, એક ભાગ.

अवच्छेदक ત્રિ૦ છેદનાર, કાપનાર, અમુક પ્રમાણમાં કરનાર, સીમા-હદ બાંધનાર, નિશ્ચય કરનાર, વ્યાપક.

अवच्छेदकत्वनिरुक्ति સ્ત્રી૦ તે નામનો એક ગ્રંથ.

अवच्छेद्य ત્રિ૦ છેદવાયોગ્ય, કાપવા યોગ્ય, નક્કી કરવા યોગ્ય, વિશેષણ આપવા યોગ્ય, જૂદું પાડવા યોગ્ય.

अवच्छेदन ન૦ છેદવું, કાપવું, જૂદું કરવું.

अवच्छेदावच्छेद પુ૦ વ્યાપકપણું.

अवजय પુ૦પરાજય, હારી જવું તે.

अवज्ञा સ્ત્રી૦ અનાદર, અપમાન, તિરસ્કાર.

अवज्ञात ત્રિ૦ અપમાન કરેલ, અનાદર પામેલ-પમાડેલ, તિરસ્કારેલ.

अवज्ञान ન૦ अवज्ञा શબ્દ જુઓ,

अवज्ञेय ત્રિ૦ અનાદર કરવા યોગ્ય, અપમાન કરવા લાયક, તિરસ્કાર કરવા યોગ્ય.

अवट પુ૦ ખાડો, કુવો, શરીરમાં રહેલો ખાડાવાળો ભાગ, ઇન્દ્રજાળ ઉપર જીવનાર, તે નામનું એક નરક.

अवटि સ્ત્રી૦ ખાડો, કુવો.

अवटी સ્ત્રી૦ ખાડો, કુવો.

अवटीट ત્રિ૦ નમેલા નાકવાળું, ચીબું

अवटु પુ૦ ખાડો, કુવો, એક જાતનું ઝાડ, ડોકની પાછળનો ભાગ, શરીરમાં ખાડાવાળો ભાગ.

अवटु સ્ત્રી૦ ડોકનો ઉન્નત-ઉપસેલો ભાગ.

अवटुज પુ૦ મસ્તકના પાછળના કેશ.

अवटोदा સ્ત્રી૦ તે નામની ભરતખંડની એક નદી.

अवडङ्क પુ૦ બજાર.

अवडङ्ग પુ૦ બજાર.

अवडीन ન૦ પક્ષીની એક પ્રકારની ગતિ.

अवत પુ૦ કુવો વગેરે ખાડો.

अवतंस પુ૦ ન૦ કાનનું ઘરેણું, મસ્તકનું એક ઘરેણું.

अवतंसित ત્રિ૦ કાનનું ઘરેણું જેણે પહેર્યું હોય તે, મસ્તક ઉપર ઘરેણાંવાળું.

अवतमस ન૦ ફેલાયલું અંધારૂં.

अवतरण ન૦ ઉતરવું, અન્યરૂપે પ્રકટ થવું, અવતાર, અવતરવું, નદી વગેરે ઉપર બાંધેલાં પગથીયાં, ઘાટ.

अवतरणिका સ્ત્રી૦ ગ્રંથના પ્રસ્તાવ માટે પ્રથમ ઉપોદ્ઘાતરૂપ સંગતિ, પરિપાટી.

अवतरणी સ્ત્રી૦ ઉપરના અર્થ.

अवतान પુ૦ સંતાન, નીચા મુખવાળું, વેલાનો તાંતણો.

अवतार પુ૦ નદી વગેરે ઉપર બાંધેલાં પગથીયાં, ઘાટ, અવતરવું, પ્રકટ થવું, ઉતારો, તરજુઓ.

अवतारण ન૦ ભૂત વગેરેનું આવેશપૂર્વક

પ્રકટ થવું, ઉતારવું, ગ્રંથ વગેરેની પ્રસ્તાવના, પૂજન.
अवतारणी સ્ત્રી૦ ગ્રંથ વગેરેની પ્રસ્તાવના.
अवतारित ત્રિ૦ ઉતારેલ.
अवतीर्ण ત્રિ૦ પ્રવેશ કરેલ, અવતરેલ, ઉતરેલ.
अवतोका સ્ત્રી૦ જેનો ગર્ભ સ્રવી ગયો હોય તેવી સ્ત્રી.
अवत्त ત્રિ૦ ખંડિત.
अवत्तिन् ત્રિ૦ જેનું ખંડન કર્યું હોય તે.
अवत्सार પુ૦ તે નામનો એક ઋષિ.
अवदंश પુ૦ મદ્યપાન વગેરેનો ઉત્સાહ જાગ્રત કરે તેવું એક ચાટણુ.
अवदत्त ત્રિ૦ આપી દીધેલ, પુરૂં કરેલ.
अवदरण ન૦ ચીરાઇ જવું, ચીરાવું.
अवदाघ પુ૦ ઉનાળો, ગ્રીષ્મ ઋતુ.
अवदात પુ૦ શ્વેત ઉજ્જ્વળ રંગ, પીળો રંગ.
अवदात ત્રિ૦ અત્યંત શુદ્ધ, સુંદર, ધોળું, પીળું. ઉજ્વળ.
अवदातक ત્રિ૦ ઉપરના અર્થ.
अवदान ન૦ ખંડન, પરાક્રમ, ઓળંગવું, શુદ્ધ કરવું, તોડવું.
अवदाम ન૦ સુગંધીવાળો-ખસ.
अवदारकः ત્રિ૦ ચીરી નાખનાર, ફાડી નાખનાર.
अवदारक પુ૦ કુહાડી.
अवदारण ન૦ ચીરવું, ફાડવું, કુહાડી.
अवदारित ત્રિ૦ ચીરી નાખેલ, ફાડી નાખેલ, બે ભાગ કરેલ.
अवदाह પુ૦ તાવ વગેરેના કારણથી થનાર દાહ.
अवदाह ન૦ સુગંધી વાળો-ખસ.
अवदाहेष्ट ન૦ ઉપરનો અર્થ.
अवदाहेष्टकापथ ન૦ સુગંધી વાળો-ખસ.
अवदीर्ण ત્રિ૦ ચીરાઇ ગયેલ, ચીરેલ, ફાડેલ, વિભાગ કરેલ.
अवदोह પુ૦ દૂધ, દોહવું.
अवद्य ન૦ પાપ, અનિષ્ટ.
अवद्य ત્રિ૦ અધમ, નીચ, પાપી, નિંદ્ય, દોષ, કહેવાને અયોગ્ય.
अवद्योतन ન૦ પ્રકાશ કરવું, પ્રકટ કરવું.
अवद्रंक પુ૦ બજાર.
अवधातव्य ન૦ ધ્યાન આપવું તે, કાળજી રાખવી.
अवधातव्य ત્રિ૦ ધ્યાન આપવા યોગ્ય, કાળજી રાખવા યોગ્ય.
अवधान ન૦ ધ્યાન આપવું, કાળજી રાખવી.
अवधार પુ૦ નિશ્ચય.
अवधारण ન૦ અમુક પ્રમાણમાં માપવું, નિશ્ચય કરવો, નિશ્ચય.
अवधारणीय ત્રિ૦ નિશ્ચય કરવા યોગ્ય.
अवधारित ત્રિ૦ નિશ્ચય કરેલ, ધારેલ.
अवधार्य ત્રિ૦ નિશ્ચય કરવા યોગ્ય.
अवधार्य અવ્ય૦ નિશ્ચય કરીને.
अवधावन ન૦ પાછળ દોડવું, સાફ કરવું, પકડવું.
अवधावनीय ત્રિ૦ પાછળ દોડવા યોગ્ય, પકડવા યોગ્ય.
अवधि પુ૦ સીમા, હદ, કાળ, વખત, મનનો આગ્રહ, અપાદાન, ખાડો.
अवधिता સ્ત્રી૦ અવધિપણું.
अवधित्व ન૦ ઉપરનો અર્થ.
अवधिमत् ત્રિ૦ સીમાવાળું, હદવાળું, મર્યાદાવાળું.
अवधीयमान ત્રિ૦ મનથી ધ્યાન અપાતું.
अवधीर् ચુરા૦ ઉભ૦ સક૦ સેટ્ અવજ્ઞા કરવી, તિરસ્કાર કરવો.
अवधीरण ન૦ અવજ્ઞા, તિરસ્કાર.
अवधीरणा સ્ત્રી૦ ઉપરના અર્થ.
अवधीरित ત્રિ૦ અવજ્ઞા કરેલ, તિરસ્કારેલ.
अवधूत ત્રિ૦ કંપેલ, હાલેલ, પરાભવ પામેલ, તિરસ્કાર પામેલ.
अवधूत ન૦ તે નામે એક ઉપનિષદ.

अवधूतगीता स्त्री० સ્કંદપુરાણમાં કોઇ અવધૂતના ઉપદેશનો એક ભાગ.

अवधूनन न० હલાવવું, કંપાવવું, એક પ્રકારની ચિકિત્સા.

अवधूलन न० अवचूर्णन શબ્દ જુઓ.

अवधृत त्रि० નિશ્ચય કરેલ, સ્થાપેલ, ધારણ કરેલ.

अवधृष्य त्रि० પરાભવ કરવા યોગ્ય, તિરસ્કાર કરવા યોગ્ય, નિશ્ચયપૂર્વક ધારણ કરી રાખવા યોગ્ય.

अवधृष्य अव्य० પરાભવ કરીને, તિરસ્કાર કરીને.

अवधेय त्रि० મૂકવા યોગ્ય, સ્થાપવા યોગ્ય, ધ્યાન આપવા યોગ્ય, શ્રદ્ધા કરવા યોગ્ય, જાણવા યોગ્ય.

अवधेय न० અવધાન, ધ્યાન આપવું.

अवध्य त्रि० વધ કરવાને અયોગ્ય.

अवध्र त्रि० અહિંસક.

अवध्वंस पु० પરિત્યાગ, ચૂર્ણ કરેલ, નિંદા, નાશ.

अवध्वस्त त्रि० નાશ પામેલ, નિંદેલ, ત્યાગ કરેલ, ચૂર્ણ કરેલ.

अवन न० પ્રસન્ન કરવું, રક્ષણ કરવું, પ્રીતિ.

अवनत त्रि० નીચું થયેલ, નમેલ.

अवनति स्त्री० વિનય, નીચે નમવું, પ્રણામ.

अवनद्ध त्रि० જડેલ, રોપેલ, વીંટેલ, બાંધેલ, ખોડેલ.

अवनद्ध न० મૃદંગ વગેરે વાદિત્ર.

अवनम्र त्रि० અતિશય નમેલ, અત્યંત નીચું.

अवनय पु० નીચે પાડવું, નમાવવું,

अवनयन न० નીચે સ્થાપવું, નમાવવું.

अवनाट पु० નીચા નાકવાળું, ચીબું.

अवनाम पु० अवनति શબ્દ જુઓ.

अवनाय पु० નીચે લઇ જવું, નીચે આણવું.

अवनायक त्रि० નીચે લઈ જનાર, નીચે આણનાર.

अवनाह पु० બાંધવું, બંધન.

अवनि स्त्री० પૃથ્વી, આંગળી, નદી.

अवनिक्त त्रि० ધોયેલ, પખાળેલ, શુદ્ધ કરેલ, શોધેલ.

अवनिनाथ पु० રાજા.

अवनिनायक पु० રાજા.

अवनिपति पु० રાજા.

अवनिपाल पु० રાજા.

अवनिरुह् पु० ઝાડ.

अवनिष्ठिवन न० થુંકવું.

अवनिस्वामिन् पु० રાજા.

अवनी स्त्री० પૃથ્વી, આંગળી, નદી.

अवनीनाथ पु० રાજા.

अवनीनायक पु० રાજા.

अवनीपति पु० રાજા.

अवनीपाल पु० રાજા.

अवनीरुह् पु० ઝાડ.

अवनीश पु० રાજા.

अवनीश्वर पु० રાજા.

अवनीस्वामिन् पु० રાજા.

अवनेजन न० ધોવું, પખાળવું, શ્રાદ્ધમાં પિંડદાન માટે પાથરેલા દર્ભને પાણીથી છાંટવારૂપ એક સંસ્કાર.

अवन्ति पु० માળવો દેશ, માળવા દેશનો રાજા.

अवन्ति स्त्री० અવંતી—ઉજ્જયિની નગરી.

अवन्तिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

अवन्तिपुर न० ઉજ્જયિની નગરી.

अवन्तिब्रह्म पु० ઉજ્જયિની નગરીનો બ્રાહ્મણ.

अवन्तिसो पु० કાંજિક.

अवन्ती स्त्री० ઉજ્જયિની નગરી.

अवन्तीपुर न० ઉજ્જયિની નગરી.

अवन्तीब्रह्म पु० ઉજ્જયિની નગરીનો બ્રાહ્મણ.

अवन्तिसोम पु० કાંજિક.

अवन्ध्य त्रि० નહિ વાંઝીયું, સફળ.

अवपतन न० નીચે પડવું, ઉતરવું.
अवपन्न त्रि० મિશ્ર થયેલ, સાથે પાકેલ, નીચે પડેલ ઉતરેલ,
अवपाक पु० હલકો પાક, હલકું પાકેલ.
अवपात पु० નીચે પડવું, પાડવું, ખાડો, હાથીને પકડવાનો કોઇ ખાડો.
अवपातन न० નીચે પાડવું.
अपपात्र त्रि० જેનું વાસણ ભોજનમાટે અયોગ્ય છે તે મ્લેચ્છ—પતિત વગેરે.
अवपात्रित त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अवपाद पु० નીચે પડવું.
अवपाशित त्रि० પાસલાથી બાંધેલ.
अवपीड त्रि० ચોતરફ પીડા કરનાર.
अवपीड पु० એક પ્રકારની ચિકિત્સા.
अवपीडन न०પીડવું, દાબવું, પીસવું, મસળવું, પીડવાનો દોષ.
अवपीडना स्त्री० પીડવું, પીસવું, મસળવું.
अवप्लुत त्रि० ભીનું થયેલ, ઉતરેલ.
अवबन्ध पु० એક જાતનો નેત્ર રોગ—પડળ, ચોતરફથી બાંધવું.
अवबाधा स्त्री० ચોતરફથી પીડા, પ્રતિબંધ.
अवबाहुक पु० એક જાતનો વાયુરોગ.
अवबुद्ध त्रि० જાણેલ, જાણનાર.
अवबोध पु० જ્ઞાન, જાણવું, જાગવું.
अवबोधक पु० સૂર્ય.
अवबोधक त्रि० રાજાઓ વગેરેને જગાડનાર સ્તુતિપાઠક વગેરે, જણાવનાર, બોધ આપનાર.
अवबोधन न० જણાવવું, જગાડવું, બોધ આપવો.
अवभर्जित त्रि० શેકેલ, બાફેલ, ભુંજેલ.
अवभाषण न० કહેવું.
अवभास पु० જ્ઞાન, પ્રકાશ, મિથ્યાજ્ઞાન.
अवभासक त्रि० પ્રકાશક.
अवभासित त्रि० પ્રકાશેલ.
अवभृथ पु० મુખ્ય યજ્ઞની સમાપ્તિસમયે કરવામાં આવતું યજ્ઞના અંગરૂપ બાકીનું કર્મ, યજ્ઞની સમાપ્તિસમયે કરવામાં આવતું સ્નાન.
अवभ्रट त्रि० ચીબું.
अवम त्रि० રક્ષણ કરનાર, પાપી, નિંદિત.
अवम पु० એક પિતૃગણ.
अवम न० પાપ, દિવસનો ક્ષય.
अवमत त्रि० અવજ્ઞા કરેલ, તિરસ્કારેલ.
अवमताङ्कुश पु० અંકુશને નહિ ગાંઠનારો હાથી.
अवमति स्त्री० અવજ્ઞા, અવગણના, અનાદર, તિરસ્કાર.
अवमति पु० ધણી, માલિક.
अवमतिथि स्त्री० ક્ષય તિથિ, દિનક્ષય.
अवमदिन न० દિનક્ષય—દિવસનો ક્ષય.
अवमन्तव्य त्रि० અવજ્ઞા કરવા યોગ્ય, નહિ ગણકારવા યોગ્ય, અનાદર કરવા યોગ્ય, તિરસ્કાર કરવા યોગ્ય.
अवमन्तृ पु० તે નામનો એક રોગ.
अवमन्थ त्रि० મંથન કરનાર,મથીનાખનાર.
अवमर्द पु० પીડવું, દુઃખ દેવું, રાજ્યનું એક અંગ.
अवमर्ष पु० आलोचना શબ્દ જુઓ, નાટકનો એક સંધ્યંશ.
अवमान पु० અવજ્ઞા, અનાદર, તિરસ્કાર.
अवमानन न० અપમાન.
अवमानना स्त्री० અપમાન કરવું.
अवमाननीय त्रि० અપમાન કરવા યોગ્ય.
अवमानित त्रि० અપમાન કરેલ, અનાદર કરેલ.
अवमानिन् त्रि० અપમાન કરનાર, અપમાન કરાતું.
अवमान्य त्रि० अवमाननीय શબ્દ જુઓ.
अवमान्य अव्य० અપમાન કરીને.
अवमार्जन न० ધોવું, સાફ કરવું, ધોવાનું સાધન જળ વગેરે.

अवमूत्रयत् त्रि० મૂતરતું, પેસાબ કરતું.
अवमूर्द्धन् त्रि० નીચા મસ્તકવાળું.
अवमूर्द्धशय त्रि० નીચે મસ્તકે સૂનાર.
अवमूर्द्धशायिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अवमोचन न० બંધનરહિત કરવું, છોડવું.
अवमोटन न० મરડવું, મરડી નાખવું.
अवयजन न० દૂર કરવાનું–ખસેડવાનું સાધન.
अवयव पु० દ્રવ્યનું આરંભક દ્રવ્ય, દેહ, શરીર, હાથ પગ વગેરે, સમુદાયનો એક ભાગ, ઉપકરણ.
अवयविन् त्रि० અવયવવાળું.
अवयाज् त्रि० હલકો યજ્ઞ કરનાર.
अवयातृ त्रि० જૂદું કરનાર.
अवयान न० अवगति શબ્દ જુઓ.
अवयुन त्रि० બુદ્ધિવગરનું.
अवर् कण्ड्वादि० पर० सक० सेट् પૂજા કરવી.
अवर त्रि० છેલ્લું, અધમ, પાછળ થનાર, અત્યંત શ્રેષ્ઠ.
अवर पु० પાછળનો દેશ અથવા કાળ.
अवर न० હાથીની જાંઘનો પાછળનો ભાગ.
अवरज पु० નાનો ભાઇ, શુદ્ર.
अवरज त्रि० પાછળથી ઉત્પન્ન થયેલ.
अवरजा स्त्री० નાની બ્હેન, શુદ્ર જાતિની સ્ત્રી.
अवरत त्रि० વિરામ પામેલ, વિશ્રાંતિ પામેલ, અટકેલ.
अवरतस् अव्य० પછી, પાછળથી, પાછળ.
अवरति स्त्री० વિરામ, નિવૃત્તિ.
अवरवर्ण पु० શુદ્ર.
अवरवर्णक पु० શુદ્ર.
अवरवर्णज त्रि० શુદ્ર.
अवरव्रत पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
अवरव्रत न० હલકું વ્રત.
अवरव्रत त्रि० હલકા વ્રતવાળું.
अवरशैल पु० અસ્તાચળ પર્વત.
अवरस्तात् अव्य० પાછળ, પછી ;.
अवरहस न० અત્યંત એકાંત, અત્યંત નિર્જન.
अवरा स्त्री० દુર્ગા.
अवरार्द्ध न० બીજો ભાગ, દેહનો પાછળનો ભાગ.
अवरार्द्ध्य त्रि० પાછળના ભાગમાં થનાર, ન્યૂન.
अवरीण त्रि० તિરસ્કારેલ.
अवरीयस् त्रि० અત્યંત અલ્પ.
अवरुग्ण त्रि० ભાંગેલ, તૂટેલ, રોગી.
अवरुद्ध त्रि० રોકાયેલ, રોકેલ, બીજાઓથી નહિ જાણેલ, ગુપ્ત.
अवरुद्धा स्त्री० રાજાના અંતઃપુરમાં રહેલ સ્ત્રી.
अवरुद्धि स्त्री० રોકવું, રોકાણ, અટકાયત.
अवरूढ त्रि० ઉતરેલ, ઉંચા સ્થાન ઉપરથી નીચે આવેલ, ઉખેડી નાખેલ વૃક્ષ વગેરે.
अवरोचक पु० ભોજન વગેરેપર અરૂચિ ઉપજાવનાર એક રોગ.
अवरोध पु० રોકવું, રોકાણ, રાજાના અંતઃપુરની સ્ત્રી, રાણી, રાજાનું અંતઃપુર.
अवरोध त्रि० પૂરાયેલ, રોકાયેલ, પ્રતિબંધમાં રહેલ.
अवरोधक त्रि० રોકનાર, અટકાવનાર, ઢાંકનાર, ઘેરો ઘાલનાર.
अवरोधन न० રોકવું, અટકાવવું, ઘેરવું, ઢાંકવું.
अवरोधायन न० અંતઃપુર–જનાનખાનું.
अवरोधिक पु० અંતઃપુરનો રક્ષક–નાજર વગેરે.
अवरोधिका स्त्री० રાજાના અંતઃપુરમાં રહેનાર સ્ત્રી.
अवरोधिन् त्रि० अवरोधक શબ્દ જુઓ.
अवरोपण न० ઉપાડી નાખવું, ઉખેડી નાખવું.
अवरोपित त्रि० ઉપાડી નાખેલ, ઉખેડી નાખેલ.

अवरोह पु० ઉતરવું, ઉપરના સ્થાનમાંથી નીચે આવવું, આવનાર.

अवरोह पु० ગળો વગેરેનો વેલો, ચંદ્ર વગેરેનો લોક, સ્વર્ગ.

अवरोहण ન૦ ઉતરવું, નીચે આવવું–અવતરવું.

अवरोहशाखिन् પુ૦ વડનું ઝાડ.

अवरोहिका સ્ત્રી૦ આસંધનો વેલો.

अवरोहिणी સ્ત્રી૦ જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક દશા.

अवरोहित પુ૦ થોડો લાલ રંગ.

अवरोहितवत् ત્રિ૦ થોડા લાલ રંગવાળું.

अवरोहिन् ત્રિ૦ ઉતરનાર, અવતરનાર.

अवरोहिन् પુ૦ વડનું ઝાડ.

अवरोहिशाख પુ૦ વડનું ઝાડ.

अवर्ग પુ૦ અકાર વગેરે સ્વરો.

अवर्ग ત્રિ૦ વર્ગરહિત.

अवर्ण પુ૦ અ સ્વર, અપવાદ-લોકનિંદા, નિંદા.

अवर्तन ન૦ વર્તનનો અભાવ, સ્થિતિ નહિ તે.

अवर्तन ત્રિ૦ આજીવિકા વગરનું, વર્તનરહિત.

अवर्तमान ત્રિ૦ નહિ વર્તતું, નહિ રહેલ, નહિ હયાત, ભૂત અને ભવિષ્યકાળનો પદાર્થ.

अवर्द्धमान ત્રિ૦ વૃદ્ધિ નહિ પામતું, ક્ષીણ થતું, નહિ વધતું.

अवर्षण ન૦ વૃષ્ટિનો અભાવ, વરસાદ નહિ તે.

अवर्षण ત્રિ૦ વૃષ્ટિ વગરનું, વરસાદ વગરનું.

अवलक्ष પુ૦ ધોળો રંગ.

अवलक्ष ત્રિ૦ ધોળા રંગવાળું, ધોળું.

अवलग्न પુ૦ શરીરનો મધ્ય ભાગ.

अवलग्न ત્રિ૦ વળગેલ, સંબંધ પામેલ.

अवलत्तिका સ્ત્રી૦ ઘો.

अवलम्ब પુ૦ આશ્રય, આધાર, બીજા કોઈ પદાર્થનો આશ્રય, ટેકો લેવાનું સાધન લાકડી વગેરે.

अवलम्बन ન૦ ઉપરના અર્થ.

अवलम्बित ત્રિ૦ આશ્રિત, આશ્રય લીધેલ, આધાર લીધેલ, લટકેલ, ઉતરેલ.

अवलम्बित ન૦ ઉતાવળ, શીઘ્ર–જલદી.

अवलम्बित ત્રિ૦ ઉતાવળું, ઝડપદાર.

अवलम्बिन् ત્રિ૦ આલંબન કરનાર, આશ્રય કરનાર, ઉતરનાર, ઉંચે સ્થાનેથી નીચે સ્થાને પડનાર.

अवलिप्त ત્રિ૦ ગર્વિષ્ઠ. લીપેલ, ખરડેલ.

अवलिप्तता સ્ત્રી૦ ગર્વિષ્ઠપણું.

अवलिप्तत्व ન૦ ઉપરનો અર્થ.

अवलीढ ત્રિ૦ ખાધેલ, ચાટેલ, જીભના અગ્રભાગથી ચાખેલ, વ્યાપેલ.

अवलीला સ્ત્રી૦ પ્રયાસ નહિ તે, સહેલ, અનાદર.

अवलुञ्चन ન૦ છેદવું, કાપવું, ચુંટવું, ઉખેડી નાખવું, દૂર કરવું, ખસેડવું, કેશ વગેરે નહિ બાંધવા.

अवलुञ्चित ત્રિ૦ છેદેલ, કાપેલ, ચુંટેલ, દૂર કરેલ, ખસેડેલ, ઉખેડી નાખેલ, નહિ બાંધેલ.

अवलुण्ठन ન૦ લોટવું, આળોટવું.

अवलुण्ठित ત્રિ૦ લોટેલ, આળોટેલ.

अवलुप्त ત્રિ૦ નાશ પામેલ, લોપ પામેલ.

अवलून ત્રિ૦ છેદેલ, કાપેલ.

अवलेख પુ૦ अवभेदन શબ્દ જુઓ.

अवलेप પુ૦ ગર્વ, લીપવું, ચોપડવું, શોભાવવું, સંબંધ.

अवलेपन ન૦ લીપવું, ખરડવું, ચોપડવું, સંબંધ, ગર્વ, ચંદન વગેરે.

अवलेह પુ૦ જીભના અગ્રભાગથી ચાખવું, ચાટવું, ચાટણ ઔષધ.

अवलेहन ન૦ ચાટવું, ચાખવું.

अवलेह्य ત્રિ૦ ચાટવા યોગ્ય, ચાખવા યોગ્ય.

अवलोक પુ૦ જોવું.

अवलोकन ન૦ જોવું, અનુસંધાન, નેત્ર

अवलोकित ત્રિ૦ જોયેલ.

अवलोकित न० જોવું.
अवलोकित पु० કોઈ બૌદ્ધ.
अवलोकिन् त्रि० જોનાર.
अवलोप पु० ખંડન, નાશ, લોપ, ઉડી જવું.
अवलोप पु० અનુકૂળ.
अवल्गुज पु० એક જાતનો વેલો.
अवल्गुज त्रि० ખરાબથી ઉત્પન્ન થયેલ.
अववर्षण न० સંપૂર્ણ વરસવું.
अववाद पु० નિંદા, વિશ્વાસ, અવજ્ઞા, અપમાન, તિરસ્કાર, આશ્રય, આધાર.
अवश त्रि० વશ નહિ તે, અસ્વાધીન, પરવશ, પરાધીન.
अवशक्थिक त्रि० વસ્ત્ર વગેરેથી પીઠ-ઢીંચણ-સાથળ બાંધીને બેઠેલ.
अवशास् त्रि० अववाद શબ્દ જુઓ.
अवशातन न० નાશ કરવો, છિન્ન ભિન્ન કરી નાખવું.
अवशिरस् त्रि० નીચા મસ્તકવાળું.
अवशिष्ट त्रि० અધિક, વધારે, બાકી રહેલ.
अवशीकृत त्रि० વશ નહિ કરેલ.
अवशीभूत त्रि० વશ નહિ થયેલ, અસ્વાધીન.
अवशीर्ष त्रि० નીચા માથાવાળું, ઉંધા મસ્તકવાળું.
अवशीर्षक त्रि० ઉપરના અર્થ.
अवशेष पु० न० બાકી, સમાપ્તિ, બાકી રહેલ.
अवशोष पु० અત્યંત સુકાવું.
अवश्य त्रि० અસ્વાધીન, વશ નહિ રહેનાર, દુર્દાન્ત.
अवश्यकरण न० અવશ્ય કરવું, નિયત કરવું.
अवश्यपुत्र पु० વશ ન થાય તેવો પુત્ર.
अवश्यम् अव्य० નિશ્ચય, નક્કી, જેનું નિવારણ અશક્ય હોય તે.
अवश्यय पु० હીમ, ઝાકળ.
अवश्या स्त्री० હીમ, વશ ન રહે તેવી સ્ત્રી.
अवश्याय पु० હિમ.
अवश्रयण न० ચૂલા ઉપરથી ઉતારીને મૂકવું.
अवष्कयणी स्त्री० લાંબા કાળથી વીઆયેલી ગાય.
अवष्टब्ध त्रि० નજીકનું, પાસેનું, દબાયેલ, આશ્રમ કરેલ, અટકાવેલ, રોકેલ, બાંધેલ.
अवष्टभ्य अव्य० આલંબન લઈને, આધાર લઈને, ટેકો લઈને.
अवष्टम्भ पु० પ્રારંભ, અનમ્રતા, અક્કડપણું, આલંબન, આશ્રય, સુવર્ણ, ટેકો, સ્તંભ.
अवष्टम्भन न० આલંબન, આધાર, પ્રારંભ.
अवष्वण पु० ભોજન કરવું, ખાવું.
अवस् अव्य० अवर શબ્દ જુઓ, પાછળ.
अवस् न० રક્ષણ, યશ, અન્ન, ધન.
अवस पु० રાજા, સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ, એક પ્રકારનું ભાતું.
अवसक्त त्रि० લાગેલ, વળગેલ, આસક્ત.
अवसक्त न० સંસર્ગ.
अवसक्थिका स्त्री० ખાટલો, પલંગ, તે નામનું એક આસન.
अवसण्डीन न० પક્ષીની નીચે આવવારૂપ ગતિ.
अवसथ पु० ઘર, સ્થાન, ગામ, છાત્રાલય–વિદ્યાર્થીગૃહ, મઠ.
अवसथ्य पु० ઉપરના અર્થ.
अवसन्न त्रि० ખેદ પામેલ, વિનાશમાં તત્પર, પોતાનું કાર્ય કરવામાં અસમર્થ.
अवसर पु० પ્રસ્તાવ, પ્રસંગ, સમય, વખત, જિજ્ઞાસા દૂર કરવા માટે અવશ્ય બોલવા યોગ્ય, એક પ્રકારની સંગતિ, વર્ષ, કોઈક મંત્ર, વરસવું, અવકાશ.
अवसरालय पु० અર્ધરાત્રિ.
अवसर्ग पु० પોતાની ઈચ્છા પ્રમાણે વર્તવું, છૂટ, સ્વતંત્રતા.
अवसर्प पु० ગૂઢ ચાર, છૂપી પોલીસ.
अवसर्पिन् त्रि० નીચે જનાર.

अवसर्पिणी स्त्री० દશ કરોડ સાગરોપમ પ્રમાણનો એક કલ્પકાળ.

अवसव्य त्रि० જમણું.

अवसाद पु० નાશ, ખેદ, પોતાનું કાર્ય કરવામાં અસમર્થતારૂપ ક્ષીણતા.

अवसादक त्रि० ખેદકારક, વિનાશકારક, કાર્ય કરવામાં અસમર્થપણું સંપાદન કરનાર.

अवसादन न० નાશ પમાડવો, કાર્યમાં અસમર્થપણું સંપાદન કરવું, વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક ચિકિત્સા.

अवसान न० વિરામ, સમાપ્તિ, અન્ત છેડો, સમાપ્ત કરવું, મૃત્યુ, સ્થાન.

अवसाम न० જંગલ વગેરેમાં અને અંત્ય કર્મમાં ગાવા યોગ્ય સામવેદનો એક ભાગ.

अवसाय पु० સમાપ્તિ, શેષ, બાકી, નિશ્ચય.

अवसाय अव्य० સમાપ્ત કરીને, નિશ્ચય કરીને.

अवसायक त्रि० નિશ્ચયકારક, સમાપ્તિ કરનાર.

अवसिक्त त्रि० છાંટેલ, પાણી વગેરેમાં ઝબોળેલ, ન્હાયેલ.

अवसित त्रि० સમાપ્ત કરેલ, સમૃદ્ધ, જાણેલ, પરિપક્વ, નિશ્ચય કરેલ, સંબંધ પામેલ.

अवसित न० મર્દન કરેલ ધાન્ય.

अवसृष्ट त्रि० આપેલ, તજેલ, નીકળેલ.

अवसे अव्य० રક્ષણ કરવાને.

अवसेक पु० ચોતરફ છાંટવું, એક પ્રકારનો નેત્રબસ્તિરોગ.

अवसेकिम पु० એક જાતનું વડું.

अवसेचन न० ચોતરફ છાંટવું, તે નામનો એક જાતનો રોગ.

अवसेय त्रि० નિર્ણય કરવા યોગ્ય, સમાપ્ત કરવા યોગ્ય.

अवस्कंदन पु० સૈન્યનો પડાવ, છાવણી, ઉતરવું, હુમલો કરવો.

अवस्कंद न० સર્વાંગે પ્રવેશ કરવો, ઉતરવું, હુમલો કરવો.

अवस्कर पु० વિષ્ટા વગેરે મળ, લિંગ વગેરે ગુહ્ય ભાગ.

अवस्करक त्रि० વિષ્ટા વગેરે મળમાં હોનાર, લિંગ વગેરે ગુહ્યભાગમાં હોનાર.

अवस्कव त्रि० હિંસક.

अवस्तरण न० વિસ્તાર.

अवस्तात् अव्य० છેવટે, આખરે, છેલ્લો સમય વગેરે.

अवस्तार पु० પડદો, પાથરણુ.

अवस्तु न० ખરાબ પદાર્થ, વસ્તુનો અભાવ.

अवस्था स्त्री० સમય વગેરેથી કરાયલી શરીર વગેરેની દશા, ઉભા રહેવું, સ્થિતિ, હાલત.

अवस्थाचतुष्टय न० બાલ્ય–કૌમાર–યુવા–વૃદ્ધ–એ ચાર અવસ્થા.

अवस्थापन न० સ્થાપવું, મૂકવું.

अवस्थापित त्रि० સ્થાપેલ, મૂકેલ.

अवस्थाप्य त्रि० સ્થાપવા યોગ્ય, મૂકવા યોગ્ય.

अवस्थाप्य अव्य० સ્થાપીને, મૂકીને.

अवस्थायिन् त्रि० સ્થિતિ કરનાર, ઉભું રહેનાર.

अवस्थित त्रि० રહેલ, સ્થિતિ કરેલ, ઉભેલ.

अवस्थिति स्त्री० રહેવું, સ્થિતિ, ઉભા રહેવું.

अवस्यन्दन न० ઝરવું, ટપકવું, ખરવું.

अवस्यन्दनीय त्रि० ક્ષરણ–ઝરણમાં થનાર–હોનાર.

अवस्यु त्रि० રક્ષણની ઇચ્છાવાળું.

अवस्रंसन न० નીચે પડવું, ઝરવું, ખરવું.

अवस्रंसित त्रि० ચીરાઇ ગયેલ, નીચે પડેલ, ઝરેલ, ખરેલ.

अवस्रस त्रि० ઝરવાના–ખરવાના સ્વભાવવાળું, ખંડિત.

अवस्वत् त्रि० રક્ષણયુક્ત.

अवस्वान पु० ભોજન કરવું, ખાવું.

अवह त्रि० नदी वगेरेना प्रवाहवगरनो देश, त्रीजा स्कंधमां रहेलो एक वायु.

अवहत त्रि० थोडा थोडा प्रहार करी फोतरा वगरनुं करेल.

अवहति स्त्री० थोडा थोडा प्रहार करी फोतरां दूर करवां ते.

अवहनन न० थोडा थोडा प्रहार करी फोतरां दूर करवां ते, फेफसुं.

अवहरण न० एक स्थानेथी बीजे स्थाने लई जवुं, युद्ध स्थानमांथी सैन्यने छावणीमां लइ जवुं.

अवहस्त पु० हाथनो पाछळनो भाग.

अवहार पु० चोर, ग्रूड, नोतरेल ब्राह्मण वगेरे पासेथी द्रव्य लइ लेवुं, एक स्थानेथी बीजे स्थाने लई जवुं, युद्धस्थानमांथी सैन्यने छावणीमां लई जवुं, विराम, निवृत्ति.

अवहारक पु० ग्रूड.

अवहारक त्रि० एक स्थानेथी बीजे स्थाने लई जनार, अटकावनार, सैन्य वगेरेने युद्धमांथी अटकावनार.

अवहार्य त्रि० एक स्थानेथी बीजे स्थाने लई जवा योग्य अवश्य आपवा योग्य, समाप्त करवा योग्य.

अवहालिका स्त्री० बांधेली वाड, भींत.

अवहास पु० मश्करी, हांसी, थोडुं हसवुं.

अवहास्य त्रि० मश्करी करवा योग्य.

अवहित त्रि० सावधान.

अवहित्था स्त्री० हृदयमां रहेलो भाव, एक जातनो व्यभिचारी भाव.

अवहृत त्रि० लइ लीधेल, हरेल, दंडेल.

अवहेल न० अनादर.

अवहेलन् न० अनादर.

अवहेला स्त्री० अनादर.

अवहेलित त्रि० अनादर करेल, अवज्ञा करेल.

अवह्वर त्रि० कुटिल, वांकुं.

अवाक्पुष्पी स्त्री० शतपुष्पी–सुवा.

अवाक्शिरम् त्रि० नीचा मस्तकवाळुं.

अवाक्श्रुति त्रि० बोबडुं, कालुं,

अवाकिन त्रि० मुंगुं.

अवाकिन् पु० परमात्मा.

अवाक्ष त्रि० चोतरफ रक्षण करनार.

अवाग्र त्रि० नमेला मुखवाळुं.

अवाङ्मुख त्रि० नीचा मुखवाळुं.

अवाङ्मनसगोचर पु० न० निर्गुण ब्रह्म, परमात्मा.

अवाच् त्रि० नीचे मोढे गयेल, नीचेनो–पछीनो देश–काळ, वाक्यरहित, मुंगुं, स्तुतिरहित.

अवाच् न० निर्गुण ब्रह्म.

अवाच् अव्य० नीचे, हेठळ.

अवाची स्त्री० दक्षिण दिशा.

अवाचीन त्रि० दक्षिण दिशामां होनार–थनार.

अवाच्य त्रि० नीचा–पछीना देश–काळ–वगेरेमां थनार.

अवाच्य त्रि० जेने उद्देशी कहेवामां आवे तेथी जूदुं, बोलवाने अयोग्य, नहि कहेवा योग्य, निंदवा योग्य.

अवाच्य न० दुष्ट वचन, निंदा.

अवात त्रि० वायुरहित प्रदेश वगेरे, बीजाओथी नहि जवायेल.

अवाञ्चित त्रि० नमेल.

अवाच्यदेश पु० स्त्रीओनो गुह्य भाग.

अवादिन् त्रि० अविरोधी, नहि बोलवाना स्वभाववाळुं.

अवाध त्रि० बाधा वगरनुं, निरर्गल–स्वतंत्र.

अवाध्य त्रि० बाधाने अयोग्य.

अवान त्रि० सुकायलुं फळ वगेरे.

अवान्तर त्रि० अंदरनुं, पेटानुं, मुख्यमां आवी जतुं अंग वगेरे, प्रसंगे आवेल.

अवनत्र त्रि० नीचा मोंवाळुं.

अवान्तरदिश् स्त्री० બે દિશાની વચ્ચેની દિશા—ખૂણો

अवान्तराम् અવ્ય૦ સર્વની વચ્ચે પડતું, મધ્યનું.

अवापित ત્રિ૦ નહિ વાવેલ, નહિ મુંડેલ.

अवापितधान्य ત્રિ૦ નહિ રોપેલું ધાન્ય.

अवाप्त ત્રિ૦ પ્રાપ્ત કરેલ, મેળવેલ, પ્રાપ્ત થયેલ.

अवाप्तव्य ત્રિ૦ પ્રાપ્ત કરવા યોગ્ય, મેળવવા યોગ્ય.

अवाप्ति સ્ત્રી૦ પ્રાપ્ત કરવું, મેળવવું.

अवाप्य ત્રિ૦ પ્રાપ્ત કરવા યોગ્ય મેળવવાયોગ્ય, આરોપ કરવા યોગ્ય, નહિ કાપવા યોગ્ય.

अवाप्य અવ્ય૦ પ્રાપ્ત કરીને, મેળવીને.

अवाम ન૦ ડાબું નહિ—જમણું.

अवाम ત્રિ૦ અનુકૂળ, ખરાબ, બેડોળ.

अवाय પુ૦ અવયવ.

अवार ન૦ નદી વગેરેનો કાંઠો, નદી વગેરેનો પાસેનો કાંઠો—સામેનો કાંઠો.

अवारण ન૦ નહિ રોકવું, નહિ અટકાવવું.

अवारणीय ત્રિ૦ નહિ રોકવા યોગ્ય, નહિ અટકાવવા યોગ્ય.

अवारपार પુ૦ સમુદ્ર.

अवारपारीण ત્રિ૦ પાર જનાર.

अवारिका સ્ત્રી૦ ધાણા.

अवारित ત્રિ૦ નહિ નિષેધેલ, નહિ અટકાવેલ.

अवारीण ત્રિ૦ નદી વગેરેને કાંઠે જનાર—સામે પાર જનાર.

अवार्य्य ત્રિ૦ નહિ રોકવા યોગ્ય, નહિ અટકાવવા યોગ્ય.

अवावट પુ૦ સજાતીય સ્ત્રીમાં બીજા બાપથી પેદા થયેલ પુત્ર.

अवावन् ત્રિ૦ દૂર કરનાર, ખસેડનાર.

अवावरी સ્ત્રી૦ દૂર કરનારી—ખસેડનારી સ્ત્રી.

अवासस् ત્રિ૦ વસ્ત્રવગરનું, નાગું, બૌદ્ધ બૌદ્ધ.

अवासिन् ત્રિ૦ નહિ વસનાર, નહિ રહેનાર.

अवास्तव ન૦ સત્ય નહિ તે, અસત્ય.

अवाह्य ત્રિ૦ વહન કરવાને અશક્ય, ન ઊંચકાય એવું.

अवि પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ, બકરો, ઘેટો, પર્વત, ઉંદર, વાયુ.

अवि સ્ત્રી૦ લાજ, શરમ, અટકાવવાળી સ્ત્રી.

अविक પુ૦ अवि શબ્દ જુઓ.

अविकट પુ૦ બકરાંનો કે ઘેટાંનો સમુદાય.

अविकट ત્રિ૦ ઉગ્ર નહિ તે, સૌમ્ય.

अविकटोरण પુ૦ રાજાને કરરૂપે અપાતો બકરો.

अविकत्थन ન૦ વખાણ નહિ તે, લડાઈ નહિ તે.

अविकत्थन ત્રિ૦ શ્લાઘા—વખાણ વગરનું, લડાઈ વગરનું.

अविकल ત્રિ૦ વ્યાકુળ નહિ તે, વિકળ નહિ તે, अविसंवादिन् શબ્દ જુઓ.

अविकार પુ૦ વિકાર નહિ તે.

अविकार ત્રિ૦ વિકારશૂન્ય, વિકારરહિત.

अविकारिन् ત્રિ૦ વિકારજનક ન હોય તે.

अविकार्य्य ત્રિ૦ વિકાર નહિ પામવા યોગ્ય.

अविकृत ત્રિ૦ વિકાર નહિ પામેલ, પરિણામીગુણરહિત.

अविकृति સ્ત્રી૦ વિકાર નહિ તે, સાંખ્યમાં કહેલી મૂળ પ્રકૃતિ.

अविकृति ત્રિ૦ વિકારશૂન્ય, વિકારરહિત.

अविक्रिय ત્રિ૦ ઉપરના અર્થ.

अविक्रीत ત્રિ૦ નહિ વેચેલ.

अविक्रेय ત્રિ૦ નહિ વેચવા યોગ્ય.

अविक्षत ત્રિ૦ નહિ નાશ પામેલ, ભોગ વગેરેથી નહિ દૂષિત થયેલ.

अविक्षित ત્રિ૦ વિશેષે કરી ક્ષયરહિત.

अविक्षिप ત્રિ૦ ફેંકવાને અસમર્થ.

अविक्षिप्त ત્રિ૦ નહિ ફેંકેલ.

अविगंधा स्त्री० मेंढाशींगी.
अविगंधिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
अविगर्हित त्रि० અનિંદિત, નહિ નિંદેલ.
अविगीत त्रि० ઉપરના અર્થ.
अविग्न त्रि० નહિ કંટાળેલ, ઉદ્વેગ નહિ પામેલ.
अविग्न पु० તે નામનું એક ઝાડ-કરમદાનું ઝાડ.
अविग्रह त्रि० વિશેષરૂપે નહિ જાણેલ, શરીરરહિત, લઢાઇ વગરનું.
अविग्रह पु० વ્યાકરણમાં કહેલ નિત્ય સમાસ, પરમાત્મા, દેવ.
अविघ्न न० વિઘ્નનો અભાવ.
अविघ्न अव्य० વિઘ્નનો અભાવ.
अविघ्न त्रि० વિઘ્નવગરનું, નિર્વિઘ્ન.
अविचक्षण त्रि० વિચક્ષણ નહિ તે, હોંશીઆર નહિ તે, મંદ, મૂર્ખ.
अविचार पु० વિચારનો અભાવ.
अविचार त्रि० વિચારવગરનું, બકરાં-ઘેટાંને ચારવા યોગ્ય પ્રદેશ વગેરે, દૂતવાળું.
अविचारित त्रि० નહિ વિચારેલ.
अविचाल्य त्रि० નહિ ચલાવી શકાય તેવું, બીજી રીતે નહિ કરવા યોગ્ય, સ્થિર, એકરૂપ.
अविचेतन त्रि० વિશેષે કરી ચેતનારહિત, વિશેષ જ્ઞાનરહિત, સંજ્ઞારહિત, ભાનવગરનું, નાશ પામેલા ચૈતન્યવાળું.
अविच्छिन्न त्रि० ત્રુટક નહિ તે, ધારાબંધ.
अविच्छेद पु० ત્રુટકપણાનો અભાવ, એકધાર.
अविच्छेद त्रि० ત્રુટક નહિ તે, એકધારવાળું.
अविजातीय त्रि० એક જાતનું.
अविज्ञ त्रि० ડાહ્યું નહિ તે, મૂર્ખ.
अविज्ञात त्रि० વિશેષે કરી નહિ જાણેલ.
अविज्ञातृ त्रि० વિશેષે કરી નહિ જાણનાર.
अविज्ञातृ पु० પરમાત્મા.
अविज्ञेय त्रि० નહિ જાણવા યોગ્ય, નહિ જાણી શકાય તેવું.
अविज्ञेय पु० પરમાત્મા.
अविडीन न० પક્ષીઓની સામેની ગતિ.
अवित त्रि० રક્ષણ કરેલ, પાળેલ.
अवितथ न० સત્યતા.
अवितथ त्रि० સત્યતાવાળું, સાચું.
अवितर्क्य त्रि० તર્ક કરવાને અશક્ય, તર્કથી ન જાણી શકાય તેવું.
अवितारिणी स्त्री० અવિનાશિની.
अवितारिन् त्रि० અવિનાશી.
अवितृ त्रि० રક્ષણ કરનાર.
अवित्त त्रि० અવિખ્યાત, અપ્રસિદ્ધ, ધનવગરનું, નિર્ધન.
अवित्ति स्त्री० લાભનો અભાવ, જ્ઞાનનો અભાવ.
अवित्ति त्रि० લાભ વગરનું, જ્ઞાન વગરનું.
अवित्ति अव्य० લાભનો અભાવ, જ્ઞાનનો અભાવ.
अवित्यज पु० પારો.
अवित्थुर त्रि० વિયુક્ત નહિ તે, એકત્ર થયેલ.
अविथ्या स्त्री० ભુઈ.
अविदाहिन् त्रि० દાહક નહિ તે, સંતાપ નહિ ઉપજાવનાર.
अविदित त्रि० નહિ જાણેલ, અજાણ્યું.
अविदित पु० પરમાત્મા.
अविदित त्रि० નહિ જાણેલ, અજાણ્યું.
अविदुग्ध न० બકરાં કે ઘેટાંનું દૂધ.
अविदूर न० નજીક, પાસે.
अविदूर त्रि० નજીકનું, પાસેનું.
अविदूस न० ઘેટાનું કે બકરાંનું દૂધ.
अविद्धकर्णा स्त्री० ભાંગરો વનસ્પતિ.
अविद्धकर्णी स्त्री० તે નામનો એક વેલો.
अविद्य त्रि० અજ્ઞાની, અભણ.
अविद्यमान त्रि० હયાત નહિ તે.
अविद्या स्त्री० વિદ્યાનો અભાવ, અજ્ઞાન, માયા.
अविद्वेष पु० દ્વેષનો અભાવ, પ્રીતિ, સ્નેહ.
अविद्वेष त्रि० દ્વેષ વગરનું, પ્રેમાળ, સ્નેહાળ.

अविधवा स्त्री० પતિવાળી સ્ત્રી.
अविधा स्त्री० પ્રકારરહિત.
अविधान न० વિધાનનો અભાવ, આ પ્રમાણે કરવું એવા ક્રમ વગેરેનો અભાવ.
अविधान त्रि० વિધાનરહિત, વિધિરહિત.
अविधि पु० વિધિનો અભાવ.
अविधि त्रि० વિધિરહિત.
अविन पु० અધ્વર્યુ નામનો ઋત્વિજ.
अविनय पु० વિનયનો અભાવ.
अविनय त्रि० વિનયવગરનું.
अविनश्वर त्रि० અવિનાશી, લાંબાકાળ સુધી રહેનાર.
अविनश्वर पु० કૂટસ્થ-પરમાત્મા.
अविनाभाव पु० વ્યાપકવિના સ્થિતિ નહિ તે, હરકોઇ સંબંધ.
अविनाभाविन् त्रि० વ્યાપ્ય.
अविनाभूत त्रि० વ્યાપ્ત, હરકોઇ સંબંધ.
अविनाशिन् त्रि० અવિનાશી, નિત્ય.
अविनीत त्रि० વિનયવગરનું, ઉદ્ધત, ખરાબ કામ કરવામાં આસક્ત, અશિક્ષિત.
अविनीता स्त्री० કુલટા સ્ત્રી.
अविनीय त्रि० કપટવગરનું.
अविनेय त्रि० વશ થઇ શકે તેવો ઘોડો વગેરે.
अविन्ध्य पु० તે નામનો એક રાક્ષસ.
अविपट पु० ઘેટાં-બકરાંનો સમુદાય.
अविपद् स्त्री० વિપત્તિનો અભાવ.
अविपश्चित् त्रि० અવિદ્વાન, વિચારશૂન્ય, અવિવેકી.
अविपाक पु० ફળરૂપે નહિ પરિણામ પામેલ ધર્મ-અધર્મ વગેરે, પાકનો અભાવ, અગ્નિમાંદ્યથી થનારો તે નામનો રોગ.
अविपाल पु० ઘેટાં-બકરાંનો પાલક.
अविपुल त्रि० થોડું, ક્ષુદ્ર, લગાર.
अविप्रकृष्ट त्रि० સમીપ, પાસે.
अविप्रिय पु० ઘેટાં-બકરાંને પ્રિય એવું એક જાતનું ઘાસ.
अविप्रिय न० અપકાર નહિ તે, અનુકૂલપણું.
अविप्रिय त्रि० અપકારરહિત.
अविप्रिया स्त्री० તે નામનો એક વેલો.
अविप्लुत त्रि० નાશ નહિ પામેલ.
अविफल त्रि० નિષ્ફળ નહિ તે-સફળ.
अविफुल्ल त्रि० પ્રફુલ્લ નહિ તે.
अविभक्त त्रि० મિશ્ર, વિભાગરહિત, જૂદું નહિ તે, જૂદું નહિ થયેલ, સર્વમાં પરોવાયેલ, નિર્બાધસ્વરૂપે પોતાનામાં રહેલ.
अविभाज्य त्रि० વિભાગને અયોગ્ય.
अविभाग पु० ભાગનો અભાવ.
अविभाग त्रि० अविभक्त શબ્દ જુઓ.
अविभावित त्रि० અજાણ્યું, નહિ ઓળખેલ, નહિ જાણેલ, નહિ ચિંતવેલ, નહિ જણાવેલ.
अविभाषित त्रि० વિશેષસ્વરૂપમાં નહિ કહેલ.
अविमरीस न० ઘેટાંનું દૂધ.
अविमुक्त त्रि० નહિ છોડેલ, નહિ મુક્ત.
अविमुक्त न० કાશી ક્ષેત્ર, મસ્તક અને દાઢીની વચ્ચેનો ભાગ.
अविमुक्त त्रि० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
अवियोग पु० વિયોગનો અભાવ-સંયોગ.
अवियोग त्रि० વિયોગી નહિ તે, સંયોગી.
अवियोगव्रत न० માગશર શુદ ત્રીજને દિવસે સ્ત્રીઓએ કરવાનું એક વ્રત.
अविरक्त त्रि० વિરક્ત નહિ તે-રાગી.
अविरण न० વિનાશનો અભાવ.
अविरत त्रि० વિરામ રહિત, સતતનું, કાર્યથી નિવૃત્તિ નહિ પામેલ.
अविरत न० વિરામનો અભાવ-નિરંતરપણું.
अविरत क्रियावि० વિરામ પામ્યા વિના.
अविरति स्त्री० નિવૃત્તિ નહિ તે, કોઇપણ વિષયમાં સ્થિરચિત્તપણું, વિરામનો અભાવ.

अविरति त्रि० विरामरहित.

अविरल त्रि० घट्ट, घाटुं, छुटुं नहि ते.

अविराम पु० विरामनो अभाव,निरंतरपणुं.

अविराम त्रि० विराम वगरनुं, निरंतरनुं.

अविरुद्ध त्रि० विरुद्ध नहि ते, विरोध वगरनुं, એક ઠેકાણે साथे रહेनार, नहि अटકेલ, नहि रोકेલ.

अविरोध पु० विरोधनो अभाव, એક ઠેકાણે रહेवुं, એકमां समावेश, विवादनो अभाव.

अविरोध त्रि० विरोध वगरनुं.

अविल त्रि० खाडा वगरनुं, छिद्ररहित.

अविलक्षण त्रि० એક सरખा રૂપવાળું, ભેદ પાડનાર ધર્મથી રહિત.

अविलक्ष्य त्रि० બહાના વગરનું, નિષ્કપટ, ઉદ્દેશ્યરહિત, બાણના લક્ષ્ય વગરનું, ઉપાયરહિત.

अविलम्ब पु० વિલંબનો અભાવ, ઉતાવળ.

अविलम्बन न० શીઘ્ર, સત્વર.

अविलम्ब त्रि० વિલંબ વગરનું, ઉતાવળીયું.

अविलम्बित त्रि० ઉપરના અર્થ.

अविलम्बित न० શીઘ્ર, સત્વર.

अविला स्त्री० ઘેટી.

अविलास पु० વિલાસનો અભાવ, અપ્રકાશ.

अविलास त्रि० વિલાસવગરનું, પ્રકાશવગરનું

अविवक्षित त्रि० કહેવાને નહિ ઇચ્છેલ, તાત્પર્યના અવિષયરૂપ.

अविवर त्रि० છિદ્રવગરનું, ઘાટું.

अविवाक्य त्रि० તે નામનો એક યજ્ઞ.

अविवाद पु० વિવાદનો અભાવ, વિરૂદ્ધ વાદ નહિ તે, એક મતપણું, અવ્યવહાર, વિરોધનો અભાવ

अविवाद त्रि० વિરૂદ્ધ વાદરહિત એકમતવાળું,

अविवादिन् त्रि० વિવાદ નહિ કરનાર.

अविवाहित त्रि० જેનો વિવાહસંસ્કાર ન થયો હોય તે, નહિ પરણેલ.

अविवाहिन् त्रि० નહિ પરણેલ.

अविवाह्य त्रि० વિવાહને અયોગ્ય

अविविक्त त्रि० એક થયેલ, વિવેકશૂન્ય, અન્યોન્ય એક સ્વરૂપ થયેલ.

अविवेक पु० વિવેક નહિ તે, મિથ્યાજ્ઞાન.

अविवेक त्रि० વિવેકવગરનું.

अविवेकता स्त्री० અવિવેક.

अविवेकत्व न० ઉપરનો અર્થ.

अविवेकिन् त्रि० અવિવેકી, વિવેકવગરનું.

अविवेकिता स्त्री० અવિવેકીપણું

अविवेकित्व न० ઉપરનો અર્થ.

अविवेचक त्रि० કાર્ય-અકાર્યના વિવેક વગરનું.

अविवेचकता स्त्री० કાર્ય-અકાર્યના વિવેકી પણાનો અભાવ.

अविवेचकत्व न० ઉપરનો અર્થ.

अविवेचना स्त्री० વિવેકનો અભાવ.

अविवेन त्रि० ઇચ્છા કરવાના સ્વભાવવાળું, ઇચ્છાશીલ.

अविशंका त्रि० વિશેષ શંકારહિત.

अविशंका स्त्री० વિશેષ શંકાનો અભાવ.

विशंकित त्रि० વિશેષ કરી શંકારહિત. જેને શંકા ઉત્પન્ન નથી થઈ તે.

अविशस्तृ त्रि० યજ્ઞપશુની હિંસા કરવામાં અકુશળ. યજ્ઞપશુને કાપનાર.

अविशुद्ध त्रि० શુદ્ધ નહિ તે, દોષવાળું.

अविशुद्धि स्त्री० શુદ્ધિ નહિ તે-દોષ.

अविशेष पु० વિશેષ ભેદક ધર્મનો અભાવ, અભેદ, એકતા.

अविशेषज्ञ त्रि० વિશેષ નહિ જાણનાર.

अविशेषित त्रि० વિશેષ ધર્મવાળું નહિ તે.

अविश्रान्त त्रि० વિરામરહિત, સતતનું, ક્લેશ નહિ પામેલું.

अविश्राम पु० વિશ્રામનો અભાવ.

अविश्वसनीय त्रि० વિશ્વાસ કરવાને અ-યોગ્ય.

अविश्वस्त त्रि० વિશ્વાસયોગ્યતારહિત.

अविश्वास पु० વિશ્વાસનો અભાવ, વિ-શ્વાસનો અનાધાર, વિશ્વાસને અયોગ્ય પદાર્થ.

अविश्वासा स्त्री० લાંબા કાળથી વીયાયેલી ગાય.

अविश्वासिन पु० વિશ્વાસ નહિ કરનાર.

अविश्लिष्ट त्रि० વિયોગ નહિ પામેલ, સ-માગમ નહિ પામેલ.

अविष पु० સમુદ્ર, રાજા.

अविष त्रि० ઝેર વગરનું, રક્ષણ કરનાર.

अविषक्त त्रि० નહિ લાગેલ, નહિ વળગેલ.

अविषम त्रि० વિષમ નહિ તે, સુગમ, સારી રીતે ગ્રહણ કરી શકાય તે.

अविषय पु० વિષયનો અભાવ, પ્રતિપાદન કરવાને અયોગ્ય.

अविषय त्रि० વિષયશૂન્ય, વિષયરહિત.

अविषह्य त्रि० સહન કરવાને અશક્ય, બી-જાએ પરાભવ નહિ કરવા યોગ્ય, માપવાને અશક્ય.

अविषा स्त्री० નદી.

अविषी स्त्री० નદી.

अविष्टम्भ पु० આલંબન–આધારનો અભાવ.

अविष्टम्भ त्रि० આલંબન–આધારવગરનું.

अविष्ठ त्रि० અતિશય રક્ષા કરનાર.

अविष्या स्त्री० ગમન કરવાની ઇચ્છા.

अविस् न० રક્ષણ, ગતિ–જવું તે.

अविसंवाद पु० પ્રમાણને અનુસરવું, યથાર્થ વિષયનું.

अविसंवादिन् त्रि० પ્રમાણને અનુસરનાર, યથાર્થ વિષયવાળું, સફળ પદાર્થ.

अविसोढ न० ઘેટાં–બકરાંનું દૂધ.

अविसोढ त्रि० સહન નહિ કરેલ.

अविस्थल न० મહાભારતમાં કહેલ એક ગામ.

अविस्पष्ट न० વિશેષ કરી સ્પષ્ટ નહિ તે.

अविस्मरण न० ભૂલવું નહિ તે, સ્મરણ.

अविस्मरण त्रि० નહિ ભૂલનાર, સ્મૃતિવાળું.

अविस्मृत त्रि० નહિ ભૂલાયેલ, સ્મરણમાં આવેલ.

अविहर्यत त्रि० નહિ ઇચ્છેલ, અનિષ્ટ.

अविहित त्रि० શાસ્ત્રે નિષેધેલ, નહિ કરેલ.

अविह्रुत त्रि० હિંસા કરવાને અયોગ્ય.

अविह्वल त्रि० અવ્યાકુળ, સ્વસ્થ.

अवी स्त्री० અટકાવવાળી સ્ત્રી.

अवीकाश पु० પ્રકાશનો અભાવ.

अवीकाश त्रि० પ્રકાશરહિત.

अवीक्षण न० દર્શનનો અભાવ–ન જોવું તે.

अवीक्षण त्रि० નહિ જોનાર, નહિ તપા-સનાર.

अवीक्षित त्रि० નહિ જોયેલ, નહિ તપાસેલ.

अवीक्षित न० નહિ જોવું, નહિ તપાસવું.

अवीचि पु० તે નામનું એક નરક.

अवीचि त्रि० તરંગ–મોજાં વગરનું.

अवीचिमत् न० તે નામે એક નરક.

अवीज त्रि० બીજ–બી વગરનું ફળ વગેરે, કારણશૂન્ય, બીજ નહિ સ્થાપન કરનાર.

अवीज पु० નિર્બીજ એવો મનોનિગ્રહ.

अवीज न० વીર્યહીન, નપુંસક, ન ઉગે એવું ખરાબ બી.

अवीत न० એક પ્રકારનું અનુમાન.

अवीर त्रि० પુત્રાદિરહિત, પરાક્રમી નહિ તે.

अवीरा स्त्री० પતિ–પુત્ર વગરની સ્ત્રી.

अवृक त्रि० આવરણ કરનારરહિત.

अवृत्ति स्त्री० આજીવિકાનો અભાવ, અવિ-દ્યમાન, હયાત નહિ તે.

अवृत्ति त्रि० આજીવિકારહિત.

अवृद्धिक न० વ્યાજવગરનું મૂળ ધન.

अवृध त्रि० વૃદ્ધિરહિત, નહિ વધારનાર.

अवृष्टि स्त्री० વરસાદનો અભાવ.

अवृष्टि पु० વૃષ્ટિવિનાનો મેઘ.

अबृहत् त्रि० મોટું નહિ તે, નાનું.
अवेक्षक त्रि० જોનાર, તપાસનાર, આવક જાવક તપાસનાર અધિકારી.
अवेक्षण न० જોવું, તપાસવું, ધ્યાન રાખવું.
अवेक्षमाण त्रि० જોતું, તપાસતું.
अवेक्षणीय त्रि० જોવા યોગ્ય,તપાસવા યોગ્ય
अवेक्षा स्त्री० अवेक्षण શબ્દ જુઓ.
अवेक्षित त्रि० જોયેલ, તપાસેલ.
अवेक्षितृ त्रि० જોનાર, તપાસનાર.
अवेक्ष्य त्रि० જોવા યોગ્ય, તપાસવા યોગ્ય.
अवेक्ष्य अव्य० જોઈને, તપાસીને.
अवेदनाज्ञ त्रि० વેદના નહિ જાણનાર.
अवेदि स्त्री० જ્ઞાનનો અભાવ.
अवेदि त्रि० સાફ કરેલી પૃથ્વી વગરનું.
अवेद्य त्रि० નહિ જાણવા યોગ્ય, નહિ મેળવવા યોગ્ય.
अवेद्य पु० ગાયના વાછરડો.
अवेद्या स्त्री० નહિ પરણવા યોગ્ય સ્ત્રી.
अवेल त्रि० સીમારહિત, મર્યાદારહિત, સમયરહિત.
अवेला स्त्री० ખરાબ વખત, ચૂર્ણ કરેલી સોપારી.
अवेष्ट त्रि० નાશ કરેલ.
अवैध त्रि० વિધિથી નહિ પ્રાપ્ત થયેલ, વિધિવગરનું, નિષિદ્ધ.
अवैधव्य न० પતિરહિતપણાનો અભાવ, રંડાપો નહિ તે.
अवैमत्य न० એકમતપણું.
अवैमत्य त्रि० એકમતવાળું.
अवैयात्य त्रि० ધૃષ્ટતાનો અભાવ, લજ્જાયુક્તપણું.
अवैयात्या त्रि० લજ્જતવાળું, શરમાળ.
अवैर न० વેર નહિ તે.
अवैर त्रि० વેર વિનાનું.
अवैराग्य न० વૈરાગ્ય નહિ તે.
अवैराग्य त्रि० વૈરાગ્ય વગરનું.
अवैलक्षण्य न० વિલક્ષણતાનો અભાવ, જૂદા ધર્મપણું નહિ તે.
अवैलक्षण्य त्रि० વિલક્ષણતા વગરનું, ભેદ વગરનું.
अवोक्षण न० આડે હાથે છાંટવું.
अवोह पु० ભીંજવવું, પલાળવું.
अवोह त्रि० ભીંજવેલ, પલાળેલ.
अवोध पु० બોધ-જ્ઞાનનો અભાવ, અજ્ઞાન.
अवोध त्रि० અજ્ઞાની.
अवोदेव अव्य० દેવોની નીચેનો દેશ વગેરે.
अवोष पु० ગરમ અન્ન.
अवोषीय त्रि० ગરમ અન્નને હિતકારક વસ્તુ વગેરે.
अवोष्य त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अब्द पु० વર્ષ.
अब्दप पु० વર્ષનો સ્વામી.
अब्दपति पु० ઉપરનો અર્થ.
अव्य त्रि० બકરાં-ઘેટાંમાં થનાર ઊન વગેરે.
अव्यक्त पु० વિષ્ણુ, કામદેવ, શંકર, સાંખ્યમતે પ્રધાન, વેદાંતમતે અજ્ઞાન, સૂક્ષ્મ શરીર, સુષુપ્તિ અવસ્થા.
अव्यक्त न० નિરાકાર-બ્રહ્મ.
अव्यक्त त्रि० અસ્પષ્ટ એવી હરકોઈ વસ્તુ.
अव्यक्तमूलप्रभव पु० સંસારરૂપ વૃક્ષ.
अव्यक्तराग पु० લગાર લાલ રંગ.
अव्यक्तराग त्रि० લગાર લાલ રંગવાળું.
अव्यक्तलिङ्ग न० સાંખ્યમતે મહત્તત્વ વગેરે.
अव्यक्तलिङ्ग त्रि० અસ્પષ્ટ ચિહ્નવાળો રોગ વગેરે.
अव्यक्तलिङ्ग पु० સંન્યાસી.
अव्यग्र त्रि० વ્યગ્ર નહિ તે,
अव्यङ्ग त्रि० વિકલ અંગવાળું નહિ તે-ખોડખાપણ વગરનું.
अव्यङ्गा स्त्री० શકરશિંબી નામની વનસ્પતિ.
अव्यङ्गाङ्गी स्त्री० સંપૂર્ણ અંગવાળી સ્ત્રી.
अव्यङ्ग्य न० વ્યંગ્યાલંકારરહિત કાવ્ય.

अव्यङ्ग पु० शींगडां वगरनुं पशु.

अव्यङ्ग त्रि० सुंदर लक्षणुरहित, चिह्न वगरनुं.

अव्यण्डा स्त्री० शकरशिंगी नामनी वनस्पति.

अव्यतिकर पु० संसर्ग–संबंधनो अभाव.

अव्यतिकर त्रि० संसर्ग–संबंधरहित.

अव्यतिकीर्ण त्रि० असंकीर्ण–छूटुं छवायुं.

अव्यथ पु० सर्प.

अव्यथ त्रि० व्यथा–पीडा वगरनुं.

अव्यथय पु० घोडो.

अव्यथा स्त्री० व्यथानो अभाव, हरडे, सुंठ.

अव्यथि त्रि० व्यथावगरनुं, कलेश नहि पामेल.

अव्यथिन् त्रि० व्यथावगरनुं, निर्भय.

अव्यथिष पु० सूर्य, समुद्र.

अव्यथिषी स्त्री० पृथ्वी, रात्रि.

अव्यथ्य त्रि० व्यथा वगरनुं.

अव्यपदेश्य त्रि० कहेवाने अशकय.

अव्यपदेश्य न० न्यायमते निर्विकल्पक ज्ञान, परब्रह्म.

अव्यपेक्ष त्रि० विशेष करी अपेक्षा वगरनुं.

अव्यपेक्षा स्त्री० विशेषे करी अपेक्षानो अभाव.

अव्यभिचरित त्रि० व्यभिचार शून्य हेतु वगेरे, अबाधित.

अव्यभिचार पु० व्यभिचारनो अभाव.

अव्यभिचारिन् त्रि० कोइ पण प्रतिकूल हेतु वडे निवारवाने अशकय, अबाधित विषय, व्यभिचारवगरनुं.

अव्यय पु० न० सर्व विभक्तिमां तथा सर्व वचनमां एक रूपवाळो शब्द.

अव्यय पु० शिव, विष्णु.

अव्यय त्रि० विकारशून्य, प्रवाहरूपे सर्वदा रहेल, अविनाशी फळ आपनार.

अव्यय न० परब्रह्म.

अव्ययात्मन् त्रि० अविनाशी स्वभाववाळुं.

अव्ययीभाव पु० व्याकरणसिद्ध एक समास.

अव्यर्थ त्रि० व्यर्थ नहि ते, सफळ, सार्थक.

अव्यलीक त्रि० प्रिय, सत्य.

अव्यवधान न० व्यवधाननो अभाव, समीपपणुं.

अव्यवधान त्रि० व्यवधान वगरनुं.

अव्यवसाय पु० निश्चयनो अभाव, उद्यमनो अभाव.

अव्यवसायवत् त्रि० व्यवसायरहित, अनुद्यमी, निश्चयरहित.

अव्यवसायिन् त्रि० निश्चयवगरनुं, उद्यम वगरनुं.

अव्यवस्थ त्रि० व्यवस्था वगरनुं, स्थिति रहित, मर्यादा वगरनुं, चंचळ, अविहित, अनियमित.

अव्यवस्था स्त्री० नियमनो अभाव, शास्त्रादिथी विरुद्ध व्यवस्था, अविधि, व्यवस्था नहि ते.

अव्यवस्थित त्रि० शास्त्रादिनी मर्यादारहित, अनियत, चंचळ.

अव्यवहरणीय त्रि० नीचेनो शब्द जुओ.

अव्यवहार्य त्रि० व्यवहार नहि राखवा लायक.

अव्यवहित त्रि० व्यवधान वगरनुं, साक्षात् संबंधवाळुं.

अव्यवहृत त्रि० जेनी साथे व्यवहार नथी कर्यो ते, भोग वगेरेथी अदूषित.

अव्यसन न० व्यसननो अभाव.

अव्यसन त्रि० व्यसनवगरनुं.

अव्यसनिन् त्रि० उपरनो अर्थ.

अव्यस्त त्रि० अविक्षिप्त, छूटुं नहि थयेल, जूदुं नहि थयेल एकत्र थयेल.

अव्याकुल त्रि० व्याकुळ नहि ते, स्वस्थ.

अव्याकृत त्रि० वेदांत मते–प्रकट नहि थयेल बीज रूप अने जगतनुं कारण अज्ञान, सांख्यादिमते प्रधान.

अव्याख्या स्त्री० વ્યાખ્યાનો અભાવ.

अव्याज पु० न० છળનો અભાવ, કપટ નહિ તે.

अव्याज त्रि० છળ વગરનું, નિષ્કપટ.

अव्यापक त्रि० વ્યાપક નહિ તે, પરિચ્છિન્ન.

अव्यापार पु० વ્યાપારનો અભાવ.

अव्यापार त्रि० વ્યાપાર વગરનું.

अव्यापिता स्त्री० અવ્યાપીપણું.

अव्यापित्व न० અવ્યાપીપણું.

अव्यापिन् त्रि० અવ્યાપક, વ્યાપક નહિ તે, પરિચ્છિન્ન.

अव्याप्त त्रि० વ્યાપ્ત નહિ તે, અમુક પ્રમાણથી પરિછિન્ન.

अव्याप्ति स्त्री० વ્યાપ્તિનો અભાવ.

अव्याप्य त्रि० વ્યાપ્તિયુક્ત નહિ તે, વ્યાપ્તિશૂન્ય, વ્યાપ્તિરહિત.

अव्याप्यवृत्ति त्रि० પોતાના અધિકરણમાં અમુક અંશમાં અથવા અમુક કાળમાં નહિ રહેલ પદાર્થ.

अव्यायाम पु० પરિશ્રમનો અભાવ, કસરત નહિ તે, વિશેષે કરી વિસ્તારનો અભાવ.

अव्यायाम त्रि० પરિશ્રમરહિત, કસરત નહિ કરનાર, વિશેષે કરી વિસ્તારરહિત.

अव्यावर्तक त्रि० બીજા તરફથી નહિ અટકાવનાર.

अव्यावर्तन न० બીજા તરફથી નહિ અટકાવવું તે.

अव्यावर्तन त्रि० વ્યાવૃત્તિરહિત.

अव्याहत त्रि० વ્યાઘાતરહિત, નહિ અટકેલ

अव्याहत न० સત્ય વાક્ય.

अव्याहतत्व न० વ્યાઘાતનો અભાવ, વાણીનો એક ગુણ.

अव्याहृत त्रि० નહિ અટકેલ, વ્યાઘાતશૂન્ય.

अव्युच्छित्ति स्त्री० વાણીના ગુણોમાંનો એક ગુણ.

अव्युत्पन्न त्रि० અવયવે અવયવના અર્થજ્ઞાનપૂર્વક શબ્દોના અવયવાર્થને નહિ જાણનાર

अव्युत्थिति स्त्री० ઉત્થાનનો અભાવ, નહિ ઉઠવું તે, વાણીનો એક ગુણ.

अव्रण त्रि० વ્રણરહિત, ક્ષત-ઘા વગરનું.

अव्रण न० તે નામનો એક નેત્રરોગ.

अव्रत त्रि० શાસ્ત્રોક્ત નિયમ વગરનું.

अव्रन्य त्रि० વતને હિતકારક નહિ તે.

अशू स्वादि० आ० सक० सेट् એકત્ર થવું, વ્યાપવું.

अश् क्र्यादि० पर० सक० सेट् ભોજન કરવું, ખાવું.

अशकुन पु० અપશુકન, અનિષ્ટસૂચક દુષ્ટ નિમિત્ત.

अशक्त त्रि० અસમર્થ, કોઇપણ કામમાં અસમર્થ.

अशक्तता स्त्री० અસમર્થપણું.

अशक्तत्व न० અસમર્થપણું.

अशक्ति स्त्री० સામર્થ્યનો અભાવ, અશક્તપણું.

अशकुंभी स्त्री० પાણી ઉપર થતું એક જાતનું ઘાસ.

अशक्य त्रि० ન બની શકે તેવું, અસાધ્ય.

अशंक त्रि० શંકા વગરનું, નિર્ભય.

अशंका स्त्री० શંકા-સંશય નહિ તે, ત્રાસનો અભાવ.

अशंकित त्रि० નિર્ભય, સંદેહરહિત.

अशत्रु पु० ચન્દ્રમા, કપૂર, શત્રુ નહિ તે-મિત્ર.

अशत्रु त्रि० શત્રુવગરનું.

अशन न० पु० એક જાતનું ઝાડ, વ્યાપવું, ભોજન કરવું, અન્ન, ખોરાક.

अशनपर्णी स्त्री० એક જાતનું ઝાડ.

अशना स्त्री० ભોજનની ઇચ્છા-ભૂખ.

अशनाया स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

अशनायित त्रि० ભોજનની ઇચ્છાવાળું, ભૂખ્યું.

अशनायित न० ભોજનની ઇચ્છા-ભૂખ.

अशनायुक त्रि० ભોજનની ઇચ્છાવાળું-ભૂખ્યું.

अशनि पु० મેઘમાં ઉત્પન્ન થતું તેજ, ઇન્દ્ર, ઇન્દ્રનું વજ્ર, અગ્નિ, વીજળી, વીજળીનો અગ્નિ.

अशब्द त्रि० શબ્દહીન, શબ્દરહિત.

अशब्द न० પરબ્રહ્મ.

अशरीर त्रि० શરીરવગરનું.

अशरीर पु० પરમેશ્વર.

अशरीरत्व न० શરીરના સંબંધથી રહિતપણું-મોક્ષ.

अशरीरता स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

अशरीरिन त्रि० શરીરધારી નહિ તે.

अशर्मन न० સુખ નહિ-દુઃખ.

अशर्मन् त्रि० સુખ વગરનું-દુઃખી.

अशाख त्रि० શાખાવગરનું.

अशाखा स्त्री० શાખાનો અભાવ, એક જાતનું ઘાસ.

अशान्त त्रि० શાંત નહિ તે.

अशान्ति स्त्री० શાંતિનો અભાવ.

अशान्ति त्रि० શાંતિવગરનું.

अशाश्वत त्रि० અનિત્ય, અસ્થિર.

अशासन न० શાસનનો અભાવ.

अशासन त्रि० શાસનશૂન્ય.

अशास्त्र न० નાસ્તિક વગેરેનાં શાસ્ત્ર.

अशास्त्रीय त्रि० શાસ્ત્રોક્ત નહિ તે, શાસ્ત્રવિરૂદ્ધ.

अशास्य त्रि० શાસન કરવાને અશક્ય જેને શિખામણ ન આપી શકાય તે.

अशिक्षित त्रि० નહિ શીખેલ, નહિ કેળવાયેલ.

अशित त्रि० ખાધેલ, ખાઇને તૃપ્ત થયેલ.

अशित न० ખાદું.

अशिम्र पु० ચોર, દેવભક્ષ્ય ચરૂ.

अशिथिल त्रि० શિથિલ નહિ તે, દૃઢ.

अशिपद त्रि० શ્લીપદ નામના પગના રોગવગરનું-

अशिमद त्रि० અહિંસક.

अशिर न० હીરો.

अशिर पु० રાક્ષસ, અગ્નિ, સૂર્ય, વાયુ.

अशिरम् पु० મસ્તક વિનાનું ધડ.

अशिरस् त्रि० મસ્તક વગરનું, અગ્રભાગરહિત.

अशिरस्स्नान न० મસ્તક પલાળ્યાવિનાનું સ્નાન.

अशिरा स्त्री० દરકોઇ સ્ત્રી.

अशिव न० અમંગળ.

अशिव त्रि० માંગલિક નહિ તે, ઉગ્ર, અમંગળસૂચક.

अशिवी स्त्री० રાક્ષસણી.

अशिशिषा स्त्री० ભોજનની ઇચ્છા.

अशिशु त्रि० શિશુ-બાળક નહિ તે, નવ વર્ષની વયનું.

अशिश्विका स्त्री० છોકરાં વિનાની સ્ત્રી.

अशिश्वी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

अशिष्ट त्रि० નહિ ઉપદેશેલ, નહિ શાસન કરેલ, અસાધુ, દુષ્ટ, નાસ્તિક, વ્યભિચારી.

अशिष्ठ त्रि० અત્યંત ભોજન કરનાર.

अशिष्ठ पु० અગ્નિ.

अशीत न० શીતળ નહિ તે, ગરમસ્પર્શ.

अशीत त्रि० હિમની બાધા વગરનું, ગરમ, ઉનું.

अशीतकर पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

अशीतकिरण पु० ઉપરનો અર્થ.

अशितङ्गवीन त्रि० જેમાં પ્રથમ ગાયો વગેરે ચરી હોય તેવું ખેતર વગેરે.

अशीतम पु० અત્યંત ખાનાર-અગ્નિ.

अशीति स्त्री० એંશીની સંખ્યા-એંશીની સંખ્યાવાળું.

अशीतिक त्रि० એંશીની સંખ્યાથી મપાયેલ.
अशीर्षिक त्रि० મસ્તકવગરનું, અગ્રભાગ-રહિત.
अशील न० દુષ્ટ સ્વભાવ.
अशील त्रि० શીલવગરનું, વ્યભિચારી.
अशुच् स्त्री० શોકનો અભાવ.
अशुच् त्रि० શોક વગરનું.
अशुचि त्रि० શૌચરહિત, અપવિત્ર, કાળું, શ્યામ.
अशुचि पु० કાળો રંગ.
अशुचिता स्त्री० અપવિત્રપણું.
अशुचित्व न० ઉપર જુઓ.
अशुद्ध त्रि० શુદ્ધ નહિ તે, અપવિત્ર, દુષ્ટ, દોષવાળું.
अशुद्धि स्त्री० શુદ્ધિનો અભાવ-અપવિત્રતા.
अशुद्धि त्रि० શુદ્ધિ વગરનું, અપવિત્ર.
अशुभ न० અમંગળ, પાપ.
अशुभ त्रि० અમાંગલિક, અમંગળસૂચક, અપવિત્ર.
अशुभ्र पु० ધોળો રંગ નહિ તે-કાળો રંગ.
अशुभ्र त्रि० ધોળું નહિ તે-શ્યામ.
अशुश्रूषा स्त्री० સેવા કરવાની ઇચ્છાનો અભાવ.
अशुष त्रि० નહિ સુકાનાર.
अशून्य त्रि० ખાલી નહિ તે, ભરેલું, પૂર્ણ.
अशून्यशयन न० તે નામનું એક વ્રત-શ્રાવણ વદિ બીજે કરવાનું હોય છે તે.
अशून्यशयनव्रत न० ઉપરનો અર્થ.
अशृत त्रि० અપક્વ, કાચું.
अशेव त्रि० સુખ કરનાર.
अशेष त्रि० શેષરહિત, બધું, સમગ્ર.
अशेष न० શેષ નહિ તે, બાકી નહિ તે.
अशोक पु० શોકનો અભાવ, આસોપાલવ, બોલસરી, વિષ્ણુ.
अशोक न० પારો.
अशोक त्रि० શોક વગરનું.
अशोकतीर्थ न० કાશીક્ષેત્રની અંદર આવેલ એક તીર્થ.
अशोकत्रिरात्र न० તે નામનું એક વ્રત.
अशोकपूर्णिमा स्त्री० ફાગણ શુદ પુનેમ સુધી દર પુનેમે કરવાનું વ્રત.
अशोकरोहिणी स्त्री० કટુકા નામની વનસ્પતિ-કડુ.
अशोकषष्ठी स्त्री० ચૈત્ર મહિનાની બન્ને પખવાડીઆની છઠ.
अशोका स्त्री० કટુકા નામની વનસ્પતિ, ચૈત્ર શુદ ૬, જૈન શાસનની એક દેવી.
अशोकारि पु० કદંબનું ઝાડ.
अशोकाष्टमी स्त्री० ચૈત્ર શુદિ આઠમ.
अशोच् पु० શોકનો અભાવ.
अशोच्य त्रि० શોકને માટે અયોગ્ય, નહિ શોક કરવા લાયક.
अशोधन न० શોધનનો અભાવ, નહિ શોધવું તે.
अशोधन त्रि० શોધન વગરનું, મલિન.
अशोधित त्रि० નહિ શોધેલ, નહિ સાફ કરેલ.
अशोभन त्रि० સારૂં નહિ તે, ખરાબ.
अशोभन न० મંડનનો અભાવ.
अशोष्य त्रि० સુકાવવાને અશક્ય.
अशौच न० અપવિત્રતા, સૂતક, એક પ્રકારનો અધર્મ.
अशौचसंकर पु० જન્મસૂતક અને મૃત્યુ સૂતકની વચ્ચે ફરી પ્રાપ્ત થયેલ જન્મ-મૃત્યુસૂતક.
अशौचान्त पु० સૂતકનો અંત, અપવિત્રતાનો અંત.
अशौच्य न० अशौच શબ્દ જુઓ.
अशौच्य त्रि० અશુચિમાં થનાર-હોનાર.
अशौर्य न० શૌર્યનો અભાવ, અપરાક્રમ.
अशौर्य त्रि० શૌર્ય વગરનું, પરાક્રમરહિત.
अश्न त्रि० વ્યાપ્ત થવાના સ્વભાવવાળું, ભોજન કરવાના સ્વભાવવાળું.

अश्म पु० ते नामनो एक असुर, मेघ.

अश्नीतपिबता स्त्री० खाओ-पीओ एम जे क्रियामां कहेवामां आवे छे ते क्रिया.

अश्म पु० पर्वत, मेघ.

अश्मक पु० ते नामनो एक ऋषि, दक्षिण देशमांनो एक देश.

अश्मकदली स्त्री० जंगली केळनुं झाड.

अश्मकुट्ट पु० एक जातनो वानप्रस्थ.

अश्मकुट्टक पु० उपरनो अर्थ.

अश्मकेतु स्त्री० एक जातनुं झाड-पत्थरने पण फाडी नाखनार झाड.

अश्मगंधा स्त्री० आसंध.

अश्मगर्भ पु० मरकत मणि-पानां.

अश्मगर्भज पु० मरकत मणि.

अश्मगुड पु० पत्थरनो गोळो.

अश्मघ्न पु० अश्मकेतु शब्द जुओ.

अश्मज न० पत्थरथी उत्पन्न थयेल-शिलाजीत, लोढुं.

अश्मजतु न० शिलाजीत.

अश्मजतुक न० शिलाजीत.

अश्मजाति स्त्री० मरकत मणि-पानां.

अश्मदारण पु० टांकणुं.

अश्मदिद्यु त्रि० पत्थरमय, आयुधवाळुं.

अश्मन् पु० पत्थर, मेघ, पर्वत.

अश्मन् त्रि० पु० व्यापक.

अश्मन्त पु० अशुभ क्षेत्र, चुल, भट्ठी.

अश्मन्तक पु० न० चूल, एक जातनुं घास, दीवानुं छादन.

अश्मन्तक पु० एक जातनुं झाड.

अश्मन्मय त्रि० पत्थरमय.

अश्मपुष्प न० शिलाजीत.

अश्मभाल न० लोढानी खांडणी-दस्तो.

अश्मभिद् पु० पत्थरने भेदनार झाड.

अश्मभेद पु० उपरनो अर्थ.

अश्मभेदक पु० उपरनो अर्थ.

अश्मयोनि पु० मरकत मणि-पानां.

अश्मर त्रि० पत्थरसंबंधी.

अश्मरथ पु० ते नामनो एक ऋषि.

अश्मरी स्त्री० मूत्रकृच्छ्र-पथरीनो रोग.

अश्मरीघ्न पु० पथरीनो नाश करनार-वरुण वृक्ष.

अश्मरीहर पु० देवधान्य.

अश्मवत् त्रि० जेमां पत्थर घणा होय ते देश वगेरे.

अश्मसार पु० न० लोढुं.

अश्मसार त्रि० पत्थर जेवुं कठण.

अश्महन्मन् न० लोढानुं बनावेलुं हथिआर.

अश्मादि पु० पाणिनीय व्याकरणमां प्रसिद्ध शब्दगण.

अश्मार्म न० पथरीनो रोग.

अश्मीर पु० न० पथरीनो रोग.

अश्मोत्थ न० शिलाजीत.

अश्र न० नेत्र जळ-आंसु

अश्रद्ध त्रि० श्रद्धावगरनुं.

अश्रद्धान न० श्रद्धा नहि करवुं, नहि मानवुं.

अश्रद्धा स्त्री० श्रद्धानो अभाव.

अश्रद्धेय त्रि० श्रद्धा करवाने अयोग्य, विश्वास नहि राखवा लायक.

अश्रप पु० राक्षस.

अश्रम पु० श्रमनो अभाव.

अश्रम त्रि० श्रम वगरनुं.

अश्रवण न० श्रवणनो अभाव.

अश्रवण त्रि० श्रवणरहित, श्रवणेन्द्रियरहित.

अश्रवण पु० सर्प.

अश्राद्धभोजिन् त्रि० श्राद्धभोजन नहि करनार.

अश्राद्धिन त्रि० श्राद्ध अने पंचयज्ञरहित.

अश्रान्त त्रि० नहि थाकेल, श्रमवगरनुं.

अश्रान्त न० हमेश, निरंतर, विश्रांति नहि ते.

अश्रि स्त्री० घर वगेरेनो खूणो.

अश्री स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
अश्री त्रि० શોભા વગરનું, લક્ષ્મી વગરનું.
अश्रीक त्रि० ઉપરના અર્થ.
अश्रीर त्रि० ખરાબ લક્ષ્મીવાળું, ખરાબ શોભાવાળું.
अश्रीर न० અમંગળ.
अश्रु न० નેત્રજળ, આંસુ.
अश्रुत त्रि० નહિ સાંભળેલ, શાસ્ત્રજ્ઞાનરહિત–મૂર્ખ.
अश्रुति स्त्री० નહિ સાંભળવું તે.
अश्रुति त्रि० નહિ સાંભળનાર.
अश्रुपात पु० આંસુ સારવાં–રડવું.
अश्रुमुख त्रि० નેત્રજળથી ભરેલ મુખવાળું.
अश्रुशालिन् त्रि० આંસુવાળું.
अश्रेयस् त्रि० અત્યંત હીણું–હલકું.
अश्रेष्ठ त्रि० શ્રેષ્ટ નહિ તે, હલકું.
अश्रौत त्रि० વેદોક્તવિરૂદ્ધ, ધર્મશાસ્ત્રવિરૂદ્ધ.
अश्लाघ त्रि० વખાણવગરનું, ગર્વરહિત, વિનીત
अश्लाघनीय त्रि० નહિ વખાણવા યોગ્ય.
अश्लाघा स्त्री० વખાણનો અભાવ, પોતાનો ગર્વ નહિ કરવો તે.
अश्लाघ्य त्रि० નહિ વખાણવા યોગ્ય.
अश्लिष्ट त्रि० અસંગત, સંબંધવગરનું, શ્લેષ વગરનું કાવ્ય વગેરે.
अश्लीक त्रि० લક્ષ્મીવિરૂદ્ધ, લક્ષ્મીનો નાશ કરનાર.
अश्लील न० શરમાવે તેવું વાક્ય, ગ્રામ્ય ભાષા, કાવ્યનો એક દોષ, નિંદાવ્યંજક વાક્ય.
अश्लील त्रि० શોભાવગરનું.
अश्लेष त्रि० સંબંધવગરનું.
अश्लेष न० શ્લેષ વગરનું કાવ્ય.
अश्लेषा स्त्री० સત્યાવીસ નક્ષત્રોમાંનું નવમું નક્ષત્ર.
अश्लेषाज त्रि० અશ્લેષા નક્ષત્રમાં જન્મેલ.
अश्लेषाज पु० કેતુ ગ્રહ.
अश्लेषाजात त्रि० અશ્લેષા નક્ષત્રમાં જન્મેલ.
अश्लेषाभव पु० કેતુ ગ્રહ.
अश्लेषाभू त्रि० ઉપરનો અર્થ.
अश्लेषाशांति स्त्री० અશ્લેષા નક્ષત્રમાં જન્મનિમિત્તે શાંતિ.
अश्व पु० ઘોડો, એક જાતની પુરૂષજાતિ, એક પ્રકારનો અગ્નિ, વ્યાપક, યદુવંશી એક ક્ષત્રિય.
अश्वक पु० ખરાબ ઘોડો, જેનો સ્વામી જાણવામાં નથી તેવો ઘોડો.
अश्वक त्रि० ઘોડાથી વિચરનાર, ઘોડા જેવું.
अश्वकन्दा स्त्री० આસંધ.
अश्वकन्दिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
अश्वकर्ण पु० નીચેના અર્થ.
अश्वकर्णक पु० એક જાતનું ઝાડ, ઘોડાનો કાન.
अश्वकिनी स्त्री० અશ્વિની નક્ષત્ર.
अश्वक्रन्द पु० દેવોનો એક સેનાપતિ.
अश्वखरज पु० ખચ્ચર જાતનો ઘોડો.
अश्वखुर पु० એક ગંધ દ્રવ્ય, અપરાજિતા વનસ્પતિ.
अश्वखुरा स्त्री० એક જાતનો વેલો.
अश्वखुरी स्त्री० એક જાતનો વેલો.
अश्वगंधा स्त्री० આસંધ.
अश्वगंधातैल न० આસંધનું તેલ.
अश्वगोयुग न० બે ઘોડા.
अश्वगोष्ठ न० ઘોડાર, તબેલો.
अश्वग्रीव पु० તે નામનો એક દાનવ, વિષ્ણુનો એક અવતાર.
अश्वघ्न पु० કરેણ.
अश्वचक्र न० ઘોડાઓનો સમૂહ, રાજાની જયચર્યામાં કહેલ એક ચક્ર.
अश्वचक्र पु० કૃષ્ણના પુત્રે મારેલ શંબર દૈત્યનો એક સેનાપતિ.
अश्वचिकित्सक पु० ઘોડાનો વૈદ્ય.

अश्वचिकित्सा स्त्री० घोडाना रोगने दूर करवानो उपाय.

अश्वचेष्टित न० घोडानुं चेष्टित, शुभाशुभसूचक एक प्रकारनुं शकुन.

अश्वतर पु० गधेडाथी घोडीमां उत्पन्न थयेल घोडानी एक जाति–खच्चर.

अश्वतर पु० सर्पनी एक जात, गंधर्वनी एक जात.

अश्वत्थ पु० पीपळानुं झाड, पीपरनुं झाड, संसार वृक्ष, पीपळाने फळवानो काळ.

अश्वत्थ न० अश्विनी नक्षत्र.

अश्वत्थक पु० पीपळानुं झाड.

अश्वत्थक न० पीपळो जे समये फळे छे ते समये आपवानुं करज.

अश्वत्थकुण पु० पीपळानो पाक–फळ वगेरे.

अश्वत्थभेद पु० एक जातनुं झाड.

अश्वत्था स्त्री० आसो सुद पुनेम.

अश्वत्थामन् पु० द्रोणाचार्यनो पुत्र–अश्वत्थामा, पांडवसैन्यमांनो एक हाथी.

अश्वत्थिक त्रि० पीपळानां पाटीयां उपर फरनार.

अश्वत्थिका स्त्री० नानो जंगली पीपळो.

अश्वत्थी स्त्री० उपरनो अर्थ.

अश्वदंष्ट्रा स्त्री० गोखरुनुं झाड.

अश्वनाय पु० घोडानो पालक.

अश्वन्त पु० अशुभ क्षेत्र, मडदुं. चूलो.

अश्वप पु० घोडानो पालक.

अश्वपति पु० घोडानो पालक, ते नामनो एक राजा.

अश्वपत्यादि पु० पाणिनीय व्याकरणप्रसिद्ध एक शब्दसमूह.

अश्वपर्ण त्रि० घोडाना गमनथी युक्त–रथ वगेरे, व्यापक गतिवाळुं.

अश्वपर्ण पु० मेघ.

अश्वपाद त्रि० घोडाना जेवा पगवाळुं.

अश्वपाल पु० घोडानो पालक.

अश्वपालक पु० उपरनो अर्थ.

अश्वपुच्छी स्त्री० जंगली अडदनुं झाड.

अश्वपेज पु० ते नामनो एक ऋषि.

अश्वपेशस् त्रि० घोडामां निरूपण करवा योग्य.

अश्वबडव पु० घोडो अने घोडी.

अश्वबाल पु० कासडो.

अश्वबाहु पु० यदुवंशी एक क्षत्रिय.

अश्वभा स्त्री० वीजळी.

अश्वमहिषिका स्त्री० घोडो अने पाडा वच्चेनुं वैर.

अश्वमार पु० कणेरनुं झाड.

अश्वमारक पु० उपरनो अर्थ.

अश्वमुख पु० एक जातनो किन्नर–गंधर्व.

अश्वमेध पु० ते नामनो एक यज्ञ.

अश्वमेध पु० ते नामनो एक राजर्षि.

अश्वमेधिक न० महाभारतनुं चौदमुं पर्व.

अश्वमेधिक पु० अश्वमेधनुं पशु.

अश्वमेधीय पु० अश्वमेधनुं पशु.

अश्वया स्त्री० घोडानी इच्छा.

अश्वयु त्रि० घोडाने इच्छनार, घोडाथी युक्त.

अश्वयुज् स्त्री० अश्विनी नक्षत्र.

अश्वयुज् पु० आसो महिनो.

अश्वयुज् त्रि० अश्विनी नक्षत्रमां जन्मेल, घोडाएथी युक्त, घोडाने योजनार.

अश्वयुज पु० आश्विन मास.

अश्वरक्ष पु० घोडानो पालक–खासदार.

अश्वरक्षक पु० उपरनो अर्थ.

अश्वरत्न न० उच्चैःश्रवा घोडो.

अश्वरथ पु० घोडाथी जोडेल रथ.

अश्वराज पु० उच्चैःश्रवा घोडो.

अश्वरोधक पु० करेणनुं झाड.

अश्वरोह पु० घोडेस्वार.

अश्वल पु० ते नामनो एक ऋषि.

अश्वलक्षण न० घोडानुं लक्षण.

अश्वललित न० ते नामनुं એક વૃત્ત-છંદ.
अश्वलाला સ્ત્રી૦ એક જાતનો સર્પ.
अश्वलोभ પુ૦ એક જાતનો સર્પ.
अश्ववक्त्र પુ૦ એક જાતનો દેવ-ગંધર્વ.
अश्ववडव પુ૦ ઘોડો અને ઘોડી.
अश्ववत ત્રિ૦ ઘોડાવાળું.
अश्ववत् અવ્ય૦ ઘોડા જેવું, ઘોડાને યોગ્ય.
अश्ववह પુ૦ ઘોડેસ્વાર.
अश्ववार પુ૦ ઘોડાને રોકનાર-સ્વાર.
अश्ववारक પુ૦ ઉપરનો અર્થ.
अश्वारण પુ૦ રોઝ જનાવર.
अश्ववाह પુ૦ ઘોડેસ્વાર.
अश्वविक्रयिन् ત્રિ૦ ઘોડા વેચી આજીવિકા ચલાવનાર.
अश्वविद् પુ૦ નળ રાજા.
अश्वविद् ત્રિ૦ ઘોડાને મેળવનાર.
अश्ववैद्य પુ૦ ઘોડાનો વૈદ્ય.
अश्वशंकु પુ૦ ઘોડો બાંધવાનો ખીલો, દનુનો એક પુત્ર.
अश्वशाला સ્ત્રી૦ ઘોડાનો તબેલો, ઘોડાને રહેવાનું સ્થાન.
अश्वशास्त्र ન૦ ઘોડાનાં લક્ષણ વગેરે જણાવનારૂં શાસ્ત્ર.
अश्वशिरस् ન૦ ઘોડાનું મસ્તક.
अश्वशिरस् પુ૦ તે નામનો એક રાક્ષસ.
अश्वशृगालिका સ્ત્રી૦ ઘોડા અને શિયાળ વચ્ચેનું વૈર.
अश्वश्वन्द्रा સ્ત્રી૦ ઘોડાથી હર્ષ પામનારી સ્ત્રી.
अश्वषड्गव ન૦ ૭ ઘોડા.
अश्वसनि ત્રિ૦ ઘોડાનું દાન કરનાર.
अश्वसा ત્રિ૦ ઉપરનો અર્થ.
अश्वसाद પુ૦ ઘોડેસ્વાર.
अश्वसादिन પુ૦ ઘોડેસ્વાર.
अश्वसेन પુ૦ તે નામનો એક રાજા-જૈન તીર્થંકર પાર્શ્વનાથના પિતા, તક્ષકનો પુત્ર એક નાગ.
अश्वसेननृपनन्दन પુ૦ સનત્કુમાર, જૈન તીર્થંકર પાર્શ્વનાથ.
अश्वस्तन ત્રિ૦ માત્ર આજે થનાર.
अश्वस्तनिक ત્રિ૦ માત્ર આજે ચાલે તેટલા ધનનો સંગ્રહ કરનાર ગૃહસ્થ.
अश्वस्तोमीय ન૦ ઘોડાની સ્તુતિવાળું એક સૂક્ત.
अश्वस्थान ન૦ અશ્વશાળા.
अश्वहनु પુ૦ તે નામનો એક દાનવ.
अश्वहन्तृ પુ૦ કરેણનું ઝાડ.
अश्वहन्तृ ત્રિ૦ ઘોડાનો નાશ કરનાર.
अश्वहय પુ૦ ઘોડાથી જનાર.
अश्वाहृदय ન૦ ઘોડાના મનનો ભાવ, ઘોડાના માનસિક ભાવને જણાવનારી વિદ્યા.
अश्वा સ્ત્રી૦ ઘોડી.
अश्वाक्ष પુ૦ સરસવનું ઝાડ.
अश्वादि પુ૦ પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.
अश्वामघ ત્રિ૦ ઘોડારૂપ ધનનો માલીક.
अश्वायुर्वेद પુ૦ ઘોડાના આયુષને જણાવનારૂં શાસ્ત્ર.
अश्वारि પુ૦ પાડો.
अश्वारूढ પુ૦ ઘોડેસ્વાર.
अश्वारोह પુ૦ ઘોડેસ્વાર, ઘોડા ઉપર ચઢનાર.
अश्वारोहा સ્ત્રી૦ આસંધ.
अश्वारोहिन् પુ૦ ઘોડેસ્વાર.
अश्वावतानक પુ૦ તે નામનો એક ઋષિ.
अश्वावरोहक પુ૦ આસંધનું ઝાડ, ઘોડેસ્વાર.
अश्वावरोहिन પુ૦ ઘોડેસ્વાર.
अश्विकन ત્રિ૦ ઘોડા ઉપર બેઠેલ.
अश्विन् પુ૦ દ્વિવ૦ અશ્વિનીકુમાર-સ્વર્ગના વૈદ્ય.
अश्विन ત્રિ૦ ઘોડાથી યુક્ત.
अश्विनी સ્ત્રી૦ સત્યાવીસ પ્રકારે વહેંચાયેલ રાશિચક્રનો પહેલો ભાગ, અશ્વિનીનક્ષત્ર.

घोडानारूपने धारण करनारी त्वष्टानी पुत्री–सूर्यनी स्त्री.
अश्विनीकुमार पु० अश्विनीकुमार–स्वर्ग वैद्य.
अश्वीन पु० आश्विन मास.
अश्विनीपुत्र पु० द्वि० अश्विनीकुमार.
अश्विनीसुत पु० द्वि० अश्विनीकुमार.
अश्वीय न० घोडानो समूह.
अश्वीय त्रि० घोडाना हितनुं.
अश्वोरस न० मुख्य घोडो.
अष् भ्वा० उभ० सेट् दीपवुं अक० जवुं, ग्रहण करवुं स०
अषडक्षीण त्रि० त्रीजा माणसना काने नहि सांभळेल मात्र बे माणसेज सांभळेल खानगी मसलत वगेरे.
अषाढ पु० अषाढ महिनो, ब्रह्मचारीए धारण करवानो दंड.
अषाढक पु० उपरनो अर्थ.
अषाढा स्त्री० ते नामनुं वीसमुं अने एक-वीसमुं नक्षत्र.
अष्टक न० आठ अध्यायनुं पाणिनीय अ-ष्टाध्यायी सूत्र, आठ अध्यायनो ऋग्वे-दनो एक भाग, आठनी संख्या, आठमुं.
अष्टक त्रि० आठनी संख्याथी मपायेल.
अष्टकर्ण पु० ब्रह्मदेव.
अष्टकर्मन् पु० राजा.
अष्टका स्त्री० पोष–माघ–फागणमहिनानी वद सातम–आठम अने नोम, ते दिव-सोमां करातुं एक कर्म, आठम, एक श्राद्ध.
अष्टकांग पु० नयपीठ.
अष्टकिक त्रि० अष्टकाथी युक्त.
अष्टकिन् त्रि० उपरनो अर्थ.
अष्टकृत्वस् अव्य० आठवार.
अष्टकोण त्रि० आठ खूणावाळुं क्षेत्र, तंत्र-शास्त्रप्रसिद्ध एक मंत्र, एक जातनो कुंड.
अष्टक्य त्रि० आठथी खरीदेल.
अष्टगतिक पु० राजा.
अष्टगव न० आठ गाय.
अष्टगुण त्रि० आठगणुं.
अष्टगृहीत त्रि० आठवार ग्रहण करेल.
अष्टचत्वारिंशत् स्त्री० अडतालीस.
अष्टतय त्रि० आठ अवयववाळुं.
अष्टतारिणी स्त्री० आठ तारीणी देवीओ.
अष्टत्रिक न० चोवीस, चोवीसनी संख्यावाळुं.
अष्टत्व न० आठनी संख्या.
अष्टदंष्ट्र पु० ते नामनो एक दानव.
अष्टदल न० आठ पांखडीवाळुं कमळ.
अष्टदिश् स्त्री० बहु० आठ दिशाओ.
अष्टदिक्करिणी स्त्री० बहु० आठ दिशाओनी हाथणीओ.
अष्टदिक्पाल पु० आठ दिक्पालो.
अष्टदिग्गज पु० आठ दिशाओना हाथीओ.
अष्टद्रव्य न० होमनां साधन आठ द्रव्यो.
अष्टधा अव्य० आठ प्रकारे.
अष्टधातु पु० बहु० सोनुं वगेरे आठ धातुओ.
अष्टन् पु० बहु० आठनी संख्या.
अष्टपदिका स्त्री० ते नामनो एक वेलो.
अष्टपदी स्त्री० उपरनो अर्थ.
अष्टपल न० आठ तोला मापनुं.
अष्टपाद् पु० शरभ पशु, करोळीओ.
अष्टपाद पु० उपरना अर्थ.
अष्टपुष्पी स्त्री० आठ फूल.
अष्टभुजा स्त्री० आठ भुजावाळी महासर-स्वती देवी.
अष्टम त्रि० आठमुं.
अष्टमकालिक त्रि० दर चोथे दिवसे रात्रे भोजन करनार एक वानप्रस्थ.
अष्टमङ्गल न० आठ मांगलिक द्रव्य.
अष्टमङ्गल त्रि० मोढुं–छाती–खरी–केश–पूछडां–वगेरे आठ जेनां मंगळ होय ते.
अष्टमङ्गलघृत न० आठ मांगलिक द्रव्योथी तैयार करेलुं वैद्यकप्रसिद्ध एक घी,

अष्टमभाव पु० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ જન્મલગ્નસુધીનું આઠમું સ્થાન, બાર ભાવોમાંનો આઠમો ભાવ.

अष्टमान ન० આઠ મુઠ્ઠીનું કોઇ એક માપ-કુડવ.

अष्टमिका સ્ત્રી० ચાર તોલાનું એક માપ.

अष्टमी સ્ત્રી० આઠમ, આઠમી, તે નામનો એક વેલો.

अष्टमुष्टि પુ० આઠ મુઠ્ઠિનું એક માપ.

अष्टमूर्त्ति પુ० મહાદેવ.

अष्टमूर्त्तिधर પુ० મહાદેવ.

अष्टरत्नि ત્રિ० બંધ કરેલ મુઠ્ઠિવાળા આઠ હાથ માપવાળું.

अष्टलोहक ન० બ० સોનું વગેરે આઠ ધાતુઓ.

अष्टवर्ग પુ० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક ચક્ર.

अष्टविध ત્રિ० આઠ પ્રકારનું.

अष्टश्रवण પુ० બ્રહ્મદેવ.

अष्टश्रवस् પુ० બ્રહ્મા.

अष्टाकपाल ત્રિ० માટીની આઠ ઠીકરીઓ ઉપર સંસ્કારયુક્ત કરેલ પુરોડાશ વગેરે.

अष्टाक्षर ત્રિ० આઠ અક્ષરવાળું ચરણ વગેરે.

अष्टाङ्ग પુ० યોગશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ આઠ અંગવાળો એક યોગ.

अष्टाङ्गधूप પુ० તે નામનો તાવનો નાશ કરનાર એક ધૂપ.

अष्टाङ्गमैथुन ન० આઠ પ્રકારનાં મૈથુન.

अष्टाङ्गयोग પુ० આઠ અંગવાળો યોગ.

अष्टाङ्गार्घ्य પુ० આઠ પ્રકારનો પૂજાસામાન.

अष्टाङ्गावलेहिका સ્ત્રી० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક અવલેહ.

अष्टाचत्वारिंशत સ્ત્રી० અડતાલીસ.

अष्टादश ત્રિ० અઢારની સંખ્યા પૂરનાર—અઢારમું.

अष्टादशधान्य ન० બ० અઢાર પ્રકારનાં ધાન્ય.

अष्टादशन् ત્રિ० અઢાર.

अष्टादशपरिशिष्टा સ્ત્રી० બ० અઢાર પરિશિષ્ટ વિદ્યાઓ.

अष्टादशपुराण ન० બ० અઢાર પુરાણ.

अष्टादशभुजा સ્ત્રી० મહાલક્ષ્મી દેવી,

अष्टादशविद्या સ્ત્રી० બ० અઢાર વિદ્યાઓ.

अष्टादशविवादपद ન० બ० અઢાર વિવાદસ્થાનો.

अष्टादशस्मृतिकारित् પુ० બ० અઢાર સ્મૃતિકારો.

अष्टादशाङ्ग ન० પુ० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક પાચન.

अष्टादशोपचार પુ० બ० તંત્રપ્રસિદ્ધ આસનાદિ અઢાર ઉપચારો.

अष्टादशोपपुराण ન० બ० અઢાર ઉપપુરાણો.

अष्टादिशाब्दिक પુ० બ० અઢાર શબ્દશાસ્ત્રપ્રવર્તકો.

अष्टापद પુ० ન० સોગઠાબાજી રમવાનું પાટીયું, સોનું.

अष्टापद પુ० શરભ પશુ, કરોળીઓ, કરમ, ખીલો, કૈલાસ પર્વત.

अष्टापदी સ્ત્રી० चन्द्रमल्ली જુઓ.

अष्टापदपत्र ન० સોનાનો વરક.

अष्टापाद्य ત્રિ० આઠથી ગુણવાયોગ્ય.

अष्टाविंशति સ્ત્રી० અઠ્ઠાવીસ.

अष्टाविंशतितत्त्व ન० અઠ્ઠાવીસ સ્થાનોમાં તત્વ જણાવનારો એક સ્મૃતિ નિબંધ-ગ્રંથ.

अष्टार ત્રિ० આઠ ખૂણાવાળું.

अष्टारचक्रवत् પુ० આઠ ખૂણાવાળા ચક્રને ધારણ કરનાર એક જૈન તીર્થંકર.

अष्टाल પુ० ધોડાનો એક દેશ.

अष्टावक्र પુ० તે નામનો એક ઋષિ.

अष्टावक्रीय ન० અષ્ટાવક્રને ઉદ્દેશી કરેલો એક ગ્રંથ.

अष्टि સ્ત્રી० બી, સોળ અક્ષરના ચરણવાળો એક છંદ, વ્યાપ્તિ, ભોગસાધન શરીર.

अष्ठ्या स्त्री० ચાબુક, લાકડી, રથનાં પૈડાંનો એક અવયવ.

अष्ठीला स्त्री० વાયુથી થનારો એક રોગ, મૂત્રાઘાત રોગ, ગોળાકાર કાંકરો.

अष्ठीवत पु० ઢીંચણ અને સાથળનું સંધિસ્થાન.

अष्ठीवत् त्रि० નહિ થુકનું.

अस् भ्वा० उभ० सेट् પ્રકાશવું, દીપવું, अक० ગ્રહણ કરવું, જવું. स०

अस् अदा० अक० पर० सेट् થવું, હોવું.

अस् दिवा० पर० स० सेट् ફેંકવું. परा+ દૂર કરવું, परि+ ફેરવીને સ્થાપવું, प्र+ દૂર સુધી ફેંકવું, अनु+ प्र+ અનુકૂલપણે એક સ્વરૂપે દાખલ કરવું, प्रति+ સામે ફેંકવું, वि+ વિશેષસ્વરૂપે સારી રીતે જનાણવા માટે દાખલ કરવું, वि+ नि+ અર્પણ કરવું, सम्+સંક્ષેપ કરવો–ટુંકાવવું.

असंयत त्रि० બંધનરહિત.

असंयुक्त त्रि० સંયોગી નહિ તે–વિયોગી, નહિ જોડાયેલ, બીજાં દ્રવ્યસાથે મિશ્ર નહિ તે.

असंयुत त्रि० નહિ જોડાયેલ, અમિશ્ર.

असंयोग पु० સંયોગ નહિ તે, વિયોગ.

असंलग्न त्रि० વળગેલ નહિ તે, જૂદું પડેલ, સંબંધ વગરનું.

असंवृत त्रि० નહિ ઢંકાયેલ.

असंवृत न० તે નામનું એક નરક.

असंशय पु० સંશય નહિ તે, ખરેખર.

असंशय त्रि० સંશયરહિત, સંદેહ વગરનું.

असंश्रव त्रि० સારી રીતે સાંભળવાને અયોગ્ય દૂર દેશ વગેરે.

असंश्लिष्ट त्रि० સંબંધવગરનું, જૂદું થયેલ, અસંગત.

असंसर्ग पु० સંસર્ગ–સોબત નહિ તે, સંબંધ નહિ તે.

असंसर्ग त्रि० સંસર્ગવગરનું.

असंसर्गाग्रह पु० પરસ્પર સંબંધના અભાવનો આગ્રહ.

असंसृष्ट त्रि० સંસર્ગરહિત, અમિશ્ર, જૂદું.

असंस्कृत त्रि० સંસ્કાર નહિ પામેલ, નહિ સુધરેલ, ગર્ભાધાનાદિસંસ્કારરહિત, પ્રાકૃત.

असंस्कृत पु० અપશબ્દ, ખરાબ શબ્દ.

असंस्कृतवाक्य न० અપશબ્દ,ખરાબ શબ્દ.

असंस्तुत त्रि० પરિચયવગરનું,નહિ વખાણેલ.

असंस्थान न० ન ઉભા રહેવું તે.

असंस्थित त्रि० પરલોક તરફ નહિ ચાલેલ, સારી રીતે સ્થિર નહિ તે, ચંચળ.

असंहत त्रि० સમુદાયને નહિ પામેલ, એકત્ર નહિ થયેલ, નહિ વળગેલ, જૂદું.

असंहत पु० સાંખ્યમતસિદ્ધ પુરુષ.

असकृत् अव्य० વારંવાર.

असक्त त्रि० આસક્તિરહિત, ફલાભિલાષારહિત.

असक्थ त्रि० સાથળવગરનું.

असक्थि त्रि० ઉપરનો અર્થ.

असखि पु० શત્રુ.

असगोत्र त्रि० સગોત્રી નહિ તે, ભિન્ન ગોત્રનું.

असङ्कल्प पु० સંકલ્પનો અભાવ.

असङ्कल्प त्रि० સંકલ્પવગરનું.

असङ्कल्पित त्रि० નહિ સંકલ્પ કરેલ.

असङ्कसुक त्रि० સ્થિરબુદ્ધિવાળું.

असङ्कुल त्रि० પરસ્પર વિરુદ્ધ ન હોય તે, ગામ વગેરેનો રસ્તો.

असङ्कुल पु० વિસ્તીર્ણ માર્ગ.

असङ्क्रान्तमास पु०અધિક માસ,મળમાસ.

असङ्क्षेप पु० સંક્ષેપનો અભાવ–વિસ્તાર.

असङ्क्षेप त्रि० સંક્ષેપ વગરનું, વિસ્તીર્ણ, વિસ્તારવાળું.

असङ्ख्य त्रि० સંખ્યા વગરનું, અસંખ્ય.

असङ्ख्यता स्त्री० અસંખ્યપણું.

असङ्ख्यत्व न० ઉપરનો અર્થ.

असङ्ख्यात त्रि० અસંખ્ય, પુષ્કળ સં-ખ્યાવાળું.

असङ्ख्येय त्रि० જેની સંખ્યા ન થઇ શકે તે, અસંખ્ય.

असङ्ख्येय पु० વિષ્ણુ.

असङ्ग पु० સંગરહિત પુરુષ જીવાત્મા, સં-ગનો અભાવ. સંબંધનો અભાવ, પ્રતિ-બંધનો અભાવ.

असङ्ग त्रि० સંગવગરનું, પ્રતિબંધ વગરનું, સંબંધરહિત.

असङ्गत त्रि० સંગત નહિ તે, અયુક્ત, યુક્તિશૂન્ય, સંબંધરહિત, સંગતિવગરનું.

असङ्गति स्त्री० સંગતિનો અભાવ, સંબં-ધનો અભાવ, અસંબંધ.

असङ्गति पु० તે નામનો એક અલંકાર.

असङ्गति त्रि० સંગતિવગરનું, સંબંધવગરનું.

असङ्गम पु० સંગનો અભાવ, મેળાપ નહિ તે.

असङ्गम त्रि० સંગવગરનું, મેળાપ વગરનું.

असङ्गिन् त्रि० સંગવગરનું, સંબંધરહિત.

असच्छास्त्र न० નાસ્તિકશાસ્ત્ર.

असज्जन पु० સજ્જન નહિ તે-દુર્જન.

असंज्ञ त्रि० સંજ્ઞારહિત, નામરહિત, ઇ-સારા વગરનું.

असंज्ञा स्त्री० સંજ્ઞાનો અભાવ, નામનો અભાવ.

असत त्रि० સત્ નહિ તે, સારૂં નહિ તે, ખરાબ, નિષ્ફળ, હયાત નહિ તે, દુષ્ટ, અશ્રદ્ધાથી કરેલ કર્મ વગેરે, અસ્પષ્ટ, મૂર્ખ.

असत् पु० ઇન્દ્ર.

असती स्त्री० કુલટા-વ્યભિચારિણી સ્ત્રી.

असतीसुत पु० વ્યભિચારિણીનો છોકરો.

असत्कर्मन् न० ખરાબ કામ.

असत्कर्मन् त्रि० ખરાબ કામવાળું.

असत्कार पु० સત્કાર-માન નહિ તે, અપમાન.

असत्कृत त्रि० નહિ પૂજાયેલ, સન્માન નહિ પામેલ, અપમાન પામેલ.

असत्ख्याति स्त्री० સત્વશૂન્યનું જ્ઞાન.

असत्ता स्त्री० ન હોવાપણું, દુષ્ટતા, અસ્પ-ષ્ટપણું, નિષ્ફળતા.

असत्त्व न० ઉપરના અર્થ, દ્રવ્યનો અભાવ, સાધ્યરૂપ ક્રિયા, પ્રકૃતિના ગુણથી ભિન્ન, રજોગુણ, તમોગુણ.

असत्त्व त्रि० જંતુરહિત, પ્રાણીશૂન્ય, તા-મસ વગેરે ગુણવાળું.

असत्पथ पु० શાસ્ત્રાદિ નિષિદ્ધ કાર્ય વગેરે, દુષ્ટ માર્ગ.

असत्परिग्रह पु० દુષ્ટ પક્ષનો આશ્રય લેવો તે.

असत्प्रतिग्रह पु० ખરાબ વસ્તુનું દાન લેવું તે, નીચ માણસ પાસેથી દાન લેવું તે.

असत्य न० સત્ય નહિ તે, જૂઠું, ખોટું.

असत्य त्रि० સત્ય નહિ એવી કોઇ વસ્તુ વગેરે.

असत्यभाषिन् त्रि० જૂઠું બોલનાર.

असत्यसंध त्रि० જૂઠી પ્રતિજ્ઞાવાળું, દગા ખોર, કપટી, નીચ.

असत्यसंनिभ त्रि० જૂઠા જેવું.

असदध्येतृ त्रि० નિષિદ્ધ શાસ્ત્ર ભણનાર.

असदागम पु० નાસ્તિક વગેરેનું શાસ્ત્ર, દુષ્ટ દ્રવ્યનો લાભ, ખરાબ આવક.

असदाचार पु० ખરાબ આચાર, દુષ્ટ આ-ચરણ.

असदाचार त्रि० ખરાબ આચારવાળું, દુ-રાચારી.

असदाचारिन् त्रि० ઉપરના અર્થ.

असदृश त्रि० અયોગ્ય, સરખું-સમાન નહિ તે.

असद्ग्रह पु० ખોટો આગ્રહ, મિથ્યા વસ્તુમાં આગ્રહ, મિથ્યાજ્ઞાન.

असद्धेतु पु० દુષ્ટ હેતુ, ન્યાયપ્રસિદ્ધ દોષ-વાળો હેતુ.

असद्भाव पु० નહિ હોવાપણું, દુષ્ટ અભિપ્રાય.

असद्भाव त्रि० દુષ્ટ અભિપ્રાયવાળું.

असद्वृत्ति स्त्री० ખરાબ વૃત્તિ, દુષ્ટ આચાર.

असद्वृत्ति त्रि० ખરાબ વૃત્તિવાળું, દુષ્ટ આચારવાળું.

असद्व्यवहार पु० દુષ્ટ વ્યવહાર.

असद्व्यवहार त्रि० દુષ્ટ વ્યવહારવાળું.

असन पु० અસન વૃક્ષ-આસંધ.

असन न० ફેંકવું.

असन त्रि० ચાલવાના સ્વભાવવાળું.

असनपर्णी स्त्री० એક જાતનું ઝાડ.

असनि त्रि० ફેંકનાર.

असनिक त्रि० ફેંકનારની પાસેનો પ્રદેશ વગેરે.

असन्तति स्त्री० સંતતિનો અભાવ, વંશનો વિચ્છેદ, ધારાનો વિચ્છેદ.

असन्तति त्रि० સંતતિ-છોકરાં વગરનું, વંશવગરનું, ધારારહિત.

असन्तान पु० વિસ્તારનો અભાવ, વંશનો અભાવ.

असन्तान त्रि० વિસ્તારરહિત, વંશરહિત, સંતાન-છોકરાંરહિત.

असन्ताप पु० સંતાપનો અભાવ.

असन्ताप त्रि० સંતાપવગરનું.

असन्तुष्ट त्रि० સંતોષ વગરનું.

असन्तोष पु० સંતોષનો અભાવ, તૃપ્તિનો અભાવ.

असन्तोष त्रि० સંતોષવગરનું, અત્યંત લાલસાવાળું.

असन्दिग्ध त्रि० સંદેહનો અવિષય, સંદેહરહિત, સંશયવગરનું.

असन्दित त्रि० બંધનરહિત, નહિ રોકાયેલ, નહિ અટકેલ.

असन्दिन त्रि० ઉપરના અર્થ.

असन्धि पु० વ્યાકરણમાં કહેલ સંધિકાર્યનો અભાવ, સુલેહ નહિ તે.

असन्धि त्रि० સંધિરહિત, સુલેહવગરનું.

असन्नद्ध त्रि० ગર્વિષ્ઠ, પોતાને પંડિતમાનનાર, તૈયાર નહિ તે.

असन्निकर्ष पु० પાસે નહિ તે, દૂર.

असन्निकर्ष त्रि० પાસેનું નહિ તે, દૂરનું.

असन्निधि पु० સમીપપણું નહિ તે, દૂરપણું.

असन्निधि त्रि० નહિ પાસેનું, દૂરનું.

असन्निहित त्रि० ઉપરના અર્થ, સારીરીતે નહિ સ્થાપેલ.

असन्मान न० અમર્યાદા, અનાદર.

असपत्न त्रि० શત્રુ નહિ તે, મિત્ર, શત્રુવગરનું.

असपिण्ड त्रि० સપિંડ નહિ તે, સાત પેઢીની બહારનું.

असभ्य त्रि० સભામાં નહિ ઉપયોગી, ખળ, નીચ.

असम त्रि० સમાન નહિ તે, અતુલ્ય, એકીનું, વિષમ, વિજોડ, કજોડ.

असम पु० તે નામનો એક બૌદ્ધ.

असमक्ष न० સમક્ષ નહિ તે, અપ્રત્યક્ષ.

असमक्ष त्रि० અપ્રત્યક્ષના વિષયવાળું.

असमग्र त्रि० સમગ્ર નહિ તે, અસંપૂર્ણ.

असमञ्जस न० બરાબર નહિ તે, અસંગત, અયોગ્ય.

असमञ्जस् पु० સૂર્યવંશી એક ક્ષત્રિય.

असमद त्रि० કલહ વગરનું, વિરોધશૂન્ય.

असमन त्रि० જૂદા વર્ણનું.

असमनेत्र पु० મહાદેવ.

असमय पु० દુષ્ટ કાળ, અયોગ્ય કાળ.

असमर्थ त्रि० અશક્ત, દુર્બળ.

असमर्थ पु० વ્યાકરણશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ અસંગત અર્થવાળો સમાસ.

असमर्थसमास पु० ઉપરનો અર્થ.

असमलोचन पु० મહાદેવ.

असमबाण पु० કામદેવ.

असमवायिकारण न० ન્યાયમતપ્રસિદ્ધ એક કારણ.

असमवायिन् त्रि० સંબંધરહિત, નહિ મળેલ, ન્યાયમતે સમવાયસંબંધરહિત, અસમવાયિકારણ.

ामवृत्त न० छंदःशास्त्रप्रसिद्ध विषम वृत्त.
ामवृत्त त्रि० अनुपमचरित्रवाळुं.
ामष्ट त्रि० अव्याप्त.
ामसायक पु० कामदेव.
ामस्त त्रि० समग्र नहि ते, संक्षिप्त ાહિ ते, व्याकरणमां कहेल समासरहित, જૂદું જૂદું.
मस्त न० व्याकरणनी रीते समास नहि ાામેલ વિગ્રહવાક્ય.
माति त्रि० अतुल्य, अनुपम.
माधि पु० समाधाननो अभाव, चि-ાની એકાગ્રતાનો અભાવ.
मान त्रि० अतुल, अनुपम, समान नहि ા, વિજાતીય.
मानयानकर्मन् पु० એક પ્રકારની રા-જાઓની સુલેહ.
मापन न० संपूर्तिनो अभाव, समा-પ્તિનો અભાવ.
मापन त्रि० संपूर्तिरहित, समाप्ति ગરનું.
मापित त्रि० समाप्त नहि करेल.
माप्त त्रि० समाप्त नहि ते, असंपूर्ण, ામાપ્તિ વગરનું, સારી રીતે નહિ પ્રાપ્ત रेल.
माप्ति स्त्री० समाप्तिनो अभाव, सारी ીતે નહિ પ્રાપ્તિ.
माप्ति त्रि० समाप्ति वगरनुं, सारी रीते ાહિ પ્રાપ્ત કરેલ.
मावर्त्त पु० ब्रह्मचारी.
मावर्तक पु० ब्रह्मचारी.
मावृत्त पु० ब्रह्मचारी.
मावृत्तक पु० ब्रह्मचारी.
माहार पु० मेळाप नहि ते, असमुदाय, ાારી રીતે નહિ લાવવું.
माहार त्रि० मेळाप वगरनुं, समुदाय-હિત, સારી રીતે નહિ આણેલ.

असमाहित त्रि० समाधि वगरनुं, चित्तनी એકાગ્રતા વગરનું, સારીરીતે નહિ સ્થાપેલ.
असमीक्ष्यकारिन् त्रि० वगर विचार्यु क-રનાર, મૂર્ખ.
असमृद्धि स्त्री० समृद्धिनो अभाव.
असमृद्धि त्रि० समृद्धि वगरनुं.
असम्पत्ति स्त्री० संपत्तिनो अभाव.
असम्पत्ति त्रि० संपत्ति वगरनुं.
असम्पन्न त्रि० उपरनो अर्थ.
असम्पर्क पु० संबंधनो अभाव.
असम्पर्क त्रि० संबंधवगरनुं.
असम्पूर्ण त्रि० संपूर्ण नहि ते, असमाप्त.
असम्पृक्त त्रि० संबंध वगरनुं, नहि जो-ડાયેલ.
असम्प्रज्ञात पु० ज्ञेय–ज्ञान–ज्ञाताना भेद વગરની નિર્વિકલ્પક સમાધિ
असम्प्रज्ञात त्रि० सारी रीते नहि जाणेल.
असम्प्रति अव्य० अयोग्यकाळ, हमणां નહિ તે.
असम्बद्ध न० अर्थ न समजाय तेवुं वाक्य.
असम्बद्ध त्रि० संबंध वगरनुं, असंगत.
असम्बद्धप्रलाप पु० संबंधवगरनुं बोलवुं તે, પ્રયોજન વગરનું કહેવું તે.
असम्बन्ध पु० संबंधनो अभाव, परस्पर અન્વયનો અભાવ.
असम्बन्ध त्रि० संबंधवगरनुं.
असम्बाध त्रि० परस्पर संघर्षरूपी पीडा-રહિત, છૂટું છવાયું, પ્રતિબંધરહિત, હર-કત વગરનું.
असम्बाधा स्त्री० चौद अक्षरना चरणवाळो એક છંદ.
असम्भव पु० संभवनो अभाव, समावेश-નો અભાવ, નહિ હોવું તે.
असम्भववत् त्रि० नहि संभवती वस्तु વગેરે.
असम्भव्य त्रि० उपरना अर्थ.

असम्भावना स्त्री० संભાવનાનો અભાવ.
असम्भावनीय त्रि० નહિ માનવા યોગ્ય વસ્તુ વગેરે.
असम्भूत त्रि० નહિ થયેલ, નહિ ઉત્પન્ન થયેલ.
असम्भूति स्त्री० સંભવનો અભાવ, અસંભવ.
असम्भृत त्रि० યત્ન વિના સિદ્ધ, સારી રીતે નહિ પોષેલ.
असम्भेद पु० મેળાપ-સંસર્ગ નહિ તે, અભેદ.
असम्भेद त्रि० મેળાપવગરનું, સંસર્ગરહિત, અભિન્ન.
असम्भोग पु० સંભોગનો અભાવ, ભોગવટો નહિ તે.
असम्भोग त्रि० સંભોગવગરનું, ભોગવટા વગરનું.
असम्भ्रम पु० સારીરીતે ભ્રાંતિનો અભાવ, ગભરાટ નહિ તે.
असम्भ्रम त्रि० સારીરીતે ભ્રાંતિવગરનું, ગભરાટવગરનું.
असम्मत त्रि० સંમતિવગરનું, અનુમોદન નહિ તે.
असम्मत पु० શત્રુ.
असम्मति स्त्री० સંમતિનો અભાવ.
असम्मति त्रि० સંમતિવગરનું.
असम्मान न० સન્માનનો અભાવ, અપમાન.
असम्मान त्रि० સન્માન વગરનું, અપમાનવાળું.
असम्मित त्रि० અપરિમિત–અમાપ.
असम्मुग्ध त्रि० જેણે સંદેહ નથી કર્યો તે, પંડિતાઇના અભિમાનવગરનું.
असम्मूढ त्रि० અત્યંત મૂઢ નહિ તે, સ્થિર નિશ્ચયવાળું, ભ્રાન્તિરહિત.
असम्मृष्ट त्रि० સાફસૂફ નહિ કરેલ, પરસ્પર સંઘર્ષણરહિત, બાધાવગરનું.
असम्मोह पु० મોહનો અભાવ, ભ્રાંતિનો અભાવ, પ્રમારૂપ યથાર્થ જ્ઞાન.
असम्मोह त्रि० મોહરહિત, ભ્રાંતિરહિત, સ્થિરબુદ્ધિવાળું.
असम्यच् त्रि० સારૂં નહિ તે, અયોગ્ય, અયુક્ત.
असरु पु० એક જાતનું ઝાડ.
असल न० અસ્ત્ર ફેંકવામાં ઉપયોગી કોઈ મંત્ર, લોઢું.
असवर्ण त्रि० સજાતીય નહિ તે, વિજાતીય.
असश्चत् त्रि० ગમનશીલ નહિ તે.
असश्चुत् त्रि० અપ્રતિબદ્ધ.
असस्त् त्रि० પોતાના વ્યાપારમાં જાગ્રત.
असह त्रि० નહિ સહન કરનાર.
असहन पु० શત્રુ.
असहन न० ક્ષમાનો અભાવ.
असहन त्रि० નહિ સહન કરનાર, ક્ષમા વગરનું.
असहाय त्रि० સહાયવગરનું, સહચરરહિત, સંગરહિત.
असहिष्णु त्रि० સહનશીલ નહિ તે.
असह्य त्रि० સહન કરવાને અશકય.
असाक्षात् अव्य० પરોક્ષ, પ્રત્યક્ષ નહિ તે, ઇન્દ્રિયનું અવિષય.
असाक्षात्कार पु० પ્રત્યક્ષ નહિ તે, પરોક્ષ જ્ઞાન.
असाक्षात्कार त्रि० પ્રત્યક્ષનો અવિષય, પ્રત્યક્ષરહિત.
असाक्षिक त्रि० સાક્ષીવગરનું, અધિષ્ઠાતારહિત.
असाक्षिन् त्रि० સાક્ષી નહિ તે.
असाधन न० સાધનનો અભાવ, કારણ નહિ તે.
असाधन त्रि० સાધનરહિત, કારણરહિત.
असाधारण त्रि० સામાન્યધર્મવાળું નહિ તે, અસાધારણ, અતુલ.

असाधारणानैकान्तिक पुं० ન્યાયપ્રસિદ્ધ એક હેત્વાભાસ.

असाधु त्रि० સારૂં નહિ તે. ખરાબ. દુરાચારી, દુષ્ટ.

असाध्वी स्त्री० દુષ્ટા સ્ત્રી, દુરાચારિણી.

असाध्य त्रि० સાધવાને અશક્ય રોગ-શત્રુ વગેરે

असान्तापिक સંતાપને માટે અસમર્થ.

असान्द्र त्रि० ઘાટું નહિ તે. વિરલ.

असामञ्जस्य न० બરાબર નહિ તે, અયોગ્યપણું.

असामञ्जस्य त्रि० અયોગ્ય, નહિ બંધ બેસતું, અઘટિત.

असामर्थ्य न० અસમર્થપણું.

असामयिक त्रि० જેનો સમય પ્રાપ્ત ન થયો હોય તે, સમયવગરનું, કવેળાનું.

असामान्य त्रि० અસામાન્ય, અનુપમ, અતુલ્ય.

असाम्य त्रि० ઉપરના અર્થ.

असाम्प्रतम् अव्य० અયોગ્ય.

असार पुं० એરંડાનું ઝાડ. સાર નહિ તે-તુચ્છતા.

असार न० અગર ચંદન.

असार त्रि० સારવગરનું.

असावधान त्रि० સાવધાન નહિ તે. પ્રમાદી.

असाहाय्य न० સહાયનો અભાવ, મદદ નહિ તે.

असाहाय्य त्रि० સહાય વગરનું, મદદ વગરનું.

असि अव्य० તું.

असि स्त्री० કાશીની જમણી બાજુમાં આવેલી તે નામની એક નદી.

असि पुं० તરવાર, શ્વાસ.

असि त्रि० ફેંકેલ.

असिक न० હોઠ અને હડપચીની વચ્ચેનો ભાગ.

असिक्निका स्त्री० જનાનખાનામાં રહેનારી તરુણ દાસી, તે નામની એક નદી, રાત્રિ, એક જાતની કન્યા.

असिक्नी स्त्री० ઉપરના અર્થ.

असिगण्ड पुं० ગાલમસુરીયું.

असिजीविन त्रि० તરવાર ઉપર જીવનાર.

असित पुं० કાળો રંગ, કૃષ્ણપક્ષ, દેવલ ઋષિ, શનિ.

असित त्रि० કાળું.

असितकार्चिस् पुं० અગ્નિ.

असितगिरि पुं० તે નામનો એક પર્વત-નીલગિરિ.

असितग्रीव पुं० અગ્નિ.

असितनग पुं० નીલગિરિ પર્વત.

असितफल पुं० તે નામનું એક ઝાડ.

असितमृग पुं० કાળો મૃગ.

असिता स्त्री० જનાનખાનામાં રહેનારી જુવાનદાસી, ગળી, તે નામની એક અપ્સરા, યમુના નદી.

असितानन पुं० કાળા મોઢાનો વાંદરો.

असिताश्मशेखर पुं० તે નામનો એક બૌદ્ધ.

असिताम्बुज न० કાળું કમળ.

असितार्चिस् पुं० અગ્નિ.

असितालशेखर पुं० તે નામનો એક બૌદ્ધ.

असितालु पुं० એક જાતનું આલુ.

असिताश्मन पुं० ઇન્દ્રનીલ મણિ-લીલમ.

असितृ त्रि० ફેંકનાર.

असितोत्पल न० કાળું કમળ.

असितोपल पुं० ઇન્દ્રનીલમણિ-લીલમ.

असिदंष्ट्र पुं० મગરમચ્છ.

असिदंष्ट्रक पुं० મગરમચ્છ.

असिद्ध त्रि० અપક્વ, કાચું, નહિ સિદ્ધ થયેલ, અનુમાનથી નહિ મેળવેલ, સિદ્ધિ વગરનું, તૈયાર થયેલ.

असिद्ध पुं० ન્યાયમતે દોષોથી દુષ્ટ હેતુ.

असिद्धि स्त्री० નહિ સિદ્ધિ, નહિ ઉત્પત્તિ,

योग प्रसिद्ध–सिद्धिनो अभाव, न्यायमते हेतुदोष.

असिधारा स्त्री० तरवारनी धार.

असिधाराव्रत न० तरवारनी धार जेवुं दुष्कर व्रत.

असिधाव पु० तरवारने साफ करनार.

असिधावक पु० उपरनो अर्थ.

असिधेनु स्त्री० छरी.

असिधेनुका स्त्री० छरी.

असिपत्र पु० शेलडीनुं झाड, गुंड नामनुं एक झाड, बे धारीतरवार.

असिपत्र न० तरवारनुं म्यान, ते नामनुं एक नरक.

असिपत्रक पु० शेलडीनुं झाड, बे धारी तरवार.

असिपत्रवन न० ते नामनुं एक नरक.

असिपत्रव्रत न० अश्वमेधयज्ञमां करवानुं एक व्रत.

असिपुच्छ पु० शिशुमार नामनुं जळजंतु.

असिपुच्छक पु० उपरनो अर्थ.

असिपुत्रिका स्त्री० छरी.

असिपुत्री स्त्री० छरी.

असिमेद पु० एक जातनो खेर.

असिर त्रि० फेंकनार.

असिलोमन् पु० ते नामनो एक दानव.

असिहत्य त्रि० तरवारथी मारवा योग्य.

असिहेति पु० तरवारथी युद्ध करनार.

असु पु० चित्त, ताप, बुद्धि.

असु पु० ब० पांचे वायु, प्राण.

असु कण्ड्वादि संताप करवो.

असुकर त्रि० सहेलाइथी न थइ शके ते, दुष्कर.

असुक्षण न० अवज्ञा, अनादर.

असुख न० दुःख.

असुख त्रि० दुःखी.

असुखावह त्रि० सुख उपजावनार नहि ते.

असुखिन् त्रि० दुःखी.

असुगम त्रि० सुगम नहि ते, दुर्गम, दुर्बोध.

असुतृप त्रि० ते नामनो एक यमदूत.

असुधारण न० प्राणधारण जीवन.

असुन्दर त्रि० सुंदर नहि ते, कद्रूपुं.

असुन्व त्रि० सोम रस नहि काढनार.

असुभृत् त्रि० प्राणी.

असुमत् त्रि० प्राणी.

असुर पु० सूर्य दैत्य, आकडानुं झाड, राहु, कांसुं, मेघ.

असुरक्ष त्रि० सुखेथी रक्षणकरवाने अशक्य.

असुरराज् पु० प्रह्लादनो पौत्र–बलिराजा, हरकोइ असुरोनो राजा.

असुररिपु पु० विष्णु.

असुरसा स्त्री० एक जातनी तुलसी.

असुरहन् त्रि० असुरोनो नाश करनार.

असुरा स्त्री० रात्रि.

असुराचार्य पु० शुक्राचार्य.

असुरारि पु० विष्णु.

असुरार्य पु० शुक्राचार्य.

असुराधिप पु० असुरराज् जुओ.

असुराध्यक्ष पु० उपर जुओ.

असुराह्व न० कांसुं.

असुरी स्त्री० राइ, असुर जातिनी स्त्री.

असुर्य त्रि० असुरोना हितनुं.

असुष्वि त्रि० सोम रस नहि काढनार.

असुलभ त्रि० दुर्लभ.

असुस् पु० बाण.

असुस्थ त्रि० दुःखे रहेनार, रोगादिकथी घेरायेल, अशांत.

असुहृद् पु० शत्रु.

असू स्त्री० वांझणी स्त्री.

असूक्षण न० अनादर, अवज्ञा, अपमान.

असूर्क्षण न० उपरनो अर्थ.

असूक्ष्म त्रि० सूक्ष्म नहि ते, स्थूल.

असूत त्रि० નહિ જણેલ, નહિ ઉત્પન્ન કરેલ.

असूयक त्रि० બીજાના ગુણોમાં દોષારોપ કરવાના સ્વભાવવાળું.

असूयन न० બીજાના ગુણોમાં દોષારોપ કરવો.

असूया स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

असूयु त्रि० બીજાના ગુણોમાં દોષારોપ કરનાર.

असूर त्रि० સ્તોત્રરહિત.

असूर्त त्रि० નહિ પ્રેરેલ.

असूर्यम्पश्या स्त्री० સૂર્યને પણ નહિ જોનારી રાણી વગેરે.

असृक्कर पु० શરીરમાં રહેલી રસ ધાતુ.

असृक्प पु० રાક્ષસ.

असृग्धरा स्त्री० લોહીને ધારણ કરી રાખનારી-ચામડી.

असृग्धारा स्त्री० ઉપરનો અર્થ, લોહીની ધાર.

असृग्वहा स्त्री० લોહી જેમાં વહે છે તે નાડી.

असृग्विमोक्षण न० શરીરમાંથી બગડેલું કે વધેલું લોહી બહાર કાઢવું તે.

असृज् न० લોહી, મંગળ ગ્રહ, કંકુ, કેસર, તે નામનો એક યોગ.

असृपाटी स्त्री० લોહીની ધાર.

असृष्ट त्रि० નહિ સરજેલ, નહિ પેદા કરેલ, નહિ તજેલ.

असेचनक त्रि० અત્યંત પ્રિયદર્શન, જેના દર્શનથી મન તૃપ્ત ન થાય તે, છાંટયા વગરનું.

असेचनक न० નહિ છાંટવું તે.

असेवन न० સેવા નહિ કરવી તે.

असेवन त्रि० સેવાવગરનું.

असेवा स्त्री० સેવાનો અભાવ.

असेवित त्रि० નહિ સેવેલ.

असेव्य त्रि० સેવાને અયોગ્ય, નહિ સેવવા લાયક.

असौ अव्य० આ, પેલું.

असौकृत्य अव्य० આ-પેલું કરીને.

असौन्दर्य न० સૌંદર્યનો અભાવ.

असौन्दर्य त्रि० સુંદરતારહિત-બેડોળ, કદરૂપું.

असौम्य त्रि० સૌમ્ય નહિ-તે, ઘોર.

असौम्यस्वर त्रि० કાગડા જેવા મંદ સ્વરેવાળું, કઠોર સ્વરવાળું.

असौष्ठव न० સારાપણાનો અભાવ, સુંદરતાનો અભાવ.

असौष्ठव त्रि० સારૂં નહિ તે, ખરાબ, અસુંદર.

अस्कन्न त्रि० નહિ ઝરેલ, નહિ ટપકેલ.

अस्कंभन त्रि० અટકાયત વગરનું, પ્રતિબંધરહિત.

अस्कंभन न० રોકાણ નહિ તે, પ્રતિબંધનો અભાવ.

अस्कृधोयु त्रि० અવિચ્છિન્ન, હ્રસ્વ નહિ તે, લાંબું.

अस्खलित त्रि० સ્ખલના નહિ પામેલ, પોતાના કર્તવ્યથી નહિ ભ્રષ્ટ થયેલ, અપ્રમાદી.

अस्त पु० અસ્તાચલ પર્વત.

अस्त त्रि० ફેંકેલ, સમાપ્ત થયેલ, અસ્ત પામેલ, આથમેલ.

अस्त न० આથમવું, અંત, છેડો નહિ, દેખાવું, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ લગ્નથી સાતમું સ્થાન.

अस्तक पु० નિર્વાણમોક્ષ.

अस्तग त्रि० અસ્ત થયેલ, આથમેલ અદૃશ્ય થયેલ, આથમનાર.

अस्तगत त्रि० ઉપરનો અર્થ.

अस्तगमन न० અસ્ત થવું, આથમવું, અદૃશ્ય થવું.

अस्तगिरि पु० અસ્તાચલ પર્વત.

अस्तब्ध त्रि० સ્તબ્ધ નહિ તે.

अस्तब्धता स्त्री० અસ્તબ્ધપણું.

अस्तब्धत्व न० ઉપરનો અર્થ.

अस्तम् अव्य० નાશ, અદર્શન, આથમવું.

अस्तमती स्त्री० તે નામનું એક ઝાડ—સાલવણ.

अस्तमन न० આથમવું, અદર્શન.

अस्तमय पु० પ્રલય, નાશ, સૂર્ય વગેરેનું અદર્શન.

अस्तमित त्रि० આથમેલ, અદશ્ય થયેલ.

अस्तरण न० નહિ પાથરવું.

अस्ताग पु० ગત ઉત્સર્પિણીમાં ૧૫ મા જૈન તીર્થંકર.

अस्ताघ त्रि० અતિ ગંભીર, ઘણુંજ ઉંડું.

अस्ताचल पु० અસ્તાચલ પર્વત.

अस्ताद्रि पु० ઉપરનો અર્થ.

अस्तावलंबन न० આથમવું.

अस्तावलंबिन् त्रि० આથમનાર.

अस्ति अव्य० સ્થિતિ,હયાતી, સ્થિત, હયાત.

अस्तिकाय पु० જૈનમતપ્રસિદ્ધ વિદ્યામાનતાસ્વરૂપ એક પદાર્થ.

अस्तिक्षीरा स्त्री० બહુ દૂધવાળી ગાય.

अस्तित्व न० હયાતી, વિદ્યમાનતા, હોવાપણું,

अस्तिमत् त्रि० ધનવાન.

अस्तिनास्तिप्रवाद पु० જૈનમતપ્રસિદ્ધ સ્યાદ્વાદ.

अस्तु अव्य० અનુજ્ઞામાં, પીડામાં, તિરસ્કારમાં, અસૂયામાં, પ્રકર્ષમાં, અંગીકારમાં, પ્રશંસામાં, લક્ષણમાં અને અસૂયાપૂર્વક અંગીકારમાં વપરાય છે.

अस्तेन त्रि० ચોર નહિ તે.

अस्तेय न० ચોરી નહિ તે.

अस्तोभ त्रि० નિરર્થક શબ્દરહિત.

अस्त्य न० ઘર.

अस्त्यान न० નિંદા, તર્જના, તિરસ્કાર.

अस्त्यान त्रि० નિંદારહિત, તર્જનારહિત.

अस्त्र न० ફેંકવાનું હથિઆર, ધનુષ, તરવાર વગેરે હથિઆર.

अस्त्रकण्टक पु० બાણ.

अस्त्रकार त्रि० હથિઆર બનાવનાર.

अस्त्रकारक त्रि० ઉપરનો અર્થ.

अस्त्रकारिन् त्रि० अस्त्रकार જુઓ.

अस्त्रग्राम पु० હથિઆરોનો સમૂહ.

अस्त्रचिकित्सक पु० વાઢકાપ કરનાર વૈદ્ય—ઓપરેશન કરનાર.

अस्त्रचिकित्सा स्त्री० વાઢકાપીયું વૈદું—ઓપરેશન.

अस्त्रजित् पु० એક જાતનું ઝાડ.

अस्त्रजीव पु० સીપાઇ, યોદ્ધો.

अस्त्रजीविन् पु० ઉપરનો અર્થ.

अस्त्रधारक त्रि० હથિઆર ધારણ કરનાર.

अस्त्रधारिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.

अस्त्रमन्त्र पु० હથિઆર વાપરવામાં ઉપયોગી મંત્ર, તંત્રપ્રસિદ્ધ 'फट्' એ મંત્ર.

अस्त्रमार्ज्ज पु० શસ્ત્રો તીક્ષ્ણ કરનાર.

अस्त्रमार्ज्जक पु० ઉપરનો અર્થ.

अस्त्रयुद्ध न० અસ્ત્રોવડે યુદ્ધ.

अस्त्रविद् त्रि० હથિઆર વાપરી જાણનાર.

अस्त्रविद्या स्त्री० હથિઆર કેવી રીતે વાપરવું તે જણાવનાર વિદ્યા, અસ્ત્રશાસ્ત્ર.

अस्त्रवेद पु० અસ્ત્રો કેવી રીતે વાપરવાં તે જણાવનાર શાસ્ત્ર.

अस्त्रशास्त्र न० ઉપરનો અર્થ.

अस्त्रसायक पु० નારાચ નામનું લોખંડી અસ્ત્ર, હરકોઇ લોખંડી બાણ.

अस्त्रहीन त्रि० અસ્ત્રો વિનાનું, શસ્ત્રોના વ્યાપારવગરનું વાણીનુંજ યુદ્ધ વગેરે.

अस्त्रागार न० હથિઆરો રાખવાનું ઘર—આયુધશાળા.

अस्त्राघात पु० હથિઆરવડે પ્રહાર.

अस्त्राहत त्रि० હથિઆરથી મારેલ, હથિઆરથી ઘાયલ થયેલ.

अस्त्रिन् त्रि० ધનુર્ધારિ, હથિઆર ધારણ કરનાર.

अस्त्रीक त्रि० સ્ત્રીવગરનું.

अस्थाग त्रि० ઘણુંજ ઉંડું.
अस्थाघ त्रि० ઘણુંજ ઉંડું.
अस्थान न० હલકું સ્થાન, અયોગ્ય સ્થાન.
अस्थाने अव्य० અયોગ્ય.
अस्थाय न० ઘણુંજ ઉંડું.
अस्थायिन् त्रि० સ્થાયી નહિ તે, ચંચળ.
अस्थार न० ઘણુંજ ઉંડું.
अस्थावर त्रि० સ્થાવર નહિ તે, જંગમ.
अस्थि न० હાડકું.
अस्थिक न० હાડકું.
अस्थिकुण्ड न० હાડકાંથી ભરેલ નરકનો કુંડ.
अस्थिकृत् पु० મેદ ધાતુ—ચરબી.
अस्थिच्छलित न० તે નામનું એક રોગ-નિદાન.
अस्थिज पु० અસ્થિ ધાતુથી ઉત્પન્ન થનાર મજ્જા ધાતુ.
अस्थिति स्त्री० સ્થિતિનો અભાવ, અસ્થિરતા, નિર્મર્યાદપણું.
अस्थिति त्रि० સ્થિરતાવગરનું, ચંચળ, નિર્મર્યાદ.
अस्थितुण्ड पु० પક્ષી.
अस्थिधन्वन् पु० શિવ—મહાદેવ.
अस्थिपञ्जर पु० હાડપિંજર.
अस्थिप्रक्षेप पु० મરેલાનાં હાડકાં ગંગાજળ વગેરેમાં વિધિપૂર્વક નાંખવાં તે.
अस्थिभक्ष पु० હાડકાં ખાનારૂં એક પક્ષી, કુતરો.
अस्थिभङ्ग पु० હાડકાંનું ભાંગવું.
अस्थिभुज् पु० अस्थिभक्ष જુઓ.
अस्थिमत् त्रि० હાડકાંવાળું હરકોઈ પ્રાણી.
अस्थिमय त्रि० હાડકાંનું બનાવેલ હથિઆર વગેરે.
अस्थिमाला स्त्री० હાડકાંની માળા, હાડકાંની પંક્તિ.
अस्थिमालिन् पु० શિવ—મહાદેવ.
अस्थियुज् पु० એક જાતનું ઝાડ.

अस्थिर त्रि० સ્થિર નહિ તે, ચંચળ.
अस्थिरता त्रि० અસ્થિરપણું.
अस्थिरत्व न० અસ્થિરપણું.
अस्थिरमति त्रि० અસ્થિર બુદ્ધિવાળું.
अस्थिरविभूति स्त्री० અસ્થિર ઐશ્વર્ય.
अस्थिविग्रह पु० શિવનો અનુચર ભૃંગરીટ.
अस्थिविग्रह त्रि० ગળી જઈને કેવળ હાડકાંરૂપ થયેલા શરીરવાળું.
अस्थिशृंखला स्त्री० એક જાતનું ઝાડ.
अस्थिशेष त्रि० માત્ર હાડકાંજ બાકી રહેલ—અતિ દુર્બળ.
अस्थिसंहार पु० તે નામનું એક ઝાડ.
अस्थिसंहारी स्त्री० એક જાતનું ઝાડ.
अस्थिसंहारिका स्त्री० એક જાતનું ઝાડ.
अस्थिसंचय पु० ગંગાજળમાં નાખવા માટે મરેલાનાં હાડકાંનો સંગ્રહ.
अस्थिसंचयन न० ઉપરનો અર્થ.
अस्थिसंभव पु० હાડકામાંથી ઉત્પન્ન થનાર મજ્જા ધાતુ.
अस्थिसार पु० ઉપરનો અર્થ.
अस्थिसार त्रि० લોહી અને માંસરહિત દેહવાળું.
अस्थिस्नेह पु० अस्थिसंभव જુઓ.
अस्थिस्नेहसञ्ज्ञक पु० શરીર મજ્જા ધાતુ.
अस्थूरि पु० ઘણા ઘોડાઓથી જોડેલ રથ.
अस्थैर्य न० સ્થિરતાનો અભાવ, ચંચળતા.
अस्थैर्य त्रि० સ્થિરતાવગરનું, ચંચળ.
अस्नायिर त्रि० નસોવગરનું, સ્થૂલશરીર વગરનું.
अस्निग्धदारु न० એક જાતનું દેવદાર વૃક્ષ.
अस्नेह पु० સ્નેહનો અભાવ, તેલનો અભાવ.
अस्नेह त्रि० સ્નેહ વગરનું, તેલ વગરનું.
अस्पन्दन न० હાલવું ચાલવું નહિ તે, કોઈ જાતની ક્રિયાનો અભાવ.
अस्पन्दन त्रि० કોઈ જાતની ક્રિયાવગરનું.
अस्पर्श पु० સ્પર્શનો અભાવ, નહિ અડકવું તે.

अस्पर्श त्रि० સ્પર્શરહિત.
अस्पर्शन न० સ્પર્શનો અભાવ.
अस्पर्शनीय त्रि० નહિ સ્પર્શ કરવા યોગ્ય.
अस्पर्शयोग पु० જેમાં કોઇ વિષયનો ભાસ હોતો નથી તે નિર્વિકલ્પક જ્ઞાન.
अस्पष्ट त्रि० સ્પષ્ટ નહિ તે.
अस्पृश्य त्रि० સ્પર્શ કરવાને અયોગ્ય.
अस्पृह त्रि० સ્પૃહાવગરનું, નિઃસ્પૃહ.
अस्पृहा त्रि० સ્પૃહાનો અભાવ.
अस्फुट त्रि० સ્ફુટ નહિ તે, અસ્પષ્ટ.
अस्फुटवाच् ચોખ્ખું-સ્પષ્ટ નહિ બોલનાર.
अस्मद् त्रि० હું,પ્રત્યગાત્મા, દેહાભિમાની જીવ.
अस्मत्रा अव्य० અમારામાં, અમારાવિષે.
अस्मदीय त्रि० અમારું, અમારા સંબંધી.
अस्मद्यञ्च् त्रि० અમારી સામેનું.
अस्मद्विध त्रि० અમારા જેવું.
अस्मन्न पु० ચુલો.
अस्मयु त्रि० પોતે અમને ઇચ્છનાર.
अस्मरण न० સ્મરણનો અભાવ.
अस्मरणीय त्रि० સ્મરણ કરવાને અયોગ્ય, નહિ સંભારવા લાયક.
अस्माक त्रि० અમારૂં, અમારા સંબંધી.
अस्मि अव्य० હું.
अस्मिता स्त्री० હું એ પ્રમાણે અથવા મારૂં એ પ્રમાણેનું અભિમાન.
अस्मृति स्त्री० સ્મરણનો અભાવ.
अस्यवामीय न० 'अस्य, वामा' એવા શબ્દ જેમાં આવે છે એવું એક સૂક્ત.
अस्यहत्य पु० તરવારથી નહિ હણવાયોગ્ય.
अस्यहेति पु० જેને તરવારનું સાધન નથી તે યોદ્ધો.
अस्युद्यत त्रि० જેણે તરવાર ઉગામી હોય તે.
अस्र पु० ખુણો, કેશ-માથાના વાળ.
अस्र न० આંસુ, લોહી.
अस्रकंठ पु० બાણ.
अस्रखदिर पु० એક જાતનો ખેર.
अस्रज न० માંસ.
अस्रप पु० રાક્ષસ, મૂલ નક્ષત્ર.
अस्रपत्रक पु० ભીંડાનું ઝાડ.
अस्रपा पु० રાક્ષસ, મૂલ નક્ષત્ર.
अस्रपा स्त्री० જળો.
अस्रफला स्त्री० એક જાતનું ઝાડ-સલ્લકી વૃક્ષ.
अस्रफली स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
अस्रमातृका स्त्री० શરીરમાંની રસ ધાતુ.
अस्ररोधिनी स्त्री० રીસામણીનો વેલો.
अस्रवत् त्रि० નહિ ઝરતું, નહિ ટપકતું, નહિ સ્રવતું.
अस्रविन्दुच्छदा स्त्री० એક જાતનું ઝાડ.
अस्रार्जक पु० ધોળી તુલસી, શરીરમાંની રસધાતુ.
अस्रार्जक त्रि० લોહી ઉત્પન્ન કરનાર હરકોઇ પદાર્થ.
अस्रि स्त्री० ખુણો.
अस्रिध् त्रि० નહિ ઝરનાર, નહિ સ્રવનાર, નહિ ટપકનાર.
अस्रु न० આંસુ.
अस्रेमन् त्रि० વખાણવા યોગ્ય, ક્ષયરહિત.
अस्व त्रि० નિર્ધન, પોતાનું નહિ તે-પારકું.
अस्वक त्रि० ઉપરના અર્થ.
अस्वच्छ त्रि० સ્વચ્છ-નિર્મળ નહિ તે.
अस्वच्छन्द त्रि० સ્વચ્છંદ નહિ તે, અસ્વતંત્ર, પરાધીન.
अस्वजाति त्रि० પોતાની જાતિનું નહિ તે, પરજાતિનું, વિજાતીય.
अस्वतंत्र त्रि० સ્વાધીન નહિ તે, સ્વતંત્ર નહિ તે, પરાધીન.
अस्वन्त न० ચૂલ, ભઠ્ઠી.
अस्वन्त त्रि० ખરાબ પરિણામવાળું.
अस्वन्त पु० મરણ.
अस्वप्न पु० દેવ.
अस्वप्न त्रि० નિદ્રારહિત.

अस्वर पु० मंद स्वर, खराब स्वर.

अस्वर पु० स्वरवर्णरहित-व्यंजन, ઉદાત્ત વગેરે સ્વર વગરનું લૌકિક ઉચ્ચારણ.

अस्वर त्रि० મંદ સ્વરવાળું, ખરાબ સ્વરવાળું.

अस्वरूप त्रि० સમાન સ્વભાવરહિત.

अस्वर्ग्य त्रि० સ્વર્ગનું અસાધન, સ્વર્ગને માટે અહિતકારી.

अस्वश्लाघाम्यनिग्विता स्त्री० તે નામનો વાણીનો એક ગુણ.

अस्वस्थ त्रि० પોતાના મૂળ સ્વભાવમાં સ્થિતિ નહિ કરનાર, રોગ વગેરેથી ઘેરાયેલ, સ્વસ્થ નહિ તે.

अस्वाच्छंद्य न० સ્વચ્છંદપણું નહિ તે-પરાધીનતા.

अस्वाच्छंद्य त्रि० સ્વચ્છંદ નહિ તે, પરાધીન.

अस्वातंत्र्य न० સ્વતંત્રતા નહિ તે-પરાધીનતા.

अस्वातंत्र्य त्रि० સ્વતંત્ર નહિ તે, પરાધીન.

अस्वादु त्रि० સ્વાદિષ્ટ નહિ તે, સ્વાદ વગરનું.

अस्वादुकण्टक पु० ગોખરનું ઝાડ.

अस्वाध्याय त्रि० વેદાધ્યયનરહિત.

अस्वाध्याय पु० અધ્યયનને માટે નિષેધેલ કાળ-અષ્ટમી-વગેરે.

अस्वाध्याय न० નહિ અધ્યયન કરવા યોગ્ય નાસ્તિકશાસ્ત્ર વગેરે.

अस्वामिक त्रि० સ્વામી વગરનું, જેનો કોઈ ધણી નથી તે ખજાનો વગેરે.

अस्वामिकृत त्रि० ન ધણીએ કરેલ વેચાણ વગેરે.

अस्वामिन् त्रि० સ્વામી વગરનું.

अस्वामिविक्रय पु० ન ધણીએ કરેલ વેચાણ વગેરે, તે વિષયનો એક વ્યવહાર.

अस्वाम्य न० સ્વામીત્વનો અભાવ, પોતાના પણાનો અભાવ.

अस्वाम्य त्रि० પોતાની માલીકીનું નહિ તે.

अस्वावेश त्रि० પોતાના સ્થાનમાં અથવા પોતાના સ્વભાવમાં નહિ રહેલ.

अस्वास्थ्य न० સ્વસ્થપણાનો અભાવ, રોગ વગેરેથી બેચેની.

अस्वास्थ्य त्रि० સ્વસ્થપણાથી રહિત, રોગ વગેરેથી બેચેન.

अस्वीकार पु० સ્વીકારનો અભાવ.

अस्वीकार त्रि० સ્વીકારવગરનું.

अस्वीकृत त्रि० નહિ સ્વીકારેલ, નહિ ગ્રહણ કરેલ.

अस्वैरिन् त्रि० સ્વાધીન નહિ તે, પરાધીન, અસ્વતંત્ર.

अंह् भ्वा० आ० स० सेट् જવું.

अंह् चु० उभ० अक० सेट् દીપવું, પ્રકાશવું.

अह् स्वादि० प० स० सेट् વ્યાપવું.

अह अव्य० પ્રશંસામાં, નિંદામાં, તિરસ્કારમાં, વિયોગમાં, શિક્ષા કરવી એવા અર્થમાં, આચારનો અતિશય એવા અર્થમાં અને પૂજવું એવા અર્થમાં વપરાય છે.

अहंयु त्रि० અભિમાની, ગર્વિષ્ઠ.

अहंश्रेयस् त्रि० 'હુંજ શ્રેષ્ઠ છું'એવા પ્રકારના નિર્ણય પ્રયોજનવાળું.

अहःकर पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

अहस्कर पु० ઉપરના અર્થ.

अहःपति पु० अहःकर જુઓ.

अहर्पति पु० अहःकर જુઓ.

अहःशेष पु० દિવસનો અંત, સાયંકાળ.

अहश्शेष पु० ઉપરનો અર્થ.

अहङ्कार पु० અહંકાર, અભિમાન, ગર્વ.

अहङ्कारवत् त्रि० અહંકારવાળું, અભિમાની, ગર્વિષ્ઠ.

अहङ्कारिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.

अहङ्कृत त्रि० જેણે અહંકાર કર્યો હોય તે, જેણે ગર્વ કર્યો હોય તે.

अहङ्कृति स्त्री० अहङ्कार જુઓ.

अहत न० એકાદ વખત ધોયેલું નવું ધોળું કિનારીવાળું વસ્ત્ર.

अहत त्रि० નહિ હણેલ, બીજાથી નહિ નાશ પમાડેલ.

अहति स्त्री० હણવું નહિ તે, વિનાશનો અભાવ.

अहन् न० દિવસ, વિષ્ણુ, દિવસનો અભિમાની દેવ, રાત્રિ.

अहननीय त्रि० નહિ હણવા યોગ્ય, નહિ નાશ કરવા યોગ્ય.

अहना स्त्री० ઉષા, પરોઢ.

अहन्ता स्त्री० હુંપણુ, હુંપદ, મમતા.

अहम् अव्य० અહંકાર, ગર્વ, હું.

अहमहमिका स्त्री० પરસ્પર અહંકાર, હું જ પહેલો જાઉં એમ પરસ્પર કહેવું તે.

अहम्पूर्विका स्त्री० હું પહેલો–હું પહેલો એમ લડવૈયા વગેરેનું ઉત્સાહ ભરેલું વચન.

अहम्प्रत्यय पु० હું છું–આ મારૂં છે–એવા પ્રકારનું જ્ઞાન.

अहम्भद्र त्रि० अहंश्रेयस् જુઓ.

अहम्मति स्त्री० અવિદ્યા, અજ્ઞાન.

अहर त्रि० નહિ હરણ કરનાર.

अहर पु० ગણિતમાં કહેલ શુદ્ધ રાશિ, તે નામનો એક અસુર.

अहरणीय त्रि० નહિ હરણ કરવા યોગ્ય.

अहरादि पु० પ્રભાત, પ્રાતઃકાળ.

अहर्गण पु० દિવસોનો સમુદાય.

अहर्जर पु० વર્ષ.

अहर्दिव न० દરરોજ, હમેશ.

अहर्दिव त्रि० દરરોજનું, હમેશનું.

अहर्नाथ पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

अहर्निश न० રાતદિવસ.

अहर्पति पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

अहर्बांधव पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

अहर्भाज् स्त्री० કોઈ એક ઇષ્ટિકા.

अहर्मणि पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

अहर्मुख न० પ્રભાત, પ્રાતઃકાળ.

अहर्लोक पु० કોઇ એક ઇષ્ટિકા.

अहर्विद् पु० એક દિવસમાં સાધ્ય અગ્નિષ્ટોમ યજ્ઞને જાણનાર.

अहल्य त्रि० હળથી નહિ ખેડવા યોગ્ય ખેતર વગેરે.

अहल्य पु० તે નામનો એક દેશ.

अहल्या स्त्री० ગૌતમ ઋષિની સ્ત્રી, તે નામની એક અપ્સરા.

अहल्याजार पु० ઇન્દ્ર.

अहल्यानन्दन पु० અહલ્યાનો પુત્ર શતાનંદ ઋષિ.

अहल्याह्रद पु० ગૌતમના આશ્રમમાં આવેલ તે નામનું એક તીર્થ.

अहल्लिक पु० પ્રેત.

अहस्कर पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

अहस्त त्रि० હાથ વગરનું પ્રાણી.

अहस्पति पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

अहह अव्य० સંબોધનમાં, આશ્ચર્યમાં ખેદમાં, કલેશમાં અને પ્રકર્ષમાં વપરાય છે.

अहहा अव्य० ઉપરનો શબ્દ જુઓ.

अहार्य पु० પર્વત.

अहार्य त्रि० હરણ કરવાને અશક્ય, ભેદવાને–તોડવાને અશક્ય.

अहि पु० સર્પ, સૂર્ય, રાહુ, મુસાફર, વૃત્રાસુર, ખળ, દુષ્ટ, ઠગ, અશ્લેષા નક્ષત્ર, સીસું.

अहि त्रि० હણનાર, વ્યાપ્ત થનાર, વ્યાપક, વ્યાપેલ.

अहि न० પાણી.

अहि स्त्री० द्विव० આકાશ અને પૃથ્વી.

अहि स्त्री० પૃથ્વી, ગાય.

अहिंस त्रि० હિંસા નહિ કરનાર, હિંસારહિત.

अहिंसक त्रि० ઉપરના અર્થ.

अहिंसा स्त्री० મન વચન કે કાયાથી પ્રાણીને પીડા નહિ કરવી તે, પ્રાણીપીડાથી દૂર

રહેવું તે,અશાસ્ત્રીય પ્રાણી પીડાનો અભાવ.
अहिंसान ત્રિ૦ હિંસાશીલ નહિ તે.
अहिंस्र ત્રિ૦ અહિંસક, હિંસાશીલ નહિ તે.
अहिंज પુ૦ એક જાતનું ઝાડ.
अहिक પુ૦ ધ્રુવ નક્ષત્ર.
अहिका સ્ત્રી૦ શીમળાનું ઝાડ.
अहिकान्त પુ૦ વાયુ.
अहिकोश પુ૦ સર્પની કાંચળી.
अहिक्षेत्र પુ૦ પૂર્વમાં આવેલો એક દેશ.
अहिगण પુ૦ સર્પોનો સમૂહ.
अहिच्छत्र પુ૦ મેઢા શીંગનું ઝાડ, તે નામનો એક દેશ.
अहिच्छत्रा સ્ત્રી૦ તે નામનું એક શહેર.
अहिजित् પુ૦ કૃષ્ણ, ઇન્દ્ર
अहिजिह्वा સ્ત્રી૦ એક જાતનો વેલો.
अहिण्डुका સ્ત્રી૦ એક જાતનો કીડો.
अहित પુ૦ શત્રુ.
अहित ત્રિ૦ હિતકારી નહિ તે, અપથ્ય કુપથ્ય.
अहितुण्डिक પુ૦ મદારી, સર્પ પકડનાર, સર્પ સાથે ખેલનાર.
अहिद्विष् પુ૦ ગરૂડ, મોર, નોળીયો, ઇન્દ્ર, વિષ્ણુ.
अहिद्विष પુ૦ ઉપરના અર્થ.
अहिनकुलता સ્ત્રી૦ નીચેનો અર્થ.
अहिनकुलिका સ્ત્રી૦ સર્પ અને નોળીયા વચ્ચે સ્વભાવસિદ્ધ વૈર.
अहिनाथ પુ૦ વાસુકિ નાગ.
अहिनिर्मोक પુ૦ સર્પની કાંચળી.
अहिनिर्लयणी સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.
अहिपताक પુ૦ એક જાતનો સર્પ.
अहिपति પુ૦ વાસુકિ નાગ.
अहिपुत्रक પુ૦ એક જાતની હોડી.
अहिपूतन ન૦ એક જાતનો ક્ષુદ્ર રોગ,
अहिफेन પુ૦ અફીણ, સર્પની લાળ
अहिबुध्न પુ૦ એક રૂદ્રદેવ, ઉત્તરાભાદ્રપદ નક્ષત્ર, એક જાતનું મુહૂર્ત.
अहिब्रध्न પુ૦ તે નામે એક રૂદ્ર.
अहिब्रध्नदेवता સ્ત્રી૦ ઉત્તરાભાદ્રપદ નક્ષત્ર.
अहिभय ન૦ રાજાઓને પોતાના પક્ષથી ઉત્પન્ન થયેલ ભય, સર્પનો ભય.
अहिभयदा સ્ત્રી૦ ભોંય આંબળી.
अहिभानु પુ૦ વાયુ.
अहिभुज् પુ૦ ગરૂડ, મોર, નોળીયું.
अहिभृत् પુ૦ મહાદેવ.
अहिम પુ૦ ઉષ્ણ સ્પર્શ.
अहिम ત્રિ૦ ઉષ્ણ સ્પર્શવાળું.
अहिमकर પુ૦ નીચેનો શબ્દ જુઓ.
अहिमद्युति પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
अहिमन्यु ત્રિ૦ સર્પના જેવું ક્રોધી, હણવાના સ્વભાવવાળું, વિનાશક.
अहिमन्यु પુ૦ સર્પનો ક્રોધ.
अहिमर्दनी સ્ત્રી૦ તે નામનો એક વેલો.
अहिमरोचिस् પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
अहिमाय ત્રિ૦ વૃત્રાસુર વગેરે.
अहिमार પુ૦ એક જાતનું ઝાડ, ગરૂડ, મોર, ઇન્દ્ર.
अहिमेद પુ૦ એક જાતનું ઝાડ.
अहिमेदक પુ૦ ઉપરનો અર્થ.
अहिरिपु પુ૦ ગરૂડ, મોર, નોળીયો, કૃષ્ણ, ઇન્દ્ર.
अहिर्बुध्न પુ૦ अहिबुध्न જુઓ.
अहिर्बुध्नदेवता સ્ત્રી૦ ઉત્તરાભાદ્રપદ નક્ષત્ર.
अहिलता સ્ત્રી૦ નાગરવેલ.
अहिविद्विष् પુ૦ अहिरिपु જુઓ.
अहिवुध्न પુ૦ अहिबुध्न જુઓ,
अहिशुष्म ત્રિ૦ વ્યાપક, બળવાળું.
अहिसक्थ ત્રિ૦ સર્પ જેવી લાંબી સાથળવાળું.
अहिसक्थ પુ૦ તે નામનો એક દેશ.
अहिहन्य ન૦ વૃત્રાસુરવધ.

अहिहत्या स्त्री० સર્પની હત્યા, સર્પને મારી નાખવો તે.

अहिहन् पु० ગરૂડ, ઇન્દ્ર, મોર.

अहीन पु० દિવસોના સમુદાયથી સાધ્ય દ્વિરાત્ર વગેરે યાગ, સર્પોનો રાજા વાસુકિ.

अहीन त्रि० ઓછું નહિ તે, હીણું નહિ તે.

अहीनगु पु० તે નામનો સૂર્યવંશી રાજા.

अहीनवादिन् त्रि० હીન નહિ એવો ધર્મશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ વાદી.

अहीमती स्त्री० તે નામની એક નદી.

अहीर पु० રબારી, ભરવાડ, આયરની જાત.

अहीरणादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.

अहीरणि पु० બે મોઢાવાળો સર્પ.

अहीश्रुव पु० શત્રુ.

अहु त्रि० વ્યાપક.

अहुत त्रि० નહિ હોમેલ.

अहुत पु० ધર્મનું સાધન છતાં હોમરહિત એવો વેદપાઠ.

अहूत त्रि० નહિ બોલાવેલ.

अहृणान त्रि० ક્રોધી નહિ તે-અક્રોધી.

अहे अव्य० નિંદામાં, તિરસ્કારમાં, વિયોગમાં વપરાય છે.

अहेड त्रि० અવજ્ઞાશૂન્ય, અપમાનરહિત.

अहेडमान त्रि० આદર સત્કાર પામતું, અવજ્ઞારહિત.

अहेतु पु० હેતુનો અભાવ કારણનો અભાવ.

अहेतु त्रि० હેતુશૂન્ય, કારણવગરનું.

अहेरु पु० શતમૂલી નામની વનસ્પતિ.

अहेतुक त्रि० હેતુથી નહિ પ્રાપ્ત થયેલ, કારણ વિનાનું.

अहो अव्य० શોકમાં, ધિક્કાર એવા અર્થમાં, ખેદમાં, દયામાં, સંબોધનમાં, આશ્ચર્યમાં, પ્રશંસામાં, વિતર્કમાં અને અસૂયામાં વપરાય છે.

अहोरथन्तर न० દિવસે ગાવાયોગ્ય સામવેદનો એક ભાગ.

अहोरात्र पु० દિવસ અને રાત.

अहोरूप न० દિવસરૂપ.

अहोवत अव्य० ખેદમાં, સંબોધનમાં અને અનુકંપામાં વપરાય છે.

अह्नाय अव्य એકદમ, જલદી, તુરત.

अह्नर्षु त्रि० શત્રુ સામે જનાર.

अह्रय त्रि० નિર્લજ્જ, બેશરમ.

अह्रयाण त्रि० ઉપરના અર્થ.

अह्रि पु० કવિ.

अह्रुत त्रि० અકુટિલ, સરળ, નિષ્કપટી,

अह्रीक पु० દિગંબરી સાધુ.

अह्रीक त्रि० નિર્લજ્જ, શરમવગરનું.

अह्ल त्रि० વિહ્વળ નહિ તે.

अह्ला स्त्री० ભીલામું.

आ.

आ સ્વરો પૈકી બીજો દીર્ઘસ્વર.

आ પુ૦ વાક્યમાં, સ્મરણમાં, અનુકંપામાં સમુચ્ચયમાં, અંગીકારમાં, થોડું એવા અર્થમાં, ક્રિયાપદના યોગમાં, સીમામાં તથા વ્યાપ્તિમાં વપરાય છે.

आ પુ૦ શિવ, બ્રહ્મા.

आ અવ્ય૦ કોપદર્શક અવ્યય.

आः અવ્ય૦ ઉપરનો અર્થ.

आंकन પુ૦ તે નામનો એક ઋષિ.

आकम्प પુ૦ લગાર કંપ.

अकम्पन ન૦ ઉપરનો અર્થ.

आकम्पन ત્રિ૦ લગાર કંપેલ, લગાર કંપવાના સ્વભાવવાળું, લગાર કંપાવનાર.

आकम्पन ન૦ લગાર કંપાવવું-હલાવવું.

आकम्पित ન૦ ઉપરનો અર્થ.

आकम्पित ત્રિ૦ લગાર કંપેલ, લગાર કંપાવેલ.

आकत्य ન૦ અસ્વચ્છકારીપણું.

आकम्प ત્રિ૦ લગાર કંપવાના સ્વભાવવાળું.

आकर પુ૦ સમૂહ, ખાણ, રત્ન વગેરેની ઉત્પત્તિનું સ્થાન, શ્રેષ્ઠ.

आकरज ત્રિ૦ ખાણમાં પેદા થનાર.

आकरिक ત્રિ૦ સોના વગેરેની ખાણ ઉપર રાજાએ નીમેલ અધિકારી વગેરે.

आकरिन् ત્રિ૦ ઉત્તમ ખાણમાં પેદા થનાર.

आकर्ण અવ્ય૦ કાનસુધી

आकर्णन ન૦ સાંભળવું.

आकर्ष પુ૦ પાસો, પાસો ખેલવાનું પાટીયું, જુગાર, ઈન્દ્રિય, ધનુર્ધારીનો ધનુષનો અભ્યાસ, ખેંચવું, તાણવું, કસોટીનો પત્થર, અંકુશના આકારનો લાકડાનો આંકડો.

आकर्ष ત્રિ૦ ખેંચનાર, તાણનાર.

आकर्षक ત્રિ૦ ખેંચનાર, તાણનાર, ખેંચવામાં નીમેલ.

आकर्षक પુ૦ લોહ ચુંબક.

आकर्षण ન૦ ખેંચવું, તાણવું.

आकर्षणी સ્ત્રી૦ ફૂલ વગેરે ઉતારવાની એક જાતની આંકડી, એક જાતની મુદ્રા.

आकर्षादि ત્રિ૦ પાણિનીય વ્યાકરણ પ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ,

आकर्षिक ત્રિ૦ પાસો વગેરે લઈ ફરનાર, જુગારી વગેરે.

आकर्षिन् ત્રિ૦ ખેંચનાર, દૂરસુધી જનાર ગંધ.

आकलन ન૦ આકાંક્ષા, ગ્રહણ કરવું, પકડવું, સંગ્રહ કરવો, ગણવું, અનુસંધાન કરવું, સાંભળવું.

आकलित ત્રિ૦ અનુસરેલ, ગુંથેલ, ગ્રહણ કરેલ, ગણેલ, સાંભળેલ.

आकल्प પુ૦ વેશરચના, આભૂષણ.

आकल्प અવ્ય૦ કલ્પસુધી.

आकल्पक પુ૦ મોહ, હર્ષ, ગુદા, અંધારું, ઉત્કંઠા.

आकष પુ૦ કસોટી કરવાનો પત્થર.

आकषक ત્રિ૦ કસોટી કરવામાં નીમેલ, કસ કરનાર.

आकषिक ત્રિ૦ ઉપરનો અર્થ.

आकस्मिक ત્રિ૦ અકસ્માત થનાર-હોનાર.

आकांक्षन् ત્રિ૦ આકાંક્ષા કરતું, ઇચ્છતું, ચાહતું.

आकांक्षणीय ત્રિ૦ આકાંક્ષા કરવા યોગ્ય, ઇચ્છવા યોગ્ય.

आकांक्षा સ્ત્રી૦ અભિલાષ, ઇચ્છા, ચાહના.

आकांक्षित ત્રિ૦ ઇચ્છેલ, ચાહેલ.

आकांक्षिन् ત્રિ૦ આકાંક્ષા કરનાર, ઇચ્છનાર, ચાહનાર.

आकाय પુ૦ એકઠો કરેલો અગ્નિ, નિવાસ, રહેઠાણ.

आकार पु० આકાર, આકૃતિ, મૂર્તિ, હૃદયના અભિપ્રાયને જણાવનારી દેહચેષ્ટા, લક્ષણ, ચેષ્ટા, ઇસારો.

आकारगुप्ति स्त्री० હૃદયમાં રહેલા ભાવને ગુપ્ત રાખવો તે.

आकारगोपन न० ઉપરનો અર્થ.

आकारण न० બોલાવવું.

आकारणा स्त्री० બોલાવવું.

आकारवत् त्रि० આકારવાળું.

आकारित त्रि० બોલાવેલ.

आकाल अव्य० કાળસુધી, કાળપર્યન્ત.

आकालिक त्रि० અસમયે—અયોગ્ય સમયે ઉત્પન્ન થયેલી કોઈ વસ્તુ, એકદમ વિનાશ પામનાર, પૂર્વદિવસે જે સમયે ઉત્પત્તિ હોય બીજે દિવસે તેજ સમયસુધી વ્યાપકકાળ.

आकालिकप्रलय पु० તે નામે એક પ્રલય.

आकालिकी स्त्री० વીજળી.

आकाश पु० न० આકાશ, પોલાણ.

आकाशकल्प पु० પરબ્રહ્મ.

आकाशग त्रि० આકાશમાં ગતિ કરનાર.

आकाशगङ्गा स्त्री० આકાશગંગા.

आकाशगा स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

आकाशजननी स्त्री० કિલ્લા વગેરેમાં રાખેલી નાની બારી.

आकाशदीप पु० જ્યારે સૂર્ય તુલા સંક્રાંતિમાં હોય ત્યારે સાયંકાળે ઉચ્ચ સ્થાને રખાતો દીવો.

आकाशप्रदीप पु० ઉપરનો અર્થ.

आकाशभाषित न० આકાશવાણી.

आकाशमण्डल न० આકાશમંડલ.

आकाशमय पु० આકાશમય—આત્મા.

आकाशमांसी स्त्री० નાની જટામાંસી વનસ્પતિ.

आकाशमूली स्त्री० જેનાં મૂળ અદ્ધર હોય છે તેવી એક વનસ્પતિ.

आकाशयान न० વિમાન.

आकाशरक्षिन् पु० દેવડીનો પેહેરેગીર.

आकाशवचन न० આકાશવાણી, નાટકમાં પડદાની અંદર બોલાતું વાક્ય.

आकाशवत् त्रि० આકાશમાં ગતિ કરનાર.

आकाशवर्त्मन् न० આકાશરૂપ માર્ગ.

आकाशवल्ली स्त्री० અમરવેલ.

आकाशवाणी स्त्री० આકાશવાણી.

आकाशसलिल न० આકાશમાંથી પડેલ પાણી.

आकाशस्फटिक पु० વરસાદનો કરો.

आकाशास्तिकाय पु० જૈનમતસિદ્ધ જીવભિન્ન આવરણના અભાવરૂપ એક પદાર્થ.

आकाशीय त्रि० આકાશનું, આકાશસંબંધી.

आकाशे अव्य० નાટકમાં આકાશ સામે જોઈ બોલાતું વાક્ય.

आकिञ्चन्य न० દરિદ્રતા.

आकिदन्ति पु० તે નામનો એક દેશ, એ દેશમાં રહેનાર.

आकिदन्तीय त्रि० पु० આકિદંતિ દેશમાં હથિઆર ઉપર જીવનાર સંઘ.

आकीर्ण त्रि० વ્યાપ્ત, વિખેરેલ, છૂટું છૂટું નાખેલ.

आकीम् अव्य० ત્યાગ, વિતર્ક.

आकुञ्चन न० સંકોચ, સંકોચાવું.

आकुञ्चित त्रि० સંકોચેલ, સંકોચાયેલ, લગાર વળેલ.

आकुल त्रि० આકુળ, વ્યગ્ર.

आकुलता स्त्री० આકુળપણું, વ્યગ્રપણું.

आकुलत्व न० ઉપરના અર્થ.

आकुलाकुल त्रि० આકુળનો પ્રકાર, વ્યગ્રનો પ્રકાર, અત્યંત આકુળ—વ્યગ્ર.

आकुलि पु० આકુળપણું, વ્યગ્રપણું.

आकुलित त्रि० વ્યાકુળ થયેલ, વ્યગ્ર થયેલ.

आकुलीकृत त्रि० વ્યાકુળ કરેલ, વ્યગ્ર કરેલ.

आकुलीभूत त्रि० વ્યાકુળ થયેલ, વ્યગ્ર થયેલ.

आकूणित त्रि० લગાર સંકોચાયેલ.

आकूत न० આશય, અભિપ્રાય.

आकूति स्त्री० અભિપ્રાય.

आकृति स्त्री० આકાર, આકૃતિ, બહારની ચેષ્ટા, શરીર, આકર–મૂળ ગ્રંથ વગેરે.

आकृतिगण पु० આકારપ્રસિદ્ધ શબ્દસમૂહ.

आकृतिच्छत्रा स्त्री० એક જાતનો વેલો.

आकृष्ट त्रि० આકર્ષાયેલ, ખેંચાયેલ, આકર્ષેલ, ખેંચેલ.

आकृष्टि स्त्री० ખેંચવું, તાણવું.

आके अव्य० પાસે, દૂર.

आकेकरा स्त्री० એક પ્રકારની દૃષ્ટિ.

आकेनिप त्रि० પાસે પડનાર.

आकोकेर पु० મકરરાશિ.

आकौशल न० અકુશળતા, હોંશીઆરી નહિ તે.

आक्रन्द पु० બૂમ પાડી રડવું, બોલાવવું, શબ્દ, મિત્ર, ભાઈ, દારૂણ યુદ્ધ, દુઃખીઆંનું રડવાનું સ્થાન.

आक्रन्दन न० બૂમ પાડી રડવું, બોલાવવું.

आक्रन्दिक त्रि० દુઃખીઆરાંના રડવાના સ્થાને દોડી જનાર.

आक्रन्दित न० બૂમ પાડી રડવું, પોકે પોકે રડવું.

आक्रन्दिन् त्रि० બૂમ પાડી રડનાર, પોક મૂકીને રડનાર, રડવાપૂર્વક બોલનાર.

आक्रन्दे अव्य० યુદ્ધ.

आक्रम पु० બળપૂર્વક ઉલ્લંઘન, પરલોકપ્રાપ્તિનું સાધન વિધાકર્મ વગેરે, જેણે આક્રમણ કર્યું હોય તે, પરાભવ પામેલ, વ્યાપ્ત, આગ્રહ, ચઢાઈ, પરાભવ, ગમન.

आक्रमण न० બળપૂર્વક ઓળંગવું, ચઢાઈ કરવી, પરાભવ.

आक्रान्त त्रि० પરાભવ પામેલ, હારેલ, પોતાની ઉપરની ગતિથી વ્યાપ્ત.

आक्रान्ति स्त्री० आक्रमण જુઓ.

आक्रीड पु० ક્રીડા કરવાનું સ્થાન બગીચો વગેરે.

आक्रीड त्रि० ક્રીડા કરવાના સ્વભાવવાળું, રમતીઆળ.

आक्रीडा स्त्री० ક્રીડા, રમત.

आक्रीडिन् त्रि० ક્રીડા કરનાર, રમતીઆળ.

आक्रुष्ट त्रि० જેણે બૂમ પાડી હોય તે, શબ્દ કરેલ, બોલાવેલ, નિંદેલ.

आक्रुष्ट न० કઠોર ભાષણ, કઠોર વાક્ય.

आक्रोश पु० વિરૂદ્ધ વિચાર કરવો, શાપ, ગાળ, નિંદા, અપવાદ.

आक्रोशक त्रि० વિરૂદ્ધ વિચાર કરનાર, શાપ આપનાર, ગાળો ભાંડનાર, નિંદા કરનાર.

आक्रोशन न० आक्रोश જુઓ.

आक्रोष्टृ त्रि० आक्रोशक જુઓ.

आक्ली अव्य० વિકાર.

आक्लेद पु० ભીંજાવું, ભીનું થવું.

आक्षद्यूतिक न० જુગારની રમતથી થયેલ વેર વગેરે.

आक्षपाटिक पु० વ્યવહારાધ્યક્ષ, ન્યાયાધીશ, જુગારનો અધ્યક્ષ.

आक्षपाद त्रि० ગૌતમનું, ગૌતમસંબંધી, ગૌતમે રચેલું એક શાસ્ત્ર વગેરે.

आक्षार पु० દૂષણ, દોષારૂપ, તહોમત.

आक्षारण न० ઉપરના અર્થ.

आक्षारित त्रि० દોષારોપ પામેલ, જૂઠું તહોમત પામેલ.

आक्षिक त्रि० પાસા ખેલનાર, પાસાથી જીતનાર, પાસાથી જીતેલ.

आक्षित् त्रि० પાછું ફરતું.

आक्षिप्त त्रि० આક્ષેપ કરેલ, ઝૂંટવી લીધેલ, આકર્ષેલ, ખેંચેલ.

आक्षीब पु० સરગવાનું ઝાડ.

आक्षीब त्रि० લગારમદમત્ત થયેલ, સારી રીતે પ્રમાદ પામેલ.

आक्षेप पु० निंदा, तिरस्कार, અપવાદ, આકર્ષણ, ઠપકો, શાપ મૂકવી, તે નામનો એક અર્થાલંકાર, તિરસ્કારયુક્ત વચન.

आक्षेपक त्रि० નિંદા કરનાર, તિરસ્કાર કરનાર, ખેંચનાર.

आक्षेपक पु० એક જાતનો વાયુનો રોગ, શિકારી.

आक्षेपण न० आक्षेप જુઓ.

आक्षेपिन् त्रि० ખેંચનાર, નિંદા કરનાર, તિરસ્કાર કરનાર, સૂક્ષ્મ દૃષ્ટિથી વિચાર કર્યા પછી ખેંચનાર.

आक्षेत्र्यज्ञ त्रि० ક્ષેત્રને નહિ જાણનાર.

आक्षोट पु० અખરોટનું ઝાડ.

आक्षोड पु० ઉપરનો અર્થ.

आक्षोदन न० શિકાર, મૃગયા.

आख पु० કોદાળો, પાવડો.

आखकी स्त्री० કોદાળી.

आखण्डल पु० ઇન્દ્ર.

आखण्डि त्रि० ભેદનાર, ટુકડા કરનાર.

आखन पु० કોદાળી.

आखनिक पु० ચોર, ભુંડ, ડુક્કર, ઉંદર.

आखनिक त्रि० ખોદનાર.

आखनिकबक पु० કોદાળી, ચોર, ભુંડ, ડુક્કર, ઉંદર,

आखनिकबक त्रि० ખોદનાર.

आखर पु० કોદાળી.

आखरेष्ठ त्रि० કોદાળીમાં રહેલ.

आखात न० કુદરતી તળાવ.

आखान पु० ચોતરફ ખોદવું.

आखु पु० ઉંદર, ચોર, ભુંડ, ડુક્કર, કૃપણ-લોભી, દેવતાડ વૃક્ષ.

आखुकर्णपर्णिका स्त्री० ઉંદરકાની નામની વનસ્પતિ.

आखुकर्णी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

आखुग पु० ગણપતિ.

आखुपर्णिका स्त्री० ઉંદરકાની

आखुपर्णी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

आखुपाषाण पु० એક જાતનો પત્થર.

आखुभुज् पु० બીલાડો.

आखुभुज पु० બીલાડો.

आखुकरीष न० ઉંદરની લીંડી.

आखुवाहन पु० ગણપતિ.

आखुरथ पु० ગણપતિ.

आखुविषहा स्त्री० ઉંદરના ઝેરને દૂર કરનાર દેવતાડ વૃક્ષ.

आखूत्कर पु० ઉંદરે કરેલો કચરો.

आखूत्थ त्रि० ઉંદરથી ઉત્પન્ન થનાર,

आखूत्थ न० ઉંદરોનું સંખ્યાબંધ પેદા થવું.

आखूत्थान न० ઉપરનો અર્થ.

आखेट पु० મૃગયા—શિકાર.

आखेटक पु० ઉપરનો અર્થ.

आखेटशीर्षक न० એક જાતની બાંધેલી ભૂમિ—સુરંગ.

आखेटिक पु० મૃગયામાં કુશળ, શિકારી, કુતરો.

आखेटिक त्रि० મૃગયામાં કુશળ.

आखोट पु० અખરોટનું ઝાડ.

आख्या स्त्री० નામ, સંજ્ઞા.

आख्यात त्रि० કહેલ, જાહેર કરેલ, પ્રસિદ્ધ, વ્યાકરણ પ્રસિદ્ધ ધાતુ—ક્રિયાપદ, ક્રિયાપદ જેને અંતે હોય તે.

आख्याति स्त्री० કહેવું, બોલવું.

आख्यातृ त्रि० કહેનાર, ઉપદેશ આપનાર.

आख्यान न० કહેવું, બોલવું, પૂર્વનું વૃત્તાંત કહેવું, સામે કહેવું, ભેદક ધર્મ.

आख्यानक न० પૂર્વનું વૃત્તાંત કહેવું.

आख्यानकी स्त्री० તે નામનો એક છંદ.

आख्यायक त्रि० બીજાએ કહેલું બીજે કહેનાર દૂત વગેરે.

आख्यायिका स्त्री० કવિના વંશ વગેરેનું કથન, કોઈ પ્રકારની કથા, પ્રાપ્ત થયેલા અર્થને સમજાવનારી કથા.

आख्यायिन् त्रि० કહેનાર, જણાવનાર દૂત વગેરે.

आख्येय त्रि० કહેવા યોગ્ય, બોલવા યોગ્ય.

आगत त्रि० આવેલ, પાસે પ્રાપ્ત થયેલ, પ્રાપ્ત થયેલ.

आगत न० આવવું.

आगति स्त्री० આવવું, પ્રાપ્ત થવું.

आगत्य अव्य० આવીને.

आगन्तव्य त्रि० આવવા યોગ્ય, પ્રાપ્ત થવા યોગ્ય.

आगन्तव्य न० અવશ્ય આવવું તે.

आगन्तु पु० અતિથિ.

आगन्तु त्रि० આવવાના સ્વભાવવાળું.

आगन्तुक पु० અતિથિ, અચાનક આવેલ માણસ.

आगन्तुज त्रि० હઠથી પ્રાપ્ત થયેલ રોગ વગેરે.

आगम पु० આવવું, પ્રાપ્ત થવું, ઉત્પત્તિ, સામ વગેરે ઉપાય, વેચાણની લેવડ, લખેલ દસ્તાવેજ, હરકોઇ શાસ્ત્ર, પૂરાવામાં આપવા લાયક લેખ, ખત, વેદ, મંત્ર, શબ્દથી થનાર બોધ, શબ્દપ્રમાણ, વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ આગમ, સ્કંધ, અધ્યાય.

आगम पु० न० તંત્રશાસ્ત્ર, આવક.

आगमन न० આવવું, પ્રાપ્ત થવું, ઉત્પન્ન થવું.

आगमवत् त्रि० આવકવાળું.

आगमवृद्ध त्रि० શાસ્ત્રવૃદ્ધ, જ્ઞાનવૃદ્ધ, શાસ્ત્રોના અભ્યાસથી પકવ જ્ઞાનવાળું.

आगमवेतृ त्रि० આગમ જાણનાર, શાસ્ત્ર જાણનાર.

आगमवेदिन् त्रि० ઉપરના અર્થ.

आगमवेदिन् पु० શંકરાચાર્યના પરમગુરૂ ગૌડપાદાચાર્ય.

आगमापायिन् त्रि० ઉત્પત્તિ અને વિનાશના સ્વભાવવાળું.

आगमावर्त्ता स्त्री० એક જાતની વનસ્પતિ.

आगमिक त्रि० આગમ–શાસ્ત્રથી પ્રાપ્ત થયેલ.

आगमित त्रि० ભણાયેલ, જાણેલ, ગાળેલ, પમાડેલ.

आगमिन् त्रि० આવનાર.

आगम्य अव्य० આવીને.

आगर पु० અમાસ તિથિ.

आगवीन त्रि० ગાય પાછી સોંપ્યા સુધી કામ કરનાર.

आगस् न० અપરાધ, પાપ, દંડ, શિક્ષા.

आगस्ती स्त्री० દક્ષિણ દિશા.

आगस्तीय त्रि० અગસ્ત્યને હિતકારક.

आगस्त्य त्रि० અગસ્ત્યસંબંધી, દક્ષિણ દિશાનો ભાગ.

आगाध त्रि० અત્યંત ઉંડું, દુઃખથી પ્રાપ્ત થઈ શકે તે.

आगान्तु पु० અતિથિ.

आगामक त्रि० ભવિષ્ય વસ્તુ જણાવનાર.

आगामिन् त्रि० આવનાર, ભવિષ્યકાળની વૃત્તિ.

आगामुक त्रि० આવવાના સ્વભાવવાળું.

आगार न० ઘર.

आगारगोधिका स्त्री० ગરોળી.

आगारदाह पु० ઘર બાળવું.

आगारधूम पु० ઘરનો ધૂમાડો.

आगुर् स्त्री० પ્રતિજ્ઞા.

आगुरण न० ઉદ્યમ.

आगू स्त्री० પ્રતિજ્ઞા.

आगूरण न० ઉદ્યમ.

आगूर्ण त्रि० ઉદ્યમી, તૈયાર થયેલ.

आगूर्ण न० ઉદ્યમ.

आगूर्तिन् त्रि० જેણે ઉદ્યમ કર્યો હોય તે.

आग्नापौष्ण त्रि० અગ્નિ અને પૂષા જેના દેવ હોય તે હવિષ વગેરે.

आग्नावैष्णव त्रि० અગ્નિ અને વિષ્ણુ જેના દેવ હોય તે હવિષ વગેરે.

आग्निक त्रि० અગ્નિસંબંધી.

आग्निदत्तेय त्रि० અગ્નિદત્તની પાસેનો પ્રદેશ વગેરે.

आग्निध्र न० અગ્નિહોમનું સ્થાન.

आग्निपद त्रि० અગ્નિને સ્થાને અપાતો કોઇ પદાર્થ વગેરે.

आग्निमारुत त्रि० અગ્નિ અને મરૂત જેના દેવ હોય તે હવિષ વગેરે.

आग्निवारुण त्रि० અગ્નિ અને વરૂણ જેના દેવ હોય તે હવિષ વગેરે.

आग्निवेश्य पु० અગ્નિવેશ્ય ઋષિનો પુત્ર.

आग्निशर्मि पु० અગ્નિશર્માનો પુત્ર.

आग्निष्टोमिक पु० અગ્નિષ્ટોમ યજ્ઞને જાણનાર, અગ્નિષ્ટોમ યજ્ઞનું પ્રતિપાદન કરનાર ગ્રંથને ભણનાર.

आग्निष्टोमिकी स्त्री० અગ્નિષ્ટોમ યજ્ઞની દક્ષિણા.

आग्नीध्र न० યજમાનનું સ્થાન, અગ્નિહોત્રી બ્રાહ્મણ, અગ્નિહોત્રી યજમાન, અગ્નિનું સ્થાન.

आग्नीध्रीय त्रि० આગ્નીધ્રસંબંધી.

आग्नीध्र्या स्त्री० અગ્નિહોત્રની શાળા.

आग्नेन्द्र त्रि० અગ્નિ અને ઇન્દ્ર જેના દેવ હોય તે હવિષ વગેરે.

आग्नेय त्रि० અગ્નિ સંબંધી, અગ્નિનું હવિષ વગેરે, અગ્નિ દીપક ઔષધ વગેરે, અગ્નિમાં હોનાર—થનાર.

आग्नेय न० કૃત્તિકા નક્ષત્ર, સોનું, લોહી, લાખ વગેરે દ્રવ્ય, અગ્નિએ જોયેલ સામવેદનો એક ભાગ, સ્નાન, રાજાનું એક ચરિત્ર, જઠરાગ્નિને પ્રદીપ્ત કરનારૂં એક ઔષધ, ઘી, એક પ્રકારનું અસ્ત્ર, અગ્નિપુરાણ.

आग्नेय पु० કાર્તિક સ્વામી, અગ્નિ પર્વત, તે નામનો એક દેશ, અગ્નિની ઉપાસનાનો મંત્ર, અગ્નિનો પુત્ર, આગીઓ કીડો, અગસ્ત્ય મુનિ, સ્વાહા દેવતાનો સ્થાલીપાક.

आग्नेयी स्त्री० અગ્નિની એક ધારણા, અગ્નિ ખૂણો, અગ્નિની સ્ત્રી સ્વાહા, પડવે તિથિ.

आग्न्याधानिकी स्त्री० યજ્ઞની દક્ષિણા.

आग्रभोजनिक पु० જેને નિયત પ્રથમ ભોજન આપવામાં આવે છે તે એક બ્રાહ્મણ.

आग्रयण त्रि० નવા અન્નના આવવા નિમિત્તે અગ્નિહોત્રીએ કરવાનો એક યજ્ઞ.

आग्रह पु० આગ્રહ, આવેશ, આસક્તિ, આક્રમણ, અનુગ્રહ, ગ્રહણ કરવું.

आग्रहायण पु० ચાંદ્ર માર્ગશીર્ષ માસ.

आग्रहायणक न० માર્ગશીર્ષની પૂનેમને દિવસે આપવાનું કરજ.

आग्रहायणिक न० ઉપરનો અર્થ.

आग्रहायणिक पु० માર્ગશીર્ષ માસ.

आग्रहायणी स्त्री० માર્ગશીર્ષની પૂનેમ.

आग्रहारिक पु० જેને અગ્રભાગ હમેશ આપવામાં આવે તે એક બ્રાહ્મણ.

आग्रायण पु० અગ્ર નામના ઋષિનો ગોત્રપુત્ર, નવા ધાન્યના આવવા નિમિત્તે કરવામાં આવતી ઇષ્ટિ.

आघट्टक पु० રાતો અઘાડો.

आघट्टना स्त्री० ચલાવવું, હલાવવું.

आघट्टित त्रि० ચલાવેલ, હલાવેલ.

आघमर्षण न० પાપનો નાશ કરવા માટે સૂક્ત.

आघर्ष पु० મર્દન, ઘર્ષણ.

आघ न० ઉપરના અર્થ.

आघाट पु० અઘાડો.

आघाट त्रि० આઘાત પહોંચાડનાર.

आघाटिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.

आघात पु० વધ, મારવું, ઠોકવું, માર મારવો, વધનું સ્થાન.

आघातन न० ઉપરના અર્થ.

आघार પુ० ઘી, સ્થાપેલા અગ્નિના વાયુ-ખુણાથી માંડી અગ્નિખુણા સુધી અને નૈઋર્તખુણાથી માંડી ઇશાનખુણા સુધી અવિચ્છિન્ન ધારાએ ઘી છાંટવું.

आघूर्णित ત્રિ० ચાલેલ,હાલેલ,ભ્રાંતિમાં પડેલ.

आघृणि પુ० સૂર્ય.

आघोषण न० ઢંઢેરો પીટાવી, જાહેર કરવું.

आघोषणा સ્ત્રી० ઉપરનો અર્થ.

आघ्राण ત્રિ० સુંઘેલ, તૃપ્તિ પામેલ.

आघ्राण न० ગંધ ગ્રહણ કરવો, તૃપ્ત થવું.

आघ्रात ત્રિ० સુંઘેલ, તૃપ્તિ પામેલ, નહિ સ્પર્શ કરેલ.

आघ्रेय ત્રિ० સુંઘવાયોગ્ય.

आङ् અવ્ય० થોડું એવા અર્થમાં, ક્રિયાપદના યોગમાં, મર્યાદામાં, સીમા–હદ એવા અર્થમાં અને અભિવિધિમાં વપરાય છે.

आङ्कुशायन ત્રિ० અંકુશથી કરેલ વગેરે.

आङ्कुशिक ત્રિ० અંકુશના પ્રહારને યોગ્ય.

आङ्ग न० કોમળ અંગ, વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ અંગાધિકારનું કાર્ય.

आङ्ग પુ० અંગદેશનો રાજા.

आङ्ग ત્રિ० અંગદેશમાં થનાર–હોનાર.

आङ्गक ત્રિ० ઉપરનો અર્થ, અનેક અંગદેશના ક્ષત્રિયોની સેવા કરનાર, અંગદેશની સેવા કરનાર.

आङ्गविद ત્રિ० વ્યાકરણ વગેરે અંગવિદ્યા જાણનાર.

आङ्गविद પુ० વ્યાકરણ વગેરે અંગવિદ્યાના વ્યાખ્યાનરૂપ ગ્રંથ.

आङ्गविद्य ત્રિ० અંગવિદ્યામાં થનાર–હોનાર.

आङ्गार न० અંગારાનો સમૂહ.

आङ्गिक ત્રિ० અંગના હાવભાવ વગેરે, સ્ત્રીઓના હાવભાવ.

आङ्गिरस પુ० અંગિરા ઋષિનો પુત્ર.

आङ्गिरसेश्वर પુ० કાશીક્ષેત્રમાં આંગિરસે પ્રતિષ્ઠા કરેલ એક શિવલિંગ.

आङ्गुरिक પુ० આંગળીના આકારનો કોઇ પદાર્થ.

आङ्गुलिक પુ० ઉપરનો અર્થ.

आङ्गूष પુ० સ્તોત્ર, સ્તુતિ.

आङ्गय ત્રિ० અંગદેશમાં થનાર–હોનાર વગેરે.

आचके અવ્ય० કામના, અભિલાષા.

आचक्षाण ત્રિ० કહેતું, આખ્યાન કરતું.

आचतुर અવ્ય० ચારસુધી.

आचक्षुस् ત્રિ० આખ્યાન કરનાર, કહેનાર.

आचतुर्य ત્રિ० ચતુરાઈનો અભાવ.

आचम પુ० નીચેનો શબ્દ જુઓ.

आचमन न० પાણી વગેરે પીવું, આચમન કરવું, આચમનનું સાધન દેવ પૂજાનો ઉપચાર.

आचमनक न० આચમન લેવાનું પાણી.

आचमनीय ત્રિ० આચમન માટે આપવા યોગ્ય જળ વગેરે.

आचमनीयक न० ઉપરનો અર્થ.

आचम्य અવ્ય० આચમન કરીને.

आचय પુ० દૂર રહેલ પુષ્પ વગેરે વીણવાં.

आचयक ત્રિ० દૂર રહેલ પુષ્પ વગેરેના વીણવામાં નીમેલ.

आचरण न० આચાર.

आचरण ત્રિ० રથ અથવા ગાડું વગેરે.

आचरणीय ત્રિ० આચરણ કરવા યોગ્ય.

आचरित ત્રિ० આચરેલ, કરેલ.

आचरित न० આચાર.

आचर्य न० અનુષ્ઠાન કરવા યોગ્ય દેશ.

आचर्य ત્રિ० અદ્ભુત, આશ્ચર્યકારક.

आचान्त ત્રિ० આચમન કરનાર, જેનું આચમન કર્યું હોય તે પાણી વગેરે.

आचाम પુ० આચમન, ભક્ષણ કરવા યોગ્ય પદાર્થ, ભાતનું ઓસામણ.

आचार પુ० આચરણ.

आचारदीप पु० રાજાઓની અથવા ઘોડા વગેરેની આરતિ ઉતારવાનો દીવો.

आचारवत् त्रि० આચારવાળું.

आचारवर्जित त्रि० શાસ્ત્રોક્ત આચારવગરનું.

आचारवेतृ त्रि० આચાર જાણનાર.

आचारवेदिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.

आचारवेदी स्त्री० પુણ્યભૂમિ.

आचाराङ्ग न० જૈન દર્શનમાં બાર અંગમાંનું એક અંગ.

आचारिन् त्रि० શાસ્ત્રોક્ત આચાર પાળનાર.

आचारी स्त्री० એક જાતનો વેલો.

आचार्य पु० આચાર્ય, ગુરૂ, અધ્યાપક, શિક્ષક, પૂજ્ય.

आचार्यक न० આચાર્યનું કર્મ.

आचार्यता स्त्री० આચાર્યપણું.

आचार्यत्व न० આચાર્યપણું.

आचार्यभोगीन त्रि० આચાર્યના ભોગ માટે પૂરતું દ્રવ્ય વગેરે.

आचार्यमिश्र पु० અતિશય પૂજ્ય.

आचार्या स्त्री० મંત્રવ્યાખ્યા કરનારી સ્ત્રી.

आचार्यानी स्त्री० આચાર્યની સ્ત્રી.

आचिख्यासा स्त्री० કહેવાની ઈચ્છા.

आचिख्यासु त्रि० કહેવા ઇચ્છનાર.

आचित त्रि० વ્યાપ્ત, ગુંથેલ, બે હજાર પલનું એક માપ.

आचित न० દશ ભારનું એક માપ.

आचित त्रि० ઢાંકેલ, સંગ્રહ કરેલ.

आचितादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.

आचूषण न० ચૂસવું, ચૂસવાનું સાધન.

आच्छद त्रि० જેનાવડે ઢંકાય તે વસ્ત્ર વગેરે.

आच्छद पु० ઉપરનો અર્થ.

आच्छन्न त्रि० ઢાંકેલ, ઢંકાયેલ, છવાયેલ, વ્યાપ્ત.

आच्छाक पु० ઝાડ.

आच्छाद पु० જેનાવડે ઢંકાય તે-ઢાંકણું વગેરે.

आच्छादन न० ઢાંકવાનું સાધન, ઢાંકણ.

आच्छादनीय त्रि० ઢાંકવા યોગ્ય.

आच्छादित त्रि० ઢાંકેલ.

आच्छादिन् त्रि० ઢાંકનાર.

आच्छाद्य अव्य० ઢાંકીને.

आच्छिन्न त्रि० બલાત્કારે ગ્રહણ કરેલ, ઝુંટવી લીધેલ, સારી રીતે છેદેલ-કાપેલ.

आच्छुक पु० વૃક્ષ, ઝાડ.

आच्छुरित न० ખડખડ હસવું, નખનો માર, નખ ઉપર નખ રાખી વગાડવું.

आच्छुरितक न० ઉપરનો અર્થ.

आच्छेद पु० ચોતરફથી કાપવું, લગાર કાપવું, બલાત્કારે ગ્રહણ કરવું, ઝુંટવી લેવું.

आच्छेदन ઉપરના અર્થ.

आच्छोटन न० આંગળીઓવતી ચપટી વગાડવી.

आच्छोटित त्रि० મરડીને કરેલા શબ્દવાળી આંગળી વગેરે.

आच्छोदन न० મૃગયા-શિકાર.

आच्युतदत्ति पु० અચ્યુત દત્તનો પુત્ર-કોઇ આયુધજીવી.

आच्युतदत्तीय त्रि० એકત્ર થયેલ કોઇ આયુધજીવી.

आच्युतन्ति पु० અચ્યુતંતનો પુત્ર કોઇ આયુધજીવી.

आच्युतन्तीय त्रि० એકત્ર થયેલ કોઈ આયુધજીવી.

आच्युतिक त्रि० અચ્યુતનો વિદ્યાર્થી.

आंछ् भ्वा० प० स० सेट् લાંબું કરવું, લાંબો વિસ્તાર કરવો.

आज न० ઘી.

आज त्रि० બકરાંનું માંસ વગેરે.

आज पु० વિક્ષેપ.

आजक न० બકરાંનો સમૂહ.

आजकरीण त्रि० આજકરેણી નામની નદીની પાસેનો પ્રદેશ વગેરે.

आजकरीणी स्त्री० તે નામની એક નદી.

आजकार पु० મહાદેવનો પોઠીયો.

आजगर न० સર્પરૂપ નહુષ રાજાને ઉદ્દેશી કરેલો ગ્રંથ-મહાભારતના વનપર્વમાં તે નામનું એક પેટાપર્વ.

आजगव न० મહાદેવનું ધનુષ, મહાદેવના ધનુષ જેવું દૃઢ ધનુષ.

आजधेनवि पु०स्त्री० બકરીરૂપ ગાયવાળા કોઈ મુનિનો પુત્ર અને પુત્રી.

आजनन अव्य० પ્રખ્યાત જન્મ.

आजनन अव्य० જન્મપર્યંત-જન્મસુધી.

आजन्म अव्य० જન્મસુધી.

आजन्मन अव्य० ઉપરનો અર્થ.

आजन्मसुरभिपत्र पु० તે નામે એક ઝાડ.

आजमार्य्य पु० અજમારનો પુત્ર.

आजमीढ पु० અજમીઢ-અજમેરમાં થનાર હોનાર-અજમેરનો રાજા, તે નામનો એક યાદવ રાજા.

आजमीढक त्रि० અજમેરમાં થનાર-હોનાર.

आजयन न० યુદ્ધ.

आजरस अव्य० વૃદ્ધાવસ્થા પર્યંત.

आजरस त्रि० જેને વૃદ્ધપણું પ્રાપ્ત થયું હોય તે.

आजवस्तेय पु० અજવસ્તિ નામના ઋષિનો પુત્ર.

आजवाह त्रि० અજવાહ નામના દેશમાં થનાર-હોનાર.

आजातशत्रव पु० યુધિષ્ઠિર રાજાનો પુત્ર, શત્રુરહિત એવા કોઇ રાજાનો પુત્ર-ભદ્રસેન રાજા.

आजाति स्त्री० જન્મ.

आजाद पु० અજદ નામના મુનિનો પુત્ર.

आजान अव्य० સૃષ્ટિકાળપર્યંત.

आजान पु० ઉત્પત્તિ, જન્મ.

आजानज त्रि० સૃષ્ટિકાળથી આરંભી ઉત્પન્ન થયેલ.

आजानदेव पु० સૃષ્ટિકાળથી આરંભી દેવપણાને પામેલ કોઈ દેવ.

आजानि त्रि० જનક ઉત્પન્ન કરનાર, પાછળ જન્મેલ.

आजानिकय न० જન્મથી આરંભી સિદ્ધ એવા કોઇ પદાર્થપણું.

आजानेय पु० ઉત્તમ ઘોડો.

आजायन पु० બ્રહ્મદેવનો પુત્ર, અજ નામના રાજાનો પુત્ર.

आजि स्त्री० રણભૂમિ, યુદ્ધ, સંગ્રામ, મર્યાદા,

आजि पु० ક્ષણ, માર્ગ, આક્ષેપ.

आजिनीय त्रि० ચામડાની સમીપનો પ્રદેશ વગેરે.

आजिरि त्रि० આંગણાંની પાસેનો પ્રદેશ વગેરે.

आजिरेय त्रि० આંગણાંમાં થનાર-હોનાર.

आजिहीर्षा स्त्री० હરણ કરવાની ઇચ્છા.

आजिहीर्षु त्रि० હરણ કરવા ઇચ્છનાર.

आजी स्त्री० મર્યાદા.

आजीकूण न० તે નામનો એક દેશ.

आजीकूणिक त्रि० આજીકૂણ દેશનો માર્ગ-ન્યાય-વિહાર-મનુષ્ય-હાથી વગેરે.

आजीगर्त्ति पु० આજીગર્તનો પુત્ર.

आजीव पु० આજીવિકા માટેનો ઉપાય, આજીવિકાના ઉપાય રૂપ કોઇ દ્રવ્ય વગેરે, આજીવિકા માટે કોઇનો આશ્રય લેવો તે, આજીવિકા.

आजीव त्रि० આજીવિકા ચલાવનાર.

आजीवन अव्य० જીવતાં સુધી.

आजीवन न० આજીવિકાનો ઉપાય, આજીવિકા.

आजीविक त्रि० આજીવિકા ચલાવનાર.

आजीविका स्त्री० ગુજરાન માટેનો વ્યાપાર, ગુજરાન.

आजीव्य त्रि० આજીવિકાનો ઉપાય, આજીવિકા માટે જેનો આશ્રય કર્યો હોય છે તે.
आजीव्य पु० આજીવિકા જ્યાં ચાલે તે દેશ.
आजु त्रि० પગાર લીધા વિના કામ કરનાર.
आजूर् स्त्री० વિષ્ટિ.
आज्ञप्त त्रि० આજ્ઞા કરેલ.
आज्ञप्ति स्त्री० આજ્ઞા, હુકમ.
आज्ञा स्त्री० ઉપરના અર્થ.
आज्ञाकर त्रि० હુકમ ઉઠાવનાર સેવક વગેરે.
आज्ञाकारिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
आज्ञाकृत् त्रि० आज्ञाकर જુઓ.
आज्ञाचक्र न० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક ચક્ર જે ભ્રમરની વચ્ચે આવેલ છે.
आज्ञात त्रि० સારી રીતે જાણેલ–ઓળખેલ.
आज्ञातीर्थ न० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક તીર્થ.
आज्ञान न० આજ્ઞા કરવી.
आज्ञानुग त्रि० હુકમ પ્રમાણે ચાલનાર.
आज्ञानुगत त्रि० ઉપરનો અર્થ.
आज्ञानुगामिन् त्रि० आज्ञानुग જુઓ.
आज्ञानुयायिन् त्रि० ઉપર પ્રમાણે.
आज्ञानुवर्तिन् त्रि० आज्ञानुग જુઓ.
आज्ञानुसारिन् त्रि० ઉપર પ્રમાણે.
आज्ञापक त्रि० હુકમ કરનાર.
आज्ञापत्र न० હુકમનામું, આજ્ઞાવાળો કાગળ.
आज्ञापन न० હુકમ કરવો તે.
आज्ञाभङ्ग पु० હુકમનો અનાદર.
आज्ञावह त्रि० आज्ञानुग જુઓ.
आज्ञासम्पादिन् त्रि० ઉપર પ્રમાણે.
आज्य न० ઘી, ઓગળેલું ઘી, તેલ વગેરે યજ્ઞક્રિયાનું સાધન, શ્રીવાસચંદન.
आज्यदोह न० સામવેદીઓનું એક સૂક્ત.
आज्यप पु० તે નામના પિતૃદેવ.
आज्यप त्रि० ઘી પીનાર.
आज्यभाग पु० ઘીનો એક ભાગ.
आज्यभुज् पु० અગ્નિ દેવ.
आज्यवारि पु० સાત સમુદ્રમાંનો એક સમુદ્ર.
आञ्जन न० ચોતરફ લેપવું–ચરડવું.
आञ्जन त्रि० આંજણસંબંધી.
आञ्जन पु० હનુમાન.
आञ्जनिक्य त्रि० આંજણનું સાધન.
आञ्जनेय पु० હનુમાન.
आञ्जलिक्य न० બે હાથ જોડવા.
आञ्जिनेय पु० એક જાતનો કીડો.
आञ्जिहिषा स्त्री० આવવાની ઇચ્છા.
आटरूष पु० અરડુસો.
आटरूषक पु० અરડુસો.
आटविक त्रि० અરણ્યમાં વિચરનાર, જંગલમાં ફરનાર, જંગલી, એક પ્રકારનું સૈન્ય.
आटवी स्त्री० દક્ષિણ દિશામાં આવેલી યવનનગરી.
आटि पु० એક જાતનું પક્ષી, એક જાતનું માછલું.
आटिक त्रि० જવા માટે પ્રવૃત્ત થયેલ.
आटिक्य न० ઉપરનો અર્થ.
आटिकी स्त्री० ઘરની બહાર ફરી શકે તેવી જેને સ્તન ઉગેલા નથી તેવી સ્ત્રી.
आटीकन न० વાછરડાંનું પ્રથમ અલ્પ ગમન.
आटीकनक न० ઉપરનો અર્થ.
आटीकर पु० બળદ.
आटीमुख न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ વાઢકાપ કરવાનું એક શસ્ત્ર.
आटोप पु० ગર્વ, અભિમાન, ગુસ્સો, આડંબર, ઉપરનો ડોળ, વાયુને લીધે પેટમાં થતો એક પ્રકારનો શબ્દ.
आडम्बर पु० હર્ષ, ગર્વ, વાદિત્રનો શબ્દ, આરંભ, ડોળ, ભભકો, આંખનું રૂંવાડું, મેઘની ગર્જના, ગુસ્સો, સુખ, આરંભ, યોજવું, જોડવું.
आडम्बरिन् त्रि० અભિમાની, ગર્વિષ્ઠ, ડોળી.
आडारक पु० તે નામનો એક ઋષિ.
आड्डि पु० એક જાતનું પક્ષી, તે નામનું એક માછલું.

आढिका स्त्री० ઉપરના અર્થ.

आढू पु० સમુદ્રમાં તરવાનો ઝાપો-નાનો મછવો.

आढक पु० એક હજારને ચોવીસ મુઠીનું એક માપ ચાર, પ્રસ્થ બરાબરનું એક વજન, બસો છપ્પન પળ બરાબર સોના વગેરેનું માપ.

आढक पु० તુવેર.

आढकजम्बु पु० મોટા જાંબુવાળો કોઇ દેશ.

आढकिक त्रि० એક આઢક બરોબર રાંધનાર

आढकी स्त्री० તુવેર.

आढकीन त्रि० आढकिक જુઓ.

आढ्य त्रि० યુક્ત, સહિત, સંપત્તિવાળુ, ધનવાન, ગૃહસ્થ.

आढ्यकुलीन त्रि० ધનવાન કુળમાં ઉત્પન્ન થનાર.

आढ्यङ्करण न० જે ધનવાન ન હોય તેને ધનવાન કરવું.

आढ्यचर त्रि० જે પ્રથમ ધનવાન હતું તે.

आढ्यतम त्रि० અતિશય ધનવાન.

आढ्यतर त्रि० ઉપરનો અર્થ.

आढ्यपदि अव्य० આઢ્યપદ જેમાં હથિઆર છે તેવું યુદ્ધ.

आढ्यम्भवन न० ધનવાન થવાનું સાધન.

आढ्यम्भविष्णु त्रि० જે પૂર્વે ધનવાન ન હોઇ ધનવાન થયેલ હોય તે.

आढ्यम्भावुक त्रि० ઉપરનો અર્થ.

आढ्यवात पु० જેનાથી સાથળ જકડાઇ જાય છે તે ઉરૂસ્તંભ નામનો વાતરોગ.

आणक त्रि० અધમ, નીચ, નિંદિત.

आणक न० એક પ્રકારનું મૈથુન.

आणव न० અણુત્વ-અણુપણું.

आणवीन त्रि० જેમાં સરસવ વગેરે અણુ ધાન્ય ઉત્પન્ન થાય છે તેવું ખેતર વગેરે.

आणि पु० स्त्री० રથના પૈડાની આગળ રહેલો ખીલો, કોટી, સીમા, મર્યાદા, હદ.

आणीवेय पु० અણીવ ઋષિનો પુત્ર.

आण्ड त्रि० ઇંડામાંથી થનાર-પક્ષી વગેરે.

आण्ड पु० હિરણ્યગર્ભ, પુરૂષનો વૃષણ-પેશીઓ.

आण्ड त्रि० ઇંડાનો સમૂહ, વૃષણવાળું.

आण्डज पु० ઇંડામાંથી ઉત્પન્ન થનાર પક્ષી-સર્પ વગેરે.

आण्डज न० ઇંડાંમાંથી ઉત્પન્ન થનારનું શરીર.

आण्डायन त्रि० ઇંડાંમાંથી બનેલ.

आण्डीर पु० વૃષણ જેને હોય તે.

आण्डीवत पु० તે નામનો એક રાજા.

आण्डीवतायनि त्रि० આંડીવત રાજાએ કરેલ.

आत् अव्य० પછી.

आत् पु० આકાર.

आत त्रि० સતત ગયેલ-ફેલાયેલ.

आतक त्रि० નિરંતર જનાર.

आतक पु० એક જાતનો સર્પ.

आतङ्क पु० રોગ, સંતાપ, સંદેહ, નગારાનો શબ્દ.

आतञ्चन न० વેગ, ઉપદ્રવ, પ્રાપ્ત કરવું, દૂધ વગેરેમાં ખાટો પદાર્થ નાખી વિકૃતિ કરવી તે, નાખવું, પ્રવાહી પદાર્થ નાખી કઠણ દ્રવ્યનું ચૂર્ણ કરવું, ગાળેલા સોના વગેરેમાં બીજા પદાર્થ નાખી તેને ઠારવું તે, દહીં બનાવવાનું સાધન.

आतत त्रि० વિસ્તાર પામેલ.

आततायिन् त्रि० શસ્ત્ર ઉગામી મારી નાખવા તૈયાર થયેલ.

आतन पु० નજરનો ફેલાવ.

आतनि त्रि० વિસ્તારનાર-ફેલાવનાર.

आतप् त्रि० તપાવનાર.

आतप पु० ઉદ્દ્યોત, પ્રકાશ, તડકો, ગાઢ કિરણવાળું-રૌદ્ર, ગરમી, તાપ.

आतपत्र न० છત્રી, છત્ર.
आतपत्रक न० ઉપરનો અર્થ.
आतपवत् ત્રિ૦ તાપવાળું, ગરમીવાળું, પ્રકાશવાળું, તડકાવાળું.
आतपवर्ष्य न० વૃષ્ટિજળ-વરસાદનું પાણી.
आतपवारण न० છત્રી, છત્ર.
आतपात्यय पु० સૂર્યના તાપનું દૂર થવું તે.
आतपाभाव पु० તાપનો અભાવ, તડકાનો અભાવ-છાયા-છાંયડો.
आतपीय ત્રિ૦ તડકાની સમીપનો પ્રદેશ વગેરે.
आतपोदक न० ઝાંઝવાનું જળ.
आतमाम् અવ્ય૦ અતિશય સન્મુખપણું, અત્યંત ચોતરફ થવું.
आतर पु० નદી વગેરે તરવા માટે અપાતું ભાડું-કર.
आतर्पण न० તૃપ્તિ, પ્રેમ ઉપજાવવો, ખુશ કરવું, માંગલિક લીપણુ કરવું તે.
आतर्पण ત્રિ૦ તૃપ્તિ કરનાર, ખુશકારક.
आतव पु० હિંસા કરવી.
आतव पु० તે નામનો એક રાજા.
आतव ત્રિ૦ હિંસા કરનાર.
आता સ્ત્રી૦ દિશા.
आतान पु० સન્મુખ વિસ્તાર, લાંબો વિસ્તાર.
आतान ત્રિ૦ વિસ્તારવા યોગ્ય કરાતું.
आतानक ત્રિ૦ વિસ્તારનાર.
आतापि पु० તે નામનો એક અસુર.
आतापिन् पु० એક જાતનું પક્ષી-સમળી.
आतायिन् पु० ઉપરનો અર્થ.
आतार पु० હોડીથી તરવા માટે આપવાનું ભાડું.
आताली અવ્ય૦ વિહ્વળને આકુળવ્યાકુળ કરી દેવું.
आतालीकृत्य અવ્ય૦ વિહ્વળને આકુળ-વ્યાકુળ કરી દઈને.
आति पु० એક જાતનું પક્ષી.
आतिथिग्व पु० તે નામનો દિવોદાસ રાજાનો પુત્ર.
आतिथेय न० અતિથિના નિમિત્તનું ભોજન વગેરે.
आतिथेय ત્રિ૦ અતિથિનો આદરસત્કાર કરવામાં કુશળ.
आतिथ्य न० અતિથિસત્કાર.
आतिथ्य पु० અતિથિ.
आतिदेशिक ત્રિ૦ અતિદેશથી પ્રાપ્ત થયેલ.
आतियात्रिक ત્રિ૦ અતિયાત્રામાં નિયુક્ત-એક જાતનો દેવગણ.
आतिरेक्य न० અધિક, વૃદ્ધિ, પોતાના માપથી વધારે.
आतिवाहिक ત્રિ૦ आतियात्रिक જુઓ.
आतिशय्य न० અતિશય.
आतिश्वायन ત્રિ૦ ચાકરની પાસેનો પ્રદેશ વગેરે.
आतिष्ठ न० ઉત્કર્ષ.
आतु पु० નદી વગેરે તરવાનો ત્રાપો-નાનો મછવો.
आतुच् पु० સૂર્યનો અસ્તકાળ-સાયંકાળ.
आतुजि ત્રિ૦ હિંસક, બળ ગ્રહણ કરનાર.
आतुर ત્રિ૦ કાર્યમાં અસમર્થ, પીડા પામેલ, રોગી.
आतुरता સ્ત્રી૦ આતુરપણું.
आतुरत्व न० ઉપરનો અર્થ.
आतुरसंन्यास पु० એક પ્રકારનો સંન્યાસ.
आतुरोपक्रमणीय पु० રોગીને ઉદ્દેશી રોગનું નિવારણ કરવા માટે આરંભવા યોગ્ય, સુશ્રુત ગ્રંથમાં તે નામનો એક અધ્યાય.
आतुरोपद्रव पु० રોગીનો ઉપદ્રવ.
आतुर्य न० આતુરપણું, ફળનાશક એક જ્વરાંશ.
आतृण ત્રિ૦ હિંસા કરેલ, ઠાર મારેલ, છેદેલ, કાપેલ.

आतृप्य ન૦ એક જાતનું ફળ.

आतोद्य ન૦ વીણા વગેરે વાદિત્ર.

आत्त ત્રિ૦ ગ્રહણ કરેલ.

आत्तगंध ત્રિ૦ શત્રુવડે પરાભવ પામેલ, ગ્રહણ કરેલ ગંધવાળું.

आत्तगर्व ત્રિ૦ જેનો ગર્વ ઉતારી નાખ્યો હોય તે, શત્રુથી પરાભવ પામેલ.

आत्मकर्मन् ત્રિ૦ પોતાનું કર્તવ્ય.

आत्मकाम ત્રિ૦ કેવળ આત્માનીજ ઈચ્છાવાળું, માત્ર આત્મજ્ઞાનની ઇચ્છાવાળું.

आत्मकामेय ત્રિ૦ આત્માની ઈચ્છાસંબંધી.

आत्मकृत ત્રિ૦ પોતે કરેલ.

आत्मगुप्त ત્રિ૦ પોતાની શક્તિથીજ રક્ષણ કરેલ–કરાયેલ.

आत्मगुप्ता સ્ત્રી૦ જેને અડકવાથી ખરજ આવે છે તે એક વેલો.

आत्मग्राहिन् ત્રિ૦ પોતાને માટેજ ગ્રહણ કરનાર, એકલપેટું, સ્વાર્થી, પેટભરૂ.

आत्मघात પુ૦ આપઘાત.

आत्मघातिन् ત્રિ૦ આપઘાત કરનાર.

आत्मघोष પુ૦ કાગડો, કુકડો.

आत्मज પુ૦ કામદેવ, પુત્ર.

आत्मजन्मन् પુ૦ પુત્ર, દીકરો, સંતાન.

आत्मजन्मन् ન૦ આત્માની પુત્રરૂપે ઉત્પત્તિ.

आत्मजा સ્ત્રી૦ પુત્રી, બુદ્ધિ.

आत्मजाता સ્ત્રી૦ ઉપરના અર્થ.

आत्मज्ञान ન૦ યથાર્થરૂપે આત્માનું જ્ઞાન.

आत्मतत्त्व ન૦ આત્માનું યથાર્થ સ્વરૂપ, આત્મારૂપ પરમ પદાર્થ.

आत्मता સ્ત્રી૦ આત્માપણું.

आत्मत्व ન૦ આત્માપણું.

आत्मतुष्टि ત્રિ૦ માત્ર આત્મજ્ઞાનથી સંતોષ પામનાર આત્મવેત્તા–બ્રહ્મજ્ઞાની.

आत्मतुष्टि સ્ત્રી૦ આત્માનો સંતોષ, પોતાનો સંતોષ.

आत्मत्यागिन् ત્રિ૦ આપઘાત કરનાર.

आत्मदर्श પુ૦ દર્પણ, આરસી, આત્માનું દર્શન, આત્મસાક્ષાત્કાર.

आत्मदर्शन ન૦ આત્મસાક્ષાત્કાર, આત્મસાક્ષાત્કાર કરવાનું સાધન–શ્રવણ મનન અને નિદિધ્યાસન વગેરે, પ્રાણીમાત્રમાં આત્મારૂપે દૃષ્ટિ કરવી તે.

आत्मदर्शिन् ત્રિ૦ આત્મસાક્ષાત્કાર કરનાર.

आत्मद्रोहिन् ત્રિ૦ આપઘાત કરનાર.

आत्मध्यान ન૦ આત્માનું ધ્યાન, આત્મચિંતન.

आत्मन् પુ૦ પોતાનું સ્વરૂપ, પ્રયત્ન, શરીર, મન, બુદ્ધિ, સૂર્ય, અગ્નિ, વાયુ, જીવ, પરબ્રહ્મ, ચિત્રક વૃક્ષ, આકડાનું ઝાડ.

आत्मनिष्ठ ત્રિ૦ કેવળ આત્મામાં સ્થિતિ કરનાર, મુમુક્ષુ.

आत्मनीन ત્રિ૦ આત્માના હિતનું.

आत्मनीन પુ૦ પુત્ર, સાળો, વિદૂષક.

आत्मनीन ત્રિ૦ પ્રાણધારક, બળવાન.

आत्मनेपद ન૦ વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક સંજ્ઞા.

आत्मनेपदिन् પુ૦ આત્મનેપદસંજ્ઞક ધાતુ.

आत्मनेभाषा સ્ત્રી૦ આત્મનેપદ.

आत्मन्वत् ત્રિ૦ આત્માવાળું, પ્રયત્નવાળું. ઉદાર મનનું.

आत्मपुराण ન૦ તે નામનો એક ગ્રંથ.

आत्मप्रकाश પુ૦ આત્માનો પ્રકાશ.

आत्मप्रभ પુ૦ પરમાત્મા.

आत्मप्रभ ત્રિ૦ સ્વયં પ્રકાશમાન.

आत्मप्रभव પુ૦ પુત્ર, કામદેવ.

आत्मप्रभवा સ્ત્રી૦ પુત્રી, બુદ્ધિ.

आत्मप्रभा સ્ત્રી૦ સ્વયંપ્રકાશ.

आत्मप्रवाद જૈનમતે ચૌદપૂર્વમાંનું એક પૂર્વ.

आत्मबन्धु પુ૦ આત્માનો બંધુ, પોતાનો મિત્ર, માસીનો પુત્ર, ફોઇનો પુત્ર, મામાનો પુત્ર.

आत्मभव પુ૦ પુત્ર, કામદેવ.

आत्मभवा સ્ત્રી૦ પુત્રી, બુદ્ધિ.

आत्मभू પુ० પુત્ર, કામદેવ, ઈશ્વર, શિવ, વિષ્ણુ, આદિ જીવ-હિરણ્યગર્ભ.

आत्मभू સ્ત્રી० પુત્રી, બુદ્ધિ.

आत्मभूत ત્રિ० પોતાથી ઉત્પન્ન થયેલ.

आत्मभूत પુ० પુત્ર, કામદેવ, પોતાનો થયેલ સેવક, આત્મરૂપે થનાર દેહ વગેરે.

आत्मभूता સ્ત્રી० પુત્રી, બુદ્ધિ.

आत्मभूय ન० આત્મરૂપ, બ્રહ્મરૂપ.

आत्ममय ત્રિ० આત્મસ્વરૂપને પામેલ.

आत्ममानिन् ત્રિ० પોતાને શ્રેષ્ઠ તરીકે માનનાર-ગર્વિષ્ઠ, પ્રાણીમાત્રમાં આત્માને જોનાર.

आत्ममूर्ति પુ० ભાઈ.

आत्ममूर्ति સ્ત્રી० વેદાન્તીમતે આત્માનું સ્વરૂપ, ન્યાયમતે કર્તૃત્વ વગેરે.

आत्ममूल ન० જગત.

आत्ममूली સ્ત્રી० દુરાલભા નામની લતા-ધમાસો.

आत्मम्भरि ત્રિ० માત્ર પોતાનુંજ પેટ ભરનાર, એકલપેટું, પેટભરૂ.

आत्मयाजिन ત્રિ० બ્રહ્મનિષ્ઠ કર્મયોગી, પ્રાણીમાત્રને આત્માસ્વરૂપે જોનાર.

आत्मयोनि પુ० બ્રહ્મા, શિવ, વિષ્ણુ, કામદેવ.

आत्मयोनि સ્ત્રી० વિષ્ણુ.

आत्मरक्षा સ્ત્રી० ઇંદ્રવરણાનું ઝાડ, શાસ્ત્રોક્ત વિઘ્નકર્તાઓથી આત્માનું રક્ષણ.

आत्मराम પુ० આત્મજ્ઞાનમાત્રથી તૃપ્ત રહેનાર યોગીન્દ્ર.

आत्मलाभ પુ० આત્મસ્વરૂપપ્રાપ્તિ, આત્માનો લાભ, પોતાનો લાભ.

आत्मलोक પુ० સ્વપ્રકાશ આત્મા.

आत्मलोमन् ન० દાઢી, પોતાનો વાળ.

आत्मवत् ત્રિ० જેનું ચિત્ત પોતાને વશ હોય તે, નિર્વિકાર ચિત્તવાળું.

आत्मवत् ન० આત્મપ્રકાશક શાસ્ત્ર.

आत्मवत् અવ્ય० પોતાના તુલ્ય ક્રિયા, પોતાની પેઠે, આત્માની પેઠે.

आत्मवश ત્રિ० પોતાને વશ, આત્માને સ્વાધીન.

आत्मवश्य ત્રિ० જેનું મન પોતાને વશ થયું હોય તે.

आत्मविक्रय પુ० પોતાના શરીરનું વેચાણ.

आत्मविद् ત્રિ० આત્મસ્વરૂપને જાણનાર-જ્ઞાની, પોતાના પક્ષને જાણનાર, પોતાને જાણનાર.

आत्मविद्या સ્ત્રી० આત્માના યથાર્થ સ્વરૂપને જણાવનારી વિદ્યા, ઉપનિષદરૂપ બ્રહ્મવિદ્યા, ને વિદ્યાનું સાધન શાસ્ત્ર.

आत्मवीर ત્રિ० વિશેષ બળવાન.

आत्मवीर પુ० સાળો, પુત્ર, વિદૂષક.

आत्मवृत्ति સ્ત્રી० પોતાની વૃત્તિ-આજીવિકા, ધંધો.

आत्मवृत्ति ત્રિ० પોતાનામાં વર્તનાર-હોનાર.

आत्मशक्ति સ્ત્રી० પોતાની શક્તિ, આત્માની શકિત-માયા.

आत्मशल्या સ્ત્રી० શતાવરી નામની વનસ્પતિ-શતાવર.

आत्मशुद्धि સ્ત્રી० દેહ અથવા મનની શુદ્ધિ, પોતાની શુદ્ધિ.

आत्मश्लाघा સ્ત્રી० પોતાનાં વખાણ.

आत्मसंयम પુ० માનસિક સંયમ, મનને વશ રાખવું તે.

आत्मसमुद्भव પુ० પુત્ર, કામદેવ, બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, મહેશ, પરમાત્મા.

आत्मसमुद्भव ત્રિ० મનથી ઉત્પન્ન થનાર સુખ વગેરે, પરમાત્માથી ઉત્પન્ન થયેલ આકાશ વગેરે.

आत्मसमुद्भवा સ્ત્રી० પુત્રી, બુદ્ધિ.

आत्मसम्भव પુ० आत्मसमुद्भव પુ० જુઓ.

आत्मसम्भव ત્રિ० आत्मसमुद्भव ત્રિ० જુઓ.

आत्मसम्भवा સ્ત્રી० પુત્રી, બુદ્ધિ.

आत्मसाक्षिन् त्रि० वेदांतादिमनसिद्ध બુદ્ધિવૃત્તિનું પ્રકાશક ચૈતન્ય.

आत्मसात् अव्य० સંપૂર્ણ રીતે પોતાને સ્વાધીન.

आत्मसात्कृत त्रि० સંપૂર્ણ રીતે પોતાને સ્વાધીન કરેલ.

आत्मसिद्ध त्रि० સ્વયંસિદ્ધ, વિના યત્ને સિદ્ધ થયેલ.

आत्मसिद्धि स्त्री० આત્મારૂપ સિદ્ધિ–મોક્ષ.

आत्मसुख त्रि० આત્માના લાભરૂપ સુખને પામેલ.

आत्मसुख न० આત્માના લાભરૂપ સુખ–પરમાનંદ.

आत्मस्थ त्रि० આત્માના જ્ઞાન માટે યત્ન કરનાર, મનોવૃત્તિ પદાર્થ.

आत्महत्या स्त्री० આપધાત.

आत्महन् त्रि० આત્માના યથાર્થ જ્ઞાનથી રહિત, આપધાત કરનાર.

आत्माधीन पु० પુત્ર, સાળો, વિદૂષક.

आत्माधीन त्रि० પોતાને સ્વાધીન,બળવાન.

आत्मानुरूप त्रि० પોતાને યોગ્ય, પોતા જેવું.

आत्मापहारक त्रि० આત્માના યથાર્થ સ્વરૂપને ઢાંકી દેનાર.

आत्मापहारिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.

आत्माराम पु० જ્ઞાનમાટે યત્ન કરતો યોગી, એક પ્રકારનો યોગીન્દ્ર.

आत्मालम्भ पु० હૃદયસ્પર્શ.

आत्माशिन पु० પોતાના કુળનુંજ ભક્ષણ કરનાર–માછલું.

आत्माशिन् त्रि० પોતાનુંજ ભક્ષણ કરનાર.

आत्माश्रय पु० તે નામનો એક તર્કદોષ, પોતાનો આશ્રય.

आत्माश्रय त्रि० પોતાનો આશ્રય કરી રહેલ, મનનો આશ્રિત.

आत्मीय त्रि० આત્માસંબંધી, પોતાનું.

आत्मेश्वर त्रि० મનના વિકારને રોકનાર, મનને વશ રાખનાર

आत्मोत्पत्ति स्त्री० આત્માને પોતાની ઉપાધિરૂપ અંતઃકરણની વૃત્તિના કર્મથી અપૂર્વ દેહનો સંયોગ.

आत्मोदय पु० પોતાનો ઉદય.

आत्मोद्भव पु० પુત્ર, કામદેવ.

आत्मोद्भव त्रि० મનમાં ઉત્પન્ન થનાર શોક વગેરે, પોતાથી ઉત્પન્ન થનાર.

आत्मोद्भवा स्त्री० પુત્રી, બુદ્ધિ, માષપર્ણી વૃક્ષ.

आत्मोपजीविन् त्रि० પોતાની શરીરમહેનત ઉપર જીવનાર મજૂર વગેરે.

आत्मोपम पु० પુત્ર.

आत्मोपम त्रि० પોતાના જેવું, પોતાની પેઠે.

आत्मौपम्य न० પોતાના જેવું, પોતાની પેઠે.

आत्यंतिक त्रि० અતિશય થયેલ, અત્યંત હોનાર.

आत्यंतिकदुःखनिवृत्ति स्त्री० મોક્ષ.

आत्यन्तिकप्रलय पु० ચાર પ્રલયમાંનો એક પ્રલય.

आत्यन्तिकी स्त्री० અત્યંત હોનારી.

आत्ययिक त्रि० નાશના કારણવાળું કર્મ વગેરે.

आत्रेय पु० અત્રિ મુનિનો પુત્ર.

आत्रेयिका स्त्री० અટકાવવાળી ચોથે દિવસે ન્હાયેલી સ્ત્રી.

आत्रेयी स्त्री० ઉપરનો અર્થ, તે નામની એક નદી.

आथर्वण पु० અથર્વવેદને જાણનાર બ્રાહ્મણ, અથર્વવેદને જાણનાર અથવા ભણનાર, અથર્વવેદનો ધર્મ અથવા આમ્નાય, અથર્વવેદના કલ્પને જાણનાર પુરોહિત.

आथर्वण न० અથર્વવેદનો સમૂહ, અથર્વવેદમાં કહેલ કર્મ.

आथर्वणिक त्रि० અથર્વવેદ ભણનાર બ્રાહ્મણ.

आदंश પુ૦ દશવું, કરડવું, દાંત.

आदंश ન૦ દંશસ્થાન–દંશનું સ્થાન.

आदत्त ત્રિ૦ ગ્રહણ કરેલ, લીધેલ.

आददान ત્રિ૦ ગ્રહણ કરતું, લેતું.

आददि ત્રિ૦ ગ્રહણ કરનાર, લેનાર.

आदधान ત્રિ૦ ધારણ કરતું.

आदर પુ૦ સત્કાર, સન્માન, આરંભ, આસક્તિ, પ્રયત્ન.

आदरणीय ત્રિ૦ સન્માન કરવા યોગ્ય સ્વીકારવા યોગ્ય

आदर्तव्य ત્રિ૦ ઉપરના અર્થ.

आदर्य ત્રિ૦ આદર કરવા યોગ્ય.

आदर्श પુ૦ દર્પણ, આરસી, ટીકા, નમુનો, દેશની એક સીમા.

आदर्शक ત્રિ૦ દેશની અમુક સીમામાં થનાર–હોનાર.

आदर्शमण्डल પુ૦ એક જાતનો સર્પ.

आदहन ન૦ દાહ, બાળવું, હિંસા કરવી, નિંદવુ, નિંદા કરવી.

आदातृ ત્રિ૦ ગ્રહણ કરનાર, લેનાર.

आदादिक પુ૦ વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ અદાદિગણનો ધાતુ.

आदान ન૦ ગ્રહણ કરવું, લેવું.

आदानी સ્ત્રી૦ હસ્તિઘોષા નામની એક વનસ્પતિ.

आदाय અવ્ય૦ ગ્રહણ કરીને, લઇને.

आदाय ન૦ ગ્રહણ કરવું, લેવું.

आदायचर ત્રિ૦ ગ્રહણ કરીને વિચરનાર.

आदायिन् ત્રિ૦ ગ્રહણ કરનાર, લેનાર.

आदार પુ૦ આદર જુઓ.

आदारिबिम्बी સ્ત્રી૦ એક જાતનો વેલો.

आदि પુ૦ પ્રથમ, પહેલાં હોવું, કારણ, સમીપપણું, પ્રકાર, અવયવ.

आदि ત્રિ૦ પ્રથમનું, પહેલાંનું,પ્રથમ થનાર–હોનાર.

आदिकर ત્રિ૦ પહેલાં કરનાર, પહેલાં હોવાનું કરનાર.

आदिकर्तृ ત્રિ૦ ઉપરના અર્થ.

आदिकर्तृ પુ૦ ઈશ્વર.

आदिकर्मन् ન૦ પહેલું કર્મ, પ્રથમ આરંભાતું કર્મ.

आदिकर्मन् ત્રિ૦ પ્રથમ કર્મ કરનાર, પહેલું કર્મ કરનાર.

आदिकवि પુ૦ હિરણ્યગર્ભ–બ્રહ્મદેવ, વાલ્મિકી મુનિ.

आदिकारण ન૦ પરમેશ્વર, સાંખ્યમતે પ્રધાન–પ્રકૃતિ, ન્યાયમતે ઈશ્વર, પરમાણુ.

आदिकाव्य ન૦ વાલ્મિકીય રામાયણ.

आदिकेशव પુ૦ કાશીમાં રહેલી કેશવની એક મૂર્તિ.

आदिगदाधर પુ૦ કાશીમાં રહેલી વિષ્ણુની એક મૂર્તિ.

आदिजिन પુ૦ જૈન પ્રથમ તીર્થંકર ઋષભદેવ.

आदितस् અવ્ય૦ આદિ, પ્રથમ, પહેલેથી, પ્રથમથી.

आदिताल પુ૦સંગીતશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક તાલ.

आदितेय પુ૦ હરકોઇ દેવ, સૂર્ય.

आदित्य પુ૦ દેવ, સૂર્ય, બાર આદિત્ય, સૂર્યમંડળના અધિષ્ઠાતા હિરણ્યગર્ભ, આકડાનું ઝાડ.

आदित्य પુ૦ આદિત્યનો પુત્ર.

आदित्यकेतु પુ૦ તે નામનો ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર, અરુણ.

आदित्यकेशव પુ૦ કાશીમાં રહેલ કેશવની મૂર્તિ.

आदित्यपत्र ન૦ આકડા ઝાડનું પાંદડું.

आदित्यपर्णिनी સ્ત્રી૦ તે નામની એક ઔષધી.

आदित्यपुराण ન૦ તે નામનું એક ઉપપુરાણ.

आदित्यपुष्पिका સ્ત્રી० લાલ ફૂલવાળું આકડાનું ઝાડ.

आदित्यभक्ता સ્ત્રી० તે નામની એક ઔષધી.

आदित्यव्रत न० સૂર્યની ઉપાસના માટેનું એક વ્રત.

आदित्यव्रतिक त्रि० સૂર્યના વ્રત માટે બ્રહ્મચારી.

आदित्यसूनु पु० સુગ્રીવ, કર્ણ, યમ, શનૈશ્ચર.

आदित्सा સ્ત્રી० ગ્રહણ કરવાની ઇચ્છા, લેવાની ઇચ્છા.

आदित्सु त्रि० ગ્રહણ કરવા ઇચ્છનાર, લેવાને ઇચ્છનાર.

आदिदेव पु० નારાયણ, શિવ, પરમાત્મા.

आदिदैत्य पु० હિરણ્યકશિપુ નામનો દૈત્ય.

आदिन् त्रि० ભક્ષક, ભક્ષણ કરનાર, ખાનાર.

आदिनव पु० आदीनव જુઓ.

आदिपर्वन् न० મહાભારતનું પહેલું પર્વ.

आदिपुराण न० ચાર લાખ શ્લોકની સંખ્યાવાળું તે નામનું એક પુરાણ.

आदिपुरुष पु० આદિજીવ–હિરણ્યગર્ભ, નારાયણ.

आदिपूरुष पु० ઉપરના અર્થ.

आदिभव पु० હિરણ્યગર્ભ, વિષ્ણુ.

आदिभव त्रि० પહેલાં થનાર–હોનાર.

आदिम त्रि० ઉપરના અર્થ.

आदिमत् त्रि० આદિવાળું, કારણયુક્ત, આદિ સીમાવાળું.

आदिराज पु० પૃથુ રાજા.

आदिवराह पु० વિષ્ણુનો એક અવતાર–વરાહ અવતાર.

आदिविद्वस् पु० આદિ વિદ્વાન–સાંખ્યાચાર્ય કપિલ મુનિ.

आदिशक्ति સ્ત્રી० પરમેશ્વરની માયારૂપ શક્તિ, દેવીની એક મૂર્તિ.

आदिशरीर न० આદ્ય–લિંગશરીર, અવિદ્યા નામનું સૂક્ષ્મશરીર.

आदिश्य अव्य० ઉપદેશ કરીને, કહીને, આજ્ઞા કરીને.

आदिष्ट न० આજ્ઞા, ઉપદેશ.

आदिष्ट त्रि० ઉપદેશેલ, આજ્ઞા કરેલ, ઉચ્છિષ્ટ, શિખામણ આપેલ.

आदिष्टिन् त्रि० આજ્ઞા કરનાર.

आदिष्टिन् पु० બ્રહ્મચારી.

आदिसर्ग पु० આદ્ય સૃષ્ટિ, પહેલી સૃષ્ટિ.

आदीनव पु० દોષ, ક્લેશ, દુઃખ.

आदीनव त्रि० દુઃખેથી જે વશ થઇ શકે તે, ક્લેશ પામેલ.

आदीपक त्रि० પારકા ઘરમાં આગ લગાડનાર, ઉદ્દીપન કરનાર.

आदीपन न० ચિત્રાકાર એક લેપન, ઉદ્દીપન કરવું, સતેજ કરવું.

आदीपित त्रि० દીપાવેલ, પ્રકટ કરેલ, સતેજ કરેલ.

आदुरि त्रि० ચીરી નાખનાર, ફાડી નાખનાર.

आदृत त्रि० આદર કરેલ, સન્માન કરેલ, પૂજેલ.

आदृत्य त्रि० આદર કરવા યોગ્ય, માન આપવા યોગ્ય, પૂજવા યોગ્ય.

आदृत्य अव्य० માન આપીને, આદર કરીને, પૂજીને.

आदृष्टि સ્ત્રી० ત્રણ વિભાગમાં સંકોચેલી દૃષ્ટિ.

आदेय त्रि० ગ્રહણ કરવા યોગ્ય, લેવા લાયક.

आदेवक त्रि० જુગાર ખેલનાર, જુગારી.

आदेवन न० જુગાર ખેલવાનું પાટીયું, જુગાર ખેલવો, જુગટું, જુગારનું સાધન.

आदेश पु० ઉપદેશ. આજ્ઞા, વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ આદેશ, ઉપદેશેલ, આજ્ઞા કરેલ, કહેલ.

आदेशक त्रि० આજ્ઞા કરનાર, ઉપદેશ કરનાર.

आदेशन न० आदेश જુઓ, આજ્ઞા કરવી, ઉપદેશ કરવો.

आदेशिन् त्रि० આજ્ઞા કરનાર, ઉપદેશ કરનાર.

आदेशिन् पु० જોશી.

आदेश्य त्रि० ઉપદેશ આપવા યોગ્ય, આજ્ઞા કરવા યોગ્ય, કહેવા યોગ્ય.

आदेष्टृ त्रि० આજ્ઞા કરનાર, ઉપદેશ કરનાર.

आदेष्टृ पु० યજમાન.

आद्य त्रि० પ્રથમ હોનાર-થનાર, મુખ્ય, શ્રેષ્ઠ, ખાવા યોગ્ય.

आद्य न० એક પ્રકારનું પ્રેતશ્રાદ્ધ, ધાન્ય, અનાજ.

आद्यकवि पु० વાલ્મીકિ મુનિ, બ્રહ્મા, હિરણ્યગર્ભ.

आद्यमाषक पु० માસો, પાંચ ચણોઠીનું માપ.

आद्यबीज न० મૂળ કારણ, આદિ કારણ, ઈશ્વર, પ્રકૃતિ, પ્રધાન.

आद्या स्त्री० દુર્ગા દેવી, પ્રથમ હોનારી-થનારી તિથિ વગેરે.

आद्याकाली स्त्री० નિર્વાણતંત્રમાં કહેલ મૂલપ્રકૃતિ.

आद्यादि पु० કાત્યાયન વાર્તિકપ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.

आद्युदात्त त्रि० જેનો આદિ સ્વર ઉદાત્ત હોય તેવો પ્રત્યય વગેરે.

आद्यून त्रि० પેટભરૂ, એકલપેટું, જીતવાની ઇચ્છા વગરનું.

आद्योपान्त पु० પ્રથમથી છેવટસુધી.

आधमन न० થાપણ, અનામત મૂકવું, ઘરેણે મૂકવું.

आधमर्ण्य त्र० કરજ લેવું તે.

आधर्मिक त्रि० અધર્મશીલ, અધર્મી, દૈવ-વશાત્ અધર્મ કરનાર.

आधर्ष पु० તિરસ્કાર, અપમાન, બલાત્કારે પીડા કરવી તે.

आधर्षण न० ઉપરના અર્થ.

आधर्षित त्रि० અપમાન કરેલ, તિરસ્કારેલ, બલાત્કારે દુઃખ દીધેલ.

आधर्ष्य त्रि० અપમાનને યોગ્ય, તિરસ્કાર-પાત્ર, બલાત્કારે પીડવા યોગ્ય, દુર્બળ.

आधर्ष्य न० દુર્બળતા.

आधान न० સંસ્કારપૂર્વક અગ્નિ વગેરેનું સ્થાપન, ગર્ભાધાન.

आधानिक न० ગર્ભાધાન સંસ્કાર.

आधाय अव्य० સ્થાપીને, ગર્ભાધાન કરીને.

आधाय पु० आधान જુઓ.

आधायक त्रि० સ્થાપનાર, ગર્ભાધાન કરનાર.

आधार पु० આધાર, આશ્રય, વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ અધિકરણ કારક, બંધન, ઝાડનો ક્યારો, તંત્રપ્રસિદ્ધ આધચક્રાધાર.

आधारता स्त्री० આધારપણું.

आधारत्व न० આધારપણું.

आधारशक्ति स्त्री० પરમેશ્વરની શક્તિ-માયા, પ્રકૃતિ, તંત્રપ્રસિદ્ધ પર દેવતા, પીઠપૂજનીય એક દેવ.

आधाराधेयभाव पु० તે નામે એક સંબંધ.

आधार्मिक त्रि० અધાર્મિક.

आधि पु० માનસિક પીડા, સ્થાપનું, મૂકવું. થાપણ મૂકવી.

आधिकरणिक पु० ન્યાયાધીશ.

आधिक्य न० અધિકતા.

आधिज्ञ त्रि० માનસિક પીડાને જાણનાર, મનની પીડાનો અનુભવ કરનાર.

आधिदैविक त्रि० દેવાધિકારે પ્રવૃત્ત શાસ્ત્ર, વાત-પિત્ત વગેરેને લીધે થનાર દુઃખ.

आधिपत्य न० અધિપતિપણું, સ્વામીત્વ, પ્રજાપાલન વગેરે રાજાનું કર્મ.

आधिबन्ध पु० બહુ પ્રજાના રક્ષણ માટેની ચિંતારૂપ બંધન.

आधिभोग पु० થાપણ મૂકેલા દ્રવ્યનો ભોગવટો, માનસિક પીડાના અનુભવરૂપ ભોગવટો.

आधिभौतिक त्रि० વાઘ-સર્પ વગેરેને લીધે થનારૂં દુઃખ.

आधिमन्थव पु० તાવને લીધે સંતાપ, તાવની ગરમી.

आधिरथि पु० ધૃતરાષ્ટ્રના સારથિનો પુત્ર કર્ણ.

आधिराज्य न० आधिपत्य જુઓ.

आधिवेदनिक त्रि० એક વિવાહ ઉપર બીજો વિવાહ કરતી વેળા પતિએ પ્રથમની સ્ત્રીને આપેલું ધન વગેરે.

आधिस्तेन पु० ગુપ્ત રાખવા યોગ્ય મનની પીડાને બલાત્કારે ભોગવનાર.

आधीकरण न० થાપણ મૂકવી.

आधीकृत त्रि० થાપણ મૂકેલ દ્રવ્ય વગેરે.

आधुत त्रि० ધૂણાવેલ, કંપાવેલ, હલાવેલ.

आधुनिक त्रि० અર્વાચીન, હાલનું, હમણાનું.

आधूत त्रि० आधुत જુઓ.

आधृष्टि स्त्री० પરાભવ, તિરસ્કાર કરવો, બલાત્કારે શિક્ષા કરવી.

आधेय त्रि० ઉત્પન્ન કરવા યોગ્ય. સ્થાપન કરવા યોગ્ય, આધાર આપવા યોગ્ય, આશ્રય આપવા યોગ્ય, થાપણ મૂકવા યોગ્ય.

आधोरण पु० હાથીનો માવત.

आध्मात त्रि० શબ્દ કરેલ, બળેલ, બાળેલ, ધમેલ, આફરાના રોગવાળું, અહંકાર વગેરેથી ઉદ્ધત.

आध्मात न० આફરો, યુદ્ધ, શબ્દ, દાહ.

आध्मान पु० આફરો.

आध्मान न० અગ્નિના સંયોગથી ઉત્પન્ન થનાર એક શબ્દ, ધમવું.

आध्मानी स्त्री० નલિકા નામનું એક સુગંધી દ્રવ્ય.

आध्मापन न० શબ્દ ઉત્પન્ન કરવો, ધમવું.

आध्यक्ष्य न० અધ્યક્ષપણું, પ્રત્યક્ષપણું, અધિષ્ઠાતાપણું.

आध्या स्त्री० ચિંતન, ઉત્કંઠાપૂર્વક સ્મરણ.

आध्यात्मिक त्रि० અધ્યાત્મસંબંધી, શોક-મોહ-તાવ વગેરે દુઃખ.

आध्यान न० आध्या જુઓ.

आध्यापक पु० અધ્યાપક, ભણાવનાર.

आध्यायिक पु० વેદ ભણેલ.

आध्यासिक त्रि० વેદાંતિમતે અધ્યાસથી કલ્પેલ પદાર્થ—જેમ છીપ વગેરેમાં રૂપા વગેરેની કલ્પના.

आध्युपभोग पु० आधिभोग જુઓ.

आध्र पु० આધાર.

आध्वनिक त्रि० માર્ગમાં કુશળ-રસ્તાનો ભોમીયો.

आध्वरायण पु० યજ્ઞવેત્તાનો ગોત્રપુત્ર.

आध्वरिक पु० યજ્ઞવ્યાખ્યાનનો ગ્રંથ.

आध्वरिक त्रि० યજ્ઞને જાણનાર, યજ્ઞનું પ્રતિપાદન કરનારા ગ્રંથને ભણનાર.

आध्वर्यव त्रि० અધ્વર્યુસંબંધી કર્મ વગેરે.

आन पु० પ્રાણવાયુને નાસિકાથી બહાર કાઢવો—શ્વાસ મૂકવો.

आनक पु० ઢોલ, મૃદંગ-નરઘું, શબ્દ કરતો મેઘ.

आनक त्रि० ઉત્સાહ આપનાર.

आनकदुन्दुभि पु० કૃષ્ણનો પિતા વસુદેવ.

आनकदुन्दुभि स्त्री० મોટું નગારૂં.

आनकदुन्दुभी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

आनकस्थलक त्रि० આનકસ્થલી દેશની સમીપનો પ્રદેશ વગેરે.

आनकस्थली स्त्री० કોઇ એક દેશ.

आनकायनि त्रि० ઢોલની સમીપનો પ્રદેશ વગેરે.

आनच्य पु० તે નામનો એક મુનિ

आनडुह न० બળદનું, બળદસંબંધી, તે નામનું એક તીર્થ.

आनडुहक त्रि० બળદે કરેલ છાણ વગેરે.

आनडुह पु० अनडुह नामना मुनिनो गोत्र पुत्र.

आनत त्रि० नमेल, प्रणाम करेल, नीचा मुखवाळुं, विनयथी नम्र.

आनतज पु० जैनमते आनतकल्प नामना देवलोकमां उत्पन्न थयेल देव.

आनति स्त्री० संतोष, नमन, नम्र भाव, नम्रता, नीचा थवुं.

आनतिकर त्रि० पारितोषिक, नमन करनार.

आनद्ध न० चामडाथी मढेल नरघुं वगेरे वादित्र.

आनद्ध त्रि० गुंथेल, व्याप्त, बांधेल, केशालंकार वगेरे.

आनन न० मुख.

आनन्तर्य न० अंतररहितपणुं, अव्यवधान.

आनन्त्य न० अनंतपणुं, अनंत, सीमारहित, अनहद, सीमाशून्यता, नाशरहितपणुं, शाश्वत प्रतिष्ठा.

आनन्द पु० हर्ष, सुख, दुःखनो अभाव, परब्रह्म, परमात्मा.

आनन्द त्रि० आनंदवाळुं, आनंदी.

आनन्द न० दारू.

आनन्दक त्रि० आनंदकारक.

आनन्दकानन न० काशी क्षेत्र.

आनन्दज त्रि० आनंदथी उत्पन्न थनार.

आनन्दथु पु० आनंद, सुख.

आनन्दद त्रि० आनंद आपनार.

आनन्ददत्त पु० मेहन-लिंग-पुरुषचिह्न.

आनन्दन न० जती आवती वेळा मित्र वगेरेने कुशल प्रश्न करवो ते, मित्र वगेरेने तात्कालिक भेटवुं ते, आनंद उपजाववो, सुख उपजाववुं.

आनन्दपट पु० ताजी परणेली स्त्रीनुं वस्त्र.

आनन्दपूर्ण पु० परमात्मा.

आनन्दपूर्ण त्रि० आनंदथी पूर्ण, अत्यंत आनंदवाळुं.

आनन्दप्रचुर त्रि० उपरना अर्थ.

आनन्दप्रभव पु० वीर्य, पारो, भूतादि प्रपंच.

आनन्दभुज् त्रि० आनंद भोगवनार.

आनन्दभुज् पु० सुषुप्ति अवस्थामां आनंद भोगवनार जीव.

आनन्दभैरव पु० ते नामनी शिवनी एक मूर्ति.

आनन्दमय पु० आनंदस्वरूप परमात्मा.

आनन्दमयकोष पु० वेदांतप्रसिद्ध पांच कोषोमानो एक कोष, अविद्यास्वरूप कारणशरीर.

आनन्दमयी स्त्री० दुर्गादेवीनी एक मूर्ति.

आनन्दसंभव पु० ब्रह्मानंदनो प्रकाश-ब्रह्मानंदनुं स्फुरण.

आनन्दसंभव त्रि० भूत आदि प्रपंच.

आनन्दा स्त्री० भांग.

आनन्दार्णव पु० ब्रह्मानंद-आत्मानंद.

आनन्दि पु० हर्ष, कौतुक.

आनन्दित त्रि० आनंदी थयेल, हर्षवाळुं, सुखी.

आनन्दिन् त्रि० आनंदवाळुं, आनंदी, आनंदकारक.

आनन्दी स्त्री० एक जातनुं वृक्ष.

आनमन न० नमवुं, सारी रीते नमवुं, नम्रताजनक व्यापार.

आनमित त्रि० अनुकूल करेल, नमावेल.

आनम्य त्रि० नमाववा योग्य.

आनम्य अव्य० नमस्कार करीने.

आनय पु० आणवुं, लाववुं, जनोइनो संस्कार करवो.

आनयन न० उपरना अर्थ.

आनर्त पु० नृत्यशाळा, युद्ध, नाचवुं, नाच, ते नामनो एक देश.

आनर्त पु० ते नामनो सूर्यवंशी एक राजा, ते नामनो चंद्रवंशी एक राजा, आनर्त

દેશનો માણસ, આનર્ત દેશનો રાજા.

आनर्त्त ન૦ પાણી.

आनर्त्त ત્રિ૦ નૃત્ય કરનાર, નાચનાર.

आनर्त्तक ત્રિ૦ નૃત્ય કરનાર, નાચનાર, આનર્તદેશમાં થનાર–હોનાર.

आनर्त्तपुर ન૦ દ્વારકા નગરી.

आनर्त्तीय ત્રિ૦ આનર્ત દેશમાં થનાર–હોનાર.

आनर्थक्य ન૦ નિરર્થકપણું, અનર્થકપણું.

आनव ત્રિ૦ પ્રાણીસંબંધી બળ વગેરે.

आनव्य ન૦ નર સંબંધી બે મળ.

आनस ત્રિ૦ ગાડાસંબંધી, પિતૃસંબંધી.

आनाथ्य ન૦ સ્વામીશૂન્યતા–અનાથપણું.

आनाम्य ત્રિ૦ નમસ્કાર કરવા યોગ્ય.

आनाय પુ૦ માછલાં પકડવાની જાળ.

आनायिन् ત્રિ૦ આણનાર, લઇ જનાર, મચ્છીમાર.

आनाय्य પુ૦ યજ્ઞપ્રસિદ્ધ એક દક્ષિણાગ્નિ.

आनाह પુ૦ બંધ, લંબાઇ, જેમાં ઝાડો અને પેસાબ બન્ને બંધ થઇ જાય તેવો એક રોગ–આફરો.

आनाहिक પુ૦ આફરાના રોગને શાંત પાડવા યોગ્ય ઉપચાર.

आनिचेय ત્રિ૦ ચોતરફથી સંચય કરવા યોગ્ય.

आनिरुद्ध પુ૦ અનિરૂદ્ધનો પુત્ર.

आनिर्हत પુ૦ તે નામનો એક દેવ.

आनिल ત્રિ૦ વાયુ સંબંધી, વાયુ જેનો દેવ હોય તેવું હવિષ વગેરે.

आनिलि પુ૦ વાયુપુત્ર ભીમસેન, હનુમાન.

आनिली સ્ત્રી૦ સ્વાતી નક્ષત્ર.

आनीत ત્રિ૦ આણેલ, લાવેલ.

आनीति સ્ત્રી૦ આણવું, લાવવું.

आनील પુ૦ લગાર કાળો એવો રંગ, થોડો કાળો એવો ઘોડો.

आनील ત્રિ૦ લગાર કાળું.

आनीली સ્ત્રી૦ થોડી કાળી એવી ઘોડી.

आनु ત્રિ૦ પ્રાણી.

आनुकल्पिक ત્રિ૦ અનુકલ્પને જાણનાર, અનુકલ્પબોધક ગ્રંથને ભણનાર.

आनुकूलिक ત્રિ૦ અનુકૂળપણે વર્તનાર.

आनुकूल्य ન૦ અનુકૂળપણું.

आनुगङ्ग्य ત્રિ૦ ગંગાની પાછળ–હોનાર થનાર.

आनुगतिक ત્રિ૦ અનુસરવાથી થયેલ સંતોષ વગેરે.

आनुगत्य ન૦ અનુસરવારૂપ આચરણ, અનુસરવાપણું.

आनुगादिक ત્રિ૦ પાછળથી કહેનાર.

आनुगुणिक ત્રિ૦ અનુકૂલ જાણનાર, ગુણોને અનુસરતું જાણનાર.

आनुगुण्य ન૦ અનુકૂલતાભરેલું આચરણ, અનુકૂલપણું.

आनुग्रामिक ત્રિ૦ ગામની પાછળ–હોનાર થનાર.

आनुचारक ત્રિ૦ અનુચરના ધર્મવાળું આચરણ–અનુચરની ફરજ.

आनुति પુ૦ સ્ત્રી૦ આનુત નામના મુનિનું સંતાન.

आनुतिल्य ત્રિ૦ તલની પાછળ થનાર–હોનાર.

आनुदृष्टिनेय પુ૦ અનુદૃષ્ટિમાં થનાર–હોનાર.

आनुनाश्य ત્રિ૦ વિનાશની પાછળ થનાર-હોનાર.

आनुनासिक्य ન૦ અનુનાસિકનો ધર્મ, અનુનાસિકપણું.

आनुपथ्य ત્રિ૦ માર્ગની પાછળ થનાર–હોનાર.

आनुपदिक ત્રિ૦ પગલે પગલે દોડનાર.

आनुपद्य ત્રિ૦ પગલે પગલે થનાર–હોનાર.

आनुपूर्वी સ્ત્રી૦ પરિપાટી, પરંપરા, ક્રમ.

आनुपूर्व्य ન૦ ઉપરના અર્થ.

आनुमानिक त्रि० અનુમાનથી પ્રાપ્ત થયેલ, યુક્તિસિદ્ધ, અનુમાનથી જાણેલ, અનુમાનયુક્ત.

आनुमाष्य त्रि० અડદની પાછળ હોનાર-થનાર.

आनुयव्य त्रि० જવની પાછળ હોનાર-થનાર.

आनुयूष्य त्रि० યૂષ-ઓસામણની પાછળ થનાર-હોનાર.

आनुरक्ति स्त्री० અનુરાગ, સ્નેહ, અનુસરણ.

आनुराहति पु० તે નામનો કોઈ મુનિ.

आनुरोहति पु० ઉપરનો અર્થ.

आनुलेपिक त्रि० વિલેપન પાછળનું કર્મ.

आनुलोमिक त्रि० અનુકૂલ આચરણવાળું.

आनुलोम्य न० અનુક્રમ, અનુક્રમપણું.

आनुवंश्य त्रि० વાંસના ઝાડની પાછળ થનાર.

आनुविचित्सा स्त्री० ઉપકારની સામે ઉપકાર કરવાની ઇચ્છા નહિ તે.

आनुवेश्य त्रि० પાડોસીની પાસેના ઘરમાં રહેનાર.

आनुशातिक त्रि० અનુશતિકસંબંધી.

आनुशासनिक त्रि० શીખામણનાં નીતિવાક્ય વગેરે.

आनुशासनिक न० તે નામનુ મહાભારતનું એક પર્વ.

आनुश्रविक त्रि० સ્વર્ગાદિકના સાધનરૂપ વેદોક્ત કર્મસમૂહ.

आनुषङ्गिक त्रि० પ્રસંગવશાત્ પ્રાપ્ત થયેલ, સહેજે આવી મળેલ.

आनुषक् अव्य० आनुपूर्वी જુઓ.

आनुषण्ड त्रि० અનુષણ્ડ નામના દેશમાં થનાર-હોનાર.

आनुष्टुभ त्रि० અનુષ્ટુપ્ છંદનો મંત્ર વગેરે, અનુષ્ટુપ્ છંદસંબંધી.

आनुष्टुभ न० અનુષ્ટુભ નામનો છંદ.

आनुसाय त्रि० સાયંકાળની પાછળ થનાર-હોનાર.

आनुस्रोत्य त्रि० હળના માર્ગની પાછળ હોનાર-થનાર.

आनुसीर्य त्रि० હળની પાછળ થનાર.

आनुसूय त्रि० અત્રિ ઋષિની પત્ની અનુસૂયાએ આપેલ.

आनुसृतिनेय त्रि० અનુસરણની પાછળ થનાર.

आनुसृष्टिनेय त्रि० સૃષ્ટિની પાછળ થનાર-હોનાર.

आनुहारति त्रि० અનુહરણ કરનારમાં હોનાર-થનાર.

आनूप त्रि० અનૂપ દેશમાં હોનાર-થનાર, જળથી અનુસરાયલા દેશમાં થનાર.

आनृत त्रि० નિરંતર જૂઠાણું કરનાર.

आनृण्य न० કરજરહિતપણું, કરજ અદા કરવું.

आनृशंसि पु० દયાળુનો પુત્ર.

आनृशंसीय त्रि० દયાળુના સંતાનમાં હોનાર-થનાર.

आनृशंस्य न० દયા, દયાળુપણું, અનુકંપા, કારૂણ્ય.

आनृशंस्य त्रि० દયાવાળું, દયાળુ.

आनेतृ त्रि० આણનાર, લાવનાર.

आनेय त्रि० આણવા યોગ્ય, લાવવા યોગ્ય.

आनेय पु० યજ્ઞસંબંધી દક્ષિણાગ્નિ.

आनैपुण न० નિપુણતાનો અભાવ, નહિ હોશીઆરી.

आनैश्वर्य न० ઐશ્વર્યનો અભાવ, સાંખ્ય વગેરેના મતે બુદ્ધિનો એક ધર્મ.

आन्त त्रि० પીડાયેલ, પીડા પામેલ, પીડેલ.

आन्तर त्रि० આભ્યંતર, આંતરીક, અંદરનું.

आन्तरतम्य न० અત્યંત સાદૃશ્ય, અત્યંત સરખાપણું.

आन्तरागारिक त्रि० અંતઃપુરના અધિકારીનું કર્મ વગેરે.

आन्तरप्रपञ्च पु० આભ્યંતર દ્વૈતવિસ્તાર-સ્વપ્નસૃષ્ટિ.

आन्तराल त्रि० દેહની અંદરજ આત્માની સ્થિતિ જાણનાર.

आन्तरिक्ष त्रि० આકાશમાં થનાર ઉત્પાત વગેરે, આકાશમાં હોનાર જળ.

आन्तरीक्ष त्रि० ઉપરના અર્થ.

आन्तरीपक त्रि० અંતરીપ દેશમાં હોનાર-થનાર.

आन्तर्गणिक त्रि० ગણની અંદર હોનાર, સમુદાયમાં હોનાર.

आन्तर्गेहिक त्रि० ઘરની અંદર હોનાર-થનાર.

आन्तर्य न० અંતર્વર્તીપણું, અંદર હોવાપણું.

आन्तर्वेश्मिक त्रि० आन्तर्गेहिक જુઓ.

आन्तिका स्त्री० મોટી બ્હેન.

आन्त्र न० વાયુને વહેનારી એક નાડી, આંતરડું.

आन्त्र त्रि० આંતરડાંસંબંધી.

आन्त्रिक त्रि० આંતરડાંસંબંધી.

आन्दोल् चु० उ० स० सेट् ડોલાવવું વારંવાર ચલાવવું.

आन्दोलक त्रि० ડોલાવનાર, વારંવાર ચલાવનાર.

आन्दोलन न० ડોલાવવું, વારંવાર ચલાવવું.

आन्दोलित त्रि० ડોલાવેલ, વારંવાર ચલાવેલ

आन्धसिक त्रि० રસોઈ કરનાર, રસોઇઓ.

आन्धीगव न० સામવેદનું એક સૂકત.

आन्ध्य त्रि० અંધાપો, આંધળાપણું.

आन्ध्र पु० તે નામનો એક દેશ, તે દેશમાં રહેનાર, તે દેશનો રાજા.

आन्न त्रि० અન્ન મેળવનાર.

आन्यतरेय पु० અન્યતરનો પુત્ર.

आन्यभाव्य न० અન્યરૂપના, બીજા સ્વરૂપપણું.

आन्वयिक त्रि० ઉત્તમકુળમાં જન્મેલ.

आन्वष्टक्य न० अन्वष्टका જુઓ.

आन्वाहिक त्रि० પ્રતિદિન સાધ્ય પાક-રસોઈ વગેરે.

आन्वीक्षिकी स्त्री० દંડનીતિ, તર્કવિદ્યા, ગૌતમે રચેલી આત્મવિદ્યા.

आन्वीपिक त्रि० અનુકૂળ.

आप् चु० उ० स० सेट् મેળવવું, પામવું.

आप् स्वादि० प० स० सेट् મેળવવું, પ્રાપ્ત કરવું. प्र+અત્યંત પ્રાપ્ત કરવું, सम्+સંપૂર્ણ કરવું, अव+મેળવવું, परि+પુષ્કળ થવું, સમર્થ થવું, अनु+प्र+ પાછળથી મેળવવું, વ્યાપ્ત થવું.

आप पु० આઠ વસુઓમાં ચોથો વસુ.

आप न० જળનો સમુદાય, આકાશ.

आपक त्रि० મેળવનાર.

आपकर त्रि० ઉકરડામાં પેદા થયેલ.

आपक्क त्रि० લગાર પાકેલ.

आपक्षिति पु० અપક્ષિતનો પુત્ર.

आपगा स्त्री० નદી.

आपगेय पु० ગંગાનદીનો પુત્ર ભીષ્મ પિતામહ.

आपच्चिक त्रि० આપત્તિનો નાશ કરનાર.

आपटव न० પટુઅન્યતા.

आपण पु० દુકાન, હાટ, બજાર, વેચવા-ખરીદવાનો વ્યવહાર.

आपणिक त्रि० બજારમાંથી આવેલ રાજાનો કર વગેરે, દુકાનદારનું કર્મ.

आपणिक पु० દુકાનદાર, વણિક, વેપારી

आपतन न० આવવું, પ્રાપ્ત થવું, જ્ઞાન, દૈવવશાત્ પડવું.

आपति पु० વાયુ.

आपतिक पु० બાઝ પક્ષી.

आपतिक त्रि० દૈવાધીન.
आपतित त्रि० આવેલ, હઠથી આવેલ. દૈવયોગે આવી પડેલ.
आपत्कल्प पु० આપત્તિકાળનો વિધિ.
आपत्काल पु० આપત્તિનો સમય.
आपत्कालिक त्रि० આપત્તિના સમયે હોનાર–થનાર.
आपत्ति स्त्री० આપત્તિ, આપદા, આફત, પ્રાપ્તિ, અર્થ વગેરેની સિદ્ધિ, અનિષ્ટ–પ્રસંગ.
आपत्य पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ અપત્યાધિકારમાં કરેલ પ્રત્યય.
आपत्प्राप्त त्रि० આપત્તિને પામેલ.
आपथिन् पु० સામેના માર્ગસંબંધી.
आपद् स्त्री० આપત્તિ, આફત.
आपद्काल पु० આફતે કરેલ દુષ્ટ કાળ.
आपदा स्त्री० આપત્તિ, દુઃખ.
आपदेव पु० વરૂણ દેવ.
आपद्धर्म पु० આફતના સમયનો ધર્મ.
आपद्धर्म न० મહાભારતના શાંતિપર્વનું એક પેટાપર્વ.
आपन न० મરી, તીખાં, મેળવવું, પામવું.
आपनिक पु० ઇન્દ્રનીલ મણિ,કિરાત–ભીલ.
आपनेय त्रि० ચોતરફથી ખપેડવા યોગ્ય, ચારે તરફથી દૂર કરવા યોગ્ય.
आपन्न त्रि० આપત્તિથી ઘેરાયેલ, પ્રાપ્ત થયેલ, શરણે આવેલ.
आपन्नसत्त्वा स्त्री० ગર્ભિણી સ્ત્રી.
आपमित्यक त्रि० કંઈ પણ બદલામાં આપી ખરીદ કરેલ, સાટામાં લીધેલ.
आपया स्त्री० પાણીના પૂરને વહેતી કોઇ નદી, હરકોઇ નદી.
आपयितृ त्रि० પ્રાપ્ત કરાવનાર,પહોંચાડનાર.
आपराधय्य न० અપરાધકર્તાપણું, અપરાધીપણું.
आपराह्णिक त्रि० દિવસના પાછલા ભાગમાં હોનાર–થનાર, દિવસના પાછલા ભાગમાં વ્યાપ્ત હોનાર.
आपर्तुक पु० તે નામનો કોઈ વૈદિક કલ્પગ્રંથ.
आपव पु० વસિષ્ઠ મુનિ, પરમપુરુષ–નારાયણ.
आपस् न० પાણી.
आपस्तम्ब पु० તે નામનો એક ઋષિ.
आपस्तम्बीय त्रि० આપસ્તંબ ઋષિસંબંધી.
आपस्तम्बेय पु० આપસ્તંબઋષિની પુત્રીનો પુત્ર.
आपस्तम्बिनी स्त्री० તે નામની એક લતા.
आपाक पु० કુંભારનો નીમાડો, થોડો પાક, સારો પાક, પુટપાક.
आपाङ्ग्य न० આંખના ખૂણામાં આંજવાનું આંજણ.
आपाण पु० વેચવા ખરીદવાનો વ્યાપાર.
आपात पु० ઉપલક દૃષ્ટિ, વિચાર્યા વિના જાણવું, અચાનક આવવું, તત્કાળ, ચાલુ કાળ, ઉપક્રમ–આરંભ.
आपाततस् अव्य० કારણ વિના,અકસ્માત, ઉપરથી.
आपातलिका स्त्री० તે નામનો એક છંદ.
आपात्य त्रि० પોતેજ આક્રમણ કરવા આવનાર, પોતાની મેળે ધસી આવનાર, કર્તવ્યનું આપતન.
आपात्य त्रि० ચોતરફથી ધસારો કરવા યોગ્ય પ્રદેશ વગેરે.
आपात्य अव्य० ચોતરફથી પાડી નાખીને.
आपाद पु० ફળનો લાભ, આવવું.
आपाद अव्य० પગસુધી.
आपादन न० આપત્તિના વિષયરૂપ કરવું, સંપાદન કરવું, મેળવવું.
आपान न० એકઠા થઈ દારૂ પીવાનું સ્થાન, એકઠા થઇ દારૂ પીવો, ઢોર વગેરેને પાણી પીવાનો હવાડો.
आपानक न० દારૂ પીવો,મદિરા પાનની ગોષ્ઠી.
आपायिन् त्रि० દારૂ પીનાર.

आपालि પુ૦ માથાની જૂ.

आपि પુ૦ ધન વગેરે પહોંચાડનાર, આપ્ત બંધુ.

आपिञ्जर પુ૦ લગાર પીળો રંગ.

आपिञ्जर ન૦ સોનું.

आपिञ्जर ત્રિ૦ લગાર પીળું.

आपिशल ન૦ આપિશલિ મુનિએ રચેલું શાસ્ત્ર.

आपिशलि પુ૦ વ્યાકરણશાસ્ત્રી એક મુનિ

आपिशलया સ્ત્રી૦ આપિશલિ મુનિની પુત્રી.

आपी ત્રિ૦ પુષ્ટ, જાડું, વૃદ્ધિવાળું.

आपीड પુ૦ શિખામાલ્ય, મુકુટ.

आपीड ત્રિ૦ પીડા કરનાર.

आपीडा સ્ત્રી૦ સારીરીતે પીડવું, દુઃખ દેવું, દાબવું, નીચોવવું.

आपीडित ત્રિ૦ સારી રીતે પીડેલ, દાબેલ, નીચોવેલ. ચોળેલ.

आपीत ન૦ માક્ષિક ધાતુ.

आपीत પુ૦ લગાર પીળો રંગ.

आपीत ત્રિ૦ લગાર પીળું, જે લગાર પીધું હોય તે પાણી વગેરે.

आपीन ન૦ ગાય વગેરેનું આઉ–અડાણુ.

आपीन પુ૦ કૂવો.

आपूपिक ત્રિ૦ પૂડા બનાવનાર–રાંધનાર, પુડા ખાવાનું સાધન ગોળ વગેરે, પૂડા વેચનાર, પૂડા ખાવાના સ્વભાવવાળું.

आपूपिक ન૦ પુડાનો સમૂહ.

आपूप्य ત્રિ૦ પુડા બનાવવાનું સાધન લોટ વગેરે.

आपूर પુ૦ પાણી વગેરેનો પ્રવાહ, સારી રીતે પૂરવું, લગાર પૂરવું, અભિવ્યાપ્તિ.

आपूरण ન૦ સારીરીતે પૂરવું–ભરવું.

आपूरण ત્રિ૦ સારીરીતે પૂરનાર, ભરનાર, પૂર્ણ કરનાર.

आपूरण પુ૦ એક જાતનો સર્પ.

आपूरित ત્રિ૦ પૂરેલ, ભરેલ, અભિવ્યાપ્ત.

आपूर्ति સ્ત્રી૦ લગાર પૂરવું, થોડું ભરવું. સારીરીતે પૂરવું ભરવું.

आपूर्यमाण ત્રિ૦ સારી રીતે પૂરાતું, ભરાતું, ચોતરફ વ્યાપેલ–ફેલાયેલ.

आपूष ન૦ એક જાતની ધાતુ–કલાઇ.

आपृच् ત્રિ૦ સંસર્ગવાળું, સંબંધવાળું.

आपृच्छा સ્ત્રી૦ પૂછવું, વાતચીત, જિજ્ઞાસા, જાણવાની ઇચ્છા, ભૂતભવિષ્યનો શુભ પ્રશ્ન, આનંદ ઉપજાવવો.

आपृच्छ्य ત્રિ૦ જાણવાને ઇચ્છવા યોગ્ય, પૂછવા યોગ્ય.

आपृच्छ्य અવ્ય૦ પૂછીને જાણવા ઇચ્છીને.

आपेक्षिक ત્રિ૦ અપેક્ષાથી પ્રાપ્ત થયેલ.

आपोक्लिम ન૦ જ્યોતિષમાં કહેલ જન્મલગ્નાવધિ ત્રીજું છઠ્ઠું નવમું અને બારમું સ્થાન.

आपोमय ત્રિ૦ પાણીનો વિકાર, જળથી ભરપૂર, જળમય.

आपोमूर्त्ति પુ૦ સ્વારોચિષ મનુનો એક પુત્ર, સપ્તર્ષિઓમાંનો એક ઋષિ.

आपोऽशान ન૦ અપોસણ કર્મ.

आप्त ત્રિ૦ પ્રાપ્ત કરેલ, મેળવેલ, જાણેલ, વિશ્વાસ પામેલ, યથાર્થ જ્ઞાનવાળું, યુક્તિયુક્ત, કુશળ, સંપૂર્ણ બંધુ, સંબંધ પામેલ.

आप्तकाम ત્રિ૦ જીવાત્મા અને પરમાત્માની એકતા જાણનાર.

आप्तकाम પુ૦ પરમાત્મા, નૈયાયિકમતસિદ્ધ ઇશ્વર.

आप्तकारिन् ત્રિ૦ યોગ્ય કરનાર, વિશ્વાસુ આજ્ઞાકારક નોકર વગેરે.

आप्तगर्भा સ્ત્રી૦ ગર્ભિણી સ્ત્રી.

आप्तगर्व ત્રિ૦ જેને ગર્વ આવી ગયેલ હોય તે.

आप्तवचन ન૦ વેદ, વેદમૂલક ધર્મશાસ્ત્ર વગેરે.

आप्तवचन ત્રિ૦ યોગ્ય વાણીવાળા ઋષિમુનિ વગેરે.

आप्तवाक्य न० वेद, वेदमूलक धर्मशास्त्र वगेरे.

आप्तवाक्य त्रि० योग्य वाणीवाळा ऋषि-मुनि वगेरे.

आप्तवाच् स्त्री० वेद, वेदमूलक धर्मशास्त्र-इतिहास-पुराण वगेरे.

आप्तवाच् त्रि० योग्य वाणीवाळा ऋषिमुनि वगेरे.

आप्तश्रुति स्त्री० वेद, धर्मशास्त्र वगेरे.

आप्ता स्त्री० जटा.

आप्ति स्त्री० संयोग, संप्राप्ति; मेळववुं, स्त्रीसंयोग, संबंध, लाभ, समाप्ति, संपत्ति, उत्तर काळ.

आप्तोक्ति स्त्री० शास्त्र, आगम, सिद्धान्त.

आप्त्य त्रि० प्राप्त करवा योग्य, मेळववा योग्य, लाभयोग्य.

आप्नवान पु० ते नामनो एक ऋषि.

आप्य त्रि० पाणीसंबंधी.

आप्य त्रि० मेळववा योग्य, प्राप्त करवा योग्य, पाळवा योग्य.

आप्य पु० चाक्षुष मन्वंतरकाळनो कोई देव, झाड.

आप्यान न० प्रीति, वृद्धि, पुष्टि.

आप्यान त्रि० प्रसन्न थयेल, वधेल, पुष्ट थयेल.

आप्यायन न० दीक्षणीय एक मंत्रसंस्कार, वृद्धि, पुष्टि, प्रीति, तर्पण, वधवुं, पुष्ट थवुं, खुश करवुं.

आप्यायन त्रि० वधनार, पुष्ट थनार, प्रसन्न थनार, तर्पण करनार.

आप्यायित त्रि० आनंद पामेल, खुश करेल, तृप्त करेल, पूरेल, पूर्ण करेल, वधारेल, पुष्ट करेल.

आप्रच्छन्न न० जती आवती वेळा बंधुओनो अन्योन्यने कुशळप्रश्न, आनंद मेळववो.

आप्रच्छन्न त्रि० अत्यंत गुप्त, लगार गुप्त, थोडुं छानुं.

आप्रपद अव्य० पगना अग्र भागसुधी.

आप्रपदीन त्रि० पगना अग्र भागसुधी पहोंचतुं वस्त्र वगेरे.

आप्रवण त्रि० थोडुं नम्र, लगार पीगळवुं.

आप्री स्त्री० प्रयाज याज्या.

आप्रीत त्रि० सारी रीते प्रसन्न थयेल, थोडुं प्रसन्न थयेल.

आप्रीत न० सारी रीते प्रसन्न थवुं.

आप्रीतप पु० विष्णु.

आप्लव पु० स्नान, पाणीनुं चोतरफ उछळवुं.

आप्लवन न० उपरना अर्थ.

आप्लवव्रतिन् पु० स्नातक गृहस्थ.

आप्लाव पु० आप्लव जुओ.

आप्लावित त्रि० न्हायेल, जळ वगेरेना प्रवाहथी व्याप्त.

आप्लाव्य त्रि० स्नान करनार, जळ वगेरेथी व्याप्त थवा योग्य.

आप्लाव्य न० कर्तव्य स्नान.

आप्लुत त्रि० स्नान करेल, न्हायेल, भीनुं थयेल.

आप्लुत पु० स्नातक गृहस्थ.

आप्लुत न० स्नान.

आप्लुतव्रतिन् पु० स्नातक गृहस्थ.

आप्लुत्य अव्य० स्नान करीने, कूदीने, उछळीने.

आप्लुष्ट त्रि० थोडुं बाळेल–बळेल सारी रीते बाळेल, बळेल.

आप्व पु० वायु.

आप्वन् पु० वायु.

आफूक न० अफीण.

आबद्ध न० मजबूत बंधन, प्रेम, स्नेह, भूषण, अलंकार, जोतरुं.

आबद्ध त्रि० બંધાયેલ, વ્યાપેલ, અત્યંત રોકાયેલ–ઘેરાયેલ.
आबन्ध पु० મજબૂત બંધન, પ્રેમ, જોતર.
आबन्धन न० ઉપરના અર્થ.
आबर्ह पु० ઉપાડવું, ઉખાડી નાંખવું, હિંસા કરવી, ઠાર કરવું.
आबर्हण न० ઉપરના અર્થ.
आबर्हिन् त्रि० ઉખાડવાથી યુક્ત.
आबलि स्त्री० પંક્તી, સમૂહ.
आबाध पु० પીડા, દુઃખ.
आबाधा स्त्री० પીડા, ત્રણ પ્રકારના તાપરૂપ ક્લેશ.
आबिध पु० વીંધવાનું ઓજાર.
आबिद्ध त्रि० મૂર્ખ.
आबिल त्रि० અસ્વચ્છ, મેલું, ભેદક.
आबिलकन्द पु० એક જાતની વનસ્પતિ.
आबुत्त पु० બનેવી (નાટકની ભાષામાં)
आब्द त्रि० મેઘસંબંધી, મેઘમાં હોનાર–થનાર.
आभग पु० ઉત્તમ માહાત્મ્યવાળો દેવ.
आभण्डन न० નિરૂપણ.
आभयजात पु० અભયજાત્યનો પુત્ર.
आभयजात्य पु० અભયજાતનો પુત્ર.
आभरण न० અલંકાર, ઘરેણું, સારી રીતે પોષણ.
आभरित त्रि० પૂરેલ, ભરેલ, શણગારેલ.
आभर्मन् न० સારી રીતે ભરણ, પોષણ, ગર્ભ વગેરેનું પોષણ.
आभा स्त्री० કાંતિ, શોભા, દીપ્તિ, ઉપમાન, વવૂલ નામની વનસ્પતિ.
आभाति स्त्री० પ્રતિબિંબ.
आभाषण न० પરસ્પર વાતચીત, આલાપ, સંબોધન.
आभाष्य त्रि० વાતચીત કરવા યોગ્ય, સંબોધન આપવા યોગ્ય, કહેવા યોગ્ય.
आभास पु० પ્રતિબિંબ, દુષ્ટ હેતુ વગેરે, તુલ્ય પ્રકાશ, ગ્રંથના અભિપ્રાયના વર્ણનરૂપ અમુક એક વ્યાખ્યાનનો અંશ.
आभासुर त्रि० સારી રીતે પ્રકાશમાન.
आभास्वर त्रि० સારી રીતે પ્રકાશમાન.
आभास्वर पु० તે નામના ચોસઠ ગણદેવ, તે નામના બાર ગણદેવ.
आभिचरणिक त्रि० શત્રુનાં મારણ–ઉચ્ચાટન અથવા વશીકરણના સાધન મંત્ર વગેરે અથવા તેવા કોઇ પ્રયોગો.
आभिजन त्रि० વંશપરંપરાથી ઉતરી આવેલ, વંશસંબંધી.
आभिजात्य न० કુલીનતા, પંડિતાઇ, સુંદરતા.
आभिजित त्रि० અભિજિત નક્ષત્રમાં જન્મેલ.
आभिजित्य त्रि० ઉપરનો અર્થ.
आभिधा स्त्री० નામ, કહેવું, બોલવું, એક જાતની શબ્દવૃત્તિ.
आभिधातक न० શબ્દ.
आभिधानीयक न० કહેવા યોગ્યપણું.
आभिप्लविक त्रि० તે નામનાં સૂક્ત–સામ વગેરે.
आभिमानिक त्रि० અભિમાનથી ઉત્પન્ન થયેલ.
आभिमुख्य न० સન્મુખપણું.
आभिरूपक न० સૌન્દર્ય.
आभिरूप्य न० સૌન્દર્ય.
आभिषिक्त त्रि० અભિષેકથી ઉત્પન્ન થયેલ.
आभिषेचनिक त्रि० રાજ્યાભિષેકનું સાધન દ્રવ્ય વગેરે.
आभिहारिक त्रि० ભેટ, ભેટમાં મૂકવા યોગ્ય કોઈ દ્રવ્ય.
आभीक न० અભીક ઋષિએ જોયેલ સામવેદનો એક ભાગ.
आभीक्ष्ण्य न० વારંવારપણું, સતતપણું.

आभीर पु० ગોવાળ, ભરવાડ, આયરની જાત, તે નામનો એક દેશ, તે દેશમાં રહેનાર, તે દેશનો રાજા.

आभीर न० તે નામનો એક છંદ.

आभीरपल्लि स्त्री० જ્યાં માત્ર ભરવાડ રહેતા હોય તેવું નાનું ગામ,ભરવાડનો નેસ.

आभीरपल्लिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

आभीरपल्ली स्त्री० आभीरपल्लि જુઓ.

आभीरी स्त्री० ગોવાળણ, ભરવાડણ, આયરાણી.

आभील न० કષ્ટ, દુઃખ, ભયાનક.

आभील त्रि० કષ્ટવાળું, દુઃખી, ભયભીત.

आभीशव न० તે નામનો સામવેદનો એક ભાગ.

आभु त्रि० વિભુ, વ્યાપક,

आभुग्न त्रि० સંકોચાયેલ, વાંકું વળેલ, થોડું વાંકું.

आभूति स्त्री० વ્યાપ્તિ.

आभेरी स्त्री० તે નામની એક રાગિણી.

आभोग पु० પરિપૂર્ણતા, વિસ્તાર, ભોગવવું, ભોગવટો, યત્ન, સારીરીતે સુખ વગેરેનો અનુભવ, વરૂણનુ છત્ર.

आभोगय त्रि० પરિપૂર્ણ.

आभोगि त्रि० વિષયભોગ કરનાર.

आभोगिन् त्रि० પરિપૂર્ણ.

आभ्यन्तर त्रि० અંદરનું, વચ્ચેનું.

आभ्यवहारिक त्रि० ભોજનયોગ્ય અન્ન વગેરે.

आभ्यागारिक त्रि० કુટુંબના ભરણપોષણમાં મશગુલ.

आभ्यादायिक न० પિતામાતાના કુળતરફથી આવેલ એક સ્ત્રીધન.

आभ्यासिक त्रि० અભ્યાસથી પ્રાપ્ત થયેલ દૃઢ સંસ્કાર વગેરે, પાસે રહેલ.

आभ्युदयिक न० વૃત્તિનિમિત્તે શ્રાદ્ધ.

आभ्रिक त्रि० લાકડાની કોદાળીથી ખોદનાર.

आभ्रय त्रि० આકાશમાં હોનાર—થનાર.

आम् अव्य० અંગીકારમાં, સ્વીકારમાં નિશ્ચયમાં, જ્ઞાનમાં, સ્મરણમાં તથા પ્રતિવચનમાં વપરાય છે.

आम पु० લગાર પક્વ, અસિદ્ધ, પાકરહિત, રોગ, અજીર્ણનો કોઇ રોગ.

आम त्रि० કાચું, અપક્વ.

आमकुम्भ पु० કાચો ઘડો.

आमगन्धि त्रि० કાચા માંસ વગેરે જેવા ગંધવાળું.

आमज्वर पु० અપક્વ તાવ, નવો તાવ, કાચો તાવ.

आमण्ड पु० એરંડાનું ઝાડ.

आमनस्य न० દુઃખ.

आमन्त्र पु० એરંડાનું ઝાડ, आमन्त्रण જુઓ.

आमन्त्रण न० અભિનંદન, સંબોધન, બોલાવવું, તેડવું.

आमन्त्रणा स्त्री० ઉપરના અર્થ.

आमन्त्रित त्रि० અનાવશ્યક કર્મમાં યોજેલ, નિમંત્રેલ, નોતરેલ. બોલાવેલ.

आमन्त्रित न० વ્યાકરણમાં સંબોધનાર્થે પ્રથમા વિભક્તિ.

आमन्त्र्य अव्य० આમંત્રણ કરીને, સંબોધીને, બોલાવીને, તેડીને.

आमन्त्र्य त्रि० આમંત્રણ કરવા યોગ્ય, બોલાવવા યોગ્ય, તેડવા યોગ્ય, યોજવા યોગ્ય.

आमन्द पु० વાસુદેવ.

आमन्द्रा स्त्री० એક પ્રકારનો ખાટલો.

आमन्द्र पु० થોડો ગંભીર એવો શબ્દ.

आमन्द्र त्रि० થોડા ગંભીર શબ્દવાળું.

आमपाक पु० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ સોજાના રોગ વગેરેના અંગરૂપ અપક્વને પકાવવું તે.

आमपात्र न० કાચું એવું માટીનું વાસણ.

आमय पु० રોગ.

आमय न० કોઢનો રોગ.

आमयाविता स्त्री० રોગીપણું.

आमयावित्व न० ઉપરનો અર્થ.
आमयाविन् त्रि० રોગી.
आमरक्त न० એક જાતનો રોગ–લોહીનો ઝાડો.
आमरणान्तिक त्रि० મરણકાળપર્યંત વ્યાપી રહેનાર.
आमर्द पु० બલાત્કારે મર્દન કરવું–દબાવવું.
आमर्दन न० ઉપરનો અર્થ.
आमर्दिन् त्रि० બલાત્કારે મર્દન કરનાર–દબાવનાર.
आमर्श पु० સારી રીતે સ્પર્શ કરવો.
आमर्शन न० ઉપરનો અર્થ.
आमर्ष पु० ક્રોધ, કોપ, નહિ સહન કરવું તે, સારી રીતે વિચાર કરવો.
आमल पु० આમળાંનું ઝાડ.
आमली स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
आमलक पु० આમળાંનું ઝાડ.
आमलक न० આમળું.
आमलकी स्त्री० આમળાનું ઝાડ.
आमवात पु० એક જાતનો વાયુનો રોગ.
आमश्राद्ध न० કાચા અનાજથી કરવાનું એક પ્રકારનું શ્રાદ્ધ.
आमहीय त्रि० આવવામાં સાધન કોઈ મંત્ર.
आमहीयव न० તે નામનો સામવેદનો એક ભાગ.
आमातिसार पु० અજીર્ણથી થયેલો ઝાડાનો એક રોગ.
आमातीसार पु० ઉપરનો અર્થ.
आमात्य पु० પ્રધાન, અમાત્ય, મંત્રી.
आमानस्य न० દુઃખ.
आमान्न न० કાચું અન્ન.
आमावास्य त्रि० અમાસને દિવસે હોનાર–થનાર.
आमावास्यक त्रि० ઉપરનો અર્થ.
आमाशय पु० શરીરમાં રહેલ ખાધેલા અપક્વ અનાજનું સ્થાન.
आमिक्षा स्त्री० તપાવેલા પકવ દૂધમાં દહીં નાખવાથી થતો પદાર્થ.
आमिक्षीय न० ઉપરના પદાર્થ માટેનું દહીં.
आमिक्ष्य न० ઉપરનો અર્થ.
आमितौजि पु० અમિતૌજાનો પુત્ર.
आमित्र त्रि० અમિત્ર–શત્રુસંબંધી.
आमित्रि पु० અમિત્રનો પુત્ર.
आमित्रायण पु० અમિત્રનો યુવાપત્ય.
आमित्रायणि पु० અમિત્રના યુવાપત્યનો પુત્ર.
आमित्रीय त्रि० અમિત્રમાં થનાર–હોનાર.
आमिश्र त्रि० મિશ્ર થયેલ, મળેલ.
आमिश्ल त्रि० ઉપરનો અર્થ.
आमिष न० માંસ, હરકોઈ ભોગ્ય વસ્તુ, લાંચ, રૂશ્વત, સુંદર રૂપ વગેરે, લોભ, લોભ કરવા યોગ્ય વિષય, પાંદડું, જંબીર ફળ.
आमिषप्रिय पु० કંકપક્ષી.
आमिषप्रिय त्रि० માંસ જેને પ્રિય હોય તે.
आमिषभुज् त्रि० માંસ ખાનાર.
आमिषाशिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
आमिषी स्त्री० જટામાંસી નામની વનસ્પતિ.
आमिष्य त्रि० જટામાંસીની સમીપનો પ્રદેશ વગેરે.
आमीक्षा स्त्री० आमिक्षा જુઓ.
आमुक्त त्रि० પહેરેલ, ધારણ કરેલ.
आमुक्ति स्त्री० પહેરવું, મર્યાદા.
आमुक्ति अव्य० મુક્તિસુધી.
आमुख न० નાટકનું એક અંગ.
आमुष पु० એક જાતનો વાંસ.
आमुर् त्रि० હિંસક.
आमुष्मिक त्रि० પરલોકમાં હોનાર–થનાર.
आमुष्यकुलक न० ઉત્તમકુળપણું.
आमुष्यकुलिका स्त्री० आमुष्यपुत्रिका જુઓ.
आमुष्यकुलीन त्रि० ઉતમકુળમાં ઉત્પન્ન થયેલ.
आमुष्यपुत्रिका स्त्री० કુળવાનપુત્રપણું.

आमुष्यायण त्रि० प्रख्यात वंशमां उत्पन्न थनार.
आमूल अव्य० मूळ सुधी.
आमृष्ट त्रि० अडकेल, साफ करेल, शोधेल, मर्दन करेल, तिरस्कार करेल.
आमोक पु० पहेरवुं.
आमोचन न० पहेरवुं.
आमोद पु० अत्यंत हर्ष, अति दूर जनार सुगंध, उत्तम स्त्रीना मुखना श्वास वगेरेनी गंध.
आमोदन न० उपरना अर्थ.
आमोदन त्रि० हर्ष उत्पन्न करवो, सुगंध प्राप्त करवी.
आमोदित त्रि० हर्ष पमाडेल, सुगंधयुक्त करेल.
आमोदिन् त्रि० मुखने वासित करनार कपूर वगेरे, सुगंधवाळुं, हर्षवाळुं.
आमोष त्रि० चोरी करनार, चोर.
आमोष न० चोरवुं, हरण करवुं.
आम्नात त्रि० सारी रीते अभ्यास करेल, सारी रीते भणायेल, कहेल.
आम्नात न० सारी रीते अभ्यास, कहेवुं.
आम्नातिन् त्रि० सारी रीते अभ्यास करनार, सारी रीते भणेल.
आम्नान न० वेद वगेरेनो पाठ, वेद वगेरेनो अभ्यास.
आम्नाय पु० सारी रीते अभ्यास, सारी रीते पाठ, वेद, शास्त्र.
आम्बरीषपुत्रक पु० अंबरीष राजाना पुत्रनो विषय वगेरे.
आम्बष्ठ पु० अंबष्ठनो पुत्र.
आम्बिकेय पु० राजा धृतराष्ट्र, कार्तिक स्वामी.
आम्भसिक पु० माछलुं.
आम्भिम त्रि० पाणीथी उत्पन्न थयेल.
आम्र पु० आंबानुं झाड.
आम्र न० आंबानुं फळ-केरी.
आम्रगन्धक पु० एक जातनुं शाक.
आम्रगुप्त पु० ते नामनो एक ऋषि.
आम्रगुप्तायनि पु० आम्रगुप्तनो पुत्र.
आम्रगुप्ति पु० आम्रगुप्तनो पुत्र.
आम्रनिशा स्त्री० आंबाहळदर.
आम्रपेशी स्त्री० सुकायेल केरी—आंबसुं.
आम्रमय त्रि० आंबानो विकार, आंबानो अवयव.
आम्ररस पु० केरीनो रस.
आम्ररसाकृति स्त्री० एक जातनुं पीणुं.
आम्रवण न० आंबानुं वन.
आम्रात पु० एक जातनुं झाड.
आम्रात न० आम्रात वृक्षनुं फळ.
आम्रातक पु० एक जातनुं झाड.
आम्रातक न० आम्रातक वृक्षनुं फळ.
आम्रातकेश्वर पु० ते नामनुं एक सिद्धस्थान.
आम्रावती स्त्री० ते नामनी एक नदी.
आम्रावर्त पु० आंबाना रस वडे बनावातो एक पदार्थ, आम्रातक वृक्ष.
आम्रावर्त न० आम्रातक वृक्षनुं फळ.
आम्रिमन् पु० खटाई, खटाश.
आम्रेडित त्रि० वारंवार बोलायेल, गांडानी पेठे एकनो एक शब्द वारंवार बोलवो ते.
आम्ल न० खटाश, खटाइ.
आम्ल त्रि० खाटा रसवाळुं.
आम्लवेतस पु० ते नामनुं एक झाड, आंबलीनुं झाड.
आम्ला स्त्री० आंबली, खाटो रस, खाटो ओडकार.
आम्लिका स्त्री० उपरना अर्थ.
आम्ली स्त्री० आंबली.
आय पु० लाभ, प्राप्ति, धननी आवक, जनानखानानुं रक्षण करनार.

आयःशूलिक त्रि० तीक्ष्ण ઉપાયથી ધન મેળવવા ઇચ્છનાર.

आयजि त्रि० સન્મુખ રહી યજ્ઞ કરનાર.

आयज्यु त्रि० સન્મુખ રહી યજ્ઞ કરવા ઇચ્છનાર.

आयत् त्रि० આવતું.

आयत त्रि० લાંબુ, લંબાઇવાળું, આકર્ષેલ, ખેંચેલ, દૂર સુધી ખેંચેલ, નિયમિત, બંધાયેલ

आयतच्छदा स्त्री० કેળ.

आयतन न० દેવ વગેરેને વંદન કરવાનું સ્થાન, આશ્રય, ઘર, વિશ્રામસ્થાન, યજ્ઞનું સ્થાન.

आयतस्तू त्रि० નિયમિત સ્તુતિ કરનાર.

आयताक्षी स्त्री० વિશાળ નેત્રવાળી કોઈ સ્ત્રી.

आयति स्त्री० ઉત્તરકાળ, ભવિષ્યકાળ, પરિણામ, પ્રભાવ, કોશ તથા દંડનું તેજ, ફળ આપતો કાળ, લંબાઇ, સંયમ, પહોંચાડવું, સંગમ, કર્મ.

आयतिमत् त्रि० લાંબું.

आयती स्त्री० आयति જુઓ.

आयतीगव अव्य० ગાયોનો આવવાનો કાળ.

आयतीसम अव्य० વર્ષ આવવાનો સમય.

आयत्त त्रि० અધીન, વશ થયેલ, જેણે યત્ન કર્યો હોય તે.

आयत्ति स्त्री० સ્નેહ, વશ થયેલાપણું, જિતેન્દ્રિયપણું, સામર્થ્ય, સીમા, હદ, શયન, પ્રભાવ, આવવું, ઉપાય.

आयथातथ्य न० અયોગ્યપણું, જેનું જે રૂપ યોગ્ય ન હોય તે રૂપ.

आयथापूर्व्य न० પૂર્વને નહિ અનુસરવાપણું.

आयन न० સારી રીતે આવવું.

आयन त्रि० ગ્રહોની દક્ષિણ-ઉત્તર ગતિરૂપ અયનસંબંધી.

आयमन न० લંબાઈ, નિયમન, બાંધવું, સંકોચાયેલાને ખેંચીને લાંબું કરવું.

आयल्लक पु० ઉત્કંઠા.

आयस त्रि० લોઢાનું, લોઢામય.

आयस न० લોઢું.

आयसमय त्रि० લોઢાનો વિકાર.

आयसी स्त्री० લોઢાનું બખ્તર, શરીરના રક્ષણ માટેની લોઢાની જાળી.

आयसीय त्रि० લોઢાની સમીપનો પ્રદેશ વગેરે.

आयस्कार पु० લુહાર.

आयस्त त्रि० ફેંકેલ, કલેશ પામેલ, થાકેલ, અથડાયેલ, તીક્ષ્ણ કરેલ, આયાસ-પ્રયાસવાળું.

आयस्थान न० આવકનું સ્થાન, લાભનું સ્થાન, રાજા તરફથી જકાત અથવા દાણ જ્યાં લેવાતાં હોય તે સ્થળ.

आयस्थूण पु० અયસ્થૂણનો પુત્ર.

आयस्य अव्य० પ્રયાસ કરીને, ઘણોજ યત્ન કરીને.

आयात त्रि० આવેલ.

आयाति पु० નહુષ રાજાનો એક પુત્ર.

आयाति स्त्री० આવવું.

आयान न० આવવું, સ્વભાવ.

आयाम पु० લંબાઈ, નિયમન વશ રાખવું તે.

आयाम अव्य० એક પ્રહરસુધી.

आयास पु० અતિયત્ન, પ્રયાસ.

आयासक त्रि० પ્રયાસવાળું, મહેનતુ, ઉદ્યોગી, પ્રયાસ કરનાર.

आयासिन त्रि० ઉપરના અર્થ.

आयिन् त्रि० લાભવાળું, જનાર,

आयु पु० નહુષ રાજાનો પિતા.

आयु न० આયુષ.

आयु त्रि० જવાના સ્વભાવવાળું.

आयुक्त त्रि० સારી રીતે જોડેલ, યોજેલ, થોડું જોડેલ.

आयुक्त न० સારી રીતે યોજવું-જોડવું.

आयुक्तिन् त्रि० સારી રીતે યોજનાર જોડનાર.

आयुध न० હથિઆર,

आयुधधर्मिणी स्त्री० જયંતી નામની વનસ્પતિ.

आयुधन्यास पु० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક પ્રકારનો ન્યાસ.

आयुधागार न० હથિઆર રાખવાનું સ્થળ.

आयुधागारिक त्रि० હથિઆર રાખવાના સ્થળ ઉપરનો અધિકારી.

आयुधाजीव त्रि० નીચેનો શબ્દ જુઓ.

आयुधिक त्रि० શસ્ત્ર ઉપર જીવનાર યોદ્ધો.

आयुधिन् त्रि० હથિઆર ધારણ કરનાર.

आयुधीय त्रि० आयुधिक જુઓ.

आयुर्दाय पु० આયુષ આપવું.

आयुर्द्रव्य त्रि० ઔષધ, દવા, ઘી,

आयुर्योग पु० આયુષને જણાવનાર જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ યોગ.

आयुर्वृद्धि स्त्री० આયુષનો વધારો.

आयुर्वेद पु० વૈદ્યક શાસ્ત્ર.

आयुर्वेदमय पु० ધન્વંતરિ.

आयुर्वैदिक त्रि० વૈદ્ય, વૈદ્યકશાસ્ત્ર જાણનાર, વૈદ્યકશાસ્ત્રનો અભ્યાસ કરનાર.

आयुर्वेदिन् त्रि० વૈદ્ય.

आयुषज् त्रि० આયુષ સાથેનો સંબંધ.

आयुष्क त्रि० શ્રેષ્ઠ આયુષવાળું.

आयुष्कर आयुष्कृत् જુઓ.

आयुष्काम त्रि० આયુષની ઇચ્છા રાખનાર.

आयुष्कृत् त्रि० આયુષ વધારનાર રસ-રસાયણ વગેરે.

आयुष्टोम पु० એક જાતનો યજ્ઞ.

आयुष्मत् त्रि० લાંબી આયુષવાળું.

आयुष्मत् पु० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક યોગ.

आयुष्य त्रि० આયુષ વધારનાર.

आयुष्यसूक्त न० તે નામનું એક વૈદિક સૂક્ત.

आयुस् न० આયુષ, આવરદા.

आयोग पु० ચંદન-પુષ્પ વગેરેની ભેટ ધરવી તે, હરકોઇ વ્યાપાર-ઉદ્યોગ, સારી રીતે સંબંધ.

आयोगव पु० વાણીયણમાં શુદ્રથી ઉત્પન્ન થયેલ પુરૂષ.

आयोगवी स्त्री० વાણીયણમાં શુદ્રથી ઉત્પન્ન થયેલી સ્ત્રી.

आयोजन न० ઉદ્યોગ, ઉદ્યમ, આહરણ,-હરણ કરવું.

आयोजित त्रि० હરણ કરેલ, સારી રીતે સંપાદન કરેલ, જોડેલ.

आयोद पु० ધૌમ્ય મુનિ.

आयोधन न० યુદ્ધસ્થાન, રણક્ષેત્ર, લડવું, લડાઈ.

आर पु० મંગળ ગ્રહ,શનિ ગ્રહ,અસુર અને ખાટા ફળવાળું કોઇ ઝાડ, ગમન, દૂર.

आर न० છેડાનો ભાગ, એક જાતનું લોઢું, પિતળ.

आरकूट पु० न० પિતળનું ઘરેણું, પિતળ.

आरक्त त्रि० થોડું લાલ, સારી રીતે સ્નેહવાળું.

आरक्त न० અનુરાગ, સ્નેહ.

आरक्त पु० થોડો લાલ રંગ.

आरक्ष पु० હાથીના ગંડસ્થળની નીચેનો ભાગ, હાથીના માથાનું ચામડું, સૈન્ય, લશ્કર, રક્ષા, રક્ષણ.

आरक्ष त्रि० રક્ષણ કરનાર.

आरक्षा स्त्री० રક્ષા, રક્ષણ.

आरग्वध पु० ગરમાળો.

आरट त्रि० સારી રીતે શબ્દ કરનાર, જોસથી શબ્દ કરનાર.

आरट पु० નટ.

आरट्ट पु० અરબસ્તાન-અરેબીયા દેશ.

आरट्टज पु० અરબસ્તાની ઘોડો.

आरण पु० જૈનમતે તે નામનો એક દેવલોક.

आरणज પુ૰ આરણ દેવલોકમાં જન્મેલ દેવ.
आरणि પુ૰ પાણીનું પોતાની મેળે ભમવું, ભ્રમણ ચક્રી.
आरणेय પુ૰ શુકદેવ, અરણી કાષ્ઠ, અરણી-સંબંધી એક યંત્ર.
आरण्य ત્રિ૰ જંગલી, જંગલમાં હોનાર-થનાર.
आरण्यक ત્રિ૰ ઉપરના અર્થ.
आरण्यकुक्कुट પુ૰ જંગલી કુકડો.
आरण्यगान ન૰ જંગલમાં ગાવા યોગ્ય સામવેદનો એક ભાગ.
आरण्यपशु પુ૰ ધર્મશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ સાત પ્રકારનાં જંગલી પશુ.
आरण्यमुद्ग પુ૰ જંગલી મગ.
आरण्यमुद्गा સ્ત્રી૰ મુદ્દગપર્ણી નામની વનસ્પતિ.
आरण्यराशि પુ૰ સિંહરાશિ, મેષરાશિ, વૃષભરાશિ, મકરરાશિનો પ્રથમ અર્ધ ભાગ.
आरत ત્રિ૰ ઉપરામ પામેલ, નિવૃત્તિ પામેલ, વિરક્ત.
आरति સ્ત્રી૰ ઉપરતિ, નિવૃત્તિ.
आरथ પુ૰ એક ઘોડાવાળી કે એક બળદ-વાળી ગાડી-એક્કો.
आरद्ध ત્રિ૰ સારી રીતે સિદ્ધ થયેલ.
आरद्धायनि પુ૰ સારીરીતે સિદ્ધ થયેલાનો પુત્ર.
आरनाल ન૰ કાંજીક.
आरनालक ન૰ કાંજિક.
आरब्ध ત્રિ૰ આરંભ કરેલ, આરંભેલ, શરૂ કરેલ.
आरब्ध ન૰ આરંભ, શરૂઆત.
आरभटी સ્ત્રી૰ નાટ્યશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક રચના.
आरभ्य અવ્ય૰ આરંભીને, શરૂ કરીને.
आरभ्य ત્રિ૰ આરંભ કરવા યોગ્ય.
आरमण ન૰ આરામ, વિશ્રામ.
आरम्बण ન૰ આલંબન.
आरम्भ પુ૰ ઉદ્યમ, ત્વરા, ઉતાવળ, પ્રારંભ, શરૂઆત, પ્રથમ કૃતિ, પ્રસ્તાવના, વધ, નાશ, ગર્વ, અભિમાન,
आरम्भक ત્રિ૰ આરંભ કરનાર, શરૂ કરનાર.
आरम्भण ન૰ आरम्भ જુઓ.
आरम्भणीय ત્રિ૰ આરંભ કરવા યોગ્ય, આરંભ કરવાને શક્ય.
आरम्भवाद પુ૰ વૈશેષિક વગેરે દર્શનકારોએ માનેલ 'પરમાણુઓથીજ જગતની ઉત્પત્તિ છે' એવા સિદ્ધાંતરૂપ વાદ, મોટો અવાજ.
आरवी સ્ત્રી૰ અરબી ભાષા.
आरस्य ન૰ નીરસપણું.
आरा સ્ત્રી૰ મોચીની આર, એક જાતનું લોખંડી અસ્ત્ર, ચાબુક, આર, પરોણી, લાકડી.
आराग्र ન૰ આરનો અગ્ર ભાગ, અર્ધ ચંદ્રાકાર બાણ વગેરેનો અગ્ર ભાગ.
आराज्ञक ત્રિ૰ આરાશી દેશમાં થનાર-હોનાર.
आराज्ञी સ્ત્રી૰ તે નામનો એક દેશ.
आरात् અવ્ય૰ દૂર, પાસે.
आराति પુ૰ શત્રુ, દુશ્મન.
आरातीय ત્રિ૰ પાસેનું, દૂરનું, પાસે થયેલ, દૂર થયેલ, પાસેથી આવેલ, દૂરથી આવેલ.
आरात्रिक ન૰ આરતિ.
आराधक ત્રિ૰ આરાધના કરનાર, સેવા કરનાર, સાધના કરનાર, સિદ્ધ કરનાર.
आराधन ન૰ પાક, સિદ્ધિ, સાધન, પ્રાપ્તિ, સંતોષ ઉપજાવવો, સેવવું, સેવાનું સાધન.
आराधना સ્ત્રી૰ સેવા.
आराधनीय ત્રિ૰ સેવા કરવા યોગ્ય, આરાધના કરવા યોગ્ય.

आराधय पु० આરાધના કરનાર, સેવા કરનાર.

आराधय्य न० આરાધના કર્તાપણું, સેવા કરનારપણું.

आराधयितृ त्रि० આરાધના કરનાર, સેવા કરનાર.

आराधित त्रि० આરાધના કરેલ, સેવેલ, સંતોષેલ.

आराम पु० કૃત્રિમ વન, બાગ, બગીચો.

आरामशीतला स्त्री० સુગંધી પાંદડાંવાળું એક જાતનું ઝાડ.

आरामिक त्रि० બાગવાન, માળી.

आराल त्रि० જરા વાંકું.

आरालिक त्रि० રસોઇઓ, કુટિલ આચારવાળું–દુરાચારી.

आरालित त्रि० જરા વાંકું કરેલ.

आराव पु० મોટો શબ્દ, મોટો અવાજ.

आराविन् त्रि० મોટેથી અવાજ કરનાર.

आरित्रिक त्रि० વહાણના સુકાનમાં થનાર–હોનાર.

आरिन्दमिक त्रि० શત્રુને દમન કરનારમાં થનાર–હોનાર.

आरिष्मीय त्रि० અહિંસકની પાસેનો પ્રદેશ વગેરે.

आरीहणक त्रि० શત્રુનો ઘાત કરનારાએ કરેલ.

आरु पु० એક જાતનું ઝાડ, કરચલો, ભુંડ, કુક્કર.

आरुज त्रि० સારી રીતે પીડા કરનાર, સામે રહી હણનાર.

आरुज पु० રાવણના પક્ષનો એક રાક્ષસ.

आरुणक त्रि० અરુણ નામના દેશમાં હોનાર–થનાર.

आरुणि पु० ઉદ્દાલક ગૌતમ મુનિ, વૈશંપાયનનો એક શિષ્ય, સામવેદનું એક બ્રાહ્મણ, આયોદ ધૌમ્યમુનિનો એક શિષ્ય, અરુણ મુનિનો પુત્ર, અરુણસંબંધી, સૂર્યનો પુત્ર, સૂર્યના સારથિ અરુણનો પુત્ર.

आरुणिन् पु० बहु० વૈશંપાયનના શિષ્યે કહેલ વેદ વગેરેનું અધ્યયન કરનાર.

आरुणेय पु० ઉદ્દાલક મુનિનો પુત્ર શ્વેતકેતુ.

आरुत न० आराव જુઓ.

आरुत त्रि० आराविन् જુઓ.

आरुद्ध त्रि० રોકેલ, અટકાવેલ, ઘેરેલ.

आरुरुक्षु त्रि० ચઢવા ઇચ્છનાર.

आरुषी स्त्री० મનુ રાજાની કન્યા–જે ચ્યવનઋષિની સ્ત્રી હતી.

आरुषीय त्रि० વ્રણની પાસેનો પ્રદેશ વગેરે.

आरुह त्रि० ચઢનાર.

आरू पु० પિંગળો રંગ.

आरू त्रि० પિંગળા રંગવાળું.

आरूक न० હિમાલયમાં થતી એક ઔષધી.

आरूढ त्रि० ચઢેલ, ઉત્પન્ન થયેલ, ઉગેલ, ચઢનાર.

आरूढ न० ચઢવું, ઉગવું.

आरूढि स्त्री० ઉપરના અર્થ.

आरेक पु० સમેટવું, સંકોચવું, વધારો, વૃદ્ધિ.

आरेचित त्रि० લગાર સંકોચાયેલ–મીંચાયેલ.

आरेवत पु० ગરમાળાનું ઝાડ.

आरेवत न० ગરમાળો.

आरोग्य न० નીરોગીપણું.

आरोग्यव्रत न० માઘ મહિનાની અજવાળી સાતમથી માંડી દરેક અજવાળી સાતમે કરવાનું એક વર્ષ સુધીનું એક વ્રત.

आरोग्यशाला स्त्री० દવાખાનું, હોસ્પીટલ.

आरोग्यस्नान न० રોગ દૂર થયા પછી કરવાનું વિધિપૂર્વક સ્નાન.

आरोढृ त्रि० ચઢનાર.

आरोधन न० રોકવું, ઘેરવું.

आरोधन त्रि० રોકનાર, ઘેરનાર.

आरोप पु० મિથ્યાજ્ઞાન, વસ્તુને બીજી વસ્તુ તરીકે જોવી, કોઈના ઉપર આળ ચઢાવવું તે.

आरोपक पु० ઝાડ વગેરે વાવનાર.

आरोपण न० आरोप જુઓ, ચઢાવવું, રોપવું.

आरोपित त्रि० ચઢાવેલ, મૂકેલ, રોપેલ.

आरोपितविशेषता स्त्री० એક જાતનો વાણીનો ગુણ.

आरोपणीय त्रि० આરોપને યોગ્ય, ચઢાવવાને યોગ્ય.

आरोप्य त्रि० ઉપરના અર્થ, મિથ્યાજ્ઞાનનું વિષય.

आरोह पु० ચઢવું, ચઢાઈ કરવી, ઉંચે જવું, અંકુરાનું ફુટવું, હાથી-ઘોડા વગેરે ઉપર સ્વાર થવું, લંબાઈ, ઉંચાઇ, નિતંબ-કુલો.

आरोहक त्रि० ચઢનાર, સ્વાર થનાર.

आरोहण न० ચઢવું, સ્વાર થવું, ઉગવું.

आरोहणीय त्रि० ચઢવા યોગ્ય, ચઢવાનું સાધન.

आरोहवत् त्रि० શ્રેષ્ઠ નિતંબવાળું.

आरोहिणी स्त्री० એક જાતની ગ્રહોની નક્ષત્રદશા.

आरोहिन् त्रि० ચઢનાર, સ્વાર થનાર.

आर्कलूष पु० અર્કલૂષ નામના ઋષિનો પુત્ર.

आर्कलूषायण पु० અર્કલૂષ ઋષિનો યુવાપત્ય.

आर्कलूषि पु० અર્કલૂષ ઋષિનો પુત્ર.

आर्कायण त्रि० સૂર્યવંશી.

आर्कायणि त्रि० સૂર્યવંશીના સમાપનો પ્રદેશ વગેરે.

आर्कि पु० સૂર્યનો પુત્ર-યમ, શનિ, વૈવસ્વત મનુ, સુગ્રીવ, કર્ણ.

आर्क्ष त्रि० નક્ષત્રસંબંધી.

आर्क्षोद पु० ઋક્ષોદ નામના પર્વતમાં વંશપરંપરાથી રહેતો કોઈ બ્રાહ્મણ.

आर्क्ष्य त्रि० નક્ષત્રમાં થનાર-હોનાર.

आर्क्ष्यायणी स्त्री० નક્ષત્રમાં થનારી.

आर्गयण त्रि० ઋગયનના વ્યાખ્યાનનો ગ્રંથ અથવા તે ગ્રંથમાં થનાર-હોનાર.

आर्गयन त्रि० ઉપરના અર્થ.

आर्गल न० આગળીયો.

आर्गली स्त्री० આગળીયો.

आर्गवध पु० ગરમાળો.

आर्घा स्त्री० પીળા રંગની એક જાતની મધમાખી.

आर्घ्य न० આર્ઘા નામની મધમાખીએ બનાવેલું મધ.

आर्च त्रि० પૂજાવાળું.

आर्चभिन पु० ब० ઋચાભ નામના વૈશંપાયનના એક શિષ્યે કહેલા વેદને ભણનાર.

आर्चायण त्रि० ઋચામાં હોનાર સામ વગેરે.

आर्चिक त्रि० ઉપરનો અર્થ.

आर्चीक पु० ઋચીક નામનો પર્વત.

आर्चीक त्रि० ઋચીક પર્વતમાં હોનાર-થનાર.

आर्जव न० સરળતા, બીજાને નહિ છેતરવાપણું.

आर्जव त्रि० સરળ, સીધું.

आर्जीक त्रि० ઋજીક નામના દેશસંબંધી.

आर्जुनायन पु० અર્જુનનો ગોત્રાપત્ય.

आर्जुनायनक पु० અર્જુનના ગોત્રાપત્યનો દેશ.

आर्जुनावक त्रि० અર્જુનાવ દેશમાં થનાર-હોનાર.

आर्जुनि पु० અર્જુનનો પુત્ર-અભિમન્યુ.

आर्जुनेय पु० કૌત્સ ઋષિ.

आर्त्त त्रि० પીડા પામેલ, દુઃખી થયેલ, અસ્વસ્થ, વિનાશી.

आर्तगल पु० એક જાતનું ઝાડ.

आर्त्तपर्णि पु० ઋતપર્ણ રાજાનો પુત્ર સુદાસ રાજા.

आर्त्तभाग पु० ઋતભાગ ઋષિનો ગોત્રાપત્ય.

आर्त्तव त्रि० ઋતુમાં હોનાર-થનાર પુષ્પ વગેરે, ઋતુસંબંધી, સ્ત્રીના ઋતુકાળસંબંધી, સ્ત્રીના અટકાવસંબંધી.

आर्त्तव न० સ્ત્રીનો અટકાવ.
आर्त्तवी स्त्री० ઘોડી.
आर्त्ति स्त्री० પીડા, માનસિક વ્યથા, વિનાશ.
आर्त्नि स्त्री० ગતિ કરનારી, ગમન કરનારી.
आर्त्नी स्त्री० ઉપરના અર્થ.
आर्त्विज त्रि० ઋત્વિજસંબંધી.
आर्त्विजीन पु० ઋત્વિજના કર્મને જે યોગ્ય હોય તે-યજમાન.
आर्त्विज्य न० ઋત્વિજપણું, ઋત્વિજનું કર્મ.
आर्थ त्रि० અર્થથી પ્રાપ્ત થયેલ, વાક્યાર્થ-મર્યાદાથી પ્રાપ્ત થયેલ, અર્થસંબંધી.
आर्थिक त्रि० અર્થને ગ્રહણ કરનાર, ધનને ગ્રહણ કરનાર, અર્થથી પ્રાપ્ત થયેલ, વાક્યાર્થમર્યાદાથી પ્રાપ્ત થયેલ.
आर्थी स्त्री० અલંકારશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ વાક્યાર્થથી પ્રાપ્ત થયેલી વ્યંજના લક્ષણા.
आर्द्द त्रि० સારી રીતે પીડા કરનાર,
आर्द्धकंसिक त्रि० કંસ નામના અર્ધા માપથી ખરીદેલ.
आर्द्धप्रस्थिक त्रि० અર્ધા પ્રસ્થથી ખરીદેલ.
आर्द्धधातुक न० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક સંજ્ઞા.
आर्द्धपुर न० શહેરનો અર્ધભાગ.
आर्द्धरात्रिक त्रि० અર્ધા રાત્રીએ હોનાર-થનાર.
आर्द्धवाहनिक त्रि० અર્ધાવાહનથી જીવનાર.
आर्द्धिक पु० એક જાતનો વર્ણસંકર.
आर्द्धिक पु० ખેતરમાં નીપજેલા અર્ધા ધાન્યને પગાર બદલ લઈ કોઇની ખેતી કરનાર ખેડૂત.
आर्द्धिकी स्त्री० એક જાતની વર્ણસંકર કન્યા.
आर्द्र त्रि० ભીનું, લીલું, રસવાળું, જળવાળું, નરમ, કઠણ નહિ તે.
आर्द्र न० આર્દ્રા નક્ષત્ર.
आर्द्रक न० આદુ.
आर्द्रता स्त्री० ભીનાશ.
आर्द्रत्व न० ભીનાપણું.
आर्द्रपटिन् पु० શત્રુના નાશ માટેનું એક અભિચારિક કર્મ.
आर्द्रपदी स्त्री० ભીના પગવાળી સ્ત્રી.
आर्द्रमाषा स्त्री० જંગલી અડદનું ઝાડ.
आर्द्रम् अव्य० ભીનાશ, રસવાળાપણું.
आर्द्रशाक न० આદુ.
आर्द्रवृक्ष पु० રસવાળું ઝાડ.
आर्द्रवृक्षीय त्रि० રસવાળા વૃક્ષસમીપનો પ્રદેશ વગેરે.
आर्द्रा स्त्री० તે નામનું એક નક્ષત્ર.
आर्द्रालुब्धक पु० કેતુ ગ્રહ,
आर्द्रिका स्त्री० આદુ.
आर्भव पु० તે નામનો સામવેદનો એક ભાગ.
आर्य्य पु० સ્વામી, ગુરૂ, સુહૃદ્-મિત્ર, સસરો.
आर्य्य त्रि० શ્રેષ્ઠકુળમાં ઉત્પન્ન થયેલ, પૂજ્ય, શ્રેષ્ઠ, માન્ય, ઉદાર ચરિત્રવાળું, શાન્ત મનવાળું.
आर्य्यक पु० પિતાનો પિતા-દાદો, હરકોઈ માન્ય પુરૂષ.
आर्य्यक त्रि० आर्य्य त्रि० જુઓ.
आर्य्यका स्त्री० માન્ય એવી કોઇ સ્ત્રી, શ્રેષ્ઠ સ્ત્રી.
आर्य्यगृह्य त्रि० આર્યપક્ષનું, કુળવાન, માન્ય.
आर्य्यदेश पु० આર્યાવર્ત દેશ-હિંદુસ્તાન.
आर्य्यधर्म पु० સદાચાર, આર્યલોકોનો ધર્મ.
आर्य्यपथ पु० સદાચાર, આર્યનો માર્ગ.
आर्य्यपुत्र पु० ભર્થાર, સ્વામી, પતિ, માન્યનો પુત્ર
आर्य्यप्राय पु० આર્યાવર્ત દેશ.
आर्य्यभट्ट पु० જ્યોતિષગ્રંથકાર તે નામનો એક વિદ્વાન.

आर्य्यमार्ग पु० आर्य्यपथ જુઓ.
आर्य्यमिश्र पु० ગૌરવવાળો,માન્ય,માનવંત.
आर्य्यवृत्त न० સદાચાર.
आर्य्यवृत्त त्रि० સદાચારી.
आर्य्यवेश पु० સાધુઓનો વેશ, સજ્જનોનો વેશ.
आर्य्यवेश त्रि० સજ્જનના જેવા વેશવાળું.
आर्य्यव्रत न० આર્યનું વ્રત, આર્ય્યનું કર્તવ્ય, આર્ય્યનો નિયમ.
आर्य्यश्वेत त्रि० સદાચારી.
आर्य्यहलम् अव्य० બલાત્કાર, જોરજુલમી.
आर्य्या स्त्री० પાર્વતી દેવી, સાસુ, શ્રેષ્ઠ સ્ત્રી, તે નામનો એક છંદ.
आर्य्यागीति स्त्री० તે નામનો એક છંદ.
आर्य्यावर्त्त पु० આર્ય્યાવર્ત્ત દેશ.
आर्य्याविलास पु० તે નામનું એક પ્રાકૃત કાવ્ય.
आर्य्याविलास पु० દુર્ગા દેવીનો વિલાસ.
आर्य्यिका स्त्री० आर्य्यका જુઓ.
आर्ष त्रि० ઋષિસંબંધી, ઋષિનું.
आर्ष पु० વેદ.
आर्ष त्रि० વૈદિક, વેદસંબંધી.
आर्ष पु० તે નામનો એક વિવાહ.
आर्षधर्म पु० મનુ વગેરે ઋષિઓએ કહેલો ધર્મ, આર્ષ વિવાહ.
आर्षभ त्रि० બળદસંબંધી.
आर्षभ न० ઋષભદેવનું ચરિત્ર.
आर्षभि पु० ઋષભદેવનો પુત્ર એક ચક્રવર્તી રાજા.
आर्षभी स्त्री० કવચ નામની વનસ્પતિ.
आर्षभ्य पु० બળદની યોગ્યતાએ પહોંચેલો વાછડો.
आर्षिक्य न० ઋષિઓનો ધર્મ.
आर्षिषेण पु० ઋષિષેણ ઋષિનું ગોત્રસંતાન.
आर्षेय न० ઋષિગણરૂપ એક પ્રવર.
आर्षेय पु० મંત્રદ્રષ્ટા હરકોઈ ઋષિ.
आर्ष्टिषेण पु० તે નામનો ચંદ્રવંશી એક રાજા.
आर्ष्टिषेणाश्रम पु० તે નામનું એક તીર્થ.
आर्हत त्रि० જૈનસંબંધી, જૈન.
आर्हत न० જૈન મત.
आर्हन्ती स्त्री० યોગ્યતા.
आर्हन्त्य न० યોગ્યતા.
आर्हायण पु० અર્હન્ નામના ઋષિનું ગોત્રસંતાન.
आर्हीय पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ અર્હાધિકારમાં કહેલો પ્રત્યય.
आल न० હડતાલ, હરતાલ.
आल त्रि० પુષ્કળ, ઘણું, શ્રેષ્ઠ.
आलक्षि त्रि० જ્ઞાતા,જાણનાર,જાણી જનાર.
आलक्षित त्रि० સારી રીતે જાણેલ, ચિહ્ન ઉપરથી જાણેલ.
आलक्ष्य त्रि० સારી રીતે જાણવા યોગ્ય, લક્ષણ ઉપરથી જાણવા યોગ્ય.
आलक्ष्य अव्य० સારી રીતે જાણીને.
आलगर्द्द पु० પાણીનો સાપ.
आलजि त्रि० કહેનાર.
आलब्ध त्रि० સંસર્ગવાળું, મિશ્ર, સંયુક્ત, જોડાયેલ, સ્પર્શ કરેલ, હિંસા કરેલ, ઠાર મારેલ.
आलब्धि स्त्री० સ્પર્શ, હિંસા.
आलभन न० હિંસા, સ્પર્શ, મર્દન.
आलभनीय त्रि० સ્પર્શ કરવા યોગ્ય, હિંસા કરવા યોગ્ય, મર્દન કરવા યોગ્ય.
आलभ्य त्रि० ઉપરના અર્થ.
आलभ्य अव्य० સ્પર્શ કરીને, હિંસા કરીને.
आलम्ब पु० તે નામનો વૈશંપાયનનો એક શિષ્ય.
आलम्ब पु० આશ્રય કરવા યોગ્ય, આધાર, ટેકો, આશ્રય, નીચે લટકતું તે.
आलम्बन न० ઉપરના અર્થ.
आलम्बि पु० વૈશંપાયનના શિષ્ય આલંબ ઋષિનો પુત્ર.

आलम्बित त्रि० धारण करी राखेल, पकडी राखेल.

आलम्बिन् त्रि० आश्रयवाळुं, आधारवाळुं, लटकतुं.

आलम्भ पु० स्पर्श, हिंसा.

आलम्भन न० उपरना अर्थ.

आलम्भ्य त्रि० स्पर्श करवा योग्य, हिंसा करवा योग्य.

आलय पु० घर, आधार, संश्लेष.

आलय अव्य० लयसुधी.

आलयविज्ञान न० बौद्धमतप्रसिद्ध एक विज्ञान.

आलर्क न० हडकाया कुतरानुं झेर.

आलवण्य न० खाराशनो अभाव.

आलवाल न० झाडनी आसपास करेलो कयारो.

आलस त्रि० आळसु.

आलस्य न० आळस.

आलात न० प्रदीप्त अंगारो, उंबाडीयुं.

आलान न० हाथीने बांधवानो स्तंभ-खीलो, हाथीने बांधवानुं दोरडुं, हरकोइ बंधन.

आलानिक त्रि० हाथीने बांधवानुं साधन कोई लाकडुं वगेरे.

आलाप पु० स्वरसाधन अक्षर-सा-री-ग-म-प-ध-नी-सा-वगेरे. वातचीत, बोलवुं, कहेवुं.

आलापन न० वातचीत, बोलवुं, कहेवुं, स्वस्तिवाचन.

आलाप्य त्रि० कहेवा योग्य, बोलवा योग्य.

आलाबु स्त्री० तुंबडी.

आलाबू स्त्री० तुंबडी.

आलावर्त्त न० वस्त्रथी बनावेलो पंखो.

आलास्य पु० मगर मच्छ.

आलास्य न० सारी रीते नृत्य.

आलि पु० वींछी, भमरो.

आलि त्रि० शुद्ध अंतःकरणवाळुं, निरर्थक.

आलि स्त्री० रेखा, पाळ, सेतु-पूल, हार, पंक्ति.

आलिगव्य पु० आलिगु मुनिनो पुत्र.

आलिगव्यायनी स्त्री० आलिगु मुनिनी पुत्री.

आलिङ्गन न० भेटवुं.

आलिङ्गित त्रि० भेटेल.

आलिङ्गिन् त्रि० भेटनार.

आलिङ्ग्य त्रि० आलिंगन करवा योग्य पति वगेरे.

आलिङ्ग्य पु० एक जातनो मृदंग-नरघुं.

आलिङ्ग्य अव्य० भेटीने.

आलिङ्ग्यायन पु० ते नामनुं एक शहेर.

आलिञ्जर पु० माटीनुं मोटुं एक वासण.

आलिन् पु० वींछी.

आलिन्द पु० ओटलो एक जातनी वेदिका.

आलिन्दक पु० उपरनो अर्थ.

आलिप त्रि० लींपनार, लेपन करनार.

आलिप्त त्रि० लींपेल, चोपडेल.

आलिम्पन न० लींपवुं, चोपडवुं.

आली स्त्री० सखी, बहेनपणी, सोबतण, वींछण, भमरी, पंक्ति, श्रेणी, हार, रेखा, पाळ.

आलीढ न० युद्धमां करवामां आवतुं एक आसन-वीरासन.

आलीढ त्रि० चाखेल, घोयेल, थयेल, चाटेल.

आलीढक त्रि० उपरना अर्थ.

आलीढक न० वाछरडांनी एक जातनी क्रीडा.

आलीन त्रि० भेटेल, मिश्र थयेल, एकठुं थयेल.

आलीन न० भेटवुं, आलिंगन, एक जातनी धातु-कलाई.

आलीनक न० कलई.

आलु पु० धुवड.
आलु स्त्री० नाळचांवाळुं जळपात्र झारी.
आलु न० એક જાતનું કંદ–બટાકા.
आलुक पु० શેષનાગ, कालालु શબ્દ જુઓ.
आलुक न० એક જાતનું કંદ–બટાકા.
आलुकी स्त्री० એક જાતનું રતાળુ.
आलुञ्चन न० ઉખેડી નાંખવું, વાળ વગેરે ચુંટી કાઢવા તે, કેશ વગેરેનું બંધનરહિતપણું.
आलुञ्चित त्रि० ઉખેડી નાખેલ, ચુંટી કાઢેલ, નહિ બાંધેલ કેશ વગેરે.
आलुण्टन न० લૂંટી લેવું, જોર જુલમથી હરી લેવું.
आलुण्ठन न० લોટવું, આળોટવું.
आलुल त्रि० છૂટું થયેલ, ચંચળ, ચપળ, નહિ બંધાયેલ.
आलू पु० आलु न० જુઓ.
आलूक न० आलुक न० જુઓ.
आलून त्रि० થોડું કાપેલ, સારી રીતે કાપેલ.
आलेख पु० સારી રીતે લખવું, આળખવું, ચીતરવું, લેખપત્ર–ખત–દસ્તાવેજ.
आलेखक त्रि० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
आलेखन त्रि० લખનાર, ચીતરનાર.
आलेखन न० आलेख જુઓ, આચાર્ય.
आलेख्य त्रि० ચીતરવા યોગ્ય ચિત્ર વગેરે, લખવા યોગ્ય.
आलेख्य न० ચિત્ર, લખાણ.
आलेख्यशेष त्रि० મરણ પામેલ.
आलेप पु० લીંપવું, ચોપડવું, લેપ,
आलेपन न० ઉપરના અર્થ, લીંપાતું ચોપડાતું.
आलोक पु० સૂર્ય વગેરેનો પ્રકાશ, દર્શન, જોવું, દેખવું.
आलोकन न० દર્શન, જોવું, દેખવું.
आलोकनीय त्रि० દર્શન કરવા યોગ્ય, જોવા યોગ્ય.
आलोकनीयता स्त्री० જોવા યોગ્યપણું.
आलोकित त्रि० જોયેલ, દર્શન કરેલ.
आलोकिन् त्रि० જોનાર. દર્શન કરનાર.
आलोक्य त्रि० જોવાલાયક.
आलोक्य अव्य० જોઇને.
आलोचक त्रि० આલોચના કરનાર, જોનાર.
आलोचन न० વિશેષધર્મ વગેરે પૂર્વક વિવેચન કરવું, જોવું.
आलोचन अव्य० નેત્રસુધી.
आलोचना स्त्री० દર્શન, જોવું.
आलोचित त्रि० જોયેલ, વિચારેલ, નિશ્ચય કરેલ.
आलोच्य त्रि० આલોચના કરવા યોગ્ય, જોવા યોગ્ય, વિચારવા યોગ્ય.
आलोच्य अव्य० આલોચના કરીને, જોઇને, વિચારીને.
आलोडन न० વલોવવું, મથવું, મથી નાખવું, મર્દન કરવું.
आलोडित त्रि० વલોવેલ, મથેલ, મથી નાખેલ, મર્દન કરેલ, ચૂર્ણ કરેલ.
आलोल त्रि० જરા ચંચળ, થોડું અસ્થિર.
आलोलित त्रि० થોડું ચંચળ કરેલ.
आलोष्टी अव्य० હિંસા.
आलोहायन त्रि० લોઢામાં નહિ હોનાર–થનાર.
आवक त्रि० રક્ષણ કરનાર.
आवट्य पु० અવટઋષિનું ગોત્રસંતાન.
आवट्या स्त्री० અવટઋષિનું ગોત્રસંતાન સ્ત્રી.
आवनतीय त्रि० નમેલાની પાસેનો પ્રદેશ વગેરે.
आवनेय पु० મંગળ ગ્રહ.
आवन्त्य पु० અવંતી દેશનો રાજા.
आवन्त्य त्रि० અવંતી દેશસંબંધી, અવંતીમાં હોનાર–થનાર, અવંતીમાં રહેનાર.
आवपन न० અનાજ રાખવાનું એક જાતનું પાત્ર, વાવવું, મુંડન.

आवपन त्रि० વાવવાનું સાધન, મુંડવાનું સાધન.

आवपनिष्किरा स्त्री० જે ક્રિયામાં 'તું વાવ, કાઢ' એમ કહેવામાં આવે તે ક્રિયા.

आवय पु० આવવું, તે નામનો એક દેશ.

आवय त्रि० આવનાર, આવય દેશમાં હોનાર-થનાર.

आवरक त्रि० ઢાંકનાર, ઢાંકવાનું વસ્ત્ર વગેરે.

आवरक न० ઓરડો, રૂમ.

आवरण न० ઢાલ, ઢાંકણું, વેદાંતિમતે અજ્ઞાન, વીંટવું, ઢાંકવું.

आवरणशक्ति स्त्री० વેદાંતિમતે ચૈતન્યને ઢાંકી દેનારી એક શક્તિ.

आवरसमक न० વર્ષના આદ્ય સમયમાં આપવાનું કરજ.

आवर्जित त्रि० આપેલ, ત્યાગ કરેલ, નીચું કરેલ, નમાવેલ.

आवर्त्त पु० સંશય. સંસાર, ચિંતા, પાણીનું પોતાની મેળે ચકરચકર ફરવું, ઘુમરી, તે નામનું ઘોડાનું એક ચિન્હ, મણિ, આવર્તન, મેઘનો એક અધિપતિ.

आवर्त्त न० માક્ષિક ધાતુ, ફરી ફરી ચલાવવું, અથડાવું, ધાતુને ઓગાળવી.

आवर्त्त त्रि० પાછું ફરતું.

आवर्त्तक पु० તે નામનો મેઘનો એક અધિપતિ, રૂંવાંટાંનું ઘોડાનું એક ચિન્હ.

आवर्त्तक त्रि० વારંવાર અથડાવનાર, ગાળનાર, આવર્તન કરનાર, ફરી ફરી અભ્યાસ કરનાર.

आवर्त्तकी स्त्री० એક જાતની લતા.

आवर्त्तन न० સૂર્યની પશ્ચિમ દિશામાં રહેલી છાયાનો પૂર્વદિશામાં જવાનો સમય-મધ્યાન્હકાળ, વલોવવું, મથવું, વારંવાર ભણવું, ધાતુનું ગાળવું, ગુણવું, વીંટવું, ગોળ ચક્કર ફરવું.

आवर्त्तन पु० વિષ્ણુ, જંબૂ દ્વીપનો એક ઉપદ્વીપ.

आवर्त्तनी स्त्री० કડછી, ધાતુને જેમાં મૂકી ગાળવામાં આવે છે તે મૂષા-કુલડી.

आवर्त्तनीय त्रि० ગાળવા યોગ્ય ધાતુ વગેરે, વલોવવા યોગ્ય, મથવા યોગ્ય, ગુણવા યોગ્ય, વારંવાર પાઠ કરવા યોગ્ય.

आवर्त्तमणि पु० એક જાતનો મણિ.

आवर्त्तिक त्रि० ગોળાકારે જતા ધૂમાડાનું સાધન ધૂપ વગેરે.

आवर्त्तित त्रि० આવર્તન કરેલ, ગાળેલ ધાતુ વગેરે, ગુણેલ, ફરી ફરી અભ્યાસ કરેલ, જેમાં ઘુમરી પડેલી હોય તેવું પાણી વગેરે.

आवर्त्तिन् त्रि० ઘુમરીવાળું, ગોળ ચક્કર ફરનાર, आवर्तक જુઓ, વલોવનાર, મથનાર.

आवर्त्तिनी स्त्री० મેંઢાશીંગી.

आवर्हित त्रि० ઉપાડી નાખેલ, ઉખાડી નાખેલ.

आवर्हित न० હિંસા.

आवलि स्त्री० શ્રેણી, પંક્તિ, પરંપરા.

आवलित त्रि० થોડું ચાલેલ, સારી રીતે ચાલેલ.

आवली स्त्री० आवलि જુઓ.

आवल्य न० નિર્બળતા.

आवशीर पु० અવશીર દેશનો રાજા અથવા માણસ.

आवश्यक न० જરૂર, અવશ્યંભાવ, નિયતપણું.

आवश्यक त्रि० જરૂરનું, નિયતનું, નિત્યકર્તવ્ય, નિરવકાશ.

आवश्यकता स्त्री० જરૂરીઆત.

आवश्यकत्व न० જરૂરીઆત.

आवश्यपुत्रक न० પુત્રનું વશ નહિ રહેવાપણું.

आवसति स्त्री० મધ્યરાત્રિ-અર્ધરાત્રિ.

आवसथ न० નીચેના અર્થ.

आवसथ પુ૦ રહેવાનું સ્થાન, ઘર, વિશ્રામ-સ્થાન, ગામ, યજ્ઞનો અગ્નિ રાખવાનું સ્થળ, એક જાતનું વ્રત, આર્યા છંદમાં રચેલો એક કોષ.

आवसथिक ત્રિ૦ ઘરમાં રહેનાર, ગૃહસ્થ.

आवसथ्य પુ૦ ઘરસંબંધી લૌકિક અગ્નિ, અગ્ન્યાધાન કર્મના અંગરૂપ અગ્નિ, યજ્ઞના પાંચ અગ્નિઓમાંનો એક અગ્નિ.

आवसान ત્રિ૦ ગામને સીમાડે રહેનાર, ગામની હદ ઉપર રહેનાર.

आवसानिक ત્રિ૦ અંતે હોનાર, શેષકાળે થનાર–હોનાર.

आवसित ન૦ પાકેલું ધાન્ય, મસળી ફોતરાં દૂર કર્યા પછી એક બાજુ ઢગલો કરેલું ધાન્ય.

आवस्थिक ત્રિ૦ કાળને લીધે થયેલી અવસ્થામાં થનાર–હોનાર.

आवह પુ૦ પૃથ્વી ઉપરનો વાયુ.

आवह ત્રિ૦ વહેનાર, લઇ જનાર, પહોંચાડનાર, પમાડનાર.

आवहमान ત્રિ૦ ક્રમથી આવેલ.

आवाधा સ્ત્રી૦ પીડા, દુઃખ.

आवाप પુ૦ ક્યારો, અનાજ વગેરે રાખવાનું એક જાતનું પાત્ર, વાવવું, શત્રુવિષે વિચાર કરવો, પારકા દેશવિષે વિચાર કરવો, આક્ષેપ, ફેંકવું, ઉરાડવું, મોકલવું, મિશ્ર કરવું, વાવવા યોગ્ય, ફેંકવા યોગ્ય, વલય, કડું, નીચી ઉંચી જમીન, પ્રધાન હોમ

आवापक પુ૦ કડું વગેરે અલંકાર.

आवापक ત્રિ૦ વાવનાર.

आवापन ન૦ વણવાની સાળ, કેશ વગેરેનું સારી રીતે મુંડન.

आवापिक ન૦ વાવવામાં સારૂં.

आवारि ન૦ દુકાન, હાટ, બજાર.

आवारि ત્રિ૦ સારી રીતે જળવાળું.

आवाल ન૦ ક્યારો, સંચાર.

आवाल्य ન૦ બાલ્યાવસ્થાપર્યંત.

आवास પુ૦ રહેવાનું ઘર વગેરે, સારી રીતે વાસ, રહેવું તે.

आवाहन ન૦ દેવો વગેરેનું આહ્વાન–બોલાવવું, દેવોને નિમંત્રણ.

आवाहनी સ્ત્રી૦ દેવોને બોલાવવા માટેની એક જાતની મુદ્રા.

आविक ન૦ કામળી.

आविक ત્રિ૦ બકરાં–ઘેટાંસંબંધી.

आविकसौत्रिक ન૦ બકરાંના વાળથી બનાવેલ.

आविक्य ન૦ બકરાંના કામળાસંબંધીપણું.

आविग्न ત્રિ૦ કંટાળેલ, ઉદ્વેગ પામેલ.

आविग्न પુ૦ એક જાતનું ઝાડ.

आविज्ञान्य ન૦ અવિજ્ઞાન.

आविदूर्य ન૦ પાસે, સમીપ.

आविद्ध ત્રિ૦ મારેલ, ઠોકેલ, વીંધેલ, છેદેલ, ફેંકેલ.

आविद्धकर्णी સ્ત્રી૦ पाठा શબ્દ જુઓ.

आविध પુ૦ લાકડું વગેરે વીંધવાનું સાધન–સારડી.

आविर्भाव પુ૦ પ્રકાશ, ખુલ્લું, પ્રકટપણું.

आविर्भूत ત્રિ૦ પ્રકટ થયેલ, પ્રકાશમાં આવેલ, ખુલ્લું થયેલ.

आविल ત્રિ૦ મેલું મલીન.

आविष्करण ન૦ પ્રકટ કરવું, ખુલ્લું કરવું.

आविष्करणी સ્ત્રી૦ પ્રકાશનું સાધન.

आविष्कर्तृ ત્રિ૦ પ્રકટ કરનાર, ખુલ્લું કરનાર.

आविष्कार પુ૦ પ્રકટ કરવું, ખુલ્લું કરવું, પ્રકટ કરવાનું સાધન.

आविष्कृत ત્રિ૦ પ્રકટ કરેલ, ખુલ્લું કરેલ.

आविष्ट ત્રિ૦ પેસેલ, દાખલ થયેલ, ભૂત વગેરેથી ઘેરાયેલ, આવેશવાળું, કોઇ વિચારમાં ગુંથાયેલ, વ્યાપ્ત.

आविस् અવ્ય૦ પ્રકટપણું, ખુલ્લું.

आविस्तराम् अव्य० અતિશય પ્રકાશ, અત્યંત પ્રકાશ, ઘણુંજ પ્રકટ.

आवी स्त्री० રજસ્વલા સ્ત્રી, ગર્ભિણી સ્ત્રી.

आवीत त्रि० ચોતરફથી વણેલ, પરોવેલ, ઉંચું ફેંકીને ધારણ કરેલ, ઉછાળીને પકડેલ.

आवीत न० ઉંચું ફેંકીને ધારણ કરવું.

आवीतिन् पु० જેણે જમણો હાથ બહાર કરી જમણી ખાંધ ઉપર જનોઈ ધારણ કરી હોય તે.

आवीरचूर्ण पु० એક પ્રકારનું ચૂર્ણ—અબીલ.

आवुक पु० પિતા, બાપ. [નાટકભાષામાં]

आवृत् स्त्री० આવર્તન, ભમાવવું, ફેરવવું, ફરી ફરી ચલાવવું, ફરી ફરી એક જાતનીજ ક્રિયા કરવી, પરિપાટી, અનુક્રમ, સંસ્કાર, મૌનપણું.

आवृत् त्रि० આવર્તન કરાતું, ભમાવાતું, ફેરવાતું, ફરી ફરી ચલાવાતું ઇ૦

आवृत त्रि० કરેલા આવરણવાળું, અપ્રકટ કરેલું, ઢાંકેલું, એક જાતનો વર્ણસંકર.

आवृति स्त्री० आवरण શબ્દ જુઓ.

आवृत्त त्रि० ફરી ફરી અભ્યાસ કરેલ, આવૃત્તિ પામતું, પાછું ફરેલ.

आवृत्ति स्त्री० ફરી ફરી અભ્યાસ, વારંવાર એક જાતની ક્રિયા કરવી, સામા આવવું, પાછા ફરવું.

आवृत्तिदीपक न० તે નામનો એક અર્થાલંકાર.

आवृष्टि स्त्री० સારી રીતે વરસવું, સારો વરસાદ.

आवेग पु० ઉત્કંઠા ઉત્પન્ન કરનાર અને ઉતાવળવાળો માનસિક રોગ, એક જાતનો વ્યભિચારી ભાવ.

आवेगी स्त्री० એક જાતનું ફ્લ.

आवेदक त्रि० વિનતિ કરનાર, જણાવનાર, ધર્મશાસ્ત્રોક્ત વ્યવહાર ઉત્થાપનાર, વાદી.

आवेदन न० વિનતિ કરવી, જણાવવું, વ્યવહારનું ઉત્થાપન, વ્યવહારને ઉત્થાપનાર, ભાપાપત્ર—અરજી.

आवेदनीय त्रि० જણાવવા યોગ્ય, વિનતિ કરવા યોગ્ય, વ્યવહાર, કરજ વગેરે ન આપવું તે.

आवेदित त्रि० જણાવેલ, વિનતિ કરેલ, નિવેદન કરેલ પદાર્થ.

आवेदिन् त्रि० आवेदक શબ્દ જુઓ.

आवेद्य त्रि० आवेदनीय શબ્દ જુઓ.

आवेध्य त्रि० વીંધવા યોગ્ય, સારવા યોગ્ય મોતી—મણિ વગેરે.

आवेश पु० તે નામનો એક અલંકાર, ક્રોધ, આગ્રહ, આસક્તિ, પાછળ પ્રવેશ, વળગાડ, ગ્રહનો ભય, ભૂત વગેરેના વળગાડથી થયેલો કોઇ રોગ.

आवेशन न० શિલ્પશાળા—કારીગીરી કરવાનું સ્થળ, ભૂત વગેરેના વળગાડથી થયેલો કોઈ રોગ, સૂર્ય તથા ચંદ્રની આસપાસ થતું મંડળ, ઘર—મકાન.

आवेशिक त्रि० અતિથિ, બાંધવ વગેરે, અસાધારણ.

आवेशित त्रि० દાખલ કરેલ, પ્રવેશ કરાવેલ, પેસાડેલ.

आवेष्टक पु० આવરણકારક, ઢાંકનાર.

आवेष्टन न० આવરણ, આવરણનું સાધન, જેના વડે ઢાંકી શકાય તે કોઇ પદાર્થ.

आवोधन न० જ્ઞાન, બુદ્ધિ.

आब्दिक त्रि० પ્રત્યેક વર્ષે થનાર શ્રાદ્ધ વગેરે પિતૃકૃત્ય, વાર્ષિક.

आव्य त्रि० બકરાંસંબંધી દૂધ—વાળ વગેરે.

आव्याध पु० સારી રીતે પીડવું—દુઃખ દેવું.

आव्याधिन् त्रि० સારી રીતે પીડનાર—દુઃખ દેનાર.

आव्याधिनी स्त्री० ચોર લોકોની સેના, લુટારૂઓની ટોળી.

आव्रश्चन न० લગાર કાપવું, કાપવા યોગ્ય

वृक्षप्रદેશ, જેમાંથી યજ્ઞસ્તંભ કપાય તે વૃક્ષના ઠુંઠમાં છેદનપ્રદેશ.

आव्रस्क પુ૦ લગાર કાપવું.

आव्रीडक પુ૦ નિર્લજ્જ દેશ.

आश પુ૦ ભોજન, પ્રાતઃકાળનું કે સાયંકાળનું ભોજન, તે તે વસ્તુનું ભક્ષણ કરનાર.

आशंसन ન૦ નહિ મળેલને મેળવવાની ઇચ્છા, ઇચ્છિત વિષયની આશા.

आशंसा સ્ત્રી૦ નહિ મળેલને મેળવવાની ઇચ્છા, ઇચ્છિત વિષયની આશા, આકાંક્ષા.

आशंसित ન૦ ઉપરના અર્થ.

आशंसित ત્રિ૦ કહેલ, ઇચ્છા કરેલ, ઇચ્છેલ, આશા રાખેલ.

आशंसितृ ત્રિ૦ ભાવી શુભની ઇચ્છાવાળું, ઇચ્છા કરનાર.

आशंसिन् ત્રિ૦ ઉપરના અર્થ.

आशंसु ત્રિ૦ ઉપરના અર્થ.

आशक ત્રિ૦ ભક્ષણ કરનાર, ભોગવનાર, ભોગયુક્ત, ભોગસંપાદક.

आशक्त ત્રિ૦ સારી રીતે શક્તિવાળું, અત્યંત શક્તિયુક્ત.

आशंकनीय ત્રિ૦ શંકા કરવા યોગ્ય, અનિષ્ટરૂપે ચિંતવવા યોગ્ય.

आशंका સ્ત્રી૦ ભય, ત્રાસ, અનિષ્ટરૂપે ચિંતન, સારી રીતે શંકા, સંદેહ.

आशंकित ન૦ ભય, સંદેહ, અનિષ્ટરૂપે ચિંતન, શંકા.

आशंकित ત્રિ૦ ભય પામેલ, અનિષ્ટ રૂપે ચિંતવેલ, સંદેહયુક્ત, શંકા કરેલ.

आशंकिन् ત્રિ૦ આશંકાયુક્ત, શંકાવાળું, સંદેહવાળું.

आशंकिनी સ્ત્રી૦ શંકાવાળી, સંદેહવાળી.

आशंक्य ત્રિ૦ સંદેહ કરવા યોગ્ય, અનિષ્ટરૂપે ચિંતવવા યોગ્ય, શંકા કરવા યોગ્ય.

आशंक्य અવ્ય૦ શંકા કરીને, સંદેહ કરીને, અનિષ્ટરૂપે ચિંતવીને.

आशन પુ૦ અશનવૃક્ષ-તે નામનું એક ઝાડ.

आशन ત્રિ૦ ભોજન કરાવનાર, વજ્ર ઉપર જીવનાર.

आशन પુ૦ સ્ત્રી૦ વજ્ર.

आशय પુ૦ અભિપ્રાય, આધાર, વૈભવ, ફણસનું ઝાડ. સ્થાન, વાસનારૂપ સંસ્કાર, આશયવાળું, ચિત્ત, મન, શયન-પથારી, કોઠાર, બૌદ્ધમતે આલયવિજ્ઞાનરૂપ વિજ્ઞાનસંતાન, આશ્રય, પશુઓને પકડવાનો ખાડો, હરકોઇ ખાડો.

आशयाश પુ૦ અગ્નિ.

आशर પુ૦ અગ્નિ, રાક્ષસ.

आशव ન૦ શીઘ્રતા, ઉતાવળ.

आशस् ત્રિ૦ કહેનાર, સ્તુતિ કરનાર.

आशस् ન૦ કહેલું, સ્તુતિ.

आशसन ન૦ કથન, કહેલું, 'आशंसा' શબ્દનો અર્થ.

आशस्त ત્રિ૦ સ્તુતિ કરાયેલ.

आशा સ્ત્રી૦ દિશા, તીવ્ર આકાંક્ષા, તૃષ્ણા, નહિ મળેલ પદાર્થને મેળવવાની ઇચ્છા.

आशाड પુ૦ આષાઢ મહિનો, ખાખરાનો દંડ-લાકડી, મલયાચલ પર્વત.

आशाडक પુ૦ ઉપરના અર્થ.

आशाडा સ્ત્રી૦ આષાઢા નક્ષત્ર, બ્રહ્મચારીએ ધારણ કરવા યોગ્ય ખાખરાનો દંડ.

आशाढ પુ૦ आशाड શબ્દ જુઓ.

आशाढक પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

आशाढा સ્ત્રી૦ आशाडा શબ્દ જુઓ.

आशाढी સ્ત્રી૦ આષાઢ મહિનાની પૂનેમ.

आशादामन् ન૦ આશારૂપ બંધનસાધન-દોરડું, આશારૂપ સાંકળ.

आशापाल પુ૦ ઇન્દ્ર વગેરે દિક્પાલ.

आशापुर ન૦ તે નામનું એક નગર જ્યાં ઉત્તમ ગુગળ થાય છે.

आशापुरसंभव ન૦ એક જાતનો ગુગળ.

आशाबन्ध પુ૦ મર્કટજાળ, તૃષ્ણારૂપ બંધ, દિશાએનો બંધ, આશ્વાસન, આશારૂપ બંધન.

आशावह ત્રિ૦ આશાને ધારણ કરનાર.

आशावह પુ૦ તે નામનો એક રાજા, આકાશનો એક પુત્ર.

आशास्य ત્રિ૦ ઇચ્છવા યોગ્ય, આશા કરવા યોગ્ય, આશંસા કરવા યોગ્ય.

आशित ત્રિ૦ સારી રીતે ખાધેલ અન્ન વગેરે, ભોજનવડે તૃપ્ત થયેલ.

आशित ન૦ સારી રીતે ભક્ષણ–ભોજન.

आशितङ्गवीन ત્રિ૦ જે સ્થળે ઘાસ વગેરે ખાવાથી ગાયો તૃપ્ત થાય છે તેવું પુષ્કળ ઘાસ વગેરેવાળું સ્થળ.

आशितंभव ત્રિ૦ જેને ખાવાથી પ્રાણીઓ તૃપ્ત થાય છે તે અન્ન વગેરે.

आशितंभव ન૦ ભોજનવડે તૃપ્ત થવું તે.

आशितृ ત્રિ૦ તૃપ્તિથી ભક્ષણ કરનાર–ભોજન કરનાર.

आशिन् ત્રિ૦ ભક્ષણ કરનાર, ભોજન કરનાર.

आशिन ત્રિ૦ ઉપરના અર્થ.

आशिमन् પુ૦ શીઘ્રતા, ઉતાવળ.

आशिर् ત્રિ૦ પકાવાતું દૂધ વગેરે.

आशिर ત્રિ૦ પકાવવા યોગ્ય દૂધ વગેરે.

आशिषिक ત્રિ૦ આશીર્વાદમાં આસક્ત.

आशिष्ट ત્રિ૦ આશીર્વાદ અપાયેલ.

आशिष्ठ ત્રિ૦ અત્યંત શીઘ્ર-ઉતાવળું.

आशिस् સ્ત્રી૦ આશીર્વાદ, ઇષ્ટ અર્થને પ્રકટ કરવો, પ્રાર્થના.

आशी સ્ત્રી૦ સર્પની દાઢ, આશીર્વાદ, તે નામની ઔષધિ.

आशीयस् ત્રિ૦ અત્યંત શીઘ્ર.

आशीर्त्त ત્રિ૦ પકવ દૂધ વગેરે.

आशीर्वत् ત્રિ૦ આશીર્વાદયુક્ત.

आशीर्वाद પુ૦ આશીર્વાદ, ઇષ્ટ અર્થને પ્રકટ કરવો તે

आशीविष પુ૦ સર્પ.

आशु ત્રિ૦ શીઘ્ર, તે નામનું એક ધાન્ય.

आशु ન૦ લાલ રંગની ડાંગેર.

आशु ન૦ ક્રિયાવિશેષણ તરીકે.

आशुकारिन् ત્રિ૦ શીઘ્ર કરનાર, એકદમ કરનાર.

आशुक्रिया સ્ત્રી૦ શીઘ્ર કરવું, જલદી કરવું.

आशुकृत् ત્રિ૦ आशुकारिन् શબ્દ જુઓ.

आशुग પુ૦ વાયુ, સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

आशुगामिन् ત્રિ૦ શીઘ્ર જનાર, જલદી જનાર, સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

आशुङ्ग ત્રિ૦ જલદી જનાર.

आशुतोष પુ૦ શંકર.

आशुतोष ત્રિ૦ જલદી પ્રસન્ન થનાર.

आशुपत्री સ્ત્રી૦ તે નામથી એક લતા.

आशुमत् ત્રિ૦ શીઘ્રતાવાળું, ઉતાવળીયું.

आशुव्रीहि પુ૦ એક વર્ષે પાકતું તે નામનું એક ધાન્ય.

आशुशुक्षणि પુ૦ અગ્નિ, વાયુ.

आशुषाण ત્રિ૦ સારી રીતે સુકાતું.

आशुहेषस् ત્રિ૦ શીઘ્ર શબ્દ કરતું, એકદમ શબ્દ કરતું.

आशू ત્રિ૦ શીઘ્ર, સત્વર.

आशोकुटिन् પુ૦ તે નામનો એક પર્વત.

आशोकेय ત્રિ૦ અશોક-આસોપાલવની પાસેનો પ્રદેશ વગેરે.

आशोकेय પુ૦ અશોકા નામની કોઇ સ્ત્રીનો પુત્ર.

आशौच ન૦ સૂતક, अशौच શબ્દ જુઓ.

आश्चर्य ન૦ અદ્દ્ભુત, વિસ્મય રસ.

आश्चर्य ત્રિ૦ આશ્ચર્યકારક.

आश्चोतन ત્રિ૦ સારી રીતે ઝરવાના સ્વભાવવાળું.

आश्चोतन ન૦ સારી રીતે ઝરવું.

आश्च्योतन ત્રિ૦ आश्चोतन ત્રિ૦ જુઓ.

आश्म પુ૦ પત્થરનો વિકાર.

आश्मक પુ૦ સાલ્વ દેશમાં આવેલું તે નામનું એક ગામ.

आश्मकि ત્રિ૦ આસ્મક ગામમાં થનાર.

आश्मन પુ૦ પત્થરનો વિકાર.

आश्मन्य ત્રિ૦ પત્થરની પાસે રહેલ પ્રદેશ વગેરે.

आश्मभारक ત્રિ૦ પત્થરના ભારને લઇ જનાર-ઉચકનાર.

आश्मरथ પુ૦ અસ્મરથ મુનિનો વંશજ.

आश्मरथ्य પુ૦ અસ્મરથ મુનિનો પુત્ર.

आश्मरिक પુ૦ પત્થરીનો રોગ.

आश्मायन પુ૦ અસ્મન્ નામના ઋષિનો વંશજ.

आश्मिक ત્રિ૦ ભારરૂપ પત્થરને લઇ જ-જનાર-ઉંચકનાર.

आश्मेय પુ૦ અશ્મન નામના ઋષિનું સંતાન-છોકરૂં.

आश्यान ત્રિ૦ ઘટ્ટ થયેલ-સૂકાયેલ.

आश्र ન૦ નેત્રનું પાણી-આંસુ.

आश्रप પુ૦ મૂલ નક્ષત્ર.

आश्रपण ન૦ પકાવવું, રાંધવું.

आश्रम પુ૦ ન૦ શાસ્ત્રોક્ત બ્રહ્મચર્યાદિ ધર્મ-આશ્રમ, મુનિઓનું રહેઠાણ, મઠ, તપોવન, પરમેશ્વર.

आश्रमगुरु પુ૦ બ્રહ્મચર્ય આદિ સર્વ આશ્રમોનો નિયંતા-રાજા.

आश्रमधर्म પુ૦ બ્રહ્મચર્ય વગેરે આશ્રમમા આચરાતો ધર્મ.

आश्रमपद ન૦ મુનિઓ વગેરેનું વિશ્રામ-સ્થાન-તપોવન વગેરે.

आश्रमवास પુ૦ મુનિઓ વગેરેનાં તપોવન વગેરે રહેઠાણ, મહાભારત ગ્રંથનું તે નામનું એક પર્વ.

आश्रमवासिक ન૦ મહાભારતનું તે નામનું એક પર્વ.

आश्रमसद् ત્રિ૦ આશ્રમ-તપોવન વગેરેમાં રહેનાર વાનપ્રસ્થ વગેરે.

आश्रमस्थान ન૦ આશ્રમપદ શબ્દ જુઓ.

आश्रमिक ત્રિ૦ આશ્રમવાળું.

आश्रमिन् ત્રિ૦ આશ્રમયુક્ત.

आश्रय ન૦ આશ્રય કરવા યોગ્ય, આધાર, ઘર, વિષય, કોઇ એક ગુણ, અવલંબન, આશ્રય કરવો.

आश्रयण ન૦ સેવન, અવલંબન.

आश्रयण ત્રિ૦ આશ્રયકર્તા.

आश्रयणीय ત્રિ૦ આશ્રય કરવા યોગ્ય, અવલંબન કરવા યોગ્ય.

आश्रयवत् ત્રિ૦ આશ્રયવાળો-અવલંબન-વાળો પદાર્થ.

आश्रयाश પુ૦ અગ્નિ, ચિત્રાનું ઝાડ, કૃત્તિકા નક્ષત્ર.

आश्रयाश ત્રિ૦ આશ્રયનો નાશ કરનાર.

आश्रयासिद्ध પુ૦ ન્યાયશાસ્ત્રમાં કહેલો એક હેત્વાભાસ.

आश्रयासिद्धि સ્ત્રી૦ ન્યાયમતે તે નામનો એક દોષ.

आश्रयिन् ત્રિ૦ આશ્રયકારક-આશ્રિત.

आश्रव ત્રિ૦ વાક્ય સાંભળી તુરત તે પ્રમાણે કરનાર, અંગીકાર, સ્વીકાર, ક્લેશ.

आश्रावण ત્રિ૦ સંભળાવવું, સ્વીકારાવવું.

आश्रि સ્ત્રી૦ સારો ખૂણો.

आश्रित ત્રિ૦ આશ્રય પામેલ, આશરા-વાળું, શરણાગત, આધેય.

आश्रितता સ્ત્રી૦ આશ્રિતપણું.

आश्रितत्व ન૦ ઉપરનો અર્થ.

आश्रित्य અવ્ય૦ આશ્રય કરીને, અવલંબીને.

आश्रिन् ત્રિ૦ નેત્રના જળવાળું, આંસુવાળું.

आश्रुत् સ્ત્રી૦ અંગીકાર-સ્વીકાર.

आश्रुत् ત્રિ૦ અંગીકાર કરનાર.

आश्रुत ત્રિ૦ સ્વીકારેલ, સાંભળેલ.

आश्रुति સ્ત્રી૦ અંગીકાર-સ્વીકાર, શ્રવણ-સાંભળવું તે.

आश्रेय त्रि० આશ્રય કરવા યોગ્ય.

आश्लिष्ट त्रि० આલિંગન કરાયેલ, સંબંધ પામેલ.

आश्लेष पु० એક ભાગમાં સંબંધ, આલિંગન.

आश्लेषा स्त्री० તે નામનું એક નક્ષત્ર

आश्व न० ઘોડાઓનો સમૂહ, ઘોડાપણું અથવા ઘોડાનું કર્મ.

आश्व त्रि० ઘોડાએ લઈ જવા યોગ્ય, ઘોડાસંબંધી.

आश्वतराश्वि पु० તે નામનો એક મુનિ.

आश्वत्थ न० પીપળાનું ફળ.

आश्वत्थ त्रि० પીપળાસંબંધી

आश्वत्थी स्त्री० પીપળાની ડાળી અથવા સમિધ, અશ્વિની નક્ષત્રવાળી રાત્રિ.

आश्वत्थिक पु० अश्वत्थ શબ્દ જુઓ, આશ્વિન મહિનો.

आश्वपत त्रि० અશ્વપતિસંબંધી.

आश्वपत् त्रि० જલદી પ્રાપ્ત થનાર.

आश्वपालिक पु० અશ્વપાલી નામની સ્ત્રીનું છોકરૂં.

आश्वपेजिन् त्रि० बहुव० અશ્વપેજ ઋષિએ કહેલ વેદાદિશાસ્ત્રને ભણનાર.

आश्वबाल त्रि० અશ્વબાલા નામની ઔષધિસંબંધી.

आश्वभारिक त्रि० ઘોડાએ વહન કરવા યોગ્ય અથવા ઘોડારૂપ ભારને વહેનાર લઇ જનાર–ઉંચકનાર.

आश्वमेधिक त्रि० અશ્વમેધ યજ્ઞનાં સાધન દ્રવ્ય વગેરે, અશ્વમેધને ઉદ્દેશી કરેલો ગ્રંથ વગેરે.

आश्वमेधिक न० મહાભારતનું તે નામનું એક પર્વ.

आश्वयुज पु० આશ્વિન માસ.

आश्वयुजक त्रि० આશ્વિન માસની પૂનેમને દિવસે વાવેલા અડદ.

आश्वयुजी स्त्री० આશ્વિન માસની પૂનેમ.

आश्वरथ त्रि० ઘોડાએ લઇ જવા યોગ્ય રથસંબંધી.

आश्वलक्षणिक त्रि० ઘોડાનાં લક્ષણને જાણનાર, ઘોડાના લક્ષણસંબંધી શાસ્ત્રને જાણનાર.

आश्वलायन पु० એક મુનિ.

आश्वायन पु० स्त्री० અશ્વ ઋષિનું વંશજ.

आश्वावतान पु० स्त्री० અશ્વાવતાન નામના ઋષિનું સંતાન.

आश्वास पु० નિર્વૃત્તિ–શાંતિ, આશ્રયદાન, ભય પામેલાના ભયને દૂર કરવા માટેનો વ્યાપાર, સાંત્વન, આશ્વાસન.

आश्वासक त्रि० આશ્વાસન કરનાર, સાંત્વન કરનાર.

आश्वासन न० સાંત્વન, આશ્વાસનકારક.

आश्वासिन् त्रि० પાછી આશાવાળું, પ્રત્યાશાયુક્ત.

आश्वास्य त्रि० સાંત્વન કરવા યોગ્ય શાંત પાડવા યોગ્ય.

आश्वास्य अव्य० શાંત પાડીને, સાંત્વન કરીને.

आश्विक त्रि० ભારરૂપ ઘોડાને લઇ જનાર-વહી જનાર.

आश्विन पु० આશ્વિન માસ, યજ્ઞસંબંધી કપાલ.

आश्विन त्रि० અશ્વિની નક્ષત્રમાં થયેલ, અશ્વિનીકુમાર જેના દેવ હોય તે.

आश्विनी स्त्री० અશ્વિની નક્ષત્રથી યુક્ત પૂનેમ.

आश्विनेय पु० અશ્વિનીનો પુત્ર–અશ્વિનીકુમાર, નકુલ, સહદેવ, ઘોડાનો એક દિવસનો માર્ગ.

आश्वीन पु० ઘોડાનો એક દિવસનો માર્ગ.

आश्वेय त्रि० અશ્વા જેની દેવતા હોય તે, અશ્વામાં થનાર.

आषाढ पु० આશાઢ શબ્દ જુઓ.

आषाढक पु० ઉપર પ્રમાણે.

आषाढभव पु० મંગળ ગ્રહ.

आषाढभव त्रि० આષાઢ મહિનામાં ઉત્પન્ન થનાર.

आषाढा स्त्री० તે નામનું એક નક્ષત્ર.

आषाढाजात पु० મંગલ ગ્રહ.

आषाढाभव त्रि० આષાઢાનક્ષત્રમાં થનાર.

आषाढाभव पु० મંગલ ગ્રહ.

आषाढाभू पु० મંગલ ગ્રહ.

आषाढि स्त्री સારી રીતે સહન કરવું.

आषाढी स्त्री० આષાઢ મહિનાની પૂનેમ, યજ્ઞસંબંધી એક ઇષ્ટિકા.

आषाढीय त्रि० આષાઢા નક્ષત્રમાં થનાર, આષાઢ મહિનાસંબંધી.

आष्टम पु० આઠમો ભાગ.

आष्टून पु० न० આકાશ.

आष्ट्र न० આકાશ.

आस् अदा० आत्म० अक० सेट् બેસવું, अधि સાથે–ચઢવું, अनु–પાસે બેસવું–સેવવું, अभि–સન્મુખસ્થિતિ–પાસેપણું, उद्–ઉદાસીનતા–ચાલુ કરેલા કામથી વિરામ પામવો, परि–उप પ્રકૃષ્ટ ઉપાસન, सम्–उप–સારી રીતે ઉપાસન, परि–ચોતરફ સ્થિતિ, सम्–સારી રીતે સ્થિતિ, બેસવું.

आस् अव्य० સ્મરણ, આક્ષેપ, કોપ, સંતાપ, પીડા, ગર્વપૂર્વક ગાજવું, ખેદ.

आस पु० આસન, સ્થિતિ, બેસવું, બેસવાનું સ્થાન, ધનુષ.

आसक क्रियावि० આસક્તિવાળું.

आसक्त न० નિત્ય, સતત.

आसक्त त्रि० સારી રીતે સંબંધ પામેલ.

आसक्ति स्त्री० બીજા વિષયનો ત્યાગ કરી કેવળ એકજ વિષયનું આલંબન–આસક્તિ.

आसङ्ग पु० અભિનિવેશ, પ્રાપ્ત થયેલી અથવા પાસે રહેલી નાશ પામતી વસ્તુની રક્ષા કરવાની ઇચ્છા, ભોગાભિલાષ, કર્તાપણાનું અભિમાન, બીજા વિષયનો ત્યાગ કરી ચિત્તને કેવળ એક વિષયમાં દાખલ કરવું.

आसङ्गत्य न० સંગતિનો અભાવ અસંબંધ.

आसङ्गिन् त्रि० આસક્તિવાળું, અભિનિવેશવાળું, એકતાન.

आसङ्गिनी स्त्री० વાયુનો સમૂહ–વાવાઝોડું.

आसङ्गिम पु० સુશ્રુતમાં કહેલ કાન વિંધવાના અંગરૂપ કાન બાંધવાની કોઈ આકૃતિ.

आसञ्जन न० આસંગ, સારી રીતે સંબંધ, યોજવું, જોડવું.

आसञ्जित त्रि० યોજેલ, જોડેલ.

आसत्ति स्त्री० નિકટનો સંબંધ, પ્રાપ્તિ, ન્યાયમતે પ્રત્યક્ષજનક સંનિકર્ષ, શાબ્દબોધનું કારણ, શાબ્દબોધમાં ઉપયોગી ઉપસ્થિતિ.

आसदन न० પ્રાપ્તિ, નિકટનો સંબંધ.

आसन न० સ્થિતિ, પોતાના સ્થાનમાં સ્થિતિ કરવારૂપ રાજાઓના છ ગુણોમાંનો એક ગુણ, વિજિગીષુ રાજાનો પોતાના પ્રયાણને દૂર કરનાર વ્યાપાર, બેસવાના આધારરૂપ કામળી વગેરે કોઇ આસન, દેવપૂજાના અંગરૂપ કોઇ ઉપચાર, દેહની સ્થિરતામાં સાધન યોગનાં અંગરૂપ આસન, હાથીની ખાંધનો પ્રદેશ, સુરક્ષિત એવું મૂકવાનું સાધન.

आसन पु० જીવકવૃક્ષ, આસનનું ઝાડ.

आसनबन्ध આસન માટે બંધ– હાથ–પગ વગેરેનો અન્યોન્ય સાથે બંધ.

आसनमंत्र पु० તંત્રશાસ્ત્રોક્ત કોઇ મંત્ર, દેવોને આસન આપતી વેળા બોલાતો મંત્ર.

आसना स्त्री० બેસવું સ્થિતિ.

आसनादि पु० मंत्रमां कहेल पूजाना अंगमां आसन वगेरे उपचारोनो समुदाय.
आसनी स्त्री० विपणी–दुकान,मर्यादा,स्थिति.
आसन्द पु० वासुदेव
आसन्दी स्त्री० बेसवा योग्य आसनमंत्र, खाटली–नानो कोच, सभा वच्चेनी वेदिका, बेसवा योग्य नानी बाजठ, खुरशी.
आसन्दीवान् पु० ते नामनुं कोई गाम.
आसन्न त्रि० पासेनुं, पासे रहेल, समीपनुं, सारी रीते रहेल, शाब्दबोधमां साधनरूप एवी आसत्तिवाळुं वाक्य, मरवाने इच्छनार.
आसन्नकाल पु० मृत्युकाळ.
आसन्य पु० मुखमां थनार, मुखना अंदरना भागमां रहेल मुख्य प्राण.
आसन्वत् त्रि० मुखवाळुं.
आसमञ्ज पु० ते नामनो सगरराजानो पुत्र–सूर्यवंशी एक क्षत्रिय.
आसंबाध त्रि० सांकडुं स्थान, गीडदीवाळुं. परस्पर संघर्षणथी क्लिष्ट एवुं कोइ स्थान.
आसव पु० आसव–पक्व औषध तथा जळथी तैयार थयेल मद्य, दारू.
आसवद्रु पु० ताडीनुं झाड.
आसवनीय त्रि० स्नान करवा–कराववा योग्य, पीसीने काढवा योग्य.
आसा स्त्री० पासे.
आसादन न० समीप राखवुं, पहोंचवुं, स्थापवुं, नजदीक करवुं, मर्दन.
आसादित त्रि० पासे करेल, पहोंचेल, प्राप्त थयेल, योजेल, जोडेल, समीप राखेल, संपादन करेल, कामक्रीडामां तत्पर.
आसाद्य त्रि० प्राप्त करवा योग्य, समीप करवा योग्य, नाश पमाडवा योग्य.
आसाद्य अव्य० प्राप्त करीने.
आसार पु० धाराऱूपे पडवुं, वेगथी वृष्टि, फेलाव, सैन्यनी चोतरफ व्याप्ति, सुहृद्बळ, बार राजमंडळमांनो एक राजा, ते नामनो एक दंडक छंद.
आसाव्य त्रि० पीसीने काढवा योग्य दारू वगेरे.
आसिक पु० तरवारथी युद्ध करनार.
आसिका स्त्री० अनुक्रमे बेसवुं, वाराफरती बेसवुं.
आसिक्त त्रि० लगार छांटेल, सारी रीते छांटेल–सींचेल.
आसित न० बेसवुं.
आसित पु० असित नामना मुनिनुं संतान.
आसिधार न० तरवारनी धारजेवुं कोइ व्रत.
आसिद्ध त्रि० राजानी आज्ञाथी वादीए जेने अटकाव्यो होय तेवो प्रतिवादी.
आसिनासि पु० आसिनास मुनिनुं संतान.
आसिनासि स्त्री० आसिनास मुनिनुं संतान.
आसिनासायन पु० आसिनास मुनिनो पौत्र.
आसिबन्धकायन पु० असिबंधकनो पौत्र.
आसिबन्धकि असिबंधकनुं संतान.
आसीन त्रि० बेसेल, बेठेल.
आसीनप्रचलायित न० बेसीने निद्राने लीधे डोलवुं–झोकां खावां.
आसुत त्रि० स्नान करेल, पीसेल, पीलेल.
आसुति स्त्री० सोमलता वगेरेनुं पीसवुं. स्नान, पीलवुं, दारू बनाववो, प्रसव–जणवुं.
आसुतिमत् त्रि० मदिरा वेचनार, सोमरस काढनार याज्ञिक, प्रसवनार–जाणनार.
आसुतीबल पु० दारू वेचनार, सोमलताने पीसनार याज्ञिक.
आसुतीय त्रि० जेणे पीलवानुं कर्युं होय तेसंबंधी.
आसुतीवल पु० आसुतीबल शब्द जुओ.
आसुर त्रि० असुरसंबंधी, असुरना जेवा आचारवाळुं.

आसुर પુ० અસુર.
आसुर ન० બિડલવણ, અસુરપણું.
आसुरस्व ન० અયાજ્ઞિકનું ધન-યજ્ઞ નહિ કરનારાઓનું ધન.
आसुरायण પુ० આસુરિનું યુવાપત્ય. आसुरायणी સ્ત્રી०
आसुरि પુ० અસુર-સાંખ્યયોગના આચાર્ય કપિલ મુનિનો કોઇ શિષ્ય.
आसुरिवासिन પુ० આસુરિ મુનિનો શિષ્ય-શુકલ યજુર્વેદના સંપ્રદાયનો પ્રવર્તક કોઇ ઋષિ.
आसुरी સ્ત્રી० રાઈ.
आसेक પુ० લગાર છાંટવું, સારી પેઠે સીંચવું-છાંટવું.
आसेक्य પુ० વૈદ્યકશાસ્ત્રમાં કહેલ એક જાતનો નપુંસક.
आसेचन ન० સારી રીતે છાંટવું-સીંચવું, છાંટવાનું સાધન કોઇ પાત્ર.
आसेचन ત્રિ० જેના દર્શનમાં આનંદને લીધે મન તૃપ્ત ન થાય તેવો કોઈ પદાર્થ.
आसेचनक ત્રિ० ઉપરનો અર્થ.
आसेदिवस् ત્રિ० પાસે આવેલ, પહોંચેલ, પ્રાપ્ત થયેલ, आसेदुषी સ્ત્રી०
आसेद्ध ત્રિ० રાજાની આજ્ઞાથી પ્રતિવાદીની ગતિ વગેરેને રોકનાર વાદી.
आसेध પુ० વ્યવહારમાં રાજાની આજ્ઞાથી પ્રતિવાદીની ગતિ વગેરેનો અટકાવ કરવો.
आसेवन ન० સતત સેવન, વારંવાર સેવા.
आसेवा સ્ત્રી० વારંવાર સારી રીતે સેવા.
आसेवित ત્રિ० સારી રીતે સેવેલ, વારંવાર સેવેલ.
आसेवित ન० आसेवा શબ્દ જુઓ.
आसेवितिन् ત્રિ० વારંવાર સેવનાર, સતત સેવનાર, સારી રીતે સેવનાર.
आस्कन्द પુ० કૂદવું, આક્રમણ કરવું, દબાવવું, તિરસ્કાર, સૂકાવું, તે નામની ઘોડાની એક ગતિ,
आस्कंदन ન० યુદ્ધ, તિરસ્કાર, આક્રમણ ઘોડાની એક ગતિ.
आस्कंदित ન० તે નામની ઘોડાની એક ગતિ.
आस्कंदितक ન० ઉપરનો અર્થ.
आस्कंदित ત્રિ० આસ્કંદનવાળું.
आस्क ત્રિ० આક્રમણ કરનાર.
आस्त ત્રિ० સારી રીતે ફેંકેલ.
आस्तर પુ० હાથીને ઓઢાડવાની ઝૂલ, પાથરવા યોગ્ય સાદડી વગેરે, અતિશય વિસ્તાર.
आस्तरण ન० પાથરવામાં આવતી સાદડી વગેરે, વિસ્તાર.
आस्तरण ત્રિ० આસ્તરણમાં જે અપાય અથવા તેમાં જે કરાય તે.
आस्तरणिक ત્રિ० પાથરવાનું સાધન વસ્ત્ર વગેરે.
आस्तरणी સ્ત્રી० પાથરવાની શેત્રંજ, ચટાઇ,
आस्तरणीय ત્રિ० પાથરવાસંબંધી.
आस्तायन હયાત એવો કોઈ પાસેનો પ્રદેશ વગેરે.
आस्तार પુ० વિસ્તાર, વિસ્તાર કરવાયોગ્ય.
आस्तारपंक्ति સ્ત્રી० તે નામનો એક વૈદિક છંદ.
आस्ताव પુ० યજ્ઞમાં સ્તુતિ કરનારાઓનો સ્તવનપ્રદેશ, સારી સ્તુતિ.
आस्तिक ત્રિ० પરલોક છે એમ માનનાર આસ્તિક.
आस्तिक પુ० તે નામનો એક મુનિ.
आस्तिकार्थद પુ० જનમેજય રાજા.
आस्तिक्य ન० આસ્તિકપણું, પરલોકને માનવાપણું.
आस्तीक પુ० જરત્કારુનો પુત્ર-તે નામનો એક મુનિ.

आस्तीकजननी स्त्री० मनसादेवी-वासुकिनी બહેન-જરત્કારુ મુનિની પત્ની.
आस्तीर्ण त्रि० વિસ્તીર્ણ, ફેલાયેલ, પાથરેલ.
आस्तृत त्रि० ઉપરના અર્થ.
आस्तेय त्रि० હયાત એવા કોઇ પદાર્થમાં થનાર.
आस्त्र त्रि० અસ્ત્રસંબંધી.
आस्था स्त्री० આલંબન, અપેક્ષા, શ્રદ્ધા, સ્થિતિ, યત્ન, આદર, સભા.
आस्थान न० સભા, વિશ્રામસ્થાન, આસ્થા, શ્રદ્ધા.
आस्थानी स्त्री० સભા.
आस्थापन न० સારી રીતે સ્થાપવું, સુશ્રુતમાં કહેલ એક બસ્તિકર્મ.
आस्थापित त्रि० સારી રીતે સ્થાપેલ.
आस्थायिका स्त्री० આસ્થાન, સ્થિતિ.
आस्थावक त्रि० સ્થિતિ કરનાર.
आस्थित त्रि० સ્થિતિ, સ્થિતિ પામેલ, ચઢેલ, આશ્રય કરેલ.
आस्थिति स्त्री० કરેલી સ્થિતિ, તાત્પર્યથી વર્તન.
आस्थेय त्रि० અવલંબન કરવા યોગ્ય, આશ્રય કરવા યોગ્ય.
आस्नात त्रि० જેણે સ્નાન કર્યું હોય તે.
आस्नान न० ધોવાવડે કરેલી શુદ્ધિ.
आस्नेय त्रि० મુખમાં થનાર.
आस्पद न० પ્રતિષ્ઠા, પદ, સ્થાન, કૃત્ય, પ્રભુત્વ, અવલંબન, વિષય, સ્થિતિ, જ્યોતિષમાં કહેલ દશમું સ્થાન.
आस्पन्दन न० લગાર કંપવું, લગાર ચાલવું.
आस्पात्र न० મુખરૂપ પાત્ર.
आस्फाल पु० ચાલવું, હાથીના કાનનું ચાલવું.
आस्फालन न० ઠોકવું, મારવું, ચાલવું, આટોપ-આડંબર પ્રાગલ્ભ્ય, બડાઇ.
आस्फालित त्रि० ઠોકેલ, મારેલ, અથડાયેલ, ચાલેલ.
आस्फुजित पु० શુક્રાચાર્ય.
आस्फोट पु० આકડાનું ઝાડ, શૂરવીરોનો બાહુ શબ્દ-બાહુ ઠોકવાથી થયેલો શબ્દ, સંઘર્ષણથી થનાર શબ્દ.
आस्फोटक पु० પર્વતમાં થનાર એક જાતનું પીલુવૃક્ષ.
आस्फोटक त्रि० બાહુશબ્દ કરનાર.
आस्फोटन न० પ્રકાશ-પ્રકટ કરવું, બાહુ વગેરેનો શબ્દ કરવો, સૂપડા વગેરેથી ધાન્ય વગેરે ઝાટકવું.
आस्फोटनी स्त्री० એક જાતનું વીંધવાનું અસ્ત્ર—સાઇડી.
आस्फोटा स्त्री० નવમાલતી લતા.
आस्फोटित न० બાહુ વગેરેનો શબ્દ, પ્રકાશવું, પ્રકટ કરવું.
आस्फोटित त्रि० ફોડી નાખેલ, ચીરી નાખેલ, પ્રકટ કરેલ.
आस्फोत पु० આકડાનું ઝાડ, કોવિદાર વૃક્ષ, ખાખરાનું ઝાડ.
आस्फोतक पु० આકડાનું ઝાડ.
आस्फोता स्त्री० તે નામની એક ઔષધિ, એક જાતની લતા.
आस्माक त्रि० અમારૂં, અમારાસંબંધી.
आस्माकीन त्रि० ઉપરના અર્થ.
आस्य न० મુખ, મુખનો મધ્ય ભાગ.
आस्य त्रि० મુખમાં થનાર.
आस्यन्दन न० લગાર ઝરવું-ટપકવું.
आस्यन्धय त्रि० મુખના અમૃતનો સ્વાદ લેનાર, મુખચુંબન કરનાર.
आस्यपत्र न० કમળ.
आस्यलाङ्गल पु० ભુંડ, કુક્કર, સુવર.
आस्यलोमन् न० પુરુષના મુખ ઉપર થયેલા વાળ-દાઢી.
आस्यहान्य त्रि० તરવારથી નહિ મારનાર.

आस्था स्त्री० स्थिति, गतिरहितपणुं.

आस्यासव पु० मुखनी लाळ.

आस्र न० लोही.

आस्रप पु० राक्षस, मूल नक्षत्र.

आस्रव पु० क्लेश, जैन मत प्रसिद्ध એક पदार्थ.

आस्राव पु० धाव, सारी रीते झरवुं–टपकवुं, मोढानी लाळ.

आस्राव त्रि० सारी रीते झरनार.

आस्राविन् त्रि० मद वगेरेने झरवाना स्वभाववाळुं, झरनार.

आस्रिन् त्रि० लोहीवाळुं.

आस्वनित त्रि० शब्द थयेल.

आस्वाद पु० मधुर वगेरे रस, शृंगार वगेरे रस, रसनो अनुभव.

आस्वादक त्रि० स्वाद लेनार, रसादिनो अनुभव करनार.

आस्वादित त्रि० जेनो स्वाद लीधो होय ते पदार्थ, भक्षण करेल पदार्थ.

आस्वाद्य त्रि० स्वाद लेवा योग्य पदार्थ.

आस्वाद्य अव्य० स्वाद लईने, भक्षण करीने.

आस्वान्त त्रि० शब्द करेल, शब्दवाळुं थयेल.

आह अव्य० [क्रियापद सरखुं देखातुं अव्यय.] कह्युं, बोल्यो.

आहक पु० वैद्यकमां कहेलो ते नामनो એક ताव, नासाज्वर.

आहकज्वर पु० उपरनो अर्थ.

आहत त्रि० मारेल, अथडायेल, आघातने प्राप्त थयेल, मर्दन करेल, मद वगेरेथी घेरायेल, अभ्यास करेल, अमुक संख्याथी गुणेल.

आहत पु० ढक्का–ते नामनुं वादित्र–नगारुं.

आहत न० એकाद वखत धोयेल नवुं किनारीवाळुं नहि पहेरेलुं धोळुं वस्त्र, जूनुं वस्त्र.

आहतलक्षण पु० गुणोवडे प्रसिद्ध.

आहति स्त्री० शब्दनो हेतु એક संयोग, आघात, मारवुं, ठोकवुं, गुणवुं, मर्दन करवुं.

आहनन न० उपरनो शब्द जुओ, मारवानुं साधन लाकडी वगेरे.

आहनस् त्रि० मारवा योग्य, पीलवा–पीसवा योग्य, नीचोववा योग्य.

आहर त्रि० लावनार, संचय–संग्रह करनार.

आहरकरटा स्त्री० करट नामनी हलकी जातिवाळा प्रत्ये ' हे करट ! तुं अमुक लाव ' એम जे क्रियामां कहेवाय ते क्रिया.

आहरचेटा स्त्री० जेमां ' हे चाकर ! तुं अमुक लाव ' એम कहेवामां आवे ते क्रिया.

आहरण न० એક स्थानथी बीजे स्थाने लई जवुं ते, आणवुं, लई जवुं, आयोजन करवुं, अणातो–लई जवातो पदार्थ, विवाह वगेरेमां मूकवामां आवतो पदार्थ.

आहरणीय त्रि० योजवा योग्य, आणवा-लाववा योग्य, मूकवा योग्य.

आहरनिवपा स्त्री० जेमां ' तुं लाव, नाख ' એम कहेवामां आवे छे ते क्रिया.

आहरनिष्किरा स्त्री० जेमां ' तुं लाव, शुद्ध कर ' એम कहेवामां आवे छे ते क्रिया.

आहर्तृ त्रि० मेळवनार, संपादन करनार, योजनार, आणनार, लावनार, करनार.

आहव पु० युद्ध, यज्ञ.

आहवन न० यज्ञ, चोतरफथी हवन–होमवुं.

आहवनीय पु० ते नामनो એક अग्नि.

आहवनीय त्रि० सारी रीते होम करवा योग्य हविष वगेरे.

आहार पु० आणवुं, लाववुं, भोजन, शब्दादि विषयनुं ज्ञान.

आहारपाक पु० खाधेला पदार्थनुं रसादिरूपे परिणाम–पाचन.

आहारशुद्धि સ્ત્રી० ભક્ષ્ય વગેરે પદાર્થની શુદ્ધિ, આહારના દોષનું નિવારણ કરવા માટે શુદ્ધિ, દુષ્ટ આહારથી ઉત્પન્ન થનાર દોષ દૂર કરવા માટે પ્રાયશ્ચિત્ત, શબ્દાદિ વિષયના જ્ઞાનની શુદ્ધિ.

आहारसंभव પુ० ખાધેલો આહાર પચવાથી શરીરમાં ઉત્પન્ન થનાર રસ ધાતુ.

आहार्य्य ત્રિ० આણવા-લાવવા યોગ્ય,વ્યાપ્ત થવા યોગ્ય, કૃત્રિમ-બનાવટી, લૌકિક, આરોપ કરવા યોગ્ય.

आहार्य्य પુ० આરોપ કરવા યોગ્યનું જ્ઞાન, અભિનય-નટાદિએ પોતાનો પાઠ ભજવવો.

आहार्य्यशोभा સ્ત્રી० કૃત્રિમ શોભા.

आहाव પુ० હવાડો, ક્ષુદ્ર જલાશય, યુદ્ધ, બોલાવવું, અગ્નિ, અમુક મંત્રથી આહ્વાન કરવું, આહ્વાનના સાધનરૂપ કોઇ મંત્ર.

आहिंसायन પુ० અહિંસ નામના મુનિનો પૌત્ર.

आहिंसि પુ० સ્ત્રી० અહિંસ નામના મુનિનું સંતાન.

आहिक પુ० કેતુ ગ્રહ, પાણિનિ મુનિ.

आहिच्छत्र ત્રિ० અહિચ્છત્ર નામના દેશમાં થનાર.

आहिण्डिक પુ० એક જાતનો વર્ણસંકર.

आहित ત્રિ० મૂકેલ, સ્થાપેલ, અર્પણ કરેલ, કરેલ, આધાન સંસ્કાર કરેલ.

आहितलक्षण ત્રિ० ગુણો વગેરેથી પ્રસિદ્ધ, જેના પર ચિન્હ કરવામાં આવ્યું હોય તે.

आहिताग्नि પુ० અગ્નિહોત્રી.

आहिताग्निगण પુ० પાણિનીય વ્યાકરણમાં કહેલ એક શબ્દસમૂહ.

आहिति સ્ત્રી० સ્થાપન, આધાન-મંત્રથી અગ્નિ વગેરેનો સંસ્કાર, આહુતિ.

आहितुण्डिक ત્રિ० સર્પને પકડનાર-મદારી.

आहिमत ત્રિ० સર્પવાળા પ્રદેશની પાસે હોનાર.

आहुक પુ० યદુવંશનો એક ક્ષત્રિય-વસુદેવ.

आहुकिन् પુ० યદુવંશનો ક્ષત્રિય.

आहुत ન० ગૃહસ્થે કરવા યોગ્ય પાંચ યજ્ઞોમાંનો મનુષ્યયજ્ઞ, મૂળ યજ્ઞ.

आहुत ત્રિ० જેને ઉદ્દેશી હોમ કરવામાં આવ્યો હોય તે દેવાદિ.

आहुति સ્ત્રી० આહુતિ, દેવને ઉદ્દેશી મંત્રપૂર્વક અગ્નિમાં હવિષ નાખવું તે.

आहुल्य ન० કાશ્મીર વગેરેમાં [તરવટ] એ પ્રમાણે પ્રસિદ્ધ એવું કોઈ ઝાડ.

आहुव ત્રિ० આહ્વાન કરવા યોગ્ય, બોલાવવા યોગ્ય.

आहू ત્રિ० બોલાવનાર, બોલાવતું.

आहूत ત્રિ० બોલાવેલ.

आहूत ન० બોલાવવું, નામથી કરાયલા વ્યવહારવાળું જગત, પ્રલયપર્યન્ત.

आहूतप्रपलायिन् ત્રિ० વ્યવહારમાં હીન એવો એક વાદી.

आहूतसंप्लव પુ० નામથી વ્યવહાર કરાતા જગતનો જેમાં લય થાય છે તે-મોક્ષ.

आहूति સ્ત્રી० આહ્વાન-બોલાવવું.

आहूय અવ્ય० બોલાવીને.

आहृत ત્રિ० આણેલ.

आहृति સ્ત્રી० આણવું, લાવવું.

आहृत्य અવ્ય० આણીને, લાવીને.

आहृल्य ન० એક ક્ષુપ વનસ્પતિ.

आहेय ત્રિ० સર્પસંબંધી-ઝેર ચામડું વગેરે.

आहो અવ્ય० પ્રશ્ન, વિકલ્પ, વિચાર.

आहोपुरुषिका સ્ત્રી० બહાદૂરી.

आहोस्वित् અવ્ય० વિકલ્પ, સંશયાર્થે, પ્રશ્ન.

आह्न ન० દિવસોનો સમુદાય.

आह्न ત્રિ० દિવસમાં થનાર-થએલ વગેરે.

आह्निक ત્રિ० દિવસમાં હોનાર, દિવસસાધ્ય.

आह्निक ન० દિવસનું ભોજન, પ્રકરણસમૂહ, એક ગ્રંથભાગ.

आह्लाद પુ० હર્ષ, આનંદ.

आह्लादन न० આનંદ સંપાદન કરવો-લેવો તે.

आह्लादन त्रि० આનંદજનક, આનંદનું સાધન, આનંદ સંપાદન કરનાર.

आह्लादित त्रि० જેણે આનંદ કર્યો હોય તે, જેને આનંદ ઉત્પન્ન થયો હોય તે.

आह्लादिन् त्रि०આનંદયુક્ત,આનંદકારક.

आह्व त्रि० આહ્વાન કારક-બોલાવનાર.

आह्वाय पु० નામ, સંજ્ઞા.

आह्वयन न० નામાદેશનું સાધન કોઇ શબ્દ.

आह्वयन त्रि० બોલાવનાર.

आह्वयितव्य त्रि० બોલાવવા યોગ્ય.

आह्वर त्रि० કુટિલ, વક્ર, ઉશનીર દેશમાં ઉત્પન્ન થયેલ.

आह्वा स्त्री० બોલાવવું, નામ, સંજ્ઞા.

आह्वान न० બોલાવવું, નામ, સંજ્ઞા, બોલાવવાનું સાધન-રાજકીય પત્ર, રાજાનું બોલાવવું.

आह्वायक त्रि० બોલાવનાર.

आह्वारक त्रि० કુટિલ, વક્ર.

आह्ववृत्ति स्त्री० કુટિલતા, વક્રતા.

आह्ववृत्ति पु० તે નામનો એક રાજા.

इ.

इ સ્વરોમાં ત્રીજો હ્રસ્વ સ્વર.

इ पु० કામદેવ, ભેદ, રોષવચન, નિરાકરણ, અનુકંપા-દયા, રોગ, વિસ્મય, નિન્દા.

इ अव्य० સંબોધનાર્થે અવ્યય.

इ भ्वा० पर० सक० सेट् જવું.

इ अदा० आ० स० अनिट् ભણવું. આ ધાતુ अधि સાથે હોય છે.

इ अदा० पर० सक० अनिट् સ્મરણ કરવું. [આ ધાતુ अधि ઉપસર્ગ સાથેજ વપરાય છે.]

इंरेज पु० મ્લેચ્છજાતિ, અંગ્રેજ.

इकट पु० વાંસનો અંકુર.

इक्कज पु० સાદડી બનાવવામાં ઉપયોગી ઘાસ.

इक्कटिक त्रि० સાદડી બનાવવામાં ઉપયોગી ઘાસ જ્યાં પાકતું હોય તેની પાસે આવેલ દેશ વગેરે.

इक्कवाल पु० જ્યોતિષશાસ્ત્ર પ્રસિદ્ધ એક રાજયોગ.

इक्षु पु० શેરડી, શેરડીનું ઝાડ, ઇચ્છા.

इक्षुक पु० શેરડીનું ઝાડ, શેરડી જેવા સ્વાદવાળું એક વૃક્ષ.

इक्षुकाण्ड पु० શેરડીનો સાંઠો, કાસડાનું ઝાડ, મુંજ ઘાસ.

इक्षुकीय पु० શેરડીવાળા દેશમાં થનાર.

इक्षुकुट्टक पु० શેરડી કાપનાર- ગોળ બનાવનાર ખેડુત.

इक्षुगन्ध पु० ક્ષુદ્ર ગોખરૂ.

इक्षुगन्धा स्त्री० કાસડો, ધોળી વિદારી.

इक्षुगन्धिका स्त्री० ભોંયકોહળું.

इक्षुज त्रि० શેરડીમાંથી થનાર ગોળ વગેરે.

इक्षुतुल्या स्त्री० જુવાર ધાન્ય, કાસડો ઘાસ.

इक्षुदण्ड पु० શેરડીનો સાંઠો.

इक्षुदर्भा स्त्री० એક જાતની વનસ્પતિ.

इक्षुदा स्त्री० તે નામની એક નદી.

इक्षुनेत्र न० શેરડીના સાંઠાની ગાંઠ, શેરડીની આંખ.

इक्षुपत्र पु० જુવાર ધાન્ય.

इक्षुपाक पु० ગોળ વગેરે.

इक्षुम पु० કાસડાનું ઝાડ.

इक्षुवालिका स्त्री० કાસડો.

इक्षुभक्षिती स्त्री० શેરડી ચૂસનારી કોઈ સ્ત્રી.

इक्षुमती स्त्री० તે નામની એક નદી.

इक्षुमूल पु० વાંસનું ઝાડ.

इक्षुमूल न० શેરડીનું મૂળીયું, શેરડીની એક ગાંઠ.

इक्षुमेह पु० વૈદ્યકના સુશ્રુત ગ્રંથમાં કહેલ તે નામનો પ્રમેહરોગ.

इक्षुयन्त्र ન૦ શેરડી પીલવાનું યંત્ર–ચીચોડો.
इक्षुयोनि પુ૦ એક જાતની શેરડી.
इक्षुर પુ૦ તે નામનું એક વૃક્ષ, ગોખરૂ, શેરડી, કાસડો.
इक्षुरक પુ૦ તે નામનું એક વૃક્ષ, કાસડો, ઝાડો કાસડો.
इक्षुरस પુ૦ કાસડો, શેરડીનો રસ
इक्षुरसक्काथ પુ૦ શેરડીના રસનો ઉકાળો–ગોળ.
इक्षुरसोद પુ૦ ઇક્ષુસમુદ્ર–શેરડીના રસનો સમુદ્ર.
इक्षुवल्लरी સ્ત્રી૦ વિદારી નામની વેલ.
इक्षुवल्ली સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.
इक्षुवटिका સ્ત્રી૦ તે નામનું એક વૃક્ષ, કાસડો.
इक्षुवाटी સ્ત્રી૦ એક જાતની શેરડી, શેરડીની વાડી, જેમાં શેરડી પાકતી હોય તેવું ખેતર.
इक्षुविकार પુ૦ શેરડીનો વિકાર–ગોળ વગેરે.
इक्षुवेष्टन પુ૦ ભદ્રમુંજ નામનું ઘાસ.
इक्षुशार પુ૦ એક જાતનો કાસડો.
इक्षुशाकट ન૦ શેરડી થવા યોગ્ય ખેતર.
इक्षुशाकिन ન૦ ઉપરનો અર્થ.
इक्षुसमुद्र પુ૦ તે નામનો એક સમુદ્ર.
इक्षुसार પુ૦ શેરડીના રસનો ઉકાળો ગોળ વગેરે.
इक्ष्वाकु પુ૦ કડવું તુંબડું, સૂર્યવંશનો પહેલો રાજા.
इक्ष्वाकु સ્ત્રી૦ કડવી તુંબડી.
इक्ष्वारि પુ૦ કાસડો.
इक्ष्वालिक પુ૦ કાસડો.
इक्ष्वालिका સ્ત્રી૦ કાસડો.
इख् भ्वा० पर० सक० सेट् જવું.
ईख् भ्वा० पर० सक० सेट् જવું.
ईंग् भ्वा० पर० सक सेट् જવું.
इङ्ग પુ૦ ચાલવું, કંપવું, ચેષ્ટિત, જંગમ–હાલતું–ચાલતું.
इङ्ग ત્રિ૦ અદ્‌ભુત–આશ્ચર્યકારક.
इङ्गन ન૦ ઇંગિત, ચેષ્ટિત, ચાલવું, હાલવું, જ્ઞાન.
इङ्गना સ્ત્રી૦ ઉપરના અર્થ.
इङ्गिड પુ૦ ઇંગોળીયાંનું ઝાડ.
इङ्गिल પુ૦ ઉપરનો અર્થ.
इङ्गित ન૦ હાલવું, ચાલવું, હૃદયના અભિપ્રાયને જણાવનારી ચેષ્ટા.
इङ्गित ત્રિ૦ ચાલેલ, હાલેલ.
इङ्गु પુ૦ રોગ.
इङ्गुद પુ૦ ઇંગોળીયાનું ઝાડ, જ્યોતિષ્મતી નામનું એક વૃક્ષ.
इङ्गुदी સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.
इङ्गुल પુ૦ ઇંગોળીયાનું ઝાડ.
इङ्ग्रेज પુ૦ અંગ્રેજ, ઇંગ્લાંડમાં ઉત્પન્ન થયેલ મનુષ્ય.
इच्छक પુ૦ તે નામનું એક ઝાડ.
ईच्छक ત્રિ૦ ઇચ્છાવાળું.
इच्छा સ્ત્રી૦ ઇચ્છા, અભિલાપ.
इच्छाकृत ત્રિ૦ ઇચ્છાપૂર્વક કરેલ.
इच्छाकृता સ્ત્રી૦ ઠરાવ ઉપરાંત ઇચ્છાપૂર્વક ચઢાવી દીધેલું વ્યાજ.
इच्छानिवृत्ति સ્ત્રી૦ પિતા વગેરેના ધનાદિની ભોગતૃષ્ણાનો ત્યાગ.
इच्छावत् ત્રિ૦ ઇચ્છાવાળું, ધનાદિની તૃષ્ણાવાળું.
इच्छावती સ્ત્રી૦ ધનાદિની તૃષ્ણાવાળી કામુકા સ્ત્રી,
इच्छावसु પુ૦ કુબેર.
इच्छित ત્રિ૦ ઇચ્છાવાળું.
इच्छु ત્રિ૦ ઇચ્છા કરવાના સ્વભાવવાળું.
इच्छुक પુ૦ એક જાતનું ઝાડ.
इज्जल પુ૦ તે નામનું એક વૃક્ષ.
इज्य પુ૦ બૃહસ્પતિ, બૃહસ્પતિ જેનો દેવ

છે તે પુષ્ય નક્ષત્ર, ગુરૂ, પરમેશ્વર, વિષ્ણુ.

इज्य त्रि० પૂજવા યોગ્ય હરકોઇ.

इज्या स्त्री० યજ્ઞ, દાન, પૂજા, સંગમ, પ્રતિમા, કુટ્ટિની સ્ત્રી.

इज्याशील पु० હમેશાં યજ્ઞ કરવાના સ્વભાવવાળો.

इञ्चाक पु० તે નામનું એક જાતનું માછલું, પાણીનો વીંછી.

इट् भ्वा० पर० सक० सेंट् જવું.

इटसून म० શાખામય સાદડી.

इटूचर पु० આંખલો, સાંઢ.

इडू स्त्री० હવિષ્, પૃથ્વી, અન્ન, વર્ષાઋતુ, પ્રયાજ નામનો યાગ.

इडा स्त्री० ગાય, વાણી, પૃથ્વી, શરીરમાં રહેલી એક નાડી, હવિષ્યાન્ન, તે નામની એક દેવી, દુર્ગા દેવી.

इडाचिका स्त्री० હંસની સ્ત્રી—હંસલી, એક જાતની ભમરી.

इडिका स्त्री० પૃથ્વી.

इडिक पु० જંગલી બકરો.

इडिका स्त्री० જંગલી બકરી.

इडूवर पु० બળદ, આંખલો.

इडीय त्रि० અન્નની સમીપનો કોઈ દેશ-પ્રદેશ વગેરે.

इण् [इ] अदा० पर० सक० अनिट् જવું, अति સાથે ઓળંગવું. अधि–ચિંતન કરવું, મેળવવું, જાણવું. अनु–અનુસરવું. अन्तर्–અંદર જવું, अप–ખસવું, દૂર, થવું, अपि–પ્રાપ્ત થવું. अभि–સંમુખ જવું. अभि–उप–સંમુખ જવું. अव–જાણવું. अनुअव સંતત સંબંધ. वि–अव–વ્યવધાન. सम्–अव સારી રીતે સંબંધ, એકદાપણું, आ–આવવું. अभि–आ–સામે આવવું. उप–आ–સમીપ આવવું. उद्–आ-ઉગવું. प्रति- आ–સામે આવવું. उद्–ઉંચે જવું, ઉગવું. सम्–उद्–સારી રીતે ઉગવું उप–સમીપ આવવું,પ્રાપ્ત થવું, दुर–દુર્ગમ. निर्–નીકળવું. परा–પ્રેતભાવને પામવું, નાસી જવું. परि–વ્યાપવું. अनु–परि પરિપાટીથી અનુસરવું. आ–परि–સંમુખપણે વ્યાપવું. वि–परि–વિપરીતપણે પ્રાપ્ત થવું.प्र–પરલોક જવું, ઉત્કૃષ્ટ જવું. अभि–प्र–અભિલાષ. प्रति–સામા જવું, જ્ઞાન, વિખ્યાતિ, વિશ્વાસ. सम्–प्रति–સારી રીતે જ્ઞાન, નિશ્ચય, સારી રીતે વિશ્વાસ. वि–જવું, દૂર થવું. सम् સંગમ, મેળાપ, अभि–सम्–સંમુખ સારી રીતે જવું.

इण्ड पु० न० તપેલી વગેરે પકડવાની સાંડસી.

इत् त्रि० ગમનશીલ–જવાના સ્વભાવવાળું, વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ ઇત્સંજ્ઞક વર્ણ–અક્ષર.

इत् अव्य० પછી, નિશ્ચય, નક્કી, એ પ્રમાણે, એ રીતે.

इत त्रि० ગયેલ.

इत न० ગતિ, જ્ઞાન.

इतर त्रि० નીચ, પામર, બીજું.

इतरतः अव्य० નીચથી, પામરથી, બીજાથી.

इतरथा अव्य० અન્ય પ્રકારે, બીજા પ્રકારે.

इतरविशेष पु० બીજા કરતાં તફાવત.

इतरेतर त्रि० आन्योन्य શબ્દ જુઓ.

इतरेतरयोग पु० પ્રત્યેકના પ્રધાનપણે સર્વનો અન્વય, પરસ્પર સંબંધ.

इतरेतराश्रय पु० अन्योन्याश्रय જુઓ.

इतरेद्युस् अव्य० બીજે દિવસે.

इतश्चेतश्च अव्य० અનિયત દિશાભાગમાં, આમતેમ.

इतस्ततस् अव्य० અનિયત સ્થાનમાં, આમતેમ.

इतस् अव्य० અહીંથી, આથી, આમાં.

इति अव्य० હેતુ, પ્રકાશન, દૃષ્ટાંત, પ્રકાર, અનુકર્ષ, સમાપ્તિ, પ્રકરણ, સ્વરૂપ, સામી-

ध्य विवक्षानो नियम, मत, प्रत्यक्ष निश्चय, व्यवस्था, परामर्श—स्पर्श, माप, એ प्र-माणे, प्रकर्ष, आरंभ.

इति स्त्री० गति, ज्ञान.

इति पु० ते नामनो એક ऋषि.

इतिक त्रि० गतिवाळुं.

इतिकथ त्रि० अर्थशून्य वाक्य બોલનાર, નહિ માનવા યોગ્ય વચન બોલનાર.

इतिकथा स्त्री० अर्थशून्य वाक्य.

इतिकर्तव्य त्रि० એ પ્રમાણે કરવા યોગ્ય, પરિપાટીથી કરવા યોગ્ય.

इतिवृत्त न० એ પ્રમાણે બનેલ, ઇતિહાસ, પુરાણ વગેરે.

इतिश पु० ते नामनो એક ऋषि.

इतिह अव्य० ઉપદેશ, પરંપરાથી સાંભળેલ—જાણેલ.

इतिहास पु० ઇતિહાસ, મહાભારત વગેરે ગ્રંથ, પૂર્વે બનેલ, પૌરાણિકમતપ્રસિદ્ધ ઐતિહ્ય પ્રમાણ.

इतिहासपुराण न० ઇતિહાસને જણાવનારૂં પુરાણ, અથર્વવેદનો એક ભાગ, ઇતિહાસ અને પુરાણ.

इत्कट पु० ते नामनुं એક ઝાડ—બરૂ.

इत्किला स्त्री० ગોરોચન નામનો સુગંધી પદાર્થ.

इत्थम् अव्य० એ પ્રકારે, એ પ્રમાણે.

इत्थङ्कारम् अव्य० ઉપરના અર્થ.

इत्थम्भाव पु० કોઈ પ્રકારની પ્રાપ્તિ, કોઈ પ્રકારને પામવું.

इत्थम्भावम् अव्य० એ પ્રકારે એ પ્રમાણે.

इत्थम्भूत त्रि० કોઇ પ્રકારને પામેલ.

इत्थम्भूतलक्षण न० કોઇ પ્રકારને પામેલાનું ચિન્હ.

इत्थशाल पु० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ તે નામનો એક યોગ.

इत्थशालिन् त्रि०ઉપરના યોગવાળો કોઇ ગ્રહ.

इत्था अव्य० इत्थम् શબ્દ જુઓ, સત્ય, આ પ્રકાર.

इत्य त्रि० ગમન કરવા યોગ્ય, જવા યોગ્ય.

इत्यक पु० પ્રતીહાર, દ્વારપાળ.

इत्या स्त्री० ગતિ, ગમન.

इत्वन् त्रि० ગમન કરનાર, જનાર.

इत्वर त्रि० મુસાફર, નીચ, ક્રૂર કર્મવાળું.

इत्वर पु० નપુંસક.

इत्वरी स्त्री० ગમન કરનારી સ્ત્રી, વ્યભિચારિણી સ્ત્રી.

इद् अव्य० इत् શબ્દ જુઓ.

इंद् भ्वा० पर० सक० सेट्० ઐશ્વર્ય—પ્રભુતાવાળું થવું.

इदंयुग न० આ યુગ.

इदङ्कार्य त्रि० આ પ્રમાણે કાર્યવાળું.

इदङ्कार्या स्त्री० તે નામની એક વનસ્પતિ—ધમાસો.

इदन्तन त्रि० આ કાળે થનાર, હમણાં થનાર.

इदन्ता स्त्री० આંપણું—આંગળી વગેરેથી દર્શનયોગ્યતા.

इदन्त्व न० ઉપરનો અર્થ.

इदन्द्र पु० પરમાત્મા.

इदम् त्रि० આ, દશ્ય પદાર્થ, બુદ્ધિમાં આવેલ તે.

इदा अव्य० આ કાળે, હમણાં.

इदानीम् अव्य० હમણાં, આ કાળે.

इदावत्सर पु० પાંચ વર્ષની અંદરનું એક વર્ષ.

इदुवत्सर पु० ઉપરનો અર્થ.

इद्ध न० તાપ, દીપ્તિ, કાંતિ, આશ્ચર્ય.

इद्ध त्रि० પ્રદીપ્ત, તેજસ્વી, બળેલ, સરગેલ.

इद्धत्व न० પ્રદીપ્તપણું, તેજસ્વીપણું, અસ્ખલિત શક્તિવાળાપણું.

इद्धा अव्य० પ્રકટપણું, પ્રકાશપણું.

इध्म न० લાકડું.

इध्म पु० યજ્ઞ સંબંધી સમિધિ.

इध्मजिह्व पु० અગ્નિ.
इध्मवाह પુ૦ તે નામનો એક ઋષિ.
इन् तना० पर० सक० सेट्० જવું.
इन પુ૦ સૂર્ય, પ્રભુ, સ્વામી, શેઠ, તે નામનો કોઇ એક રાજા.
इनक्ष् वैदिक, भ्वादि, पर० सक० જવું.
इनानी સ્ત્રી૦ તે નામનું એક ઝાડ.
इन्थिहा સ્ત્રી૦ જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ કોઇ પદાર્થ.
इन्दम्बर न० કાળું કમળ.
इन्दि સ્ત્રી૦ લક્ષ્મી દેવી.
इन्दिन्दिर પુ૦ ભમરો.
इन्दिरा સ્ત્રી૦ લક્ષ્મી દેવી.
इन्दिरामन्दिर न० વિષ્ણુ, રાજલક્ષ્મીનું ઘર.
इन्दिरालय પુ૦ ન૦ કમળ, કાળું કમળ.
इन्दिरावर ન૦ સ્યામ કમળ.
इन्दिवर ન૦ કાળું કમળ, હરકોઈ કમળ.
इन्दी સ્ત્રી૦ લક્ષ્મી દેવી.
इन्दीवर न० इन्दिवर જુઓ.
इन्दीवरिणी સ્ત્રી૦ કમળનો સમુદાય, કમળના સમુદાયવાળો વેલો.
इन्दीवरी સ્ત્રી૦ તે નામની એક વનસ્પતિ-શતમૂલી.
इन्दीवार પુ૦ કાળું કમળ.
इन्दु પુ૦ ચન્દ્ર, મૃગશીર નક્ષત્ર, એક સંખ્યાવાળો કોઇ પદાર્થ, કપૂર.
इन्दुक પુ૦ તે નામનું એક વૃક્ષ.
इन्दुकशा સ્ત્રી૦ ચન્દ્રનું રાશિમંડળમાં રહેલ મંડળ.
इन्दुकमल ન૦ ધોળું કમળ.
इन्दुकला સ્ત્રી૦ ચંદ્રના સોળમા ભાગનો એક ભાગ, ચન્દ્રની કળા.
इन्दुकलिका સ્ત્રી૦ કેવડો, ચન્દ્રની કળા.
इन्दुकान्त પુ૦ ચન્દ્રકાન્ત મણિ.
इन्दुकान्ता સ્ત્રી૦ રાત્રિ, કેવડો, ચંદ્રની સ્ત્રી.
इन्दुक्षय પુ૦ ચંદ્રનો ક્ષય, અમાવાસ્યા.
इन्दुज પુ૦ બુધ ગ્રહ.
इन्दुजनक પુ૦ અત્રિ ઋષિ, સમુદ્ર.
इन्दुजा સ્ત્રી૦ નર્મદા નદી.
इन्दुपुत्र પુ૦ બુધ ગ્રહ.
इन्दुपुष्पिका સ્ત્રી૦ જાંગલી વૃક્ષ-વિષલાંગલા.
इन्दुभ ન૦ મૃગશિર નક્ષત્ર, કર્ક રાશિ.
इन्दुभा સ્ત્રી૦ ચંદ્રવિકાસી કમળ-પોયણી, ચંદ્રની કાંતિ.
इन्दुभृत् પુ૦ શિવ.
इन्दुमणि પુ૦ ચન્દ્રકાન્ત મણિ, મોતી.
इन्दुमण्डल ન૦ ચંદ્રબિંબ, ચંદ્રમંડળ.
इन्दुमती સ્ત્રી૦ પૂનેમ, અજ રાજાની સ્ત્રી–ઈન્દુમતી.
इन्दुमौलि પુ૦ શિવ.
इन्दुरत्न ન૦ મોતી.
इन्दुरेखा સ્ત્રી૦ નીચેનો શબ્દ જુઓ.
इन्दुलेखा સ્ત્રી૦ ચન્દ્રની કળા, સોમ લતા, ગળો.
इन्दुलोहक ન૦ રૂપું.
इन्दुलोक પુ૦ ચન્દ્રલોક.
इन्दुलौह ન૦ રૂપું.
इन्दुलौहक ન૦ લોઢું. લોખંડ.
इन्दुवदना સ્ત્રી૦ ચૌદ અક્ષરના ચરણવાળો તે નામનો એક છંદ.
इन्दुवल्ली સ્ત્રી૦ સોમ લતા.
इन्दुवार પુ૦ જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ તે નામનો એક યોગ, સોમવાર.
इन्दुव्रत ન૦ ચાન્દ્રાયણ વ્રત.
इन्दुशेखर પુ૦ શિવ.
इन्दूर પુ૦ ઉંદર.
इन्द्र પુ૦ પરમેશ્વર, બાર સૂર્યમાંનો એક સૂર્ય, કુટજ વૃક્ષ, રાત્રિ, જ્યેષ્ઠા નક્ષત્ર, છવ્વીસમો યોગ, દેવોનો રાજા, અન્તરાત્મા, ઐશ્વર્ય.
इन्द्र त्रि० ઐશ્વર્યવાળું.
इन्द्रक ન૦ સભાગૃહ, ઇન્દ્રનું સુખ.

इन्द्रकर्मन् પુ० વિષ્ણુ.
इन्द्रकाल પુ० મંદરાચલ પર્વત.
इन्द्रकील ન० ઇન્દ્રની ધજા.
इन्द्रकुञ्जर પુ० ઇન્દ્રનો હાથી ઐરાવત.
इन्द्रकूट પુ० તે નામનો એક પર્વત.
इन्द्रकृष्ट ન० વરસાદના પાણીથી પાકેલ કોઈ ધાન્ય.
इन्द्रकोष પુ० માંચડો, ખાટલો.
इन्द्रगज પુ० ઐરાવત હાથી.
इन्द्रगिरि પુ० મહેન્દ્ર પર્વત.
इन्द्रगुरु પુ० બૃહસ્પતિ.
इन्द्रगोप પુ० ચોમાસામાં ઉત્પન્ન થનાર તે નામનો એક કીડો.
इन्द्रघोष પુ० ઇન્દ્ર.
इन्द्रचन्दन ન० હરિચંદન, ધોળું ચંદન.
इन्द्रचाप પુ० ઇન્દ્રનું ધનુષ, ચોમાસામાં આકાશમાં દેખાતું ઇન્દ્રધનુષ.
इन्द्रचिर्भिटी સ્ત્રી० તે નામની એક લતા વેલ.
इन्द्रच्छन्दस् ન० એક હજાર ગુચ્છાવાળો કોઇ હાર.
इन्द्रजनन ન० આત્મા ને દેહસાથેનો એક સંબંધ.
इन्द्रजननीय ન० આત્માને દેહસાથેના સંબંધ વિષે કરેલો કોઇ ગ્રંથ.
इन्द्रजाल ન० મંત્ર કે ઔષધ વગેરેથી જૂદા સ્વરૂપમાં રહેલી વસ્તુને જૂદા સ્વરૂપમાં બનાવવી તે, એક જાતની માયા, ઇન્દ્રજાળ.
इन्द्रजालिक ત્રિ० ઇન્દ્ર જાળ કરનાર.
इन्द्रजित् પુ० દિતિના વંશનો એક અસુર, રાવણનો પુત્ર મેઘનાદ.
इन्द्रजिद्विजयिन् પુ० નીચેનો અર્થ.
इन्द्रजिद्धन्तृ પુ० રામનો નાનો ભાઇ લક્ષ્મણ.
इन्द्रतापन પુ० તે નામનો એક અસુર, રાવણનો પુત્ર મેઘનાદ.
इन्द्रतूल ન० આકાશમાં વાયુએ ઉરાડેલ રૂનો તાંતણો.
इन्द्रतूलक ન० ઉપરનો અર્થ.
इन्द्रतोया સ્ત્રી० ગંધમાદન પર્વતની પાસે આવેલી એક નદી.
इन्द्रदमन પુ० બાણાસુરનો એક પુત્ર.
इन्द्रदारु પુ० દેવદારનું ઝાડ.
इन्द्रद्युम्न પુ० તે નામનો એક ઋષિ, અસુરનો અવતાર કોઈ એક રાજા, તે નામનો એક રાજા.
इन्द्रद्रु પુ० અર્જુન વૃક્ષ, દેવદારનું ઝાડ, કુટજ વૃક્ષ—ઇંદરજવનું ઝાડ.
इन्द्रद्रुम પુ० ઉપરના અર્થ.
इन्द्रधनुस् ન० इन्द्रचाप શબ્દ જુઓ.
इन्द्रध्वज પુ० પોતાના રાજ્યમાં વરસાદ થાય અને અનાજ વગેરે પાકે તે માટે ઇન્દ્રને પ્રસન્ન કરવા સારૂ ભાદરવા શુદિ ૧૨ ને દિવસે રાજાઓએ કરવામાં આવતી ધજા.
इन्द्रनक्षत्र ન० પૂર્વાફાલ્ગુની કે ઉત્તરાફાલ્ગુની નક્ષત્ર.
इन्द्रनेत्र ન० ઇન્દ્રનું નેત્ર, હજારની સંખ્યા.
इन्द्रनील પુ० ઇન્દ્રનીલ મણિ—પાનાં.
इन्द्रनीलक પુ० મરકત મણિ.
इन्द्रपत्नी સ્ત્રી० ઇન્દ્રાણી, ઇન્દ્રનું પાલન કરનારી ઈડા વગેરે ત્રણ દેવીઓ.
इन्द्रपर्णी સ્ત્રી० તે નામની ઔષધિ.
इन्द्रपर्वत પુ० મહેન્દ્ર પર્વત, શ્યામ રંગનો કોઇ પર્વત.
इन्द्रपुत्र પુ० इंद्रसुत શબ્દ જુઓ.
इन्द्रपुत्रा સ્ત્રી० અદિતિ.
इन्द्रपुष्पिका સ્ત્રી० જાંગલી વૃક્ષ કોઇ એક ઝાડ.
इन्द्रपुष्पी સ્ત્રી० ઉપરનો અર્થ.
इन्द्रपुरोहित પુ० બૃહસ્પતિ.
इन्द्रपूज्य પુ० બૃહસ્પતિ.
इन्द्रप्रमति પુ० પૈલ ઋષિનો એક શિષ્ય ઋષિ.

इन्द्रप्रस्थ न० ઇન્દ્રપ્રસ્થ નગર–હાલનું દિલ્હી.
इन्द्रप्रहरण न० ઇન્દ્રનું હથીઆર વજ્ર.
इन्द्रभूति पु० જૈન તીર્થંકર મહાવીર સ્વામીના પ્રથમ ગણધર.
इन्द्रभेषज न० સુંઠ.
इन्द्रमख पु० ચોમાસાની શરૂઆતમાં ઇન્દ્રને પ્રસન્ન કરવા માટે કરાતો એક યજ્ઞ.
इन्द्रमह पु० ઇન્દ્રને પ્રસન્ન કરવા માટે કરાતો ઉત્સવ.
इन्द्रमहकामुक पु० કુતરો.
इन्द्रमार्ग पु० તે નામનું એક તીર્થ.
इन्द्रयव पु० न० ઇંદરજવ.
इन्द्रलाजी स्त्री० તે નામની એક ઔષધિ.
इन्द्रलुप्त न० વાળનો નાશ કરનાર એક રોગ–ટાલ.
इन्द्रलुप्तक न० ઉપરનો અર્થ.
इन्द्रलोक पु० ઇન્દ્રનો લોક.
इन्द्रवंशा स्त्री० બાર અક્ષરના ચરણવાળો એક છંદ.
इन्द्रवज्रा स्त्री० અગીઆર અક્ષરના ચરણવાળો એક છંદ.
इन्द्रवल्ली स्त्री० પારિજાતલતા, કલ્પવૃક્ષની વેલ, ઇંદરવરણાંનો વેલો.
इन्द्रवस्ति पु० જાંઘનો મધ્ય ભાગ.
इन्द्रवारुणिका स्त्री० ઇંદરવરણાંનો વેલો.
इन्द्रवारुणी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
इन्द्रबीज न० ઇંદરજવ.
इन्द्रवृक्ष पु० દેવદારનું ઝાડ.
इन्द्रवृद्धा स्त्री० વાતપિત્તથી ઉત્પન્ન થનારો એક ક્ષુદ્ર રોગ.
इन्द्रव्रत न० પ્રજાનું પાલન કરવામાં રાજાનું એક વ્રત.
इन्द्रशत्रु पु० વૃત્રાસુર.
इन्द्रशलभ पु० **इन्द्रगोप** શબ્દ જુઓ.
इन्द्रसारथि पु० ઇન્દ્રનો સારથિ માતલિ.
इन्द्रसावर्णि पु० ચૌદમો મનુ.
इन्द्रसुत पु० ઇન્દ્રનો પુત્ર–જયંત, અર્જુન, વાલી, અર્જુન વૃક્ષ.
इन्द्रसुरस पु० સિન્ધુવાર–નગોડનું ઝાડ.
इन्द्रसुरिस् पु० ઉપરનો અર્થ.
इन्द्रसुरा स्त्री० ઇંદરવરણાંનો વેલો.
इन्द्रसूक्त न० ઋગ્વેદની અંદર આવતું એક સૂકત–મંત્રવિભાગ.
इन्द्रसेन पु० તે નામનો એક રાજા.
इन्द्रसेना स्त्री० ઇન્દ્રની સેના, તે નામની કોઇ એક સ્ત્રી.
इन्द्रसेनानी पु० કાર્તિકસ્વામી.
इन्द्रस्तुत पु० ઇન્દ્રની જેમાં સ્તુતિ આવે તે ઉકથ નામનો એક યજ્ઞ.
इन्द्रस्तोम पु० અતિરાત્ર યજ્ઞના અંગરૂપ એક યજ્ઞ.
इन्द्रहू स्त्री० ઇન્દ્રનું આહ્વાન કરવામાં સાધનરૂપ એક ઋચા.
इन्द्रहू पु० તે નામનો એક મુનિ.
इन्द्रा स्त्री० ઇન્દ્રાણી, ઇંદરવરણાંનો વેલો, તે નામનું એક વૃક્ષ.
इन्द्राग्नि पु० द्विवच० ઇન્દ્ર અને અગ્નિ.
इन्द्राग्नि पु० વીજળી.
इन्द्राग्निधूम पु० હિમ.
इन्द्राणिका स्त्री० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
इन्द्राणी स्त्री० ઇન્દ્રની સ્ત્રી, દુર્ગા દેવીની એક શક્તિ, મોટી નગોડનું ઝાડ, તે નામનો એક રતિબંધ, એલચી, તે નામનું એક વૃક્ષ.
इन्द्रादश पु० **इन्द्रगोप** શબ્દ જુઓ.
इन्द्रानुज पु० વામન, વિષ્ણુ, નારાયણ.
इन्द्राभ पु० કુરુવંશના ધૃતરાષ્ટ્ર રાજાનો એક પુત્ર.
इन्द्रायुध न० ઇન્દ્રનું હથિઆર વજ્ર, મેઘધનુષ.
इन्द्रारि पु० અસુર.
इन्द्रालिश पु० **इन्द्रगोप** શબ્દ જુઓ.
इन्द्रावरज पु० **इन्द्रानुज** શબ્દ જુઓ.

इन्द्राग्रसान पु० मारवाड देश.
इन्द्राशन पु० भांग, ચરોઠીનું ઝાડ.
इन्द्रासन પુ० તે નામનું એક ઝાડ.
इन्द्रासन ન० ઇન્દ્રનું આસન.
इन्द्रिय ન० હાથ-પગ-નાક-કાન વગેરે ઇન્દ્રિય, વીર્ય.
इन्द्रियगोचर પુ० શબ્દાદિ વિષય-ઇન્દ્રિયોના વિષય.
इन्द्रियग्राम પુ० ઇન્દ્રિયોનો સમુદાય.
इन्द्रियज ત્રિ० ઇન્દ્રિયના સંબંધથી ઉત્પન્ન થનાર જ્ઞાન વગેરે.
इन्द्रियजात પુ० ઉપરનો અર્થ.
इन्द्रियज्ञान ન० ઇન્દ્રિયોદ્વારા થયેલું જ્ઞાન—પ્રત્યક્ષ.
इन्द्रियनिग्रह પુ० ઇન્દ્રિયોનો નિગ્રહ—સંયમ.
इन्द्रियवध પુ० ઇન્દ્રિયોનો વધ—પોતપોતાના કામમાં શક્તિનો નાશ.
इन्द्रियबोधन ન० દારૂ.
इन्द्रियवत् ત્રિ० ઇન્દ્રિયોને વશ રાખનાર, સારી ઇન્દ્રિયોવાળું, વીર્યવાન.
इन्द्रियवत અવ્ય० ઇન્દ્રિયોની પેઠે.
इन्द्रियवृत्ति સ્ત્રી० ઇન્દ્રિયોનો શબ્દાદિ વિષયોમાં વ્યાપાર.
इन्द्रियसंयोग પુ० ઇન્દ્રિયોનો પોતપોતાના વિષયોમાં વ્યાપાર.
इन्द्रियसन्निकर्ष પુ० ઇન્દ્રિયોનો પોતપોતાના વિષયોસાથે સંબંધ.
इन्द्रियस्वाप પુ० સુષુપ્તિ અવસ્થા, નિદ્રાવસ્થા.
इन्द्रियात्मन् પુ० ઇન્દ્રિય, ઇન્દ્રિયોનું સ્વરૂપ.
इन्द्रियादि પુ० સાંખ્યમતપ્રસિદ્ધ—ઇન્દ્રિયોનું કારણ અહંકાર.
इन्द्रियाधिष्ठातृ પુ० ઇન્દ્રિયોનો અધિષ્ઠાતા દેવ.
इन्द्रियायतन ન०શરીર—સૂક્ષ્મશરીર,આત્મા.
इन्द्रियाराम ત્રિ० ઇન્દ્રિયોના વિષયભોગમાં આસક્ત.
इन्द्रियार्थ પુ० इन्द्रियगोचर શબ્દ જુઓ.
इन्द्रियाविन् ત્રિ० ઇન્દ્રિયોને વશ રાખનાર, સારી ઇન્દ્રિયવાળું.
इन्द्रियेश પુ० જીવ.
इन्द्रेज्य બૃહસ્પતિ.
इन्द्रेश्वर પુ० વૃત્રાસુરને મારવાથી લાગેલી બ્રહ્મહત્યા દૂર કરવા માટે ઇન્દ્રે મહેન્દ્ર પર્વત ઉપર સ્થાપેલ મહાદેવ.
इन्ध् रुधा० आत्म० अक० सेट् પ્રકાશવું દીપવું.
इन्ध પુ० લાકડું, કાંતિવાળું, તે નામનો એક ઋષિ, પરમાત્મા.
इन्धन ન० લાકડું, સળગાવવું, બાળવું.
इन्धन्वत् ત્રિ० લાકડાંવાળું, ઇંધણાં—બળતણવાળું.
इन्व् भ्वा० पर० सक० सेट् જવું.
इन्वका સ્ત્રી० મૃગશિર નક્ષત્ર ઉપર રહેલ તે નામનો એક તારો.
इभ પુ० હાથી.
इभकणा સ્ત્રી० તે નામની એક ઔષધિ—ગજપીપર.
इभकेशर પુ० નાગકેસર.
इभगन्धा સ્ત્રી० તે નામનું એક સ્થાવર ઝેર—નાગદંતી નામની વનસ્પતિ.
इभदन्ता સ્ત્રી० ઉપરનો અર્થ.
इभनिमीलिका સ્ત્રી० ભાંગ, ચતુરાઇ.
इभपाल પુ० હાથીનો માવત.
इभपालक પુ० હાથીનો માવત.
इभपोटा સ્ત્રી० હાથીનાં લક્ષણવાળી હાથણી.
इभभर પુ० હાથીઓનો સમુદાય.
इभमाचल પુ० સિંહ.
इभया સ્ત્રી० તે નામનું એક ઝાડ.
इभयुवति સ્ત્રી० જુવાન હાથણી.
इभषा સ્ત્રી० તે નામનું એક ઝાડ.

इभाख्य पु० नागકેસર.
इभानन पु० ગણપતિ.
इभामित्र पु० સિંહ.
इभारि पु० સિંહ.
इभोषणा स्त्री० ગજપીપર.
इभ्य त्रि० ધનવાન, રાજા, હાથીનો માવત.
इभ्यका स्त्री० ધનવાન સ્ત્રી.
इभ्यिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
इभ्यतिल्विल त्रि०હાથી વગેરેથી યુક્ત ધનવાન.
इभ्या स्त्री० હાથણી, સલ્લકી વૃક્ષ.
इमथा अव्य० હમણાંના જેવું, આધુનિકના જેવું.
इयक्षु त्रि० યજન કરવા ઇચ્છનાર.
इयत् त्रि० આટલા પરિમાણવાળું, આટલું.
इयत्तका स्त्री० નિંદ્ય એવા થોડા પ્રમાણ-વાળું-થોડું.
इयत्ता स्त्री० સીમા, પરિમાણ, સંખ્યા.
इयस् त्रि० જનાર.
इयस् न० ગમન.
इर् कण्ड्वादि, उभय० ઇર્ષ્યા કરવી.
इरज् कण्ड्वादि पर० ઈર્ષ્યા કરવી.
इरण न० ક્ષારભૂમિ-ખારી જમીન.
इरम्मद पु० વજ્રનો અગ્નિ, મેઘનું તેજ, વાડવાનલ, વાડવાગ્નિ.
इरस् कण्ड्वादि पर० ઈર્ષ્યા કરવી.
इरा स्त्री० પૃથ્વી, વાણી, મદિરા-દારૂ, જળ, અન્ન.
इराक्षीर पु० ક્ષીરસમુદ્ર.
इराचर न० વરસાદના કરા.
इराचर त्रि० ભૂચર, જલચર.
इराज पु० કામદેવ.
इराम्बर न० વરસાદના કરા.
इरावत पु० સમુદ્ર, અર્જુનનો તે નામનો એક પુત્ર.
इरावती स्त्री० તે નામની એક નદી, તે નામનું એક ઝાડ.
इरिकावन न० જેમાં પાણી પુષ્કળ હોય તેવું કોઇ વન.
इरिण न० ખારી જમીન, નિરાધાર, શૂન્ય.
इरिन् त्रि० પ્રેરણા કરનાર, ઈર્ષ્યા કરનાર.
इरिमेद पु० તે નામનું એક ઔષધ-એક જાતનો ખેર.
इरिविल्ला स्त्री० મસ્તકમાં થનારૂં એક જાતનું વ્રણ.
इरिविल्लिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
इरिवेल्लिका स्त्री० इरिविल्ला જુઓ.
इरेश पु० વરુણ દેવ, બૃહસ્પતિ, રાજા, વિષ્ણુ.
इर्गल न० કમાડનો આગળીઓ.
इर्गला स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
इर्गलीय पु० જેમાંથી કમાડનો આગળીઓ બની શકે તેવું વૃક્ષ.
इर्य त्रि० પ્રેરણા કરનાર.
इर्वारु स्त्री० કાકડી.
इर्वारु त्रि० હિંસા કરનાર.
इर्वारुशुक्तिका स्त्री० इवारुशुक्तिका જુઓ.
इर्वालु पु० इर्वारु જુઓ.
इवारुशुक्तिका स्त्री० પાકીને પોતાની મેળે ફાટી ગયેલી કાકડી.
इवालुशुक्तिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
इल् तुरा० पर० सेट् શયન કરવું, अक०, જવું, ફેંકવું, सक०
इल् चुरा० उभ० सक० सेट् ફેંકવું.
इल त्रि० સ્વપ્નશીલ-ઉંઘણુસી.
इलविला स्त्री० પુલસ્ત્ય મુનિની પત્ની-કુબેરની માતા.
इला स्त्री० પૃથ્વી, ગાય, વાણી, જમ્બુદ્વીપના નવ ખંડમાંનો એક ખંડ, વૈવસ્વત મનુની કન્યા-બુધની પત્ની.
इला कण्ड्वादि प० अक० सेट् વિલાસ કરવો, ખેલવું.
इलावृत न० નવ ખંડવાળા જંબુદ્વીપનો એક ખંડ.

इलिका स्त्री० પૃથ્વી.
इलिनी स्त्री० ચંદ્રવંશના મેધાતિથિ રાજાની કન્યા.
इली स्त्री० કટાર, તરવાર.
इलीविश पु० તે નામનો એક અસુર.
इलीश पु० એક જાતનું માછલું.
इल्लल पु० એક જાતનું પક્ષી.
इल्लिश पु० એક જાતનું માછલું.
इल्वका स्त्री० बहु० મૃગશીર નક્ષત્ર ઉપર આવેલા પાંચ તારા.
इल्वल पु० એક જાતનું માછલું, તે નામનો એક અસુર.
इल्वला स्त्री० बहु० इल्वका જુઓ.
इव् भ्वा० पर० सक० सेट् વ્યાપ્ત થવું, પ્રેમ ઉપજાવવો, ખુશ કરવું. इन्वति.
इव अव्य० પેઠે, જેમ, જાણે, ઉત્પ્રેક્ષા, થોડું, ઉપમા, વાકયાલંકાર, દ્યોતકપણું, નિશ્ચયાર્થે.
इशीका स्त्री० इषीका શબ્દ જુઓ.
इष् दिवा० पर० सक० सेट् જવું, ખસવું, अनु-સાથે-શોધવું, ખોળવું. प्र-સાથે-પ્રેરણા કરવી, મોકલવું. परि-સત્કારપૂર્વક યોજના કરવી. अनु-શોધવું, ખોળવું. प्रति-પ્રતિગ્રહ કરવો. परि-શોધવું. अभि-સારી રીતે ઇચ્છવું.
इष् तुदा० पर० सक० सेट्-वेट् ઇચ્છવું.
इष् क्र्या० पर० अक० सेट् વારંવાર.
इष् भ्वा० उभ० सक० सेट् જવું. अनु-અનુસરવું.
इष् त्रि० ઇચ્છાવાળું, ઇચ્છા કરાતું, ઇચ્છા કરવા યોગ્ય.
इष् स्त्री० અન્ન, યાત્રા-પ્રયાણ.
इष पु० આશ્વિન માસ, મોકલવું.
इष न० અન્ન.
इषणि स्त्री० મોકલવું.
इषव्य त्रि० બાણનું લક્ષ્ય, બાણ ફેંકવામાં કુશળ.
इषि त्रि० ઇચ્છાવાળું.
इषिका स्त्री० इषीका શબ્દ જુઓ.
इषिर त्रि० ગમનશીલ, ચલનશીલ-જવા આવવાના સ્વભાવવાળું.
इषिर पु० અગ્નિ.
इषीका स्त्री० હાથીના ચક્ષુનો ગોળો, કાસડો, તૂલિકા જુઓ.
इषु पु० स्त्री० બાણ, પાંચની સંખ્યાવાળું, સામવેદમાં કહેલો એક યજ્ઞ.
इषुक पु० બાણનો પ્રકાર.
इषुकामशमी स्त्री० તે નામની એક નગરી.
इषुकार पु० બાણ બનાવનાર કારીગર.
इषुकृत् पु० ઉપરનો અર્થ.
इषुकृत त्रि० બાણની પેઠે ઉતાવળે જનાર તથા સીધું જનાર તરીકે કરેલ.
इषुध् कण्ड्वादि पर० अक० सेट् બાણ ધારણ કરવું.
इषुधर पु० બાણને ધારણ કરનાર.
इषुधि पु० स्त्री० બાણ રાખવાનો ભાથો.
इषुप पु० તે નામનો એક અસુર.
इषुपुङ्ख पु० न० બાણનો અગ્રભાગ.
इषुपुङ्खा स्त्री० તે નામનું એક ઝાડ.
इषुपुष्पा स्त्री० તે નામની એક વનસ્પતિ.
इषुमत् पु० ઉત્તમ બાણાવળી-મોટો બાણાવળી.
इषुमात्र न० બાણના જેટલા માપવાળો ઋગ્વેદીઓનો કુંડ, બાણના માપ જેટલા માપવાળું, બાણની ગતિસુધીનું માપ, બાણને ફેંકવાનું માપ.
इषुविक्षेप पु० બાણ ફેંકવા યોગ્ય પ્રદેશ-દોઢસો હાથ જેટલો પ્રદેશ.
इषेत्वक पु० યજુર્વેદનો પહેલો અધ્યાય.
इष्कर्तृ त्रि० निष्कर्तृ શબ્દ જુઓ.
इष्कृति स्त्री० જનની, માતા.
इष्ट त्रि० ઇચ્છેલ, પ્રિય, યજેલ, પૂજેલ, કરેલ, ઇચ્છાથી કલ્પેલ.

इष्ट પુ૦ એરંડાનું ઝાડ, વિષ્ણુ.
इष्ट ન૦ તે નામનો એક સંસ્કાર, ધર્મકાર્ય, શ્રૌતકર્મ, ઈંટ.
इष्टकचित ત્રિ૦ ઈંટોથી વ્યાપ્ત.
इष्टकर्मन् ન૦ લીલાવતી નામના ગણિત-ગ્રંથમાં કહેલ એક ગણિત.
इष्टका સ્ત્રી૦ ઈંટ, વાસ્તુયાગ.
इष्टकाचयन ન૦ ઇષ્ટકાથી અગ્નિનું ચયન.
इष्टकापथ ન૦ વીરણ મૂળ.
इष्टकापथ પુ૦ ઈંટોથી બનાવેલ માર્ગ.
इष्टकाव ત્રિ૦ ઈંટોવાળું.
इष्टकावत् ત્રિ૦ ઈંટો જ્યાં પાસે હોય તેવો પ્રદેશ વગેરે.
इष्टगन्ध પુ૦ સુગંધી ગંધ.
इष्टगन्ध ત્રિ૦ સુગંધી દ્રવ્ય.
इष्टगन्ध ન૦ રેતી.
इष्टतम ત્રિ૦ અત્યંત પ્રિય, અતિશય અભીષ્ટ, એમાંથી અત્યંત ઇચ્છેલ.
इष्टदेव પુ૦ પૂજ્ય દેવ, મંત્ર-તંત્રાદિથી ઉપાસેલ-વશ કરેલ દેવ.
इष्टदेवता સ્ત્રી૦ ઉપરના અર્થ.
इष्टनि ત્રિ૦ યજન-પૂજન કરવા યોગ્ય, ઇચ્છવા યોગ્ય.
इष्टप्रयोग પુ૦ વ્યાકરણમાં કહેલ સંસ્કારના અનુસારે કરેલ પ્રયોગ.
इष्टवत् ત્રિ૦ યજન કરનાર-પૂજન કરનાર, ઇચ્છાવાળું, ઇષ્ટિ કર્મ કરનાર. ઇષ્ટિ વગેરે કરનાર.
इष्टव्रत ત્રિ૦ વ્રત કરવાના સ્વભાવવાળું, ઇષ્ટ કર્મનું સાધન અન્ન વગેરે.
इष्टसाधन ન૦ ઇચ્છેલું સાધન, પ્રિય સાધન.
इष्टसाधनता સ્ત્રી૦ ઇષ્ટ સાધનપણું.
इष्टसाधनत्व ન૦ ઇષ્ટ સાધનપણું, પ્રિય સાધનપણું.
इष्टा સ્ત્રી૦ વહાલી સ્ત્રી, ખીજડીનું ઝાડ.
इष्टाकृत ત્રિ૦ ઇષ્ટ કરેલ, વહાલું કરેલ.
इष्टादि પુ૦ પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.
इष्टापत्ति સ્ત્રી૦ ઇચ્છેલાની પ્રાપ્તિ, ઇચ્છેલી આપત્તિ.
इष्टापूर्त्त ન૦ અગ્નિહોત્ર વગેરે યજ્ઞ કર્મ તથા વાવ-કૂવા-તળાવ-વગેરે બંધાવવાં અને દેવ મંદિર-બાગ-બગીચા-અન્ન-દાન વગેરે કરવું તે.
इष्टार्थोद्युक्त ત્રિ૦ ઇષ્ટ અર્થ માટે તૈયાર થયેલ, ઉત્કંઠિત, ઇચ્છેલું મેળવવા માટે ઉતાવળ કરનાર.
इष्टाश्व ત્રિ૦ જેને ઘોડો પ્રિય હોય તે.
इष्टाश्व પુ૦ તે નામનો એક રાજા.
इष्टि સ્ત્રી૦ કોઈ એક યાગ-યજ્ઞ.
इष्टिका સ્ત્રી૦ इकाष्ट શબ્દ જુઓ.
इष्टिकापथिक ન૦ તે નામનું એક ઘાસ.
इष्टिकृत् ત્રિ૦ ઇષ્ટિ-યાગ કરનાર.
इष्टिन् ત્રિ૦ જેણે યજ્ઞ કર્યો હોય તે.
इष्टिपच પુ૦ કૃપણ, લોભી, દૈત્ય, રાક્ષસ.
इष्टिपशु પુ૦ યજ્ઞસંબંધી પશુ.
इष्टिमुष् ત્રિ૦ દૈત્ય, રાક્ષસ.
इष्टियायजूक પુ૦ કામ્ય-મને અમુક ફળ મળે એવી ઇચ્છાથી-યજ્ઞ કરનાર.
इष्टीकृत ત્રિ૦ ઇચ્છેલારૂપ કરેલ.
इष्टीकृत ન૦ તે નામનો એક યજ્ઞ.
इष्टु સ્ત્રી૦ ઇચ્છા.
इष्टयन ન૦ એક જાતનું યજ્ઞાચરણ.
इष्म પુ૦ કામદેવ, વસન્તકાળ.
इष्य પુ૦ વસન્ત ઋતુ.
इष्व પુ૦ આચાર્ય, ગુરૂ.
इष्वग्र ન૦ બાણનો અગ્રભાગ.
इष्वनीक ન૦ બાણનો અવયવ.
इष्वनीकीय ત્રિ૦ બાણના અવયવમાં થનાર.
इष्वसन પુ૦ ધનુષ.
इष्वास પુ૦ ન૦ ધનુષ.
इष्वास પુ૦ બાણ ફેંકનાર-બાણાવળી.

इस् अव्य० સંતાપ, કોપ, દુઃખનો અનુભવ.

इह अव्य० આ સમયે, આ દિશામાં, આ પ્રદેશમાં, અહીં.

इहकाल पु० વર્તમાન કાળ.

इहतन त्रि० આ સમયે—આ દિશામાં—આ પ્રદેશમાં હોનાર, અહીં થનાર.

इहत्य त्रि० આ સમયે આ—દિશામાં—આ પ્રદેશમાં થયેલ, અહીં થયેલ.

इहत्यक त्रि० ઉપરનો અર્થ. **इहत्यिका** સ્ત્રી.

इहद्वितीया સ્ત્રી० અહીંની બીજ, અહીંની બીજી.

इहपञ्चमी સ્ત્રી० અહીંની પાંચમ, અહીંની પાંચમી.

इहल पु० તે નામનો એક દેશ—ચેદિદેશ.

इहलोक पु० આ લોક.

इहामुत्र अव्य० આ લોકમાં અને પરલોકમાં.

इहामुत्रफलभोगविराग पु० આ લોક અને પરલોકના વિષયભોગથી વિરમવું તે.

ई.

ई દીર્ઘ ઇકાર, સ્વરોમાં ચોથો.

ई अव्य० વિષાદ—ખેદ, દુઃખની ભાવના, ક્રોધ, અનુકંપા—દયા, પ્રત્યક્ષ, સમીપ, સંબોધનના અર્થમાં.

ई पु० કામદેવ.

ई સ્ત્રી० લક્ષ્મી દેવી.

ई अदा० उभ० अनिट् જવું, વ્યાપવું, નિંદા, ભોજન કરવું. सक० ગર્ભગ્રહણ—ગર્ભ ધારણ કરવો. अक०

ई अदा० आत्म० द्विक० अनिट् યાચવું, માગવું.

ई दिवा० आत्म० सक० अनिट् જવું.

ईक्ष् भ्वा० आत्म० सक० सेट् જોવું, વિચારવું. अधि+વિવેચન કરવું, अनु+ચિંતન કરવું, अप+આકાંક્ષા—ઇચ્છા કરવી, અનુસરવું, અવધિનો નિયમ કરવો. वि+अप+ વિશેષે કરીને અપેક્ષા—દરકાર કરવી. अव+ આંખથી જોવું. अनु+अव+વિચારવું, અનુસંધાન કરવું अभि+अव+ભોજન માટે જોવું. परि+अव+ચોતરફ જોવું. प्रति+ अव+વિચારપૂર્વક જોવું. सम्+अव+સારી રીતે જોવું. आ+સારી રીતે જોવું. उद्+ ઉંચે જોવું. उप+અમુક પદાર્થ ત્યાગ કરવા યોગ્ય છે એવા જ્ઞાનપૂર્વક ત્યાગ કરવો. सम्+उप+સારી રીતે ઉપેક્ષા કરવી. निस्+निर्+સંપૂર્ણ રીતે જોવું. परि+ તત્ત્વાનુસંધાન કરવું, પરીક્ષા કરવી. प्र+અત્યંત જોવું. अभि+प्र+સામે જોવું. उत्+ प्र+ઉત્પ્રેક્ષા—કલ્પના—સંભાવના કરવી. सम्+प्र+સારી રીતે જોવું. अभि+सम्+प्र+ સામે રહીને સારી રીતે જોવું. प्रति+અનુસરવું, દરકાર કરવી, રાહ જોવી, પૂજા કરવી. सम्+प्रति+સારી રીતે રાહ જોવી. वि+વિશેષે કરી જોવું. अनु+वि+સંતત—અવિચ્છિન્ન—એકી ટસે જોવું, પાછું જોવું. अभि+वि+સામે જોવું. उद्+वि+ઉંચે જોવું. सम्+उद्+वि+ચોતરફ ઉંચે જોવું. प्रति+ वि+સામે જોવું. सम्+वि+સારી રીતે જોવું. सम्+સારી રીતે જોવું. प्र+सम्+સારી રીતે અત્યંત જોવું.

ईक्षण न० દર્શન, જોવું, નેત્ર.

ईक्षणिक त्रि० શુભાશુભ ફળ કહીને તે ઉપર આજીવિકા ચલાવનાર સામુદ્રિક શાસ્ત્રી.

ईक्षणीय त्रि० જોવાલાયક.

ईक्षति पु० દર્શન, જોવું.

ईक्षा સ્ત્રી० જોવું, વિચારવું.

ईक्षेण्य त्रि० જોવા યોગ્ય.

ईख् भ्वा० पर० सक० सेट् જવું. **ईखति** ।

ईग् भ्वा० पर० सक० सेट् જવું. **ईगति** ।

ईज् भ्वा० आत्म० सक० सेट् જવું, નિંદા કરવી. **ईजते** ।

ईज् भ्वा० आत्म० सक सेट् જવું, નિંદા કરવી. ईजते ।
ईजान त्रि० યજ્ઞ કરનાર, યજમાન.
ईड् अदा० आत्म० सक० सेट् સ્તુતિ કરવી.
ईड् चुरा० पर० सक० सेट् સ્તુતિ કરવી.
ईडा स्त्री० સ્તુતિ, વખાણ.
ईडित त्रि० સ્તુતિ કરેલ, જેનાં વખાણ કર્યાં હોય તે.
ईडेन्य त्रि० સ્તુતિ કરવા યોગ્ય, પૂજવા યોગ્ય.
ईणमत् त्रि० સનાથ, માથે પ્રભુ-સ્વામી-વાળું.
ईत् भ्वा० पर० सक० सेट् બાંધવું.
ईति पु० डिम्ब શબ્દ જુઓ, ખેતીને કોઈ જાતનો ઉપદ્રવ.
ईति त्रि० ઉત્પન્ન કરેલ, પેદા કરેલ.
ईदक्ष त्रि० આવું, આવા પ્રકારનું.
ईदश् त्रि० ઉપરના અર્થ.
ईदश त्रि० ईदक्ष શબ્દ જુઓ
ईप्सा स्त्री० પ્રાપ્ત કરવાની-મેળવવાની ઇચ્છા, સામાન્ય ઇચ્છા.
ईप्सित त्रि० ઇચ્છેલ, મેળવવા ઇચ્છેલ.
ईप्सु त्रि० ઇચ્છનાર, મેળવવા ઇચ્છનાર.
ईम् अव्य० अथ શબ્દ જુઓ.
ईमत् त्रि० ગતિવાળું.
ईय त्रि० વ્યાપ્ત થવા યોગ્ય.
ईयिवस् त्रि० ગયેલ.
ईर् भ्वा० चुरा० उभ० पर० सक० सेट् જવું, પ્રેરણા કરવી. उद्+ઊંચે ફેંકવું. अभि+उद्+સન્મુખ ઉચ્ચાર કરવો. सम्+उद्+સારી રીતે ઉચ્ચાર કરવો, જોખવું. प्र+પ્રેરણા કરવી. सम्+ સારી રીતે પ્રેરણા કરવી.
ईर् अदा० आत्म० सक० सेट् પ્રેરણા કરવી, જવું.
ईरण न० પ્રેરણા કરવી, જવું.
ईरणा स्त्री० ઉપરના અર્થ.
ईरामा स्त्री० તે નામની એક નદી.
ईरिका स्त्री० એક જાતનું ઝાડ.
ईरिण न० ખારી જમીન.
ईरित त्रि० પ્રેરણા કરેલ, ફેંકેલ, કંપેલ, ગયેલ, કહેલ.
ईरिन त्रि० પ્રેરણા કરનાર.
ईर्क्ष्य् भ्वा० पर० सक० सेट् ઇર્ષ્યા કરવી.
ईर्त्सु त्रि० વૃદ્ધિ પામવાને-વધવાને ઇચ્છનાર.
ईर्म न० વ્રણ, ઘાવ.
ईर्म त्रि० પ્રેરણા કરેલ.
ईर्या स्त्री० ઇર્ષ્યા, ભિક્ષુ-સંન્યાસીઓનું આચરણ.
ईर्यापथ पु० ધ્યાન- મૌન વગેરેરૂપ સંન્યાસીના જ્ઞાનસાધન ઉપાય.
ईर्वारु पु० स्त्री० કાકડી.
ईर्षा स्त्री० અક્ષમા, અદેખાઈ.
ईर्षालु त्रि० અદેખાઈ કરનાર, અક્ષમા કરનાર.
ईर्ष्य् भ्वा० पर० सक० सेट् ઇર્ષ્યા કરવી.
ईर्ष्यक त्रि० ઇર્ષ્યા કરનાર.
ईर्ष्यक पु० એક જાતનો નપુંસક.
ईर्ष्या स्त्री० ઇર્ષ્યા, અક્ષમા, અદેખાઇ.
ईर्ष्यालु त्रि० ઇર્ષ્યાવાળું, અદેખું.
ईर्ष्यु त्रि० ઉપરના અર્થ.
ईला स्त्री० પૃથ્વી, વાણી, ગાય.
ईलि स्त्री० કટારી.
ईलिका स्त्री० નાની ગદાકાર લાકડી.
ईलित त्रि० સ્તુતિ કરાયેલ, વખણાયેલ.
ईलिन पु० ચંદ્રવંશનો રાજા.
ईली स्त्री० કટારી.
ईवत् त्रि० ગતિવાળું.
ईश् अदा० आत्म० सक० सेट् ઐશ્વર્યવાળા થવું.
ईश त्रि० ઇશ્વર, સમર્થ.
ईश पु० ઇશ્વર, પરમેશ્વર, મહાદેવ, અગીઆરની સંખ્યા, આર્દ્રા નક્ષત્ર.

ईशकोण पु० ઈશાન ખૂણો.
ईशदिक् स्त्री० ઈશાન ખૂણો.
ईशन न० ઐશ્વર્ય.
ईशनगरी स्त्री० કાશી.
ईशपुरी स्त्री० કાશી.
ईशबल न० પાશુપતપ્રસિદ્ધ બીજો પાશ.
ईशसख पु० કુબેર.
ईशा स्त्री० ઐશ્વર્ય, ઐશ્વર્યવાળી કોઇ સ્ત્રી, દુર્ગા-પાર્વતી દેવી.
ईशादण्ड पु० હળનો દાંડો.
ईशादन्त पु० મોટા દાંતવાળો હાથી, હાથીનો મોટો દાંત, હાથીદાંત.
ईशान त्रि० ઐશ્વર્યશીલ.
ईशान पु० રૂદ્રની એક મૂર્તિ, આર્દ્રા નક્ષત્ર, અગીઆરની સંખ્યા, શિવની એક મૂર્તિ.
ईशानादिपञ्चमूर्ति स्त्री० बहुव० મહાદેવની ઈશાન વગેરે પાંચ મૂર્તિઓ.
ईशानी स्त्री० દુર્ગા દેવી, ખીજડાનું ઝાડ.
ईशावास्य पु० તે નામે એક ઉપનિષદ્.
ईशितृ त्रि० ઈશ્વર, નિયમન કરનાર.
ईशितव्य त्रि० અધીન, જેના ઉપર સત્તા ચલાવવામાં આવે તે.
ईशितव्य न० ઐશ્વર્ય.
ईशिता स्त्री० અણિમા વગેરે આઠ ઐશ્વર્યમાંનું એક ઐશ્વર્ય.
ईशित्व न० ઉપરનો અર્થ.
ईशिन् त्रि० ઈશ્વર-નિયંતા, પ્રભુ, પતિ.
ईश्वर त्रि० ધનવાન, સમર્થ.
ईश्वर पु० મહાદેવ, કામદેવ, યોગશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ નિર્લેપ પુરુષ, ચૈતન્યાત્મા, પરમેશ્વર, અગીઆરમું વર્ષ.
ईश्वरता स्त्री० ઈશ્વરપણું.
ईश्वरत्व न० ઉપરનો અર્થ.
ईश्वरविभूति स्त्री० ઈશ્વરના અંશાવતાર, રાજા.
ईश्वरसाक्षिन् पु० वेदांतिमतप्रसिद्ध માયાયુક્ત ચૈતન્ય, ઇશ્વરરૂપ સાક્ષી.
ईश्वरा स्त्री० દુર્ગા દેવી ઐશ્વર્યવાળી સ્ત્રી.
ईश्वरी स्त्री० દુર્ગા દેવી, તે નામની એક વેલ, એક જાતની કાકડી, તે નામનું એક વૃક્ષ, ઐશ્વર્યવાળી સ્ત્રી.
ईष् तुदा० पर० सक० सेट् વીણવું.
ईष् भ्वादि० आत्म० सक० सेट् આપવું, જોવું, સરકવું, ખસવું, હિંસા કરવી, મારવું.
ईष पु० ઉત્તમ નામના મનુરાજાનો એક પુત્ર.
ईषज्जल न० થોડું પાણી.
ईषत् अव्य० થોડું, લગાર.
ईषत्कर न० લેશ, થોડું, અલ્પ, લગાર.
ईषत्कर त्रि० થોડા પ્રયાસથી સિદ્ધ થઈ શકે તે.
ईषत्पाण्डु पु० થોડો ધોળો રંગ, ભુખ્ખર રંગ.
ईषत्पाण्डु त्रि० ભુખરૂં.
ईषदुष्ण त्रि० લગાર ગરમ, થોડું તપેલ.
ईषद्रक्त पु० થોડો લાલ રંગ.
ईषद्रक्त त्रि० થોડું લાલ.
ईषा स्त्री० ઈસ, ગાડું-રથ વગેરેનો એક અવયવ, હળ અને ઝૂંસરીની વચ્ચે રહેલું લાકડું.
ईषादन्त पु० હાથીનો લાંબો દાંત.
ईषादन्त त्रि० મોટા-લાંબા દાંતવાળું.
ईषिका स्त्री० હાથીના નેત્રનો ગોળો, ઘાસની સળી, તે નામનું એક હથિયાર, ચીતારાની પીંછી, એક જાતનું ઘાસ.
ईषिर पु० અગ્નિ.
ईषीका स्त्री० ईषिका જુઓ.
ईष्म पु० કામદેવ, વસંત ઋતુ.
ईह् भ्वा० आत्म० अक० सेट् ચેષ્ટા કરવી.
ईहमान त्रि० ચેષ્ટા કરતું, ઈચ્છા કરતું.
ईहा स्त्री० ચેષ્ટા, ઉદ્યમ, વાંછા, ઇચ્છા.
ईहामृग पु० તે નામનું એક પશુ, બનાવટી મૃગ-હરણ, અલંકારશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક નાટક.
ईहावृक पु० ઉપરનો શબ્દ જુઓ.
ईहित त्रि० ચેષ્ટા કરેલ, ઈચ્છેલ, તાકેલ.
ईहित न० ઉદ્યોગ, ચરિત્ર, ચેષ્ટા, ઇચ્છા.

उ.

उ સ્વરોમાં પાંચમો.

उ भ्वा० अक० आत्म० अनिट् શબ્દ કરવો.

उ अव्य० સંબોધનાર્થે, કોપવચનમાં, અનુકંપા–દયામાં, નિશ્ચયમાં, અંગીકાર–સ્વીકારમાં, પ્રશ્નમાં–વપરાતો એક અવ્યય.

उ पु० મહાદેવ, સ્વરોમાં પાંચમો સ્વર.

उ न० ચંદ્રનું મંડળ.

उ भ्वा० आ० अ० अनिट् શબ્દ થવો.

उकानह् पु० પીળો કે લાલ અથવા કાળો કે લાલ ઘોડો.

उकार पु० સ્વરમાંનો પાંચમો સ્વર, મહાદેવ.

उक्त त्रि० કહેલ, જેને કહેવામાં આવ્યું હોય તે, શબ્દશક્તિથી જાણેલ.

उक्त न० કહેવું, એક અક્ષરના ચરણવાળો તે નામનો એક છંદ.

उक्ति स्त्री० કહેવું, શબ્દની શક્તિ.

उक्थ न० નહિ ગાયેલ મંત્રથી સાધ્ય–સ્તોત્ર, તે નામનો એક યજ્ઞ, ઉકથસાધન–પ્રાણ.

उक्थपत्र पु० યજ્ઞ.

उक्थपात्र पु० યજમાન–યજ્ઞ કરનાર.

उक्थभृत् पु० તે નામનો એક ઋષિ.

उक्थवर्द्धन पु० સ્તોત્રોદ્વારા વૃદ્ધિ પમાડવા યોગ્ય દેવ–ઇંદ્ર.

उक्थवाहस् पु० ઉકથધારી બ્રાહ્મણ.

उक्थशंसिन् पु० ઉકથની સ્તુતિ કરનાર ઋત્વિજ.

उक्थशास् पु० ઉપરનો અર્થ.

उक्थशुष्म त्रि० સ્તોત્રાદિ વાક્ય.

उक्था स्त्री० તે નામનો એક છંદ.

उक्थादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.

उक्थापद न० ઉકથાસાધન એક સ્તોમ.

उक्थावी त्रि० उक्थवाहस् શબ્દ જુઓ.

उक्थाशास्त्र न० ઉકથા નામની ઋચા અને શસ્ત્રી.

उक्थिन् पु० ઉકથની સ્તુતિ કરનાર હોતા વગેરે.

उक्थ्य त्रि० ઉકથથી સ્તુતિ કરવા યોગ્ય દેવ વગેરે, કોઈ એક યજ્ઞ.

उक्ष् भ्वा० सक० पर० सेट् સિંચવું, છાંટવું. अभि+ઉંધા હાથે છાંટવું. अव+આડે હાથે છાંટવું. आ+ચોતરફ છાંટવું, લગાર છાંટવું. उद्+ઉપરના ભાગ ઉપરથી છાંટવું–ઉંચેથી છાંટવું. उप+સમીપ છાંટવું. निस्+સંપૂર્ણ રીતે છાંટવું. परि+વીંટવાના આકારે ચોતરફ છાંટવું. प्र+ચત્તા હાથે છાંટવું. सम्+प्र+સારી રીતે છાંટવું. वि+વિશેષે કરી છાંટવુ. अभि+वि+સામે વિશેષે કરી છાંટવું. सम्+સારી રીતે છાંટવું.

उक्ष त्रि० છાંટનાર, છાંટેલ.

उक्षण न० છાંટવું.

उक्षतर पु० જેને ગાડાં વગેરેમાં જોડી શકાય તેવી અવસ્થા નથી પ્રાપ્ત થયેલ તેવો બળદ.

उक्षन पु० બળદ, તે નામની એક ઔષધિ.

उक्षन् त्रि० છાંટનાર.

उक्षवश त्रि० તે નામનો એક યજમાન, બળદને સ્વાધીન.

उक्षित त्रि० છાંટેલ.

उक्षित् पु० બળદ.

उक्षतृ त्रि० છાંટનાર.

उख् भ्वा० पर० सक० सेट् જવું.

उख् भ्वा० पर० सक० सेट् જવું. उंखति।

उखर्वल पु० જેમાં પુષ્કળ પાંદડાં આવે છે તેવું એક જાતનું ઘાસ.

उखल પુ० ઉપરનો અર્થ.

उखा સ્ત્રી० રાંધવાનું પાત્ર–હાંડલી–તપેલી.

उख्य ત્રિ० હાંડલી વગેરેમાં સંસ્કારી કરેલ-રાંધેલ.

उगण ત્રિ० જેણે હથીઆર ઉગામ્યાં હોય તેવા સમુદાયવાળું.

उग्र પુ० મહાદેવ, વાયુનું સ્વરૂપ ધારણ કરનાર શિવ, સરગવાનું વૃક્ષ, કેરલ દેશ, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ પાંચ ક્રૂર નક્ષત્ર, વર્ણસંકર, વાયુ, તે નામનો એક અસુર.

उग्र ન० વછનાગ ઝેર.

उग्र ત્રિ० ઉત્કટ, ઉગ્ર, ઉત્કૃષ્ટ, તીક્ષ્ણ વીર્યવાળું.

उग्रक ત્રિ० શૂરવીર.

उग्रक પુ० તે નામનો એક જાતનો નાગ.

उग्रकर्मन् ત્રિ० હિંસક પશુ વગેરે, પ્રાણીઓની હિંસા કરનાર. ક્રૂર.

उग्रकाण्ड પુ० તે નામનું એક વૃક્ષ–કારેલાનું ઝાડ.

उग्रगन्ध પુ० ચંપો, કાયફળ, લસણ, અર્જક વૃક્ષ.

उग्रगन्ध ન० હીંગ.

उग्रगन्धा સ્ત્રી० યવાની, વજ, અજમોદ.

उग्रचण्डा સ્ત્રી० તે નામની એક દેવી, કોઈ એક દુર્ગાવરણ.

उग्रता સ્ત્રી० ઉગ્રપણું, અલંકારશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક વ્યભિચારી ગુણ.

उग्रतारा સ્ત્રી० તારારૂપ એક દેવી.

उग्रत्व ન० ઉગ્રપણું.

उग्रधन्वन् પુ० શિવ.

उग्रधन्वन् ત્રિ० શત્રુઓથી અસહ્ય ધનુષવાળું.

उग्रनासिक ત્રિ० લાંબા નાકવાળું.

उग्रपुत्र પુ० શૂરવંશમાં ઉત્પન્ન થયેલ, કાર્તિકસ્વામી, ગંભીર જલાશય.

उग्रम्पश्य ત્રિ० ક્રૂર દૃષ્ટિવાળું–વાઘ વગેરે પ્રાણી.

उग्रव्यग्र પુ० તે નામનો એક અસુર.

उग्रशेखरा સ્ત્રી० ગંગા નદી.

उग्रश्रवस् પુ० રોમહર્ષણ નામનો સૂત પુરાણી, ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.

उग्रसेन પુ० ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર, કુરુવંશી એક રાજા, યદુવંશી એક રાજા.

उग्रसेनज પુ०ઉગ્રસેનનો પુત્ર–કંસ.

उग्रा સ્ત્રી० અજમોદ.

उग्रादेव પુ० તે નામનો એક રાજર્ષિ.

उग्रायुध પુ० તે નામનો પુરુવંશનો એક રાજા, ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.

उग्रेश શિવ.

उङ्कुण પુ० માથાના વાળનો કીડો–જૂ, માંકડ.

उच् દિવા० પર० સક० સેટ્ એકત્ર થવું.

उचथ ન० સ્તોત્ર.

उचथ्य ત્રિ० સ્તુતિ કરવા યોગ્ય.

उचथ्य પુ० તે નામનો એક રાજા.

उचित ત્રિ० યોગ્ય, સારૂ, પરિચિત.

उचितिमन् પુ० યોગ્યતા.

उच्च ત્રિ० ઉન્નત, ઉંચું, રાશિચક્રમાંની કોઇ રાશિ.

उच्चकैम् અવ્ય० ઉંચપણું, ઉંચું.

उच्चक्षुस् ત્રિ० ઉંચે ચઢાવી દીધેલાં નેત્રવાળું, ઉખાડી નાખેલા નેત્રાળું.

उच्चटा સ્ત્રી० એક જાતનું લસણ, ચણોઠી, ચૂડાલા, ભોંય આંબળી, નાગરમોથ.

उच्चण्ड ત્રિ० અત્યંત ઉગ્ર, અત્યંત ક્રોધી, ઉતાવળું, પ્રખર–તીક્ષ્ણ સ્પર્શવાળું.

उच्चण्ड પુ० પ્રખર–તીક્ષ્ણ સ્પર્શ.

उच्चतम ત્રિ० અત્યંત ઉંચામાં ઉંચું.

उच्चतर ત્રિ० અત્યંત ઉંચું.

उच्चतरु પુ० નાળીએરનું ઝાડ, ઉંચું તાડનું ઝાડ.

उच्चता સ્ત્રી० ઉંચપણું.

उच्चताल ન० ઉંચેથી હાથે હાથ તાળી આપવી તે, ઉંચું તાડનું ઝાડ.

उच्चत्व न० ઉંચપણું.

उच्चदेव પુ૦ વાસુદેવ-વિષ્ણુ.

उच्चन्द्र પુ૦ રાત્રિનો બાકીનો ભાગ.

उच्चय પુ૦ પુષ્પ વગેરે વીણવાં, સ્ત્રીના ઘાઘરાની ગાંઠ, મોટો સમુદાય, હાથે વીણેલો નીવાર-સામો.

उच्चल न० મન.

उच्चल ત્રિ૦ ચંચળ સ્વભાવવાળું.

उच्चलित ત્રિ૦ ચાલવાને તૈયાર થયેલ.

उच्चललाटा સ્ત્રી૦ ઉંચા લલાટવાળી-દુર્લક્ષણા સ્ત્રી.

उच्चनीच ત્રિ૦ ઉંચુંનીચું.

उच्चा અવ્ય૦ उच्चैस् શબ્દ જુઓ.

उच्चा સ્ત્રી૦ ઉંચી સ્ત્રી.

उच्चाट પુ૦ નીચેનો શબ્દ જુઓ.

उच्चाटन न० ઉખેડી નાંખવું, પોતાના સ્થાન ઉપરથી ભ્રષ્ટ કરવું, અભિચાર કર્મ, તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ ઉચ્ચાટન કર્મ.

उच्चार પુ૦ઉચ્ચારણ, વિષ્ટા, ગ્રહ વગેરેનો જૂદી જૂદી રાશિ તથા નક્ષત્રોમાં સંચાર.

उच्चारण न० ઉચ્ચાર, શબ્દ વગેરેનું ઉચ્ચારણ.

उच्चारित ત્રિ૦ વિષ્ટાનો જેણે ત્યાગ કર્યો છે તે, જેનું ઉચ્ચારણ થયું છે તેવો કોઈ અક્ષર વગેરે.

उच्चार्य ત્રિ૦ ઉચ્ચારણ કરવા યોગ્ય અક્ષર વગેરે.

उच्चार्य्यमाण ત્રિ૦ ઉચ્ચાર કરાતું.

उच्चावच ત્રિ૦ ઉંચું નીચું-નાનું મોટું-અનેક પ્રકારનું.

उच्चिङ्कट પુ૦ એક જાતનું માછલું, ક્રોધી પુરુષ.

उच्चिटङ्ग પુ૦ ઝેરમાં થનાર એક કીડો.

उच्चूड પુ૦ ધજાની ઉપર રહેલો વસ્ત્રનો ટુકડો.

उच्चूल પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

उच्चैःशिरस् ત્રિ૦ ઉન્નત-ઉંચા મસ્તકવાળું, અત્યંત મોટું.

उच्चैःश्रवस् ત્રિ૦ ઉંચા કાનવાળું.

उच्चैःश्रवस् પુ૦ તે નામનો ઘોળારંગનો સાત મોઢાવાળો ઇન્દ્રનો ઘોડો.

उच्चैर्घुष्ट न० સર્વ કોઇ સાંભળી શકે તેવી ઘોષણા-ઢંઢેરો.

उच्चैर्घोष પુ૦ સર્વ કોઇ સાંભળી શકે તેવો શબ્દ, રૂદ્રની એક મૂર્તિ.

उच्चैस् અવ્ય૦ ઉંચાઇ, ઉન્નત, ઉંચું, મોટું, ઉંચેના પ્રદેશમાં થયેલ.

उच्चैस्तम ત્રિ૦ અતિ ઉન્નત-ઉંચું વૃક્ષ વગેરે.

उच्चैस्तमाम् અવ્ય૦ અતિશય ઉંચાઇ.

उच्चैस्तर ત્રિ૦ અત્યંત ઉંચું.

उच्चैस्तराम् અવ્ય૦ અત્યંત ઉંચાઇ.

उच्चैःकारम् અવ્ય૦ ઉંચેથી અપ્રિય કહેવું તે,

उच्चैः.कृत्वा અવ્ય૦ ઉપરનો અર્થ.

उच्चैःकृत्य અવ્ય૦ ઉપરનો અર્થ.

उच्छ् તુ૦ પ૦ સ૦ સેટ્ સમાપ્ત કરવું, ઓળંગવું.

उच्छन्न ત્રિ૦ લગભગ નાશ પામેલ-ઢંકાઇ ગયેલ.

उच्छल ત્રિ૦ આધારવિના ચોતરફ કૂદેલ-ઉછળેલ.

उच्छल न० ચોતરફ ઉછળવું-કૂદવું.

उच्छलत् ત્રિ૦ ઉછળતું, કૂદતું.

उच्छलन न० ઉછળવું, ઉછાળો, કૂદકો.

उच्छादन न० આચ્છાદન-ઢાંકણ, સુગંધી દ્રવ્ય વગેરે દ્વારા શરીર સાફ કરવું તે.

उच्छास्त्र ત્રિ૦ શાસ્ત્રને ઓળંગેલ, શાસ્ત્રવિરૂદ્ધ અધર્મકૃત્ય વગેરે.

उच्छासन ત્રિ૦ શાસન-આજ્ઞાને ઓળંગનાર-આજ્ઞાભંગ કરનાર.

उच्छिख ત્રિ૦ ઉંચી ટોચવાળું, ઉંચી શિખાવાળું.

उच्छिख पुं० ઉંચી જ્વાળાવાળો અગ્નિ, તક્ષક નાગના કુળમાં ઉત્પન્ન થયેલો કોઈ નાગ.

उच्छिङ्घन न० નાકના વાયુથી અંદર રહેલો કફ બહાર કાઢવો-બળખો કાઢવો.

उच्छित्ति स्त्री० મૂળમાંથી ઉખેડી નાંખવું, અત્યંત મર્દન કરવું.

उच्छिन्न त्रि० મૂળમાંથી નાશ પમાડેલ, ચીરી નાખેલ.

उच्छिलीन्ध्र न० छत्रिका જુઓ. કાગડાની ટોપી-વનસ્પતિ.

उच्छिलीन्ध्र त्रि०ઉગેલી કાગડાની ટોપીવાળું.

उच्छिरस् त्रि० ઉન્નત, માહાત્મ્ય વગેરેથી ઉંચા મસ્તકવાળું, મહિમાવાળું.

उच्छिष्ट त्रि० એઠું, જમતાં બાકી રહેલ, તજેલ, શૌચાદિ કર્યા વિના જેણે અન્ન ખાધું હોય તે.

उच्छिष्ट न० મધ.

उच्छिष्टगणेश पुं० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક ગણપતિ.

उच्छिष्टचाण्डालिनी स्त्री०તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક દેવી.

उच्छिष्टभोजन पुं० નિત્ય પાંચ યજ્ઞ કર્યા પછી ભોજન કરનાર,દેવને અન્નાદિ અર્પણ કર્યા પછી જમનાર.

उच्छिष्टभोजिन् त्रि० બીજાના જમતાં બાકી રહેલું એઠું ખાનાર.

उच्छिष्टमोदन न० મીણ.

उच्छिष्य त्रि० બાકી રાખવા યોગ્ય અન્ન વગેરે.

उच्छीर्षक न० ઓશીકું, મસ્તકપ્રદેશ.

उच्छीर्षक त्रि० ઉંચા મસ્તકવાળું, ઉંચી શિખાવાળું ધાન્ય વગેરે.

उच्छुष्क त्रि० ઉંચા પ્રદેશ ઉપરથી સુકાઇ ગયેલ, ઉંચેથી સુકાયેલ.

उच्छून त्रि० ઉન્નત, સોજી ગયેલ, ફૂલીગયેલ.

उच्छून न० ફોલ્લો.

उच्छृङ्खल त्रि० બંધનવિનાનું, નિયંતારહિત, પ્રતિબંધરહિત, ઉદ્ધત.

उच्छेतृ त्रि० મૂળમાંથી ઉખેડી નાખનાર, નાશ કરનાર.

उच्छेद पुं० મૂળમાંથી ઉખેડવું, નાશ પમાડવું, નાશ.

उच्छेदकर त्रि० મૂળમાંથી ઉખેડી નાખનાર.

उच्छेद्य त्रि० મૂળમાંથી ઉખેડી નાખવા-યોગ્ય, નાશ પમાડવા યોગ્ય.

उच्छेषण न० ઉચ્છિષ્ટ, જમતાં બાકી રહેલ-એઠું.

उच्छेष्य त्रि० બાકી રાખવા યોગ્ય.

उच्छोषण त्रि० સંતાપ ઉપજાવનાર, અત્યંત સુકવી નાખનાર.

उच्छोषण न० અત્યંત સુકાવું, સારી રીતે સુકાઇ જવું.

उच्छोषुक त्रि० ઉંચેથી શોષ પામેલ-સુકાયેલ, અત્યંત સુકાયેલ.

उच्छ्रय पुं० ઉન્નતપણું, લીલાવતીપ્રસિદ્ધ ઉચ્ચ દ્રવ્યાંક.

उच्छ्रयण न० ઉન્નતપણું, ઉંચાઈ.

उच्छ्रयण त्रि० ઉત્કૃષ્ટ.

उच्छ्राय पुं० ઉંચાઇ.

उच्छ्रावण न० ઉંચેથી સંભળાવવું.

उच्छ्रित त्रि० ઉન્નત, ઉંચું, ઉંચા પ્રદેશને પામેલ, ઉત્પન્ન થયેલ, બાંધેલ, વધેલ, ત્યજેલ.

उच्छ्रिति स्त्री० ઉંચાઇ,ઉત્કર્ષ,ઉચ્ચ સંખ્યા.

उच्छ्रेय त्रि० ઉંચું.

उच्छ्वसन न० શ્વાસ લેવો, ડસકું લેવું.

उच्छ्वसित त्रि० વિકાસ પામેલ, ખીલેલ, જીવેલ, સ્ફુરેલ

उच्छ्वसित न० પ્રાણ.

उच्छ्वसित त्रि० ઉચ્છ્વાસ પામેલ,આશ્વાસયુક્ત.

उच्छ्वास પુ० અંદરનો શ્વાસ, કોઈ આખ્યાયિકાનો ભાગ, પ્રાણવાયુનું લાંબી ગતિએ બહાર જવું, આશ્વાસ.

उच्छ्वासिन ત્રિ० ઉંચા શ્વાસવાળું, લાંબા નિશાસાવાળું.

उछ् तुदा० पर० सक० सेट् વીણવું. उञ्छति ।

उछ् तुदा० पर० सक० सेट् બાંધવું, સમાપ્ત કરવું, વિરામ પામવો. उच्छति ।

उज्जयनी स्त्री० ઉજ્જેણ નગરી.

उज्जयन्त પુ० રૈવત પર્વત–હાલનો ગિરનાર.

उज्जयिनी स्त्री० વિક્રમાદિત્યની રાજધાની નગરી–ઉજ્જેણ,

उज्जानक પુ० મારવાડમાં ઉત્તંક મુનિના આશ્રમ પાસેનો એક પ્રદેશ.

उज्जासन ન० વધ, મારવું, મારી નાંખવું, ઠાર કરવું.

उज्जिघ्र ત્રિ० સુંઘનાર.

उज्जिति स्त्री० ઉત્કૃષ્ટ જય, વિજય લિંગયુક્ત મંત્રકરણક આહુતિ.

उज्जिहान ત્રિ० ઉંચે જનાર.

उज्जीविन् ત્રિ० લગભગ નાશની અણીએ આવ્યા પછી ફરી જીવનાર.

उज्जृम्भ પુ० વિકાસ, ખીલવું, ફુટવું–પ્રકટ થવું, બગાસું ખાવું.

उज्जृम्भ ત્રિ० વિકસેલ, ખીલેલું, બગાસાવાળું–બગાસું ખાનાર

उज्जृम्भण ન० उज्जृम्भ શબ્દ જુઓ.

उज्जृम्भा स्त्री० ઉપર પ્રમાણે.

उज्जृम्भित ત્રિ० વિકાસ પામેલ, ખીલેલ બગાસું ખાધેલ.

उज्जृम्भित ન० ચેષ્ટા, બગાસું.

उज्जेय પુ० उज्जिति શબ્દ જુઓ.

उज्जेष ત્રિ० ઉત્કૃષ્ટ.

उज्जेषिन् ત્રિ० ઉત્કર્ષ પામનાર, જય પામનાર.

उज्ज्य ન० ચઢાવેલી દોરીવાળું ધનુષ.

उज्ज्वल ત્રિ० ઉજ્જવળ, પ્રદીપ્ત, સ્વચ્છ, વિકાસ પામેલ.

उज्ज्वल ન० સોનું.

उज्ज्वल પુ० શૃંગાર રસ.

उज्ज्वलता स्त्री० ઉજ્જવળપણું.

उज्ज्वलत्व ન० ઉપરનો અર્થ.

उज्ज्वलदत्त પુ० ઉણાદિવૃત્તિનો કર્તા કોઈ વિદ્વાન.

उज्ज्वलदत्तीय પુ० ઉજ્જ્વલદત્તે કરેલો ગ્રંથ.

उज्ज्वलदत्तीया स्त्री० ઉજ્જ્વલદત્તે કરેલી ઉણાદિવૃત્તિ.

उज्ज्वलन ન० અત્યંત દીપવું–પ્રકાશવું, સ્વચ્છતા.

उज्ज्वलित ત્રિ० બળેલ, સળગેલ.

उज्झ् तुदा० पर० सक० सेट् ત્યાગ કરવો, તજવું. प्र+અત્યંત ત્યાગ કરવો.

उज्झ પુ० ત્યાગ.

उज्झ ત્રિ० ત્યાગ કરનાર.

उज्झता स्त्री० ત્યાગીપણું.

उज्झत्व ન० ઉપર જુઓ.

उज्झित ત્રિ० ત્યાગેલ, છાંડેલ.

उञ्छ् तुदा० प० स० सेट् વીણવું.

उञ्छ પુ० વીણવું, નિર્બાધ સ્થાનોમાં માર્ગમાં કે ખેતરોમાં જે સ્થળે નહિ ધણીયાતું અન્ન વગેરે પડયું હોય તેમાંથી કણે કણે વીણી લાવવું તે.

उञ्छ ન० દુકાન ખેતર વગેરેમાં વેચતાં પડી ગયેલા નહિ ધણીઆતા અન્નને કણે કણે વીણી લાવવું તે.

उञ्छन ન० વીણવું.

उञ्छशिल ન० उञ्छ ન० જુઓ.

उच्छशील ન० उञ्छ ન० જુઓ.

उट ન० ઘાસ, પાંદડું.

उटज पु० न० घ.સ કે પાંદડાંથી બનાવેલી ઝુંપડી.

उट् भ्वा० पर० सक० सेट् જવું.

उड् सौत्रधातु पर० अक० सेट् સંહતિ—એકઠા થવું.

उडु स्त्री० न० નક્ષત્ર, પાણી.

उडुचक्र न० નક્ષત્રમંડળ, તારાઓનો સમુદાય.

उडुप पु० નાનું વહાણ—ત્રાપો, ચંદ્ર.

उडुपति पु० ચંદ્ર, વરુણ દેવ.

उडुपथ पु० આકાશ.

उडुम्बर पु० યજ્ઞના અંગરૂપ એક ઝાડ, ઉંબરાનું ઝાડ, તાંબુ.

उडुम्बर न० એક જાતનો કોઢ.

उडुम्बरपर्णी स्त्री० એક જાતનું ઝાડ—દંતી વૃક્ષ.

उडुराज् पु० ચંદ્ર.

उडुराज पु० ચંદ્ર.

उडू स्त्री० નક્ષત્ર, પાણી.

उडुलोमन् पु० તે નામનો એક ઋષિ.

उडूप पु० उडुप શબ્દ જુઓ.

उडूपति पु० उडुपति શબ્દ જુઓ.

उड्डयन न० પક્ષીઓની ઉંચે ગતિ, ઉડવું.

उड्डामर त्रि० શ્રેષ્ઠ.

उड्डामर पु० એક તંત્ર શાસ્ત્ર.

उड्डीन न० ઉંચે ઉડવારૂપ પક્ષિઓની એક ગતિ—ઉડવું.

उड्डीयमान त्रि० ઉડતું.

उड्डीश पु० મહાદેવ, એક તંત્ર શાસ્ત્ર.

उड्र पु० તે નામનો એક દેશ.

उड्र पु० પાણી, ચીનાઇ ગુલાબ.

उणक त्रि० ખસેડનાર, દૂર કરનાર.

उणादि पु० શાકટાયને કહેલ એક પ્રત્યય-સમુદાય.

उण्डुक पु० શરીરમાં રહેલો એક મલાશય.

उत् अव्य० પ્રશ્નમાં, વિતર્કમાં, સંશયમાં, અત્યંત અર્થમાં અને ઉંચે એવા અર્થમાં વપરાય છે.

उत् त्रि० ઉદય પામેલ.

उत अव्य० વિકલ્પમાં, સમુચ્ચયમાં, વિતર્કમાં પ્રશ્નમાં અને અત્યંત એવા અર્થમાં વપરાય છે.

उत त्रि० પરોવેલ, વણેલ, ગુંથેલ.

उतङ्क पु० તે નામનો એક મુનિ.

उतङ्कमेघ पु० ઉતંક મુનિને માટે ઇશ્વરે પ્રેરેલો મેઘ.

उतथ्य पु० તે નામનો એક ઋષિ.

उतथ्यानुज पु० બૃહસ્પતિ.

उतथ्यानुजन्मन् पु० બૃહસ્પતિ.

उतथ्यावरज पु० બૃહસ્પતિ.

उताहो अव्य० વિકલ્પમાં, પ્રશ્નમાં તથા વિચારમાં વપરાય છે.

उताहोस्वित् अव्य० ઉપરના અર્થ.

उत्क त्रि० ઉંચા મનવાળું, ઉત્કંઠિત, બીજામાં મનવાળું.

उत्कच त्रि० કેશરહિત, ઉંચા કેશવાળું.

उत्कट पु० રાતી શેલડી, બાણ, તજ, જેનું ગંડસ્થળ ફાટયું હોય તેવો હાથી.

उत्कट न० गुडत्वच्—દાલચિની—તજ.

उत्कट त्रि० અવિરૂદ્ધ વિષયવાળું, તીવ્ર, વિષમ—કિલષ્ટ.

उत्कटा स्त्री० એક જાતનો વેલો.

उत्कण्ठ पु० એક રતિબંધ.

उत्कण्ठ त्रि० ઉંચી ડોકવાળું.

उत्कण्ठा स्त्री० ઉત્સુકતા, ચિન્તા.

उत्कण्ठित त्रि० ઉત્કંઠાવાળું.

उत्कण्ठिता स्त्री० તે નામની એક નાયિકા.

उत्कता स्त्री० ઉત્સુકતા, ગજપીપર.

उत्कंधर त्रि० ઉંચી ડોકવાળું.

उत्कम्प पु० વિષયાભિલાષ વગેરેથી ઉત્પન્ન થયેલી કંપારી—ધ્રૂજ.

उत्कंप त्रि० કાંપતું, ધ્રૂજતું, કંપાવનાર, ધૂજાવનાર.

उत्कम्पन न॰ उत्कम्प शब्द जुओ.
उत्कम्पिन त्रि॰ कंपारीवाळुं, ध्रूजारीवाळुं.
उत्कम्पिन त्रि॰ कंपावे तेवुं, ध्रूजावे तेवुं.
उत्कर पु॰ अनाज वगेरेनो ढगलो करवो, फेलाववुं, पहोळुं करवुं, घास दूर करवुं, हाथ पग वगेरे फेंकवा-पछाडवा, समूह, उराडाती धूळ वगेरे, धूळ, वगेरे नाखवाना आधाररूप खाडो वगेरे.
उत्करादि पु॰ पाणिनीय व्याकरणप्रसिद्ध एक शब्दसमूह.
उत्करीय त्रि॰ उत्करनी समीप रहेल प्रदेश वगेरे.
उत्कर्ण त्रि॰ उंचा करेला कानवाळुं.
उत्कर्तन न॰ कापवुं, उखेडी नाखवुं, उखेडीने कापवुं.
उत्कर्ष पु॰ श्रेष्ठता, चढती, अतिशय, जे काळे जे करवानुं होय तेने बीजे काळे करवापणुं, उपाडीने खेंची काढवुं.
उत्कर्ष त्रि॰ उत्कर्षना निमित्तरूप, उत्कर्ष-चढतीवाळुं.
उत्कर्षक त्रि॰ उत्कर्ष प्राप्त करी आपनार, उपाडीने खेंची काढनार.
उत्कर्षण न॰ उत्कर्ष शब्द जुओ, उखेडीने खेंची काढवुं.
उत्कर्षित त्रि॰ उत्कर्षने पामेल.
उत्कर्षिन् त्रि॰ उत्कर्षवाळुं, उंचे करी खेंचनार.
उत्कल पु॰ ते नामनो एक देश, शिकारी, भार उंचकनार, ध्रुवनो ते नामनो एक पुत्र, ते नामनो एक ब्राह्मण.
उत्कल त्रि॰ भार वहेनार.
उत्कलिका स्त्री॰ उत्कंठा, काम वगेरेथी उत्पन्न थयेलुं स्मरण, तरंग-समुद्र वगेरेनुं मोजुं, कळी, क्रीडा-रमत.
उत्कलिकाप्राय न॰ एक प्रकारनुं गद्य.
उत्कलित त्रि॰ गुंथेल, युक्त.
उत्कष पु॰ नीचेनो शब्द जुओ.
उत्कषण न॰ खेंचवुं, खेडवुं.
उत्का स्त्री॰ साहित्यप्रसिद्ध नायिका.
उत्काका स्त्री॰ दरेक वर्षे वीआती गाय.
उत्काकुद् त्रि॰ उंचा ताळवावाळुं.
उत्कार पु॰ धान्य वगेरे नाखवुं, उपणवुं, ढगलो करवो.
उत्कारा स्त्री॰ उत्काका शब्द जुओ.
उत्कारिका स्त्री॰ वैद्यकना सुश्रुत ग्रंथमां कहेल एक जातनुं पाचन.
उत्कास पु॰ ते नामनो एक ऋषि, एक जातनो रोग.
उत्कासिका स्त्री॰ ते नामनो एक रोग.
उत्कासन न॰ अंदर रहेला कफने उपरना भागमांथी बहार काढवो-बळखो काढवो.
उत्किर त्रि॰ उंचे फेंकनार, उराडनार.
उत्कीर्ण त्रि॰ कोतरेल, वींधेल, उंचे फेंकेल, लखेल.
उत्कीर्तन न॰ देवना नाम वगेरेनुं उंचेथी कहेवुं.
उत्कीर्तित त्रि॰ उंचेथी कहेल.
उत्कुट न॰ चत्ता सूवुं.
उत्कुण पु॰ ते नामनो केशनो कीडो, मांकड.
उत्कूट पु॰ छत्र.
उत्कूल त्रि॰ कांठाने ओळंगी गयेल, कांठे प्राप्त थयेल.
उत्कूलित त्रि॰ कांठे पहोंचाडेल.
उत्कृति स्त्री॰ छवीस अक्षरना चरणवाळो छंद.
उत्कृत्य त्रि॰ कापवा योग्य.
उत्कृत्य अव्य॰ कापीने.
उत्कृष्ट त्रि॰ वखाणवा योग्य, उत्तम, उत्कर्षवाळुं, खेंचेल, खेडेल खेतर वगेरे.
उत्कृष्टतम त्रि॰ अतिशय उत्कृष्ट.
उत्कृष्टतर त्रि॰ अत्यंत उत्कृष्ट.
उत्कृष्टता स्त्री॰ उत्कृष्टपणुं.

उत्कृष्टत्व न० ઉત્કૃષ્ટપણું.
उत्कृष्टभूम પુ० ઉત્તમ પૃથ્વીવાળો દેશ.
उत्कोच પુ० લાંચ, રૂશ્વત.
उत्कोचक પુ० લાંચ લેનાર, ધૌમ્ય ઋષિના આશ્રમ પાસે આવેલ એક તીર્થ.
उत्कोचा સ્ત્રી० લાંચ, રૂશ્વત.
उत्क्रम પુ० વ્યુત્ક્રમ–વિપરીત ક્રમ, ઉંચે ગતિ, ઓળંગવું.
उत्क्रमण ન० ખસવું, નીકળવું, ઉંચે જવું, ઓળંગવું.
उत्क्रमणीय ત્રિ० ઓળંગવા યોગ્ય, ઉત્ક્રમણસંબંધી.
उत्क्रान्त ત્રિ० ઓળંગેલ, એક દેહમાંથી બીજા દેહમાં ગયેલ, ખસેલ, દૂર થયેલ, મરણ પામેલ.
उत्क्रान्ति સ્ત્રી० દેહમાંથી નીકળી જવું, ખસી જવું, દૂર થવું, ઉંચે જવું, મરવું.
उत्क्रोश પુ० કુરરી પક્ષી–ટીટોડું.
उत्क्रोश ત્રિ० ઉચ્ચસ્વરે આક્રંદ કરનાર–બરાડા પાડનાર.
उत्क्रोशीय ત્રિ० ઉચ્ચસ્વરે આક્રંદ કરનારની પાસે રહેલ.
उत्क्लेदिन् ત્રિ० ઉપરથી ભીનું કરનાર.
उत्क्लेश પુ० ઉપર જનાર વાયુથી થયેલું દુઃખ–તે નામનો એક રોગ.
उत्क्लेशक ત્રિ० દુઃખ દેનાર, કષ્ટ આપનાર.
उत्क्लेशक ન० એક જાતનો કીડો.
उत्क्लेशन ન० ઉપર જનાર વાયુથી થયેલ દુઃખ, તે નામનો એક રોગ.
उत्क्षिप्त ત્રિ० ઉંચે ફેંકેલ.
उत्क्षिप्त પુ० ધંતુરો.
उत्क्षिप्तिका સ્ત્રી० ધંતુરાના આકારનું એક કર્ણાભૂષણ.
उत्क्षेप પુ० ઉંચે ફેંકવું.
उत्क्षेप ત્રિ० ઉંચે ફેંકનાર.
उत्क्षेपक ત્રિ० ઉપરનો અર્થ, લુગડાં વગેરે ઝુંટવીને ચોરી કરનાર.
उत्क्षेपण ન० ઉંચે ફેંકવું, અનાજ પીસવાનું એક લાકડું, પંખો, ઉંચે જવું.
उत्खचित ત્રિ० ઉંચે જડેલ, ગુંથેલ, રચેલ.
उत्खला સ્ત્રી० તે નામનું એક સુગંધી દ્રવ્ય.
उत्खात ત્રિ० ઉખેડી નાખેલ, મૂળમાંથી ખોદેલ.
उत्खात ન० ખણવું, ખોદવું.
उत्खातकेलि પુ० બળદ વગેરે પોતાનાં શીંગડાંથી માટી ઉખેડતાં ક્રીડા કરે છે તે.
उत्खाय અવ્ય० ઉખેડીને.
उत्खेद પુ० છેદવું, કાપવું.
उत्त ત્રિ० ભીની કોઇ વસ્તુ વગેરે,
उत्तंस પુ० કાનનું કોઈ ઘરેણું, મસ્તકનો અલંકાર–મુકુટ.
उत्तट ત્રિ० કાંઠાને ઓળંગનાર.
उत्तप्त ત્રિ० અત્યંત તપેલ, સંતાપ પામેલ, ન્હાએલ.
उत्तप्त ન० અત્યંત તાપ, સંતાપ, સુકાયલું માંસ.
उत्तब्ध ત્રિ० ઉંચે સ્તબ્ધ થયેલ, અત્યંત સ્તબ્ધ થયેલ, ઉંચે ઉભેલ.
उत्तभित ત્રિ० ઉંચું કરેલ.
उत्तम ત્રિ० ઉત્કૃષ્ટ, શ્રેષ્ઠ, છેલ્લું.
उत्तम પુ० વિષ્ણુ, ઉત્તાનપાદ રાજાનો પુત્ર ધ્રુવનો સાવકો ભાઇ, પ્રિયવ્રત રાજાનો એક પુત્ર.
उत्तमता સ્ત્રી० ઉત્તમપણું.
उत्तमत्व ન० ઉત્તમપણું.
उत्तमफलि સ્ત્રી० દૂધેલીનું ઝાડ.
उत्तमर्ण પુ० દેવાદાર, કરજદાર.
उत्तमर्णिक પુ० ઉપરનો અર્થ.
उत्तमशाख પુ० ઉત્તમ મોટી કે લાબી શાખાવાળું ઝાડ.
उत्तमशाखीय ત્રિ० મોટી શાખાવાળા વૃક્ષની પાસેનો પ્રદેશ વગેરે.

उत्तमश्लोक પુ૦ ઉત્તમ કાવ્ય

उत्तमश्लोक ત્રિ૦ પવિત્ર કીર્તિવાળું.

उत्तमसंग्रह પુ૦ સારો સંગ્રહ.

उत्तमस् ત્રિ૦ અંધકારને ઓળંગી જનાર, અંધારાની પેલી પાર નીકળનાર.

उत्तमसाहस પુ૦ ધર્મશાસ્ત્રમાં કહેવામાં આવેલો એક દંડ-સજા.

उत्तमसाहस ન૦ ઘણું મોટું સાહસ, પ્રાણીની હિંસા વગેરેરૂપ બળથી કરેલું કોઈ કર્મ.

उत्तमस्त्रीसंग्रहण ન૦ પારકી સ્ત્રીસાથે મૈથુન કરવા માટે કરેલ છેલ્લો વ્યાપાર-છેલ્લામાં છેલ્લું કર્મ.

उत्तमा સ્ત્રી૦ અતિ સુંદર સ્ત્રી.

उत्तमाङ्ग ન૦ મસ્તક.

उत्तमाम् અવ્ય૦ અતિશય ઉત્કર્ષ.

उत्तमाम्भस् ન૦ સાંખ્યશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ નવ પ્રકારની તુષ્ટિમાંની એક તુષ્ટિ.

उत्तमाय्य ત્રિ૦ ઉત્તમરૂપ કરેલ.

उत्तमारणी સ્ત્રી૦ इन्दीवरी શબ્દ જુઓ.

उत्तमौजस् ત્રિ૦ અત્યંત તેજસ્વી.

उत्तमौजस् પુ૦ દશમા મન્વંતરનો અધિપતિ મનુનો એક પુત્ર, યુધામન્યુ રાજાનો ભાઇ તે નામનો એક રાજા.

उत्तम्भ પુ૦ અટકવું, પ્રવૃત્તિમાંથી નિવૃત્ત થવું, પકડવું-આધાર લેવો.

उत्तम्भन ન૦ અવલંબન, પકડવું, આધાર લેવો, આશ્રય.

उत्तर ન૦ તે નામનો એક વ્યવહાર, દેપ ભાંગનાર વાક્ય, પૂછેલાનો જવાબ, ૧૨-૨૧-૨૬મું નક્ષત્ર, ન્યાયનો એક અવયવ, સામે કહેવું, ઉતરવું, ઓળંગવું, પૂછ્યા વિના કહેવું.

उत्तर પુ૦ ઉત્તર દિશાની સમીપનો દેશ-કાળ, ઉપરનો ભાગ, ડાબો ભાગ, વિષ્ણુ, શિવ, રાજાનો પુત્ર.

उत्तर ત્રિ૦ ઉપર રહેનાર, મુખ્ય, અધિક.

उत्तरकाण्ड ન૦ વાલ્મિકીય રામાયણનું સાતમું કાંડ.

उत्तरकाल પુ૦ ભવિષ્યકાળ.

उत्तरकुरु પુ૦ નવ ખંડવાળા જંબૂદ્વીપનો એક ખંડ.

उत्तरकोशला સ્ત્રી૦ અયોધ્યા નગરી.

उत्तरक्रिया સ્ત્રી૦ ઉત્તરકાળનું કર્તવ્ય, મરણ પછીની ક્રિયા, મરેલા પાછળ કરવાની ક્રિયા, વાર્ષિક પિતૃકૃત્ય.

उत्तरङ्ग ન૦ બારણાની ઉપર રહેલું લાકડું.

उत्तरङ्ग ત્રિ૦ ઉછળતા તરંગોવાળું, ઓતરંગ.

उत्तरच्छद પુ૦ શય્યા ઉપર ઓઢાડવાનો ઓછાડ.

उत्तरज्योतिष પુ૦ પશ્ચિમમાં રહેલો એક દેશ.

उत्तरण ન૦ ઉતરવું.

उत्तरत् ત્રિ૦ ઉતરતું.

उत्तरतन्त्र ન૦ વૈદ્યકના સુશ્રુત ગ્રંથનો એક પેટા ગ્રંથ.

उत्तरतस् અવ્ય૦ ઉત્તર દિશા, ઉત્તરદિશાથી ઉત્તરદિશામાં.

उत्तरतस्त्य ત્રિ૦ ઉત્તરદિશામાં થનાર.

उत्तरतार ન૦ ઉત્તરતીર.

उत्तरत्र અવ્ય૦ ઉત્તર દિશામાં.

उत्तरत्रस्त्य ત્રિ૦ ઉત્તર દિશામાં થનાર.

उत्तरदायक ત્રિ૦ પ્રત્યુત્તર આપનાર, પ્રત્યુત્તર આપી પોતાનું નિર્દોષપણું કહેનાર.

उत्तरदिक्काल પુ૦ જ્યોતિષમાં કહેલ રવિવારને દિવસે ઉત્તર દિશામાં રહેલ કાળચક્ર.

उत्तरदिक्पाल પુ૦ કુબેર.

उत्तरदिक्पाश પુ૦ જ્યોતિષમાં કહેલ ગુરુવારે ઉત્તર દિશામાં રહેલ પાશચક્ર.

उत्तरदिक्शूल ત્રિ૦ ઉત્તરાફાલ્ગુની નક્ષત્રે બુધવાર.

उत्तरदिगीश પુ૦ ઉત્તર દિશાનો સ્વામી કુબેર.

उत्तरदिग्द्वार न० १-२-२३-२४-२५-२६-२७ मुं नक्षत्र.

उत्तरदिग्बलिन् पु० शुक्र तथा चंद्र ग्रह.

उत्तरपक्ष पु०सिद्धांत पक्ष, उत्तर विकल्प, कृष्ण पक्ष.

उत्तरपट पु० उत्तरीय वस्त्र, ओछाड.

उत्तरपथ पु० उत्तर दिशानो मार्ग, अव्य-वहित-अंतर वगरनो मार्ग, देवयानमार्ग.

उत्तरपथिक त्रि० उत्तर देशमां होनार मुसाफर.

उत्तरपद न० समासना छेल्ला अवयवरूप पद, प्रत्युत्तररूप पद, समासयोग्य पद.

उत्तरपदिक त्रि० उत्तरपदनुं अध्ययन करनार अथवा उत्तरपदने जाणनार.

उत्तरपश्चिम पु० नैर्ऋत खूणा संबंधी-प्रदेश.

उत्तरपश्चिम त्रि० नैर्ऋत खूणामां रहेनार.

उत्तरपश्चिमा स्त्री० नैर्ऋत खूणो.

उत्तरपाद पु० चार पादवाळा व्यवहारनो बीजो पाद.

उत्तरपुरस्तात् अव्य० ईशान खूणो.

उत्तरपूर्व त्रि० अज्ञानताने लीधे उत्तर दिशाने पूर्व दिशा माननार.

उत्तरपूर्वा स्त्री० ईशान खूणो, उत्तर दिशाने पूर्व दिशा माननारी कोइ स्त्री.

उत्तरफल्गुनी स्त्री० ते नामनुं बारमुं नक्षत्र.

उत्तरफाल्गुनी स्त्री० उपरनो अर्थ.

उत्तरभाद्रपद न० ते नामनुं छवीसमुं नक्षत्र.

उत्तरभाद्रपदा स्त्री० उपरनो अर्थ.

उत्तरमानस न० ते नामनुं एक तीर्थ, गयामां उत्तर दिशामां आवेलुं एक तीर्थ.

उत्तरमीमांसा स्त्री० वेदव्यासे रचेल शारी-रक सूत्र नामनो ग्रंथ.

उत्तररामचरित न० भवभूतिए रचेलुं एक नाटक.

उत्तरवयस् न० वृद्धावस्था.

उत्तरवयस न० वृद्धावस्था.

उत्तरवस्ति पु० वैद्यकना सुश्रुत ग्रंथमां कहेल चिकित्साना अंगरूप एक यंत्र.

उत्तरवादिन् त्रि० गतिवादी.

उत्तरवेदि स्त्री० कुरुक्षेत्रनी अंदर आवेल स-मंतपंचक नामनुं एक तीर्थ.

उत्तरशलङ्कट पु० उत्तरशालंक नामना गोत्रमां उत्पन्न थयेल.

उत्तरशलङ्कटा स्त्री० उपरना अर्थवाळी स्त्री.

उत्तरसक्थ्न न० साथळनो उत्तर भाग.

उत्तरसाक्षिन् त्रि० एक जातनो साक्षी.

उत्तरसाधक त्रि० सहाय करनार.

उत्तरा अव्य० उत्तर दिशा, उत्तर काळ, उत्तर देश.

उत्तरा स्त्री० उत्तर दिशा, विराट राजानी कन्या, मरेला पाछळ कराती क्रिया.

उत्तरात् अव्य० उत्तर दिशा, उत्तर प्रदेश, उत्तर काळ.

उत्तरात्तात् अव्य० उपरना अर्थ.

उत्तराधर त्रि० उंचुं नीचुं-नानुं मोटुं-हलकुं-भारे.

उत्तराधिकार पु० वारसामां मिल्कत वगेरे लेवामां अनुक्रमे हरकोइनो हक.

उत्तराधिकारिन् त्रि० पाछळनो वारस.

उत्तरापथ पु० उत्तर दिशामां रहेलो मार्ग, उत्तर दिशामां आवेल कोइ देश.

उत्तरापरा स्त्री० वायव्य खूणो.

उत्तराभास पु० प्रत्युत्तर जेवो जणातो प्रत्युत्तर-खराब प्रत्युत्तर.

उत्तराम् अव्य० अतिशय उत्कर्ष.

उत्तरायण न० सूर्य वगेरे ग्रहोनुं उत्तर दिशामां गमन.

उत्तरार्क पु० काशीमां उत्तर दिशामां आवेल सूर्यकुंड पासेनी सूर्यनी एक मूर्ति.

उत्तरार्द्ध पु० શરીરનો આગળનો અર્ધો ભાગ, હરકોઇનો બાકીનો અર્ધો ભાગ.
उत्तराशा स्त्री० ઉત્તર દિશા.
उत्तराशाढा स्त्री० ઉત્તરાશાઢા નક્ષત્ર.
उत्तराश्मक त्रि० ઉત્તર દિશામાં પ્રસિદ્ધ એક જાતના પત્થરની સમીપનો પ્રદેશ વગેરે.
उत्तराश्मन पु० ઉત્તર દિશામાં પ્રસિદ્ધ એક જાતનો પત્થર.
उत्तराषाढा स्त्री० તે નામનું એક વીસમું નક્ષત્ર.
उत्तरासङ्ग पु० ઉત્તરીય વસ્ત્ર, ઉત્તર દિશામાં આસક્તિ.
उत्तरासद् पु० ઉત્તર દિશામાં ભાગ લેવા યોગ્ય યજ્ઞસંબંધી એક જાતનો દેવ.
उत्तराह पु० પછીનો દિવસ.
उत्तराहि अव्य० उत्तरात् જુવો.
उत्तरिक त्रि० ઉતરવા યોગ્ય નદ વગેરે.
उत्तरिका स्त्री० તે નામની એક નદી.
उत्तरीय न० શરીરના ઉપરના ભાગમાં પહેરવા યોગ્ય વસ્ત્ર.
उत्तरेण अव्य० સમીપની ઉત્તર દિશા, સમીપનો ઉત્તર દેશ, સમીપનો ઉત્તર કાળ.
उत्तरेद्युस् अव्य० પછીના દિવસે.
उत्तरोत्तर त्रि० પછી પછીનું.
उत्तरोष्ठ पु० ઉપરનો હોઠ.
उत्तरौष्ठ पु० ઉપરનો હોઠ.
उत्तर्जन न० ઉંચેથી તર્જના–તિરસ્કાર.
उत्तलित त्रि० ઉંચે ફેંકેલ, ઉંચું કરેલ, ઉપાડેલ.
उत्तान त्रि० ચત્તું રહેલ, ઉપર મુખ કરીને રહેલ.
उत्तानक पु० उच्चटा શબ્દ જુઓ.
उत्तानपत्रक पु० રાતો એરંડો.
उत्तानपाद पु० ધ્રુવનો પિતા–તે નામનો એક રાજા.
उत्तानपाद त्रि० ઉંચા ચત્તા પગવાળું.
उत्तानपादक पु० उत्तानपाद पु० જુઓ.
उत्तानपादज पु० ઉત્તાનપાદ રાજાનો પુત્ર–ધ્રુવ.
उत्तानशय त्रि० ચત્તું સુનાર–નાનું બાળક વગેરે.
उत्तानशीवन् त्रि० ઘણુંજ નાનું બાળક, ચત્તું રહેલ.
उत्ताप पु० ઉષ્ણતા, ગરમી, સંતાપ.
उत्तार पु० ઓકવું, ઓળંગવું, પાર લઈ જવું.
उत्तार त्रि० અતિ ઉંચો શબ્દ વગેરે.
उत्तारक त्रि० ઉતારનાર–પાર પહોંચાડનાર
उत्तारण न० ઉતારવું–પાર પહોંચાડવું.
उत्तारण पु० વિષ્ણુ.
उत्तारण त्रि० उत्तारक શબ્દ જુઓ.
उत्तारिन् त्रि० ચપલ.
उत्तार्य त्रि० ઓકવા યોગ્ય, ઓળંગવા યોગ્ય, પાર લઇ જવા યોગ્ય.
उत्तार्य्य अव्य० ઓકીને, ઓળંગીને, પાર લઈ જઇને.
उत्ताल त्रि० પ્રતિષ્ઠિત, લોકોમાં પ્રતિષ્ઠા પામેલ.
उत्तिष्ठत् त्रि० ઉઠતું.
उत्तिष्ठद्धोम पु० જેમાં બેઠા બેઠા હોમ કરવાનો ન હોય તેવો કોઇ યજ્ઞ.
उत्तिष्ठमान त्रि० વૃદ્ધિ પામતું, ઉઠતું, ઉભા થતું.
उत्तीर्ण त्रि० મુક્ત, છૂટું થયેલ, પાર પહોંચેલ, નદી વગેરે તરી ગયેલ, ઉતરેલ.
उत्तुङ्ग त्रि० અતિ ઉન્નત–અત્યંત ઉંચું.
उत्तुङ्गता स्त्री० ઉંચાઈ.
उत्तुङ्गत्व न० ઉંચાઇ,
उत्तुष त्रि० ઉખડી ગયેલા ફોતરાવાળું–શેકેલ શાળ વગેરે.
उत्तेजन न० નીચેનો શબ્દ જુઓ.

उत्तेजना स्त्री० પ્રેરણા, વ્યગ્રતા કરવી, ઉદ્દીપન કરવું, તેજ કરવું, તીક્ષ્ણ કરવું.

उत्तेजित त्रि० પ્રેરેલ, ઉદ્દીપ્ત કરેલ-તેજ કરેલ, તીક્ષ્ણ કરેલ.

उत्तेजित न० પ્રેરણા, ઉદ્દીપન-તેજ કરવું, તીક્ષ્ણ કરવું, તે નામની ઘોડાની એક ગતિ.

उत्तेरित न० તે નામની ઘોડાની એક ગતિ.

उत्तेरित पु० ઘોડો.

उत्तोरण त्रि० જેના દરવાજા ઉંચા હોય તેવું કોઇ નગર વગેરે, ઉંચાં તોરણવાળું.

उत्तोरण पु० न० ઉંચું તોરણ.

उत्तोलन न० ઉંચે લઇ જઇને તોળવું, જોખવું.

उत्तोलित त्रि० ઉંચે કરેલ, ઉંચે ફેંકેલ, ઉપાડેલ, ઉંચું કરીને તોળેલ, જોખેલ.

उत्त्यक्त त्रि० ઉંચે ફેંકેલ, ઉંચું કરેલ, ત્યાગ કરેલ-તજેલ.

उत्त्रास पु० અતિશય ભય, ઘણોજ ત્રાસ.

उत्थ त्रि० ઉંચું ગયેલ, ઉઠેલ, ઉત્પન્ન થયેલ.

उत्थान न० ઉંચે જવું, ઉઠવું, ઉદ્યમ કરવો, ઉત્પન્ન થવું, ઉત્સાહ, પુરૂષાર્થ, હર્ષ, આનંદ, રણ, યુદ્ધ, રાજ્યચિંતારૂપ તંત્ર, આંગણું, ચૈત્ય-દેવાલય, ઉદય, હલકું, જાગવું.

उत्थानैकादशी स्त्री० દેવ ઉઠી અગીઆરશ, કાર્તિક શુદિ અગીઆરશ.

उत्थापन न० ઉંચું કરવું, ઉઠાડવું, ચલાવવું, જગાડવું, ઓકવું.

उत्थाप्य त्रि० ઉંચું કરવા યોગ્ય, ઉઠાડવા યોગ્ય, ચલાવવા યોગ્ય, જગાડવા યોગ્ય, ઓકવા યોગ્ય.

उत्थाप्य अव्य० ઉંચું કરીને, ઉઠાડીને, ચલાવીને, જગાડીને, ઓકીને.

उत्थित त्रि० ઉંચું થયેલ, ઉઠેલ, વૃદ્ધિ પામેલ, તૈયાર થયેલ, ચાલેલ, જાગેલ, ઉત્પન્ન થયેલ, ઉદ્યોગી થયેલ.

उत्थिताङ्गुलि पु० પહોળી કરેલ આંગળીવાળી હથેળી.

उत्थिति स्त्री० ઉઠવું, ઉભા થવું વૃદ્ધિ પામવું.

उत्पचनिपचा स्त्री० જેમાં 'તું રાંધ-સારી રીતે રાંધ' એમ કહેવામાં આવે તે ક્રિયા.

उत्पचिष्णु त्रि० રાંધવાના સ્વભાવવાળું, ઉપર રહીને પાકવાના સ્વભાવવાળું ધાસ-ધાન્ય વગેરે.

उत्पट पु० વૃક્ષ વગેરેની છાલ ફાડીને નીકળેલો રસ-ગુંદ વગેરે.

उत्पत पु० પક્ષી.

उत्पत त्रि० ઉડવાના સ્વભાવવાળું-ઉડનાર.

उत्पतन न० ઉંચે જવું,ઉંચે ફેંકવું,કૂદવું.

उत्पतनिपता स्त्री० 'તું ઉંચે જા નીચે જા' એમ જેમાં કહેવામાં આવે તે ક્રિયા.

उत्पताक त्रि० ઉંચી કરેલી પતાકાવાળું નગર વગેરે.

उत्पतित त्रि० ઉંચે ગયેલ, ઉંચે ફેંકેલ, કૂદેલ.

उत्पतितृ त्रि० ઉંચે જનાર, ઉડનાર.

उत्पतिष्णु त्रि० ઉંચે જવાના-કૂદવાના સ્વભાવવાળું.

उत्पत्ति स्त्री० ઉંચે જવું, મીમાંસાપ્રસિદ્ધ વિધિવાક્ય, ઉત્પન્ન થવું તે.

उत्पत्तिक्रम पु० જગતનો ઉત્પત્તિક્રમ.

उत्पत्तिमत् त्रि० ઉત્પત્તિવાળું.

उत्पत्तिवाक्य न० મીમાંસાપ્રસિદ્ધ કર્મના સ્વરૂપને જણાવનાર વિધિવાક્ય.

उत्पत्तिविधि पु० ઉપરના અર્થ.

उत्पत्तिव्युत्क्रम पु० ઉત્પત્તિના ક્રમથી વિપરીત ક્રમ.

उत्पत्य अव्य० ઉંચે જઇને, કૂદીને.

उत्पत्य त्रि० જન્મથીજ ગાંડું.

उत्पथ पु० માર્ગને ઓળંગનાર, મર્યાદા તોડનાર, ન્યાય માર્ગનો ત્યાગ કરનાર.

उत्पन्न त्रि० ઉત્પન્ન થયેલ.

उत्पल न० કાળું કમળ, ચંદ્રવિકાશી કમળ વગેરે.

उत्पल त्रि० માંસરહિત.

उत्पलगन्धिक न० કાળા કમળ જેવી ગંધવાળું ગોશીર્ષ ચંદન-ગોરોચના.

उत्पलपत्र न० કપાળે કાઢવામાં આવતી પીયળ, સ્ત્રીઓના સ્તનવગેરે ઉપર નખક્ષત, કમળની પાંખડી.

उत्पलपत्रक न० કમળની પાંખડીના આકારનું વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ વાઢ-કાપનું એક હથીઆર.

उत्पलभेद्यक पु० વૈદ્યકના સુશ્રુત ગ્રંથમાં કહેલ કર્ણબંધનની એક આકૃતિ.

उत्पलशारिवा स्त्री० તે નામનો એક વેલો.

उत्पलसारिवा स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

उत्पलषट्क न० તે નામનું એક ઔષધ.

उत्पलावती स्त्री० તે નામની એક અપ્સરા.

उत्पलिनी स्त्री० કાળાં કમળનો વેલો, કાળાં કમળનો સમૂહ.

उत्पली स्त्री० तुम्रचर्पटी જુઓ.

उत्पवन न० યજ્ઞનાં પાત્રોનો એક જાતનો સંસ્કાર, ઘી હોમવું, ધાન્ય વગેરેને હવામાં ઉરાડી ફોતરાં કાઢવાં.

उत्पश्य त्रि० ઉંચે જોનાર, ઉંચા મુખવાળું, ઉંચી દૃષ્ટિવાળું.

उत्पाट पु० મૂળમાંથી ઉખેડી નાંખવું, મૂળમાંથી નાશ કરવો.

उत्पाटन न० મૂળમાંથી ઉખેડી નાખવું, એક પ્રકારની વ્રણવેદના.

उत्पाटक पु० મૂળમાંથી ઉખેડી નાખનાર, તે નામનો એક રોગ.

उत्पाटिका स्त्री० મૂળમાંથી ઉખેડી નાખનારી સ્ત્રી, ઝાડની નીરસ છાલ.

उत्पाटित त्रि० મૂળમાંથી ઉખેડી નાખેલ.

उत्पात पु० ઉંચે જવું, કૂદવું, અકસ્માત પૃથ્વીકંપ વગેરે દૈવી ઉત્પાત, તે નામનો એક રોગ.

उत्पातक त्रि० ઉત્પાતજનક, ઉત્પાત ઉત્પન્ન કરનાર, ઉંચે જવાના-કૂદવાના સ્વભાવવાળું.

उत्पाद पु० ઉત્પત્તિ.

उत्पाद त्रि० ઉંચા કરેલા પગવાળું.

उत्पादक पु० પિતા, આઠ પગવાળું શરભ નામનું એક પશુ.

उत्पादक त्रि० ઉત્પન્ન કરનાર.

उत्पादन न० ઉત્પન્ન કરવું તે.

उत्पादशय पु० બાળક, ટીટોડો પક્ષી.

उत्पादशयन पु० ટીટોડો પક્ષી.

उत्पादिका स्त्री० ઉત્પન્ન કરનાર સ્ત્રી, એક જાતનો વેલો.

उत्पादित त्रि० ઉત્પન્ન કરેલ.

उत्पादिन् त्रि० ઉત્પત્તિવાળું, ઉત્પન્ન કરનાર.

उत्पाद्य त्रि० ઉત્પન્ન કરવા યોગ્ય.

उत्पाद्य अव्य० ઉત્પન્ન કરીને.

उत्पाली स्त्री० આરોગ્ય.

उत्पाव पु० उत्पवन શબ્દ જુઓ.

उत्पिञ्जर त्रि० અત્યંત આકુળ-વ્યાકુળ, ખળભળાટવાળું.

उत्पिब त्रि० ઉંચું કરીને પીનાર, ઉપાડીને પીનાર.

उत्पिष्ट त्रि० ઉપરથી પીસેલ, મથી નાખેલ, દળી નાખેલ.

उत्पीड त्रि० સંઘર્ષણથી પીડા કરનાર, બાધા ઉપજાવનાર.

उत्पीड त्रि० મથી નાંખનાર, મથન, પીડન.

उत्पीडन न० ઉપરના અર્થ.

उत्पीडयत् त्रि० પીડા કરતું, દુઃખ દેતું.

उत्पीडा स्त्री० અત્યંત પીડા-દુઃખ.

उत्पुच्छ् नामधातु પૂછડું ઉંચું કરવું-ઉછાળવું.

उत्पुच्छ त्रि० પૂછડું ઉંચું કરનાર-ઉછાળનાર.

उत्पुट त्रि० પ્રફુલ્લ, સંકોચાયેલ નહિ તે.

उत्पुटक पु० તે નામનો એક રોગ.

उत्पुत त्रि० ઉત્પવન નામના સંસ્કારથી સંસ્કારયુક્ત કરેલ યજ્ઞપાત્ર વગેરે.

उत्पेय त्रि० ઉપાડીને પીવા યોગ્ય.

उत्प्रभ त्रि० બહાર નીકળેલી કાંતિવાળું.

उत्प्रभ पु० અગ્નિ.

उत्प्राशन न० ઉપાડીને ખાવું, ઉપર લઇ જઇને ખાવું.

उत्प्रास पु० ઉપહાસ-મશ્કરી.

उत्प्रेक्षण न० ઉદ્ભાવન, ચિહ્ન વગેરે ઉપરથી કોઇ પદાર્થને તપાસવો તે, ઉંચે જોવું.

उत्प्रेक्षा स्त्री० ઉદ્ભાવન, તે નામનો એક અર્થાલંકાર.

उत्प्रेक्षिन् त्रि० ઉંચે જોનાર.

उत्प्लवन न० ઉંચે કૂદવું, ઉપર તરવું, નહિ ડૂબવું.

उत्प्लवा स्त्री० નૌકા-નાની હોડી.

उत्फाल पु० છલંગ, કૂદકો, ઉપર ફેલાવું.

उत्फुल्ल त्रि० વિકસેલ, પ્રફુલ્લ થયેલ, ફાલેલ, ફુલેલ, ચત્તું.

उत्फुल्ल न० સ્ત્રીઓની ગુપ્ત ઇન્દ્રિય-યોનિ.

उत्स पु० પર્વત વગેરેમાંથી ઝરતા પાણીને પડવાનું સ્થાન, પાણીનો પ્રવાહ.

उत्सक्थ त्रि० ઉંચી સાથળોવાળું.

उत्सङ्ग पु० મધ્યભાગ, ખોળો, ઉપરનો ભાગ, સંન્યાસી, ઉપરથી સંસર્ગ.

उत्सङ्गादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણમાં કહેલ એક શબ્દસમૂહ.

उत्सङ्गिन् त्रि० ઉંચે-ઉપર સંસર્ગવાળું.

उत्सङ्गित त्रि० સંસર્ગયુક્ત કરેલ.

उत्सञ्जन न० ઉપરથી યોજવું, ઉંચે ફેંકવું.

उत्सत्ति स्त्री० ઉચ્છેદ, ઉખેડી નાંખવું, નાશ.

उत्सधि पु० જળના પ્રવાહવાળો કૂવો વગેરે.

उत्सन्न त्रि० ઉચ્છેદ પામેલ, મૂળમાંથી ઉખડી ગયેલ, નાશ પામેલ.

उत्सर्ग पु० સામાન્ય વિધાન, સામાન્ય શાસ્ત્ર, અપાનવાયુનો વ્યાપાર, ત્યાગ, દાન, વાર્ષિક વેદપાઠની સમાપ્તિ.

उत्सर्गिन् त्रि० ઉત્સર્ગવાળું, ત્યાગવાળું, દાનવાળું-દાની.

उत्सर्जन न० દાન, ત્યાગ, છ મહીને કરવાની વૈદિક લોકની એક ક્રિયા.

उत्सर्पण न० છોડીને આગળ જવું, ઓળંગવું, ખસવું.

उत्सर्पिन् त्रि० ઉડવાના સ્વભાવવાળું, ઓળંગનાર, ખસનાર.

उत्सर्पिणी स्त्री० અતિશય, એક જાતની કાળગતિ, ઉંચે જવાના સ્વભાવવાળી.

उत्सर्य्या स्त्री० ઋતુમતી હોઇ ગર્ભધારણને યોગ્ય અવસ્થા પામેલી ગાય.

उत्सव पु० આનંદજનક વ્યાપાર, વિવાહ વગેરે ઉત્સવ.

उत्सवसंकेत पु० મૈથુનાદિ માટે સ્નેહપૂર્વક અન્યોન્યનો કોઇ એકાંત સ્થળે મળવાનો સ્ત્રીપુરુષનો સંકેત.

उत्सवसंकेत पु० बहु० પશ્ચિમમાં આવેલ તે નામની એક મનુષ્યજાતિ.

उत्सादन न० ખસેડી નાંખવું, ઉછાળી નાખવું, નાશ કરવો.

उत्सादनीय त्रि० ખસેડવા યોગ્ય, ઉખેડી નાખવા યોગ્ય, નાશ પમાડવા યોગ્ય.

उत्सादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.

उत्सादित त्रि० ખસેડેલ, ઉખેડી નાખેલ, નાશ પમાડેલ.

उत्सारक पु० દ્વારપાલ.

उत्सारक त्रि० ખસેડનાર, દૂર કરનાર.

उत्सारण न० ખસેડવું, દૂર કરવું, સ્થાનાન્તર કરવું.

उत्सारित त्रि० દૂર કરેલ, ખસેડેલ, ચલાવેલ.

उत्साह पु० ઉત્સાહ, ઉદ્યમ, અધ્યવસાય, નિશ્ચય, કર્તવ્ય કામમાં અતિસ્થિર પ્રયત્ન, રાજાઓનો એક ગુણ, સાહિત્યપ્રસિદ્ધ સ્થાયી ભાવ.

उत्साहक त्रि० ઉત્સાહવાળું.

उत्साहन न० ઉત્સાહ ઉત્પન્ન કરવો.

उत्साहवत् त्रि० ઉત્સાહવાળું.

उत्साहवर्द्धन न० ઉત્સાહનો વધારો.

उत्साहवर्द्धन पु० વીર રસ.

उत्साहशक्ति स्त्री० રાજાઓના પરાક્રમનું કારણ એક જાતનું બળ, ઉત્સાહશક્તિ.

उत्साहिन् त्रि० ઉત્સાહવાળું.

उत्सिक्त त्रि० વધારે, અતિશય, વૃદ્ધિયુક્ત, ઉદ્ધત, ગર્વિષ્ઠ.

उत्सिच्यमान त्रि० વૃદ્ધિ પામતું, વધતું.

उत्सुक त्रि० ઉત્કંઠાવાળું, ઇચ્છિત વસ્તુ મેળવવાને માટે કાળક્ષેપને નહિ સહન કરનાર.

उत्सुकता स्त्री० ઉત્સુકપણું

उत्सुकत्व न० ઉપરનો અર્થ.

उत्सूत्र त्रि० વિધિસૂત્રને ઓળંગી ગયેલ, સૂત્રવિરૂદ્ધ, શાસ્ત્રાજ્ઞાવિરૂદ્ધ.

उत्सूर पु० સાયંકાળ.

उत्सृज्य अव्य० છોડીને, ત્યાગ કરીને

उत्सृज्य त्रि० ત્યાગ કરવા યોગ્ય.

उत्सृष्ट त्रि० છોડેલ. ત્યાગ કરેલ, આપેલ.

उत्सृष्ट पु० બ્રહ્મા.

उत्सेक पु० ગર્વ, અભિમાન, વધારો, બહાર કાઢીને છાંટવું.

उत्सेकिन् त्रि० અત્યંત ઘણું, ગર્વિષ્ઠ, ચઢતીવાળું.

उत्सेचन न० આધારને ઓળંગીને કૂદવું.

उत्सेध पु० શરીર, ઉન્નતિ, ચઢતી.

उत्सेध त्रि० ઉંચું.

उत्स्वन पु० ઉંચો શબ્દ.

उत्स्वन त्रि० ઉંચા શબ્દવાળું.

उत्स्वप्न त्रि० સ્વપ્નમાં જોયેલા પદાર્થનો સ્પષ્ટ વાણીથી વ્યવહાર કરનાર.

उद् अव्य० પ્રકાશમાં, વિભાગમાં, લાભમાં, ઉંચે એવા અર્થમાં,ઉત્કર્ષમાં, પ્રબળતામાં, આશ્ચર્યમાં, શક્તિમાં, મુખ્યપણામાં, બંધનમાં, અભાવમાં, મોક્ષમાં અને પરબ્રહ્મ એવા અર્થમાં વપરાય છે.

उद न० પાણી.

उदक न० પાણી, પાણીથી બની શકે તેવું તર્પણ.

उदककृच्छ्र पु० તે નામનું એક વ્રત.

उदकक्रिया स्त्री० જળથી શાસ્ત્રોક્ત ક્રિયા કરવી-તર્પણ કરવું.

उदकचर त्रि० જલચર પ્રાણી.

उदकचारिन् त्रि० જલચર.

उदकपरीक्षा स्त्री० વિવાદ વગેરેમાં સોગંદ ખાવા તે.

उदकम् अव्य० ભીનું, ભીંજવવું, પલાળવું.

उदकंकृत्य अव्य० ભીંજવીને, પલાળીને.

उदकंकृत्वा अव्य० ઉપરનો અર્થ.

उदकमेह पु० એક જાતનો પ્રમેહનો રોગ

उदकल त्रि० પાણીવાળું.

उदकिल त्रि० પાણીવાળું.

उदकवत् त्रि० ઉપરનો અર્થ.

उदकशुद्ध त्रि० ન્હાએલ, પાણીના સ્પર્શથ શુદ્ધ થયેલ.

उदकषट्पल न० આયુર્વેદ પ્રસિદ્ધ તે નામ૦ એક ઘી.

उदकान्त पु० પાણી સુધી.

उदकीय् નામધાતુ પોતાને માટે પાણી ઇચ્છવું.

उदकीर्ण पु० મોટું કરંજ વૃક્ષ.

उदकीर्य पु० ઉપરનો અર્થ.
उदकुंभ पु० પાણીનો ઘડો.
उदकेचर त्रि० માછલાં વગેરે જલચર.
उदकोदर न० જલોદર રોગ.
उदक्त त्रि० કુવા વગેરેમાંથી બહાર કાઢેલ જળ વગેરે.
उदक्प्रवण त्रि० અનુક્રમે દક્ષિણ તરફથી ઉત્તર તરફ નીચું, ઉત્તર માર્ગની ગતિમાં કારણરૂપ.
उदक्य त्रि० પાણીને યોગ્ય ડાંગેર વગેરે, અપવિત્ર.
उदक्या स्त्री० ઋતુમતી– રજસ્વાલા સ્ત્રી.
उदगद्रि पु० હિમાલય પર્વત.
उदगयन न० ઉત્તરાયણ–માઘમાસથી ૭ મહિના.
उदग्दश न० ઉત્તર તરફ છેડાવાળું વસ્ત્ર.
उदग्भूम त्रि० ઉત્કૃષ્ટ ભૂમિવાળો દેશ વગેરે.
उदग्र त्रि० ઉંચું, ઉન્નત, વૃદ્ધિ પામેલ, ઉદ્ધત.
उदग्रदत् त्रि० ઉંચા દાંતવાળું.
उदग्राभ पु० મેઘ.
उदग्राभ त्रि० મહાતેજસ્વી.
उदङ् अव्य० ઉત્તર દિશા–દેશ–કાળ.
उदङ्क पु० ચામડાનું ઘી વગેરેનું પાત્ર, સાંડસી, ચીપીયો, તે નામનો એક ઋષિ.
उदङ्मुख त्रि० ઉત્તર તરફ મુખવાળું.
उदचमस पु० ચમસ નામના યજ્ઞપાત્ર જેવું પાણી રાખવાનું એક પાત્ર.
उदच् त्रि० ઉપર ગયેલ, ઉત્તર તરફનો પ્રદેશ વગેરે, પછી, ઉત્તર કાળ.
उदच अव्य० ઉત્તર દિશા, ઉત્તર દેશ, ઉત્તર કાળ.
उदज पु० પશુપ્રેરણા, પશુને હાંકવું.
उदजिन त्रि० ચામડા વગરનું, ચામડાનો ત્યાગ કરનાર.
उदञ्च पु० તે નામનો એક ઋષિ.
उदञ्च् त्रि० उदच् શબ્દ જુઓ.
उदञ्चन न० ઢાંકણું, ઉંચે ફેંકવું, ઉંચે જવું.
उदञ्चन त्रि० ઉંચે ફેંકનાર, ઉંચે જનાર.
उदञ्चित त्रि० પૂજેલ, ઉંચે ગયેલ, ઉંચે ફેંકેલ.
उदञ्चु त्रि० ઉંચે જવાના સ્વભાવવાળું.
उदण्ड त्रि० પ્રચંડ, ઉગ્ર.
उदण्डपाल पु० માછલું, સાપ.
उदधा स्त्री० એક જાતની કીડી.
उदधान पु० મેઘ, ઘડો.
उदधि पु० સમુદ્ર, મેઘ, ઘડો.
उदधिक्रम त्रि० ખલાસી વગેરે.
उदधिक्रा त्रि० સમુદ્રને ઓળંગી જનાર–વટી જનાર.
उदधितनय पु० ચંદ્ર.
उदधितनया स्त्री० લક્ષ્મી દેવી.
उदधिमल पु० સમુદ્રનું ફીણ–સમદર ફીણ.
उदधिमेखला स्त्री० પૃથ્વી, પૃથ્વીનો ગોળો.
उदधिसुत पु० ચન્દ્ર.
उदधिसुता स्त्री० લક્ષ્મી દેવી.
उदन् न० પાણી.
उदन्त त्रि० રસોઇમાંથી પરવારેલ.
उदन्त पु० વાર્તા, વૃત્તાંત, કુશલતા વગેરેનું કથન.
उदन्तक पु० ઉપરનો અર્થ.
उदन्तिका स्त्री० તૃપ્તિ.
उदन्य् नामधातु અતિ તૃષ્ણાપૂર્વક જળની ઇચ્છા કરવી.
उदन्य त्रि० પાણીસંબંધી.
उदन्या स्त्री० અતિશય તૃષા–તરસ, પાણી પીવાની ઇચ્છા.
उदन्यु त्रि० પાણી પીવાની ઇચ્છાવાળું.
उदन्वत् पु० સમુદ્ર.
उदन्वत् त्रि० પાણીવાળું.
उदप् सौत्रधातु આઘાત-અથડાવું, ઠોકવું.
उदपात्र न० પાણીથી ભરેલું પાત્ર.

उदपान न० ઢોર વગેરેને પાણી પીવાનો હવાડો.

उदपेश पु० પાણી નાખી જે વટાય પીસાય તે.

उदमान पु० એક જાતનું માપ.

उदय पु० નફો, ફાયદો, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ રાશિના ઉદયરૂપ લગ્ન, પૂર્વદિશામાં આવેલો ઉદયાચલ પર્વત, પ્રથમ દર્શનયોગ્ય થવું, વૃદ્ધિ, ચઢતી, ઉત્પત્તિ, ઉગવું, સૂર્યાદિનો ઉદય.

उदयगामिनी स्त्री० સૂર્યોદયને અનુસરનારી તિથિ.

उदयगिरि पु० સૂર્યને ઉદય પામવાને સ્થાને પર્વત જેવો પૃથ્વીનો ઢોળો, ઉદયાચલ, પૂર્વાચલ.

उदयन न० ઉદય પામવો તે.

उदयन पु० અગસ્ત્ય મુનિ, અવંતીનો એક રાજા વત્સરાજ,કુસુમાંજલિ ગ્રંથનો કરનાર.

उदयनीय पु० અતિરાત્ર નામનો યાગ-યજ્ઞ.

उदयनीया स्त्री० સમાપ્તિ નિમિત્તે કરવામાં આવતી એક ઇષ્ટિ-યાગ.

उदयवेला स्त्री० સૂર્યોદય કાળ, અરૂણોદય કાળ, ઉન્નતિ-ચઢતીનો સમય.

उदयान्तर न० ગ્રહોના ઉદયજ્ઞાન માટેનો એક સંસ્કાર.

उदयास्तसूत्र न० જ્યોતિષશાસ્ત્રીઓએ અમુક સ્થળે બાંધેલું એક સૂત્ર-તાંતણો.

उदयिन् त्रि० ઉદયવાળું, ચઢતીવાળું.

उदर न० पु० ઉદર, પેટ, મધ્યભાગ.

उदर त्रि० અલ્પ, થોડું.

उदरग्रन्थि पु० ગુલ્મરોગ-બરોળનો રોગ.

उदरत्राण न० કમરબંધ, કમરપટ્ટો.

उदरथि पु० સમુદ્ર.

उदरपिशाच पु० સર્વનું અન્ન ખાનાર, સર્વભક્ષક.

उदरपूरम् अव्य० પૂરતું પેટ ભરીને.

उदरम्भरि त्रि० પેટભરૂ, એકલપેટું.

उदररोग पु० પેટનો કોઇ રોગ.

उदरवत् त्रि० મોટા પેટવાળું, ફાંદાવાળું.

उदरव्याधि पु० પેટનો રોગ.

उदरशय त्रि० પેટમાં રહેનાર, ગર્ભાશયમાં રહેનાર.

उदरशाण्डिल्य पु० તે નામનો એક ઋષિ.

उदराध्मान न० પેટનો એક રોગ-આફરો.

उदरामय पु० પેટનો રોગ-સંગ્રહણી રોગ.

उदरावर्त पु० નાભિ, ડુંટી.

उदरिणी स्त्री० ગર્ભિણી સ્ત્રી.

उदरिन् त्रि० મોટા પેટવાળું.

उदरिल त्रि० મોટા પેટવાળું, ફાંદાળું.

उदर्क पु० ઉત્તરકાળ, પરિણામ, ભાવી ફળવાળું શુભાશુભ કર્મ.

उदर्चिस् पु० ઉંચી જ્વાળાવાળો અગ્નિ, કામદેવ, શિવ.

उदर्चिस् पु० न० ઉંચી જ્વાળા.

उदर्चिस् त्रि० ઉંચી જ્વાળાવાળું.

उदर्द पु० એક જાતનો રોગ.

उदर्य त्रि० પેટમાં થનાર.

उदलावणिक त्रि० શાક વગેરે.

उदवसित न० ઘર.

उदवाप पु० માત્ર જળથી શ્રાદ્ધ કરનાર, તર્પણ કરનાર.

उदवास पु० વ્રતને માટે જળમાં વાસ.

उदवाह पु० મેઘ.

उदवाह त्रि० પાણી લઇ જનાર.

उदवाहक पु० મેઘ.

उदवाहक त्रि० પાણી લઇ જનાર.

उदशराव પાણીથી ભરેલું સરાવડું-કોડીયું.

उदशुद्धि स्त्री० પાણીવડે શુદ્ધિ.

उदश्रु त्रि० આંખમાં આવેલા આંસુવાળું.

उदश्वित् न० છાશ.

उदसन न० ખસેડવું, ઉંચે ફેંકવું, દૂર કરવું, રદ કરવું.

उदस्थान न० પાણીનું સ્થાન, પાણીથી ભીંજવેલું સ્થાન.

उदहरण पु० ઘડો.

उदहार त्रि० પાણી લઇ જનાર.

उदहार पु० પાણી લઈ જવું.

उदाज पु० પશુઓને હાંકનાર, પશુને હાંકવું.

उदात्त पु० ઉચ્ચ સ્વરે ઉચ્ચારેલ સ્વર, ઉદાત્ત સ્વરવાળું, સાહિત્યપ્રસિદ્ધ નાયક, દાન, એક વાદિત્ર, એક અલંકાર.

उदात्त त्रि० મોટું, સમર્થ, દાતા.

उदात्तराघव न० તે નામનું એક નાટક.

उदान पु० ઊર્ધ્વગતિવાળો વાયુ–ઓડકાર કરાવે છે તે વાયુ.

उदापु पु० જરાસંધનો પૌત્ર એક ક્ષત્રિય.

उदार त्रि० દાતા, મોટું, સરળ, ચતુર, ગંભીર, કુશળ, અસાધારણ.

उदारचेतस् त्रि० ઉદાર મનવાળું, મોટા મનવાળું.

उदारता स्त्री० ઉદારપણું.

उदारत्व न० ઉદારપણું.

उदारथि त्रि० ઉંચે આવનાર.

उदारधी त्रि० ઉદાર બુદ્ધિવાળું, ઉત્કૃષ્ટ બુદ્ધિવાળું.

उदारधी पु० વિષ્ણુ.

उदारधी स्त्री० ઉદાર–ઉત્કૃષ્ટ એવી બુદ્ધિ.

उदावत्सर पु० उद्वत्सर શબ્દ જુઓ.

उदावर्त्त पु० એક જાતનો રોગ.

उदावर्त्ता स्त्री० એક જાતનો યોનિરોગ.

उदावसु पु० નિમિવંશનો એક રાજા.

उदास पु० ઉંચે ફેંકવું, ખસેડવું, દૂર કરવું, ઉપેક્ષા–દરકાર નહિ કરવી.

उदासीन त्रि० મધ્યસ્થ, તટસ્થ, એક રાજા, ઉપેક્ષા કરનાર.

उदास्थित पु० દ્વારપાળ, અનુચર, ગૂઢચાર, છૂપી પોલીસ, અધ્યક્ષ.

उदाहरण न० દૃષ્ટાંત, દાખલો, કહેવું, એક જાતનું વાક્ય.

उदाहार पु० ઉપરના અર્થ.

उदाहृत त्रि० દાખલા તરીકે મૂકેલ, દૃષ્ટાંત આપેલ, કહેલ.

उदित त्रि० સમૃદ્ધિ પામેલ, કહેલ, ઉડેલ, ઉદય પામેલ, ઉગેલ, સંપૂર્ણ ઉદય પામેલ, વૃદ્ધિ પામેલ.

उदित न० કહેવું, રાશિના ઉદયરૂપ લગ્ન, ઉદયને પામેલી રાશિ, તે નામનું એક સુગંધી દ્રવ્ય.

उदितोदित पु० શાસ્ત્રજ્ઞ.

उदिति स्त्री० ઉદય પામવો, ઉગવું.

उदीक्षण न० ઉંચે જોવું, કલ્પના કરવી, વીચાર કરવો.

उदीक्ष्य अव्य० ઉંચે જોઇને, કલ્પના કરીને, વિચાર કરીને.

उदीक्ष्य त्रि० ઉંચે જોવા યોગ્ય, વિચાર કરવા યોગ્ય.

उदीची स्त्री० ઉત્તર દિશા.

उदीचीन त्रि० ઉત્તર દિશામાં થનાર, ઉત્તર દિશા-દેશ–કાળમાં થનાર.

उदीच्य त्रि० ઉત્તર દિશા–દેશ–કાળમાં થનાર, કર્મની સમાપ્તિ વેળા કરવાનું કર્મ.

उदीच्य न० સુગંધી વાળો–ખસ.

उदीच्यवृत्ति स्त्री० તે નામનો એક વૈતાલીય છંદ.

उदीप त्रि० ગયેલા જળવાળો દેશ વગેરે.

उदीरण न० ઉચ્ચારણ, કથન, પ્રેરણા.

उदीरणा स्त्री० ઉપરના અર્થ.

उदीरित त्रि० ઉચ્ચારેલ, કહેલ, વધેલ, પ્રેરણા કરેલ.

उदीरित न० उदीरण શબ્દ જુઓ.

उदीर्ण त्रि० ઉદય પામેલ, મોટું, વૃદ્ધિ પામેલ, વધેલ.

उदीर्ण पु० વિષ્ણુ.

उदुत्य न० સૂર્યોપસ્થાન માટેનો મંત્ર.

उदुम्बर પુ० ઉંબરાનું ઝાડ,સાલ્વદેશનો એક ભાગ.
उदुम्बर ન० દેહલી–ડેલું, નપુંસક, એક જાતનો કોઢ, તાંબું.
उदुम्बरकृमि પુ० ઉંબરાનો કીડો.
उदुम्बरदला સ્ત્રી० દંતી વૃક્ષ–એક ઝાડ.
उदुम्बरपर्णी સ્ત્રી० ઉપરનો અર્થ.
उदुम्बरमशक પુ० મોટો મચ્છર.
उदुम्बरावती સ્ત્રી० તે નામની એક નદી.
उदुम्बल પુ० उदुम्बर પુ० શબ્દ જુઓ.
उदुम्बल ત્રિ० અત્યંત બળવાન, વિશાળ બળવાળું.
उदूखल ન० ખાંડણીઓ, ગુગળ.
उदूखल પુ० શરીરનો કોઇ સાંધો.
उदूढ ત્રિ० વહન કરેલ, ધારણ કરેલ, પરણેલ, સ્થૂલ–મોટું.
उदूढा સ્ત્રી० પરણેલી સ્ત્રી.
उदृच् સ્ત્રી० ઉત્કૃષ્ટ ઋચા, ઉદય.
उदेजय ત્રિ० ઉદ્વેગકારક,કંટાળો આપનાર.
उदौदन પુ० માત્ર જળમાં રાંધેલા ચોખા.
उद्गत ત્રિ० ઉદય પામેલ, ઉત્પન્ન થયેલ, ઉંચે ગયેલ, ઓકેલ.
उद्गतशृङ्ग પુ० જેને શીંગડાં નીકળવાની અવસ્થા પ્રાપ્ત થયેલી હોય તેવું પશુ.
उद्गति સ્ત્રી० ઉદય, ઉંચે જવું, ઉત્પન્ન થવું.
उद्गंधि ત્રિ० ઉત્કૃષ્ટ ગંધવાળું, ઉત્કટ ગંધવાળું.
उद्गम પુ० ઉદય, ઉંચે ગમન, ઉત્પત્તિ, ઉન્નતિ.
उद्गमन ન० ઉપરનો અર્થ.
उद्गता સ્ત્રી० તે નામનો એક છંદ.
उद्गमनीय ન० ધોયેલાં બે વસ્ત્ર.
उद्गमनीय ત્રિ० ઉંચે જવા યોગ્ય.
उद्गाढ ન० અત્યંત, અતિશય.
उद्गाढ ત્રિ० અતિશયવાળું.
उद्गातृ પુ० સામવેદનું ગાન કરનાર સોળ ઋત્વિજોમાંનો એક ઋત્વિજ.
उद्गार પુ० ઓકવું, બહાર કાઢવું, ઓડકાર.
उद्गारशोधन પુ० કાળી જીરી.
उद्गारिन् ત્રિ० ઓકનાર, બહાર કાઢનાર, ઓડકાર ખાનાર.
उद्गिरण ન० उद्गार શબ્દ જુઓ.
उद्गीत ન० ઉંચે ગાન.
उद्गीत ત્રિ० ઉંચેથી ગાયેલ.
उद्गीति સ્ત્રી० ઉંચે ગાવું, તે નામનું એક માત્રા વૃત્ત છંદ.
उद्गीथ પુ० સામગાનનો એક અવયવ–સામવેદનો એક ભાગ.
उद्गीर्ण ત્રિ० ઓકેલ, બહાર કાઢેલ.
उद्गूर्ण ત્રિ० ઉંચું કરેલ, ઉગામેલ.
उद्ग्रथित ત્રિ० ઉંચું કરી ગુંથેલ, ગુંથેલ.
उद्ग्रन्थ ત્રિ० છૂટું, બંધનથી મુક્ત થયેલ.
उद्ग्रन्थ પુ० મૂકવું, છોડવું.
उद्ग्रभण ન० ઉંચું કરીને પકડવું, લેવું, ઉંચું લઇ જઇને આપવું.
उद्ग्रहण ન० ઉપરના અર્થ.
उद्ग्राभ પુ० ઉંચું કરીને ગ્રહણ કરવું, લેવું, પકડવું, ઉંચે લઇ જઇને આપવું.
उद्ग्राह પુ० ઉપરનો અર્થ, એક જાતનો વાદ.
उद्ग्राहणिका સ્ત્રી० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
उद्ग्राहिणी સ્ત્રી० પાશ, પાસલો.
उद्ग्राहित ત્રિ० સ્થાપેલ, મૂકેલ, બહાર કાઢેલ, ગ્રહણ કરાવેલ, ખાત્રી કરાવેલ, વિશ્વાસ પમાડેલ.
उद्ग्राहिन् ત્રિ० ગ્રહણ કરનાર, ઉંચે લઇ જઇને આપનાર.
उद्घ પુ० હસ્તપુટ, અગ્નિ, શરીરમાંનો વાયુ, પ્રશંસા, પ્રશંસાપાત્ર.
उद्घट्टन ન० ઉદ્ઘર્ષણપૂર્વક ચલાવવું–હલાવવું.
उद्घट्टना સ્ત્રી० ઉપરના અર્થ.

उद्घन पु० લાકડા ઉપર લાકડું મૂકી કપાય છે તેમાં નીચેનું લાકડું.

उद्घर्षण पु० ઘસવું, ખંજોરવું, ખણવું.

उद्घर्षण न० ઉપરના અર્થ.

उद्घस न० માંસ.

उद्घाट्ट पु० પોલીસ ચોકીનું મકાન, ચોકીદાર.

उद्घाटक पु० न० કુવામાંથી પાણી ખેંચવાનું યંત્ર.

उद्घाटक त्रि० ઉઘાડનાર.

उद्घाटन न० ઉઘાડવું, ઉઘાડવાનું સાધન–કુંચી.

उद्घाटित त्रि० ઉઘાડેલ, ખુલ્લું કરેલ.

उद्घाटितज्ञ त्रि० વિદ્વાન, પંડિત, જ્ઞાની.

उद्घाटिनी स्त्री० કુંચી.

उद्घात पु० ઠોકર ખાવી, પ્રતિઘાત, આરંભ, ઉંચું, મુદ્દગર, ઉપોદ્ઘાત.

उद्घातिन् त्रि० જેમાં ઠોકર લાગે તેવી જમીન વગેરે.

उद्घुषित त्रि० શબ્દ કરેલ, બાંધેલ.

उद्घुषित न० પ્રકટ કરેલા અભિપ્રાયવાળું વાક્ય.

उद्घोष पु० ઉંચે શબ્દ કરવો, મોટો અવાજ કરવો.

उद्झ् तु० प० स० सेट् ત્યાગ કરવો, તજવું.

उद्दंश पु० જૂ, એક જાતનો કીડો, માંકડ.

उद्दण्ड त्रि० પ્રચંડ, ઉગ્ર દંડવાળું.

उद्दण्ड पु० ઉન્નત દંડ.

उद्दण्डपाल पु० એક જાતનો મોટો સાપ, એક જાતનું માછલું.

उद्दन्तुर त्रि० ઉન્નત, ઉંચા દાંતવાળું, મોટા દાંતવાળું.

उद्दात न० બંધન, બાંધવું, લગ્ન, વડવાનલ, ઉદ્યમ.

उद्दान न० બંધન.

उद्दान पु० ઉદ્યમ, ચૂલો, વાડવાગ્નિ, મધ્ય, લાંબું.

उद्दान्त त्रि० અત્યંત દમેલ, વશ રાખેલ.

उद्दाम त्रि० બંધનરહિત, સ્વતંત્ર, અતિ ઉગ્ર, ગંભીર.

उद्दाम पु० વરુણ દેવ, એક દંડક છંદ.

उद्दाल पु० એક જાતનું ઝાડ, જંગલી કોદ્રી.

उद्दालक पु० જંગલી કોદરી, તે નામનો એક ઋષિ.

उद्दालकपुष्पभञ्जिका स्त्री० એક રમત.

उद्दालकव्रत न० તે નામનું એક વ્રત.

उद्दालकायन पु० ઉદ્દાલકનો ગોત્રાપત્ય એક ઋષિ–શ્વેતકેતુ.

उद्दालवत् पु० ઉદ્દાલક ઋષિ.

उद्दास पु० અત્યંત પીડવું, દુઃખ દેવું.

उद्दासवत् त्रि० અત્યંત પીડાવાળું.

उद्दासिन् त्रि० અત્યંત પીડાવાળું.

उद्दित त्रि० બંધાયેલ, બાંધેલ.

उद्दिष्ट त्रि० ઉપદેશેલ, ઈચ્છેલ, બતાવેલ.

उद्दिष्ट न० છંદઃશાસ્ત્રમાં અમુક છંદનો પ્રસ્તાર જાણવા માટેનો એક ઉપાય.

उद्दीपक त्रि० પ્રકાશક, દીપાવનાર, પ્રકટ કરનાર, ઉત્તેજિત કરનાર.

उद्दीपन न० પ્રકાશમાં લાવવું, ઉત્તેજન.

उद्दीप्त त्रि० પ્રકાશવાળું, પ્રદીપ્ત, તેજસ્વી.

उद्दीप्र पु० ગુગળ.

उद्दीप्र त्रि० વાણીથી ઉદ્દીપ્ત થએલ.

उद्दृप्त त्रि० ઉદ્ધત, ગર્વિષ્ઠ.

उद्देश पु० દાખલો, દૃષ્ટાન્ત, સ્થાન, અનુસંધાન, મતલબ, શોધવું, ખોળવું, અભિલાષ, ઉપદેશ, સંક્ષેપ, ઉત્કૃષ્ટ દેશ.

उद्देशक त्रि० પૂજા વગેરેને માટે દેવાલયમાં વાવેલું ઝાડ વગેરે.

उद्देशक पु० ઉપદેશ આપનાર, ઉદાહરણનું વાક્ય, પ્રશ્ન કરનાર, પૂછનાર.

उद्देशतस् अव्य० સંક્ષેપમાં, ટુંકામાં.

उद्देश्य त्रि० અનુસંધાન કરવા યોગ્ય, અનુવાદ કરવા યોગ્ય.

उद्देश्यासिद्धि स्त्री० અનુમાનનો એક દોષ.

उद्देहिका स्त्री० એક જાતનો કીડો.

उद्योत पु० વિશેષ પ્રકાશ, કિરણાવલી ગ્રંથનું તે નામનું વ્યાખ્યાન, કાવ્યપ્રદીપ ગ્રંથનું તે નામનું વ્યાખ્યાન, મહાભાષ્યપ્રદીપનું તે નામનું વ્યાખ્યાન

उद्योत त्रि० વિશેષે કરી પ્રકાશક.

उद्द्राव पु० પલાયન, નાસી જવું.

उद्द्राव त्रि० ઉત્કૃષ્ટ ગતિવાળું.

उद्द्रुत त्रि० નાસી ગયેલ.

उद्धत पु० રાજાનો મલ્લ.

उद्धत त्रि० ઉદ્ધત, અવિનયી, વાક્ય વગેરેમાં ચંચળ, બડાઇખોર, ઉંચે ગયેલ, ઉછળેલ.

उद्धतत्व न० ઉદ્ધતાઇ, ચંચળતા.

उद्धतमनस्क त्रि० ઉદ્ધત મનવાળું.

उद्धतमनस्कत्व न० અભિમાન, ગર્વ.

उद्धता स्त्री० ઉદ્ધત સ્ત્રી, વિનયરહિત સ્ત્રી, ચંચળ સ્ત્રી.

उद्धति स्त्री० ઉંચે ગતિ, ઉન્નતિ, ચઢતી.

उद्धम त्रि० જેણે શબ્દ કર્યો હોય તે, ધમનાર.

उद्धमचूडा स्त्री० જેમાં 'હે ચૂડા તું ધમ' એમ કહેવામાં આવે તે ક્રિયા.

उद्धय त्रि० ઉંચું કરીને પીનાર.

उद्धरण न० મૂકવું, છોડવું, ઓકવું, બહાર કાઢવું, કરજ અદા કરવું, મૂળમાંથી ઉખેડી નાંખવું, ઉતારવું, ઉઠાડવું, ઉપાડીને લઈ જવું, પીરસવું.

उद्धरण न० ઓકેલ બહાર કાઢેલ અન્ન વગેરે.

उद्धरणीय त्रि० મૂળમાંથી ઉખેડી નાંખવા યોગ્ય, ઉઠાડવા યોગ્ય, બહાર કાઢવા યોગ્ય, ઉતારવા યોગ્ય, લઈ જવા યોગ્ય.

उद्धर्तव्य त्रि० ઉપરના અર્થ.

उद्धरावसृजा स्त्री० જેમાં 'તું ઉંચે લઇને મૂકી દે' એમ કહેવામાં આવે તે ક્રિયા.

उद्धर्तृ त्रि० ઉદ્ધાર કરનાર, મૂળમાંથી ઉખેડી નાખનાર, તારનાર

उद्धर्ष पु० ઘણોજ હર્ષ, અત્યંત આનંદ.

उद्धर्ष त्रि० જેને ઘણોજ હર્ષ ઉત્પન્ન થયો હોય તે.

उद्धर्षण न० હર્ષયુક્ત કરવું, અતિ ઉત્સાહ પમાડવો.

उद्धर्षिन् त्रि० અત્યંત હર્ષકારક.

उद्धर्षिणी स्त्री० વસંતતિલકા છંદ.

उद्धव पु० યજ્ઞનો અગ્નિ, ઉત્સવ, કૃષ્ણનો સ્નેહી તે નામનો એક યાદવ.

उद्धवदूत न० તે નામનું એક કાવ્ય.

उद्धवसन्देश पु० તે નામનું એક કાવ્ય.

उद्धस्त त्रि० ઉંચા કરેલા હાથવાળું.

उद्धान न० ચૂલો, સગડી.

उद्धान त्रि० ઓકેલ, બહાર કાઢેલ, ઉંચે ગયેલ.

उद्धान्त पु० મદ વગરનો હાથી.

उद्धान्त त्रि० ઓકેલ, બહાર કાઢેલ.

उद्धार पु० મુક્તિ, કરજ અદા કરવું, ઉદ્ધાર કરવો, ત્યાગ કરવો, ઉત્કર્ષ, ઉંચે ધારણ કરવું.

उद्धार न० ચુલો.

उद्धारक त्रि० ઉદ્ધાર કરનાર, ઉખેડી નાખનાર, તારનાર.

उद्धारण न० ઉઠાડવું, ઉદ્ધાર કરવો, ઉંચે ધારણ કરવું.

उद्धारा स्त्री० ગળો.

उद्धि त्रि० ઉંચે ધારણ કરનાર.

उद्धुर त्रि० ઝુંસરી વગરનું, ભાર વગરનું, દઢ, મજબૂત, ઉંચું.

उद्धूत त्रि० કંપેલ, હાલેલ, ધ્રૂજેલ, ઉડેલ.

उद्धूनन न० કંપાવવું, હલાવવું. ઉંચે ફેંકવું.

उद्धूपन न० અમુક દ્રવ્યથી ઉંચે તપાવવું, ઉંચે તપાવામાં સાધનરૂપ કોઈ દ્રવ્ય.

उद्धूलन न० ધૂળની પેઠે મર્દન કરવું, રસોઇમાં ઉપયોગી મસાલા.

उद्धूषण न० રોમાંચ,રૂવાં ખડાં થઈ જવાં તે.

उद्धृत त्रि० ઉંચે ફેંકેલ, ઉંચે ધારણ કરેલ, ભોગવીને છોડી દીધેલ, જૂદું કરેલ, ઉખેડી નાખેલ, ઉદ્ધાર કરેલ.

उद्धृतपाणि त्रि० ઉત્તરીય વસ્ત્રમાંથી બહાર કાઢેલા હાથવાળું.

उद्धृति स्त्री० ઉંચે ફેંકવું, ઉંચે ધારણ કરવું, બહાર કાઢવું, ઉદ્ધાર કરવો.

उद्ध्मान न० ચૂલો.

उद्धय पु० તે નામનો એક નદ,

उद्बन्धक पु० એક જાતનો વર્ણસંકર.

उद्बन्ध पु० ઉંચે બાંધવું, ગળે ફાંસો ખાવો, ફાંસીએ ચઢાવવું.

उद्बन्धन न० ઉપરના અર્થ.

उद्बाहु त्रि० ઉંચા કરેલા હાથવાળું.

उद्बुद्ध त्रि० વિકસેલ, પ્રફુલ્લ થયેલ, બોધ પામેલ, જાગ્રત થયેલ.

उद्बुद्ध पु० ન્યાય વગેરેના મતે જાણેલી વસ્તુના સંબંધીના જ્ઞાન વગેરેથી જેનું ઉદ્દીપન કરવામાં આવ્યુ છે તે એક સંસ્કાર.

उद्बोध पु० લેશ બોધ, ન્યાયાદિમતે સ્મૃતિ ઉત્પન્ન કરવા માટે સંસ્કારનું ઉદ્દીપન.

उद्बोधक त्रि० ઉદ્દીપન કરનાર, બોધ આપનાર, જાગ્રત કરનાર.

उद्बोधक पु० સૂર્ય.

उद्भट पु० અનાજ ઝાટકવાનું સુપડું, કાચબો, શ્રેષ્ઠ આશય, મહાશય, શ્રેષ્ઠ, ગ્રંથની બહારનો લોકપ્રસિદ્ધ જેનો વક્તા જણાયો નથી તેવો શ્લોક.

उद्भट त्रि० મોટી ઇચ્છાવાળું, ઉદાર, શ્રેષ્ઠ, વૃદ્ધિ પામેલ, મહાશય, મોટા મનનું, મહાત્મા.

उद्भव पु० ઉત્પત્તિ, વિષ્ણુ, ઉત્પાદક.

उद्भावन न० કલ્પના, ઉત્પન્ન કરવું, તર્ક કરવો, માનવું, ચિંતન.

उद्भावित त्रि० માનેલ, કલ્પેલ, ચિંતવેલ.

उद्भास पु० ઉત્કૃષ્ટ કાંતિ-પ્રકાશ, શોભા.

उद्भासवत् त्रि० પ્રકાશમાન, કાંતિમાન.

उद्भासित त्रि० દીપેલ, પ્રકાશેલ.

उद्भासिन् त्रि० ઉપરના અર્થ.

उद्भासिनी स्त्री० પ્રકાશતી, શોભતી, દીપતી સ્ત્રી.

उद्भिज्ज पु० પૃથ્વીને ફાડીને પેદા થનાર વૃક્ષ-લતા વગેરે.

उद्भिद् पु० તે નામનો એક યજ્ઞ, વૃક્ષ-ઘાસ-લતા વગેરે પાંચ પ્રકારનાં સ્થાવર.

उद्भिद पु० વૃક્ષ વગેરે પાંચ પ્રકારનાં સ્થાવર.

उद्भिद त्रि० ઉદ્ભેદક, ભેદનાર, ફાડનાર.

उद्भिन्न त्रि० ઉત્પન્ન થયેલ, પ્રકટ થયેલ, ફાડી નાખેલ, ચીરી નાખેલ.

उद्भूत त्रि० ઉત્પન્ન થયેલ, ન્યાયમતે પ્રત્યક્ષયોગ્ય.

उद्भूतरूप त्रि० નેત્રના વિષયરૂપ.

उद्भूति स्त्री० ઉત્પત્તિ, ઉત્તમ વિભૂતિ, ઉંચાઇ, આબાદી.

उद्भेद पु० રોમાંચ, રૂવાં ઉભાં થઈ જવાં તે, ભેદીને-ફાડીને ઉત્પત્તિ, પ્રકાશ, મેલાપ-સંગમ-સમાગમ.

उद्भेदन न० ઉપરના અર્થ.

उद्भ्रम पु० ઉદ્વેગ, ચોતરફ ભમવું, ભ્રાંતિ.

उद्भ्रमण न० ઉપરના અર્થ.

उद्भ्रान्त न० ભમાવવું તે, હાથ ઉંચા કરી તરવાર ફેરવી તે.

उद्भ्रान्त त्रि० ભ્રાંતિવાળું, ઉંચે ભમાવનાર, ફેરવનાર, ઉંચે ભમાવેલ-ભમેલ.

उद्य त्रि० કહેવા યોગ્ય, કથન, ઉદય પામતું.

उद्यत् त्रि० ઉંચે જતું, ઉગામતું, ઉગતું.

उद्यत त्रि० ઉદ્યમવાળું, જેણે ઉદ્યમ કર્યો હોય તે, તૈયાર થયેલ, ઉગામેલ.

उद्यत न० ઉદ્યમ, ઉદ્યોગ.
उद्यत पु० ગ્રંથનો પરિચ્છેદ.
उद्यति स्त्री० ઉદ્યમ, ઉદ્યોગ.
उद्यती स्त्री० વૈદિક એક સ્તુતિપ્રકાર.
उद्यम पु० પ્રયાસ, પ્રયત્ન, ઉદ્યમ, ઉદ્યોગ, ઉંચુ કરવું, ઉગામવું.
उद्यमन न० ઉંચું ફેંકવું, ઉંચું કરવું, ઉગામવું.
उद्यमित त्रि० ઉંચું કરેલ, ઉગામેલ.
उद्यान पु० न० બાગ, બગીચો, વાડી.
उद्यानपाल त्रि० માળી, બાગવાન, બગીચાનું રક્ષણ કરનાર.
उद्यानपालक त्रि० ઉપરના અર્થ.
उद्यापन पु० न० વ્રત વગેરેની સમાપ્તિ, વ્રતપ્રતિષ્ઠા, ઉજવવું, ઉજમણું.
उद्याम पु० ઉંચે બાંધવાનું સાધન, દોરડી વગેરે.
उद्याव पु० ઉપરથી મિશ્ર કરવું, મિશ્રણ.
उद्यास पु० ઉદ્યમ, ઉદ્યોગ, કોઇ એક દેવ.
उद्युक्त त्रि० ઉદ્યમી, તૈયાર, સજ્જ.
उद्योग पु० ઉદ્યમ, પ્રયત્ન, પ્રયાસ, મહાભારતનું ઉદ્યોગ પર્વ.
उद्योगपर्वन् न० મહાભારતનું ઉદ્યોગપર્વ.
उद्योगिन् त्रि० ઉદ્યમી, મહેનતુ, પ્રયત્ન કરનાર.
उद्योजक त्रि० પ્રવર્તક, પ્રેરક, યોજના કરનાર.
उद्योत पु० પ્રકાશ, તેજ.
उद्र पु० પાણીનો બીલાડો,
उद्रङ्क पु० ગગનચારી એક નગર, ગંધર્વ નગર.
उद्रङ्ग पु० ઉપરના અર્થ.
उद्रथ पु० રથનો ખીલો, તામ્રચૂડ પક્ષી.
उद्रपारक पु० એક જાતનો સર્પ.
उद्रिक्त त्रि० અતિશય, અધિક, ઘણું, સ્ફુટ, પ્રકટ.
उद्रेक पु० બુદ્ધિ, અતિશય, વધારો, ઉપક્રમ, આરંભ.
उद्रेका स्त्री० એક જાતનો લીંબડો.
उद्वंशीय न० સામવેદનો એક ભાગ.
उद्वत् त्रि० ઉત્કૃષ્ટ, ઉન્નત.
उद्वत्सर पु० પાંચ પ્રકારનાં વર્ષમાંનું વર્ષ.
उद्वन्धन न० ઉંચે બાંધવું.
उद्वपन न० દાન, ઉંચે તોળવું, જોખવું, ઉખેડી નાખવું.
उद्वमन न० ઓકવું, બહાર કાઢવું.
उद्वयस पु० ધાન્ય પકાવનાર વાયુ.
उद्वयस् त्रि० વૃદ્ધ, ઘરડું.
उद्वर्त पु० અતિશય અધિક, ચોળવું-અમુક કોઈ ચૂર્ણથી શરીર ઉપર રહેલ મેલ વગેરેને દૂર કરવો તે.
उद्वर्त्तन न० શરીરને સાફ કરનાર પદાર્થ, શરીરને સાફ કરનારા પદાર્થોથી શરીર સાફ કરવું તે, લેપવું, ઘસવું, ચોળવું, ઉંચે કૂદવું, લોટવું, આળોટવું.
उद्वर्त्तनीय त्रि० શરીરને સાફ કરવાનું દ્રવ્ય.
उद्वर्द्धन न० અંદર હસવું, વધારવું.
उद्वर्द्धन त्रि० વધારનાર.
उद्वर्हण न० મૂળમાંથી ઉખેડી નાખવું, ઉંચે ધારણ કરવું.
उद्वर्हित त्रि० મૂળમાંથી ઉખેડી નાખેલ, ઉંચે ખેંચેલ.
उद्वह पु० વિવાહ, પુત્ર, દીકરો.
उद्वहन न० વહેવું, ઉંચકવું, ધારણ કરવું ઉંચે લઇ જવું, વિવાહ.
उद्वहा स्त्री० કન્યા, પુત્રી.
उद्वादन न० ઉંચેથી જણાવવું, ઉંચેથી વગાડવું.
उद्वान पु० ઉલટી, બહાર કાઢવું, ઓકવું.
उद्वान त्रि० ઓકેલ, બહાર કાઢેલ.
उद्वान्त त्रि० ઉપરના અર્થ.

उद्भ्रान्त पु० मदरहित હાથી.

उद्भ्राप पु० મૂળમાંથી ઉખેડવું, ઉંચે ધારણ કરવું, મુંડન.

उद्भ्राय पु० શાંત થવું, ઠરી જવું, હોલાઇ જવું.

उद्भ्राम्य पु० પોતાનું સ્થાન છોડીને અસ્ત પામવું.

उद्भ्रासन न० મારવું, મારી નાખવું, છોડવું, રજા આપવી, એક સ્થાનથી બીજે સ્થાને લઇ જવું, એક સંસ્કાર.

उद्भ्रासवत् त्रि० પોતાનું સ્થાન છોડીને અસ્ત પામનાર.

उद्भ्रासिन त्रि० ઉપરનો અર્થ.

उद्भ्रास्य अव्य० છોડીને, તજીને, રજા આપીને, એક સ્થાનેથી બીજે સ્થાને લઇ જઇને

उद्भ्रास्य त्रि० ઉચું કરવા યોગ્ય, ઉંચે ધારણ કરવા યોગ્ય.

उद्भ्राह पु० વિવાહ, લગ્ન.

उद्भ्राहन न० વિવાહ કરવો, લગ્ન કરવા, ઉંચે લઇ જવું, ઉંચકી જવું, એક સ્થાનેથી બીજે સ્થાને લઇ જવું.

उद्भ्राहन न० ઉંચે ધારણ કરી રાખવાનું સાધન, વિવાહ, જેમાં બે વખત ખેડવું પડે તેવું ખેતર.

उद्भ्राहनी स्त्री० કોડી.

उद्भ्राहिक त्रि० વિવાહમાં સાધન મંત્ર વગેરે.

उद्भ्राहित त्रि० પરણેલ.

उद्भ्राहिनी स्त्री० દોરડી.

उद्भ्राहु त्रि० ઉંચા કરેલા હાથવાળું.

उद्भ्राहुक त्रि० ઉપરનો અર્થ.

उद्विग्न त्रि० ઉદ્વેગવાળું, કંટાળેલ, વ્યાકુળ મનવાળું, ખળભળી ઉઠેલ, ગભરાયેલ.

उद्विबर्हण न० ઉદ્ધાર કરવો.

उद्वीक्षण न० ઉંચે જોવું, નેત્ર, આંખ.

उद्वीत त्रि० વિશેષે કરી ઉંચે ગયેલ, ઓતરસથી ઉભરાયેલ.

उद्वृत्त त्रि० દુરાચારી, દુષ્ટ આચરણવાળું, ઉંચે ફેંકેલ, ભોગવીને છોડી દીધેલ, અધિક, ઘણું, ગભરાયેલ.

उद्वेग पु० વ્યાકુળ ચિત્તપણું, વિરહથી ઉત્પન્ન થનાર દુઃખનું ઉપર આવવું, કંટાળો, ભય, ત્રાસ.

उद्वेग न० એક જાતનું ફળ.

उद्वेग त्रि० વેગવાળું, વેગવગરનું, નિશ્ચળ.

उद्वेजक त्रि० ઉદ્વેગ પમાડનાર,

उद्वेजन न० उद्वेग શબ્દ જુઓ.

उद्वेजनीय त्रि० ઉદ્વેગ પમાડવા લાયક.

उद्वेजित त्रि० ઉદ્વેગ પામેલ, કંટાળેલ.

उद्वेदि त्रि० ઉંચી વેદિકાવાળું, ઉંચી ઓટલીવાળું.

उद्वेप पु० અત્યંત કંપ–ધ્રૂજારી.

उद्वेप त्रि० અત્યંત કંપેલ–ધ્રૂજેલ.

उद्वेल त्रि० વેળાને ઓળંગી ગયેલ, મર્યાદાને વટી ગયેલ.

उद्वेष्टन न० વીંટવું, હાથ–પગ બાંધવા, ભેટવું, આલિંગન.

उद्वेष्टन त्रि० જેનાં બંધન છૂટી ગયાં હોય તે, જેણે બંધન છોડી નાખ્યું હોય તે.

उद्वोढृ त्रि० પરણનાર.

उधस् न० ऊधस् જુઓ.

उध्रस् क्र्यादि० पर० अक० सेट् વીણવું.

उध्रस् चु० उभ० सक० सेट् વીણવું, ઉંચે ફેંકવું.

उन्द् रुधा० पर० सक० सेट् ભીંજવવું, પલાળવું.

उन्दरु पु० ઉંદર.

उन्दुर पु० ઉંદર.

उन्दुरकर्णी स्त्री० ઉંદરકાની નામની વનસ્પતિ.

उन्दुरु पु० ઉંદર.

उन्दुरुकर्णी स्त्री० उन्दुरकर्णी જુઓ.

उन्दूर પુ० ઉંદર.
उन्दूरु પુ० ઉંદર.
उन्न ત્રિ० ભીનું કરેલ, પલાળેલ, દયાળુ.
उन्नत ત્રિ० ઉંચું, મોટું.
उन्नत ન० દિવસનું માપ જાણવામાં સાધન રૂપ એક ઉપાય.
उन्नतकाल પુ० છાયા ઉપરથી વખત જાણવાનું સાધન એક ક્રિયા.
उन्नतचेतस् ત્રિ० મોટા મનવાળું.
उन्नतता સ્ત્રી० ઉંચાઇ, મોટાઇ.
उन्नतत्व ન० ઉંચાઇ, મોટાઇ.
उन्नतनाभि ત્રિ० ઉંચી નાભિવાળુ.
उन्नता સ્ત્રી० ઉંચાઇ, મોટાઇ, ઉંચી-મોટી સ્ત્રી.
उन्नतानत ન० ઉંચું નીચું સ્થાન વગેરે.
उन्नति સ્ત્રી० વૃદ્ધિ, ઉદય, ચઢતી.
उन्नतीश પુ० ગરૂડ.
उन्नद्ध ત્રિ० ઉંચે બાંધેલ, ઉત્કટ, ઉગ્ર.
उन्नमन ન० ઉન્નતિ, ઉંચું કરવું, સુશ્રુતમાં કહેલ, એક યંત્રકર્મ, ઉંચાઇ, ઉંચાપણું.
उन्नमित ત્રિ० ઉન્નત, ઉચું કરેલ.
उन्नम्र ત્રિ० ઉન્નત, ઉંચે નમેલ.
उन्नय પુ० ઉંચે લેવું, કુવા વગેરેમાંથી પાણી ખેંચવું.
उन्नयन ન० વિતર્ક, ઉંચે લેવું, એક જાતનું પાત્ર.
उन्नयन ત્રિ० ઉંચાં કરેલ નેત્રવાળું.
उन्नस ત્રિ० ઉંચી નાસિકાવાળું.
उन्नाद પુ० ઉંચો શબ્દ.
उन्नाभ પુ० સૂર્યવંશી તે નામનો એક રાજા.
उन्नाभि ત્રિ० ઉંચી નાભિવાળું, દુંટાળું.
उन्नाभि પુ० મોટો દુંટો.
उन्नाय પુ० ઉંચે લઇ જવું, વિતર્ક, ઉચ્ચય.
उन्नायक ત્રિ० ઉંચે લઈ જનાર, વિભાગ કરનાર.
उन्नाह પુ० ઉંચું કરીને બાંધવું.
उन्नाह ન० કાંજી.
उन्निद्र ત્રિ० વિકસેલ, પ્રફુલ્લ, નિદ્રારહિત, જાગૃત.
उन्निद्रता સ્ત્રી० નિદ્રારહિતપણું, વિકસ્વરપણું.
उन्निद्रत्व ન० ઉપરના અર્થ.
उन्नीत ત્રિ० ઉંચે લઇ જવાયેલ, વિતર્ક કરેલ.
उन्नेतृ ત્રિ० ઉંચે લઈ જનાર, કલ્પના કરનાર.
उन्नेतृ પુ० તે નામનો એક ઋત્વિજ.
उन्नेत्र ત્રિ० ઉન્નેતા ઋત્વિજસંબંધી.
उन्नेय ત્રિ० ઉંચે લઈ જવા યોગ્ય, કલ્પના કરવા યોગ્ય, તર્ક કરવા યોગ્ય.
उन्भ् તુદા० પ० સ० સેટ્ પૂર્ણ કરવું.
उन्मज्जक ત્રિ० જળ વગેરે ઉપર તરનાર.
उन्मज्जक પુ० કંઠ સુધી જળમાં રહી તપ કરનાર તાપસ.
उन्मज्जन ન० તરવું.
उन्मण्डल ન० દિવસ-રાત્રિના વધારા-ઘટાડાનું એક સાધન.
उन्मण्डल ત્રિ० ઉંચે મંડળવાળું.
उन्मण्डलकर्ण પુ० છાયા ઉપરથી દિવસ જાણવા માટે ઉંચે મંડળમાં રહેલ સૂર્યનું છાયાકર્ણ.
उन्मण्डलनृ પુ० ઉન્મડલશંકુ.
उन्मण्डलशंकु પુ० ઉપરનો અર્થ.
उन्मत्त પુ० ધંતુરો, મુચકુંદ વૃક્ષ.
उन्मत्त ત્રિ० ગાંડું, પાગલ, ગ્રહ કે ભૂતના વળગાડવાળું, ઉદ્ધત, અત્યંત મદોન્મત્ત.
उन्मत्तक પુ० એક જાતનો તાપસ.
उन्मत्तक ત્રિ० उन्मत्त ત્રિ० શબ્દ જુઓ.
उन्मत्तगङ्ग अव्य० તે નામનો એક દેશ.
उन्मत्तगीत ત્રિ० ગાંડા માણસે ગાયેલ, પાગલ માણસનો બકવાદ.
उन्मत्तता સ્ત્રી० ગાંડાઈ, ગાંડપણુ.
उन्मत्तत्व ન० ઉપરનો અર્થ.
उन्मत्तप्रलपित ત્રિ० ઉપરનો અર્થ.

उन्मथन न० મથી નાખવું, ચોળી નાખવું મર્દન કરવું, મારી નાખવું, સુશ્રુતપ્રસિદ્ધ એક યંત્રકર્મ.

उन्मथन त्रि० મથી નાખનાર, ચોળી નાખનાર, મારી નાખનાર.

उन्मथित त्रि० મથી નાખેલ, ચોળી નાખેલ, ઘસી નાખેલ.

उन्मद त्रि० મદવાળું, જેને મદ થયો હોય તે, મદ ઉત્પન્ન કરે તેવું.

उन्मदन त्रि० જેને કામ ઉત્પન્ન થયો હોય તે.

उन्मदिष्णु त्रि० ઉન્માદી સ્વભાવવાળુ, ગાંડુ,

उन्मनस् त्रि० ઉત્કંઠાવાળું, બીજે સ્થળે મનવાળું, ઉચ્ચકમનવાળું.

उन्मनस्क त्रि० ઉપરના અર્થ.

उन्मनी स्त्री० યોગીઓની એક અવસ્થા.

उन्मन्थ पु० વધ, નાશ, મારી નાખવું, મથી નાખવું, પીસી નાખવું.

उन्मथन न० ઉંચા દંડ વગેરેથી હલાવવું, વલોવવાનું સાધન–રવૈયો.

उन्मर्द्दन न० ચોળવું, ઘસવું, વાયુને વ્યવસ્થિત કરવા માટેનો સુશ્રુતપ્રસિદ્ધ એક વ્યાપાર, મર્દન કરવાનું સાધન.

उन्मा स्त्री० ઉંચુ માપ.

उन्माथ पु० માંસ મૂકીને સિંહ વગેરેને બાંધવા માટે મૂકેલું એક કૂટયંત્ર, ફાંસલો, હલાવીને ઉઠાડવું, મારી નાખવું.

उन्माद पु० એક જાતનો રોગ, ગાંડપણ, સાહિત્યપ્રસિદ્ધ એક વ્યભિચારી ભાવ.

उन्माद त्रि० ગાંડુ, પાગલ.

उन्मादक त्रि० ગાંડું બનાવી મૂકનાર ધંતુરો વગેરે.

उन्मादन पु० તે નામનું કામદેવનું એક બાણ.

उन्मादन त्रि० ગાંડું બનાવી મૂકનાર.

उन्मादवत् त्रि० ગાંડુ, પાગલ.

उन्मादिन् त्रि० उन्मत्त શબ્દ જુઓ.

उन्मान न० તોલાં, કાટલાં, ઉંચું પ્રમાણ, માપવું, જોખવું.

उन्मान पु० દ્રોણ જેટલું એક માપ.

उन्मार्ग त्रि० માર્ગને ઓળંગનાર, અવળે માર્ગે જનાર.

उन्मार्ग पु० વિરુદ્ધ માર્ગ, અવળો માર્ગ.

उन्मिति त्रि० ઉંચા પ્રમાણવાળું.

उन्मिष त्रि० વિકસ્વર, પ્રફુલ્લ, કંઈક પ્રકાશવાળું.

उन्मिषित त्रि० વિકસેલ. ખીલેલ, પ્રફુલ્લ થયેલ, કંઈક પ્રકાશેલ.

उन्मील पु० વિકાસ, આંખ ઉઘાડવી.

उन्मीलन न० ઉપરના અર્થ.

उन्मीलित त्रि० વિકસેલ, પ્રકાશેલ, ઉઘાડેલ, ઉઘડેલ નેત્ર વગેરે.

उन्मुक्त त्रि० બંધનરહિત, મુક્ત, છૂટું.

उन्मुख त्रि० ઉંચા મુખવાળું, ઉદ્યોગી, તૈયાર, તત્પર.

उन्मुद्र त्रि० ઉઘડેલ, વિકસેલ, પ્રફુલ્લ.

उन्मूल् નામધાતુ મૂળમાંથી ઉખેડી નાંખવું.

उन्मूलन न० ઉપરનો અર્થ.

उन्मूलित त्रि० મૂળમાંથી ઉખેડી નાખેલ.

उन्मृजावमृजा स्त्री० જેમાં ' તું સાફ કર વાળી નાખ ' એમ કહેવામાં આવે તે ક્રિયા.

उन्मृश्य त्रि० હાથ ઉંચો કરીને સ્પર્શ કરવા યોગ્ય, ઉપરથી અડકવા યોગ્ય.

उन्मृश्य अव्य० ઉપરથી સ્પર્શ કરીને. હાથ ઉંચો કરી અડકીને.

उन्मेय त्रि० માપવા યોગ્ય, જોખવા યોગ્ય, તોળવા યોગ્ય.

उन्मेष पु० નેત્ર વગેરેનું ઉઘાડવું, કંઇક પ્રકાશ.

उन्मेषण न० ઉપરનો અર્થ.

उन्मोचन न० છોડવું, છોડી મૂકવું, બંધનથી છૂટા કરવું.

उप અવ્ય૦ અધિકના અર્થમાં, હીનમાં, પાસે, સમીપ, સામીપ્ય, સમાનતામાં, હયાત ગુણના સ્થાપનમાં, વ્યાપ્તિમાં, પૂજામાં, શક્તિમાં, આરંભમાં, દાનમાં, દોષ કહેવામાં, અધ્યયનમાં, અંત–છેડો એવા અર્થમાં અને નિદર્શન એવા અર્થમાં.

उपक પુ૦ તે નામનો એક ઋષિ.

उपकण्ठ ત્રિ૦ પાસે, નજદીક, કંઠની પાસે, ગામ વગેરેની પાસે.

उपकण्ठ ન૦ ઘોડાઓની એક પ્રકારની ગતિ.

उपकण्ठ અવ્ય૦ કંઠનું સમીપપણુ.

उपकनिष्ठिका સ્ત્રી૦ ટચલી આંગળીની પાસેની આંગળી.

उपकन्या સ્ત્રી૦ કન્યાની સખી વગેરે.

उपकरण ન૦ ઉપકરણ, હરકોઇ મુખ્ય કામનું સાધન, રાચરચીલું, રાજા વગેરેનાં છત્ર–ચામર વગેરે.

उपकरण ત્રિ૦ ઇન્દ્રિયોને અનુસરનાર.

उपकरण અવ્ય૦ ઇન્દ્રિયોમાં, ઇન્દ્રિયોનું સમીપપણું.

उपकर्ण અવ્ય૦ કાનમાં, કાનનું સમીપપણું.

उपकर्तृ ત્રિ૦ ઉપકાર કરનાર, અનુકૂલતા કરનાર,

उपकलाप અવ્ય૦ સમુદાયમાં, સમુદાયનું સમીપપણું, મોર વગેરેના પીછામાં, મોર વગેરેના પીછાનું સમીપપણું.

उपकल्प ત્રિ૦ આચારને પ્રાપ્ત થયેલ.

उपकल्पन ન૦ સંપાદન, પ્રાપ્ત કરવું તે, આયોજન, જોડવું તે.

उपकल्पना સ્ત્રી૦ ઉપરના અર્થ.

उपकादि પુ૦ પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.

उपकार પુ૦ ઉપકાર.

उपकारक ત્રિ૦ ઉપકાર કરનાર, હરકોઈ કારણ.

उपकारिका સ્ત્રી૦ રાજમહેલ, કપડાનું ઘર–તંબુ.

उपकारिन् ત્રિ૦ ઉપકાર કરનાર.

उपकारी સ્ત્રી૦ उपकारिका જુઓ.

उपकार्य्य ત્રિ૦ ઉપકાર કરવા યોગ્ય, ઉપચારથી વ્યાપ્ત.

उपकार्य्या સ્ત્રી૦ રાજમહેલ, રાજાને રહેવા માટે બાંધેલો તંબુ–રાવટી.

उपकिरण ન૦ વ્યાપ્તિ, ફેલાવું, ચોતરફ નાખવું, વેરવું.

उपकिरण અવ્ય૦ કિરણનું સમીપપણું, કિરણમાં.

उपकीचक પુ૦ વિરાટ રાજાના સાળા કીચકના નાના ભાઇઓનું એક સૈન્ય.

उपकुञ्चि સ્ત્રી૦ કાળી જીરી.

उपकुञ्चिका સ્ત્રી૦ ઝીણી એલચી, કાળીજીરી, મોરથુથુ.

उपकुम्भ અવ્ય૦ ઘડાની પાસે.

उपकुर्वाण પુ૦ બ્રહ્મચારી.

उपकुर्वाण ત્રિ૦ ઉપકાર કરનાર, ઉપકાર કરવાના સ્વભાવવાળું.

उपकुल्य ત્રિ૦ નાના પ્રવાહની પાસે ગયેલ–રહેલ.

उपकुल्य અવ્ય૦ નાના પ્રવાહની પાસે.

उपकुल्या સ્ત્રી૦ પીપર.

उपकुश પુ૦ મોઢાનો એક રોગ.

उपकुश ત્રિ૦ દર્ભની પાસે ગયેલ–રહેલ.

उपकुश અવ્ય૦ દર્ભની પાસે, દર્ભમાં.

उपकूप ત્રિ૦ કુવાની પાસેનો પ્રદેશ વગેરે.

उपकूप અવ્ય૦ કુવાની પાસે, કુવામા

उपकूपजलाशय પુ૦ કુવાની પાસેનું જલાશય–હવાડો.

उपकूल ત્રિ૦ કાંઠે ગયેલ–રહેલ.

उपकूल અવ્ય૦ કાંઠાની પાસે, કાંઠા ઉપર.

उपकृत ત્રિ૦ જેના ઉપર ઉપકાર કર્યો હોય તે.

उपकृत न० ઉપકાર.
उपकृतिन त्रि० ઉપકાર કરનાર.
उपकृष्ण त्रि० કૃષ્ણની પાસે ગયેલ–રહેલ.
उपकृष्ण अव्य० કૃષ્ણની પાસે, કૃષ્ણમાં.
उपक्लृप्त त्रि० નિયત, મૂકેલ, સ્થાપેલ ઉપભોગ કરવા માટે સમર્થ.
उपकोसल पु० તે નામનો એક ઋષિ.
उपक्रन्तृ त्रि० આરંભ કરનાર.
उपक्रम पु० ઉપાયના જ્ઞાનપૂર્વક આરંભ, પ્રથમ આરંભ, સામ–દાન વગેરે ઉપાય, આરંભ કરાતું, ચિકિત્સા.
उपक्रमण न० આરંભ, આરંભનું સાધન, કોઇ ગ્રંથની ભૂમિકા.
उपक्रमणिका स्त्री० ગ્રંથમાંના વિષયોનો ગ્રંથના આરંભમાં પ્રથમ નિર્દેશ.
उपक्रमणीय त्रि० આરંભ કરવા યોગ્ય, ચિકિત્સાના અંગરૂપ એવું એક લક્ષણ, ચિકિત્સાનો કેવી રીતે આરંભ કરવો તે જણાવનારો એક ગ્રંથ.
उपक्रान्त त्रि० આરંભેલ, વિસ્તૃત.
उपक्रिया स्त्री० ઉપકાર.
उपक्रोश पु० નિન્દા.
उपक्रोश त्रि० લગભગ એક કોસ ગયેલ.
उपक्रोश अव्य० એક કોસની પાસે.
उपक्रोशन न० નિંદા.
उपक्रोष्टृ त्रि० નિંદા કરનાર.
उपक्रोष्टृ पु० ગધેડો.
उपक्लेश पु० મદ, અભિમાન, ગર્વ વગેરે.
उपक्वण पु० વીણાનો શબ્દ.
उपक्वाण पु० ઉપરનો અર્થ.
उपक्षय पु० નાશ, હાનિ, ક્ષીણતા.
उपक्षय त्रि० ક્ષય પામેલ, ક્ષીણ થયેલ, નાશ પામેલ.
उपक्षय अव्य० ક્ષયની પાસે, રહેઠાણની પાસે.
उपक्षित् त्रि० સમીપમાં રહેનાર.
उपक्षीण त्रि० ક્ષીણ થયેલ, પોતાનું કામ કરવામાં અસમર્થ થયેલ, હાનિ પામેલ.
उपक्षेप पु० આક્ષેપ, તિરસ્કાર, સમીપ, પાસે, થાપણ.
उपक्षेपण न० શૂદ્રના અન્નને બ્રાહ્મણને ઘેર રાંધવા આપવું તે, સોંપવું, થાપણ મૂકવી.
उपक्षेपणधर्म पु० ઉપરના અર્થ.
उपखात त्रि० ખાત–ખાઇ–ખાડીને અનુસરેલ–ખાતની પાસેનું.
उपखात अव्य० ખાત–ખાઇ–ખાડીની પાસે–માં.
उपग त्रि० પાસે જનાર, અનુસરનાર, પાસે રહેનાર.
उपगण त्रि० સમુદાયને પ્રાપ્ત થયેલ.
उपगत त्रि० સ્વીકારેલ, પાસે ગયેલ, પાસે રહેલ, જાણેલ, પ્રાપ્ત કરેલ, પ્રાપ્ત થયેલ.
उपगत न० પ્રાપ્તિ, પહોંચ, રસીદ, સ્વીકાર.
उपगति स्त्री० પ્રાપ્તિ, પહોંચ, રસીદ, સ્વીકાર.
उपगत्य अव्य० પાસે જઇને.
उपगन्तृ त्रि० પ્રાપ્ત કરનાર, સમીપ જનાર, સ્વીકારનાર, જાણનાર.
उपगम पु० સમીપ જવું, પાસે જવું, સ્વીકાર, જ્ઞાન.
उपगमन न० ઉપરના અર્થ.
उपगम्य अव्य० પાસે જઇને, સમીપ જઇને.
उपगम्य त्रि० પાસે જવા યોગ્ય, સમીપ જવા યોગ્ય.
उपगहन पु० તે નામનો એક ઋષિ.
उपगा पु० યજ્ઞમાં ગાન કરનાર એક ઋત્વિજ.
उपगा स्त्री० ગાન.
उपगातृ पु० યજ્ઞમાં ઉદ્ગાતાની પાસે ગાન કરનાર એક ઋત્વિજ.
उपगातृ त्रि० સમીપમાં ગાન કરનાર.
उपगामिन् त्रि० સમીપ જનાર, સ્વીકારનાર, જાણનાર.

उपगिर અવ્ય૦ પર્વતની પાસે, પર્વત ઉપર.
उपगिर પુ૦ પર્વતની પાસેનો ઉત્તરદિશામાં કોઇ એક દેશ.
उपगिरि અવ્ય૦ उपगिर શબ્દ જુઓ.
उपगीति સ્ત્રી૦ તે નામનું માત્રાવૃત્ત છંદ.
उपगु ત્રિ૦ કિરણ અથવા ગાય વગેરેને જેણે પ્રાપ્ત કરેલ હોય તે, ગોવાળ વગેરે.
उपगु અવ્ય૦ ગાયની પાસે.
उपगुध ત્રિ૦ સમીપમાં રહી રોકનાર, ગોંધી રાખનાર.
उपगुरु પુ૦ ગુરૂની પેઠે ઉપદેશ વગેરે કરનાર.
उपगुरु અવ્ય૦ ગુરૂની પાસે; ગુરૂમાં-વિષે.
उपगूढ ન૦ આલિંગન, ભેટવું તે.
उपगूढ ત્રિ૦ આલિંગન કરેલ, ભેટેલ.
उपगूढक ત્રિ૦ આલિંગનની પાસેનો પ્રદેશ વગેરે.
उपगूहन ન૦ આલિંગન, ભેટવું તે.
उपगोह्य ત્રિ૦ આલિંગન કરવા યોગ્ય, ભેટવા યોગ્ય, ગ્રહણ કરવા યોગ્ય.
उपगोह्य ન૦ આલિંગન કરવું, ભેટવું.
उपगौर ત્રિ૦ ગૌર વર્ણને પ્રાપ્ત થયેલ.
उपग्रह પુ૦ કેદ પકડવું, બંધીખાને નાંખવું, ઉપયોગ, અનુકૂલતા, ગ્રહણ, સ્વીકાર, રાહુ-કેતુ વગેરે.
उपग्रह ત્રિ૦ કેદ પકડાયેલ કેદી વગેરે.
उपग्रहण ન૦ પાસે રહીને ગ્રહણ, સ્વીકાર.
उपग्राह પુ૦ ધરવું, મૂકવું, ભેટ ધરવી. ઉપહાર, ભેટ.
उपग्राह ત્રિ૦ ભેટ તરીકે આપવા યોગ્ય.
उपग्राह्य ત્રિ૦ સમીપમાં ગ્રહણ કરાવવાને રાખવા યોગ્ય.
उपग्राह्य ન૦ ઉપહાર-ભેટ.
उपघात પુ૦ નાશ પમાડવું, કર્મ માટે અયોગ્યતા સંપાદન કરવી, અપકાર, ઇન્દ્રિયોનું પોતપોતાના કાર્ય કરવામાં અસમર્થપણું, રોગ, પાપનો સમૂહ, એક જાતનો હોમ.
उपघातक ત્રિ૦ નાશ કરનાર, પીડા કરનાર.
उपघातिन ત્રિ૦ ઉપરના અર્થ.
उपघ्न પુ૦ પાસેનો આશ્રય.
उपच ત્રિ૦ પાછળથી ઉત્પન્ન થયેલ, પાસે થયેલ.
उपचक्र પુ૦ ચક્રવાકના જેવું એક પક્ષી.
उपचक्र અવ્ય૦ પૈડાંની પાસે, પૈડાં ઉપર.
उपचक्षुस् ન૦ ઉપનેત્ર-ચશ્માં.
उपचतुर ત્રિ૦ ચારની સંખ્યાની પાસે રહેનાર.
उपचतुर અવ્ય૦ ચારની પાસે, ચતુર કે ડાહ્યા માણસની પાસે.
उपचय પુ૦ વૃદ્ધિ, ચઢતી, ઉન્નતિ, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ લગ્નસ્થાનથી છઠું વગેરે સ્થાન.
उपचरित ત્રિ૦ ઉપાસેલ, સેવેલ, ઉપચારથી જાણેલ, લક્ષણાથી જાણેલ.
उपचर्म અવ્ય૦ ચામડાની પાસે, ચામડામાં.
उपचर्मन ત્રિ૦ ચામડાને પ્રાપ્ત થયેલ, ચામડાની પાસે રહેલ.
उपचर्य्य ત્રિ૦ સેવવા યોગ્ય, ચિકિત્સા કરવા યોગ્ય.
उपचर्य्य ન૦ સેવા, ચિકિત્સા.
उपचर्या સ્ત્રી૦ ઉપરના અર્થ.
उपचाकु ત્રિ૦ સામે ઘા કરનાર-મારનાર, પ્રસન્ન થયેલ.
उपचायिन् ત્રિ૦ વૃદ્ધિકારક.
उपचाय्य પુ૦ યજ્ઞમાં ઇંટો વગેરેથી બનાવેલું અગ્નિ ધારણ માટેનું એક સ્થળ.
उपचार પુ૦ ચિકિત્સા, સેવા, વ્યવહાર, લાંચ, ખોટું ખોટું પણ મીઠું બોલી સંતોષ ઉપજાવવો તે, ધર્માચરણ, પૂજાનું સાધન દ્રવ્ય.
उपचारछल ન૦ વાદીએ કહેલા વાક્યને તેના તાત્પર્યથી જૂદા અર્થમાં કલ્પીને ખોટો ઉત્તર આપવારૂપ એક દૂષણ.

उपचार्य्य ત્રિ० સેવા કરવા યોગ્ય, ચિકિત્સા કરવા યોગ્ય.

उपचार्य्य ન० સેવા, ચિકિત્સા.

उपचित् ત્રિ० શરીરમાં સોજો વગેરે આવે છે તે.

उपचित ત્રિ० સમૃદ્ધ, લેપેલ, ખરડેલ, સાવધ થયેલ, એકઠું કરેલ.

उपचिति સ્ત્રી० વૃદ્ધિ, સમૃદ્ધિ, ઉન્નતિ, ચઢતી.

उपचित्र ન० તે નામનો એક છંદ.

उपचित्र પુ० ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.

उपचित्रा સ્ત્રી० ઉંદરકાની ઝાડ, સ્વાતિ નક્ષત્ર, હસ્ત નક્ષત્ર, દંતીવૃક્ષ, તે નામનો એક છંદ.

उपचेय ત્રિ० અંકુશ વગેરેથી નમાવીને વીણવા યોગ્ય ફુલ વગેરે.

उपच्छन्दन ન० શાંત પાડીને પ્રાર્થના કરવી, ફોસલાવવું,સમીપમાં મંત્રણા કરવી.

उपच्यव પુ० ઘરમાંથી નીકળવું.

उपजन પુ० સ્ત્રી અને પુરૂષના સંયોગથી ઉત્પન્ન થનાર દેહ, ઉત્પત્તિ.

उपजप्य ત્રિ० ફાડવા યોગ્ય, અંદર અંદર ફાટફૂટ કરવા લાયક.

उपजरस અવ્ય० વૃદ્ધાવસ્થાનું સમીપપણું.

उपजला સ્ત્રી० યમુના નદીની પાસે આવેલી એક નદી.

उपजल्पिन् ત્રિ० ઉપદેશક, ઉપદેશ આપનાર.

उपजाति સ્ત્રી० તે નામનો એક છંદ.

उपजानु અવ્ય० ઢીંચણની પાસે.

उपजाप પુ० ભેદ, ફોડવું, ફાટફૂટ કરવી તે, ધીમે સ્વરે જપ.

उपजापक ત્રિ० ભેદ પડાવનાર, ફોડનાર, ફાટફૂટ કરનાર.

उपजापसह ત્રિ० ભેદ પાડવા યોગ્ય, ફાટફૂટ પાડવા યોગ્ય.

उपजिह्वा સ્ત્રી० એક જાતની કાગડી, પડજીભ, તે નામનો એક રોગ, એક કીડો.

उपजिह्विका સ્ત્રી० ઉપરના અર્થ.

उपजीक ત્રિ० પાસે રહી જીવનાર, સેવક.

उपजीव ત્રિ० જીવનને પ્રાપ્ત થયેલ.

उपजीवक ત્રિ० પારકા ઉપર જીવનાર, પોતાના જીવન તરીકે બીજાનો આશ્રય લેનાર.

उपजीवन ન० આજીવિકા, ગુજરાન, ગુજરાન ચલાવવા માટે કોઇનો આશ્રય.

उपजीवनीय ત્રિ० આજીવિકા માટે આશ્રય કરવા યોગ્ય.

उपजीविका સ્ત્રી० જીવનના ઉપાયરૂપ વૃત્તિ.

उपजीविन् ત્રિ० આશ્રિત, કોઇના આશ્રય લઇ જીવનાર.

उपजीव्य ત્રિ० આશ્રય, આધાર, આજીવિકા માટે આશ્રય કરવા યોગ્ય.

उपजोष પુ० પ્રીતિ, સેવન.

उपजोषम् અવ્ય० પ્રીતિ, કલ્યાણ, જેવાં કર્મ તેવા ભોગ, મૌન—ચુપકી.

उपज्ञ ન० પ્રથમ જ્ઞાન.

उपज्ञा સ્ત્રી० કોઇના ઉપદેશ વિના પોતાની મેળે પ્રથમ જાણવામાં આવે તે, પ્રથમ જ્ઞાન.

उपज्ञात ત્રિ० કોઇના ઉપદેશ વિના પોતાની મેળે પ્રથમ જાણેલ.

उपज्योतिष ન० જ્યોતિષશાસ્ત્રને અનુસરનાર ગણિત વગેરે શાસ્ત્ર.

उपढौकन ન० ઉપહાર, ભેટ, ધરવું, મૂકવું, ભેટ મૂકવાનું દ્રવ્ય.

उपतन्त्र ન० તે નામનું એક તંત્ર શાસ્ત્ર.

उपतप्त ત્રિ० તપેલ, સંતાપ, પામેલ.

उपतप्त પુ० સંતાપ.

उपतप्तृ ત્રિ० સંતાપ ઉપજાવનાર, રોગ વગેરે.

उपताप પુ० ઉતાવળ, સંતાપ, અશુભ, પીડવું, દુઃખ દેવું.

उपतापक ત્રિ० સંતાપ ઉપજાવનાર.

उपतापन ત્રિ૦ ઉપરનો અર્થ.
उपतापन ન૦ સંતાપ ઉપજાવવો.
उपतापिन् ત્રિ૦ સંતાપ પામેલ, રોગી.
उपतारक ત્રિ૦ તારનાર.
उपतिष्य ન૦ પુષ્ય નક્ષત્રની સમીપ આવેલ પુનર્વસુ નક્ષત્ર, આશ્લેષા નક્ષત્ર.
उपतीर અવ્ય૦ કાંઠાની પાસે.
उपतैल ત્રિ૦ જેણે તેલનું મર્દન કર્યું હોય તે, તેલ ચોપડેલ.
उपत्यका સ્ત્રી૦ પર્વતની પાસેની ભૂમિ–તળેટી.
उपदंश પુ૦ મદ્યપાનમાં પ્રીતિ ઉપજાવનાર એક ભક્ષ્ય દ્રવ્ય, દશાવું, કરડવું, ભક્ષ્ય દ્રવ્યનું કોઇ સાધન, એક જાતનું ઝાડ, ગુહ્યેન્દ્રિયનો એક રોગ ચાંદી–ગરમી.
उपदर्शक પુ૦ દ્વારપાળ.
उपदर्शक ત્રિ૦ બતાવનાર, દેખાડનાર, પાસે રહીને જોનાર–સાક્ષી.
उपदश ત્રિ૦ દશની સંખ્યાની પાસે રહેલ નવ અને અગીઆરની સંખ્યા.
उपदा સ્ત્રી૦ લાંચ, ભેટ, ભેટ અથવા લાંચ આપવાનું દ્રવ્ય.
उपदा ત્રિ૦ ભેટ અથવા લાંચ આપનાર.
उपदान ન૦ ભેટ, લાંચ.
उपदानक ન૦ ઉપરના અર્થ.
उपदानवी સ્ત્રી૦ તે નામની દાનવકન્યા.
उपदिश् અવ્ય૦ દિશામાં, બે દિશાનું સમીપપણું.
उपदिश् સ્ત્રી૦ બે દિશાની વચ્ચેનો ખૂણો.
उपदिश અવ્ય૦ દિશામાં બે દિશાનું સમીપપણું.
उपदिश પુ૦ શિશુપાલનો ભાઇ વસુદેવનો ભાણેજ એક રાજા.
उपदिशा સ્ત્રી૦ બે દિશાની વચ્ચેનો ખૂણો.
उपदिश्य અવ્ય૦ ઉપદેશ કરીને.
उपदिश्य ત્રિ૦ બે દિશાની વચ્ચે ખૂણામાં થનાર.
उपदिष्ट ત્રિ૦ જેને ઉપદેશ કર્યો હોય તે, ઉપદેશથી જણાવેલ.
उपदिका સ્ત્રી૦ નીચેનો અર્થ.
उपदी સ્ત્રી૦ વંદા નામનો છોડ, એક કીડો.
उपदीक्षिन પુ૦ યજ્ઞમાં જેણે દીક્ષા લીધી હોય તેની પાસે રહેલ.
उपदृश् ત્રિ૦ ઉપર રહીને જોનાર–સાક્ષી–સૂર્ય ચંદ્ર વગેરે.
उपदृषद् અવ્ય૦ પત્થરની પાસે.
उपदृषद અવ્ય૦ ઉપરનો અર્થ.
उपदेव પુ૦ તે નામનો દેવક રાજાનો એક પુત્ર, દેવ જેવા સામર્થ્યવાળા પિશાચ વગેરે દેવ.
उपदेवता સ્ત્રી૦ પિશાચ વગેરે દેવ.
उपदेवी સ્ત્રી૦ તે નામની વસુદેવની એક પત્ની, વિદ્યાધર વગેરેની સ્ત્રી, પિશાચ વગેરેની સ્ત્રી.
उपदेश પુ૦ ઉપદેશ, શીખામણ હિત કહેવું, પ્રવર્તક વાકય, તે નામની એક દીક્ષા.
उपदेशक ત્રિ૦ ઉપદેશ કરનાર.
उपदेशसाहस्री સ્ત્રી૦ તે નામે વેદાંતગ્રંથ.
उपदेशिन् ત્રિ૦ ઉપદેશ કરનાર.
उपदेश्य ત્રિ૦ ઉપદેશ કરવા યોગ્ય, શિખામણ આપવા યોગ્ય.
उपदेष्टृ પુ૦ કર્મનો ઉપદેશ આપનાર ગુરૂ, આચાર્ય.
उपदेष्टृ ત્રિ૦ ઉપદેશ આપનાર.
उपदेह પુ૦ ગંડમાળ–સોજા વગેરેથી શરીરની વૃદ્ધિ ફૂલવું.
उपदेहिका સ્ત્રી૦ તે નામનો એક કીડો.
उपदोह પુ૦ દોહવાનું પાત્ર.
उपद्रव પુ૦ ઉત્પાત, રોગારંભક વિકાર.
उपद्रष्टृ ત્રિ૦ જોનાર, ઉપર રહીને જોનાર સાક્ષી.

उपद्रुत त्रि० ઉપદ્રવ પામેલ.
उपधर्म पु० અપ્રધાન ધર્મ, નીચ ધર્મ.
उपधा स्त्री० સ્થાપવું, મૂકવું, પરીક્ષા કરવી, છળ, કપટ, ઉપાય, ઉપાન્ત્ય અક્ષર.
उपधातु पु० સુવર્ણ-માક્ષિક વગેરે સાત ધાતુ, શરીરમાં રસ વગેરે સાત ધાતુઓ-માંથી થનાર ધાવણ વગેરે ઉપધાતુ.
उपधान न० ઓશીકું, પ્રણય, સ્નેહ, વિશેષ, એક પ્રકારનું વ્રત, ઝેર.
उपधान पु० ઉપધાનસાધન મંત્ર.
उपधानीय न० ઓશીકું.
उपधानीय त्रि० સમીપમાં રાખવા યોગ્ય.
उपधाभृत त्रि० રાજા વગેરેનો એક પ્રકારનો કર.
उपधायिन् त्रि० મસ્તક નીચે ઓશીકાં તરીકે કંઈક મૂકનાર.
उपधारण न० ધારણ કરવું, સારી રીતે ચિંતન કરવું, ઉપર રહેલી વસ્તુનું અંકુશ વગેરેથી આકર્ષણ.
उपधारणा स्त्री० મનને એક વિષયમાં સ્થાપવારૂપ યોગના અંગ તરીકેનો એક વ્યાપાર.
उपधावन न० પાસે જવું, પાસે ચિંતવવું
उपधि पु० જૂદા સ્વરૂપમાં રહેલી વસ્તુને જૂદા સ્વરૂપમાં પ્રકાશવી, છળ, કપટ.
उपधूपित पु० મૃત્યુ.
उपधूपित त्रि० સંતાપયુક્ત-સંતાપવાળું.
उपधूमित त्रि० ધુમાડાવાળું થયેલ.
उपधूमिता स्त्री० બહાર ગામ જવામાં નિષેધેલી સૂર્યને જવા યોગ્ય એક દિશા.
उपधृति स्त्री० ધારણ કરવું, કિરણ.
उपधेय त्रि० મૂકવા યોગ્ય, સ્થાપવા યોગ્ય.
उपध्मान पु० હોઠ.
उपध्मानीय पु० તે નામનો એક અક્ષર.
उपध्वस्त त्रि० નાશ પામેલ, મિશ્ર થયેલ.
उपनक्षत्र न० સત્યાવીસ નક્ષત્રોની પાછળ જનારા રાશિમંડળમાં રહેલા તારાઓ.
उपनख न० વૈદકપ્રસિદ્ધ એક ક્ષુદ્ર રોગ.
उपनत त्रि० નમેલ, નમ્ર, પાસે ગયેલ, પ્રાપ્ત થયેલ, સમીપ રહેલ.
उपनति स्त्री० નમન, સમીપ જવું, પ્રાપ્ત થવું.
उपनद अव्य० નદીની પાસે.
उपनदि अव्य० ઉપરનો અર્થ.
उपनन्द पु० ગોકુલના અધિપતિ નન્દનો ભાઇ.
उपनन्दक त्रि० આનંદજનક, આનંદ ઉપજાવનાર.
उपनन्दक पु० ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.
उपनय पु० ધર્મશાસ્ત્રોક્ત એક સંસ્કારકર્મ, પાસે લઇ જવું, જનોઈ આપવી તે.
उपनयन न० ધર્મશાસ્ત્રોક્ત એક સંસ્કાર, જનોઇ લેવી તે, જનોઇ માટે સમીપ લઇ જવું.
उपनहन न० બંધન, બંધનનું સાધન વસ્ત્ર વગેરે.
उपनागरिका स्त्री० તે નામે અલંકાર.
उपनामुक त्रि० નમવાના સ્વભાવવાળું.
उपनाय पु० ધર્મશાસ્ત્રોક્ત એક સંસ્કાર, જનોઇ લેવી તે, પાસે લઇ જવું.
उपनायक पु० નાયકના જેવો ઉપપતિ, નાયકને એક પ્રકારની સહાય.
उपनायन न० उपनाय શબ્દ જુઓ.
उपनाह पु० વીણાના તાર બાંધવાનું સ્થાન, વ્રણ વગેરેને શાંત પાડવા માટે એક લેપ.
उपनाहन न० લેપ વગેરે બાંધવો તે.
उपनिक्षेप पु० થાપણ, રૂપ અને સંખ્યા બતાવીને રક્ષણ માટે બીજાના હાથમાં સોંપેલી કોઈ વસ્તુ, રક્ષણ માટે બીજાને સોંપવું.
उपनिधातृ त्रि० થાપણ તરીકે બીજાની

પાસે પોતાની વસ્તુ મૂકનાર, સ્થાપનાર, પાસે રાખનાર.

उपनिधान ન૦ થાપણ તરીકે મૂકવું, સ્થાપવું, પાસે રાખવું.

उपनिधायक ત્રિ૦ ઉપનિધાતૃ શબ્દ જુઓ.

उपनिधि પુ૦ રૂપ અને સંખ્યા બતાવીને રક્ષણ માટે પોતાનું ધન વગેરે બીજાને સોંપવું તે, એ રીતે મૂકાતું કોઈ દ્રવ્ય, થાપણ.

उपनिपात પુ૦ સમીપ આવવું, હઠથી આવવું, અકસ્માત આવવું.

उपनिपातिन् ત્રિ૦ સમીપ આવનાર, હઠથી આવનાર, અકસ્માત આવનાર.

उपनिबंधन ન૦ સંપાદન કરવાનું સાધન, ગુંથવું, બાંધવું.

उपनिमंत्रण ન૦ પાસે જઈને નિમંત્રણ કરવું–નોતરવું.

उपनिवपन ન૦ યજ્ઞાદિમાં અગ્નિ પ્રણયન કર્મના અંગરૂપ એક વ્યાપાર.

उपनिवेशित ત્રિ૦ વસાવેલ, ખાસ રહેઠાણ રૂપે સ્થાપેલ, બેસાડેલ.

उपनिषद् સ્ત્રી૦ બ્રહ્મવિદ્યાનું પ્રતિપાદન કરનાર વેદના મસ્તકરૂપ વેદાન્ત, વેદનું અંતિમ ધ્યેય, રહસ્ય.

उपनिषादिन् ત્રિ૦ સમીપ રહેનાર, પાસે રહેનાર.

उपनिष्कर ન૦ મોટો રાજમાર્ગ.

उपनिष्क्रमण ન૦ રાજમાર્ગ.

उपनिहित ત્રિ૦ થાપણ તરીકે મૂકેલ દ્રવ્ય, સ્થાપેલ, પાસે રાખેલ.

उपनीत ત્રિ૦ જેને ઉપયન સંસ્કાર કર્યો હોય તે, જનોઈ દીધેલ, જાણેલ, પાસે લઇ જવાયેલ, સમીપ સ્થાપેલ.

उपनेतृ પુ૦ ઉપનયન કરનાર ગુરૂ, જનોઇ આપનાર ગુરૂ.

उपनेतृ ત્રિ૦ પાસે લઇ જનાર, સમીપ લાવનાર, લાવનાર.

उपनेत्र ન૦ ચશ્મા.

उपन्यास પુ૦ વાકયનો આરંભ, વાકયનો પ્રયોગ, વિચાર, વિશ્વાસથી બીજાની પાસે પોતાનું દ્રવ્ય મૂકવું, થાપણ મૂકવી.

उपपति પુ૦ સ્ત્રીના પતિની પાસે પતિની નજરે પતિની સંમતિથી વ્યભિચાર કરનાર.

उपपत्ति સ્ત્રી૦ યુક્તિ, સંગતિ, હેતુ, કારણ, ઉપાય, પ્રાપ્તિ, સિદ્ધિ.

उपपद ન૦ સમીપમાં ઉચ્ચારાતો આરંભમાં મૂકાતો શબ્દ, નામ પછી ઉચ્ચારાતો શર્મા–વર્મા વગેરે શબ્દ, વ્યાકરણમાં પ્રત્યય વગેરે કરનાર સૂત્રમાં સાતમી વિભક્તિવાળું પદ.

उपपन्न ત્રિ૦ યુક્તિવાળું, સંગત, ઘટતું, પ્રાપ્ત થયેલ, ઉત્પન્ન થયેલ.

उपपात પુ૦ હઠથી આવવું, ફળતત્પરતા, નાશ.

उपपातक ન૦ પાપના જેવું પણ કંઇક ઓછું એવું પાપ.

उपपातिन् ત્રિ૦ હઠથી આવનાર, અકસ્માત પ્રાપ્ત થનાર.

उपपाद પુ૦ ઉપપતિ શબ્દ જુઓ.

उपपाद ત્રિ૦ પગની પાસે ગયેલ–રહેલ.

उपपादक ત્રિ૦ યુક્તિવાળું, સંગત, ઘટતું, યુક્ત.

उपपादन ન૦ યુક્તિથી સમર્થન કરવું, સારી રીતે પ્રતિપાદન કરવું, પ્રાપ્તિયુક્ત કરવું.

उपपादित ત્રિ૦ યુક્તિથી સમર્થન કરેલ, સારી રીતે પ્રતિપાદન કરેલ.

उपपाद्य ત્રિ૦ યુક્તિથી સમર્થન કરવા યોગ્ય.

उपपाद्य અવ્ય૦ યુક્તિયુક્ત કરીને, પ્રતિપાદન કરીને.

उपपाप न० उपपातक શબ્દ જુઓ.
उपपुर न० સમીપમાં રહેલું નગર, શાખા-નગર–પરૂં.
उपपुराण न० વ્યાસે રચેલાં અઢાર પુરાણો જેવાં બીજાં પુરાણ.
उपपुष्पिका स्त्री० બગાસું.
उपपृच् त्रि० ઉપર સમીપપણે સંબંધ પામેલ.
उपपौर त्रि० શાખાનગર–પરામાં થનાર.
उपपौर्णमास अव्य० પુનમની પાસે, પૂનમ લગભગ.
उपपौर्णमासि अव्य० ઉપરનો અર્થ.
उपप्रदान न० લાંચ આપવી, સંધિ–સલાહને માટે જમીન વગેરે આપવી, લોભાવવા–લલચાવવા માટે કંઈ દ્રવ્ય આપવું, સમીપદાન.
उपप्रलोभन न० લલચાવવું, લોભાવવું.
उपप्लव पु० આકાશમાંથી અંગારા વગેરે પડવા રૂપ ઉપદ્રવ, ઉત્પાત, ઉત્પાતસૂચક વાયુ વગેરે, ભય, મરકી, રાજવિપ્લવ, ઘેરવું, રોકવું, વિપત્તિ, દુઃખ, સમીપમાં તરવું, નરવું, વીંટવું, સમીપ જવું, બૌદ્ધમતપ્રસિદ્ધ વિકલ્પ, રાહુ ગ્રહ, વિઘ્ન.
उपप्लवनीय त्रि० પાસે રહી તરવા યોગ્ય.
उपप्लव्य त्रि० પાસે તરવા યોગ્ય, સમીપ જવા યોગ્ય, ઉપપ્લવ પામવા યોગ્ય.
उपप्लव्य न० વિરાટ નગરની પાસે આવેલું એક નગર.
उपप्लुत त्रि० ઉપદ્રવયુક્ત, વિઘ્ન–ભય વગેરે પામેલ.
उपबन्ध पु० બંધનની દઢતા માટે તેની પાસે બીજી વસ્તુનું બાંધવું, પદ્માસન જેવું કોઈક આસન, અમુક સંખ્યાથી સંબંધનું પ્રતિપાદન.
उपबर्ह पु० ઓશીકું, પાસે રહી દુઃખ દેવું, પીડવું.
उपबर्हण न० ઉપરના અર્થ.
उपबर्हणीय त्रि० પાસે રહી દુઃખ દેવા યોગ્ય–પીડવા યોગ્ય.
उपबहु त्रि० બહુ સંખ્યાની પાસે રહેનાર.
उपबाधा स्त्री० સારી રીતે પીડવું, દુઃખ દેવું.
उपबाहु पु० બાહુની સમીપનું કોઈ અંગ.
उपबाहु अव्य० બાહુની સમીપ–પાસે.
उपब्द पु० સમીપ પ્રાપ્ત થયેલ શબ્દ, સામાલિખવ શબ્દ.
उपब्दि पु० સાંભળવાને યોગ્ય શબ્દ.
उपब्दिमत् त्रि० સાંભળવાને યોગ્ય શબ્દવાળું.
उपभङ्ग पु० યુદ્ધ વગેરેમાંથી નાસી જવું, સારી રીતે ભાંગવું, બે ભાગ રૂપે જવું.
उपभुक्त त्रि० જેનો ઉપભોગ કર્યો હોય તે વસ્તુ, ભોગવેલ.
उपभुक्ति स्त्री० ઉપભોગ, ભોગવવું તે.
उपभूषण न० ઘંટડી, ચામર વગેરે.
उपभृत् स्त्री० યજ્ઞ સંબંધી એક પાત્ર–સ્રુવો.
उपभोग पु० વિષયસેવનથી ઉત્પન્ન થતું એક પ્રકારનું સુખ, ભોગવવું તે.
उपभोगिन् त्रि० ઉપભોગવાળું.
उपभोग्य त्रि० ઉપભોગ કરવા યોગ્ય, ભોગવવા યોગ્ય કોઈ વસ્તુ.
उपभोजिन् त्रि० ઉપભોગ કરનાર, ભોગવનાર.
उपभोज्य त्रि० ભોગવવા લાયક.
उपम त्रि० ઉપમેય, પાસે, સમીપ, પાસેનું, સમીપનું.
उपमद्गु पु० તે નામનો યદુવંશી ક્ષત્રિય.
उपमंत्रण न० આમન્ત્રણ, કર્તવ્ય માટે પ્રાર્થનાપૂર્વક પ્રેરણા, ખુશામતી.
उपमन्त्रिन् त्रि० આમંત્રણ કરનાર, ખુશામતીયું.
उपमन्थन पु० મથનાર, મંથન કરનાર, રવૈયો.
उपमन्थनी स्त्री० અગ્નિ મથવાનું સાધન દ્રવ્ય.

उपमन्यु પુ૦ તે નામનો એક ઋષિ.

उपमर्द्द પુ૦ મર્દન કરવું, મારી નાંખવું, પૂર્વ ધર્મીનો વિનાશ કરી બીજો ધર્મી ઉત્પન્ન કરવો, પીડવું, ધાન્ય વગેરેનાં ફોતરાં કાઢવાં.

उपमर्द्दन ન૦ ઉપરના અર્થ.

उपमर्द्दकारक ત્રિ૦ મર્દન કરનાર, મારી નાખનાર, પીડનાર.

उपमा સ્ત્રી૦ સમાનતા, તે નામનો એક અર્થાલંકાર, ઉપમાન-જેના વડે ઉપમા અપાય તે.

उपमात् સ્ત્રી૦ થાંભલી, વાછરડાને બાંધવાનો ખીલો.

उपमाति સ્ત્રી૦ उपमा શબ્દ જુઓ.

उपमातृ સ્ત્રી૦ આંબળાનું ઝાડ, માતાતુલ્ય માતાની બ્હેન વગેરે.

उपमातृ ત્રિ૦ ઉપમા આપનાર, ઉપમાન કરનાર.

उपमाद ત્રિ૦ હર્ષજનક.

उपमान ન૦ સાદૃશ્યજ્ઞાન, જેનાવડે સાદૃશ્ય હોય તે.

उपमानचिन्तामणि પુ૦ તે નામનો એક ગ્રંથ.

उपमारण ન૦ વરુણપ્રઘાસ નામના યજ્ઞમાં યજ્ઞસમાપ્તિસમયના સ્નાનના જળ સમીપ જઇને તે જળમાં હવિષ નાંખવું તે.

उपमालङ्कार પુ૦ તે નામનો એક અર્થાલંકાર.

उपमास्य ન૦ દરેક મહિને થનાર પિતૃઓનું શ્રાદ્ધ.

उपमित् ત્રિ૦ પાસે ખોડેલ, સમીપ નાખેલ, પાસે મૂકનાર, સમીપમાં સ્થાપન કરનાર, ઉપમા આપનાર, થાંભલી.

उपमित ત્રિ૦ઉપમેય, જેને ઉપમા અપાય તે.

उपमिति સ્ત્રી૦ ઉપમા, ઉપમાલંકાર, સમાનતા.

उपमेत પુ૦ સાગનું ઝાડ.

उपमेय ત્રિ૦ જેને ઉપમા અપાય તે.

उपमेयोपमा સ્ત્રી૦ તે નામનો એક અર્થાલંકાર.

उपयज् પુ૦ તે નામનો એક યજ્ઞ.

उपयन्तृ પુ૦ વિવાહનાર-વરરાજા.

उपयन्तृ ત્રિ૦ નિયમમાં રાખનાર, સંયમ કરનાર.

उपयन्त्र ન૦ તે નામે વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક યંત્ર.

उपयम પુ૦ વિવાહ, સંયમ, વશ રાખવું.

उपयमन ન૦ ઉપરના અર્થ, અગ્નિનું નીચે સ્થાપન, બંધનસાધન દર્ભ વગેરે.

उपयमनी સ્ત્રી૦ અગ્નિસ્થાપનમાં અંગરૂપ રેતી વગેરે.

उपयष्टृ ત્રિ૦ સોળ ઋત્વિજોમાંનો એક ઋત્વિજ.

उपयाचक ત્રિ૦ પાસે આવી યાચના કરનાર.

उपयाचन ન૦ પાસે જઇને માગવું.

उपयाचित ન૦ પોતાના ઇચ્છિતની સિદ્ધિ માટે દેવ વગેરે પાસે માનતા માનવી, પાસે જઇને માગવું.

उपयाचितक ન૦ ઉપરના અર્થ.

उपयाज પુ૦ તે નામનો એક યજ્ઞ, તે નામનો એક ઋષિ.

उपयात ત્રિ૦ સમીપ આવેલ, પાસે ગયેલ.

उपयान ન૦ પાસે જવું.

उपयाम પુ૦ યજ્ઞનું એક પાત્ર, તે પાત્રનો દેવ, વિવાહ.

उपयामवत् ત્રિ૦ જેનો વિવાહ થયો હોય તે.

उपयुक्त ત્રિ૦ યોગ્ય, ન્યાયયુક્ત, રચેલ, ભોગવેલ, વાપરેલ, ઉપયોગ કરેલ.

उपयोग પુ૦ ઉપભોગ, આચરણ, ભોજન, ઇષ્ટસિદ્ધિસાધન વ્યાપાર, અનુકૂલતા.

उपयोगिता સ્ત્રી૦ ઉપયોગીપણું.

उपयोगित्व ન૦ ઉપરનો અર્થ.

उपयोगिन् ત્રિ૦ ઉપયોગ જેનો હોય તે, ઉપયોગી.

उपर्योषम् આનંદ.

उपर त्रि० વાવેલ, સ્થાપેલ, વિરામ પામવાનો કોઈ આધાર, વિરામ પામેલ, પત્થર.

उपरक्त पु० રાહુગ્રસ્ત ચંદ્ર કે સૂર્ય.

उपरक्त त्रि० વ્યસનોમાં આસક્ત, રંગવાના પદાર્થથી રંગેલ, ઉપાધિની સમીપતાથી ઉપાધિના ગુણવાળારૂપે જણાયેલ.

उपरक्ष पु० સમીપમાં રહી રક્ષા કરનાર–અંગરક્ષક–બોડીગાર્ડ.

उपरक्षण न० પાસે રહી રક્ષણ કરવું, પહેરો ભરવો, ચોકી કરવી.

उपरञ्जक त्रि० રંજન કરનાર, રંગનાર.

उपरञ्ज्य त्रि० રંજન કરવા યોગ્ય, રંગવા યોગ્ય.

उपरत त्रि० વિરામ પામેલ, નિવૃત્તિ પામેલ, ઉપરતિયુક્ત.

उपरतस्पृह त्रि० ઇચ્છારહિત, નિઃસ્પૃહ.

उपरताति स्त्री० યુદ્ધ, સંગ્રામ, આકાશ.

उपरति स्त्री० વિરામ, નિવૃત્તિ, મરણ, ઇંદ્રિયોને વિષયોતરફથી પાછી વાળવી તે, બુદ્ધિ.

उपरत्न न० મણિ જેવા દેખાતા કાચ વગેરે.

उपरम पु० વિષયો ઉપરનું વૈરાગ્ય, નિવૃત્તિ.

उपरम न० उपरति શબ્દ જુઓ.

उपरव पु० જ્યાં સોમલતાનો રસ કાઢવાનો હોય છે તે ખાડાના આકારનો એક પ્રદેશ.

उपरस पु० ગંધક વગેરે.

उपराग पु० પાસે રહીને પોતાના ગુણ બીજામાં સ્થાપવા, વાસનારૂપ એક સંસ્કાર, સૂર્ય–ચંદ્રનું ગ્રહણ, વિશેષણરૂપે સંબંધ, નિંદા, ગ્રહકલ્લોલ, વ્યસન, દુષ્ટ નીતિ, મિથ્યાસંબંધથી સંબંધ પામેલ એક વિશેષણ.

उपराज अव्य० રાજાની પાસે.

उपराज त्रि० રાજાતુલ્ય.

उपराध्य त्रि० ઉપસેવક.

उपराम पु० વિરામ, મરણ, નિવૃત્તિ, સંન્યાસ.

उपराम अव्य० રામની પાસે.

उपराव पु० પાસે ઉચ્ચારેલ શબ્દ,

उपरि अव्य० ઉપર, ઉંચે.

उपरिचर त्रि० ઉપર વિચરનાર પક્ષી વગેરે.

उपरिचर पु० તે નામનો એક રાજા.

उपरितन त्रि० ઉપર–ઉંચે થનાર–હોનાર.

उपरिमर्त्य अव्य० મનુષ્ય ઉપર.

उपरिमेखल पु० તે નામનો એક ઋષિ.

उपरिबृहती स्त्री० તે નામે એક વૈદિક છંદ.

उपरिष्टात् अव्य० ઉપર, ઉંચે.

उपरिसद् पु० તે નામનો એક દેવ.

उपरिसद् त्रि० ઉપર રહેનાર, ઉંચે રહેનાર.

उपरिसद्य न० ઉપર બેસવું, આકાશમાં બેસવું.

उपरीतक पु० શૃંગારવિષયક એક આસનબંધ.

उपरुद्ध त्रि० રૂંધેલ, રોકેલ, ઘેરેલ, અટકાવેલ, મૂત્ર વગેરેના વેગવાળું.

उपरूपक न० એક જાતનું નાટક.

उपरोध पु० આવરણ, ઢાંકણ, પ્રતિબંધ, અટકાયત, અનુસરવું.

उपरोधक त्रि० ઉપરોધ કરનાર, અટકાવનાર, રોકનાર, ઢાંકનાર, ઘેરનાર, પ્રતિબંધ કરનાર, અનુસરનાર.

उपरोधक न० રહેવાનું ઘર.

उपरोधन न० उपरोध શબ્દ જુઓ.

उपर्युपरि अव्य० ઉપર ઉપર.

उपल पु પત્થર, રેતી, રત્ન, મેઘ.

उपलक्षक त्रि० લક્ષણા કરનાર, કલ્પના કરનાર, ઓળખનાર, જાણનાર.

उपलक्षण न० લક્ષણાથી સ્વ તથા અન્યનો બાધક શબ્દ, તેવા શબ્દનું જ્ઞાન.

उपलक्ष्य पु० આશ્રય.

उपलधिप्रिय पु० એક જાતનો મૃગ.

उपलब्ध त्रि० મેળવેલ, જાણેલ.

उपलब्धार्था स्त्री० હિતોપદેશ વગેરે કથા.

उपलब्धि स्त्री० મેળવવું. જાણવું, પ્રત્યક્ષ વગેરે જ્ઞાન.

उपलब्धृ त्रि० મેળવનાર, જાણનાર.

उपलब्धृ पु० જ્ઞાનનો આશ્રય આત્મા.

उपलभेदिन् पु० પત્થરને પણ તોડી નાખનાર—વૃક્ષ.

उपलभ्य त्रि० મેળવવા યોગ્ય, જાણવા યોગ્ય.

उपलम्भ पु० જ્ઞાન, લાભ, પ્રાપ્તિ. મેળવવું, જાણવું.

उपलम्भ्य त्रि० ઉત્તમ પ્રકારે મેળવવા યોગ્ય, ઉત્તમ પ્રકારે જાણવા યોગ્ય.

उपला स्त्री० સાકર.

उपलिङ्ग न० અનિષ્ટસૂચક ભૂકંપ વગેરે ઉપદ્રવ.

उपलेप पु० છાણ વગેરેથી લીપવું, સર્વ ઇન્દ્રિયોનો વિનાશ કરવો.

उपलेपन न० છાણ વગેરેથી લીપવું.

उपवक्तृ त्रि० પાસે રહીને બોલનાર, સમીપ રહીને જોનાર, તપાસનાર.

उपवक्तृ पु० બ્રહ્મા નામનો ઋત્વિજ, સદસ્ય.

उपवङ्ग पु० વંગદેશની પાસેનો દેશ.

उपवट पु० વડના ઝાડ જેવું પિયાસાલનું ઝાડ.

उपवन न० બાગ, બગીચો.

उपवन अव्य० વનની પાસે, વનમાં.

उपवर्णन न० સારી રીતે વર્ણન—વખાણ

उपवर्तन न० દેશ, પાણીવાળું સ્થળ.

उपवर्ष पु० તે નામનો એક ઋષિ.

उपवर्ह पु० ઓશીકું.

उपवर्हण न० ઓશીકું.

उपवल्लिका स्त्री० અમરવેલ.

उपवल्ह पु० પ્રાધાન્ય, ઉત્કર્ષ.

उपवसथ पु० ગામ, યજ્ઞનો પૂર્વ દિવસ.

उपवस्त न० ઉપવાસ.

उपवस्ति स्त्री० આશ્રય, આધાર, ટેકો.

उपवाक पु० પરસ્પર આલાપ-વાતચીત, જવ.

उपवाकी स्त्री० ઇંદ્રજવ.

उपवाक्य पु० અગ્નિ, ચિત્રાનું ઝાડ.

उपवाच्य त्रि० સ્તુતિ કરાયેલ, સ્તુતિ પામેલ, વખાણાયેલ, પ્રણામ કરવા યોગ્ય.

उपवाद पु० નિંદા.

उपवादिन् त्रि० નિંદા કરનાર.

उपवास पु० ભોજનનો અભાવ—ઉપવાસ.

उपवासक त्रि० અનાહાર કરનાર, ઉપવાસ કરનાર.

उपवासक न० કોઇ એક વ્રત.

उपवासन न० ઉપસેવન—પાસે રહી સેવા કરવી.

उपवासिन त्रि० ઉપવાસ કરનાર.

उपवाहन न० પાસે લઇ જવું, સમીપ આણવું.

उपवाह्य पु० રાજાને બેસવાનો હાથી.

उपविद् स्त्री० પ્રાપ્તિ, મેળવવું, જ્ઞાન.

उपविद् त्रि० પ્રાપ્ત કરનાર, મેળવનાર, જાણનાર.

उपविन्दु पु० તે નામનો એક રાજા.

उपविष पु० આંકડાનું દૂધ વગેરે પાંચ પ્રકારનાં ઉપવિષ-ઝેર.

उपविष न० કૃત્રિમ વિષ—બનાવટી ઝેર.

उपविषा स्त्री० અતિવિખની કળી.

उपविष्ट त्रि० બેઠેલ.

उपवीणि નામધાતુ વીણા લઇને ગાવું.

उपवीत न० જનોઇ, યજ્ઞસૂત્ર, જમણો હાથ બહાર રહે તેમ ડાબા ખભા ઉપર ધારણ કરેલ વસ્ત્ર.

उपबृंहित त्रि० વધેલ, ઘણું કરેલ.

उपवेणा स्त्री० તે નામની એક નદી.

उपवेद पु० વેદના જેવાં આયુર્વેદ વગેરે.

उपवेश पु० બેસવું, બનાવટી વેશ.

उपवेशन न० બેસવું, મૂકવું, સ્થાપવું.
उपवेशि पु० યજુર્વેદ સંપ્રદાયપ્રવર્તક એક ઋષિ.
उपवेशिन् त्रि० બેસનાર.
उपवेष पु० અંગારા ભાંગવાનું લાકડું.
उपवैणव न० ત્રણ સંધ્યાકાળ.
उपव्याख्यान न० અમુકનું અમુક ફળ-અમુક માહાત્મ્ય-અમુક ઉપાસન વગેરે કહેવું તે.
उपव्याघ्र पु० વાઘના જેવું પશુ-ચિત્તો.
उपव्याघ्र अव्य० વાઘની પાસે.
उपव्युषस अव्य० લગભગ ગયેલ ઉષાકાળ, પરોઢીયું, લગભગ ગયેલ ઉષાકાળનું સમીપ.
उपशम पु० ઇન્દ્રિયોનો નિગ્રહ, તૃષ્ણાનો નાશ, રોગ અથવા ઉપદ્રવની શાંતિ,નિવૃત્તિ.
उपशमन न० ઉપરના અર્થ, નિવારણ, અટકાવવું, રોકવું, શાંત પાડવું.
उपशमनीय त्रि० નિવારણ કરવા યોગ્ય, શાંત પાડવા યોગ્ય, અટકાવવા યોગ્ય, રોકવા યોગ્ય.
उपशय पु० સમીપ સુવું, પાસે સુવું, સુખાવહ ઉપયોગ, હાથ.
उपशय अव्य० હાથની પાસે, હાથમાં.
उपशरद अव्य० શરદ્ ઋતુની પાસે, શરદ્ ઋતુમાં.
उपशल्य न० ગામનો અંત-ભાગોળ-પાધર, છેડાનો ભાગ.
उपशान्ति स्त्री० उपशम શબ્દ જુઓ.
उपशाय पु० રાત્રે પહેરો ભરનારા સિપાઇઓનું અનુક્રમે સુવું.
उपशायिन् त्रि० પાસે સુનાર.
उपशिक्षण न० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
उपशिक्षा स्त्री० સારી રીતે શિક્ષણ, સારી રીતે શિખામણ.
उपशिङ्घन न० સુંઘવું, સુંઘાડવાનો પ્રયોગ.
उपशिष्य पु० શિષ્યનો શિષ્ય.
उपशुन अव्य० કુતરો, કુતરાની પાસે.
उपशोभा स्त्री० આરોપિત શોભા.
उपशोषण न० સુકવવું.
उपशोषण त्रि० સુકવનાર.
उपश्रुत् पु० યજ્ઞ.
उपश्रुत त्रि० અંગીકારેલ, સ્વીકારેલ, પ્રતિજ્ઞા કરેલ.
उपश्रुति स्त्री० પાસે સાંભળવું.
उपश्रुति अव्य० કાનની પાસે, કાનમાં.
उपश्लेष पु० આલિંગન, ભેટવું તે.
उपश्लेषण न० ઉપરનો અર્થ.
उपश्लोकि नामधातु उभ० सक० सेट् શ્લોકોવડે સ્તુતિ કરવી.
उपष्टम्भ पु० થાંભલો, આધાર, ટેકો.
उपष्टम्भक पु० આડંબર, અધિકતા.
उपष्टम्भक न० થાંભલી.
उपष्टुत् त्रि० સમીપમાં સ્તુતિ કરાતું.
उपसंक्रम पु० મૂકવું, સ્થાપવું, દાખલ કરવું.
उपसंक्रमण न० ઉપરના અર્થ.
उपसंग्रह पु० ચરણસ્પર્શ કરીને વંદન કરવું, ઉપકરણ, રાચરચીલું, સારી રીતે સંગ્રહ કરવો.
उपसंग्रहण न० ઉપરના અર્થ.
उपसंग्राह्य त्रि० ચરણસ્પર્શ કરી વંદન કરવા યોગ્ય, સારીરીતે સંગ્રહ કરવા યોગ્ય.
उपसंयम पु० ઉપસંહાર, સારી રીતે સંયમ રાખવો, બંધન.
उपसंयमन न० સારી રીતે સંયમ પાળવો, સારી રીતે બાંધવું, સારી રીતે બાંધવાનું સાધન.
उपसंयुक्त त्रि० સમીપમાં સંયોગ પામેલ.
उपसंयोग पु० સમીપ સંયોગ.
उपसंरोह पु० સમીપમાં ચઢવું.
उपसंवाद पु० પ્રતિજ્ઞાપૂર્વક કહેવું, પણ કરીને કહેવું.

उपसंव्यान ન૦ પહેરવાનું વસ્ત્ર.

उपसंहार પુ૦ સમાપ્તિ, સંગ્રહ, સારી રીતે હરવું, લઈ લેવું, સંપૂર્ણ સંબંધ.

उपसंहारिन् ત્રિ૦ સમાપ્તિ કરનાર, સારી રીતે હરણ કરનાર, સંપૂર્ણ સંબંધથી વ્યાપ્ત.

उपसंख्यान ન૦ સૂત્રમાં નહિ કહેલ અર્થને વાર્તિક વગેરેથી કહેવો, ગણવું, ગણત્રી કરવી.

उपसक्ति સ્ત્રી૦ નજદીકનો સંબંધ, અનુસરવું, સંબંધ, સેવા.

उपसक्त ત્રિ૦ નજદીક રહેલ, અનુસરેલ, સેવક.

उपसद् ત્રિ૦ ઉપરના અર્થ, તે નામની દૃષ્ટિ, ગાર્હપત્ય વગેરે ત્રણ અગ્નિ સિવાયનો અગ્નિ.

उपसद પુ૦ તે નામનો એક યજ્ઞ.

उपसदन ન૦ સેવા, પાસે રહી સેવવું, પાછળ જઈને પ્રાપ્ત કરવું.

उपसद्म અવ્ય૦ ઘરની પાસે, ઘરમાં.

उपसद्री સ્ત્રી૦ સંતતિ–ધારા.

उपसद्य ત્રિ૦ સેવવાયોગ્ય, સમીપમાં પ્રાપ્ત કરવા યોગ્ય.

उपसद्य અવ્ય૦ સેવીને, સમીપમાં પ્રાપ્ત કરીને, પાસે જઈને.

उपसन्न ત્રિ૦ સમીપ રહેલ, સેવક, સેવવા યોગ્ય.

उपसद्व्रत ન૦ તે નામનું એક વ્રત.

उपसन्न ત્રિ૦ સમીપ રહેલ, પાસે રહેલ, નજદીકનું, સેવક, પાસે આવેલ.

उपसमाधान ન૦ ઢગલો કરવો, સમિધ નાખીને સળગાવવું.

उपसमिध અવ્ય૦ સમિધપાસે.

उपसमिध અવ્ય૦ ઉપરનો અર્થ.

उपसम्पत्ति સ્ત્રી૦ નવીનરૂપે સંપત્તિ.

उपसम्पन्न ત્રિ૦ પ્રાપ્ત થયેલ, મેળવેલ, મરણ પામેલ.

उपसम्भाषा સ્ત્રી૦ શાંત પાડવું, સાંત્વન કરવું.

उपसर પુ૦ ગર્ભગ્રહણ કરવા માટે પશુઓમાં નારીજાતિનું પુરૂષજાતિ પાસે જવું, નિરંતર જવું.

उपसरण ન૦ ઉપરના અર્થ, સમીપ જવું, પાસે જવું.

उपसर्ग પુ૦ રોગવિકાર, ઉપદ્રવ, શુભ–અશુભસૂચક દેવતાઈ ઉત્પાત, વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ ઉપસર્ગ.

उपसर्ज्जन ન૦ દેવતાઈ વગેરે ઉપદ્રવ, ગૌણ વિશેષણ, વાળવાનું–સાફ કરવાનું સાધન–પૂંજણી કે સાવરણિ, વ્યાકરણમાં સમાસ કરનાર સૂત્રમાં પહેલી વિભક્તિથી બતાવેલું પદ, વિગ્રહમાં નિયત વિભક્તિવાળો કોઈ શબ્દ.

उपसर्पक ત્રિ૦ ઉપાસક, પાસે જનાર.

उपसर्पण ન૦ સમીપ જવું, પાસે જવું.

उपसर्पिन् ત્રિ૦ સમીપ જનાર, પાસે જનાર.

उपसर्य्या સ્ત્રી૦ ગર્ભગ્રહણને યોગ્ય એવી ઋતુમતી ગાય.

उपसार्य्य ત્રિ૦ પ્રાપ્ત કરવા યોગ્ય.

उपस्थि અવ્ય૦ સમીપનું સ્થાન.

उपसीर અવ્ય૦ હળની પાસે, હળમાં.

उपसुन्द પુ૦ તે નામનો એક દૈત્ય.

उपसूर्यक ન૦ ચંદ્ર–સૂર્યની આસપાસ થતું મંડળ.

उपसृष्ट ન૦ મૈથુન, વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ ઉપસર્ગ.

उपसृष्ट ત્રિ૦ વિસર્જન કરેલ, રજા આપેલ, છોડી દીધેલ, ઉપદ્રવ પામેલ, વ્યાપેલ, કામી.

उपसृष्ट પુ૦ ગ્રહણથી ઘેરાયેલ ચંદ્ર કે સૂર્ય.

उपसेक પુ૦ પાણી વગેરે છાંટીને નરમ કરવું.

उपसेचन न० સીંચવું, છાંટવું, સીંચવાનું-છાંટવાનું સાધન.

उपसेचन ત્રિ० સીંચનાર, છાંટનાર.

उपसेवक ત્રિ० ઉપભોગ વગેરેથી સેવવામાં આસક્ત, ભોગ ભોગવવામાં મચેલ, પાસે રહીને સેવા કરનાર.

उपसेवन ન० ઉપભોગનો પ્રસંગ, પાસે રહી સેવા કરવી.

उपसेवा સ્ત્રી० ઉપરના અર્થ.

उपसेविन् ત્રિ० उपसेवक શબ્દ જુઓ.

उपसोम પુ० સોમનામનો યજ્ઞ કરનાર.

उपसोम અવ્ય० ચંદ્રની પાસે, સોમલતાની પાસે.

उपस्कर પુ० હિંસા કરવી, ઉંદર, કડાં-કુંડલ વગેરેનો સમુદાય, મસાલો, ઘરને સાફ કરનાર સાવરણિ વગેરે.

उपस्कर ત્રિ० વિકાર પામેલ, અધ્યાહારથી કહેનાર.

उपस्करण ન० હિંસા કરવી, અલંકાર, સમુદાય, વિકાર, વાકયાધ્યાહાર, હિંસાનું સાધન, અલંકાર વગેરેનું સાધન.

उपस्कार પુ० અલંકાર, સમુદાય, વિકાર. વાકયાધ્યાહાર.

उपस्कीर्ण ત્રિ० હિંસા કરેલ.

उपस्कीर्णि સ્ત્રી० હિંસા કરવી.

उपस्कृत ત્રિ० શણગારેલ, એકઠું કરેલ, સંસ્કારી કરેલ, વિકાર પામેલ, અધ્યાહાર કરેલ.

उपष्टम्भ પુ० થાંભલો, ટેકો, આધાર, આલંબન, સ્થિતિ.

उपष्टम्भक ત્રિ० ટેકો આપનાર, આલંબન આપનાર, અધિકતા કરનાર.

उपस्तम्भ પુ० उपष्टम्भ શબ્દ જુઓ.

उपस्तम्भ ન० ઉપરનો શબ્દ જુઓ.

उपस्तरण ન० પાથરણુ, બીછાનું, જમીનને સપાટ અથવા સીધી કરવી.

उपस्ति પુ० ઝાડ.

उपस्तिर् ત્રિ० પથરાતું, પાથરવા યોગ્ય.

उपस्तुत ત્રિ० સમીપમાં સ્તુતિ કરાયેલ.

उपस्तुति સ્ત્રી० સમીપમાં સ્તુતિ, વખાણ.

उपस्त्री સ્ત્રી० ઉપપત્ની, રખાત સ્ત્રી.

उपस्थ પુ० ન० સ્ત્રી-પુરુષની ગુહ્ય ઇન્દ્રિય, ખોળો, મધ્ય ભાગ, સ્થિતિ.

उपस्थ ત્રિ० સમીપમાં રહેલ.

उपस्थपत्र પુ० પીપળાનું ઝાડ.

उपस्थातृ ત્રિ० ઉપાસન કરનાર, સેવનાર, સમીપમાં નમેલ, કહેલે સમયે પાસે આવેલ.

उपस्थातृ પુ० તે નામનો એક ઋત્વિજ.

उपस्थान ન० પાસે રહીને સ્થિતિ કરવી, અનુસંધાન, સ્મરણ, સમીપ જવું, સમીપમાં સેવવું.

उपस्थानीय ત્રિ० ઉપાસન કરનાર, સેવનાર, ઉપાસના કરવા યોગ્ય, સેવા કરવા યોગ્ય.

उपस्थापक ત્રિ० સ્મરણ કરાવનાર, પાસે સ્થિતિ કરાવનાર.

उपस्थापन ન० સમીપમાં સ્થાપવું, સ્મરણ કરાવવું.

उपस्थापनीय ત્રિ० સમીપમાં સ્થાપવા યોગ્ય, સ્મરણ કરાવવા યોગ્ય.

उपस्थावर અવ્ય० સ્થાવરની પાસે.

उपस्थावरा સ્ત્રી० પુરુષમેધ યજ્ઞના અંગરૂપ એક દેવતા.

उपस्थित ત્રિ० સમીપમાં રહેલ, પાસે આવેલ, પ્રાપ્ત થયેલ, વેદમાં નહિ વાપરેલ અનાર્ષ, સ્મરણમાં આવેલ, સ્મરણ કરેલ, સેવેલ.

उपस्थित ન० સેવન, પાસે રહેવું, સમીપ આવવું.

उपस्थिता સ્ત્રી० દશ અક્ષરના ચરણવાળો એક છંદ.

उपस्थिति स्त्री० સમીપમાં સેવવું, પાસે નમવું, સ્મરણ.

उपस्थूण अव्य० થાંભલી ઉપર, થાંભલીની પાસે.

उपस्थूण त्रि० ઘરના થાંભલાની પાસે ગયેલ-રહેલ.

उपस्थेय त्रि० પાસે રહી સેવવા યોગ્ય, સ્તુતિ કરવા યોગ્ય.

उपस्नेह पु० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ક્લેદન.

उपस्पर्श पु० સ્પર્શ, સ્નાન, વેદોક્ત મંત્રપૂર્વક પાણી વગેરેથી મુખનો સ્પર્શ કરવો.

उपस्पर्शन न० ઉપરના અર્થ.

उपस्रवण न० ઝરણની નિવૃત્તિ, ટપકવું નહિ તે.

उपस्वत्व न० માલીકાની જમીન વગેરેમાંથી ઉત્પન્ન થયેલ ધાન્ય વગેરે દ્રવ્ય.

उपस्वावत् पु० સત્રાજિત રાજાનો એક પુત્ર.

उपस्वेद पु० અગ્નિ વગેરે તાપની પાસે રહેવાથી થયેલી ગરમી, ઉપતાપ શબ્દ જુઓ.

उपहत त्रि० તિરસ્કાર પામેલ, દૂષિત થયેલ, નાશ પમાડેલ, ઉત્પાતથી ઘેરાયેલ, અશુદ્ધ થયેલ, પરાભવ પામેલ.

उपहति स्त्री० ઉપઘાત, વિનાશ, સામે પ્રહાર.

उपहन्तु त्रि० હણનાર, નાશ કરનાર.

उपहन्तृ त्रि० ઉપરના અર્થ.

उपहरण न० પીરસવું, ભેટ આપવી.

उपहर्तृ त्रि० પીરસનાર, ભેટ આપનાર.

उपहव पु० આહ્વાન-બોલાવવું તે.

उपहव्य पु० તે નામને એક યજ્ઞ.

उपहसित न० ઉપહાસક-મશ્કરી, નિંદાસૂચક હાસ્ય.

उपहसित त्रि० મશ્કરી કરાયેલ, હાસ્યથી જેની નિંદા સૂચવી હોય તે.

उपहस्त पु० પ્રતિગ્રહ-દાન લેવું.

उपहस्ति नामधातु उभ० सक० सेट् હાથથી લેવું.

उपहस्तिका स्त्री० પાન-સોપારી વગેરે રહી શકે તેવી વસ્ત્ર વગેરેની બનાવેલી કોથળી.

उपहार पु० ભેટ, મૂકવું, ભેટ ધરવી, ભેટ ધરવાનું દ્રવ્ય, હારની પાસેનું દ્રવ્ય.

उपहार अव्य० હારની પાસે.

उपहालक पु० હળનો આગળનો ભાગ.

उपहास पु० મશ્કરી, નિંદાસૂચક હાસ્ય, ઠઠ્ઠો.

उपहास्य त्रि० હસવા યોગ્ય, મશ્કરી કરવા યોગ્ય, મશ્કરીથી નિંદવા યોગ્ય.

उपहित त्रि० મૂકેલ, સ્થાપેલ, અર્પણ કરેલ, સમીપ રાખેલ, આરોપણ કરેલ.

उपहूत त्रि० બોલાવેલ.

उपहूति स्त्री० બોલાવવું.

उपहृत त्रि० મૂકેલ, ધરેલ, ભેટ રૂપે આપેલ.

उपहोम पु० દશ દશ દેવતાવાળો-દશ આહુતિવાળો-દશ-દક્ષિણાવાળો એક હોમ.

उपह्वर न० એકાંત, જમીનનો પ્રદેશ, પાસેનું સ્થાન, જવા યોગ્ય, છેડાનો ભાગ.

उपह्वर पु० રથ.

उपह्वान न० બોલાવવું, મંત્રોચ્ચારપૂર્વક બોલાવવું.

उपांशु अव्य० નિર્જન, એકાંત, મૌન, ગુપ્ત.

उपांशु पु० મંત્ર વગેરેનો એક જપપ્રકાર.

उपांशुयाज पु० તે નામનો એક યજ્ઞ.

उपाक पु० પરસ્પર સમીપ ગયેલ, પાસે.

उपाकरण न० એક સ્તોત્રપ્રૈષ, યજ્ઞના પશુનો એક સંસ્કાર, આરંભ.

उपाकर्मन् न० તે નામનું એક કર્મ.

उपाकृत त्रि० યજ્ઞમાં હણવા માટે સંસ્કારયુક્ત કરેલ પશુ, આરંભેલ.

उपाकृत न० उपाकरण શબ્દ જુઓ.

उपाक्ष अव्य० નેત્રની પાસે.

उपाख्या स्त्री० પ્રત્યક્ષ, શબ્દ વગેરેથી કથન.

उपाख्यान न० પૂર્વકાળના વૃત્તાંતનું કથન, વિશેષ કથન.

उपाख्यानक न० પૂર્વકાળના વૃત્તાંતનું પ્રતિપાદન કરનાર કોઈ ગ્રંથ, કહેવું.

उपागत त्रि० પોતાની મેળે આવેલ, પાસે આવેલ.

उपागति स्त्री० પાસે આવવું.

उपागम पु० સ્વીકાર, સમીપ જવું.

उपाग्रहण न० સંસ્કારપૂર્વક વેદનો પ્રારંભ.

उपाग्रहायण अव्य० માગશરની પૂનેમ લગભગ.

उपाग्रहायणि अव्य० ઉપરનો અર્થ.

उपाङ्ग न० પ્રધાન–મુખ્ય અંગને ઉપયોગી, વેદાંગસમાન કોઇ શાસ્ત્ર, શરીરને ઉપયોગી પ્રત્યંગ.

उपाङ्क पु० તિલક.

उपाजिन त्रि० ચામડાની પાસે ગયેલ–રહેલ, ચામડાને પ્રાપ્ત કરનાર, સ્થાપવું.

उपाजिन अव्य० ચામડાની પાસે.

उपाजे अव्य० દુર્બળને બળ આપવું–દુર્બળમાં બળ સ્થાપવું.

उपाजेकृत्य अव्य० દુર્બળમાં બળ સ્થાપીને.

उपाजेकृत्वा अव्य० ઉપરનો અર્થ.

उपाञ्जन न० લીપવું, ખરડવું, આંજવાનો આધાર હાથ વગેરે,

उपात्त त्रि० ગ્રહણ કરેલ, પ્રાપ્ત કરેલ.

उपात्त पु० અંદર રહેલા મદવાળો હાથી.

उपात्यय पु० લૌકિક અને શાસ્ત્રીય આચારને ઓળંગવો, ઉલ્લંઘન કરવું, નાશ.

उपादान न० ગ્રહણ કરવું, ઇન્દ્રિયોને પોત પોતાના વિષયો તરફથી પાછી વાળવી, કાર્યયુક્ત કારણ.

उपादानलक्षणा स्त्री० અજહત્સ્વાર્થાલક્ષણા.

उपादिक पु० તે નામનો કોઇ કીડો.

उपादिका स्त्री० એક જાતનું શાક.

उपादेय त्रि० ગ્રહણ કરવા યોગ્ય, ઉપાદાન કારણમાં સંબંધ પામેલ, વિધિયપણું વગેરેથી ઉત્કૃષ્ટ.

उपाधि पु० કપટ, વિશેષણ, કુટુંબમાં વ્યાપૃત, ઉપનામ, ધર્મચિંતા, ન્યાયમતસિદ્ધ એક પદાર્થ.

उपाधेय त्रि० દાખલ કરવા યોગ્ય, આરોપણ કરવા યોગ્ય, વિશેષ્ય.

उपाध्याय पु० વિદ્યાગુરૂ, અધ્યાપક.

उपाध्याया स्त्री० નીચેનો શબ્દ જુઓ.

उपाध्यायानी स्त्री० ઉપાધ્યાયની પત્ની.

उपाध्यायी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

उपानस् त्रि० ગાડા જેવું, પિતાસમાન કાકા વગેરે.

उपानह् स्त्री० મોજડી. જોડા.

उपानुवाक्य न० એક પ્રકારનું વૈદિક વાક્ય.

उपान्त पु० નજદિક, પાસે.

उपान्त अव्य० અંતની પાસે–લગભગ છેડો.

उपान्तिक न० અત્યંત પાસે–નજદિક.

उपान्तिक त्रि० અત્યંત પાસેનું.

उपान्तिम त्रि० છેલ્લાની પાસેનું.

उपान्तिम अव्य० છેલ્લાની પાસે.

उपान्त्य त्रि० છેલ્લાની પાસે રહેલ

उपाप्ति स्त्री० પ્રાપ્તિ.

उपाभृत् स्त्री० उपाहरण શબ્દ જુઓ.

उपाय पु० પાસે જવું, પાસે જવાનું સાધન, રાજાઓના સામ–દાન વગેરે ઉપાય, ઉપક્રમ-આરંભ, ઉપાય.

उपायन न० ભેટ, ભેટ ધરવી, ભેટ મૂકવા યોગ્ય પદાર્થ, સમીપ જવું, પાસે જવું.

उपायिन् त्रि० ઉપાયવાળું, સાધનયુક્ત, પાસે જનાર.

उपायु त्रि० પાસે જનાર.

उपार पु० સમીપ આવેલ.

उपारण पु० પાસે જઇને જેમાં આનંદ નથી તે સ્થાન.

उपारत त्रि० પાછું ફરેલ.

उपारम्भ पु० પ્રારંભ.

उपार्ज्जक त्रि० ઉપાર્જન કરનાર, મેળવનાર.
उपार्ज्जन न० મેળવવું, સંપાદન કરવું.
उपार्ज्जित त्रि० મેળવેલ, સંપાદન કરેલ.
उपालब्ध त्रि० તિરસ્કાર પૂર્વક નિંદેલ, ઠપકો અપાયેલ.
उपालभ्य त्रि० ઠપકો આપવા યોગ્ય.
उपालभ्य अव्य० ઠપકો આપીને.
उपालम्भ पु० નિંદાપૂર્વક તિરસ્કાર, ઠપકો.
उपालम्भन न० ઉપરના અર્થ.
उपालम्भ्य त्रि० હિંસા કરવા યોગ્ય.
उपावर्त्तन न० પાછા આવવું, પૃથ્વી પર આળોટવું.
उपावृत्त त्रि० થાક ઉતારવા માટે જમીન ઉપર લોટેલ ઘોડો વગેરે, પાછું આવેલ.
उपावृत् स्त्री० આવૃત્તિ, નિવૃત્તિ.
उपावृत्ति स्त्री० ઉપરના અર્થ.
उपाश्रम पु० આશ્રમ સમાન પાશુપત વગેરે દીક્ષા.
उपाश्रम अव्य० આશ્રમની પાસે.
उपाश्रय पु० આશ્રય, જૈન સાધુઓને રહેવાનું સ્થળ.
उपाश्रय त्रि० આશ્રય કરનાર, આશ્રય કરવા યોગ્ય.
उपाश्रित त्रि० જેનો આશ્રય કર્યો હોય તે, જેણે આશ્રય લીધો હોય તે.
उपासक त्रि० સેવક, ઉપાસના કરનાર, શૂદ્ર.
उपासक पु० જૈનમતે બાર અંગમાંનું એક.
उपासङ्ग पु० ભાથો, સમીપમાં આસક્તિ.
उपासन न० બાણ ફેંકવાનું શિખવા માટે બાણનો અભ્યાસ, ચિંતન, મનન, સેવન, સમીપ બેસવું.
उपासना स्त्री० ઉપરના અર્થ.
उपासा स्त्री उपासन શબ્દ જુઓ.
उपासादित त्रि० પ્રાપ્ત કરેલ, મેળવેલ, સંપાદન કરેલ.
उपासादित न० પ્રાપ્તિ, મેળવવું, સંપાદન કરવું.
उपासादितिन् त्रि० જેણે મેળવ્યું હોય તે.
उपासित त्रि० જેનું ઉપાસન કર્યું હોય તે દેવ વગેરે, સેવેલ, મનન કરેલ, ચિંતવેલ.
उपासितृ त्रि० ઉપાસના કરનાર.
उपास्ति स्त्री० उपासना જુઓ.
उपास्त्र न० અસ્ત્રનું ઉપકરણ-ભાથો વગેરે.
उपास्य त्रि० સેવવા યોગ્ય, ચિંતવવા યોગ્ય, મનન કરવા યોગ્ય.
उपास्य अव्य० સેવીને, ચિંતવીને.
उपाहित त्रि આરોપેલ, સ્થાપેલ, મૂકેલ.
उपाहित पु० ઉલ્કાપાત વગેરે અગ્નિના ઉત્પાતરૂપ ઉપદ્રવ.
उपेक्ष पु० અક્રૂરનો એક ભાઈ-ગાંદિનીનો પુત્ર.
उपेक्षक त्रि ઉપેક્ષા કરનાર યોગી વગેરે, કોઈની દરકાર નહિ કરનાર, ઉપેક્ષા કરનાર.
उपेक्षण न० ત્યાગ, ઉદાસીનતા, મધ્યસ્થતા, રાજાઓના સાત ઉપાયમાંનો એક.
उपेक्षणीय त्रि० ત્યાગ કરવા યોગ્ય, ઉપાય માટે નહિ વિચારવા યોગ્ય, દરકાર નહિ કરવા યોગ્ય.
उपेक्षा स्त्री ત્યાગ, ઉદાસીનતા, દરકાર નહિ તે, અમુક ગ્રહણ કરવા યોગ્ય નથી એવા પ્રકારનું એક જ્ઞાન, ચિત્તને શુદ્ધ કરવા માટે યોગશાસ્ત્રમાં કહેલી ચાર ભાવનાઓમાંની એક.
उपेत त्रि० પાસે ગયેલ, પ્રાપ્ત થયેલ, પાસે આવેલ, ઉપનયન સંસ્કાર પામેલ, ગર્ભાધાન માટે સ્ત્રીપાસે ગયેલ.
उपेन्द्र पु० વિષ્ણુ.
उपेन्द्रवज्रा स्त्री० અગીઆર અક્ષરના ચરણવાળો એક છંદ.

उपेय त्रि० ઉપાયથી સાધ્ય, પ્રાપ્ત કરવા યોગ્ય, પાસે જવા યોગ્ય.
उपेयिवस् त्रि० પાસે ગયેલ, સમીપ ગયેલ.
उपेयुषी स्त्री० સમીપ ગયેલી સ્ત્રી.
उपोढ त्रि० બરાબર ગોઠવાયેલ, વ્યૂહરચનામાં ગોઠવાયેલ સૈન્ય, પાસે, સમીપ, પરણેલ.
उपोढ न० વ્યૂહ.
उपोत त्रि० પરોવેલ.
उपोती स्त्री० पूतिका શબ્દ જુઓ.
उपोत्तम त्रि० છેલ્લાની પાસેનું પહેલું.
उपोदक त्रि० પાણીની પાસે રહેલ.
उपोदक अव्य० પાણીની પાસે.
उपोदकी स्त्री० पूतिका શબ્દ જુઓ.
उपोदिका स्त्री० पूतिका શબ્દ જુઓ.
उपोदीका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
उपोद्ग्रह पु० જ્ઞાન.
उपोद्घात पु० ગ્રંથાદિની આલોચનારૂપ સંગતિ, પ્રારંભ.
उपोद्वेलन न० ઉદ્દીપન, ઉત્તેજન.
उपोषण न० ઉપવાસ.
उपोषित त्रि० ઉપવાસ કરનાર.
उपोषित न० ઉપવાસ.
उपोष्य त्रि० ઉપવાસ કરીને ગાળવા યોગ્ય દિવસ વગેરે.
उपोष्य अव्य० ઉપવાસ કરીને.
उप्त त्रि० વાવેલ, જેમાં અનાજ વગેરે વાવ્યું હોય તે ખેતર.
उप्तकृष्ट त्रि० પ્રથમ વાવીને પછીથી ખેડેલ.
उप्ति स्त्री० વાવવું.
उप्तिम त्रि० વાવવાથી થયેલ.
उप्य त्रि० વાવવા યોગ્ય.
उब्ज् तुदा० पर० अक० सेट् સરળ–સીધું કરવું. नि+ચત્તાંને ઉંધું કરવું.
उब्जक त्रि० સરળતાવાળું.
उभ् तु० प० स० सेट् પૂર્ણ કરવું.

उभ त्रि० द्विव० બે, બેપણાથી યુક્ત.
उभक त्रि० द्विव० ઉપરના અર્થ.
उभय त्रि० બે અવયવવાળું, બેપણાથી યુક્ત.
उभयचर त्रि० પૃથ્વી અને આકાશમાં વિચરનાર પક્ષી વગેરે.
उभयत्रचर त्रि० ઉપરનો અર્થ.
उभयतोदत् त्रि० ઉપર–નીચે બન્ને તરફ દાંતવાળું મનુષ્ય વગેરે.
उभयतोदन्त त्रि० ઉપરનો અર્થ.
उभयतोमुख त्रि० બન્ને તરફ મુખવાળું ઘર વગેરે.
उभयतस् अव्य० બન્નેતરફથી, બે તરફથી.
उभयत्र अव्य० બન્નેમાં, બેમાં.
उभयथा अव्य० બન્ને પ્રકારે, બે પ્રકારે.
उभयद्युस् अव्य० બન્ને દિવસે, બે દિવસે.
उभयविध त्रि० બન્ને પ્રકારવાળું.
उभयवेतन पु० બન્ને તરફનો પગાર ખાનાર જાસુસ.
उभयादन्ति अव्य० જે યુદ્ધમાં બે દાંત હથિઆર તરીકે હોય તે યુદ્ધ.
उभयेद्युस् अव्य० બન્ને દિવસે, બે દિવસે.
उम् अव्य० રોષમાં, સ્વીકારમાં તથા પ્રશ્નમાં વપરાય છે.
उमा स्त्री० પાર્વતી, દુર્ગા દેવી, હળદર, અળસી, કીર્તિ, કાંતિ, શાંતિ.
उमाकट पु० અળસીની કે હળદરની રજ.
उमागुरु पु० હિમાલય.
उमाचतुर्थी स्त्री० પાર્વતીનો જન્મદિવસ-જેઠ શુદ ચોથ.
उमाचर पु० મહાદેવ.
उमातनय पु० કાર્તિક સ્વામી, ગણપતિ.
उमाधव पु० મહાદેવ.
उमापति पु० મહાદેવ.
उमावन न० શોણિતપુર નગર.
उमासहाय पु० મહાદેવ.
उमासुत पु० કાર્તિકસ્વામી, ગણપતિ.

उमेश પુ० શિવ.
उम्बर પુ० બારણાં ઉપરનું લાકડું, ઉંબરો, તે નામનો કોઇ ગંધર્વ.
उम्बी સ્ત્રી० જવ-ઘઉં વગેરેનો પોંક.
उम्बुर પુ० उम्बर શબ્દ જુઓ.
उम्भ् તુ० પ० સ० સેટ્ પૂર્ણ કરવું.
उम्भ ત્રિ० પૂર્ણ કરનાર.
उम्य ન० જેમાં અળસી પાકે તે ખેતર.
उम्लोचा સ્ત્રી० તે નામની એક અપ્સરા.
उर् ભ્વા० પ० સ० સેટ્ જવું.
उर પુ० બકરો, ઘેટો.
उरःसूत्रिका સ્ત્રી० મોતીનો હાર
उरग પુ० સર્પ, આશ્લેષા નક્ષત્ર, સીસું.
उरगभक्ष પુ० ગરૂડ, મોર.
उरगभूषण પુ० મહાદેવ.
उरगराज પુ० સર્પનો રાજા વાસુકિ, મોટો સર્પ, શેષ નાગ.
उरगस्थान ન० પાતાળ.
उरगारि પુ० ગરૂડ, મોર.
उरगाशन પુ० ગરૂડ, મોર.
उरङ्ग પુ० સર્પ.
उरङ्गम પુ० સર્પ.
उरण પુ० બકરો, ઘેટો, દાદરનો નાશ કરનારૂં ઝાડ.
उरणाक्ष પુ० દાદરનો નાશ કરનારૂં ઝાડ.
उरणाक्षक પુ० ઉપરનો અર્થ
उरणाख्य પુ० ઉપરનો અર્થ.
उरणाख्यक પુ० उरणाक्ष જુઓ.
उरभ्र પુ० બકરો, ઘેટો, દાદરનો નાશ કરનારૂં ઝાડ.
उरभ्रसारिका સ્ત્રી० એક કીડો.
उरभ्रा સ્ત્રી० બકરી, ઘેટી.
उररी અવ્ય० અંગીકાર, સ્વીકાર, વિસ્તાર.
उररीकार પુ० સ્વીકાર, અંગીકાર.
उररीकृत ત્રિ० સ્વીકારેલ.
उररीकृत्य અવ્ય० સ્વીકારીને.
उरल ત્રિ० ગતિવાળું.
उरव्य ત્રિ० ગતિવાળાની પાસેનો પ્રદેશ વગેરે.
उरश પુ० તે નામનો એક મુનિ.
उरश्छद પુ० કવચ, બખ્તર.
उरस् कण्ड्वादि પ० अक० सेट् બળવાળા થવું.
उरस् ન० છાતી.
उरस ત્રિ० શ્રેષ્ઠ છાતીવાળું.
उरसिज પુ० સ્તન.
उरसिजात પુ० સ્તન.
उरसिरुह પુ० સ્તન.
उरसिल ત્રિ० શ્રેષ્ઠ છાતીવાળું.
उरस्कट પુ० બાળકોનું ઝબલું.
उरस्तम् અવ્ય० પુત્ર, છાતીમાંથી, છાતી ઉપરથી.
उरस्त्र ન० છાતીનું રક્ષણ કરનાર બખ્તર.
उरस्त्राण ન० ઉપરનો અર્થ.
उरस्य પુ० છાતીના એક ભાગમાં રહેલ, પુત્ર.
उरस्वत् ત્રિ० શ્રેષ્ઠ છાતીવાળું.
उरिमन् ન० વિશાળતા, પુષ્કળતા.
उरी અવ્ય० उररी જુઓ.
उरीकार પુ० સ્વીકાર, વિસ્તાર.
उरीकृत ત્રિ० સ્વીકારેલ.
उरीकृत्य અવ્ય० સ્વીકારીને.
उरु ત્રિ० વિશાળ, મોટું, ઘણું, વિસ્તીર્ણ, લાંબું.
उरुकाल પુ० લાંબો સમય, એક વેલો.
उरुकालक પુ० એક જાતનો વેલો.
उरुक्रम પુ० વિષ્ણુનો વામન અવતાર, ઋષભ દેવ.
उरुगाय પુ० પરમેશ્વર, વાસુદેવ, વિસ્તીર્ણ ગતિ, બહુ ગાન.
उरुचक्षस् ત્રિ० મોટા દર્શનવાળું.
उरुचक्षस् પુ० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

उरुज्मन् त्रि० घणी पृथ्वीवाळुं.
उरुज्रयस् त्रि० विशाळ वेगवाळुं.
उरुज्रि त्रि० घणी गतिवाळुं.
उरुण्ड पु० એક જાતનો અસુર.
उरुता स्त्री० विशाळता, पुष्कळता, लंबाई.
उरुत्व न० ઉપરના અર્થ.
उरुबिल त्रि० मोटा छिद्रवाळुं पात्र वगेरे.
उरुबिली स्त्री० थाळी.
उरुब्ज पु० पुष्कळ पाणी उत्पन्न करनार.
उररी अव्य० उररी जुओ.
उरुलोक न० आकाश.
उरुलोक पु० श्रेष्ठ लोक.
उरुबु पु० એક જાતનું ઝાડ–એરંડો.
उरुबुक पु० ઉપરનો અર્થ.
उरुबूक पु० લાલ એરંડો.
उरुव्यचस् पु० રાક્ષસ.
उरुव्यचम् त्रि० અતિવ્યાપક.
उरुषा त्रि० અત્યંત દાતા.
उरुष्य् कण्ड्वादि पर० स० सेट् રક્ષણ કરવું.
उरुष्या स्त्री० રક્ષણની ઇચ્છા.
उरुष्यु त्रि० રક્ષણની ઇચ્છાવાળું.
उरूची स्त्री० અતિવ્યાપક સ્ત્રી.
उरूरी अव्य० उररी જુઓ.
उरूवुक पु० એરંડાનું ઝાડ.
उरूवूक पु० એરંડાનું ઝાડ.
उरूव्यचस् पु० રાક્ષસ.
उरूव्यचम् त्रि० વ્યાપક.
उरूणस् त्रि० લાંબા નાકવાળું.
उरोज पु० સ્તન.
उरोभूषण न० છાતીનો અલંકાર હાર.
उरोभूषण त्रि० છાતીને શોભાવનાર.
उरोबृहती स्त्री० તે નામનો વૈદિક છંદ.
उरोहस्त न० એક જાતનું બાહુયુદ્ધ.
उर्ज् भ्वा० चु० उ० अक० सेट् જીવવું.
उर्जित त्रि० વધેલ, પ્રખ્યાત.

उर्णनाभ पु० તે નામનો કીડો–કરોળીયો.
उर्णा स्त्री० ઊન, કપાળમાં થનારૂં રૂંવાટાંમય ચિન્હ.
उर्द् भ्वा० आत्म० सेट् રમવું अक० આપવું, સ્વાદ લેવો. स०
उर्द्र पु० પાણીનો બિલાડો.
उर्व् भ्वा० प० स० सेट् હિંસા કરવી.
उर्व्व पु० પૃથ્વી ઉપર વિચરનાર કોઈ પિતૃ દેવ, કોઈ એક ઋષિ.
उर्वच् त्रि० અતિવ્યાપક.
उर्वट पु० વાછરડો.
उर्वन पु० न० અધિકતાને પ્રાપ્ત થયેલ.
उर्वर त्रि० અધિક, ઘણું.
उर्वरा स्त्री० પૃથ્વી, તે નામની એક અપ્સરા.
उर्वरासा त्रि० પૃથ્વીનો વિભાગ કરનાર.
उर्वरित त्रि० અધિકતાયુક્ત.
उर्वरी स्त्री० અધિકતાને પ્રાપ્ત થયેલ સ્ત્રી.
उर्वर्थ त्रि० પૃથ્વીમાં થનાર.
उर्वर्य पु० રૂદ્રદેવ.
उर्वशी स्त्री० એક અપ્સરા, એક નદી.
उर्वशीतीर्थ न० મહાભારતમાં કહેલ તીર્થ.
उर्वशीपति पु० નીચેનો અર્થ.
उर्वशीरमण पु० ચન્દ્રવંશનો પુરૂરવા રાજા.
उर्वशीवल्लभ पु० ઉપરનો અર્થ.
उर्वारु पु० કાકડી.
उर्वारुक पु० કાકડી.
उर्विया स्त्री० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
उर्वी स्त्री० મોટી–લાંબી સ્ત્રી, પૃથ્વી, નદી.
उर्वीधर पु० પર્વત.
उर्वीधव पु० રાજા.
उर्वीनाथ पु० રાજા.
उर्वीभृत पु० પર્વત, રાજા.
उर्वीरुह पु० ઝાડ.
उर्वीश पु० રાજા.

उर्वीश्वर પુ૦ રાજા.
उर्व्या સ્ત્રી૦ મોટાઈ, મહત્ત્વ.
उल् સૌત્ર૦ પર૦ સક૦ સેટ્ બાળવું.
उल પુ૦ એક જાતનો મૃગ.
उलङ् ભ્વા૦ ચુ૦ ઉભ૦ સક૦ સેટ્ ઉંચે ફેંકવું.
उलन्द्र પુ૦ તે નામનો એક રાજા.
उलन्द પુ૦ કોઈ એક રાજા.
उलप પુ૦ ન૦ ડાળીઓ અને પાંદડાંના સમુદાયવાળો વેલો.
उलप ન૦ એક જાતનું કોમળ ઘાસ.
उलपिन् પુ૦ શિશુમાર ગ્રહ.
उलप्य પુ૦ એક રૂદ્રદેવ.
उलिन्द પુ૦ તે નામનો એક દેશ.
उलु ત્રિ૦ મોટું, વિશાળ, વિવાહ વગેરેમાં સ્ત્રીઓએ ઉચ્ચારાતો એક શબ્દ.
उलुप પુ૦ ન૦ નીચેનો અર્થ.
उलुप પુ૦ એક જાતનું કોમળ ઘાસ.
उलुपिन् પુ૦ શિશુમાર મત્સ્ય.
उलुलि પુ૦ વૃદ્ધિસૂચક શબ્દ.
उलूक ન૦ એક જાતનું ઘાસ.
उलूक પુ૦ ઘુવડ, ઇન્દ્ર, તે નામનો દુર્યોધનનો એક જાસુસ, એક જાતનું ઘાસ, એક દેશ.
उलूकयातु પુ૦ તે નામનો એક અસુર.
उलूकी સ્ત્રી૦ તામ્રાની પુત્રી શુકીની કન્યા.
उलूखल ન૦ ખાંડણીયો.
उलूखल પુ૦ ગુગળ.
उलूखलक પુ૦ ખાંડણીઓ.
उलूखलसुत પુ૦ સોમલતાનો રસ.
उलूखलिक ત્રિ૦ ખાંડણીયો જેનું સાધન હોય તે.
उलूत પુ૦ અજગર.
उलूपिन् પુ૦ શિશુમાર ગ્રહ, મત્સ્યવિશેષ.
उलूपी સ્ત્રી૦ તે નામની એક નાગકન્યા.
उलुलव ત્રિ૦ મોટા શબ્દવાળું.
उलुलु ત્રિ૦ મોટા પ્રકારવાળું.
उल्का સ્ત્રી૦ આકાશમાંથી પડતું ઉંબાડીયું.
उल्काचक्र ન૦ રૂદ્રયામલપ્રસિદ્ધ એક ચક્ર.
उल्काजिह्व પુ૦ તે નામનો એક અસુર.
उल्कामुख પુ૦ એક જાતનો પ્રેત.
उल्कामुखी સ્ત્રી૦ એક જાતનું પ્રાણી.
उल्कुषी સ્ત્રી૦ उल्का શબ્દ જુઓ.
उल्ब ન૦ ગર્ભની આસપાસ વીંટાયલી ઓળ.
उल्बण ત્રિ૦ ઉત્કટ, ઉગ્ર, પ્રકાશયુક્ત, તેજસ્વી, નીચું, ઉંચું.
उल्मुक ન૦ બળતો અંગારો.
उल्मुक પુ૦ તે નામનો એક યાદવ.
उल्मुक्य ત્રિ૦ બળતા અંગારાથી સાધ્ય.
उल्य પુ૦ उलप શબ્દ જુઓ.
उल्लंघन ન૦ ઓળંગવું, ઉંચે જવા વગેરેથી વટી જવું.
उल्लल ત્રિ૦ ઘણા રોગવાળું, ઉંચે ચાલેલ.
उल्ललित ત્રિ૦ ઉંચે ચાલેલ, હલાવેલ, કંપાવેલ.
उल्लसन ન૦ ઉલ્લાસ-હર્ષજનક વ્યાપાર, રોમાંચ,
उल्लसनक ન૦ રોમાંચ.
उल्लसित ત્રિ૦ સ્ફુરેલ, હર્ષ પામેલ, ઉદ્ધત.
उल्लाघ ત્રિ૦ રોગથી મુક્ત થયેલ, દક્ષ, હોશીઆર, ચતુર, પવિત્ર.
उल्लाघ પુ૦ મરી.
उल्लाप પુ૦ કાકુવાક્ય-વક્રવચન, શોક અથવા રોગ વગેરેથી વિકૃતસ્વરવાળું વાક્ય, દુષ્ટવાક્ય, સૂચના કરવી.
उल्लापन ન૦ વિવરણુ વગેરે કરીને વ્યાખ્યાન કરવું.
उल्लापिक ત્રિ૦ સૂચના કરનાર.
उल्लास પુ૦ પ્રકાશ, હર્ષ, આનંદ, કોઈ ગ્રંથનો અમુક ભાગ, પ્રારંભ.
उल्लासिन् ત્રિ૦ ઉલ્લાસવાળું, કાંતિમાન, હર્ષવાળું.

उल्लिखित त्रि० કોતરેલ, ઉપર લખેલ,છોલેલ, પાતળું કરેલ, ચિત્રેલ, કર્તવ્યરૂપે કરેલા ઉલ્લેખવાળો પદાર્થ.
उल्लुञ्चन न० કાપી નાખવું, મૂળમાંથી ઉખેડી નાખવું.
उल्लुण्ठन न० પોતાનો અભિપ્રાય ગુપ્ત રાખી જૂદો ભાવ પ્રકટ કરવો.
उल्लुण्ठा स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
उल्लू त्रि० ઉખેડી નાખનાર, કાપી નાખનાર.
उल्लेख पु० 'અમુક કરવું' છે એમ સંકલ્પિત અર્થનું પ્રતિપાદન કરનાર શબ્દોચ્ચાર, તે નામનો એક સાહિત્યાલંકાર, ઘર્ષણ, કોતરવું, લખવું.
उल्लेखन न० ઓકવું, ખોદવું, ચિન્હ કરવું, ઉપરનો શબ્દ જુઓ.
उल्लोच पु० ચંદરવો.
उल्लोप्य न० લૌકિક ગાયન.
उल्लोल पु० મોટો તરંગ, મોટું મોજું.
उल्लोल त्रि० અતિ ચંચળ.
उल्व पु० ઓળ, ગર્ભ.
उल्वण त्रि० उल्बण શબ્દ જુઓ.
उश त्रि० ઇચ્છા કરતું.
उशत् त्रि० ઉપરનો અર્થ
उशती स्त्री० અમંગલ વાણી.
उशनस् पु० શુક્રાચાર્ય.
उशनस्तोम पु० એક યજ્ઞ.
उशाना स्त्री० એક જાતની પહાડી ઔષધિ.
उशिज् पु० અગ્નિ, ઘી, અન્ન, બુદ્ધિ.
उशिज् त्रि० ઇચ્છા કરતું.
उशिज त्रि० બુદ્ધિમાન.
उशी स्त्री० કોઇ પ્રકારની ઇચ્છા.
उशीनर पु० યાદવ વંશનો એક ક્ષત્રિય, તે નામનો એક દેશ.
उशीर पु० न० સુગંધીવાળો–ખસ.
उशीरक पु० न० ઉપરનો અર્થ.
उशीरबीज पु० ઉત્તર દિશામાં આવેલો તે નામનો એક પર્વત.
उशीरादि न० આયુર્વેદપ્રસિદ્ધ પાચન.
उशीरिक त्रि० સુગંધીવાળો–ખસ વેચનાર.
उशीरी स्त्री० નાનો કાસડો.
उशेन्य त्रि० ઇચ્છા કરવા યોગ્ય.
उष भ्वा० प० स० सेट् બાળવું, વધ કરવો.
उष् भ्वा० प० स० सेट् બાળવું, વધ કરવો. अभि+ચોતરફથી બાળવું, अव+નીચે તાપ કરીને બાળવું, उद्+અત્યંત બાળવું,उप+ સમીપમાં બાળવું, प्रति+સામે બાળવું.
उषस् कण्ड्वादि प० स० सेट् પ્રભાત થવું.
उष त्रि० બાળનાર, ત્રણે સંધ્યાકાળે કામી.
उष न० એક જાતનું લવણ.
उष पु० ગુગળ, દિવસ, પ્રભાત.
उषर्बुध पु० રુદ્ર દેવ.
उषण न० મરી, પીપરીમૂળ, સુંઠ.
उषणा स्त्री० પીપર.
उषती स्त्री० અમંગળ વાણી.
उषत् पु० યદુવંશી એક રાજા, શબ્દ.
उषद्गु पु० યદુવંશી એક રાજા.
उषद्रथ पु० પુરૂવંશી એક રાજા.
उषप पु० અગ્નિ, સૂર્ય, ચિત્રક વૃક્ષ, આકડાનું ઝાડ.
उषर्बुध त्रि० અગ્નિહોત્રના સમયે જાગેલ.
उषर्बुध पु० અગ્નિ, ચિત્રક વૃક્ષ.
उषस् न० પ્રભાત, પરોઢ, બ્રાહ્મ મુહૂર્ત.
उषस् स्त्री० ત્રણ સંધ્યા, પ્રભાતનો અધિષ્ઠાયક દેવ.
उषसी स्त्री० સાયંસંધ્યા.
उषस्ति पु० તે નામનો એક ઋષિ.
उषस्य त्रि० પ્રભાત જેની દેવતા હોય તે પશુ વગેરે.
उषा स्त्री० ત્રણ સંધ્યા, એક પ્રકારનો સમય, રાત્રિ, ક્ષારભૂમિ, ગાય, હાંડલી, થાળી, બાણરાજાની પુત્રી–ઓખા.
उषा अव्य० પ્રાતઃકાળ.

उषाकल પુ૦ કુકડો.
उषातन ત્રિ૦ પ્રાતઃકાળમાં થનાર.
उषानाथ પુ૦ નીચેનો શબ્દ જુઓ.
उषापति પુ૦ કૃષ્ણનો પૌત્ર અનિરૂદ્ધ.
उषारमण પુ૦ ઉપરનો અર્થ.
उषित ત્રિ૦ વાસી, રહેલ, બળેલ, ઝરેલ, ટપકેલ.
उषित ન૦ વાસ, રહેઠાણ.
उषितङ्गवीन ત્રિ૦ જ્યાં ગાયો રહી હોય તેવો પ્રદેશ વગેરે.
उषीर પુ૦ ન૦ સુગંધીવાળો-ખસ.
उषेश પુ૦ અનિરૂદ્ધ.
उष्ट्र પુ૦ બળદ-આંખલો.
उष्ट्र પુ૦ ઉંટ.
उष्ट्रकर्णिक પુ૦ દક્ષિણમાં આવેલો એક યવનદેશ.
उष्ट्रकाण्डी સ્ત્રી૦ એક જાતનું ફૂલ.
उष्ट्रगोष्ठ ન૦ ઉંટને રહેવાનું સ્થળ.
उष्ट्रग्रीव પુ૦ ભગંદર રોગ.
उष्ट्रधूसरपुच्छिका સ્ત્રી૦ એક જાતનું ઝાડ.
उष्ट्रधूसरपुच्छी સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.
उष्ट्रपादिका સ્ત્રી૦ એક જાતનો જમીન ઉપર પથરાતો વેલો.
उष्ट्रशिरोधर ન૦ એક જાતનો ભગંદર રોગ.
उष्ट्रस्थान ન૦ ઉંટને રહેવાનું સ્થાન.
उष्ट्रासिका સ્ત્રી૦ ઉંટના જેવું આસન.
उष्ट्रिका સ્ત્રી૦ દારૂનું માટીનું એક વાસણ, ઉંટડી.
उष्ट्री સ્ત્રી૦ ઉંટડી.
उष्ण પુ૦ ગ્રીષ્મ ઋતુ, તાપ, ડુંગળી, તે નામનું એક નરક, ગરમ સ્પર્શ.
उष्ण ત્રિ૦ ગરમ કોઈ પદાર્થ, આળસુ નહિ તે, દક્ષ.
उष्णक ત્રિ૦ ઉપરનો અર્થ.
उष्णक પુ૦ તાવ.
उष्णकर પુ૦ સૂર્ય.
उष्णकर ત્રિ૦ ગરમ કરનાર.
उष्णकाल પુ૦ ગ્રીષ્મ ઋતુ.
उष्णकिरण પુ૦ સૂર્ય.
उष्णग પુ૦ ગ્રીષ્મ કાળ.
उष्णगम પુ૦ ગ્રીષ્મ કાળ.
उष्णगु પુ૦ સૂર્ય.
उष्णंकरण ન૦ ગરમ કરવાનું સાધન.
उष्णता સ્ત્રી૦ ગરમી, તાપ.
उष्णत्व ન૦ ગરમી, તાપ.
उष्णदीधिति પુ૦ સૂર્ય.
उष्णनदी સ્ત્રી૦ વૈતરણી નદી.
उष्णरश्मि પુ૦ સૂર્ય.
उष्णवारण ન૦ છત્ર-છત્રી.
उष्णवीर्य પુ૦ શિશુપાળ નામનું જલજંતુ.
उष्णवीर्य ત્રિ૦ ઉગ્રવીર્યવાળું, ઉગ્રપરાક્રમી.
उष्णा સ્ત્રી૦ ક્ષય રોગ, સંતાપ, પિત્ત.
उष्णांशु પુ૦ સૂર્ય.
उष्णागम પુ૦ ઉનાળો.
उष्णाभिगम પુ૦ ઉનાળો.
उष्णालु ત્રિ૦ ગરમી સહન નહિ કરનાર.
उष्णासह ત્રિ૦ ઉપરનો અર્થ.
उष्णासह પુ૦ હેમન્ત ઋતુ.
उष्णिका સ્ત્રી૦ રાબડી, દક્ષ-ચતુર સ્ત્રી.
उष्णिज् ત્રિ૦ ગરમ સ્પર્શવાળું.
उष्णिह् સ્ત્રી૦ સાત અક્ષરના ચરણવાળો તે નામનો એક છંદ.
उष्णीगङ्ग ન૦ ભૃગુતુંગ નામના પર્વત પાસેનું એક તીર્થ.
उष्णीष પુ૦ ન૦ પાઘડી, મુકુટ.
उष्णीषिन् ત્રિ૦ પાઘડી અથવા મુકુટ ધારણ કરનાર.
उष्णीषिन् પુ૦ મહાદેવ.
उष्णोदक ન૦ ગરમ પાણી.
उष्णोपगम પુ૦ ગ્રીષ્મ ઋતુ.
उष्म પુ૦ ઘામ, તાપ, ગરમી, ગ્રીષ્મ ઋતુ.
उष्मक પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

उष्मन् त्रि॰ गरमी, તાપ, ગ્રીષ્મ ઋતુ, श ષ-સ-હ-અક્ષરો.

उष्मप પુ॰ તે નામનો એક પિતૃગણ,

उष्मप त्रि॰ ગરમીનું પાન કરનાર કોઈ તપસ્વી.

उष्मागम પુ॰ ઉનાળો.

उष्माय् નામધાતુ ગરમી બહાર કાઢવી.

उस्र પુ॰ કિરણ, બળદ, દેવ, સૂર્ય.

उस्र પુ॰ દ્વિવ॰ અશ્વિનીકુમાર.

उस्रा સ્ત્રી॰ સુગંધી લતા, પૃથ્વી.

उस्रि સ્ત્રી॰ જનાર, ગમન કરનાર.

उस्रिक પુ॰ ઘરડો બળદ.

उस्रिका સ્ત્રી॰ ઘરડી ગાય.

उस्रिय પુ॰ ઘરડો બળદ.

उस्रिया સ્ત્રી॰ ઘરડી ગાય.

उह् ભ્વા॰ પર॰ સક॰ સેટ્ પીડવું,દુઃખ દેવું.

उहे અવ્ય॰ સંબોધનમાં અને નકકી-નિશ્ચય એવા અર્થમાં વપરાય છે.

उहह અવ્ય॰ સંબોધનાર્થે.

उहान પુ॰ તે નામે દેશ.

उहू સ્ત્રી॰ ખેદસૂચક શબ્દ.

उहू त्रि॰ વહન કરનાર, ઉંચકનાર, લઇ જનાર.

उह्यमान त्रि॰ વહન કરાતું, ઉંચકાતું, લઇ જવાતું.

उहूर પુ॰ બળદ.

ऊ.

ऊ સ્વરોમાં છઠ્ઠો દીર્ઘ સ્વર.

ऊ અવ્ય॰ સંબોધનમાં, વાકયના આરંભમાં, દયામાં, રક્ષામાં વપરાય છે.

ऊ પુ॰ મહાદેવ, ચંદ્ર, દીર્ઘસ્વર-ઊકાર.

ऊ त्रि॰ પાલક, રક્ષક.

ऊढ त्रि॰ પરણેલ.

ऊढकंकट પુ॰ જેણે બખ્તર ધારણ કર્યું હોય તે.

ऊढवत् त्रि॰ પરણેલ.

ऊढा સ્ત્રી॰ પરણેલી સ્ત્રી.

ऊढि સ્ત્રી॰ વહન કરવું, ધારણ કરવું, લઈ જવું, વિવાહ.

ऊत त्रि॰ સીવેલ, વણેલ, ગુંથેલ, પરોવેલ, રક્ષણ કરેલ.

ऊति સ્ત્રી॰ રક્ષણ, રક્ષણ કરનાર, સીવવું, વણવું, ગુંથવું, ક્ષરવું, ઝરવું, ટપકવું, ખરવું, લીલા, પુરાણોનાં લક્ષણમધ્યે કર્મ-વાસના રૂપ તે નામનું એક લક્ષણ.

ऊधन् ન॰ આઉ, બાવલું, અડાણ.

ऊधर् ન॰ ઉપરના અર્થે.

ऊधस् ન॰ આઉ, અડાણ, બાઉલું.

ऊधस्य ન॰ દુધ.

ऊधस्वती સ્ત્રી॰ શ્રેષ્ઠ અડાણવાળી, શ્રેષ્ઠ આઉવાળી.

ऊन् ચુ॰ ઉ॰ સ॰ સેટ્ ત્યાગ કરવો.

ऊन त्रि॰ ઓછું, અસંપૂર્ણ.

ऊनचत्वारिंश त्रि॰ ઓગણચાલીસ.

ऊनत्रिंश त्रि॰ ઓગણત્રીસ.

ऊनपञ्चाश त्रि॰ ઓગણપચાસ

ऊनविंश त्रि॰ ઓગણીસમું.

ऊनविंशति સ્ત્રી॰ ઓગણીસ.

ऊबध्य ન. થોડું જીર્ણ ઘાસ વગેરે, તેવા ઘાસવાળું સ્થાન.

ऊबध्यगोह પુ॰ આંતરડાનું પ્રચ્છાદન સ્થાન.

ऊम् અવ્ય॰ રોષમાં, પ્રશ્નમાં, નિંદામાં અને સ્પર્ધામાં.

ऊम ન॰ તે નામનું એક નગર.

ऊम त्रि॰ રક્ષણ કરનાર.

ऊय् ભ્વા॰ આ॰ સ॰ સેટ્ વણવું, ગુંથવું, સીવવું.

ऊररी અવ્ય॰ સ્વીકાર, વિસ્તાર.

ऊररीकार પુ॰ અંગીકાર, સ્વીકાર, વિસ્તાર.

ऊररीकृत्य अव्य० સ્વીકારીને, વિસ્તારીને.
ऊररीकृत त्रि० સ્વીકારેલ, વિસ્તારેલ.
ऊरव्य पु० વૈશ્ય.
ऊरव्य त्रि० સાથળમાં થનાર.
ऊरव्या स्त्री० વૈશ્ય સ્ત્રી.
ऊरी अव्य० સ્વીકાર, વિસ્તાર.
ऊरीकृत त्रि० સ્વીકારેલ.
ऊरीकृत्य अव्य० સ્વીકારીને.
उरु पु० સાથળ.
ऊरुग्राह पु० જેમાં સાથળ જકડાઇ જાય છે તે રોગ.
ऊरुज पु० વૈશ્ય.
ऊरुज त्रि० સાથળમાં થનાર.
ऊरुजा स्त्री० વૈશ્ય જાતિની સ્ત્રી.
ऊरुदघ्न त्रि० સાથળ સુધીની ખાઇ વગેરે.
ऊरुद्वयस त्रि० ઉપરનો અર્થ.
ऊरुपर्वन् पु० ઢીંચણ.
ऊरुरी अव्य० સ્વીકાર, અંગીકાર.
ऊरुरीकार पु० સ્વીકાર, વિસ્તાર.
ऊरुरीकृत त्रि० સ્વીકારેલ, વિસ્તારેલ.
ऊरुरीकृत्य अव्य० સ્વીકારીને, વિસ્તારીને.
ऊरुस्तम्भ पु० उरुग्राह શબ્દ જુઓ.
ऊरुस्तम्भा स्त्री० કેળનું ઝાડ.
ऊर्ज् चु० भ्वा० सक० सेट् બળ સ્થાપવું, જીવવું.
ऊर्ज् स्त्री० બળ, અન્નનો અત્યંત સાર-રસ, પાણી.
ऊर्ज् न० અન્ન.
ऊर्ज पु० કાર્તિક મહિનો, ઉત્સાહ, બળ, જીવન.
ऊर्ज न० જળ-પાણી.
ऊर्ज त्रि० બળવાન.
ऊर्जयोनि पु० તે નામનો એક ઋષિ.
ऊर्जव्य पु० તે નામનો એક રાજા.
ऊर्जस् न० બળ, એક પ્રકારનો અન્નરસ.
ऊर्जस्वत् त्रि० બળવાન.
ऊर्जस्वल त्रि० બળવાન.
ऊर्जस्विन् त्रि० બળવાન.
ऊर्जा स्त्री० બળ, ઉત્સાહ, અન્નના રસનો વિકાર, વૃદ્ધિ.
ऊर्जावत त्रि० બળવાન, વૃદ્ધિવાળું.
ऊर्जित त्रि० બળવાળું, વૃદ્ધિવાળું, વધારેલ, વધેલ.
ऊर्जित न० બળ, સામર્થ્ય, ઉત્સાહ, વૃદ્ધિ.
ऊर्ण न० ઊનનું બનાવેલું વસ્ત્ર.
ऊर्णनाभ पु० કરોળીયો.
ऊर्णनाभि पु० માંકડું.
ऊर्णम्रदस् त्रि० ઊનના વસ્ત્ર જેવું અત્યંત કોમળ.
ऊर्णवाभि पु० કરોળીયો.
ऊर्णा स्त्री० ઊન.
ऊर्णामय त्रि० ઊનનું સુતર વગેરે.
ऊर्णायु त्रि० ઊનવાળું.
ऊर्णावत त्रि० ઊનવાળું.
ऊर्णास्तुक त्रि० ઊનવાળું.
ऊर्णु अदा० उभ० सक० सेट् ઢાંકવું. अप+ જેનું ઢાંકણ ખસેડી લીધું હોય તેવાળું, अभि+સામે ઢાંકવું, आ+સારી રીતે ઢાંકવું, प्र+અત્યંત ઢાંકવું, वि+ઢાંકણ દૂર કરી ખુલ્લું કરવું.
ऊर्द् उर्द् જુઓ.
ऊर्द त्रि० ક્રીડાયુક્ત, રમતીઆળ.
ऊर्दर न० શૂરવીર, રાક્ષસ.
ऊर्ध्व त्रि० ઉંચુ, ઉપર, ઉપરનું, ઉખાડી નાખેલ, નહિ બેઠેલ.
ऊर्ध्वक पु० એક જાતનો મૃદંગ-નરઘું.
ऊर्ध्वकच त्रि० ઉખેડી નાખેલા કેશવાળું.
ऊर्ध्वकण्ठ त्रि० ઉંચી ડોકવાળું.
ऊर्ध्वकण्ठी स्त्री० મહાશતાવરી નામનો વેલો.
ऊर्ध्वकर्मन् न० ઉપરના સ્થાનની પ્રાપ્તિ માટેનું કર્મ.
ऊर्ध्वकर्मन त्रि० ઉંચા અથવા ઉપરના સ્થા-

નની પ્રાપ્તિ માટેનું કર્મ કરનાર.
ऊर्ध्वकाय પુ૦ ન૦ શરીરનો ઉપરનો ભાગ.
ऊर्ध्वकेतु ત્રિ૦ ઉંચી ધજાવાળું.
ऊर्ध्वकेतु પુ૦ જનકવંશી એક રાજા.
ऊर्ध्वकेश પુ૦ ધર્મશાસ્ત્રમાં કહેલ દર્ભમય બ્રાહ્મણ.
ऊर्ध्वकेश ત્રિ૦ ઉભા કેશવાળું.
ऊर्ध्वक्रिय ત્રિ૦ ઉપરના સ્થાન માટેની ક્રિયા કરનાર.
ऊर्ध्वक्रिया સ્ત્રી૦ ઉપરના લોક-સ્થાન માટેની ક્રિયા.
ऊर्ध्वग ત્રિ૦ ઉપર ગયેલ-રહેલ, ઉપરનું ધાર્મિક, ઉંચે ગતિવાળું, ઉભું થનાર.
ऊर्ध्वग પુ૦ પરમેશ્વર, તે નામનો એક રોગ.
ऊर्ध्वगति સ્ત્રી૦ ઉંચે ગતિ, ઉપર જવું.
ऊर्ध्वगपुर ન૦ ઉપર આકાશમાં રહેલ હરિશ્ચંદ્રનું નગર, ત્રિપુરાસુરીનું નગર.
ऊर्ध्वचरण પુ૦ ઉંચે પગ રાખનાર તપસ્વી.
ऊर्ध्वजानु ત્રિ૦ ઉંચા ઢીંચણવાળું.
ऊर्ध्वजानुक ત્રિ૦ ઉપરનો અર્થ.
ऊर्ध्वज्ञ ત્રિ૦ ઉપરનો અર્થ.
ऊर्ध्वज्ञु ત્રિ૦ ઉર્ધ્વજાનુ જુઓ.
ऊर्ध्वथा અવ્ય૦ ઉંચા પ્રકારે, ઉંચુ, ઉપર.
ऊर्ध्वदंष्ट्रकेश પુ૦ મહાદેવ.
ऊर्ध्वदृष्टि સ્ત્રી૦ ઉંચે દૃષ્ટિ, ઉપર નજર.
ऊर्ध्वदृष्टि ત્રિ૦ ઉંચે દૃષ્ટિવાળું, ઉપર જોનાર.
ऊर्ध्वदेव પુ૦ પરમેશ્વર, વિષ્ણુ.
ऊर्ध्वदेह પુ૦ મરણ પછી પ્રાપ્ત થનાર દેહ-શરીર.
ऊर्ध्वनभस् પુ૦ આકાશમધ્યે વર્તતો વાયુ.
ऊर्ध्वन्दम ત્રિ૦ ઉપર રહેનાર, ઉપર હોનાર.
ऊर्ध्वपात्र ન૦ યજ્ઞપાત્ર.
ऊर्ध्वपाद ત્રિ૦ ઉંચા પગવાળું.
ऊर्ध्वपाद પુ૦ શરભ જુઓ.
ऊर्ध्वपुण्ड्र પુ૦ ઉભુ તિલક.
ऊर्ध्वपृश्नि પુ૦ એક જાતનું પશુ.
ऊर्ध्वबर्हिस् પુ૦ તે નામનો એક પિતૃગણ.
ऊर्ध्वबाहु પુ૦ ઉંચો કરેલ બાહુ.
ऊर्ध्वबाहु ત્રિ૦ ઉંચા બાહુવાળું.
ऊर्ध्वबुध्न પુ૦ તે નામનું એક યજ્ઞપાત્ર.
ऊर्ध्वभाग પુ૦ ઉપરનો ભાગ.
ऊर्ध्वभाज् ત્રિ૦ ઉપર રહેનાર.
ऊर्ध्वभाज् પુ૦ તે નામનો એક અગ્નિ.
ऊर्ध्वम् અવ્ય૦ ઉપર, ઉંચે.
ऊर्ध्वमन्थिन् પુ૦ નૈષ્ઠિક બ્રહ્મચારી.
ऊर्ध्वमान ન૦ તોલું, કાટલું, ઉંચાઈ માપવાનું માપ.
ऊर्ध्वमुख ત્રિ૦ ઉંચા મુખવાળું.
ऊर्ध्वमूल ત્રિ૦ ઉંચે મુળવાળું, ઉપરવાળું, સંસાર.
ऊर्ध्वरेतस् પુ૦ મહાદેવ, સનકાદિ મુનિ, કોઈ તપસ્વી, ભીષ્મ.
ऊर्ध्वरोमन् પુ૦ ઉભાં રૂવાટાંવાળો યમદૂત, કુશદ્વીપનો એક સીમાપર્વત.
ऊर्ध्वरोमन् ત્રિ૦ ઉભાં થયેલાં રૂવાંવાળું.
ऊर्ध्वलिङ्ग પુ૦ મહાદેવ.
ऊर्ध्वलोक પુ૦ સ્વર્ગ.
ऊर्ध्ववात પુ૦ ઉપરનો વાયુ, ઉપર ચઢી ગયેલ વાયુ.
ऊर्ध्ववृत ત્રિ૦ ઉપરના ભાગમાં વીંટેલ.
ऊर्ध्वबृहती સ્ત્રી૦ તે નામનો એક વૈદિક છંદ.
ऊर्ध्वशायिन् ત્રિ૦ ચત્તું સૂનાર.
ऊर्ध्वशायिन् પુ૦ મહાદેવ.
ऊर्ध्वशोषम् અવ્ય૦ ઉભા ઉભા સુકાવું.
ऊर्ध्वसानु પુ૦ ન૦ ઉપરનું શિખર.
ऊर्ध्वस्थ ત્રિ૦ ઉંચે રહેલ.
ऊर्ध्वस्थिति સ્ત્રી૦ ઉપર સ્થિતિ, ઉપરનું સ્થાન, ઘોડાની પીઠનો ભાગ.
ऊर्ध्वस्थिति ત્રિ૦ ઉપર સ્થિતિવાળું.
ऊर्ध्वस्रोतस् પુ૦ ઊર્ધ્વરેતસ યોગી.
ऊर्ध्वायन પુ૦ પ્લક્ષદ્વીપનું એક પક્ષી.
ऊर्ध्वायन ન૦ ઉપરનું સ્થાન, ઉપરની ગતિ-ગમન.

ऊर्ध्वाम्नाय पु० એક તંત્રશાસ્ત્ર.

ऊर्ध्वावर्त पु० ઘોડાની પીઠનો ભાગ, દક્ષિણાવર્ત.

ऊर्ध्वासित पु० કારેલાનો વેલો.

ऊर्ध्वासित त्रि० ઉપર બેઠેલ.

ऊर्ध्वेह पु० ઉપરની ચેષ્ટા.

ऊर्ध्वेहा स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

ऊर्मि पु० स्त्री० તરંગ, મોજું, પ્રકાશ, વેગ, કરચલી, પીડા, ઉત્કંઠા, ભૂખ વગેરે ૭ દેહ-મન-પ્રાણના ધર્મ.

ऊर्मि स्त्री० ઘોડાની ગતિ.

ऊर्म्मिका स्त्री० વીંટી, તરંગ, મોજું, કરચલી, ઉત્કંઠા. ભમરનો શબ્દ.

ऊर्म्मिन् त्रि० તરંગવાળું, મોજાંવાળું.

ऊर्म्मिन् पु० સમુદ્ર.

ऊर्म्मिमत् त्रि० વાંકુ,તરંગવાળુ, મોજાંવાળું.

ऊर्म्मिमालिन् पु० સમુદ્ર.

ऊर्म्मिला स्त्री० લક્ષ્મણની સ્ત્રી.

ऊर्म्य त्रि० તરંગ-મોજામાં થનાર.

ऊर्म्य पु० એક રૂદ્ર દેવ.

ऊर्म्या स्त्री० રાત્રિ.

ऊर्य्यादि पु० પાણીનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.

ऊर्व पु० તે નામનો એક ઋષિ, વડવાનળ, સમુદ્ર.

ऊर्व त्रि० મોટું, વિસ્તૃત, વિશાળ.

ऊर्वङ्ग न० છત્રી.

ऊर्वरा स्त्री० સર્વ ધાન્યસંપન્ન ભૂમિ.

ऊर्वशी स्त्री० તે નામની એક અપ્સરા.

ऊर्वष्ठीव न० બે સાથળ અને ઢીંચણની બે ઢાંકણી

ऊर्वस्री स्त्री० ઊર્વશી અપ્સરા.

ऊर्वी स्त्री० સાથળનું મધ્ય સ્થાન.

ऊर्व्यङ्ग न० કાગડાની ટોપી –જે ચોમાસામાં ઉકરડા વગેરેમાં થાય છે.

ऊर्व्य पु० રૂદ્રદેવ.

ऊर्षा स्त्री एક જાતનું ઝાડ.

ऊलुपिन् पु० એક જાતનું જલજંતુ, એક જાતનું માછલું.

ऊलूक पु० ઘુવડ.

ऊलूकी स्त्री ઘુવડ માદા.

ऊष् भ्वा० पर० सक० सेट् પીડાવું, દુઃખી થવું.

ऊष पु० ક્ષાર, કાનનું છિદ્ર, ચંદન પર્વત.

ऊष न० વીર્ય, પ્રભાત.

ऊषक न० પરોઢીયું.

ऊषण न० મરી, પીપરીમૂળ, સુંઠ.

ऊषण पु० ચિત્રક.

ऊषणा स्त्री० પીપર, ચવક.

ऊषर त्रि० ક્ષાર માટીવાળો દેશ વગેરે.

ऊषरज न० એક જાતનું મીઠું.

ऊषवत् त्रि० ક્ષારવાળું સ્થાન વગેરે.

ऊषा स्त्री બાણાસુરની પુત્રી ઓખા.

ऊष्म पु० ગરમ સ્પર્શ, ઉનાળો.

ऊष्म त्रि० ગરમ, ગરમીવાળું.

ऊष्मण त्रि० ઉપરનો અર્થ.

ऊष्मण्य त्रि० ગરમીનું નિવારણ કરવા યોગ્ય.

ऊष्मन् पु० ગ્રીષ્મ. તેજસ્વી દ્રવ્યનો સૂક્ષ્મ અવયવ

ऊष्मवत् त्रि० ગરમ, ગરમીવાળું.

ऊह् भ्वा० आ० स० सेट् તર્ક કરવો. अति+એક પ્રદેશમાં રહેલને તેથી વિપરીત પ્રદેશમાં પ્રેરણા કરવી, अधि+આંજવું, अप+દૂર કરવું, अप+वि+નિવારણ કરવું, अभि+ઢાંકવું, उत्+ઉંચે ખેંચવું, प्रति+उद्+ફેંકવું, वि+उद्+છેવટે વધારવું, उप+નીચે પ્રવેશ કરાવવો, निर्+બહાર કાઢીને અલગ કરવું, જુદુ કરવું. परि+ચોતરફથી ખાડો પૂરવો, प्र+બીજા દેશમાં લઈ જવું. प्रति+ ઉપર સ્થાપવું, वि+વિપરીત પ્રેરણા કરવી प्रति+वि+પ્રતિરૂપ વ્યૂહ રચના કરવી, सम्+ એકઠા થવું, સારી રીતે પહોંચાડવું, उप+सम्+સમીપમાં સંકોચાવું, परि+सम्+ચોતરફથી સાફ કરવું,

ऊह પુ૦ તર્ક-વિતર્ક, પરીક્ષા કરવી.
ऊहगान ન૦ સામગાનનો એક ગ્રંથ.
ऊहगीति સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.
ऊहन ન૦ તર્ક.
ऊहनीय ત્રિ૦ उह्य જુઓ.
ऊहा સ્ત્રી૦ ऊह શબ્દ જુઓ, અધ્યાહાર.
ऊहिनी સ્ત્રી૦ એકત્ર થયેલ.
ऊह्य ત્રિ૦ તર્ક કરવા યોગ્ય, કલ્પના કરવા યોગ્ય, અધ્યાહાર કરવા યોગ્ય.
ऊह्यगान ન૦ ऊहगान શબ્દ જુઓ.

ऋ.

ऋ સ્વરોમાં સાતમો સ્વર.
ऋ भ्वा० पर० सक० सेट् જવું.
ऋ जुहोत्या० पर० स० अनिट् જવું, પ્રાપ્ત થવું.
ऋ स्वा० पर० स० अनिट् હિંસા કરવી.
ऋ अव्य० સંબોધનમાં, નિંદામાં, વાકયમાં, પરિહાસમાં તથા વાકયવિકારમાં વપરાય છે.
ऋ સ્ત્રી૦ દેવોની માતા.
ऋक्छस् अव्य० ઋચા ઋચા પ્રત્યે.
ऋक्ण ત્રિ૦ છેદેલ, કાપેલ.
ऋक्थ ન૦ ધન, સુવર્ણ, સ્મૃતિપ્રસિદ્ધ મિલકતરૂપ ધન-વારસો.
ऋक्थग्रहण ન૦ વારસો લેવો.
ऋक्थग्राह ત્રિ૦ મિલ્કત ગ્રહણ કરનાર-વારસ.
ऋक्थग्राहिन् ત્રિ૦ ઉપરનો અર્થ.
ऋक्विथन् ત્રિ૦ મિલ્કતનો વારસ.
ऋक्ष् स्वा० प० स० सेट् વધ કરવો.
ऋक्ष પુ૦ રીંછ, તે નામનું એક ઝાડ, ભીલામું, તે નામનો એક પર્વત. તે નામનો કોઇ રાજા, અરિહનો પુત્ર.
ऋक्ष ન૦ નક્ષત્ર, તારા, મેષ વગેરે રાશિ.
ऋक्षगन्धा સ્ત્રી૦ જાંગલી વૃક્ષ, મહાશ્વેતા નામની વનસ્પતિ, ક્ષીરદારી નામની વનસ્પતિ.
ऋक्षगन्धिका સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.
ऋक्षगिरि પુ૦ તે નામનો એક પર્વત.
ऋक्षचक्र ન૦ નક્ષત્રમંડળ.
ऋक्षनाथ પુ૦ ચંદ્ર, જાંબવાન.
ऋक्षर પુ૦ ઋત્વિજ, કાંટો.
ऋक्षर ન૦ પાણીની ધાર.
ऋक्षरा સ્ત્રી૦ પાણીની ધાર.
ऋक्षराज પુ૦ ચંદ્ર,રીંછોનો રાજા જાંબુવાન.
ऋक्षला સ્ત્રી૦ ઘુંટીની નીચેની નાડી.
ऋक्षवत् પુ૦ નર્મદાના કાંઠા ઉપર આવેલો એક પર્વત.
ऋक्षवन्त ન૦ શંબરાસુરનું તે નામનું એક નગર.
ऋक्षा સ્ત્રી૦ ઉત્તર દિશા.
ऋक्षीक ત્રિ૦ રીંછના જેવું હિંસક.
ऋक्षेश પુ૦ **ऋक्षनाथ** શબ્દ જુઓ.
ऋक्षेष्टि સ્ત્રી૦ અમુક કોઇ નક્ષત્રમાં કરેલ યજ્ઞ.
ऋक्षोद પુ૦ તે નામનો એક પર્વત.
ऋक्संहिता સ્ત્રી૦ ઋગ્વેદસંહિતા.
ऋक्सम ન૦ સામવેદનો એક ભાગ.
ऋक्साम ન૦ ઋગ્વેદ અને સામવેદ.
ऋगयन ન૦ ઋગ્વેદનો એક પારાયણગ્રંથ.
ऋगयनादि પુ૦ પાણિનીય વ્યાકરણ પ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.
ऋगावान ન૦ ઋચાઓનું સંહિતારૂપે ગુથવું.
ऋग्गाथा સ્ત્રી૦ લૌકિક ગીતિવેદ.
ऋग्मत् ત્રિ૦ સ્તુતિ કરનાર, પૂજ્ય-પૂજનીય.
ऋग्मिन् ત્રિ૦ સ્તુતિ કરનાર.
ऋग्विधान ન૦ ઋગ્વેદથી કોઇ કર્મનું વિધાન.
ऋग्वेद પુ૦ તે નામનો એક વેદ.
ऋग्वेदविद् પુ૦ ઋગ્વેદ જાણનાર.
ऋघा સ્ત્રી૦ હિંસા.

ऋच् तुदा० पर० सक० सेट् સ્તુતિ કરવી.
ऋच् स्त्री० ઋગ્વેદના મંત્રની કડી—ઋગ્વેદનો મંત્ર, સ્તુતિ, પૂજન.
ऋचस् त्रि० સ્તુતિ કરનાર.
ऋचसे अव्य० સ્તુતિ કરવાને.
ऋचीक पु० તે નામનો એક સૂર્ય, જમદગ્નિનો પિતા ભૃગુવંશનો એક ઋષિ.
ऋचीष न० લોટ રાંધવાનું પાત્ર.
ऋचीषम पु० અમુક સ્તુતિસમાન, કાંતિ૰ સમાન.
ऋचेयु पु० તે નામનો એક રાજા.
ऋच्छ् तुदा पर० सेट् મોહ પામવો અને કઠણ થવું अक० જવું सक०.
ऋच्छरा स्त्री० વેશ્યા.
ऋज् भ्वा० आ० स० सेट् જવું, મેળવવું. બળવાન કરવું, સ્થિર કરવું, अक०
ऋज् भ्वा० आ० स० सेट् શેકવું, ભુંજવું.
ऋजिष्य त्रि० સીધું જનાર, સરળ જનાર.
ऋजिमन् पु० સરળતા, અકુટિલતા.
ऋजिश्वन् पु० તે નામનો એક રાજા.
ऋजोक पु० ઇન્દ્ર, ધુમાડો.
ऋजीक न० સાધન.
ऋजीति पु० સીધું જનાર, સરળગામી.
ऋजीष न० લોટ રાંધવાનું પાત્ર, તે નામનું એક નરક, નીરસ સોમલતાનું ચૂર્ણ.
ऋजीप पु० ગયેલા સારવાળી સોમલતા, રસ કાઢેલ સોમલતા.
ऋजु त्रि० અત્યંત ગુણવાળું, સરળ, સીધું, અનુકૂલ, કલ્યાણ, સારૂં, સુંદર.
ऋजुकाय पु० કશ્યપ મુનિ.
ऋजुकाय त्रि० સરળ-સીધા શરીરવાળું.
ऋजुग पु० બાણ.
ऋजुग त्रि० સીધું જનાર, સરળ વ્યવહારવાળું.
ऋजुता स्त्री० સરળતા, સીધાઈ.
ऋजुत्व न० ઉપરના અર્થ.
ऋजुरोहित न० ઉત્પાતસૂચક એવું સરળ ઇન્દ્રધનુષ, સરળ ઇન્દ્રધનુષ.
ऋजुसर्प पु० એક જાતનો સર્પ.
ऋजूक पु० તે નામનો એક દેશ.
ऋजूकरण न० સીધું કરવું, સરળ કરવું, સીધું જવાનું સાધન.
ऋजूकृत त्रि० સીધું કરેલ.
ऋजूयत् त्रि० સીધું જનાર, ઋતુકાળે ગમન કરનાર.
ऋज्र पु० નાયક, નેતા.
ऋज्र त्रि० સીધું જનાર, સરળનાથી જનાર.
ऋज्वी स्त्री० સરળ સ્ત્રી, ગ્રહોની એક પ્રકારની ગતિ.
ऋञ्जसान पु० મેઘ.
ऋण् तना० उभ० स० सेट् જવું.
ऋण त्रि० જનાર.
ऋण पु० न० અવશ્ય આપવા યોગ્ય કરજ.
ऋणकर्तृ त्रि० દેવાદાર.
ऋणकाति त्रि० જેની સ્તુતિ અવશ્ય ફળદાયી હોય તે.
ऋणञ्चय पु० તે નામનો એક રાજા.
ऋणचित् पु० યજમાન.
ऋणदातृ त्रि० કરજ આપનાર.
ऋणदास पु० કરજથી છોડાવી કરેલો દાસ.
ऋणमत्कुण पु० સાક્ષી, જામીન.
ऋणमार्गण पु० ઉપરના અર્થ.
ऋणमुक्ति स्त्री० કરજમાંથી મુક્ત થવું. કરજ અદા કરવું.
ऋणमोक्ष पु० ઉપરનો અર્થ.
ऋणमोचन न० કાશીમાં રહેલું એક તીર્થ.
ऋणलेख्य न० કરજનું લેખ-પત્ર-ખત.
ऋणवत् त्रि० દેવાદાર.
ऋणशोधन न० દેવું અદા કરવું.
ऋणादान न० ધર્મશાસ્ત્રોક્ત અઢાર વિવાદમાંનો એક વ્યવહાર.
ऋणायन् त्रि० કરજદાર, દેવાદાર.
ऋणान्तक पु० મંગળ ગ્રહ.

ऋणापकरण न० દેવું અદા કરવું.
ऋणापनयन न० ઉપરનો અર્થ.
ऋणापाकरण न० દેવું અદા કરવું.
ऋणापनोदन न० દેવું અદા કરવું.
ऋणिक त्रि० કરજદાર, દેવાદાર.
ऋणिन् त्रि० ઉપરના અર્થ.
ऋणिधनिचक्र न० તંત્રશાસ્ત્રોકત એક ચક્ર.
ऋणोद्ग्राहण न० દેવાદારે લીધેલ દેવું લેવું તે.
ऋत् सौत्र० स० सेट् જવું, નિંદા કરવી.
ऋत न० બ્રાહ્મણની એક આજીવિકા, મોક્ષ, જળ, કર્મનું ફળ, અતિપ્રિય વાકય, માનસિક વગેરે સત્ય.
ऋत त्रि० દીપ્ત, તેજસ્વી, પૂજાયેલ.
ऋत पु० યજ્ઞ, સૂર્ય, આદિત્ય, એક દેવ.
ऋतपति पु० યજ્ઞપતિ.
ऋतम् अव्य० પરબ્રહ્મ, સત્ય.
ऋत त्रि० સાચું.
ऋतजित् पु० તે નામનો એક યક્ષ.
ऋतजित् त्रि० યજ્ઞને જીતનાર.
ऋतद्युम्न त्रि० સત્ય વડે પ્રકાશમાન, સત્ય યશવાળું.
ऋतधामन् पु० વિષ્ણુ, તે નામનો એક ઇન્દ્ર, તે નામનો એક રાજા.
ऋतधामन् त्रि० અવિનાશી સ્થાનવાળું.
ऋतध्वज पु० તે નામનો એક બ્રહ્મર્ષિ, શિવ.
ऋतनि पु० સૂર્ય.
ऋतनी पु० સૂર્ય.
ऋतपति पु० યજ્ઞપતિ.
ऋतपर्ण पु० સૂર્યવંશી એક રાજા.
ऋतपेय पु० તે નામનો એક યજ્ઞ
ऋतपेशस् पु० જળસ્વરૂપ વરુણ દેવ.
ऋतप्सु पु० યજ્ઞસંબંધી હવિષનું ભોજન કરનાર દેવ, સત્યસ્વરૂપ દેવ.
ऋतम् अव्य० સત્ય.
ऋतम्भर पु० સત્યપાલક પરમેશ્વર.

ऋतम्भरा स्त्री० તે નામની એક નદી, વિપર્યાસ રહિત એવી સમાધિસ્થ એક પ્રજ્ઞા.
ऋतवत् त्रि० સત્યવાળું.
ऋतव्य त्रि० જેની અધિષ્ઠાયક ઋતુ છે એવી ઇષ્ટકા વગેરે.
ऋतव्रत पु० શાકદ્વીપમાં રહેલ ભગવાનનો એક ઉપાસક.
ऋतसद् पु० અગ્નિ.
ऋतसदन न० યજ્ઞ માટે બેસવાનું સ્થાન.
ऋतसाप् त्रि० યજ્ઞને પ્રાપ્ત કરાવી આપનાર.
ऋतस्पति पु० યજ્ઞપતિ.
ऋतावत् त्रि० યજ્ઞવાળું.
ऋतावृध् त्रि० યજ્ઞને વધારનાર.
ऋताषाह् त्रि० સત્યને સહન કરનાર, અસત્યમાં કોપાયમાન થયેલ.
ऋति स्त्री० ગતિ, ગમન, સ્પર્ધા, નિંદા, માર્ગ, મંગળ.
ऋति पु० પુરુષમેધ યજ્ઞનો કોઇ દેવ, શત્રુ.
ऋतिङ्कर त्रि० પીડા કરનાર.
ऋतीय नामधातु उभ० अक० सेट् સત્ય ઇચ્છવું.
ऋतीया स्त्री० જુગુપ્સા, નિંદા.
ऋतीषह् त्रि० પીડા સહન કરનાર, શત્રુને સહન કરનાર.
ऋतु पु० શિશિર વગેરે ઋતુ, સ્ત્રીઓનો ગર્ભધારણમાં સમર્થ એવો કાળ, દીપ્તિ, કાંતિ, મહિનો.
ऋतुकाल पु० શિશિર વગેરે ઋતુનો કાળ, સ્ત્રીઓનો ગર્ભધારણયોગ્ય કાળ.
ऋतुग्रह पु० તે નામનો એક યાગ.
ऋतुथा अव्य० કાળે કાળે.
ऋतुनाथ पु० વસન્તકાળ.
ऋतुपति पु० વસન્તકાળ.
ऋतुपर्य्यय पु० ઋતુઓનું અનુક્રમે ગમન.
ऋतुपा पु० ઇન્દ્ર, ઋતુયાજ દેવ.
ऋतुपात्र न० એક જાતનું યજ્ઞપાત્ર.

ऋतुप्राप्त त्रि० ફળને ગ્રહણ કરવા યોગ્ય કાળ જેણે પ્રાપ્ત કર્યો હોય તે.
ऋतुबल पु० શિશિર વગેરે ઋતુમાં જેઓનું બળ હોય છે તે સૂર્ય વગેરે ગ્રહ.
ऋतुमत् त्रि० ઉત્તમ ઋતુનાં ફળ–પુષ્પને ભોગવનાર.
ऋतुमती स्त्री० સ્ત્રીધર્મને પ્રાપ્ત થયેલી સ્ત્રી, અટકાવવાળી સ્ત્રી
ऋतुमयी स्त्री० ઋતુપ્રધાન એક ચિતિ.
ऋतुमुख न० પ્રતિપદ–પડવો.
ऋतुराज पु० વસંત ઋતુ.
ऋतुलिङ्ग न० ઋતુઓનું ચિન્હ.
ऋतुवृत्ति पु० વર્ષ.
ऋतुवृत्ति स्त्री० ઋતુઓનો ધર્મ.
ऋतुशस् अव्य० ઋતુએ ઋતુએ.
ऋतुष्ठा त्रि० વસંત વગેરે ઋતુમાં સ્થિતિ કરનાર.
ऋतुसंहार पु० કાલીદાસકૃત એક કાવ્ય.
ऋतुसंधि पु० અમાસ, પુનેમ.
ऋतुसेव्य त्रि० ઋતુમાં સેવન કરવા યોગ્ય.
ऋतुस्तोम पु० તે નામનો એક યાગ.
ऋतुस्थला स्त्री० તે નામની એક અપ્સરા.
ऋतुस्था त्रि० ઋતુમાં સ્થિતિ કરનાર.
ऋतुस्नाता स्त्री० ઋતુકાળે ચોથે દિવસે ન્હાયેલી સ્ત્રી.
ऋतुस्नान न० રજસ્વલા સ્ત્રીએ ચોથે દિવસે કરવાનું સ્નાન.
ऋतुहरीतकी स्त्री० ઋતુઓમાં જૂદાં જૂદાં અનુપાન સેવવા યોગ્ય હરડે.
ऋते अव्य० વિના, સિવાય.
ऋतेकर्म अव्य० કર્મ વિના, કર્મ સિવાય.
ऋतेजा त्रि० યજ્ઞનિમિત્તે ઉત્પન્ન થયેલ.
ऋतेयु पु० વરૂણનો ઋત્વિજ એક ઋષિ, પુરૂવંશી એક રાજા.
ऋतेरक्षस् पु० યજ્ઞ.
ऋतोक्ति स्त्री० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
ऋतोद्य न० સત્ય કહેવું, સત્ય કથન.
ऋत्क् तुदा० प० स० सेट् ઠાર મારવું.
ऋत्विज् पु० ઋત્વિજ–યાજક, યાજ્ઞિકગોર, પોતાને કરવા યોગ્ય વૈદિક કર્મ કરનાર.
ऋत्विय त्रि० જેનો ઋતુકાળ પ્રાપ્ત થયો હોય તે, તે તે ઋતુકાળમાં થનાર, તે તે ઋતુકાળમાં કરવા યોગ્ય.
ऋत्वियावत् त्रि० પ્રજોત્પાદન કર્મવાળું, પ્રજોત્પાદનમાં કરવા યોગ્ય કર્મવાળું.
ऋत्व्य त्रि० ऋत्विय શબ્દ જુઓ.
ऋदूदर त्रि० મૃદુ–કોમળ–નરમ પેટવાળું.
ऋदूपा त्रि० પીડવામાં આવી પડનાર, ગમનમાં આવી પડનાર, દૂર પડનાર.
ऋदूवृध त्रि० મર્મસ્થાનમાં પીડવા માટે વીંધનાર, ગમનવેધી. શબ્દવેધી. દૂરવેધી.
ऋद्ध न० સિદ્ધાન્ત, વૃદ્ધિ, પાકેલું મર્દન કરેલું ધાન્ય.
ऋद्ध त्रि० સમૃદ્ધિવાળું, સંપત્તિવાળું.
ऋद्ध पु० વિષ્ણુ.
ऋद्धि स्त्री० વૃદ્ધિ, સમૃદ્ધિ, સંપત્તિ, સિદ્ધિ, પાર્વતી, લક્ષ્મી, કોઇ એક દેવ, કોઇ ઔષધિ.
ऋध् दिवा० स्वादि० पर० अक० सेट् વધવું, સમૃદ્ધિમાન થવું. अधि+અધિક વધવું, आ+ સમૃદ્ધિવાળા થવું. उप+પાસે જવું, वि+ સમૃદ્ધિનો–વૃદ્ધિનો નાશ થવો, सम्+સમૃદ્ધિની અધિકતા થવી, અત્યંત સમૃદ્ધિ થવી.
ऋधक् अव्य० સત્ય, વિયોગ, શીઘ્રતા, સમીપપણું, લઘુતા, હલકાઇ.
ऋधक् त्रि० સમૃદ્ધિવાળું, વૃદ્ધિ પમાડનાર.
ऋधज् अव्य० ऋधक् જુઓ.
ऋधज् त्रि० ऋधक् त्रि० જુઓ.
ऋधत् त्रि० વૃદ્ધિ પામતું, વધતું.
ऋधनफ् तुदा० भ्वा० पर० स० सेट् હિંસા કરવી.
ऋफ् तुदा० पर० सेट् દાન કરવું, આપવું,

હિંસા કરવી, નિંદા કરવી, યુદ્ધ કરવું, સક૦ વખાણ કરવાં અક૦

ऋबीस ન૦ પૃથ્વી, અગ્નિ.

ऋभु પુ૦ દેવ, દેવોને પણ પૂજવા યોગ્ય દેવ, તે નામનો એક દેવગણ, ત્રિવર્ણ બહારની એક જાતિ, સુધન્વાનો પુત્ર એક દેવ.

ऋभु ત્રિ૦ અત્યંત પ્રકાશમાન-અતિશય તેજસ્વી.

ऋभुक्ष પુ૦ સ્વર્ગ, વજ્ર, ઇન્દ્ર, ઋભુ નામના દેવ.

ऋभुक्षन् પુ૦ ઋભુ નામથી પ્રસિદ્ધ દેવ.

ऋभुक्षिन् પુ૦ ઇન્દ્ર.

ऋभुक्षीन् ત્રિ૦ ઇન્દ્ર જેવા આચારવાળું.

ऋभुमत् ત્રિ૦ ઋભુદેવ જેના અધિષ્ઠાયક હોય તે.

ऋभू પુ૦ દેવ.

ऋभ्व ત્રિ૦ મોટું, વિશાળ.

ऋभ्वत् ત્રિ૦ ઉપરના અર્થ.

ऋभ्वन ત્રિ૦ ઉપરના અર્થ.

ऋभ्वस ત્રિ૦ અતિ વૃદ્ધ, અત્યંત વધેલ.

ऋम्फ् તુ૦ પ૦ સ૦ સેટ્ વધ કરવો.

ऋश् સૌત્ર૦ પર સ૦ સેટ્ હિંસા કરવી, જવું.

ऋश्य ત્રિ૦ હિંસા કરવા યોગ્ય.

ऋश्य પુ૦ મૃગ.

ऋश्य ન૦ હિંસા.

ऋश्यद પુ૦ કૂવો.

ऋश्यपाद् ત્રિ૦ મૃગ જેવા પગવાળું.

ऋश्या સ્ત્રી૦ મૃગલી.

ऋश्यादि પુ૦ પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.

ऋष् તુદા૦ પર૦ સક૦ સેટ્ જવું, નાશ કરવો, अभि+સામે જવું नि+परि+प्रम्+ જવું.

ऋषङ्गु પુ૦ યદુવંશી એક રાજા.

ऋषभ પુ૦ એક જાતની ઔષધિ. તે નામનો એક મુનિ, જૈન પહેલા તીર્થંકર, બળદ, તે નામનો એક છંદ, કાનનું છિદ્ર, તે નામનો એક પર્વત, એક જાતનો સ્વર, વિષ્ણુનો એક અવતાર, રાજાનું કર્તવ્ય, યજ્ઞતુરનો પુત્ર એક રાજા, કુંભીર નામના જળજંતુનું પૂછડું.

ऋषभकूट પુ૦ હેમકૂટ પર્વત.

ऋषभकेतन પુ૦ મહાદેવ, પહેલા જૈન તીર્થંકર.

ऋषभगजविलसित ન૦ તે નામનો એક છંદ.

ऋषभतर પુ૦ ભાર ઉપાડવામાં મંદ શક્તિવાળો બળદ.

ऋषभतरी સ્ત્રી૦ ભાર ઉપાડવામાં મંદ શક્તિવાળી બળદની જાત.

ऋषभद्वीप પુ૦ ન૦ એક દ્વીપ-શ્વેતદ્વીપ.

ऋषभध्वज પુ૦ મહાદેવ, પહેલા જૈન તીર્થંકર.

ऋषभी સ્ત્રી૦ પુરૂષાકાર સ્ત્રી, ગાય, વિધવા સ્ત્રી, એક જાતની વનસ્પતિ.

ऋषि પુ૦ જ્ઞાનવડે સંસારપાર જનાર વસિષ્ઠ વગેરે ઋષિ, શાસ્ત્રકાર-આચાર્ય, વેદ, દર્શન, જ્ઞાન.

ऋषिक પુ૦ ઋષિનો ઔરસ પુત્ર.

ऋषिकुल्य ત્રિ૦ ઋષિસમુદાયના હિતનું, ઋષિસમુદાયને યોગ્ય.

ऋषिकुल्या સ્ત્રી૦ ઋષિઓએ બનાવેલી તે નામની નદી, માનસ સરોવરની પાસે ઋષિઓએ બનાવેલું એક સરોવર.

ऋषिकृत् ત્રિ૦ સર્વદ્રષ્ટા.

ऋषिगिरि પુ૦ તે નામનો એક પર્વત.

ऋषिजाङ्गलिकी સ્ત્રી૦ તે નામનું એક વૃક્ષ-ઋક્ષગંધા.

ऋषितर्पण ન૦ ઋષિઓને ઉદ્દેશી કરેલું તર્પણ.

ऋषिपञ्चमी સ્ત્રી૦ ભાદરવા શુદ પાંચમ.

ऋषिप्रोक्ता સ્ત્રી૦ તે નામની એક ઔષધિ-માષપર્ણી.

ऋषिबंधु पु० ઋષિવંશમાં જન્મેલ નીચ ઋષિ, શરભ નામનો એક ઋષિ.
ऋषिमत् त्रि० ઋષિઓવાળું.
ऋषिमनस् त्रि० સર્વ વિષયને જોનાર મનવાળું.
ऋषियज्ञ पु० ઋષિઓને ઉદ્દેશી કરેલો યજ્ઞ, નિત્ય વેદાધ્યયનરૂપ બ્રહ્મયજ્ઞ.
ऋषिलोक पु० સત્યલોકની પાસેનો ઋષિ-ઓએ ભોગવવા યોગ્ય એક લોક.
ऋषिश्राद्ध न० ઋષિઓનું કર્તવ્ય શ્રાદ્ધ.
ऋषिसाह् त्रि० દુષ્ટોઓનો પરાભવ કરનાર.
ऋषिषाण पु० ઋષિઓએ સંભક્ત.
ऋषिषेण पु० તે નામનો એક રાજા.
ऋषिष्टुत त्रि० ઋષિઓએ સ્તુતિ કરેલ.
ऋषिस्तोम पु० તે નામનો એક યાગ.
ऋषिस्वर पु० ઋષિઓએ સ્તુતિ કરવા યોગ્ય.
ऋषिसर्ग पु० ઋષિઓએ કરેલી જગત્સૃષ્ટિ.
ऋषी स्त्री० ઋષિપત્ની.
ऋषीक पु० ઋષિપત્નીમાં જન્મેલ–ઋષિનો ઔરસ પુત્ર.
ऋषीवत् त्रि० ઋષિઓએ સ્તુતિ કરેલ.
ऋषीवह त्रि० ઋષિઓને વહન કરનાર.
ऋषु पु० સૂર્યનું કિરણ, મંત્રદ્રષ્ટા ઋષિ.
ऋषु त्रि० જનાર, મોટું, બળવાન, જાણનાર.
ऋष्टि स्त्री० બે તરફ ધારવાળી તરવાર, હરકોઇ તરવાર, આયુધ–હથિઆર, હિંસા, અનિષ્ટ ઉત્પન્ન કરવું તે, દીપ્તિ, કાંતિ.
ऋष्टिषेण पु० તે નામનો એક રાજા.
ऋष्य त्रि० એક જાતનો મૃગ.
ऋष्यकेतन पु० અનિરૂદ્ધ.
ऋष्यकेतु पु० અનિરૂદ્ધ.
ऋष्यगता स्त्री० એક જાતનું ઝાડ–ऋष्यप्रोक्ता જુઓ.
ऋष्यगंधा स्त्री० એક જાતનું ઝાડ.
ऋष्यजिह्व न० એક જાતનો મહાન કોઢનો રોગ.
ऋष्यप्रोक्ता स्त्री० શતાવરી, અતિબલા, શૂકશિંબી.
ऋष्यमूक पु० તે નામનો એક પર્વત.
ऋष्यशृङ्ग पु० તે નામનો એક ઋષિ.
ऋष्यादि पु० વૈદિક મંત્રનું અવશ્ય જાણવા યોગ્ય ઋષિપંચક.
ऋष्यादिन्यास पु० તંત્રપ્રસિદ્ધ ઋષ્યાદિ ન્યાસ.
ऋष्व त्रि० મોટું.
ऋष्वा स्त्री० ऋष्टि શબ્દ જુઓ.
ऋहत् त्रि० નાના–ટુંકા શરીરવાળું વગેરે.

ॠ.

ॠ સ્વરોપૈકી આઠમો દીર્ઘસ્વર ॠકાર.
ॠ क्र्यादि० पर० सक० सेट् જવું.
ॠ अव्य० વાક્યના આરંભમાં, રક્ષામાં નિંદામાં અને ભયમાં વપરાય છે.
ॠ स्त्री० દેવોની માતા, દાનવોની માતા, સ્મૃતિ, ગતી.
ॠ न० છાતી
ॠ पु० ભૈરવ, દાનવ.

ऌ.

ऌ સ્વરોપૈકી નવમો સ્વર.
ऌ अव्य० દેવોની માતા, પૃથ્વી, પર્વત.

ॡ.

ॡ સ્વરોપૈકી દશમો દીર્ઘ ॡકાર.
ॡ अव्य० દેવોની સ્ત્રી–દેવી, દૈત્ય સ્ત્રી, દાનવોની માતા.
ॡ स्त्री० કામધેનુની માતા
ॡ पु० મહાદેવ.

ए.

ए સ્વરોપૈકી અગીઆરમો સ્વર.

ए अव्य० સ્મૃતિમાં, અસૂયામાં, અનુકંપામાં, સંબોધનમાં અને બોલવામાં વપરાય છે.

ए પુ० વિષ્ણુ.

एक त्रि० એકની સંખ્યાવાળું, એક, કેવળ, ફકત, મુખ્ય, બીજું, સત્ય, અદ્વિતીય, સમાન, અલ્પ, થોડું.

एक પુ० સર્વદા એકસ્વરૂપ પરમેશ્વર.

एकक त्रि० એકલું, અસહાય, સહાય વગરનું.

एककपाल त्रि० માટીની એક ઠીકરી ઉપર સંસ્કારયુકત કરેલ પુરોડાશ વગેરે.

एककर त्रि० માત્ર એક કરનાર, એકની સંખ્યાવાળું, એક હાથવાળું.

एलकर પુ० એક હાથ.

एककार्य त्रि० સમાન કાર્ય કરનાર.

एककार्य न० એક કાર્ય.

एककाल પુ० એક કાળ.

एककालिक त्रि० એક કાળમાં થનાર.

एककालीन त्रि० એક કાળમાં થનાર.

एककुण्डल પુ० બળદેવ, કુબેર.

एककुष्ठ न० એક જાતનો કોઢનો રોગ.

एकगम्य પુ० એક સ્વરૂપે પ્રાપ્ત કરવા યોગ્ય પરમાત્મા.

एकगम्य त्रि० એકલાએ પ્રાપ્ત કરવા યોગ્ય.

एकगुरु પુ० એક ગુરૂ પાસે ભણનાર-સહાધ્યાયી.

एकग्राम પુ० એક ગામ.

एकग्राम त्रि० એક ગામમાં રહેનાર.

एकग्रामीण त्रि० એક ગામનું.

एकग्रामीय त्रि० એક ગામનું.

एकचक्र न० હરિગૃહ.

एकचक्र પુ० સૂર્યનો રથ.

एकचक्र त्रि० એક પૈડાવાળું, એક રાજાના ચિહ્નવાળું.

एकचक्रा स्त्री० તે નામનું એક નગર.

एकचत्वारिंशत् स्त्री० એકતાલીસ.

एकचर त्रि० એકલું વિચરનાર.

एकचरण પુ० એક પગવાળું એક જાતનું મનુષ્ય, એક પગવાળાં મનુષ્યવાળો દેશ.

एकचर्य्या स्त्री० એકલા વિચરવું-ફરવું.

एकचारिन् त्रि० એકલું વિચરનાર-ફરનાર.

एकचित्त न० એક ચિત્ત.

एकचित्त त्रि० એક ચિત્તવાળું.

एकच्छाय त्रि० એક છાયાવાળું.

एकच्छाया स्त्री० દેવાદારની સમાનતા.

एकज त्रि० એકથી ઉત્પન્ન થયેલ ભાઈ-બહેન વગેરે, અસહાયપણાથી થયેલ.

एकजटा स्त्री० તે નામની એક દેવી.

एकजन्मन् પુ० રાજા.

एकजन्मन् પુ० स्त्री० શૂદ્રજાતિ.

एकजात त्रि० एकज શબ્દ જુઓ.

एकजाति પુ० स्त्री० શૂદ્રજાતિ.

एकजाति પુ० એક જાતનો કીડો.

एकजाति त्रि० સમાન જાતવાળું, સમાન ધર્મવાળું.

एकजातीय त्रि० એક જાતનું,

एकजातीय त्रि० સમાન પ્રકારનું.

एकजीववाद પુ० 'જીવ એક જ છે' એવો વાદ.

एकतय त्रि० એક અવયવવાળું.

एकतर त्रि० અત્યંત એક.

एकतस् अव्य० એકથી, એક થકી.

एकता स्त्री० એકપણું.

एकतान त्रि० એકમાં જ ચિત્તવૃત્તિવાળું, એક વિષયમાં આસક્ત મનવાળું, એક-રૂપ વિસ્તારવાળું, એકતાને પામેલ કોઇ સ્વર.

एकतानक त्रि० ઉપરના અર્થ.

एलताल પુ० એક લય, વિચ્છેદરહિત નૃત્ય-વાદ્ય-ગીત વગેરે, એક જાતનું વાદિત્ર.

एकताल त्रि० એક તાલવાળું.
एकतीर्थिन् त्रि० સમાન આશ્રમવાળું, એક આશ્રમવાળું.
एकतोदत् त्रि० એક બાજુ દાંતવાળું પશુ વગેરે.
एकत्र अव्य० એકઠું, એક ઠેકાણે.
एकत्रिक पु० તે નામનો એક યાગ.
एकत्व न० એકપણું.
एकत्वादिविवक्षान्याय पु० જૈમિનીકૃત ન્યાયશાસ્ત્ર.
एकदंष्ट्र पु० ગણપતિ.
एकदन्त पु० ગણપતિ.
एकदण्डिन् पु० કેવળ દંડ ધારણ કરનાર એક સન્યાસી.
एकदा अव्य० એક સમયે.
एकदिश् त्रि० એક દિશાવાળું, સમાન દિશામાં રહેનાર.
एकदृश् त्रि० એક આંખવાળું-કાણું.
एकदृश् पु० સર્વને એક સ્વરૂપે જોનાર તત્વજ્ઞાની, શિવ, કાગડો.
एकदृष्टि स्त्री० એક એવી દૃષ્ટિ, અભેદ-દર્શન, કેવળ એક વિષયનું જ દર્શન.
एकदृष्टि त्रि० એક નેત્રવાળું-કાણું, એક વિષયને જ જોનાર, સર્વને એક સ્વરૂપે જોનાર.
एकदृष्टि पु० કાગડો.
एकदेव पु० મુખ્ય દેવ-પરમેશ્વર.
एकदेवत त्रि० એક દેવતાવાળું અગ્નિહોત્ર વગેરે કર્મ.
एकदेवता स्त्री० એક દેવ, પરમેશ્વર.
एकदेवत्य त्रि० શ્રેષ્ઠ દેવવાળું, એક દેવવાળું.
एकदेश पु० એક દેશ, અવયવ, ભાગ.
एकदेश त्रि० એક દેશવાળું, એક દેશનું.
एकदेशविभावितन्याय पु० એક તર્ક.
एकदेह पु० બુધ ગ્રહ, વંશરૂપ ગોત્ર, પતિ-પત્ની.
एकदेह न० એક શરીર.
एकदैवत त्रि० एकदेवत શબ્દ જુઓ.
एकदैवत्य त्रि० एकदेवत्य શબ્દ જુઓ.
एकधू पु० કેવળ એક પરમાત્મામાં રમણ કરનાર-જ્ઞાની.
एकधन न० કેવળ ધન, એક કળશ, મુખ્યધન.
एकधन त्रि० કેવળ ધનવાળું, એક કળશમાં રહેલ જળ વગેરે, નહિ વહેંચેલ ધનવાળું, મિશ્ર ધનવાળું.
एकधर्मन् त्रि० એક ધર્મવાળું, સમાન ધર્મવાળું.
एकधर्मिन् त्रि० ઉપરના અર્થ.
एकधा अव्य० એક રીતે, એક પ્રકારે.
एकधुर त्रि० એક ઝુંસરી વહન કરનાર, એક ભાર વહન કરનાર.
एकधुरा स्त्री० એક ઝુંસરી, એક ભાર.
एकधुरावह त्रि० एकधुर જુઓ.
एकधुरीण त्रि० એક ઝુંસરી વહેનાર, એક ભાર વહેનાર.
एकनक्षत्र न० એક તારાત્મક કોઇ નક્ષત્ર, એક નક્ષત્ર.
एकनट पु० મુખ્ય નટ, એક નટ.
एकपक्ष पु० સહાય, એક પક્ષ.
एकपति पु० એક સ્વામી.
एकपतिक त्रि० એક સ્વામીવાળું.
एकपतिका स्त्री० એક સ્વામીવાળી સ્ત્રી, પતિવ્રતા.
एकपत्नी स्त्री० શોક્ય, પતિવ્રતા સ્ત્રી.
एकपत्रिका स्त्री० સુગંધી પાનવાળું ઝાડ, ગંધપત્રા વૃક્ષ.
एकपद न० એક પદને ઉચ્ચારણયોગ્ય કાળવાળો સમય, એક સ્થાન, એક શબ્દ, એક કોઠાવાળું સ્થાન.
एकपद पु० તે નામનો એક દેશ, એક દેવજાતિ, એક જાતનો મૃગ, એક પ્રકારનો રતિબંધ.

एकपद त्रि० એક પગવાળું, એકપદવાચ્ય.
एकपदि अव्य० જેમાં કેવળ પગ સાધન હોય છે તેવું યુદ્ધ.
एकपदी स्त्री० માર્ગ, રસ્તો, એક પગવાળી સ્ત્રી, એક પાદવાળી ઋચા, એક જાતની મૃગલી.
एकपरि अव्य० એકથી વિપરીત થયેલ.
एकपर्ण त्रि० એક પાંદડાવાળું વૃક્ષ વગેરે.
एकपर्णा स्त्री० હિમાલયની ત્રણ પુત્રીઓમાંની એક વચેટ.
एकपर्णिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
एकपर्वतक पु० તે નામનો એક પર્વત.
एकपलाश पु० એક પાંદડાવાળું ઝાડ.
एकपलाशीय त्रि० એક પાંદડાવાળા ઝાડમાં થનાર, તેવા ઝાડસંબંધી.
एकपाटला स्त्री० હિમાલયની ત્રણ પુત્રીઓમાંની એક છેલ્લી.
एकपातिन् त्रि० એકલપણે ગતિ કરવાના સ્વભાવવાળું.
एकपातिन् न० એક પ્રકારનો દિવસવિશેષ.
एकपातिनी स्त्री० તે નામની એક ઋચા.
एकपाद् त्रि० એક પગવાળું.
एकपाद् पु० વિષ્ણુ, શિવ.
एकपाद् पु० એક પગ, પરમેશ્વર, તે નામનો એક અસુર.
एकपाद त्रि० માત્ર એક પગવાળું, એક ચરણવાળું, માત્ર એક પગનો આધાર લેનાર.
एकपादिका स्त्री० માત્ર જેમાં એક પગ આધારરૂપે હોય છે તેવી સ્થિતિ, પક્ષીઓનું એક પ્રકારનું ઉભવું.
एकपिङ्ग पु० કુબેર.
एकपिङ्गल पु० કુબેર.
एकपिण्ड त्रि० શ્રાદ્ધમાં જેને ઉદ્દેશી સમાન પિંડ આપવામાં આવે તે-સપિંડ-સગોત્રી.
एकपुरुष पु० પુરૂષોત્તમ પરમેશ્વર, પ્રધાન–મુખ્ય પુરૂષ.
एकपुरुष त्रि० એક પુરૂષવાળું.
एकपुष्कर पु० એક જાતનું વાદિત્ર-કાહલું.
एकपुष्कल पु० ઉપરનો અર્થ.
एकपुष्पा स्त्री० માત્ર એક ફુલવાળું એક ઝાડ.
एकप्रस्थ पु० એક શેર, એક શિખર.
एकप्रस्थ पु० એક શિખરવાળો પર્વત.
एकफला स्त्री० માત્ર એક ફળવાળી એક ઔષધિ.
एकफली स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
एकभक्त न० જેમાં એક વખત ભોજન કરવાનું હોય છે તેવું એક વ્રત.
एकभक्त त्रि० એક વખત ભોજન કરનાર.
एकभक्तव्रत न० એક વખત જમવાનું વ્રત.
एकभक्ति स्त्री० અત્યંત ભક્તિ, એકજ વિષયની ભક્તિ.
एकभक्त त्रि० અત્યંત ભક્ત, એક વિષયનીજ ભક્તિ કરનાર.
एकभङ्गीनय पु० એક પ્રકારનો ન્યાય.
एकभार्य पु० એક સ્ત્રીવાળો પુરૂષ.
एकभार्य त्रि० એકથી ભરણપોષણ કરવા યોગ્ય.
एकभार्या स्त्री० એકનીજ સ્ત્રી, પતિવ્રતા.
एकभाव पु० અનન્યવિષય રાગ, એક સ્વભાવ, એક આશય, એક અભિપ્રાય, અભેદ.
एकभाव त्रि० એક વિષયના રાગવાળું, એક સ્વભાવનું, એક આશયનું, એક અભિપ્રાયનું, અભિન્ન.
एकभूत त्रि० એક ન હોય અને એક થયેલ, એકમાં થયેલ, એકમાં આસક્ત.
एकभूम पु० न० એક માળવાળો મહેલ–ઘર વગેરે.
एकमति स्त्री० એક બુદ્ધિ.

एकमति त्रि॰ એક વિષયની બુદ્ધિવાળું.
एकमुख त्रि॰ જેમાં એક મુખ્ય હોય છે, તે એક બારણાવાળો મંડપ વગેરે.
एकमुख न॰ એક મુખ, એક દ્વાર.
एकमूल त्रि॰ એક મૂળવાળું.
एकमूल न॰ એક મૂળ, એક કારણ.
एकमूला स्त्री॰ એક મૂળીયાંવાળી એક વનસ્પતિ.
एकयष्टिका स्त्री॰ એક સેરવાળો હાર.
एकयोनि स्त्री॰ એક ઉત્પત્તિસ્થાન.
एकयोनि त्रि॰ એક જાતનું, એક-સમાન ઉત્પત્તિસ્થાનવાળું.
एकरज पु॰ ભાંગરો.
एकरस पु॰ એક રસ, એક એવો રાગ, એક અભિપ્રાય.
एकरस न॰ એક રસવાળું નાટક.
एकरस त्रि॰ એક રસવાળું, એક અભિપ્રાયવાળું.
एकराज् पु॰ ચક્રવર્તી રાજા, શ્રેષ્ઠ રાજા.
एकराज पु॰ ઉપરના અર્થ.
एकरात्र न॰ એક રાત્રિદિવસ.
एकरात्रिक त्रि॰ એક દિવસ ભોજન-નિર્વાહપૂરતું.
एकराशि पु॰ એક રાશિ, એક ઢગલો.
एकरिक्थिन् त्रि॰ એક પિતાનું ધન લેનાર-વારસ, નહિ વેંચેલ ધનવાળું, મિશ્ર ધનવાળું.
एकरूप त्रि॰ સમાન રૂપવાળું.
एकरूप न॰ એક રૂપ, સમાન રૂપ.
एकरूपता स्त्री॰ એક રૂપપણું, સમાનરૂપવાળાપણું.
एकरूपत्व न॰ ઉપરના અર્થ.
एकरूप्य त्रि॰ એકથી આવેલ.
एकरूप्य न॰ કેવળ રૂપું.
एकरूप्य त्रि॰ કેવળ રૂપાવાળું.
एकर्च पु॰ न॰ એક ઋચા.
एकर्च न॰ એક ઋચાવાળું, સૂક્ત.
एकर्च पु॰ એક ઋચાથી સ્તુતિ કરવા યોગ્ય કોઇ દેવ.
एकल त्रि॰ એકલું, સહાય વગરનું, અવયવ રહિત, એકપણાનો આશ્રય.
एकलव्य पु॰ ભિલ્લરાજા હિરણ્યધનુષનો તે નામનો એક પુત્ર.
एकलिङ्ग न॰ સિદ્ધિનું સાધન એક ક્ષેત્ર.
एकलिङ्ग पु॰ નિયત લિંગવાળો શબ્દ, કુબેર.
एकलू पु॰ તે નામનો એક ઋષિ.
एकवक्त्र पु॰ તે નામનો એક અસુર.
एकवक्त्र न॰ એક મુખવાળું રૂદ્રાક્ષનું ફળ.
एकवचन न॰ વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક વચન.
एकवत् अव्य॰ એકના જેવું, એક વચનના જેવું, એકના જેવી ક્રિયાવાળું.
एकवद्भाव पु॰ એકના જેવું થવું.
एकवर्ण त्रि॰ એક વર્ણવાળું, એકસ્વરૂપ, એક જાતિનું, એક શુક્લ વગેરે રૂપ.
एकवर्णसमीकरण न॰ બીજગણિતમાં કહેલ એક બીજ.
एकवर्णी स्त्री॰ કરતાલના જેવું એક વાદિત્ર.
एकवर्ष त्रि॰ એક વર્ષનું.
एकवर्षिक त्रि॰ એક વર્ષનું.
एकवर्षिका स्त्री॰ એક વર્ષની ગાય.
एकवस्त्र त्रि॰ એક વસ્ત્રવાળું, એક જાતનાં વસ્ત્રવાળું.
एकवस्त्र न॰ એક વસ્ત્ર.
एकवाक्य न॰ એક અર્થવાળું વાક્ય, સમાન રૂપવાળું વાક્ય.
एकवाद पु॰ ડિંડિમ નામનું વાદિત્ર, વેદાંતિઓએ માનેલો એક વાદ.
एकविंशत् स्त्री॰ એકવીસ, એકવીસની સંખ્યાવાળું.
एकविंशति स्त्री॰ ઉપરના અર્થ.
एकविंशस्तोम पु॰ એકવીસ મંત્રની એક સ્તુતિ.

एकविध त्रि० એકપ્રકારનું.

एकविलोचन त्रि० એક આંખવાળું-કાણું.

एकविलोचन पु० તે નામનો એક દેશ.

एकवीर पु० શ્રેષ્ઠ વીર, મહાવીર, તે નામનું એક વૃક્ષ.

एकवीराकल्प पु० તે નામનું એક તંત્રશાસ્ત્ર.

एकवृक्ष पु० ચાર કોસની અંદર જ્યાં એકજ વૃક્ષ હોય તેવો કોઇ પ્રદેશ, એકજ વૃક્ષ.

एकवृत् स्त्री० એક વખત ગણવું, એક વખત આવૃત્તિ, એક પ્રકારે વર્તવું, સ્વર્ગલોક.

एकवृन्द पु० તે નામનો એક રોગ.

एकवृन्द न० એક સમુદાય.

एकवृष पु० એક બળદ.

एकवृष त्रि० એક બળદથી જોડેલ ગાડું વગેરે.

एकवेणि स्त्री० એક થયેલ વેણી-ચોટલો-નહિ ગુંથવાથી એકરૂપ થયેલી વેણી.

एकवेणी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

एकशत न० એકસો એક અધિક એવી સોની સંખ્યા.

एकशतक त्रि० એક સો જેટલું.

एकशतक न० એક સોની સંખ્યા.

एकशतधा अव्य० એક સો પ્રકારે.

एकशतशस् अव्य० એક સો એક સો.

एकशफ त्रि० એક ખરીવાળું.

एकशाख त्रि० એક શાખાવાળું.

एकशाखक त्रि० ઉપરનો અર્થ.

एकशाखीय त्रि० એકશાખામાં થનાર-હોનાર, એક શાખાનું.

एकशाला स्त्री० એક શાળા.

एकशालिक त्रि० એક શાળા જેવું.

एकशितिपाद् पु० એક કાળા પગનો એક જાતનો ઘોડો.

एकशुङ्ग पु० એક જાતની ઔષધિ.

एकशृङ्ग पु० વિષ્ણુ, તે નામનો એક પિતૃગણ. એક શિખરવાળો પર્વત, એક શીંગડાળું પશુ.

एकशृङ्गा स्त्री० શુકદેવ રાજાની રાણી, એક શીંગડાંવાળી પશુ જાતિ.

एकशेप पु० એક મૂળીયાંવાળું વૃક્ષ.

एकशेष पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ પાંચ વૃત્તિમાંની એક.

एकशेष पु० એકાંત.

एकशेष त्रि० અતિશયવાળું.

एकश्रुति स्त्री० એક સ્વરનું સંભળાવું તે, એક વેદવાક્ય.

एकश्रुति त्रि० જેમાં એક સ્વર સંભળાય તે, એક કાનવાળું.

एकषष्ट त्रि० એકસઠની સંખ્યાને પૂર્ણ કરનાર.

एकषष्टि स्त्री० એકસઠ.

एकषष्टिक त्रि० એકસઠની સંખ્યાવાળું.

एकसभ त्रि० એક સભાવાળું, એક સમુદાયવાળું.

एकसर्ग पु० એકાગ્ર, એકતાન, માત્ર એકમાં આસક્તમનવાળું, એક એવી સૃષ્ટિ.

एकसूत्र पु० ડમરૂ નામનું વાદિત્ર-ડાકલું.

एकस्थ त्रि० એકમાં રહેનાર, એક ઠેકાણે રહેનાર, એકત્ર રહેનાર, એકઠું રહેનાર.

एकस्थित त्रि० ઉપરના અર્થ.

एकहंस न० તે નામનું એક સરોવર.

एकहायन त्रि० એક વર્ષમાં ઉત્પન્ન થયેલ, એક વર્ષનું.

एकहायना स्त्री० એક વર્ષની.

एकहायनी स्त्री० એક વર્ષની ગાય વગેરે

एका स्त्री० દુર્ગા દેવી, એક એવી સ્ત્રી.

एकाकिन् त्रि० અસહાય, એકલું, સજાતીયસહચરરહિત.

एकाक्ष पु० કાગડો.

एकाक्ष त्रि० એક આખવાળું-કાણું.

एकाक्षर न० એક અક્ષર, એક સ્વરવાળો ૐકાર

एकाक्षर त्रि० એક અક્ષરવાળું.

एकागार न० એક–અસહાય એવું ઘર, જેમાં બીજો ન વસતો હોય તેવું ઘર.

एकागारीय त्रि० મુનિ વગેરે.

एकाग्र त्रि० એક વિષયમાં ચિત્તવૃત્તિવાળું, વિક્ષેપરહિત જ્ઞાનવાળું.

एकाग्रता स्त्री० એકાગ્રપણું.

एकाग्रत्व न० ઉપરનો અર્થ.

एकाग्र्य त्रि० એકતાન, એક આલંબનવાળું, એકનોજ આશ્રય કરનાર.

एकाङ्ग पु० બુધ ગ્રહ.

एकाङ्ग न० ચંદન, એક અંગ.

एकाङ्ग पु० સ્ત્રીની સાથે એક અંગવાળો–પતિ.

एकाङ्गी स्त्री० પતિની સાથે એક અંગવાળી સ્ત્રી.

एकाण्ड पु० એક વૃષણવાળો એક જાતનો ઘોડો.

एकात्मन् पु० એક એવો આત્મા.

एकात्मन् त्रि० એક સ્વરૂપવાળું, એક સ્વભાવવાળું.

एकादश त्रि० અગીઆરની સંખ્યા પૂરનાર-અગીઆરમું.

एकादशक न० અગીઆર.

एकादशक पु० અગીઆરની સંખ્યાનો સમુદાય.

एकादशन् त्रि० અગીઆર, અગીઆરની સંખ્યાવાળું.

एकादशम त्रि० અગીઆરમું.

एकादशद्वार न० અગીઆર છિદ્રવાળું–શરીર.

एकादशाह पु० અગીઆર દિવસનો–સમુદાય.

एकादशाह न० મરણ પછી અગીઆરમે દિવસે કરવાનું શ્રાદ્ધ.

एकादशाहीन त्रि० અગીઆરમે દિવસે થયેલ.

एकादशिन् त्रि० અગીઆરની સંખ્યાના માપવાળું.

एकादशी स्त्री० અગીઆરશ.

एकादशराशिक न० લીલાવતીમાં કહેલ અગીઆર રાશિઓને ઉદ્દેશી એક ગણત્રી.

एकादि त्रि० એક જેના આરંભમાં હોય તે.

एकादेश पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ બેને સ્થાને થનાર એક આદેશ, એક એવો આદેશ-હુકમ.

एकादूनविंशति स्त्री० ઓગણીસ, ઓગણીસની સંખ્યાવાળું.

एकाधिक त्रि० જેમાં એક અધિક હોય તે.

एकान्नविंशति स्त्री० ઓગણીસ.

एकानंशा स्त्री० દુર્ગા દેવી, યોગકન્યા.

एकानुदिष्ट त्रि० એકોદ્દેશથી આપેલું શ્રાદ્ધ.

एकान्त त्रि० અત્યંત અતિશય, અત્યંત એવું દ્રવ્ય, અતિશય એવું દ્રવ્ય, એકાંત, નિર્જન, એક સ્વભાવવાળું, એકરૂપતાને પામેલ.

एकान्ततस् अव्य० એકાંત, નિર્જન.

एकान्तत्यागवाद पु० જૈનોએ માનેલો સ્યાદ્વાદ.

एकान्तदुःषमा स्त्री० એક કાલપ્રમાણ.

एकान्तर त्रि० એક અંતરવાળું, એક વ્યવધાનવાળું.

एकान्तर न० એકાંતરે ભોજનવાળું એક વ્રત.

एकान्तर पु० એક દિવસને અંતરે આવતો તાવ.

एकान्तसुषमा स्त्री० એક કાલ પ્રમાણ.

एकान्तिन् त्रि० અતિશયવાળું, ભગવાનનો અનન્યભક્ત.

एकान्न त्रि० જેમાં એક વખત ભોજન કરવાનું હોય છે તેવું વ્રત વગેરે.

एकान्न न० માત્ર એકે ભક્ષણ કરવા યોગ્ય અન્ન.

एकायन त्रि० બીજા વિષયથી પાછા ફરેલ

મનવાળું, એક આધારવાળું, એક આશ્રયવાળું, માત્ર એકથી ગમન કરવા યોગ્ય, જેને એક આશ્રય હોય તે.

एकायन न० એક સ્થાન.

एकायनगत त्रि० એકાગ્ર, એક સ્થાનમાં રહેલ.

एकार्थ पु० એક પ્રયોજન, એક અર્થ, એક પદાર્થ.

एकार्थ त्रि० એક પ્રયોજનવાળું, એક અર્થવાળું, એક પદાર્થવાળું.

एकावली स्त्री० એક સેરવાળો હાર, તે નામનો એક અલંકાર.

एकाब्द त्रि० એક વર્ષનું.

एकाब्दा स्त्री० એક વર્ષની ગાય.

एकाशीतिपद न० વાસ્તુપૂજા માટે કરવાનું એક મંડળ.

एकाश्रय त्रि० એક આશ્રયવાળું, એક આધારવાળું, બીજી ગતિવગરનું.

एकाश्रय पु० એક આશ્રય, એક આધાર.

एकाश्रितगुण पु० એક પદાર્થમાં રહેલ ધર્મ.

एकाष्टका स्त्री० ઇન્દ્રાણી, માઘ વદિ આઠમ, તે દિવસે કરવાનું શ્રાદ્ધ.

एकाष्टी स्त्री० કપાસ.

एकाष्ठी स्त्री० કપાસ.

एकाष्ठील पु० એક જાતનું ઝાડ-બકવૃક્ષ.

एकाष्ठीला स्त्री० એક વનસ્પતિ-પાઢ.

एकाह पु० એક દિવસ, અગ્નિષ્ટોમ વગેરે યજ્ઞ.

एकाहगम पु० એક દિવસે જવા યોગ્ય દેશ.

एकाहार पु० એક દિવસે એક વખત ભોજન.

एकीकरण न० એક કરવું.

एकीकृत त्रि० એક કરેલ.

एकीकृत्य अव्य० એક કરીને.

एकीभाव पु० એક થવું.

एकीभूत त्रि० એક થયેલ.

एकीभूय अव्य० એક થઇને.

एकीय त्रि० એક પક્ષનું, એકસંબંધી.

एकेक्षण पु० કાગડો, શુક્રાચાર્ય.

एकेक्षण त्रि० એક આંખવાળું-કાણું.

एकैक त्रि० એક એક.

एकैकशस् अव्य० એક એક-પ્રત્યેક.

एकैकश्य न० એક એક, પ્રત્યેક, એક એકપણું.

एकैषिका स्त्री० તે નામનું એક ઝાડ.

एकोक्ति स्त्री० બન્ને પદાર્થના વિષયની એક શક્તિ.

एकोत्तर त्रि० એક એક અધિક.

एकोदक पु० સાતમી પેઢીથી આરંભી ચૌદમી પેઢી સુધી ગોત્રજ.

एकोदका स्त्री० ઉપરના અર્થવાળી સ્ત્રી.

एकोदर पु० સગો ભાઈ.

एकोदर न० એક ઉદર-પેટ.

एकोदरा स्त्री० સગી બ્હેન.

एकोद्दिष्ट न० તે નામનું એક શ્રાદ્ધ.

एकोनचत्वारिंशत् स्त्री० ઓગણચાળીસ, ઓગણચાળીસની સંખ્યાવાળું.

एकोशिका स्त्री० તે નામે એક ઝાડ.

एकौघ पु० એક સમુદાય, અવિચ્છિન્ન પ્રવાહ.

एज् भ्वा० आ० अ० सेट् કંપવું, ધ્રૂજવું, अप+ખસવું, દૂર થવું, उद्+ઉંચે જવું, प्र+અત્યંત ચાલવું.

एज् भ्वा० पर० अ० सेट् દીપવું, પ્રકાશવું.

एजत्क त्रि० જેનું માથું કંપતું હોય તે.

एजथु पु० કંપ, કંપારી, ધ્રૂજ.

एजन न० ઉપરના અર્થ.

एजय त्रि० કંપાવનાર, ધ્રૂજાવનાર.

एजि त्रि० વાયુના રોગથી ઘેરાયેલ.

एज्य त्रि० સારી રીતે યજવા યોગ્ય, સારી રીતે પૂજવા લાયક.

एट् भ्वा० आ० अ० सेट् શઠતા કરવી.

एड पु० બકરો, ઘેટો.

एड त्रि० બહેરૂં.

एडक पु० જંગલી બકરો, મોટા શીંગડા-વાળો બકરો, બકરા જેવું એક પશુ, હરકોઇ બકરો, ઘેટો.

एडका स्त्री० બકરી, ઘેટી.

एडगज पु० દાદરનો નાશ કરનાર એક ઝાડ.

एडमूक त्रि० બહેરૂં.

एडी स्त्री० બકરી, ઘેટી.

एडुक न० पु० અંદર સ્થાપેલ હાડકાંવાળું, અંદર નાખેલ કઠણ દ્રવ્યવાળી ભીંત.

एडूक न० ઉપરના અર્થ.

एडोक न० एडुक જુઓ.

एण पु० કાળો મૃગ.

एणक पु० ઉપર જુઓ.

एणकुणक न० કાળામૃગનું બચ્ચું.

एणतिलक पु० ચંદ્ર.

एणभृत् पु० ચંદ્ર.

एणस्यकुणाक पु० મૃગનું બચ્ચું.

एणशाव पु० ઉપરનો અર્થ.

एणशावक पु० મૃગનું બચ્ચું.

एणी स्त्री० કાળી મૃગલી.

एणीपचन पु० જ્યાં કાળી મૃગલીને પણ રાંધી ખાવામાં આવે છે તે દેશ.

एणीपचनीय त्रि० ઉપર કહેલા દેશમાં થનાર–હોનાર.

एणीपद त्रि० કાળી મૃગલીના પગ જેવા પગવાળું.

एत पु० કાબરચિત્રો રંગ.

एत त्रि० કાબરચિત્રું, કાબરૂં.

एतग्व पु० રંગબેરંગી ઘોડો, હરકોઇ ઘોડો.

एतद् त्रि० આ (પાસે રહેલ.)

एतत्र अव्य० આ, આથી, આમાં.

एतस् अव्य० ઉપરના અર્થ.

एतदीय त्रि० આસંબંધી.

एतन पु० નિઃશ્વાસ, નિસાસો.

एतन्मय त्रि० આમય, આસ્વરૂપ.

एतन्मात्र त्रि० આટલા માપનું, આટલું.

एतर्हि अव्य० આ કાળે, આ સમયે.

एतश पु० બ્રાહ્મણ, ઘોડો.

एतशस् त्रि० ઉપર જુઓ.

एतादृश् त्रि० એવું.

एतादृक्ष त्रि० એવું.

एतादृश त्रि० એવું.

एतावत् त्रि० આટલું.

एदिधिषुपति पु० अग्रेदिधिशुपति જુઓ.

एध् भ्वा० आ० अ० सेट् વધવું.

एध पु० લાકડું.

एधतु पु० પુરુષ, અગ્નિ.

एधतु स्त्री० વૃદ્ધિ, વધવું.

एधतु त्रि० વૃદ્ધિવાળું.

एधस् न० લાકડું.

एधा स्त्री० સમૃદ્ધિ.

एधित त्रि० વૃદ્ધિ પામેલ, વધેલ, વધારેલ.

एनस् न० અપરાધ, પાપ.

एनस्य त्रि० અપરાધથી કરેલ, પાપથી કરેલ.

एनस्वत् त्रि० અપરાધી, પાપી.

एनस्विन् त्रि० ઉપર જુઓ.

एम त्रि० પ્રાપ્ત કરવા યોગ્ય.

एमन् न० જવાનો માર્ગ, ઉભા રહેવાનું સ્થાન, ગમન–જવું.

एरक पु० કૌરવ્ય વંશમાં ઉત્પન્ન થયેલ સર્પ.

एरका स्त्री० ગાંઠ વિનાનું એક જાતનું ઘાસ–ચીયો.

एरङ्ग पु० એક જાતનું માછલું.

एरण्ड पु० એરંડો.

एरण्ड न० એરંડાનું ફળ.

एरण्डपत्रिका स्त्री० એક જાતનું ઝાડ–દંતીવૃક્ષ.

एरण्डफला स्त्री० તે નામનું એક ઝાડ.

एरण्डा स्त्री० પીપર.

एड त्रि० જનાર.
एर्वारु पु० ચીભડું, એક જાતની કાકડી.
एर्वारुक पु० ઉપરના અર્થ.
एलक पु० બકરો, ઘેટો.
एलका स्त्री० બકરી, ઘેટી.
एलङ्ग पु० એક જાતનું માછલું.
एलवालु न० એક જાતનું સુગંધી દ્રવ્ય.
एलवालुक न० ઉપર જુઓ.
एलविल पु० કુબેર.
एला स्त्री० એલચી.
एला कण्ड्वादि प० अ० सेट् વિલાસ કરવો.
एलाक पु० તે નામનો એક ઋષિ.
एलादिगुटिका स्त्री० ગોળીના આકારમાં તે નામનું એક ઔષધ.
एलापत्र पु० એક જાતનો નાગ.
एलापर्णी स्त्री० તે નામની એક વનસ્પતિ.
एलापुर न० તે નામનું એક શહેર.
एलावालु न० एलवालु જુઓ.
एलावालुक न० एलवालुक જુઓ.
एलीका स्त्री० ઝીણી એલચી.
एलुक न० કોઈ એક સુગંધી દ્રવ્ય.
एल्लवालुक न० ઉપરનો અર્થ.
एव अव्य० સમાનતામાં, નિશ્ચયાર્થમાં, વાક્ય શોભાવવામાં, દૂતને પ્રેરણામાં, નિયમન કરવામાં, તિરસ્કારમાં, એ પ્રમાણે એવા અર્થમાં તથા થોડું એવા અર્થમાં વપરાય છે.
एव त्रि० જનાર, જવાનું સાધન.
एव पु० ઘોડો.
एव न० જવાનું સાધન.
एव त्रि० એ પ્રમાણે કરાતા પ્રકારવાળું.
एवथ पु० ગમન, જવું.
एवम् अव्य० એ રીતે, એ પ્રમાણે, પ્રકાર, સમાનતા, નિર્દેશ, નિશ્ચય, સ્વીકાર, સમુચ્ચયના અર્થમાં, સમન્વયમાં, પરકૃતિમાં તથા પ્રશ્નમાં વપરાય છે.
एवया त्रि० રક્ષણ કરનાર.
एवयामरुत् पु० તે નામનો એક ઋષિ.
एवयावन् पु० રક્ષક-વિષ્ણુ.
एवार पु० કોઈ એક સોમ.
एवावद पु० તે નામનો એક ઋષિ.
एष् भ्वा० आ० सक० सेट् જવું. परि+शो-ધવું, ખોળવું.
एष् स्त्री० જવું.
एष् त्रि० ઇચ્છા કરનાર.
एषण पु० લોખંડી બાણ, વ્રણ ફોડવાનું એક હથિઆર વ્રણમાં વાઢકાપ કરવી તે.
एषणा स्त्री० ઇચ્છા.
एषणिका स्त्री० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
एषणी स्त्री० તોલ કરવાનું યંત્ર-કાંટો.
एषणीय त्रि० ઇચ્છવા યોગ્ય, જવા યોગ્ય.
एषा स्त्री० ઇચ્છા.
एषावीर पु० જ્યાં ત્યાંથી પ્રતિગ્રહ કરનાર નીચ બ્રાહ્મણ.
एषावीरा स्त्री० જ્યાં ત્યાંથી પ્રતિગ્રહ કરનારી નિંદિત બ્રાહ્મણજાતિ.
एषिन् त्रि० ઇચ્છા કરનાર.
एषिणी स्त्री० ઇચ્છા કરનારી સ્ત્રી.
एष्टव्य त्रि० ઇચ્છવા યોગ્ય.
एष्टि स्त्री० સામે યજન-પૂજન, સામે ઇચ્છા.
एष्य त्रि० ઇચ્છવા યોગ્ય, એષણ કર્મ-સાધ્ય, ગમન કરવા યોગ્ય, જવા યોગ્ય.
एष्य न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક શલ્યકર્મ.
एह त्रि० સારી ચેષ્ટાવાળું, ક્રોધ પામેલ.
एहि त्रि० સારી ચેષ્ટાવાળું.
एहीड न० 'આવ હું સ્તુતિ કરૂં' એમ જે કર્મમાં કહેવામાં આવે તે કર્મ.

ऐ.

ऐ સ્વરપૈકી બારમો સ્વર.

ऐ अव्य० બોલાવવામાં, સ્મરણમાં, આમંત્રણમાં વપરાય છે.

ऐ પુ० મહાન ઈશ્વર, પરમેશ્વર.

ऐक ત્રિ० એક.

ऐकध्य ન० એક પ્રકારે.

ऐकध्यम् अव्य० ઉપરનો અર્થ.

ऐकपत्य ન० ચક્રવર્તીપણું.

ऐकपत्य ત્રિ० એક પતિમાં થનાર-હોનાર.

ऐकपदिक ત્રિ० એક પગલે-એક સ્થાનમાં અથવા એક વિભક્ત્યન્ત પદમાં થનાર-હોનાર.

ऐकपदिक ન० સમાસરૂપ વાક્ય.

ऐकपद्य ન० સમાસ વગેરે રૂપે થવું, સમાસરૂપે થવું.

ऐकभाव्य ન० એક સ્વભાવપણું.

ऐकमत्य ન० એક મતવાળાપણું, સમાન સંમતિ.

ऐकराज्य ન० ચક્રવર્તિપણું.

ऐकलव्य પુ० એકલૂ ઋષિનું ગોત્રજ સંતાન.

ऐकलव પુ० બ० એકલવ્યના વિદ્યાર્થીઓ.

ऐकलवी સ્ત્રી० એકલૂ ઋષિની ગોત્રજ સ્ત્રી.

ऐकशतिक ત્રિ० એક સો દ્રવ્યનો સ્વામી.

ऐकश्रुत्य ન० આશ્વલાયન શ્રૌતસૂત્રમાં કહેલ એક સ્વર.

ऐकस्वर्य ન० ઉપરનો અર્થ.

ऐकागारिक ત્રિ० ચોર.

ऐकाग्र ત્રિ० એકાગ્ર ચિત્તવાવાળું.

ऐकाग्र्य ન० ચિત્તની એકાગ્રતા, મનનુ બીજામાં અનાસક્તપણું.

ऐकात्म्य ન० ઐક્ય, એકતા, એકસ્વરૂપપણું, અભેદ, આત્માનું એકપણું.

ऐकात्म्यवाद પુ० આત્મા એક છે એવી માન્યતા.

ऐकात्म्यवादिन् ત્રિ० આત્મા એક છે એમ માનનાર.

ऐकादशिन ત્રિ० અગીઆરના સમુદાયથી સાધ્ય યજ્ઞ.

ऐकाधिकरण्य ન० એકાધિકરણ વૃત્તિરૂપ સામાનાધિકરણ્ય, સમાન વિભક્તિવાળાં પદના સ્વોપસ્થાપ્ય અર્થની અભેદબોધકતા.

ऐकान्तिक ત્રિ० અવસ્ય થનાર-હોનાર, સ્વપ્રમત્તાએ વ્યાપક.

ऐकान्यिक ત્રિ० અધ્યયનમાં પ્રવૃત્તિ કરનારા-જેની પરીક્ષાસમયે વિપરીત ઉચ્ચારણરૂપ એક ભૂલ પડી હોય તે કુપાઠક-વિદ્યાર્થી.

ऐकायन પુ० એક નામના ઋષિનું ગોત્ર-સંતાન-પુત્ર.

ऐकायना સ્ત્રી० એક નામના ઋષિનું ગોત્રસંતાન-પુત્રી.

ऐकार्थ्य ન० એકાર્થીભાવ, એક પ્રયોજન.

ऐकाहिक ત્રિ० એક દિવસમાં સાધ્ય યજ્ઞ વગેરે, એક દિવસમાં વ્યાપી જનાર તાવ વગેરે, એક દિવસ માટે રાખેલ દાસ, એક દિવસ માટે રાખેલ અધ્યાપક, એક દિવસમાં થનાર ઉત્સવ વગેરે.

ऐकाहिकज्वर પુ० એક દિવસમાં વ્યાપેલ તાવ.

ऐकाही સ્ત્રી०એક દિવસમાં સાધ્ય યજ્ઞની દક્ષિણા.

ऐकीय ત્રિ० એકસંબંધી, એકમાં થનાર-હોનાર.

ऐक्य ન० એકતા, અભેદ, એકાર્થીભાવ.

ऐक्षव ત્રિ० શેલડીનો વિકાર-ગોળ-સાકર.

ऐक्षव ન० શેલડીનો દારૂ.

ऐक्षवी સ્ત્રી० કાસડાના મૂળીયાંસંબંધી.

ऐक्षुक ત્રિ० શેલડી માટે ઠીક એવું ખેતર વગેરે, ભારરૂપ શેલડીને વહી જનાર, શેલડીને ઉપાડી લઇ જનાર, શેલડીની જમીનમાં થનાર-હોનાર.

ऐक्षुभारिक त्रि० શેલડીના ભારને વહેનાર, શેલડીનો ભાર લઇ જનાર.

ऐक्ष्वाक पु० સૂર્યવંશી રાજા, ઇસ્વાકુ જેનો રાજા હોય તે દેશ.

ऐङ्गुद न० ઇંગોરીઆનું ફળ, ઇંગોરીયું.

ऐच्छिक त्रि० ઇચ્છાથી કરેલ, ઇચ્છાપૂર્વક કરેલ.

ऐड पु० જેમાં 'ઇડા' એવો શબ્દ આવતો હોય તેવો અધ્યાય અથવા અનુવાક.

ऐड पु० ઇડાનો પુત્ર તે નામનો એક રાજા.

ऐड त्रि० બકરાં-ઘેટાં સંબંધી.

ऐडविड पु० ઇડવિડાનો પુત્ર-કુબેર.

ऐडिविड पु० સૂર્યવંશી એક ક્ષત્રિય.

ऐडुक न० एडुक જુઓ.

ऐण त्रि० કાળા મૃગસંબંધી.

ऐणिक त्रि० મૃગને હણનાર.

ऐणीपचन त्रि० એણીપચન દેશમાં થનાર-હોનાર.

ऐणेय त्रि० કાળા મૃગસંબંધી.

ऐणेय पु० એક જાતનો રતિબંધ.

ऐतर त्रि० ઇતર નામના ઋષિની પાસે થનાર-હોનાર.

ऐतरेय न० ઋગ્વેદનું એક બ્રાહ્મણ, તે નામનું એક ઉપનિષદ્,વેદની એક શાખા.

ऐतरेय पु० ઇતર નામના ઋષિનો પુત્ર.

ऐतरेयिन् त्रि० ઐતરેય વેદશાખાનું અધ્યયન કરનાર.

ऐतरेयी स्त्री० ઇતર ઋષિની પુત્રી.

ऐतिकायन पु० ઇતિક ઋષિનું ગોત્રસંતાન.

ऐतिशायन पु० ઇતિશ ઋષિનું ગોત્રસંતાન.

ऐतिहासिक त्रि० ઇતિહાસમાંથી આવેલ, ઇતિહાસથી પ્રાપ્ત થયેલ-જાણેલ, ઇતિહાસ જાણનાર, ઇતિહાસ ભણનાર.

ऐतिह्य न० પરંપરાથી પ્રાપ્ત થયેલ ઉપદેશ.

ऐदंयुगीन त्रि० આ યુગમાં સારૂં.

ऐनस न० પાપ.

ऐन्दव न० મૃગશીર નક્ષત્ર, ચાન્દ્રાયણ વ્રત.

ऐन्दव पु० ચાન્દ્ર માસ.

ऐन्दव त्रि० ચંદ્રસંબંધી, ચંદ્ર જેનો દેવ હોય તે-હવિષ્ વગેરે.

ऐन्दवी स्त्री० સોમરાજી.

ऐन्द्र त्रि० ઇન્દ્રસંબંધી, ઇન્દ્ર જેનો દેવ હોય તે-હવિષ વગેરે.

ऐन्द्र पु० ઇન્દ્રનો પુત્ર-જયંત, અર્જુન, વાલી, બાર વર્ષમાંનું એક વર્ષ.

ऐन्द्र न० જ્યેષ્ઠા નક્ષત્ર, જંગલી આદુ.

ऐन्द्रजालिक त्रि० ઇન્દ્રજાળ વિદ્યા જાણનાર, માયાવી. મદારી.

ऐन्द्रद्युम्न न० ઇન્દ્રદ્યુમ્ન રાજાને ઉદ્દેશી કરેલું આખ્યાન.

ऐन्द्रमहिक त्रि० ઇન્દ્રનો ઉત્સવ જેનું કારણ અથવા ફળ હોય તે.

ऐन्द्रलुप्तिक त्रि० મસ્તકે ટાલના રોગવાળો.

ऐन्द्रवायव त्रि० જેના દેવ ઇન્દ્ર તથા વાયુ હોય તેવું હવિષ્ વગેરે.

ऐन्द्रशर्मि पु० ઇન્દ્રશર્માનો છોકરો.

ऐन्द्रहव पु० ઐન્દ્રહવ્યનો વિદ્યાર્થી.

ऐन्द्राग्न त्रि० જેના દેવ ઇન્દ્ર તથા અગ્નિ હોય તેવું હવિષ્ વગેરે.

ऐन्द्रापौष्ण त्रि० જેના દેવ ઇન્દ્ર તથા પૂષા હોય છે તેવું હવિષ્ વગેરે.

ऐन्द्रायण पु० ઇન્દ્રનો પુત્ર.

ऐन्द्रायणक त्रि० ઐન્દ્રાયણે કરેલ વગેરે.

ऐन्द्रि पु० ઇન્દ્રનો પુત્ર જયંત, અર્જુન, વાલી, કાગડો.

ऐन्द्रिय त्रि० ઇન્દ્રિયથી પ્રકાશ કરવા યોગ્ય, ઇન્દ્રિયસંબંધી.

ऐन्द्रियक त्रि० ઉપરના અર્થ.

ऐन्द्री स्त्री० ઇન્દ્રાણી, જ્યેષ્ઠા નક્ષત્ર, પૂર્વ દિશા, અલક્ષ્મી,ઇન્દ્રવરણી,નાની એલચી.

ऐन्धायन पु० ઇન્ધ ઋષિનું ગોત્રસંતાન.

ऐन्य त्रि० સૂર્યમાં થનાર-હોનાર, સ્વામીમાં થનાર-હોનાર.
ऐभ त्रि० હાથીસંબંધી.
ऐभावत पु० તે નામનો એક ઋષિ.
ऐभी स्त्री० હસ્તિઘોષ નામનો વેલો.
ऐर त्रि० અન્નમાં થનાર-હોનાર, પૃથ્વીમાં થનાર-હોનાર, જળમાં થનાર-હોનાર.
ऐर न० બ્રહ્મલોકમાં આવેલું એક સરોવર.
ऐरक्य त्रि० એરકા નામના ઘાસમાં થનાર હોનાર.
ऐरावण पु० ઇન્દ્રનો હાથી ઐરાવત.
ऐरावत पु० ઉપરનો અર્થ, નારંગીનું ઝાડ, નકુચનું વૃક્ષ.
ऐरावत त्रि० સમુદ્રમાં થનાર-હોનાર
ऐरावत न० લાંબુ અને સીધું શત્રુનું ધનુષ, મારવાડનો અમુક ભાગ.
ऐरावतक त्रि० મારવાડ દેશમાં થનાર-હોનાર.
ऐरावती स्त्री० ઐરાવત હાથીની સ્ત્રી-હાથણી, વીજળી, વટપત્રી નામનું ઝાડ, પાંચાલ દેશમાં આવેલી એક નદી.
ऐरिण न० એક જાતનું મીઠું.
ऐरेय पु० મંગળ ગ્રહ.
ऐरेय त्रि० અન્ન વગેરે.
ऐरेय न० અનાજમાંથી થનાર દારૂ.
ऐर्म्य न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક નેત્રાંજન.
ऐल पु० બુધનો પુત્ર પુરૂરવા રાજા, મંગળગ્રહ.
ऐल न० અન્નનો સમૂહ.
ऐल त्रि० પૃથ્વીમાંથી થનાર અન્ન વગેરે.
ऐलवालुक न० એક જાતનું સુગંધી દ્રવ્ય.
ऐलविल पु० તે નામનો એક રાજા, કુબેર.
ऐलाक पु० ઐલાકયનો વિદ્યાર્થી.
ऐलिक पु० તે નામનો એક રાજા.
ऐलेय पु० મંગળ ગ્રહ.
ऐलेय न० તે નામનું એક સુગંધી દ્રવ્ય.
ऐश त्रि० મહાદેવસંબંધી, ઇશસંબંધી.
ऐशानी स्त्री० ઇશાન કોણ.
ऐशी स्त्री० દુર્ગા દેવી.
ऐश्वर त्रि० ऐश જુઓ.
ऐश्वरी स्त्री० ઇશ્વરસંબંધી.
ऐश्वर्य न० પ્રભુત્વ, ઠકુરાઈ, ઇશ્વરધર્મ, અણિમા વગેરે આઠ મહાસિદ્ધિ.
ऐश्वर्यकर्मन् त्रि० ઇશ્વરસંબંધી કર્મવાળું.
ऐषमस् अव्य० ચાલુ વર્ષ.
ऐषमस्तन त्रि० ચાલુ વર્ષમાં થનાર-હોનાર.
ऐषमस्त्य त्रि० ઉપરનો અર્થ.
ऐषीक न० इषीका શબ્દ જુઓ.
ऐषुकारि पु० ઇષુકારનો છોકરો.
ऐषुकारिभक्त पु० ઐષુકારિના વિષયનો દેશ.
ऐषुकार्य्यादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણ-પ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.
ऐष्टिक पु० જેમાં ઇષ્ટિનું વ્યાખ્યાન હોય તેવો ગ્રંથ, અન્તર્વેદિકાંમાં થનાર કોઈ કર્મ, ઇષ્ટિસાધન સમર્થ.
ऐहलौकिक त्रि० આ લોકમાં થનાર-હોનાર.
ऐहिक त्रि० આ લોકમાં થનાર-હોનાર, આ લોકમાં જણાયેલ.

ओ.

ओ સ્વરોપૈકી તેરમો સ્વર.
ओ अव्य० સંબોધનમાં, બોલાવવામાં, સ્મરણમાં અને અનુકલ્પનમાં વપરાય છે.
ओ पु० બ્રહ્મા.
ओक पु० પક્ષી, શૂદ્ર, આશ્રય, સમુદાય.
ओकण पु० કેશનો કીડો-જૂ, માંકડ.
ओकणि पु० ઉપરના અર્થ.
ओकस् न० ઘર, હરકોઈ આશ્રય, નિવાસ.
ओकिवस् त्रि० એકત્ર થયેલ.
ओकुल पु० ઘઉંનો પોંક.

ओकोदनी स्त्री० ओकण શબ્દ જુઓ.
ओककणी स्त्री० ઉપરનો શબ્દ જુઓ.
ओक्य त्रि० આશ્રયને માટે હિતકારી.
ओख् भ्वा० प० स० सेट् શોભાવવું, અટકાવવું. સુકાવું, સમર્થ થવું अक०
ओगण त्रि० અવગણના કરવા યોગ્ય, હલકા તરીકે ગણવા યોગ્ય.
ओगीयस् त्रि० અત્યંત ઓજસ્વી.
ओघ पु० સમૂહ પાણીનો વેગ. ઉતાવળું નૃત્ય વગેરે, આધ્યાત્મિક એક તુષ્ટિ. પરંપરા, ઉપદેશ.
ओघरथ पु० ઓઘવાન રાજાનો પુત્ર.
ओघवत् त्रि० પાણીના વેગ વગેરેથી યુક્ત.
ओघवत् पु० તે નામનો એક રાજા.
ओघवती स्त्री० ઓઘવાન રાજાની કન્યા.
ओङ्कार पु० ઓંકાર–પ્રણવમંત્ર, કાશીમાં આવેલ એક શિવલિંગ.
ओङ्कारा स्त्री० બુદ્ધની એક શક્તિ–દેવી.
ओङ्कारेश्वर पु० કાશીમાં આવેલું એક શિવલિંગ.
ओज् चु० उभ० अक० सेट् બળવાન થવું.
ओज पु० બાર રાશિઓમાંની વિષમ એકીની રાશિ, એકીનું, વિજોડ.
ओजस् न० દીપ્તિ, કાંતિ, પ્રાણબળ, સામર્થ્ય, વિષમરાશિ, શસ્ત્ર વગેરેમાં કુશળતા, ધાતુતેજ, જ્ઞાનેન્દ્રિયોનું સમર્થપણું, તે નામનો કાવ્યનો એક ગુણ.
ओजसाकृत त्रि० પ્રાણબળથી–સામર્થ્યથી કરેલ.
ओजसीन न० કાંતિમાન દિવસ.
ओजस्य न० ઉપરનો અર્થ.
ओजस्वत् त्रि० બળવાન, તેજસ્વી.
ओजस्वितर त्रि० અત્યંત બળવાન, અત્યંત તેજસ્વી.
ओजस्वितम त्रि० ઉપરના અર્થ.
ओजस्विता स्त्री० બળવાનપણું, તેજસ્વીપણું.
ओजस्वित्व न० ઉપરના અર્થ.
ओजस्विन् त्रि० બળવાન, તેજસ્વી.
ओजिष्ठ त्रि० અત્યંત બળવાન, અત્યંત તેજસ્વી.
ओजीयस् त्रि० ઉપરના અર્થ.
ओज्मन् पु० વેગ.
ओज्मन् त्रि० પ્રેરણા કરનાર.
ओडव पु० પાંચ સ્વરવાળો કોઇ રાગ.
ओडिका स्त्री० નીવાર નામનું તૃણધાન્ય–સામો.
ओडी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
ओड्र न० જાસુદનું ફૂલ.
ओड्र पु० ઉત્કલ દેશ.
ओड्रपुष्प पु० જાસુદનું ઝાડ.
ओड्राख्या स्त्री० જાસુદનું ઝાડ.
ओण् भ्वा० प० स० सेट् દૂર કરવું, ખસેડવું.
ओणि त्रि० દૂર કરનાર, ખસેડનાર.
ओत त्रि० પરોવાયેલ, વસ્ત્રનો લાંબો તાંતણો.
ओतु पु० स्त्री० બિલાડો, બિલાડી.
ओदती स्त्री० પ્રભાત, પરોઢ.
ओदन पु० મેઘ, રાંધેલા ચોખા, ભાત.
ओदनपाकी स्त्री० તે નામની એક વનસ્પતિ, એક જાતની ઔષધિ.
ओदनाह्वा स्त्री० એક વનસ્પતિ.
ओदनाह्वया स्त्री० એક જાતની વનસ્પતિ.
ओदनिका स्त्री० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
ओदनी स्त्री० વલા શબ્દ જુઓ.
ओदनीय त्रि० ભાતનું સાધન.
ओदन्य त्रि० ઉપરનો અર્થ.
ओद्म पु० ભીંજાવું, ભીનું થવું.
ओद्मन् त्रि० ઔષધિ.
ओम् अव्य० પ્રણવમંત્ર, આરંભમાં, સ્વીકારમાં, અનુમતિમાં, અપાકરણમાં, અસ્વીકારમાં, મંગળમાં, શુભમાં, જ્ઞેય બ્રહ્મમાં તથા પરમેશ્વર એવા અર્થમાં વપરાય છે.
ओमन् पु० રક્ષણ કરવું, રક્ષણ.

ओमन्वत् त्रि० રક્ષણ કરનાર.
ओमात्र त्रि० રક્ષણ કરી બચાવનાર.
ओम्य त्रि० રક્ષણ માટે હિતનું.
ओम्यावत् त्रि० રક્ષણ માટેના હિતવાળું.
ओल पु० સૂરણ.
ओल त्रि० ભીનું.
ओलज् ભ્વા० प० स० सेट् ઉંચે ફેંકવું.
ओलण्ड् चु० ભ્વા० उभ० पर० स० सेट् ફેંકવું, નિંદા કરવી.
ओल्ल पु० સૂરણ.
ओष पु० દાહ, પાક.
ओष न० શીઘ્ર, જલદી.
ओषण पु० દાહક રસ–તીખો રસ.
ओषणी स्त्री० એક જાતનું શાક.
ओषधि स्त्री० અન્ન વગેરે ઔષધિ, દેવોની પત્ની.
ओषधिगर्भ पु० ચન્દ્ર, કપૂર.
ओषधिज त्रि० ઔષધિઓથી ઉત્પન્ન થયેલ–ઔષધ.
ओषधिज पु० અગ્નિ, ચિત્રક વૃક્ષ.
ओषधिपति पु० ચન્દ્ર, કપૂર, સોમલતા.
ओषधिप्रस्थ पु० હિમાલયની રાજધાની.
ओषधी स्त्री० ओषधि જુઓ.
ओषधीपति पु० ચંદ્ર, કપૂર.
ओषधीश पु० ચંદ્ર, કપૂર.
ओषम् अव्य० વારંવાર પકવીને, વારંવાર બાળીને.
ओषिष्ठ त्रि० અત્યંત દાહક.
ओष्ठाविन् त्रि० જેના વડે દાહ થાય તે વાળું.
ओष्ठ पु० હોઠ.
ओष्ठक त्रि० હોઠના સંસ્કારમાં આસક્ત.
ओष्ठकोप पु० તે નામનો એક મુખરોગ.
ओष्ठजाह न० હોઠનું મૂળ.
ओष्ठपुष्प पु० હોઠ જેવા ફૂલવાળું, બંધુક વૃક્ષ–બપોરીયાનું ઝાડ.
ओष्ठरोग पु० હોઠનો રોગ.
ओष्ठी स्त्री० ગીલોડાંનું ઝાડ.
ओष्ठोपमफला स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
ओष्ठ्य त्रि० હોઠમાં થનાર–હોનાર–ઉવર્ણ અને પવર્ગ.
ओष्ण पु० લગાર ગરમ.
ओह पु० સારી રીતે વહેવું–ઉંચકવું–લઇ જવું.
ओह त्रि० વહેનાર, ઉંચકનાર, લઇ જનાર.
ओहब्रह्मन पु० ઊહબ્રહ્મથી યુક્ત.
ओहस् त्रि० વહનનું સાધન સ્તોત્ર વગેરે.

औ.

औ સ્વરો પૈકી ચૌદમો સ્વર.
औ अव्य० બોલાવવામાં, સંબોધનમાં, વિરોધમાં અને નિર્ણયમાં વપરાય છે.
औ पु० અનન્ત–શેષનાગ, શબ્દ.
औ स्त्री० પૃથ્વી.
औक्थ पु० ઔકૃથ્યનો વિદ્યાર્થી.
औक्थिक त्रि० ઉકથ નામના સામવેદના ભાગને ભણનાર અથવા જાણનાર.
औक्थ्य न० ઔકિથકોનો ધર્મ અથવા આમ્નાય.
औक्ष न० બળદોનો સમૂહ.
औक्ष त्रि० બળદસંબંધી.
औक्षक न० બળદોનો સમૂહ.
औक्ष्ण पु० બળદનું સંતાન–છોકરૂં.
औखीय त्रि० ઉખ નામના ઋષિએ કહેલ બ્રાહ્મણગ્રંથને ભણનાર.
औख्य त्रि० હાંડલીમાં અથવા તપેલીમાં રાંધેલ અન્ન વગેરે.
औख्या स्त्री० તે નામની એક નગરી.
औख्येयक त्रि० ઔખ્યા નગરીમાં ઉત્પન્ન થયેલ વગેરે.
औघ पु० પાણીનો સમુદાય, પાણીનું પૂર.

औचथ्य पु० दीर्घतमस नामनो ऋषि.
औचिती स्त्री० योग्यता.
औचित्य न० युक्तपणुं, योग्यता.
औजसिक त्रि० शूरवीर, तेजस्वी.
औजस्य न० ओज, तेज, बळ.
औज्जयनक त्रि० उज्जयिनी नगरीमां थयेल वगेरे.
औज्जिहानि पु० स्त्री० उज्जिजन नामना कोइनुं छोकरूं.
औड त्रि० भीनुं.
औडव पु० ते नामनो एक राग.
औडवि त्रि० ओडव रागनो अभ्यास करनार.
औडुप त्रि० चंद्रथी बनेल-तैयार थयेल, वहाणथी बनेल-तैयार थयेल, चंद्र अथवा वहाणनी समीपनो प्रदेश वगेरे.
औडुपिक त्रि० वहाणथी तारनार, वहाणथी लइ जनार.
औडुम्बर त्रि० उंबरामांथी बनावेल पात्र वगेरे, उंबरानो विकार.
औडुम्बर पु० एक जातनो तपस्वी, एक जातनो महान कोढ. ते नामनो एक यम.
औडुलोमि पु० स्त्री० उडुलोमननुं संतान.
औड्र पु० ओड्रदेशनो राजा अथवा ते देशमां रहेनार
औतथ्य पु० औचथ्य जुओ.
औत्कण्ठ्य न० उत्कंठा, आतुरता.
औत्कर्ष्य न० उत्कर्ष, उन्नति, चढती.
औत्क्षेप पु० उत्क्षेपनो पुत्र.
औत्तम त्रि० उत्तमे करेल-बनावेल, उत्तमनी पासेनो प्रदेश वगेरे.
औत्तमि पु० ते नामनो एक मनु.
औत्तर त्रि० उतारनार.
औत्तरपथिक त्रि० उत्तरमार्गे जनार, अर्चिरादि मार्गे जनार, ते मार्गेथी आवेल.
औत्तरपथिक त्रि० उत्तरमार्गे जनार, अर्चिरादि मार्गे जनार.
औत्तरपदिक त्रि० उत्तर पदने ग्रहण करनार.
औत्तरवेदिक त्रि० उत्तर वेदिकामां थनार-होनार.
औत्तराधर्य न० उंचनीचभावे स्थिति.
औत्तराह त्रि० उत्तरकाळ वगेरेमां थनार होनार.
औत्तरेय त्रि० विराट राजानी पुत्री उतरानो पुत्र परीक्षित राजा.
औत्तानपाद पु० उत्तानपाद राजानो पुत्र-ध्रुव.
औत्तानपादि पु० उपरनो अर्थ.
औत्पत्तिक पु० नित्यनो संबंध,
औत्पात त्रि० उत्पातोने जणावनार ग्रंथ-व्याख्यान अथवा तेमां थनार-होनार.
औत्पातिक त्रि० उत्पातमां थनार-होनार.
औत्पाद त्रि० उत्पत्तिने जाणनार, उत्पत्ति जणावनार ग्रंथने भणनार, ते ग्रंथमा थनार-होनार.
औत्पुट त्रि० उत्पुटे करेल-बनावेल, उत्पुटनी समीपनो प्रदेश वगेरे.
औत्पुटिक त्रि० उत्पुट-खुल्ली रीते लइ जनार.
औत्पुतिक त्रि० उत्पवन नामना वैदिक संस्कारथी युक्तपणे लई जनार.
औत्स त्रि० पर्वतनां झरणमां थनार-होनार.
औत्सङ्गिक त्रि० खोळामां लई जनार.
औत्सर्गिक त्रि० सामान्य विधिने योग्य.
औत्सायन पु० उत्स ऋषिनो पुत्र.
औत्सुक्य न० उत्कंठा.
औदक त्रि० पाणीथी भरेलो धडो लई जनार, पाणीसंबंधी, पाणीमां थनार होनार.
औदकि पु० स्त्री० उदक नामना ऋषिनुं छोकरूं.

औदकीय પુ૦ ઉપરનો અર્થ.
औदङ्कि પુ૦ સ્ત્રી૦ ઉદંક ઋષિનું સંતાન.
औदङ्कीय પુ૦ ઉપરનો અર્થ.
औदज्ञायनि પુ૦ સ્ત્રી૦ ઉદજ્ઞ ઋષિનું છોકરૂં.
औदश्चन ત્રિ૦ ઉદંચનસંબંધી.
औदश्चवि પુ૦ ઉદંચુ નામના ઋષિનો પુત્ર.
औदश्चि પુ૦ ઉદંચનો પુત્ર.
औदनिक ત્રિ૦ રસોઇ કરનાર.
औदन्य પુ૦ તે નામનો એક ઋષિ.
औदपान ત્રિ૦ રાજાએ લેવા યોગ્ય કર વગેરે, ઉદપાન નામના ગામમાં થનાર–હોનાર, પાણીના હવાડામાં થનાર-હોનાર.
औदभृज्जि પુ ઉદભૃજ્જનો પુત્ર.
औदमेधीय ત્રિ૦ ઉદમેધસંબંધી.
औदमेयि પુ૦ ઉદમેયનો પુત્ર.
औदयिक ત્રિ૦ લગ્નકાળે થનાર–હોનાર.
औदरिक ત્રિ૦ પેટભરૂં,એકલપેટું.
औदर्य ત્રિ૦ પેટમાં હોનાર, અંદર દાખલ થયેલ.
औदल પુ૦ તે નામનો એક ઋષિ.
औदवापि પુ૦ ઉદવાપનો પુત્ર.
औदवाहि પુ૦ ઉદવાહનો પુત્ર.
औदश्वित ત્રિ૦ છાશમાં સંસ્કારયુક્ત કરેલ ભક્ષ્ય દ્રવ્ય–વડાં વગેરે,
औदश्वित्क ત્રિ૦ ઉપરનો અર્થ.
औदस्थान ત્રિ૦ પાણીના સ્થાનમાં થનાર–હોનાર.
औदार्य्य ન૦ ઉદારતા, વાક્યના અર્થની સંપત્તિ, વાણીનો એક ગુણ.
औदासीन्य ન૦ ઉદાસીનતા, મધ્યસ્થતા, તટસ્થપણું, રહિતપણું, રાગનિવૃત્તિ.
औदास्य ન૦ વૈરાગ્ય, રાગશૂન્યતા, મનોયોગનો વિરહ.
औदुम्बरक પુ૦ ઉંબરાના વિષયનો દેશ.
औदुम्बरक ન૦ ઉંબરાનો સમૂહ.
औदुम्बरायण પુ૦ ઉદુંબર ઋષિનો પુત્ર.
औद्गात्र ન૦ ઉદ્ગાતા ઋત્વિજના ધર્મનું, ઉંચે ગાવારૂપ કર્મ, ઉંચેથી ગાવાપણું.
औद्गाहमानि પુ૦ ઉદ્ગાહમાનનો છોકરો.
औद्ग्रभण ત્રિ૦ ઉંચે ગ્રહણ કરવાનું સાધન.
औद्ग्रहण ન૦ ઉપરનો અર્થ.
औद्दण्डक ત્રિ૦ ઉદ્દણ્ડની પાસેનો પ્રદેશ વગેરે.
औद्दालक ન૦ રાફડાના કીડાઓએ એકઠું કરેલ મધ.
औद्दालकि પુ૦ ઉદ્દાલક ઋષિનો પુત્ર ગૌતમ ઋષિ.
औद्धत्य ન૦ ઉદ્ધતાઇ, અવિનયીપણું.
औद्धारिक ત્રિ૦ વિભાગકાળે ઉદ્ધાર માટે અપાતું એક દ્રવ્ય.
औद्भारि પુ૦ ઉદ્ભાર ઋષિનો પુત્ર.
औद्भिज्ज ન૦ એક જાતનું મીઠું, જમીન ફાડી પોતાની મેળે નીકળનાર પાણી.
औद्भिद ન૦ ઉપરનો અર્થ.
औद्भिद्य ન૦ વૃક્ષ વગેરેની ઉત્પત્તિ.
औद्याव ત્રિ૦ ઉદ્યાવના વ્યાખ્યાનરૂપ ગ્રંથ. તે ગ્રંથમાં હોનાર.
औद्वाहिक ત્રિ૦ વિવાહકાળે મેળવેલું અથવા અપાતું.
औद्वेप ત્રિ૦ કંપને લીધે થયેલ.
औघ्म ત્રિ૦ અડાણસંબંધી, આઉસંબંધી.
औन्नेत्र ન૦ ઉન્નેતા નામના ઋત્વિજનું કર્મ, ઉંચે લઇ જનારાનું કર્મ, ઉન્નેતાપણું.
औपकर्णिक ત્રિ૦ કાનની પાસે લગભગ હોનાર–થનાર.
औपकलाप्य ત્રિ૦ કલાપની પાસે હોનાર–થનાર.
औपकायन પુ૦ ઉપકનું ગોત્રાપત્ય.
औपकार्य्या સ્ત્રી૦ છાપરૂં, મંડપ.
औपगव પુ૦ ગોવાળનો છોકરો, ગોવાળના ગોરનો પુત્ર.

औपगवक त्रि० ઔપગવસંબંધી અથવા તેથી આવેલ.

औपगवक न० ઔપગવોનો સમૂહ.

औपगवक त्रि० ઔપગવની ભક્તિવાળું.

औपगवि पु० બૃહસ્પતિનો પુત્ર, બૃહસ્પતિનો વિદ્યાર્થી ઉદ્ધવ.

औपग्रस्तिक पु० ગ્રહણના સમયમાં વ્યાપ્ત થયેલ ચંદ્ર કે સૂર્ય.

औपचन्धनि पु० તે નામનો એક ઋષિ.

औपचारिक पु० સમજાવવાના અથવા સેવવાના કારણનું.

औपच्छन्दसिक न० તે નામનો એક છંદ-પુષ્પિતાગ્રા.

औपच्छन्दसिक त्रि० અનુકૂલપણાથી કરેલ.

औपजानुक त्रि० લગભગ ઢીંચણ સુધી થનાર.

औपतस्विनि पु० ઉપતસ્વિનનો પુત્ર રામ નામનો એક ઋષિ.

औपदेशिक त्रि० ઉપદેશ આપી જીવનાર, ઉપદેશક વૃત્તિ કરનાર.

औपदेशिक त्रि० ઉપદેશથી મેળવેલ.

औपद्रविक पु० ઉપદ્રવોને ઉદ્દેશી કરેલો ગ્રંથ-સુશ્રુતનો એક અધ્યાય.

औपद्रष्टव्य पु० પુરુષમેધ યજ્ઞનો કોઇ દેવ.

औपधर्म्य पु० હલકો ધર્મ, નીચ ધર્મ,

औपधेनव पु० તે નામનો એક ઋષિ.

औपधेय न० રથનું પૈડું.

औपनायनिक त्रि० ઉપનયન સંસ્કાર-જનોઇનો વિધિ, ઉપનયન સંસ્કારનું સાધન.

औपनासिक त्रि० નાકની પાસે હોનાર-થનાર.

औपनिधिक न० થાપણ માટે મૂકેલું દ્રવ્ય.

औपनिषत्क त्रि० ઉપનિષદમાં કહેલા ઉપદેશથી જીવનાર.

औपनिषद पु० માત્ર ઉપનિષદોથી જાણવા યોગ્ય પરમાત્મા.

औपनीविक त्रि० નીવિસમીપ હોનાર.

औपपक्ष्य त्रि० બાહુમૂલ-બગલસંબંધી.

औपपत्तिक त्रि० યુક્તિથી કલ્પેલ, યુક્ત.

औपपातिक त्रि० ગોવધ વગેરે ઉપપાતકથી મિશ્ર.

औपबाहवि पु० ઉપબાહુનો પુત્ર.

औपभृत त्रि० પાત્રથી એકઠું કરેલ હવિષ વગેરે.

औपमन्यव पु० ઉપમન્યુનો પુત્ર કોઈ ઋષિ.

औपमिक त्रि० ઉપમાથી બતાવેલ.

औपम्य न० ઉપમા, સાદૃશ્ય.

औपयज त्रि० ઉપયજ નામના યાગ સંબંધી.

औपयिक त्रि० ઉપાયથી મેળવેલ, યુક્ત, ન્યાયથી આવેલ વસ્તુ.

औपयिक पु० ઉપાય.

औपयोगिक त्रि० ઉપયોગના કારણવાળું.

औपरिष्ट त्रि० ઉપર થનાર-હોનાર.

औपरोधिक त्रि० ઉપરોધના કારણવાળું.

औपरोधिक पु० પીલુનો દંડ.

औपल त्रि० આવકના સ્થાનથી આવેલ, પથ્થરસંબંધી.

औपवसथिक त्रि० ઉપવસથ નામના ગામમાં અથવા યાગના પૂર્વ દિવસે કરવા યોગ્ય કર્મ વગેરે.

औपवस्त न० ઉપવાસ.

औपवस्त्र न० ઉપવસ્ત્ર, ઉપવાસ.

औपवास त्रि० ઉપવાસ વ્રતમાં અપાતું દ્રવ્ય.

औपवासिक त्रि० ઉપવાસ કરવામા સમર્થ.

औपवास्य न० ઉપવાસ.

औपवाह्य पु० રથ વગેરે ઉપવાહન.

औपविन्दवि पु० ઉપવિન્દુનો પુત્ર.

औपवेशिक त्रि० ઉપવેશથી જીવનાર.

औपश्लेषिक त्रि० એક ભાગમાં સંબંધ પામેલ કોઇ આધાર.

औपसंक्रमण त्रि० ઉપસંક્રમણમાં આપવા યોગ્ય.

औपसद પુ० उपसत् શબ્દ જેમાં આવે છે તેવો સ્વાધ્યાય અથવા અનુવાક.
औपसर्गिक ત્રિ० ઉપસર્ગ કરવામાં સમર્થ, સન્નિપાત રોગ, દૈવી અનિષ્ટસૂચક દુષ્ટ ગ્રહ વગેરે, ઉપસર્ગસંબંધી.
औपस्थान ત્રિ० પાસે રહી ઉપાસના કરનાર ઉપાસક.
औपस्थानिक ત્રિ० સેવા કરી આજીવીકા ચલાવનાર.
औपस्थ्य ન० સ્ત્રી કે પુરુષના લિંગના વ્યાપારથી પ્રાપ્ત થનારૂં વૈષયિક સુખ.
औपहारिक ત્રિ० ઉપહારને માટે દ્રવ્ય, ભેટ મૂકવાને માટે કોઈ વસ્તુ.
औपाधिक ત્રિ० ઉપાધિથી કરેલ.
औपाधिक પુ० ઉપાધિ.
औपाध्यायक ત્રિ० ઉપાધ્યાયથી પ્રાપ્ત થયેલ.
औपानह्य પુ० જોડાનું સાધન મુંજ ઘાસ.
औपानह्य ન० જોડાનું સાધન ચામડું.
औपावि પુ० ઉપાવ ઋષિનો પુત્ર.
औपासन ત્રિ० ગૃહ્ય અગ્નિમાં કરવાનું સાયંકાળે તથા પ્રાતઃકાળે હોમકર્મ.
औपोदिति પુ० ઉપોદિત ઋષિનો પુત્ર.
औम ત્રિ० અળસીનો વિકાર.
औमाक ત્રિ० ઉપરનો અર્થ.
औमायन ત્રિ० અળસીનિમિત્તે સંયોગ અથવા ઉત્પાત.
औमीन ન० જેમાં અળસી પેદા થાય તેવું ખેતર વગેરે.
औरग ન० આશ્લેષા નક્ષત્ર.
औरग ત્રિ० સર્પનું, સર્પસંબંધી.
औरभ्र ન० ઘેટાં કે બકરાના વાળનો કામળો, ઘેટાં કે બકરાંસંબંધી.
औरभ्र પુ० તે નામનો એક ઋષિ.
औरभ्रक ન० ઘેટાં કે બકરાંનો સમૂહ.
औरभ्रिक ત્રિ० ઘેટાં કે બકરાંને વેચી જીવનાર.
औरल्ल ન० औरभ्र ન० જુઓ.
औरल्ल પુ० औरभ्र પુ० જુઓ.
औरल्लक ન० औरभ्रक જુઓ.
औरल्लक ત્રિ० औरभ्रिक જુઓ.
औरस પુ० પોતાની સજાતીય સ્ત્રીમાં પોતાથી ઉત્પન્ન થયેલ પુત્ર.
औरसिक ન० વક્ષઃસ્થળ, છાતી.
औरस्य ન० છાતીમાં થનાર–હોનાર.
और्ण ત્રિ० ઊનનો વિકાર–કામળો વગેરે.
और्णक ત્રિ० ઉપરનો અર્થ.
और्णावत પુ० તે નામનો એક ઋષિ.
और्णावन्य પુ० ઉપરનો અર્થ.
और्णिक ત્રિ० ઊન નિમિત્ત સંયોગ અથવા ઉત્પાત.
और्ध्वकालिक ત્રિ० ઊર્ધ્વકાળે–ઉપરના કાળે થનાર–હોનાર.
और्ध्वदेह ત્રિ० પારલૌકિક દેહસંબંધી.
और्ध्वदैहिक ત્રિ० પરલોકસ્થ દેહને પ્રાપ્ત થનારી શાસ્ત્રોક્ત ક્રિયા વગેરે.
और्ध्वन्दमिक ત્રિ० ઉપર હોનાર–થનાર.
और्ध्वस्रोतसिक ત્રિ० શિવભક્ત–શૈવ.
और्व પુ० ઉર્વ ઋષિનો પુત્ર, ભૃગુવંશનો એક ઋષિ, વાડવાગ્નિ.
और्व ન० એક જાતનું મીઠું, મહાભારતમાં આવતું ઔર્વ ઋષિનું આખ્યાન.
और्व ત્રિ० પૃથ્વીમાં થનાર–હોનાર.
और्वश પુ० 'और्वशी' એવો શબ્દ જેમાં આવે છે તેવો સ્વાધ્યાય કે અનુવાક.
और्वश ત્રિ० ઉર્વશીસંબંધી.
और्वशेय પુ० અગસ્ત્ય મુનિ, ઉર્વશીથી ઉત્પન્ન થયેલ પુરૂરવાના છ પુત્રો.
औलपि પુ० ઉલપનો પુત્ર.
औलपिन् પુ० બ० ઉલપે કહેલા વેદનું અધ્યયન કરનારા.
औलान ન० અવલંબન.
औलूक ન० ઘુવડોનો સમૂહ.

औलूक्य पु० ઉલૂક ઋષિનો પુત્ર-કણાદ મુનિ.
औलूक्य न० કણાદ મુનિનું દર્શન, વૈશેષિક.
औलूक्य त्रि० કણાદમતાનુસારી.
औलूखल त्रि० ખાંડણીઆમાં ખાંડેલ, ખાંડણીઆમાં થનાર શબ્દ વગેરે.
औवेणक न० એક જાતનું ગાન.
औशनस न० શુક્રાચાર્યે રચેલું એક પુરાણ, શુક્રાચાર્યે રચેલું ધર્મશાસ્ત્ર, શુક્રાચાર્યે જોયેલો સામવેદનો એક ભાગ.
औशिज् पु० ઇચ્છાવાળું, તે નામનો એક ઋષિ.
औशीनर पु० ઉશીનરનો પુત્ર-શિબિ વગેરે.
औशीर पु० ચામરનો હાથો.
औशीर न० શય્યા, આસન, ચામર, ચામરનો હાથો, સુગંધીવાળો-ખસ.
औषण न० તીખો રસ.
औषणशौण्डी स्त्री० સુંઠ.
औषदश्वि पु० ઓષદશ્વ રાજાનો પુત્ર.
औषध न० ઓસડ, દવા, ઔષધીથી પેદા થનાર અન્ન વગેરે.
औषधि स्त्री० સારી ઔષધિ.
औषधी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
औषर न० એક જાતનું મીઠું.
औषरक न० ઉપરનો અર્થ.
औषस न० પ્રભાતમાં હોનાર-થનાર.
औषस्त न० તે નામનો એક બ્રાહ્મણ-ગ્રંથનો ભાગ.
औषस्त्य न० ઉપરનો અર્થ.
औषसिक त्रि० औषस જુઓ.
औषिक त्रि० औषस જુઓ.
औष्ट्र न० ઉંટનું દૂધ વગેરે.
औष्ट्रक न० ઉંટોનો સમુદાય, ઉંટોનો વિકાર, ઉંટસંબંધી.
औष्ट्ररथ न० ઉંટના રથસંબંધી.
औष्ट्रायण पु० ઉષ્ટ્રનું સંતાન.
औष्ट्रायणक त्रि० ઉષ્ટ્રની સમીપનો પ્રદેશ વગેરે.
औष्ट्रिक त्रि० ઉંટમાં હોનાર-થનાર.
औष्ठ न० એક જાતનું પાત્ર.
औष्ठ्य त्रि० હોઠમાં થનાર-હોનાર, ઓષ્ઠસ્થાની વર્ણ.
औष्णिज न० उष्णिज् જુઓ.
औष्णिह त्रि० ઉષ્ણિહ્ છંદમાં હોનાર-થનાર, ઉષ્ણિહ છંદસંબંધી.
औष्णिह पु० ઉષ્ણિહ છંદથી સ્તુતિ કરવા યોગ્ય-સૂર્ય.
औष्णीक त्रि० પાઘડી ધારણ કરનાર.
औष्णीक पु० જ્યાં બધા પાઘડી પહેરે છે તેવો કોઈ દેશ અથવા તે દેશનો રાજા.
औष्ण्य न० ગરમ સ્પર્શ, ઉષ્ણતા, ગરમી.
औष्म्य न० ઉપરનો અર્થ.

अं.

अं અનુસ્વાર.
अं न० પરબ્રહ્મ.

अः

अः વિસર્ગ.
अः पु० મહાદેવ.

क.

क् વ્યંજનોપૈકી પહેલો વ્યંજન.
क पु० બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, કામદેવ, અગ્નિ, વાયુ, યમ, સૂર્ય, આત્મા, દક્ષ પ્રજાપતિ, રાજા, કામગ્રંથિ, મોર, પક્ષી, ચિત્ત, શરીર, કાળ, મેઘ, પ્રકાશ, માથાના વાળ.

क त्रि० सर्व नाम-समग्र.
क न० मस्तक, पाणी, सुख.
कंय त्रि० सुखवाळुं, सुखी.
कंयु त्रि० उपरना अर्थ.
कंव त्रि० कंय जुओ.
कंवुल न० एक प्रकारनो अलयोग.
कंश पु० न० पीवानुं पात्र.
कंस पु० कांसुं, सोनुं अने रुपु वगेरेथी बनावेल एक पात्र, गोळाकार एक यन्त्र-पात्र, कृष्णनो शत्रु कंस नामनो एक राजा.
कंस पु० न० आढक शब्द जुओ.
कंसक न० कांसु
कंसकार पु० एक वर्णसंकरजाति-कंसारो.
कंसकृष् पु० कृष्ण.
कंसज न० कांसु.
कंसजित् पु० कृष्ण.
कंसनोत्पाटन न० एक वनस्पति-अरडुसो.
कंसवती स्त्री० उग्रसेननी एक पुत्री.
कंसहन् पु० कृष्ण.
कंसा स्त्री० कंसनी बहेन-जे वसुदेवना नाना भाईनी पत्नी हती.
कंसार न० हाडकुं.
कंसाराति पु० कृष्ण, जटामांसी, आंजण, सुरमो.
कंसारि पु० कृष्ण.
कंसास्थि न० कांसु.
कंसिक त्रि० चोसठ भारना मापथी खरीदेल.
कंसोद्भवा स्त्री० सोरठ देशनी सुगंधी माटी.
कक् भ्वादि० आ० सेट् इच्छवुं, म० गर्व करवो, चपळता करवी, अ०
ककन्द पु० राजा, सोनुं.
ककर पु० एक जातनुं पक्षी.
ककरघाट पु० झेरी मूळीयांवाळुं एक वृक्ष.
ककरहाट पु० उपरनो अर्थ.
ककर्दु पु० सुखनो नाश करनार.
ककाटिका स्त्री० गळानो काकडो, ललाटनुं एक हाडकुं.
ककुत्रल पु० चातक पक्षी.
ककुत्सल न० बळदनी खूंध-खांधरुप स्थळ.
ककुत्स्थ पु० इक्ष्वाकुना पुत्र शशादनो पुत्र एक राजा.
ककुद् स्त्री० बळदनी खूंध-कोट-खांध उपरना भागनो मांसपिंडाकार.
ककुद पु० न० उपरनो अर्थ, प्रधान, श्रेष्ठ, राजानुं चिन्ह छत्र वगेरे, पर्वतनुं शिखर.
ककुदाक्ष त्रि० राजचिन्हने धारण करनार.
ककुदावर्त्त पु० खूंध उपर रहेल रुंवांटांनुं दुष्ट चक्र.
ककुद्मत् पु० बळद, पुष्कळ पाणीना समुदायवाळुं, पर्वत, ते नामनी एक औषधि.
ककुद्मती स्त्री० केड.
ककुद्मिकन्या स्त्री० बळदेवनी स्त्री रेवती.
ककुद्मिन् पु० बळद, पर्वत, एक राजा.
ककुद्मिसुता स्त्री० बळदेवनी स्त्री रेवती.
ककुन्दर न० शरीरमां पृष्ठवंशनी नीचेनो खाडो-केडनी नीचेना सांधा कुलाना बे खाडा.
ककुभ् स्त्री० दिशा, शोभा, चंपानी माळा, शास्त्र, एक प्रकारनी रागिणी, प्राण, ते नामनो एक वैदिक छंद.
ककुभ पु० वीणानी नीचेनुं तुंबडानुं पात्र, ते नामनो एक राग.
ककुभ पु० अर्जुनवृक्ष, सादडनुं झाड.
ककुभ त्रि० मोटुं.
ककुभा स्त्री० ते नामनी एक रागिणी, दिशा, दश संख्यानी एक संज्ञा.

ककुभादनी स्त्री० ते नामनुं एक सुगंधी द्रव्य.

ककुम्मती स्त्री० ते नामनो एक वैदिक छंद.

ककुह त्रि० ऊंचुं, मोटुं.

ककेरुक पु० पेटमां रहेलो जीवडो.

कक् भ्वा० प० अ० सेट् हसवुं.

कक्कट पु० एक जातनो मृग.

कक्कटी स्त्री० एक जातनी मृगली.

कक्कुल पु० बोलसरीनुं झाड.

कक्कोल पु० गंध द्रव्य साधन एक वृक्ष—वनकपूरनुं झाड.

कक्कोलक पु० वनकपूर, मोटुं मरचुं.

कक्ख् भ्वा० प० अ० सेट् हसवुं.

कक्खक त्रि० कठण, हसतुं, हास्यवाळुं.

कक्खट त्रि० कठण, मजबूत, हासवाळुं.

कक्खटपत्रक पु० एक जातनुं झाड.

कक्खटी स्त्री० खडी, चोक.

कक्ष पु० उत्तरीय वस्त्रना पाछळना भागनो छेडो, कच्छ देश, वेलो, सुकुं घास, सुकुं वन, पाछळनो भाग, राजानुं अंतःपुर—जनानखानुं.

कक्ष न० पाप, घास.

कक्षक पु० वासुकिना कुळमां जन्मेलो ते नामनो एक सर्प.

कक्षतु पु० ते नामनुं एक झाड.

कक्षधर न० छाती अने बगलनी वच्चेनुं एक मर्मस्थान.

कक्षप पु० काचबो.

कक्षपी स्त्री० काचबी.

कक्षरुहा स्त्री० नागरमोथ, मोथ.

कक्षशाय पु० कुतरो.

कक्षशायी स्त्री० कुतरी.

कक्षशायु पु० स्त्री० कुतरुं.

कक्षसेन पु० ते नामनो परीक्षित राजनो एक पुत्र.

कक्षा स्त्री० उत्तरीय वस्त्र, कांची—कटिमेखला, कंदोरो, हाथीने बांधवानी दोरी, मध्य, संशयकोटी, समानता, बगल, कांडुं, घरनी भींत, धोतीयांनी काछडी, स्पर्धानुं स्थान, वहाणनुं एक अंग, बगलमां थतो एक जातनो रोग—बांबलाई.

कक्षांतर न० खानगी ओरडो, जनानखानानो छेक अंदरनो ओरडो.

कक्षापट पु० लंगोटी.

कक्षाय् नामधातु पाप करवानी इच्छा करवी.

कक्षावत् पु० ते नामनो एक ऋषि.

कक्षावेक्षक पु० राजाना अंतःपुरनो रक्षक, बगीचानुं रक्षण करनार—माळी, व्यभिचारी पुरुष, द्वारपाळ, कवि, चीतारो, रंगारी.

कक्षिन् त्रि० पापी.

कक्षीवत् पु० ते नामनो एक ऋषि.

कक्षेयु पु० रौद्राश्व राजानो घृताची अप्सरामां उत्पन्न थयेलो एक पुत्र.

कक्षोत्था स्त्री० नागरमोथ.

कक्षोद्भवा स्त्री० नागरमोथ.

कक्ष्य त्रि० एक जातनी लतामां थनार, मध्यमां थनार, कक्षाने पूर्ण करनार.

कक्ष्य पु० रुद्र देव.

कक्ष्य न० पासेनो भाग, आजुबाजुनो भाग, त्राजवुं, कांटा वगेरेनुं पल्लुं.

कक्ष्या स्त्री० उत्तरीय वस्त्र, हवेली वगेरेनुं आंगणुं, दरबारगढ वगेरेने वींटाई वळेलो प्रदेश, राजमंदिर वगेरेनो शरुआतनो कोठो, समानता, कटिमेखला, कंदोरो, वस्त्रनो छेडो, हाथीने बांधवानी दोरी, चणोठी, आंगळी.

कक्ष्यावत् पु० हाथी, स्फोटायन नामे ऋषि.

कक्ष्यावती स्त्री० हाथणी.

कक्ष्यावेक्षक पु० कक्षावेक्षक जुओ.

कख् भ्वा० पर० अ० सेट् हसवुं.

कख्या स्त्री० कक्षा जुओ.

कग् भ्वा० प० सक० अक० सेट् હરકોઇ ક્રિયા કરવી.

कङ्क પુ૦ એક જાતનો કાગડો, એક જાતનું પક્ષી, એક જાતનો આંબો, ક્ષત્રિય, યમ, છળથી બ્રાહ્મણના વેષને ધારણ કરનાર તે નામનો એક ક્ષત્રિય.

कङ्कट પુ૦ કવચ, બખ્તર.

कङ्कटक પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

कङ्कटिक ત્રિ૦ બખ્તરથી તૈયાર કરેલ.

कङ्कटिन् ત્રિ૦ ઉપરનો અર્થ, બખ્તરને ધારણ કરનાર.

कङ्कटिल ત્રિ૦ कङ्कटिक જુઓ.

कङ्कटेरी સ્ત્રી૦ એક વનસ્પતિ–હળદર.

कङ्कण ન૦ હાથનું ઘરેણું, કડું, હરકોઇ ઘરેણું, મુકુટ, હસ્તસૂત્ર.

कङ्कण પુ૦ પાણીનો કણ.

कङ्कणिन ત્રિ૦ હાથનું ઘરેણું જેની પાસે હોય તે, ઘરેણાંવાળું, મુકુટધારી.

कङ्कणी સ્ત્રી૦ નાની ઘંટડી, ઘુઘરી.

कङ्कणीका સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.

कङ्कत પુ૦ નાગબલા વૃક્ષ, થોડો ઝેરી એક જાતનો સર્પ, માથું ઓળવાની કાંકસી.

कङ्कत ન૦ માથું ઓળવાની કાંકસી.

कङ्कतिका સ્ત્રી૦ માથું ઓળવાની કાંકસી.

कङ्कती સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ, થોડા ઝેરવાળી સાપેણ.

कङ्कतीय પુ૦ તે નામનો એક ઋષિ.

कङ्कत्रोट પુ૦ એક જાતનું માછલું.

कङ्कत्रोटि પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

कङ्कत्रोटी સ્ત્રી૦ એક જાતની માછલી.

कङ्कपक्ष પુ૦ નીચેનો શબ્દ જુઓ.

कङ्कपत्र પુ૦ કંકપક્ષીની પાંખ, કંકપક્ષીનાં પીછાંવાળું બાણ.

कङ्कपर्व्वन પુ૦ એક જાતનો સર્પ.

कङ्कपुरी સ્ત્રી૦ બનારસ, કાશી.

कङ्कमाला સ્ત્રી૦ એક જાતનું વાદિત્ર–કરતાલ.

कङ्कमुख પુ૦ સાંડસી, ચીપીયો.

कङ्कमुख ન૦ વાગેલો કાંટો વગેરે ખેંચી કાઢવાનું એક યંત્ર.

कङ्कर ત્રિ૦ નિંદિત, નિંદ્ય, ખરાબ.

कङ्कर ન૦ છાશ, કાંકરો.

कङ्करोल પુ૦ પીસ્તાંનું ઝાડ.

कङ्कलोडय ન૦ ચિંચોડમૂળ–એક જાતનો તેજાનો.

कङ्कवाज પુ૦ कङ्कपक्ष જુઓ.

कङ्कशत्रु પુ૦ પ્રશ્નીપર્ણી જુઓ–સાલપર્ણી.

कङ्कशाय પુ૦ કુતરો.

कङ्का સ્ત્રી૦ ગોરોચન, ઉગ્રસેનની એક કન્યા.

कङ्काल પુ૦ હાડપીંજર.

कङ्कालमालिन પુ૦ મહાદેવ.

कङ्कालय પુ૦ શરીર.

कङ्कु પુ૦ એક જાતનું ખડ ધાન્ય, કાંગ, ઉગ્રસેન રાજાનો એક પુત્ર.

कङ्कुष्ठ ન૦ પહાડમાં થનારી એક માટી.

कङ्कूष પુ૦ આભ્યંતર શરીર.

कङ्केरु પુ૦ એક જાતનો કાગડો.

कङ्केलि પુ૦ અશોકવૃક્ષ–આસોપાલવ.

कङ्केल्ल પુ૦ એક જાતનું શાક.

कङ्केल्लि પુ૦ कङ्केलि જુઓ.

कङ्ग ન૦ પાપભોગ.

कङ्गु સ્ત્રી૦ એક ખડ ધાન્ય–કાંગ.

कङ्गुका સ્ત્રી૦ કાંગ–ધાન્ય.

कङ्गुनी સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.

कङ्गुनीपत्रा સ્ત્રી૦ એક જાતનું ઘાસ.

कङ्गुल પુ૦ હાથ.

कङ्गुष्ठ ન૦ कङ्कुष्ठ જુઓ.

कच् भ्वा० प० अ० सेट् શબ્દ કરવો.

कच् भ्वा० आ० सेट् બાંધવું, स० પ્રકાશવું अक०

कंच् ભ્વા૦ પ૦ મદ્દ બાંધવું સ૦ પ્રકાશવું અક૦

कच પુ૦ મસ્તકના વાળ, તે નામનો બૃહસ્પતિનો પુત્ર, સુકાયલું વ્રણ, મેઘ, બાંધવું, શોભા.

कचग्रह પુ૦ ચોટલો પકડીને અપમાન કરવું.

कचङ्गन ન૦ કર વગરની બજાર.

कचङ्गल પુ૦ સમુદ્ર.

कचप ન૦ શાકપાન.

कचपक्ष પુ૦ માથાના વાળનો સમુદાય–ચોટલો

कचपाश પુ૦ ઉપરના અર્થ.

कचमाल પુ૦ ધુમાડો, અગ્નિ.

कचरिपुफला સ્ત્રી૦ ખીજડાનું ઝાડ.

कचहस्त પુ૦ कचपक्ष જુઓ.

कचा સ્ત્રી૦ હાથણી.

कचाकचि અવ્ય૦ વાળેવાળ પકડી થયેલું યુદ્ધ.

कचाकु પુ૦ સર્પ.

कचाकु ત્રિ૦ ક્રૂર, ઘાતકી, દુઃશીલ–દુરાચારી, દુરાધર્ષ, દુઃખે કરી જેનો પરાભવ થઇ શકે તે.

कचाग्र ન૦ મસ્તકના વાળનો અગ્રભાગ.

कचाचित ત્રિ૦ વીખરાયલા–છૂટા કેશવાળું.

कचाटुर પુ૦ दात्यूह જુઓ.

कचाटुरी સ્ત્રી૦ ઉપરના પક્ષીની માદા.

कचामोद પુ૦ વાળને સુગંધી કરનારૂં એક દ્રવ્ય–સુગંધીવાળો–ખસ.

कचिक ત્રિ૦ કેશની સમીપનો પ્રદેશ વગેરે.

कचु સ્ત્રી૦ તે નામનો એક છંદ.

कचुस्था સ્ત્રી૦ कालिका જુઓ.

कचेल ન૦ લેખ્યપત્રનું બંધન સૂતર વગેરે.

कच्चट ત્રિ૦ નિંદિત, નિંદ્ય, ખરાબ.

कच्चर ન૦ છાશ.

कच्चर ત્રિ૦ कच्चट જુઓ.

कच्चित् અવ્ય૦ પ્રશ્નાર્થમાં, હર્ષમાં તથા મંગળમાં વપરાય છે.

कच्चिदध्याय પુ૦ મહાભારતમાંના સભાપર્વમાં ૫ મો અધ્યાય.

कच्छ ત્રિ૦ જળથી વ્યાપ્ત પ્રદેશ.

कच्छ પુ૦ તટ, કાંઠો, નૌકાનું અંગ, કચ્છ દેશ, એક જાતનું વૃક્ષ, મુખનું સંપુટ, આકાશનું ઢાંકણુ, કાચબાની ઢાલ.

कच्छक પુ૦ એક જાતનું ઝાડ–तुंन्नवृक्ष.

कच्छटिका સ્ત્રી૦ કાછડી, કચ્છો, વસ્ત્રનો છેડો.

कच्छप પુ૦ કાચબો, કુબેરનો એક ભંડાર, મલ્લોનો એક બંધ, ભગવાનનો કચ્છપાવતાર.

कच्छपिका સ્ત્રી૦ ખસનો રોગ, કાળી નગોડનું ઝાડ.

कच्छपी સ્ત્રી૦ કાચબી, એક જાતની વીણા, એક જાતનો ક્ષુદ્ર રોગ–ખસનો રોગ.

कच्छभू સ્ત્રી૦ પાણીવાળી જમીન.

कच्छरुहा સ્ત્રી૦ દૂર્વા–ધ્રોખડ, મોથ, નાગરમોથ.

कच्छा સ્ત્રી૦ પહેરવાના વસ્ત્રનો છેડો, ધોતીયાંની કાછડી, વારાહી નામની વનસ્પતિ, ચીરિકા નામની વનસ્પતિ.

कच्छाटिका સ્ત્રી૦ कच्छटिका જુઓ.

कच्छादि પુ૦ પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.

कच्छु સ્ત્રી૦ ખરજવું, ખસનો રોગ.

कच्छुघ्नी સ્ત્રી૦ पटोल જુઓ.

कच्छुर ત્રિ૦ ખરજવાના રોગવાળું, ખસના રોગવાળું, પામર, નીચ.

कच्छुर પુ૦ વ્યભિચારી પુરૂષ.

कच्छुरा સ્ત્રી૦ શૂકશિંબી, ધમાસો, કચૂરો નામની વનસ્પતિ, વ્યભિચારિણી સ્ત્રી.

कच्छुराक्षस ન૦ વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક તેલ.

कच्छुमती સ્ત્રી૦ શૂકશિંબી નામની વનસ્પતિ.

कच्छू સ્ત્રી૦ कच्छु જુઓ.

कच्छूमती સ્ત્રી૦ શૂકશિંબી નામે વનસ્પતિ.

कच्छोटिका स्त्री० વસ્ત્રનો છેડો, કાછડી, કચ્છોટો.

कच्छोर पु० શઠી નામની વનસ્પતિ–કચૂરો.

कच्वी स्त्री० એક જાતનો કંદ.

कंज् सौत्र० प० अ० सेट् ઉગવું, જન્મ થવો.

कज न० કમળ.

कज्जल न० કાજળ, નેત્રાંજન, લખવાની શાહી.

कज्जल पु० મેઘ, એક જાતનું માછલું.

कज्जलध्वज पु० દીવો.

कज्जलरोचक पु० न० દીવાનો આધાર–દીવી.

कज्जलिका स्त्री० જેમાં પારો મિશ્ર કરેલો હોય તેવો ગંધક.

कज्जलित त्रि० કાજળવાળું થયેલ.

कज्जली स्त्री० कज्जलिका જુઓ, એક જાતની માછલી.

कज्वल न० કાજળ.

कञ्चट न० પાણીમાં થનારૂં એક શાક.

कञ्चटादि न० સંગ્રહણીનો નાશ કરનાર એક ઔષધ.

कञ्चड पु० ચક્રમર્દન નામનું એક ઝાડ.

कञ्चार पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

कञ्चिका स्त्री० વાંસની શાખા, વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ક્ષુદ્ર ફોલ્લો, નાનું ગુમડું.

कञ्चुक पु० કાંચળી, વારબાણ–યોદ્ધા વગેરેનું બખ્તર, લોઢાનું બખ્તર, સર્પની કાંચળી, હરકોઇ વસ્ત્ર, પુત્ર વગેરેના જન્મોત્સવ વખતે સેવક વગેરેએ સ્વામીના અંગ ઉપરથી બલાત્કારે ગ્રહણ કરેલ વસ્ત્ર.

कञ्चुकालु पु० સર્પ.

कञ्चुकित त्रि० કંચુક જેને થયેલ હોય તે–કાંચળી ધારણ કરનાર, બખ્તર ધારણ કરનાર.

कञ्चुकिन् पु० રાજાના જનાનખાનાનો અધિકારી, દ્વારપાળ, સર્પ, વ્યભિચારી પુરુષ, જવ, ચણા, જેણે કંચુક ધારણ કર્યું હોય તે.

कञ्चुकी स्त्री० એક જાતની ઔષધિ.

कञ्चुलिका स्त्री० સ્ત્રીઓની કાંચળી–પોલકું–ચોળી.

कञ्चूल न० સ્ત્રીઓનો એક અંગાલંકાર.

कञ्चुली स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

कञ्ज पु० બ્રહ્મા, માથાના વાળ.

कञ्ज न० કમળ, અમૃત.

कञ्जक पु० એક જાતનું પક્ષી–મેના પક્ષી.

कञ्जकी स्त्री० ઉપરના પક્ષીની માદા.

कञ्जज पु० બ્રહ્મા.

कञ्जन पु० કામદેવ, મેના પક્ષી.

कञ्जनाभ पु० વિષ્ણુ.

कञ्जर पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ, હાથી. બ્રહ્મા, ઉદર–પેટ.

कञ्जल पु० મેના પક્ષી.

कञ्जार पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ, બ્રહ્મા, હાથી, ઉદર, પેટ, કોઇ મુનિ.

कञ्जिका स्त्री० બ્રહ્મયષ્ટિકા નામની ઔષધિ.

कट् भ्वा० पर० स० सेट् જવું.

कट् भ्वा० प० स० सेट् વરસવું, ઢાંકવું.

कंट् भ्वा० प० स० सेट् જવું.

कट पु० હાથીનું ગંડસ્થળ, લમણું, નડ નામનું ઘાસ, સાદડી, અતિશય ઉત્કટ, બાણ, સમય–આચાર, સુગંધી વાળો–ખસ વગેરે ઘાસ, મુડદું, શબ, મુડદાને લઇ જવાની ગાડી, એક જાતની ઓષધિ, સ્મશાન, જુગાર ખેલવાનું સાધન કોઇ દ્રવ્ય, શ્રોણિ–કુક્ષા.

कट त्रि० ઢાંકણ, ઢાંકનાર, હરકોઇ ક્રિયા કરનાર.

कटंवरा स्त्री० કડુ નામની ઔષધિ.

कटक पु० न० હાથનું ઘરેણું, કડું, પર્વતનો મધ્ય ભાગ, ચક્ર, પૈડું, હાથીનો દાંત, સમુદ્રનું મીઠું, રાજધાની, નગરી,

સૈન્યનો સમુદાય, પર્વતનું સપાટ જમીન-વાળું શિખર.

कटकट ત્રિ૦ અત્યંત અતિશયવાળું, સર્વોત્કૃષ્ટ.

कटकट પુ૦ મહાદેવ.

कटकट અવ્ય૦ કટકટ એવો અનુકરણ શબ્દ.

कटकार ત્રિ૦ સાદડી બનાવનાર, એક જાતની વર્ણસંકર જાતિ.

कटकिन् પુ૦ પર્વત.

कटकिन् ત્રિ૦ कटक શબ્દના અર્થવાળું.

कटकीय ત્રિ૦ હાથનો અલંકાર કડાં વગેરેના હિતનું સોનું વગેરે.

कटकृत् ત્રિ૦ સાદડી બનાવનાર.

कटकोल પુ૦ પિકદાની–થુંકવા માટેનું એક પાત્ર.

कटक्य ત્રિ૦ कटकीय જુઓ.

कटखादक ત્રિ૦ સર્વભક્ષક, મુડદાને પણ ખાઇ જનાર, શિયાળ.

कटखादक પુ૦ કાચની બનાવેલ શીશી.

कटघोष પુ૦ ભરવાડ–રબારી વગેરેનું ઝુંપડું–કુબો.

कटङ्कट પુ૦ અગ્નિ, સોનું, ચિત્રક વૃક્ષ, ગણપતિ.

कटङ्कटेरी સ્ત્રી૦ હળદર, દારૂહળદર, આંબાહળદર.

कटदान ન૦ વિષ્ણુસંબંધી પાર્શ્વવર્ત નામનું ભાદરવા શુદ અગીઆરશને દિવસે કરવાનું એક કર્મ.

कटन ન૦ ઘરનું છાપરું.

कटनगरी સ્ત્રી૦ પૂર્વદેશમાં આવેલું ગામ.

कटनगरीय ત્રિ૦ કટનગરી ગામમાં ઉત્પન્ન થયેલ વગેરે.

कटपल्वल ન૦ પૂર્વદેશમાં આવેલું ગામ.

कटपल्वलीय ત્રિ૦ કટપલ્વલ ગામમાં ઉત્પન્ન થયેલ વગેરે.

कटपल्ली સ્ત્રી૦ પૂર્વદેશમાં આવેલ ગામ.

कटपल्लीय ત્રિ૦ કટપલ્લી ગામમાં ઉત્પન્ન થયેલ વગેરે.

कटपूतन પુ૦ એક જાતનું પ્રેત–ભૂત.

कटप्रू પુ૦ મહાદેવ, રાક્ષસ, વિદ્યાધર, એક-જાતનો કીડો.

कटप्रू ત્રિ૦ જુગારી, પાસા ખેલનાર, ઇચ્છા પ્રમાણે વર્તનાર, સ્વેચ્છાચારી, આ-ચારભ્રષ્ટ.

कटप्रोथ પુ૦ ન૦ કેડનો માંસપિંડ–કુલ્લો.

कटभङ्ग પુ૦ સૈન્યમાં ભંગાણનું કારણ રાજા વગેરેનું મૃત્યુ વગેરે, ઔષધીઓનું હાથ વગેરેથી કાપવું.

कटभी સ્ત્રી૦ એક જાતનો વેલો, માલ-કાંકણીનું ઝાડ.

कटमालिनी સ્ત્રી૦ મદિરા–દારૂ, હરકોઈ કેફી આસવ.

कटम्ब પુ૦ વાદિત્ર, બાણ.

कटम्बरा સ્ત્રી૦ कटुकी જુઓ.

कटम्भर પુ૦ એક જાતનું ઝાડ, કડુ વનસ્પતિ.

कटम्भरा સ્ત્રી૦ હાથણી, સાટોડી નામની વનસ્પતિ, મરવી નામની ઔષધિ.

कटव्रण પુ૦ ભીમસેન–પાંડવોમાંનો ત્રીજો.

कटशर्करा સ્ત્રી૦ ગાંગેષ્ટી નામની વનસ્પતિ.

कटाकु પુ૦ પક્ષી.

कटाक्ष પુ૦ અપાંગદૃષ્ટિ–આંખને ખૂણેથી જોવું.

कटाग्नि પુ૦ વીરણ મૂળ વગેરે ઘાસ વીટ-વાથી થયેલ અગ્નિ.

कटायन ન૦ સાદડીનું ઉત્પત્તિ સાધન–વીરણમૂળ.

कटार પુ૦ નાગર–નગરવાસી, કામી.

कटाल ત્રિ૦ દુષ્ટ–ખરાબ લક્ષણવાળું.

कटाह પુ૦ તળવાનું સાધન કડાઇ વગેરે, કાચબાની પીઠ–ઢાલ, તે નામનો એક બેટ, તે નામનું એક નરક, ખોપરી,

સુપડું, સ્તૂપ-પગલાં, કચ્છ, જેને શીંગડાં થોડાંજ બહાર નીકળ્યાં હોય તેવું પાડું.

कटि સ્ત્રી૦ કેડ, શ્રોણિભાગ-કુલ્લા, પીપર.

कटिकर પુ૦ કુલ્લા.

कटिका સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.

कटितट ન૦ ઉપરનો અર્થ.

कटित्र ન૦ કટિમેખલા-કંદોરો, કેડ ઉપરનું વસ્ત્ર, કેડ ઉપર ધારણ કરવાનું બખ્તર.

कटिन् પુ૦ શ્રેષ્ઠ ગંડસ્થળવાળો હાથી.

कटिन् ત્રિ૦ સાદડી વગેરેથી કરેલ.

कटिप ત્રિ૦ કેડનું રક્ષણ કરનાર.

कटिप्रोथ ન૦ कटप्रोथ જુઓ.

कटिमालिका સ્ત્રી૦ કેડનું ભૂષણ-કંદોરો.

कटिरोहक પુ૦ હાથીની કેડ ઉપરથી હાથી ઉપર ચઢનાર.

कटिल्ल પુ૦ કારેલાનું ઝાડ.

कटिल्लक પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

कटिल्लका સ્ત્રી૦ કારેલાનો વેલો.

कटिशीर्षक પુ૦ કેડનો ભાગ.

कटिशूल પુ૦ કેડમાં નીકળતું શૂળ.

कटिशृंखला સ્ત્રી૦ કંદોરો.

कटिसूत्र ન૦ કંદોરો.

कटी સ્ત્રી૦ કેડ, કુલ્લા, તીખી પીપર, કટુ નામની ઔષધિ.

कटीतल પુ૦ કેડમાં ધારણ કરવાની વાંકી તરવાર.

कटीतल ન૦ નિતંબ-કુલ્લા.

कटीर ન૦ કેડ.

कटीर પુ૦ ગુફા, જઘનપ્રદેશ, કેડ, નિતંબ.

कटीरक પુ૦ નિતંબ.

कटु ન૦ અકાર્ય, દુષ્ટ કામ, દૂષણ, કટુ રસ-તીખું.

कटु પુ૦ કટુ વનસ્પતિ.

कटु ત્રિ૦ તીખું, કઠોર, તીક્ષ્ણ, મત્સરવાળું, સુગંધવાળું, દુર્ગંધવાળું, ખરાબ, ભયાનક, વિકરાળ, અદેખું, ગરમ.

कटु સ્ત્રી૦ કટુ ઔષધી, રાઇ, કોથમીર.

कटुक પુ૦ તીખો રસ, પટોલ, સુગંધી ઘાસ, કુટજ વૃક્ષ, આકડાનું ઝાડ, રાજ-સરસવ-ઇંદ્રજવનું ઝાડ.

कटुक ન૦ સુંઠ, મરી અને પીપર.

कटुक ત્રિ૦ તીખું, ઉગ્ર, તીક્ષ્ણ, કઠોર.

कटुकत्रय ન૦ સુંઠ, મરી અને પીપર.

कटुकत्रिक ન૦ ઉપરનો અર્થ.

कटुकन्द પુ૦ સરગવાનું ઝાડ, આદુ, લસણ.

कटुकफल પુ૦ कक्कोल જુઓ.

कटुका સ્ત્રી૦ કટુ નામની ઔષધિ, નાગરવેલ, રાઇ, કડવી તુંબડી, કટુ રસવાળી કોઇ સ્ત્રી.

कटुकालाबु સ્ત્રી૦ કડવી તુંબડી.

कटुकालाबू સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.

कटुकी સ્ત્રી૦ કટુ નામની વનસ્પતિ.

कटुकीट પુ૦ મચ્છર.

कटुकीटक પુ૦ મચ્છર.

कटुक्काण પુ૦ ટીટોડું પક્ષી, તેતર પક્ષી.

कटुग्रन्थि પુ૦ ન૦ આદુ, પીપરીમૂળ-ગંઠોડા, સુંઠનાં મૂળ.

कटुक्तता સ્ત્રી૦ નિત્યકર્મના આચારમાં નિષ્ઠુરતા.

कटुचातुर्जातक ન૦ એલચી, તજ, તમાલપત્ર અને મરી.

कटुच्छद પુ૦ તગર વૃક્ષ.

कटुतिक्त પુ૦ કરીયાતું, શણનું ઝાડ.

कटुतिक्तक પુ૦ કરીયાતું, શણનું ઝાડ.

कटुतिका સ્ત્રી૦ કડવી તુંબડી,

कटुतिक्तिका સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.

कटुतुण्डिका સ્ત્રી૦ નીચેનો શબ્દ જુઓ.

कटुतुण्डी સ્ત્રી૦ એક જાતનો વેલો.

कटुतुम्बी સ્ત્રી૦ કડવી તુંબડી.

कटुत्रय ન૦ સુંઠ મરી ને પીપર.

कटुत्रिक न० ઉપર જુઓ.
कटुदला સ્ત્રી૦ કાકડીનો વેલો.
कटुनिष्पाव પુ૦ નદીની પાસે થનાર એક જાતનું ધાન્ય–કડવો વાલ.
कटुपत्र પુ૦ તગરવૃક્ષ, પીતપાપડો.
कटुपत्रक પુ૦ ઉપરના અર્થ.
कटुपत्रिका સ્ત્રી૦ કંટકારિ વૃક્ષ–ભોરીંગણી.
कटुपाक ત્રિ૦ જેમાં પાક કાળે કડવાસ આવે છે તેવું દ્રવ્ય.
कटुपाकिन ત્રિ૦ જેનો પાક કડવો હોય છે તે.
कटुफल સ્ત્રી૦ કારેલીનો વેલો, કંકોલ.
कटुफला પુ૦ પટોલ વૃક્ષ, શ્રાવલી વૃક્ષ.
कटुभङ्ग પુ૦ સુંઠ.
कटुभद्र પુ૦ સુંઠ.
कटुमञ्जरिका સ્ત્રી૦ અધાડો.
कटुमोद ન૦ એક જાતનું સુગંધી દ્રવ્ય.
कटुर ન૦ છાશ.
कटुरव પુ૦ દેડકો, કઠોર શબ્દ.
कटुरव ત્રિ૦ કઠોર શબ્દવાળું.
कटुरोहिणी સ્ત્રી૦ કડુ નામની ઔષધિ.
कटुवर्ग પુ૦ વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ પીપર વગેરે તીખા રસવાળાં દ્રવ્યોનો વર્ગ.
कटुवार्त्ताकी સ્ત્રી૦ ધોળી ભોરીંગણી.
कटुबीजा સ્ત્રી૦ પીપર.
कटुशृंगाल ન૦ એક વનસ્પતિ.
कटुस्नेह પુ૦ ધોળા સરસવ.
कटूत्कट ન૦ આદું, સુંઠ.
कटूत्कटक ન૦ ઉપરના અર્થ.
कटोदक ન૦ પ્રેતને ઉદ્દેશી તર્પણ માટે આપવાનું જળ.
कटोर ન૦ કટોરો. ચપણીયું, કોડીયું.
कटोरक ન૦ ઉપરના અર્થ.
कटोरा સ્ત્રી૦ ઘણું જ નાનું કોડીયું.
कटोल પુ૦ કટુ રસ, તીખો રસ, ચાંડાલ.
कटोल ત્રિ૦ કટુ રસવાળું.
कटोलक પુ૦ કટુ રસ.
कटोलक ત્રિ૦ કટુ રસવાળું.
कटोलवीणा સ્ત્રી૦ ચાંડાલનું એક વાદિત્ર, કિન્નરી.
कट्फल ન૦ કાયફળનું ઝાડ.
कट्फला સ્ત્રી૦ ગાંભારી જુઓ.
कट्फलादिचूर्ण ન૦ વૈદ્યકના કામરોગના અધિકારમાં કહેલ એક ઔષધચૂર્ણ.
कट्वङ्ग પુ૦ સૂર્યવંશી દિલીપ રાજા, લોધરનું વૃક્ષ.
कट्वर ન૦ દહીંનો મઠો, છાશ.
कट्वी સ્ત્રી૦ કટુરસવાળી સ્ત્રી, તીખી, કડુ વનસ્પતિ.
कठ् ચુ૦ ભ્વા૦ ઉભ૦ પર૦ સ૦ સેટ્ ઉત્કંઠાપૂર્વક સ્મરણ કરવું.
कठ् ભ્વા૦ પર૦ અ૦ સેટ્ કષ્ટપૂર્વક જીવવું.
कंठ् ભ્વા૦ આ૦ સ૦ સેટ્ ઉત્કંઠાપૂર્વક સ્મરણ કરવું.
कठ પુ૦ તે નામનો એક મુનિ, એક ઋચા, એક સ્વર.
कठ પુ૦ બ૦ કઠ મુનિએ કહેલ વેદશાખા ભણનાર.
कठमर्द પુ૦ મહાદેવ-શિવ.
कठर ત્રિ૦ કઠિન, કઠણ.
कठशाखा સ્ત્રી૦ યજુર્વેદની એક શાખા.
कठशाठ પુ૦ તે નામનો એક ઋષિ.
कठश्रोत्रिय પુ૦ કઠશાખા ભણનાર શ્રોત્રિય બ્રાહ્મણ.
कठाहक પુ૦ દાત્યૂહ–એક જાતનું પક્ષી.
कठिका સ્ત્રી૦ ખડી, ચોક.
कठिञ्जर પુ૦ તુલસી.
कठिन ત્રિ૦ ક્રૂર, કઠોર, તીક્ષ્ણ, સ્તબ્ધ, ગોળનો સરકો.
कठिन ન૦ થાળી, તપેલી.
कठिनपृष्ठ પુ૦ કાચબો.
कठिनपृष्ठक પુ૦ કાચબો.

कठिनता स्त्री० કઠણપણું.
कठिनत्व न० કઠણપણું.
कठिना स्त्री० થાળી, તપેલી.
कठिनिका स्त्री० ખડી-ચોક.
कठिनी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
कठिला स्त्री० રાતી સાટોડી.
कठिल्ल पु० કારેલાનો વેલો, સાટોડી, તુલસી.
कठिल्लक पु० ઉપરના અર્થ.
कठी स्त्री० કઠે કહેલ ભણનાર બ્રાહ્મણી.
कठेर त्रि० કષ્ટપૂર્વક જીવનાર.
कठेरणि पु० તે નામનો એક ઋષિ.
कठेरु पु० ચામરનો વાયુ.
कठोर त्रि० કઠણ, પૂર્ણ, નિર્દય, ક્રૂર, દુષ્ટ, ઘાતકી.
कठोरता स्त्री० કઠોરપણું.
कठोरत्व न० કઠોરતા.
कठोल त्रि० કઠિન-કઠોર-કઠણ, ક્રૂર, પૂર્ણ.
कड् तुदा० पर० सेट् ખાવું, स० મદ કરવો अक०
कंड् भ्वा० आ० अ० सेट् ગર્વ કરવો, ખાંડવું.
कंड् चु० उभ० स० सेट् રક્ષણ કરવું, ખાંડવું.
कड त्रि० મૂર્ખ, ભક્ષણ કરવા યોગ્ય કોઇ પદાર્થ.
कडक न० એક જાતનું મીઠું.
कडज पु० એક જાતનો દારૂ.
कडङ्कर न० અનાજનું ફોતરું.
कडङ्करीय त्रि० અનાજનાં ફોતરાંને યોગ્ય બળદ વગેરે.
कडत्र न० શ્રોણિ-કુલા, સ્ત્રી.
कडम्ब पु० શાક વગેરેનું ડીંટું, ખૂણો-છેડાનો ભાગ.
कडम्बी स्त्री એક જાતનું શાક.
कडवक पु० અપભ્રંશ નિબંધોનો અધ્યાય-વિરામસૂચક સર્ગ.
कडार पु० પીંગળો રંગ, પિંગટવર્ણ.
कडार त्रि० પીંગળું, ગર્વિષ્ઠ.
कडितुल पु० તરવાર.
कड्ड् भ्वा० प० अ० सेट् કઠોરતા કરવી.
कण् भ्वा० प० अ० सेट् આર્ત્ત શબ્દ કરવો, પોકાર કરવો.
कण् भ्वा० प० स० सेट् જવું.
कण् चु० प० अ० सेट् भ्वा० प० अ० सेट् મીંચવું.
कण पु० અનાજ વગેરેનો કણ-અતિ સૂક્ષ્મભાગ.
कण न० એક જાતનો ગુગળ-ભેંસો ગુગળ.
कणगुगुल पु० ઉપરનો શબ્દ જુઓ.
कणजीर पु० ધોળું જીરૂં, હલકું જીરૂં, ઝીણું જીરૂં.
कणजीरक पु० ક્ષુદ્ર-ઝીણું જીરૂં.
कणप पु० એક પ્રકારનું યંત્ર-બંદુક-પિસ્તોલ.
कणभ पु० એક જાતનો કીડો.
कणभक्ष पु० એક જાતનું પક્ષી, કણાદ મુનિ.
कणभक्षक पु० ઉપરના અર્થ.
कणलाभ पु० પીસવાનું સાધન યંત્ર-ઘંટી, આવર્ત્ત-ગોળ ચક્કર.
कणशस् अव्य० કણે કણે.
कणा स्त्री० જંગલી જીરૂં, ક્ષુદ્ર અંશ-ભાગ, પીપર, ધોળું જીરૂં.
कणाटीन पु० ખંજન પક્ષી, એક જાતની માખી, દીવાળી ઘોડો.
कणाटीनक पु० ઉપરનો અર્થ.
कणाटीर पु० ખંજન પક્ષી, દીવાળી ઘોડો.
कणाटीरक पु० ઉપરનો અર્થ.
कणाद पु० વૈશેષિક સૂત્રકાર ઋષિ, સોની.
कणिक पु० ઘઉંનો લોટ, અતિસૂક્ષ્મ ભાગ, ગણીઆરીનું ઝાડ, શત્રુ.
कणिका स्त्री० તાંદળજાની ભાજીનો એક ભેદ, અતિ અલ્પ ભાગ, એક જાતના ચોખા, જીરૂં.

कणित न० પીડા પામેલાનો શબ્દ, દુઃખી-યારાનો શબ્દ.
कणित त्रि० પીડા પામેલાનો શબ્દ કરનાર.
कणिश न० અનાજ વગેરેની માંજર, અનાજ વગેરેનું ડુંડું.
कणी स्त्री० कणिका જુઓ.
कणीक त्रि० અલ્પ-થોડું, બારીક.
कणीचि पु० નિવાસ, રહેઠાણુ, પલ્લી.
कणीचि स्त्री० પુષ્પવાળી લતા, ચણોઠી, ગાડું.
कणीची स्त्री० ઉપરના અર્થ.
कणीयस् त्रि० અત્યંત અલ્પ.
कणें अव्य० શ્રદ્ધાનો નાશ કરવો.
कणेर पु० કણેરનું ઝાડ.
कणेरा स्त्री० વેશ્યા, હાથણી.
कणेरु पु० કણેરનું ઝાડ.
कणेरु स्त्री० વેશ્યા, હાથણી.
कणेहत्य अव्य० શ્રદ્ધાનો નાશ કરીને.
कण्ट त्रि० કાંટો.
कण्टक पु० न० સોયનો અગ્ર ભાગ, કાંટો, ક્ષુદ્ર શત્રુ, રોમાંચ, માછલા વગેરેનું હાડકું, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ કેન્દ્રસ્થાન, વાદમાં એક જાતનો દોષ.
कण्टकद्रुम पु० કાંટાવાળું વૃક્ષ બાવળ વગેરે, શીમળાનું ઝાડ.
कण्टकप्रावृता स्त्री० એક જાતની કુંવાર.
कण्टकफल पु० ફણસનું ઝાડ, ગોખરૂનું ઝાડ.
कण्टकभक्षक पु० ઉંટ.
कण्टकवृक्ष पु० कटकद्रुम જુઓ.
कण्टकवृन्ताकी स्त्री० રીંગણી.
कण्टकश्रेणि स्त्री० કંટકારિ વૃક્ષ-ભોરીંગણી.
कण्टकस्थल पु० તે નામનો એક દેશ.
कण्टकागार पु० સેરો પ્રાણી, કાકીડો.
कण्टकाढ्य पु० કાંટાવાળું ઝાડ.
कण्टकार पु० શીમળાનું ઝાડ.
कण्टकारिका स्त्री० ભોરીંગણી.
कण्टकारी स्त्री० ભોરીંગણી.
कण्टकारीघृत न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક ઘી.
कण्टकार्यादिपाचन न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક ઔષધ-પાચન.
कण्टकाल पु० ફણસનું ઝાડ.
कण्टकालुक पु० એક જાતનું ઝાડ-જવાસો.
कण्टकाशन पु० ઉંટ.
कण्टकाष्टील पु० એક જાતનું માછલું.
कण्टकित त्रि० જેને રોમાંચ થયેલ હોય તે.
कण्टकिन् त्रि० કાંટાવાળું.
कण्टकिन् पु० માછલું, ખેરનું ઝાડ, મીંઢળનું ઝાડ, ગોખરૂ, વાંસ, બોરડી.
कण्टकिनी स्त्री० વંતાકડી, નાહી ખજૂરી.
कण्टकिफल पु० ફણસ, ગોખરૂ, ખજૂરીનું ઝાડ, રીંગણી.
कण्टकिल पु० એક જાતનો વાંસ.
कण्टकिल त्रि० કાંટાવાળું.
कण्टकिलता स्त्री० કાકડીનો વેલો, કાંટાવાળાપણું.
कण्टकिवृक्ष पु० कण्टकवृक्ष જુઓ.
कण्टकी स्त्री० એક જાતની રીંગણી.
कण्टकीद्रुम पु० ખેરનું ઝાડ, બાવળનું ઝાડ.
कण्टकीफल पु० ફણસનું ઝાડ.
कण्टकुरण्ट पु० ઝીંટી-તે નામની એક વનસ્પતિ.
कण्टतनु स्त्री० બૃહતી-નામની વનસ્પતિ.
कण्टदला स्त्री० કેવડાનું ઝાડ.
कण्टपत्र पु० વિકંકત વૃક્ષ.
कण्टपत्रफला स्त्री० બ્રહ્મદંડી-નામની વનસ્પતિ.
कण्टपाद पु० कण्टपत्र જુઓ.
कण्टफल पु० ગોખરૂ, ફણસ, ધંતુરો, એક જાતનો એરંડો.
कण्टफला स्त्री० એક જાતનો વેલો.
कण्टल पु० બાવળ.
कण्टवल्ली स्त्री० શ્રીવલ્લીવૃક્ષ.

कण्टवृक्ष पु० तेजःफळ वृक्ष.

कण्टाफल पु० फणस.

कण्टार्तगला स्त्री० नीलझिंटी नामनी वनस्पति.

कण्टालु स्त्री० रींगणी, वांस, बावळ, बृहती.

कण्टाह्व न० कटुकन्द जुओ.

कण्टिन त्रि० खेर, अघाडो, गोखरु, बावळ.

कण्टिन् त्रि० कांटावाळुं.

कण्ठ पु० गळुं, मींढळनुं झाड, समीप–पासे, होमना कुंडनी बहारनुं एक आंगळी जेटलुं स्थान, गळांनो अवाज, हरकोई अवाज.

कण्ठकूणिका स्त्री० वीणा नामनुं वादित्र.

कण्ठग त्रि० गळां सुधीनुं.

कण्ठतलासिका स्त्री० घोडानी डोक उपर वींटवानुं चामडुं वगेरे.

कण्ठदघ्न त्रि० गळा सुधीना मापनुं.

कण्ठधान पु० ते नामनो एक देश.

कण्ठनीडक पु० एक जातनुं पक्षी–समळी.

कण्ठनीलक पु० मोटो दीवो–मसाल.

कण्ठपाशक पु० हाथीने गळे वींटवानी दोरी, गळे बांधवानी दोरी.

कण्ठबंधका पु० गळे फांसो, गळामां बंधन.

कण्ठबंधन न० उपरनो अर्थ.

कण्ठभूषा स्त्री० गळांनुं घरेणुं.

कण्ठमणि पु० गळांमां धारण करवानो कोई मणि.

कण्ठमाधुर्य न० गळाना शब्दनी मीठाश.

कण्ठलग्न त्रि० गळे वळगेल, गळे बांधेल, भेटेल.

कण्ठलता स्त्री० कण्ठभूषा जुओ,

कण्ठशालूक न० गळामां गयेलो मुखनो एक रोग.

कण्ठशूली स्त्री० ताळवे गयेलो मुखनो एक रोग.

कण्ठशोष पु० गळुं सुकावुं, पित्तरोग.

कण्ठसूत्र न० एक प्रकारनो सुरतबंध.

कण्ठस्थ त्रि० गळामां रहेनार, कंठे होनार, कंठथी जेनो उच्चार थाय छे ते.

कण्ठागत त्रि० गळे आवेल, कंठसुधी आवेल.

कण्ठाग्नि पु० पक्षी.

कण्ठाभरण न० कण्ठभूषा जुओ.

कण्ठाल पु० सूरण, युद्ध, ऊंट, वहाणनुं एक अंग, कोदाळी.

कण्ठाला स्त्री० गूण, दहीं वगेरे वलोववानुं वासण.

कण्ठावसक्त त्रि० कण्ठलग्न जुओ.

कण्ठिका स्त्री० गळांनुं एक घरेणुं.

कण्ठी स्त्री० घोडाने गळे बांधवानो चामडानो पट्टो, गळुं, कंठ.

कण्ठीरव पु० सिंह, मदोन्मत्त हाथी, कबूतर.

कण्ठीरवी स्त्री० अरडुसी, सिंहण.

कण्ठेकाल पु० महादेव.

कण्ठ्य त्रि० गळामां होनार–थनार–कंठस्थानी वर्ण वगेरे,कंठना स्वरने हितकारक.

कण्डन न० खांडवुं.

कण्डनी स्त्री० मुसळी, सांबेलुं, खांडणीओ, खांडणी.

कण्डरा स्त्री० शरीरमां रहेली मोटी नाडी.

कण्डरीक पु० ते नामनो एक ब्राह्मण.

कण्डिका स्त्री० वेदनो एक भाग.

कण्डु स्त्री० खणवुं, खंजोरवुं, खसरोग, खरजवुं रोग.

कण्डुघ्न त्रि० कण्डूघ्न जुओ.

कण्डुर पु० कारेलानो वेलो, शुकशिंबी, अतिअम्लपर्णी.

कण्डुरा स्त्री० कवच औषधी.

कण्डू कण्डूवा० उभ० स० सेट् खणवुं, खंजोरवुं.

कण्डू स्त्री० कण्डु जुओ.

कण्डूकरी स्त्री० કારેલાનો વેલો.
कण्डूघ्न पु० ધોળા સરસવ, ગરમાળો.
कण्डूति स्त्री० ખરજ, ચેળ.
कण्डूमका स्त्री० તે નામનો એક કીડો.
कण्डूयत् त्रि० ખરજતું, ખંજેરતું.
कण्डूयन न० ખણવું, ખંજેરવું.
कण्डूयनी स्त्री० ખણવાનું સાધન.
कण्डूया स्त्री० ખણવું.
कण्डूरा स्त्री० કપિકચ્છૂ–કવચ નામની ઓષધી.
कण्डूल पु० સૂરણ.
कण्डूल त्रि० ખરજવાળું, ચેળવાળું, ખસના રોગવાળું.
कण्डोल पु० ઘાસથી બનાવેલો કરંડીયો, ઉંટ.
कण्डोलक पु० ઉંટ.
कण्डोलवीणा स्त्री० ચાંડાલની વીણા.
कण्डोली स्त्री० ઉપરનો અર્થ, ઉંટડી.
कण्ड्वोघ पु० શુકકીટ.
कण्व त्रि० સ્તુતિ કરનાર, બુદ્ધિશાળી, સ્તુતિ કરવા યોગ્ય.
कण्व पु० તે નામનો એક મુનિ, પુરૂવંશી એક રાજા.
कण्व न० પાપ.
कण्वतम त्रि० અતિશય સ્તુતિ કરવા યોગ્ય.
कण्वतर त्रि० ઉપરનો અર્થ.
कण्वरथन्तर न० એક પ્રકારનું સામગાન.
कण्वसुता स्त्री० શકુંતલા.
कण्वाय् नामधा० आ० अ० सेट् પાપ કરવું.
कत पु० નિર્મળીનું ઝાડ, તે નામે મુનિ.
कतक पु० નિર્મળીનું ઝાડ.
कतक न० નિર્મળીનું ફળ.
कतफल पु० નિર્મળીનું ઝાડ.
कतम त्रि० અનેકમાંથી પ્રશ્નવિષયક એક પદાર્થ.
कतमाल पु० અગ્નિ.
कतर त्रि० બેમાંથી પ્રશ્નવિષયક એક પદાર્થ.
कति त्रि० કેટલું, કેટલાં, કેટલી સંખ્યા વગેરે, થોડું.
कतिचित् अव्य० હરકોઈ પ્રકારે, કેટલી રીતે, થોડા વખતને માટે
कतिथ त्रि० કેટલાની સંખ્યાને પૂર્ણ કરનાર, કેટલું, શું.
कतिधा अव्य० કેટલા પ્રકારે.
कतिपय त्रि० कति જુઓ, માપેલ, મપાયેલ.
कतिपयथ त्रि० કેટલાની સંખ્યાને પૂર્ણ કરનાર, કેટલું.
कतिविध त्रि० કેટલા પ્રકારનું, કેવી રીતનું.
कतिशस् अव्य० કેટલી વાર.
कत्तृण न० ખરાબ ઘાસ, સુગંધી ઘાસ, પૃશ્નિ–કુંભિકા–જુઓ.
कत्तोय न० દારૂ,
कत्त्रि त्रि० બહુ० ખરાબ ત્રણ.
कत्र्यादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.
कत्थ् भ्वा० आ० अ० सेट् વખાણવું, પોતાના ગુણ પ્રકટ કરવા.
कत्पय न० સુખ ઉપજાવનાર પાણી.
कत्र् चु० उभ० अ० सेट् શિથિલતા કરવી.
कत्सवर न० સ્કંધ, ખાંધ.
कथ् चु० उ० अ० सेट् વાકયરચના કરવી, કહેવું. अनु+અનુવાદ કરવો.
कथक त्रि० કથા કહેનાર, કહેનાર, વાંચનાર.
कथङ्कथिक त्रि० 'કેમ કેમ' એમ પૂછનાર.
कथङ्कथिकता स्त्री० પ્રશ્ન, પૂછપરછ.
कथङ्कारम् अव्य० કેવી રીતે, કેમ, શી રીતે.
कथञ्चन अव्य० કેમ, કોઈકરીતે, અસમગ્ર, એક ભાગે કરીને.
कथञ्चित् अव्य० કેમ, કોઈ પણ રીતે, મહાકષ્ટથી, મુશ્કેલીથી.
कथन न० કહેવું, વાતચીત, કથા.
कथनीय त्रि० કહેવા યોગ્ય, કથા કરવા યોગ્ય.
कथन्ता स्त्री० કેવા પ્રકારપણું.

कथम् अव्य० કેમ, કેવી રીતે, કેવા પ્રકારે.

कथमपि अव्य० અતિ કષ્ટે કરીને, માંડ-માંડ, અતિ માનથી.

कथम्भाव पु० કેવા પ્રકારપણું, કોઈ પ્રકારની પ્રાપ્તિ, કેમ એવી અપેક્ષા.

कथम्भूत त्रि० કેવું, કેવા પ્રકારને પામેલ.

कथा स्त्री० કહેવું, પ્રબંધરૂપ વાક્ય, વાર્તા.

कथादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ શબ્દસમૂહ.

कथानक न० કહાણી, કથા, વાર્તા.

कथानुराग पु० કથામાં પ્રેમ, કહેવામાં આસક્તિ.

कथान्तर न० કથાના અવસરે, બીજી કથા.

कथापीठ पु० કથાનો પ્રસ્તાવસૂચક ગ્રંથ.

कथाप्रबंध पु० કથા જુઓ.

कथाप्रसंग पु० કથામાં આસક્તિ, વાતચીતનો પ્રસંગ.

कथाप्रसंग त्रि० ગારુડી, વાદી, સાપનો ખેલાડી, બહુ જ બોલનાર, વાચલ, વાચકું.

कथाप्राण पु० કથા કરી જીવનાર—નાટકાચાર્ય, હરદાસ.

कथामुख न० કથાના આરંભનો અંશ, કથાની શરૂઆત.

कथायोग पु० કથા, વાર્તા, સંભાષણ, વ્યાખ્યાન.

कथारंभ पु० कथामुख જુઓ.

कथाशेष त्रि० મરણ પામેલ.

कथाशेष पु० કથાની સમાપ્તિ.

कथित त्रि० કહેલ, કોઇ સ્વરૂપે પ્રતિપાદન કરેલ.

कथित पु० પરમેશ્વર.

कथित न० કહેવું.

कथितपद न० વારંવાર કહેવું, પુનરૂક્તિ, અનુવાદ,

कथितपदता स्त्री० અલંકારશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક વાક્યદોષ.

कथीकृत त्रि० કથા માત્રથી અવશેષ રહેલ.

कथोद्घात पु० નાટક વગેરેની કથા કહેવાનો આરંભ કરવો તે.

कथोपकथन न० કથા કહેવી, ભાષણ કરવું, કહેવું, વાર્તા, વાત.

कथोपाख्यान न० ઉપરના અર્થ.

कथ्य त्रि० કહેવા યોગ્ય, કથા કરવા યોગ્ય.

कंद् भ्वा० पर० सेट् રોવું, અકળાવું, ગભરાવું અ० બોલાવવું स०

कद् दिवा० आ० अ० अनिट् વિહ્વળ થવું.

कद् अव्य० શું.

कद पु० મેઘ.

कद त्रि० પાણી આપનાર, સુખ આપનાર.

कदक न० ચાંદરવો, ઉલેચ, છત.

कदक्षर न० ખરાબ અક્ષર.

कदग्नि पु० મંદ અગ્નિ.

कदग्नि त्रि० મંદ અગ્નિવાળું.

कदध्वन् पु० ખરાબ માર્ગ.

कदन न० પાપ, મર્દન, મારવું, મારી નાખવું, યુદ્ધ, વિહ્વળતા.

कदन्न न० ખરાબ અન્ન.

कदपत्य न० ખરાબ સંતાન—છોકરૂં.

कदम्ब न० ટોળું, સમુદાય, સંઘ.

कदम्ब पु० કદંબનું ઝાડ, સરસવનું ઝાડ, હળદરનું ઝાડ.

कदम्बक पु० કદંબનું ઝાડ, હલદર, સરસવનું ઝાડ.

कदम्बक न० સમૂહ, દેવતાડ નામનું ઘાસ.

कदम्बकोरकन्याय पु० જેમ કદંબના પુષ્પના સર્વ અવયવોમાં એકી સાથે કળીઓની ઉત્પત્તિ થાય છે તેમ એક સમયે ઉત્પત્તિમાં અપાતું એક દષ્ટાંત.

कदम्बद पु० સરસવનું ઝાડ.

कदम्बपुष्पा स्त्री० મુંડેરી નામની વનસ્પતિ-ગોરખ મુંડી.

कदम्बपुष्पिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
कदम्बपुष्पी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
कदम्बभ्रमवृत्त न० એક પ્રકારનું ગોળ વૃત્તક્ષેત્ર.
कदम्बवायिन् पु० નીપવૃક્ષ.
कदम्बानिल पु० કદંબનો વાયુ.
कदम्बी स्त्री० દેવદાલી નામનો વેલો.
कदर न० એક જાતની દૂધની ખીર.
कदर पु० ધોળો ખેર.
कदर्थ पु० નિંદ્ય અર્થ, નિંદિત પદાર્થ, પદનો ખરાબ અર્થ.
कदर्थन न० ખરાબ અર્થ કરવો.
कदर्थना स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
कदर्थित त्रि० ખરાબ અર્થવાળું કરેલ, નિષ્ફળ કરેલ.
कदर्थीकृत त्रि० ખરાબ અર્થવાળું કરેલ, નિંદ્ય કરેલ.
कदर्य पु० અદાતા, ક્ષુદ્ર, લોભી, કદરી, વૈભવ હોવા છતાં કોઇને નહિ આપનાર, વ્યર્થ ધનસંગ્રહ કરનાર.
कदर्यता स्त्री० લોભીપણું.
कदर्यत्व न० ઉપરનો અર્થ.
कदल पु० કેળનું ઝાડ, શીમળાનું ઝાડ.
कदल न० કેળું.
कदलक पु० કેળનું ઝાડ.
कदला स्त्री० શીમળાનું ઝાડ, કેળનું ઝાડ.
कदलिका स्त्री० કેળનું ઝાડ.
कदलित त्रि० અંકુર પામેલ, વમન કહેલ.
कदली स्त्री० કેળનું ઝાડ, ધજા–પતાકા, હસ્તિપતાકા, એક જાતનો મગ.
कदलीकन्द पु० કેળનું મૂળ.
कदलीकुसुम न० કેળનું ફૂલ,
कदलीक्षता स्त्री० એક જાતની કાકડી, સુંદર સ્ત્રી.
कदलीखण्ड न० કેળનો સમૂહ. કેળનું વન.
कदलीदण्ड पु० કેળના સ્તંભની વચ્ચેનો પદાર્થ.
कदलीनाल न० કેળની નાળ, કેળનો ગાભો.
कदलीपुष्प न० કેળનું ફૂલ.
कदलीफल न० કેળું.
कदश्व पु० ખરાબ ઘોડો.
कदा अव्य० કયે સમયે.
कदाकार त्रि० ખરાબ આકારવાળું.
कदाकार पु० ખરાબ આકાર.
कदाख्य पु० તે નામનું એક ઝાડ–કુષ્ઠવૃક્ષ.
कदाख्य त्रि० ખરાબ સંજ્ઞા–નામવાળું.
कदाख्या स्त्री० ખરાબ સંજ્ઞા–નામ.
कदाचन अव्य० કોઇ કાળે, કોઇ સમયે.
कदाचार पु० ખરાબ આચરણ.
कदाचार त्रि० ખરાબ આચરણવાળું.
कदाचित् अव्य० કદાપિ, કોઇ કાળે, કદીપણ.
कदातन त्रि० કયે કાળે હોનાર–થનાર.
कदापि अव्य० કદીપણ, કોઇવાર, ક્યારેક.
कदामत्त पु० તે નામનો એક ઋષિ.
कदुष्ण न० લગાર ગરમ સ્પર્શ.
कदुष्ण त्रि० લગાર ગરમીવાળું, થોડું ગરમ.
कदृड् कड्ड् ધાતુ જુઓ, કર્કશતા કરવી.
कद्रथ पु० ખરાબ રથ.
कद्रु पु० પીંગળો રંગ, કાબરચિત્રો રંગ.
कद्रु त्रि० પીંગળું, કાબરચિત્રું.
कद्रु स्त्री० નાગમાતા, સર્પોની માતા.
कद्रुण त्रि० પીંગળું, માંજરૂં.
कद्रुपुत्र पु० સર્પ.
कद्रुसुत पु० સર્પ.
कद्रू स्त्री० સર્પોની માતા.
कद्रूपुत्र पु० સર્પ.
कद्रूसुत पु० સર્પ.
कद्र्यञ्चू त्रि० કયાં જનાર, અનિશ્ચિત દેશ–સ્થાને જનાર.

कङ्कत त्रि० જેમાં ક શબ્દ હોય તેવો મંત્ર વગેરે.
कङ्कद त्रि० નિંદિત વાક્ય બોલનાર, દુઃખેથી સાંભળી શકાય તેવા શબ્દવાળું.
कङ्कर न० એક પ્રકારની છાશ.
कधप्रिय पु० સ્કંધને તૃપ્ત કરનાર.
कधप्री पु० ઉપરનો અર્થ.
कन् भ्वा० प० स० सेट् જવું. પ્રસન્ન થવું અ०
कनक न० સુવર્ણ. સોનું.
कनक पु० ચંપાનું ઝાડ, એક ઝાડ.
कनकक्षार पु० સોનું ઝારવાનો એક ખાર–ટંકણ ખાર.
कनकच्छत्र न० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
कनकदण्ड न० રાજછત્ર.
कनकदण्डक न० ઉપરનો અર્થ.
कनकध्वज पु० ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.
कनकपराग पु० સોનાની ઝીણી ભુક્કી.
कनकपल न० એક જાતનું માછલું,
कनकपल न० સોનાનું એક માપ.
कनकपत्र न० એક જાતનો સુવર્ણાલંકાર.
कनकप्रभा स्त्री० પીળી જૂઇ, માલકાંકણી.
कनकभंग पु० સોનાનો ટુકડો.
कनकप्रसवा स्त्री० સોનેરી કેળ.
कनकमय त्रि० સોનાનો વિકાર–દાગીના.
कनकरम्भा स्त्री० સોનેરી કેળ.
कनकरस पु० હરતાલ, સોનાનો દ્રવ થયેલ રસ.
कनकलोद्भव पु० સાગનો રસ, સાગનો ગુંદર, રાળ.
कनकसूत्र न० સોનાનો કંદોરો, હાર.
कनकस्थली स्त्री० સુવર્ણભૂમિ.
कनकाङ्गद न० સોનાનું બાજુબંધ.
कनकाचल पु० મેરૂપર્વત.
कनकाध्यक्ष पु० સુવર્ણનું રક્ષણ કરવા માટે નીમેલો અધિકારી.
कनकायु पु० ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.
कनकार पु० કોવિદાર વૃક્ષ.
कनकारक पु० કોવિદાર વૃક્ષ.
कनकालुका स्त्री० સોનાની ઝારી, સોનાનો કલશ.
कनकावतीमाधव न० તે નામનું નાટક.
कनकाह्व त्रि०સોનાના નામ જેવા નામવાળું.
कनकाह्व न० નાગકેસર, ફૂલ, પુષ્પ.
कनकाह्व पु० ધંતુરો.
कनकाह्वय पु० ઉપરનો અર્થ.
कनखल पु० તે નામનું એક તીર્થ,
कनन त्रि० કાણું એક નેત્રવાળું.
कनल त्रि० દેદીપ્યમાન, પ્રદીપ્ત.
कनवक पु० યદુવંશી એક ક્ષત્રિય.
कना स्त्री० કનિષ્ઠા, નાની.
कनि नामधातु યુવાન કરવું, થોડું કરવું, અલ્પ કરવું.
कनिक्रंद त्रि० અત્યંત આક્રંદ કરનાર.
कनिष्ठ त्रि० અત્યંત નાનું, અતિ તરૂણ, અતિ અલ્પ, અતિ અલ્પ પ્રમાણનું, ઉત્તર કાળે થયેલ, નીચેનું સ્થાન, નીચે, બીજાથી થયેલ, હલકું, નીચ.
कनिष्ठ पु० મહાદેવ, નાનોભાઇ.
कनिष्ठपद न० બીજ ગણિતમાં કહેલ એક વર્ગમૂલ.
कनिष्ठक त्रि० कनिष्ठ त्रि० જુઓ.
कनिष्ठक न० એક જાતનું ઘાસ.
कनिष्ठता स्त्री० અત્યંત નાનાપણું, અત્યંત થોડાપણું.
कनिष्ठत्व न० ઉપરના અર્થ.
कनिष्ठा स्त्री० નાની બહેન, નાની આંગળી, દુર્બળ આંગળી, નાના ભાઇની સ્ત્રી, નાની ઉંમરની સ્ત્રી, સાહિત્ય॰ પ્રસિદ્ધ એક નાયિકા.
कनिष्ठिका स्त्री० નાની આંગળી–ટચલી આંગળી.

कनी સ્ત્રી० બહેન, કન્યા.
कनीक ત્રિ० અતિસૂક્ષ્મ, ઘણુંજ બારીક.
कनीचि સ્ત્રી० ચણોઠી, પુષ્પવાળી વેલ, ગાડી, ગાડું.
कनीन ત્રિ० સુંદર.
कनीनक પુ० કન્યાની ઇચ્છાવાળો.
कनीनक ન० આંખની કીકી.
कनीनका સ્ત્રી० કન્યા, સુંદર પુતળી.
कनीनिका સ્ત્રી० નેત્રમાં રહેલી તારા—કીકી, નાની આંગળી.
कनीनी સ્ત્રી० નાની આંગળી—ટચલી આંગળી.
कनीयस ત્રિ० અત્યંત નાનું, અતિ અલ્પ, ભર જુવાન.
कनायस् પુ० નાનો ભાઇ.
कनीयस ન० તાંબુ.
कनीयस ત્રિ० कनिष्ठ જુઓ कनीयस् ત્રિ० જુઓ.
कनेरा સ્ત્રી० વેસ્યા, કસબણ, હાથણી.
कन्त ત્રિ० સુખવાળું સુખી.
कन्ति ત્રિ० ઉપરના અર્થ.
कन्तु પુ० કામદેવ.
कन्तु ન० હૃદય.
कन्तु ત્રિ० સુખી.
कन्थक પુ० તે નામનો એક ઋષિ.
कन्थरी સ્ત્રી० તીક્ષ્ણ કાંટાવાળું એક ઝાડ.
कन्था સ્ત્રી० માટીની ભીત, કપડાના ટુકડાઓથી બનાવેલ ગોદડી.
कन्थाधारण ન० કંથા ધારણ કરવી.
कन्थाधारिन् ત્રિ० કંથા ધારણ કરનાર.
कन्थारी સ્ત્રી० कन्थरी જુઓ.
कन्द પુ० ન० સૂરણ, ધાન્યમાત્રનું મૂળ, વનસ્પતિ માત્રનું મૂળ.
कन्द પુ० ગાજર, મેઘ, કપૂર.
कन्दगुडुची સ્ત્રી० એક જાતની ગળો, એક જાતનું કંદ.
कन्दट ન० ધોળું કમળ.
कन्दफला સ્ત્રી० એક જાતની કારેલી.
कन्दबहुला સ્ત્રી० ત્રિપર્ણિકા વૃક્ષ.
कन्दमूल ન० મૂળો, કંદમૂળ.
कन्दर ન० આદુ, અંકુર, અંકુશ.
कन्दर પુ० ગુફાના આકારનું પર્વતનું નિતંબસ્થાન.
कन्दर ત્રિ० કંદની પાસેનો પ્રદેશ વગેરે.
कन्दरा સ્ત્રી० પર્વતની ગુફા.
कन्दराकर પુ० પર્વત.
कन्दराल પુ० અખરોટ, પીપળો, લાખીયો પીપળો.
कन्दरालक પુ० ઉપરના અર્થ.
कन्दरी સ્ત્રી० ગુફા.
कन्दरूल પુ० કડવું સૂરણ.
कन्दरोद्भव ત્રિ० ગુફામાં ઉત્પન્ન થનાર.
कन्दरोद्भवा સ્ત્રી० એક જાતનું વૃક્ષ, એક જાતની ગળો.
कन्दरोहिणी સ્ત્રી० એક જાતની ગળો.
कन्दर्प પુ० કામદેવ, સંગીતપ્રસિદ્ધ એક ધ્રુવ.
कन्दर्पकूप પુ० સ્ત્રીનું ચિન્હ—યોનિ.
कन्दर्पकेलि પુ० કામક્રીડાને ઉદ્દેશી કરેલો એક ગ્રંથ, કામક્રીડા.
कन्दर्पजीव પુ० ફણસનું ઝાડ.
कन्दर्पमथन પુ० મહાદેવ.
कन्दर्पमूल ન० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
कन्दर्पमूषल પુ० પુરુષનું ચિન્હ.
कन्दर्पशत्रु પુ० મહાદેવ.
कन्दर्पशृंखला પુ० એક પ્રકારનો રતિબંધ.
कन्दल ત્રિ० કલાપ, સમૂહ, ઉપરાગ, નવાંકુર, સુંદર શબ્દ, અપવાદ.
कन्दल પુ० વાણીનું યુદ્ધ, કપાળ, ખોપરી, સુરણ.
कन्दलता સ્ત્રી० માણેક.
कन्दलिका સ્ત્રી० કેળનું ઝાડ.
कन्दलित ત્રિ० અંકુર પામેલ.
कन्दलिन् ત્રિ० અંકુરવાળું.

कन्दली स्त्री० એક જાતનો મૃગ, ધ્વજા, પતાકા, કેળ, ગુલ્મ.

कन्दलीकुसुम न० ચોમાસામાં જમીનમાંથી ફૂટતી કાગડાની ટોપી-છત્રી, ભૂમિકદલીનું પુષ્પ.

कन्दवर्द्धन पु० સૂરણ.

कन्दवल्ली स्त्री० એક જાતની કાકડી.

कन्दशाक पु० બટાકા વગેરે કંદનું શાક, સુરણનું શાક.

कन्दशूरण पु० સુરણ.

कन्दसंज्ञ न० સ્ત્રીની યોનિનો વિકાર, યોનિમાં થતો હરસ.

कन्दसार न० નંદન વન.

कन्दसार त्रि० સૂરણ વગેરે.

कन्दाढय पु० ભૂમિકંદ, બટાકા.

कन्दामृता स्त्री० એક જાતની ગળો.

कन्दार्ह पु० સૂરણ.

कन्दालु पु० બટાકા, ભૂમિકંદ, ત્રિપર્ણિકાકાસાલુ.

कन्दिन् त्रि० કંદવાળું.

कन्दिन् पु० સૂરણ.

कन्दिरी स्त्री० લજ્જાળુ વૃક્ષ-રીસામણી.

कन्दी स्त्री० માંસકન્દી નામની વનસ્પતિ.

कन्दु पु० स्त्री० સ્વેદનીપાત્ર, ચોખા વગેરે શેકવાનું હરકોઈ પાત્ર.

कन्दु पु० કાચબો.

कन्दुक पु० રમવાનું એક સાધન-દડો.

कन्दुक न० તેર અક્ષરના ચરણવાળો એક છંદ.

कन्दुकेश्वर न० કાશીમાં એક શિવલિંગ.

कन्दुपक्व त्रि० કંદુપાત્રમાં પકાવેલ ચોખા-મમરા વગેરે.

कन्दुशाला स्त्री० કંદુપાક માટેની શાળા.

कन्दोट पु० ધોળું કમળ, કાળું કમળ.

कन्दोत पु० કુમુદ પોયણું-રાત્રિવિકાસી કમળ.

कन्दोद्भवा स्त्री० એક જાતની ગળો.

कन्ध पु० મેઘ, મોથ.

कन्धर पु० મેઘ, મોથ, શાકની એક જાતિ, તાંદળજો.

कन्धरा स्त्री० એક જાતનું શાક, ડોક.

कन्धि स्त्री० ડોક.

कन्धि पु० સમુદ્ર.

कन्न न० પાપ, મૂર્છા.

कन्यका स्त्री० કન્યા, દશ વર્ષની સ્ત્રી, સાહિત્યપ્રસિદ્ધ એક નાયિકા.

कन्यकाच्छल न० કપટ કરીને કુંવારી કન્યાને ભોગવવી તે.

कन्यकाजात पु० વ્યાસ, કર્ણ વગેરે.

कयन्कापति पु० જમાઇ.

कन्यकुब्ज पु० કનોજ પ્રાંત.

कन्यना स्त्री० કન્યાને કહેવું, કન્યાને બોલાવવી તે.

कन्यला स्त्री० કન્યા.

कन्यस पु० નાનો ભાઇ.

कन्यस त्रि० અધમ, નીચ.

कन्यसी स्त्री० નાની બહેન.

कन्या स्त्री० દુર્ગા દેવી, કન્યા, નહિ પરણેલી સ્ત્રી, છોકરી, વાછરડી, મેષ વગેરે રાશિઓમાંની છઠ્ઠી રાશિ, દીકરી, એક જાતની કુંવાર, મોટી એલચી, કાકડી, વારાહીકંદ, ચાર અક્ષરના ચરણવાળો એક છંદ.

कन्याका स्त्री० કન્યા.

कन्याकाल पु० પરણ્યા પહેલાં જ્યાં સુધી છોકરીને કન્યા માનવામાં આવે છે તે કાળ.

कन्याकुब्ज पु० કાન્યકુબ્જ દેશ-કનોજ પ્રાંત.

कन्याकूप पु० તે નામનું એક તીર્થ.

कन्याग्रहण न० વિધિથી કન્યા સાથે લગ્ન.

कन्याट पु० વાસભવન-રહેઠાણ, ઘર.

कन्यातीर्थ ન૦ કુરૂક્ષેત્રમાં આવેલું એક તીર્થ.
कन्यादातृ ત્રિ૦ કન્યાદાન કરનાર.
कन्यादान ન૦ કન્યાનું દાન.
कन्यादूषण ન૦ કન્યા ઉપર મૂકેલું દૂષણ, કન્યા ઉપર જુલમ.
कन्याधन ન૦ કન્યાકાળે મેળવેલું ધન-દેજ.
कन्यापति પુ૦ જમાઇ.
कन्यापाल પુ૦ પાલ નામની એક વાણીઆની જાત.
कन्यापाल ત્રિ૦ કન્યાનું રક્ષણ કરનાર.
कन्यापुत्र પુ૦ વ્યાસ, કર્ણ વગેરે.
कन्याभर्तृ પુ૦ કાર્તિક સ્વામી, જમાઈ.
कन्यामय ન૦ અંતઃપુર, જનાનખાનું.
कन्याराम પુ૦ એક બુદ્ધ.
कन्यावेदिन् પુ૦ જમાઇ.
कन्याशुल्क ન૦ કન્યા વેચીને પૈસા લેવા તે.
कन्याश्रम ન૦ તે નામનું એક તીર્થ.
कन्यासंवेद्य ન૦ ઉપરના અર્થ.
कन्यासमुद्भव પુ૦ कन्याजात જુઓ.
कन्याहरण ન૦ કન્યાનું હરણ.
कन्याह्रद પુ૦ તે નામનું એક તીર્થ.
कन्यिका સ્ત્રી૦ કન્યા.
कन्युष ન૦ હસ્તપુચ્છ—હાથના પોંચો.
कप् સૌત્ર૦ પ૦ અ૦ સેટ્ ચાલવું, કાંપવું, ધ્રુજવું.
कंप् भ्वा० આ૦ અ૦ સેટ્ ઉપરના અર્થ. अनु+ દયા કરવી, અનુગ્રહ કરવો. आ+ લગાર હાલવું. प्रति+પોતાના જેવું બીજાનું હાલવું. वि+વિશેષ ચાલવું, सम्+ સારી રીતે ચાલવું.
कप પુ૦ વરૂણ દેવ, તે નામના અસુરો બહુ૦
कप ત્રિ૦ પાણી પીનાર.
कपट ન૦ છળ, કપટ.
कपटता સ્ત્રી૦ કપટપણું.
कपटत्व ન૦ કપટપણું.
कपटधारिन् ત્રિ૦ કપટી.
कपटपटु ત્રિ૦ કપટ કરવામાં કુશળ, ઇન્દ્રજાળ વગેરે વિદ્યામાં કુશળ.
कपटप्रबंध પુ૦ કપટ કરવું.
कपटलेख्य ન૦ ખોટા દસ્તાવેજ.
कपटवेश પુ૦ કપટ ભરેલો વેશ.
कपटवेश ત્રિ૦ કપટી વેશવાળું.
कपटिक ત્રિ૦ કપટવાળું.
कपटिन् ત્રિ૦ કપટી.
कपटिनी સ્ત્રી૦ તે નામે એક ગંધદ્રવ્ય.
कपटी સ્ત્રી૦ એક જાતનું માપ.
कपटेश्वरी સ્ત્રી૦ ધોળી ભોરીંગણી.
कपन પુ૦ ઘુણ નામના કીડા.
कपर्द પુ૦ મહાદેવની જટા, એક પ્રકારનો ઉપરસ.
कपर्दक પુ૦ કોડી, ઉપરનો અર્થ.
कपर्दिका સ્ત્રી૦ કોડી.
कपर्दिन् પુ૦ મહાદેવ.
कपर्दिन् ત્રિ૦ જટાવાળું.
कपर्दीश પુ૦ કાશીમાં રહેલ એક શિવલિંગ.
कपाट પુ૦ ન૦ દ્વાર બંધ કરવાનું સાધન-કમાડ, બારણું.
कपाटघ्न ત્રિ૦ બારણું તોડી નાખનાર ચોર વગેરે.
कपाटसन्धि પુ૦ કમાડમાં રહેલ સાંધો.
कपाटसन्धिक પુ૦ વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ કાનનો એક રોગ,
कपाटिका સ્ત્રી૦ નાનું કમાડ, બારણું.
कपाल પુ૦ ન૦ ઘડા વગેરેનો અમુક ભાગ, સમૂહ, મસ્તકનું હાડકું—ખોપરી, યતિ વગેરેનું ભિક્ષાપાત્ર, ઇંડાં વગેરેનો ભાગ, ભુંજવાનું કે શેકવાનું એક પાત્ર, યજ્ઞના પુરોડાશ વગેરેના સંસ્કાર માટે આધારરૂપ માટીનું પાત્ર—તાવડી, ઠીકરી, ખપ્પર.
कपालनालिका સ્ત્રી૦ સુતર કાઢવાની ત્રાક.
कपालभृत् પુ૦ શિવ—મહાદેવ.
कपालभृत् ત્રિ૦ ભિક્ષાપાત્ર ધારણ કરનાર, ભિક્ષુક.

कपालमालिन् પુ૦ મહાદેવ.

कपालमालिनी સ્ત્રી૦ દુર્ગા દેવી.

कपालमोचन ન૦ કાશીમાં આવેલું તીર્થ.

कपालशिरस् પુ૦ મહાદેવ.

कपालसंधि પુ૦ રાજાઓનો એક સંધિ-સંપસલાહ.

कपालस्फोट પુ૦ માથાકૂટ, માથાફોડ.

कपालाधिकरण ન૦ જૈમિનીસૂત્રમાં કહેલ એક અધિકરણ.

कपालि પુ૦ મહાદેવ.

कपालिक ત્રિ૦ કપાલમાં ભોજન કરનાર.

कपालिका સ્ત્રી૦ ભાંગેલા માટીના વાસણની ઠીકરી, દાંતનો એક રોગ.

कपालिन् પુ૦ મહાદેવ.

कपालिन् ત્રિ૦ ખપ્પર ધારણ કરનાર.

कपालिनी સ્ત્રી૦ દુર્ગાદેવી.

कपि પુ૦ વાનર, શિલારસ, નારાયણ, વરાહ, ભુંડ ડુક્કર, આમળી, રાતું ચંદન, લાલ રંગ, પિંગળો રંગ, કરમદાનું ઝાડ.

कपि ત્રિ૦ રાતું, પીંગળું.

कपिकच्छू સ્ત્રી૦ શૂકશીંબી–કવચ.

कपिकच्छूफलोपमा સ્ત્રી૦ જતુકાલતા.

कपिकच्छूरा શૂકશિંબી–કવચ.

कपिकन्दुक ન૦ માથાનું હાડકું–ખોપરી.

कपिका સ્ત્રી૦ કાળી નગોડનું ઝાડ.

कपिकेतन પુ૦ અર્જુન.

कपिकोलि પુ૦ એક જાતની કોલિ–બોરનું ઝાડ.

कपिचूडा સ્ત્રી૦ આમ્રાતક વૃક્ષ, અંબાડાનું ઝાડ.

कपिचूत પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

कपिज પુ૦ શિલારસ.

कपिजंघिका સ્ત્રી૦ એક જાતની કીડી.

कपिञ्जल પુ૦ ધોળું તેતર, ચાતક પક્ષી.

कपिञ्जलन्याय સ્ત્રી૦ મીમાંસાપ્રસિદ્ધ એક ન્યાય.

कपितैल ન૦ શિલારસ.

कपित्थ પુ૦ કોઠનું ઝાડ.

कपित्थक પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

कपित्थत्वक् એલવાલુક વૃક્ષ.

कपित्थपर्णी સ્ત્રી૦ એક જાતની વનસ્પતિ.

कपित्थपत्रा સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.

कपित्थपत्रिका સ્ત્રી૦ कपित्थपर्णी જુઓ.

कपित्थाष्टक ન૦ વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક ઔષધ ચૂર્ણ.

कपित्थास्य પુ૦ એક જાતનો વાનર.

कपित्थास्या સ્ત્રી૦ એક જાતની વાનરી.

कपिध्वज પુ૦ અર્જુન.

कपिनामन् પુ૦ શિલારસ.

कपिपिप्पली સ્ત્રી૦ રાતો અઘાડો, સૂર્યાવર્ત વૃક્ષ.

कपिप्रभा સ્ત્રી૦ એક વનસ્પતિ–કવચ.

कपिप्रभु પુ૦ રામચંદ્ર, સુગ્રીવ.

कपिप्रिय પુ૦ કોઠનું ઝાડ, અંબાડાનું ઝાડ.

कपिरथ પુ૦ શ્રીરામચંદ્ર, અર્જુન.

कपिरस પુ૦ પીંપરનું ઝાડ.

कपिरोमफला સ્ત્રી૦ એક જાતની વનસ્પતિ.

कपिल પુ૦ કાબરચિત્રો રંગ, કપિલ અવતાર, અગ્નિ, કુતરો, શિલારસ, પીંગળો રંગ, એક જાતનો ઉંદર, એક જાતની લૂતા, તે નામનો એક દેશ.

कपिलक ત્રિ૦ કંપાયમાન, ધ્રૂજતું.

कपिलकादि પુ૦ પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.

कपिलद्युति પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

कपिलद्युति સ્ત્રી૦ પીંગળી કાંતિ.

कपिलद्राक्षा સ્ત્રી૦ એક જાતની દ્રાક્ષ.

कपिलद्रुम પુ૦ એક જાતનું સુગંધી ઝાડ.

कपिलधारा સ્ત્રી૦ ગંગા નદી, કપિલા વગેરે ગાયના દૂધની ધાર, તે નામનું એક તીર્થ.

कपिलफला સ્ત્રી૦ એક જાતની દ્રાક્ષ.

कपिलशिंशपा स्त्री० પીળા ફૂલવાળી શિંશપા.

कपिलस्मृति स्त्री० કપિલ મુનિએ કરેલી એક સ્મૃતિ.

कपिला स्त्री० કપિલા ગાય, તે નામની એક નદી, પિંગળા ફૂલવાળી શિંશપા, રાજનીતિ.

कपिलाक्षी स्त्री० પીંગળા ફૂલવાળી શિંશપા.

कपिलाचार्य पु० વિષ્ણુ, સાંખ્યાચાર્ય કપિલ મુનિ.

कपिलातीर्थ न० કુરૂક્ષેત્રમાં એક તીર્થ.

कपिलाश्व पु०ઈન્દ્ર.

कपिलादान न० કપિલા ગાયનું દાન.

कपिलावट पु० ગંગાદ્વારની પાસે આવેલું એક તીર્થ.

कपिलाह्रद पु० કાશીની ઉત્તર સરહદ પર આવેલું એક તીર્થ.

कपिलिका स्त्री० એક પ્રકારની શતપદી.

कपिलेश न० કાશીમાં આવેલું એક શિવલિંગ.

कपिलोमन् स्त्री० રેણુકા નામનું એક સુગંધી દ્રવ્ય.

कपिलोमफला स्त्री० શૂકશિંબી–કવચ.

कपिलोमा स्त्री० कपिलोमन् જુઓ.

कपिलोह न० પિતળ.

कपिल्लिका स्त्री० ગજપીપર.

कपिवक्त्र पु० નારદ.

कपिवक्त्र न० વાનરનું મુખ.

कपिवदान्य पु० અંબાડાનું ઝાડ.

कपिवल्लिका स्त्री० ગજપીપર.

कपिवल्ली स्त्री० ગજપીપર.

कपिवास पु० પારસ પીપરાનું ઝાડ.

कपिश पु० શિલારસ, કાળો–પીળો મિશ્ર રંગ, લાલ કાળો મિશ્ર રંગ,

कपिश त्रि० કાળું–પીળું મિશ્ર, લાલ–કાળું મિશ્ર.

कपिश न० એક જાતનો દારૂ.

कपिशा स्त्री० માધવી લતા, તે નામની એક નદી.

कपिशाञ्जन पु० શિવ.

कपिशापुत्र पु० પિશાચ.

कपिशित त्रि० કાળો મિશ્ર રાતો રંગ કરેલ.

कपिशी स्त्री० માધવી લતા, દારૂ.

कपिशीका स्त्री० દારૂ.

कपिशीर्ष न० કિલ્લાનો અગ્રભાગ–કાંગરો.

कपिशीर्षक न० હિંગળોક.

कपिष्ठल पु० તે નામનો એક ઋષિ,

कपिष्ठल न० વાનરાઓનું સ્થાન.

कपिस्कन्ध पु० તે નામનો એક દાનવ.

कपिकच्छू स्त्री० કવચ નામની વનસ્પતિ.

कपीज्य पु० રામચન્દ્ર, સુગ્રીવ, ક્ષીરિકા વૃક્ષ.

कपीत पु० શ્વેતવુન્હા વૃક્ષ.

कपीतन पु० સોપારીનું ઝાડ, અંબાડાનું ઝાડ, શિરીષવૃક્ષ–જાસુદનું ઝાડ, પીપળાનું ઝાડ, બીલીનું ઝાડ.

कपीन्द्र पु० હનૂમાન, સુગ્રીવ, રામચન્દ્ર, વિષ્ણુ.

कपीवत् पु० વસિષ્ઠનો એક પુત્ર.

कपीवह न० તે નામનું એક સરોવર.

कपीष्ट पु० કોઠનું ઝાડ, રાજાદની વૃક્ષ.

कपुच्छल न० ચોટલી, ચોટલો, ભોંયસુધી લટકતા કેશ.

कपुष्टिका स्त्री० ચોટલાનું સંસ્કારકર્મ.

कपूय त्रि० ખરાબ પ્રસિદ્ધ કરનાર.

कपोत पु० હોલો, કબૂતર, જંગલી હોલો, એક જાતનો ઉંદર.

कपोतक न० સૌવીરાંજન–સુરમો, બાલ સુરમો, સાજીખાર.

कपोतचरण पु० કબૂતરનો પગ.

कपोतचरणा स्त्री० નલી નામના ગંધદ્રવ્યનું સાધન વૃક્ષ.

कपोतपाक पु० કબૂતરનું બચ્ચું.
कपोतपाद त्रि० કબૂતરના જેવા પગવાળું.
कपोतपालिका स्त्री० ઘર વગેરેના છેવટના ભાગમાં લાકડાનું બનાવેલ પક્ષીઓનું નિવાસસ્થાન-ચબૂતરો.
कपोतपाली स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
कपोतरोमन् पु० ઉશીનર રાજાનો પુત્ર, તે નામનો એક રાજા, યદુવંશી એક રાજા.
कपोतलुब्धकीय न० મહાભારતની એક આખ્યાયિકા.
कपोतवङ्का स्त्री० બ્રાહ્મી વૃક્ષ.
कपोतवर्णी स्त्री० ઝીણી એલચી.
कपोतवाणा स्त्री० कपोतचरणा જુઓ.
कपोतवृत्ति स्त्री० કબૂતર જેવું સંચયરહિત જીવન.
कपोतवृत्ति त्रि० કબૂતરના જેવા જીવનવાળું.
कपोतवेगा स्त्री० બ્રાહ્મી વૃક્ષ.
कपोतसार न० સ્રોતોંજન.
कपोताङ्घ्रि स्त्री० कपोतचरणा જુઓ.
कपोताङ्घ्रि त्रि० કબૂતરના જેવા પગવાળું.
कपोताञ्जन न० कपोतसार જુઓ.
कपोताभ पु० કબૂતરના જેવો રંગ, એક જાતનો ઉંદર.
कपोताभ त्रि० કબૂતર જેવું.
कपोतारि पु० શ્યેન પક્ષી-બાઝ પક્ષી.
कपोतिका स्त्री० કબૂતરની માદા, હોલી.
कपोती स्त्री० કબૂતર માદા, હોલી, એક પ્રકારનો યન્ત્રસ્તંભ.
कपोल पु० ગાલ.
कपोलकाष पु० હાથીનું ગંડસ્થલ.
कपोलफलक पु० ગાલ.
कप्याख्य पु० શિલારસ.
कप्यास न० વાનરની પીઠનો છેવટનો ભાગ.
कफ पु० શરીરમાં રહેલી એક ધાતુ.
कफकर त्रि० કફવિકાર કરનાર કોઇ પદાર્થ.
कफकूर्चिका स्त्री० લાળ.
कफघ्न त्रि० કફનો નાશ કરનાર કોઈ વસ્તુ.
कफघ्नी स्त्री० હલુસા.
कफणि पु० स्त्री० કોણી.
कफणी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
कफनाशन त्रि० કફનો નાશ કરનાર.
कफरुहा स्त्री० મોથ, નાગરમોથ.
कफल त्रि० કફદાયક.
कफवर्द्धक त्रि० કફને વધારનાર.
कफवर्द्धन पु० પિણ્ડિતક વૃક્ષ.
कफवर्द्धन त्रि० કફની વૃદ્ધિ કરનાર.
कफविरोधिन् पु० મરી, તીખાં.
कफविरोधिन् त्रि० કફનો નાશ કરનાર કોઇ વસ્તુ.
कफान्तक त्रि० ઉપરનો અર્થ.
कफान्तक पु० બાવળનું ઝાડ.
कफापहा स्त्री० કાળું જીરૂં.
कफारि पु० સુંઠ.
कफारि त्रि० કફનો નાશ કરનાર.
कफित्व न० કફપ્રધાન પ્રકૃતિવાળાપણું.
कफिता स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
कफिन त्रि० કફપ્રધાન પ્રકૃતિવાળું.
कफिनी स्त्री० કફપ્રધાન પ્રકૃતિવાળી સ્ત્રી.
कफेलु त्रि० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
कफेलू त्रि० કફવાળું.
कफोणि पु० स्त्री० બાહુમાં વચ્ચે રહેલી ગાંઠ-કોણી.
कफोणी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
कफोड पु० કોણી.
कब् भ्वा०प० स० सेट् રંગબેરંગી રંગવું, સ્તુતિ કરવી.
कबन्ध पु० પેટ, ધૂમકેતુ, રાહુ. તે નામનો એક રાક્ષસ, પાણી.
कबन्ध पु० न० માથા વિનાનું હાલતું ચાલતું શરીર-ધડ.
कबन्धता स्त्री० મસ્તકરહિતપણું.

कबन्धिन् त्रि० માથા વિનાના શરીરવાળું.
कबन्धिन् પુ० તે નામનો એક ઋષિ.
कबित्थ પુ० કોઠનું ઝાડ.
कबिल પુ० પીંગળો-માંજરો રંગ.
कबिल त्रि० પીંગળું-માંજરૂં.
कम् अव्य० પાણી, મસ્તક, સુખ, મંગળમાં, પાદપૂર્તિમાં, મેઘ, સુખ કરનાર, એવા અર્થમાં વપરાય છે.
कम् भ्वा० आ० स० सेट् ઇચ્છવું, ઇચ્છા કરવી. अनु+કામનાને યોગ્ય કામના કરવી. अभि+ સામે ઇચ્છા કરવી. नि+ સંપૂર્ણ ઇચ્છા કરવી. प्र+ અત્યંત ઇચ્છવું.
कमं चु० आ० स० सेट् ઇચ્છવું, ઇચ્છા કરવી.
कमक त्रि० ઇચ્છા કરનાર, કામુક.
कमक પુ० તે નામનો એક ઋષિ.
कमठ પુ० કાચબો, વિષ્ણુનો અગીઆરમો અવતાર, વાંસ, તે નામનો એક દૈત્ય, સલ્લકી વૃક્ષ.
कमठ न० મુનીઓનું જળપાત્ર.
कमठी स्त्री० કાચબી.
कमण्डलु પુ० न० કમંડળ, એક પ્રકારનું જળપાત્ર, ખાખરાનું ઝાડ, પીપરનું ઝાડ.
कमण्डलु પુ० स्त्री० ચાર પગારી જાતિ.
कमण्डलुतरु પુ० ખાખરાનું ઝાડ, પીપર.
कमण्डलुद्रुम પુ० ઉપરના અર્થ.
कमण्डलुवृक्ष પુ० ખાખરો, પીપર.
कमन त्रि० ઇચ્છા કરવા યોગ્ય, સુંદર, કામનાવાળું, કામુક.
कमन પુ० કામદેવ, બ્રાહ્મણ, આસોપાલવ.
कमनच्छद પુ० કંક પક્ષી, ક્રૌંચ પક્ષી.
कमनच्छदी स्त्री० કંકપક્ષિણી, ક્રૌંચપક્ષિણી.
कमनीय त्रि० સુંદર, કામનાયોગ્ય, ઇચ્છવા યોગ્ય.
कमनीयता स्त्री० ઇચ્છવા યોગ્યપણું.
कमनीयत्व न० ઉપરનો અર્થ.
कमन्तक પુ० તે નામનો એક ઋષિ.
कमन्ध न० પાણી.
कमर त्रि० કામુક, કામના કરનાર, કામનાવાળું.
कमल न० કમળ, કાંસુ, ઔષધ, દવા, પાણી, તાંબુ.
कमल પુ० એક જાતનો મૃગ, સારસ પક્ષી, સંગીતશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક ધ્રુવ.
कमलकीट પુ० કમળના રંગનો એક કીડો.
कमलकीरक પુ० એક જાતનો કીડો.
कमलज પુ० બ્રહ્મા, રોહિણી નક્ષત્ર.
कमलज त्रि० કમળમાંથી થયેલ મધ વગેરે.
कमलबीज न० કમળકાકડી-પબડી.
कमलभिदा स्त्री० કમળનું ભેદાવું, ચીરાવું.
कमलयोनि પુ० બ્રહ્મા.
कमला स्त्री० લક્ષ્મી દેવી, સુંદર સ્ત્રી, તે નામની એક નદી, તે નામનો એક છંદ.
कमलाकर પુ० તળાવ, કમળોનો સમુદાય.
कमलाकान्त પુ० નારાયણ, વિષ્ણુ.
कमलादि પુ० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.
कमलापति પુ० નારાયણ, વિષ્ણુ.
कमलालया स्त्री० લક્ષ્મી દેવી.
कमलासख પુ० નારાયણ, વિષ્ણુ.
कमलासनस्थ પુ० બ્રહ્મા.
कमलिनी स्त्री० તળાવ, કમળનો સમૂહ. કમળનો વેલો.
कमली स्त्री० સારસપક્ષિણી, એક જાતની મૃગલી, કમળનો સમૂહ.
कमलोत्तर न० કુસુંભપુષ્પ-કેસુડું.
कमा स्त्री० શોભા.
कमितृ त्रि० ઇચ્છા કરનાર, કામુક.
कमिष्ठ त्रि० અત્યંત ઇચ્છા કરનાર.
कमीयस् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
कम्प પુ० કંપારી, ધ્રુજ.
कम्पन त्रि० કંપવાળું, ધ્રુજવાળું.

कम्पन न० કંપવું, હાલવું, એક અસ્ત્ર.

कम्पन पु० શિશિર ઋતુ, સન્નિપાતજ્વર–ન્યુમોનીઆ.

कम्पलक्ष्मन् पु० વાયુ.

कम्पा स्त्री० કંપવું, હાલવું.

कम्पाक पु० વાયુ.

कम्पित न० કંપ, ધ્રૂજ, કંપવું, હાલવું.

कम्पित त्रि० કંપવાળું, હાલેલ, કંપેલ, કંપાવેલ.

कम्पिन् त्रि० કંપવાળું, ધ્રૂજવાળું, હલાવનાર, કંપનાર, કંપાવનાર.

कम्पिल पु० રોચની.

कम्पिल्ल पु० રોચનવૃક્ષ, ગોરોચના, તે નામનું એક નગર.

कम्पिल्लक पु० ઉપરના અર્થ.

कम्पिल्य पु० कम्पिल જુઓ.

कम्पील पु० ઉપરનો અર્થ.

कम्प्य त्रि० કંપાવવા યોગ્ય, હલાવવા યોગ્ય.

कम्प्र त्रि० કંપવાના સ્વભાવવાળું.

कम्ब् भ्वा० प० स० सेट् જવું.

कम्बर पु० કાબરચિત્રો રંગ.

कम्बर त्रि० કાબરૂં, કાબરચિત્રા રંગનું.

कम्बल पु० કામળો, એક જાતનો સર્પ, ગાય વગેરેની ગળે લટકતી ગોદડી, કૃમિ–ચરમ, ધાબળો, એક જાતનો મૃગ.

कम्बल न० કમળ, ઇન્દ્રિય, પાણી, ઉત્તરાસણ–ખેસ–પીછોડી.

कम्बलकारक त्रि० કામળો વગેરે ઊનનું વસ્ત્ર બનાવનાર.

कम्बलवाहक न० ઊનના વસ્ત્રથી ઢાંકેલી ગાડી કે જે બળદથી જોડાયલી હોય.

कम्बलबर्हिष पु० અંધક રાજાનો પુત્ર.

कम्बलहार त्रि० કામળો હરી જનાર.

कम्बलहार पु० તે નામનો એક ઋષિ.

कम्बलहारि पु० કમ્બલહાર ઋષિનો પુત્ર.

कम्बलायिन् पु० એક જાતની સમળી.

कम्बलार्ण न० કામળાનું કરજ.

कम्बलार्ण त्रि० કામળાના કરજવાળું.

कम्बलिका स्त्री० ક્ષુદ્ર કામળારૂપ કરજ–દેવું, કામળી.

कम्बलिन् त्रि० બળદ, ગાય વગેરે.

कम्बलिवाह्यक न० બળદનું ગાડું.

कम्बली स्त्री० એક જાતની મૃગલી.

कम्बलीय त्रि० કામળાનું સાધન ઊન વગેરે.

कम्बि स्त्री० કડછી, તાવેથો.

कम्बी स्त्री० કડછી, તાવેથો.

कम्बु पु० न० શંખ, ગળું, શંબૂક–શિઆળ, કડું, કંકણ.

कम्बु पु० કાબરચિત્રો રંગ.

कम्बु त्रि० કાબરચિત્રું, કાબરૂં.

कम्बु स्त्री० ડોક, નલક.

कम्बुक त्रि० નીચ.

कम्बुकण्ठ त्रि० શંખ જેવી ડોકવાળું.

कम्बुकण्ठिका स्त्री० શંખ જેવી ડોકવાળી.

कम्बुकण्ठी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

कम्बुका स्त्री० આસંધ વનસ્પતિ, ડોક.

कम्बुकाष्ठा स्त्री० આસંધ વનસ્પતિ.

कम्बुकुसुमा स्त्री० શંખપુષ્પી વનસ્પતિ.

कम्बुग्रीव त्रि० શંખના જેવી ડોકવાળું.

कम्बुग्रीवा स्त्री० શંખ જેવી ડોક.

कम्बुग्रीवादि पु० ઘટત્વજાતિવ્યંજક કોઇ આકૃતિ.

कम्बुज पु० શંખ.

कम्बुपुष्पी स्त्री० શંખપુષ્પી નામે વનસ્પતિ.

कम्बुमालिनी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

कम्बू स्त्री० ડોક.

कम्बू त्रि० પારકું દ્રવ્ય હરી લેનાર, ચોર.

कम्बोज पु० એક જાતનો હાથી, એક જાતનો શંખ, તે નામનો એક દેશ, કંમ્બોજ દેશનો રહેવાસી.

कम्बोजादि पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.

कम्बूवातायिन् पुं० શંખચિલ્લ.
कम्भ त्रि० જળયુક્ત, સુખયુક્ત.
कम्भारी ગાંભારી નામની વનસ્પતિ.
कम्भु न० સુગંધી વાળો–ખસ.
कम्र त्रि० મૈથુનની ઇચ્છાવાળું, કામુક, મનોહર, સુંદર.
कय त्रि० किं શબ્દના અર્થમાં–શું.
कयस्था स्त्री० काकोली નામની વનસ્પતિ.
कयाधू स्त्री० જંભાસુરની કન્યા જે હિરણ્યકશિપુની સ્ત્રી હતી.
कर पुं० હાથ, હાથીની સૂંઢ, કિરણ, રાજાનો કર, હસ્ત નક્ષત્ર.
करक पुं० न० કરવો, કમંડલ, દાડમનું ઝાડ, એક જાતનું પક્ષી, મેઘનો કરો, કરમદાનું ઝાડ, રાજાનો કર, હાથ, ખાખરાનું ઝાડ,કોવિદાર વૃક્ષ, બોલસરી, કેરડાનું ઝાડ.
करकङ्कणन्याय पुं० હાથમાં રહેલા કંકણના દૃષ્ટાંતને સૂચવનારો ન્યાય,
करकच पुं० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક યોગ.
करकच्छपिका स्त्री० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ કૂર્મમુદ્રા.
करकण्टक पुं० न० નખ.
करकपात्रिका स्त्री० કમંડળરૂપ પાત્ર.
करकमल न० હાથરૂપ કમળ..
करकलश पुं० હાથરૂપ કળશ.
करका स्त्री० એક પક્ષી, વરસાદનો કરો.
करकाज न० વરસાદના કરામાંથી થનાર પાણી.
करकाम्भस् पुं० નાળીએર.
करकाम्भस् न० નાળીએરનું પાણી.
करकायु पुं० તે નામનો ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.
करकासार पुं० શિલાવૃષ્ટિ.
करकुड्मल न० સંકોચેલી આંગળીઓવાળો હાથ.
करग्रह पुं० વિવાહ, હાથથી ધારણ કરવું, પ્રજાઓ પાસેથી કર લેવો.
करग्रहारंभ पुं० પ્રજાઓ પાસેથી કર લેવાનો આરંભ, વિવાહનો આરંભ.
करग्राह पुं० ભર્તાર, પતિ.
करग्राह त्रि० હાથ ગ્રહણ કરનાર, રાજાનો કર લેનાર.
करग्राहिन् त्रि० ઉપરના અર્થ.
करग्राहिन् पुं० ભર્તાર, પતિ.
करघर्षण पुं० દહીં વલોવવાનો રવૈયો.
करघर्षण न० હાથવડે ઘસવું.
करघर्षिन् पुं० દહીં વલોવવાનો રવૈયો.
करघर्षिन् त्रि० હાથ ઘસનાર.
करङ्क पुं० નાળીએરની કાચલી, કમંડલ, કરવો, માથાની ખોપરી, એક જાતની શેલડી, શરીરનું હાડકું.
करङ्कशालि पुं० એક જાતની શેલડી.
करच्छद पुं० शाखोट વૃક્ષ, सिन्दूरपुष्पी વૃક્ષ.
करच्छदा स्त्री० એક જાતનું ઝાડ–સિન્દૂરપુષ્પી વૃક્ષ.
करज पुं० નખ, વાઘનખ નામનું ગંધદ્રવ્ય, કરમદાનું ઝાડ.
करज त्रि० હાથમાં થયેલ.
करजाख्य न० નખલો નામનું એક ગંધદ્રવ્ય.
करजाल न० કિરણનો સમૂહ.
करजोडि पुं० તે નામનું એક વૃક્ષ.
करञ्ज पुं० કરંજ વૃક્ષ–કરમદાનું ઝાડ.
करञ्जक पुं० કરમદાનું ઝાડ, ભાંગરાનું ઝાડ.
करञ्जफल पुं० કોઠનું ઝાડ.
करञ्जफलक पुं० કોઠનું ઝાડ.
करट पुं० હાથીનું ગંડસ્થળ, કાગડો, કેસુડાંનું ઝાડ, એકાદશા વગેરે શ્રાદ્ધ, ચોરીનું શાસ્ત્ર બનાવનાર કર્ણીસુત.
करट त्रि० નિંદ્ય જીવનવાળું, જેના મતનો ઉચ્છેદ ન થઇ શકે તેવો વાદી, ન સમજાવી શકાય તેવો કોઇ નાસ્તિક.

करटक पु० કાગડો, નાસ્તિક.

करटा स्त्री० ઘણીજ મુસ્કેલીથી દોહવા દે તેવી ગાય.

करटिन् पु० હાથી,

करटु पु० એક જાતનું પક્ષી.

करण न० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ કરણ, ઇન્દ્રિય, શરીર, ક્રિયા, અનુષ્ઠાન, હરકોઇ વ્યાપાર, કરવું, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ બવ વગેરે કરણ, સંગીતપ્રસિદ્ધ તાલની વ્યવસ્થા કરનાર એક પ્રકારનું તાડન, પરમેશ્વર.

करण पु० કોઇ વર્ણસંકર જાતિ.

करणत्राण न० મસ્તક, માથું.

करणत्व न० કરણપણું, કરવાપણું.

करणनियम पु० ઇન્દ્રિયોને વશ રાખવી, કરવાનો નિયમ.

करणव्यापार पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ કરણ-સાધ્ય વ્યાપાર, ઇન્દ્રિયોનો વ્યાપાર.

करणाधिप पु० જીવ, ઇન્દ્રિયોના અધિ-ષ્ઠાયક દેવ.

करणाधिपाधिप पु० પરમેશ્વર.

करणि स्त्री० કરવું.

करणी स्त्री० એક વર્ણસંકર જાતિની સ્ત્રી, બીજગણિતપ્રસિદ્ધ કરણી.

करणीय त्रि० કરવા યોગ્ય.

करणीसुता स्त्री० દત્તક કન્યા.

करण्ड पु० મધપોડુ, તરવાર, ચક્રવાક પક્ષી, કરંડીયો, શરીરમાં રહેલું યકૃત—લીવર.

करण्डा स्त्री० ફૂલ રાખવાનું વાંસ વગેરેનું પાત્ર, કારંડવ પક્ષિણી.

करण्डिन् पु० માછલું.

करतल न० હથેળી, હાથ.

करताल न० કડતાલ નામનું વાદિત્ર, હાથમાં તાળી આપવી તે.

करतालक न० ઉપરનો અર્થ.

करतालिका स्त्री० નીચેનો શબ્દ જુઓ.

करताली स्त्री० કડતાલ વાદિત્ર, હાથમાં તાળી આપવી તે.

करतोया स्त्री० તે નામની એક નદી.

करतोयिनी स्त्री० ઉપરનો અર્થ

करद त्रि० રાજાનો કર આપનાર, રક્ષણ માટે આડો હાથ આપનાર.

करदक्ष त्रि० ડાહ્યું, ચતુર.

करदीकृत त्रि० કર આપનાર કરેલ.

करद्रुम पु० कारस्कर વૃક્ષ.

करद्विष् पु० તે નામનું એક ગોત્ર, તે ના-નામની એક વેદ શાખાવાળો.

करन्धम पु० ઇક્ષ્વાકુ વંશનો એક રાજા.

करन्धम त्रि० હાથવડે ધમનાર.

करन्धय त्रि० હાથ ચાટનાર.

करन्यास पु० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ હાથના અવયવોમાં ન્યાસ.

करपत्र न० કરવત, જલક્રીડા.

करपत्रवत् पु० તાડનું ઝાડ.

करपत्रिका स्त्री० જલક્રીડા.

करपर्ण पु० ભીંડાનું ઝાડ, લાલ એરંડાનું ઝાડ.

करपल्लव पु० આંગળી, હાથરૂપી કુંપળ.

करपात्र न० એક પ્રકારની જલક્રીડા, હાથ-રૂપ પાત્ર.

करपाल पु० તરવાર.

करपालिका स्त्री० એક તરફ ધારવાળું કોઇ હથિઆર, તરવાર.

करपाली स्त्री० હાથમાં રાખવાની લાકડી.

करपीडन पु० વિવાહ.

करपुट पु० હાથરૂપી પડીયો, બે હાથ જોડવા.

करपुष्कर न० હાથરૂપ કમળ.

करपुष्ट त्रि० હાથવડે પોષેલ.

करप्रचेय त्रि० હાથવડે વીણવા યોગ્ય.

करवाल पु० નખ, તરવાર.

करबालिका स्त्री० એક જાતનું હથિઆર, તરવાર.

करभ પુ૦ કાંડાંથી માંડી ટચલી આંગળી સુધીનો હાથનો બાહ્યપ્રદેશ, હાથીનું બચ્ચું, ઉંટનું બચ્ચું, નખલો નામનું ગંધદ્રવ્ય, ઉંટ, હરકોઇ જનાવરનું બચ્ચું.
करभक પુ૦ ઉપરના અર્થ.
करभकाण्डिका સ્ત્રી૦ ઉષ્ટ્રકાણ્ડી વૃક્ષ.
करभञ्जिका સ્ત્રી૦ કોઇ એક પ્રકારે હાથનું મર્દન, કરમદાનું ઝાડ.
करभप्रिया સ્ત્રી૦ ઝીણો ધમાસો વનસ્પતિ.
करभवल्लभ પુ૦ પીલુનું ઝાડ, કોઠનું ઝાડ.
करभवल्लभ ત્રિ૦ ઉંટને પ્રિય હરકોઇ વસ્તુ.
करभादनी સ્ત્રી૦ ધમાસો વનસ્પતિ.
करभिका સ્ત્રી૦ ઉંટડી.
करभिन् પુ૦ હાથી.
करभिणी સ્ત્રી૦ હાથણી.
करभी સ્ત્રી૦ ઉંટડી,
करभीर પુ૦ સિંહ.
करभूषण ન૦ હાથનું ઘરેણું.
करभोरु સ્ત્રી૦ શ્રેષ્ઠ જાંઘવાળી કોઈ સ્ત્રી.
करमट्ट પુ૦ સોપારીનું ઝાડ.
करमथित ત્રિ૦ હાથે કરી મથેલ.
करमरिन् ત્રિ૦ કેદી, બંધીવાન.
करमर्द्द પુ૦ એક જાતનું ઝાડ-કરમદાનું ઝાડ.
करमर्द्दक પુ૦ ઉપરનો અર્થ.
करमर्द्दिन् પુ૦ ઉપર જુઓ.
करमर्द्दी સ્ત્રી૦ કરમદાનું ઝાડ.
करमाल પુ૦ ધુમાડો.
करमाला સ્ત્રી૦ હાથની આંગળીઓના વેઢારૂપ માળા.
करमुक्त ન૦એક જાતનું અસ્ત્ર.
करम्ब ત્રિ૦ મિશ્રિત, મિશ્ર થયેલ.
करम्ब પુ૦ મિશ્રણ, મિશ્ર થવું.
करम्बित ત્રિ૦ મિશ્ર થયેલ.
करम्भ પુ૦ દહીં મિશ્ર સાથવો, ઉદમન્થ, શેકેલા જવ, મિશ્ર થયેલ, મિશ્ર ગંધ, પ્રિયંગુવૃક્ષ, શતાવરી વૃક્ષ.
करम्भक પુ૦ ઉપરના અર્થ.
करम्भा સ્ત્રી૦ શતાવરી, પ્રિયંગુ વૃક્ષ.
करम्भि પુ૦ યદુવંશી એક રાજા.
कररुद्ध ત્રિ૦ હાથવડે રોકેલ.
कररुह પુ૦ નખ, તરવાર.
करर्द्धि સ્ત્રી૦ હાથમાં તાળી આપવી તે, હાથની સંપત્તિ.
करल પુ૦ કેરડાનું ઝાડ.
करवाल પુ૦ करपाल જુઓ.
करवालिका સ્ત્રી૦ करपालिका જુઓ.
करवी સ્ત્રી૦ અંઘેડો, હિંગુપત્ર વૃક્ષ—હીંગનું ઝાડ.
करवीर પુ૦ તરવાર, કેરડાનું ઝાડ, તે નામનો એક દેશ, શ્મશાન, તે નામનું એક તીર્થ.
करवीरक પુ૦ ઉપરનો શબ્દ જુઓ, અગથીઆનું ઝાડ.
करवीरक ન૦ કેરડાના મૂળથી ઉત્પન્ન થનાર એક પ્રકારનું ઝેર.
करवीरकन्दसंज्ञ પુ૦ નીચેનો શબ્દ જુઓ.
करवीरकरसंज्ञ પુ૦ તૈલકન્દ.
करवीरभुजा आढकी જુઓ.
करवीराद्य ન૦ વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક તેલ.
करवीरी સ્ત્રી૦ અસુરોની માતા અદિતિ, પુત્રવાળી હરકોઇ સ્ત્રી.
करवीर्य्य પુ૦ તે નામનો એક ઋષિ.
करशाखा સ્ત્રી૦ આંગળી.
करशीकर પુ૦ હાથીની સૂંઢમાંથી નીકળેલ જળકણ.
करशुद्धि સ્ત્રી૦ હાથની શુદ્ધિ.
करशूक પુ૦ નખ.
करस् ન૦ કર્મ, કામ.
करसूत्र ન૦ વિવાહ વગેરેમાં મંગળ માટે હાથે બાંધવામાં આવતું સૂત્ર.
करस्थालिन् પુ૦ મહાદેવ.

करस्न પુ० બાહુ, ભુજા.

करहाट પુ० કમળ વગેરેનો સમૂહ, મીંઢળનું ઝાડ, હાથના અલંકારરૂપ સોનું.

करहाटक ન० હાથના ઘરેણાંનું સોનું.

कराग्रपल्लव પુ० करपल्लव જુઓ.

कराङ्गण ન० રાજાનો કર લેવાનું સ્થાન.

कराघात પુ० હાથનો પ્રહાર, થપડમારવી.

कराट ત્રિ० વિકટ.

करामर्द પુ० હાથ દબાવવો, કરમદાનું ઝાડ.

कराम्बुक પુ० હાથ મરડવો.

कराम्लक પુ० કરમદાનું ઝાડ.

करायिका સ્ત્રી० બલાકા નામની વનસ્પતિ, બગલી.

करारोट પુ० વીંટી, અંગુઠી.

कराल પુ० સરગવાના રસવાળું તેલ, કાળી તુલસી, એક જાતનો દાંતનો રોગ, કસ્તુરી મૃગ, તે નામનો એક દૈત્ય.

कराल ત્રિ० ઉન્નત, ઉંચું, મોટા દાંતવાળું, વિકરાળ, ભયંકર.

कराल ન० પાકશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ વેસવાર.

करालक પુ० કાળી તુલસી.

करालकर પુ० મોટી સૂંઢવાળો હાથી, કઠણ સૂંઢવાળો હાથી.

करालत्रिपुटा સ્ત્રી० લંકા ધાન્ય.

करालता સ્ત્રી० ભયંકરપણું.

करालत्व ન० ઉપરનો અર્થ.

करालभैरव ન० એક પ્રકારનું તંત્રશાસ્ત્ર.

कराला સ્ત્રી० પૂતના, પાર્વતી, વાવડીંગ, ઉપલસરી વનસ્પતિ.

करालांक પુ० ઉપલસરી વનસ્પતિ, વાવડીંગ.

करालिक પુ० ઝાડ.

करालिका સ્ત્રી० રાજસ અગ્નિની જીભ.

करालित ત્રિ० ભયંકર કરેલ, વિકરાળ કરેલ.

कराली સ્ત્રી० અગ્નિની એક જીભ, કસ્તુરી મૃગલી.

करास्फोट પુ० હાથ ઠોકવો, હાથ થાબડવો, બાહુ ઠોકવો.

करिक પુ० એક જાતનો ખેર.

करिकणवल्ली સ્ત્રી० ચવિકાવૃક્ષ—ચવક વનસ્પતિ.

करिका સ્ત્રી० નખની રેખા.

करिकुम्भ ન० હાથીનું ગંડસ્થળ.

करिकुसुम्भ પુ० નાગકેસરનું ચૂર્ણ.

करिगर्जित ન० હાથીની ગર્જના.

करिज પુ० હાથીનું બચ્ચું,

करिणी સ્ત્રી० હાથણી, એક દેવતા.

करिदारक પુ० સિંહ.

करिदारण પુ० સિંહ.

करिनासिका સ્ત્રી० એક યંત્ર, એક વાદિત્ર.

करिन् પુ० હાથી, આઠની સંખ્યા, નાગકેસર.

करिप પુ० હાથીનો માવત.

करिपत्र ન० તાલિપત્ર વૃક્ષ.

करिपथ પુ० તે નામનો એક દેશ.

करिपिप्पली સ્ત્રી० ગજપીપર.

करिपोत० પુ० હાથીનું બચ્ચું.

करिबन्ध પુ० હાથીને બાંધવો, હાથીને બાંધવાનો ખીલો.

करिभ ન० એક પ્રકારનો કુંજ—લતામંડપ.

करिमाचल પુ० સિંહ.

करिमुख પુ० ગણેશ—ગણપતિ.

करिमुख ન० હાથીનું મુખ.

करियादस् ન० પાણીનો હાથી.

करिर પુ० કેરડાનું ઝાડ.

करिरत ન० એક પ્રકારનો રતિબંધ, હાથીનું રમવું.

करिव ત્રિ० હાથીમાં ગયેલ, હાથીમાં રહેલ.

करिशावक પુ० હાથીનું બચ્ચું.

करिष्ठ ત્રિ० અત્યંત કરનાર, ઘણું કરનાર.

करिष्यत् त्रि० ભવિષ્યમાં કરનાર.
करिष्यमाण त्रि० કર્તવ્ય, કરવાનું.
करिसुन्दरिका स्त्री० વસ્ત્ર સુકવવા માટે આંગણામાં રાખેલી વળગણી.
करिस्कन्ध न० હાથીઓનો સમૂહ.
करिस्कन्ध पु० न० હાથીની ખાંધ.
करियस् त्रि० અત્યંત કરનાર.
करीन्द्र पु० શ્રેષ્ઠ હાથી.
करीर पु० ઘડો, વાંસનો અંકુર, હરકોઇ અંકુર, કેરડાનું ઝાડ, ચીરિકા વનસ્પતિ.
करीरक पु० ઉપરના અર્થ.
करीरकुण पु० કેરડાનો પાક.
करीरिका स्त्री० હાથીના દાંતનું મૂળ.
करीरी स्त्री० ઉપરનો અર્થ, ચીરિકા વનસ્પતિ.
करीष पु० न० સુકાયલું છાણુ, અડાયું છાણું, છાણ.
करीषगन्धि त्रि० છાણના જેવા ગંધવાળું.
करीषङ्कषा स्त्री० વંટોળીયો. વાયુ, મહાન વાયુ.
करीषाग्नि पु० અડાયાં છાણાંનો અગ્નિ.
करीषिन् त्रि० છાણવાળો કોઈ પ્રદેશ વગેરે.
करीषिणी स्त्री० લક્ષ્મી દેવી.
करुण त्रि० દયાયુક્ત, દયાળુ.
करुण पु० કરુણ નામનો રસ, એક જાતનું. ઝાડ, સંન્યાસી, પરમેશ્વર, તે નામનો કોક બૌદ્ધ.
करुण त्रि० દયાપાત્ર, દીન, ગરીબ.
करुणमल्ली स्त्री० નવી માલતીની લતા—બટ મોગરો.
करुणविप्रलंभ पु० એક પ્રકારનો શૃંગાર-રસ.
करुणा स्त्री० દયા, પારકાનું દુઃખ દૂર કરવાની ઇચ્છા.
करुणात्मक त्रि० દયાળુ.
करुणानिधि त्रि० દયાનો ભંડાર, દયાળુ.
करुणानिधान त्रि० ઉપરના અર્થ.
करुणापर त्रि० અત્યંત દયાળુ.
करुणामय त्रि० ઉપરનો અર્થ.
करुणामयी स्त्री० અત્યંત દયાળુ એવી કોઇ સ્ત્રી.
करुणार्द्र त्र० દયાળુ.
करुणाविप्रलंभ पु० करुणविप्रलंभ જુઓ.
करुणावेदिता स्त्री० દયાળુપણું.
करुणामल्ली करुणमल्ली જુઓ.
करुणिन् त्रि० દયાળુ.
करुणी स्त्री० કોંકણદેશમાં પ્રસિદ્ધ એક ફૂલઝાડ.
करुत्थाम पु० તે નામનો એક રાજા.
करुन्धम पु० તે નામનો એક રાજા.
करुम पु० એક જાતનો પિશાચ.
करू स्त्री० કાપવું, કાપેલ, કાતરવું, કાતરેલ.
करूष पु० તે નામનો એક દેશ.
करूषज पु० કરૂષ દેશનો રાજા દંતવક્ર.
करूषाधिप पु० ઉપરનો અર્થ.
करूषाधिपति पु० करूषज જુઓ.
करेटट पु० નખ.
करेटव्या स्त्री० એક જાતનું પક્ષી.
करेटु पु० એક જાતનું પક્ષી.
करेणु पु० હાથી, કરેણનું ઝાડ.
करेणु स्त्री० હાથણી, તે નામની એક ઔષધિ.
करेणुका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
करेणुभू पु० હાથી સંબંધી શાસ્ત્ર રચનાર એક મુનિ.
करेणुभू त्रि० હાથીમાંથી ઉત્પન્ન થયેલ.
करेणुमती स्त्री० પાંડવ નકુલની એક સ્ત્રી.
करेणुवर्य पु० શ્રેષ્ઠ હાથી.
करेणुसुत पु० करेणुभू पु० જુઓ.
करेणू पु० હાથી.
करेणू स्त्री० હાથણી.
करेनर पु० એક સુગંધી દ્રવ્ય.

करेन्दुक पु० એક જાતનું ઘાસ.
करेवर पु० શિલારસ.
करोट न० માથાની ખોપરી.
करोटक पु० એક જાતનો સર્પ.
करोटि स्त्री० માથાની ખોપરી.
करोटी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
करोत्कर पु० જુલમ કરી કર લેવો તે.
कर्क् सौत्र० प० अ० सेट् હસવું.
कर्क पु० અગ્નિ, ધોળો ઘોડો, કાચ, દર્પણ–આરસી, ઘડો, બાર રાશિઓમાંની ચોથી રાશિ, કરચલો, કાકડાશીંગીનું ઝાડ, કાત્યાયનનાં શ્રૌતસૂત્રનો ભાષ્યકાર કર્કાચાર્ય, કાંટો, સુંદરતા, ખીલીનું ઝાડ.
कर्कखण्ड पु० તે નામનો એક દેશ.
कर्कचिर्भटिका स्त्री० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
कर्कचिर्भटी स्त्री० એક જાતની કાકડી.
कर्कट पु० ક્ષુદ્ર ફળવાળું એક જાતનું વૃક્ષ, એક જાતનું જળજંતુ–કરચલો, એક જાતનું પક્ષી–બગલો, તુંબડાનું ઝાડ, કમળનો કંદ, મેષ વગેરે રાશિઓમાંની ચોથી રાશિ, ત્રાજવામાં વચ્ચે નાખવાનો લોઢાનો ખીલો, કાંટો.
कर्कटक न० એક જાતનું યંત્ર–કંપાસ, એક જાતની શેલડી, કરચલો.
कर्कटवल्ली स्त्री० ગજપીપર, મોટી તીખી પીપર.
कर्कटशृङ्गी स्त्री० કાકડાશીંગી વનસ્પતિ.
कर्कटशृङ्गिका स्त्री० કાકડાશીંગી.
कर्कटाक्ष पु० કાકડી.
कर्कटाख्या स्त्री० કાકડાશીંગી.
कर्कटि स्त्री० એક જાતનું ઝાડ, શીમળાનું ઝાડ, કાકડાશીંગી, કાકડીનો વેલો.
कर्कटिका स्त्री० કાકડી, કાકડીનો વેલો.
कर्कटिनी स्त्री० દારૂ હળદર.
कर्कटी स्त्री० કાકડાશીંગ.
कर्कटाह्व पु० કાકડાશીંગ.
कर्कटाह्वा स्त्री० કાકડાશીંગ.
कर्कटु पु० એક જાતનું પક્ષી, કરચલો.
कर्कन्धु पु० स्त्री० બોરડીનું ઝાડ.
कर्कन्धु न० બોર.
कर्कन्धुकुण न० બોરડીનો પાક.
कर्कन्धू स्त्री० पु० બોરડીનું ઝાડ.
कर्कन्धूकुण न० બોરડીનો પાક.
कर्कन्धूफल न० બોર.
कर्कन्धूमत त्रि० બોરડીની પાસેનો પ્રદેશ વગેરે.
कर्कफल न० ઝીણું આમળું.
कर्कर न० ચૂનાનો કાંકરો, કાંકર
कर्कर पु० દર્પણ, આરસી, ચૂનો, કાંકર, મુદગર, મોગરી, કાંકરો.
कर्कर त्रि० મજબૂત, કઠણ.
कर्कराक्ष पु० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
कर्कराङ्ग न० ખંજનપક્ષી–દિવાળી ઘોડો.
कर्कराटु पु० કટાક્ષ.
कर्कराटुक पु० એક જાતનું પક્ષી, કરચલો.
कर्करान्धुक पु० અત્યંત અંધકારવાળો કુવો.
कर्कराल पु० ચૂર્ણકુંતલ–ગુંચળીયાવાળ.
कर्करिका स्त्री० નેત્રમાં આવતી ખરજનો રોગ.
कर्करी स्त्री० ઝારી, ઘી વગેરે પકવ દ્રવ્યને બહાર કાઢવાનું સાધન નાળચાંવાળું પાત્ર.
कर्करीक न० શરીર.
कर्करेट पु० ગળે હાથ મૂકી ધક્કો મારી કાઢી મૂકવું તે.
कर्करेटु पु० એક જાતનું પક્ષી.
कर्कश पु० એક જાતનું ઝાડ, તજનું ઝાડ, શેલડીનું ઝાડ, તરવાર, ચિકિત્સામાં ઉપયોગી વીસ ગુણોમાંનો એક ગુણ.
कर्कश त्रि० કઠોર, સાહસિક, કઠણ સ્પર્શવાળું, ક્રૂર, નિર્દય, દુર્બોધ, અત્યંત.
कर्कशच्छद पु० શાકોટ વૃક્ષ, પટોલ વૃક્ષ.

कर्कशच्छदा स्त्री० कोषातकी વનસ્પતિ.
कर्कशता स्त्री० કઠોરતા, સાહસિકતા, ક્રૂરપણું, નિર્દયપણું.
कर्कशत्व न० ઉપરના અર્થ.
कर्कशदल पु० कर्कशच्छद જુઓ.
कर्कशदला स्त्री० कर्कशच्छदा જુઓ.
कर्कशवाक्य न० કઠોર વાકય, ક્રૂર વાકય.
कर्कशा स्त्री० જંગલી બોરનું ઝાડ, લઘુ મરડાશીંગીનું ઝાડ.
कर्कशिका स्त्री० જંગલી બોરનું ઝાડ.
कर्कशिमन् पु० कर्कशता જુઓ.
कर्कसार न० દહીં મિશ્ર સાથવો.
कर्कारु पु० કોહળું, કાકડી.
कर्कारुक पु० कालिन्दवृक्ष, કોહળાનો વેલો, કાકડીનો વેલો.
कर्कि पु० કર્કરાશિ,
कर्की स्त्री० कुष्माण्डी વનસ્પતિ–કોહળાંનો વેલો, કાકડીનો વેલો.
कर्केतन पु० न० એક જાતનું રત્ન.
कर्कोट पु० એક જાતનો સર્પ, બિલ્લીનું ઝાડ, ફળવાળો એક જાતનો વેલો.
कर्कोटक पु० એક જાતનો નાગ, કારેલી વનસ્પતિ, શેલડીનું ઝાડ, બીલીનું ઝાડ.
कर्कोटकी स्त्री० કંકોડાંનો વેલો.
कर्कोटकीफल न० કંકોડું.
कर्कोटवापी स्त्री० કાશીમાં એક તીર્થ.
कर्कोटिका स्त्री० पीतघोषा વૃક્ષ–કંકોડાનું ઝાડ.
कर्क्यादि पु० પાણીનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.
कर्च् भ्वा० प० स० सेट् જવું.
कर्च्चरिका स्त्री० એક જાતની પુરી–કચોરી,
कर्च्चरी स्त्री० પાશ્ચાત્યભાષાપ્રસિદ્ધ એક દ્રવ્ય, કચોરી.
कर्चूर न० સોનું, કાબરચિત્રો રંગ,હરતાલ.
कर्चूर पु० શઠી વનસ્પતિ–કચૂરો.

कर्चूर त्रि० કાબરચિત્રા રંગવાળું.
कर्चूरक पु० હળદર, હરતાલ, કાબરચિત્રો રંગ, સોનું , કપૂરકાચલી.
कर्ज्ज् भ्वा० प० स० सेट् પીડા કરવી, દુખ દેવું.
कर्ण् चु० उ० स० सेट् ભેદવું, વીંધવું, આ+ સાંભળવું.
कर्ण पु० કાન, એક જાતનું ઝાડ, ગણિતપ્રસિદ્ધ એક રેખા, કુંતીનો પુત્ર કર્ણ, અરિત્ર–નાવિકનું નૌકા ચલાવવાનું સાધન, સુકાન.
कर्ण त्रि० કુટિલ, કપટી, લાંબા કાનવાળું.
कर्णक पु० ઝાડ વગેરેનાં ડાળાં–પાંદડાં વગેરે, ઝાડનો એક જાતનો રોગ.
कर्णकण्डू स्त्री० એક જાતનો કાનનો રોગ.
कर्णकित त्रि० જેને ડાળાં–પાંદડાં ફુટેલ હોય તેવું વૃક્ષ.
कर्णकीटी स्त्री० કાનખજૂરો.
कर्णकुब्ज पु० કનોજ દેશ.
कर्णकृमि पु० કાનનો એક જાતનો રોગ.
कर्णक्ष्वेड पु० એક જાતનો કાનનો રોગ.
कर्णगतरोग पु० કાનમાં રહેલો રોગ.
कर्णगूथ न० કાનનો મેલ, એક જાતનો કાનનો રોગ.
कर्णगूथक न० ઉપરના અર્થ.
कर्णगोचर पु० કાનનો વિષય.
कर्णग्राह पु० નાવિક, ખલાસી.
कर्णग्राहवत् त्रि० નાવિકવાળું.
कर्णच्छिद्र न० કાનનું છિદ્ર.
कर्णजप त्रि० ચાડીયું, ચાડીચુગલી કરનાર.
कर्णजलूका स्त्री० કાનખજૂરો.
कर्णजलौकस् स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
कर्णजलौका स्त्री० કાનખજૂરો.
कर्णजाह न० કાનનું મૂળ.
कर्णजित् पु० પાંડવ અર્જુન.

कर्णताड પુ० કાન ઉપર પ્રહાર કરવો, હાથીના કાનનું આજુબાજુ અથડાવું તે.
कर्णताल પુ० ઉપરના અર્થ.
कर्णदर्पण પુ० કાનનું ઘરેણું.
कर्णदुन्दुभि પુ० કાનખજૂરો.
कर्णधार પુ० નાવિક, ખલાસી.
कर्णधार ત્રિ० દુઃખ વગેરે દૂર કરનાર.
कर्णनाद પુ० કાનને આંગળીવતી બંધ કર્યા પછી તેમાં સંભળાતો અવાજ.
कर्णपत्रक પુ० કાનનું રક્ષણ કરનાર કાનનો એક ભાગ.
कर्णपथ પુ० કાનમાં રહેલો છિદ્રરૂપ માર્ગ.
कर्णपरंपरा સ્ત્રી० કાને કાને શ્રવણપરંપરા.
कर्णपराक्रम પુ० તે નામનું એક કાવ્ય.
कर्णपर्वन् ન० મહાભારતનું આઠમું પર્વ.
कर्णपाक પુ० કાનનું પાકવું–કાનનો એક રોગ.
कर्णपालि સ્ત્રી० कर्णपत्रक જુઓ, કાનનું એક ઘરેણું.
कर्णपाली સ્ત્રી० ઉપરનો અર્થ.
कर्णपाल्यामय પુ० કર્ણપાલીમાં થનારો એક રોગ.
कर्णपिशाची સ્ત્રી० એક જાતની દેવી.
कर्णपुत्रिका સ્ત્રી० કાનની પાળ.
कर्णपुर् સ્ત્રી० કર્ણરાજાનું નગર–ચંપાનગરી.
कर्णपुर ન० ઉપરનો અર્થ.
कर्णपुष्प પુ० મોરટા લતા.
कर्णपूर પુ० કાનનું ઘરેણું, કાળું કમળ, જાસુદનું ઝાડ, આસોપાલવનું ઝાડ.
कर्णपूरक પુ० કદંબનું ઝાડ, કાનનું ઘરેણું, કાળું કમળ, જાસુદનું ઝાડ, આસોપાલવનું ઝાડ.
कर्णपूरण ન० વૈદ્યકના નિયમાનુસાર કાનને તેલ વગેરેથી ભરવો તે.
कर्णप्रणाद પુ० એક જાતનો કાનનો રોગ.
कर्णप्रतिनाह પુ० એક જાતનો કાનનો રોગ.
कर्णप्राय પુ० તે નામનો એક દેશ.
कर्णफल પુ० એક જાતનું માછલું.
कर्णभूषण ન० કાનનું ઘરેણું.
कर्णमल ન० કાનનો મેલ.
करर्णमुकुर પુ० કાનનો દાગીનો–ताडङ्क.
कर्णमोटि સ્ત્રી० તે નામની એક દેવી.
कर्णमोटी સ્ત્રી० ઉપરનો અર્થ.
कर्णयोनि ત્રિ० કાનથી ગ્રહણ કરવા યોગ્ય વિષય.
कर्णरोग પુ० કાનનો રોગ.
कर्णल ત્રિ० કાનની શ્રેષ્ઠ શક્તિવાળું.
कर्णलता સ્ત્રી० कर्णपाली જુઓ.
कर्णलतिका સ્ત્રી० ઉપરનો અર્થ.
कर्णवंश પુ० માંચડો, ખાટલો.
कर्णवत् ત્રિ० કાનવાળું.
कर्णवत् પુ० નાવિક, ખલાસી.
कर्णवर्जित ત્રિ० બહેરું.
कर्णवर्जित પુ० સર્પ.
कर्णविद्रधि પુ० કાનનો એક રોગ.
कर्णविष् સ્ત્રી० કાનનો મેલ.
कर्णवेध પુ० કાન વીંધવો તે.
कर्णवेधनिका સ્ત્રી० કાન વીંધવાની સળી.
कर्णवेधनी સ્ત્રી० ઉપરનો અર્થ.
कर्णवेष्ट પુ० કુંડલ, તે નામનો એક રાજા.
कर्णवेष्टक પુ० ઉપરના અર્થ.
कर्णवेष्टकीय ત્રિ० કાનના ઘરેણા માટેનું સોનું વગેરે.
कर्णवेष्टक्य ત્રિ० ઉપરનો અર્થ.
कर्णवेष्टन ન० કાનનું ઘરેણું.
कर्णव्यधविधि પુ० કાન વીંધવાનો વિધિ.
कर्णशष्कुली સ્ત્રી० કર્ણગોલક, કાનમાં રહેલ પોલાણ.
कर्णशूल ન० એક જાતનો કાનનો રોગ.
कर्णशोभन ત્રિ० કાનનું ઘરેણું.
कर्णश्रव ત્રિ० જેનો શબ્દ કાનથી સાંભળવા યોગ્ય હોય તે.

कर्णसंस्राव પુ૦ એક જાતનો કાનનો રોગ.
कर्णसू સ્ત્રી૦ કર્ણની માતા કુંતી.
कर्णस्फोटा સ્ત્રી૦ એક જાતનો વેલો–તિલવણ.
कर्णस्रोतस् ન૦ કાનનો મેલ.
कर्णस्रोतोभव પુ૦ વિષ્ણુના કાનના મેલમાંથી ઉત્પન્ન થયેલ મધુ અને કેટભ નામના અસુર.
कर्णहीन ત્રિ૦ કાન વગરનું, બહેરૂં.
कर्णहीन પુ૦ સર્પ.
कर्णाकर्णि પુ૦ કાને કાને સાંભળવા યોગ્ય એક બીજાનું કહેવું.
कर्णाट પુ૦ કર્ણાટક દેશ.
कर्णाटक પુ૦ તે નામનો એક ઋષિ, કર્ણાટક દેશ.
कर्णाटी સ્ત્રી૦ કર્ણાટ દેશની સ્ત્રી.
कर्णाट्ट ન૦ એક જાતના આકારનું ઘર.
कर्णादि પુ૦ પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.
कर्णानुज પુ૦ યુધિષ્ઠિર રાજા.
कर्णान्तिक ત્રિ૦ કાનની પાસે, કાનની પાસેનું.
कर्णान्द પુ૦ कर्णपाली જુઓ.
कर्णान्दु સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.
कर्णान्दू સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.
कर्णाभरणक પુ૦ ગરમાળાનું ઝાડ.
कर्णारा સ્ત્રી૦ હાથીના કાન વીંધવાની સળી.
कर्णारि પુ૦ પાંડવ અર્જુન, એક જાતનું ઝાડ–સાદડ.
कर्णास्फाल પુ૦ હાથીઓના કાનનું ચાલવું.
कर्णि પુ૦ કાન જેવા આકારના ફળાંવાળું એક જાતનું બાણ, ભેદવું, ચીરી નાંખવું.
कर्णिक ત્રિ૦ વધેલાકાનવાળું,લાંબાકાનવાળું.
कर्णिक પુ૦ ખલાસી.
कर्णिका સ્ત્રી૦ એક જાતનું કાનનું ઘરેણું, હાથીની સૂંઢના અગ્ર ભાગમાં રહેલ આંગળી જેવા આકારનો પદાર્થ, કમળનાં બીજ (કમળ કાકડી) જેમાં હોય છે તે ડોડો, લેખણ, કલમ, અગ્નિમંથવૃક્ષ, અજશૃંગી નામનું વૃક્ષ, ધોળી જૂઇ, કોઇપણ ફળનું દીંટું.
कर्णिकाचल પુ૦ સુમેરૂ પર્વત.
कर्णिकापर्वत પુ૦ સુમેરૂ પર્વત.
कर्णिकार પુ૦ ન૦ કરેણનું ઝાડ, ગરમાળો.
कर्णिकिन् પુ૦ હાથી, એક પર્વત.
कर्णिन् ત્રિ૦ વધેલા કાનવાળું, લાંબા કાનવાળું, તે નામનો એક યોનિરોગ, એક જાતનું બાણ.
कर्णिनी સ્ત્રી૦ યોનિનો એક રોગ.
कर्णिल ત્રિ૦ વધેલા કાનવાળું, લાંબા કાનવાળું.
कर्णी સ્ત્રી૦ कर्णि જુઓ, મૂલદેવ રાજાની માતા.
कर्णीमत् પુ૦ આરગ્વધ–ગરમાળાનું ઝાડ.
कर्णीरथ પુ૦ પાલખી.
कर्णीसुत પુ૦ મૂલદેવ રાજા.
कर्णेचुरचुरा સ્ત્રી૦ ચાડીચુગલી.
कर्णेजप ત્રિ૦ ચાડીયું, ખળ, દુર્જન.
कर्णेटिरटिरा સ્ત્રી૦ ચાડીચુગલી.
कर्णेन्दु પુ૦ અર્ધા ચંદ્રના જેવી આકૃતિવાળું કાનનું એક ઘરેણું.
कर्णोपकर्णिका સ્ત્રી૦ કાને કાને પરસ્પર સાંભળવારૂપ વાતચીત.
कर्णोर्णि પુ૦ એક જાતનો મૃગ.
कर्ण्य ત્રિ૦ કાનમાં હોનાર–થનાર, ભેદવા યોગ્ય, ચીરવા યોગ્ય.
कर्त् ચુ૦ ઉ૦ સ૦ સેટ્ શિથિલ કરવું, ઢીલું કરવું.
कर्त्त પુ૦ કુવો, ચીરવું, ફાડવું.
कर्त्त ત્રિ૦ છેદનાર, ચીરનાર.
कर्त्तन ન૦ છેદવું, ચીરવું, શિથિલ કરવું, ઢીલું કરવું.

कर्त्तन त्रि० કાપનાર-ચીરનાર, કાપવાનું-ચીરવાનું સાધન.
कर्त्तनिका स्त्री० નીચેનો અર્થ.
कर्त्तनी स्त्री० કાતર, એક જાતનું હથિઆર, નાની છરી, કટાર, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક યોગ.
कर्त्तरिका स्त्री० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
कर्त्तरी કાતર, કાપવા-કાતરવાનું સાધન.
कर्त्तव्य त्रि० કરવાને યોગ્ય, છેદવા-કાપવા યોગ્ય.
कर्त्तव्य न० અવશ્ય કરવું, અવશ્ય છેદવું-કાપવું.
कर्त्तव्यता स्त्री० કરવા યોગ્યપણું.
कर्त्तव्यत्व न० ઉપરનો અર્થ.
कर्त्तिष्ठ त्रि० અત્યંત કરનાર.
कर्त्तीयस् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
कर्त्तृ त्रि० કરનાર, કર્તા, કર્તાનો પ્રયોજક, કાપનાર, છેદનાર, તાવ વગેરેને લીધે થનાર દાહ વગેરે.
कर्त्तृ पु० પરમેશ્વર.
कर्त्तृ न० નાની તરવાર.
कर्त्तृक त्रि० કામ કરનાર, ઉદ્યોગી.
कर्त्तृक पु० નાની તરવાર, કટારી.
कर्त्तृकर त्रि० કર્તાનો પ્રયોજક.
कर्त्तृका स्त्री० નાની તરવાર.
कर्त्तृकार त्रि० કર્તાનો પ્રયોજક.
कर्त्तृत्व न० કરનારપણું, કાપનારપણું.
कर्त्तृमत् त्रि० કર્તાવાળું.
कर्त्तृवाच्य पु० કર્તા જેનો વાચ્ય હોય તેવો પ્રત્યય.
कर्त्र् चु० उ० स० सेट् શિથિલતા કરવી.
कर्त्रभिप्राय त्रि० કર્તાની સાથે સંબંધવાળું.
कर्त्रिका स्त्री० કાતર, છરી, કટાર.
कर्त्री स्त्री० કરનારી સ્ત્રી, કાતર, છરી, કટાર.
कर्द् भ्वा० प० अ० सेट् ખરાબ શબ્દ કરવો, પેટનો શબ્દ કરવો.
कर्द पु० કાદવ, કીચડ.
कर्दट पु० પદ્મકંદ-કમળનો કંદ, કાદવ.
कर्दट त्रि० કાદવમાં જનાર.
कर्दन न० પેટનો શબ્દ-પેટમાં આંતરડાંનો ગડબડાટ.
कर्दम पु० કાદવ, કીચડ, પાપ, તે નામનો એક ઋષિ, છાયા, મગનું ઝાડ.
कर्दम न० માંસ.
कर्दम त्रि० કાદવવાળું.
कर्दमक पु० એક જાતની ડાંગેર.
कर्दमक त्रि० કાદવની પાસેનો પ્રદેશ વગેરે.
कर्दमाटक पु० વિષ્ટા વગેરે નાંખવાનું સ્થાન.
कर्दमित त्रि० કાદવવાળું થયેલ.
कर्दमिन् त्रि० કાદવવાળું.
कर्दमिन् पु० મગનું ઝાડ.
कर्दमिनी स्त्री० પુષ્કળ કાદવવાળો પ્રદેશ.
कर्पट पु० न० ચીથરૂં, જૂના કપડાનો ટુકડો, મેલું વસ્ત્ર, ભગવું વસ્ત્ર.
कर्पट पु० તે નામનો એક પર્વત.
कर्पटधारिन् त्रि० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
कर्पटिक त्रि० કપડાંના ટુકડા વગેરે પહેરનાર ભિક્ષુક વગેરે.
कर्पटिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
कर्पण पु० એક જાતનું લોખંડી હથિઆર, ભાલો.
कर्पर पु० ઘડાનો અમુક ભાગ-ઠીકરી, માથાના ઉપરના ભાગનું હાડકું-ખોપરી, એક જાતનું હથિઆર, મોટું કડાયું-કઢાઈ, ઉંબરાનું ઝાડ.
कर्परांश पु० ઘડાના એક ભાગનો પણ ભાગ-ઠીકરી.
कर्पराल पु० એક જાતનું પહાડી પીલુનું ઝાડ
कर्पराशिन पु० બટુક ભૈરવ દેવ.
कर्परिकातुत्थ न० મોરથુથુ.

कर्परी स्त्री० દારૂ હળદરના ક્ષારથી થનાર ખાપરીયું.
कर्पास પુ० ન० કપાસનું ઝાડ.
कर्पासफल ન० કપાસીઓ.
कर्पासिका સ્ત્રી० કપાસનું ઝાડ.
कर्पासी સ્ત્રી० ઉપરનો અર્થ.
कर्पूर પુ० ન० કપૂર.
कर्पूरक પુ० કચૂરો.
कर्पूरतिलक પુ० તે નામનો એક હાથી.
कर्पूरतिलका સ્ત્રી० પાર્વતીની સખી વિજયા.
कर्पूरतैल ન० ઔષધરૂપ એક તેલ.
कर्पूरनालिका સ્ત્રી० ઔષધરૂપ એક ભક્ષ્ય પાક.
कर्पूरमणि પુ० એક જાતનું રત્ન.
कर्पूररस પુ० અમુક પ્રકારની પાચનક્રિયાથી કપૂરના જેવો કરેલો પારો, રસકપૂર.
कर्पूरस्तव પુ० તે નામનું દેવીનું એક સ્તોત્ર.
कर्पूरा સ્ત્રી० એક જાતની હળદર.
कर्पूराश्मन् પુ० એક જાતનો મણિ.
कर्पूरिन् ત્રિ० કપૂરવાળું.
कर्पूरिल ત્રિ० કપૂરની સમીપનો પ્રદેશ વગેરે.
कर्फर પુ० દર્પણ, આરસી, કાચ.
कर्ब् भ्वा० प० स० सेट् ગમન કરવું, જવું.
कर्बर પુ० રાક્ષસ, પિશાચ, વાદિત્ર.
कर्बु પુ० કાબરચિત્રો રંગ.
कर्बु ત્રિ० કાબરચિત્રા રંગવાળું.
कर्बुदार પુ० કોવીદાર વૃક્ષ, નીલઝીરીનું ઝાડ, શ્વેતકાંચવૃક્ષ.
कर्बुदारक પુ० શ્લેષ્માંતક વૃક્ષ.
कर्बुर પુ० કાબરચિત્રો રંગ, પાપ, નદી ઉપર થનારૂં એક જાતનું ધાન્ય, ધંતુરો, કચૂરો, રાક્ષસ, કપૂરકાચલી.
कर्बुर ન० પાણી, સોનું.
कर्बुर ત્રિ० કાબરચિત્રા રંગવાળું.
कर्बुरफल પુ० साकरुण्ड વૃક્ષ.
कर्बुरा સ્ત્રી० कृष्णपृक्का નામની વનસ્પતિ, એક જાતની તુલસી.
कर्बुरी સ્ત્રી० દુર્ગા દેવી.
कर्बूर પુ० રાક્ષસ, કચૂરો, હળદર, કાબરચિત્રો રંગ.
कर्बूर ન० સોનું, હરતાલ.
कर्बूर ત્રિ० કાબરચિત્રું.
कर्बूरक પુ० कर्बूर પુ० જુઓ.
कर्बूरित ત્રિ० કાબરચિત્રું કરેલ.
कर्म પુ० ન० કામ, ક્રિયા.
कर्म्मकर ત્રિ० પગાર લઈ કામ કરનાર, દાસ, ચાકર.
कर्म्मकर પુ० યમ, યમ.
कर्म्मकरी સ્ત્રી० ચાકરડી, દાસી, મૂર્વાલતા.
कर्म्मकर्तृ પુ० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ કર્મકર્તા.
कर्म्मकर्तृ ત્રિ० કામ કરનાર.
कर्म्मकाण्ड ન० યજ્ઞાંગ કર્મકાંડ, જેમાં કર્મોનું પ્રતિપાદન હોય છે તેવું શાસ્ત્ર.
कर्म्मकार ત્રિ० પગાર લીધા વિના કામ કરનાર.
कर्म्मकार પુ० લવાર, બળદ.
कर्म्मकारक ત્રિ० કામ કરનાર.
कर्म्मकारिन् ત્રિ० કામ કરનાર.
कर्म्मकार्मुक ન० યુદ્ધમાં જેનો ઉપયોગ થાય છે તે ધનુષ.
कर्म्मकीलक પુ० ધોબી.
कर्म्मकृत् ત્રિ० કામ કરનાર, કર્મ કરનાર.
कर्म्मक्षम ત્રિ० કામ કરવામાં સમર્થ.
कर्म्मक्षेत्र ન० ભારતવર્ષ, ભરતખંડ.
कर्म्मग्रन्थि પુ० કર્મબંધન, અજ્ઞાનજન્ય વાસનારૂપ દોષ.
कर्म्मचण्डाल પુ० કર્મથી-કામથી ચાંડાળ જેવો, રાહુ ગ્રહ.

कर्म्मचित् त्रि० જેણે કર્મ કર્યું હોય તે, કર્મથી સંગ્રહ કરાતું.

कर्म्मचित त्रि० કર્મથી સિદ્ધ કરવા યોગ્ય.

कर्म्मचेष्टा स्त्री० ક્રિયા માટે ચેષ્ટા.

कर्म्मचोदना स्त्री० કર્મવિષે પ્રેરણારૂપ વિધિ, કર્મમાં પ્રેરણા.

कर्म्मज त्रि० કર્મથી થનાર, કર્મ જેનું કારણ હોય છે તેવા રોગ વગેરે, કાયિક વાચિક તથા માનસિક કર્મથી પ્રાપ્ત થનાર સ્થાવર વગેરેનો જન્મ, કર્મથી થયેલ હરકોઈ પાપ વગેરે દોષ, ક્રિયાજન્ય સંયોગ અને વિભાગ, ધર્મ અધર્મરૂપ એક ગુણ અથવા અદષ્ટ—નશીબ, વેદાંતિમતે કર્મની સૂક્ષ્મ અવસ્થાને પામેલ કોઈ સંસ્કાર, સ્વર્ગ, નરક.

कर्म्मज पु० વડનું ઝાડ, કળિયુગ.

कर्मजगुण पु० ક્રિયાજન્ય ગુણ.

कर्म्मजित् पु० જરાસંધના વંશનો મગધ દેશનો રાજા.

कर्म्मठ त्रि० કર્મ કરવામાં યોગ્ય, કર્મમાં કુશળ.

कर्म्मणि स्त्री० કર્મની સમાપ્તિ સમયે કરવાની પ્રાયશ્ચિત ઇષ્ટિ.

कर्म्मण्य न० શૌર્ય, પરાક્રમ.

कर्म्मण्य त्रि० કર્મ કરવામાં કુશળ.

कर्म्मण्या स्त्री० વેતન, પગાર.

कर्म्मण्याभुज् त्रि० પગાર લઇ કામ કરનાર.

कर्म्मतस् अव्य કર્મથી, કર્મથકી.

कर्म्मत्व न० ક્રિયા, સંસારસંબંધી કર્મ.

कर्म्मदेव पु० એક જાતનો દેવ.

कर्म्मदेवता स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

कर्म्मदोष पु० દુષ્ટ અને પાપજનક એવું હિંસા વગેરે કર્મ, કર્મથી થનાર પાપ વગેરે દોષ, કર્મસંબંધી દોષ, સમગ્ર કર્મનું કારણ વાસનારૂપ દોષ.

कर्म्मधारय पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક સમાસ, ખેતી.

कर्म्मन् पु० न० યજ્ઞ વગેરે કર્મ, કર્તરિપ્રયોગમાં દ્વિતીયાંત અને કર્મણિપ્રયોગમાં પ્રથમાંત જે કારક આવે છે તે, શુભ અશુભ કર્મ, પૂર્વે કરેલાં કર્મનું પરિણામ, ક્રિયા, કાળ, હરકોઈ પદાર્થનો સ્વાભાવિક ગુણ.

कर्म्मनाश पु० કર્મોનો નાશ.

कर्म्मनाशा स्त्री० તે નામની એક નદી.

कर्म्मनिष्ठ त्रि० યજ્ઞયાગાદિ કર્મ કરવામાં આસક્ત, હરકોઇ કર્મમાં આસક્ત.

कर्म्मनिष्ठा स्त्री० કર્મમાં આસક્તિ.

कर्म्मन्द पु० ભિક્ષુસૂત્રનો કર્તા એક ઋષિ.

कर्म्मन्दिन त्रि० કર્મંદે રચેલા ભિક્ષુસૂત્રને ભણનાર.

कर्म्मपथ पु० કર્મમાર્ગ.

कर्म्मप्रवचनीय पु० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ કર્મપ્રવચનીય સંજ્ઞાવાળો શબ્દ.

कर्म्मन्यास पु० શાસ્ત્રોક્ત કર્મોનો વિધિપૂર્વક ત્યાગ, અથવા ઈશ્વરાર્પણ બુદ્ધિથી કરેલાં કર્મોના ફળનો ત્યાગ.

कर्म्मफल न० શુભાશુભ કર્મોનું ફળ સુખ દુઃખ વગેરે, એક જાતના ઝાડનું ફળ.

कर्म्मबन्ध न० કર્મથી પ્રાપ્ત થયેલ બંધન—સંસાર.

कर्म्मबन्ध त्रि० કર્મરૂપ બંધનના સાધનવાળું.

कर्म्मभू स्त्री० ખેતીકર્મની ભૂમિ, ખેડેલી જમીન.

कर्म्मभूमि स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

कर्म्मभोग पु० કર્મથી પ્રાપ્ત થનારાં સુખદુઃખનો ભોગ કરવો તે.

कर्म्ममूल न० દાભ, દર્ભ.

कर्म्ममीमांसा स्त्री० જૈમિનીકૃત એક શાસ્ત્ર.

कर्म्मयुग न० કળિયુગ.

कर्म्मयोग पु० ગીતાશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ કર્મયોગ, કર્મ કરવાની કુશળતા.

कर्म्मरङ्ग पु० न० એક જાતનું ઝાડ.

कर्म्मरङ्ग न० એક જાતના ઝાડનું ફળ.

कर्म्मरी स्त्री० વંશરોચના-વંશલોચન.

कर्म्मवज्र पु० શૂદ્ર.

कर्म्मवाटी स्त्री० તિથિ.

कर्म्मविपाक पु० કર્મનું ફળ.

कर्म्मव्यतिहार पु० પરસ્પર એક જાતની ક્રિયા કરવા રૂપ ક્રિયાનો અદલો બદલો.

कर्म्मशाला स्त्री० કામ કરવાની શાળા, કારીગરીની શાળા.

कर्म्मशील त्रि० કામ કરવા માટેના સ્વભાવવાળું.

कर्म्मशूर त्रि० કામ કરવામાં શૂરવીર, આરંભેલું કામ સમાપ્ત કરનાર, જ્યાં સુધી ફળ મળે ત્યાં સુધી કામ કરનાર.

कर्म्मश्रेष्ठ त्रि० કર્મથી શ્રેષ્ઠ, કામ કરવામાં શ્રેષ્ઠ.

कर्म्मश्रेष्ठ पु० પુલહ ઋષિનો પુત્ર.

कर्म्मसंन्यास पु० કર્મોનો ત્યાગ, કર્મોના ફળનો ત્યાગ.

कर्म्मसंन्यासिक पु० દીક્ષિત ભિક્ષુક—સંન્યાસી.

कर्म्मसंन्यासिन पु० વિધિપૂર્વક કર્મોનો ત્યાગ કરનાર ભિક્ષુક-સંન્યાસી, કર્મના ફળનો ત્યાગ કરનાર.

कर्म्मसङ्ग पु० કર્મમાં આસક્તિ.

कर्म्मसचिव पु० રાજાઓને ખાનગી વિચાર સિવાયનાં પોતાના કામમાં સહાય કરનાર.

कर्म्मसाक्षिन् पु० સૂર્ય, સૂર્ય વગેરે નવ દેવો.

कर्म्मसाक्षिन् त्रि० હરકોઈ કામમાં સાક્ષી હરકોઈ.

कर्म्मसाधन न० જેથી કામ સિદ્ધ થાય તે, કર્મનું સાધન.

कर्म्मसिद्धि स्त्री० ઇષ્ટ અનિષ્ટ કર્મફળની પ્રાપ્તિ, કામની સિદ્ધિ.

कर्म्मस्थान न० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ લગ્નાવધિ દશમું સ્થાન.

कर्म्महेतु पु० કામનું કારણ.

कर्म्माङ्ग न० કર્મનું અંગ.

कर्म्माजीव पु० કામ કરી જીવવાનું સાધન.

कर्म्माजीव त्रि० કામ કરી જીવનાર.

कर्म्मात्मन् पु० સંસારી-જીવ.

कर्मात्मन् त्रि० કામ કરવામાં આસક્ત મનવાળું.

कर्माध्यक्ष पु० ક્રિયાસાક્ષી, કામ કર્યું ન કર્યું તપાસનાર.

कर्मानुबंध पु० કામનો સંબંધ, કામ ઉપર આધાર.

कर्मानुबंधिन् त्रि० કર્મ સાથે જોડાયેલ, કર્મ સાથે સંબંધવાળું.

कर्मानुरूप त्रि० કામ પ્રમાણેનું, કર્મ પ્રમાણેનું, કર્મને યોગ્ય.

कर्मानुरूपतस् अव्य० કામ પ્રમાણે, કર્મ પ્રમાણે, ફરજ પ્રમાણે.

कर्मानुसारतस् अव्य० ઉપરનો અર્થ.

कर्मानुसारिन त्रि० કામને અનુસરનાર, કર્મને અનુસરનાર.

कर्मानुस्थायिन् त्रि० કામ કરનાર, યજ્ઞાદિ કર્મ કરનાર.

कर्मान्त पु० તૈયાર થયેલ ખેતીના કામવાળી ખેડેલી જમીન, ધાન્ય વગેરેનું સંગ્રહસ્થાન, કર્મની સમાપ્તિ.

कर्मान्तर न० બીજું કામ.

कर्मान्तिक त्रि० કર્મની અંતે હોનાર.

कर्मान्तिक पु० સેવક, ચાકર.

कर्माभिधायक त्रि० એક કર્મ ભોગવનાર, કામ બતાવનાર.

कर्मार पु० એક જાતિ, એક જાતનો વાંસ, કર્મરંગ વૃક્ષ, કારીગર, લવાર.

कर्मार त्रि० કર્મને પ્રાપ્ત થયેલ–કારીગર વગેરે.

कर्मार्ह पु० પુરુષ.

कर्मार्ह त्रि० કામ કરવામાં સમર્થ.

कर्माशय पु० કર્મજન્ય ધર્મ અધર્મરૂપ ગુણ.

कर्मिन् त्रि० કામવાળું, વ્યાપારવાળું, ફળની ઇચ્છા રાખી કામ કરનાર.

कर्मिष्ठ त्रि० ક્રિયાદક્ષ મનુષ્ય, કામ કરવામાં કુશળ.

कर्मीर त्रि० કાબરચિત્રા રંગવાળું.

कर्मेन्द्रिय न० વાણી–પગ–હાથ–ગુદા–લિંગ–એ પાંચ ઇન્દ્રિય.

कर्मोदार न० શ્રેષ્ઠ કાર્ય.

कर्व् भ्वा० प० अ० सेट् ગર્વ કરવો.

कर्व पु० કામ–વિષયવાસના.

कर्वट पु० न० બસો કે આઠસો ગામની વચ્ચેનું શ્રેષ્ઠ ગામ–જેમાં આસપાસનાં સર્વ મનુષ્યો આજીવિકા કરી શકે.

कर्वट पु० તે નામનો એક દેશ.

कर्वर न० કર્મ, કામ.

कर्वर पु० વાઘ, રાક્ષસ.

कर्वरी स्त्री० વાઘેણ, રાક્ષસી, શિયાળ, રાત્રિ,હિંગુપત્રી વનસ્પતિ, હળદર,દુર્ગા દેવી.

कर्वुदार पु० કોવિદાર વૃક્ષ.

कर्वुर पु० कर्बुर જુઓ.

कर्वूर पु० कर्बूर જુઓ.

कर्श्य पु० કચૂરો.

कर्ष पु० न० સોળ માસા બરોબર એક માપ, સોળ માસાભાર સોનું.

कर्ष पु० બહેડાનું ઝાડ, ખેંચવું, ખોતરવું, નિત્ય ખેડવાને લાયક કોઇ ખેતર.

कर्षक त्रि० ખેંચનાર, ખેડનાર, ખોતરનાર.

कर्षण न० ખેંચવું, ખેડવું, ખોતરવું.

कर्षणि स्त्री० વ્યભિચારિણી સ્ત્રી.

कर्षणी स्त्री० ક્ષીરિણી વૃક્ષ, ધોળી વેખંડ, ઘોડાની લગામ–જે લોઢાની તેના મોઢામાં રહે છે.

कर्षणीय त्रि० ખેંચવા, ખેડવા યોગ્ય.

कर्षफल न० બહેડાનું ફળ.

कर्षफला स्त्री० આમળી.

कर्षयत् त्रि० ખેંચતું, ખેડતું, હેરાન કરતું, હરકત કરતું.

कर्षापण न० पु० એંશી કોડીનો એક પણ અને સોળ પણનો એક કાર્ષાપણ.

कर्षार्द्ध न० એક તોલો.

कर्षार्द्ध पु० એંશી ચણોઠી ભારનું એક વજન.

कर्षिणी स्त्री० ઘોડાના મોંઢામાં રખાતુ લોઢાનું ચોકડું, ક્ષીરિણી વૃક્ષ.

कर्षित त्रि० ખેંચેલ, ખેડેલ.

कर्षिन् त्रि० ખેંચનાર, આકર્ષણ કરનાર.

कर्षू पु० અડાયાં છાણાનો અગ્નિ, પુરુષની ચાર આંગળ જમીનમાં ખાડો.

कर्षू स्त्री० નાનો પ્રવાહ, નાની નદી, ખાડી, નહેર, અગ્નિકુંડ, ખેતી, ખેતીકામ, ગુજરાન.

कर्हि अव्य० ક્યારે, કયે કાળે.

कर्हिचित् अव्य० કોઇક કાળે, કોઇક વખતે.

कल् भ्वा० आ० सेट् સંખ્યા કરવી स० શબ્દ કરવો अ०

कल् चु० उ० स० सेट् જવું, સંખ્યા કરવી, अव+જાણવું. आ+બાંધવું. प्रति+आ+જાણવું. उत्+ઉંચું ફેંકી ગ્રહણ કરવું. सम्+એક સંખ્યા કરવી–ગણવું.

कल् चु० उ० स० सेट् પ્રેરણા કરવી.

कल पु० મધુર અસ્પષ્ટ શબ્દ, સાગનું ઝાડ, કોલિવૃક્ષ–બોરનું ઝાડ.

कल न० શરીરમાંની છેલ્લી ધાતુ–વીર્ય.

कल त्रि० અજીર્ણ, નહિ પચેલ, ફળાવાળો ભાગ.

कलक पु० એક જાતનું માછલું.

कलकण्ठ पु० કોયલ, હંસ, પારેવું.

कलकण्ठ त्रि० મધુર શબ્દવાળા કંઠવાળું.

कलकण्ठी स्त्री० કોયલ માદા, હંસલી, પારેવી.

कलकल पु० કોલાહલ, સાગનો રસ–ગુંદર, રાળ.

कलकी स्त्री० એક જાતની માછલી.

कलकीट पु० એક જાતનો કીડો.

कलकूजिका स्त्री० કામવાસનાવાળી સ્ત્રી.

कलकूट पु० તે નામનું એક શહેર.

कलघोष पु० કોયલ.

कलघोषी स्त्री० કોયલ માદા.

कलङ्क पु० કલંક, ચિન્હ, ડાઘ, અપવાદ, તાંબા વગેરે ધાતુનો કાટ, તાંબા વગેરે ધાતુમાં ખટાઇના સંબંધથી થતો વિકાર.

कलङ्कष पु० સિંહ.

कलङ्कषा स्त्री० કડતાલ વાદિત્ર.

कलङ्कषी स्त्री० સિંહણ, હાથની તાળી.

कलङ्कित त्रि० કલંકવાળું થયેલ, ડાઘવાળું થયેલ.

कलङ्किन् त्रि० કલંકવાળું, ડાઘવાળું, ચિન્હવાળું.

कलङ्कुर पु० પાણીમાં પડતી ઘુમરી.

कलञ्ज पु० ઝેર ચોપડેલા બાણથી મારેલ મૃગ અથવા કોઇ પક્ષી.

कलञ्ज न० ઝેર ચોપડેલા બાણથી મારી નાખેલા પક્ષીનું કે હરણનું માંસ, તંબાકુ, એક જાતનું માપ.

कलञ्जाधिकरण न० તે નામનો એક ન્યાય.

कलट न० ઘર ઢાંકવાનું ઘાસનું છાપરૂં.

कलतूलिका स्त्री० વિષયવાસનાવાળી સ્ત્રી.

कलत्र न० ભાર્યા, સ્ત્રી, નિતંબ–કુલો, રાજાઓના કિલ્લાનું સ્થાન.

कलत्रवत् त्रि० ભાર્યાવાળું, સ્ત્રીવાળું.

कलत्रिन् त्रि० ઉપરના અર્થ.

कलधूत न० રૂપું.

कलधौत न० સોનું, રૂપું, મધુર અસ્પષ્ટ શબ્દ.

कलध्वनि पु० મધુર અસ્પષ્ટ શબ્દ, કબૂતર, કોયલ, મોર.

कलध्वनि त्रि० મધુર અસ્પષ્ટવાળું.

कलन न० સ્ત્રીના ઉદરમાં દાખલ થયેલ પુરુષના વીર્યનો એક રાત્રિમાં થતો વિકાર, ચિન્હ, નિશાની, વાતપિત્ત વગેરેનો દોષ, ગ્રહણ કરવું, પકડવું, ગ્રાસ, જાણવું, જ્ઞાન.

कलन पु० નેતર.

कलना स्त्री० જ્ઞાન, જાણવું, ગ્રહણ કરવું, લેવું, મૂકવું, છોડવું.

कलनाद पु० એક પ્રકારની વર્ણસંકર જાતિ.

कलनाद पु० મધુર અસ્પષ્ટ શબ્દ, હંસ.

कलनादी स्त्री० રાજહંસી.

कलन्दर पु० એક પ્રકારની વર્ણસંકર જાતિ.

कलन्दिका स्त्री० સર્વ વિદ્યા.

कलन्धु पु० એક જાતનું શાક.

कलभ पु० ત્રીશ વર્ષનો હાથી, પાંચ વર્ષનું હાથીનું બચ્ચું, ધંતુરો.

कलभप्रिय पु० પીલુનું ઝાડ.

कलभवल्लभ पु० પીલુનું ઝાડ.

कलभी स्त्री० ત્રીશ વર્ષની હાથણી, એક જાતનું ઝાડ.

कलम पु० લેખણ, કલમ, કલમી ડાંગેર, ઉખેડીને પાછું વાવેલ એક જાતનું ધાન્ય–ડાંગેર, ચોર.

कलमोत्तम पु० ઉત્તમ પ્રકારની સુગંધી ડાંગેર.

कलम्ब पु० શાકમાં રહેલ ફોતરૂં, બાણ, કદંબનું ઝાડ. પાંચની સંખ્યા, દીંટું.

कलम्बक पु० ઉપરના અર્થ.

कलम्बिका स्त्री० ડોકના પાછળના ભાગમાં રહેલી એક નાડી.

कलम्बी स्त्री० એક જાતનું શાક.

कलम्बु स्त्री० એક જાતનું શાક.

कलम्बुट न० માખણ.

कलम्बू स्त्री० એક જાતનું શાક.

कलयत् त्रि० ગણતું, પકડતું, કંપતું.

कलरव पु० મધુર અસ્પષ્ટ શબ્દ, કબૂતર, કોયલ, મોર.

कलरव त्रि० મધુર અસ્પષ્ટ શબ્દવાળું.

कलल न० ગર્ભ ઉપર વીંટાતી ચામડી–ઓળ, સ્ત્રીના ઉદરમાં દાખલ થયેલા પુરુષના વીર્યનો એક રાત્રિમાં થતો વિકાર.

कललज पु० રાળ, ગર્ભ.

कललजोद्भव पु० સાગનું ઝાડ.

कलविङ्क पु० ચકલો પક્ષી, કલિંગ વૃક્ષ, ધોળી ચમરી, ઇંદ્રજવનું ઝાડ.

कलविङ्कक पु० ઉપરના અર્થ.

कलविङ्ग पु० ઉપર પ્રમાણે.

कलश पु० ઘડો, કળશ, એક જાતનું માપ.

कलशदिर् स्त्री० યજ્ઞસંબંધી કળશનું ચીરાવું.

कलशपोतक पु० એક જાતનો સર્પ.

कलशि स्त्री० ઘડો, કળશ, પૃશ્નિપર્ણી વનસ્પતિ. કુંભરાશિ, બત્રીસ શેરનું માપ.

कलशी स्त्री० ઉપરના અર્થ.

कलशीकण्ठ पु० તે નામનો એક ઋષિ.

कलशीपदी स्त्री० કળશ જેવા આકારના પગવાળી સ્ત્રી,

कलशीसुत पु० અગસ્ત્ય મુનિ.

कलशोदर पु० તે નામનો એક દાનવ.

कलशोदर त्रि० કળશના જેવા પેટવાળું.

कलस पु० ઘડો, કળશ, કુંભરાશિ, બત્રીસ શેરનું એક માપ.

कलसि स्त्री० कलशि જુઓ.

कलसी स्त्री० कलशी જુઓ.

कलसीसुत पु० અગસ્ત્ય મુનિ.

कलसोदधि पु० સમુદ્ર.

कलस्वर पु० મધુર અસ્પષ્ટ સ્વર.

कलह पु० न० વિવાદ, વાગ્વિવાદ, ક્લેશ, કંકાસ, યુદ્ધ, તે નામનો એક છંદ.

कलहंस पु० એક જાતનો હંસ, તે નામનો એક છંદ,રાજહંસ, શ્રેષ્ઠ રાજા, પરમાત્મા.

कलहंसी स्त्री० હંસલી.

कलहकार त्रि० ક્લેશ કરનાર, કજીયો કરનાર.

कलहनाशन पु० પૂતિકરંજનું ઝાડ.

कलहप्रिय पु० નારદ ઋષિ.

कलहप्रिया स्त्री० સારિકા પક્ષિણી–મેના.

कलहान्तरिता स्त्री० સાહિત્યપ્રસિદ્ધ એક નાયિકા.

कलहाय् નામધાતુ आत्म० अक० सेट् ક્લેશ કરવો, કજીયો કરવો.

कला स्त्री० ચંદ્રમંડળનો સોળમો ભાગ, ભાગ, અંશ, બે પળનો એક સમય–વિભાગ, શરીરમાં રહેલ–એક ધાતુકલેદ, એક માત્રાવાળો લઘુ વર્ણ, ધન–વગેરેનું વ્યાજ, સ્ત્રીરજ, નૌકા, કપટ, સંગીત વગેરે વિદ્યાની કળા, ચોસઠ પ્રકારની કળા.

कलाकुल न० હળાહળ ઝેર.

कलाकेलि पु० કામદેવ.

कलाङ्कुर पु० સારસ પક્ષી, ચોરીનું શાસ્ત્ર બનાવનાર કર્ણીપુત્ર મૂળદેવ, કંસ અસુર.

कलाचिका स्त्री० કોણીથી માંડી કાંડાં સુધીનો હાથનો ભાગ, પીકદાની.

कलाची स्त्री० ઉપરના અર્થ.

कलाटीन पु० એક જાતનું પક્ષી.

कलाद पु० સોની.

कलादक पु० સોની.

कलाधर पु० ચન્દ્ર.

कलाधर त्रि० ચોસઠ પ્રકારની કળાઓ જાણનાર.

कलानिधि पु० ચંન્દ્ર, કપૂર.

कलानुनादिन् પુ૦ ભમરો, ચકલો, ચાતક–બપૈયો, કપિંજલ પક્ષી.
कलान्तर પુ૦ એક પ્રકારનું વ્યાજ.
कलान्तर ન૦ ચન્દ્રની બીજી કળા.
कलान्यास પુ૦ તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક ન્યાસ.
कलाप પુ૦ સમૂહ, મોરપિચ્છ, ઘરેણું, કંદોરો, ચંદ્ર, બાણુનો ભાથો, બાણ, ધનુષ, અર્ધ ચંદ્રાકાર એક જાતનું અસ્ત્ર, એક પ્રકારનું વ્યાકરણ, તે નામનું એક ગામ, મોતી વગેરેની સેર.
कलाप ત્રિ૦ વિદ્વાન, પંડિત.
कलापक પુ૦ **कलाप** પુ૦ જુઓ, હાથીની ખાંધનું બંધન.
कलापक ન૦ સાથે સંબંધવાળા ચાર શ્લોક, જે કાળે મોરને પીંછાં આવે છે તે કાળે આપવાનું કરજ.
कलापद्वीप પુ૦ તે નામનું એક ગામ.
कलापवत् ત્રિ૦ જેની પાસે બાણ રાખવાનો ભાથો હોય તે.
कलापशस् અવ્ય૦ ગુચ્છે ગુચ્છે.
कलापिन् પુ૦ મોર, કોયલ, વૈશંપાયન ઋષિનો એક શિષ્ય, વડનું ઝાડ, ચંદ્ર.
कलापिनी સ્ત્રી૦ રાત્રિ, નાગરમોથ, મયૂરી.
कलापूर्ण પુ૦ ચંદ્ર, કપૂર.
कलापूर्ण ત્રિ૦ સર્વ પ્રકારની કળાઓવાળું.
कलाभृत् પુ૦ ચંદ્ર, કપૂર.
कलाभृत् ત્રિ૦ સર્વ પ્રકારની કળાઓ ધારણ કરનાર.
कलामक પુ૦ કલમી ડાંગેર.
कलाम्बिका સ્ત્રી૦ ઋણદાન.
कलाय સ્ત્રી૦ એક જાતનું ધાન્ય–વટાણા.
कलायखंज ત્રિ૦ ચાલતાં ચાલતાં જે ધ્રૂજતું હોય તે.
कलायन પુ૦ હરકોઇ નૃત્ય કરનાર, નટ, તરવારની ધાર ઉપર નાચનાર.
कलाया સ્ત્રી૦ ગંડદૂર્વા વનસ્પતિ.

कलालाप પુ૦ ભમરો, મધમાખ.
कलालाप પુ૦ મધુર અસ્પષ્ટ શબ્દનું ઉચ્ચારણ.
कलावत् પુ૦ ચન્દ્ર, કપૂર.
कलावत् ત્રિ૦ કળાઓવાળું, ભાગવાળું.
कलावती સ્ત્રી૦ એક પ્રકારની મંત્રદીક્ષા, ગોકુળની એક ગોવાળણ–રાધાની મા, તે નામની એક વીણા, એક સ્વર્ગવેશ્યા.
कलाविक પુ૦ કુકડો.
कलाविकी સ્ત્રી૦ કુકડી.
कलाविकल પુ૦ ચકલો પક્ષી.
कलाविकली સ્ત્રી૦ ચકલી.
कलाहक પુ૦ કાહલ વાદિત્ર.
कलि પુ૦ ચોથો યુગ–કળીયુગ–બહેડાનું ઝાડ, કજીયો, કલેશ, લડાઇ, શૂરવીર, જુગારમાં એકના અંકવાળો બાજુનો પાસો, ધોળો ધંતુરો.
कलि સ્ત્રી૦ કળી–ફૂલ વગેરેની.
कलिक પુ૦ એક જાતનો બગલો–ક્રૌંચપક્ષી.
कलिका સ્ત્રી૦ ફૂલની કળી, વીણાનો મૂળભાગ, **कला** શબ્દ જુઓ, તે નામનો એક છંદ, પદની પરંપરાવાળી એક રચના.
कलिकापूर्व ન૦ અંશથી ઉત્પન્ન થનારૂં કોઇ વૈદિક કર્મ.
कलिकार પુ૦ પીળા માથાવાળું એક જાતનું પક્ષી, પૂતિકરંજ, વિષલાંગલી, નારદ ઋષિ.
कलिकार ત્રિ૦ કજીયો કરનાર, કળીને પામનાર.
कलिकारक પુ૦ નારદ, પૂતિકરંજ.
कलिकारक ત્રિ૦ કલેશકારક, કજીયો કરનાર.
कलिकारी સ્ત્રી૦ જલ પીપર, વિષલાંગલી વનસ્પતિ.
कलिङ्ग પુ૦ એક જાતનું પક્ષી–કાકા કઉઆ, રાઇનું ઝાડ, પીપરનું ઝાડ, પૂતિકરંજ નામનું ઝાડ, તે નામનો એક ક્ષત્રિય.

कलिङ्ग न० ઇંદરજવ.
कलिङ्ग पु० તે નામનો એક દેશ.
कलिङ्गक पु० કુટજવૃક્ષનું બી, ઇંદરજવ.
कलिङ्गा स्त्री० નસોતર.
कलिङ्गाद्यगुटिका स्त्री० એક પ્રકારનું ઔષધ-દવા.
कलिञ्ज पु० સાદડી.
कलित त्रि० જાણેલ, પ્રાપ્ત કરેલ, ભેદેલ, સંખ્યા કરેલ, ગણેલ, ગ્રહણ કરેલ, કહેલ, વિચારેલ, બંધાયેલ.
कलित न० જ્ઞાન, લાભ, ભેદન, ગ્રહણ, કથન, વિચાર, બંધન.
कलितरु पु० બહેડાનું ઝાડ.
कलिद्रुम पु० બહેડાનું ઝાડ.
कलिन्द पु० તે નામનો એક પર્વત, બેહેડાનું ઝાડ, સૂર્ય.
कलिन्दकन्या स्त्री० યમુના નદી.
कलिन्दगिरिजा स्त्री० યમુના નદી.
कलिन्दनन्दिनी स्त्री० યમુના નદી.
कलिप्रिय पु० નારદ.
कलिप्रिय त्रि० કજીયો જેને પ્રિય હોય તે.
कलिमारक पु० પૂતિકરંજ નામનું ઝાડ.
कलिमालक पु० ઉપરનો અર્થ.
कलिमाल्य પૂતિકરંજ.
कलियुग पु० કળીયુગ.
कलियुगाद्या स्त्री० માઘ મહીનાની પૂનેમ.
कलिल त्रि० ગહન, મિશ્ર.
कलिवृक्ष पु० બેહેડાનું ઝાડ.
कलिहारि स्त्री० એક જાતની વનસ્પતિ.
कली स्त्री० ફળની કળી.
कलुङ्क पु० એક જાતનું વાદિત્ર, ઝાંજ.
कलुङ्का स्त्री० તારા, દારૂની દુકાન, ઉબાડીયું.
कलुष पु० પાડો.
कलुष न० પાપ.
कलुष त्रि० પાપી, મેલું, નિંદ્ય, અસમર્થ.
कलुषयोनि त्रि० અશુદ્ધ ઉત્પત્તિવાળું.
कलुषित त्रि० મેલું, દુષ્ટ, ક્રૂર.
कलुषिन् त्रि० પાપી, મેલું.
कलुषी स्त्री० ભેંસ.
कलूतर पु० તે નામનો એક દેશ.
कलूतर त्रि० કલૂતર દેશમાં રહેનાર.
कलेवर न० શરીર.
कलोत्तार त्रि० તીક્ષ્ણ શબ્દવાળું.
कलोत्ताल त्रि० ઉપરનો અર્થ.
कल्क पु० न० ઘી-તેલ વગેરેનો એક પ્રકારનો પાકસંસ્કાર, દંભ, પાખંડ, બેહેડાનું ઝાડ, વિષ્ટા, પાપ, કચરો, મેલ, ગાળ, કાનનો મેલ, ચટણી જેવો વાટેલો પદાર્થ, કીટું.
कल्क त्रि० પાપી.
कल्कन न० શઠતાયુક્ત આચરણ.
कल्कफल पु० દાડમનું ઝાડ.
कल्कि पु० વિષ્ણુનો દશમો અવતાર.
कल्किन् पु० ઉપરનો અર્થ.
कल्किपुराण न० તે નામનું એક ઉપપુરાણ.
कल्प पु० સૃષ્ટિ, બ્રહ્માની રાત્રિરૂપ પ્રલય, બ્રહ્માના દિવસરૂપ કાળ, રચવું, વિકલ્પ, વિધાન, વિધિ, હરકોઇ આચારગ્રંથ, ઠરાવ, કલ્પવૃક્ષ, દંભ, ગુફા, અવાજ, નીરોગીપણું, વેશ.
कल्प त्रि० યોગ્ય, સમર્થ.
कल्पक त्रि० રચનાર, આરોપ કરનાર.
कल्पक पु० कल्प पु० જુઓ, હજામ, કચૂરો વનસ્પતિ.
कल्पकार पु० કલ્પસૂત્ર વગેરે આચારગ્રંથ કરનાર, હજામ.
कल्पकार त्रि० વેશ વગેરે કરનાર.
कल्पकारक पु० कल्पकार पु० જુઓ.
कल्पक्षय पु० પ્રલય, સૃષ્ટિનો ક્ષય.
कल्पतरु पु० કલ્પવૃક્ષ, તે નામનો એક ગ્રંથ.
कल्पद्रु पु० કલ્પવૃક્ષ.

कल्पद्रुम पु० કલ્પવૃક્ષ.

कल्पन न० કાપવું, છેદવું, રચના, વિધાન, આરોપ, તર્ક, અટકળ, નિશ્ચય, શિલ્પ વગેરે ક્રિયા.

कल्पना स्त्री० રચના, વિધાન, ચઢવા માટે હાથીને તૈયાર કરવો, નૈયાયિકમતે તે નામનું એક અનુમાન, મીમાંસક અને વેદાંતિમતે અર્થાપત્તિરૂપ પ્રમાણ, તર્ક, ભૂષણ, અટકળ.

कल्पनाकाल त्रि० અસ્થિર–તત્કાળ નાશ પામનારો હરકોઇ પદાર્થ.

कल्पनी स्त्री० કાતર.

कल्पनीय त्रि० કલ્પના કરવા યોગ્ય.

कल्पपादप पु० કલ્પવૃક્ષ, મહાદાન તરીકે આપવાનું સોનાનું વૃક્ષાકાર કોઈ દ્રવ્ય.

कल्पपादपदान न० કલ્પવૃક્ષનું દાન–એક મહાદાન.

कल्पपाल पु० દારૂ વેચનાર.

कल्पलता स्त्री० દેવતાઈ વેલો, મહાદાન તરીકે આપવાનું સોનાનું એક દ્રવ્ય.

कल्पलतादान न० તે નામે એક મહાદાન.

कल्पलतिका स्त्री० कल्पलता જુઓ.

कल्पवर्ष पु० તે નામનો એક યાદવ.

कल्पवृक्ष पु० કલ્પવૃક્ષ.

कल्पसूत्र न० આચારને જણાવનારો સૂત્રગ્રંથ.

कल्पान्त पु० પ્રલય.

कल्पान्तस्थायिन् त्रि० પ્રલયકાળસુધી રહેનાર.

कल्पित त्रि० કલ્પેલ, રચેલ, જણાયેલ, આરોપેલ, કૃત્રિમ સંજ્ઞાથી કહેલ.

कल्पित पु० ચઢવા માટે તૈયાર કરેલો હાથી.

कल्पितार्घ त्रि० જેને અર્ઘ આપવો કર્યો છે તે.

कल्पिन् त्रि० રચનાર, કલ્પના કરનાર, વેપ કરનાર.

कल्पिन् पु० હજામ.

कल्प्य त्रि० રચવા યોગ્ય, આરોપવા યોગ્ય, કલ્પના કરવા યોગ્ય, કરવા યોગ્ય, આચરવા યોગ્ય.

कल्मन् न० કર્મ, કામ.

कल्मलि पु० તેજ.

कल्मलीक न० જ્વલંત તેજ.

कल्मष न० પાપ, હાથનો છેડો.

कल्मष पु० તે નામનું એક નરક, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક મહિનો.

कल्मष त्रि० પાપી, મેલું.

कल्माष पु० કાબરચિત્રો રંગ, કાળો રંગ, ભુખરો રંગ, રાક્ષસ, સુગંધી ડાંગેર, એક જાતનો અગ્નિ, એક જાતનો સાપ.

कल्माष त्रि० કાબરચિત્રું, કાળું, ભુખરૂં.

कल्माषकण्ठ पु० મહાદેવ.

कल्माषपाद पु० સૂર્યવંશી એક રાજા.

कल्माषी स्त्री० કાબરચિત્રી કોઈ સ્ત્રી જાતિ, યમુના નદી.

कल्य न० પરોઢીયું, સવાર, મધ, દારૂ, ગઈ કાલ, આવતી કાલ.

कल्य त्रि० નીરોગી, સજ્જ, સમર્થ, ઉદ્યોગી, તૈયાર, કાલું-બોબડું, પઢાવેલું, શીખવેલું.

कल्यजग्धि स्त्री० પ્રાતઃકાળનું ભોજન, પ્રાતઃકાળે ખાવા યોગ્ય પદાર્થ.

कल्यता स्त्री० આરોગ્ય.

कल्यत्व न० આરોગ્ય.

कल्यपाल पु० દારૂ વેચનાર.

कल्यपालक पु० દારૂ વેચનાર.

कल्यवर्त्त पु० પ્રાતઃકાળનું ભોજન.

कल्या स्त्री० નીરોગી સ્ત્રી, દારૂ, શુભ વાણી, હરડે.

कल्याण न० કલ્યાણ, મંગળ, સોનું, સુદૈવ.

कल्याण त्रि० મંગળવાળું, કલ્યાણયુક્ત, સુખી.

कल्याणकगुड पु० वैદક વિધિથી ઔષધરૂપ કરેલો ગોળ.

कल्याणकघृत न० વૈદક વિધિથી ઔષધરૂપ કરેલું ઘી.

कल्याणकलवण न० વૈદકવિધિથી ઔષધરૂપ કરેલું મીઠું.

कल्याणयोग पु० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક યોગ.

कल्याणकृत् त्रि० શાસ્ત્રોક્ત કર્મ કરનાર, હરકોઇ કલ્યાણ કરનાર.

कल्याणवत् त्रि० કલ્યાણવાળું, મંગળયુક્ત.

कल्याणवाचन न० સ્વસ્તિવાચન.

कल्याणबीज पु० મસૂર.

कल्याणिका स्त्री० મણસીલ ધાતુ.

कल्याणिन् त्रि० કલ્યાણવાળું.

कल्याणिनी स्त्री० બલા ઔષધિ.

कल्याणी स्त्री० ગાય, જંગલી અડદ, રાળ.

कल्याण्यादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.

कल्यापाल पु० દારૂ વેચનાર.

कल्यापालक पु० ઉપરનો અર્થ.

कल्युष न० મણિબંધ.

कल्ल् भ्वा० आत्म० अ० सेट् શબ્દ કરવો, શબ્દ નહિ કરવો, બહેરા થવું, મુંગા થવું.

कल्ल त्रि० બહેરૂં.

कल्लता स्त्री० નીચેના અર્થ.

कल्लत्व न०સ્વર કાઢવો, બહેરાશ, બહેરાપણું.

कल्हि अव्य० આવતી કાલે.

कल्लोल पु० મોટો તરંગ–મોટું મોજું, હર્ષ, આનંદ.

कल्लोल त्रि० શત્રુ.

कल्लोलित त्रि० મોટા તરંગોવાળું થયેલ.

कल्लोलिन् त्रि० મોટા તરંગોવાળું.

कल्लोलिन् पु० તે નામનો એક દેશ.

कल्लोलिनी स्त्री० મોટા તરંગોવાળી નદી.

कल्हण पु० રાજતરંગિણી ગ્રંથનો કર્તા.

कव् भ्वा० आ० स० सेट् સ્તુતિ કરવી, વખાણવું.

कवक पु० ગ્રાસ, કોળીયો.

कवक न० ચોમાસામાં થતી છત્રાકાર બિલાડીની ટોપી.

कवच पु० ઢાલ, ગર્દભાણ્ડ વૃક્ષ–પિતપાપડો, તજ, ભોજપત્રનું ઝાડ, લાંબી પીપરનું ઝાડ, રણનું નગારૂં, દુંદુભિ, કવચરૂપે હું અક્ષર.

कवच न० पु० બખ્તર.

कवचपत्र पु० ભોજપત્રનું ઝાડ.

कवचहर पु० બખ્તર ધારણ કરી શકે તેવો કુમાર.

कवचिन् त्रि० બખ્તર ધારણ કરનાર.

कवटी स्त्री० કમાડ, બારણું.

कवती स्त्री० જેમાં 'क' એવો શબ્દ આવે છે તેવી ઋચા.

कवत्रि स्त्री० એક જાતનું માછલું.

कवत्री स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

कवर पु० પાઠક, અધ્યાપક, કાબરચિત્રો રંગ.

कवर पु० न० લવણ–મીઠું, ખાટું.

कवर त्रि० કેશનો અલંકાર, કાબરચિત્રું, જડેલ, સંબંધ પામેલ, મિશ્ર થયેલ.

कवरक पु० કેદી.

कवरकी स्त्री० કેદમાં રહેલી કોઇ સ્ત્રી.

कवरा स्त्री० खरपुष्पा નામની વનસ્પતિ.

कवरी स्त्री० કેશનો અંબોડો.

कवर्ग पु० ક, ખ, ગ, ઘ, ઙ,–એ અક્ષરો.

कवर्गीय त्रि० કવર્ગમાં હોનાર.

कवल पु० ગ્રાસ, કોળીયો, એક જાતનું માછલું, વૈદકમાં કહેલી રોગના નાશ માટેની કોઈ દ્રવ્યની અમુક ક્રિયા.

कवलग्रह पु० કોળીયો લેવો.

कवलप्रस्थ पु० ગ્રાસયોગ્ય કોઇ એક માપ.

कवलिका स्त्री० ગુમડા વગેરે ઉપર બાંધવાની પોટીસ.
कवलित त्रि० કોળીયો કરેલ, ગ્રાસ કરેલ, ખાધેલ, વ્યાપ્ત.
कवष् त्रि० છિદ્રવાળું બારણું વગેરે.
कवष त्रि० છિદ્રવાળું બારણું વગેરે.
कवस पु० બખ્તર, એક પ્રકારની કાંટાની જાત.
कवाट न० કમાડ, બારણું.
कवाटघ्न त्रि० બારણું તોડી શકનાર ચોર વગેરે.
कवाटवक्र न० એક જાતનું ઝાડ.
कवाटी स्त्री० નાનું બારણું.
कवार न० કમળ.
कवारि त्रि० ખરાબ શત્રુ.
कवासख त्रि० ખરાબ સહાય.
कवि पु० સર્વજ્ઞ બ્રહ્મ, સ્તુતિ કરવા યોગ્ય, વાલ્મિકિ મુનિ, કવિતા બનાવનાર, ભૃગુનો પુત્ર એક ઋષિ, શુક્રાચાર્ય, સૂર્ય, કલ્કિદેવનો મોટો ભાઈ, ચોર યોદ્ધો, ચાક્ષુષ મનુથી વૈરાજ પ્રજાપતિની કન્યામાં ઉત્પન્ન થયેલ પુત્ર, ઘુવડ પક્ષી, આકડાનું ઝાડ.
कवि त्रि० સ્તુતિ કરનાર, સર્વજ્ઞ, બુદ્ધિમાન.
कवि स्त्री० લગામ.
कविक पु० લગામ.
कविकल्पद्रुम पु० બોપદેવ પંડિતે કરેલો તે નામનો ધાતુપાઠગ્રંથ.
कविकल्पलता स्त्री० તે નામનો એક ગ્રંથ.
कविका स्त्री० લગામ, એક જાતનું માછલું, કવિકાપુષ્પ.
कविज्येष्ठ पु० વાલ્મિકી મુનિ.
कवितर त्रि० મહાન કવિ.
कवितम त्रि० ઉપરનો અર્થ.
कविता स्त्री० કવિનું કર્મ, કવિતા, કવિપણું.
कवित्व न० ઉપરના અર્થ.
कविपुत्र पु० શુક્રાચાર્ય.
कविय न० લગામ.
कविरहस्य न० તે નામનો એક ગ્રંથ.
कविराज पु० મહાન કવિ.
कविरामायण पु० વાલ્મીકિ મુનિ.
कविल त्रि० સ્તુતિ કરનાર, શબ્દ કરનાર.
कविलासिका स्त्री० એક જાતની વીણા.
कविवाल्मीकि पु० વાલ્મીકી મુનિ.
कविवेदिन् त्रि० કાવ્ય જાણનાર.
कवी स्त्री० લગામ.
कवीय न० લગામ.
कवीयत् त्रि० કવિના જેવું, પોતાની સ્તુતિ કરવા ઇચ્છનાર.
कवीयस् त्रि० મહાન્ કવિ.
कवीयसी स्त्री० મહાન કવિ કોઈ સ્ત્રી.
कवूल न० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ તે નામનો એક યોગ.
कवेल न० કમળ.
कवोष्ण न० થોડો ગરમ સ્પર્શ.
कवोष्ण त्रि० થોડા ગરમ સ્પર્શવાળું.
कव्य न० પિતૃઓને ઉદ્દેશી અપાતું અન્ન.
कव्य त्रि० સ્તુતિ કરવા યોગ્ય, સ્તુતિ કરનાર.
कव्यवाड पु० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
कव्यवाल पु० અગ્નિ, તે નામના પિતૃદેવ.
कव्यवाह् पु० અગ્નિ.
कव्यवाह पु० અગ્નિ.
कव्यवाहन पु० અગ્નિ.
कश् भ्वा० प० सेट् શબ્દ કરવો અ० જવું, શાસન કરવું स०
कश पु० ચાબુક કોરડો.
कशाकृत्स्न पु० તે નામનો એક ઋષિ
कशास् न० પાણી.
कशा स्त्री० ચાબુક.
कशात्रय न० ઘોડાને ત્રણ પ્રકારે ચાબુક મારવાની રીત.
कशार्ह त्रि० ચાબુક મારવા યોગ્ય.

कशिक પુ० નોળીયો.
कशिकपाद ત્રિ० નોળીયાના જેવા પગવાળું.
कशिपु પુ० અન્ન, આચ્છાદન-બીછાનું, પાથરણું, ઢાંકણું, એક જાતનું આસન, મસૂરીયું, ગાલમસૂરીયું, ઓશીકું.
कशीका સ્ત્રી० જેણે બચ્ચાં જણ્યાં હોય તેવી નોળીયણ.
कशु પુ० ચેદિપુત્ર એક રાજા.
कशेरक પુ० તે નામનો એક યક્ષ.
कशेरु સ્ત્રી० એક જાતનું તૃણકંદ, ત્વષ્ટાની ચૌદમી કન્યા.
कशेरु પુ० ભારતવર્ષના નવ ખંડમાંનો એક ખંડ.
कशेरुक પુ० એક જાતનો કંદ.
कशेरुका સ્ત્રી० પીઠનું હાડકું.
कशेरू સ્ત્રી० कशेरु જુઓ.
कशेरुमत् પુ० તે નામનો એક યવન રાજા.
कशीक ત્રિ० હિંસક રાક્ષસ વગેરે.
कश्चन અવ્ય० કોઇક.
कश्चित् અવ્ય० કોઇક.
कश्मल ન० મૂર્છા, મોહ, પાપ.
कश्मल ત્રિ० મલિન, મેલું, પાપી.
कश्मश ન० कश्मल પુ० જુઓ.
कश्मीर પુ० કાશ્મીર દેશ.
कश्मीरजन्मन् ન० કાશ્મીર દેશનું કેસર.
कश्मीरज ન० ઉપરનો અર્થ.
कश्य ન० દારૂ, ચાબુકના પ્રહારને યોગ્ય ઘોડાનો મધ્ય ભાગ.
कश्य ત્રિ० ચાબુકના પ્રહારને યોગ્ય.
कश्यप પુ० તે નામનો એક ઋષિ, એક જાતનો મૃગ, એક જાતનું માછલું, કાચબો.
कश्यपनन्दन પુ० ગરૂડ.
कश्यपसुत પુ० ગરૂડ.
कष् ભ્વા० પ० સ० સેટ્ નીચોવવું, ક્ષીણ કરવું, ઘસવું.
कष પુ० કસોટી કરવાનો પત્થર.
कषण ત્રિ० અપક્વ શલાટુ.
कषण ન० ઘસવું, ચલાવવું, હલાવવું, કંપાવવું.
कषा સ્ત્રી० ચાબુક.
कषाकु પુ० અગ્નિ, સૂર્ય.
कषाय પુ० ન० તુરો રસ, રાગ-દ્વેષાદિ દોષ, નિર્વિકલ્પક સમાધિનું એક વિઘ્ન, રાગી, અનુરાગવાળું, સુગંધી, અપટુ, રાગ, એક જાતનો ક્વાથ, નિર્યાસ-રસ, વિલેપન, અંગરાગ, કલિયુગ, લાલપીળો મિશ્રરંગ, ભગવો રંગ.
कषाय પુ० શ્યોનાક વૃક્ષ.
कषाय ત્રિ० તુરૂં, લાલ રંગવાળું.
कषायकृत् પુ० રાતું લોધર.
कषायपाक પુ० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક જાતનો ક્વાથ.
कषायपान ન० ઉકાળો પીવો તે.
कषायपाणी સ્ત્રી० તે નામનો એક દેશ.
कषाययावनाल પુ० તુવેર ધાન્ય.
कषायवासिक પુ० એક જાતનો કીડો.
कषाया સ્ત્રી० દુરાલભા વનસ્પતિ.
कषायित ત્રિ० તુરૂ થયેલ, કસાઇ ગયેલ, લાલ-પીળું થયેલ-લાલપીળું કરેલ.
कषायिन् પુ० સાગનું ઝાડ, ખજૂરનું ઝાડ, લકુચ વૃક્ષ.
कषायिन् ત્રિ० તુરૂં, કસાયલું, લાલ-પીળા રંગવાળું, ભગવા રંગવાળું.
कषि ત્રિ० હિંસા કરનાર.
कषीका સ્ત્રી० પક્ષી જાતિ, કોદાળી.
कषेरुका સ્ત્રી० कशेरुका જુઓ, એક જાતનો તૃણકંદ.
कष्कष પુ० એક જાતનું કૃમિ-કરમીયું-ચરમ, શત્રુ, રોગ વગેરે.
कष्ट ન० પીડા, દુઃખ.

कष्ट त्रि० પીડા કરનાર, ગહન, પીડાયુક્ત, કષ્ટસાધ્ય.

कष्टकार पु० સંસાર.

कष्टकार त्रि० પીડા કરનાર.

कष्टकारक पु० સંસાર.

कष्टकारक त्रि० કષ્ટકારક, દુઃખદાયક.

कष्टरिपु पु० કષ્ટસાધ્ય શત્રુ.

कष्टस्थान न० દુઃખદ સ્થાન.

कस् भ्वा० स० प० सेट् જવું. उद्+ ઉંચે જવું. निस्+निर्+દૂર કરવું, હાંકી કાઢવું. वि + પ્રકાશવું. अनु + वि + યોગ્ય રીતે વિકાસવું. प्र + वि + અત્યંત વિકાસવું. सम् + સારી રીતે જવું.

कंस् अदा० आत्म० स० सेट् નાશ કરવો, જવું.

कस् अदा० आ० स० सेट् નાશ કરવો, જવું.

कस पु० કસોટી કરવાનો પત્થર.

कसन पु० ઉધરસનો રોગ.

कसना स्त्री० એક જાતની લૂતા.

कसनोत्पाटन पु० અરડુસીનું ઝાડ.

कसर्णीर पु० એક જાતનો સર્પ.

कसर्णील पु० ઉપરનો અર્થ.

कसाम्बु न० શ્રાદ્ધકાળે પિતૃઓને આપવામાં આવતું જળ.

कसिपु पु० कशिपु० જુઓ, અન્ન.

कसेरु पु० कशेरु જુઓ, ભુંડને પ્રિય એવો એક જાતનો જળકંદ.

कसेरुका स्त्री० कशेरुका જુઓ, પીઠનું હાડકું.

कस्कादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.

कस्तम्भी स्त्री० ગાડાના આગળના ભાગમાં નીચે રહેલો ઉંટડો.

कस्तीर न० તે નામનું એક શહેર.

कस्तुरिका स्त्री० કસ્તૂરી.

कस्तूरिका स्त्री० નીચેનો શબ્દ જુઓ.

कस्तूरी स्त्री० મૃગની દુંટીમાં થનારો એક સુગંધી પદાર્થ.

कस्तूरीमल्लिका स्त्री० કસ્તૂરીના ગંધ જેવી ગંધવાળો એક જાતનો વેલો.

कस्तूरीवल्लिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

कस्मल न० कश्मल જુઓ.

कस्मल त्रि० મેલું, પાપી.

कस्वर त्रि० જનાર, હિંસા કરનાર.

कहय पु० સૂર્યનો ઘોડો.

कहिक पु० દયાપાત્ર કરોડ.

कह्व पु० બગલો.

कह्वय पु० તે નામનો એક ઋષિ.

कहियं पु० તે નામનો એક ઋષિ.

कहिल पु० ઉપરનો અર્થ.

कहोड पु० તે નામનો એક ઋષિ.

कहोल पु० ઉપરનો અર્થ.

कह्लार न० ધોળું કમળ.

कांथि पु० કાંસાનું વાસણ.

कांस त्रि० કંસથી અધિષ્ઠિત, ભોજદેશમાં રહેનાર.

कांसीय न० કાંસું.

कांस्य न० કાંસું.

कांस्यकार पु० કંસારો.

कांस्यनील पु० એક પ્રકારનું અંજન—આંજણ.

काक पु० કાગડો, કાકજંઘા વનસ્પતિ, તે નામનો એક બેટ.

काक त्रि० લૂલું, લંગડું, થોડા જળવાળું.

काक न० કાગડાઓનો સમુદાય, એક પ્રકારનું તિલક, એક પ્રકારનો સુરતબંધ.

काककङ्गु पु० એક જાતનું ધાન્ય-કાંગ.

काककला स्त्री० કાકજંઘા નામની વનસ્પતિ.

काककायति पु० स्त्री० કાગડાનું સંતાન.

काकघ्नी स्त्री० મહાકરંજ નામનું ઝાડ.

काकचञ्चा स्त्री० ચણોઠી.

काकचिञ्चा સ્ત્રી० ચણોઠી.
काकचिञ्चि સ્ત્રી० ચણોઠી.
काकचिञ्ची સ્ત્રી० ચણોઠી.
काकच्छद પુ० ખંજન પક્ષી–દીવાળી ઘોડો.
काकजङ्घा સ્ત્રી० તે નામની એક વનસ્પતિ.
काकजम्बु સ્ત્રી० એક પ્રકારની જાંબુડી.
काकजम्बू સ્ત્રી० ઉપરનો અર્થ.
काकण ન० એક જાતનો કોઢનો રોગ.
काकणक ન० ઉપરનો અર્થ.
काकणन्तिका સ્ત્રી० ચણોઠી.
काकणन्ती સ્ત્રી० ચણોઠી.
काकतालीय ન० કાગડાનું બેસવું અને તાડના ફળનું પડવું–એ પ્રકારે આકસ્મિક પ્રાપ્તિ–સૂચક ન્યાય.
काकतिक्ता સ્ત્રી० કાકજંઘા વનસ્પતિ, ચણોઠી.
काकतिन्दुक પુ० એક જાતનું ઝાડ-એક જાતના પીલુનું ઝાડ.
काकतिन्दुक ન० કાકતિંદુક વૃક્ષનું ફળ–પીલુનું ફળ.
काकतुण्ड પુ० કાળું અગર.
काकतुण्डफला સ્ત્રી० કાકનાસા વનસ્પતિ.
काकतुण्डिका સ્ત્રી० ચણોઠી.
काकतुण्डी સ્ત્રી० જેનાથી ગિલ્ટ કરવામાં આવે છે તે પિત્તળ, કાકનાસાવૃક્ષ.
काकदन्तगवेषण પુ० કાગડાના દાંત શોધવા જેવો નિષ્ફળ પ્રયાસસૂચક ન્યાય.
काकध्वज પુ० વાડવાગ્નિ–વડવાનલ
काकनामन् પુ० એક જાતનું ઝાડ.
काकनास પુ० એક જાતનું ઝાડ.
काकनासा સ્ત્રી० કાકજંઘા વનસ્પતિ.
काकनासिका સ્ત્રી० ઉપરનો અર્થ, નસોતર.
काकन्दक પુ० કાકંદી દેશમાં હોનાર–થનાર–રહેનાર.
काकन्दि સ્ત્રી० તે નામના એક દેશ.
काकन्दी સ્ત્રી० ઉપરનો અર્થ.
काकन्दीय ત્રિ० કાકંદી દેશમાં વસનાર આયુધજીવી સંઘ.
काकपक्ष પુ० મસ્તક નીચે છેક કાનસુધી પહોંચેલા કેશ–કાનછરીયા.
काकपक्षधर ત્રિ० કાનછરીયા ધારણ કરનાર.
काकपद પુ० તે નામનો એક રતિબંધ.
काकपद ન० કાગડાનું પગલું, કાગડાના પગલા જેવડું કોઇ માપ, લેખકસંપ્રદાય-પ્રસિદ્ધ એક રેખા,
काकपर्णी સ્ત્રી० એક જાતની વનસ્પતિ.
काकपीलु પુ० કાગડાને પ્રિય એક જાતનું પીલુ.
काकपीलुक પુ० ઉપરનો અર્થ.
काकपुच्छ પુ० કોયલ.
काकपुष्ट પુ० કોયલ.
काकपुष्प ન० એક જાતનું વૃક્ષ.
काकपेय ત્રિ० જળથી ભરપૂર કુવો–નદ વગેરે.
काकपेया સ્ત્રી० જળથી ભરપૂર નદી.
काकफल પુ० લીંબડાનું ઝાડ.
काकबन्ध्या સ્ત્રી० કાગડીની પેઠે માત્ર એક પુત્રને જન્મ આપી વાંઝણી થયેલી સ્ત્રી.
काकबलि પુ० કાગડાને આપવાનો બળિ.
काकभाण्डी સ્ત્રી० મહાકરંજ વૃક્ષ.
काकभीरु પુ० ઘુવડ.
काकमद्गु પુ० દાત્યૂહ પક્ષી.
काकमर्द પુ० મહાકાલ વૃક્ષ.
काकमर्दक પુ० ઉપરનો અર્થ.
काकमाचिका સ્ત્રી० કાયફળનો વેલો.
काकमाची સ્ત્રી० ઉપરનો અર્થ.
काकमातृ સ્ત્રી० ઉપરનો અર્થ,
काकमुद्गा સ્ત્રી० काकपर्णी જુઓ.
काकयव પુ० એક નિષ્ફળ ઘાસ–ધાન્ય.
काकरुत ન० કાગડાનો શબ્દ.
काकरुहा સ્ત્રી० એક જાતનું ઝાડ.

काकरूक પુ० સ્ત્રીને વશ થયેલો—સ્ત્રીના કહેવા પ્રમાણે કરનારો કોઇ પુરૂષ, દંભ, પાખંડ, ઘુવડ.

काकरूक ત્રિ० નિર્ધન, બીકણ, દિગંબર.

काकल ન० ડોકમાં રહેલો ઉન્નત પ્રદેશ—કાકડો.

काकल પુ० દ્રોણકાક-એક જાતનો કાગડો.

काकलक પુ० કાગડો, એક જાતનો કાગડો, સાઠ દિવસે થનારૂં એક જાતનું ધાન્ય.

काकलि સ્ત્રી० સૂક્ષ્મ અને મધુર એવો અસ્ફૂટ અવાજ, ચોરીનું સાધન પદાર્થ, ચણોઠી.

काकली સ્ત્રી० ઉપરના અર્થ.

काकलीकल પુ० काकलीरव જુઓ.

काकलीद्राक्षा સ્ત્રી० બીયાં વગરની ઝીણી દ્રાક્ષ.

काकलीरव પુ० કોયલ, સૂક્ષ્મ અને મધુર એવો અવાજ.

काकवल्लभा સ્ત્રી० એક જાતની જાંબુડી.

काकवल्लरी સ્ત્રી० નીચેનો અર્થ.

काकवल्ली સ્ત્રી० સ્વર્ણવલ્લી નામનો વેલો.

काकशिम्बी પુ० काकतुण्डी જુઓ.

काकशीर्ष પુ० બકવૃક્ષ—નામનું ઝાડ.

काकस्त्री સ્ત્રી० ઉપરનો અર્થ.

काकस्फूर्ज પુ० काकतिन्दुक જુઓ.

काका સ્ત્રી० કાકનાસા વૃક્ષ, કાકોલી વૃક્ષ, કાકજંઘા વનસ્પતિ, ચણોઠી, મલપૂનામની વનસ્પતિ, काकमाची જુઓ.

काकाक्षिगोलकन्याय પુ० જેમ કાગડાનું એક નેત્ર બન્ને તરફ ફરીને નેત્રકાર્ય કરે છે તેમ બન્ને તરફ સંબંધ જણાવનારો ન્યાય.

काकाङ्गा સ્ત્રી० કાકજંઘા વનસ્પતિ.

काकाङ्गी સ્ત્રી० काकजंघा.

काकाञ्ची સ્ત્રી० કાકજંઘા—વનસ્પતિ,

काकाण्ड પુ० ન० કાગડીનું ઈંડું.

काकाण्ड પુ० મહાનિંબ વૃક્ષ.

काकाण्डा સ્ત્રી० નીચેનો અર્થ.

काकाण्डी સ્ત્રી० કોલશિંબી વનસ્પતિ, મહાજ્યોતિષ્મતી વનસ્પતિ.

काकाण्डीला સ્ત્રી० कोलशिंबी જુઓ.

काकादनी સ્ત્રી० ચણોઠી, ધોળી ચણોઠી, કુલિક વૃક્ષ.

काकायु પુ० સ્વર્ણવલ્લી વૃક્ષ.

काकार ત્રિ० પાણીને સ્ત્રવનાર—ઝરનાર.

काकारि પુ० ઘુવડ.

काकाल પુ० એક જાતનો કાગડો.

काका પુ० સ્ત્રી० કાગડાનું સંતાન.

काकिणिका સ્ત્રી० માસનો ચોથો ભાગ, પણનો ચોથો ભાગ, એક પૈસો.

काकिणी સ્ત્રી० ઉપરનો અર્થ.

काकिनी સ્ત્રી० ઉપરનો અર્થ.

काकिल પુ० કાકડો.

काकी સ્ત્રી० કાગડી, એક જાતની વેલ, કાકોલી વનસ્પતિ.

काकु સ્ત્રી० શોક—ભય વગેરેથી અવાજમાં વિકાર.

काकुत्स्थ પુ० કકુત્સ્થનો વંશજ.

काकुद ન० તાળવું.

काकुभ ત્રિ० કકુભ છંદનો પ્રગાથ વગેરે, દિશાસંબંધી.

काकेक्षु પુ० એક જાતનું ઘાસ, એક જાતનો કાસડો.

काकेन्दु પુ० કુલિકવૃક્ષ.

काकेष्ट પુ० લીંબડાનું ઝાડ.

काकोचिक પુ० એક જાતનું માછલું.

काकोची સ્ત્રી० એક જાતની માછલી.

काकोडुम्बर પુ० એક જાતનું ઉંબરાનું ઝાડ.

काकोडुम्बरिका સ્ત્રી० એક જાતનો ઉબરો.

काकोदुम्बर પુ० ઉપરનો અર્થ.

काकोदुम्बरिका સ્ત્રી० એક જાતના ઉંબરાનું ઝાડ.

काकोदर पु० सर्प.

काकोल न० ते नामे એક નરક.

काकोल पु० ते नामनुं એક નરક, એક જાતનો કાગડો, કુંભાર, સર્પ, એક જાતનું ભુંડ, કાકોલી વનસ્પતિ.

काकोली स्त्री० ते नामनी એક વનસ્પતિ.

काकोलूक न० કાગડો અને ઘુવડ.

काकोलूकिका स्त्री० કાગડો અને ઘુવડ વચ્ચે વૈરભાવ.

काकोल्यादि पु० વૈદકપ્રસિદ્ધ કાકોલી વગેરે વનસ્પતિનો સમૂહ.

काकोष्ठक पु० સુશ્રુતપ્રસિદ્ધ એક કર્ણ-બંધાકૃતિ.

कांक्ष् भ्वा० प० अ० सेट् ઇચ્છવું .अनु+ અનુકૂલપણે ઇચ્છવું, अभि+ સન્મુખપણે ઇચ્છવું, आ+ સારી રીતે ઇચ્છવું, प्रति+ સામી આશા રાખવી, प्रति+ आ+ સામેથી આશા રાખવી, સામેથી ઇચ્છવું.

काक्ष पु० કટાક્ષ.

काक्षी स्त्री० તુવેર, સોરઠી માટી.

काक्षीव पु० ગૌતમથી શુદ્ર જાતિની સ્ત્રીમાં ઉત્પન્ન થયેલો એક પુત્ર, સરગવાનું ઝાડ.

काक्षीवक पु० સરગવાનું ઝાડ.

काक्षीवत् पु० દીર્ઘતમસ્ ઋષિનો શુદ્ર સ્ત્રીમાં ઉત્પન્ન થયેલ એક પુત્ર.

काक्षीवत पु० કક્ષીવત્ મુનિનો પુત્ર.

काक्षीवत त्रि० કક્ષીવત મુનિસબંધી.

काग पु० કાગડો.

कागद न० લખવાનો કાગળ.

काग्नि पु० થોડો અગ્નિ.

कांक्षा स्त्री० અભિલાષ, ઇચ્છા.

काङ्का स्त्री० કોડી.

कांच् भ्वा० आ० सेट् દીપવું, પ્રકાશવું अ० બાંધવુ स०.

काच न० કાચ, નેત્રનો એક રોગ.

काच पु० કાચ, એક જાતનો મણિ, ક્ષાર, શીકું.

काचन न० પુસ્તક વગેરેનું બંધન.

काचन अव्य० કોઈક સ્ત્રી.

काचनक न० પુસ્તક વગેરેનું બંધન.

काचनकिन् पु० લેખપત્ર.

काचभाजन न० કાચનું વાસણ.

काचमल न० કાચમાંથી થનારૂં એક જાતનું મીઠું.

काचलवण न० ઉપરનો અર્થ.

काचसंभव न० काचमल જુઓ.

काचसौवर्चल न० काचमल જુઓ.

काचस्थाली स्त्री० કાચની રકાબી, ફલેરુહા વૃક્ષ.

काचाक्ष पु० એક જાતનો બગલો.

काचिघ पु० સોનું, ચાડીયો.

काचित त्रि०શીંકા ઉપર ચઢાવેલ.

काचित् अव्य० કોઇક સ્ત્રી.

काचिम पु० દેવમંદિરમાં ઉત્પન્ન થયેલ એક જાતનું ઝાડ.

काचूक पु० મોર, કુકડો, કોકપક્ષી, ચક્રવાક પક્ષી, કાચંડો.

काचोद्भव न० काचमल જુઓ.

काजल न० ખરાબ પાણી.

काञ्चन न० દીપવું, પ્રકાશવું, સોનું, પદ્મકેસર, નાગકેસરનું ફૂલ, ધન, હરતાલ, બંધન.

काञ्चन पु० ચંપાનું ઝાડ, નાગકેસરનું ઝાડ, ઉંબરાનું ઝાડ, ધંતુરાનું ઝાડ, કાંચન વૃક્ષ.

काञ्चन त्रि० સોનાનો વિકાર–દાગીના વગેરે.

काञ्चन अव्य० કોઈક સ્ત્રીને.

काञ्चनक न० હરતાલ.

काञ्चनक पु० કોવિદાર વૃક્ષ.

काञ्चनकदली स्त्री० સોનેરી કેળ.

काञ्चनकारिणी स्त्री० શતમૂલી વનસ્પતિ.

काञ्चनक्षीरिणी स्त्री० એક જાતનો વેલો.

काञ्चनगिरि पु० મેરૂ પર્વત, દાન આપવા માટે કલ્પેલો સોનાનો પર્વત.

काञ्चनपुष्पक न० સોના જેવા ફૂલવાળું એક જાતનું ઝાડ.

काञ्चनपुष्पी स्त्री० ગણિયારીનું ઝાડ.

काञ्चनप्रभ पु० ઐલવંશનો તે નામનો એક રાજા.

काञ्चनाक्ष पु० તે નામનો એક દાનવ.

काञ्चनार पु० કોવિદારવૃક્ષ-એક જાતનું કાંચનવૃક્ષ.

काञ्चनाल पु० ઉપરનો અર્થ.

काञ्चनाह्वय पु० નાગકેસરનું ઝાડ.

काञ्चनी स्त्री० હળદર, ગોરોચના, ક્ષિરિણી વૃક્ષ.

काञ्चनीय त्रि० સોનાનું, સોનાસંબંધી.

काञ्चनीया स्त्री० સોનાની માળા, ગોરોચના.

काञ्चि स्त्री० કટિમેખલા-કંદોરો.

काञ्चिक न० कांजिक જુઓ.

काञ्चिपद न० જઘન, કંદોરાને રહેવાનો શરીરનો ભાગ.

काञ्ची स्त्री० काञ्चि જુઓ.

काञ्चीपद न० काञ्चिपद જુઓ.

काञ्जिक न० કાંજી, કાજીક.

काञ्जिकवटक पु० કાંજીવડું.

काञ्जिका स्त्री० જીવન્તી લતા. પલાશી લતા.

काञ्जी स्त्री० મહાદ્રોણી વૃક્ષ.

काट पु० કુવો, વિષમ માર્ગ.

काटुक न० કટુક રસ.

काटय त्रि० કુવામાં હોનાર-થનારૂં, વિષમ માર્ગમાં હોનાર-થનાર.

काटय पु० તે નામનો એક રૂદ્ર.

काठ पु० પત્થર.

काठ त्रि० કઠ ઋષિનું, કઠ ઋષિસંબંધી.

काठक न० વેદની કઠ શાખાઓનું અધ્યયન કરનારાઓનો ધર્મ અથવા આમ્નાય કે સમૂહ.

काठिन्य न० કઠણપણું, કઠિનતા.

काठिन्यफल पु० કોઠનું ઝાડ.

काठेरणि पु० તે નામનો એક ઋષિ.

कठेरणीय त्रि० કાઠેરણીસંબંધી.

काण पु० કાગડો.

काण त्रि० કાણું, એક આંખવાળું.

काणभूति पु० તે નામનો એક યક્ષ.

काण्डक त्रि० પ્રકાશમાન, પ્રદીપ્ત, સુંદર, દબાયેલ, વશ થયેલ, પૂર્ણ કરેલ.

काणूक पु० કાગડો,

काणेय पु० કાણી-એક આંખવાળી સ્ત્રીનો પુત્ર.

काणेयविध पु० કાણી સ્ત્રીના પુત્રનો વિષય-દેશ.

काणेर पु० काणेय જુઓ.

काणेली स्त्री० નહિ પરણેલી-કન્યા, અસતી-દુષ્ટા-વ્યભિચારિણી સ્ત્રી.

काण्टकमर्द्दनिक त्रि० કંટકમર્દને કરેલ.

काण्ठेविद्धि पु० स्त्री० કંઠેવિદ્ધ ઋષિનું સંતાન.

काण्ड पु० न० સોળ હાથનો દંડ, લાકડી, બાણુ, પર્વ, વર્ગ, અવસર, જળ, નાળ, દીંટું, વૃક્ષનું ડાળું, ગુચ્છો, નિર્જન, નાડીઓનો સમુદાય, કાસડાનું ઝાડ, શ્લાઘા, વખાણ, વર્ગપ્રતિપાદક કોઇ ગ્રંથ, કોઈ ગ્રંથનો ભાગ.

काण्ड न० સાંધાથી છૂટું પડેલું એક ખંડવાળું હાડકું.

काण्ड त्रि० કાંડનો અવયવ અથવા વિકાર.

काण्ड पु० અંકોઠ વૃક્ષ.

काण्डकटुक पु० કારેલાંનો વેલો.

काण्डकाण्डक पु० કાસડો.

काण्डकार पु० સોપારીનું ઝાડ.

काण्डकारक त्रि० બાણ બનાવનાર.

काण्डकीलक पु० લોધ્રવૃક્ષ–લોધરનું ઝાડ.

काण्डगुण्ड पु० એક જાતનું ઘાસ.

काण्डगोचर पु० નારાચ નામનું એક અસ્ત્ર.

काण्डणी स्त्री० એક જાતનો વેલો–રામદૂતી.

काण्डतिक्त पु० એક જાતનો લીંબડો.

काण्डतिक्तक पु० ઉપરનો અર્થ.

काण्डधार पु० તે નામનો એક દેશ.

काण्डधार त्रि० કાંડધાર દેશમાં બાપદાદાઓથી રહેનાર.

काण्डनील पु० લોધ્રવૃક્ષ–લોધરનું ઝાડ.

काण्डपट पु० કનાત, પડદો.

काण्डपटक पु० ઉપરનો અર્થ.

काण्डपुङ्खा स्त्री० શરપુંખા વૃક્ષ.

काण्डपुष्प દ્રોણવૃક્ષનું ફૂલ.

काण्डपुष्पा स्त्री० દ્રોણવૃક્ષ.

काण्डपृष्ठ त्रि० શસ્ત્ર ઉપર જીવનાર એક જાતિ.

काण्डपृष्ठ न० મોટી પીઠવાળું ધનુષ વગેરે, શસ્ત્ર ઉપર જીવનારી એક જાતિ.

काण्डरुह त्रि० શાખામાંથી ઉગનાર.

काण्डरुहा स्त्री० કટુકી–કડુ.

काण्डर्षि पु० વેદના વિભાગભેદો વિષે વિચાર ચલાવનાર જૈમિની વગેરે ઋષિ.

काण्डवत् पु० બાણને ધારણ કરનાર.

काण्डवारिणी स्त्री० દુર્ગા દેવી.

काण्डलाव त्रि० વૃક્ષની શાખાઓ કાપનાર.

काण्डलाव त्रि० વૃક્ષની શાખાઓ કાપવાને.

काण्डवीणा स्त्री० મોટી વીણા, ચાંડાલની વીણા, બાણમય વીણા.

काण्डसन्धि पु० ગ્રંથિ, પર્વ, ગાંઠ.

काण्डस्पृष्ट पु० શસ્ત્ર ઉપર જીવનાર.

काण्डहीन न० એક જાતની મોથ.

काण्डिका स्त्री० એક જાતનું ધાન્ય, એક જાતની કાકડી.

काण्डिन त्रि० શ્રેષ્ઠ ગુચ્છાવાળું.

काण्डीर पु० બાણાસ્ત્રધારી, તીરન્દાજ, અધાડો, એક જાતનો વેલો.

काण्डीरी स्त्री મજીઠ.

काण्डेक्षु पु० એક જાતનો કાસડો.

काण्डेरी स्त्री० નાગદન્તી વૃક્ષ.

काण्डेरुहा स्त्री० કટુક વૃક્ષ–કડુ.

काण्डोल पु० कण्डोल જુઓ.

काण्व पु० કણ્વનો પુત્ર, કણ્વના ગોત્રાપત્યનો વિદ્યાર્થી.

काण्वी स्त्री० કણ્વે ભણેલી વેદશાખા.

कात् अव्य० તિરસ્કાર એવા અર્થમાં વપરાય છે.

कातन्त्र न० તે નામનું એક વ્યાકરણ–કાલાપક વ્યાકરણ.

कातर त्रि० અધીર, કાયર, દુઃખથી વ્યાકુળ, ભયભીત, પરવશ, ચંચળ.

कातर पु० નાનું વહાણ, એક જાતનું માછલું, તે નામનો એક ઋષિ.

कातरता स्त्री० કાયરપણું, પરવશપણું, ચંચલતા.

कातरत्व न० ઉપરના અર્થ.

कातरायण पु० કાતર નામના ઋષિનો ગોત્રપુત્ર.

कातर्य्य न० कातरता જુઓ.

कातल पु० તે નામનું એક જાતનું માછલું, તે નામનો એક ઋષિ.

कातलायन पु० કાતલ નામના ઋષિનો પુત્ર.

काति स्त्री० સ્તવ, સ્તોત્ર, સ્તુતિ.

कातीय त्रि० કાત્યાયન ઋષિસંબંધી, કાત્યાયનનો વિદ્યાર્થી વગેરે.

कातु पु० કુવો.

कातृण न० એક જાતનું ઘાસ.

कात्थक्य पु० એક જાતનો અગ્નિ.

कात्य पु० કત ઋષિનો ગોત્રપુત્ર.

कात्यायन पु० તે નામનો એક ઋષિ.

कात्यायनी स्त्री० કાત્યાયન ઋષિની પત્ની, કત ઋષિની ગોત્રપુત્રી, ભગવાં વગેરે વસ્ત્ર ધારણ કરનારી અર્ધ વૃદ્ધા કોઇ

સ્ત્રી, કોઈ કલ્પમાં કત ગોત્રમાં ઉત્પન્ન થયેલી દુર્ગા દેવી, યાજ્ઞવલ્કય ઋષિની એક પત્ની.

कात्यायनीतन्त्र ન૦ તે નામનું એક તંત્ર-શાસ્ત્ર.

कात्यायनीपुत्र પુ૦ કાર્તિક સ્વામી.

काथक्य પુ૦ કથક ઋષિનો ગોત્રપુત્ર.

काथञ्चित्क ન૦ કથઞ્ચિત્ જુઓ.

काथिक ત્રિ૦ કથારચના કરવામાં સમર્થ, કુશળ કથાકાર.

कादम्ब પુ૦ એક જાતનો હંસ, શેલડી, બાણ, કદંબનું ઝાડ.

कादम्ब ત્રિ૦ સમૂહમાં હોનાર-થનાર, સમૂહસંબંધી, કદંબના ઝાડસંબંધી.

कादम्बक પુ૦ બાણ,

कादम्बर ન૦ શેલડીનો ગોળ વગેરે, શેલડીનો વિકાર, શેલડીનો દારૂ.

कादम्बर પુ૦ દહીંનો મઠ્ઠો.

कादम्बरी બળદેવને પ્રિય દારૂ, કોયલ, સરસ્વતી, મેના પક્ષી, બાણભટ્ટે રચેલી એક કથા.

कादम्बरीबीज ન૦ દારૂ બનાવવાનું સાધન.

कादम्बर्य्य પુ૦ કદંબનું ઝાડ.

कादम्बा સ્ત્રી૦ મુણ્ડેરી નામનો વેલો.

कादम्बिनी સ્ત્રી૦ મેઘમાલા-મેઘની પંક્તિ.

कादलेय ત્રિ૦ કદલે બનાવેલ.

कादाचित्क ત્રિ૦ કોઈ કાળે હોનાર-થનાર.

काद्रवेय પુ૦ તે નામનો એક જાતિનો સાપ.

कानक ત્રિ૦ સોનાનું, સોનાસંબંધી.

कानन ન૦ વન, જંગલ, ઘર, બ્રહ્માનું મુખ.

काननाग्नि પુ૦ દાવાનળ-દાવાગ્નિ.

काननारि પુ૦ ખીજડીનું ઝાડ.

कानलक ત્રિ૦ કનલે બનાવેલ.

कानिष्ठिक ન૦ કનિષ્ઠા-ટચલી આંગળી.

कानिष्ठिनेय પુ૦ કનિષ્ટા-નાનીનો પુત્ર.

कानीत પુ૦ કનીત નામના રાજાનો પુત્ર-પૃથુશ્રવા.

कानीन પુ૦ કન્યાનો પુત્ર, વ્યાસ, કર્ણ.

कान्त પુ૦ પતિ, ચન્દ્ર, વસંત ઋતુ, કામદેવ, કાર્તિક સ્વામી, વાસુદેવ-પરમેશ્વર, હિજ્જલ વૃક્ષ.

कान्त ન૦ કેસર, કંકુ, સુખનો અંત, એક જાતનું લોઢું.

कान्त ત્રિ૦ સુંદર, સારૂં, પ્રિય, ઇચ્છિત.

कान्तपक्षिन् પુ૦ મોર પક્ષી.

कान्तपुष्प પુ૦ કોવિદાર વૃક્ષ.

कान्तलक પુ૦ તુન્ન વૃક્ષ.

कान्तलोह પુ૦ અયસ્કાન્ત મણિ-લોહચુંબક.

कान्ता સ્ત્રી૦ પત્ની, પ્રિયા, સ્ત્રી, પ્રિયંગુવૃક્ષ, મોટી એલચી, રેણુકા વનસ્પતિ, નાગરમોથ, એક છંદ.

कान्ताङ्घ्रिदोहद પુ૦ આસોપાલવનું ઝાડ.

कान्ताचरणदोहद પુ૦ આસોપાલવનું ઝાડ.

कान्तायस ન૦ કાન્તલોહ-લોહચુંબક.

कान्तार પુ૦ એક જાતની શેલડી, કોવિદાર વૃક્ષ, વાંસ.

कान्तार ન૦ પુ૦ દુર્ગમ માર્ગ, મોટું જંગલ, છિદ્ર.

कान्तारक પુ૦ એક જાતની શેલડી.

कान्तारपथिक ત્રિ૦ જંગલના માર્ગે આણેલ.

कान्तारी સ્ત્રી૦ એક જાતની શેલડી.

कान्ति સ્ત્રી૦ દીપ્તિ, કાંતિ, શોભા, ઇચ્છા, સ્ત્રીઓમાં શૃંગારથી ઉત્પન્ન થનારો એક સૌંદર્યગુણ, ચન્દ્રની કળાઓમાંની એક કળા, લક્ષ્મીની અનુચર એવી એક દેવી, ચંદ્રની એક સ્ત્રી, દુર્ગા દેવી, કામદેવની એક શક્તિ.

कान्तिकर ત્રિ૦ કાંતિકારક.

कान्तिद ન૦ શરીરમાંની પિત્ત ધાતુ.

कान्तिद त्रि० કાંતિદાયક, શોભાદાયક.
कान्तिदा स्त्री० સોમરાજી.
कान्तिदायक न० તે નામનું ગન્ધદ્રવ્ય.
कान्तिदायक त्रि० કાન્તિ આપનાર, શોભા આપનાર.
कान्तिनगरी स्त्री० તે નામની એક નગરી-કાંચી નગરી.
कान्तिपुरी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
कान्तिभृत् त्रि० કાંતિ ધારણ કરનાર.
कान्तिभृत् पु० ચંદ્ર.
कान्तिमत् त्रि० કાંતિમાન, કાંતિવાળું.
कान्तिमत् पु० ચંદ્ર, કામદેવ.
कान्तिमती स्त्री० કાંતિવાળી સ્ત્રી, તે નામની એક અપ્સરા.
कान्थक त्रि० વર્ણુ નદની પાસે આવેલ કંથા નામના ગામમાં હોનાર-થનાર.
कान्थक्य पु० કંથક નામના ઋષિનો ગોત્રપુત્ર.
कान्थिक त्रि० કંથામાં હોનાર-થનાર.
कान्द त्रि० કંદસંબંધી, કંદમાં હોનાર-થાનાર-ઝેર વગેરે.
कान्दर त्रि० કંદથી થયેલ-બનેલ વગેરે.
कान्दर्प पु० કામદેવનો પુત્ર.
कान्दर्प त्रि० કામદેવસંબંધી.
कान्दर्पिक न० કામદેવની વૃદ્ધિનું સાધન.
कान्दव न० કંદુમાં સંસ્કારયુક્ત કરેલો કોઇ ભક્ષ્યપદાર્થ.
कान्दविक त्रि० કંદોઇ, મિષ્ટાન્ન વેચનાર.
कान्दिग्भूत त्रि० કઇ દિશામાં જાઉં એમ આકુળવ્યાકુળ થયેલ, ભયભીત.
कान्दिशीक त्रि० કઇ દિશામાં જાઉં એમ જે કહે છે તે-ભયભીત-વ્યાકુળ, ભયથી નાસી ગયેલ.
कान्यकुब्ज पु० તે નામનો એક દેશ.
कान्यजा स्त्री० નલી નામનું સુગંધી દ્રવ્ય.
कापटव पु० કાપટુ ગોત્રનો પુત્ર.
कापटव न० નિન્દિતપટુતા, ખરાબ રીતની હોંશીઆરી.
कापटवक त्रि० કાપટવથી પ્રાપ્ત થયેલ.
कापटिक त्रि० કપટથી વ્યવહાર કરનાર.
कापटिक पु० રાજાઓના પાંચ પ્રકારના ગૂઢચારોમાંનો વિદ્યાર્થીના રૂપને ધારણ કરનારો એક ગુપ્તચર.
कापट्य न० કપટપણું.
कापथ पु० ખરાબ માર્ગ, દુષ્ટ માર્ગે ચાલનારો તે નામનો એક દાનવ.
कापथ न० સુગંધી વાળો-ખસ.
कापा स्त्री० પ્રાતઃકાળે જાગ્રત કરનાર ભાટ ચારણની વાણી.
कापाटिक न० નાનું બારણું.
कापाल न० એક જાતનો કોઢનો રોગ.
कापाल त्रि० કપાલ-ખોપરીસંબંધી, કપાલથી બનાવેલ આભૂષણ વગેરે.
कापालिक त्रि० મનુષ્યની ખોપરીમાં આહાર વગેરે કરનાર કોઇ સિદ્ધાન્તી-સંપ્રદાયી.
कापालिक पु० તે નામની એક અંત્યજ જાતિ.
कापालिक न० ક્ષુદ્ર કપાલ, નાની ખોપરી.
कापालिन् पु० શિવ, વાસુદેવનો એક પુત્ર, એક પ્રકારનો જાતિસંકર, અંત્યજ.
कापाली स्त्री० વાવડીંગ.
कापालिनी स्त्री० એક જાતની વર્ણસંકર અંત્યજ સ્ત્રી, મનુષ્યની ખોપરી ધારણ કરનારી સ્ત્રી.
कापिक पु० कपि જુઓ.
कापिञ्जल पु० કપિંજલ ઋષિનો પુત્ર.
कापिञ्जलादि पु० કપિંજલ પક્ષીનું માંસ ભક્ષણ કરનારનો પુત્ર.
कापिञ्जलाद्य पु० કાપિંજલાદિનો પુત્ર.
कापिल त्रि० કપિલશાસ્ત્ર જાણનાર, કપિલ શાસ્ત્રનું અધ્યયન કરનાર.
कापिल न० કપિલ મુનિએ કહેલું શાસ્ત્ર, કપિલને ઉદ્દેશી કરેલું ઉપપુરાણ.

कापिल पु० पिंगळो रंग.
कापिल त्रि० पींगळा रंगवाळुं.
कापिलिक पु० पींगळा रंगवाळीनो पुत्र.
कापिलेय पु० ते नामनो एक मुनि.
कापिल्य त्रि० कपिले बनावेल वगेरे.
कापिवन न० ते नामनो एक याग.
कापिश न० माधवीलताना फूलमांथी थतो दारू.
कापिशायन न० उपरनो अर्थ.
कापिशायन पु० देव.
कापिशायनी स्त्री० द्राक्ष.
कापिशेय पु० पिशाच.
कापिष्ठल पु० ते नामनो एक मध्य देश.
कापिष्ठलि पु० कपिष्ठलनो गोत्रपुत्र.
कापुरुष पु० खराब पुरुष, कायर पुरुष.
कापुरुषता स्त्री० खराब पुरुषपणुं, कायर पुरुषपणुं.
कापुरुषत्व न० उपरना अर्थ.
कापुरुष्य न० कापुरुषता जुओ.
कापेय न० वानरपणुं, वानरनुं कर्म.
कापेय पु० शौनक ऋषि.
कापेय त्रि० वानरनुं, वानरसंबंधी.
कापोत न० कबूतरनो समूह, सुरमो, साजीखार.
कापोत त्रि० कबूतरनुं, कबूतरसंबंधी, कबूतरना जेवा रंगवाळुं.
कापोत पु० कबूतरना जेवो रंग.
कापोतक त्रि० जेमां कबूतरो होय तेमां होनार-थनार.
कापोतपाक्य पु० कबूतरनां बच्चांओनो समूह.
कापोताञ्जन न० सुरमो.
कापोती स्त्री० कबूतरना जेवी वृत्ति-जीवन, ते नामनी एक औषधि.
काप्य पु० कपि गोत्रनो पुत्र.
काप्य न० पाप वगेरे.
काप्यकर त्रि० पाप करीने बीजानी पासे पोतानुं पाप कहेनार.
काप्यकार त्रि० उपरनो अर्थ.
काफल पु० कायफळनुं झाड.
काफल न० कायफळ,
काबर पु० खराब बंध.
काम पु० कामदेव, इच्छा, अभिलाष, परमेश्वर, एक प्रकारनो अनुराग-प्रीति, आंबानुं झाड, कामनानो विषय, रुक्मिणीनो पुत्र, बळदेव, ककार अक्षर.
काम न० कामना माटे हितकारक, वीर्य.
काम अव्य० अत्यंत, अतिशय, घणुं,
काम त्रि० इच्छावाळुं, कामनावाळुं, प्रीतिवाळुं.
कामकला स्त्री० कामदेवनी स्त्री रति, कामना कारणरूप कळा.
कामकाति त्रि० कामशब्दयुक्त, कामशब्दवाळुं.
कामकाम त्रि० कामनाओनी इच्छा राखनार.
कामकामिन् त्रि० उपरनो अर्थ.
कामकार त्रि० कामनामाटेनुं हित संपादन करनार.
कामकार पु० फळनी आशा राखीने कोइ काम करवुं ते.
कामकारतम् अव्य० पोतानी इच्छानुसारे.
कामकूट पु० वेस्यालंपट, छीनाळवो, वेस्याना विलास.
कामकृत् त्रि० इच्छा प्रमाणे करनार.
कामकृत् पु० परमेश्वर.
कामकेलि त्रि० कामकूट जुओ.
कामकेलि पु० सुरत-मैथुन.
कामक्रीडा स्त्री० कामना कारणरूप क्रीडा, ते नामनो एक छंद.
कामखड्गदला स्त्री० सोनेरी केवडो.
कामग त्रि० इच्छानुसार गमन करनार

વાહન વગેરે, પોતાની ઇચ્છાનુસાર ચાલનાર.

कामग પુ૦ કામદેવનો એક ભેદ.

कामगति ત્રિ૦ कामग ત્રિ૦ જુઓ.

कामगम ત્રિ૦ ઉપરનો અર્થ.

कामगा સ્ત્રી૦ કુલટા–વ્યભિચારિણી સ્ત્રી, છીનાળ.

कामगामिन् ત્રિ૦ યથેષ્ટ વર્તન કરનાર, ઇચ્છિાપ્રમાણે ગતિ કરનાર, યોનિવિચાર કર્યા વિના હરકોઈ સાથે મૈથુન કરનાર.

कामगिरि પુ૦ ભરતખંડમાંનો તે નામનો એક પર્વત.

कामगुण પુ૦ અનુરાગ, સ્નેહ, પ્રેમ, વિષય, ભોગ.

कामचर ત્રિ૦ ઇચ્છાનુસાર વિચરનાર.

कामचार ત્રિ૦ ઉપરનો અર્થ.

कामचार પુ૦ પોતાની ઇચ્છાનુસાર આચરણ કરવું–વર્તવું.

कामचारिन् ત્રિ૦ પોતાની ઇચ્છાનુસાર આચરણ કરનાર–વર્તનાર, કામી.

कामचारिन् પુ૦ ચકલો, ગરૂડ.

कामचारिणी સ્ત્રી૦ વ્યભિચારિણી–છીનાળ, ચકલી.

कामज ત્રિ૦ કામથી ઉત્પન્ન થનાર દુઃખ વગેરે, કામથી ઉત્પન્ન થયેલ.

कामज પુ૦ પ્રદ્યુમ્નનો પુત્ર અનિરૂદ્ધ.

कामजति પુ૦ કોયલ.

कामजनि પુ૦ કોયલ.

कामजान પુ૦ કોયલ.

कामजानी સ્ત્રી૦ કોયલ.

कामजित् પુ૦ મહાદેવ, કાર્તિક સ્વામી, જિનદેવ અર્હત.

कामठ પુ૦ કાચબો.

कामठक પુ૦ તે નામનો એક સર્પ.

कामतस् અવ્ય૦ પોતાની ઇચ્છાથી, મરજીથી, ખુશીથી, કામાભિલાષથી.

कामताल પુ૦ કોયલ.

कामतिथि પુ૦ સ્ત્રી૦ તેરસ.

कामता સ્ત્રી૦ કામપણું, કામીપણું.

कामताल પુ૦ કોયલ.

कामत्व ન૦ ઉપરનો અર્થ.

कामद ત્રિ૦ ઇચ્છિત આપનાર.

कामद પુ૦ પરમેશ્વર, કાર્તિક સ્વામી.

कामदा સ્ત્રી૦ ઇચ્છિત આપનારી, કામધેનુ, નાગરવેલના પાનનો વેલો, હરડેનું ઝાડ.

कामदुघ ત્રિ૦ ઇચ્છિત આપનાર.

कामदुघा સ્ત્રી૦ કામધેનુ ગાય.

कामदुह् ત્રિ૦ कामदुघ જુઓ.

कामवृत्तिका સ્ત્રી૦ નીચેનો અર્થ.

कामदूती સ્ત્રી૦ નાગદન્તી વૃક્ષ, પાટલા વૃક્ષ.

कामदेव પુ૦ કામદેવ, પરમેશ્વર, વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક ઘી.

कामधर પુ૦ તે નામનું એક સરોવર.

कामधेनु સ્ત્રી૦ કામધેનુ ગાય, રોહિણીની કન્યા.

कामधेनुतन्त्र ન૦ તે નામનું એક તંત્રશાસ્ત્ર.

कामध्वंसिन् પુ૦ મહાદેવ.

कामन ત્રિ૦ કામુક, કામનાવાળું, કામી.

कामन ન૦ અભિલાષ, ઇચ્છા.

कामन्दक પુ૦ તે નામનો એક ઋષિ.

कामन्दलि પુ૦ તે નામનો એક નીતિશાસ્ત્રકાર.

कामन्दकीय ન૦ કામંદકિએ બનાવેલું નીતિશાસ્ત્ર.

कामन्धमिन પુ૦ કંસારો.

कामना સ્ત્રી૦ કામના, ઇચ્છા, પ્રીતિ, ઇચ્છવું.

कामनीडा સ્ત્રી૦ કસ્તૂરિ.

कामनीयक ન૦ સુંદરતા.

कामन्धमिन् પુ૦ કંસારો.

कामपत्नी સ્ત્રી૦ કામદેવની સ્ત્રી રતિ.

कामपति સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.

कामपाल પુ૦ બળદેવ, વાસુદેવ.

कामपूर त्रि० ઈચ્છિત પૂર્ણ કરનાર.
कामपूर पु० પરમેશ્વર.
कामप्र त्रि० કામના પૂર્ણ કરનાર, ઇચ્છિત પૂરનાર.
कामप्रद त्रि० ઇચ્છિત વસ્તુ આપનાર.
कामप्रद पु० પરમેશ્વર, તે નામનો એક રતિબંધ.
कामप्रवेदन न० અભિપ્રાય પ્રકટ કરવો.
कामप्रश्न पु० ઈચ્છિત પ્રશ્ન.
कामप्रस्थ न० पु० કામગિરિ નામના પર્વતનું શિખર.
कामफल पु० એક જાતના આંબાનું ઝાડ.
कामफला स्त्री० કેળનું ઝાડ.
कामबद्ध न० જંગલ, વન.
कामबद्ध त्रि० કામવડે બંધાયેલ, પ્રીતિથી બંધાયેલ.
कामभक्ष त्रि० પોતાની ઇચ્છાનુસાર ખાનાર.
कामम् अव्य० અત્યંત, અતિશય, અનુમતિ, સ્વીકાર, પૂર્ણતા, અસૂયા, અકામ અનુમતિ, સ્વચ્છંદ અર્થમાં વપરાય છે.
काममह पु० કામદેવનો મહોત્સવ, ચૈત્રી પૂનેમ.
काममालिन् पु० ગણપતિ.
काममुद्रा स्त्री० તંત્રશાસ્ત્ર પ્રસિદ્ધ એક મુદ્રા.
काममूत त्रि० કાળથી મૂર્છા પામેલ.
कामयमान त्रि० કામુક, કામનાવાળું, ઈચ્છતું, ચાહતું.
कामया अव्य० મારે માટે, મારે વાસ્તે.
कामयान त्रि० कामयमान જુઓ.
कामयितृ त्रि० ઉપરનો અર્થ.
कामरूप पु० તે નામનો એક દેશ, કામ્રદેશ.
कामरूप त्रि० ઇચ્છાનુસાર રૂપ ધારણ કરનાર અતિશોભન-સુંદર દેખાવડું.
कामरूपिन् त्रि० શ્રેષ્ઠ રૂપવાળું, પોતાની ઇચ્છાપ્રમાણે રૂપ ધારણ કરનાર.
कामरूपिन् पु० વિદ્યાધર દેવ.
कामरूपिणी स्त्री० આસંધ વનસ્પતિ.
कामरेखा स्त्री० વેશ્યા.
कामल त्रि० કામી, કામુક, કામનાવાળું.
कामल पु० વસંત કાળ, મરૂદેશ-મારવાડ, તે નામનો એક રોગ.
कामला स्त्री० કમળીનો રોગ.
कामलता स्त्री० પુરૂષનું ચિન્હ-લિંગ.
कामलायन पु० ઉપકોલ નામનો મુનિ.
कामलाक्षी स्त्री० આકર્ષણકારક દેવીની એક મૂર્તિ.
कामलिका स्त्री० એક જાતનું ધાન્ય-કાંગ.
कामलिन् पु० કમલ નામના વૈશંપાયનના શિષ્યે બનાવેલ શાસ્ત્ર ભણનાર.
कामवत् त्रि० કામનાવાળું, ઇચ્છાવાળું, વિષયભોગ કરવાની ઇચ્છાવાળું.
कामवती स्त्री० કામનાવાળી સ્ત્રી, મૈથુનની ઇચ્છાવાળી કોઇ સ્ત્રી, દારૂ હળદર.
कामवल्लभ पु० આંબાનું ઝાડ.
कामवल्लभा स्त्री० ચંદ્રની જ્યોત્સ્ના, ચાંદની.
कामवृक्ष पु० એક જાતનું ઝાડ.
कामवृत्त त्रि० ઇચ્છાનુસાર વર્તનાર.
कामवृत्ति स्त्री० કામની ચેષ્ટા, સ્વેચ્છાચાર.
कामवृद्धि पु० એક જાતની વનસ્પતિ.
कामवृद्धि स्त्री० કામની વૃદ્ધિ, વિષયવાસનાની વૃદ્ધિ, એક સ્ત્રી.
कामवृन्ता स्त्री० પાટલા વૃક્ષ.
कामशक्ति स्त्री० કામદેવની શક્તિ, તે નામની કામદેવની એક સ્ત્રી.
कामशर पु० કામદેવનું બાણ-આંબાનું ઝાડ.
कामशास्त्र न० સ્વર્ગાદિ કામ્યવિષયોનું શાસ્ત્ર, કામની ચેષ્ટાનું પ્રતિપાદક રતિશાસ્ત્ર.
कामसख पु० વસન્તકાળ, આંબાનું ઝાડ.
कामसुत पु० અનિરૂદ્ધ.
कामसू त्रि० ઈચ્છિતને પ્રાપ્ત કરી આપનાર.
कामसू पु० વાસુદેવ કૃષ્ણ.
कामसू स्त्री० રૂક્મિણી.

कामसूत्र न० वात्स्यायन वगेरेએ रચેલું કામચેષ્ટાનું બોધક શાસ્ત્ર.

कामस्तुति स्त्री० પ્રતિગ્રહનો દોષ દૂર કરવા માટે પ્રતિગ્રહ કરનારાએ ભણવામાં આવતો સ્તુતિરૂપ કોઇ મંત્ર.

कामहन् त्रि० કામદેવનો નાશ કરનાર.

कामहन् पु० પરમેશ્વર, મહાદેવ.

कामहैतुक त्रि० કામના હેતુવાળું, પોતાની ઇચ્છાના હેતુવાળું.

कामाक्षी स्त्री० તે નામની એક દેવી, તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક બીજ.

कामाख्या स्त्री० યોનિપીઠરૂપ સ્થાન, તે સ્થાનની અધિષ્ઠાત્રી દેવી.

कामाग्नि पु० કામરૂપ અગ્નિ.

कामाग्निसन्दीपन न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ઔષધરૂપ મોદક.

कामाङ्कुश पु० નખ, પુરૂષનું લિંગ.

कामाङ्कुश त्रि० કામને અટકાવનાર.

कामाङ्ग पु० આંબાનું ઝાડ.

कामातुर त्रि० કામવડે આતુર.

कामात्मज पु० અનિરૂદ્ધ.

कामात्मन् त्रि० કામપ્રધાન મનવાળું, કામાધીન, કામમય.

कामाधिकार पु० કામદેવનો અધિકાર–અમલ–સત્તા.

कामाधिष्ठान न० ઇન્દ્રિય, મન, બુદ્ધિ.

कामाधिष्ठित त्रि० કામથી વ્યાપ્ત, કામે જેમાં સ્થાન કર્યું હોય તે.

कामानल पु० કામરૂપ અગ્નિ.

कामानशन न० યથેષ્ટ ભોજનરહિત એવું એક પ્રકારનું તપ.

कामान्ध पु० કોયલ.

कामान्ध त्रि० કામથી આંધળું.

कामान्धा स्त्री० કસ્તૂરી

कामायुध पु० આંબાનું ઝાડ.

कामायुध न० કામદેવનું અસ્ત્ર, પુરૂષનું લિંગ.

कामायुस् पु० ગરૂડ, ગીધપક્ષી.

कामारण्य न० સુંદર વન.

कामारि पु० મહાદેવ, માક્ષિક ઉપધાતુ.

कामार्त्त त्रि० કામથી પીડાયેલ, કામથી વ્યાકુળ.

कामालिका स्त्री० મદિરા, દારૂ.

कामालु पु० રતાંજલીનું ઝાડ.

कामावतार पु० કૃષ્ણનો પુત્ર પ્રદ્યુમ્ન.

कामावशायिता स्त्री० સત્યસંકલ્પપણારૂપ યોગીઓનું એક ઐશ્વર્ય.

कामावसाय पु० કામની શાંતિ, આત્મવિદ્યા, આત્મસંયમ.

कामावसायिता स्त्री० कामावशायिता જુઓ.

कामावसायित्व न० ઉપરનો અર્થ.

कामावसायितृ त्रि० કામની શાંતિ કરનાર, આત્મસંયમ કરનાર.

कामावसायिन् त्रि० ઉપરના અર્થ.

कामासन न० કામને દૂર રાખવા માટે કરવામાં આવતું એક આસન.

कामि त्रि० કામી, કામુક.

कामि स्त्री० કામદેવની સ્ત્રી રતિ.

कामिक पु० એક જાતનું બતક પક્ષી.

कामिक त्रि० કામ કરેલ–કામ્ય.

कामिता स्त्री० ઇચ્છા, ચાહના.

कामित्व न० ઉપરના અર્થ.

कामिन् त्रि० કામી, કામુક, કામનાવાળું, કામના વેગવાળું, વિષયી.

कामिन् पु० પરમેશ્વર, ચક્રવાક પક્ષી, પારેવું, ચકલો, ચંદ્ર, સારસ પક્ષી, ઋષભ ઔષધિ.

कामिनी स्त्री० હરકોઇ સ્ત્રી, કામના અતિશય વેગવાળી સ્ત્રી, સુંદર સ્ત્રી, દારૂહલદર, દારૂ, કામની એક શક્તિ.

कामिनीश पु० સરગવાનું ઝાડ–શોભાંજન.

कामीन પુ૦ એક જાતની સોપારીનું ઝાડ.
कामीन ત્રિ૦ કામને અનુસરેલ.
कामील પુ૦ એક જાતની સોપારીનું ઝાડ.
कामील ત્રિ૦ કામને અનુસરેલ.
कामुक પુ૦ આસોપાલવનું ઝાડ, માધવી લતા, ચકલો, ચક્રવાક પક્ષી.
कामुक ત્રિ૦ મૈથુનની ઇચ્છાવાળું, હરકોઈ ઈચ્છાવાળું.
कमुककान्ता સ્ત્રી૦ માધવી લતા.
कामुकता સ્ત્રી૦ કામુકપણું.
कामुकत्व ન૦ ઉપરનો અર્થ.
कामुका સ્ત્રી૦ ધનધાન્યને ઈચ્છનારી સ્ત્રી, બંગલી.
कामुकायन પુ૦ કામુકનું સંતાન.
कामुकी સ્ત્રી૦ મૈથુનની ઇચ્છાવાળી સ્ત્રી.
कामेश्वर પુ૦ પરમેશ્વર.
कामेश्वरी સ્ત્રી૦ ભૈરવી દેવી, એક દેવી.
कामोदक ન૦ મરેલાને ઉદ્દેશી આપવામાં આવતું જળ.
कामोदा સ્ત્રી૦ તે નામની એક રાગણિ.
कापिल પુ૦ હિંદુસ્તાનની ઉત્તરમાં આવેલો એક દેશ.
काम्पिल्य પુ૦ તે નામનો એક દેશ, તે નામનું એક નગર.
काम्पिल्य ન૦ ગોરોચના નામનું ગંધ દ્રવ્ય.
काम्पिल्यक ત્રિ૦ કાંપિલ્ય દેશમાં ઉત્પન્ન થયેલ વગેરે.
काम्पिल्ल પુ૦ તે નામનો એક દેશ.
काम्पिल्लका સ્ત્રી૦ તે નામનો એક દેશ.
काम्पील પુ૦ काम्पिल्य જુઓ.
काम्पीलक પુ૦ તે નામનો એક દેશ.
काम्बल પુ૦ કામળાથી વીંટાયેલ–ઢંકાયેલ રથ.
काम्बलिक પુ૦ જવ કે ચોખાનું પાણી વગેરે.
काम्बविक પુ૦ શંખ-છીપલાં વગેરેનું ઘરેણું કરવાનો જેનો ધંધો હોય તે.
काम्बुका સ્ત્રી૦ આસંધ નામની વનસ્પતિ.
काम्बोज ત્રિ૦ પોતાના બાપદાદાઓથી કંબોજ દેશમાં રહેનાર, કંબોજ દેશમાં હોનાર–થનાર.
काम्बोज પુ૦ પુન્નાગ વૃક્ષ, ધોળા ખેરનું ઝાડ, કંબોજ દેશનો રાજા.
काम्बोजक પુ૦ કંબોજ દેશનો મનુષ્ય.
काम्बोजक ન૦ કંબોજ દેશના મનુષ્ય-માંહેનું હાસ્ય વગેરે.
काम्बोजी સ્ત્રી૦ જંગલી અડદ, ધોળો ખેર, ચણોઠીનું ઝાડ.
काम्य ત્રિ૦ કામનાનો વિષય, કામનાવાળું,
काम्यक ન૦ તે નામનું એક વન, તે નામનું એક સરોવર.
काम्यकर्मन् ન૦ સ્વર્ગ વગેરે ફળકામનાથી કર્તવ્ય કર્મ.
काम्यगिर् સ્ત્રી૦ સુંદર વાણી, પ્રિય વચન.
काम्यता સ્ત્રી૦ સુંદરતા, કામુકપણું, અત્યંત ઇચ્છા.
काम्यत्व ન૦ ઉપરના અર્થ.
काम्यदान ન૦ સ્વર્ગાદિ ફળની કામનાથી કર્તવ્ય દાન.
काम्यफल ન૦ કામ્ય કર્મનું ફળ.
काम्यमरण ન૦ યથેષ્ટ મરણ, સંકલ્પપૂર્વક મૃત્યુ.
काम्या સ્ત્રી૦ કામના, ઇચ્છા.
काम्ल ન૦ થોડી ખટાશ.
काम्ल ત્રિ૦ થોડું ખાટું.
काय ત્રિ૦ પ્રજાપતિ જેનો દેવ હોય તેવું હવિષ વગેરે.
काय ન૦ કનિષ્ઠા આંગળીના મૂળસ્થાનરૂપ પ્રજાપતિ તીર્થ, મનુષ્ય તીર્થ.
काय પુ૦ પ્રજાપતિ જેના દેવ હોય તેવો વિવાહ, મૂળ ધન, મુડી, સ્વભાવ, લક્ષ્ય, સમુદાય, શરીર.

कायक त्रि० शरीरसंबंधी.

कायक्लेश पु० शारीरिक श्रम, शरीरने लगतुं दुःख.

कायचिकित्सा स्त्री० शारीरिक चिकित्सा.

कायबन्धन न० चेतनायुक्त वीर्य तथा लोहीनो एक संयोग–शरीरनुं बंधारण.

कायबलन न० बख्तर.

कायमान न० घासनी झुंपडी, शरीरनुं माप.

कायरूपसंयम पु० पातंजलसूत्र वगेरेमां कहेल अमुक प्रकारना ध्यानरूप एक संयम.

कायवलन न० बख्तर.

कायव्य पु० ते नामनो एक चोर.

कायव्यूह पु० शरीरमां वायु वगेरेनी तथा त्वचा वगेरे धातुओनी यथास्थित स्थिति.

कायसम्पद् स्त्री० रूप–लावण्य वगेरे शरीरसंपत्ति.

कायस्थ पु० परमात्मा, ते नामनी एक जाति–क्षत्रियथी शूद्र स्त्रीमां उत्पन्न थयेल पुत्र, मुत्सद्दी.

कायस्था स्त्री० हरडे, कायस्थ जातिनी स्त्री, एलची, तुलसी.

कायस्थाली स्त्री० ते नामनी एक वनस्पति.

कायस्थिका स्त्री० काकोली वनस्पति.

कायस्थी स्त्री० कायस्थनी स्त्री.

कायस्थैर्य न० शरीरनी स्थिरता.

कायाकाशसंबन्धसंयम पु० पातंजलसूत्र वगेरेमां कहेल एक जातनो संयम.

कायाग्नि पु० शरीरमां रहेलो जठराग्नि.

कायिक त्रि० शरीरथी करेल पुण्य–पाप वगेरे कर्म.

कायिका स्त्री० बळद वगेरेना शरीरपरिश्रमथी साध्य वृद्धि–व्याज.

कायिकावृद्धि स्त्री० उपरनो अर्थ.

कार पु० क्रिया, यत्न, रति–मैथुन, कोई काम, वध, निश्चय, पूजाना उपहाररूप बळि, पति, संन्यासी, हिमाचळ.

कार न० करानुं पाणी.

कार त्रि० कर्म करनार, काम करनार.

कारक न० व्याकरणप्रसिद्ध कारक–कर्म वगेरे.

कारक त्रि० करनार.

कारक पु० एक जातनुं घास.

कारकदीपक न० ते नामनो अर्थालंकार.

कारकविभक्ति स्त्री० व्याकरणप्रसिद्ध कर्मादि विभक्ति.

कारकर त्रि० काम करनार दास वगेरे.

कारकहेतु पु० करवानो हेतु, जोईए तेवुं कारण.

कारकाद्यविपर्यास पु० ते नामनो वाणीनो एक गुण.

कारकुक्षीय पु० ते नामनो देश–साल्व देश, ते देशमां रहेनार.

कारज त्रि० क्रियामां होनार–थनार, नखमां होनार–नखसंबंधी.

कारज पु० हाथीनुं बच्चुं.

कारञ्ज त्रि० करंज वृक्षना फळनुं तेल वगेरे.

कारण न० कारण, हेतु, सबब, उद्देश, शरीर, इन्द्रिय, हाथथी वगाडवानुं एक वादित्र, वध, साधन, कर्म, एक प्रकारनुं गीत, न्यायमते त्रण प्रकारनुं कारण, मूळ तत्व, निमित्त, इतिहासनुं मूळ, भूत दैवत.

कारण पु० कायस्थ.

कारणकारण न० न्यायमते अन्यथासिद्ध एक पदार्थ, परमेश्वर, प्रयोजक.

कारणगुण पु० उपादान कारणनो गुण.

कारणगुणोद्भव पु० कारणना गुणथी उ-उत्पन्न थनार.

कारणगुणोद्भवगुण पु० कारणगुणपूर्वक गुण.

कारणतस् અવ્ય૦ કારણથી.
कारणता સ્ત્રી૦ કારણપણું.
कारणत्व ન૦ ઉપરનો અર્થ.
कारणमाला સ્ત્રી૦ તે નામનો એક અર્થાલંકાર, કારણનો ક્રમ.
कारणवादिन् ત્રિ૦ ફરીઆદ કરનાર, વાદી, પૂર્વપક્ષી.
कारणशरीर ન૦ લિંગશરીર.
कारणा સ્ત્રી૦ તીવ્ર વેદના, પ્રેરણા.
कारणिक ત્રિ૦ કારણપૂર્વક વિચાર કરનાર–પરીક્ષક, કારણસંબંધી.
करणोत्तर ન૦ વાદીની ફરીઆદી સામે પ્રતિવાદી 'હા, મેં અમુક વસ્તુ તારી પાસેથી લીધી હતી ખરી પણ તે આપી દીધી છે' એવો જે ઉત્તર આપે છે તે.
कारण्डव પુ૦ બતક પક્ષી.
कारण्डव्यूह પુ૦ તે નામનો એક બૌદ્ધ, તે નામનું એક બૌદ્ધશાસ્ત્ર.
कारन्धम પુ૦ કરંધમ નામના રાજાનો પુત્ર–અવિક્ષિત નામનો રાજા.
कारन्धम પુ૦ કરંધમ રાજાનો પૌત્ર મરુત્ત રાજા.
कारन्धम ન૦ તે નામનું એક તીર્થ.
कारन्धमिन् પુ૦ કંસારો, ધાતુવાદમાં આસક્ત.
कारपचव પુ૦ તે નામનો એક દેશ.
कारभ ત્રિ૦ હાથીના બચ્ચાંસંબંધી, હાથીના બચ્ચાંનું.
कारभू સ્ત્રી૦ રાજાએ લેવાતા કરને લેવાની ભૂમિ–સ્થાન.
कारंभा સ્ત્રી૦ પ્રિયઙ્ગુ વૃક્ષ.
कारमिहिका સ્ત્રી૦ કપૂર.
कारयत् ત્રિ૦ કરાવતું.
कारयितृ ત્રિ૦ કરાવનાર.
कारयिष्णु ત્રિ૦ કરાવનાર.
कारव પુ૦ કાગડો.
कारवल्ली સ્ત્રી૦ કારેલીનો વેલો.
कारवी સ્ત્રી૦ કાગડી, અજગંધા વનસ્પતિ, કાળીજીરી, મેથી, જંગલી તુલસી, અજમોદ, કારેલીનો વેલો.
कारवीरेय ત્રિ૦ કરવીરે કરેલ વગેરે.
कारवेल्ल પુ૦ કારેલાંનો વેલો.
कारवेल्ल ન૦ કારેલું.
कारवेल्लक પુ૦ કારેલાંનો વેલો.
कारवेल्लिका સ્ત્રી૦ નીચેનો શબ્દ જુઓ.
कारवेल्ली સ્ત્રી૦ નાનાં કારેલાંનો વેલો.
कारस्कर પુ૦ કિંપાક વૃક્ષ.
कारस्कराटिका સ્ત્રી૦ એક જાતનો કીડો.
कारा સ્ત્રી૦ બંધન, કેદ, કેદખાનું, દૂતી, પ્રસેવક, સોનારણ.
कारागार ન૦ કેદખાનું, જેલ.
कारागुप्त ત્રિ૦ કેદખાનામાં પૂરેલ, કેદી.
कारापथ પુ૦ તે નામનો એક દેશ.
कारायिका સ્ત્રી૦ બગલી.
काराधुनी સ્ત્રી૦ શબ્દ ઉત્પન્ન કરનાર શંખ વગેરે.
कारावर પુ૦ ચમાર, વર્ણસંકરની એક જાતિ.
कारावेश्मन् ન૦ कारागार જુઓ.
कारि સ્ત્રી૦ ક્રિયા, કામ, કૃતિ.
कारि ત્રિ૦ કારીગર.
कारिका સ્ત્રી૦ ક્રિયા, કામ, કૃતિ, નટની સ્ત્રી, કારીગરની રચના, એક જાતનું વ્યાજ, દુઃખ, પીડા, હુન્નર, કળા, ભોરીંગણી, ઉંટડી.
कारित ત્રિ૦ કરાવેલ.
कारितवत् ત્રિ૦ કરાવનાર, બનાવનાર, ઉદ્યોગમાં લાવનાર.
कारिता સ્ત્રી૦ વ્યાજ.
कारिन् ત્રિ૦ કરાવનાર.
कारिष ત્રિ૦ છાણસંબંધી.
कारिष ન૦ છાણનો ઢગ.

कारी स्त्री० भोरींगणी.
कारीर न० वांसनी लाकडी, वांसनी भस्म.
कारीरी स्त्री० वरसाद माटेनी ईष्टि.
कारीष न० सुका छाणनो समूह.
कारीषगन्धि त्रि० सुका छाणना ढगला जेवी गंधवाळुं.
कारु त्रि० कारीगर, काम करनार रसोइओ वगेरे.
कारु पु० विश्वकर्मा, कारीगीरी, कळा.
कारुक त्रि० कारीगर, कलाबाज, हुन्नरी.
कारुची स्त्री० एक जातनी वनस्पति.
कारुचौर पु० घर फाडी चोरी करनार.
कारुज पु० हाथीनुं बच्चुं, राफडो, नागकेसर, गेरु, शरीरमां पोतानी मेळे थनार तल जेवुं चिन्ह.
कारुज न० कारीगरथी थनार कर्म.
कारुणिक त्रि० दयाळु.
कारुणिकता स्त्री० दयाळुपणुं.
कारुणिकत्व न० दयाळुपणुं.
कारुण्डिका स्त्री० जळो.
कारुण्डी स्त्री० जळो.
कारुण्य न० दया.
कारुष पु० करुष नामना देशनो राजा दंतवक्र, नात बहार काढेलो वैश्यपुत्र, करुष देशमां रहेनार, करुष देश.
कारूष पु० उपरना अर्थ.
कारूषक पु० करुष देशनो रहेवासी.
कारूहस्त पु० कारीगरनो हाथ, शिल्पविद्या जाणनारनो हाथ.
कारेणव त्रि० हाथणीनुं, हाथणीसंबंधी.
कारेणुपालि पु० हाथणीना पालकनो पुत्र.
कारोत्तम पु० दारु उपरनुं फीणु, दारुनो मंड.
कारोत्तर पु० उपरनो अर्थ, कुवो, वांसनी चारणी.
कार्कटक पु० काकडीनुं झाड.
कार्कण त्रि० जंगली कुकडासंबंधी.
कार्कवाकव त्रि० कुकडासंबंधी.
कार्कश्य न० कठोरता, कठणपणुं, कठोर स्पर्श.
कार्कषि पु० कठिनतानो नाश करनारानो पुत्र.
कार्कीक त्रि० धोळा घोडा जेवुं.
कार्ण पु० कर्णनो पुत्र वृषकेतु.
कार्ण त्रि० कानसंबंधी.
कार्णच्छिद्रक पु० नाना मोढावाळो कुवो.
कार्णवेष्टकिक त्रि० कानना अलंकारथी शणगारेल.
कार्णायनि त्रि० कर्णे बनावेल.
कार्णि त्रि० उपरनो अर्थ.
कार्त्त त्रि० कृत प्रत्ययना व्याख्यानरूप ग्रंथ, कृत प्रत्ययसंबंधी.
कार्त्त न० सत्य युग.
कार्त्तकौजपादि पु० पाणिनीय व्याकरणप्रसिद्ध एक शब्दसमूह.
कार्त्तयुग त्रि० सत्य युगनुं, सत्य युगसंबंधी.
कार्त्तवीर्य पु० कृतवीर्य राजानो पुत्र सहस्रार्जुन, जैनमते ते नामनो एक चक्रवर्ती.
कार्त्तवीर्यदीप पु० सहस्रार्जुनने उद्देशी अपातो दीवो.
कार्त्तवीर्यारि पु० परशुराम.
कार्त्तस्वर न० सोनुं, धंतुरो.
कार्त्तान्तिक पु० ज्योतिषी.
कार्त्तिक पु० कार्तिक महिनो, कार्तिकस्वामी.
कार्त्तिकव्रत न० कार्तिक महिनामां करवानुं व्रत
कार्त्तिकिक पु० कार्तिक महिनो.
कार्त्तिकेय पु० कार्तिक स्वामी.
कार्त्तिकेयप्रसू स्त्री० पार्वती.
कार्त्तिकोत्सव पु० कार्तिक महिनामां करवानो उत्सव.

कार्त्स्न न० સમગ્રપણું, બધું.
कार्त्स्न्य न० ઉપરનો અર્થ.
कार्दम त्रि० કાદવથી ખરડાયેલ.
कार्दमिक त्रि० ઉપરનો અર્થ.
कार्पट पु० જૂના કપડાનો ટુકડો, લાખ.
कार्पट त्रि० જૂનાં કપડાં જેણે પહેરેલાં હોય તેવો કોઈ ઉમેદવાર.
कार्पटगुप्तिका स्त्री० ઝોળી, વાટવો.
कार्पटिक त्रि० ભગવાં વસ્ત્ર ધારણ કરી તીર્થયાત્રામાં ફરનાર કર્મકુશળ.
कार्पण्य न० કૃપણપણું, કંજૂસાઈ, લોભીપણું, દીનતા, ગરીબાઇ.
कार्पास पु० न० કપાસનું ઝાડ.
कार्पास त्रि० સુતરાઉ વસ્ત્ર વગેરે.
कार्पासक पु० કપાસનું ઝાડ.
कार्पासधेनु स्त्री० દાન આપવા માટે સુતરની કલ્પેલી ગાય.
कार्पासनासिका स्त्री० કંપાસ.
कार्पासपर्वत पु० દાન આપવા માટે કલ્પેલો કપાસનો પર્વત.
कार्पाससौत्रक त्रि० કપાસનાં સુતરથી બનાવેલ વસ્ત્ર વગેરે.
कार्पासिक त्रि० સુતરાઉ કપડું વગેરે.
कार्पासिका स्त्री० કપાસનું ઝાડ.
कार्पासी स्त्री० કપાસનું ઝાડ.
कार्म त्रि० કામ કરવાના સ્વભાવવાળું, કામઢું.
कार्मण न० કામણ, મંત્ર–ઔષધિ વગેરેથી વશ કરવું તે, મંત્ર વગેરે યોગવિદ્યા.
कार्मण त्रि० કામ કરવામાં કુશળ.
कार्मण न० એક જાતનો મળ.
कार्मणता स्त्री० કામણપણું.
कार्मणत्व न० ઉપરનો અર્થ.
कार्मणी स्त्री० મંત્રાદિ યોગવિદ્યા, કામણ, જાદુવિદ્યા.
कार्मार पु० કામ કરનાર, લવાર, કારીગર.
कार्मारक त्रि० કામ કરનારાએ કરેલ, કારીગરે કરેલ.
कार्मार्यायणि पु० કામ કરનારાનો પુત્ર.
कार्मिक त्रि० ચિતરેલ.
कार्मिक्य न० ચિતરેલાપણું.
कार्मुक न० ધનુષ.
कार्मुक त्रि० કામ કરવામાં સમર્થ.
कार्मुक पु० ધન રાશિ, વાંસ, ધોળો ખેર, હિંજલ વૃક્ષ, મહાનિંબ વૃક્ષ.
कार्मुकासन न० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક આસન.
कार्य त्रि० કરવા યોગ્ય, કર્તવ્ય, ઉત્પન્ન કરવા યોગ્ય.
कार्य न० કામ, હેતુ, ઉદ્દેશ, પ્રયોજન, મૂળ કારણ, નિમિત્ત, વ્યાપાર, ઉદ્યોગ, નાટકમાં ધમકી આપવી તે, જન્મલગ્નથી દશમું સ્થાન.
कार्यकारण न० કાર્ય વિષયમાં હોનારૂં કારણ.
कार्यकारणतस् अव्य० પ્રસંગાનુસારે.
कार्यकारणभाव पु० કાર્ય–કારણતા.
कार्यकुशल त्रि० કાર્ય જાણનાર, ક્રિયાદક્ષ, કામ કરવામાં હોંશીઆર.
कार्यचिन्तक त्रि० કર્તવ્ય વિષયને કર્યો કે નહિ એ સંબંધે વિચાર કરનાર.
कार्यता स्त्री० કર્તવ્યપણું, કૃતિસાધ્યપણું.
कार्यत्व न० ઉપરના અર્થ.
कार्यपुट पु० ક્ષપણક–બૌદ્ધ સાધુ.
कार्यपुट त्रि० ઉન્મત્ત–ગાંડું, અનર્થ કરનાર, આળસુ.
कार्यप्रद्वेष पु० આળસ.
कार्यवत् अव्य० ખરેખર, ખરાપણે.
कार्यवत् त्रि० કામવાળું, ઉદ્યોગી.
कार्यवत्ता स्त्री० ક્રિયા, કર્મ, કૃતિ.
कार्यवस्तु न० કરવાની વસ્તુ, અભિપ્રાય, ઉદ્દેશ્ય.

कार्यविपत्ति स्त्री० કાર્યમાં વિઘ્ન.
कार्यशब्दिक त्रि० નૈયાયિક.
कार्यशेष पु० કામનો બાકીનો ભાગ.
कार्यसंदेह पु० કામમાં સંદેહ.
कार्यसागर पु० કાર્યરૂપ સમુદ્ર, મોટું કામ.
कार्यसाधक त्रि० કામ સાધનાર.
कार्यसिद्धि स्त्री० કાર્યની સિદ્ધિ, કર્તવ્ય કર્મની નિષ્પત્તિ.
कार्यहन्तृ त्रि० કાર્યનો નાશ કરનાર, કામમાં હાનિ પહોંચાડનાર.
कार्या स्त्री० એક પ્રકારનું વૃક્ષ.
कार्याक्षम त्रि० કામ કરવામાં અસમર્થ, કામ માટે અયોગ્ય.
कार्याधिप त्रि० કામ ઉપર દેખરેખ રાખનાર.
कार्याधिप पु० જ્યોતિષમાં કહેલ વ્યાપારરૂપ કાર્યસ્થાનનો અધિપતિ–લગ્નાવધિક દશમસ્થાનનો અધીશ્વર.
कार्याधीश त्रि० કાર્ય ઉપર તપાસ રાખનાર.
कार्यान्वित त्रि० કાર્યયુક્ત, કાર્યતાબોધક પદપ્રતિપાદ્ય અર્થયુક્ત.
कार्यार्थ पु० કાર્યનો હેતુ, ધંધાનું નિમિત્ત.
कार्यिक त्रि० જેને ઉદ્યોગ છે તે, જેનો ઉદ્યોગમાં પ્રયત્ન છે તે.
कार्यिन त्रि० કાર્યયુક્ત, કામવાળું, કાર્યાર્થી-ઉમેદવાર, વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ આદેશસ્થાની.
कार्शकेय पु० તે નામનો ઋષિ.
कार्शनव त्रि० અગ્નિનું, અગ્નિસંબંધી.
कार्शमरी स्त्री० એક જાતનું ઝાડ.
कार्शाश्वीय त्रि० કૃશાશ્વે બનાવેલ વગેરે.
कार्श्मरी स्त्री० શ્રીપર્ણી વૃક્ષ, ગાંભારી વૃક્ષ.
कार्श्य न० કૃશપણું.
कार्श्य पु० કૃશ, સાગનું ઝાડ, લકુચવૃક્ષ, કચૂરો, કપૂરકાચલી.
कार्ष त्रि० ખેતી કરનાર–ખેડુત.
कार्षक त्रि० ઉપરનો અર્થ.
कार्षापण पु० न० એંશી રતિભારનું એક વજન, સોળ પણનું એક માપ.
कार्षापणवर पु० એક જાતનું માપ.
कार्षापणिक त्रि० એક કાર્ષાપણથી ખરીદેલ.
कार्षि त्रि० ખેડવાના સ્વભાવવાળું, અંદરના મેલને દૂર કરનાર.
कार्षिक त्रि० નિત્ય ખેંચવા–ખેડવાને યોગ્ય, એક તોલાથી ખરીદેલ.
कार्षिक पु० એક કર્ષનું માપ, રૂપીઆભાર.
कार्ष्ट्य न० ખેડેલાપણું.
कार्ष्ण त्रि० કૃષ્ણસંબંધી, કાળા મૃગસંબંધી, કૃષ્ણદ્વૈપાયનસંબંધી, કૃષ્ણ જેનો દેવ હોય તેવું હવિષ વગેરે.
कार्ष्णाजिनि पु० કૃષ્ણાજિન ઋષિનો પુત્ર.
कार्ष्णायन पु० વ્યાસનો ગોત્રપુત્ર–બ્રાહ્મણ અથવા વાસિષ્ઠ.
कार्ष्णायस त्रि० કાળાં લોઢાનો વિકાર, કાળાં લોઢામાંથી બનાવેલ.
कार्ष्णायस न० કાળું લોઢું.
कार्ष्णि पु० કૃષ્ણ–વ્યાસનો પુત્ર–શુકદેવ, શ્રીકૃષ્ણનો પુત્ર પ્રદ્યુમ્ન.
कार्ष्णी स्त्री० શતાવરી–સતાવળ વનસ્પતિ.
कार्ष्ण्य न० કાળાશ, કાળાપણું,
कार्ष्मन् न० યુદ્ધ, ખેંચવું, ખેડવું.
कार्ष्मरी स्त्री० काश्मरी જુઓ.
कार्ष्य पु० સાગનું ઝાડ.
कार्ष्यवण न० સાગના ઝાડનું વન.
काल् चु० उ० स० सेट् કાળની ગણત્રી કરવી.
काल पु० મૃત્યુ, મહાકાળ શિવ, કાળો રંગ, વખત, કોયલ, કાગડો, કસમર્દ વૃક્ષ, શનિ ગ્રહ, યમરાજ, પરમેશ્વર, રાળ, રાતો ચિત્રક.
काल त्रि० કાળા રંગવાળું, કાળું.
काल न० લોઢું, કક્કોલ, એક ગંધદ્રવ્ય.
कालक न० એક જાતનું શાક, શરીરમાં રહેલું યકૃત–લીવર.
कालक पु० શરીર ઉપર કાળું ચિન્હ થાય

છે તે, કાળો પાણીનો સર્પ, બીજ ગણિતમાં કહેલ અવ્યક્ત રાશિની એક સંજ્ઞા.

कालक ત્રિ૦ કાળા રંગથી રંગેલ, કાળા રંગનું.

कालकचु સ્ત્રી૦ કાળા રંગનું એક જાતનું કંદ.

कालकञ्ज ન૦ કાળું કમળ.

कालकञ्ज પુ૦ તે નામનો એક દાનવ.

कालकर्टकट પુ૦ શિવ.

कालकण्टक પુ૦ એક જાતનું પક્ષી.

कालकण्टक ત્રિ૦ કાળા કાંટાવાળું.

कालकण्टकी સ્ત્રી૦ એક જાતનું ઝાડ.

कालकण्ठ પુ૦ શિવ, મોર, ખંજન પક્ષી, દાત્યૂહ પક્ષી.

कालकण्ठक પુ૦ મોર, ખંજન પક્ષી, દાત્યૂહ પક્ષી.

कालकवृक्षीय પુ૦ કાગવિદ્યા જાણનાર તે નામનો એક ઋષિ.

कालकंदक પુ૦ પાણીનો સર્પ.

कालकर्णिका સ્ત્રી૦ દુર્ભાગ્ય, દુર્દૈવ, અકલ્યાણ.

कालकर्णी સ્ત્રી૦ ઉપરના અર્થ.

कालकलाय પુ૦ કાળા વટાણા.

कालकल्प ત્રિ૦ કાળ જેવું, મૃત્યુસમાન.

कालकस्तूरी સ્ત્રી૦ એક જાતની કસ્તૂરી.

कालका સ્ત્રી૦ દક્ષપ્રજાપતિની એક કન્યા.

कालकारित ત્રિ૦ કાળે કરાવેલ.

कालकाल પુ૦ પરમેશ્વર.

कालकीट પુ૦ તે નામનો એક દેશ.

कालकीट ત્રિ૦ કાલકીટ દેશમાં હોનાર–થનાર.

कालकीर પુ૦ તે નામનો એક દેશ.

कालकीर्ति પુ૦ તે નામનો એક રાજા.

कालकील પુ૦ કોલાહલ.

कीलकीलक પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

कालकुण्ठ પુ૦ યમરાજ.

कालकुष्ठ ન૦ પર્વતની એક જાતની માટી.

कालकुष्ठक ન૦ ઉપરનો અર્થ.

कालकूट પુ૦ ન૦ એક જાતનું ઝેર, હરકોઈ ઝેર.

कालकूट પુ૦ કાગડો.

कालकूटक પુ૦ **कारस्कर** જુઓ.

कालकूटकंठ પુ૦ શિવ.

कालकूटि ત્રિ૦ ઝેરમાં હોનાર–થનાર.

कालकृत् પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ, પરમેશ્વર.

कालकृत પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ, અમુક સમયના અવધિવાળી મનની એક પીડા.

कालकृत ત્રિ૦ કાળે કરેલ.

कालकेय પુ૦ એક જાતનો દાનવભેદ.

कालकेशी સ્ત્રી૦ નીલી નામની ઔષધિ, કાળા કેશવાળી કોઈ સ્ત્રી.

कालक्षेप પુ૦ સમય ગુમાવવો, વખત ગાળવો.

कालखञ्ज પુ૦ એક જાતનો દાનવભેદ.

कालखञ्जन ન૦ યકૃત્–હૃદયમાં રહેલ લોહીના આધારરૂપ સ્થાન.

कालखण्ड ન૦ જમણી કુખમાં રહેલ માંસનો ટુકડો.

कालगङ्गा સ્ત્રી૦ યમુના નદી.

कालगन्ध પુ૦ કાળું અગર, થોડો કાળ, કાળું ચંદન.

कालग्रन्थि પુ૦ વર્ષ.

कालघट પુ૦ તે નામનો એક બ્રાહ્મણ.

कालङ्कृत પુ૦ તે નામનું એક ઝાડ.

कालङ्कृत ત્રિ૦ થોડું શણગારેલ.

कालचक्र ન૦ બાર આરાવાળું કાળચક્ર.

कालचिन्तक પુ૦ જ્યોતિષી

कालचिन्ह ન૦ કાળનું ચિન્હ, મૃત્યુસૂચક નિશાની.

कालजोषक ત્રિ૦ યથાયોગ્ય કાળે અલ્પ આહાર વગેરેથી સંતોષ પામેલ.

कालज्ञ ત્રિ૦ યોગ્ય સમયને જાણનાર, કાળની કળાના જ્ઞાનને ધરાવનાર જ્યોતિષી.

कालज्ञान न० જ્યોતિષ શાસ્ત્ર, યોગ્ય સમયનું જ્ઞાન, મૃત્યુજ્ઞાપક એક ચિન્હ.

कालञ्जर पु० તે નામનો એક પર્વત, યોગી, ચક્રમેલક, કોઈ એક ભૈરવ, તે નામનો એક દેશ, શિવ.

कालञ्जर त्रि० મૃત્યુને પણ ક્ષીણશક્તિ કરનાર.

कालञ्जरी स्त्री० ચંડિકા દેવી.

कालतम त्रि० અતિશય કાળું.

कालतर त्रि० ઘણું કાળું.

कालतस् अव्य० કાળથી, સમયથી, મૃત્યુથી.

कालता स्त्री० કાળાશ, સમય, વખત.

कालत्व न० ઉપરના અર્થ.

कालताल पु० તમાલ વૃક્ષ.

कालतिन्दुक पु० ખરાબ પીલુનું ઝાડ.

कालतीर्थ न० કોસલ દેશમાં આવેલું તે નામનું એક તીર્થ.

कालदण्ड पु० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક યોગ, મૃત્યુનો દંડ.

कालदन्तक पु० તે નામનો એક નાગ.

कालदन्तक त्रि० કાળા દાંતવાળું.

कालधर्म पु० મૃત્યુ, કાળનો ધર્મ, સમયનો સ્વભાવ.

कालधर्मन् पु० મૃત્યુ.

कालनर पु० તે નામનો એક રાજા.

कालनाथ पु० મહાદેવ.

कालनाभ पु० હિરણ્યાક્ષ અસુરનો એક પુત્ર, તે નામનો એક દાનવ.

कालनियोग पु० દૈવી આજ્ઞા, કાળે કરેલો નિયમ, દૈવ.

कालनिर्यास पु० ગુગળ.

कालनेमि पु० તે નામનો એક દાનવ, હિરણ્યકશિપુનો તે નામનો એક પુત્ર.

कालनेमिन् पु० કાલનેમિ દાનવ.

कालनेमिरिपु पु० વિષ્ણુ

कालनेमिहन् पु० વિષ્ણુ.

कालनेम्यरि पु० વિષ્ણુ.

कालपथ पु० વિશ્વામિત્રનો તે નામનો પુત્ર.

कालपर्ण पु० તગરનું ઝાડ,

कालपर्णिका स्त्री० કાળું નસોતર.

कालपर्णी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

कालपर्यय पु० કાળનું વિપરીત ગમન–એટલે શુભદાયક કાળનું અશુભદાયકપણું અને અશુભદાયક કાળનું શુભદાયકપણું.

कालपर्वत पु० ત્રિકૂટ પર્વતની પાસેનો તે નામનો એક પર્વત.

कालपालक न० તે નામની એક જાતની માટી.

कालपालक त्रि० સમયની રાહ જોનાર.

कालपाश पु० કાળનો પાસલો–મૃત્યુ.

कालपाशिक पु० ફાંસી દેનાર.

कालपीलु पु० એક જાતનું ખરાબ પીલુ.

कालपुच्छ पु० એક જાતનો મૃગ, ચકલો.

कालपुरुष पु० ગગનમંડળમાં રહેલ પુરુષાકાર એક વાયુચક્ર.

कालपुरुप पु० કાળરૂપ ઈશ્વરની એક મૂર્તિ, જ્યોતિષ શાસ્ત્ર, યમદૂત.

कालपृष्ठ न० કર્ણનું ધનુષ, હરકોઈ ધનુષ.

कालपृष्ठ पु० એક જાતનો મૃગ.

कालपेषिका स्त्री० મજીઠ વનસ્પતિ, કાળું છોડું.

कालपेषी स्त्री० ઉપરના અર્થ, સ્યામા લતા.

कालप्रभात न० શરદ ઋતુ.

कालप्ररूढ त्रि० અત્યંત પ્રફુલ્લ, અતિશય પક્વ.

कालप्रवृत्ति स्त्री० સમયની પ્રવૃત્તિ.

कालबलन न० બખ્તર.

कालबीजक पु० काकतिन्दुक જુઓ.

कालभाण्डिका स्त्री० મજીઠ.

कालभैरव पु० તે નામનો ભૈરવ દેવ.

कालमयूख पु० તે નામનો એક સ્મૃતિગ્રંથ.

कालमल्लिका स्त्री० કાળી તુલસી.

कालमली स्त्री० તે નામની એક નદી.

कालमाधवीय पु० માધવાચાર્યે રચેલો તે નામનો એક ગ્રંથ.

कालमान न० સમયનું માપ.

कालमान पु० કાળી તુલસી.

कालमाल पु० ઉપરનો અર્થ.

कालमुख त्रि० કાળા મુખવાળું.

कालमुष्कक पु० તે નામનું એક ઝાડ.

कालमूल पु० રાતો ચિત્રો–વનસ્પતિ.

कालमेषिका स्त्री० મજીઠ, નસોતર, બાવચી વનસ્પતિ.

कालमेषी स्त्री० ઉપરના અર્થ, શાહજીરૂં.

कालयवन पु० તે નામનો એક યવન રાજા.

कालयाप पु० વખત ગાળવો.

कालयापन न० ઉપરનો અર્થ.

कालयुक्त पु० પ્રભવ વગેરે સાઠ સંવત્સરોમાંનો બાવનમો સંવત્સર.

कालयुक्त त्रि० કાળધર્મ–મૃત્યુથી યુક્ત.

कालयोग पु० સમયનો યોગ, કાળનો સંબંધ.

कालयोगिन् पु० શિવ.

कालयोगिन् त्रि० સમયના યોગવાળું, કાળના સંબંધવાળું.

कालरात्रि स्त्री० કાળી રાત્રિ, કાળી ચૌદશ, પ્રલય કાળની રાત્રી, પ્રલય કાળ, દુર્ગા દેવીની એક મૂર્તિ, દીવાવાળી અમાસ–દીવાળી, સર્વ પ્રાણીઓનો નાશ કરનારી યમરાજાની બ્હેન.

कालरुद्र पु० કાળરૂપ એક રૂદ્ર દેવ.

कालल त्रि० કાળા ચિહ્નવાળું.

काललवण न० બીડ લવણ, સંચળ.

काललोचन पु० દાનવનો એક ભેદ.

काललोचन त्रि० કાળાં નેત્રવાળું.

काललोह न० કાળું લોઢું–ગજવેલ.

कालवलन न० બખ્તર.

कालवृन्त पु० કળથીનું ઝાડ.

कालवृन्ती स्त्री० રાતી પાડલ વનસ્પતિ.

कालवृद्धि स्त्री० દર મહિને ઠરાવેલું વ્યાજ.

कालवेला स्त्री० રવિ વગેરે વારોના રાત્રિ–દિવસમાં એક અર્ધો પ્રહર.

कालशाक न० તે નામનું એક શાક.

कालशालि पु० કાળી ડાંગેર.

कालशेय न० છાશ.

कालशैल पु० તે નામનો એક પર્વત.

कालसंरोध पु० લાંબાકાળ સુધી રહેવું, સમયને લીધે રોકાણ.

कालसङ्कर्षा स्त्री० નવ વર્ષની કુમારી.

कालसर्प पु० કાળો સાપ.

कालसार पु० કાળો મૃગ, પીળા ચંદનનું ઝાડ.

कालसाह्वय न० તે નામનું એક નરક.

कालसूत्र न० તે નામનું એક નરક.

कालसेय न० છાશ.

कालस्कंध पु० તમાલ વૃક્ષ, તિંદુક વૃક્ષ, જીવક વૃક્ષ, એક જાતના ખેરનું ઝાડ, ઉંબરાનું ઝાડ, સમયનો અમુક અવયવ.

कालहर पु० શિવ.

कालहर त्रि० સમય ગાળનાર.

कालहानि स्त्री० વિલંબ, વાર લગાડવી.

कालहीन पु० લોધર વૃક્ષ.

कालहोरा स्त्री० એક પ્રકારનો સમય.

काला स्त्री० નીલી નામની વનસ્પતિ, કાળું નસોતર, કાળું જીરૂં, મજીઠ, આસંધનું ઝાડ, તે નામની દક્ષ પ્રજાપતિની એક કન્યા, પાડલ વનસ્પતિ.

कालांश पु० સમયનો અમુક અંશ.

कालाकृष्ट त्रि० કાળે આકર્ષેલ, મૃત્યુએ ખેંચેલ.

कालाक्षरिक त्रि० અક્ષર શીખેલ.

कालागुरु न० કાળું અગર.

कालाग्नि पु० પ્રલયકાળનો અગ્નિ, તેનો અધિષ્ઠાતા રૂદ્ર દેવ, રૂદ્રાક્ષ.

कालाग्निरुद्र પુ० પ્રલયાગ્નિસમાન રુદ્ર દેવ, તેનો ઉપાસક કોઈ ઋષિ.

कालाङ्ग ન० કાળપુરુષનું અંગ, કાળું અંગ, કાળનું અંગ.

कालाङ्ग ત્રિ० કાળા અંગવાળું.

कालाजिन ન० કાળા મૃગનું ચામડું.

कालाजिन પુ० તે નામનો દેશ.

कालाञ्जन ન० કાળું આંજણ, કાજળ, કાળો સુરમો.

कालाञ्जनी સ્ત્રી० તે નામની એક વનસ્પતિ.

कालाण्डज પુ० કોયલ.

कालाण्डजी સ્ત્રી० કોકિલા.

कालातिरेक પુ० યોગ્ય સમય ઓળંગવો, યોગ્ય વખત ગુમાવવો, સંવત્સરનું ઉલ્લંઘન.

कालातीत ન० સમય ઓળંગવો, સમય ગુમાવવો.

कालातीत ત્રિ० સમયને વટી ગયેલ, જેનો કાળ ગયો હોય તે.

कालात्मक પુ० કાળસ્વરૂપ પરમેશ્વર.

कालात्मन् પુ० ઉપરનો અર્થ.

कालात्मन् ત્રિ० કાલકૃત સ્વભાવવાળાં સ્થાવર-જંગમ વગેરે.

कालात्यय પુ० કાળનો નાશ, સમયની હાનિ, યોગ્ય સમય વીતી જવો તે.

कालात्ययापदिष्ट પુ० ગૌતમે કહેલ એક હેત્વાભાસ.

कालादर्श પુ० તે નામનો એક સ્મૃતિ-નિબંધગ્રંથ.

कालाध्यक्ष પુ० સૂર્ય, પરમેશ્વર.

कालानल પુ० પ્રલયકાળનો અગ્નિ, તે નામનો એક રાજા.

कालानलचक्र ન० રાજાની જયચર્યામાં કહેલ અનિષ્ટ વગેરે જણાવનાર એક ચક્ર.

कालानुनादिन् પુ० ભમરો, ચકલો, કપિંજલ પક્ષી, ચાતક-બપૈયો પક્ષી.

कालानुशारिवा સ્ત્રી० તગરનું મૂળ, તે નામની એક વનસ્પતિ.

कालानुसारक ન० પીળું ચંદન.

कालानुसारक ત્રિ० સમયને અનુસરનાર.

कालानुसारि પુ० શૈલેય જુઓ.

कालानुसारिन् ન० શિલાજીત, શીશમ, શીશમનું ઝાડ.

कालानुसारिन् ત્રિ० સમયને અનુસરનાર.

कालानुसार्य्य ન० એક જાતનું તગર, શીશમ, શીશમનું ઝાડ, શિલાજીત.

कालानुसार्य्यक ન० ઉપરના અર્થ.

कालान्तक પુ० યમ, દક્ષિણ દિશાનો સ્વામી.

कालान्तर ન० બીજો કાળ, ઉત્પત્તિ પછીનો કાળ, બીજા સમયમાં હોનાર.

कालान्तरविष પુ० ઉંદર.

कालाप પુ० સર્પની ફણા, રાક્ષસ.

कालाप ત્રિ० કલાપે કહેલા વ્યાકરણને જાણનાર અથવા ભણનાર.

कालापक ન०કલાપિએ કહેલ શાખાભેદનો ધર્મ અથવા આમ્નાય.

कालापकर्ष પુ० કાળની હાનિ, સમયની હીનતા.

कालाभ्र પુ०કાળું વાદળ, જળવાળો કાળો મેઘ.

कालाभ्र પુ० તે નામનો એક બેટ.

कालायन ત્રિ० કાળે કરેલ વગેરે.

कालायस ન० કાળું લોઢું, ગજવેલ, લોઢું.

कालाशुद्धि સ્ત્રી० કર્મયોગ્યસમયની અશુદ્ધિ.

कालिक પુ० ક્રૌંચપક્ષી-બગલો.

कालिक ત્રિ० કાળે કરેલ, કાળમાં હોનાર-થનાર.

कालिक ન० કાળું ચંદન, વૈર.

कालिका સ્ત્રી० તે નામની એક દેવી, એક જાતનું ઝાડ, ક્રમે આપવા યોગ્ય વસ્તુની કિંમત, જટામાંસી વનસ્પતિ, કાગડી પટોલવૃક્ષની શાખા, રૂવાંટાંની પંક્તિ શિઆળ, મેઘપંક્તિ, દૂધનો કીડો, મેશ

શાહી, કાકોલી વનસ્પતિ, સ્યામા નામનું પક્ષી, હિમાલયમાં થનારી ત્રણ રેખાવાળી હરડે, ચાર વર્ષની કુમારી, કાળા રંગની સ્ત્રી, કાળી ચકલી, નવો મેઘ, દર મહિને આપવાનું વ્યાજ, દારૂ, જેનો રંગ ઉડી જાય તેવી કાળા રંગની સાડી, દુર્ગા દેવી, ચંડીકા, ગૌરી, પાર્વતી.

कालिकापुराण ન૦ કાલિકા દેવીના મહાત્મ્યવાળું તે નામનું એક ઉપપુરાણ.

कालिकाव्रत ન૦ કાલિકા દેવીને પ્રસન્ન કરવા માટેનું એક વ્રત.

कालिकाशाक ન૦ એક જાતનું શાક.

कालिकाश्रम ન૦ વિપાશા નદીના કાંઠા ઉપર આવેલું એક તીર્થ.

कालिङ्ग ન૦ તરબુચ, કાલિંગડું.

कालिङ्ग ત્રિ૦ કલિંગ દેશમાં ઉત્પન્ન થનાર.

कालिङ्ग પુ૦ કલિંગ દેશ, કલિંગ દેશનો રાજા, કલિંગ દેશનો રહેવાસી, હાથી, સર્પ, એક જાતનું લોઢું.

कालिङ्गक પુ૦ કલિંગ દેશનો રાજા.

कालिङ्गी સ્ત્રી૦ એક જાતની કાકડી, કલિંગ દેશના રાજાની રાણી.

कालिङ्गीका સ્ત્રી૦ તરબુચનો વેલો, કાલિંગડાંનો વેલો, નસોતર.

कालिञ्जर પુ૦ તે નામનો એક પર્વત.

कालिदास પુ૦ રઘુવંશ વગેરે કાવ્યોનો કર્તા તે નામનો એક મહાન કવિ.

कालिदासक પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

कालिन् પુ૦ પરમાનન્દમતપ્રસિદ્ધ પરમેશ્વર.

कालिन ત્રિ૦ પ્રેરક, પ્રેરણા કરનાર.

कालिनी સ્ત્રી૦ આર્દ્રા નક્ષત્ર.

कालिन्द ન૦ તરબુચ, કાલીંગડું.

कालिन्दक ન૦ ઉપરના અર્થ.

कालिन्दी સ્ત્રી૦ યમુના નદી, રાતું નસોતર.

कालिन्दीकर्षण પુ૦ કૃષ્ણનો મોટો ભાઇ બળદેવ.

कालिन्दीभेदन પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

कालिन्दीसू સ્ત્રી૦ સૂર્યની સ્ત્રી સંજ્ઞા.

कालिन्दीसोदर પુ૦ યમદેવ.

कालिमन પુ૦ કાળો રંગ, કાળાશ.

कालिम्मन्या સ્ત્રી૦ પોતાને કાળી માનનારી કોઇ સ્ત્રી.

कालिय પુ૦ તે નામનો એક નાગ.

कालियदमन પુ૦ શ્રીકૃષ્ણ.

कालियमथन પુ૦ શ્રીકૃષ્ણ.

कालियमर्द्दन ન૦ કાલિય નાગનું મર્દન.

कालियहृद પુ૦ કાલિય નાગ જેમાં રહેતો હતો તે યમુના નદીમાંનો ધરો.

काली સ્ત્રી૦ શિવની પત્ની, કાળી સ્ત્રી, પાર્વતી, દુર્ગા દેવીની એક મૂર્તિ, માતૃભેદ, ભીમસેનની એક પત્ની, શંતનુરાજાની સ્ત્રી સત્યવતી, મેશ, શાહી, તુવેર, નસોતર, રાત્રિ, કાલાંજની વનસ્પતિ, મહાવિદ્યા, કાળી ચૌદશ, હળદર.

कालीक પુ૦ જલકુકડો.

कालोची સ્ત્રી૦ યમરાજાની વિચારભૂમિ, યમ રાજાની કચેરી.

कालीतनय પુ૦ પાડો.

कालीतनयी સ્ત્રી૦ ભેંસ.

कालीय ન૦ કાળું ચંદન, કાળું અગર, પીળા ચદનનું ઝાડ, શિલાજીત.

कालीयक ન૦ ઉપરના અર્થ.

कालीयक પુ૦ દારૂ હળદર.

कालुष्य ન૦ મલિનતા, મેલાપણું.

कालेय પુ૦ તે નામનો દૈત્યભેદ.

कालेय ન૦ યકૃત-લીવર-કાળજું, કાળું ચંદન, કલિએ જોએલ સામવેદ.

कालेयक પુ૦ કુતરો.

कालेयक પુ૦ કાળું ચંદન, હળદર.

कालेयक ન૦ પુ૦ દારૂ હળદર.

कालेश પુ૦ સૂર્ય, શિવ, મકારવાર્ડું.

कालेश्वर પુ૦ ઉપરના અર્થ.

कालोदक न० ते नामनुं એક तीर्थ.

कालोदक न० કાળું પાણી.

कालोप्त त्रि० યોગ્ય કાળે વાવેલ.

काल्प पु० કચૂરો, એક જાતનું કંદ, જંગલી હળદર.

काल्प त्रि० કલ્પસંબંધી.

काल्प न० વાઘનખ.

काल्पक पु० કચૂરો.

काल्पनिक त्रि० કલ્પનામાં હોનાર–થનાર.

काल्पसूत्र त्रि० કલ્પસૂત્ર જાણનાર અથવા ભણનાર.

काल्पिक त्रि० આચારગ્રંથમાં કહેલ વિધિ વગેરે.

काल्य न० પરોઢીયું, સવાર.

काल्य त्रि० જેનો સમય પ્રાપ્ત થયો હોય તે, સમયમાં હોનાર–થનાર.

काल्यक न० કચૂરો, કાચી હળદર.

काल्या स्त्री० જેનો ગર્ભગ્રહણકાળ પ્રાપ્ત થયો હોય તેવી ઋતુમતી સ્ત્રી વગેરે.

काल्याणक न० કલ્યાણપણું.

काल्याणिनेय त्रि० કલ્યાણી સ્ત્રીથકી થયેલ.

काव न० કવિ જેનો દેવ છે તેવું સામ.

कावचिक न० બખ્તર ધારીઓનો સમૂહ.

कावट पु० कवट જુઓ.

कावरुक त्रि० ભયંકર, બિહામણું, વિકરાળ.

कावरुक न० ઘુવડ પક્ષી.

कावषेय पु० તે નામનો એક ઋષિ.

कावाद पु० વાણીથી ક્લેશ, અન્યોન્ય વાણી બોલીને ક્લેશ કરવો તે.

कावार न० શેવાળ.

कावारी स्त्री० ઘાસ વગેરેની છત્રી, હાલની ઝુંપડી, ભમતી ઝુંપડી.

कावी स्त्री० કવિસંબંધી સ્ત્રી.

कावृक पु० કુકડો, ચક્રવાક પક્ષી, પીળા રંગના મસ્તકવાળું કોઇ પક્ષી.

कावेर न० કેસર.

कावेरी स्त्री० તે નામની એક નદી, વેશ્યા, હળદર.

काव्य पु० શુક્રાચાર્ય.

काव्य त्रि० કવિસંબંધી, વર્ણન કરવા કરવા યોગ્ય, સ્તુતિ કરવા યોગ્ય.

काव्य न० કવિકૃત કાવ્ય–કવિતા, ગદ્ય–પદ્યાત્મક વાક્યરચના.

काव्यचन्द्रिका स्त्री० તે નામનો એક અલંકારશાસ્ત્રીય ગ્રંથ.

काव्यचौर पु० બીજાના કાવ્યમાંથી ચોરી કરી પોતાના કાવ્યમાં ગોઠવી દેનાર.

काव्यप्रकाश पु० તે નામનો એક અલંકારશાસ્ત્રીય ગ્રંથ

काव्यप्रदीप पु० તે નામનો એક અલંકારશાસ્ત્રીય ગ્રંથ.

काव्यरसिक त्रि० કાવ્યના રસને જાણનાર-અનુભવનાર.

काव्यलिङ्ग न० તે નામનો એક અર્થાલંકાર.

काव्यशास्त्र न० કાવ્યરૂપ શાસ્ત્ર.

काव्या स्त्री० બુદ્ધિ, પૂતના.

काव्यार्थापत्ति स्त्री० તે નામનો એક અર્થાલંકાર.

काश् भ्वा० आ० अ० सेट् દીપવું, પ્રકાશવું. अनु+અનુરૂપ પ્રકાશવું. अभि+ચોતરફ પ્રકાશવું. अव+અવકાશ મેળવવો. आ+ ચોતરફ સ્થિતિ કરવી. उद्+ઉંચે જવું, ઉંચે પ્રકાશવું. नि+સમાનતા કરવી. सम्+नि+પ્રહાર કાઢવું. निर्+ દૂર કરવું ખસેડવું. प्र+અત્યંત દીપવું, પ્રકાશવું. प्रति+ પ્રતિરૂપ પ્રકાશવું. वि+ ખીલવારૂપે પ્રકાશવું. सम्+સારી રીતે પ્રકાશવું.

काश् दिवा० आ० अ० सेट् દીપવું, પ્રકાશવું.

काश पु० ઉધરસનો રોગ, કાસડો ઘાસ, છીંક, એક જાતનો ઉંદર, એક ઋષિ.

काशक पु० કાસડો ઘાસ.

काशक त्रि० પ્રકાશવાળું, દીપ્તીવાળું.
काशकृत्स्न पु० તે નામનો એક ઋષિ.
काशकृत्स्नक त्रि० કાશકૃત્સ્ન ઋષિએ કરેલ વગેરે.
काशज त्रि० કાસડામાં ઉત્પન્ન થયેલ.
काशपरी स्त्री० કાસડાથી ઘેરાયલી નદી.
काशफरी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
काशफरेय त्रि० કાસડાથી વીંટાયલી નદીમાં હોનાર–થનાર.
काशपौण्ड्र पु० તે નામનો એક દેશ.
काशमय त्रि० કાસડામય, કાસડો જ્યાં પુષ્કળ હોય તે, કાસડાથી બનાવેલ.
काशमर्द पु० એક જાતનું ઝાડ.
काशय पु० કાશીના રાજાનો પુત્ર.
काशा स्त्री० કાસડો ઘાસ.
काशादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.
काशाल्मलि पु० એક જાતના શીમળાનું ઝાડ.
काशि स्त्री० કાશી નગરી, બનારસ.
काशि पु० કાશી દેશ, સૂર્ય, મુઠી.
काशि त्रि० પ્રકાશવાળું.
काशिक त्रि० કાશીસંબંધી, કાશીમાં હોનાર–થનાર.
काशिका स्त्री० કાશી નગરી.
काशिकाप्रिय पु० ધન્વંતરી.
काशिकी स्त्री० કાશી નગરી.
काशिन् त्रि० પ્રકાશમાન, પ્રકાશતું, ઉધરસના રોગવાળું.
काशिप पु० કાશીનો રાજા, કાશીનાથ મહાદેવ.
काशिपति पु० ઉપરનો અર્થ.
काशिपुरी स्त्री० કાશી નગરી.
काशिराज पु० કાશી દેશનો રાજા.
काशिल त्रि० કાસડાથી ઢાંકેલ–છવાયેલ.
काशिष्णु त्रि० પ્રકાશમાન, પ્રકાશતું.
काशी स्त्री० કાશી, બનારસ.
काशीखण्ड न० કાશીના મહાત્મ્યવાળો એક ગ્રંથ.
काशीनाथ पु० મહાદેવ.
काशीयात्रा स्त्री० કાશીનાં તીર્થોની યાત્રા.
काशीरहस्य न० કાશી વાસીઓએ કરવાનો અમુક આચાર.
काशीराज पु० કાશી દેશનો રાજા.
काशीश पु० મહાદેવ.
काशीश न० હીરાકસી.
काशीसेतु पु० કાશીના માહાત્મ્યવાળો તે નામનો એક ગ્રંથ.
काशू स्त्री० શક્તિરૂપ અસ્ત્ર, બુદ્ધિ, રોગ.
काशूकार पु० સોપારીનું ઝાડ, ફોફળનું ઝાડ.
काशूतरी स्त्री० તે નામનું એક અસ્ત્ર.
काशेय पु० કાશી રાજાનો પુત્ર.
काशेय त्रि० કાશીમાં હોનાર–થનાર.
काशेयी स्त्री० કાશી રાજાની પુત્રી.
काश्मरी स्त्री० ગાંભારી નામની વનસ્પતિ.
काश्मर्य पु० ઉપરનો અર્થ, કાયફળનું ઝાડ, પુષ્કર મૂળ.
काश्मीर न० પુષ્કરમૂળ, ટંકણખાર, એક જાતનું કેસર.
काश्मीर पु० કાશ્મીર દેશ, કાશ્મીર દેશનો રાજા.
काश्मीर त्रि० કાશ્મીર દેશમાં હોનાર–થનાર, કાશ્મીર દેશનો રહેવાસી.
काश्मीरक त्रि० કાશ્મીર દેશમાં હોનાર–થનાર.
काश्मीरज न० પુષ્કરમૂળ, કેસર.
काश्मीरज त्रि० કાશ્મીર દેશમાં ઉત્પન્ન થનાર.
काश्मीरजन्मन् न० કેસર.
काश्मीरजन्मन त्रि० કાશ્મીર દેશમાં જન્મેલ.
काश्मीरजा स्त्री० અતિવિષની કળી.
काश्मीरजीरक न० શાહજીરું, કાળુંજીરું.

काश्मीरा સ્ત્રી૦ પીંગળી દ્રાક્ષ, અતિવિખની કળી.

काश्मीरिक ત્રિ૦ काश्मीरक જુઓ.

काश्मीरी સ્ત્રી૦ ગાંભારી વનસ્પતિ.

काश्मीर्य ન૦ કેસર.

काश्मीर्य ત્રિ૦ કાશ્મીર રાજાએ કરેલ વગેરે.

काश्य ન૦ દારૂ.

काश्य પુ૦ કાશીનો રાજા.

काश्यक પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

काश्यप ન૦ માંસ.

काश्यप પુ૦ તે નામનો એક ઋષિ, કાશ્ય રાજાનો એક પુત્ર, કશ્યપ ગોત્રનો પુત્ર, કણાદ મુનિ, એક જાતનો મૃગ, સૂર્યનો સારથી.

काश्यप ત્રિ૦ કશ્યપ ઋષિસંબંધી.

काश्यपनंदन પુ૦ ગરૂડ, સૂર્યનો સારથિ અરૂણ, હરકોઈ દેવ.

काश्यपायन પુ૦ કશ્યપનો ગોત્રપુત્ર.

काश्यपि પુ૦ સૂર્યનો સારથી અરૂણ, ગરૂડ, હરકોઇ દેવ.

काश्यपिन् પુ૦ કાશ્યપે કહેલી વેદશાખા ભણનાર.

काश्यपी સ્ત્રી૦ પૃથ્વી, કશ્યપ ઋષિની સ્ત્રી.

काश्यपेय પુ૦ સૂર્ય, ગરૂડ, કાશ્યપની સ્ત્રીમાં ઉત્પન્ન થયેલ દેવ-અસુર વગેરે.

काश्यादि પુ૦ પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ શબ્દસમૂહ.

काश्यायन પુ૦ કાશી રાજાનો ગોત્રપુત્ર.

काश्वरी સ્ત્રી૦ काश्मरी જુઓ.

काष પુ૦ કસોટી કરવાનો પત્થર, એક ઋષિ.

काषाय ત્રિ૦ ભગવા રંગથી રંગેલ વસ્ત્ર વગેરે.

काषायकंथ ત્રિ૦ ભગવા રંગથી રંગેલી ગોદડી જેની હોય તે.

काषायण પુ૦ તે નામનો એક ઋષિ.

काषायवासिक પુ૦ એક જાતનો કીડો.

काषायिन् પુ૦ કષાય ઋષિએ કહેલ વેદશાખા ભણનાર.

काष्ठ ન૦ લાકડું, ઈંધણું.

काष्ठक ત્રિ૦ લાકડાંવાળું, અગરચંદન.

काष्ठकदली સ્ત્રી૦ એક જાતની કેળ.

काष्ठकीट પુ૦ લાકડાંને કોતરીને અક્ષર જેવી આકૃતિ કરનાર એક જાતનો કીડો.

काष्ठकुट्ट પુ૦ લાકડાને કોચી નાખનારૂં એક જાતનું પક્ષી.

काष्ठकुद्दाल પુ૦ વહાણમાંથી કચરો કાઢી નાખવા માટેની લાકડાની કોદાળી.

काष्ठजम्बू સ્ત્રી૦ એક જાતનું જાંબુનું ઝાડ.

काष्ठतक्ष् પુ૦ સુથાર.

काष्ठतक्ष् ત્રિ૦ લાકડું છોલનાર હરકોઇ.

काष्ठतक्षक પુ૦ સુથાર.

काष्ठतक्षक ત્રિ૦ લાકડું છોલનાર.

काष्ठतक्षण ન૦ લાકડાને છોલવું.

काष्ठतक्षणकर्तृ પુ૦ સુથાર.

काष्ठतक्षणकर्तृ ત્રિ૦ લાકડું છોલનાર.

काष्ठतन्तु પુ૦ લાકડામાં રહેનારો એક જાતનો કીડો.

काष्ठदारु પુ૦ દેવદારનું ઝાડ.

काष्ठद्रु પુ૦ ખાખરાનું ઝાડ.

काष्ठधात्रीफल ન૦ સુકું આંબળું.

काष्ठपाटला સ્ત્રી૦ ધોળી પાડલ નામની વનસ્પતિ.

काष्ठमठी સ્ત્રી૦ ચિતા, ચેહ.

काष्ठमय ત્રિ૦ લાકડાનું, લાકડા જેવા કઠણ હૃદયવાળું, નિર્દય.

काष्ठमल्ल પુ૦ મુડદા લઇ જવાની લોરી, ઠાંઠડી.

काष्ठमौन ન૦ ચેષ્ટાદ્વારા પણ પોતાના અભિપ્રાયને નહિ પ્રકટ કરવારૂપ મૌન.

काष्ठरजनी સ્ત્રી૦ દારૂ હળદર.

काष्ठलेखक પુ૦ काष्ठकीट જુઓ.

काष्ठलोहिन् પુ૦ લોઢાથી જડેલ લાકડાનો ધોકો.

काष्ठवत् त्रि० લાકડાંવાળું.
काष्ठवत् अव्य० લાકડા જેવું.
काष्ठवल्लिका स्त्री० કડુ નામની વનસ્પતિ.
काष्ठशारिवा स्त्री० ધોળી ઉપલસરી.
काष्ठसारिवा स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
काष्ठा स्त्री० દિશા, આંખના અઢાર પલકારા જેટલો કાળ, સીમા, હદ, સ્થિતિ, ઉત્કર્ષ, દારૂ હળદર વનસ્પતિ, કશ્યપ ઋષિની એક પત્ની, લક્ષ્ય, નિશાની, અવસ્થા.
काष्ठागार न० લાકડાનું ઘર.
काष्ठाम्बुवाहिनी स्त्री० વહાણમાંથી પાણી ઉલેચવાનું લાકડાનું વાસણ.
काष्ठालुक न० એક જાતનું કંદમૂળ.
काष्ठिक त्रि० ઘણું લાકડાંવાળું.
काष्ठिका स्त्री० લાકડાનો નાનો ટુકડો.
काष्ठिन् त्रि० પુષ્કળ લાકડાંવાળું.
काष्ठील पु० એક જાતના આકડાનું ઝાડ, એક જાતની કેળ.
काष्ठीला स्त्री० જંગલી કેળ.
काष्ठीलिका स्त्री० જંગલી કેળ.
काष्ठेक्षु पु० એક જાતની શેલડી.
काष्ठोदुम्बरिका स्त्री० એક જાતના ઉંબરાનું ઝાડ.
कास् भ्वा० आ० अ० सेट् ઉધરસ ખાવી.
कास त्रि० હિંસક.
कास पु० ઉધરસનો રોગ, ખાંસી.
कासकन्द पु० જેનાથી ઉધરસ થાય તેવું એક જાતનું કંદમૂળ.
कासकंठ पु० યમદેવ.
कासघ्न त्रि० ઉધરસનો નાશ કરે તેવું ઔષધ વગેરે.
कासघ्न पु० ઔષધરૂપ એક જાતનો લાડુ.
कासघ्नी स्त्री० ભોંરીંગણી વનસ્પતિ.
कासजित् स्त्री० ભારંગ વનસ્પતિ.
कासजित् त्रि० ઉધરસનો નાશ કરનાર.
कासनाशिनी स्त्री० કાકડાશીંગી વનસ્પતિ.
कासन्दीवटिका स्त्री० એક જાતનું ખાદ્ય અને પ્રવાહી એવું પીણું.
कासमर्द पु० ઉપરનો અર્થ, તે નામની એક વનસ્પતિ.
कासमर्दन न० પટોલ-પંડોળું.
कासर पु० પાડો.
कासरी स्त्री० ભેંસ.
कासहन् पु० ઉધરસનો નાશ કરનાર એક ઉકાળો.
कासहन त्रि० ઉધરસનો નાશ કરનાર.
कासार पु० સરોવર, તળાવ, એક જાતનો દંડક છંદ.
कासार न० એક જાતનું પકવાન્ન.
कासारि पु० કાસમર્દ નામની વનસ્પતિ.
कासालु पु० કોંકણ દેશમાં પ્રસિદ્ધ એક જાતનું કંદમૂળ.
कासिका स्त्री० જંગલી મગનું ઝાડ.
कासिन् त्रि० ઉધરસના રોગવાળું.
कासीय न० કાંસુ.
कासीस न० હીરાકસી.
कासू स्त्री० એક જાતનું અસ્ત્ર.
कासूतरी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
कासृति स्त्री० ખરાબ ગતિ.
कासेक्षु पु० એક જાતનું ઘાસ.
कास्तीर न० તે નામનું એક નગર.
कास्मर्य पु० ગાંભારી નામની વનસ્પતિ.
काहका स्त्री० કાહલું વાદિત્ર-રણશીંગુ.
काहल पु० ઉપરનો અર્થ, બિલાડો, કુકડો, હરકોઈ શબ્દ.
काहल न० અસ્પષ્ટ વાક્ય.
काहल त्रि० સુકું, અત્યંત, ખળ, નીચ.
काहला स्त्री० રણશીંગું, ગાયનું શીંગડું, શીંગડાના આકારનું એક વાદિત્ર, નીશાન, ડંકો, મોટું નગારૂં, ધંતુરાના ફૂલ જેવા આકારનું એક વાદિત્ર, એક અપ્સરા.
काहलापुष्प न० ધંતૂરાનું ઝાડ.

काहलि पु० શિવ.

काहली स्त्री० તરૂણ સ્ત્રી, કુકડી, બિલાડી.

काहारक पु० પાલખી ઉપાડનારી એક જાતિ-ભોય જાતિ.

काही स्त्री० ઇંદરજવનું ઝાડ.

कि जुहो० प० स० अनिट् જાણવું, સમજવું.

किंयु त्रि० શું ઇચ્છનાર.

किंराजन् पु० ખરાબ રાજા.

किंराजन् त्रि० ખરાબ રાજાવાળો દેશ વગેરે.

किंवत् त्रि० શા વાળું, શી વસ્તુવાળું.

किंवत् अव्य० કોના જેવું.

किंवदन्ति स्त्री० સાચો કે ખોટો લોકાપવાદ.

किंवदन्ती स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

किंवा अव्य० વિતર્કમાં, સંભાવનામાં તથા બીજો પક્ષ બતાવવો હોય ત્યાં વપરાય છે.

किंशारु पु० ધાન્ય વગેરેનો અગ્ર ભાગ, બાણ, કંકપક્ષી,

किंशुक पु० ખાખરાનુ ઝાડ, કેસુડાંનું ઝાડ, નંદીવૃક્ષ.

किंशुलुक पु० ઉપરના અર્થ.

किंशुलुकागिरि पु० જેમાં ખાખરા પુષ્કળ હોય તેવો પર્વત.

किंशुलुकादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણ-પ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.

किंस त्रि० ખરાબ રીતે છેદનાર-કાપનાર.

किंसखि पु० ખરાબ મિત્ર.

किंस्वित् अव्य० વિતર્કમાં વપરાય છે.

किकि पु० નાળીએર, ચાસપક્ષી.

किकिदिव पु० ચાસપક્ષી.

किकिदिवि पु० ચાસપક્ષી.

किकिन् पु० ચાસપક્ષી.

किकिर त्रि० વીખરાયેલ, વેરાયેલ.

किकीदिव पु० ચાસપક્ષી.

किकीदिवि पु० ચાસપક્ષી.

किकीदीवि पु० ચાસપક્ષી.

किक्किट त्रि० ખરાબ.

किक्किश पु० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ શરીરમાંહેનો એક જાતનો કીડો.

किक्किष पु० ઉપરનો અર્થ.

किक्किसाद पु० એક જાતનો સર્પ.

किखि पु० એક જાતનું શિઆળ, વાનર.

किङ्कणी स्त्री० નાની ઘંટડી, ઘુઘરી.

किङ्कर त्रि० દાસ, સેવક, ચાકર, નોકર.

किङ्करी स्त्री० દાસી, સેવકી, ચાકરડી, નોકરની સ્ત્રી.

किङ्कल पु० સાત્વત વંશનો એક રાજા.

किङ्कार्यता स्त्री० શું કરવાપણું.

किङ्किणी स्त्री० નાની ઘંટડી, ઘુઘરી, ઘુઘરી જેવાં ફળવાળું એક જાતનું ઝાડ, ખાટા રસવાળી દ્રાક્ષ, દેવીની એક સ્તુતિ.

किङ्किणीका स्त्री० નાની ઘંટડી, ઘુઘરી.

किङ्किणीकाश्रम पु० તે નામનું એક તીર્થ.

किङ्किर पु० ભમરો, કોયલ, ઘોડો, કામદેવ, રાતો રંગ.

किङ्किर न० હાથીનું ગંડસ્થલ.

किङ्किर त्रि० રાતા રંગવાળું.

किङ्किरा स्त्री० લોહી.

किङ्किरात पु० આસોપાલવનું ઝાડ, કામદેવ, કોયલ, પોપટ.

किङ्किराल पु० બાવળનું ઝાડ.

किङ्किरि स्त्री० ભમરી, કોકિલા.

किङ्किरिन् पु० વિકંકત નામનું એક ઝાડ.

किङ्किल अव्य० કોપમાં તથા અશ્રદ્ધામાં વપરાય છે.

किञ्च अव्य० આરંભમાં, સમુદાયમાં, સમગ્રતામાં, સંભાવનામાં, અવાન્તરમાં, 'તથા અને વળી' એવા અર્થમાં વપરાય છે.

किञ्चन अव्य० કંઈક, અસમગ્ર એવા અર્થમાં વપરાય છે.

किञ्चन पु० એક જાતના ખાખરાનું ઝાડ.

किञ्चनता स्त्री० કાંઈકપણું, થોડાપણું.

किञ्चनत्व न० ઉપરના અર્થ.

किञ्चलुक पु० એક જાતનો કીડો.
किञ्चित् अव्य० કંઈક, થોડું, જરા.
किञ्चिलुक पु० એક જાતનો કીડો.
किञ्ज न० કમળ વગેરેની અંદરના કેસરા-તંતુ.
किञ्जप्य न० તે નામનું એક તીર્થ.
किञ्जल न० किञ्ज જુઓ.
किञ्जल्क पु० न० હરકોઈ પુષ્પની અંદરનો કેસર-તંતુ, પુષ્પની રજ, નાગકેસર.
किञ्जल्किन त्रि० જેમાં કેસરા હોય તે, જેમાં પુષ્પરજ હોય તે.
किञ्जल्किनी स्त्री० કેસરા તથા પરાગવાળી પુષ્પની માળા.
किट् भ्वा० पर० सेट् બીવું, ભય પામવું, अ० ગમન કરવું, જવું. स०
किटकिटाय् नामधातु आ० अ० सेट् 'કિટ કિટ' એવો અસ્પષ્ટ શબ્દ કરવો.
किटि पु० ભુંડ, ડુક્કર.
किटिभ पु० માથાના વાળની જર.
किटिभ न० સર્પના કરડવાથી થતો એક પ્રકારનો ઉપદ્રવ.
किटी स्त्री० ભુંડણી, ભુંડણ.
किट्ट न० ધાતુઓનો મેલ, તેલ-ઘી વગેરેનો મેલ-કીટું, વિષ્ટા.
किट्टवर्जित न० શરીરમાંની છેલ્લી ધાતુ-વીર્ય, પારો.
किट्टाल पु० તાંબાનો કળશ, લોઢાનો મેલ.
किण पु० સુકાયલું વ્રણ, માંસની ગાંઠ, ઘર્ષણથી થનારૂં ચિન્હ, ડંખ, ડાઘો, એક જાતનો લાકડાનો કીડો.
किणवत त्रि० સુકાયલા વ્રણવાળું, માંસની ગાંઠવાળું, ઘર્ષણથી થનારા ચિન્હવાળું, ડંખવાળું, ડાઘાવાળું.
किणि स्त्री० અઘાડો નામની વનસ્પતિ.
किणिही स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
किण्व पु० દારૂનું બી.

किण्व न० જેનો દારૂ બને છે તેવાં બીયાં, પાપ.
किण्वीय त्रि० દારૂ માટેનું અથવા પાપ માટેનું સાધન કોઈ દ્રવ્ય.
कित् भ्वा० प० स० सेट् સંશય કરવો, રોગ દૂર કરવો, રહેવું. अ०
कित् जुहो पर० स० सेट् જાણવું, સમજવું.
कित् चुरा० उ० सेट् વાસ કરવો, રહેવું. अ० ઇચ્છવું. स०
कित पु० તે નામનો એક ઋષિ.
कितव त्रि० જુગારી, ઠગારૂં, ખળ, ઠગ, ધુતારૂં, કપટી.
कितव पु० ધંતુરાનું ઝાડ, એક જાતનું સુગંધી દ્રવ્ય-રોચના.
कितवधूर्त त्रि० કપટી અને ધુતારૂં.
कितवीय त्रि० ધુતારાએ કરેલ વગેરે.
किन्तनु पु० એક જાતનો કીડો.
किन्तमाम् अव्य० ઘણાઓમાંથી એકનો અતિશય.
किन्तराम् अव्य० બેમાંથી એકનો અતિશય.
किन्तु अव्य० વળી, પણ, તોપણ, સીવાય.
किन्तुघ्न पु० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ અગીઆરમું કરણ.
किन्दत पु० ભારતપ્રસિદ્ધ કુવારૂપ તીર્થ.
किन्दम पु० તે નામનો એક ઋષિ.
किन्दर्भ पु० તે નામનો એક ઋષિ.
किन्दान न० ભારતપ્રસિદ્ધ એક તીર્થ.
किन्दास पु० નિન્દિત દાસ.
किन्धिन् पु० ઘોડો.
किन्धिनी स्त्री० ઘોડી,
किन्नर पु० એક પ્રકારની દેવજાતિ, કુબેરનો દૂત, પુલસ્ત્ય ઋષિનો એક પુત્ર, તે નામનું એક વર્ષ, અર્હતનો કોઇ ઉપાસક.
किन्नरी स्त्री० કિન્નરની સ્ત્રી.
किन्नरेश पु० કુબેર.
किन्नरेश्वर पु० કુબેર.

किन्नु અવ્ય० પ્રશ્નમાં, વિતર્કમાં, સાદૃશ્યમાં તથા સ્થાન બતાવનાર તરીકે વપરાય છે.

किप्य પુ० વિષ્ટામાં ઉત્પન્ન થનારો એક કીડો.

किम् ત્રિ० ખરાબ, કોણ, શું, વિતર્કનો વિષય, કુત્સા, નિંદા, વિતર્ક, પ્રશ્ન, સાદૃશ્ય, પ્રકાર એવા અર્થમાં વપરાતો શબ્દ.

किम् અવ્ય० કરણ એવા અર્થમાં, થોડું એવા અર્થમાં અને અતિશય એવા અર્થમાં વપરાય છે.

किमर्थम् અવ્ય० શા માટે, શા સારૂ.

किमिच्छक ત્રિ० 'તમે શું ઇચ્છો છો' એમ પૂછનાર સેવક વગેરે.

किमिच्छक પુ० માર્કંડેય પુરાણમાં કહેલું એક વ્રત.

किमीदिन् ત્રિ० ચાડી ચુગલી કરનાર, ખળ, નીચ.

किमु અવ્ય० પ્રશ્નમાં, નિષેધમાં, વિતર્કમાં, તથા નિંદામાં વપરાય છે.

किमुत અવ્ય० પ્રશ્નમાં, વિકલ્પમાં, વિતર્કમાં અને અતિશયપણું એવા અર્થમાં.

किम्पच ત્રિ० કૃપણ, લોભી, કંજુસ.

किम्पचान ત્રિ० ઉપરના અર્થ.

किम्पाक પુ० મહાકાળ નામનો એક વેલો.

किम्पाक ત્રિ० માતાએ શિક્ષણ આપેલ, માતાએ જેને શીખવ્યું હોય તે.

किम्पुना સ્ત્રી० તે નામની એક નદી.

किम्पुरुष પુ० એક પ્રકારની દેવજાતિ, દેવોનો ગવૈયો, પૃથ્વીના નવ ખંડમાંનો એક ખંડ, ખરાબ પુરૂષ.

किम्पुरुषेश्वर પુ० કુબેર.

किम्पूरुष પુ० किम्पुरुष જુઓ.

किम्भरा સ્ત્રી० નલી નામનું સુગંધી દ્રવ્ય.

किम्भूतम् અવ્ય० શી રીતે, શા પ્રકારે.

कियत् ત્રિ० કેટલું, કેટલા માપનું, કેવડું, કેટલું લાંબુ-ટુંકું-પહોળું વગેરે.

कियत् અવ્ય० થોડું, જરા.

कियदेतिका સ્ત્રી० ઉદ્યોગ, ઉત્સાહ, લાંબી મહેનત, કેટલું મોટું કામ.

कियद्दूरम् અવ્ય० કેટલે દૂર, થોડે દૂર.

कियाम्बु ત્રિ० કેટલા પાણીવાળું.

कियाह પુ० લાલ રંગનો ઘોડો, કાળો ઘોડો.

कियेधाम् અવ્ય० કેટલા પ્રકારે.

किर પુ० ભુંડ, ડુક્કર.

किर ત્રિ० વિખેરી નાખનાર, વેરી નાખનાર.

किरक પુ० નાનું ડુક્કર, ભુંડનું બચ્ચું.

किरक ત્રિ० લેખક, લખનાર.

किरण પુ० સૂર્ય-ચંદ્ર વગેરેનું કિરણ.

किरणमालिन् પુ० સૂર્ય, ચંદ્ર, આકડાનું ઝાડ, કપૂર.

किराटिका સ્ત્રી० મેના પક્ષી.

किरात પુ० ભિલ્લ વગેરે નીચ જાતિ, તે નામનો એક દેશ, એક જાતનું માછલું, શિવ, કરીયાતું, ઘોડાનો રખેવાળ, એક જાતનો લીંબડો.

किरात ત્રિ० નાના શરીરવાળું.

किरातक પુ० કરીયાતું.

किराततिक्त પુ० કરીયાતું.

किरातार्जुनीय ન० તે નામનું ભારવિ કવિકૃત મહાકાવ્ય.

किराताशिन् પુ० ગરૂડપક્ષી.

किराति સ્ત્રી० ગંગા નદી.

किरातिनी સ્ત્રી० જટામાંસી નામની વનસ્પતિ.

किराती સ્ત્રી० દુર્ગાદેવી, ગંગા, સ્વર્ગગંગા, કુટણી.

किरि પુ० ભુંડ, ડુક્કર, મેઘ.

किरिटि ન० ખજૂરનું ઝાડ ખજૂર.

किरी સ્ત્રી० ભુંડણી, ભુંડણ.

किरीट પુ० ન० મુકુટ, તાજ, પાઘડી.

किरीटमालिन् પુ० અર્જુન.

किरीटिन् પુ० અર્જુન.

किरीटिन् त्रि० મુકુટ ધારણ કરનાર, પાઘડી પહેરનાર.

किरीडाट् कंड्वादि प० अ० सेट् ઠગાઇ કરવી, કપટ કરવું.

क्रिमि स्त्री० પરાળ, ઘર, સોનાની પુતળી, લોઢાની પ્રતિમા.

किर्मिर त्रि० કાબરચિત્રું, રંગબેરંગી.

किर्मिर पु० પુરૂષમેધ યજ્ઞ, કાબરચિત્રો રંગ.

किर्मी स्त्री० किर्मि જુઓ.

किर्मीर पु० નારંગીનું ઝાડ, તે નામનો એક રાક્ષસ, કાબરચિત્રો રંગ.

किर्मीर त्रि० કાબરચિત્રું, રંગબેરંગી.

किर्मीरजित् पु० પાંડવ ભીમસેન.

किर्मीरत्वच् पु० નારંગીનુ ઝાડ, એક જાતના બીજોરાંનું ઝાડ.

किर्मीरनिषूदन पु० किर्मीरजित् જુઓ.

किर्मीरभिद् पु० પાંડવ ભીમસેન.

किर्मीरसूदन पु० ઉપરનો અર્થ.

किर्मीरहन पु० किर्मीरजित् જુઓ.

किर्मीरित त्रि० રંગબેરંગી કરેલ, કાબરચિત્રું કરેલ.

किल् तुदा० प० अ० सेट् ધોળું થવું, ક્રીડા કરવી, રમવું.

किल् चु० उ० स० सेट् પ્રેરણા કરવી.

किल अव्य० વાર્તામાં, પશ્ચાત્તાપમાં, નિશ્ચયમાં, સંભાવના કરવા યોગ્યમાં, સિદ્ધ અર્થનું પ્રકાશન કરવામાં, હેતુમાં, અરૂચિ, અસત્ય, તિરસ્કાર અને નક્કી એવા અર્થમાં વપરાય છે.

किलकिञ्चित न० મંદ હાસ્ય-સુકું રડવું-હસવું, ત્રાસ-ક્રોધ-શ્રમ વગેરે જેમાં મિશ્ર હોય તેવો સ્ત્રીઓનો એક ભાવ, સ્ત્રી-પુરૂષોનો એક કામવિલાસ.

किलकिल पु० શિવ.

किलकिला स्त्री० હર્ષધ્વનિ,આનંદનોપોકાર, વીરપુરૂષની સિંહગર્જના

किलाट पु० દૂધનો માવો

किलाटक पु० ઉપરનો અર્થ.

क्लिाटिन् पु० વાંસનું ઝાડ.

किलाटी स्त्री० દૂધનો-વિકાર-મલાઇ-બળી.

किलात पु० તે નામનો એક ઋષિ.

किलास न० એક જાતનો કોઢનો રોગ.

किलास त्रि० એક જાતના કોઢના રોગવાળું.

किलासघ्न पु० કોઢના રોગનો નાશ કરનાર એક વનસ્પતિ.

किलासनाशन त्रि० ક્ષુદ્ર કોઢના રોગનો નાશ કરનાર ઔષધ વગેરે.

किलासिन् त्रि० ક્ષુદ્ર કોઢના રોગવાળું.

किलिञ्ज पु० न० સુગંધી વાળો-ખસથી બનાવેલી સાદડી, ખજૂરીનાં પાતરાં, વાંસ વગેરેથી બનાવેલી ચટાઇ, નાનો લાકડાનો ટુકડો.

किलिञ्ज पु० न० ઉપરના અર્થ

किलिञ्जक पु० સાદડી, ચટાઇ.

किलिम न० દેવદારનું ઝાડ.

किल्विन् पु० ઘોડો.

किल्विनी स्त्री० ઘોડી.

किल्विष न० પાપ, અપરાધ, અન્યાય, રોગ, કીર્તિનાશક શારીરિક પાપ, વેદના, પીડા.

किल्विषिन् त्रि० પાપી, અપરાધી, અન્યાયી, રોગી, દુઃખી.

किशर पु० न० એક જાતનું સુગંધી દ્રવ્ય.

किशरा स्त्री० સાકર.

किशरादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.

किशरावत् पु० સાકર જ્યાં થતી હોય તે દેશ.

किशरिक त्रि० કિશર નામના સુગંધી દ્રવ્યને વેચનાર.

किशल पु० न० નવું કુંપળ, ફણગો.

किशलय पु० ઉપરનો અર્થ.

किशलयतल्प पु० नवां कुंपळ पाथरी બનાવેલી શય્યા.

किशोर पु० घोडानुं બચ્ચું-વછેરો, સૂર્ય, લોબાન, આકડાનું ઝાડ.

किशोर त्रि० દશ વર્ષ પછીની પંદર વર્ષ સુધીની અવસ્થાને પામેલ.

किशोरी स्त्री० ઘોડાનું બચ્ચું-વછેરી, દશથી પંદર વર્ષ સુધીની છોકરી.

किष्क् चु० आ० स० सेट् મારવું, ઠાર કરવું.

किष्किन्ध पु० તે નામનો એક દેશ, એ દેશમાં આવેલો એક પર્વત

किष्किन्धा स्त्री० કિષ્કિંધ પર્વતમાં આવેલી વાલીની રાજધાની, કિષ્કિધ પર્વતની એક ગુફા.

किष्किन्धाकाण्ड न० વાલ્મિકીય રામાયણનું એક કાંડ.

किष्किन्धी स्त्री० કિષ્કિંધ પર્વતની એક ગુફા.

किष्किन्ध्य पु० किष्किन्ध જુઓ.

किष्किन्ध्या स्त्री० किष्किन्धा જુઓ.

किष्किन्ध्याकाण्ड न० किष्किन्धाकांड જુઓ.

किष्किन्ध्याधिप पु० વાલી નામનો વાનર.

किष्कु पु० स्त्री० વેંત, બાર આંગળનું માપ, ચોવીસ આંગળનું હાથનું માપ, કાંડું, કોણીની નીચેનો કાંડા સુધીનો ભાગ.

किष्कु त्रि० ખરાબ, નીચ, હલકું.

किष्कुपर्वन् न० વાંસ, શેલડી, બરૂ, રાડું.

किसर पु० न० किशार જુઓ.

किसरादि पु० किशरादि જુઓ.

किसरिक त्रि० किशरिक જુઓ.

किसल पु० न० किशल જુઓ.

किसलय पु० न० किशलय જુઓ.

किसलयित त्रि० નવાં કુંપળોવાળું થયેલ.

की अव्य० નિંદા એવા અર્થમાં વપરાય છે.

कीकट पु० તે નામનો એક દેશ-મગધ દેશ, બીહાર પ્રાંત.

कीकट त्रि० નિર્ધન, કૃપણ, કંગાલ, ગરીબ.

कीकट पु० ઘોડો.

कीकटी स्त्री० નિર્ધન,-ગરીબ સ્ત્રી, ઘોડી.

कीकश पु० ચાંડાળ.

कीकस पु० એક જાતનો કીડો, વાનર, ભિક્ષુક.

कीकस न० હાડકું.

कीकस त्रि० કઠણ, કઠોર.

कीकसास्य पु० પક્ષી.

कीकसास्या स्त्री० પક્ષિણી.

कीकि पु० ચાસ પક્ષી.

कीकी स्त्री० ચાસ પક્ષિણી.

कीचक पु० તે નામનો એક દૈત્ય, વાયુ ભરાવાથી શબ્દ કરતો એક જાતનો પોલો વાંસ, વિરાટ રાજાનો સાળો.

कीचकजित् पु० પાંડવ ભીમસેન.

कीचकनिषूदन पु० ઉપરનો અર્થ.

कीचकभिद् पु० कीचकजित् જુઓ.

कीचकहन् पु० ઉપર પ્રમાણે.

कीचकाह्व पु० પોલો વાંસ.

कीज त्रि० અદ્ભુત, આશ્ચર્યકારક.

कीट् चु० उ० स० सेट् બાંધવું, રંગવું.

कीट पु० કીડો.

कीट त्रि० કઠણ.

कीटक पु० કીડો, તે નામની માગધ જાતિ, ક્ષત્રિય પુરુષથી વૈશ્ય સ્ત્રીમાં થયેલ પુત્ર, વૃશ્ચિક રાશિ.

कीटगर्द्दभक पु० એક જાતનો કીડો.

कीटघ्न पु० ગંધક.

कीटज न० રેશમ, હીર.

कीटज त्रि० કીડામાંથી ઉત્પન્ન થનાર હરકોઇ પદાર્થ.

कीटजा स्त्री० લાખ.

कीटपादिका स्त्री० હંસપદી વૃક્ષ-લાજાળુ વનસ્પતિ.

कीटमणि પુ૦ પતંગીયું, આગીઓ કીડો.
कीटमातृ સ્ત્રી૦ कीटपादिका જુઓ.
कीटमारी સ્ત્રી૦ ઉપર પ્રમાણે.
कीटमेष પુ૦ નદી કાંઠે રેતીમાં પડી રહેનારો એક જાતનો કીડો.
कीटसंज्ञ પુ૦ કર્ક–વૃશ્ચિક–મીન–મકર રાશિનો છેલ્લો અર્ધ ભાગ.
कीटाख्य પુ૦ ઉપરનો અર્થ.
कीडेर પુ૦ તાંદળજાનું શાક.
कीलनिका સ્ત્રી૦ જેઠીમધ વનસ્પતિ.
कीदक्ष ત્રિ૦ કેવું, કોના જેવું.
कीदृश् ત્રિ૦ ઉપરના અર્થ.
कीदृश ત્રિ૦ कीदक्ष જુઓ.
कीन ન૦ માંસ.
कीनाश પુ૦ યમદેવ, વાનર, રાક્ષસ, શિવનો જટાજૂટ.
कीनाश ત્રિ૦ પશુઓની હત્યા કરનાર, કસાઇ, ખાટકી, ક્ષુદ્ર, નીચ, કૃપણ, કંજુસ, ગરીબ, ખેડુત.
कीर પુ૦ પોપટ, કાશ્મીર દેશ.
कीर ન૦ માંસ.
कीरक પુ૦ પોપટનું બચ્ચું, બૌદ્ધ–ક્ષપણક, એક જાતનું વૃક્ષ.
कीरतनुफला સ્ત્રી૦ રૂનું ઝાડ.
कीरनासा સ્ત્રી૦ શુકનાસા નામની વનસ્પતિ.
कीरवर्णक ન૦ એક જાતનું સુગંધી દ્રવ્ય.
कीरश्रेणि સ્ત્રી૦ પોપટની પંક્તિ.
कीरि પુ૦ સ્તોત્ર, સ્તુતિ.
कीरि ત્રિ૦ સ્તુતિ કરનાર.
कीरी સ્ત્રી૦ પોપટની સ્ત્રી જાતિ.
कीरेष्ट પુ૦ આંબળાનું ઝાડ, અખરોટનું ઝાડ, જલમધૂક વૃક્ષ, કડવો લીંબડો.
कीर्ण ત્રિ૦ ઢંકાયેલ, મૂકેલ, સ્થાપેલ, વીખરાયેલ, હિંસા કરેલ.
कीर्णि સ્ત્રી૦ ઢાંકવું, મૂકવું, સ્થાપવું, વીખેરવું, હિંસા કરવી.
कीर्त्तन ન૦ કહેવું, કથન કરવું, પ્રશંસા કરવી, વખાણવું, ભજન કરવું.
कीर्त्तना સ્ત્રી૦ ઉપરના અર્થ, યશ.
कीर्त्तनीय ત્રિ૦ કહેવા યોગ્ય, કથન કરવા યોગ્ય, પ્રશંસા કરવા યોગ્ય.
कीर्त्तन्य ત્રિ૦ ઉપરના અર્થ.
कीर्त्तयत् ત્રિ૦ કહેતું, બોલતું, વખાણ કરતું, કીર્તન કરતું.
कीर्त्ति સ્ત્રી૦ પ્રસાદ, પ્રસન્નતા, શબ્દ, દીપ્તિ, કાંતિ, કોઈ એક માતૃકા, વિસ્તાર, કાદવ, ખ્યાતિ, આબરૂ, કૃપા.
कीर्त्तित ત્રિ૦ કહેલ, બોલેલ, ખ્યાતિ પામેલ, પ્રશંસા કરેલ.
कीर्त्तिभाज् ત્રિ૦ કીર્તિમાન, આબરૂદાર, ખ્યાતિ પામેલ.
कीर्त्तिभाज् પુ૦ દ્રોણાચાર્ય, શ્રીકૃષ્ણનો મોટો ભાઇ.
कीर्त्तिमत् ત્રિ૦ કીર્તિવાળું.
कीर्त्तिमत् પુ૦ વિશ્વદેવનીમાંહેનો કોઇ શ્રાદ્ધદેવ, વસુદેવનો મોટો પુત્ર.
कीर्त्तिशेष ત્રિ૦ નામશેષ થયેલ, મરણ પામેલ.
कीर्त्तिशेष પુ૦ મૃત્યુ.
कीर्त्त्य ત્રિ૦ कीर्त्तनीय જુઓ.
कीर्मी સ્ત્રી૦ ઘાસનું બનાવેલ ઘર, ઝુંપડી.
कीर्यमाण ત્રિ૦ ઢંકાતું, વીખરાતું, હિંસા કરાતું.
कील् ભ્વા૦ પ૦ સ૦ સેટ્ બાંધવું.
कील પુ૦ અગ્નિની શિખા, ખીલો, મેખ, સ્તંભ, લેશ, કોણી, કોણીથી નીચેનો ભાગ, ભાલો, સાધારણ હથીઆર.
कीलक પુ૦ ગાય વગેરેને બાંધવાનો ખીલો, ખૂંટો, તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ કોઇ દેવ, સાઠ સંવત્સરમાંહેનો એક સંવત્સર.
कीलक ન૦ અમુક કોઇ મંત્ર, સપ્તશતીજપાંગરૂપે પાઠ કરવા યોગ્ય એક સ્તોત્ર.
कीलसंस्पर्श પુ૦ એક જાતનું ઝાડ.

कोला સ્ત્રી० અમુક એક રતિપ્રહાર, બાંધવું, બંધ, અગ્નિની જ્વાળા.

कोलाल પુ० પશુ, રસ.

कीलाल ન० પાણી, અમૃત, મધ, લોહી, દારૂ.

कीलालधि પુ० સમુદ્ર.

कीलालप પુ० રાક્ષસ.

कीलालप ત્રિ० પાણી પીનાર, લોહી પીનાર, દારૂ પીનાર.

कीलित ત્રિ० બંધાયેલ, બાંધેલ, છેદ પાડેલ, ખીલો ઘાલી બંધ કરેલ વગેરે, સુળીએ ચઢાવેલ, જડી દીધેલ.

कोलित ન० બંધ કરવું, બાંધવું.

कीयत् ત્રિ० कियत् જુઓ.

कीश પુ० વાનર, સૂર્ય, પક્ષી, આંકડાનું ઝાડ.

कीश ત્રિ० નગ્ન, નાગું.

कीशपर्ण પુ० અઘાડો વનસ્પતિ.

कीशपर्णक પુ० ઉપરનો અર્થ.

कीशपर्णी સ્ત્રી० અઘાડો.

कु भ्वा० आ० अ० अनिट् શબ્દ કરવો રંગવું.

कु तुदा० आ० अ० अनिट् આર્ત્ત શબ્દ કરવો, દુઃખનો પોકાર કરવો.

कु अदा० प० अ० अनिट् શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો.

कु अव्य० પાપ, નિંદા, ખરાબ, થોડું એવા અર્થમાં અને અટકાવવું એવા અર્થમાં વપરાય છે.

कु સ્ત્રી० પૃથ્વીનો ભાગ, પૃથ્વી, એકની સંખ્યા.

कुंसा સ્ત્રી० બોલવું, કહેવું, જણાવવું.

कुक् भ्वा० आ० स० सेट् લેવું, ગ્રહણ કરવું.

कुक ત્રિ० લેનાર, ગ્રહણ કરનાર, સમર્થ.

कुकभ ન० દારૂ.

कुकर પુ० હાથની ક્રિયાને મંદ કરી નાખનાર 'કુણિ' નામનો રોગ.

कुकर ત્રિ० કુણિ રોગવાળું, ખરાબ કામ કરનાર.

कुकर्मन् ન० લોક-શાસ્ત્રનિંદિત કામ.

कुकर्मन् ત્રિ० લોક-શાસ્ત્રનિંદિત કામ કરનાર.

कुकील પુ० પર્વત, ડુંગર.

कुकुट પુ० એક જાતનું શાક.

कुकुद પુ० અલંકાર વગેરેથી શણગારીને શાસ્ત્રવિધિપૂર્વક કન્યાનું દાન કરનાર.

कुकुन्दर પુ० સ્ત્રીઓના કુલાઓમાં બાજુ પર રહેલા બે ખાડા, તે નામે એક ઝાડ.

कुकुन्दर ન० સ્ત્રીઓના નિતંબમાં બન્ને બાજુપરના ખાડા.

कुकुभा સ્ત્રી० તે નામની એક રાગિણી.

कुकुर પુ० તે નામનો યદુવંશી એક રાજા, તે નામનો એક દેશ, કુતરો, ગ્રંથિપર્ણી નામની ઔષધિ.

कुकुराधिप પુ० શ્રીકૃષ્ણ.

कुकुरी સ્ત્રી० કુતરી.

कुकूद પુ० कुकुद જુઓ.

कुकूटी સ્ત્રી० શીમળાનું ઝાડ.

कुकूल પુ० ફોતરાંનો અગ્નિ, ખીલાઓથી ભરેલો ખાડો, બખ્તર.

कुकोल ન० બોરડીનું ઝાડ.

कुक्कुट પુ० કુકડો, જંગલી કુકડો, અગ્નિનો કણ, તણખો, શૂદ્ર પુરુષથી ભિલડીમાં ઉત્પન્ન થયેલ પુત્ર.

कुक्कुटक પુ० ઉપરનો અર્થ.

कुक्कुटपादप પુ० એક જાતની વનસ્પતિ.

कुक्कुटमस्तक પુ० ચવ્યક વનસ્પતિ.

कुक्कुटमण्डप ન० કાશીમાં રહેલ મુક્તિમંડપ નામનું સ્થાન.

कुक्कुटव्रत ન० ભાદરવા શુદ સાતમને દિવસે કરવાનું એક વ્રત.

कुक्कुटशिख પુ० કસુંબાનું ઝાડ.

कुक्कुटागिरि પુ० જેમાં કુકડાં પુષ્કળ છે એવો એક પર્વત.

कुक्कुटाण्ड પુ० કુકડીનું ઈંડું.

कुक्कुटाण्डक પુ० ભાતની એક જાત.

कुक्कुटाभ પુ૦ કુકડાના પગ જેવો એક સર્પ.
कुक्कुटासन ન૦ તે નામનું એક આસન.
कुक्कुटाहि પુ૦ कुक्कुटाभ જુઓ.
कुक्कुटि સ્ત્રી૦ દંભચર્યા, ઢોંગીપણું.
कुक्कुटी સ્ત્રી૦ કુકડી, શીમળાનું ઝાડ, એક જાતનો કીડો.
कुक्कुटीव्रत ન૦ ભાદરવા શુદિ સાતમે કરવાનું વ્રત.
कुक्कुटोरग પુ૦ कुक्कुटाभ જુઓ.
कुक्कुभ પુ૦ જંગલી કુકડો, કુકડો, તે નામનું એક પક્ષી.
कुक्कुभक પુ૦ ઉપરના અર્થ.
कुक्कुर પુ૦ કુતરો, તે નામનો એક ઋષિ, યાદવકુળ.
कुक्कुर ન૦ ગ્રંથિપર્ણી નામનું એક વૃક્ષ.
कुक्कुरद्रु પુ૦ એક જાતનું ઝાડ.
कुक्कुरवाच् પુ૦ સારંગ મૃગ.
कुक्कुरी સ્ત્રી૦ કુતરી.
कुक्कुरेश પુ૦ યાદવપતિ શ્રીકૃષ્ણ.
कुक्ष પુ૦ પેટ, જઠર.
कुक्षि પુ૦ ઉદર, પેટ, પેટનું જમણું-ડાબું પડખું, મધ્ય ભાગ.
कुक्षिम्भरि ત્રિ૦ પેટભરૂં, એકલપેટું.
कुक्षिरन्ध्र પુ૦ નડ ઘાસ—બરૂ.
कुक्षिशूल ન૦ પેટમાં નીકળતું શૂળ.
कुख्याति સ્ત્રી૦ ખરાબ ખ્યાતિ, અપયશ, અપકીર્તિ.
कुङ्कुम ન૦ કેસર.
कुङ्कुमताम्र ન૦ કેસર જેવું રાતું.
कुङ्कुमरेणु પુ૦ કેશરની રજ.
कुङ्कुमाक्त ત્રિ૦ કેસરથી વ્યાપ્ત, કેસરથી રંગેલ.
कुङ्कुमाङ्क પુ૦ કેસરનો ડાઘ.
कुङ्कुमाङ्क ત્રિ૦ કેસરના ડાઘવાળું.
कुङ्कुमाद्रि પુ૦ કાશ્મીર દેશમાં આવેલો તે નામનો એક પર્વત જ્યાં કેસર ઉત્પન્ન થાય છે.
कुङ्कुमारुण ત્રિ૦ કેસર જેવું રાતું.
कुङ्कुमी સ્ત્રી૦ મહાજ્યોતિષ્મતી નામનો વેલો.
कुङ्कनी સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.
कुच् તુદા૦ પ૦ સેટ્ રોકવું, અટકાવવું, લખવું, સ્પર્શ કરવો સ૦ વાંકું થવું અ૦
कुच् ભ્વા૦ પ૦ સ૦ અ૦ સેટ્ જડ થવું.
कुच પુ૦ સ્તન.
कुच ત્રિ૦ સંકોચાયેલ.
कुचकुंभ પુ૦ સ્તનરૂપ કળશ—મોટા સ્તન.
कुचण्डिका સ્ત્રી૦ મુરવેલ—મરવી નામની વનસ્પતિ,
कुचण्डी સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.
कुचतट ન૦ મોટા સ્તન, સ્તનનો એક ભાગ.
कुचतटाग्र ન૦ સ્તનનો અગ્ર ભાગ—દીંટડું.
कुचन्दन ન૦ ખરાબ ચંદન, રતાંજળી.
कुचफल પુ૦ દાડમનું ઝાડ, કોઠનું ઝાડ.
कुचर ત્રિ૦ પારકા દોષ કહેવાના સ્વભાવવાળું, દુર્ગમ પ્રદેશમાં વિચરનાર, કુકર્મ કરનાર, દુરાચારી.
कुचर्या સ્ત્રી૦ કુકર્મ, દુરાચાર.
कुचाग्र ન૦ સ્તનનો અગ્ર ભાગ—દીંટું.
कुचाङ्गेरी સ્ત્રી૦ એક જાતનું શાક.
कुचिक પુ૦ એક જાતનું માછલું, તે નામનો એક દેશ.
कुचिकी સ્ત્રી૦ એક જાતની માછલી.
कुचित ત્રિ૦ માપસર, મપાયેલ, સંકોચાયેલ, રોકેલ.
कुचेल ત્રિ૦ ખરાબ વસ્ત્ર ધારણ કરનાર.
कुचेल ન૦ ખરાબ વસ્ત્ર.
कुचेला સ્ત્રી૦ પહાડમૂલ નામે વનસ્પતિ.
कुचेली સ્ત્રી૦ ખરાબ વસ્ત્રવાળી સ્ત્રી, પહાડમૂળ નામની વનસ્પતિ.
कुच्छ ન૦ રાત્રિ વિકાસી કમળ, ધોળું કમળ.

कुंज् भ्वा० प० स० सेट् अस्पष्ट शब्द करवो.

कुज् भ्वा० प० स० सेट् चोरवुं, चोरी करवी.

कुज पु० मंगळ ग्रह, नरकासुर दैत्य, हरकोई झाड.

कुजप त्रि० खराब बोलनार, खराब जप करनार.

कुजम्भ त्रि० खराब दांतवाळुं.

कुजम्भ पु० ते नामनो एक दैत्य.

कुजम्भन पु० घर फाडी चोरी करनार.

कुजम्भल पु० घर फाडु चोर.

कुजम्भिल पु० उपरनो अर्थ.

कुजा स्त्री० सीता देवी, कात्यायनी देवी.

कुजाष्टम पु० ज्योतिषप्रसिद्ध जन्म लग्नावधि आठमा स्थानमां रहेल मंगळ ग्रहरूप एक योग.

कुजिश पु० एक जातनुं माछलुं.

कुज्या स्त्री० पांच प्रकारनी ज्या पैकी एक.

कुज्झटि स्त्री० नीहार–झाकळ, धुमस.

कुज्झटिका स्त्री० उपरनो अर्थ.

कुज्झटी स्त्री० कुज्झटि जुओ.

कुञ्च् भ्वा० प० अ० सेट् संकोचावुं, वांकुं जवुं. नानुं करवुं, टुंकुं करवुं.

कुञ्चन न० ते नामनो आंखनो एक रोग.

कुञ्चन न० संकोच, संकोचावुं.

कुञ्चफला स्त्री० कोहळांनो वेलो.

कुञ्चि पु० आठ मुठीनुं एक माप.

कुञ्चिका स्त्री० चणोठी, कुंची, चावी, वांसनी शाखा, मेथी, काळुं जीरुं, एक जातनुं माछलुं.

कुञ्चित त्रि० संकोचायेल, वांकुं वळेल.

कुञ्चित न० तगरनुं फूल.

कुञ्ज पु० न० पर्वत वगेरेमां लताओ वगेरेथी ढंकायेलुं स्थान, लतामंडप.

कुञ्ज पु० हाथीनो दांत, हाथीनी हडपची, ते नामनो एक ऋषि.

कुञ्जकुटीर पु० लतागृह, लताओथी ढंकायेली झुंपडी.

कुञ्जर पु० हाथी, श्रेष्ठ, उत्तम, ते नामनो एक देश, ते नामनो एक पर्वत, हस्त नक्षत्र, पांच मात्रानो पहेलो प्रस्तार, आठनी संख्या.

कुञ्जरक्षारमूल पु० मूळो.

कुञ्जरच्छाय न० ज्योतिषप्रसिद्ध ते नामनो एक योग.

कुञ्जरदरी स्त्री० ते नामनो एक देश.

कुञ्जरपिप्पली स्त्री० गजपीपर.

कुञ्जरा स्त्री० आंमळांनुं झाड, पाटला वृक्ष, हाथणी.

कुञ्जरारातिं पु० सिंह, अष्टापद–शरभपशु.

कुञ्जरालुक न० एक जातनुं कंदमूळ.

कुञ्जराशन पु० पीपळानुं झाड.

कुञ्जरासन न० ते नामनुं एक आसन.

कुञ्जरी स्त्री० हाथणी.

कुञ्जल न० कांजी, राब.

कुञ्जवल्लरी स्त्री० एक जातनुं झाड.

कुञ्जादि पु० पाणिनीय व्याकरणप्रसिद्ध एक शब्दगण.

कुञ्जिका स्त्री० कुञ्चिका जुओ, कांजी.

कुट् तुदा० प० स० सेट् वांकुं करवुं, वांकुं थवुं.

कुट् चु० आ० स० सेट् तपाववुं, उनुं करवुं.

कुंट् भ्वा० प० अ० सेट् विकळता करवी, कुंठित करवुं, वांकुं करवुं.

कुट् दि० प० अ० सेट् फूटवुं.

कुट पु० कोट, गढ, किल्लो, पर्वत, पथ्थर भांगवानो हथोडो, ते नामनो ऋषि, वृक्ष.

कुट पु० न० कळश, घडो.

कुटक पु० ते नामनो एक देश.

कुटङ्क पु० घर ढांकवानुं घास वगेरेनुं छापरुं.

कुटङ्गक पु० छापरुं, घास वगेरेथी ढांकलुं घर, झुंपडी.

कुटच पु० ઈંદરજવનું ઝાડ.
कुटज पु० ઉપરનો અર્થ, અગસ્ત્ય મુનિ, દ્રોણાચાર્ય.
कुटगति સ્ત્રી० તે નામનો એક છંદ.
कुटजपुटपाक पु० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ઝાડાના રોગનું એક ઔષધ.
कुटजबीज न० ઈંદરજવ.
कुटजरस पु० હરસનો નાશ કરનાર એક રસ.
कुटजलेह पु० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ઝાડાના રોગનો નાશ કરનાર એક ચાટણ.
कुटजवीज न० कुटजबीज જુઓ.
कुटजा સ્ત્રી० તે નામનો એક છંદ.
कुटजाद्यघृत न० આયુર્વેદપ્રસિદ્ધ એક ઔષધરૂપ ઘી.
कुटजाष्टक पु० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ઝાડાના રોગનો નાશ કરનાર ઔષધ.
कुटन्नट पु० શ્યોનાક વૃક્ષ.
कुटन्नट न० એક જાતની મોથ.
कुटप पु० મુનિ, બગીચો, પાશેરનું એક માપ.
कुटप न० કમળ.
कुटर पु० રવૈયાના દાંડા ઉપર રહેલી દોરીને બાંધવાનો સ્તંભ.
कुटरु पु० કપડાંનું ઘર–તંબુ.
कुटरुणा સ્ત્રી० નસોતર વનસ્પતિ.
कुटल न० છાપરૂં.
कुटहारिका સ્ત્રી० દાસી.
कुटि સ્ત્રી० ઘર, ઝુંપડી, કુટિલતા, વાંકાઇ.
कुटि पु० ઝાડ, શરીર.
कुटिक त्रि० વાંકું, વક્ર.
कुटिका સ્ત્રી० નાનું ઘર, મઢી, એક નદી.
कुटिकेष्टिका સ્ત્રી० તે નામની એક નદી.
कुटिचर पु० એક જાતનું જળચર પ્રાણી.
कुटित त्रि० કુટિલ, વક્ર, વાંકું
कुटित् त्रि० વાંકું વળતું, અપ્રમાણિકપણે વર્તતું.
कुटिर न० નાનું ઘર, મઢી, મઢુલી.

कुटिल त्रि० વાંકું, વક્ર, આડું.
कुटिल न० તગરનું પુષ્પ, એક છંદ.
कुटिला સ્ત્રી० તે નામની એક નદી, સરસ્વતી, સૃક્કા નામનું એક સુગંધી દ્રવ્ય.
कुटिलिका સ્ત્રી० લવારની એરણ, પારધિની ગુપ્ત ગતિ.
कुटी સ્ત્રી० ઘર, ઝુંપડી,કુટણી સ્ત્રી, તે નામનું એક સુગંધી દ્રવ્ય.
कुटीकुट न० ઝુંપડી અને ગઢ.
कुटीकृत न० ઘરરૂપ કરેલ વસ્ત્ર.
कुटीचक पु० એક જાતનો સંન્યાસી
कुटीचर पु० કુટુંબપોષણ પુત્રાદિકને સોંપી પોતે કેવળ ધર્મકાર્યમાં આસક્ત રહેનાર.
कुटीचरक पु० ઉપરનો અર્થ.
कुटीमय त्रि० ઘરનો અવયવ.
कुटीमुख पु० શિવનો એક પારિષદ.
कुटीय् નામધાતુ प० अ० सेट् મહેલમાં પણ ઝુંપડી જેવું વર્તન કરવું.
कुटीर पु० નાની ઝુંપડી, મૈથુન, સ્ત્રીસંગ.
कुटीरक पु० નાની ઝુંપડી.
कुटुंगक पु० ઘરનું છાપરૂં, એક જાતનું ઘર, ધાન્ય વગેરે રાખવાનો ટોપલો.
कुटुनी સ્ત્રી० કુટણી સ્ત્રી.
कुटुम्ब् चु० आ० अ० सेट् ધારણ કરવું, પોષણ કરવું.
कुटुम्ब पु० न० કુટુંબ–પોષ્યવર્ગ, બાંધવ, સંતતિ, ન્યાત.
कुटुम्बक पु० न० ઉપરનો અર્થ.
कुटुम्बक त्रि० કુટુંબમાં હોનાર–થનાર.
कुटुम्बव्यापृत त्रि० કુટુંબનું ભરણપોષણ કરવામાં આસક્ત.
कुटुम्बार्थम् अव्य० કુટુંબ માટે.
कुटुम्बिक त्रि० કુટુંબવાળું, ગૃહસ્થ, ખેડુત.
कुटुम्बिता સ્ત્રી० કુટુંબીપણું.
कुटुम्बित्व न० કુટુંબીપણું.
कुटुम्बिन् त्रि० कुटुम्बिक જુઓ.

कुटुम्बिनी स्त्री० ભાર્યા, પતિ-પુત્રવાળી સ્ત્રી, કુટુંબનો સમુદાય, ક્ષીરિણી વૃક્ષ.

कुटुम्बौकस् न० કુટુંબને રહેવાનું ઘર.

कुटेर पु० कुटीर જુઓ.

कुट्ट् चु० उ० स० सेट् છેદવું, કાપવું, નિંદા કરવી.

कुट्ट् चु० आ० स० सेट् તપાવવું.

कुट्टक त्रि० છેદનાર, કાપનાર.

कुट्टक पु० ગણિતવિષયક એક ક્રિયા, એક જાતનું પક્ષી, જળનો કાગડો.

कुट्टन न० કુટવું, ખાંડવું, નિંદા કરવી, ઠપકો દેવો.

कुट्टनी स्त्री० કુટણી સ્ત્રી.

कुट्टमित न० કેશ- સ્તન-અધરોષ્ઠ-વગેરેના ગ્રહણસમયે અંદરથી હર્ષ હોવા છતાં હાથ-માથું ધુણાવવારૂપ સ્ત્રીઓનો એક વિલાસ.

कुट्टाक त्रि० છેદનાર,કાપનાર, નિંદા કરનાર, ઠપકો દેનાર.

कुट्टापरान्त पु० તે નામનો એક દેશ.

कुट्टार पु० પર્વત.

कुट्टार न० મૈથુન, કેવળ, કામળો વગેરે ઉનનું વસ્ત્ર.

कुट्टित त्रि० છેદેલ, કાપેલ, કુટેલ, ઠપકો આપેલ, નિંદા કરેલ.

कुट्टित न० ટુકડા કરેલું રાંધેલું માંસ.

कुट्टिन त्रि० છેદનાર, કાપનાર, નિંદા કરનાર, ઠપકો આપનાર.

कुट्टिनी स्त्री० કુટણી સ્ત્રી.

कुट्टिम पु० न० રત્નમય ભૂમિ, કળી ચૂનાથી ધોળેલી જમીન, ઝુંપડી, નાનું ઘર, દાડમનું ઝાડ, બાંધેલી ભૂમિ, કોઈ એક મહેલનો ભાગ.

कुट्टिमित न० कुट्टमित જુઓ.

कुट्टिहारिका स्त्री० દાસી.

कुट्टीर पु० નાનો પર્વત.

कुट्टीर त्रि० છેદનાર, કાપનાર, નિંદા કરનાર, ઠપકો આપનાર

कुट्टीरक त्रि० નાના પર્વતની પેઠે ઢગલો કરેલ.

कुट्मल पु० न० કળી, ખીલવાની તૈયારી પર આવેલી પુષ્પકલિકા.

कुट्मल न० તે નામનું એક નરક, કળીના આકારનો બાણનો અગ્રભાગ.

कुंठ् भ्वा० प० सेट् ગતિમાં સ્ખલના થવી, આળસ કરવું. अ० મૂકવું., છોડવું. स०

कुंठ् चु० उ० स० सेट् વીંટવું, વીંટાવું.

कुठ् सौत्रधातु प० स० सेट् છેદવું, કાપવું.

कुठ पु० વૃક્ષ, ઝાડ.

कुठर पु० રવૈયો ખેંચવાની દોરીને બાંધવાનો સ્તંભ, એક જાતનો નાગ.

कुठाकु पु० એક જાતનું પક્ષી.

कुठाटङ्क पु० કુહાડો.

कुठार पु० કુહાડો, ઝાડ.

कुठारक पु० નાનો કુહાડો.

कुठारिका स्त्री० નાની કુહાડી.

कुठारी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

कुठारु पु० ઝાડ, વાનર, શસ્ત્રો બનાવનાર.

कुठि पु० પર્વત, ઝાડ.

कुठिक पु० કુઠ નામની વનસ્પતિ, પાનની જડ.

कुठेर पु० અગ્નિ, ધોળી તુલસી.

कुठेरक पु० ધોળી તુલસી, નાંદી વૃક્ષ.

कुठेरज पु० ધોળી તુલસી.

कुठेरु पु० ચામરનો વાયુ.

कुंड् भ्वा० प० अ० सेट् વિકલતા કરવી.

कुंड् भ्वा० आ० स० सेट् બળવું, બાળવું.

कुंड् चु० उ० स० सेट् રક્ષણ કરવું.

कुड् तुदा० प० सेट् ખાવું. स० બાળકના જેવું વર્તન કરવું. अ०

कुडङ्ग न० कुञ्ज જુઓ.

कुडप पु० પ્રસ્થનો ચોથો ભાગ-પાશેર જેટલું

માપ, ચાર આંગળ પહોળું અને ચાર આંગળ ઉંડું એવું કોઈ ધાતુનું કે લાકડાનું માપું, સોળ કર્ષ જેટલું એક માપ.

कुडव પુ૦ ઉપરના અર્થ.

कुडि પુ૦ શરીર, દેહ.

कुडिका સ્ત્રી૦ તપસ્વીઓનું માટીનું કે લાકડાનું એક પાત્ર.

कुडिश પુ૦ એક જાતનું માછલું.

कुडिहुञ्जी સ્ત્રી૦ એક જાતનું વૃક્ષ.

कुड्मल પુ૦ ન૦ પુષ્પની કળી.

कुडमल ન૦ તે નામનું એક નરક.

कुड्मलित ત્રિ૦ જેમાં કળીઓ ફૂટી હોય છે તે.

कुडय ન૦ ભીંત, વિલેપન, કૌતૂહલ.

कुडयक ન૦ ભીંત.

कुडयच्छेदिन પુ૦ ચોર, ભીંતફાડુ-લૂટારો.

कुडयच्छेद्य ત્રિ૦ ખોદનાર.

कुडयच्छेद्य પુ૦ ભીંત કરવા માટે ખોદેલો ખાડો.

कुडयमत्स्य પુ૦ ગરોળો.

कुडयमत्सी સ્ત્રી૦ ગરોળી.

कुण् ચુ૦ ઉ૦ સ૦ સેટ્ કહેવું, મંત્રણા ચલાવવી, મસલત કરવી.

कुण् તુદા૦ પ૦ સ૦ સેટ્ ઉપકાર કરવો, શબ્દ-અવાજ કરવો.

कुणक પુ૦ બાળક, શિશુ.

कुणञ्ज પુ૦ એક જાતનું શાક.

कुणञ्जर પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

कुणप પુ૦મૃત શરીર, મુડદું, ખરાબ ગંધ, દુર્ગંધ, એક જાતનું અસ્ત્ર, ભાલો.

कुणप ત્રિ૦ દુર્ગંધીવાળું, ગંધાતું, મુડદા જેવું જડ.

कुणपी સ્ત્રી૦ મેના પક્ષી.

कुणारु ત્રિ૦ અવાજ કરવાના સ્વભાવવાળું.

कुणाल પુ૦ તે નામનો એક દેશ.

कुणि પુ૦ એક જાતનું ઝાડ.

कुणि ત્રિ૦ લેવું વગેરે ક્રિયામાં મંદ હાથવાળું.

कुणिन्द પુ૦ શબ્દ, અવાજ.

कुणिपदी સ્ત્રી૦ આવવા જવામાં મંદ પગ વાળી કોઈ સ્ત્રી.

कुण्टक ત્રિ૦ સ્થૂલ, જાડું.

कुण्ठ ત્રિ૦ ક્રિયામાં મંદ, મૂર્ખ, આળસુ.

कुण्ठक ત્રિ૦ સંકુચિત-ક્રિયામાં મંદ, મૂર્ખ, આળસુ, મંદ અને મૂર્ખ માણસવાળો દેશ.

कुण्ठित ત્રિ૦ બુઠ્ઠું થયેલ, ગતિ કરવાને અશક્ત થયેલ.

कुण्ड પુ૦ પતિ જીવતાં સ્ત્રીના વ્યભિચારકર્મથી ઉત્પન્ન થયેલ પુત્ર, મહાદેવ, એક જાતનો નાગ, એક જાતનું પક્ષી.

कुण्ड ન૦ યજ્ઞના હોમ વગેરે માટેનો અગ્નિકુંડ, પાણીનો કુંડ, પાણીનું કુંડું, વિશ્વદેવ માટેનો કુંડ.

कुण्डक પુ૦ તે નામનો ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.

कुण्डक ન૦ कुण्ड ન૦ જુઓ.

कुण्डक પુ૦ कुण्ड પુ૦ જુઓ.

कुण्डकीट પુ૦ પતિત બ્રાહ્મણનો પુત્ર, વ્યભિચારથી ઉત્પન્ન થયેલ બ્રાહ્મણપુત્ર, દાસી ઉપર કામના કરનાર પુરૂષ, ચાર્વાક મતને જાણનારો કોઈ પુરૂષ.

कुण्डगोल ન૦ કાંજી, રાબ.

कुण्डगोलक ન૦ ઉપરના અર્થ, કુંડ અને ગોલક-એટલે પતિ જીવતાં વ્યભિચારથી ઉત્પન્ન થયેલ પુત્ર અને વિધવા થયા પછી ઉત્પન્ન થયેલ પુત્ર.

कुण्डङ्क પુ૦ એક જાતનું ઝાડ.

कुण्डङ्कक પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

कुण्डज પુ૦ તે નામનો ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.

कुण्डजठर ત્રિ૦ કુંડા જેવાં પેટવાળું.

कुण्डजठर પુ૦ તે નામનો એક ઋષિ.

कुण्डधार પુ૦ એક જાતનો નાગ.

कुण्डपायिन પુ૦ કુંડાના આકારના ચમસ નામના યજ્ઞપાત્રથી સોમરસનું પાન

કરનાર યજમાન સહિત સોળ ઋત્વિજોથી સાધ્ય એવો એક યજ્ઞ કરનાર.

कुण्डपायिनामयन ન૦ તે નામને એક યજ્ઞ.

कुण्डपायिनामयनन्याय પુ૦ જૈમિનીએ કહેલો તે નામનો એક ન્યાય.

कुण्डपाय्य પુ૦ એક જાતનો યજ્ઞ.

कुण्डभेदिन् પુ૦ તે નામનો ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.

कुण्डल પુ૦ ન૦ તે નામનું કાનનું એક ઘરેણું, વલય, કડું, ગળાંનું ઘરેણું, વીંટવું, વીંટાવું, ગોળાકાર.

कुण्डलना સ્ત્રી૦ વીંટવું, વીંટાવું.

कुण्डला સ્ત્રી૦ ગળોનો વેલો.

कुण्डलिका સ્ત્રી૦ તે નામનો એક માત્રા-વૃત્ત-છંદ, પકવાન્નની એક જાતિ–જલેબી.

कुण्डलिन् પુ૦ કુંડળવાળું, ગોળાકાર, મોર પક્ષી, રંગબેરંગી મૃગ, વરૂણ દેવ.

कुण्डलिन् ત્રિ૦ ગોળ ઘેરાવાવાળું, વેષ્ટનયુક્ત.

कुण्डलिनी સ્ત્રી૦ એક જાતનું પકવાન્ન–જલેબી, ગળો વનસ્પતિ, તંત્રશાસ્ત્ર-પ્રસિદ્ધ દેવતા.

कुण्डली સ્ત્રી૦ એક પકવાન્ન–જલેબી.

कुण्डशायिन् પુ૦ તે નામનો ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.

कुण्डाशिन् પુ૦ તે નામનો ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.

कुण्डाशिन ત્રિ૦ કુંડ અને ગોલક જાતિના વર્ણસંકર પુરૂષનું અન્ન ખાનાર.

कुण्डिक પુ૦ તે નામનો કુરૂવંશી એક રાજા.

कुण्डिका સ્ત્રી૦ કમંડળ, સંન્યાસી વગેરેનું જળપાત્ર, માટીનું કે લાકડાનું કુંડું, ઠીકરી.

कुण्डिन् ત્રિ૦ કુંડવાળું, કમંડળવાળું.

कुण्डिन् પુ૦ શિવ.

कुण्डिन પુ૦ કુરૂવંશી એક રાજા, તે નામનો એક ઋષિ.

कुण्डिन ન૦ તે નામનું એક નગર–કુંડિનપુર.

कुण्डिनी સ્ત્રી૦ એક જાતનું રત્નનું પાત્ર.

कुण्डी સ્ત્રી૦ કમંડળ.

कुण्डीर ત્રિ૦ બળવાન મનુષ્ય.

कुण्डृणाची સ્ત્રી૦ કુટિલ–વક્ર ગતિ.

कुण्डोद પુ૦ તે નામનો એક પર્વત.

कुण्डोदर પુ૦ એક જાતનો નાગ.

कुण्डोदर ત્રિ૦ કુંડા જેવાં ખરાબ પેટવાળું.

कुण्डोघ्नी સ્ત્રી૦ કુંડાં જેવડાં અડાણવાળી ગાય કે ભેંસ વગેરે.

कुत् સૌત્રધાતુ પ૦ સ૦ સેટ્ પાથરવું, ઢાંકવું.

कुतनु પુ૦ કુબેર.

कुतनु સ્ત્રી૦ ખરાબ શરીર.

कुतनु ત્રિ૦ ખરાબ શરીરવાળું.

कुतन्त्री સ્ત્રી૦ ખરાબ વીણા, ક્ષુદ્ર દંડ.

कुतप પુ૦ સૂર્ય, અગ્નિ, અતિથિ, બળદ, ભાણેજ, બ્રાહ્મણ, એક જાતનું વાદિત્ર.

कुतप ન૦ નેપાળી કામળો, દર્ભ.

कुतपसप्तक પુ૦ ન૦ મરેલાને ઉદ્દેશી કરવામાં આવતા શ્રાદ્ધમાં જે સાત વસ્તુઓ અવશ્ય આવે છે તે.

कुतपाष्टक ન૦ આઠ કુતપ– જેવાં કે મધ્યાન્હ, શૃંગપાત્ર, ઉનનું વસ્ત્ર, રૂપું, દર્ભ, કાળા તલ, ગાય અને દૌહિત્ર,

कुतश्चन અવ્ય૦ ક્યાંકથી, કોઇ ઠેકાણેથી.

कुतश्चित् અવ્ય૦ ઉપરના અર્થ.

कुतस् અવ્ય૦ ક્યાંથી, શા માટે, શી રીતે, શા પ્રકારે, શાથી.

कुतस्त्य ત્રિ૦ ક્યાંથી હોનાર–થનાર, શી રીતે હોનાર–થનાર.

कुतुक ન૦ કૌતૂહલ, ઉત્સુકતા.

कुतुप પુ૦ ન૦ ઘી–તેલ વગેરે રાખવાનું ચામડાનું નાનું પાત્ર.

कुतुप પુ૦ ન૦ દિવસના પંદરમા ભાગનો આઠમો ભાગ.

कुतुम्बुरु ન૦ ખરાબ એવું તિન્દુકીફળ.

कुतू स्त्री० घी-तेल वगेरेनुं नानुं चामडानुं पात्र.

कुतूणक न० ते नामनो बालकोनो एक रोग.

कुतूहल न० कुतूहल, कौतुक, नायक-नायिकानो एक भाव.

कुतूहल त्रि० वखाणवा योग्य, अद्‌भुत.

कुतूहलवत् त्रि० कुतूहलवाळुं.

कुतूहलित त्रि० कुतूहल जेने थयुं होय ते.

कुतूहलिन त्रि० कुतूहलवाळुं.

कुतृण न० जळमां थनारुं एक जातनुं घास, खराब घास.

कुतोनिमित्त त्रि० कया निमित्तनुं, शा निमित्तनुं.

कुत्र अव्य० क्यां, कये ठेकाणे.

कुत्रचन अव्य० नीचेनो शब्द जुओ.

कुत्रचित् अव्य० क्यांक, कोई ठेकाणे, कोई समये, कोई काळे.

कुत्रत्य त्रि० क्यां होनार-थनार.

कुत्स् चु० आ० स० सेट् निंदा करवी.

कुत्स पु० ते नामनो एक ऋषि.

कुत्सकुशिकिका स्त्री० कुत्स अने कुशिक वंशनुं युगल.

कुत्सन न० निंदा करवी, तिरस्कारवुं, निंदासाधन धर्म.

कुत्सन त्रि० निंदासाधन धर्मवाळुं.

कुत्सला स्त्री० नीली वृक्ष-गळीनो छोड.

कुत्सा स्त्री० निंदा.

कुत्सावादिन् त्रि० निंदा करनार.

कुत्सित त्रि० निंदा करायेल, नीच, खराब.

कुत्सित न० निंदा, कुठ नामनी वनस्पति.

कुंथ् भ्वा० प० अ० सेट् क्लेशमां आवी पडवुं, दुःखमां आवी पडवुं.

कुथ् दिवा० प० अ० सेट् खराब गंध आववी.

कुथ पु० कंथा-गोदडी, हाथी उपर बांधवानी झूल, कीडो, दर्भ, प्रातःकाळमां स्नान करनार ब्राह्मण.

कुथा स्त्री० हाथी उपर बांधवानी झूल.

कुथुम पु० सामवेदनी एक शाखा.

कुथुमिन् पु० कुथुम नामनी सामवेदनी शाखा जाणनार ब्राह्मण.

कुथोदरी स्त्री० कुंभकर्णनी पौत्री-निकुंभनी पुत्री.

कुद् चु० उ० स० सेट् जूठुं बोलवुं, असत्य बोलवुं.

कुदाल पु० कोदाळो, कोदाळी.

कुदिन न० सावन दिन, ज्योतिषमां निषेधेल खराब दिवस.

कुदृष्टि स्त्री० खराब दृष्टि, खराब दर्शन, खराब तार्किक कल्पना.

कुदृष्टि त्रि० खराब दृष्टिवाळुं, खराब तार्किक कल्पनावाळुं.

कुदेह पु० कुबेर, खराब देह.

कुदेह त्रि० खराब देहवाळुं.

कुद्दल पु० कोदाळो.

कुद्दार पु० कोदाळो.

कुद्दाल पु० कोदाळो.

कुद्दालक पु० कोदाळो.

कुद्मल न० खीलवामां तत्पर एवी फूलनी कळी.

कुध न० भींत.

कुंद्र् चु उ० स० सेट् जूठुं बोलवुं.

कुद्रंक पु० मांचडा उपर बांधेल मंडप.

कुद्रङ्क पु० उपरनो अर्थ.

कुद्रव पु० कोद्री धान्य.

कुद्रि पु० ते नामनो एक ऋषि.

कुधान्य न० खराब धान्य, हलकुं धान्य.

कुध्र पु० पर्वत.

कुनक पु० करचलो.

कुनख पु० ते नामनो एक रोग.

कुनख त्रि० खराब नखवाळुं.

कुनखिन त्रि० जेने कुनख रोग थयो होय ते, खराब नखवाळुं.

कुनट पु० स्योनाक वृक्ष, ખરાબ નટ.

कुनटी स्त्री० ખરાબ નટી, કોથમીર, ધાણા, મણસીલ.

कुनलिन् पु० બક વૃક્ષ, અગથીઆનું ઝાડ.

कुनह पु० તે નામનો એક દેશ.

कुनाथ पु० ખરાબ નાથ, દુષ્ટ પાલક, પૃથ્વીનો ધણી, રાજા.

कुनाभि पु० નવ નિધિમાંનો એક નિધિ, વંટોળીયો વાયુ.

कुनामन् त्रि० અતિકૃપણ, નીચ.

कुनाशक पु० ધમાસો વનસ્પતિ, જવાસો નામની વનસ્પતિ.

कुनिषञ्ज पु० દશમા મનુનો એક પુત્ર.

कुनीति स्त्री० અન્યાય, અનીતિ, દુરાચાર.

कुनीति त्रि० અન્યાયી, અનીતિવાળું, દુરાચારી.

कुनख् भ्वा० प० स० सेट् વક્ર કરવું, વાંકું કરવું, અનાદર કરવો.

कुन्त पु० ઉગ્રતા, એક જાતનું ધાન્ય, ભાલો હથિઆર, એક જાતનો નાનો કીડો.

कुन्तल पु० કેશ, માથાના વાળ, જવ, પાણી પીવાનું નાનું વાસણ, ચમસ, જેના હાથમાં ભાલો હોય તે. તે નામનો એક દેશ.

कुन्तलवर्द्धन पु० ભાંગરો વનસ્પતિ.

कुन्तलहस्त पु० કેશનો જથ્થો.

कुन्तलिका स्त्री० ઘી-દહીં વગેરે કાઢવાનું સાધન-પાળી.

कुन्तलोशीर न० સુગંધી વાળો-ખસ.

कुन्ताप पु० વૈદિક ઋચાઓના પાઠનો એક પ્રકાર.

कुन्ताप न० એક જાતનું આંતરડું.

कुन्ति पु० તે નામનો એક દેશ.

कुन्तितनया स्त्री० कुन्तिसुता જુઓ.

कुन्तिभोज पु० તે નામનો ભોજ દેશનો રાજા-જે કુંતીનો બાપ હતો.

कुन्तिसुता स्त्री० વસુદેવની બહેન જેને કુંતીભોજ રાજાને તેના પિતાએ દત્તક તરીકે આપી હતી તે-કુંતી-પાંડુની પત્ની-પાંડવોની માતા.

कुन्ती स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

कुन्तीतनय पु० કુંતીના પુત્ર-યુધિષ્ઠિર, ભીમ, અર્જુન, અને કર્ણ.

कुन्तीसुत पु० ઉપરનો અર્થ.

कुन्थ् क्र्यादि० प० अ० सेट् ક્લેશ પામવો, ભેટવું.

कुन्थु पु० જૈનમતે સત્તરમા જૈન તીર્થંકર, તે નામનો એક બૌદ્ધ, જૈનમતે એક ચક્રવર્તી રાજા.

कुन्द पु० વિષ્ણુ, તે નામનો એક સુગંધી પદાર્થ, તે નામનો કુબેરનો એક ભંડાર, કરેણનું ઝાડ, ભ્રમિયંત્ર-શરડો, મોગરાનું ઝાડ, તે નામનો એક પર્વત.

कुन्द न० મોગરાનું ફૂલ, કમળ.

कुन्दक पु० મોગરાનું ઝાડ, ઉંદર.

कुन्दम पु० બિલાડો.

कुन्दमाला स्त्री० તે નામનો એક ગ્રંથ.

कुन्दमी स्त्री० બિલાડી.

कुन्दर पु० વિષ્ણુ, એક જાતનું શાક.

कुन्दिनी स्त्री० કમળનો સમૂહ.

कुन्दु पु० ઉંદર.

कुन्दु स्त्री० તે નામનું એક સુગંધી દ્રવ્ય.

कुन्दुर पु० ઉપરનો અર્થ.

कुन्दुरु पु० તે નામનું એક સુગંધી દ્રવ્ય, ઉંદર.

कुन्दुरुक पु० ઉપરનો અર્થ.

कुन्दुरुकी स्त्री० શલ્લકી વૃક્ષ.

कुप् चु० भ्वा० उभ० स० सेट् ઢાંકવું.

कुप् चु० उभ० अ० सेट् દીપવું, પ્રકાશવું.

कुप् दिवा० प० स० सेट् કોપ કરવો, ક્રોધાયમાન થવું.

कुपतम् अव्य० ઉત્તમ રીતિ.

कुपथ પુ૦ ખરાબ માર્ગ, તે નામનો એક અસુર.

कुपथ्य ત્રિ૦ શરીરને અહિતકારી ખાન-પાન વગેરે.

कुपथ्य ત્રિ૦ ખરાબ માર્ગસંબંધી, કુમાર્ગનું.

कुपन પુ૦ હિરણ્યાક્ષના સૈન્યમાંનો એક અસુર.

कुपय ત્રિ૦ ગુપ્ત રાખવા યોગ્ય.

कुपाणि પુ૦ વાંકો હાથ, ઠુંઠો હાથ.

कुपाणि ત્રિ૦ વાંકા હાથવાળું, ઠુંઠું.

कुपिञ्जल પુ૦ તે નામનું એક પક્ષી.

कुपित ત્રિ૦ કોપાયમાન થયેલ. ક્રોધે ભરાયેલ.

कुपितान्तक પુ૦ કોપાયમાન થયેલ કાળ-મૃત્યુ.

कुपिनिन પુ૦ માછલાં પકડનાર-મચ્છીમાર.

कुपिनी સ્ત્રી૦ માછલાં રાખવાનું પાત્ર, માછલાં પકડવાની જાળ.

कुपिन्द પુ૦ કપડાં વણનાર-વણકર.

कुपीलु પુ૦ તે નામનું એક ઝાડ.

कुपुत्र પુ૦ ખરાબ પુત્ર, મંગળ ગ્રહ, નરકાસુર દૈત્ય.

कुपुत्र ત્રિ૦ ખરાબ પુત્રવાળું.

कुपुरुष પુ૦ ખરાબ પુરૂષ. હલકો માણસ, પાયજામો.

कुपूय ત્રિ૦ જાતિ-આચાર-વગેરેથી નિંદિત.

कुप्य ન૦ સોના-રૂપા સિવાયની ધાતુ.

कुप्यशाला સ્ત્રી૦ તાંબા-પિત્તળ વગેરેનાં વાસણ બનાવવાનું સ્થાન.

कुप्रिय ત્રિ૦ નીચ, હલકું, અધમ.

कुप्लव પુ૦ ઘાસ વગેરેથી બનાવેલ ત્રાપો-નાની હોડી.

कुंब् ચુ૦ ભ્વા૦ ઉભ૦ સ૦ સેટ્ ઢાંકવું.

कुबल ત્રિ૦ નિંદિત બળવાળું.

कुबलाश्व ત્રિ૦ દુર્બળ-નબળા ઘોડાવાળું.

कुबलाश्व પુ૦ તે નામનો એક રાજા.

कुबेर પુ૦ યક્ષોનો રાજા કુબેર.

कुबेरक પુ૦ અજમાનું ઝાડ.

कुबेरक ન૦ નિંદિત શરીર.

कुबेरदत्त પુ૦ તે નામે એક જૈન.

कुबेरनेत्र પુ૦ પાડલ વનસ્પતિ.

कुबेरसेना સ્ત્રી૦ તે નામે એક જૈન સાધ્વી.

कुबेराक्षी સ્ત્રી૦ પાડલ વનસ્પતિ, લતા-કરંજ વૃક્ષ.

कुबेराचल પુ૦ કૈલાસ પર્વત.

कुबेराद्रि પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

कुब्ज પુ૦ અઘાડો વનસ્પતિ, વાંકી તરવાર, ખૂંધાપણાનો રોગ, એક જાતનું માછલું.

कुब्ज ત્રિ૦ કુબડું, ખુંધું.

कुब्जक ત્રિ૦ ઉપરનો અર્થ.

कुब्जक પુ૦ અતિ સુગંધી ફૂલવાળું એક ઝાડ.

कुब्जकण्टक પુ૦ ધોળા ખેરનું ઝાડ.

कुब्जता સ્ત્રી૦ કુબડાપણું.

कुब्जत्व ન૦ ઉપરનો અર્થ.

कुब्जा સ્ત્રી૦ તે નામની કંસની એક દાસી, કુબડી, ખુંધલી સ્ત્રી.

कुब्जाम्रक ન૦ તે નામનું એક તીર્થ.

कुब्जिका સ્ત્રી૦ આઠ વર્ષની કન્યા, દેવીની એક મૂર્તિ.

कुभ्र ન૦ કુંડ, કુંડલ, જંગલ, તંતુ, તાંતણો, શરણ, ગાંડું.

कुब्रह्म પુ૦ ખરાબ બ્રાહ્મણ.

कुब्रह्मन પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

कुभ् ભ્વા૦ પ૦ સ૦ સેટ્ ભીનું કરવું, પલાળવું.

कुभ ન૦ પાણી.

कुभ ત્રિ૦ ખરાબ કાંતિવાળું.

कुभन्यु ત્રિ૦ પાણી છાંટનાર.

कुभा સ્ત્રી૦ પૃથ્વીની છાયા, ખરાબ કાંતિ.

कुभृत् પુ૦ પર્વત, સાતની સંખ્યા.

कुमार् ચુ૦ ઉભ૦ અ૦ સેટ્ રમવું, ક્રીડા કરવી.

कुमार पु० कार्तिक स्वामी, नाटकनी भाषामां युवराज, पोपट पक्षी, घोडेस्वार, वरुण वृक्ष, पांच वर्षनो बाळक, सिंधु नद, बारमा जैन तीर्थंकरनो उपासक एक यक्ष, शाकद्वीप राजानो एक पुत्र, कोइ एक मंत्र, हरकोइ राजकुमार, बाळकोने पीडा करनारो एक ग्रह, स्वरोदयमां कहेल एक स्वर.

कुमार न० शुद्ध सोनुं.

कुमार त्रि० सुंदर, कुंवारुं.

कुमारक पु० **कुमार** पु० जुओ.

कुमारकल्याण न० वैद्यकप्रसिद्ध औषधरूप घी.

कुमारघातिन् त्रि० शिशुमारक ग्रह.

कुमारजीव पु० जीवपुत्र नामनुं वृक्ष.

कुमारता स्त्री० कुमारपणुं, कुंवारापणुं.

कुमारत्व न० उपरना अर्थ.

कुमारदेष्ण पु० कुमारोने आपनार.

कुमारधारा स्त्री० ते नामनुं एक तीर्थ.

कुमारपाल पु० शालिवाहन राजा, गुजरातनो एक राजा.

कुमारपाल त्रि० कुमारनुं रक्षण करनार.

कुमारपालक त्रि० उपरनो अर्थ.

कुमारपालन पु० शालिवाहन राजा.

कुमारपालन न० कुमारनुं पालन-रक्षण.

कुमारभृत्या स्त्री० कुमाररक्षणनो उपाय, सुयाणीपणुं.

कुमारयु पु० युवराज.

कुमारललित न० सुंदर चेष्टा.

कुमारललित त्रि० सुंदर चेष्टावाळुं.

कुमारललिता स्त्री० ते नामनो एक छंद.

कुमारवाहन न० कार्तिक स्वामीनुं वाहन-मोर.

कुमारवाहिन् पु० उपरनो अर्थ.

कुमारसंभव न० ते नामनुं कालीदासकृत महाकाव्य.

कुमारसू स्त्री० गंगा नदी, पार्वती.

कुमारसू पु० अग्नि, चित्रक वृक्ष.

कुमारहारित पु० ते न.मनो एक ऋषि.

कुमारिका स्त्री० नहि परणेली कन्या, नवमल्लिका, एलचीनी लता, कुंवार, भारत वर्षना नवखंडमांहेनो एक खंड.

कुमारिन् त्रि० कुमारवाळुं.

कुमारिल पु० ते नामनो एक मीमांसक.

कुमारी स्त्री० नहि परणेली कन्या, बार वर्षनी कन्या, पार्वती, नवमल्लिका, ते नामनी एक नदी, कुंवार वनस्पति, अपराजिता नामनी वनस्पति, जंबुद्वीपनो एक अंश-कुमारिकाखंड, सीता,' सहा नामनी वनस्पति, वांझणी काकडीनो वेलो, मोटी एलची, बटमोगरी, श्यामापक्षी.

कुमारीक्रीडनक न० कुमारीने रमवानुं साधन.

कुमारीपुत्र पु० कुंवारीनो छोकरो.

कुमारीपुत्रक त्रि० कुंवारीना छोकरा जेवुं.

कुमारीश्वशुर पु० विवाहनी पहेलां कुमारीनो वाचिक ससरो.

कुमारीश्वशुरक त्रि० विवाहनी पहेलां कुमारीना वाचिक ससराजेवुं.

कुमाल् चु० उ० स० सेट् रमवुं, क्रीडा करवी.

कुमालक पु० सौवीर देश.

कुमुद् न० पोयणुं, रातुं कमळ, चंद्रविकाशी कमळ.

कुमुद् त्रि० कृपण, कंजुस, कंगाळ, निर्दय, अप्रसन्न.

कुमुद् स्त्री० निंद्य आनंद.

कुमुद न० पोयणुं-चंद्रविकाशी कमळ, रातुं कमळ, रूपुं, सामान्य कमळ.

कुमुद पु० कपूर, शाल्मली द्वीपमां आवेलो एक पर्वत, दक्षिण-दिशानो हाथी, विष्णु, विष्णुनो एक पारिषद, एक जातनो वानर, मेरु पर्वतनी पासेनो एक पर्वत,

એક જાતનો સર્પ, તે નામનો એક દેશ.

कुमुदखण्ड ન૦ પોયણાંનો સમૂહ, રાત્રિવિકાશી કમળોનો સમુદાય, પોયણાંનો અમુક ભાગ.

कुमुदगंध्या સ્ત્રી૦ પોયણાં જેવા ગંધવાળી સ્ત્રી.

कुमुदघ्नी સ્ત્રી૦ તે નામની એક વનસ્પતિ.

कुमुदनाथ પુ૦ ચન્દ્ર, કપૂર.

कुमुदपति પુ૦ ઉપરના અર્થ.

कुमुदबन्धु પુ૦ ચંદ્ર, કપૂર.

कुमुदबान्धव પુ૦ ઉપરના અર્થ.

कुमुदवती સ્ત્રી૦ પોયણાંનો વેલો, રાત્રિવિકાશી કમળનો વેલો.

कुमुदा સ્ત્રી૦ ગાંભારી વનસ્પતિ, શાલપર્ણી વૃક્ષ, કાયફળ

कुमुदाकर પુ૦ પોયણાંનું સ્થાન કોઇ ધરો વગેરે.

कुमुदाक्ष પુ૦ એક જાતનો નાગ, વિષ્ણુનો એક પારિષદ.

कुमुदादि પુ૦ પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.

कुमुदाभिख्य ન૦ રૂપું.

कुमुदावास પુ૦ જ્યાં પુષ્કળ પોયણાં થતાં હોય તેવો દેશ.

कुमुदिक ત્રિ૦ પોયણાંની સમીપનો પ્રદેશ વગેરે.

कुमुदिका સ્ત્રી૦ કાયફળ.

कुमुदिनी સ્ત્રી૦ જ્યાં પોયણાં થતાં હોય તેવું નાનું સરોવર, પોયણાંનો સમૂહ, પોયણાંનો વેલો.

कुमुदिनीनाथ પુ૦ ચંદ્ર, કપૂર.

कुमुदिनीनायक પુ૦ ઉપરના અર્થ.

कुमुदिनीपति પુ૦ ચંદ્ર, કપૂર.

कुमुदी સ્ત્રી૦ કાયફળ.

कुमुदेश પુ૦ ચંદ્ર, કપૂર.

कुमुदेश्वर પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

कुमुद्वत् ત્રિ૦ પોયણાંવાળો પ્રદેશ વગેરે.

कुमुद्वती સ્ત્રી૦ પોયણાંનો વેલો, કુમુદ નાગની બહેન.

कुमुद्वतीनाथ પુ૦ ચંદ્ર, કપૂર.

कुमुद्वतीनायक પુ૦ ચંદ્ર, કપૂર.

कुमुद्वतीपति પુ૦ ચંદ્ર, કપૂર.

कुमुद्वतीबीज ન૦ પોયણાંનું બીજ.

कुमुद्वतीश પુ૦ ચંદ્ર, કપૂર.

कुमुद्वतीश्वर પુ૦ ઉપરના અર્થ.

कुमोदक પુ૦ વિષ્ણુ.

कुम्प ત્રિ૦ ઠુંઠા હાથવાળું.

कुम्ब ત્રિ૦ ઠુંઠા હાથવાળું.

कुम्बा સ્ત્રી૦ ઘણી મજબૂત એવી વાડ, ઝાડી સાડી.

कुम्ब्या સ્ત્રી૦ તે નામનો વેદનો એક ભાગ.

कुम्भ પુ૦ ઘડો, એક જાતનો હૃદયનો રોગ, હાથીના મસ્તકપર રહેલા બે માંસના પિંડ, તે નામનો કુંભકર્ણનો એક પુત્ર, વેશ્યાનો પતિ, પ્રાણાયામના અંગરૂપ શ્વાસરોધક એક ચેષ્ટા, મેષ વગેરે રાશિમાંની અગીઆરમી રાશિ.

कुम्भ ન૦ ગુગળ, નસોતર.

कुम्भक પુ૦ પ્રાણાયામના અંગરૂપ એક વાયુરોધન વ્યાપાર.

कुम्भकर्ण પુ૦ રાવણનો ભાઇ—તે નામે એક રાક્ષસ.

कुम्भकामला સ્ત્રી૦ એક જાતનો કમળીનો રોગ.

कुम्भकार પુ૦ કુંભાર, કુકડો.

कुम्भकार ત્રિ૦ ઘડો બનાવનાર.

कुम्भकारक ત્રિ૦ ઘડો બનાવનાર.

कुम्भकारकुक्कुट પુ૦ એક પક્ષી.

कुम्भकारिका સ્ત્રી૦ કુંભારણ, મણસીલ, જંગલી તુલસી, એક જાતનું નેત્રાંજન.

कुम्भकारी સ્ત્રી૦ ઉપરના અર્થ.

कुम्भकेतु પુ૦ શંબરાસુરનો એક સેનાપતિ.

कुम्भचक्र न० ते नामनुं एक चक्र.

कुम्भज पु० अगस्त्य मुनि, वसिष्ठ मुनि, द्रोणाचार्य.

कुम्भजन्मन पु० उपरना अर्थ.

कुम्भजात पु० कुम्भज जुओ.

कुम्भतुम्बी स्त्री० एक जातनी तुंबडी.

कुम्भदासी स्त्री० कुटणी स्त्री.

कुम्भनाभ पु० बलि दैत्यनो ते नामनो एक पुत्र.

कुम्भपदी स्त्री० जेने श्लीपद रोग लागु होय तेवी कोइ स्त्री.

कुम्भपद्यादि पु० पाणिनीय व्याकरण-प्रसिद्ध एक शब्दगण.

कुम्भपाद त्रि० जेने श्लीपद रोग थयो होय ते.

कुम्भपुटा स्त्री० धोळुं नसोतर.

कुम्भमण्डूक पु० घडानो देडको—अर्थात् घडा जेटलाज प्रदेशमां गति करी शके तेवो कोई निंद्य माणस.

कुम्भमुद्रा स्त्री० ते नामनी एक मुद्रा.

कुम्भयोनि पु० अगस्त्य मुनि, द्रोणाचार्य, वसिष्ठ मुनि, द्रोण–पुष्पी वृक्ष.

कुम्भयोनि स्त्री० ते नामनी एक अप्सरा.

कुम्भरेतस् पु० एक जातनो अग्नि, अगस्त्य मुनि, वसिष्ठ मुनि.

कुम्भला स्त्री० मुंडेरी वनस्पति.

कुम्भबीजक पु० एक जातनुं करंजवृक्ष.

कुम्भशाला स्त्री० माटीनां वासण पकववानुं स्थळ–कुंभारनो नींभाडो.

कुम्भसन्धि पु० हाथीना मस्तकपर रहेला बे मांसपिंडनी संधि–सांधो.

कुम्भसंभव पु० अगस्त्य, वसिष्ठ, द्रोणाचार्य.

कुम्भसर्पिस् न० वैद्यकप्रसिद्ध औषधरूप एक घी.

कुम्भा स्त्री० वेश्या.

कुम्भाख्या स्त्री० राती पाडल नामनी वनस्पति.

कुम्भाण्ड पु० ते नामनो बाणासुरनो एक मंत्री.

कुम्भाण्डक न० कोहळुं.

कुम्भाण्डी स्त्री० कोहळांनो वेलो.

कुम्भाधिप पु० शनि ग्रह.

कुम्भाधीश पु० शनि ग्रह.

कुम्भाधीश्वर पु० उपरनो अर्थ.

कुम्भिका स्त्री० पाणी उपर थनारुं एक जातनुं घास, पाडल वनस्पति, द्रोणपुष्पी, ते नामनो एक नेत्ररोग, वेश्या, कायफळ.

कुम्भिन् पु० हाथी, मगरमच्छ, गुगळ.

कुम्भिन त्रि० जेनी पासे घडो होय ते.

कुम्भिनी स्त्री० हाथणी, पृथ्वी, नेपाळो वृक्ष.

कुम्भिनीबीज न० नेपाळानुं बीज.

कुम्भिपाकी स्त्री० कायफळ.

कुम्भिमद पु० हाथीनो मद.

कुम्भिल पु० चोर, श्लोकना अर्थनो चोर, एक जातनुं माछलुं, साळो, अकस्मात गर्भपात थाय छे ते.

कुम्भी स्त्री० नानो घडो, नानी हांडली, पाटलावृक्ष, पाणीमां थनारी एक वनस्पति, कायफळ, एक जातना एरंडानुं झाड, नेपाळो वृक्ष, नसोतर, पीतपापडो.

कुम्भीक पु० पुन्नाग वृक्ष, नेपाळो वृक्ष, एक जातनो नेत्ररोग, एक जातनो नपुंसक, शूकरोगनो एक उपद्रव.

कुम्भीकिनी स्त्री० शूक रोगनो समूह.

कुम्भीधान्य पु० एक वर्ष चाले तेटला धान्यनो संग्रह करनार एक गृहस्थ.

कुम्भीधान्यक पु० उपरनो अर्थ.

कुम्भीनस पु० क्रूर सर्प,

कुम्भीनसि पु० बलि दानव.

कुम्भीनसी स्त्री० ते नामनी एक राक्षसी-लवणासुरनी माता.

कुम्भीपाक पु० ते नामनुं એક नरक.
कुम्भीबीज न० नेपाળानुं બીજ.
कुम्भीर पु० મગરમચ્છ, કાયફળનું ઝાડ.
कुम्भीरमक्षिका स्त्री० એક જાતની માખી.
कुम्भीरासन न० તે નામનું એક જાતનું આસન.
कुम्भील पु० એક જાતનો ચોર.
कुम्भीलक पु० ઉપરનો અર્થ.
कुम्भीबीज न० નેપાળાનું બીજ.
कुम्भोदर पु० તે નામનો શિવનો એક પારિષદ.
कुम्भोदर त्रि० ઘડા જેવા પેટવાળું.
कुयव पु० તે નામનો એક અસુર.
कुयव न० ખરાબ ધાન્ય.
कुयवाच् पु० તે નામનો એક અસુર.
कुर् तुदा० प० अ० सेट् શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો.
कुरका स्त्री० सल्लकी વૃક્ષ.
कुरङ्कर पु० સારસ પક્ષી.
कुरङ्कुर पु० સારસ પક્ષી.
कुरङ्ग पु० મૃગ, હરણ.
कुरङ्ग न० એક જાતનું લોઢું, તે નામનું એક તીર્થ.
कुरङ्गक पु० મૃગ, હરણ, અફલકરો.
कुरङ्गनयना स्त्री० મૃગ જેવાં નેત્રવાળી કોઈ સ્ત્રી.
कुरङ्गनाभि पु० કસ્તૂરી.
कुरङ्गम पु० એક જાતનો મૃગ.
कुरङ्गिका स्त्री० મુદ્દગપર્ણી—જંગલી મગનું ઝાડ.
कुरङ्गी स्त्री० મૃગલી—, હરિણી.
कुरचिल्ल पु० કરચલો.
कुरट पु० મોચી, ચમાર.
कुरटी स्त्री० મોચણ, ચમારણ.
कुरण्ट पु પીળી ઝીંઝોટી વનસ્પતિ.
कुरण्टक पु० ઉપરનો અર્થ.
कुरण्ड पु० અખોટનું ઝાડ, અંડવૃદ્ધિનો રોગ, વૃષણવૃદ્ધિનો રોગ.
कुरण्डक पु० એક જાતનું ઝાડ.
कुरर पु० ટીટોડો પક્ષી.
कुरराङ्घ्रि पु० દેવ સરસવ.
कुररी स्त्री० ટીટોડી. બકરી, ઘેટી.
कुररीरुता स्त्री० તે નામનો એક છંદ.
कुरल पु० ટીટોડો પક્ષી, કેશની લટ.
कुरली स्त्री० ટીટોડી પક્ષિણી.
कुरव पु० એક જાતનું ફૂલઝાડ, સિતમંદાર વૃક્ષ, કબૂતર.
कुरव त्रि० ખરાબ શબ્દવાળું.
कुरवक पु० તે નામનું એક ફૂલઝાડ.
कुरस पु० ખરાબ રસ, એક જાતનો દારૂ.
कुरस त्रि० ખરાબ રસવાળું.
कुरसा स्त्री० તે નામનો એક વેલો.
कुराल पु० ધોળા રંગનો કાળા પગવાળો ઘોડો.
कुराह पु० ઉપરનો અર્થ.
कुरी स्त्री० એક જાતનું ખડધાન્ય.
कुरीर न० મૈથુન, મસ્તકનો અમુક અવયવ.
कुरु पु० ચન્દ્રવંશી એક રાજા, તે રાજાનો દેશ, કુરૂદેશનો હરકોઇ રાજા, ભાત, રાંધેલા ચોખા, ભોરીંગણી વનસ્પતિ, પ્રિયવ્રત રાજાનો પૌત્ર, આગ્નીધ્ર રાજાનો એક પુત્ર, નવ ખંડમાંહેનો એક ખંડ, કુરૂક્ષેત્ર, ચાર મહાદ્વીપમાંનો એક દ્વીપ.
कुरु त्रि० યજ્ઞ વગેરે કરનાર.
कुरुकन्दक पु० न० મૂળો.
कुरुकुल्ला स्त्री० શ્યામા નામની એક શક્તિ.
कुरुक्षेत्र न० જ્યાં કૌરવપાંડવોનું યુદ્ધ થયું હતું તે સ્થળ.
कुरुक्षेत्रीयोग पु० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક યોગ.
कुरुजाङ्गल न० કુરૂક્ષેત્ર.
कुरुजाङ्गल पु० ब० કુરૂ દેશ, જાંગલ દેશ.
कुरुट पु० એક જાતનું શાક.

कुरुण्ट पु० પીળી ઝીંઝોટી.
कुरुण्टक पु० ઉપરનો અર્થ.
कुरुण्टी स्त्री० લાકડાંની પુતળી, બ્રાહ્મણી.
कुरुत पु० વાંસનું બનાવેલ મોટું એક પાત્ર.
कुरुतीर्थ न० તે નામનું એક તીર્થ.
कुरुनदिका स्त्री० નાની નદી.
कुरुपिशङ्गिका स्त्री० ઘો, ચંદન ઘો.
कुरुम्ब न० એક જાતનું બીજોરૂં, એક જાતની નારંગી.
कुरुम्बक न० ઉપરના અર્થ.
कुरुम्बा स्त्री० દ્રોણપુષ્પી નામની વનસ્પતિ.
कुरुम्बिका स्त्री० દ્રોણપુષ્પી વનસ્પતિ.
कुरुम्बी स्त्री० સેંહલી વૃક્ષ.
कुरुराज् पु० દુર્યોધન, કુરૂઓનો રાજા.
कुरुराज पु० ઉપરના અર્થ.
कुररी स्त्री० એક જાતનું પક્ષી.
कुरुल पु० કેશની લટ.
कुरुवक पु० રાતી ઝીંઝોટી, પીળી ઝીંઝોટી.
कुरुवर्ष न० જંબુદ્વીપમાં આવેલો એક ખંડ–ઉત્તર કુરૂ.
कुरुविन्द पु० મોથ, અડદ, એક જાતની ડાંગેર.
कुरुविन्द न० કાચલવણ, માણેક રત્ન, દર્પણ, હિંગળોક.
कुरुविन्दक पु० નાગરમોથ, માણેક, એક જાતનું રત્ન, કાચલવણ, અડદ, ફળ, પાષાણ, જંગલ.
कुरुविल्ल पु० પદ્મરાગ મણિ–માણેક.
कुरुविल्व पु० ઉપરનો અર્થ.
कुरुविल्वक पु० જંગલી કળથી.
कुरुविस्त पु० ચાર તોલા સોનું.
कुरुवृद्ध पु० ભીષ્મ પિતામહ.
कुरुश्रवण त्रि० ઋત્વિજોની સ્તુતિસાંભળનાર.
कुरूटिनी स्त्री० મુકુટવાળી સેના.
कुरूप न० ખરાબ રૂપ.
कुरूप त्रि० ખરાબ રૂપવાળું.
कुरूपता स्त्री० ખરાબ રૂપપણું,
कुरूपत्व न० ઉપરનો અર્થ-
कुरूपिन त्रि० ખરાબ રૂપવાળું.
कुरूप्य न० કથીર ધાતુ.
कुरूप्य त्रि० પૃથ્વીના ખરાબ સ્થાનેથી આવેલ.
कुर्कुट पु० કુકડો.
कुर्कुटाहि पु० કુકડા જેવું પક્ષી.
कुर्कुटी स्त्री० કુકડી.
कुर्कुर पु० કુતરો.
कुर्कुरक पु० કુતરો.
कुर्कुरी स्त्री० કુતરી.
कुर्चिका स्त्री० कूर्चिका જુઓ.
कुर्णज पु० कूलञ्जन વૃક્ષ.
कुर्द् भ्वा० आ० अ० सेट् ક્રીડા કરવી, રમવું.
कुर्दन न० રમવું, ક્રીડા કરવી.
कुर्पर पु० કોણી, ઢીંચણ–ઘુંટણ.
कुर्पास पु० न० સ્ત્રીઓની કાંચળી–ચોળી.
कुर्पासक पु० ઉપરનો અર્થ.
कुर्वत् त्रि० કામ કરનાર, સેવક, કર્તા કરનાર.
कुर्वत् त्रि० કરતું, કામ કરતું.
कुर्वद्रूप पु० બૌદ્ધમતપ્રસિદ્ધ હેતુ.
कुर्वाण त्रि० કરતું, કામ કરતું, સેવક, ચાકર વગેરે.
कुर्वादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.
कुल् भ्वा० प० स० सेट् બાંધવું, એકઠું કરવું. सम्+સંકીર્ણ થવું.
कुल न० જનપદ–દેશ, બે મધ્યમ હળથી ખેડાય તેટલી જમીન, ગોત્ર, વંશ, ઘર, શરીર, તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ જીવાદિ.
कुल त्रि० શ્રેષ્ઠ, ઉત્તમ.
कुल पु० કારીગર–શિલ્પીના કુળમાં પ્રધાન એવો પુરૂષ.
कुलक पु० ઉપરનો અર્થ, પટોલ વનસ્પતિ, લીલો સર્પ, એક જાતનું ઝાડ, રાફડો, ખરાબ એવું પીલુનું ઝાડ.

कुलक न० એક સાથે સંબંધવાળા પાંચ શ્લોક, એકઠું થવું.
कुलकन्या स्त्री० કુળવાન છોકરી,
कुलकर्कटी स्त्री० એક જાતની કાકડીનો વેલો.
कुलकर्मन् न० કુળનું કર્મ, કુલાચાર.
कुलकुण्डलिनी स्त्री० મૂલાધારમાં કમળમાં રહેલ શિવશક્તિવિશેષ.
कुलकुण्डली स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
कुलक्क पु० કરતાલ.
कुलक्षय पु० કુળનો નાશ,
कुलक्षया स्त्री० શુકશિંબી નામની વનસ્પતિ.
कुलगिरि पु० કુલાચળ પર્વત.
कुलघ्न त्रि० કુળઘાતક, વંશનો નાશ કરનાર.
कुलघ्नी स्त्री० મેંઢાશીંગી વનસ્પતિ, કાકડાશીંગી.
कुलज त्रि० ઉત્તમ કુળમાં ઉત્પન્ન થયેલ.
कुलजा स्त्री० કુળવાન સ્ત્રી.
कुलजाया स्त्री० ઉત્તમ કુળની સ્ત્રી.
कुलञ्ज पु० તે નામનું એક ઝાડ.
कुलञ्जन पु० ઉપરનો અર્થ.
कुलट पु० જે સગો પુત્ર ન હોય તે.
कुलटा स्त्री० દુરાચારિણી સ્ત્રી.
कुलटी स्त्री० મણસીલ.
कुलतन्तु पु० કુળના આધારરૂપ પુરુષ.
कुलतस् अव्य० કુળથી, કુળ પ્રમાણે..
कुलतिथि स्त्री० ચોથ, આઠમ, બારસ અને ચૌદશ–એમાંની કોઇ તિથિ.
कुलतिलक पु० કુળની ઉન્નતિ કરનાર પુરુષ.
कुलत्थ पु० એક જાતનું ધાન્ય–કળથી.
कुलत्थाञ्जन न० એક જાતનું અંજન.
कुलत्था स्त्री० જંગલી કળથી, કાળો સુરમો.
कुलत्थिका स्त्री० જંગલી કળથી, કાળો સુરમો, એક જાતનો રોગ.
कुलदीप पु० તંત્રસાર ગ્રંથમાં કહેલ કુલાચારના અંગરૂપ એક દીવો.
कुलदीप त्रि० કુળમાં દીવા જેવું, કુળને પ્રકાશમાં લાવનાર, કુળમાં શ્રેષ્ઠ.
कुलदेवता स्त्री० પોતાના કુળક્રમથી પૂજાતી દેવતા.
कुलदेवी स्त्री० પોતાની કુળદેવી.
कुलद्रुम पु० શ્લેષ્માન્તક વગેરે દશ વૃક્ષ.
कुलधर्म पु० પોતાના કુળનો ધર્મ.
कुलधारक पु० વંશરક્ષક પુત્ર.
कुलधुर्य त्रि० કુળમાં શ્રેષ્ઠ.
कुलनक्षत्र न० તે નામનાં અમુક નક્ષત્ર.
कुलनायक पु० કુળમાં શ્રેષ્ઠ.
कुलनायिका स्त्री० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ નાયિકા.
कुलनारी स्त्री० કુળવાન સ્ત્રી.
कुलनाश पु० કુળનો નાશ, ઉંટ.
कुलनाशक त्रि० કુળનો નાશ કરનાર.
कुलनाशन न० કુળના નાશનું સાધન, કુળનો નાશ કરવો તે.
कुलनाशी स्त्री० ઉંટડી.
कुलन्धर पु० કુળને ધારણ કરનાર.–કુળની રક્ષા કરનાર કોઈ પુરુષ.
कुलपति पु० જે બ્રહ્મર્ષિ દશ હજાર મુનિઓને અન્નદાનાદિ પોષણપૂર્વક અધ્યયન કરાવે તે.
कुलपति पु० વંશમાં શ્રેષ્ઠ.
कुलपत्र पु० એક જાતનું ઝાડ.
कुलपत्रक पु० ઉપરનો અર્થ.
कुलपर्वत पु० કુલાચળ પર્વત.
कुलपालक त्रि० કુળનું રક્ષણ કરનાર.
कुलपालक पु० એક જાતનાં બીજોરાંનું ઝાડ, નારંગીનું ઝાડ.
कुलपालि स्त्री० કુળવાન સ્ત્રી.
कुलपालिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
कुलपुत्र पु० વંશધર પુત્ર, કુળનું રક્ષણ કરનાર–કુળવાન પુત્ર.
कुलप्रसूत त्रि० શ્રેષ્ઠ કુળમાં ઉત્પન્ન થયેલ.

कुलवधू स्त्री० કુળવાન વહુ, માત્ર ઘરમાંજ સ્થિતિ કરનારી—આડી અવળી નહિ ભટકનારી વહુ.

कुलबालिका स्त्री० કુળવાન કન્યા.

कुलभूस्या स्त्री० ગર્ભિણી સ્ત્રીનાં દોહલાં વગેરે પૂર્ણ કરી તેની બરાબર સંભાળ રાખવી તે, વંશનું ભરણ કરવું તે.

कुलम्पुन न० તે નામનું એક તીર્થ.

कुलम्भर पु० ચોર.

कुलम्भर त्रि० કુળનું ભરણ પોષણ કરનાર.

कुलम्भल पु० ચોર.

कुलयोषित् स्त्री० કુળવાન સ્ત્રી.

कुलर त्रि० કુલની સમીપનો દેશ વગેરે.

कुलवत् त्रि० શ્રેષ્ઠ કુળવાળું, ઉત્તમકુળમાં ઉત્પન્ન થયેલ.

कुलवती स्त्री० શ્રેષ્ઠ કુળમાંઉત્પન્ન થયેલીસ્ત્રી.

कुलवर्णा स्त्री० રાતું નસોતર.

कुलवार पु० મંગળવાર, શુક્રવાર.

कुलविद्या स्त्री० વંશપરંપરાથી આવેલી વિદ્યા, વેદાદિ વિદ્યા.

कुलविप्र पु० વંશપંપરાથી આવેલ પુરોહિત.

कुलव्रत न० કુલક્રમવડે કરવાનું વ્રત.

कुलश्रेष्ठिन् त्रि० કુળપરંપરાથી શેઠ, કુળમાં ઉત્તમ, કારીગરના કુળમાં મુખ્ય.

कुलसंख्या स्त्री० કુળમાં ગણત્રી, કુળમાં શ્રેષ્ઠતા.

कुलसत्र न० કુળવાનોએ કરવા યોગ્ય યજ્ઞ.

कुलसन्तति स्त्री० કુળપરંપરા, વંશ, પેઢી.

कुलसन्निधि त्रि० કુળની સમીપનું સગું-વહાલું, સાક્ષીઓની હાજરી.

कुलसम्भव त्रि० ઉત્તમ કુળમાં ઉત્પન્ન થયેલ.

कुलसम्भव पु० ઉત્તમ કુળમાં જન્મ.

कुलसाधक त्रि० કુલાચારથી સિદ્ધ કરનાર.

कुलसौरभ न० એક જાતનું સુગંધી ઝાડ.

कुलस्त्री स्त्री० કુળવાન સ્ત્રી.

कुलहण्डक पु० कुलहुण्डक જુઓ.

कुलहला स्त्री० ગોરખમુંડી નામની વનસ્પતિ.

कुलहुण्डक पु० પાણીનું ગોળાકારે ઘુમવું—પાણીની ચકરી.

कुलाकुल त्रि० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ તે નામનાં તિથિ—વાર—નક્ષત્ર.

कुलाकुल त्रि० ઉચ્ચ તથા નીચ કુળમાં જેનું મિશ્રણ થયું હોય તે.

कुलाकुलचक्र न० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક ચક્ર.

कुलाकुलतिथि स्त्री० બીજ છઠ્ઠ કે દશમ-માંહેની કોઈ તિથિ.

कुलाकुलनक्षत्र न० આર્દ્રા, મૂલ, અભિજિત અને શતતારકા નક્ષત્ર.

कुलाकुलवार पु० બુધવાર.

कुलाङ्गार न० કુળમાં અધમ, વંશદૂષક.

कुलाचल पु० મહેન્દ્ર વગેરે કુળપર્વત.

कुलाचार पु० કુલોચિત ધર્મ.

कुलाचार्य पु० કુલગુરૂ, પુરોહિત.

कुलाट पु० એક જાતનું નાનું માછલું.

कुलाटी स्त्री० નાની એક જાતની માછલી.

कुलाद्रि पु० કુલાચળ પર્વત.

कुलाधारक पु० કુલાધાર—પુત્ર.

कुलाब्धि पु० ખજાનો, દ્રવ્યનો સંઘરો.

कुलाय पु० પક્ષીનો માળો, સ્થાન.

कुलाय न० દેહ, શરીર.

कुलायनिलाय पु० માળામાં બેસવું, માળામાં બચ્ચાંનું સેવન.

कुलायनिलायिता स्त्री० માળામાં બચ્ચાંને સેવવાપણું.

कुलायनिलायित्व न० ઉપરનો અર્થ.

कुलायनिलायिन् त्रि० માળામાં બચ્ચાંને સેવનાર.

कुलायवासिन् पु० પક્ષી.

कुलायस्थ पु० માળામાં રહેલ પક્ષી.

कुलायिका स्त्री० પક્ષીશાળા.

कुलायिनी સ્ત્રી૦ વૈદિક એક વિકૃતિ.
कुलाल પુ૦ કુંભાર, જંગલી કુકડો.
कुलालादि પુ૦ પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.
कुलालिका સ્ત્રી૦ કુંભારણ, જંગલી કળથી, કાળો સુરખો, સૌવીરાંજન.
कुलाली સ્ત્રી૦ ઉપરના અર્થ.
कुलालंबिन् ત્રિ૦ કુળનો આધાર, કુળને નભાવનાર.
कुलाह પુ૦ લગાર પીળા રંગનો કાળા ઢીંચણવાળો ઘોડો.
कुलाहक પુ૦ કાચંડો, એક જાતનું શાક.
कुलाहल પુ૦ એક જાતનું વૃક્ષ.
कुलि પુ૦ હાથ, ચકલો-પક્ષી.
कुलि સ્ત્રી૦ ભોરીંગણી વનસ્પતિ.
कुलिक ત્રિ૦ કુળમાં શ્રેષ્ઠ, કારીગરના કુળમાં મુખ્ય.
कुलिक પુ૦ એક જાતનું શાક, તે નામનો નાગ, એક પ્રકારનું દુષ્ટ મુહૂર્ત.
कुलिकवेला સ્ત્રી૦ એક પ્રકારના મુહૂર્તની વેળા.
कुलिङ्ग પુ૦ ચકલો પક્ષી, કાકાકૌવા નામનું પક્ષી.
कुलिङ्ग ન૦ ખરાબ લિંગ-જાતિ.
कुलिङ्ग ત્રિ૦ ખરાબ લિંગ-જાતિવાળું.
कुलिङ्गक પુ૦ ચકલો પક્ષી.
कुलिङ्गाक्षी સ્ત્રી૦ એક જાતનું ઝાડ.
कुलिङ्गी સ્ત્રી૦ ચકલી, કાકડાશીંગી.
कुलिज ત્રિ૦ હાથમાં ઉત્પન્ન થયેલ નખ વગેરે, ભોરીંગણીમાં થયેલ.
कुलिन् ત્રિ૦ કુળવાન, ઉત્તમ કુળવાળું.
कुलिन् પુ૦ કુલપર્વત.
कुलिन्द પુ૦ તે નામનો એક દેશ, તે દેશનો રાજા.
कुलिर પુ૦ કરચલો, મેષ વગેરે રાશિઓમાંથી ચોથી રાશિ.
कुलिश પુ૦ ન૦ ઇન્દ્રનું વજ્ર.
कुलिश પુ૦ એક જાતનું માછલું, એક જાતનું ઝાડ.
कुलिशद्रुम પુ૦ થોરનું ઝાડ.
कुलिशधर પુ૦ ઇન્દ્ર.
कुलिशनायक પુ૦ તે નામનો એક રતિબંધ.
कुलिशपाणि પુ૦ ઇન્દ્ર.
कुलिशभृत् પુ૦ ઇન્દ્ર.
कुलिशांकुशा સ્ત્રી૦ તે નામની બૌદ્ધ લોકોની એક દેવી.
कुलिशाङ्कुशा સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.
कुलिशासन પુ૦ બૌદ્ધમતનો નેતા શાક્યમુનિ.
कुली સ્ત્રી૦ ભોરીંગણી, બૃહતી નામની વનસ્પતિ, મોટી સાળી-પાટલા સાસુ.
कुलीक પુ૦ પક્ષી.
कुलीका સ્ત્રી૦ પક્ષિણી.
कुलीन પુ૦ ઉત્તમ કુળમાં ઉત્પન્ન થયેલ ઘોડો.
कुलीन ત્રિ૦ ઉત્તમ કુળમાં ઉત્પન્ન થયેલ, કુળવાન, તંત્રોક્ત કુલાચારવાળું, પૃથ્વીને લાગેલ-વળગેલ.
कुलीनक પુ૦ જંગલી મગ.
कुलीनता સ્ત્રી૦ કુલીનપણું.
कुलीनत्व ન૦ કુલીનપણું.
कुलीनस ન૦ પાણી.
कुलीनी સ્ત્રી૦ ઉત્તમ કુળમાં ઉત્પન્ન થયેલી ઘોડી.
कुलीपय ત્રિ૦ એક જાતનું જલચર પ્રાણી.
कुलीर પુ૦ કરચલો, કર્કરાશિ.
कुलीरविषाणिका સ્ત્રી૦ કાકડાશીંગી.
कुलीरविषाणी સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.
कुलीरशृंगी સ્ત્રી૦ કાકડાશીંગી વનસ્પતિ.
कुलीरा સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.
कुलीराद् પુ૦ કરચલાનું બચ્ચું.
कुलीरी સ્ત્રી૦ કરચલી.
कुलीश પુ૦ ન૦ વજ્ર.

कुलुक न० જીભનો મેલ-ઊલ.
कुलुकगुञ्जा સ્ત્રી० ઉંબાડીયાંનો અગ્નિ.
कुलुङ्ग पु० એક જાતનું હરણ.
कुलुङ्गा સ્ત્રી० એક જાતની હરિણી.
कुलुञ्च ત્રિ० એક જાતનો ચોર.
कुलूत पु० ब० તે નામનો એક દેશ, તે દેશના રાજા.
कुलेचर पु० એક જાતનું શાક.
कुलेश्वर पु० શિવ, કુલનો-વંશનો પતિ-આગેવાન.
कुलेय ત્રિ० કુળવાન.
कुलोत्कट पु० કુળવાન ઘોડો.
कुलोत्कट ત્રિ० ઉત્તમ કુળમાં ઉત્પન્ન થયેલ.
कुलोद्वह ત્રિ० કુલનું પાલન કરનાર, કુલશ્રેષ્ઠ.
कुल्फ पु० न० તે નામનો એક રોગ, પગની ઘુંટી.
कुल्मल न० પાપ.
कुल्माष पु० અર્ધા પકાવેલ ઘઉં વગેરે, ખરાબ અડદ, સૂર્યનો એક પાર્ષદ, ખીચડી, એક જાતનો રોગ, જંગલી કળથી.
कुल्माष न० કાંજી, રાબ.
कुल्माष ત્રિ० નિંદિત.
कुल्माषाभिषुत न० કાંજી.
कुल्माषी સ્ત્રી० તે નામની એક નદી.
कुल्मास न० कुल्माष જુઓ.
कुल्य न० હાડકું, આઠ દ્રોણનું એક માપ, માંસ.
कुल्य ત્રિ० કુળવાન, માન્ય, કુળની સમીપનો દેશ વગેરે, કુળના હિતનું, પાણીની નહેરમાં હોનાર-થનાર.
कुल्या સ્ત્રી० તે નામની એક નદી, પાણીની નહેર, ગટર, જીવંતી નામે ઔષધિ, ખાઈ, નદી, કુળવાન સ્ત્રી.
कुल्यासन न० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ આસન.

कुल्लूक पु० મનુસ્મૃતિનો એક ટીકાકાર-કુલ્લૂક ભટ્ટ.
कुल्व न० જ્યાં બિલકુલ રૂંવાટાં હોતાં નથી તે-ટાલ.
कुल्व ત્રિ० ટાલીયું, ટાલવાળું.
कुल्वक न० कुलुक જુઓ.
कुव न० કમળ, હરકોઇ ફૂલ.
कुवकालुका સ્ત્રી० ઘીલોડાંનું શાક.
कुवङ्ग न० સીસું.
कुवचस् ત્રિ० ખરાબ વચનવાળું.
कुवचस् न० ખરાબ ભાષણ, કોઇની નિંદા કહેવી.
कुवज्रक न० એક જાતનો મણિ.
कुवद ત્રિ० ખરાબ ભાષણ કરનાર.
कुवम पु० સૂર્ય.
कुवम ત્રિ० નિંદિત વમન કરનાર.
कुवर पु० તુરો રસ, કસાયલો રસ.
कुवर ત્રિ० તુરૂં, કસાયલું.
कुवल न० કમળ, મોતી, બોરડીનું ફળ-બોર, પાણી, સર્પનું પેટ.
कुवलय न० કમળ, કુમુદ. ધોળું કમળ, કાળું કમળ, ભૂમંડળ.
कुवलय पु० તે નામે એક અસુર.
कुवलयानन्द पु० તે નામે એક અલંકાર-ગ્રંથ, કમળનો આનંદ.
कुवलयापीड पु० કંસનો સેવક-હાથીના રૂપને ધારણ કરનાર એક અસુર.
कुवलयापीड ત્રિ० ધોળાં કે કાળાં કમળથી જેણે ભૂષણ કર્યું હોય તે.
कुवलयाश्व पु० તે નામે એક રાજા.
कुवलयित ત્રિ० કમળથી શૃંગારેલ, જ્યાં કમળ ઉત્પન્ન થયેલ હોય તે.
कुवलयिनी સ્ત્રી० કમળનો વેલો, કમળનો સમૂહ.
कुवलयेशता સ્ત્રી० આખા ભૂમંડળનું સ્વામિત્વ.

कुवलाश्व पु० તે નામે એક રાજા.
कुवली स्त्री० બોરડીનું ઝાડ.
कुवलेशय पु० વિષ્ણુ.
कुवाद पु० ખરાબ વાદ.
कुवाद त्रि० પારકા દોષ કહેવાના સ્વભાવ-વાળું, ખરાબ વાદ કરનાર.
कुवाहुल पु० ઉંટ.
कुवाहुली स्त्री० ઉંટડી,
कुविक पु० ब० તે નામે દેશ.
कुविद् अव्य० ઘણાપણું, પ્રશંસા.
कुविद् त्रि० ખરાબ જ્ઞાનવાળું.
कुविद्य त्रि० ખરાબ વિદ્યાવાળું.
कुविद्या स्त्री० ખરાબ વિદ્યા.
कुविद्यास त्रि० ખરાબ વિદ્યાને દૂર કરનાર.
कुविन्द पु० વણકર, કપડાં વણનાર—એક વર્ણસંકર જાતિ.
कुविम्ब पु० न० ભૂમંડળ, નિંદિત મંડળ.
कुविवाह पु० નિંદનીય વિવાહ.
कुवृत्ति स्त्री० નિંદિત આચરણ, ખરાબ વર્તન.
कुवृत्ति त्रि० નિંદિત આચરણવાળું, ખરાબ વર્તનવાળું.
कुवृत्तिकृत् पु० કરમદાનું ઝાડ—करंजवृक्ष.
कुवृत्तिकृत त्रि० નિંદિત ચેષ્ટા કરનાર.
कुवेणि स्त्री० માછલાં રાખવાનો ટોપલો, જેની વેણી ખરાબ હોય તેવી સ્ત્રી.
कुवेणी स्त्री० ઉપરના અર્થ.
कुवेर त्रि० ખરાબ શરીરવાળું.
कुवेर पु० ઉત્તર દિશાનો રક્ષક કુબેર દેવ.
कुवेरक पु० ઉપરનો અર્થ, નંદી વૃક્ષ, તે નામે એક જૈન.
कुवेरदत्त पु० તે નામે એક જૈન.
कुवेरनेत्र पु० પાડલ વનસ્પતિ.
कुवेरसेना स्त्री० તે નામે એક જૈન સાધ્વી.
कुवेराक्षी स्त्री० પાડલ, લતાકરંજ.
कुवेराचल पु० કૈલાસ પર્વત.
कुवेराद्रि पु० કૈલાસ પર્વત.
कुवेल न० કમળ.
कुवैद्य पु० ખરાબ વૈદ્ય, ઉંટ વૈદ્ય.
कुव्र न० જંગલ, વન.
कुंश् चुरा० भ्वा० प० स० सेट् દીપવું, પ્રકાશવું.
कुश् दिवा० प० स० सेट् આલિંગન કરવું, ભેટવું.
कुश पु० न० દર્ભ, દાભ.
कुश पु० જોતર, જોત્રું, તે નામે રામનો પુત્ર, તે નામે એક બેટ, તે નામે એક રાજા.
कुश न० પાણી.
कुश त्रि० પાપી, મદમત્ત.
कुशकण्डिका स्त्री० વૈદિક અગ્નિનો તે નામે એક સંસ્કાર.
कुशकाश न० દર્ભ અને કાસડો.
कुशधारा स्त्री० તે નામે એક નદી.
कुशण्डिका स्त्री० कुशकण्डिका જુઓ.
कुशध्वज पु० જનક રાજાનો નાનો ભાઈ.
कुशनाभ पु० તે નામે એક રાજા.
कुशनामन् पु० ઉંટ.
कुशनेत्र पु० તે નામે એક અસુર.
कुशप न० પીવાનું પાત્ર.
कुशपुष्प पु० તે નામે એક વૃક્ષ.
कुशपुष्प न० દર્ભ અને ફુલ.
कुशप्लवन न० તે નામે એક તીર્થ.
कुशय पु० પીવાનું પાત્ર.
कुशर पु० કાસડા જેવું એક ઘાસ.
कुशल त्रि० દર્ભ ગ્રહણ કરનાર, કાર્ય-ચતુર, કુશળ, દર્ભવાળું, કલ્યાણવાળું, ડાહ્યું.
कुशल न० કલ્યાણ, મંગળ, ક્ષેમ, નીરોગી-પણું, પુણ્ય, ચતુરપણું.
कुशलता स्त्री० કુશલપણું, ચતુરાઇ, શાણ-પણ, નીરોગીપણું.

कुशलत्व न० ઉપરના અર્થ.

कुशलप्रश्न पु० કુશળજિજ્ઞાસા, કુશળ જાણવાની ઇચ્છા.

कुशलव पु० द्वि० રામના પુત્ર કુશ અને લવ.

कुशलिन् त्रि० કલ્યાણવાળું, નીરોગી, સુખી, ચતુર, હોંશીઆર.

कुशली स्त्री० અશ્મન્તક વૃક્ષ.

कुशवत् त्रि० દર્ભવાળું.

कुशवती स्त्री० તે નામે એક નદી.

कुशबिन्दु पु० ब० તે નામે એક દેશ.

कुशस्थल न० કાન્યકુબ્જ દેશ.

कुशस्थली स्त्री० તે નામે એક નગરી–દ્વારકા, ઉજ્જયિની.

कुशा स्त्री० દોરડી, લગામ, મીઠી કાકડી, ઉંબરાના લાકડાંનો ખીલો.

कुशाकर पु० યજ્ઞનો અગ્નિ.

कुशाक्ष पु० વાનર.

कुशाक्षी स्त्री० વાનરી.

कुशाग्र न० દર્ભનો અગ્રભાગ.

कुशाग्र त्रि० દર્ભના અગ્રભાગ જેવું સૂક્ષ્મ–તીક્ષ્ણ.

कुशाग्रीय त्रि० ઉપરનો અર્થ.

कुशाग्रीयमति त्रि० દર્ભના અગ્રભાગ જેવી તીક્ષ્ણ બુદ્ધિવાળું.

कुशाङ्गरीय न० દર્ભની વીંટી–પવિત્રું.

कुशाङ्गलीय न० ઉપરનો અર્થ.

कुशादिक न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ઔષધરૂપ એક તેલ.

कुशाम्ब पु० તે નામે એક રાજા.

कुशारणि पु० દુર્વાસા મુનિ.

कुशाल्मलि पु० રોહિડાનું ઝાડ.

कुशावती स्त्री० તે નામે નગરી–રામના પુત્ર કુશની રાજધાની.

कुशावर्त पु० તે નામે એક તીર્થ, ભરત રાજાનો એક પુત્ર.

कुशाश्व पु० સૂર્યવંશી એક રાજા.

कुशासन न० દર્ભનું આસન, ખરાબ શાસન, પૃથ્વી ઉપર શાસન.

कुशिंशपा स्त्री० કપિલ શિંશપા–વનસ્પતિ.

कुशिक पु० ગાધિ રાજાનો પિતા–વિશ્વામિત્રનો દાદો, સાગનું ઝાડ, બહેડાનું ઝાડ, તેલનો ગાળ, અશ્વકર્ણ વૃક્ષ.

कुशिक त्रि० કાણું.

कुशिका स्त्री० લોઢાની કોશ.

कुशित त्रि० પાણીથી મિશ્ર.

कुशिन् त्रि० દર્ભવાળું.

कुशिन् पु० વાલ્મીક મુનિ.

कुशिम्बि स्त्री० એક જાતનું ઝાડ.

कुशीम्बी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

कुशी स्त्री० કોશ.

कुशीद न० વ્યાજ માટે ધનપ્રયોગ, રક્ત ચંદન–રતાંજલી.

कुशीरक न० ખેડવાથી જેમાં હળ બુઠ્ઠું થઈ ગયું હોય તેવું ખેતર વગેરે.

कुशील न० ખરાબ સ્વભાવ, ખરાબ ચારિત્ર્ય.

कुशील त्रि० ખરાબ સ્વભાવવાળું, ખરાબ ચારિત્ર્યવાળું.

कुशीलव पु० કીર્તિ ફેલાવનાર નટ, ચારણ, ભાટ, ગવૈયો, વાલ્મિક મુનિ, હરકોઇ નટ.

कुशीलव पु० द्वि० રામચંદ્રના કુશ અને લવ બે પુત્ર.

कुशीवश पु० વાલ્મીક મુનિ.

कुशुंभ पु० કુસુંભ જુઓ.

कुशूल पु० ફોતરાંનો અગ્નિ, ઇંટો વગેરેથી બનાવેલું ધાન્ય વગેરે રાખવાનું સ્થાન, કોઠાર.

कुशूलधान्यक पु० જેટલા ધાન્યથી પોતાના કુટુંબનો ત્રણ વર્ષ સુધી નિર્વાહ થાય તેટલું ધાન્ય સંગ્રહ કરનાર બ્રાહ્મણ.

कुशेशय न० કમળ, સારસ પક્ષી, કરેણનું ઝાડ.

कुशेशय पु० કુશ દ્વીપમાંહેનો એક પર્વત.

कुशेशय त्रि० દર્ભની શય્યાપર સુનાર.
कुशेशयकर पु० સૂર્ય.
कुशोदक न० દર્ભસહિત પાણી.
कुष् क्र्या० प० स० सेट् નિચોવવું, બહાર કાઢવું, अनु + સમાનપણે બહાર કાઢવું. अभि+સામેથી બહાર કાઢવું. अव+નીચે કાઢવું. निर् + કાઢી મૂકવું.
कुषक पु० બેહડાનું ઝાડ.
कुषल त्रि० દક્ષ, હોંશીઆર, કુશલ, ચતુર.
कुषाकु पु० વાનર, અગ્નિ, સૂર્ય.
कुषाकु त्रि० બળતું, ગરમ થઇ જોસમાં આવતું, નિર્દય, ક્રૂર.
कुषित् अव्य० ધણાપણામાં તથા પ્રશંસામાં વપરાય છે.
कुषित त्रि० જળથી મિશ્ર.
कुषितक पु० તે નામનો એક ઋષિ.
कुषित्वा अव्य० બહાર કાઢીને, નીચોવીને.
कुषीद न० कुशीद જુઓ.
कुषीद त्रि० આળસુ, મંદ.
कुषुभ् कण्ड्वादि० प० स० सेट् ફેંકવું.
कुषुम्भक पु० નોળીયો.
कुष्ठ पु० न० તે નામે એક ઝાડ, કોઢનો રોગ, એક જાતનું ઝેર.
कुष्ठकेतु पु० એક જાતનું ઝાડ.
कुष्ठगण पु० અઢાર પ્રકારના કોઢનો સમુદાય.
कुष्ठगन्धि न० એલવાલુક-વનસ્પતિ.
कुष्ठगन्धिनी स्त्री० આસંધ વનસ્પતિ.
कुष्ठघ्न त्रि० કોઢનો નાશ કરનાર ઔષધ વગેરે.
कुष्ठघ्न पु० હિતાવલી વનસ્પતિ.
कुष्ठघ्नी स्त्री० કાકમાચી વનસ્પતિ, બાબચી વનસ્પતિ.
कुष्ठनाशन पु० વારાહી કંદ, ધોળા સરસવ, શિરિષ વૃક્ષ, રાતા ખેરનું ઝાડ.
कुष्ठनाशन त्रि० કોઢનો નાશ કરનાર ઔષધ વગેરે.
कुष्ठनाशिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
कुष्ठनाशिनी स्त्री० સોમરાજી વનસ્પતિ.
कुष्ठल न० ખરાબ સ્થળ-સ્થાન-ઠેકાણું, પૃથ્વીની સપાટી.
कुष्ठविद् स्त्री० કોઢના સ્વરૂપને દર્શાવનારી વિદ્યા.
कुष्ठविद् त्रि० કોઢના સ્વરૂપને જાણનાર.
कुष्ठसूदन पु० ગરમાળો.
कुष्ठसूदन त्रि० કોઢનો નાશ કરનાર ઔષધ વગેરે.
कुष्ठहन्तृ पु० હાથીકંદ-વનસ્પતિ.
कुष्ठहन्तृ त्रि० કોઢનો નાશ કરનાર ઔષધ વગેરે.
कुष्ठहन्त्री स्त्री० બાબચી વનસ્પતિ.
कुष्ठहृत् पु० દુર્ગંધી ખેર.
कुष्ठहृत् त्रि० કોઢને દૂર કરનાર ઔષધ વગેરે.
कुष्ठारि पु० દુર્ગંધી ખેર, પટોલ વનસ્પતિ, ખેર, ગંધક.
कुष्ठारि त्रि० કોઢનો નાશ કરનાર ઔષધ વગેરે.
कुष्ठिका स्त्री० પગનો અમુક અવયવ.
कुष्ठित त्रि० જેને કોઢનો રોગ થયો હોય તે.
कुष्ठिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
कुष्मल न० છેદવું, કાપવું, ઢાંકવું, વિકસેલ, ખીલેલ.
कुष्माण्ड पु० કોહળું, તે નામે શિવનો એક પારિષદ, એક જાતની યાગક્રિયા.
कुष्माण्डक पु० કોહળું.
कुष्माण्डरसायन न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ કોહળાપાક.
कुष्माण्डखण्ड पु० न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક ઔષધ.
कुष्माण्डनवमी स्त्री० કાર્તિક મહિનાની શુદ નોમ-જે દિવસે સોનાની મૂર્તિ સાથે કોહળાંનું દાન અપાય છે.
कुष्माण्डी स्त्री० તે નામની એક ઔષધિ, कर्कारु જુઓ, એક જાતની યાગક્રિયા.

कुस् दि० प० स० सेट् આલિંગન કરવું, ભેટવું.
कुस् चु० प० सेट् પ્રકાશવું, અ० બોલવું. स०
कुस् भ्वा० प० सेट् ઉપરના અર્થ.
कुसरित् स्त्री० ખરાબ નદી.
कुसल न० મંગળ, કલ્યાણ.
कुसल त्रि० મંગળવાળું, કલ્યાણવાળુ, સુખી, નીરોગી, ચતુર.
कुसित पु० દેશ.
कुसित त्रि० વ્યાજ ઉપર જીવનાર, લગાર બંધાયેલ–બાંધેલ.
कुसितायी स्त्री० વ્યાજ ઉપર જીવનારાનીસ્ત્રી.
कुसिद न० कुशीद જુઓ.
कुसिद त्रि० વ્યાજ ઉપર જીવનાર.
कुसिदायी स्त्री० વ્યાજ ઉપર જીવનારનીસ્ત્રી.
कुसिन्ध न० માથા વિનાનું ધડ.
कुसिम्बी स्त्री० એક જાતની વનસ્પતિ.
कुसीद न० कुशीद જુઓ, વ્યાજ માટે મૂકેલું ધન.
कुसीद त्रि० વ્યાજનો ધંધો કરી જીવનાર.
कुसीदक त्रि० ઉપરનો અર્થ.
कुसीदवृद्धि स्त्री० વ્યાજરૂપ વધારો.
कुसीदवृद्धि त्रि० વ્યાજરૂપ વધારાવાળું.
कुसीदिक त्रि० વ્યાજનો ધંધો કરનાર.
कुसीदिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
कुसुम न० ફૂલ, ફળ, સ્ત્રીરજ, તે નામે એક નેત્રરોગ, પાંચ માત્રાવાળા છંદનો છઠ્ઠો ભેદ, તે નામે શહેર.
कुसुमकार्मुक पु० કામદેવ.
कुसुमचित त्रि० પુષ્પથી વ્યાપ્ત, જેના ઉપર ફૂલની રચના કરી હોય તે.
कुसुमपञ्चक न० કામદેવનાં પાંચ બાણરૂપ પાંચ ફૂલ–અરવિંદ, અશોક, ચૂત, નવમલ્લિકા, નીલોત્પલ.
कुसुमपुर न० તે નામે એક શહેર.
कुसुमबाण पु० કામદેવ.
कुसुममध्य पु० એક જાતનું ઝાડ.
कुसुममय त्रि० પુષ્પમય, જ્યાં પુષ્કળ ફૂલ હોય તે.
कुसुमयत् त्रि० પુષ્પવાળું થતું.
कुसुमवत् त्रि० પુષ્પવાળું.
कुसुमवत् अव्य० પુષ્પની પેઠે.
कुसुमवती स्त्री० જેને અટકાવ આવેલો હોય તે સ્ત્રી.
कुसुमवाण पु० કામદેવ.
कुसुमविचित्र त्रि० પુષ્પોથી વિચિત્ર-અદ્ભુત–રંગબેરંગી.
कुसुमविचित्रा स्त्री० તે નામે એક છંદ.
कुसुमाकर पु० વસંત ઋતુ.
कुसुमागम पु० વસંત ઋતુ.
कुसुमाञ्जन न० એક જાતનું અંજન.
कुसुमाञ्जलि पु० ફૂલથી ભરેલો ખોબો.
कुसुमाञ्जलि पु० ઉદયનાચાર્યકૃત એક ગ્રંથ.
कुसुमात्मक न० કેસર.
कुसुमाधिप पु० ચંપાનું ઝાડ.
कुसुमाधिराज् पु० ચંપો.
कुसुमायुध पु० કામદેવ.
कुसुमाल पु० ચોર.
कुसुमावचाय पु० ફૂલ વીણવાં તે.
कुसुमावतंस न० ફૂલનો મુકુટ, ફૂલનો તોરો.
कुसुमासव पु० ફૂલના રસમાંથી બનાવેલો દારૂ.
कुसुमेषु पु० કામદેવ.
कुसुमोच्चय पु० પુષ્પોનો સમૂહ, ગુચ્છો.
कुसुम्भ पु० જેમાં પુષ્કળ ફૂલ હોય તેવું વૃક્ષ, કસુંબાનું ઝાડ, કમંડળ.
कुसुम्भ न० સોનું.
कुसुम्भराग पु० કસુંબાનો રંગ, કસુંબાના રંગ જેવો દંપતિનો અન્યોન્યપર સ્નેહ.
कुसुम्भबीज न० કસુંબાનું બીજ.
कुसुम्भल्ला स्त्री० દારૂહળદર–વનસ્પતિ.
कुसुम्भवत् त्रि० કમંડળ ધારણ કરનાર.

कुसुरुविन्दु पु० ते नामे એક ઋષિ.
कुसू पु० એક જાતનો કીડો.
कुसूल पु० कुशूल જુઓ.
कुसृति स्त्री० શઠતા, ઈન્દ્રજાળ, કપટ, માયા, છળ, દુરાચાર.
कुसृति त्रि० દુરાચારી.
कुस्तुभ पु० વિષ્ણુ, સમુદ્ર.
कुस्तुम्बरी स्त्री० ધાણા, કોથમીર.
कुस्तुम्बुरु न० ઉપરનો અર્થ.
कुस्त्री स्त्री० ખરાબ સ્ત્રી, ખરાબ ચાલની–વ્યભિચારિણી.
कुस्म् चु० आ० सेट् બુદ્ધિ પૂર્વક જોવું–તપાસવું, स० લગાર હસવું, મંદ હસવું. अ०
कुह् च० आ० स० सेट् વિસ્મય પમાડવો.
कुह અવ્ય० શેમાં, કેમાં, ક્યારે.
कुह पु० કુબેર.
कुह त्रि० વિસ્મય પમાડનાર.
कुहक न० ઈન્દ્રજાળ, કપટ, જાદુઈ, માયા.
कुहक त्रि० કપટી, ઇન્દ્રજાળી, જાદુગર, માયાવી.
कुहककार त्रि० ઉપરના અર્થ.
कुहककारिन् त्रि० કપટી, માયાવી, ઠગ, જાદુગર.
कुहकजीविन् त्रि० કપટ કરી જીવનાર, સર્પ પકડી જીવનાર–ગારૂડી, બાજીગર.
कुहकवृत्ति त्रि० જાદુઇથી પોતાની આજીવિકા ચલાવનાર, ઐન્દ્રજાલિક.
कुहकवृत्ति स्त्री० જાદુઇથી આજીવીકા ચલાવવી તે.
कुहकस्वन पु० કુકડો પક્ષી.
कुहकस्वनी स्त्री० કુકડી.
कुहकस्वर पु० કુકડો.
कुहकस्वरी स्त्री० કુકડી.
कुहक्क न० સંગીતશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક તાલ.
कुहन न० માટીનું વાસણ, કાચનું વાસણ, વિસ્મય પમાડવું.
कुहन पु० ઉંદર, સર્પ.
कुहन त्रि० ઇર્ષ્યાળુ, દંભી, ઢોંગી.
कुहना स्त्री० દંભચર્યા, ઢોંગ, પાખંડ.
कुहनिका स्त्री० આશ્ચર્ય પમાડવું.
कुहनी स्त्री० ઉંદરડી, સાપેણ.
कुहर पु० એક જાતનો નાગ.
कुहर न० ગુફા, ગફોલ, છિદ્ર, બાકું, કાન, કંઠનો શબ્દ, દાન, સ્ત્રીસંગ, મૈથુન, ગળું, સમીપ.
कुहरित न० કોયલનો શબ્દ, મૈથુનમાં થતો અવાજ, હરકોઇ શબ્દ.
कुहलि पु० તાંબૂલ, પાન.
कुहा स्त्री० કડુ વનસ્પતિ, ઝાકળ, ધુમસ.
कुहु स्त्री० કોયલનો શબ્દ, નીચેનો શબ્દ જુઓ.
कुहू स्त्री० અમાવાસ્યા તિથિ–જેમાં ચંદ્રની કળાનો નાશ હોય, અમાવાસ્યાની અધિષ્ઠાત્રી કોઇ દેવી, કોયલનો શબ્દ.
कुहूक पु० કોયલ.
कुहूकण्ठ पु० કોયલ પક્ષી.
कुहूकण्ठी स्त्री० કોકિલા પક્ષિણી.
कुहूपाल पु० વિષ્ણુનો કૂર્માવતાર.
कुहूमुख पु० કોયલ પક્ષી.
कुहूमुख न० ચંદ્રયુક્ત અમાવાસ્યાનો અગ્રભાગ.
कुहूमुखी स्त्री० કોકિલા.
कुहूरव पु० કોયલ, કુહૂ એવો શબ્દ.
कुहूरवी स्त्री० કોકિલા.
कुहूरुत् पु० स्त्री० કોયલ પક્ષી, કોયલ પક્ષિણી.
कुहूल न० ખીલા માટે પૃથ્વીમાં પાડેલું છિદ્ર.
कुहेडिका स्त्री० ઝાકળ, ધુમસ.
कुहेडी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
कुहेलिका स्त्री० ઝાકળ, ધુમસ.
कुहेली स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
कुह्वान न० ખરાબ શબ્દ.

कू तुदा० आ० अ० सेट् दुःखने शब्द क-
रवो, चीस पाडवी.

कू क्र्यादि० उभ० अ० सेट् शब्द करवो,
अवाज करवो.

कू स्त्री० पिशाच स्त्री-पिशाचणु.

कूकुद पु० सत्कारपूर्वक कन्यादान करनार.

कूच पु० स्तन.

कूचवार पु० ते नामे एक देश.

कूचिका स्त्री० चित्र वगेरेमां उपयोगी पीछी,
कुचडी, दूधमां रांधी घीमां सीजवेला चोखा.

कूची स्त्री० उपरना अर्थ.

कूज् भ्वा० प० अ० सेट् अस्पष्ट शब्द
करवो.

कूजत् त्रि० अस्पष्ट शब्द करतुं.

कूजन न० अस्पष्ट शब्द, अस्पष्ट अवाज
करवो, पक्षीओनो शब्द.

कूजित न० उपरना अर्थ.

कूजित त्रि० जेणे अस्पष्ट शब्द कर्यो होय ते.

कूजिन् त्रि० वायु वगेरेथी जेना पेटमां
शब्द थाय छे ते.

कूट् चुरा० आ० स० सेट् अपवाद मूकवो,
दान नहि आपवुं, दान नहि अपाववुं.

कूट् चुरा० उभ० स० सेट् बळवुं, बाळवुं,
मंत्रणा करवी, मसलत चलाववी, ढांकवुं.

कूट पु० अगस्त्य मुनि, घर, निश्चळ एवो
मोटो ढगलो, लोढानो मुद्गर, दंभ,
पाखंड, माया, कपट, पर्वतनुं शिखर,
तुच्छ, हळनो एक अवयव-कोश, एक
प्रकारनुं यंत्र, भांगेलुं शिखर, शहेरनो
दरवाजो, एक जातनी जाळ, फांसो,
अग्र भाग, भांगेलुं शींगडुं.

कूट पु० न० असत्य, बनावटी, कृत्रिम.

कूट त्रि० कपटी, असत्यवाळुं, मिथ्याभूत
निश्चळ-अचळ.

कूटक पु० ते नामनुं एक गंधद्रव्य, ते
नामे एक पर्वत, कमरी-अंबोडो.

कूटक न० हळमां घालेली कोश.

कूटकार त्रि० कपट करनार, कपटी, खोटो
साक्षी.

कूटकारक त्रि० उपरना अर्थ.

कूटकार्षापण पु० खोटो सीक्को.

कूटकृत् त्रि० बनावटी-खोटां काटलां वगेरे
करनार, कपटी.

कूटकृत् पु० शिव, कायस्थ.

कूटज पु० कुटज वृक्ष.

कूटता स्त्री० कपटीपणुं, दगाखोरपणुं.

कूटत्व न० उपरना अर्थ.

कूटपर्व पु० पित्त वगेरेथी हाथीने आवनारो
ताव.

कूटपाक पु० पित्त ज्वर, कुंभारनो नींभाडो.

कूटपालक पु० कुंभार, कुंभारनो नींभाडो.

कूटपूर्व पु० हाथीओनो त्रिदोषज्वर.

कूटयन्त्र न० पशु-पक्षी वगेरेने पकडवानो
फांसलो.

कूटशस् अव्य० ढगले ढगला, ढगलाबंध.

कूटशाल्मलि पु० एक जातना शीमळानुं
झाड, काळो शीमळो.

कूटशासन न० खोटुं हुकमनामुं, खोटी
सनंद.

कूटसंक्रान्ति स्त्री० अर्धी रात्रि गया पछी
सूर्यनो बीजी राशिमां प्रवेश.

कूटसाक्षिन् त्रि० खोटो साक्षी, असत्य
बोलनार साक्षी.

कूटस्थ त्रि० सर्व काळ एक स्वरूपे रहे-
नार, परिणामादिशून्य.

कूटस्थ पु० परमात्मा.

कूटस्थ न० वाघनख नामनुं सुगंधी द्रव्य.

कूटस्वर्ण न० बनावटी सोनुं, बादलुं सोनुं.

कूटागार न० खोटुं घर, उपलुं घर, अ-
गाशी, क्रीडानुं घर.

कूटायुम् पु० गुगळनुं झाड.

कूटायुध न० गुप्ती नामनुं गुप्त हथिआर.

कूटार्थभाषा स्त्री० કલ્પિત કથા, નોવેલ, નવલ કથા.

कूटार्थभाषिता स्त्री० ઉપરના અર્થ.

कूटार्थभाषिन् त्रि० ખોટા અર્થવાળું કહેનાર, નવલ કથા કરનાર.

कूड् તુદા૦ પ૦ સેટ્ ઘન થવું, ઘટ્ટ થવું અ૦ ભક્ષણ કરવું, ખાવું. સ૦

कूडय ન૦ कुडय જુઓ.

कूण् ચુ૦ ઉભ૦ સ૦ સેટ્ કહેવું, બોલવું, મંત્રણા કરવી, મસલત ચલાવવી.

कूण् ચુ૦ આ૦ અ૦ સેટ્ સંકોચ પામવો, સંકોચાવું.

कूणि त्रि० રોગ વગેરેથી જેના હાથ સંકોચાઇ ગયા હોય–રહી ગયા હોય તે.

कूणिका स्त्री० વીણાની વચ્ચે રહેલી વાંસની સળી, પશુનું શીંગડું.

कूणित त्रि० સંકોચ પામેલ.

कूदर પુ૦ ઋતુકાળના પ્રથમ દિવસે બ્રાહ્મણીમાં ઋષિના વીર્યથી ઉત્પન્ન થયેલ પુત્ર.

कूद्दाल પુ૦ એક જાતનું ઝાડ.

कूप् ચુ૦ ઉ૦ અ૦ સેટ્ દુર્બળ થવું.

कूप પુ૦ કુવો, ખાડો, મોટો ખાડો, ખાઇ, વહાણની વચ્ચેનો થાંભલો.

कूपक પુ૦ નૌકાની વચ્ચેનો થાંભલો, નદીની વચ્ચેનું ઝાડ, નદીની વચ્ચેનો પર્વત, માટીનું વાસણ, તેલ વગેરે રાખવાનું વાસણ, કુંપો, ચિતા, હવાડો.

कूपकच्छप પુ૦ કુવાનો કાચબો, કુવાના કાચબાની પેઠે સર્વત્ર સંચાર નહિ કરી શકનારો નીંદનીય પુરુષ.

कूपकार त्रि० કુવો બનાવનાર, કુવો ખોદનાર.

कूपकिन् त्रि० કુવાની સમીપનો પ્રદેશ વગેરે.

कूपखा त्रि० કુવો ખોદનાર.

कूपज પુ૦ રોમકૂપ, રૂંવાંટાનું છિદ્ર.

कूपद् અવ્ય૦ પ્રશ્નમાં તથા પ્રશંસા એવા અર્થમાં વપરાય છે.

कूपमण्डुक પુ૦ કુવાનો દેડકો, કુવાના દેડકાની પેઠે અન્યત્ર ગતિ–પ્રવેશ નહિ કરી શકનારો નિંદ્ય પુરૂષ.

कूपाङ्क પુ૦ રોમાંચ, રૂંવાટું.

कूपाङ्ग પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

कूपार પુ૦ સમુદ્ર.

कूपिका स्त्री० તેલ વગેરે ભરવાની શીશી–કુંપી, નદીની વચ્ચેનું ઝાડ.

कूपी स्त्री० તેલ વગેરે ભરવાની શીશી.

कूप्य त्रि० કુવામાં હોનાર–થનાર વગેરે.

कूबर પુ૦ ન૦ રથ–ગાડાંનો ઉંટડો.

कूम ન૦ સરોવર.

कूमनस् त्रि० ખરાબ મનવાળું.

कूर પુ૦ ન૦ અન્ન, અનાજ.

कूर्च પુ૦ ન૦ ભ્રમરની વચ્ચે રહેલ રૂંવાટાંનો સમૂહ, દાઢી, મૂછ, કપટ, મોરનું પુંછડું, એક મુઠિ જેટલો દર્ભ, અંગુઠો અને આંગળીની વચ્ચેનો ઉપરનો ભાગ, મસ્તક, એક જાતનું આસન, તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ [हुम्] બીજ, મેલ વગેરે સાફ કરવાનો કુચો, પોતાનાં વખાણ કરવાં, બડાઈ હાંકવી, પંચગવ્ય.

कूर्च त्रि० કઠણ, દાઢી–મૂછવાળું.

कूर्चक પુ૦ મેલ સાફ કરવાનો કુચો, દાંત ઘસવાનું બ્રશ, દાતણ.

कूर्चकिन् त्रि० સોઈના અગ્રભાગ જેવા આકારવાળું, વાયુ વગેરેથી ફૂગાઇ ગયેલા શરીરના ભાગવાળું.

कूर्चपर्णी स्त्री० મરડાશીંગી વનસ્પતિ.

कूर्चल त्रि० દાઢી–મૂછવાળું.

कूर्चशिरस् ન૦ પગની એડી.

कूर्चशीर्ष ન૦ નાળીએર, જીવક નામની વનસ્પતિ.

कूर्चशीर्षक ન૦ ઉપરના અર્થ.

कूर्चशेखर પુ૦ નાળીએર.

कूर्चामुख પુ૦ વિશ્વામિત્રના વંશનો એક ઋષિ.

कूर्चिका સ્ત્રી૦ દહીં તથા છાશની વિકૃતિ–મલાઇ–તર, કુંચી, ઝાડની માંજર, રંગ કરવાની પીછી, મેલ સાફ કરવાનો કુચડો.

कूर्द् ધ્વા૦ આ૦ અ૦ સેટ્ ક્રીડા કરવી.

कूर्दन ન૦ રમતું, ક્રીડા કરવી.

कूर्दनी સ્ત્રી૦ ચૈત્રી પૂનેમ.

कूर्प પુ૦ બે ભ્રમરની વચેનો ભાગ.

कूर्पर પુ૦ कुर्पर જુઓ.

कूर्पास પુ૦ कुर्पास જુઓ.

कूर्पासक પુ૦ ઉપર પ્રમાણે.

कूर्म પુ૦ કાચબો, શરીરમાં રહેલો તે નામે એક વાયુ, વિષ્ણુનો કૂર્માવતાર, તે નામે મુદ્રા.

कूर्मचक्र પુ૦ કાચબાના આકારનું તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક ચક્ર.

कूर्मपुराण ન૦ અઢાર પુરાણમાંનું એક પુરાણ.

कूर्मपृष्ठ ન૦ કોડીયું, શકોરૂં, કાચબાની પીઠ.

कूर्मपृष्ठक ન૦ કરંડીઆ વગેરેનું ઢાંકણું.

कूर्मराज પુ૦ મોટો કાચબો, વિષ્ણુનો કૂર્માવતાર.

कूर्मविभाग પુ૦ તે નામનો એક ગ્રંથ.

कूल् ધ્વા૦ પ૦ સ૦ સેટ્ વીંટવું, ઢાંકવું.

कूल ન૦ નદી વગેરેનો કાંઠો, સ્તૂપ, તળાવ, સૈન્યનો પાછલો ભાગ, સમીપ, પાસે.

कूलक ન૦ નદી વગેરેનો કાંઠો, સ્તૂપ.

कूलक પુ૦ કૃમિનો પર્વત, ચરમનો ઢગ.

कूलङ्कष ત્રિ૦ કાંઠાસુધી વ્યાપી રહેલ, કાંઠાને ઘસનાર.

कूलङ्कषा સ્ત્રી૦ નદી.

कूलचर ત્રિ૦ નદી વગેરેના કાંઠા ઉપર ફરનાર–વિચરનાર.

कूलन्धय ત્રિ૦ નદી વગેરેના કાંઠાને સ્પર્શ કરેલું વન વગેરે.

कूलभू સ્ત્રી૦ નદીવગેરેના કાંઠા ઉપરની ભૂમિ.

कूलमुद्रुज ત્રિ૦ કાંઠાને પીડનાર–ઘસનાર.

कूलमुद्वह ત્રિ૦ કાંઠાને પણ વહી જનાર–તાણી જનાર.

कूलवती સ્ત્રી૦ નદી.

कूलहण्डक પુ૦ પાણીમાં પડતી ઘુમરી–ચકરી.

कूलहुण्डक પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

कूलास ત્રિ૦ કાંઠાને ઉછાળી નાખનાર–ફેંકી દેનાર.

कूलिका સ્ત્રી૦ વીણાનો નીચેનો ભાગ, વીણાનું તળીયું.

कूलिनी સ્ત્રી૦ નદી.

कूलेचर ત્રિ૦ નદી વગેરેના કાંઠા ઉપર ચરનાર–ફરનાર.

कूल्य ત્રિ૦ કાંઠા ઉપર હોનાર–થનાર.

कूल्य પુ૦ તે નામે એક રૂદ્રદેવ.

कूवर પુ૦ કુબ્જક વૃક્ષ.

कूवर ત્રિ૦ રૂપાળું, મનોહર, સુંદર.

कूवर પુ૦ ન૦ રથ–ગાડા વગેરેનો ઉટડો, રથ હાંકનારાને બેસવાનું રથમાં એક સ્થાન.

कूवरिन પુ૦ રથ, ગાડું, ગાડી વગેરે.

कूवरी સ્ત્રી૦ કામળો–બનાત વગેરેથી ઢાંકેલ રથ વગેરે.

कूवार પુ૦ कूपार જુઓ.

कूष्म પુ૦ જેને ઉદ્દેશી હોમ કરવામાં આવે છે તે કોઇ દેવ.

कूष्माण्डक પુ૦ कुष्माण्ड જુઓ, તે નામે શિવનો એક પારિષદ, તે નામે એક ઋષિ.

कूष्माण्डक પુ૦ ઉપરના અર્થ.

कूष्माण्डवटिका સ્ત્રી૦ કોહળું નાખેલાં અડદના લોટ વગેરેનાં વડાં.

कूष्माण्डिका સ્ત્રી૦ રાતું કોહળું.

कूष्माण्डी સ્ત્રી૦ દુર્ગા દેવી, એક જાતની ઔષધિ, એક જાતનો કોહળાંનો વેલો.

कूहन ન૦ कुहन જુઓ.

कूहना સ્ત્રી૦ कुहना જુઓ.

कृत्वा स्त्री० कुहा जुओ.

कृ भ्वा० उभ० स० अनिट् करवुं.

कृ तनादि० उभ० स० अनिट् करवुं. अधि+अधिकार चलाववो, आरंभ करवो. अनु+अनुकरण करवुं, नकल करवी. अप+ अपकार करवो, कोईनुं अनिष्ट करवुं. अप + आ + निवारवुं, दूर करवुं. आ+ अवयवो करवा, आकृति करवी. उद्+आ+ आरंभ करवो, हांकी जवुं. उप + उप- कार करवो. उप + आ + आरंभ करवो. दुर्+दुष्ट आचरण करवुं. नि+पराभव करवो. निस्+निर्+ शुद्ध करवुं. निर्+आ निवारवुं, दूर करवुं. परा निवारवुं, दूर करवुं, अटकाववुं. परि+शणगारवुं. प्र+प्र- स्ताव करवो, आरंभ करवो. प्रति+ प्रतीकार करवो, उपाय करवो, बदलो लेवो. वि + विभाग करवो. वि + आ + प्रकाश करवुं, प्रकट करवुं. वि + प्र+उपद्रव करवो, पराभव करवो. सम्+ संस्कार करवो. सम्+परि+उप+शणगारवुं.

कृ स्वादि० उभ० स० सेट् मारवुं, मारी नाखवुं.

कृक पु० गळुं, कंठ.

कृकण पु० एक जातनुं पक्षी, शरीरमां रहेलो ते नामे एक वायु.

कृकर पु० शिव, चव्यक वनस्पति, करवीर वृक्ष, एक जातनुं पक्षी.

कृकरा स्त्री० पीपर वनस्पति.

कृकल पु० शरीरमां रहेलो ते नामे एक वायु.

कृकला स्त्री० पीपर वनस्पति.

कृकलाश पु० कांचंडो, काकीडो.

कृकलास पु० काचंडो, काकीडो-जनावर.

कृकलासक पु० उपरनो अर्थ.

कृकलासी स्त्री० काचंडी, काकीडी.

कृकवाकु पु० कुकडो, मोर, काचंडो.

कृकवाकुध्वज पु० कार्तिक स्वामी.

कृकाट न० गरदननी पाछळनो भाग.

कृकाटिका स्त्री० डोकमां रहेलो उन्नत भाग- काकडो.

कृकूलास पु० कृकलास जुओ.

कृच्छ्र पु० न० धर्मशास्त्रमां कहेल ते नामे प्रायश्चित्तरूप एक व्रत.

कृच्छ्र न० कष्ट, दुःख, प्राजापत्य व्रत, पाप, संकट,

कृच्छ्र पु० मूत्रकृच्छ्र रोग.

कृच्छ्र त्रि० कष्टनुं साधन, दुःखनुं साधन, कष्टवाळुं, दुःखवाळुं, कष्टसाध्य, दुःख- साध्य.

कृच्छ्रगत त्रि० दुःखमां आवी पडेल, मुश्केलीमां गयेल, मूत्रकृच्छ्रना रोगवाळुं.

कृच्छ्रता स्त्री० संकटपणुं, मुश्केलाई.

कृच्छ्रत्व न० उपरना अर्थ.

कृच्छ्रसांतपन न० पु० ते नामे प्रायश्चित्तरूप एक व्रत.

कृच्छ्रातिकृच्छ्र पु० ते नामे व्रत.

कृच्छ्रारि पु० एक जातनुं बीलीनुं झाड.

कृच्छ्रार्द्ध पु० ते नामे एक व्रत.

कृच्छ्रिन् त्रि० संकटमां आवी पडेल, दुःखी.

कृड् तुदा० प० स० सेट् जाडु थवुं, घाटुं थवुं, कठण थवुं, खावुं, नक्की करवुं.

कृणञ्ज पु० कुणञ्जय जुओ.

कृणु पु० चित्रकारनी जाति, चितारो.

कृत् चु० प० स० सेट् शब्द करवो, अवाज करवो.

कृत् तु प० स० सेट् छेदवुं, कापवुं, कातरवुं.

कृत् रुधा० प० स० सेट् वींटवुं, घेरवुं, वींटाई वळवुं.

कृत् पु० व्याकरणप्रसिद्ध कृत्प्रत्यय.

कृत् त्रि० करनार.

कृत त्रि० साधेल, पकव, करेल, संपादन करेल, उत्पन्न करेल, अभ्यास करेल, बस

થયેલ, પૂર્ણ થયેલ, હરકત કરેલ.

कृत न० ફળ, કોઈ ક્રિયાનું ફળ, સત્ય યુગ, ચાર અંગવાળો એક જાતનો પાસો, એક પ્રકારનો સ્તોમ, ક્રિયા, કર્મ, ચારની સંખ્યા.

कृत पु० એક પ્રકારનો દાસ-ચાકર.

कृतक त्रि० કૃત્રિમ, બનાવટી, ખોટું, અસત્ય.

कृतक न० બિડ લવણ, સંચળ.

कृतकर्तव्य त्रि० જેણે કરવા યોગ્ય કર્યું હોય તે.

कृतकर्मन् त्रि० દક્ષ, ચતુર, શાણું, કાર્ય કરવામાં સમર્થ, જેણે પોતાનું કાર્ય કર્યું હોય તે.

कृतकर्मन् पु० પરમેશ્વર, સંન્યાસી.

कृतकाल त्रि० જેને માટે અમુક સમયનો અવધિ કરવામાં આવ્યો હોય તે.

कृतकाल पु० કરેલો સમય, નિયમિત કરેલો વખત.

कृतकृत्य त्रि० कृतकर्तव्य જુઓ, કૃતાર્થ, તૃપ્ત, ઠરાવેલું કાર્ય જેનું સિદ્ધ થયું હોય.

कृतकृत्यता स्त्री० કૃતાર્થપણું, તૃપ્તતા.

कृतकृत्यत्व न० ઉપરનો અર્થ.

कृतकोटि पु० કાશ્યપ મુનિ, ઉપવર્ષ મુનિ.

कृतकोप त्रि० કોપાયમાન થયેલ, ગુસ્સે થયેલ,

कृतकोप पु० કરેલો ક્રોધ.

कृतक्रय त्रि० વેચાતું લેનાર, જેણે વેચાતું લીધું હોય તે.

कृतक्रिय त्रि० જેણે પોતાનાં નિત્ય કર્મ વગેરે કર્યાં હોય તે, જેણે સર્વ ક્રિયાઓ કરી લીધી હોય તે.

कृतक्षण त्रि० જેને અવકાશ મળેલ હોય તે, જેણે સમયને નિયમિત કર્યો હોય તે, જેણે ઉત્સવ કર્યો હોય તે.

कृतक्रुध त्रि० कृतकोप त्रि० જુઓ.

कृतघ्न त्रि० કરેલા ઉપકાર ઉપર અપકાર કરનાર, કરેલા ઉપકારને ભૂલી જનાર.

कृतघ्नता स्त्री० કૃતઘ્નીપણું, નિમકહરામી.

कृतघ्नत्व न० ઉપરનો અર્થ.

कृतघ्नोपाख्यान न० મહાભારતના શાંતિ-પર્વમાં આવતું એક આખ્યાન.

कृतचूड त्रि० જેનો ચૌલ સંસ્કાર કરવામાં આવ્યો હોય તે.

कृतच्छिद्रा स्त्री० કોષાતકી નામનો વેલો.

कृतजन्मन् त्रि० ઉત્પન્ન કરેલ, નિર્માણ કરેલ.

कृतज्ञ त्रि० કરેલા ઉપકારને જાણનાર, ઉપકાર સામે ઉપકાર કરનાર, નિમકહલાલ.

कृतज्ञ पु० પરમેશ્વર.

कृतज्ञता स्त्री० કૃતજ્ઞપણું, નિમકહલાલી.

कृतज्ञत्व न० ઉપરનો અર્થ.

कृततीर्थ त्रि० જેણે તીર્થાટન કર્યું હોય તે, મંત્રી, સલાહકાર.

कृतत्रा स्त्री० ત્રાયમાણા નામનો એક વેલો.

कृतत्व न० કરવાપણું, કરેલાપણું, કાર્યત્વ.

कृतदार त्रि० જેણે સ્ત્રી કરેલી હોય તે, સ્ત્રી પરણેલ.

कृतदास पु० અમુક સમય સુધી પગાર લઇ દાસ થનાર પુરૂષ.

कृतदास त्रि० જેણે દાસ કરેલ હોય તે, ચાકર રાખનાર.

कृतधी त्रि० શાસ્ત્રાભ્યાસથી જેનું મન સંસ્કારી થયું હોય તે, શાણું, વિચારશીલ, સ્થિર ચિત્તવાળું.

कृतध्वज पु० તે નામે એક રાજા.

कृतध्वंस त्रि० જેનો નાશ કરાયો હોય તે, હરાવેલ, હરકત કરેલ.

कृतध्वस्त त्रि० નાશ કરેલ, ખોઇ નાખેલ.

कृतपुङ्ख त्रि० બાણના અભ્યાસમાં કુશળ, બાણાવળી.

कृतपूर्व त्रि० પૂર્વે કરેલ, પ્રથમ બનાવેલ.

कृतपूर्विन् त्रि० પૂર્વે કામ કરેલ, જેણે પ્રથમ કામ કર્યું હોય તે.

कृतपूर्वनाशन न० અપકાર, કરેલા ઉપકારને ભૂલી જવો તે.

कृतपौरुष त्रि० જેણે પુરુષાર્થ કર્યો હોય તે, જેણે પરાક્રમ કર્યું હોય તે.

कृतप्रणाम त्रि० જેણે પ્રણામ કરેલ હોય તે.

कृतप्रणाश पु० કરેલાં પુણ્ય-પાપનો યોગ વિના નાશ, કૃતહાનિ નામનો એક દોષ.

कृतफल न० કાકોલી વનસ્પતિ.

कृतफला स्त्री० કોલશીંબિ નામે વનસ્પતિ.

कृतबुद्धि त्रि० કૃતધી જુઓ.

कृतब्रह्मन् त्रि० જેણે સ્તોત્ર કર્યું હોય તે, સ્તુતિ જેણે કરી હોય તે.

कृतम् अव्य० બસ, નહિ.

कृतमाल पु० ગરમાળો, કરેણનું ઝાડ, ગણીઆરીનું ઝાડ.

कृतमाल त्रि० જેણે માળા કરી હોય તેવો માળી વગેરે.

कृतमाला स्त्री० તે નામે એક નદી.

कृतमुख त्रि० પંડિત, વિદ્વાન, શાણું, કુશળ, નિપુણ.

कृतयज्ञ त्रि० જેણે યજ્ઞ કરેલ હોય તે.

कृतरथ पु० નિમિ વંશનો એક રાજા.

कृतरथ त्रि० જેણે રથ કર્યો હોય તે, રથ બનાવનાર.

कृतलक्षण त्रि० ગુણોને લીધે પ્રખ્યાત થયેલ, જેણે ચિન્હ કરેલ હોય તે, નીશાની જેણે કરી હોય તે.

कृतवत त्रि० કરતું, કરનાર.

कृतवर्मन् पु० કૃતવીર્યનો ભાઇ-કનક રાજાનો એક પુત્ર.

कृतवर्त्मन् त्रि० જેણે માર્ગ કર્યો હોય તે.

कृतविद्य त्रि० જેણે વિદ્યાભ્યાસ કરેલ હોય તે.

कृतवीर्य पु० તે નામે ચંદ્રવંશી એક રાજા જે કાર્તવીર્ય- અર્જુનનો પિતા હતો.

कृतवीर्य त्रि० જેણે પરાક્રમ કર્યું હોય તે, પરાક્રમી.

कृतवेतन त्रि० જેનો પગાર ઠરાવ્યો હોય તેવો ચાકર વગેરે.

कृतवेदिन् त्रि० કૃતજ્ઞ त्रि० જુઓ.

कृतवेध पु० ધોળી કોષાતકી-વેલો.

कृतवेधक पु० ઉપરનો અર્થ.

कृतवेधना स्त्री० કોષાતકી વેલો.

कृतवेपथु त्रि० ધ્રૂજતું, કાંપતું.

कृतशिल्प त्रि० શિલ્પશાસ્ત્રનો જેણે અભ્યાસ કરેલ હોય તે.

कृतशोभ त्रि० શોભાયમાન, સુંદર.

कृतश्रम त्रि० અત્યંત ઉત્સાહવાળું, જેણે પરિશ્રમ કર્યો હોય તે.

कृतश्रम पु० ધર્મરાજાનો સભાસદ એક ઋષિ.

कृतसंकेत त्रि० નીચેનો શબ્દ જુઓ.

कृतसंज्ञ त्रि० જેણે સંકેત કર્યો હોય તે, જેણે ઇસારો કરેલ હોય તે.

कृतसापत्निका स्त्री० જેના પર શોક્ય લાવવામાં આવી હોય તેવી સ્ત્રી.

कृतस्वर त्रि० જેણે શબ્દ કર્યો હોય તે.

कृतहस्त त्रि० જેણે બાણવિદ્યાનો સારો અભ્યાસ કર્યો હોય તે, બાણાવળી.

कृतहस्तता स्त्री० બાણ ફેંકવામાં કુશળપણું.

कृतहस्तत्व न० ઉપરનો અર્થ.

कृताकृत न० કાર્ય અને કારણ.

कृताकृत त्रि० કરેલ અને નહિ કરેલ, કરવું અને ન કરવું.

कृताकृत पु० પરમેશ્વર.

कृतागम पु० પરમેશ્વર.

कृताग्नि पु० કૃતવીર્ય રાજાનો નાનો ભાઇ.

कृताङ्क पु० જેમાં ચારનો અંક રહેલો છે તેવો એક પાસો.

कृताङ्क त्रि० જેને ચિન્હ કરેલ હોય તે, જેમાં આંકડા પાડેલા હોય તે.

कृताञ्जलि पु० લજામણી વૃક્ષ–રીસામણી વનસ્પતિ.

कृताञ्जलि त्रि० જેણે બે હાથ જોડયા હોય તે.

कृतात्मन् त्रि० જેનું મન શિક્ષિત અથવા સંસ્કારી હોય તે, શુદ્ધ અંતઃકરણવાળું.

कृतात्यय पु० ભોગવ્યા વિના કરેલાં કર્મનો નાશ.

कृतानुकृत न० કરેલાંનું અનુકરણ કરવું તે, કરેલાંની નક્કલ કરવી તે.

कृतान्त पु० સિદ્ધાન્ત, દૈવ, પાપ, યમ, પૂર્વજન્મમાં કરેલાં–ફળતત્પર–કર્મરૂપ દૈવ, શનિ ગ્રહ, શનિવાર, ભરણી નક્ષત્ર, બેની સંખ્યા.

कृतान्तक पु० ઉપરના અર્થ.

कृतान्तजनक पु० સૂર્ય.

कृतान्तजनका स्त्री० નીચેનો અર્થ.

कृतान्ता स्त्री० રેણુકા નામે એક સુગંધી દ્રવ્ય.

कृतान्न न० પકવાન્ન, રાંધેલું અન્ન.

कृतान्न त्रि० જેણે અનાજને રાંધી તૈયાર કર્યું હોય તે.

कृताभिषेक त्रि० જેનો અભિષેક કરવામાં આવ્યો હોય તે, જેની પ્રતિષ્ઠા અને સંસ્કાર કરેલ હોય તે.

कृताय पु० જુગટાંમાં પ્રસિદ્ધ એવો ચારની સંખ્યાવાળો એક પાસો.

कृतार्थ त्रि० જેણે પોતાનું કાર્ય કરી લીધું હોય તે, કૃતકૃત્ય.

कृतार्थता स्त्री० કૃતાર્થપણું.

कृतार्थत्व न० ઉપરનો અર્થ

कृतालय त्रि० જેણે વાસ કર્યો હોય તે.

कृतालय पु० દેડકો.

कृतालया स्त्री० દેડકી.

कृतावदान त्रि० જેણે પ્રખ્યાત કામ કર્યાં હોય તે.

कृतावसक्थिक त्रि० કપડાં વગેરેથી ઢીંચણ અને જાંઘ જેણે બાંધેલ હોય તે.

कृतावस्थ त्रि० બોલાવેલ, તેડેલ, નક્કી કરેલ, નિશ્ચય કરેલ.

कृतावास त्रि० કૃતાલય જુઓ.

कृताशन त्रि० જેણે ભોજન કર્યું હોય તે.

कृतास्कन्दन त्रि० જેણે હુમલો–ચઢાઈ કરેલ હોય તે.

कृतास्त्र त्रि० અસ્ત્રકુશળ, જેણે અસ્ત્રોનું શિક્ષણ મેળવ્યું હોય તે.

कृतास्त्रता स्त्री० અસ્ત્રકુશળતા.

कृतास्त्रत्व न० ઉપરનો અર્થ.

कृताह्निक त्रि० જેણે દિવસનું નિત્યકર્મ કર્યું હોય તે.

कृताह्वान त्रि० જેણે બોલાવેલ હોય તે, જેને બોલાવેલ હોય તે.

कृति स्त्री० પુરૂષપ્રયત્ન, કર્તાનો વ્યાપાર, તે નામનો એક છંદ, ક્રિયા, હિંસા, વિશની સંખ્યા, કાતર, દુઃખ દેવું.

कृति पु० તે નામે એક રાજા.

कृतिकर पु० વીશ હાથવાળો રાવણ.

कृतिन् त्रि० જેણે કાર્ય કરેલ હોય તે, પુણ્યવાન, કૃતકૃત્ય, કૃતાર્થ, ચતુર, વિદ્વાન, સદ્ગુણી, શુદ્ધ, ધર્મિષ્ઠ.

कृतिरात पु० તે નામે એક રાજા

कृतिहस्त पु० રાવણ.

कृते अव्य० માટે, વાસ્તે, સારૂ.

कृतेर्ष्य त्रि० જેણે ઇર્ષ્યા કરી હોય તે, અદેખું.

कृतेयुक पु० પુરૂવંશી એક રાજા.

कृतोच्चैस् अव्य० ઉંચે કરેલ.

कृतोदक त्रि સ્નાન–તર્પણાદિ જેણે કર્યું હોય તે.

कृतोद्वाह त्रि० લગ્ન કરેલ, પરણેલ, ઉભો રહીને અથવા ઉંચા હાથ રાખીને જે પ્રાયશ્ચિત્ત કરે છે તે.

कृतोपकार त्रि० જેનો યજ્ઞોપવીત સંસ્કાર થયો હોય તે.

कृतोपकार ત્રિ० જેણે ઉપકાર કર્યો હોય તે.

कृतोपभोग ત્રિ० જેનો ઉપભોગ કર્યો હોય તે, જેને ભોગવેલ હોય તે.

कृतौजस् ત્રિ० જેણે પરાક્રમ કર્યું હોય તે.

कृतौजस् પુ० તે નામે કૃતવીર્ય રાજાનો એક ભાઈ.

कृत्त ત્રિ० છેદી નાખેલ, કાપી નાખેલ, ચેષ્ટા કરેલ, ચાહેલ.

कृत्ति સ્ત્રી० મૃગ વગેરેનું ચામડું, ભોજપત્ર, કૃત્તિકા નક્ષત્ર, ઘર.

कृत्तिका સ્ત્રી० ત્રીજું નક્ષત્ર કૃત્તિકા.

कृत्तिकाञ्जि પુ० અશ્વમેધ યજ્ઞનો એક ઘોડો–જેના મસ્તકમાં ગાડીના આકારનું તિલકચિન્હ હોય છે.

कृत्तिकातनय પુ० કાર્તિકસ્વામી.

कृत्तिकापुत्र પુ० કાર્તિકસ્વામી.

कृत्तिकाभव પુ० કાર્તિકસ્વામી, ચંદ્ર.

कृत्तिकासुत પુ० કાર્તિકસ્વામી.

कृत्तिवास પુ० શિવ, મહાદેવ.

कृत्तिवासस् પુ० મહાદેવ.

कृत्तिवासेश्वर ન० કાશીમાં આવેલ એક શિવલિંગ.

कृत्नु ત્રિ० કારીગર, બહુ કામ કરનાર.

कृत्य ન० કાર્ય, કામ, ક્રિયા, હેતુ, શાસ્ત્રોક્ત કર્મ.

कृत्य ત્રિ० કરવા યોગ્ય, વિશેષે કરી દ્વેષપાત્ર, ધન વગેરેથી ફોડવા યોગ્ય.

कृत्य પુ० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ કૃત્ય સંજ્ઞાવાળા પ્રત્યય.

कृत्यक ત્રિ० પીડા કરનાર, હરકત કરનાર.

कृत्यज्ञ ત્રિ० કરવા યોગ્ય જાણનાર, વિદ્વાન, ચતુર.

कृत्यवर्त्मन् ન० યોગ્ય કામ કરવાનો માર્ગ, સત્ય માર્ગ, યોગ્ય રસ્તો.

कृत्यविद् ત્રિ कृत्यज्ञ જુઓ.

कृत्यविधि પુ० કામ કરવાનો રસ્તો કરવા યોગ્ય ઉપાય.

कृत्या સ્ત્રી० ક્રિયા, કાળ, કૃતિ, આભિચારિક પ્રયોગથી ઉત્પન્ન કરવામાં આવતી કોઈ દેવ વગેરેની મૂર્તિ, જાદુગીરી, મરકી.

कृत्याकृत्य ન० દ્વિ० કર્તવ્ય અને અકર્તવ્ય, વ્રણચિકિત્સાના અંગરૂપ કૃત્ય તથા અકૃત્ય.

कृत्यादूषण પુ० તે નામે એક ઋષિ.

कृत्यादूषणी સ્ત્રી० જેના વડે કૃત્યાનો નાશ કરી શકાય છે તે એક ઔષધિ.

कृत्यादूषि પુ० જેનાવડે કૃત્યાનો નાશ કરી શકાય છે તે એક મણિ.

कृत्रिम ન० બિડલવણ, સંચળ, તુરુષ્ક નામે એક ગંધદ્રવ્ય, રસાંજન.

कृत्रिम પુ० શેલારસ, ચીની કપૂર, દત્તક પુત્ર.

कृत्रिम ત્રિ० ક્રિયાથી ઉત્પન્ન થયેલ, બનાવટી, નકલી.

कृत्रिमक પુ० तुरुष्क જુઓ.

कृत्रिमधूप પુ० જાતનાં જાતનાં સુગંધી દ્રવ્યો એકઠાં કરી બનાવેલો બનાવટી ધૂપ–દશાંગ–ષોડશાંગ વગેરે ધૂપ.

कृत्रिमधूपक પુ० ઉપરનો અર્થ.

कृत्रिमपुत्र પુ० દત્તક પુત્ર.

कृत्रिमपुत्रक પુ० ઉપરનો અર્થ.

कृत्रिममित्र ન० બનાવટી મિત્ર, કામ પૂરતો રાખેલો મિત્ર.

कृत्रिमवन ન० બાગ, બગીચો.

कृत्रिमसुत પુ० દત્તક પુત્ર.

कृत्वन् ત્રિ० કર્તા, કરનાર.

कृत्वरी સ્ત્રી० કરનારી સ્ત્રી.

कृत्वा અવ્ય० કરીને, મારી નાખીને, ઠાર કરીને.

कृत्वी સ્ત્રી० વ્યાસના પુત્ર શુકદેવની કન્યા, કર્મ, કાળ.

कृत्वी અવ્ય કરીને.

कृत्व्य ત્રિ० કર્મને યોગ્ય, કર્મ કરનાર, કામ કરનાર.

कृत्स न० પાણી, સમુદાય સમૂહ.

कृत्स પુ० પાપ.

कृत्स्न न० સકળ, સમગ્ર, પાણી.

कृत्स्न પુ० ઉદર, પેટ.

कृत्स्न ત્રિ० અશેષ, બધું.

कृत्स्नता સ્ત્રી० અશેષપણું, સમગ્રપણું.

कृत्स्नत्व न० ઉપરના અર્થ.

कृत्स्नविद् ત્રિ० જ્ઞાની, વિદ્વાન.

कृत्स्नशस् અવ્ય० સમગ્ર, સંપૂર્ણ, તમામ.

कृदन्त न० કૃત્પ્રત્યય લાગેલો હોય તેવું નામ.

कृदर પુ० અનાજનો કોઠાર, ઘર.

कृदर न० દિશાનો ઉત્તર ભાગ.

कृधीयस् ત્રિ० અત્યંત નાનું, અત્યંત ટુંકું.

कृधु ત્રિ० નાનું, ટુંકું.

कृधुक ત્રિ० નાનું, ટુંકું.

कृन्तत्र न० હળ.

कृन्तन न० છેદવું, કાપવું, કાતરવું.

कृन्तन ત્રિ० છેદવા–કાપવાનું સાધન, છેદનાર, કાપનાર, કાતરનાર.

कृन्तनिका સ્ત્રી० કાતર, છરી.

कृन्तनी સ્ત્રી० કાતર, છરી.

कृन्तविचक्षणा સ્ત્રી० 'હે વિચક્ષણ! તું કાપ,' એમ જે ક્રિયામાં કહેવામાં આવે તે ક્રિયા.

कृप् ભ્વા० આ० અ० વેટ્ સમર્થ થવું, સમર્થ હોવું, સંપત્તિવાળા થવું. અનુ+પ્રથમ વિધાનમાં પ્રતિનિધિ કરવો. અવ+નક્કી કરવું. આ+શણગારવું, વિ+સંશય કરવો. સમ્+સંકલ્પ કરવો.

कृप् ચુ० ઉ० અ० સેટ્ દુર્બળ થવું.

कृप् ચુ० ભ્વા० પ० સ० સેટ્ વિચારવું, કરવું, ચીતરવું.

कृप પુ० તે નામે એક રાજર્ષિ, કૃપાચાર્ય, પુરાણકાર વ્યાસ.

कृप न० કર્મ.

कृपण ત્રિ० અદાતા, લોભી, કંજુસ, મંદ, મોટા દુઃખમાં આવી પડેલ, દીન, ગરીબ, જેની સાથે પણ કરેલ હોય તેવો દાસ વગેરે.

कृपण પુ० કીડો.

कृपणता સ્ત્રી० કંજુસાઈ, દીનતા, ગરીબાઈ, મંદતા.

कृपणत्व न० ઉપરના અર્થ.

कृपणिन् ત્રિ० દીનતાવાળું, ગરીબ.

कृपणिन् પુ० કીડો.

कृपनीड न० કર્મ કરવાનું સ્થાન.

कृपा સ્ત્રી० અનુગ્રહ કરવાની ઇચ્છા, પારકું દુઃખ દૂર કરવાની ઇચ્છા, દયા.

कृपाण પુ० તરવાર.

कृपाणक પુ० તરવાર.

कृपाणिका સ્ત્રી० કાતર, છુરી, જંભૈયો.

कृपाणी સ્ત્રી० ઉપરના અર્થ.

कृपाद्वैत પુ० તે નામે એક બૌદ્ધ.

कृपालु ત્રિ० દયાળુ.

कृपावत् ત્રિ० દયાળુ.

कृपी સ્ત્રી० દ્રોણાચાર્યની તે નામે પત્ની.

कृपीट न० ઉદર, પેટ, પાણી, વન, લાકડું.

कृपीटपाल પુ० સમુદ્ર, વહાણનું સુકાન, વાયુ.

कृपीटयोनि પુ० અગ્નિ.

कृपीटयोनि સ્ત્રી० અગ્નિ.

कृपीतनय પુ० અશ્વત્થામા.

कृपीतनुज પુ० અશ્વત્થામા.

कृपीतनूज પુ० અશ્વત્થામા.

कृपोपति પુ० દ્રોણાચાર્ય.

कृपीपुत्र પુ० અશ્વત્થામા.

कृपीसुत પુ० અશ્વત્થામા,

कृपीसूनु પુ० અશ્વત્થામા.

कृमि પુ० કીડો, ક્ષુદ્ર જંતુ, લાખ, ગધેડો, તે નામે એક રોગ.

कृमिक પુ० ઉપરના અર્થ.

कृमिकण्टक न० વાવડીંગ, ચિત્રાંગ વનસ્પતિ, ઉંબરાનું ઝાડ.

कृमिकर પુ० એક જાતનો કીડો.

कृमिकर्ण पु० એક જાતનો કાનનો રોગ.
कृमिकर्णक पु० ઉપરનો અર્થ.
कृमिकोषोत्थ न० રેશમી, કાપડ, રેશમી વસ્ત્ર, રેશમ, હીર.
कृमिगिरि पु० રાફડો.
कृमिग्रन्थि पु० એક જાતનો સાંધાનો રોગ.
कृमिघातिन् पु० વાવડીંગ, નીચેનો શબ્દ જુઓ.
कृमिघ्न पु० વાવડીંગ, ડુંગળી, કોલકંદ, લીંબડો, ભીલામું, ગણીઆરીનું ઝાડ.
कृमिघ्ना स्त्री० હળદર.
कृमिघ्नी स्त्री० વાવડીંગ.
कृमिज न० અગર ચંદન.
कृमिज त्रि० જેમાં કીડા પડે છે તેવો હરકોઈ પદાર્થ.
कृमिजग्ध न० અગર ચંદન.
कृमिजलज पु० શંખ અને છીપરૂપ કીડો.
कृमिजा स्त्री० લાખ.
कृमिण त्रि० કીડાવાળું.
कृमिदन्तक पु० એક જાતનો દાંતનો રોગ.
कृमिपर्वत पु० રાફડો.
कृमिफल पु० ઉંબરાનું ઝાડ.
कृमिभक्ष पु० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
कृमिभोजन पु० તે નામનું એક નરક.
कृमिमक्षिका स्त्री० કીડા જેવી એક જાતની માખી.
कृमिमत् त्रि० કીડાવાળું.
कृमिरिपु पु० વાવડીંગ,
कृमिल त्रि० કીડાવાળું.
कृमिला स्त्री० પુષ્કળ બાળકો જણનારી સ્ત્રી.
कृमिलाश्व पु० આજમીઢ વંશનો એક રાજા.
कृमिलोदर त्रि० કૃમિવાળા—એક જાતના ઉદરના રોગવાળું.
कृमिवारिरुह पु० કીડારૂપ શંખલું.
कृमिवृक्ष पु० કીડાવાળું ઝાડ, કોષામ્ર નામે વનસ્પતિ.
कृमिशंख पु० કીડારૂપ શંખલું.
कृमिशत्रु पु० વાવડીંગ.
कृमिशुक्ति स्त्री० કીડા જેવી છીપ.
कृमिशैल पु० રાફડો.
कृमिशैलक पु० રાફડો.
कृमिहन्तृ त्रि० કૃમિનો નાશ કરનાર.
कृमिहर त्रि० ઉપરનો અર્થ.
कृमीलक पु० જંગલી મગ.
कृमुक पु० સોપારીનું ઝાડ, ગુગળનું ઝાડ.
कृव् स्वादि० प० स० सेट् કરવું, હિંસા કરવી, મારી નાખવું.
कृवि पु० વણકરનું વણવાનું—સાધન—તાંત, સાળ.
कृश् दिवा० प० स० सेट् પાતળું કરવું, થોડું કરવું, સૂક્ષ્મ કરવું.
कृश त्रि० અલ્પ, સૂક્ષ્મ, પાતળું, દુર્બળ.
कृशता स्त्री० દુર્બળતા, અલ્પતા, સૂક્ષ્મતા.
कृशत्व न० ઉપરના અર્થ.
कृशर पु० તલ અને ચોખાની ખીચડી, ધર્મશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક પકવાન્ન.
कृशरा स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
कृशला स्त्री० માથાના વાળ, કેશ.
कृशशाख पु० પિતપાપડો વનસ્પતિ.
कृशशाख त्रि० નાની શાખાવાળું વૃક્ષ વગેરે.
कृशाकु पु० તપાવવું, દીલગીર થવું.
कृशाङ्ग त्रि० પાતળા અંગવાળું, દુર્બળ શરીરવાળું.
कृशाङ्गी स्त्री० પાતળા બાંધાની સ્ત્રી, પ્રિયંગુ—રાઇનું ઝાડ.
कृशानु पु० અગ્નિ, ચિત્રક વૃક્ષ, સોમપાલક.
कृशानु पु० बहु० ત્રણની સંખ્યા.
कृशानुक त्रि० અગ્નિવાળું.
कृशानुरेतस् न० અગ્નિનું તેજ.
कृशानुरेतस् पु० શિવ, મહાદેવ.

कृशाश्व पु० तृणबिंदु વંશનો એક રાજર્ષિ, દક્ષ પ્રજાપતિનો તે નામે એક જમાઇ, ધુન્ધુમાર વંશનો તે નામે એક રાજા.

कृशाश्व त्रि० જેનો ઘોડો નાનો અથવા દુર્બળ હોય તે.

कृशाश्विन् त्रि० કૃશાશ્વે કરેલા નટસૂત્રનું અધ્યયન કરનાર.

कृशिका स्त्री० ઉંદરકાની નામનો વેલો.

कृष् तुदा० आ० अ० अनिट् ખેંચવું, ખેડવું, રેખા કરવી.

कृष् भ्वा० प० स० सेट् ઉપરના અર્થ. अनु+પૂર્વમાં રહેલા પદ વગેરેને ઉત્તરની સાથે યોજવું. अप + હીન કરવું, સ્વકાળથી પૂર્વકાળમાં કરવું, अप + आ + પાછું વાળવું, अभि + સામે રહીને ખેંચવું. अव + નીચે ખેંચવું. आ + બીજા વિષયમાંથી દૂર કરવું. उद् + ચઢતી કરવી, પ્રધાનતા પ્રાપ્ત કરવી, સ્વકાળથી ઉત્તર કાળમાં લઇ જવું. निस् + निर्+ખસેડવું, દૂર કરવું, નિશ્ચય કરવો. प्र + અત્યંત ખેંચવું-ખેડવું. सम् + સારી રીતે ખેંચવું-ખેડવું. सम् + आ+ સારી રીતે દૂર સુધી લઇ જવું.

कृषक त्रि० ખેંચનાર, ખેડનાર.

कृषक न० હળની કોશ.

कृषक पु० ખેડુત, બળદ.

कृषर न० कृशर જુઓ.

कृषाण त्रि० ખેંચતું, ખેડતું.

कृषाणु पु० कृशानु જુઓ.

कृषि स्त्री० ખેડ, ખેતી, ખેડવું, પૃથ્વી.

कृषिक पु० હળની કોશ.

कृषिक त्रि० ખેંચનાર, ખેડનાર, ખેતી કરનાર.

कृषिका स्त्री० कृषि જુઓ.

कृषिजीविन् त्रि० ખેતી કરી જીવનાર, ખેડ ઉપર આજીવિકા ચલાવનાર.

कृषिपराशर पु० ખેતી અવશ્ય કરવીજ જોઇએ એવા આશયનો પરાશરના મતને અનુસરતો એક નિબંધ.

कृषी स्त्री० कृषि જુઓ.

कृषीवल त्रि० ખેડુત, ખેતી ઉપર જીવનાર.

कृष्कर पु० શિવ.

कृष्ट त्रि० ખેંચેલ, ખેડેલ.

कृष्ट न० ખેંચવું, ખેડવું.

कृष्टता स्त्री० ખેતી, ખેંચવું, ખેડવું.

कृष्टत्व न० ઉપરના અર્થ.

कृष्टपच्य त्रि० ખેડેલા ખેતરમાં વાવેલું પોતાની મેળેજ પાકે-તે ધાન્ય વગેરે.

कृष्टपाक्य त्रि० ઉપરનો અર્થ.

कृष्टि पु० પંડિત, હરકોઇ મનુષ્ય.

कृष्टि स्त्री० ખેંચવું, ખેડવું આકર્ષણ કરવું.

कृष्टोप्त त्रि० ખેડેલા ખેતરમાં વાવેલ ધાન્ય વગેરે.

कृष्ण पु० વસુદેવ પુત્ર-દેવકીનંદન શ્રીકૃષ્ણ, પરબ્રહ્મ, વેદવ્યાસ, વચ્ચેટ પાંડવ-અર્જુન, કોયલ, કાગડો, કરમદાનું ઝાડ, કાળો રંગ, અંધારીયું-કૃષ્ણ પક્ષ.

कृष्ण न० કાળું અગર, અશુભ કર્મ, જુગારમાં મેળવેલ ધન, કાળું અંજન, લોઢું, કાળાં મરી, મોરથુથુ, એક જાતનો ક્ષાર.

कृष्ण त्रि० કાળું.

कृष्णक पु० કાળા સરસવ.

कृष्णक न० કાળા મૃગનું ચામડું.

कृष्णकन्द न० રાતું કમળ.

कृष्णकर्कटक पु० એક જાતનો કરચલો.

कृष्णकर्मन् न० વ્રણ ઉપર કાળાશ લાવનારી એક વૈદ્યક ક્રિયા, હિંસા વગેરે શાસ્ત્રનિષિદ્ધ કર્મ, શ્રીકૃષ્ણાર્પણ બુદ્ધિથી કર્મ.

कृष्णकर्मन् त्रि० હિંસા વગેરે શાસ્ત્રનિષિદ્ધ કર્મ કરનાર, શ્રીકૃષ્ણાર્પણ બુદ્ધિથી કર્મ કરનાર.

कृष्णकलि पु० એક જાતનું ઝાડ-જેમાં

લગભગ ફૂલજ હોય છે.

कृष्णकाक પુ૦ કાળો એક જાતનો કાગડો.

कृष्णकाकी સ્ત્રી૦ એક જાતની કાળી કાગડી.

कृष्णकापोती સ્ત્રી૦ તે નામે એક ઔષધિ.

कृष्णकाय પુ૦ પાડો.

कृष्णकाया સ્ત્રી૦ ભેંસ.

कृष्णकाष्ठ ન૦ કાળું અગર.

कृष्णकाष्ठक ન૦ કાળું અગર.

कृष्णकेलि સ્ત્રી૦ તે નામે ફૂલઝાડ.

कृष्णकोहल પુ૦ જુગારી.

कृष्णगङ्गा સ્ત્રી૦ કૃષ્ણવેણા નામની નદી.

कृष्णगतरोग પુ૦ નેત્રની કાળી કીકીમાં એક રોગ.

कृष्णगति પુ૦ અગ્નિ, ચિત્રક વૃક્ષ.

कृष्णगन्ध પુ૦ સરગવાનું ઝાડ.

कृष्णगन्धा સ્ત્રી૦ સરગવો.

कृष्णगर्भ પુ૦ કાયફળ.

कृष्णगिरि પુ૦ નીલગિરિ પર્વત.

कृष्णगोधा સ્ત્રી૦ એક જાતનો કીડો.

कृष्णग्रीव ત્રિ૦ કાળી ડોકવાળું.

कृष्णग्रीव પુ૦ શિવ.

कृष्णचञ्चक પુ૦ ચણો-ધાન્ય.

कृष्णचतुर्दशी સ્ત્રી૦ અંધારી ચૌદશ.

कृष्णचन्दन ન૦ કૃષ્ણને પ્રિય ચંદન, હરિચંદન-ધોળું સુખડનું ચંદન.

कृष्णचन्द्र પુ૦ વાસુદેવ શ્રીકૃષ્ણ.

कृष्णचर ત્રિ૦ પૂર્વે શ્રીકૃષ્ણ સાથે જેનો સંબંધ હોય તે.

कृष्णचूडा સ્ત્રી૦ તે નામનું એક ફૂલઝાડ.

कृष्णचूडिका સ્ત્રી૦ ચણોઠી.

कृष्णचूर्ण ન૦ લોઢાનો મેલ.

कृष्णजटा સ્ત્રી૦ જટામાંસી વનસ્પતિ.

कृष्णजीर પુ૦ કાળું જીરૂં.

कृष्णजीरक પુ૦ કાળું જીરૂં.

कृष्णतण्डुला સ્ત્રી૦ કર્ણસ્ફોટ નામનો વેલો.

कृष्णता સ્ત્રી૦ કાળાશ, કાળાપણું.

कृष्णत्व ન૦ ઉપરના અર્થ.

कृष्णताम्र ન૦ ગોશીર્ષ ચંદન-ગોરોચના.

कृष्णतार પુ૦ કાળો મૃગ, હરકોઈ મૃગ.

कृष्णतारी સ્ત્રી૦ કાળી મૃગલી, હરકોઇ મૃગલી.

कृष्णत्रिवृता સ્ત્રી૦ કાળું નસોતર

कृष्णदन्त ત્રિ૦ કાળા દાંતવાળું.

कृष्णदन्ता સ્ત્રી૦ એક જાતનું ઝાડ-કાશ્મરી વૃક્ષ.

कृष्णदेह પુ૦ ભમરો, કાળા રંગનું શરીર.

कृष्णदेह ત્રિ૦ કાળા શરીરવાળું.

कृष्णद्वैपायन પુ૦ વેદવ્યાસ.

कृष्णधत्तूर પુ૦ કાળા ધંતુરાનું ઝાડ.

कृष्णधत्तूरक પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

कृष्णधन ન૦ જુગાર વગેરેથી મેળવેલ ધન.

कृष्णधूस्तुर પુ૦ કાળા ધંતુરાનું ઝાડ.

कृष्णपक्ष પુ૦ કાળું પખવાડીયું, અંધારીયું પખવાડીયું.

कृष्णपदी સ્ત્રી૦ કાળા પગવાળી સ્ત્રી.

कृष्णपर्णी સ્ત્રી૦ કાળી તુલસી.

कृष्णपवि પુ૦ અગ્નિ.

कृष्णपाक પુ૦ કરમદાનું ઝાડ.

कृष्णपाकफल પુ૦ કરમદાનું ઝાડ.

कृष्णपिङ्गल ત્રિ૦ કાળા અને પીંગળા-રંગવાળું.

कृष्णपिङ्गला સ્ત્રી૦ દુર્ગા દેવી.

कृष्णपिण्डीतक પુ૦ એક જાતનું ઝાડ.

कृष्णपिण्डीर પુ૦ તે નામે એક ઝાડ.

कृष्णपिपीलिका સ્ત્રી૦ કાળી કીડી.

कृष्णपिप्पली સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.

कृष्णपुष्प પુ૦ કાળા ધંતુરાનું ઝાડ.

कृष्णपुष्पी સ્ત્રી૦ રાઇનું ઝાડ, પ્રિયંગુ વૃક્ષ.

कृष्णफल પુ૦ કરમદાનું ઝાડ.

कृष्णफलपाक પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

कृष्णफला સ્ત્રી૦ સોમરાજી નામે વનસ્પતિ.

कृष्णवलक्ष પુ૦ કાળો અને ધોળો રંગ.

कृष्णवलक्ष ત્રિ૦ કાળા અને ધોળા રંગવાળું.

कृष्णबीज પુ૦ તરબુચ, કાલીંગડું, સરગવાનું ઝાડ.

कृष्णभूम પુ૦ કાળી જમીનવાળો પ્રદેશ.

कृष्णभूमि સ્ત્રી૦ કાળી જમીન.

कृष्णभूमिज ત્રિ૦ કાળી જમીનમાં ઉત્પન્ન થનાર.

कृष्णभूमिजा સ્ત્રી૦ ગોમૂત્રિકાતૃણ નામે ઘાસ.

कृष्णभेदा સ્ત્રી૦ કડુ નામની વનસ્પતિ.

कृष्णभेदी સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.

कृष्णमण्डल ન૦ નેત્રમાંનો અમુક અવયવ–કીકીનો ભાગ.

कृष्णमल्लिका સ્ત્રી૦ કાળી તુલસી.

कृष्णमत्स्य પુ૦ એક જાતનું માછલું.

कृष्णमुख ત્રિ૦ કાળા મુખવાળું, કાળા અગ્ર ભાગવાળું.

कृष्णमुख પુ૦ કાળા મુખવાળો વાનર, તે નામે એક દાનવ.

कृष्णमुखा સ્ત્રી૦ ઉપલસરી નામે વનસ્પતિ.

कृष्णमुखी સ્ત્રી૦ કાળા મુખવાળી વાનરી.

कृष्णमुद्ग પુ૦ કાળા મગ

कृष्णमूली સ્ત્રી૦ કાળાં મૂળવાળી તે નામે એક વનસ્પતિ.

कृष्णमृग સ્ત્રી૦ કાળો મૃગ.

कृष्णमृत्तिक પુ૦ કાળી માટીવાળો દેશ.

कृष्णमृत्तिका સ્ત્રી૦ કાળી માટી.

कृष्णमृद् સ્ત્રી૦ કાળી માટી.

कृष्णमृद् ત્રિ૦ કાળી માટીવાળું.

कृष्णयजुर्वेद પુ૦ તૈત્તિરીય શાખારૂપ એક યજુર્વેદ.

कृष्णयाम પુ૦ અગ્નિ.

कृष्णरक्त પુ૦ કાળો અને લાલ રંગ.

कृष्णरक्त ત્રિ૦ કાળા અને લાલ રંગવાળું.

कृष्णरुहा સ્ત્રી૦ જતુકા નામે વનસ્પતિ.

कृष्णरूप्य ત્રિ૦ કૃષ્ણનો કોઈ ભૂતકાળનો સંબંધી.

कृष्णल પુ૦ ચણોઠીનું ઝાડ, ચણોઠીભાર વજન.

कृष्णलक પુ૦ ચણોઠીનું ઝાડ.

कृष्णलक ન૦ ચણોઠીભાર વજન.

कृष्णलवण ન૦ કાળું મીઠું–સંચળ.

कृष्णला સ્ત્રી૦ ચણોઠી.

कृष्णलोह પુ૦ લોહચુંબક.

कृष्णलोहित પુ૦ કાળો અને લાલ મિશ્ર રંગ.

कृष्णलोहित ત્રિ૦ કાળા અને લાલ રંગથી મિશ્ર.

कृष्णवक्त्र પુ૦ કાળા મુખવાળો વાનર.

कृष्णवक्त्र ત્રિ૦ કાળા મુખવાળું.

कृष्णवक्त्रा સ્ત્રી૦ કાળા મુખવાળી વાનરી.

कृष्णवर्ण પુ૦ કાળો રંગ, રાહુ ગ્રહ, શૂદ્ર.

कृष्णवर्ण ત્રિ૦ કાળા રંગવાળું.

कृष्णवर्त्मन् પુ૦ અગ્નિ, ચિત્રક વૃક્ષ,રાહુ ગ્રહ.

कृष्णवर्त्मन् ન૦ શ્રીકૃષ્ણરૂપ શરણુ–ગતિ.

कृष्णवर्त्मन् ત્રિ૦ દુષ્ટ કર્મ કરનાર.

कृष्णवर्वर પુ૦ કાળી તુલસી.

कृष्णवर्वरक પુ૦ કાળી તુલસી.

कृष्णवल्लिका સ્ત્રી૦ જતુકા નામનો વેલો.

कृष्णवल्ली સ્ત્રી૦ કાળી તુલસી, કાકડી, એક જાતની ઉપલસરી વનસ્પતિ.

कृष्णवानर પુ૦ એક જાતનો વાનર.

कृष्णवानरी સ્ત્રી૦ એક જાતની વાનરી.

कृष्णविषाणा સ્ત્રી૦ યજમાનને ખણવાનું એક સાધન.

कृष्णवीज પુ૦ રાતો સરગવો.

कृष्णवीज ન૦ તરબુચ, કાલીંગડું.

कृष्णवृन्ता સ્ત્રી૦ પાડલ વનસ્પતિ, માષપર્ણી વૃક્ષ.

कृष्णवृन्तिका સ્ત્રી૦ ગાંભારી વનસ્પતિ.

कृष्णवेणा સ્ત્રી૦ તે નામે એક નદી.

कृष्णव्रीहि પુ૦ એક જાતના ચોખા.

कृष्णश्म न० કાળી કીનારીવાળું પણ પોતે કાળું ન હોય તેવું વસ્ત્ર.
कृष्णशकुनि પુ० કાગડો.
कृष्णशार પુ० કાળો મૃગ.
कृष्णशालि પુ० એક જાતના ચોખા.
कृष्णशिग्रु પુ० કાળો સરગવો.
कृष्णशिम्बिका સ્ત્રી० તેનામે એક વનસ્પતિ.
कृष्णशृङ्ग પુ० પાડો.
कृष्णशृङ्गी સ્ત્રી० ભેંસ.
कृष्णश्रित ત્રિ० કૃષ્ણનો આશ્રિત, કૃષ્ણનો ભક્ત.
कृष्णसख પુ० અર્જુન, સાદડાનું ઝાડ.
कृष्णसखि સ્ત્રી० કાળું જીરૂં.
कृष्णसमुद्भव પુ० કૃષ્ણનો પુત્ર પ્રદ્યુમ્ન વગેરે.
कृष्णसमुद्भवा સ્ત્રી० કૃષ્ણગંગા.
कृष्णसर्प પુ० કાળો સાપ.
कृष्णसर्पा સ્ત્રી० એક જાતની ઔષધિ.
कृष्णसर्षप પુ० કાળો સરસવ.
कृष्णसार પુ० કાળો મૃગ, થોરનું ઝાડ, સીસમનું ઝાડ, ખેરનું ઝાડ.
कृष्णसारङ्ग પુ० કાળો મૃગ.
कृष्णसारथि પુ० પાંડવ–અર્જુન, સાદડાનું ઝાડ.
कृष्णसारा સ્ત્રી० શીશમનું ઝાડ.
कृष्णसारी સ્ત્રી० કાળી મૃગલી, શીશમનું ઝાડ.
कृष्णसुन्दर પુ० વાસુદેવ શ્રીકૃષ્ણ.
कृष्णस्कन्ध પુ० તમાલ વૃક્ષ.
कृष्णस्वसृ સ્ત્રી० દુર્ગા દેવી.
कृष्णा સ્ત્રી० પાંડવપત્ની દ્રૌપદી, નીલી વૃક્ષ, પીપર, દ્રાક્ષ, કાળી સાટોડી, કાળીજીરી, ગાંભારી વનસ્પતિ, કડુ વનસ્પતિ, કાળી ઉપલસરી, કાળો સુરમો, તે નામે એક નદી, રાજસરસવ. કાળી નગોડ, કાકોલી વનસ્પતિ, જટામાંસી વનસ્પતિ, કસ્તૂરી, વનસ્પતિ બાબચી, દુર્ગા દેવી.
कृष्णागुरु ન० કાળું અગર.
कृष्णाचल પુ० ગિરનાર પર્વત, નીલગિરિ પર્વત.
कृष्णाजिन ન० કાળા મૃગનું ચામડું, કાળું મૃગચર્મ.
कृष्णाजिनिन् ત્રિ० કાળા મૃગનું ચર્મ ધારણ કરનાર.
कृष्णाञ्जनी સ્ત્રી० કાલાંજની નામનું વૃક્ષ.
कृष्णाद्यतैल ન० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક ઔષધરૂપ તેલ.
कृष्णानदी સ્ત્રી० કૃષ્ણગંગા નામે નદી.
कृष्णाध्वन् પુ० અગ્નિ.
कृष्णानन्द પુ० તે નામે એક વિદ્વાન તંત્રશાસ્ત્રી.
कृष्णाभा સ્ત્રી० કાલાંજની નામે વૃક્ષ.
कृष्णामिष ન० કાળું લોઢું.
कृष्णायस ન० ઉપરનો અર્થ.
कृष्णार्चिस् પુ० અગ્નિ.
कृष्णार्जक પુ० કાળી તુલસી.
कृष्णालु પુ० એક જાતનું આલુ.
कृष्णावास પુ० પીપળાનું ઝાડ.
कृष्णाश्रित ત્રિ० कृष्णश्रित જુઓ.
कृष्णाष्टमी સ્ત્રી० અંધારી આઠમ, કૃષ્ણ પક્ષની આઠમ, શ્રીકૃષ્ણના જન્મ દિવસની આઠમ–જન્માષ્ટમી.
कृष्णिका સ્ત્રી० રાજસરસવ.
कृष्णिमन् પુ० કાળાશ.
कृष्णीकरण ન० કાળું કરવું.
कृष्णीभूत ત્રિ० કાળું થયેલ.
कृष्णेक्षु પુ० કાળી જંગલી શેલડી.
कृष्णोदर પુ० એક જાતનો સર્પ.
कृष्णोदर ત્રિ० કાળા પેટવાળું.
कृष्णोदुम्बरिका સ્ત્રી० કાકોદુંબરિકા નામે વનસ્પતિ.
कृष्य ત્રિ० ખેંચવા યોગ્ય, ખેડવા યોગ્ય.
कृसर પુ० कृशर જુઓ.

कृसरा स्त्री० कृशरा જુઓ.

कृसान न० कृत्तिका નક્ષત્ર.

कॄ तुदा० प० स० सेट् ફેંકવું, વેરવું, વિખેરવું, છુટું છવાયું નાખવું. अनु+પાછળ ફેંકવું. अप+હર્ષપૂર્વક વાસ કરવાને તથા ભક્ષણ કરવાને ખોદવું, ખરી પડવું. अव+નીચે ફેંકવું, દૂર ફેંકવું, વ્રતથી ભ્રષ્ટ થવું. आ+ચોતરફ ફેંકવું, વિસ્તાર કરવો, ફેલાવું. उद्+ઉંચે ખોદવું, કોતરવું, ઢગલો કરવો. सम्+उद्+છેદવું, ચીરી નાખવું, હિંસા કરવી, કોતરવું. उप+છેદવું, કાપવું. परा+સારી રીતે ફેંકવું, વ્યાપ્ત થવું. प्र+અત્યંત ફેંકવું, ભિન્ન ભિન્ન જાતિનાઓ સાથે મળી જવું. प्रति+હિંસા કરવી, ચીરી નાખવું. वि+ફેંકવું, ઉરાડવું. सम्+મિશ્ર થવું. શેળભેળ થવું.

कॄ क्र्या० उभ० स० सेट् હિંસા કરવી, મારી નાખવું.

कॄ चु० आ० स० सेट् જાણવું.

कॄत् चु० उभ० स० सेट् સંશય કરવો, જાહેર કરવું, વખાણવું.

कॢप्त त्रि० રચેલ, કલ્પેલ, નિયમ કરેલ, ગોઠવેલ, છેદેલ, કાપેલ.

कॢप्तकीला स्त्री० વ્યવસ્થાલિપી–પાકું કરારનામું વગેરે.

कॢप्तधूप पु० શેલારસ, બનાવટી ધૂપ.

कॢप्ति स्त्री० કલ્પના, નિશ્ચય, નિયતપણું.

कॢप्तिक त्रि० ખરીદેલ, વેચાતું લીધેલ.

केकय पु० बहु० તે નામે દેશ.

केकय पु० કેકય દેશનો રાજા, દ્વાપર યુગમાં થયેલ તે નામે એક રાજા.

केकयी स्त्री० કેકય રાજાની કન્યા–દશરથ રાજાની એક સ્ત્રી–ભરતની માતા.

केकर त्रि० ટેઢી આંખવાળું.

केकर पु० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ ચાર વર્ણનો એક મંત્ર.

केकल पु० નટ, નૃત્ય કરનાર પુરૂષ.

केका स्त्री० મોર પક્ષીની વાણી.

केकावल पु० મોર પક્ષી.

केकावली स्त्री० મોર પક્ષિણી–ઢેલ.

केकिक पु० મોર પક્ષી.

केकिका स्त्री० મોર પક્ષિણી–ઢેલ.

केकिन् पु० મોર પક્ષી.

केकिनी स्त्री० મોર પક્ષિણી–ઢેલ.

केकेयी स्त्री० केकयी જુઓ.

केचन अव्य० કેટલાક, કોઇક.

केचक न० कचु શબ્દ જુઓ.

केचित् अव्य० કેટલાંક.

केचुक न० कचु જુઓ.

केणिका स्त्री० પટમંડપ–તંબુ.

केत् चु० उभ० स० सेट् મંત્રણા ચલાવવી, મસલત કરવી, યથોચિત ભાષણ કરવું.

केत पु० નિવાસ, રહેઠાણ, ઘર, પ્રજ્ઞા, બુદ્ધિ, સંકલ્પ, ધ્વજ, મંત્રણા કરવી.

केत त्रि० જાણનાર.

केतक पु० કેવડાનું ઝાડ, ધ્વજ–ધજા.

केतक न० કેવડાનું ફૂલ–કેવડો.

केतकी स्त्री० કેવડાનું ઝાડ.

केतन न० નિમંત્રણ કરવું, બોલાવવું, ધજા, ચિન્હ, ઘર, સ્થાન, રહેઠાણ, નિશાન, કૃત્ય.

केतु पु० પ્રજ્ઞા, બુદ્ધિ, કેતુ નામે ગ્રહ, દીપ્તિ, કાંતિ, પતાકા, ચિન્હ જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક ઉત્પાત, ધજા.

केतुकुण्डली स्त्री० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક ચક્ર

केतुतारा स्त्री० ધૂમકેતુ.

केतुधमन पु० તે નામે એક રાજા.

केतुपताका स्त्री० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ તે નામે એક ચક્ર.

केतुभ पु० મેઘ.

केतुमत् त्रि० ચિન્હ વગેરેથી યુક્ત, પ્રજ્ઞા વગેરેથી યુક્ત.

केतुमत् पु० કાશી રાજા દિવોદાસના વંશને

એક રાજા, તે નામે એક મહેલ, તે નામે ધન્વંતરીનો એક પુત્ર, તે નામનો એક દાનવ.

केतुमती સ્ત્રી૰ તે નામે એક છંદ.

केतुमाल પુ૰ આગ્નીધ્ર રાજાનો એક પુત્ર, જંબુદ્વીપમાં આવેલો એક ખંડ.

केतुमाला સ્ત્રી૰ અવંતી દેશમાં આવેલી તે નામે એક નદી.

केतुमालि પુ૰ શંબરાસુર દૈત્યનો સેનાધિપતિ.

केतुमालिन् પુ૰ ઉપરનો અર્થ.

केतुयष्टि સ્ત્રી૰ ધજાનો દાંડો.

केतुरत्न ન૰ વૈડૂર્ય મણિ.

केतुवसन ન૰ વાવટાનું વસ્ત્ર.

केतुवीर्य પુ૰ તે નામે એક દાનવ.

केतुवृक्ष પુ૰ મેરૂપર્વતની ચારે દિશામાં રહેલા મંદરાચલ વગેરે પર્વતના ચિન્હરૂપ એક વૃક્ષ.

केतुशृङ्ग પુ૰ પુરૂવંશી એક રાજા.

केदर પુ૰ તે નામે એક વૃક્ષ.

केदर ત્રિ૰ ટેડી આંખવાળું.

केदार પુ૰ હિમાલય ઉપર આવેલો એક પર્વત, બદ્રિકાશ્રમ પ્રદેશ, ક્યારો, પાણીને રોકવા માટે ચોતરફ પાજ બાંધેલું ક્ષેત્ર.

केदार ન૰ હિમાલયમાં આવેલું શિવલિંગ, કાશીમાં આવેલું એક શિવલિંગ.

केदारक પુ૰ ખેડેલા ખેતરમાં ઉત્પન્ન થયેલ ડાંગેર.

केदारकटुका સ્ત્રી૰ એક જાતનું કડુ વનસ્પતિ.

केदारखण्ड પુ૰ વ્યાસે રચેલા સ્કંદપુરાણની અંદરનો એક ભાગ.

केदारज ત્રિ૰ ખેડેલા ખેતરમાં ઉત્પન્ન થયેલ ડાંગેર વગેરે.

केदारज ન૰ પદ્મકાષ્ટ.

केदारजात ત્રિ૰ केदारज ત્રિ૰ જુઓ.

केदारेश પુ૰ તે નામે એક મહાદેવ.

केदारेश्वर પુ૰ તે નામે એક મહાદેવ.

केन ન૰ કેન ઉપનિષદ.

केनती સ્ત્રી૰ કામક્રીડા.

केनार પુ૰ કુંભી નામે નરક, મસ્તક, ગાલ, સાંધો.

केनिप પુ૰ બુદ્ધિમાન પુરૂષ.

केनिपात પુ૰ નૌકા ચલાવવાનું કાષ્ઠનું એક સાધન.

केनिपातक પુ૰ ઉપરનો અર્થ.

केन्दु પુ૰ તિંદુક વૃક્ષ, ગાલવ વૃક્ષ, સંગીતપ્રસિદ્ધ એક તાલ.

केन्दुक પુ૰ ઉપરના અર્થ.

केन्दुवाल પુ૰ केनिपात જુઓ.

केन्दुविल्व પુ૰ ગીતગોવિંદ નામના ગ્રંથના કર્તા જયદેવના રહેઠાણનું તે નામે એક ગામ.

केन्द्र ન૰ વૃત્તક્ષેત્રનું મધ્ય સ્થાન, ગ્રહોનું ઉચ્ચ સ્થાનાન્તર, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ કેન્દ્ર સ્થાન.

केन्द्र પુ૰ જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક યોગ—જે પ્રયાણમાં શુભ છે.

केन्द्रिन પુ૰ કેન્દ્ર સ્થાનમાં રહેલ ગ્રહ.

केप् ભ્વા૰ આ૰ સ૰ સેટ્ ચાહવું, કાંપવું, ધ્રુજવું.

केपि ત્રિ૰ નિંદ્ય દુષ્ટ કર્મ કરનાર.

केमद्रुम પુ૰ જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક યોગ.

केमुक પુ૰ તે નામે એક વૃક્ષ.

केमुक ન૰ એક જાતનું કંદશાક.

केयूर પુ૰ બાજુબંધ—અલંકાર, તે નામે એક રતિબંધ.

केयूर ન૰ તે નામે એક અલંકાર, બાજુબંધ, એક રતિબંધ.

केरक પુ૰ બ૰ તે નામે એક દેશ.

केरल પુ૰ બ૰ તે નામે એક દેશ—હાલનો મલબાર.

केरल પુ૦ કેરલ દેશનો રાજા, સગર રાજાએ મ્લેચ્છપણું પમાડેલ એક ક્ષત્રિય.

केरली સ્ત્રી૦ કેરલ દેશની સ્ત્રી, તે નામે એક જ્યોતિષગ્રંથ.

केरव પુ૦ હંસ.

केरवी સ્ત્રી૦ હંસલી.

केल् ભ્વા૦ પ૦ સ૦ સેટ્ ચાલવું, કાંપવું.

केलक પુ૦ તરવારની ધાર ઉપર નૃત્ય કરનાર નટ.

केला कण्डवा० આ૦ અ૦ સેટ્ વિલાસ કરવો, રમવું.

केलास પુ૦ સ્ફટિક મણિ.

केलि પુ૦ પરિહાસ, મસ્કરી, રમત, પૃથ્વી, સ્ત્રીઓનો પોતાના પતિ સાથે વિહાર-ક્રીડારૂપ યૌવનાલંકાર.

केलिक પુ૦ આસોપાલવનું ઝાડ.

केलिक ત્રિ૦ ક્રીડા કરનાર, ખેલનાર.

केलिकदम्ब પુ૦ તે નામે કદંબનું ઝાડ.

केलिकला સ્ત્રી૦ ક્રીડારૂપ કળા, સરસ્વતીની વીણા.

केलिकिल પુ૦ નાટકમાં વિદૂષકરૂપ મિત્ર, તે નામે શિવનો એક અનુચર, કૌતુક.

केलिकिल ત્રિ૦ હાંસી કરાવનાર, હસાવનાર.

केलिकिला સ્ત્રી૦ કામદેવની સ્ત્રી રતિ.

केलिकिलावती સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.

केलिकीर्ण પુ૦ ઉંટ.

केलिकीर्णा સ્ત્રી૦ ઉંટડી.

केलिकुञ्चिका સ્ત્રી૦ સાળી-પોતાની સ્ત્રીની બ્હેન.

केलिकोष પુ૦ નટ, નાટકીઓ.

केलिगृह ન૦ ક્રીડા કરવાનું ઘર, સ્ત્રી વગેરે સાથે રમવાનું સ્થળ.

केलिनागर પુ૦ જેનામાં ભોગજ મુખ્ય છે તેવો નગરવાસી નાયક.

केलिमुख પુ૦ મસ્કરી, ઠઠ્ઠો.

केलिरैवतक ન૦ તે નામે એક નાટક.

केलिवन ન૦ બાગ, બગીચો.

केलिवृक्ष ન૦ કદંબનું ઝાડ.

केलिवृक्ष પુ૦ વિદૂષક.

केलिशयन ન૦ સ્ત્રી સાથે વિલાસ કરવાનું શયન.

केलिशुषि સ્ત્રી૦ પૃથ્વી.

केलिसचिव પુ૦ ક્રીડા કરવામાં સહાયક વિદૂષક વગેરે.

केव् ભ્વા૦ આ સ૦ સેટ્ સેવવું.

केवट પુ૦ પાણીનો આધાર ખાડારૂપ કુવો.

केवर्त्त પુ૦ મચ્છીમારની જાતનો પુરૂષ.

केवर्ती સ્ત્રી૦ મચ્છીમાર જાતિની સ્ત્રી.

केवल ત્રિ૦ અદ્વિતીય, અસહાય, એકલું.

केवल ન૦ જૈનમતે એક જ્ઞાન, તત્વજ્ઞાન.

केवल પુ૦ कुहन જુઓ.

केवलज्ञानिन् પુ૦ કેવળ જ્ઞાન ધરાવનાર જિન, તત્વજ્ઞાની.

केवलद्रव्य ન૦ મરી, તીખાં.

केवलम् अव्य० માત્ર, ફક્ત, ખરેખર.

केवलवैयाकरण પુ૦ માત્રવ્યાકરણ જાણનાર.

केवलव्यतिरेकिन् ન૦ તે નામે એક અનુમાન.

केवलान्वयिन ત્રિ૦ કેવળ અન્વયવાળું, કોઇ પણ સ્થળે અભાવરહિત.

केवलिन् પુ૦ કેવળ જ્ઞાન ધરાવનાર જિન.

केवली સ્ત્રી૦ એક પ્રકારનું જ્ઞાન.

केवाली अव्य० હિંસા.

केवालीकृत्य अव्य० હિંસા કરીને.

केविका સ્ત્રી૦ કોંકણ દેશપ્રસિદ્ધ એક ફૂલ.

केश પુ૦ વરૂણ દેવ, સુગંધી વાળો-ખસ, કેશી દૈત્ય, વિષ્ણુ, સૂર્ય વગેરેનું કિરણ, બ્રહ્મા-વિષ્ણુ-મહેશ, મસ્તકના વાળ, અંબોડો.

केशक ત્રિ૦ કેશની રચના કરવામાં તત્પર.

केशकर्मन् ન૦ કેશની રચના વગેરે કર્મ, કેશરચના, કેશાન્તકર્મ નામે એક સંસ્કાર.

केशकलाप પુ૦ કેશનો સમૂહ.

केशकार પુ૦ એક જાતની શેલડી.

केशकारिन् ત્રિ૦ કેશરચના કરનાર.

केशकारिणी સ્ત્રી૦ કેશરચના કરનારી દાસી.

केशकीट પુ૦ જૂ.

केशगर्भ પુ૦ અંબોડો, ચોટલો.

केशगर्भक પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

केशगृहीत ત્રિ૦ જેના કેશ પકડેલ હોય તે.

केशग्रह પુ૦ બલાત્કારે કેશનું પકડવું—જે મૈથુનનું એક અંગ ગણાય છે.

केशग्रहण ન૦ ઉપરનો અર્થ.

केशग्राहम् अव्य० કેશ પકડીને.

केशघ्न પુ૦ કેશનો નાશ કરનાર એક જાતનો રોગ—ટાલ,

केशच्छिद् પુ૦ હજામ, ઘાંજો.

केशच्छिद् ત્રિ૦ કેશ કાપનાર.

केशच्छिद પુ૦ હજામ.

केशच्छिद ત્રિ૦ કેશ કાપનાર.

केशट પુ૦ માકણ, જૂ, વિષ્ણુ, બકરો, ભાઇ, કામદેવનું શોષણ નામે બાણ, શોનક વૃક્ષ.

केशधर ત્રિ૦ કેશવપન કરનાર.

केशधर પુ૦ બહુ૦ તે નામે એક દેશ.

केशधून् પુ૦ એક જાતનું ઘાસ.

केशनामन् ન૦ વાળો, સુગંધી ખસ.

केशपक्ष પુ૦ કેશનો સમૂહ.

केशपंक्ति સ્ત્રી૦ કેશની પંક્તિ.

केशपर्णी સ્ત્રી૦ અઘાડો વનસ્પતિ.

केशपाश પુ૦ કેશનો સમૂહ.

केशपाशी સ્ત્રી૦ શિખા, કેશની લટ.

केशप्रसाधनी સ્ત્રી૦ કેશ સાફ કરવાનું સાધન—કાંકસી.

केशभार પુ૦ કેશનો સમૂહ.

केशभू સ્ત્રી૦ મસ્તક.

केशमथनी સ્ત્રી૦ ખીજડીનું ઝાડ.

केशमार्ज्जक ન૦ કાંકસી.

केशमार्ज्जन ન૦ કેશને સાફ કરવા તે, કાંકસી.

केशमुष्टि પુ૦ મહાનિંબ વૃક્ષ.

केशर પુ૦ ન૦ કેસરા—ફૂલમાં રહેલ કેશાકારતંતુ, નાગકેસર, બોલસરીનું ઝાડ, પુન્નાગ વૃક્ષ.

केशर પુ૦ સિંહની કેશવાળી, ઘોડાની કેશવાળી, કેસર.

केशर ન૦ હિંગુ વૃક્ષ—હીંગનું ઝાડ, તે નામે એક છંદ.

केशरचना સ્ત્રી૦ કેશની રચના, વાળ ગુંથવા, કેશનો સમૂહ.

केशरञ्जन ભાંગરાનું ઝાડ.

केशराज પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

केशराम्ल પુ૦ ધંતુરો.

केशरिन् પુ૦ સિંહ, ઘોડો, પુન્નાગ વૃક્ષ, નાગકેસર વૃક્ષ, બીજોરાનું ઝાડ, હનુમાનનો પિતા એક વાનર.

केशरिणी સ્ત્રી૦ સિંહણ, ઘોડી.

केशरिसुत પુ૦ હનુમાન.

केशरुहा સ્ત્રી૦ ભદ્રદન્તિકા વૃક્ષ.

केशरूपा સ્ત્રી૦ વંદાક વૃક્ષ.

केशलुञ्च પુ૦ જૈન મુનિ.

केशव ત્રિ૦ શ્રેષ્ઠ કેશવાળું.

केशव પુ૦ વિષ્ણુ, પરમેશ્વર, વિષ્ણુની ચોવીસ મૂર્તિમાંની એક મૂર્તિ, પાણીમાં રહેલું મુડદું.

केशवकीर्तिन्यास પુ૦ તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ પૂજામાં અંગરૂપ ન્યાસ.

केशवत् ત્રિ૦ કેશવાળું.

केशवता સ્ત્રી૦ કેશવપણું, વિષ્ણુપણું.

केशवत्व ન૦ ઉપરનો અર્થ.

केशवपनीय પુ૦ તે નામે એક યાગ.

केशवर्द्धिनी સ્ત્રી૦ વનસ્પતિ—સહદેવી.

केशवादित्य પુ૦ કાશીમાં રહેલ એક આદિત્ય.

केशवायुध न० વિષ્ણુનું હથિઆર.
केशवायुध पु० આંબાનું ઝાડ.
केशवार्क पु० જ્યોતિષનિબંધકાર એક વિદ્વાન.
केशवालय पु० પીપળાનું ઝાડ, વિષ્ણુનું મંદિર.
केशवावास पु० ઉપરનો અર્થ.
केशवेश पु० અંબોડો, ચોટલો બાંધવો, કેશરચનાવિશેષ.
केशहन्तृफला स्त्री० ખીજડીનું ઝાડ.
केशहन्त्री स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
केशहस्त पु० કેશસમૂહ.
केशाकेशि अव्य० અન્યોન્ય કેશગ્રહણપૂર્વક થયેલું યુદ્ધ.
केशान्त पु० તે નામે સંસ્કાર—જેને ગોદાન કર્મ કહે છે.
केशान्त पु० કેશસ્વરૂપ, કેશનો અગ્ર ભાગ.
केशान्तिक त्रि० કેશના છેડા સુધીના માપનું.
केशारि पु० નાગકેસરનું ઝાડ.
केशारुहा स्त्री० સહદેવીનો વેલો.
केशार्हा स्त्री० મહાનીલી વૃક્ષ—ગળીનું ઝાડ.
केशि पु० તે નામે એક દાનવ.
केशिक त्रि० શ્રેષ્ઠ કેશવાળું.
केशिका स्त्री० શતાવરીનું વૃક્ષ, સતાવળ.
केशिध्वज पु० નિમિવંશનો એક રાજા.
केशिन त्रि० ઉત્તમ એવા ઘણા કેશવાળું, કેશ જેવી કાળાશવાળું.
केशिन् पु० કેશવિદ્યાનો પ્રકાશક એક ગૃહપતિસ્વામી, દ્વાપરયુગમાં શ્રીકૃષ્ણે મારેલો તે નામનો એક અસુર.
केशिनिसूदन पु० વાસુદેવ શ્રીકૃષ્ણ.
केशिनी स्त्री० જટામાંસી વનસ્પતિ, ચોરપુષ્પી વૃક્ષ, સુંદર કેશવાળી સ્ત્રી, ગુપ્ત રૂપમાં રહેલા નલરાજા પ્રત્યે દમયંતીએ મોકલેલી તે નામની એક દૂતી, કન્યાના રૂપવાળી તે નામે એક અપ્સરા, પાર્વતીની એક સહચરી—બ્હેનપણી, અજમીઢ રાજાની એક રાણી, સગર રાજાની એક પત્ની, રાવણની માતા—કેશિની.
केशिसूदन पु० શ્રીકૃષ્ણ.
केशिहन् पु० શ્રીકૃષ્ણ.
केशी स्त्री० નીલીવૃક્ષ—ગળીનું ઝાડ, ભૂતકેશી વૃક્ષ, અજલોમા વૃક્ષ.
केशोच्चय पु० કેશનો સમૂહ.
केश्य त्रि० કેશને હિતકારક હરકોઇ પદાર્થ.
केश्य न० કાળું અગર.
केश्य पु० ભાંગરો.
केसर न० केशर न० જુઓ.
केसर पु० केशर पु० જુઓ.
केसरवर पु० કેસર, કુંકુમ.
केसराचल पु० સુમેરૂ પર્વત.
केसराम्ल पु० બીજોરૂં.
केसरिका स्त्री० સહદેવીનો વેલો,
केसरिन पु० સિંહ, ઘોડો, પુન્નાગ વૃક્ષ, રાતું નાગકેસર, સરગવો, હનુમાનનો પિતા.
केसरिणी स्त्री० સિંહણ, ઘોડી.
केसरिसुत पु० હનુમાન.
कै भ्वा०प० अ० अनिट् શબ્દ કરવો.
कैंशुक न० કેસુડું, ખાખરાનું ફૂલ.
कैकय पु० કેકય દેશનો રાજા.
कैकयी स्त्री० કેકય રાજાની પુત્રી, કૈકયી—ભરતમાતા.
कैकस पु० રાક્ષસ.
कैकसी स्त्री० સુમાલીની કન્યા તે નામે રાક્ષસી.
कैकेय पु० કેકય દેશનો રાજા.
कैकेयी स्त्री० ભરતની માતા.
कैटज पु० कुटज જુઓ.
कैटभ पु० તે નામે એક દૈત્ય.
कैटभजित् पु० વિષ્ણુ.
कैटभहन् पु० વિષ્ણુ.
कैटभा स्त्री० દુર્ગા દેવી.
कैटभारि पु० વિષ્ણુ.

कैटभी स्त्री० મહાકાલી દેવી.

कैटभेश्वरी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

कैटर्य पु० કાયફળ વનસ્પતિ, કરીયાતાનું ઝાડ, પૂતિકરંજનું ઝાડ, મીંઢળનું ઝાડ.

कैटर्यक पु० ઉપરના અર્થ.

कैडर्य पु० कैटर्य જુઓ.

कैतक न० કેતકીનું ફૂલ-કેવડો.

कैतव न० કપટ, શઠતા, જુગાર, વૈડૂર્ય મણિ.

कैतव पु० ધંતુરાનું ઝાડ.

कैतव त्रि० કપટી, શઠ, જુગારી.

कैतवक न० ભયંકર એવું જૂગટું.

कैतवेय पु० અંશુમાન રાજાનો પુત્ર-ઉલૂક.

कैदार न० ખેતરોનો સમૂહ.

कैदार त्रि० કયારામાં પાકનાર ચોખા વગેરે.

कैदारक न० कैदार न० જુઓ.

कैदारि न० ખેતરનો સમૂહ.

कैदार्य त्रि० કયારા સંબંધી, ખેતર સંબંધી.

कैन्द्रासायन पु० તે નામે એક ઋષિ.

कैन्नर त्रि० કિન્નર-ગંધર્વ સંબંધી, પોતાના બાપદાદાઓથી કિન્નરખંડમાં રહેનાર.

कैमुतिक त्रि० 'किमुत' એના અર્થ ઉપર પ્રાપ્ત થનારો એક ન્યાય-જેમ ઘણા પરિશ્રમથી સાધ્ય એવું કામ કરવામાં જે સમર્થ હોય તે થોડા પરિશ્રમથી સાધ્ય એવું કામ કરી શકે એમાં શું નવાઈ!

कैरलेय पु० કેરલ દેશનો રાજા.

कैरव न० કુમુદ-ચંદ્રવિકાશી કમળ, પોયણું, કપટ.

कैरव पु० શત્રુ.

कैरविणी स्त्री० કુમુદિની-ચંદ્રવિકાશી કમળનો વેલો, તે કમળનો સમૂહ, તે કમળવાળું કોઈ તળાવ.

कैरविणीखण्ड पु० પોયણાંના વેલાનો સમૂહ.

कैरविणोफल न० પોયણાંનું બીજ

कैरविन पु० ચંદ્ર.

कैरवी स्त्री० મેથી, ચંદ્રિકા, ચાંદની, ચંદ્રજ્યોત્સ્ના.

कैराटक पु० એક પ્રકારનું સ્થાવર ઝેર.

कैरात पु० બળવાન પુરૂષ, કરીયાતું.

कैरात न० એક જાતનું ચંદન.

कैरात त्रि० કિરાત-ભિલ્લસંબંધી.

कैरातक न० કરીયાતું.

कैराल न० વાવડીંગ.

कैराली स्त्री० વાવડીંગ.

कैल न० રમત, ખેલ, વિલાસ.

कैलास पु० શિવના નિવાસસ્થાનરૂપ પર્વત.

कैलासनाथ पु० શિવ, કુબેર.

कैलासनिकेतन पु० શિવ, કુબેર.

कैलासयात्रा स्त्री० હરિવંશમાં આવતો ભાગ.

कैलासौकस् पु० શિવ, કુબેર.

कैवर्त्त पु० મચ્છીમારની જાતિ.

कैवर्त्तक पु० ઉપરનો અર્થ.

कैवर्त्तमुस्त न० એક જાતની મોથ.

कैवर्त्तकमुस्तक न० ઉપરનો અર્થ.

कैवर्त्तिका स्त्री० વસ્ત્રરંગા નામે માળવા દેશમાં પ્રસિદ્ધ એક વેલો.

कैवर्त्तिमुस्तक न० એક જાતની મોથ.

कैवर्त्ती स्त्री० એક જાતની મોથ, મચ્છીમાર જાતિની સ્ત્રી.

कैवर्तीमुस्तक न० એક જાતની મોથ.

कैवल न० વાવડીંગ.

कैवल्य न० આત્યંતિક દુઃખનિવૃત્તિરૂપ એક જાતની મુક્તિ, કેવળપણું.

कैशव त्रि० કેશવસંબંધી.

कैशिक न० કેશનો સમૂહ.

कैशिक पु० શૃંગાર, તે નામનો એક રાગ.

कैशिकी स्त्री० નાટકપ્રસિદ્ધ એક વૃત્તિ.

कैशी स्त्री० તે નામે એક વનસ્પતિ.

कैशोर न० કિશોરાવસ્થા, પંદરવર્ષ સુધીનું વય.

कशोरक न० ઉપરનો અર્થ.

कैशोरिकेय પુ० કિશોર અવસ્થાવાળી સ્રીનો પુત્ર.

कैश्य ન० કેશનો સમૂહ.

कोक પુ० ચક્રવાક પક્ષી, વરૂ, નહાર, દેડકો, કાકીડો, ખજૂરીનું ઝાડ, વિષ્ણુ.

कोकड પુ० ચમરી મૃગ.

कोकडी સ્રી० ચમરી મૃગલી.

कोकदेव પુ० કબૂતર.

कोकनद ન० રાતું પોયણું, રાતું કમળ.

कोकनदच्छवि પુ० રાતો રંગ.

कोकनदच्छवि ત્રિ० રાતા રંગવાળું, રાતું.

कोकबन्धु પુ० સૂર્ય.

कोकरक પુ० બહુ० તે નામે એક દેશ.

कोकवाच પુ० ચમરી મૃગ.

कोकाग्र પુ० એક જાતની વનસ્પતિ.

कोकामुख ન० તે નામે એક તીર્થ.

कोकाह પુ० ધોળો ઘોડો.

कोकिल પુ० કોયલ પક્ષી, અંગારો.

कोकिलक ન० તે નામે એક છંદ.

कोकिलनयन પુ० અત્યંત લાલ ફૂલવાળું એક ઝાડ.

कोकिला સ્રી० કોયલ પક્ષિણી, કાકોલી વનસ્પતિ.

कोकिलाक्ष પુ० कोकिलनयन જુઓ.

कोकिलाक्षक પુ० ઉપરનો અર્થ.

कोकिलावास પુ० આંબાનું ઝાડ.

कोकिलासन ન० તંત્રશાસ્રપ્રસિદ્ધ એક પ્રકારનું આસન.

कोकिलेक्षु પુ० એક જાતની શેલડી.

कोकिलेष्टा સ્રી० એક જાતનાં જાંબુનું ઝાડ.

कोकिलोत्सव પુ० આંબાનું ઝાડ.

कोकी સ્રી० ચક્રવાકી, વરૂ-માદા, દેડકી, કાકીડી.

कोङ्क પુ० વ० તે નામે એક દેશ.

कोङ्कण પુ० વ० તે નામે એક દેશ.

कोङ्कण ન० એક જાતનું અન્ન.

कोङ्कणा સ્રી० પરશુરામની માતા રેણુકા.

कोङ्कणासुत પુ० પરશુરામ.

कोच ત્રિ० સંકોચક, સંકોચ ઉપજાવનાર.

कोच પુ० સંકોચ, તે નામે એક જાતિ, તે જાતિ જ્યાં પુષ્કળ હોય તેવો દેશ.

कोजागर પુ० આશ્વિન-પૂનેમ, શરદ પૂનેમ.

कोट પુ० કુટિલતા, કોટ, કિલ્લો, ગઢ, ઝુંપડી.

कोटक પુ० તે નામે એક જાતિ, કિલ્લો બાંધનાર, કિલ્લો.

कोटक ત્રિ० કુટિલતાવાળું.

कोटचक्र ન० કિલ્લાનું શુભ-અશુભ જણાવનાર એક ચક્ર.

कोटर પુ० ન० કિલ્લો, ગઢ, ઝાડ વગેરેની ગફોલ.

कोटरादि પુ० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.

कोटरावण ન० કિલ્લાની પાસેનું વન, ગફોલવાળાં વૃક્ષોનું વન.

कोटरी સ્રી० નગ્ન સ્રી, દુર્ગા દેવી.

कोटवी સ્રી० ઉપરના અર્થ.

कोटि સ્રી० ધનુષનો અગ્ર ભાગ, હરકોઇ વસ્તુનો અગ્રભાગ, અસ્રોની ધાર, ઉત્કૃષ્ટતા, એક કરોડની સંખ્યા, એક કરોડની સંખ્યાવાળું, પૃક્કા નામની વનસ્પતિ, સંશયના આલંબનવાળો વાદ, પૂર્વપક્ષ, લીલાવતી ગણિતમાં પ્રસિદ્ધ એક રેખા, રાશિચક્રનો તૃતીયાંશ, મોટાઈ, શ્રેષ્ઠતા.

कोटिक પુ० ઇન્દ્રગોપ કીડો.

कोटिकास्य પુ० શિબિ વંશનો તે નામે એક રાજા.

कोटिजित् પુ० રઘુવંશાદિ કાવ્યોનો કર્તા મહાકવિ કાલીદાસ.

कोटिज्या સ્રી० ગ્રહોની સ્પષ્ટતાના સાધનનો એક ધનુષનો અવયવ.

कोटितीर्थ ન० અવંતી દેશમાં આવેલું એક તીર્થ, પંચનદની અંદર આવેલું એક તીર્થ.

कोटिपात्र न० केनिपात જુઓ.
कोटिफल न० ત્રિકોણાદિ ક્ષેત્રાવયવની કોટીનું ફળ.
कोटिर પુ० ઇન્દ્ર, નોળીયો, ઇન્દ્રગોપ કીડો.
कोटिवर्ष न० બાણાસુરની રાજધાનીનું શહેર.
कोटिवर्षा સ્ત્રી० એક જાતનું શાક.
कोटिश પુ० મુદ્દગર–હથોડો, ઢેફાં ભાગવાનો મગદર, વાસુકિના વંશનો તે નામે નાગ.
कोटिशस् અવ્ય० કરોડોની સંખ્યામાં.
कोटी સ્ત્રી० कोटि જુઓ, એક જાતનું શાક.
कोटीर પુ० મુકુટ, જટા.
कोटीवर्ष न० कोटिवर्ष જુઓ.
कोटीवर्षा સ્ત્રી० कोटिवर्षा જુઓ.
कोटीश પુ० कोटिश જુઓ.
कोटीशस् અવ્ય० कोटिशस् જુઓ.
कोट्ट પુ० કિલ્લો, ગઢ.
कोट्ट न० તે નામે એક શહેર, તે નામે એક રાજધાની.
कोट्टवी સ્ત્રી० નાગી છુટા કેશવાળી સ્ત્રી, દુર્ગા દેવી, બાણાસુરની માતા.
कोट्टवीपुर न० બાણાસુરનું શહેર.
कोट्टार પુ० કુવો, નાગર, તળાવ વગેરેનો ઘાટ.
कोठ પુ० એક જાતનો કોઢનો રોગ.
कोठर પુ० અંકોઠક નામે વૃક્ષ.
कोठरपुष्पी સ્ત્રી० એક જાતની વનસ્પતિ.
कोड પુ० कोठ જુઓ.
कोडर પુ० कोठर જુઓ.
कोण પુ० જેનાવડે વીણા વગેરે વગાડાય છે તે ધનુષ આકારનું લાકડું, ખૂણો, ઘર વગેરેનો એક ભાગ, અસ્ત્રાનો અગ્રભાગ, ધોકો, મંગળ ગ્રહ, શનિ ગ્રહ, બે દિશાની વચ્ચેની દિશા, ધનુષનો એક ભાગ, ઢોલ વગેરે વગાડવાની દાંડી.
कोणकुण પુ० માંકડ.
कोणप પુ० રાક્ષસ, પિત્તરોગ.
कोणाघात પુ० એક લાખ ઢક્કાઓ અને દશ હજાર ભેરીઓ એકી સાથે જ્યાં વગાડવામાં આવે તે, વાદ્યનો સમુદાય.
कोणि ત્રિ० ઠુંઠા હાથવાળું.
कोथ પુ० એક નેત્રનો રોગ.
कोथ ત્રિ० ગળી પડેલ, ખરી પડેલ.
कोदण्ड न० ધનુષ, ભ્રમર, ધન રાશિ.
कोदण्ड પુ० તે નામે એક દેશ.
कोदार પુ० એક જાતનું ધાન્ય.
कोद्रव પુ० એક જાતનું ધાન્ય–કોદ્રી.
कोनालक પુ० એક જાતનું જલચર પક્ષી.
कोनालिन् પુ० ઉપરનો અર્થ.
कोन्वशिर પુ० બ્રાહ્મણના શાપથી શૂદ્ર થયેલ એક ક્ષત્રિય.
कोप પુ० ક્રોધ, પ્રણયકોપ–પ્રેમભરેલો કોપ.
कोपक्रम न० બ્રહ્માએ પ્રથમ જાણી લઇને આરંભેલી સૃષ્ટિ.
कोपक्रम પુ० ક્રોધનો ક્રમ.
कोपक्ष न० कोपक्रम न० જુઓ.
कोपन ત્રિ० ક્રોધી સ્વભાવવાળું, કોપનો સાધક, કોપ કરનાર.
कोपन પુ० તે નામે એક અસુર.
कोपन न० કોપનું સાધન, દોષવિકારકારક એક વ્યાપાર.
कोपनक પુ० તે નામે એક ગંધદ્રવ્ય.
कोपनक ત્રિ० ક્રોધી.
कोपना સ્ત્રી० ક્રોધી સ્ત્રી.
कोपनीय ત્રિ० કોપનો વિષય, કોપને યોગ્ય.
कोपपद न० ક્રોધનો દેખાવ માત્ર.
कोपयितृ ત્રિ० કોપાવનાર, ક્રોધ ચઢાવનાર.
कोपयिष्णु ત્રિ० બીજાને ક્રોધ કરાવનાર.
कोपलता સ્ત્રી० તે નામે એક વેલો.
कोपवत ત્રિ० કોપવાળું.
कोपवैरि પુ० અગથીઆનું ઝાડ.
कोपित ત્રિ० કોપાવેલ, કોપાયમાન થયેલ.
कोपिन् ત્રિ० કોપશાળી, ક્રોધી, કોપસંપાદક.

कौपिन् पु० પાણીનું કબૂતર.
कोमल त्रि० મૃદુ, કોમળ, કઠિન નહિ તે, નરમ, મનોહર સુંદર.
कोमल न० પાણી.
कोमलक न० પાણી, કમળનો દાંડલો.
कोमलता स्त्री० કોમળપણું.
कोमलत्व न० કોમળતા.
कोमलपत्रक पु० સરગવાનું ઝાડ.
कोमलवल्कली स्त्री० લવલી લતા.
कोमला स्त्री० ક્ષીરિકા વૃક્ષ, કોમળ સ્ત્રી.
कोमलासन न० મૃગ વગેરેના ચામડાનું આસન.
कोमासिका स्त्री० એક જાતની વનસ્પતિ.
कोम्य त्रि० કામના કરવા યોગ્ય.
कोयष्टि पु० જલ કુકડો પક્ષી.
कोयष्टिक पु० જલકુકડો.
कोयष्टिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
कोर पु० શરીરમાં રહેલો એક સાંધો, કળી.
कोरक पु० न० કળી, કક્કોલ, કમળનો દાંડલો.
कोरकित त्रि० કળીવાળું થયેલ, જેમાં કળી ફૂટી હોય તે.
कोरङ्गी स्त्री० ઝીણી એલચી, પીપર.
कोरदूष पु० એક જાતનું અનાજ—કોદ્રી.
कोरदूषक पु० ઉપરનો અર્થ.
कोरदूष्य पु० कोरदूष જુઓ.
कोरित त्रि० કળીવાળું થયેલ.
कोल पु० ભુંડ, ડુક્કર, નાનું વહાણ, ખોળો, શનિ ગ્રહ, ચિત્રક, આલિંગન, એક જાતનું અસ્ત્ર, તે નામે એક જાતિ, તે નામે એક રાજા, ચવક, એક તોલાનું માપ.
कोल न० મરી, તીખાં, બોરડીનું ફળ—બોર.
कोल पु० ब० તે નામે એક દેશ.
कोलक पु० અંકોડ વૃક્ષ, તે નામે એક ગંધ-દ્રવ્ય, મરી, તીખાં, કંકોલ વનસ્પતિ.
कोलक न० એક જાતનું સુગંધી દ્રવ્ય, મરચું, મરી.
कोलकन्द पु० એક જાતનું મહાકંદ.
कोलकर्कटिका स्त्री० મીઠી ખજૂરી.
कोलगिरि पु० દક્ષિણ દિશામાં આવેલો એક પર્વત.
कोलघोण्टा स्त्री० એક જાતની બોરડી.
कोलदल न० નખલો નામે સુગંધી દ્રવ્ય.
कोलनासिका स्त्री० રંકિણી નામે એક ઝાડ.
कोलपुच्छ पु० કંકપક્ષી.
कोलमूल न० પીપરમૂળ—ગંઠોડા.
कोलम्बक पु० તાર વિના તુંબડું વગેરે વીણાનો અવયવ.
कोलवल्ली स्त्री० ગજપીપર, શકરપાદિકા નામે વનસ્પતિ.
कोलशिम्बिका स्त्री० શકરપાદિકા વનસ્પતિ.
कोलशिम्बी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
कोला स्त्री० પીપર, ચવક વનસ્પતિ, બોરડીનું ઝાડ, કોલાપુર શહેર.
कोलाञ्च पु० ब० તે નામે એક દેશ.
कोलापुर न० તે નામે દક્ષિણમાં એક શહેર.
कोलाविध्वंसिन् त्रि० પર્વતમાં વસનાર મ્લેચ્છ, જેઓ કોલાહલમાત્રથી રાજ્યનો વિનાશ કરી નાખે તે.
कोलाहल पु० અનેક પ્રકારનો દૂર સુધી પહોંચનારો શબ્દ, ગડબડ.
कोलि स्त्री० બોરડીનું ઝાડ.
कोलिसर्प पु० સગર રાજાએ મ્લેચ્છપણાને પમાડેલ એક ક્ષત્રિય.
कोली स्त्री० બોરડીનું ઝાડ.
कोलूत पु० कुलूत જુઓ.
कोल्या स्त्री० પીપર.
कोल्ल पु० હિંદુસ્તાનમાં આવેલો એક પર્વત.
कोविद पु० પંડિત, વિદ્વાન.
कोविदार पु० રક્તકાંચન નામે એક વૃક્ષ.
कोविदारक पु० ઉપરનો અર્થ.
कोश पु० न० વૃષણ, પેલીયો, સોનું, રૂપું,

કળી, તરવારનું મ્યાન, સમૂહ, ફણસ વગેરેની વચ્ચેનો પદાર્થ, ગોળાકાર પદાર્થ, ધનાગાર-તીજોરી, ખજાનો, ચામડી વગેરે આવરણ, હરકોઇ ઢાંકણ, વેદાંતપ્રસિદ્ધ અન્નમય વગેરે પાંચ કોશ, મેઘ, પક્ષી વગેરેનું ઇંડું, ગર્ભાશય, સોનારૂપાની વસ્તુ, અંગનું રક્ષણ કરનાર વસ્ત્ર—અંગરખું-કોટ વગેરે, તપાવેલા લોઢાને સ્પર્શ કરાવવો વગેરે સોગંદ, એક જાતનું યજ્ઞપાત્ર.

कोशकार પુ॰ તરવારનું મ્યાન બનાવનાર, ખડ્ગનો કરનાર, એક જાતની શેલડી, એક જાતનો કીડો, રેશમનો કીડો.

कोशकृत् પુ॰ ઉપરના અર્થ.

कोशग्रहण ન॰ સોગંદ લેવા.

कोशगृह ન॰ ધન રાખવાનું સ્થળ.

कोशचञ्चु પુ॰ સારસ પક્ષી.

कोशपाल પુ॰ કોશરક્ષક, ખજાનચી.

कोशपालक પુ॰ ઉપરના અર્થ.

कोशफल ન॰ કક્કોલ વનસ્પતિ, બોર.

कोशफला સ્ત્રી॰ મહાકોષાતકી નામે વનસ્પતિ, નસોતર.

कोशफली સ્ત્રી॰ ત્રપુષી નામે વનસ્પતિ.

कोशयी પુ॰ સોના વગેરેથી પૂર્ણ.

कोशल પુ॰ બ. તે નામે એક દેશ.

कोशला સ્ત્રી॰ સરયૂનદીના કાંઠાપર આવેલી અયોધ્યા નગરી.

कोशलात्मजा સ્ત્રી॰ રામની માતા કૌશલ્યા.

कोशलाधिप પુ॰ અયોધ્યાનો રાજા.

कोशलिक ન॰ લાંચ, રૂશ્વત.

कोशवत् ત્રિ॰ ખજાનાવાળું, કળીવાળું, તરવારની મ્યાનવાળું.

कोशवती સ્ત્રી॰ ખજાનાવાળી સ્ત્રી, કોષાતકી વૃક્ષ.

कोशवासिन પુ॰ કળીમાં રહેલ જંતુ, મ્યાનમાં રહેનાર તરવાર.

कोशवृद्धि પુ॰ કુરંડકવૃક્ષ, અંડકોષ-પેલીયાનું વધવું, વધરાવળ નામે રોગ.

कोशवृद्धि સ્ત્રી॰ ખજાનાની વૃદ્ધિ, ધનસંગ્રહમાં વધારો.

कोशशायिका સ્ત્રી॰ છૂરી, જમૈયો, મ્યાનમાં રહેનારી નાની તરવાર.

कोशस्कृत् પુ॰ રેશમનો કીડો.

कोशस्थ પુ॰ શંખલું વગેરે જીવડાં.

कोशागार ન॰ તીજોરી, ખજાનો, ધન રાખવાનું સ્થળ.

कोशाङ्ग ન॰ બહુમૂળી નામે વનસ્પતિ.

कोशातक પુ॰ કઠ નામે વેદશાખા.

कोशातकिन् પુ॰ ઉદ્યોગ, ધંધો, વેપાર, વેપારી, સમુદ્રમાં થનારો વડવાનલ અગ્નિ.

कोशातकी સ્ત્રી॰ કાકડીનો વેલો, વનસ્પતિ અઘાડો.

कोशाध्यक्ष પુ॰ ખજાનચી.

कोशाम्र પુ॰ જેમાં પુષ્કળ ફળ આવે છે તે એક વૃક્ષ.

कोशिन् ત્રિ॰ ખજાનાવાળું, કળીવાળું, મ્યાનવાળું.

कोशिन પુ॰ વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક કાનનો રોગ, આંબાનું ઝાડ.

कोशिला સ્ત્રી॰ મુદ્ગપર્ણી નામે વનસ્પતિ.

कोशी સ્ત્રી॰ ચંપલ, સપાટ, ચામડાની મોજડી, ધાન્ય વગેરેનો અગ્ર ભાગ.

कोश्य ત્રિ॰ હૃદયના કોશમાં હોનાર માંસપિંડ વગેરે.

कोष પુ॰ कोश જુઓ, તે નામે એક ઋષિ.

कोषक પુ॰ વૃષણ, પેલીયો.

कोषकार પુ॰ कोशकार જુઓ.

कोषकृत् પુ॰ कोशकृत् જુઓ.

कोषग्रहण ન॰ कोशग्रहण જુઓ.

कोषगृह ન॰ कोशगृह જુઓ.

कोषचञ्चु પુ॰ कोशचञ्चु જુઓ.

कोषनायक પુ॰ कोशपाल જુઓ.

कोषपान न० धर्मशास्त्रप्रसिद्ध परीक्षार्थे કરવા આવતું ત્રણ ચાપવાં જળપાન.
कोषपाल पु० कोशपाल જુઓ.
कोषपालक पु० कोशपालक જુઓ.
कोषफल पु० એક જાતનો વેલો.
कोषफल न० कोशफल જુઓ.
कोषफला स्त्री० कोशफला જુઓ.
कोषला स्त्री० અયોધ્યા નગરી.
कोषलात्मजा स्त्री० कोशलात्मजा જુઓ.
कोषलाधिप पु० कोशलाधिप જુઓ.
कोषलिक न० कोशलिक જુઓ.
कोषवत् त्रि० कोशवत् જુઓ.
कोषवती स्त्री० कोशवती જુઓ.
कोषवासिन् पु० कोशवासिन् જુઓ.
कोषवृद्धि पु० कोशवृद्धि पु० જુઓ.
कोषवृद्धि स्त्री० कोशवृद्धि स्त्री० જુઓ.
कोषशायिका स्त्री० कोशशायिका જુઓ.
कोषशुद्धि स्त्री० સોગંદ ખાઇ શુદ્ધ થવું.
कोषस्कृत् पु० कोशस्कृत् જુઓ.
कोषस्थ पु० कोशस्थ જુઓ.
कोषागार न० कोशागार જુઓ.
कोषाङ्ग न० कोशाङ्ग જુઓ.
कोषातक पु० कोशातक જુઓ.
कोषातकिन् पु० कोशातकिन् જુઓ.
कोषातकी स्त्री० कोशातकी જુઓ.
कोषाध्यक्ष पु० कोशाध्यक्ष જુઓ.
कोषापहरण न० ખજાનો લૂટવો.
कोषाम्र पु० कोशाम्र જુઓ.
कोषिन् त्रि० कोशिन् त्रि० જુઓ.
कोषिन् पु० कोशिन् पु० જુઓ.
कोषिला स्त्री० कोशिला જુઓ.
कोषी स्त्री० कोशी જુઓ.
कोष्ठ पु० ઘરનો મધ્ય ભાગ, પેટનો મધ્ય ભાગ-કોઠો, અનાજ વગેરે રાખવાનું સાધન, કોઠી, શરીરમાં રહેલ આમ વગેરેનું સ્થાન, રાનો કોટ.
कोष्ठ न० કોઠાર, કોઠી વગેરે, વખાર.
कोष्ठ त्रि० પોતાનું.
कोष्ठक न० કોઠાર, વખાર, પાણી વગેરે ભરી રાખવાનું ટાંકું વગેરે, તીજોરી.
कोष्ठपाल पु० કોટવાળ, મ્યુનીસીપાલીટીનો અધિકારી, ખજાનચી, ચોકીદાર, પહેરેગીર.
कोष्ठागार न० કોઠાર, અનાજ રાખવાનું સ્થળ.
कोष्ठागारिक त्रि० કોઠારમાં હોનાર, કોઠાર ઉપર નીમેલ અધિકારી વગેરે.
कोष्ठागारिन् पु० એક જાતનો કીડો.
कोष्टाग्नि पु० જઠરાગ્નિ.
कोष्ण न० લગાર ગરમ સ્પર્શ.
कोष्ण त्रि० લગાર ગરમ.
कोष्य त्रि० कोश्य જુઓ.
कोसल पु० ब० તે નામે એક દેશ.
कोसल पु० કોસલ દેશનો રહેવાસી.
कोसला स्त्री० અયોધ્યા.
कोसलाधिपति पु० અયોધ્યાનો રાજા.
कोसलेश पु० ઉપરનો અર્થ.
कोसलेश्वर पु० અયોધ્યાનો રાજા.
कोहड पु० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
कोहल पु० તે નામે એક વાદિત્ર, એક જાતનો દારૂ, નાટકશાસ્ત્રકાર એક મુનિ.
कोहनीय पु० તે નામે એક ઋષિ.
कोहित पु० તે નામે એક ઋષિ.
कौकिली स्त्री० કોકિલ ઋષિએ જોયેલી સૌત્રામણી.
कौकुट्टक पु० ब० તે નામે એક દેશ.
कौकुन्तक पु० ब० તે નામે એક દેશ.
कौकुर पु० ब० તે નામે એક દેશ.
कौक्कुटिक पु० સંન્યાસી, યતિ.
कौक्कुटिक त्रि० ઢોંગી, પાખંડી, કપટી.
कौक्कुटिकंदल पु० એક જાતનો સર્પ.
कौकृत्य न० દુષ્ટ કર્મ.

कौक्ष त्रि० પેટે બાંધેલ અલંકાર વગેરે.
कौक्षक त्रि० કુક્ષિ નામના દેશમાં હોનાર-થનાર.
कौक्षेय त्रि० પેટ ઉપર હોનાર-થનાર, કુખે બાંધેલ તરવાર વગેરે.
कौक्षेयक पु० કુખે બાંધેલ તરવાર.
कौङ्क पु० કોંકણ દેશ.
कौङ्कण पु० ब० કોંકણ દેશ.
कौङ्कण पु० કોંકણ દેશનો રાજા.
कौङ्किण न० बहु ० કોંકણ દેશ.
कौञ्च पु० ક્રૌંચ પર્વત.
कौञ्चदारण पु० કાર્તિક સ્વામી.
कौञ्जर त्रि० હાથીનું, હાથીસંબંધી.
कौञ्जायन पु० કુંજ ઋષિનો પુત્ર.
कौञ्जायनी स्त्री० બ્રાહ્મણ સ્ત્રી- બ્રાહ્મણી.
कौञ्जायन्य पु० કુંજ ઋષિનો ગોત્રપુત્ર.
कौञ्जि पु० स्त्री० કુંજ ઋષિનું સંતાન.
कौट पु० કુટજ વૃક્ષ.
कौट न० મિથ્યા કહેવું, જૂઠી સાક્ષી.
कौट त्रि० સ્વતંત્ર, જૂઠું, કપટી, અસત્યવાદી.
कौटकिक त्रि० માંસ વેચનાર.
कौटज पु० કુટજ વૃક્ષ.
कौटजभारिक त्रि० કુટજના ભારને વહેનાર-ઉંચકી લઇ જનાર.
कौटजिक त्रि० ભારભૂત કુટજને વહેનાર-ઉંચકી લઈ જનાર.
कौटतक्ष पु० સ્વતંત્ર એવો સુથાર.
कौटल्य न० કુટિલતા, વક્રતા.
कौटल्य पु० તે નામે એક ઋષિ.
कौटसाक्षिन् पु० ખોટો સાક્ષી.
कौटसाक्ष्य न० ખોટી સાક્ષી.
कौटि पु० જૂઠું બોલનારાનો પુત્ર.
कौटिक पु० શીકારના સાધન ઉપર જીવનાર, માંસ વેચનાર.
कौटिलिक त्रि० શિકારી, લવાર.
कौटिल्य न० કુટિલતા, વક્રતા.
कौटिल्य पु० ચાણક્ય મુનિ.
कौटिगव्य पु० કુટિગુ ઋષિનો ગોત્રપુત્ર.
कौटीय त्रि० પર્વતનાં શિખરની પાસેનો પ્રદેશ વગેરે.
कौटीर्य त्रि० કેવળ, અસહાય, એકલું.
कौटीर्या स्त्री० દુર્ગા દેવી.
कौटुंब त्रि० કુટુંબના ભરણપોષણમાં ઉપયોગી દ્રવ્ય વગેરે.
कौटुम्बिक त्रि० કુટુંબનું ભરણ પોષણ કરવામાં મશગુલ.
कौट्य त्रि० પર્વતના શિખરની સમીપનો પ્રદેશ વગેરે.
कौटया स्त्री० જૂઠા માણસની છોકરી.
कौठारिकेय त्रि० નાના કુહાડાસંબંધી.
कौडविक त्रि० એક કુડવ જેટલું ધાન્ય વાવવા યોગ્ય ખેતર વગેરે, એક કુડવ જેટલું ધાન્ય સમાય તેવું પાત્ર વગેરે, એક કુડવ જેટલું અનાજ રાંધનાર.
कौडेयक त्रि० કઠોરતા કરવા યોગ્ય જમીનમાં ઉત્પન્ન થયેલ વગેરે.
कौणकुत्स्य पु० તે નામે એક ઋષિ.
कौणप पु० રાક્ષસ.
कौणपदन्त पु० ભીષ્મ પિતામહ.
कौणपाशन पु० એક જાતનો સર્પ.
कौण्डपायिन् पु० સોમયાગ કરનાર યજમાન.
कौण्डपायिन न० સોમયાગ કરનાર યજમાનસંબંધી અયનરૂપ એક સત્ર.
कौण्डल त्रि० કુંડલવાળું.
कौण्डलिक त्रि० કુંડલની પાસેનો પ્રદેશ વગેરે.
कौण्डाग्निक त्रि० કુંડના અગ્નિમાં હોનાર-થનાર વગેરે.
कौण्डायन त्रि० કુંડની સમીપનો પ્રદેશ વગેરે.
कौण्डिनेयक त्रि० કુંડિનપુરમાં ઉત્પન્ન થયેલ વગેરે.

कौण्डिन्य पु० कुंडिन ઋષિનો ગોત્રપુત્ર.

कौण्डिल्य न० કુંડિનપુર.

कौण्डिल्य पु० તે નામે એક મુનિ.

कौण्डिल्यक पु० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક કીડો.

कौण्डोपरथ पु० તે નામે આયુધજીવી સંઘ.

कौण्य न० ઠુંઠા હાથવાળાપણું

कौतस्कुत त्रि० ક્યાંથી ક્યાંથી હોનાર-થનાર.

कौतस्त त्रि० કયાંથી હોનાર–થનાર.

कौतुक न० કુતૂહલ, આશ્ચર્ય, માંગલિક હસ્તસૂત્ર, ઉત્સવ, અભિલાષ, ઇચ્છા, નર્મ, મશ્કરી, હર્ષ, પરંપરાથી આવેલ મંગળ, ગીત વગેરે ભોગ, ભોગકાળ, સુખ.

कौतूहल न० કૌતૂહળ, આશ્ચર્ય, ઉત્કંઠા, ઉત્સુકપણું.

कौतोमत पु० તે નામે એક ઋષિ.

कौत्स पु० કુત્સ ઋષિનો પુત્ર એક ઋષિ.

कौत्स न० કુત્સ ઋષિએ જોયેલું વિકૃતિ યાગમાં ગાવાનું સામ.

कौथुम त्रि० કુથુમ નામની વેદશાખાનો અભ્યાસ કરનાર અથવા તેને જાણનાર.

कौदालीक पु० ધોબણમાં કોળીથી ઉત્પન્ન થયેલ વર્ણસંકર.

कौद्रविक न० સંચળ.

कौद्रवीण न० કોદ્રી જેમાં થઇ શકે તેવું ખેતર.

कौद्रायण पु० કુદ્ર ઋષિનું યુવાપત્ય.

कौन्द्रायण पु० કુંદ્ર ઋષિનું યુવાપત્ય.

कौनख्य न० ખરાબ નખરૂપ એક રોગ.

कौन्तायनि त्रि० કુંતીએ કરેલ વગેરે.

कौन्तिक पु० ભાલો ધારણ કરનાર યોદ્ધો.

कौन्ती स्त्री० ભરમગંધિની નામે ઓષધિ.

कौन्तेय पु० યુધિષ્ઠિર, ભીમ અને અર્જુન, સાદડ વૃક્ષ.

कौन्द त्रि० મોગરાનું, મોગરાસંબંધી.

कौप त्रि० કુવા સંબંધી.

कौपीन न० અકાર્ય, દુષ્ટ કામ, પાપ, ગુહ્ય પ્રદેશ, સ્ત્રીપુરૂષનું ચિન્હ, ચીર, લંગોટી, લંગોટ.

कौपीनवत् त्रि० લંગોટીવાળું.

कौपोदकी स्त्री० વિષ્ણુની ગદા–કૌમોદકી.

कौबेर त्रि० કુબેરસંબંધી, કુબેરનું.

कौमार पु० કુંવારી કન્યાને પરણનાર પુરૂષ, કુમાર, સનત્કુમારનો સર્ગ–સૃષ્ટિ.

कौमार न० કુમારાવસ્થા, કુમારદશા, કુમારપણું.

कौमार त्रि० કુમારસંબંધી, કાર્તિક સ્વામી-સંબંધી, તરૂણ, કુમારદશાને પામેલ, સનત્કુમાર સંબંધી, કુમારનું.

कौमारक न० કુમારપણું, કુમારદશા.

कौमारायण पु० કુમાર નામના ઋષિનો ગોત્રપુત્ર.

कौमारिक पु० ઘણી કન્યાઓનો પિતા.

कौमारिकेय त्रि० કુંવારી કન્યાનો પુત્ર.

कौमारी स्त्री० જેણે બીજી સ્ત્રી કરી નથી તેવા પતિની પત્ની.

कौमारी स्त्री० કુમારસંબંધી ચેષ્ટા વગેરે, કાર્તિક સ્વામીની શક્તિ, તે નામે એક માતૃકા.

कौमुद पु० કાર્તિક મહિનો.

कौमुदिक त्रि० કુમુદ-રાત્રિવિકાશી કમળ-સંબંધી, પોયણાંસંબંધી.

कौमुदिका स्त्री० ચાંદની, ચંદ્રની જ્યોત્સ્ના.

कौमुदी स्त्री० ઉત્સવ, કાર્તિક માસમાં થતો ઉત્સવ, ઉપરનો અર્થ, કાર્તિકી પૂનેમ, આસો પૂનેમ, દીપોત્સવા તિથિ.

कौमुदीचार पु० न० આસો–પૂનેમ.

कौमुदीनाथ पु० ચંદ્ર, કપૂર.

कौमुदीपति पु० ચંદ્ર, કપૂર.

कौमुदीवृक्ष पु० દીપવૃક્ષ-દીવાઓનો વૃક્ષાકાર.

कौमोदकी स्त्री० તે નામે વિષ્ણુની ગદા.

कौमोदी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

कौम्भकारि पु० स्त्री० કુંભારનું સંતાન.

कौम्भकार्य्य पु० કુંભારનો છોકરો.
कौम्भायन त्रि० ઘડાની પાસેનો પ્રદેશ વગેરે.
कौम्भायनि त्रि० ઉપરનો અર્થ.
कौम्भेयक त्रि० કુંભીમાં ઉત્પન્ન થયેલ વગેરે.
कौम्म्य त्रि० ઘડાની સમીપનો પ્રદેશ વગેરે.
कौरयाण त्रि० શત્રુ પ્રત્યે જેણે પ્રયાણ કર્યું હોય તેના સંબંધી.
कौरव पु० કુરૂ દેશનો રાજા.
कौरव त्रि० કુરુવંશમાં ઉત્પન્ન થયેલ વગેરે, કુરવક વૃક્ષસંબંધી.
कौरवायणि पु० स्त्री० કુરૂવંશી.
कौरवी स्त्री० કુરૂસંબંધી સેના વગેરે, કુરૂવંશી સ્ત્રી.
कौरवेय त्रि० કુરૂવંશી.
कौरव्य त्रि० કુરૂવંશી.
कौरव्य पु० કુરૂ દેશનો રાજા.
कौरुकत्य पु० કુરૂકત ઋષિનો પુત્ર.
कौरुजङ्गल त्रि० કુરૂ અને જંગલ દેશમાં હોનાર–થનાર.
कौरुजाङ्गल त्रि० ઉપરનો અર્થ.
कौरुपाञ्चाल त्रि० કુરૂ અને પંચાલ દેશમાં પ્રસિદ્ધ.
कौर्प्य पु० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ વૃશ્ચિક રાશિ.
कौर्म्म न० કૂર્મ પુરાણ.
कौर्म्म त्रि० કાચબા સંબંધી.
कौल त्रि० કુળવાન, કુલીન, તંત્રોક્ત કુલાચારમાં આસક્ત, તંત્રોક્ત કુલાચારને જાણનાર.
कौलक त्रि० કુળવાન, કુલીન.
कौलकेय त्रि० સત્કુળમાં ઉત્પન્ન થયેલ, કુળવાન.
कौलकेय पु० દુરાચારિણી સ્ત્રીનો પુત્ર.
कौलटिनेय पु० ભિક્ષુકી સતી સ્ત્રીનો પુત્ર.
कौलटेय पु० સતી કે અસતી ભિક્ષુકી સ્ત્રીનો પુત્ર.
कौलटेर पु० વ્યભિચારિણીનો પુત્ર.
कौलत्थ त्रि० કળથી નામના ધાન્યથી સંસ્કારી કરેલ.
कौलत्थीन न० કળથી જેમાં થઇ શકે તેવું ખેતર.
कौलपुत्रक न० કુલપુત્રપણું.
कौलव पु० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ કરણપૈકી એક ચર કરણ.
कौलालक त्रि० કુંભારે કરેલ, કુંભારસંબંધી.
कौलिक त्रि० કુળપરંપરાથી આવેલ, પાખંડી.
कौलिक न० તંત્રશાસ્ત્રોક્ત કુલાચાર, પાખંડ.
कौलिक पु० કૌલિક મત પ્રવર્તાવનાર શિવ.
कौलितर पु० શંબરાસુર દૈત્ય.
कौलिशायनि त्रि० વજ્રની સમીપનો પ્રદેશ વગેરે.
कौलिशिक त्रि० વજ્ર જેવું.
कौलीन त्रि० પૃથ્વી ઉપર લાગેલ–લીન થયેલ, કુલક્રમથી આવેલ.
कौलीन न० લોકાપવાદ, ગુપ્તેન્દ્રિય, યુદ્ધ, દુષ્ટ કર્મ, પશુ અને સર્પોનું યુદ્ધ.
कौलीन पु० પાખંડી, વામમાર્ગી.
कौलीरा स्त्री० કાકડાશીંગી વનસ્પતિ.
कौलेय त्रि० સત્કુલમાં ઉત્પન્ન થયેલ.
कौलेयक पु० કુળક્રમથી આવેલ કુતરો.
कौलेयक त्रि० કુળવાન, કુલીન.
कौलेयभैरवी स्त्री० ત્રિપુરા ભૈરવી નામે એક દેવી.
कौल्माषिक त्रि० અડદનું સાધન.
कौल्माषीण न० અડદ જેમાં નીપજી શકે તેવું ખેતર.
कौल्य त्रि० સત્કુળમાં ઉત્પન્ન થયેલ.
कौवल न० બોરડીનું ફળ–બોર.
कौविदार्य त्रि० કોવિદાર વૃક્ષની પાસેનો પ્રદેશ વગેરે.
कौवेर त्रि० કુબેરસંબંધી, કુબેર જેનો દેવ હોય તે.

कौबेर पु० न० ते नामे એક ઝાડ.
कौबेरिकेय पु० કુબેરિકાનો પુત્ર.
कौबेरी સ્ત્રી० કુબેરની દિશા વગેરે.
कौश न० કાન્યકુબ્જ દેશ, કુશદ્વીપ, કનોજ પ્રાંત.
कौश ત્રિ० દર્ભસંબંધી, દર્ભનું પવિત્રું વગેરે, દર્ભનું કરેલ.
कौशल न० કુશળતા, હોંશીઆરી.
कौशलि पु० સ્ત્રી० કુશલાનો પુત્ર-પુત્રી.
कौशलिका સ્ત્રી० કુશલ પ્રશ્ન, ઉપાયન-ભેટ, નજરાણું.
कौशली સ્ત્રી० ઉપરના અર્થ.
कौशलेय पु० શ્રીરામચંદ્ર.
कौशल्य न० કુશલપણું, હોંશીઆરી, ચતુરાઈ, કુશલતા.
कौशल्या સ્ત્રી० શ્રીરામચંદ્રની માતા.
कौशल्यातनय पु० દશરથ પુત્ર શ્રીરામ.
कौशल्यानंदन पु० ઉપરનો અર્થ.
कौशल्यायनि पु० શ્રીરામચંદ્ર.
कौशल्यासुत पु० ઉપરનો અર્થ.
कौशाम्ब ત્રિ० કુશાંબ રાજાએ કરેલ.
कौशाम्बी સ્ત્રી० કુશાંબરાજાએ વસાવેલી એક નગરી,
कौशाम्बेय पु० કુશાંબરાજાનો વંશજ.
कौशारव पु० કુશારૂ મુનિનો પુત્ર.
कौशिक पु० ઈન્દ્ર, ઘુવડ, ગુગળ, નોળીયો, ખજાનચી, કોષકાર, કોષ બનાવનાર, શૃંગાર રસ, શરીરમાં રહેલી મજ્જા ધાતુ, અશ્વકર્ણ વૃક્ષ, વિશ્વામિત્ર, તે નામે પુરૂવંશી એક રાજા, તે નામે એક સેનાપતિ, તે નામે એક અસુર, પ્રીતિ, સ્નેહ, સર્પ પકડનાર વાદી.
कौशिकप्रिय पु० દશરથ પુત્ર શ્રીરામચંદ્ર.
कौशिकफल न० નાળીએર.
कौशिका સ્ત્રી० પીવાનું પાત્ર.
कौशिकात्मज पु० ઈન્દ્રપુત્ર જયંત, અર્જુન, વિશ્વામિત્રનો પુત્ર.
कौशिकायनि पु० તે નામે એક ઋષિ
कौशिकायुध न० ઈન્દ્રધનુષ.
कौशिकाराति पु० કાગડો.
कौशिकारि पु० કાગડો.
कौशिकिन् पु० બહુ० વિશ્વામિત્રે રચેલાં અધ્યયન કરનાર.
कौशिकी સ્ત્રી० તે નામે એક નદી, યશોદાને કન્યારૂપે ઉત્પન્ન થયેલી યોગમાયા દેવીની એક મૂર્તિ, તે નામે શબ્દની એક વૃત્તિ.
कौशिक्योज पु० શાખોટ નામે એક વૃક્ષ
कौशिज पु० બહુ० તે નામે એક દેશ.
कौशीधान्य न० તલ વગેરે ધાન્ય.
कौशीलव्य न० ગાનારપણું, નાચનારપણું ગાનારાનું તથા નાચનારનું કર્મ.
कौशेय न० રેશમી વસ્ત્ર, રેશમ.
कौशेय ત્રિ० રેશમનું, રેશમસંબંધી.
कौश्य ત્રિ० દર્ભસંબંધી, દર્ભનું.
कौश्य पु० કુશ ગોત્રનો એક ઋષિ.
कौषारव पु० कौशारव જુઓ.
कौषिक ત્રિ० कौशिक पु० જુઓ.
कौषिकी સ્ત્રી० દુર્ગા દેવી.
कौषीतक पु० કુષીતક ઋષિનો પુત્ર.
कौषीतकिन् पु० કૌષીતકે બનાવેલાનું અધ્યયન કરનાર.
कौषीतकी સ્ત્રી० અગસ્ત્ય ઋષિની સ્ત્રી.
कौषीतकेय पु० કુષીતક ઋષિનો પુત્ર.
कौषेय ત્રિ० રેશમી, રેશમનું.
कौषेय न० રેશમ, રેશમી વસ્ત્ર.
कौष्ठवितक ત્રિ० કુષ્ઠ વિદ્યામાં કુશળ.
कौष्ठविविक ત્રિ० ઉપરનો અર્થ.
कौष्ठ्य ત્રિ० કોઠાસંબંધી, પેટસંબંધ
कौसलेय पु० રામચંદ્ર.
कौसल्या સ્ત્રી० कौशल्या જુઓ.
कौसल्यातनय पु० રામચંદ્ર.

कौसल्यानन्दन પુ० રામચંદ્ર.
कौसल्यायनि પુ० રામચંદ્ર.
कौसल्यासुत પુ० રામચંદ્ર.
कौसारव પુ० કૌશારવ જુઓ.
कौसीद ત્રિ० વ્યાજસંબંધી.
कौसीद्य ન० આળસ, તંદ્રા, વ્યાજનો ધંધો.
कौसुम ન० ફૂલથી બનાવેલ આંજણ.
कौसुम ત્રિ० ફૂલસંબંધી.
कौसुम्भ પુ० જંગલી કસુંબો.
कौसुम्भ ત્રિ० કસુંબાથી રંગેલ, કસુંબાસંબંધી.
कौसुरुविन्द પુ० તે નામે એક યાગ.
कौसृतिक ત્રિ० માયાવી, કપટી.
कौस्तुभ પુ० વિષ્ણુના વક્ષઃસ્થળમાં રહેનારો એક મણિ.
कौस्तुभ ન० એક જાતનું તેલ, તે નામે એક મુદ્રા.
कौस्तुभलक्षक પુ० વિષ્ણુ.
कौस्तुभलक्षण પુ० વિષ્ણુ.
कौस्तुभवक्षस् પુ० વિષ્ણુ.
कौस्तुभहृदय પુ० વિષ્ણુ.
क्नथ् चु० उभ० स० सेट् મારવું, મારી નાખવું.
क्नथ् भ्वा० प० स० सेट् મારવું, મારી નાખવું.
क्नस् दिवा प० अ० सेट् પ્રકાશવું, દીપવું, કુટિલતા કરવી.
क्नस् चु० उभ० अ० सेट् દીપવું, પ્રકાશવું.
क्नस् भ्वा० प० अ० सेट् દીપવું, પ્રકાશવું.
क्नूय् भ्वा० आ० अ० सेट् દુર્ગંધ મારવી, ભીના થવું, શબ્દ કરવો.
क्नूयित् ત્રિ० શબ્દ કરનાર, દુર્ગંધ મારનાર, ભીનું થનાર.
क्मर् भ्वा० प० अ० सेट् કુટિલતા કરવી.
क्य ત્રિ० પ્રજાપતિના હિતનું, બ્રહ્મદેવનાહિતનું
क्याम्बू સ્ત્રી० એક જાતનું પ્રોપ્ખડ–ઘાસ.
क्रंश् भ्वा० प० स० सेट् પ્રકાશવું, પ્રકાશીત કરવું.

क्रकच પુ० એક જાતનું ઝાડ, કેરડાનું ઝાડ, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ તે નામે એક યોગ.
क्रकच પુ० ન० કરવત.
क्रकचच्छद પુ० કેવડાનું ઝાડ.
क्रकचदल પુ० કેવડાનું ઝાડ.
क्रकचपत्र પુ० ઉપરનો અર્થ.
क्रकचपाद् પુ० કાચંડો, કાકીડો.
क्रकचपाद પુ० ઉપરનો અર્થ.
क्रकचपृष्ठी સ્ત્રી० એક જાતનું માછલું.
क्रकचव्यवहार પુ० લીલાવતી ગ્રંથમાં પ્રસિદ્ધ એક ગણિત.
क्रकचा સ્ત્રી० કેવડાનું ઝાડ.
क्रकण પુ० એક જાતનું પક્ષી.
क्रकर પુ० ઉપરનો અર્થ, કેરડાનું ઝાડ, કરપત્ર અસ્ત્ર, કરવત.
क्रकर ત્રિ० દીન, ગરીબ.
क्रकुच्छन्द પુ० તે નામે એક બુદ્ધ.
क्रतु પુ० પશુબંધનના સ્તંભસહિત સોમસાધ્ય યજ્ઞ, સંકલ્પ, બ્રહ્માનો માનસપુત્ર ઋષિ, એક જાતનો વૈશ્વદેવ, વિષ્ણુ, રૂચિની અધિકતા, પ્રજ્ઞા, સ્તવન વગેરે કર્મ, ઇન્દ્રિય.
क्रतुच्छद પુ० જૈન,
क्रतुच्छद ત્રિ० યજ્ઞ ક્રિયામાં કુશળ.
क्रतुदोषनुद् પુ० પ્રાણાયામ.
क्रतुद्रुह् પુ० અસુર, નાસ્તિક.
क्रतुद्विष् પુ० ઉપરનો અર્થ.
क्रतुध्वंसिन् પુ० શિવ.
क्रतुपशु પુ० ઘોડો.
क्रतुपुरुष પુ० વિષ્ણુ, યજ્ઞવરાહ.
क्रतुप्रा પુ० કર્મ પૂર્ણ કરનાર.
क्रतुभुज् પુ० દેવ.
क्रतुराज् પુ० અશ્વમેધ યજ્ઞ, રાજસૂય યજ્ઞ.
क्रतुविक्रयिन ત્રિ० પોતાના યજ્ઞફળને બીજાનું ઠરાવીને તેની પાસેથી ધન લેનાર.
क्रतुस्थला સ્ત્રી० તે નામે એક અપ્સરા.
क्रतुस्पृश् ત્રિ० ઇન્દ્રિયનો સ્પર્શ કરનાર.

क्रतूत्तम पु० રાજસૂય યજ્ઞ.

क्रत्वर्थ पु० યજ્ઞ માટેનું.

क्रत्वादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.

क्रत्वीश्वर न० કાશીમાં ક્રતુ મુનિએ સ્થાપેલું એક શિવલિંગ.

क्रथ् ભ્વા० प० स० सेट् મારવું, ઠાર મારવું.

क्रथ् चु० उभ० स० सेट् હર્ષ પામવો, આનંદિત થવું.

क्रथ पु० તે નામે જનક રાજાનો એક પુત્ર.

क्रथन न० મારવું, મારી નાખવું,છેદવું, કાપવું.

क्रथन पु० તે નામે એક દાનવ.

क्रथनक पु० ઉંટ.

क्रथनकी स्त्री० ઉંટડી.

क्रथकैशिक पु० बहु० તે નામે એક દેશ.

क्रथकैशीक पु० बहु० ઉપરનો અર્થ.

क्रंद् भ्वा० प० सेट् રડવું, વિકળ થવું अ० બોલાવવું. स० अनु+ રડતાં રડતાં પાછળ જવું, अभि+સામે રહી શત્રુ વગેરેને બોલાવવા. आ+બોલાવીને રડવું. सम्+आ+ સારી રીતે બોલાવીને રડવું–વિલાપ કરવો. नि+જેવું નામ હોય તેવો શબ્દોચ્ચાર કરવો. प्र+ સ્તુતિ કરવી. वि+વિશેષે કરી આક્રંદ કરવો. सम् + સારી રીતે આક્રંદ કરવો.

क्रद् भ्वा० आ० अ० सेट् વિકળ થવું. अनु+ પાછળ જવું.

क्रन्तृ त्रि० જનાર, ક્રમણ કરનાર.

क्रन्द् चु० उभ० अ० सेट् નિરંતર શબ્દ કરવો.

क्रन्दन न० શોક વગેરેથી આંસુ આવે તેમ રડવું, પોક મૂકી બોલાવવું, રડવું.

क्रन्दन पु० બિલાડો.

क्रन्दनी स्त्री० બિલાડી.

क्रन्दित त्रि० રડેલું, રુદન કરેલ, બુમ મારી બોલાવેલ.

क्रन्दित न० क्रन्दन न० જુઓ.

क्रप् भ्वा० आ० अ० सेट् કૃપા કરવી.

क्रम् भ्वा० प० स० सेट् ગમન કરવું, જવું, ચાલવું. अति+ઓળંગવું. वि+अति+ વિપરીત રીતે ઓળંગવું. सम्+अति+સારી રીતે ઓળંગવું. अधि+અત્યંત ઓળંગવું. अनु+ પરિપાટી પૂર્વક ઓળંગવું. अप+ ખસવું. अभि+સામે જવું. अव+ખસવું, હિંસા કરવી. अनु+अव+પાછળ જવું, પ્રવેશ કરવો..आ+બલાત્કારે દબાવવું. उद्+ ઉદય પામવો. अनु+उद्+ઉંચે જવું, પાછળ જવું. वि+उद्+ વિપરીતપણે અને વિશેષે કરી ઉલ્લંઘન કરવું. उप+આરંભ કરવો. नि+અત્યંત ઓળંગવું, અવશ્ય ક્રમણ કરવું. अनु+नि+અનુક્રમ કરવો. निस्+અથવા निर्+નીકળવું. परा+પરાક્રમ કરવું, બલાત્કારે દબાવવું. परि+ભમવું, ફરવું. सम्+परि+સારી રીતે વીંટવાના આકારે ચોતરફ જવું.प्र+પ્રારંભ કરવો. प्रति+પ્રતિરૂપે ઓળંગવું, પાછા ફરવું. वि+ પગે ચાલવું. अधि+वि+અધિક પરાક્રમ કરવું. निर्+वि+વિશેષે કરી નીકળવું. सम्+ એક સ્થળે રહેલાને અન્ય સ્થળે લઇ જવું. अनु+सम्+અનુરૂપે અથવા અનુક્રમે સંક્રમણ કરવું. उप+सम्+સમીપમાં સંક્રમણ કરવું. प्रति+सम्+પ્રતિકૂલ સંક્રમણ કરવું, પાછા ફરવું.

क्रम पु० પગ હલાવવા, પગ, અર્થની નિયતપણે પૂર્વાપર સ્થિતિ, ક્રમ, અનુક્રમ, પરિપાટી, ગમન કરવું, કલ્પાનુષ્ઠાન, સામર્થ્યહેતુક વ્યાપાર, આક્રમણ કરવું, ચઢાઈ કરવી, વેદની સંહિતાને અનુસરતા પાઠથી વિલોમપાઠ, ત્રિણુ, યથાયોગ્ય સ્થાપવું.

क्रम न० કાદવ.

क्रमक त्रि० વેદપાઠમાં ક્રમપાઠનું અધ્યયન

કરનાર–જાણનાર, ગમન કરનાર, જનાર, અનુક્રમસંબંધી.

क्रमजटा સ્ત્રી૦ એક પ્રકારનો વેદપાઠ.

क्रमजित् પુ૦ તે નામે એક રાજા.

क्रमज्या સ્ત્રી૦ ગ્રહોના સ્પષ્ટાધિકારમાં કહેવામાં આવેલી એક જ્યા.

क्रमण પુ૦પગ, તે નામે યદુવંશી એક રાજા.

क्रमण ન૦ ગમન કરવું, જવું, પગલું ભરવું.

क्रमदण्डक પુ૦ તે નામે એક વેદપાઠનો પ્રકાર.

क्रमदीश्वर પુ૦ 'સંક્ષિપ્તસાર' નામે એક વ્યાકરણ કરનારો વિદ્વાન.

क्रमपद પુ૦ એક પ્રકારનો વેદપાઠ.

क्रमपार પુ૦ તે નામે એક પ્રકારનો વેદપાઠ.

क्रमपूरक પુ૦ તે નામે એક ઝાડ.

क्रममाण ત્રિ૦ ગતિ કરતું, આગળ જતું.

क्रमयोग પુ૦ અનુક્રમે યોગ.

क्रमशस् અવ્ય૦ ક્રમે ક્રમે.

क्रमसंग्रह પુ૦ તે નામે એક ગ્રંથ.

क्रमसन्दर्भ પુ૦ તે નામે એક ગ્રંથ.

क्रमागत ત્રિ૦ ક્રમથી આવેલ, કુળપરંપરાથી ઊતરી આવેલ, પિતા વગેરેના ક્રમથી પ્રાપ્ત થયેલ.

क्रमागतता સ્ત્રી૦ ક્રમે આવેલાપણું.

क्रमागतत्व ન૦ ઉપરનો અર્થ.

क्रमादि પુ૦ પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.

क्रमायात પુ૦ क्रमागत જુઓ.

क्रमि પુ૦ कृमि જુઓ.

क्रमिक ત્રિ૦ क्रमागत જુઓ.

क्रमिक ત્રિ૦ ક્રમે વર્તનાર, ક્રમવાળું.

क्रमिकण्टक ન૦ વાવડિંગ, ચિત્રાંગ વનસ્પતિ, ઉંબરો.

क्रमिघ्न ન૦ વાવડીંગ.

क्रमिघ्न ત્રિ૦ કૃમિનો નાશ કરનાર.

क्रमिज ન૦ અગર ચંદન.

क्रमिजा સ્ત્રી૦ લાખ.

क्रमितृ ત્રિ૦ ગમન કરનાર, જનાર.

क्रमिशत्रु ન૦ વાવડીંગ.

क्रमु પુ૦ સોપારીનું ઝાડ.

क्रमुक પુ૦ એક જાતના લોધરનું ઝાડ, સોપારીનું ઝાડ, ફળદાર વૃક્ષ, એક જાતની મોથ, કપાસનું ઝાડ.

क्रमुक ન૦ કપાસીઓ, કપાસના ઝાડનું ફળ.

क्रमुकफल ન૦ સોપારી.

क्रमुकी સ્ત્રી૦ સોપારીનું ઝાડ.

क्रमेतर ત્રિ૦ ક્રમ નામના વેદપાઠના પ્રકારથી ભિન્ન.

क्रमेल પુ૦ ઉંટ.

क्रमेलक પુ૦ ઉંટ.

क्रमेलकी સ્ત્રી૦ ઉંટડી.

क्रमेली સ્ત્રી૦ ઉંટડી.

क्रमोद्वेग પુ૦ બળદ.

क्रय પુ૦ ખરીદવું, વેચાતું લેવું.

क्रयक्रीत ત્રિ૦ વેચાતું લીધેલ.

क्रयण ન૦ क्रय જુઓ.

क्रयनियम પુ૦ વેચનાર અને વેચાતું લેનારની વચ્ચે થયેલો કોઇ એક નિયમ.

क्रयलेख्य ન૦ વેચાણ ખત.

क्रयविक्रय પુ૦ દ્વિવ૦ વેચવું અને વેચાતું લેવું, લેવડદેવડ–વેપાર.

क्रयविक्रयानुशय પુ૦ વેચવામાં અને ખરીદવામાં પશ્ચાત્તાપ.

क्रयविक्रयिक પુ૦ વેપારી–વેચવા ખરીદવાનો ધંધો કરનાર, લેવડ દેવડ–વેપાર.

क्रयविक्रयिन् પુ૦ ખરીદનાર અને વેચનાર.

क्रयशीर्ष ન૦ કિલ્લા વગેરેનો કાંગરો.

क्रयाक्रयिका સ્ત્રી૦ વેચાતું લેવું ન લેવું.

क्रयाणक ત્રિ૦ વેચવા યોગ્ય, કરીયાણું.

क्रयारोह પુ૦ દુકાન, બજાર.

क्रयिक ત્રિ૦ क्रयविक्रयिक જુઓ, વેચાતું લેનાર.

क्रयिन् त्रि० ઉપરના અર્થ.
क्रय्य त्रि० ખરીદનાર ખરીદે એવી બુદ્ધિથી દુકાનમાં મૂકેલ વસ્તુ વગેરે.
क्रवण त्रि० સ્તુતિ કરનાર.
क्रवण न० શબ્દ કરવો.
क्रविष्णु त्रि० રાક્ષસ વગેરે.
क्रविस् न० માંસ.
क्रव्य न० કાચું માંસ.
क्रव्यघातन पु० મૃગ, હરણ.
क्रव्यभुज् पु० રાક્ષસ, એક જાતનો મૃગ.
क्रव्यभुज् त्रि० માંસાહાર કરનાર.
क्रव्याद् पु० રાક્ષસ, મુડદાં બાળનાર અગ્નિ, એક જાતનો મૃગ.
क्रव्याद् त्रि० માંસાહારી.
क्रव्याद पु० રાક્ષસ, મુડદાં બાળનાર અગ્નિ, એક જાતનો મૃગ.
क्रव्याद त्रि० માંસ ભક્ષણ કરનાર.
क्रव्यादिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
क्रशि नामधातु० उभ० स० सेट् કૃશ કરવું, દુર્બળ કરવું.
क्रशित त्रि० દુર્બળ કરેલ, પાતળું કરેલ.
क्रशिमन् पु० કૃશપણું, દુર્બળપણું.
क्रशिष्ठ त्रि० અત્યંત કૃશ, અતિદુર્બળ.
क्रशीयस् त्रि० ઉપરના અર્થ.
क्रा त्रि० ગતિ કરનાર, જનાર, ઓળંગનાર.
क्राकचिक त्रि० કરવતથી વહેરીને જીવન ચલાવનાર.
क्राथ पु० રાહુ ગ્રહના અવતારરૂપ તે નામે એક રાજા, રામનો સેનાપતિ તે નામે એક વાનર, તે નામે એક નાગ.
क्राथ पु० મારવું, મારી નાખવું.
क्रान्त पु० ઘોડો.
क्रान्त न० પાદ ઈન્દ્રિય, પગ, ગમન કરવું, જવું, ઓળંગવું, ગમન કર્મ.
क्रान्त त्रि० ગમન કરેલ, ઓળંગેલ, વ્યાપ્ત કરેલ, દૂર ગયેલ, ભૂતકાળમાં વીતેલ, ફેલાયેલ.
क्रान्तदर्शिन् त्रि० ભૂતકાળ વગેરેને જોનાર, સર્વજ્ઞ.
क्रान्तदर्शिन् म० સર્વજ્ઞ-પરબ્રહ્મ.
क्रान्ता स्त्री० ઘોડી, બૃહતી નામે વનસ્પતિ.
क्रान्ति स्त्री० ગમન કરવું, જવું, ગ્રહ વગેરેની ગતિ, સૂર્યને ફરવાના માર્ગ, ક્રાંતિવૃત્ત, પગલું ભરવું.
क्रान्तिक्षेत्र न० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ અપમ ક્ષેત્રાકાર પદાર્થ.
क्रान्तिज्या स्त्री० ક્રાંતિવ ક્ષેત્રમાં રહેલ અક્ષક્ષેત્રનો એક અવયવ.
क्रान्तिपात पु० વિષુવત્ અને ક્રાંતિવલયનું એકત્ર થઇ જવું.
क्रान्तिमण्डल न० क्रान्तिवृत्त જુઓ.
क्रान्तिवलय न० ઉપર પ્રમાણે.
क्रान्तिवृत्त न० ક્રાંતિ વલયના આકારનું વૃત્તક્ષેત્ર.
क्रान्तिसाम्य न० ગ્રહોની એક સરખી ક્રાંતિ-ગતિ.
क्रान्तिसूत्र न० ક્રાંતિઓનો સૂત્રાકાર એક યોગ-જે ધ્રુવનો સ્પર્શ કરનાર હોય છે.
क्रान्तु पु० પક્ષી.
क्रामत् त्रि० ગમન કરતું, ઓળંગતું, જતું.
क्रायक त्रि० ખરીદનાર, ખરીદ કરી પોતાની આજીવિકા ચલાવનાર.
क्रायन् त्रि० ગમન કરનાર, જનાર.
क्रिमि पु० કૃમિ, ક્ષુદ્ર જંતુ જૂ વગેરે, તે નામે એક રોગ.
क्रिमिकण्टक पु० कृमिकण्टक જુઓ.
क्रिमिघ्न पु० વાવડીંગ.
क्रिमिघ्न त्रि० કૃમિનો નાશ કરનાર.
क्रिमिघ्नी स्त्री० સોમરાજી નામે વનસ્પતિ.
क्रिमिज न० અગર ચંદન.
क्रिमिजा स्त्री० લાખ.
क्रिमिशत्रु पु० વાવડીંગ, રાતાં ફૂલવાળું એક જાતનું ઝાડ.

क्रिमिशाश्रव पु० એક જાતનો દુર્ગંધી ખેર.

क्रिमिशैल पु० રાફડો.

क्रिय पु० મેષ રાશિ.

क्रिया स्त्री० આરંભ, પ્રાયશ્ચિત્ત, શિક્ષા, પૂજા, વિવાદના વિચારનું અંગ એક સાધન, સામ વગેરે ઉપાય, ન્યાયાદિમતસિદ્ધ ઉત્ક્ષેપણ વગેરે કર્મ, વ્યાકરણમતસિદ્ધ ધાતુનો અર્થ, ચેષ્ટા, ચિકિત્સા, અનુષ્ઠાન, કામ કરવું તે, શ્રાદ્ધ, શૌચ, પ્રયોગ.

क्रियाकल्प त्रि० ક્રિયાશાસ્ત્ર, ચિકિત્સાના અંગરૂપ ક્રિયાઓ.

क्रियाकर त्रि० ક્રિયા કરનાર, કામ કરનાર.

क्रियाक्कर पु० અભ્યાસ કરનાર નવો શિષ્ય.

क्रियाकार पु० ઉપરનો અર્થ.

क्रियाकार त्रि० ક્રિયા કરનાર, કામ કરનાર.

क्रियाद्वेषिन् पु० પાંચ પ્રકારના હીન પ્રતિવાદીમાંનો એક પ્રતિવાદી.

क्रियानिर्देश સાક્ષી.

क्रियापाद पु० ચતુષ્પાદ વ્યવહારમાં સાધ્ય અર્થના સાધનરૂપ ત્રીજો પાદ.

क्रियाफल न० ઉત્પત્તિ વગેરે કર્મફળ, યજ્ઞાદિથી થનારૂં પુણ્યપાપાદિ ફળ, ક્રિયાજન્ય ફળ.

क्रियाभ्यावृत्ति स्त्री० વારંવાર ક્રિયા કરવી તે.

क्रियाभ्युपगम पु० આ ખેતરમાં જે ઉત્પન્ન થાય તેમાંથી આપણા બન્નેનો ભાગ એવો નિયમ કરી ખેડવા માટે બીજાના ખેતરનો સ્વીકાર.

क्रियायोग पु० તપ–સ્વાધ્યાય–ઇશ્વરધ્યાનરૂપ યોગના ઉપાયની ક્રિયા, ક્રિયા સાથે સંબંધ.

क्रियार्थ त्रि० કર્તવ્ય વિધિને સમજાવનારૂં વેદ વગેરેનું કોઈ વાક્ય.

क्रियार्थ त्रि० ક્રિયા જેનું પ્રયોજન હોય તે, ક્રિયા માટેનું.

क्रियावत् त्रि० ક્રિયાવાળું, ક્રિયા કરવામાં આસક્ત.

क्रियावत् पु० ક્રિયાના આશ્રયવાળો–કર્તા.

क्रियावसन्न त्रि० સાક્ષી વગેરેના પ્રમાણુથી પરાજય પામેલો વાદી કે પ્રતિવાદી.

क्रियावादिन् त्रि० વાદી, ફરીઆદી.

क्रियाविशेषण न० ક્રિયા સાથે સંબંધવાળો હોઇ તેના વિશેષણ તરીકે ભાસતો પદાર્થ-ક્રિયાવિશેષણ અવ્યય.

क्रियाशक्ति स्त्री० જગતની ઉત્પત્તિનું સાધન એવી પરમેશ્વરની શક્તિ.

क्रियासमभिहार पु० વારંવાર ક્રિયા કરવી તે.

क्रियास्नान न० ક્રિયાના અંગરૂપ સ્નાન, એક પ્રકારની સ્નાનવિધિ.

क्रियेन्द्रिय न० કર્મેન્દ્રિય, ક્રિયાની સાધનરૂપ ઇન્દ્રિય–હાથ–પગ–વાણી વગેરે.

क्रिवि पु० કુવો, તે નામે એક અસુર.

क्रिवि पु० बहु० પંચાલ દેશ.

क्रिवि त्रि० કર્તા, કરનાર, હિંસક.

क्रिविस् त्रि० હિંસક.

क्री क्र्यादि० उभ० स० सेट् વેચાતું લેવું, ખરીદવું. अप+કિંમત વગેરે આપીને વશ કરવું. अभि+લક્ષ્યમાં રાખીને વેચવું. अव+ધન વગેરેથી વશ કરવું. आ+થોડું ખરીદવું. उप+સમીપમાં ખરીદવું. निर्+વેચવું, ક્રયને યોગ્ય કીંમત આપવી. निस्+વેચવું, ક્રયને યોગ્ય કીંમત આપવી. परि+અમુક નિયતકાળ સુધી પગાર આપી રાખવું. वि+વેચવું. सम्+સારી રીતે ખરીદવું.

क्री त्रि० ખરીદનાર, વેચાતું લેનાર.

क्रीड् भ्वा० प० अ० सेट् રમવું, ખેલવું.

क्रीड् भ्वा० आ० अ० सेट् રમવું, ખેલવું.

क्रीड पु० મશ્કરીમાં હસવું, મશ્કરી કરવી.

क्रीडक त्रि० ક્રીડા કરનાર, ખેલનાર, રમનાર.

क्रीडक पु० દ્વાર પર ઉભો રહેનાર, સેવક.

क्रीडत् त्रि० ક્રીડા કરતું, રમતું, ખેલતું.

क्रीडन न० રમત, ક્રીડા, ખેલ, રમવાનું સાધન.

क्रीडनक न० રમવાનું સાધન.

क्रीडनीय त्रि० રમવા યોગ્ય, રમવાનું સાધન.
क्रीडमान त्रि० क्रीडत् જુઓ.
क्रीडा स्त्री० રમત, ખેલ, મશ્કરીમાં હાંસી.
क्रीडाकूत न० રમવાની ઉત્કંઠા.
क्रीडाताल पु० સંગીતશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ તાલ.
क्रीडानारी स्त्री० રમત માટે રાખેલી વેશ્યારૂપ સ્ત્રી.
क्रीडायान न० પુષ્પરથ—નાની ગાડી-ખેલગાડી.
क्रीडारत्न न० મૈથુન—વિષયસેવા.
क्रीडारथ पु० क्रीडायान જુઓ.
क्रीडारम्भ पु० રમતનો આરંભ.
क्रीडारसातल न० તે નામે એક ઉપરૂપક.
क्रीडावत् त्रि० રમતું, રમત કરતું.
क्रीडि त्रि० ક્રીડા કરનાર, રમનાર.
क्रीडितृ त्रि० ઉપરના અર્થ.
क्रीडिन् पु० તે નામે એક વાયુ.
क्रीडिन् त्रि० ક્રીડા કરવાના સ્વભાવવાળું.
क्रीडु त्रि० ક્રીડા કરનાર, રમત કરનાર.
क्रीत त्रि० ખરીદેલ, વેચાતું લીધેલ.
क्रीत न० ખરીદવું, વેચાતું લેવું.
क्रीत पु० વેચાતો લીધેલ છોકરો.
क्रीतक पु० ઉપરનો અર્થ.
क्रीतानुशय पु० મનુએ કહેલા અઢાર વિવાદો પૈકીનો એક વિવાદ.
क्रीतापहरण न० વેચાતું લીધેલ હરી લેવું તે.
क्रुञ्च् पु० હંસ પક્ષી, એક જાતનો બગલો, તે નામે એક પર્વત.
क्रुञ्च् स्त्री० હંસલી, એક જાતની બગલી.
क्रुञ्च पु० એક જાતનો બગલો, હંસ, ક્રૌંચ પર્વત.
क्रुञ्चा स्त्री० એક જાતની બગલી, હંસલી, એક જાતની વીણા.
क्रुड् तुदा० प० अ० सेट् ડુબવું, ડુબી જવું, ઘટ્ટ થવું.
क्रुथ् क्र्या० प० अ० सेट् હિંસા કરવી.
क्रुध् दिवा० प० अ० अनिट् ક્રોધ કરવો, કોપવું.
क्रुध् स्त्री० ક્રોધ, કોપ.
क्रुद्ध त्रि० ક્રોધાયમાન થયેલ.
क्रुधुमिन् त्रि० ક્રોધવાળું, કોપવાળું.
क्रुधा स्त्री० ક્રોધ, કોપ.
क्रुध्यत् त्रि० ક્રોધ પામતું, ક્રોપાયમાન થતું.
क्रुञ्च् भ्वा० प० अ० सेट् કુટિલતા કરવી, અલ્પ થવું, થોડું થવું.
क्रुन्थ् क्र्यादि० प० अ० सेट् કલેશ પામવો, ભેટવું.
क्रुमु त्रि० સર્વત્ર ગમન કરવાના સ્વભાવવાળું.
क्रुमुक पु० સોપારીનું ઝાડ.
क्रुश् भ्वा० प० अनिट् રડવું, अ० બોલાવવું, આક્રોશ કરવો स० अनु+દયા કરવી, પાછળ રડવું. आ + અપ્રિય કહેવું. उद + ઉંચેથી બોલાવવું, મોટેથી રડવું. उप+ઠપકો દેવો.
क्रुश्वन पु० શિયાળ.
क्रुश्वनी स्त्री० શિયાળણ.
क्रुष्ट न० રડવાનો શબ્દ.
क्रुष्ट त्रि० રડેલ, બોલાવેલ, મારેલ, ગાળો દીધેલ, ખરાબ બોલેલ.
क्रूड् क्रुड् ધાતુ જુઓ.
क्रूर त्रि० નિર્દય, ક્રૂર, હિંસક, કઠિન, કઠોર, ઉગ્ર, ઘાતકી.
क्रूर पु० વિષમ રાશિ, ક્રૂર ગ્રહ, રાતી કરેણ, બાઝ પક્ષી, કંક પક્ષી, કાળો ધંતુરો.
क्रूर न० પૂર્વાફાલ્ગુની, મઘા અને ભરણી નક્ષત્ર.
क्रूरकर्मन् त्रि० હિંસક કર્મ કરનાર, નિર્દય, ઘાતકી.
क्रूरकर्मन् पु० કડવી તુંબડીનો વેલો.
क्रूरकोष्ठ त्रि० ધાતુ વગેરેની વિષમતાને લીધે જેનો કોઠો ઘણોજ ભારે હોય-બંધાયલો હોય.
क्रूरगन्ध पु० ગંધક.

क्रूरगन्ध त्रि० तीक्ष्ण गंधवाळुं.
क्रूरगन्धा स्त्री० तीक्ष्णकंटका नामे वनस्पति.
क्रूरत्व न० क्रूरपणुं, निर्दयता, घातकीपणुं.
क्रूरता स्त्री० उपरना अर्थ.
क्रूरदृश् त्रि० क्रूर दृष्टिवाळुं, चाडीयुं, खळ, लुच्चुं.
क्रूरदृश् पु० मंगळ ग्रह, शनैश्वर ग्रह.
क्रूरदृश् स्त्री० क्रूर ग्रह वगेरेनी दृष्टि.
क्रूरधूर्त पु० काळो धंतुरो.
क्रूरप्रसादन त्रि० क्रूरने पण प्रसन्न करनार-भक्त-सेवक.
क्रूररावित् पु० एक जातनो कागडो.
क्रूरराविणी स्त्री० एक जातनी कागडी.
क्रूरलोचन पु० मंगळ ग्रह, शनि ग्रह.
क्रूरलोचन त्रि० क्रूर नेत्रवाळुं.
क्रूरस्वर त्रि० कर्कश अवाजवाळुं, कठोर स्वरवाळुं.
क्रूरा स्त्री० राती साटोडी, क्रूर स्त्री.
क्रूराकृति त्रि० क्रूर आकृतिवाळुं.
क्रूराकृति पु० रावण.
क्रूराकृति स्त्री० क्रूर एवी आकृति.
क्रूर्च न० दाढी.
क्रेङ्कित न० क्रेंक एवो कोई पक्षी वगेरेनो अस्पष्ट शब्द.
क्रेणि त्रि० खरीदनार.
क्रेतव्य त्रि० खरीद करवा योग्य.
क्रेतृ त्रि० खरीदनार.
क्रेय त्रि० खरीदवा योग्य.
क्रैडित त्रि० वायु जेनो देव छे तेवुं हविष वगेरे.
क्रैव्य पु० क्रिवि देशनो राजा-पंचाल देशनो राजा.
क्रौञ्च पु० कैलास पर्वत, क्रौंच पर्वत.
क्रौञ्चदारण पु० कार्तिक स्वामी,
क्रोड पु० भुंड, वराह, झाडनी गफोल, ध्वत थयेल छातीनो मध्यभाग, घोडानी छाती, उत्तरमां आवेलुं एक गाम, वाराहीकंद वनस्पति, शनि ग्रह.
क्रोड न० बे भुजानी वच्चेनो भाग.
क्रोडकन्या स्त्री० वाराहीकन्द वनस्पति.
क्रोडकान्ता स्त्री० पृथ्वी.
क्रोडचरण पु० काचबो.
क्रोडचूडा स्त्री० महाश्रावणिका नामे वृक्ष.
क्रोडपत्र न० वचमां मूकेलुं पत्र-पानुं.
क्रोडपर्णी स्त्री० भोरींगणी वनस्पति.
क्रोडपाद पु० काचबो.
क्रोडपुच्छी स्त्री० ते नामे एक वनस्पति.
क्रोडा स्त्री० बे भुजानी वच्चेनो भाग.
क्रोडाङ्घ्रि पु० काचबो.
क्रोडादि पु० पाणिनीय व्याकरणप्रसिद्ध एक शब्दगण.
क्रोडी स्त्री० भुंडणी, भुंडण, वाराहीकंद वनस्पति.
क्रोडीकरण न० आलिंगन करवुं, भेटवुं.
क्रोडीकृति स्त्री० उपरनो अर्थ.
क्रोडीमुख पु० गेंडो जनावर.
क्रोडीमुखी स्त्री० गेंडी.
क्रोडेष्टा स्त्री० मोथ.
क्रोथ पु० हणवुं, हिंसा करवी.
क्रोध पु० क्रोध, कोप, पारको अपकार करवानी मनोवृत्ति.
क्रोध पु० ते नामे एक वर्ष.
क्रोधकृत् त्रि० क्रोध करनार.
क्रोधकृत् पु० परमेश्वर.
क्रोधज त्रि० क्रोधथी उत्पन्न थनार.
क्रोधज पु० मोह.
क्रोधन त्रि० क्रोधी स्वभाववाळुं.
क्रोधन पु० गर्गनो शिष्य-कौशिकनो पुत्र, ते नामे एक वर्ष, तंत्रशास्त्रप्रसिद्ध भैरव.
क्रोधना स्त्री० क्रोधी नायिका, क्रोधी स्त्री.
क्रोधनीय त्रि० क्रोध करवाने योग्य.
क्रोधनीय न० दुःख, पीडा.

क्रोधमूर्च्छित त्रि० क्रोधथी धमधमी ઉઠેલ, કોપાયમાન થયેલ.
क्रोधमूर्च्छित पु० ચોર નામે સુગંધી દ્રવ્ય.
क्रोधवर्द्धन त्रि० ક્રોધ વધારનાર.
क्रोधवर्द्धन पु० તે નામે એક અસુર.
क्रोधहन् पु० વિષ્ણુ.
क्रोधहन् त्रि० ક્રોધનો નાશ કરનાર.
क्रोधहन्तृ त्रि० ઉપરનો અર્થ.
क्रोधहन्तृ पु० તે નામે એક અસુર.
क्रोधसम्भव त्रि० જેથી ક્રોધ થાય તે.
क्रोधसम्भव पु० ક્રોધની ઉત્પત્તિ.
क्रोधालु त्रि० ક્રોધી.
क्रोधिन् त्रि० ક્રોધી.
क्रोश पु० રડવું, બોલાવવું, મુહૂર્ત, ૮૦૦૦ હાથનું માર્ગનું માપ, તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ પટલ.
क्रोशताल पु० ઢક્કા—નગારું.
क्रोशन् त्रि० રડતું, બોલાવતું.
क्रोशध्वनि पु० ઢક્કા—નગારું.
क्रोशयुग न० બે ક્રોશ.
क्रोशिन् त्रि० શબ્દ કરનાર.
क्रोष्टु पु० શિયાળ, ગધેડો, યદુવંશી રાજા.
क्रोष्टुक पु० શિયાળ, ગધેડો.
क्रोष्टुकपुच्छिका स्त्री० તે નામે એક વનસ્પતિ—પૃશ્નિપર્ણી, ગોલોમિકા.
क्रोष्टुकमेखला स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
क्रोष्टुकर्ण पु० તે નામે એક ગામ.
क्रोष्टुकशिरस् न० તે નામે એક વાતરોગ.
क्रोष्टुपाद पु० તે નામે એક ઋષિ.
क्रोष्टुपुच्छिका स्त्री० क्रोष्टुकपुच्छिका જુઓ.
क्रोष्टुपुच्छी स्त्री० ઉપર પ્રમાણે.
क्रोष्टुफल पु० ઇંગોરીયાનું ઝાડ.
क्रोष्टुविन्ना स्त्री० પૃશ્નિપર્ણી વનસ્પતિ.
क्रोष्टेक्षु पु० ધોળી શેલડી.
क्रोष्ट्री स्त्री० શિયાળણી, ગધેડી, ધોળું ભોંયકોળું, કાળી વિદારી નામે વનસ્પતિ, લાંગલી—વનસ્પતિ.
क्रौञ्च पु० એક જાતનો બગલો, હિમાલયની પડોશનો એક પર્વત, તે નામે એક બેટ, તે નામે એક અસુર, ટીટોડો પક્ષી, જૈન તીર્થંકરોનો તે નામે ધ્વજ, તે નામે એક રાક્ષસ.
क्रौञ्चदारण पु० કાર્તિક સ્વામી.
क्रौञ्चपदा स्त्री० તે નામે એક છંદ.
क्रौञ्चपदी स्त्री० તે નામે એક તીર્થ.
क्रौञ्चपुर न० તે નામે એક શહેર.
क्रौञ्चबन्धम् अव्य० ક્રૌંચપક્ષીની પેઠે બાંધીને.
क्रौञ्चरन्ध्र न० માનસરોવરમાં રહેલા હંસોને નીકળવાનું ક્રૌંચ પર્વતમાં રહેલું એક બાકું.
क्रौञ्चरिपु पु० કાર્તિક સ્વામી, પરશુરામ.
क्रौञ्चसूदन पु० કાર્તિક સ્વામી.
क्रौञ्चवत् તે નામે એક પર્વત.
क्रौञ्चवत त्रि० ક્રૌંચ પક્ષીવાળું સરોવર વગેરે.
क्रौञ्चा स्त्री० એક જાતની બગલી.
क्रौञ्चादन न० કમળનો—મૃણાલ, કમળબીજ, પીપર.
क्रौञ्चादनी स्त्री० કમળબીજ.
क्रौञ्चारण्य न० દંડકારણ્યની પાસેનું વન.
क्रौञ्चाराति पु० કાર્તિક સ્વામી, પરશુરામ.
क्रौञ्चारि पु० ઉપરનો અર્થ.
क्रौञ्ची स्त्री० ક્રૌંચપક્ષિણી.
क्रौर्य न० ક્રૂરતા, નિર્દયતા, ઘાતકીપણું.
क्रौशशतिक त्रि० સો ક્રોશ સુધી જનાર, સો ક્રોશથી આવનાર ભિક્ષુ વગેરે.
क्रौष्टुयायण्य पु० ક્રોષ્ટુ ગોત્રમાં ઉત્પન્ન થયેલી સ્ત્રીનો પુત્ર.
क्रौष्टुकि पु० ક્રોષ્ટુક ઋષિનો પુત્ર, તે નામે એક ઋષિ.
क्लथ् चु० उभ० स० सेट् મારવું, વધ કરવો.
क्लथ् भ्वा० प० स० सेट् મારવું, વધ કરવો.
क्लंद् भ्वा० प० सेट् રડવું, अ० બોલાવવું, स०

क्लद् दि० आ० स० सेट् विकळ थवुं, थाकवुं.
क्लप् चु० उभ० अ० सेट् अस्पष्ट वाक्य बोलवुं.
क्लम् दि० प० अ० सेट् ग्लानी पामवी, थाकी जवुं.
क्लम् भ्वा० प० अ० सेट् उपरनो अर्थ.
क्लम पु० ग्लानि,थाक, परिश्रम.
क्लमथ पु० आयास, परिश्रम, थाक.
क्लमित्व न० थाकेलापणुं.
क्लमिता स्त्री० उपरनो अर्थ.
क्लमित्वा अव्य० थाकीने.
क्लमिन् त्रि० थाकेल.
क्लव् दि० आ० अ० सेट् भय पामवो, बीवुं.
क्लान्त त्रि० थाकेल, ग्लानि पामेल.
क्लान्ति स्त्री० थाक, ग्लानि, परिश्रम.
क्लान्तिच्छिद् त्रि० थाक उतारनार, परिश्रम दूर करनार.
क्लान्तिच्छेद पु० थाक उतरवो, परिश्रम दूर थवो.
क्लान्त्वा अव्य० थाकीने.
क्लित्वा अव्य० भीनुं थइने.
क्लिद् भ्वा० उभ० स० सेट् रडवुं.
क्लिदित्वा अव्य० रुदन करीने.
क्लिद् दि० प० अ० सेट् भीनुं थवुं.
क्लिन्न त्रि० भीनुं थयेल.
क्लिन्नवर्त्मन् न० ते नामे एक नेत्ररोग.
क्लिन्नाक्ष त्रि० भीनी आंखवाळुं.
क्लिब् पु० लोक.
क्लिश् दि० आ० अ० सेट् संगम पामवो, क्लेश पामवो.
क्लिश् क्र्या० प० स० वेट् पीडवुं, दुःख देवुं.
क्लिशित त्रि० क्लेश पामेल, संताप पामेल, दुःखी थयेल.
क्लिशितवत् त्रि० दुःख सहन करनार.
क्लिशित्वा अव्य० दुःखी करीने,दुःखी थइने.
क्लिष्ट त्रि० क्लिशित जुओ.
क्लिष्टा स्त्री० योगशास्त्री पतंजलीए कहेली एक चित्तवृत्ति.
क्लिष्टि स्त्री० क्लेश, दुःख, सेवा.
क्लिष्ट्वा अव्य० क्लेश पामीने.
क्लीत पु० वैद्यकप्रसिद्ध एक जातनो कीडो.
क्लीतक न० जेठी मध.
क्लीतकिका स्त्री० नीली औषधि–गळी.
क्लीतनक न० जेठी मध.
क्लीब् भ्वा० आ० अ० सेट् क्लीव्नो अर्थ.
क्लीब पु० न० क्लीव जुओ.
क्लीबता स्त्री० क्लीवता जुओ.
क्लीबत्व न० क्लीवत्व जुओ.
क्लीव् भ्वा० आ० अ० सेट् कायर थवुं, अशक्त थवुं, वीर्यहीन थवुं.
क्लीव पु० न० नपुंसक, नीर्वीर्य, नामर्द, कायर, अशकत.
क्लीवता स्त्री० नपुंसकपणुं, अशकतपणुं, कायरपणुं.
क्लीवत्व न० उपरना अर्थ.
क्लु भ्वा० आ० स० अनिट् गमन करवुं, जवुं.
क्लृप्त त्रि० रचेल, करेल, कल्पेल, बनावेल, कापेल, वमन करावेल.
क्लृप्तकील त्रि० लखेल पट्टो.
क्लृप्तकीला स्त्री० उपरनो अर्थ.
क्लेद पु० भीनाश, दुर्गंध.
क्लेदक त्रि० भीनुं करनार.
क्लेदक पु० शरीरमां रहेला दश अग्निमांनो एक.
क्लेदन पु० चंद्र.
क्लेदन पु० शरीरमां रहेल एक जातनो कफ.
क्लेदन त्रि० भीनुं करनार.
क्लेदन न० भीनुं करवुं.
क्लेदु पु० चंद्र, कपूर, सन्निपात.
क्लेश् भ्वा० आ० अ० सेट् संताप करवो.
क्लेश पु० कोप, संताप, दुःख, व्यवसाय, योगशास्त्रप्रसिद्ध अविद्या वगेरे पांच क्लेश.

क्लेशक त्रि० ક્લેશ આપનાર, દુઃખ દેનાર.
क्लेशप्रहाण न० ક્લેશનો નાશ.
क्लेशापह त्रि० ક્લેશનો નાશ કરનાર.
क्लेशापह पु० પુત્ર.
क्लेशित त्रि० ક્લેશ પામેલ, દુઃખ પામેલ.
क्लेशिन् ક્લેશ પામનાર.
क्लेष्ट त्रि० ક્લેશ પામેલ.
क्लैतकिक न० દારૂ.
क्लैब्य न० નપુંસકપણું, અશકતપણું, કાયરપણું.
क्लोमन् पु० न० હૃદયના નીચેના ભાગમાં પેટની અંદર માંસપિંડના આકારનો પદાર્થ.
क्लोश पु० ભય, બીક.
क अव्य० ક્યાં, કયે ઠેકાણે.
कङ्गु पु० તે નામનું એક અનાજ–કાંગ.
क्वचन अव्य० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
क्वचित् अव्य० ક્યાંક, કોઈ ઠેકાણે.
क्वण् भ्वा० प० अ० सेट् અસ્પષ્ટ શબ્દ કરવો.
क्वण पु० શબ્દ, અવાજ, વીણાનો શબ્દ.
क्वण त्रि० શબ્દ કરનાર.
क्वणन पु० તે નામે એક માણસ.
क्वणन न० વીણાનો શબ્દ, હરકોઇ શબ્દ, નાનું માટીનું વાસણ.
क्वणित त्रि० શબ્દ કરેલ, અવાજ કરેલ.
क्वत्य त्रि० ક્યાંનું, ક્યાં હોનાર–થનાર.
क्वथ् भ्वा० प० स० सेट् પકાવવું, ઉકાળવું.
क्वथन न० ઉકાળવું, ઉકાળો કરવો.
क्वथिका स्त्री० ઉકાળો, કઢી.
क्वथित त्रि० અતિશય પકાવેલ, ઉકાળેલ.
क्वथिता स्त्री० કઢી, ઉકાળો.
क्वल पु० મોટું બોર.
क्वाण पु० શબ્દ અવાજ.
क्वाण त्रि० શબ્દ કરનાર, અવાજ કરનાર.
क्वाथ पु० અત્યંત દુઃખ, મહાન દુઃખ, ઉકાળો, કાઢો.
क्वाथोद्भव न० મોરથુથુ.

क्षेल् भ्वा० प० सेट् કાંપવું, ધ્રુજવું, अ० ગમન કરવું, જવું. स०
क्ष पु० પ્રલય, રાક્ષસ, નરસિંહ, વીજળી, ખેતર, ખેતરનો રખેવાળ, નાશ.
क्षंज् चु० उ० अ० सेट् કષ્ટપૂર્વક જીવવું, સંકટ ભરેલું જીવન ગાળવું.
क्षंज् भ्वा० आ० स० सेट् ગમન કરવું, જવું, દેવું, આપવું.
क्षञ्ज् भ्वा० आ० अ० सेट् વધ કરવો, નાશ કરવો.
क्षण् तना० उभ० स० सेट् વધ કરવો, નાશ કરવો.
क्षण पु० ઉત્સવ, એક મુહૂર્તનો બારમો ભાગ, ક્ષણ–ત્રીસ કળા, મુહૂર્તરૂપ કાલનો અંશ, નિર્વ્યાપાર સ્થિતિ, અવસર, સમય, વખત, મધ્ય, પરાધીનતા, દારૂ, રાળ.
क्षणक्षण अव्य० ક્ષણમાત્ર.
क्षणक्षेप पु० ક્ષણ ગાળવો, થોડીવાર.
क्षणतु पु० ક્ષત, વ્રણ.
क्षणद पु० જોશી.
क्षणद न० પાણી
क्षणदा स्त्री० રાત્રિ, હળદર.
क्षणदाकर पु० ચંદ્ર, કપૂર.
क्षणदाचर पु० રાક્ષસ.
क्षणदाचर त्रि० રાત્રિમાં વિચરનાર પક્ષી વગેરે.
क्षणदाचरी स्त्री० રાક્ષસી.
क्षणदान्ध्य न० રાત અંધાપણું,રતાંધળાપણું.
क्षणद्युति स्त्री० વીજળી.
क्षणन न० વધ, નાશ, હણવું, મારવું.
क्षणनिःश्वास पु० શિશુમાર નામે એક જાતનું માછલું.
क्षणनिःश्वासी स्त्री० શિશુમાર માછલી.
क्षणप्रभा स्त्री० વીજળી.
क्षणभङ्ग पु०ક્ષણવિનાશ,ક્ષણમાં વિનાશીપણું

क्षणभङ्गुर त्रि० ક્ષણમાં નાશવંત, ક્ષણ માત્રમાં નાશ પામવાના સ્વભાવવાળું.
क्षणभूत त्रि० ક્ષણભર થયેલ.
क्षणमात्रम् અવ્ય० ક્ષણમાત્ર, માત્ર ક્ષણ.
क्षणरामिन् પુ० કબૂતર.
क्षणरामिणी સ્ત્રી० કબૂતર માદા.
क्षणान्तरम् અવ્ય० બીજે ક્ષણે.
क्षणान्तरे અવ્ય० બીજે ક્ષણે.
क्षणिक त्रि०ક્ષણમાત્ર રહેનાર–સ્થિતિ કરનાર.
क्षणिका સ્ત્રી० વીજળી.
क्षणित त्रि० જેને એક ક્ષણ થયેલ હોય તે.
क्षणिन् त्रि० વિશ્રાન્તિ પામેલ, ઉત્સવવાળું, એક ક્ષણ રહેનારૂં.
क्षणिनी સ્ત્રી० રાત્રિ, હળદર.
क्षणेपाक પુ० એક ક્ષણવારમાં પાકતો કોઇ પદાર્થ.
क्षत् સ્ત્રી० હણવું, મારી નાખવું, ચીરી નાખવું, પીડવું.
क्षत त्रि० ઘાયલ થયેલ, ચીરી નાખેલ, પીડેલ, ઘસી નાખેલ, નાશ પમાડેલ, ભાગી નાખેલ.
क्षत ન० ઘસવું, ચીરી નાખવું, દુઃખ, પીડા, વ્રણ, ઘાવ.
क्षतकास પુ० એક પ્રકારનો ઉધરસનો રોગ.
क्षतघ्न પુ० એક જાતની ક્ષુપ વનસ્પતિ.
क्षतघ्नी સ્ત્રી० લાખ, રાળ.
क्षतज ન० લોહી, પરૂ.
क्षतज त्रि० ક્ષતમાંથી ઉત્પન્ન થનાર.
क्षतज પુ० એક જાતનો ઉધરસનો રોગ.
क्षतजव्रण પુ० ઘાવમાંથી ઉત્પન્ન થયેલ વ્રણ.
क्षतजस्तनरोग પુ० કોઇ ક્ષતને લીધે સ્તન ઉપર થયેલો રોગ.
क्षतविध्वंसिन् પુ० વૃદ્ધદારક નામે વૃક્ષ.
क्षतविध्वंसिन् त्रि० ક્ષતનો નાશ કરનાર.
क्षतवृत्ति સ્ત્રી० ગરીબાઇ, દીન હાલત.
क्षतवृत्ति त्रि० દીન હાલતવાળું, ગરીબ.
क्षतव्रण પુ० ૭ પ્રકારના વ્રણરોગમાંનો એક વ્રણરોગ.
क्षतव्रत त्रि० ગ્રહણ કરેલા વ્રતનો ત્યાગ કરનાર, વ્રતભ્રષ્ટ.
क्षतशुक्र ન० એક જાતનો નેત્રનો રોગ.
क्षतहर ન० અગર ચંદન.
क्षतहर त्रि० ક્ષતનો નાશ કરનાર.
क्षतारि त्रि० શત્રુઓનો જેણે નાશ કર્યો હોય તે.
क्षताशौच ન० વ્રણ વગેરે ક્ષત નિમિત્ત ધર્મશાસ્ત્રોક્ત અશૌચ.
क्षति સ્ત્રી० હાનિ, નાશ, ક્ષય.
क्षतोदर પુ० ક્ષતથી ઉત્પન્ન થયેલો એક જાતનો ઉદરરોગ.
क्षतौजस् त्रि० જેનું પરાક્રમ નષ્ટ થયું હોય તે, નિસ્તેજ, નિર્બળ.
क्षतृ પુ० સારથિ, દ્વારપાળ, ક્ષત્રિય સ્ત્રીમાં શૂદ્રથી ઉત્પન્ન થયેલ વર્ણસંકર પુત્ર, દાસીપુત્ર, બ્રહ્મા, માછલું, કોષાધ્યક્ષ–ખજાનચી.
क्षत्तृ त्रि० નીમેલ, યોજેલ.
क्षत्र ન० પુ० ક્ષત્રિય, રાષ્ટ્ર.
क्षत्र ન० પાણી, ધન, શરીર, તગર.
क्षत्रकर्मन् ન० ક્ષત્રિયનું કર્મ.
क्षत्रधर्म પુ० ધર્મશાસ્ત્રોક્ત ક્ષત્રિયનો ધર્મ.
क्षत्रधर्मन् પુ० અનેનસ નામના વંશમાં ઉત્પન્ન થયેલ તે નામે એક રાજા.
क्षत्रधर्मन् त्रि० ક્ષત્રિયના ધર્મવાળું.
क्षत्रधृति પુ० તે નામે એક યજ્ઞ.
क्षत्रबन्धु પુ० ક્ષત્રિય, નામધારી નીચ ક્ષત્રિય.
क्षत्रभृत् પુ० ક્ષત્રિયોનું પોષણ કરનાર અગ્નિ.
क्षत्रवत् પુ० ઉપરનો અર્થ.
क्षत्रयनि પુ० ક્ષત્રજાતિભાગી.
क्षत्रविद्या સ્ત્રી० ધનુર્વેદ.
क्षत्रवृक्ष પુ० મુચકુન્દ નામે વૃક્ષ.
क्षत्रवृद्ध પુ० આયુ વંશનો તે નામે એક

રાજા, શ્રેષ્ઠ ક્ષત્રિય, તેરમા રૂચિ નામના મનુનો એક પુત્ર.
क्षत्रसव પુ૦ ક્ષત્રિયે કરવા યોગ્ય તે નામે યજ્ઞ.
क्षत्रान्तक પુ૦ પરશુરામ.
क्षत्रान्तकारिन् પુ૦ પરશુરામ.
क्षत्रिन् પુ૦ ક્ષત્રિય.
क्षत्रिय પુ૦ બ્રાહ્મણ પછીનો બીજો વર્ણ-ક્ષત્રિય.
क्षत्रियता સ્ત્રી૦ ક્ષત્રિયપણું.
क्षत्रियत्व ન૦ ક્ષત્રિયપણું.
क्षत्रियहण પુ૦ પરશુરામ.
क्षत्रिया સ્ત્રી૦ ક્ષત્રિય જાતિની સ્ત્રી.
क्षत्रियाणी સ્ત્રી૦ ક્ષત્રિયની સ્ત્રી.
क्षत्रियासन ન૦ ક્ષત્રિયે કરવા યોગ્ય આસન.
क्षत्रियी સ્ત્રી૦ ક્ષત્રિયની સ્ત્રી.
क्षद् सौत्रधातु० आ० सेट् ઉત્પન્ન થવું, અ૦ દળવું, ખાવું. स०
क्षदत ત્રિ૦ ઉત્પન્ન થતું, દળતું, ખાતું.
क्षदन ન૦ ઉત્પન્ન થવું, દળવું, ખાવું.
क्षद्मन् ન૦ પાણી, અન્ન.
क्षन्तृ ત્રિ૦ ક્ષમા કરવાના સ્વભાવવાળું, ક્ષમાશીલ.
क्षन्तव्य ત્રિ૦ ક્ષમા કરવા યોગ્ય.
क्षप् ચુ૦ उभ० स० सेट् સહન કરવું, ફેંકવું, દૂર કરવું, ખપાવવું.
क्षप् સ્ત્રી૦ રાત્રિ.
क्षप પુ૦ પાણી.
क्षपण પુ૦ બૌદ્ધ સંન્યાસી, દિગંબર સાધુ.
क्षपण ત્રિ૦ દૂર કરનાર.
क्षपण ન૦ ફેંકવું, દૂર કરવું ઉપવાસ કરવો.
क्षपणक પુ૦ ક્ષપણ પુ૦ જુઓ.
क्षपणी સ્ત્રી૦ ગોફણ, માછલાં પકડવાની જાળ, હોડીનું હલેસું.
क्षपण्यु પુ૦ અપરાધ.
क्षपयत् ત્રિ૦ દૂર કરતું, સહન કરતું, ખપાવતું, ફેંકતું.
क्षपा સ્ત્રી૦ રાત્રિ, હળદર.
क्षपाकर પુ૦ ચંદ્ર, કપૂર.
क्षपाकृत પુ૦ ચંદ્ર, કપૂર.
क्षपाचर પુ૦ રાક્ષસ.
क्षपाचर ત્રિ૦ રાત્રિમાં વિચરનાર.
क्षपाचरी સ્ત્રી૦ રાક્ષસી.
क्षपाट પુ૦ રાક્ષસ.
क्षपाट ત્રિ૦ રાત્રિમાં ભટકનાર.
क्षपाटी સ્ત્રી૦ રાત્રિ.
क्षपानाथ પુ૦ ચંદ્ર, કપૂર.
क्षपापति પુ૦ ઉપરના અર્થ.
क्षपान्त પુ૦ રાત્રિનો અંત, સવાર.
क्षपाह પુ૦ ન૦ રાત્રિદિવસ.
क्षपित ત્રિ૦ સહન કરેલ, દૂર કરેલ, ખપાવેલ.
क्षम् भ्वा० आ० स० वेट् ક્ષમા કરવી, સહન કરવું.
क्षम् दिवा० प० स० सेट् ઉપરના અર્થ.
क्षम ન૦ યુદ્ધ.
क्षम ત્રિ૦ શક્ત, સમર્થ, ક્ષમાવાળું, સહનશીલ, હિતકારક.
क्षमता સ્ત્રી૦ યોગ્યતા, શબ્દમાં રહેલું અર્થ-પ્રકાશનસામર્થ્ય, શક્તપણું, સમર્થપણું, ક્ષમાવાળાપણું, સહનશીલપણું.
क्षमत्व ન૦ ઉપરના અર્થ.
क्षमा સ્ત્રી૦ સહનશીલતા, ક્ષમા, માફી, પૃથ્વી, તે નામે એક છંદ, રાત્રિ, દુર્ગા દેવીની એક શક્તિ, રાધિકાની એક બહેનપણી, ખેરનું ઝાડ.
क्षमाज પુ૦ મંગળ ગ્રહ, નરકાસુર દૈત્ય.
क्षमाज ત્રિ૦ પૃથ્વીથી ઉત્પન્ન થયેલ.
क्षमाजात ત્રિ૦ ઉપરનો અર્થ.
क्षमादंशा પુ૦ સરગવાનું ઝાડ.
क्षमापन ન૦ ક્ષમા કરવી, માફી આપવી, ખમાવવું.
क्षमापि प्रेरकधातु उभ० स० सेट् क्षमा

માગવી, ખમાવવું, માફી માગવી.

क्षमाभुज् પુ૦ રાજા.

क्षमाभुज પુ૦ રાજા.

क्षमावत् त्रि० ક્ષમાવાળું.

क्षमितृ त्रि० સહન કરનાર, સહનશીલ, ક્ષમા કરનાર.

क्षमिन् त्रि० ઉપરના અર્થ.

क्षय પુ૦ પ્રલય, નાશ. રહેઠાણ, ઘર, ક્ષય રોગ, ઘસારો, હરકોઈ રોગ, સાઠ વર્ષમાંનું સાઠમું વર્ષ, હાનિ, તે નામે વૈદિક સ્તોત્રસંઘ, દેવસંઘ.

क्षयकास પુ૦ ક્ષયની ઉધરસ.

क्षयकुठार પુ૦ ક્ષય રોગનો નાશ કરનાર તે નામે એક ઔષધ.

क्षयगामिन् त्रि० નાશ પામનાર.

क्षयङ्कर त्रि० ક્ષયકારક.

क्षयज પુ૦ ક્ષયથી થનારી ઉધરસ.

क्षयज त्रि० ક્ષયથી ઉત્પન્ન થનાર.

क्षयतरु પુ૦ એક જાતનું ઝાડ–स्थालीवृक्ष

क्षयथु પુ૦ ઉધરસનો રોગ.

क्षयनाशन त्रि० ક્ષયનો નાશ કરનાર.

क्षयनाशिनी स्त्री० જીવન્તી વૃક્ષ—નામે વનસ્પતિ.

क्षयपक्ष પુ૦ કૃષ્ણ પક્ષ, અંધારીયું પખવાડીયું.

क्षयमास પુ૦ બે સંક્રાંતિવાળો ચાંદ્ર માસ.

क्षयरोग પુ૦ ક્ષય રોગ.

क्षयरोगिता स्त्री० ક્ષયરોગીપણું.

क्षयरोगित्व ન૦ ઉપરનો અર્થ.

क्षयरोगिन् त्रि० ક્ષયરોગવાળું.

क्षयवायु પુ૦ પ્રલયકાળનો વાયુ.

क्षयिन् त्रि० ક્ષય રોગવાળું.

क्षयिन् પુ૦ ચંદ્ર, કપૂર.

क्षयिष्णु त्रि० ક્ષય પામવાના સ્વભાવવાળું.

क्षय्य त्रि० ક્ષય પામવાને શક્ય, નાશ થઈ શકે તેવું.

क्षर् भ्वा० ૫૦ અ૦ સેટ્ ચાલવું, ઝરવું, સ્રવવું, ખરવું, ટપકવું.

क्षर ન૦ પાણી, અજ્ઞાન, કાર્ય, કારણ.

क्षर પુ૦ મેઘ, શરીર, વિષ્ણુ, પરમેશ્વર.

क्षर त्रि० ચળ, નાશવંત.

क्षरक त्रि० ઝરનાર, ટપકનાર, સ્રવનાર.

क्षरज त्रि० મેઘથી ઉત્પન્ન થયેલ.

क्षरण ન૦ સ્રવવું, ટપકવું, ઝરવું, મૂકવું, છોડવું.

क्षरण त्रि० ઝરવાના–સ્રવવાના સ્વભાવવાળું.

क्षरत् त्रि० ઝરતું, ટપકતું, સ્રવતું, ખરતું.

क्षरिन् પુ૦ વર્ષાકાળ.

क्षरिन् त्रि० क्षरक જુઓ.

क्षल् ચુ૦ ઉભ૦ સ૦ સેટ્ પખાળવું, ધોવું, સાફ કરવું.

क्षल् भ्वा० ૫૦ સ૦ સેટ્ ઉપરના અર્થ.

क्षव પુ૦ છીંક, રાઈ, ઉધરસ.

क्षवक પુ૦ રાત, અંધારું, ભૂતાકાશ.

क्षवकृत् પુ૦ છીંકણી.

क्षवथु પુ૦ છીંક, ઉધરસ.

क्षवपत्रा स्त्री० દ્રોણપુષ્પી નામે વનસ્પતિ.

क्षविका स्त्री० એક જાતની ભોરીંગણી.

क्षात्र ન૦ શૌર્ય વગેરે ક્ષત્રિયનું કર્મ, ક્ષત્રિયોનો સમૂહ.

क्षात्र त्रि० ક્ષત્રિયસંબંધી.

क्षात्रि त्रि० ક્ષત્રિયસંબંધી.

क्षान्त त्रि० સહનશીલ, સહન કરેલ.

क्षान्त પુ૦ તે નામે એક ઋષિ.

क्षान्ति स्त्री० ક્ષમા, સહનશીલતા.

क्षान्तु પુ૦ પિતા, બાપ.

क्षान्तु त्रि० ક્ષમાશીલ.

क्षाम त्रि० ક્ષીણ, અલ્પ, કૃશ, દુર્બળ, અશક્ત.

क्षाम ન૦ ક્ષય, નાશ.

क्षाम પુ૦ પરમેશ્વર.

क्षामता स्त्री० કૃશતા, દુર્બળતા, ક્ષીણતા.

क्षामत्व ન૦ ઉપરના અર્થ.

क्षामत् त्रि० ક્ષીણ થતું, ક્ષયશીલ, પૃથ્વી.

क्षामवत् पु० ते नामे એક અગ્નિ.
क्षामवती स्त्री० ते नामे એક ઇષ્ટિ.
क्षामवतीष्टि स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
क्षामा स्त्री० પૃથ્વી.
क्षामात्य न० કુપથ્ય.
क्षार त्रि० ઝરવાના સ્વભાવવાળું, સ્રવનારું.
क्षार पु० ખાર, મીઠું, ધૂતારો, ભસ્મ, રાખ, ગોળ, સાજીખાર, ટંકણખાર.
क्षार न० સંચળ, જવખાર.
क्षारक पु० તાજું ઉત્પન્ન થયેલ ફળ, પક્ષી–માછલાં વગેરેનો કરંડીયો, ધોબી.
क्षारकर्मन् न० ઘાવ વગેરે ઉપર ખાર ચોપડવો તે.
क्षारगुड पु० ખારમાં પકવેલો ગોળ.
क्षारण न० ઠપકો, આરોપ, સોનું વગેરે ધાતુની ભસ્મ કરવી તે, યંત્રાદિ વડે અર્ક કાઢવો તે.
क्षारणा स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
क्षारतैल न० ઔષધરૂપે પકવ એવું એક તેલ–જે કાનના શૂળને દૂર કરે છે, વાળ કાઢવાનું એક જાતનું તેલ.
क्षारत्रय न० સાજીખાર, જવખાર, ટંકણખાર.
क्षारत्रिक न० ઉપરનો અર્થ.
क्षारदला स्त्री० એક જાતની શાક–વનસ્પતિ
क्षारदशक न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ સરગવો વગેરે દશ ક્ષાર દ્રવ્ય.
क्षारदेश पु० ખારો દેશ.
क्षारद्रु पु० घंटापाटलि નામે વૃક્ષ.
क्षारनदी स्त्री० નરકમાં આવેલી એક નદી.
क्षारपत्र पु० એક જાતનું ઝાડ.
क्षारपत्रक पु० ઉપરનો અર્થ.
क्षारपाक पु० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ક્ષાર દ્રવ્યનો પાક.
क्षारभूमि स्त्री० ખારી જમીન.
क्षारमध्य पु० અઘાડો.
क्षारमृत्तिका स्त्री० ખારી માટી.
क्षारमेलक पु० ખારનો સમૂહ.
क्षारमेह पु० એક જાતનો પિત્તજન્ય પ્રમેહ.
क्षाररस पु० ખારો રસ, મીઠું.
क्षारवृक्ष पु० मुष्कक નામે વૃક્ષ.
क्षारश्रेष्ठ न० વજ્રક્ષાર.
क्षारश्रेष्ठ पु० ખાખરો, મુષ્કક વૃક્ષ.
क्षारषट्क न० ધાવડી વગેરે વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ૭ ક્ષારગણ.
क्षारसमुद्र पु० લવણસમુદ્ર, ખારો સમુદ્ર.
क्षारसिन्धु पु० ઉપરનો અર્થ.
क्षारसूत्र न० ક્ષાર પાયેલું સુતર.
क्षारागद पु० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક ઔષધ.
क्षाराच्छ न० સમુદ્રનું મીઠું.
क्षाराष्टक न० આઠ પ્રકારના ખાર. .
क्षारिका स्त्री० ક્ષુધા, ભુખ.
क्षारित त्रि० અપવાદગ્રસ્ત, જેના ઉપર અપવાદ આવેલ હોય તે, જેના પર દોષ આવેલ હોય તે, ઝારેલ, ખારેલ.
क्षारोद पु० લવણ સમુદ્ર, ખારો સમુદ્ર.
क्षारोदक पु० ઉપરનો અર્થ.
क्षाल त्रि० પખાળનાર, ધોનાર, સાફ કરનાર.
क्षालन न० પખાળવું, ધોવું, સાફ કરવું.
क्षालित त्रि० પખાળેલ, ધોયેલ, સાફ કરેલ.
क्षि भ्वा० प० अनिट् ક્ષય પામવો, ઘસાવું, અ० ઐશ્વર્યવાળા થવું. स०
क्षि स्वादि० प० स० अनिट् હિંસા કરવી, મારવું.
क्षि तुदा० प० अनिट् નિવાસ કરવો, અ० જવું, स०
क्षि क्र्यादि० प० स० अनिट् વધ કરવો, મારવું.
क्षि त्रि० નિવાસ કરવો, રહેવું, જવું, ક્ષય થવો, ઘસાવું.
क्षिण् तना० उभ० स० सेट् હિંસા કરવી. મારી નાખવું.
क्षित त्रि० હિંસા કરેલ, મારી નાખેલ.
क्षित न० હિંસા કરવી, મારી નાખવું.
क्षिति स्त्री० પૃથ્વી, નિવાસ, રહેઠાણ, ક્ષય,

નાશ, રોચના નામે ગંધ દ્રવ્ય, પ્રલયકાળ.
क्षितिकण પુ૦ ધૂળ, રજ.
क्षितिकम्प પુ૦ પૃથ્વીકંપ, ધરતીકંપ.
क्षितिक्षम પુ૦ ખેરનું ઝાડ.
क्षितिक्षित् પુ૦ રાજા.
क्षितिखण्ड પુ૦ પૃથ્વીનો કટકો, માટીનું ઢેફું.
क्षितिज પુ૦ મંગળ ગ્રહ, નરકાસુર, ભૂનાગ નામે એક ઉપરસ, વૃક્ષ, ઝાડ, એક જાતનું વૃત્તક્ષેત્ર.
क्षितिज ત્રિ૦ પૃથ્વીમાં ઉત્પન્ન થનાર.
क्षितिजन्तु પુ૦ ભૂનાગ નામે એક ઉપરસ.
क्षितितनय પુ૦ મંગળ ગ્રહ, નરકાસુર.
क्षितितल ન૦ પૃથ્વીનું તળીયું, પૃથ્વી, પાતાલ.
क्षितिदेव પુ૦ બ્રાહ્મણ.
क्षितिदेवता સ્ત્રી૦ બ્રાહ્મણ.
क्षितिधर પુ૦ પર્વત, પૃથ્વીને ધારણ કરનાર કૂર્મ–વાસુકિ–દિગ્ગજ વગેરે.
क्षितिनाग પુ૦ ભૂનાગ નામે ઉપરસ.
क्षितिनाथ પુ૦ રાજા.
क्षितिप પુ૦ રાજા.
क्षितिपति પુ૦ રાજા.
क्षितिपाल પુ૦ રાજા.
क्षितिपीड ન૦ क्षितितल જુઓ.
क्षितिपुत्र પુ૦ મંગળ ગ્રહ, નરકાસુર.
क्षितिप्रतिष्ट ત્રિ૦ પૃથ્વી ઉપર પ્રતિષ્ઠાવાળું, પૃથ્વી ઉપર રહેલ.
क्षितिप्रतिष्ठ ન૦ તે નામે એક શહેર.
क्षितिभृत પુ૦ પર્વત, રાજા.
क्षितिमण्डल ન૦ પૃથ્વીનું મંડળ.
क्षितिरन्ध्र ન૦ ખાડો, પૃથ્વીમાં રહેલ ભોંયરૂં.
क्षितिरुह પુ૦ ઝાડ.
क्षितिवदरी સ્ત્રી૦ પૃથ્વી ઉપર પથરાયલી નાની બોરડી.
क्षितिवर्धन ત્રિ૦ મરણ પામેલ, મુડદું.
क्षितिवृत्तिमत् ત્રિ૦ પૃથ્વી જેવું સહનશીલ.
क्षितिव्युदास પુ૦ જમીનમાં રહેલ ભોંયરૂં.

क्षितिसुत પુ૦ મંગળ ગ્રહ, નરકાસુર.
क्षितीश પુ૦ રાજા, વિષ્ણુ.
क्षितीश्वर પુ૦ રાજા.
क्षित्यदिति સ્ત્રી૦ વસુદેવની પત્ની દેવકી, શ્રીકૃષ્ણની માતા.
क्षित्वन् પુ૦ વાયુ.
क्षिद्र પુ૦ રોગ, સૂર્ય, શીંગડું, આકડાનું ઝાડ.
क्षिद् ભ્વા૦ આ૦ અ૦ સેટ્ અસ્પષ્ટ શબ્દ કરવો, શોક કરવો.
क्षिप् તુદા૦ ઉભ૦ સ૦ અનિટ્ પ્રેરણા કરવી, ફેંકવું, अति+ અત્યંત ફેંકવું, अधि+ તિરસ્કાર કરવો, अव+નીચે ફેંકવું, आ+ ખેંચવું, ખેડવું, परि+आ+ખેંચી બાંધવું, नि+અત્યંત ફેંકવું, મૂકવું, उद्+ઉંચે ફેંકવું, निस्+અત્યંત સંપૂર્ણ રીતે ફેંકવું, परि+ચોતરફ ફેંકવું, प्र+અત્યંત ફેંકવું, प्रति+સામે ફેંકવું, वि+વિશેષે કરી ફેંકવું, सम्+સારી રીતે ફેંકવું, ટુંકું કરવું.
क्षिप् દિવા૦ પર૦ સ૦ અનિટ્ પ્રેરણા કરવી, ફેંકવું.
क्षिप् સ્ત્રી૦ આંગળી.
क्षिप ત્રિ૦ ફેંકનાર, પ્રેરણા કરનાર.
क्षिपक પુ૦ યોદ્ધો.
क्षिपका સ્ત્રી૦ ફેંકવું તે.
क्षिपकादि પુ૦ પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.
क्षिपण ન૦ ફેંકવું, પ્રેરણા કરવી.
क्षिपणि સ્ત્રી૦ નૌકાદંડ–હોડીનું હલેસું, એક જાતની જાળ, હથિઆર, માછલાંને વીંધવાનો સોયો.
क्षिपणि પુ૦ અધ્વર્યુ.
क्षिपणी સ્ત્રી૦ क्षिपणि સ્ત્રી૦ જુઓ.
क्षिपणु પુ૦ વાયુ, શિકારી, પારધિ.
क्षिपण्यु પુ૦ વસંતઋતુ, સુગંધ, દેહ, શરીર.
क्षिपण्यु ત્રિ૦ સુગંધવાળું.
क्षिपत् ત્રિ૦ ફેંકતું, પ્રેરણા કરતું.
क्षिपति પુ૦ બાહુ, હાથ.

क्षिपस्ति पु० બાહુ, હાથ.
क्षिपा સ્ત્રી૦ ફેંકવું, પ્રેરણા કરવી, રાત્રિ.
क्षिप्त ત્રિ૦ પ્રેરેલ, ફેંકેલ, ત્યજેલ, વિખેરેલ, અપમાન કરેલ, આકર્ષાયેલ, ખેંચાયેલ, વ્યગ્ર થયેલ, વાયુના રોગથી ઘેરાયેલ, મૂકેલ, સ્થાપેલ, થાપણ તરીકે મૂકેલ.
क्षिप्तकुक्कुर पु० હડકાયો કુતરો.
क्षिप्तकुक्कुरी સ્ત્રી૦ હડકાઇ કુતરી.
क्षिप्तचित्त न० વ્યગ્ર ચિત્ત.
क्षिप्तचित्त ત્રિ૦ વ્યગ્ર ચિત્તવાળું.
क्षिप्तचित्तता સ્ત્રી૦ વ્યગ્ર ચિત્તપણું.
क्षिप्तचित्तत्व न० ઉપરનો અર્થ
क्षिप्तयोनि ત્રિ૦ જેની માતા પોતાના ધણીમાં આસક્ત ન હોય તે
क्षिप्ता સ્ત્રી૦ રાત્રિ.
क्षिप्ति સ્ત્રી૦ ફેંકવું, પ્રેરણા કરવી.
क्षिप्नु ત્રિ૦ ફેંકવાના સ્વભાવવાળું, પ્રેરણા કરવાના સ્વભાવવાળું, તિરસ્કાર કરવાના સ્વભાવવાળું.
क्षिप्यत् ત્રિ૦ દૂર કરતું, ફેંકતું, તિરસ્કાર કરતું.
क्षिप्यमाण ત્રિ૦ ઉપરના અર્થ.
क्षिप्र न० જલદી, તુરત, સત્વર, જ્યોતિષ-પ્રસિદ્ધ તે નામે નક્ષત્ર.
क्षिप्र ત્રિ૦ ઉતાવળીયું, ઝડપદાર, ઉતાવળથી જનાર.
क्षिप्रकारिन् ત્રિ૦ જલદી કરનાર, ઉતાવળીયું, ચાલાક.
क्षिप्रपाकिन् पु० તે નામે એક ઝાડ.
क्षिप्रपाकिन् ત્રિ૦ એકદમ રસોઈ કરનાર.
क्षिप्रमूत्रता સ્ત્રી૦ જેને લીધે માણસને વારંવાર પેશાબ આવ્યા કરે છે તે એક જાતનો વાયુનો રોગ.
क्षिप्रमूत्रत्व न० ઉપરનો અર્થ.
क्षिप्रहोम पु० સાયંકાળે અને પ્રાતઃકાળે કરવાનો હોમ.
क्षिया સ્ત્રી૦ હાનિ, નાશ, ક્ષીણતા, ધર્મનું ઉલ્લંઘન.
क्षिव् भ्वा० प० स० सेट् ફેંકવું, દૂર કરવું, થુંકવું, ઓકવું.
क्षिव दिवा० प० स० सेट् ઉપરના અર્થ.
क्षी भ्वा० उभ० स० अनिट् હિંસા કરવી, મારી નાખવું.
क्षीज् भ्वा० उभ० अ० सेट् અસ્પષ્ટ શબ્દ કરવો.
क्षीजन न० વાંસળીનો શબ્દ.
क्षीण ત્રિ૦ દુર્બળ, કૃશ, ખુટી પડેલ, ક્ષીણ થયેલ, ઓછું થયેલ.
क्षीणचन्द्र पु० બન્ને પખવાડીઆમાં આઠમનો ચંદ્ર.
क्षीणता સ્ત્રી૦ ક્ષીણપણું.
क्षीणत्व न० ઉપરનો અર્થ.
क्षीणपुण्य ત્રિ૦ જેના પુણ્યનો ક્ષય થયો હોય તે, નાશ પામેલા પુણ્યવાળું.
क्षीणमध्य ત્રિ૦ જેની કેડ પાતળી હોય તે.
क्षीणवत् ત્રિ૦ નાશ વાળું, નાશ પામેલ.
क्षीणवासिन् ત્રિ૦ નષ્ટ થયેલામાં વસતું.
क्षीणवासिन् पु० કબૂતર.
क्षीणविक्रान्त ત્રિ૦ જેનું પરાક્રમ નાશ પામ્યું હોય તે.
क्षीणवृत्ति ત્રિ૦ જેની આજીવિકા નાશ પામી હોય તે.
क्षीणवृत्ति સ્ત્રી૦ નાશ પામેલી આજીવિકા.
क्षीणशक्ति ત્રિ૦ નાશ પામેલી શક્તિવાળું, અશક્ત.
क्षीणशक्ति સ્ત્રી૦ નાશ પામેલી શક્તિ.
क्षीणाष्टकर्मन् पु० જૈન તીર્થંકર, જિન.
क्षीणाष्टकर्मन् पु० તે નામે એક બૌદ્ધ સાધુ.
क्षीब् भ्वा० आ० अ० सेट् મદ કરવો.
क्षीब ત્રિ૦ મદોન્મત્ત, છકી ગયેલ.
क्षीर पु० न० દૂધ, પાણી, સરલ દ્રવ્ય.
क्षीरक पु० તે નામે એક વેલો.

क्षीरकञ्चुकी સ્ત્રી० ક્ષીરીશ વૃક્ષ.
क्षीरकण्ठ પુ० ધાવણું બાળક.
क्षीरकण्ठक પુ० ઉપરનો અર્થ.
क्षीरकन्द પુ० ક્ષીરવિદારી નામે વનસ્પતિ.
क्षीरकन्दा સ્ત્રી० ક્ષીરવલ્લી નામે વનસ્પતિ.
क्षीरकाकोलिका સ્ત્રી० क्षीरकन्द જુઓ.
क्षीरकाकोली સ્ત્રી० क्षीरकन्द જુઓ.
क्षीरकाण्डक પુ० થોરનું ઝાડ, આકડાનું ઝાડ.
क्षीरकाष्ठा સ્ત્રી० પીપરનું ઝાડ, વડલીનું ઝાડ.
क्षीरकीट પુ० દૂધનો કીડો.
क्षीरक्षव પુ० દૂધીયો પથ્થર.
क्षीरखर्जूर પુ० પિંડ ખજૂર–ગળેલો ખજૂર.
क्षीरघृत ન० મથેલા દૂધમાંથી ઉત્પન્ન થયેલ ઘી.
क्षीरज ન० દહીં.
क्षीरज ત્રિ० દૂધમાંથી ઉત્પન્ન થયેલ.
क्षीरतैल ન० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ઔષધરૂપ તેલ.
क्षीरदल પુ० આકડાનું ઝાડ.
क्षीरद्रुम પુ० પીપળાનું ઝાડ.
क्षीरधि પુ० ક્ષીર સમુદ્ર, દૂધનો દરીયો.
क्षीरधेनु સ્ત્રી० દાન માટે દૂધરૂપ ગાય.
क्षीरनाश પુ० શાખોટક નામે વૃક્ષ.
क्षीरनिधि પુ० क्षीरधि જુઓ.
क्षीरनीर ન० આલિંગન, ભેટવું, દૂધ જેવું પાણી, દૂધ અને પાણી,
क्षीरप ત્રિ० દૂધ પીનાર.
क्षीरप પુ० ધાવણું બાળક.
क्षीरपर्णिन પુ० આકડાનું ઝાડ.
क्षीरपर्णी સ્ત્રી० આકડાનું ઝાડ.
क्षीरपलाण्डु પુ० ધોળી ડુંગળી.
क्षीरपाण પુ० દૂધ પીનાર ઉશીનર દેશના લોક.
क्षीरपाण ન० દૂધ પીવું તે.
क्षीरपाण ત્રિ० દૂધ પીનાર.
क्षीरपान ન० દૂધ પીવું તે.
क्षीरपादप પુ० પીપળાનું ઝાડ, પારસ પીપળો, ઉંબરો.
क्षीरपायिन् ત્રિ० દૂધ પીનાર.
क्षीरफल પુ० કરમદાનું ઝાડ, રાયણનું ઝાડ.
क्षीरफला સ્ત્રી० ઉપરના અર્થ.
क्षीरभृत પુ० માત્ર દૂધના પગારથી રાખેલો ગોવાળ.
क्षीरमोचक પુ० સરગવાનું ઝાડ.
क्षीरमोरट પુ० એક જાતનો વેલો, મોરવેલ.
क्षीरयष्टिका સ્ત્રી० દૂધ મિશ્ર જેઠીમધ.
क्षीरलता સ્ત્રી० क्षीरविदारी નામે વનસ્પતિ.
क्षीरवत् પુ० પીપળો વગેરે વૃક્ષ.
क्षीरवत् ત્રિ० દૂધવાળું.
क्षीरवती સ્ત્રી० તે નામે એક નદી.
क्षीरवर्ग પુ० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ દૂધનો વર્ગ.
क्षीरवल्ली સ્ત્રી० क्षीरलता. જુઓ.
क्षीरवारि પુ० ક્ષીર સમુદ્ર.
क्षीरवारिधि પુ० ક્ષીર સમુદ્ર.
क्षीरविकृति સ્ત્રી० દૂધનો વિકાર–મલાઈ.
क्षीरविदारिका સ્ત્રી० ધોળું ભોંયકોળું.
क्षीरविदारी સ્ત્રી० ઉપરનો અર્થ.
क्षीरविषाणिका સ્ત્રી० વિછાટી નામે વનસ્પતિ, क्षीरकाकोली વનસ્પતિ.
क्षीरवृक्ष પુ० ઉંબરાનું ઝાડ, વડનું ઝાડ, પીપળાનું ઝા', મહુડાનું ઝાડ, રાયણનું ઝાડ.
क्षीरशर પુ० તપાવેલા દૂધમાં દહીં નાખવાથી થયેલ વિકૃત પદાર્થ.
क्षीरशाक ન० ઉનું કર્યા પછી ફાટી ગયેલું દૂધ.
क्षीरशीर्ष પુ० શ્રીવાસ નામે ચંદન.
क्षीरशुक्ल પુ० શૃંગાટક–શીંઘોડું, રાયણ.
क्षीरशुक्ला સ્ત્રી० ધોળું ભોંયકોળું.
क्षीरश्री ત્રિ० દૂધના જેવી શોભાવાળું, દૂધ મિશ્ર સોમરસ વગેરે.
क्षीरश्री સ્ત્રી० દૂધની શોભા.

क्षीरषट्पलक न० वैद्यकप्रसिद्ध એક ઔષધરૂપ ઘી.
क्षीरषष्टिक न० દૂધમાં પકાવેલા સાઠી ચોખા.
क्षीरस पु० क्षीरशर જુઓ.
क्षीरसन्तानिका स्त्री० क्षीरशर જુઓ.
क्षीरसमुद्र पु० ક્ષીરસમુદ્ર, દૂધનો દરીયો.
क्षीरसर्पिस् न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ દૂધપક્વ ઔષધરૂપ એક ઘી.
क्षीरसागर पु० ક્ષીરસમુદ્ર.
क्षीरसागरसुत पु० ચંદ્ર, કપૂર.
क्षीरसागरसुता स्त्री० લક્ષ્મી.
क्षीरसार पु० માખણ, ઘી.
क्षीरस्फटिक पु० એક જાતનો સ્ફટિક મણિ.
क्षीरस्वामिन् पु० અમર કોષનો ટીકાકાર એક શાબ્દિક પંડિત.
क्षीरहिण्डीर पु० દૂધનું ફીણ.
क्षीरह्रद पु० દૂધનો ધરો.
क्षीरा स्त्री० કાકોલી વનસ્પતિ.
क्षीराद पु० ધાવણું બાળક.
क्षीराब्धि पु० ક્ષીરસમુદ્ર.
क्षीराब्धिज ચંદ્ર, કપૂર.
क्षीराब्धिज न० મીઠું, મોતી.
क्षीराब्धिजा स्त्री० લક્ષ્મી.
क्षीराब्धितनय पु० ચંદ્ર, કપૂર.
क्षीराब्धितनया स्त्री० લક્ષ્મી.
क्षीराब्धिसुत पु० ચંદ્ર, કપૂર.
क्षीराब्धिसुता स्त्री० લક્ષ્મી.
क्षीराविका स्त्री० દૂધેલી, દૂધી.
क्षीरावी स्त्री० દૂધી, દૂધેલી.
क्षीराह्व पु० સરલવૃક્ષ—એક જાતનો દેવદાર.
क्षीराह्वा स्त्री० क्षीरकाकोली નામે વનસ્પતિ.
क्षीरिका स्त्री० રાયણ, ગળેલો ખજૂર, દૂધપાક, ખીર.
क्षीरिणी स्त्री० પુષ્કળ દૂધ આપનારી ગાય.
क्षीरिद्रुमाद्य न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક ઔષધરૂપ ઘી.
क्षीरिन पु० સોમલતા, દૂધ જેવો જેમાંથી રસ નીકળે છે તેવું હરકોઇ ઝાડ.
क्षीरिन् त्रि० દૂધવાળું.
क्षीरिवृक्ष पु० છીરવાળું ઝાડ.
क्षीरी स्त्री० એક જાતનું ઝાડ.
क्षीरीश पु० મૂળાના જેવાં મૂળીયાંવાળું એક જાતનું ઝાડ.
क्षीरेयी स्त्री० દૂધપાક, ખીર.
क्षीरोद पु० ક્ષીરસમુદ્ર, દૂધનો દરીયો.
क्षीरोदतनय पु० ચંદ્ર, કપૂર.
क्षीरोदतनया स्त्री० લક્ષ્મી.
क्षीरोदतनयापति पु० વિષ્ણુ.
क्षीरोदनन्दन पु० ચંદ્ર, કપૂર.
क्षीरोदनन्दना स्त्री० લક્ષ્મી.
क्षीरोदपुत्र पु० ચંદ્ર, કપૂર.
क्षीरोदसुत पु० ઉપરના અર્થ.
क्षीरौदन पु० દૂધમાં રાંધેલા ચોખા.
क्षीव् भ्वा० प० स० सेट् દૂર કરવું, હાંકી કાઢવું, થૂંકવું, ઓકવું.
क्षोव त्रि० क्षीव જુઓ.
क्षु अदा० प० अ० सेट् છીંકવું, છીંક ખાવી. अव+ કોઇના ઉપર છીંક ખાવી.
क्षु पु० અન્ન, અનાજ, સિંહ, સ્તોત્ર વગેરેનો શબ્દ.
क्षुण पु० અરીઠાનું ઝાડ.
क्षुण्ण त्रि० અભ્યાસ કરેલ, પરિચય કરેલ, દળી નાખેલ, ચૂર્ણ કરેલ, કચરી નાખેલ, હણી નાખેલ.
क्षुत स्त्री० છીંક.
क्षुत न० છીંક ખાવી, છીંક, ઉધરસ ખાવી.
क्षुत त्रि० છીંકેલું.
क्षुतक पु० રાઇ.
क्षुतवत् त्रि० છીંકવાળું, ઉધરસવાળું.
क्षुता स्त्री० છીંક.
क्षुताभिजनन न० રાઇ.
क्षुत्करी स्त्री० सर्पाक्षीवृक्ष નામે ઝાડ.

क्षुत्पिपासित त्रि० ભૂખ્યું અને તરસ્યું.
क्षुत्प्रतिकार पु० ભૂખ દૂર કરવાનો ઉપાય, ભોજન.
क्षुद् રુધા० ઉભ० સ० अनिट् પીસવું, દળવું,
क्षुद् स्त्री० પીસવું, દળવું, ચૂર્ણ કરવું.
क्षुद पु० ચોખા વગેરેનું ચૂર્ણ.
क्षुद्र त्रि० કૃપણ, અધમ, ક્રૂર, દરિદ્ર, થોડું, નીચ.
क्षुद्र पु० તાંદળજાનું શાક.
क्षुद्रक त्रि० થોડું, નાનું, અત્યંત નાનું, નીચ, અધમ.
क्षुद्रकण्टकारि स्त्री० अग्निदमनी વૃક્ષ.
क्षुद्रकण्टकी स्त्री० ભોરીંગણી વનસ્પતિ.
क्षुद्रकण्टाकी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
क्षुद्रकण्टिका स्त्री० ભોરીંગણી,
क्षुद्रकमानस न० કાસ્મીરમાં જ્યાં કેસર થાય છે તે સ્થળ.
क्षुद्रकम्बु पु० નાનું શંખલું.
क्षुद्रकारवल्ली स्त्री० જંગલી કારેલાંનો વેલો.
क्षुद्रकारवेल्ली स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
क्षुद्रकारेल्लिका स्त्री० જંગલી કારેલી.
क्षुद्रकुलिश पु० वैक्रांतमणि નામનો મણિ.
क्षुद्रकुष्ठ न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ અગીઆર કોઢમાંનો એક.
क्षुद्रक्षुर पु० ઝીણો ગોખરૂ.
क्षुद्रगोक्षुर पु० ઉપરનો અર્થ.
क्षुद्रगोक्षुरक पु० ઝીણો ગોખરૂ.
क्षुद्रघण्टिका स्त्री० નાની ઘંટડી, ઘુઘરી.
क्षुद्रघोली स्त्री० એક જાતની ક્ષુપ વનસ્પતિ
क्षुद्रचञ्चु पु० ઉપરનો અર્થ.
क्षुद्रचन्दन पु० રાતું ચંદન, રતાંજલી.
क्षुद्रचम्पक पु० એક જાતનો ચંપો.
क्षुद्रचिर्भटी स्त्री० એક જાતની કાકડી.
क्षुद्रचिर्भिटा स्त्री० એક જાતની કાકડી.
क्षुद्रचूड पु० એક જાતનું પક્ષી.
क्षुद्रजन्तु पु० હાડકાં વિનાનું પ્રાણી-ઇયળ-કીડા વગેરે.
क्षुद्रजम्बू स्त्री० એક જાતનું જાંબૂનું વૃક્ષ.
क्षुद्रजातीफल पु० આંબળાનું ઝાડ.
क्षुद्रजीर न० એક જાતનું જીરૂં-કણજીરૂં, સુગંધ.
क्षुद्रजीरक न० ઉપરનો અર્થ.
क्षुद्रजीवा स्त्री० જીવંતી વૃક્ષ-નામે ઝાડ.
क्षुद्रतण्डुल पु० એક જાતની વનસ્પતિ, વાવડીંગ.
क्षुद्रतम त्रि० અત્યંત ક્ષુદ્ર, ઘણુંજ નાનું, બહુજ નીચ, અતિ અલ્પ.
क्षुद्रतर त्रि० ઉપરના અર્થ.
क्षुद्रता स्त्री० ક્ષુદ્રપણું, સૂક્ષ્મપણું, નીચતા, થોડાશ.
क्षुद्रत्व न० ઉપરના અર્થ.
क्षुद्रतुलसी स्त्री० એક જાતની તુલસી.
क्षुद्रदंशिका स्त्री० નાનો મચ્છર.
क्षुद्रदंशी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
क्षुद्रदुरालभा स्त्री० ઝીણો ધમાસો.
क्षुद्रदुस्पर्शा स्त्री० अग्निदमनी વૃક્ષ-એક જાતનું ઝાડ.
क्षुद्रधात्री स्त्री० કાકડાશીંગનું ઝાડ.
क्षुद्रधान्य न० એક જાતનું તૃણધાન્ય-સામો વગેરે.
क्षुद्रनासिक त्रि० નાના નાકવાળું-નકટું.
क्षुद्रपत्र पु० સાટોડી વનસ્પતિ, જંગલી તુલસી.
क्षुद्रपत्र त्रि० નાનાં પાંદડાંવાળું.
क्षुद्रपत्रा स्त्री० સાટોડી, ચાંગેરી વનસ્પતિ.
क्षुद्रपत्री स्त्री० વજ નામે વનસ્પતિ.
क्षुद्रपनस पु० એક જાતના ફણસનું ઝાડ.
क्षुद्रपर्ण पु० अर्जक નામે એક વનસ્પતિ.
क्षुद्रपर्ण त्रि० નાનાં પાંદડાંવાળું.
क्षुद्रपाषाणभेदा स्त्री० પહાડમાં થનારી ક્ષુપ જાતિની એક વનસ્પતિ.
क्षुद्रपिप्पली स्त्री० જંગલી પીપર.

क्षुद्रपृषती स्त्री० એક જાતની મૃગલી.
क्षुद्रपोतिका स्त्री० મૂલપોતિકા વનસ્પતિ.
क्षुद्रफल पु० જીવનવૃક્ષ નામે એક ઝાડ, એક જાતનું જાંબુનું વૃક્ષ.
क्षुद्रफलक पु० ઉપરના અર્થ.
क्षुद्रफला स्त्री० ઇંદરવરણી, એક જાતની કાકડી, અગ્નિદમની નામે વૃક્ષ.
क्षुद्रबुद्धि त्रि० ક્ષુદ્ર બુદ્ધિવાળો માણસ.
क्षुद्रबुद्धि स्त्री० તુચ્છ બુદ્ધિ.
क्षुद्रभण्डाकी स्त्री० ભોરીંગણી.
क्षुद्रमति स्त्री० ક્ષુદ્ર બુદ્ધિ.
क्षुद्रमति त्रि० હલકી બુદ્ધિવાળું.
क्षुद्रमत्स्य पु० નાનું માછલું.
क्षुद्रमुस्ता स्त्री० એક જાતની ઝીણી મોથ.
क्षुद्रयुवती स्त्री० વજ નામે વનસ્પતિ.
क्षुद्ररोग पु० એક જાતનો ક્ષુદ્રરોગ.
क्षुद्रल त्रि० ક્ષુદ્ર રોગવાળું.
क्षुद्रवंशा स्त्री० રીસામણીનો વેલો.
क्षुद्रवर्वरा स्त्री० હંસલી.
क्षुद्रवल्ली स्त्री० मूलपोती જુઓ.
क्षुद्रवार्ताकिनी स्त्री० ધોળી ભોરીંગણી.
क्षुद्रवार्ताकी स्त्री० ભોરીંગણી.
क्षुद्रशंख पु० નાનું શંખલું.
क्षुद्रशर्करा स्त्री० એક જાતની સાકર.
क्षुद्रशार्दूल पु० નાનો વાઘ, ચિત્રો, દીપડો.
क्षुद्रशीर्ष पु० मयूरशिखा જુઓ.
क्षुद्रशीर्ष त्रि० નાના માથાવાળું.
क्षुद्रशुक्ति स्त्री० નાની છીપ.
क्षुद्रशुक्तिका स्त्री० નાની છીપ.
क्षुद्रश्यामा स्त्री० કટમી વૃક્ષ.
क्षुद्रश्लेष्मांतक पु० भूकर्बुदारक નામે ઝાડ.
क्षुद्रश्वास पु० એક જાતનો શ્વાસનો રોગ.
क्षुद्रश्वेता स्त्री० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક જાતની ઔષધિ.
क्षुद्रसहा स्त्री० मुद्गपर्णी નામે વનસ્પતિ, માર્તંડગંધા નામે એક વનસ્પતિ.
क्षुद्रसुवर्ण न० પિતળ.
क्षुद्रहन् पु० મહાદેવ.
क्षुद्रहिङ्गुलिका स्त्री० ભોરીંગણી.
क्षुद्रहिङ्गुली स्त्री० ભોરીંગણી.
क्षुद्रा स्त्री० વેસ્યા, ભોરીંગણી, મધમાખી, માખી, હિંસક સ્ત્રી, ખોડવાળી સ્ત્રી, રાતી સાટોડી, નાચનારી સ્ત્રી, જાળ, નીચ સ્ત્રી.
क्षुद्राग्निमन्थ पु० ઝીણી ગણીયારીનું ઝાડ.
क्षुद्राञ्जन न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક અંજન.
क्षुद्राण्डमत्स्यसंघात पु० ઈંડાંમાંથી તાજાં નીકળેલાં નાનાં માછલાંનો સમૂહ.
क्षुद्रादिकषाय पु० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક ઉકાળો.
क्षुद्रान्त्र न० હૃદયમાં રહેલ નાનું આંતરડું.
क्षुद्रापामार्ग पु० રાતો અઘાડો.
क्षुद्रामलक न० એક જાતનું આંબળું.
क्षुद्रामलकसंज्ञ पु० તે નામે એક ઝાડ–कर्कटवृक्ष.
क्षुद्राम्र पु० कोशाम्र નામે વનસ્પતિ.
क्षुद्रामपनस पु० नकुच વૃક્ષ.
क्षुद्राम्लपनस पु० लकुच જુઓ.
क्षुद्राम्ला स्त्री० चांगेरी નામે વનસ્પતિ, शशाण्डुली વનસ્પતિ.
क्षुद्रामलिका स्त्री० તે નામે એક ઝાડ.
क्षुद्रिका स्त्री० મચ્છર, ડાંસ.
क्षुद्रीय त्रि० ક્ષુદ્રે કરેલ, નીચ મનુષ્યે કરેલ વગેરે.
क्षुद्रेङ्गुदी स्त्री० જવાસો નામે વનસ્પતિ.
क्षुद्रोर्वारु पु० એક જાતની કાકડી.
क्षुद्रोडुम्बरिका स्त्री० નાની ઉંબરી.
क्षुद्रोपोदिका स्त्री० मूलपोतिका વનસ્પતિ.
क्षुद्रोपोदिकनाम्नी स्त्री० मूलपोती જુઓ.
क्षुद्रोलूक पु० નાનું ઘુવડ, ઘુવડ.
क्षुध् दिवा० प० अ० अनिट् ભૂખ લાગવી, ખાવાની ઇચ્છા કરવી.
क्षुध् स्त्री० ભૂખ, અન્ન, અનાજ.

क्षुधा स्त्री० ઉપરના અર્થ.
क्षुधाकुशल પુ० બિલ્વાન્તર વૃક્ષ.
क्षुधातुर ત્રિ० ભૂખ્યું ડાંસ, ભૂખ્યું.
क्षुधाध्वंस પુ० ભૂખનો નાશ.
क्षुधापीडित ત્રિ० ભૂખથી પીડા પામેલ.
क्षुधाभिजनन પુ० રાઇ.
क्षुधाभिजनन ત્રિ० ભૂખ લગાડે તે.
क्षुधायुक्त ત્રિ० નીચેનો અર્થ.
क्षुधालु ત્રિ० ભૂખારવું, ભૂખવાળું.
क्षुधावत् ત્રિ० ઉપરનો અર્થ.
क्षुधावती સ્ત્રી० જેને લીધે ભૂખ લાગે તેવી એક ગોળી.
क्षुधासागररस પુ० તે નામે એક ઔષધ.
क्षुधित ત્રિ० જેને ભૂખ લાગી હોય તે, ભૂખ્યું.
क्षुधुन પુ० તે નામે એક મ્લેચ્છ જાતિ.
क्षुप् સૌત્રધાતુ પ० અ० સેટ્ મદ કરવો.
क्षुप પુ० જેનાં મૂળ અને શાખા નાનાં હોય તેવું ઝાડ.
क्षुप પુ० કૃષ્ણથી સત્યભામામાં ઉત્પન્ન થયેલો તે નામે એક છોકરો, દ્વારકાની પશ્ચિમમાં આવેલો તે નામે એક પર્વત.
क्षुपक પુ० નાનાં મૂળ,–શાખાવાળું ઝાડ.
क्षुपडोडमुष्टि પુ० એક જાતનું ક્ષુપવૃક્ષ.
क्षुपालु પુ० પાનીયાલુ જુઓ.
क्षुब्ध પુ० મંથાન દંડ–રવૈયો, એક જાતનો રતિબંધ.
क्षुब्ध ત્રિ० ક્ષોભ પામેલ, ખળ ભળેલ, ગભરાયેલ.
क्षुभ् ભ્વા० આ० સ० સેટ્ સંકોચ પામવો, ખળભળવું, ગભરાવું.
क्षुभ् દિવા० પ० અ० સેટ્ અંગ હલાવવું, ગભરાવું.
क्षुभ् ક્ર્યા० પ० અ० સેટ્ ઉપરના અર્થ.
क्षुभ ત્રિ० ક્ષોભ પામનાર, ગભરાનાર, ખળભળનાર, પ્રવર્તક.
क्षुभा સ્ત્રી० તે નામે સૂર્યનો એક પારિષદ.
क्षुभित ત્રિ० હલાવેલ, વ્યાકુળ થયેલ, ગભરાયેલ, ભયભીત થયેલ.
क्षुभ्नादि પુ० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.
क्षुभ्यत् ત્રિ० ગભરાતું, ખળભળતું, ક્ષોભ પામતું, હાલતું.
क्षुमत् ત્રિ० અન્નવાળું, અન્નની પેઠે સ્તુતિ કરવા યોગ્ય.
क्षुमा સ્ત્રી० અતસી, શણ, અળસી, ગળી, જવાસો.
क्षुमा ત્રિ० શત્રુને કંપાવનાર.
क्षुम्प् ભ્વા० પ० સ० સેટ્ ગમન કરવું, જવું.
क्षुर् તુદા० પ० સ० સેટ્ કાપવું, ખોતરવું.
क्षुर પુ० હજામનું હથીઆર–અસ્ત્રો, ખરી, બાણ, ગોખરૂ, એક જાતની વનસ્પતિ.
क्षुरक પુ० ગોખરૂ, તિલકવૃક્ષ, ઉપરના અર્થ.
क्षुरकर्मन् ન० કેશ કાપવા, હજામત.
क्षुरधान ન० હજામની કોથળી, ધાંજાની ઓજારની પેટી.
क्षुरधार પુ० એક જાતનું હથિઆર.
क्षुरधारा સ્ત્રી० ઉપરનો અર્થ, અસ્ત્રાનીધાર.
क्षुरपत्र પુ० અસ્ત્ર જેવી ધારવાળું બાણ, અસ્ત્ર જેવાં પાંદડાંવાળું કોઇ ઝાડ વગેરે.
क्षुरपत्रिका સ્ત્રી० પાલંગ શાક–એક જાતનું શાક.
क्षुरपवि ત્રિ० તીક્ષ્ણ અગ્રભાગવાળું.
क्षुरप्र પુ० ઘાસ કાપવાનું ઓજાર–દાતરડું, એક જાતનું બાણ.
क्षुरप्रग ન० ઉપરનો અર્થ.
क्षुरभाण्ड ન० ક્ષુરધાન જુઓ.
क्षुरमर्दिन् પુ० હજામ, ઘાંજો.
क्षुरमुण्डिन् પુ० ઉપરનો અર્થ.
क्षुरा સ્ત્રી० એખરો નામે વનસ્પતિ.
क्षुराङ्ग પુ० ગોખરૂ.
क्षुरिका સ્ત્રી० છૂરી, એક જાતનું શાક.

क्षुरिकापत्र पु० કાસડો નામે ઘાસ, બાણ.
क्षुरिणी स्त्री० હજામડી, વરાહક્રાંતા વનસ્પતિ.
क्षुरिन पु० હજામ, પશુ.
क्षुरी स्त्री० છૂરી.
क्षुल्ल त्रि० અલ્પ, થોડું, નાનું કનિષ્ઠ, ક્ષુદ્ર, નીચ.
क्षुल्लक त्रि० પામર, નીચ, નાનું, થોડું.
क्षुल्लक पु० નાનું શંખલું.
क्षुल्लतात पु० પિતાનો નાનો ભાઈ.
क्षुल्लतातक पु० ઉપરનો અર્થ.
क्षुल्लपितामह पु० દાદાનો નાનો ભાઈ.
क्षेद् चु० उभ० स० सेट् ભક્ષણ કરવું, ખાવું.
क्षेड पु० કાનનો રોગ, શબ્દ, અવાજ, ઝેર.
क्षेडित न० સિંહનો શબ્દ.
क्षेत्र न० ખેતર, ડાંગેર વગેરેનો ક્યારો, શરીર, અન્તઃકરણ, સ્ત્રી, સિદ્ધસ્થાન, મેષ વગેરે બાર રાશિઓ, ગણિતશાસ્ત્ર-પ્રસિદ્ધ દ્વિકોણ, ત્રિકોણ વગેરે પદાર્થો, ભૂમિતિ.
क्षेत्रकर त्रि० ખેતર કરનાર, ખેતર ખેડનાર.
क्षेत्रकर्कटी એક જાતની કાકડી.
क्षेत्रकार त्रि० क्षेत्रकर જુઓ.
क्षेत्रचिर्भिटा स्त्री० ખેતરાઉ ચીભડું.
क्षेत्रज पु० ધર્મશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ ક્ષેત્રજ પુત્ર-પોતાના કહેવાથી પોતાની સ્ત્રીમાં અન્ય પુરૂષના સંયોગથી ઉત્પન્ન થયેલ પુત્ર.
क्षेत्रज त्रि० ખેતરમાં ઉત્પન્ન થનાર.
क्षेत्रजा स्त्री० ધોળી ભોરીંગણી.
क्षेत्रज्ञ पु० આત્મારૂપે દેહ વગેરે ઉપર અભિમાન કરનારો જીવ, સર્વજ્ઞ પરમેશ્વર, અંતર્યામી, સાક્ષી, બટુક ભૈરવ.
क्षेत्रज्ञ त्रि० ક્ષેત્ર જાણનાર, વિદ્વાન, ચતુર, જ્ઞાની, ખેડુત.
क्षेत्रद पु० બટુકભૈરવ.
क्षेत्रद त्रि० ખેતર આપનાર.
क्षेत्रदूती स्त्री० ધોળી ભોરીંગણી.
क्षेत्रदेवता स्त्री० ક્ષેત્રની અધિષ્ઠાયક દેવતા.
क्षेत्रप पु० બટુક ભૈરવ, પરમાત્મા.
क्षेत्रप त्रि० ક્ષેત્રનો રક્ષક.
क्षेत्रपति पु० ક્ષેત્રનો સ્વામી, ખેતરનો માલીક.
क्षेत्रपर्पटी स्त्री० પીતપાપડો વનસ્પતિ.
क्षेत्रपाल त्रि० ખેતરનો રખેવાળ.
क्षेत्रपाल पु० ખેતરપાળ દેવ, એક જાતનો બટુકભૈરવ દેવ, તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ પશ્ચિમ દ્વારપાળ ભૈરવ.
क्षेत्रपालक त्रि० ક્ષેત્રનો રક્ષક-ખેતરનો રખેવાળ.
क्षेत्रपालरस पु० સંગ્રહણીયુક્ત સોજામા અપાતું એક ઔષધ.
क्षेत्रफल न० ખેતરની ઉત્પન્ન, ગણિતશાસ્ત્ર-પ્રસિદ્ધ ક્ષેત્રફળ.
क्षेत्रभूमि स्त्री० ખેતરની જમીન.
क्षेत्रमालिका स्त्री० વજ નામે વનસ્પતિ.
क्षेत्रयमानिका स्त्री० એક જાતની ભૂમંડલની કલા-જે ગણિતમાં પ્રસિદ્ધ છે.
क्षेत्ररुह त्रि० ખેતરમાં ઉગનાર.
क्षेत्ररुहा स्त्री० એક જાતની કાકડી.
क्षेत्रलिमा स्त्री० એક જાતની વેલ.
क्षेत्रविद् त्रि० क्षेत्रज्ञ त्रि० જુઓ.
क्षेत्रविद् पु० क्षेत्रज्ञ पु० જુઓ, ખેડુત.
क्षेत्रव्यवहार पु० ગણિતશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ ત્રિકોણ વગેરે ક્ષેત્રફળ વગેરે જણાવનાર એક વ્યવહાર.
क्षेत्रसंन्यास पु० અમુકજ ક્ષેત્રમાં નિવાસ કરવો પણ ત્યાંથી બીજે ક્યાંય ન જવું એવો નિયમ.
क्षेत्रसम्भव त्रि० ખેતરમાં ઉત્પન્ન થનાર.
क्षेत्रसम्भव पु० ભીંડાનું ઝાડ.
क्षेत्रसम्भूत त्रि० ખેતરમાં ઉત્પન્ન થયેલ.
क्षेत्रसम्भूत पु० कुन्दर જુઓ-એકજાતનુંઘાસ.
क्षेत्रसाधस् त्रि० ખેતર સાધનાર-ખેતર નામે કરનાર.

क्षेत्रसीमा स्त्री० ખેતરની હદ.
क्षेत्राजीव त्रि० ખેતર ઉપર જીવનાર–ખેડુત.
क्षेत्राधिदेवता स्त्री० ખેતરનો અધિષ્ઠાયકદેવ.
क्षेत्राधिप पु० મેષ વગેરે બાર રાશિઓના સ્વામી મંગળ વગેરે ગ્રહ.
क्षेत्राधिप त्रि० ખેતરનો માલીક.
क्षेत्रामलकी स्त्री० ભોંય આંબળી.
क्षेत्रिक त्रि० ખેતરનો સ્વામી, ખેતરનું, ખેતરસંબંધી.
क्षेत्रिणी स्त्री० મજીઠ વનસ્પતિ.
क्षेत्रिन् त्रि० ખેતરનો સ્વામી.
क्षेत्रिन् पु० ખેડુત, ધણી, પતિ, માલીક, સ્વામી.
क्षेत्रिय पु० આ જન્મમાં ન મટે તેવો અસાધ્ય રોગ, પરસ્ત્રીલંપટ પુરૂષ.
क्षेत्रिय त्रि० ખેતરનો સ્વામી, ખેતરમાં ઉત્પન્ન થયેલ ઘાસ વગેરે.
क्षेत्रेक्षु पु० જુવાર ધાન્ય.
क्षेत्रोपेक्ष पु० શ્વફલ્ક–નામના યાદવનો પુત્ર–એક યાદવ.
क्षेद पु० ખેદ, અફસોસ.
क्षेप पु० નિંદા, વિક્ષેપ, પ્રેરણા કરવી, મોકલવું, લેપવું, તિરસ્કાર કરવો, ઓળંગવું, લાંઘવું, ગર્વ, વિલંબ, ગુચ્છો, ફેંકવું.
क्षेपक त्रि० ફેંકનાર, વિક્ષેપ કરનાર, નિંદા કરનાર, પ્રેરણા કરનાર, મોકલનાર, લેપનાર, તિરસ્કાર કરનાર, લાંઘણ કરનાર, ગર્વ કરનાર, વિલંબ કરનાર, ગાળો દેનાર.
क्षेपण न० ગાળો દેવી, નિંદા કરવી, ફેંકવું, વિલંબ કરવો, અપવાદ, બંધન, વખત ગાળવો.
क्षेपणि स्त्री० વહાણનું હલેસું, એક જાતની જાળ, ગોફણ.
क्षेपणी स्त्री० ઉપરના અર્થ.
क्षेपणीय त्रि० ફેંકવા યોગ્ય, નિંદા કરવા યોગ્ય, વિલંબ કરવા યોગ્ય.

क्षेपणीय न० ભિંદિપાલ નામે એક ફેંકવાનું અસ્ત્ર.
क्षेपपात पु० ગ્રહકક્ષા અને ક્રાંતિમંડળનો યોગ–જે સિદ્ધાંત શિરોમણિગ્રંથના ગોલાધ્યાયમાં પ્રસિદ્ધ છે.
क्षेपदिन न० ગણિતશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક ક્ષયનાડી.
क्षेपिमन् त्रि० पु० શીઘ્રતા, ઉતાવળ.
क्षेपिष्ठ त्रि० અત્યંત ઉતાવળીયું, ઝડપદાર.
क्षेपीयस् त्रि० ઉપરના અર્થ.
क्षेप्तृ त्रि० ફેંકનાર, પ્રેરણા કરનાર.
क्षेम पु० તે નામે એક ગંધદ્રવ્ય, તે નામે યદુવંશી એક રાજા.
क्षेम पु० न० મેળવેલી વસ્તુનું રક્ષણ કરવું.
क्षेम न० કલ્યાણ, કુશળ, મુક્તિ, પોતાના જન્મની તારા સુધી ચોથું–તેરમું તથા બાવીસમું નક્ષત્ર, સુખીપણું.
क्षेम त्रि० કલ્યાણવાળું, સુખી.
क्षेमक पु० ચોર નામે સુગંધી દ્રવ્ય, તે નામે એક રાક્ષસ, તે નામે એક પાંડુવંશી રાજા.
क्षेमकर त्रि० કલ્યાણકારક માંગલિક.
क्षेमकार त्रि० ઉપરના અર્થ.
क्षेमकृत् त्रि० કલ્યાણકારક.
क्षेमकृत पु० પરમેશ્વર.
क्षेमंकर त्रि० કલ્યાણકારક.
क्षेमंकरी स्त्री० તે નામે એક દેવી, શુભ શકુન સૂચવતી એક જાતની શમળી.
क्षेमगुप्त पु० કાશ્મીર દેશનો એક રાજા.
क्षेमजित् पु० એક રાજા.
क्षेमदर्शिन त्रि० મંગલનું દર્શન કરનાર–મંગલદષ્ટા.
क्षेमदर्शिन् पु० તે નામે કોસલ દેશનો રાજા.
क्षेमधन्वन् पु० રામનો વંશજ એક રાજા.
क्षेमधर्मन पु० તે નામે એક રાજા.
क्षेमधूर्त पु० ब० તે નામે એક દેશ.

क्षेमधूर्ति पु० કેકય દેશનો એક રાજા.
क्षेमफला स्त्री० ઉંબરાનું ઝાડ.
क्षेममूर्त्ति पु० તે નામે દુર્યોધનનો એક ભાઇ.
क्षेमवत् त्रि० કલ્યાણવાળું, નીરોગી.
क्षेमवृद्धिन त्रि० કલ્યાણવર્ધક, નીતિવાળું.
क्षेमशूर पु० નિર્ભય સ્થાને બળ બતાવનાર.
क्षेमा स्त्री० તે નામે એક દેવી, તે નામે એક અપ્સરા, ઉંબરાનું ઝાડ.
क्षेमाधि पु० મિથિલા નગરીનો એક રાજા.
क्षेमाफला स्त्री० ઉંબરાનું ઝાડ.
क्षेमासन न० એક પ્રકારનું આસન.
क्षेम्य त्रि० કલ્યાણને માટે યોગ્ય, સૌભાગ્યવાળું, નીરોગી.
क्षेम्य पु० તે નામે એક રાજા.
क्षेय त्रि० ક્ષીણ કરવાને યોગ્ય.
क्षेव् भ्वा० प० स० सेट् સેવવું, સેવા કરવી.
क्षे भ्वा० प० अ० अनिट् ક્ષય પામવો, ઘસાવું.
क्षैण्य न० ક્ષીણપણું.
क्षैत त्रि० પૃથ્વી સંબંધી, ક્ષીણના સંબંધી.
क्षैतयत पु० ક્ષીણના માટે પ્રયત્ન કરનો તે નામે એક ઋષિ.
क्षैत्र न० ખેતરોનો સમૂહ, ખેતર.
क्षैत्रज्ञ न० ક્ષેત્રજ્ઞપણું, આત્મત્વ, જીવપણું, પરમેશ્વરત્વ.
क्षैत्रज्ञ्य न० ક્ષેત્રજ્ઞપણું.
क्षैत्रपत्य न० ક્ષેત્રપતિપણું, ખેતરનું સ્વામીપણું.
क्षैमिक त्रि० મેળવેલાના રક્ષણ માટે ઉપયોગી.
क्षैरहृद त्रि० દૂધના ધરાસંબંધી.
क्षैरेय त्रि० દૂધમાં રાંધેલું, દૂધપાક–ખીર–વગેરે.
क्षैरेयी स्त्री० ખીર, રાબડી, દૂધપાક.
क्षोट् चु० उभ० स० सेट् ફેંકવું, પ્રેરણા કરવી, મોકલવું.
क्षोजन न० બંસીનો અવાજ, વાંસળીનો શબ્દ.
क्षोड पु० હાથીને બાંધવાનો ખીલો.
क्षोड्य त्रि० ચૂર્ણ કરવા યોગ્ય.
क्षोण त्रि० ક્ષયશીલ–નાશ પામવાના સ્વભાવવાળું.
क्षोणि स्त्री० પૃથ્વી, એકની સંખ્યા.
क्षोणी स्त्री० ઉપરના અર્થ.
क्षोद पु० ચૂર્ણ, લોટ, પીસવું, દળવું, ચૂર્ણ કરવું, રજ, ધૂળ, જેના ઉપર વટાય તે પત્થર, ખરલ.
क्षोदक्षम त्रि० વિચારસહ–વિચાર કરવામાં સમર્થ.
क्षोदस् न० જળ, પાણી.
क्षोदसह त्रि० ક્ષોદક્ષમ જુઓ.
क्षोदित त्रि० ચૂર્ણ કરેલ, દળેલ, પીસેલ.
क्षोदित न० ચૂર્ણ, ભુક્કો, લોટ.
क्षोदिमन् पु० ક્ષુદ્રતા.
क्षोदिष्ट त्रि० અત્યંત ક્ષુદ્ર.
क्षोदीयस् त्रि० અત્યંત ક્ષુદ્ર.
क्षोधुक त्रि० ક્ષુધાવાળું, ભૂખવાળું.
क्षोभ पु० ચાલવું, ખળભળવું, ગભરાવું, વ્યાકુળ થવું, વિકાર.
क्षोभक पु० તે નામે એક પર્વત.
क्षोभक त्रि० ક્ષોભકારક, ગભરાવનાર.
क्षोभण त्रि० ઉપરના અર્થ.
क्षोभण पु० તે નામનું કામદેવનું બાણ, શિવ.
क्षोभण न० ક્ષોભ પામવો, ગભરાવું.
क्षोभित त्रि० ક્ષોભ પમાડેલ, હલાવેલ, ક્ષોભવાળું.
क्षोम न० ઉપરનો માળ, ઉપરની ચાલી, અટારી, ગણદાસક.
क्षोमक न० ગણદાસક.
क्षोमक पु० ચોર નામે એક સુગંધી દ્રવ્ય.
क्षौणि स्त्री० પૃથ્વી, એકની સંખ્યા.
क्षौणी स्त्री० ઉપરના અર્થ.
क्षौणीप्राचीर पु० સમુદ્ર.
क्षौणीभुज् पु० રાજા.

क्षौणीमय पु० પૃથ્વીમય, માટીમય, પૃથ્વીનો આશ્રય.

क्षौद्र न० મધ, પાણી, ક્ષુદ્રતા, પૃથ્વીકણ–રજ, ધૂળ.

क्षौद्र पु० ચંપાનું ઝાડ, એક જાતનો વર્ણસંકર.

क्षौद्रकी स्त्री० નીચેનો અર્થ.

क्षौद्रक्य न० તે નામે આયુધજીવી સંઘ.

क्षौद्रज न० મધપુડામાંથી થનારૂં મીણ.

क्षौद्रज त्रि० મધમાંથી ઉત્પન્ન થયેલ.

क्षौद्रधातु पु० માક્ષિક નામે ઉપધાતુ.

क्षौद्रप्रिय पु० પાણીમાં થનારો એક જાતનો મહૂડો.

क्षौद्रप्रिय त्रि० મધ જેને પ્રિય હોય તે.

क्षौद्रमेह पु० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ મીઠો પ્રમેહ રોગ.

क्षौद्रय न० મીણ.

क्षौम न० શણનું વસ્ત્ર, રેશમી વસ્ત્ર.

क्षौम पु० શણના વસ્ત્રથી વીંટેલો રથ.

क्षौम पु० न० એક પ્રકારની હવેલી–ઉપરના ભાગની બંગલી.

क्षौमक पु० નીચેના અર્થ.

क्षौमिक पु० એક જાતનું સુગંધી દ્રવ્ય–ચોર.

क्षौमी स्त्री० અતસી, શણ, અતસીમાંથી થયેલા શણમાંથી કરેલી કામળી.

क्षौर न० क्षौर કર્મ, હજામત

क्षौरपव्य त्रि० અતિતીક્ષ્ણ.

क्षौरिक पु० હજામ.

क्षौरी स्त्री० અસ્ત્રો, સજેયો.

क्ष्णु अदा० प० म० सेट् તીક્ષ્ણ કરવું, તેજ કરવું.

क्ष्णुत त्रि० તીક્ષ્ણ કરેલ, તેજ કરેલ.

क्ष्णोत्र न० અસ્ત્ર તેજ કરવાનું શાણ નામે યંત્ર-સરાણ.

क्ष्मा स्त्री० પૃથ્વી, એકની સંખ્યા.

क्ष्माज पु० મંગળ ગ્રહ, નરકાસુર.

क्ष्मातल न० પૃથ્વીતલ, ભૂતલ, પૃથ્વી.

क्ष्माधृति पु० કાશ્મીર દેશનો એક રાજા.

क्ष्मानाथ पु० રાજા.

क्ष्माप पु० રાજા.

क्ष्मापति पु० રાજા.

क्ष्मापाल पु० રાજા.

क्ष्माभुज पु० રાજા.

क्ष्माभृत पु० રાજા, પર્વત.

क्ष्माय् भ्वा० आ० अ० सेट् ધ્રૂણાવવું, કંપાવવું.

क्ष्मायित त्रि० ધ્રૂણાવેલ, કંપાવેલ.

क्ष्मायितृ त्रि० ધ્રૂણાવનાર, કંપાવનાર.

क्ष्मील् भ्वा० प० अ० सेट् નિમેષ મારવું, પલકારો કરવો, મીચવું.

क्ष्विड् भ्वा० आ० सेट् ભીનું કરવું अ० મૂકવું, અસ્પષ્ટ શબ્દ કરવો, स०

क्ष्विण्ण त्रि० શબ્દ કરેલ, મૂકેલ, ભીનું કરેલ.

क्ष्विद् भ्वा० आ० सेट् क्ष्विड् જુઓ.

क्ष्विद् भ्वा० प० अ० सेट् અસ્પષ્ટ શબ્દ કરવો.

क्ष्विद् दिवा० प० अ० सेट् અસ્પષ્ટ કરવો.

क्ष्वेड पु० અસ્પષ્ટ એવો દાંતનો શબ્દ, ચીકણું કરવું, મૂકવું, છોડવું, એક જાતનો કાનનો રોગ, ઝેર.

क्ष्वेड न० રાતા આકડાનું પાંદડું કે ફળ.

क्ष्वेड त्रि० દુરાસદ, દુષ્પ્રાપ, કુટિલ.

क्ष्वेडन न० અસ્પષ્ટ શબ્દ કરવો.

क्ष्वेडा स्त्री० સિંહનાદ, સિંહનો શબ્દ, વાંસની સળી, કોપાતકી વૃક્ષ

क्ष्वेडित न० સિંહનાદ, સિંહગર્જના.

क्ष्वेल् भ्वा० प० सेट् ચાલવું, જવું स० क्रीडा કરવી, રમવું, अ०

क्ष्वेला स्त्री० ક્રીડા, રમત.

क्ष्वेलिका स्त्री० ક્રીડા, રમત.

क्ष्वेली स्त्री० ક્રીડા, રમત.

ख.

ख् કંઠસ્થાનીય બીજો વ્યંજન

ख પુ૦ સૂર્ય, વિષ્ણુ, હાથી.

ख ન૦ ઇન્દ્રિય, નગર, ક્ષેત્ર ખેતર, શૂન્ય, મીંડું, આકાશ, સ્વર્ગ, કર્મ, સુખ, અભ્રક, પરમાનન્દસ્વરૂપ બ્રહ્માકાશ.

खकक्षा સ્ત્રી૦ સૂર્યનાં કિરણોના પ્રચાર-સુધીનું વેષ્ટનાકાર બ્રહ્માંડરૂપ વિવરવાળું ગગનમંડળ.

खकामिनी સ્ત્રી૦ શમળી—સમળી પક્ષી.

खकुन्तल પુ૦ મહાદેવ.

खक्ख् ભ્વા૦ પ૦ અ૦ સેટ્ હસવું.

खक्खट પુ૦ ચોક, ખડી.

खखील्ल પુ૦ કાશીમાં રહેલ તે નામે એક આદિત્ય.

खखोल्क પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

खग પુ૦ સૂર્ય, સૂર્ય વગેરે ગ્રહ, દેવ, બાણ, પક્ષી, વાયુ, એક જાતનું પતંગીયું-તીડ.

खग ત્રિ૦ આકાશમાં ગતિ કરનાર.

खगङ्गा સ્ત્રી૦ આકાશગંગા.

खगखान ન૦ ઝાડમાં રહેલી ગફોલ.

खगगति સ્ત્રી૦ પક્ષીની ગતિ.

खगण પુ૦ તે નામે કુશવંશી એક રાજા.

खगपति પુ૦ ગરૂડ પક્ષી.

खगम ત્રિ૦ આકાશમાં ગતિ કરનાર સિદ્ધ-ગંધર્વ વગેરે.

खगवक्त्र પુ૦ નકુચ વૃક્ષ.

खगवती સ્ત્રી૦ ભૂમિ, પૃથ્વી,

खगशत्रु પુ૦ બાઝ પક્ષી, પૃશ્નીપર્ણિ નામે વનસ્પતિ.

खगस्थान ન૦ ઝાડમાં રહેલી ગફોલ, પક્ષીનો માળો,

खगान्तक પુ૦ બાઝ પક્ષી.

खगासन પુ૦ વિષ્ણુ, એક જાતનું આસન.

खगेन्द्र પુ૦ ગરૂડ પક્ષી.

खगेन्द्रध्वज પુ૦ વિષ્ણુ.

खगेश પુ૦ ગરૂડ.

खगेश्वर પુ૦ ગરૂડ.

खगोड પુ૦ એક જાતનું ઘાસ—બરૂ.

खगोल પુ૦ આકાશરૂપ ગોળો.

खगोलविद्या સ્ત્રી૦ જ્યોતિઃશાસ્ત્ર.

खग्गड પુ૦ એક જાતનું ઘાસ—બરૂ.

खङ्कर પુ૦ વાળનો ગુચ્છો, વાળની લટ.

खच् ક્ર્યા૦ પ૦ સ૦ સેટ્ પવિત્ર કરવું, સારૂ કરવું, ઉત્પન્ન કરવું.

खच् ચુ૦ઉભ૦ સ૦ સેટ્ બાંધવું,તાણી બાંધવું.

खच् તુદા૦ પ૦ સ૦ સેટ્ खच् ક્ર્યા૦ જુઓ.

खचमस પુ૦ ચંદ્ર, કપૂર.

खचर પુ૦ મેઘ, વાયુ, સૂર્ય, રાક્ષસ, પક્ષી, એક જાતનું ગીત.

खचर ત્રિ૦ આકાશમાં ગતિ કરનાર.

खचर પુ૦ બ૦ તે નામે એક દેશ.

खचारिन् ત્રિ૦ આકાશગામી.

खचारिन् પુ૦ કાર્તિક સ્વામી.

खचित ત્રિ૦ સંયુક્ત, જડી દીધેલ, વ્યાપ્ત, મિશ્ર.

खञ्ज् ભ્વા૦ પ૦ સ૦ સેટ્ લૂલા થવું, લંગડા થવું.

खज् ભ્વા૦ પ૦ સ૦ સેટ્ મથવું, મથી નાંખવું, વલોવવું.

खज પુ૦ રવૈયો, કડછી, યુદ્ધ.

खजक પુ૦ રવૈયો.

खजप ન૦ ઘી.

खजल ન૦ હિમ, આકાશમાંથી પડતી ઝાકળ, આકાશમાંથી પડેલું પાણી.

खजा સ્ત્રી૦ મથવું, વલોવવું, મારવું, મારી નાખવું, કડછી, ચમચો.

खजाक પુ૦ પક્ષી.

खजाका સ્ત્રી૦ કડછી, ચમચો.

खजिका સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.

खजित् પુ૦ તે નામે એક બૌદ્ધ.
खज्योतिस् પુ૦ આગીયો કીડો, પતંગીયું.
खञ्ज ત્રિ૦ લુલું, લંગડું
खञ्जक ત્રિ૦ ઉપરનો અર્થ.
खञ्जकारि પુ૦ એક જાતનું ધાન્ય.
खञ्जखेट પુ૦ ખંજન પક્ષી–દીવાળી ઘોડો.
खञ्जखेटी સ્ત્રી૦ ખંજન પક્ષિણી.
खञ्जखेल પુ૦ खञ्जखेट જુઓ.
खञ्जखेली સ્ત્રી૦ खञ्जखेटी જુઓ.
खञ्जन ન૦ લુલા ચાલવું.
खञ्जन પુ૦ ખંજન પક્ષી.
शञ्जनक પુ૦ ઉપરનો અર્થ.
खञ्जनी સ્ત્રી૦ ખંજન પક્ષિણી.
खञ्जनरत ન૦ મૈથુન.
खञ्जना સ્ત્રી૦ ખંજન પક્ષીના આકારની એક પક્ષિણી.
खञ्जनाकृति સ્ત્રી૦ એક જાતનું પક્ષી.
खञ्जनाकृति સ્ત્રી૦ ખંજન પક્ષીની આકૃતિ.
खञ्जनासन ન૦ તે નામનું એક આસન.
खञ्जनिका સ્ત્રી૦ એક જાતનું પક્ષી.
खञ्जरीट પુ૦ ખંજન પક્ષી.
खञ्जरीटक પુ૦ ખંજન પક્ષી.
खञ्जरीटी સ્ત્રી૦ ખંજન પક્ષિણી.
खञ्जा સ્ત્રી૦ તે નામે એક છંદ.
खञ्जार પુ૦ તે નામે એક ઋષિ.
खञ्जाल પુ૦ તે નામે એક ઋષિ.
खट् ભ્વા૦ પ૦ સ૦ સેટ્ ઇચ્છવું, ઇચ્છા કરવી.
खट પુ૦ હળ, ઘાસ, ખરાબ ઘાસ, અંધારીયો કુવો, કફ, ટાંકણું, એક જાતનું હથીઆર–કોદાળી.
खटक પુ૦ વાંકો વાળેલો હાથ, જોડી દેનાર, જોડનાર, મુઠી.
खटकामुख પુ૦ બાણ ખેંચવાની એક મુદ્રા.
खटखादक પુ૦ કાગડો, શિયાળ, ચોપગું પશુ, કાચનું પાત્ર, ખાનાર, ભક્ષણ કરનાર.
खटिक પુ૦ વાંકો વાળેલો હાથ, મુઠી.
खटिका સ્ત્રી૦ ખડી, કાનનું છિદ્ર, સુગંધી વાળો-ખસ.
खटिनी સ્ત્રી૦ ખડી.
खटी સ્ત્રી૦ ખડી.
खट्ट् ચુ૦ ઉભ૦ સ૦ સેટ્ આચ્છાદન કરવું, ઢાંકવું.
खट्टका સ્ત્રી૦ નાની ખાટલી.
खट्टन ત્રિ૦ નીચું, ઠીંગણું, વામન.
खट्टा સ્ત્રી૦ ખાટલો.
खट्टाका સ્ત્રી૦ નાની ખાટલી.
खट्टाश પુ૦ એક જાતનું જંગલી પ્રાણી.
खट्टाशी સ્ત્રી૦ ઉપરના શબ્દાર્થવાળી સ્ત્રી.
खट्टास પુ૦ खट्टाश જુઓ.
खट्टासी સ્ત્રી૦ खट्टाशी જુઓ.
खट्टि પુ૦ મુડદાંની શય્યા–ઠાઠડી.
खट्टिक ત્રિ૦ પક્ષીઓને મારનારો પારધિ.
खट्टेरक ત્રિ૦ નીચું, ઠીંગણું.
खट्वा સ્ત્રી૦ ખાટલો.
खट्वाका સ્ત્રી૦ ખાટલો, નાની ખાટલી.
खट्वाङ्ग ન૦ ખાટલાનું એક અંગ, શિવનું એક અસ્ત્ર, પ્રાયશ્ચિત્ત જેને લાગ્યું હોય તેણે ધારણ કરવાનું એક જાતનું પાત્ર.
खट्वाङ्ग પુ૦ તે નામે સૂર્યવંશી એક રાજા.
खट्वाङ्गदिलीप પુ૦ તે નામે એક રાજા.
खट्वाङ्गधर પુ૦ શિવ.
खट्वाङ्गधर ત્રિ૦ ખટ્વાંગ ધારણ કરનાર.
खट्वाङ्गभृत् પુ૦ શિવ.
खट्वाङ्गभृत ત્રિ૦ ખટ્વાંગ ધારણ કરનાર.
खट्वाङ्गमुद्रा સ્ત્રી૦ તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ મુદ્રા.
खट्वाङ्गवन ન૦ તે નામે એક વન.
खट्वाङ्गिन् પુ૦ શિવ.
खट्वाङ्गिन् ત્રિ૦ ખટ્વાંગ જેની પાસે હોય તે.
खट्वाङ्गी સ્ત્રી૦ એક જાતનું પાત્ર.
खट्वारूढ ત્રિ૦ ખાટલા ઉપર ચઢેલ, જાલ્મ, નીચ, મૂર્ખ, અવળે માર્ગે જનાર.

खट्विका स्त्री० नानी खाटली.
खड् भ्वा० आ० स० सेट् मंथन करवुं, भांगवुं, टुकडा करवा.
खड् चु० उभ० स० सेट् भेदवुं, फाडवुं, चीरवुं, कापवुं.
खड न० एक जातनुं घास.
खड पु० एक जातनुं पीणुं, छाशनी कढी, ते नामे एक ऋषि, कापवुं, कटका करवा.
खडक न० ठुंठ.
खडक्किका स्त्री० गुप्त द्वार, खानगी बारणुं.
खडकी स्त्री० उपरनो अर्थ.
खडतु पु० भुजा अने जांघवडे तरवुं.
खडतू पु० बाहु अने जांघनो अलंकार.
खडयवागू स्त्री० एक जातनु पीणुं.
खडयूष पु० पक्व छाश.
खडिक त्रि० खड नामना घासवाळुं.
खडिका स्त्री० खडी, चाक.
खडी स्त्री० उपरनो अर्थ.
खडु स्त्री० मरेलानी शय्या–ठाठडी.
खडूर त्रि० खडवाळुं.
खडोन्मत्ता स्त्री० खड घासथी उन्मत्त थयेल.
खड्ग न० लोढुं.
खड्ग पु० तरवार, गेंडानुं शींगडुं, ते नामे एक बौद्ध, ते नामे एक सुगंधी द्रव्य.
खड्गकोष पु० तरवारनुं म्यान.
खड्गचर्मधर पु० ढाल-तरवार धारण करनार योद्धो,
खड्गट पु० एक जातनो कासडो घास.
खड्गधेनु स्त्री० एक जातनी गेंडी.
खड्गपत्र न० तरवारनुं पानुं.
खड्गपत्र पु० एक जातनो वेलो.
खड्गपरीक्षा स्त्री० तरवारनी परीक्षा.
खड्गपाणि त्रि० जेना हाथमां तरवार होय ते.
खड्गपात्र न० गेंडानां शींगडानुं वासण.
खड्गपिधान न० तरवारनुं म्यान.
खड्गपिधानक न० उपरनो अर्थ.
खड्गपुत्रिका स्त्री० नानी छुरी.
खड्गपुत्री स्त्री० नानी छुरी.
खड्गप्रहार पु० तरवारनो प्रहार.
खड्गफल पु० तरवारनुं म्यान.
खड्गफलक पु० उपरनो अर्थ.
खड्गमांस न० गेंडानुं मांस.
खड्गमुद्रा स्त्री० एक जातनी मुद्रा.
खड्गलेखा स्त्री० तरवारनी रेखा.
खड्गराट पु० ते नामे एक बौद्ध, ढाल.
खड्गवत त्रि० तरवारवाळुं.
खड्गघात पु० तरवारनो प्रहार.
खड्गाधार पु० तरवारनुं म्यान.
खड्गाभिहत त्रि० तरवारथी मरायेल–हणायेल.
खड्गामिष न० गेंडानुं मांस.
खड्गारीट पु० ढाल.
खड्गारीट त्रि० तरवारनी धारा जेवुं व्रत धारण करनार.
खड्गिक पु० मांस वेचनार, पारधि, भेंसना दूधनुं फीणु.
खड्गिधेनु स्त्री० एक जातनी गेंडी.
खड्गिधेनुका स्त्री० उपरनो अर्थ.
खड्गिन पु० गेंडो, महादेव.
खड्गिन् त्रि० तरवारवाळुं.
खड्गिमार पु० तरवारनां जेवां पांदडांवाळो एक जातनो वेलो.
खड्गीक न० दातरडुं.
खण्ड पु० कटको, टुकडो, संचळखार, एक जातनो मणि, दोष.
खण्ड न० खांड.
खण्ड पु० न० एक भाग.
खण्ड त्रि० खंडित, भांगी गयेल, टुकडा थयेल.
खण्डक पु० खांडमांथी बनावेली एक जातनी साकर, टुकडो, कटको, खांड.

खण्डक त्रि० કાપનાર, ટુકડા કરનાર.
खण्डकथा स्त्री० નાની કથા.
खण्डकर्ण पु० એક જાતનું કંદ–સકરકંદ.
खण्डकाद्यलौह पु० તે નામે એક ઔષધ.
खण्डकालु पु० खण्डकर्ण જુઓ.
खण्डकालुक पु० ઉપર પ્રમાણે.
खण्डकाव्य न० મેઘદૂત જેવું નાનું કાવ્ય.
खण्डकुष्माण्डक पु० તે નામે એક ઔષધ.
खण्डखर्जूर न० એક જાતનું સ્વાદિષ્ટ ખજૂર.
खण्डज पु० સાકરીયો ગોળ.
खण्डजोद्भव पु० એક જાતની ખાંડ.
खण्डजोद्भवज पु० तवराजोद्भवखण्ड જુઓ.
खण्डताल पु० સંગીતપ્રસિદ્ધ એક તાલ.
खण्डधारा स्त्री० કાતર.
खण्डन न० કાપવું, છેદવું, ભેદવું, નિરાકરણ કરવું, ખંડન કરવું.
खण्डन त्रि० ખંડન કરનાર.
खण्डनखण्डखाद्य न० તે નામે એક ગ્રંથ.
खण्डनरत त्रि० ખંડન કરવામાં આસક્ત.
खण्डना स्त्री० ખંડન કરવું, ભેદવું, તોડવું.
खण्डनीय त्रि० ખંડન કરવા યોગ્ય.
खण्डपत्र न० પાંદડાંનો સમૂહ.
खण्डपरशु पु० શિવ, પરશુરામ, વિષ્ણુ.
खण्डपर्शु पु० ઉપરના અર્થ, રાહુ, ભાગેલા દાંતવાળો હાથી, મલમપટ્ટી કરનાર.
खण्डपाल पु० કંદોઈ, મીઠાઇ બનાવનાર.
खण्डप्रलय पु० પૃથ્વી વગેરે ખંડનો પ્રલય, અમુક ભાગનો નાશ.
खण्डफण पु० એક જાતનો સર્પ.
खण्डमण्डल पु० અસંપૂર્ણ મંડળ–ગોળ ચક્કર-જે પૂર્ણ ન હોય તે.
खण्डमण्डल त्रि० અપૂર્ણ મંડળવાળું.
खण्डमोदक पु० એક જાતની ખાંડ–સાકર
खण्डर त्रि० ખંડની પાસેનો પ્રદેશ વગેરે.
खण्डलवण न० સંચળ ખાર.
खण्डशर्करा स्त्री० એક જાતની સાકર.
खण्डशस् अव्य० ટુકડે ટુકડા.
खण्डशाखा स्त्री० એક જાતનો વેલો.
खण्डसर पु० એક જાતની સાકર.
खण्डाभ्र न० કપાયેલ વાદળ, વીખરાયલું વાદળું, દન્તક્ષતનો અવશેષ.
खण्डामलक न० આંબળાનું ચૂર્ણ, સાકરમાં પકવેલ આંબળાં.
खण्डाली स्त्री० તળાવડી, કામી સ્ત્રી, તેલનું એક માપ.
खण्डिक पु० વટાણા, તે નામે એક ઋષિ, બગલ.
खण्डिक त्रि० ક્રોધાયમાન થયેલ.
खण्डिकादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.
खण्डित त्रि० છેદેલ, કાપેલ, ખંડન કરેલ, કપાયેલા અંગવાળું, ખોડવાળું.
खण्डितव्रत त्रि० જેણે પોતાનું વ્રત ખંડિત કર્યું હોય તે.
खण्डिता स्त्री० પોતાના નાયકને અન્ય સ્ત્રીમાં આસક્ત થયેલો જાણી ઇર્ષ્યા કરનારી નાયિકા.
खण्डिताशंस त्रि० જેની આશાઓ ખંડિત થયેલી હોય તે.
खण्डिन त्रि० ટુકડા કરનાર, કાપનાર, છેદનાર, ખંડવાળું.
खण्डिनी स्त्री० પૃથ્વી.
खण्डी स्त्री० જંગલી મગ.
खण्डीर पु० પીળા મગ.
खण्डु त्रि० ખંડન કરનાર, ટુકડા કરનાર.
खण्ड्य त्रि० ખંડન કરવા યોગ્ય, ટુકડા કરવા યોગ્ય.

खतमाल पु० ધુમાડો, મેઘ.
खद् भ्वा० प० सेट् સ્થિર થવું. अ० વધ કરવો, ખાવું, મારી નાખવું. स०
खद् चु० प० स० सेट् ઢાંકવું.

खद पु० સ્થિરતા.
खदिका स्त्री० શેકેલી ડાંગેર.
खदिर पु० ખેરનું ઝાડ, ઇન્દ્ર, ચન્દ્ર, કપૂર, તે નામે એક ઋષિ.
खदिरक त्रि० ખેરવડે બનેલ, ખેરમાંથી બનેલ.
खदिरकुण पु० ખેરનો પાક.
खदिरपत्रिका स्त्री० એક જાતનો ખેર, રીસામણીનો વેલો.
खदिरपत्री स्त्री० રીસામણીનો વેલો.
खदिरवत् पु० ખેરવાળું, ઇન્દ્રવાળું, ચંદ્રવાળું.
खदिरवती स्त्री० તે નામે એક નદી.
खदिरसार पु० ખેરનો સાર, ખેરનો ગુંદર.
खदिरा स्त्री० રીસામણીનો વેલો.
खदिरिका स्त्री० લાખ, રીસામણી.
खदिरी स्त्री० રીસામણી.
खदिरोद्भव पु० खदिरसार જુઓ.
खदिरोपम पु० બાવળનું ઝાડ.
खदूरक त्रि० નીચું, ઠીંગણું.
खदूरक पु० તે નામે એક ઋષિ.
खदूरवासिनी स्त्री० બુદ્ધની એક શકિત.
खद्य त्रि० સ્થિરતાના હિતનું.
खद्यपत्री स्त्री० ખેર.
खद्योत पु० પતંગીયું, આગીઓ કીડો, સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
खद्योतक पु० ઝેરી ફળવાળું એક ઝાડ, સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
खद्योतन पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
खधूप पु० એક જાતનું શસ્ત્ર, અગ્નિની શિખા સાથે આકાશમાં જનાર પદાર્થ.
खन् भ्वा० उभ० स० सेट् ખણવું, ખોદવું. अभि+સામે ખોદવું, ચોતરફથી ખોદવું. अव+નીચે ખોદવું. आ+ચોતરફ ખોદવું. उत्+ઉપાડી નાખવું, ઉખાડી નાખવું, नि+મૂકવું, સ્થાપવું. निस्+કાઢવું, બહાર કરવું, निर्+બહાર કાઢવું. परि+ચોતરફ ખોદવું, वि+વિશેષ કરી ખોદવું.
खनक पु० ઉંદર, ચોર, સોના વગેરેની ખાણ.
खनक त्रि० ભોંય ખોદનાર, ખાણ ખોદનાર.
खनत् त्रि० ખણતું, ખોદતું.
खनन न० ખોદવું, ખણવું.
खनपान पु० તે નામે એક અનુવંશી ક્ષત્રિય.
खनमान पु० ઉપરનો અર્થ.
खनयित्री स्त्री० તે નામે એક અસ્ત્ર.
खनि स्त्री० ખાણ, સોના વગેરેની ખાણ, ખાડો, આધાર.
खनितृ त्रि० ખોદનાર, ખણનાર.
खनित्र न० કોદાળી, પાવડો.
खनित्रक न० ઉપરનો અર્થ.
खनित्रिम त्रि० ખોદવાથી કરેલ.
खनित्वा अव्य० ખોદીને, ખણીને.
खनिनेत्र पु० તે નામે ઇક્ષ્વાકુ વંશનો રાજા.
खनी स्त्री० खनि જુઓ.
खन्य त्रि० ખોદવા યોગ્ય.
खपुर पु० સોપારીનું ઝાડ, એક જાતની મોથ, વાઘનખનું ઝાડ, લસણ, આમવાયુ, એક સુગંધી ઘાસ.
खपुर त्रि० આળસુ.
खपुर न० આકાશમાં ઉદય પામેલ અશુભ સૂચક ગંધર્વનગર, આકાશગામી એક દૈત્યનગર, હરિશ્ચંદ્રનું શહેર.
खपुष्प न० આકાશપુષ્પ.
खभ्रान्ति पु० શમળી–સમળી–નર.
खभ्रान्ती स्त्री० સમળી–માદા.
खमणि पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
खमीलन न० તન્દ્રા, આળસ.
खमूर्ति पु० શિવ.
खमूर्ति स्त्री० આકાશનું સ્વરૂપ, આકાશ-બ્રહ્મનું સ્વરૂપ.
खमूलि स्त्री० પાણી ઉપર ઉત્પન્ન થતી એક વનસ્પતિ.
खमूलिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

खमूली स्त्री० खमूलि જુઓ.
खमेघाख्य न० અભ્રક ધાતુ.
खम्ब् भ्वा० प० स० सेट् ગમન કરવું, જવું.
खर पु० ગધેડો, ખચ્ચર, તે નામે એક રાક્ષસ, રીંગણીનું ઝાડ, કાગડો, કંકપક્ષી, ટીટોડું પક્ષી, ૬૦ વર્ષમાંનું એક વર્ષ, સૂર્યનો એક પાર્શ્વચર, પશ્ચિમદ્વારનું ઘર, તીક્ષ્ણ સ્પર્શ, કઠોર સ્પર્શ, ધામ, ધમાસો નામે વનસ્પતિ.
खर न० તીક્ષ્ણતા, કઠોરતા, ગરમી.
खर त्रि० કઠિન, કઠણ, તીક્ષ્ણ, ઉગ્ર, ગરમ, ઘાતકી, દુષ્ટ, વામન.
खरकर पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
खरकाष्ठिका स्त्री० બલા નામે ઔષધિ.
खरकिरण पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
खरकुटी स्त्री० હજામનું ઘર, ગધેડાંનું સ્થળ.
खरकोण पु० તેતર પક્ષી.
खरकोणी स्त्री० તેતર પક્ષિણી.
खरक्काण पु० એક જાતનું પક્ષી.
खरगंधनिभा स्त्री० નાગરવેલ.
खरगंधा स्त्री० નાગરવેલ.
खरग्रह न० ગધેડાં બાંધવાનો તબેલો, હજામનું ઘર.
खरगेह न० ઉપરના અર્થ.
खरघातन पु० નાગકેસર, શ્રીરામ.
खरच्छद पु० એક જાતનું ઘાસ, સાગનું ઝાડ.
खरज्जु त्रि० તીવ્ર ગતિવાળું.
खरणस् त्रि० ગધેડાંના જેવા નાકવાળું, તીવ્ર નાકવાળું.
खरणस त्रि० ઉપરના અર્થ.
खरत्वच् पु० એક જાતની રીસામણી.
खरदण्ड न० કમળ.
खरदला स्त्री० એક જાતનો ઉંબરો.
खरदूषण पु० ધંતુરાનું ઝાડ.
खरदूषण पु० द्वि. ખર અને દુષણ બે ભાઇ.
खरदूषण त्रि० તીક્ષ્ણ દોષોવાળું, ઘણા દોષોવાળું.

खरधार त्रि० તીવ્ર ધારવાળું. ઉગ્ર ધારવાળું.
खरध्वंसिन् पु० શ્રીરામચંદ્ર.
खरधन्वनिका स्त्री० નાગરવેલ.
खरनादिन् त्रि० તીવ્ર શબ્દ કરનાર, ગધેડાના જેવો શબ્દ કરનાર.
खरनादिनी स्त्री० रेणुका નામે એક સુગંધી દ્રવ્ય.
खरनाल न० કમળ.
खरप पु० તે નામે એક ઋષિ.
खरपत्र पु० એક જાતની વનસ્પતિ, સાગનું ઝાડ, એક જાતની તુલસી.
खरपत्रक पु० तिलकवृक्ष નામે ઝાડ.
खरपत्री स्त्री० તે નામે એક વનસ્પતિ.
खरपात्र न० લોઢાનું વાસણ.
खरपादाढय पु० કોઠનું ઝાડ.
खरपाल पु० લાકડાંનું પાત્ર.
खरपुष्प पु० મરવો નામે વનસ્પતિ.
खरपुष्पा स्त्री० એક જાતની તુલસી.
खरपुष्पिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
खरपुष्पी स्त्री० એક જાતની તુલસી.
खरप्रिय पु० પારેવું, કબૂતર.
खरप्रिया स्त्री० કબૂતર–માદા.
खरमञ्ज त्रि० અત્યંત શુદ્ધ કરનાર–સાફ કરનાર.
खरमञ्जरी स्त्री० અઘાડો.
खरमञ्जरि स्त्री० અઘાડો.
खरयान न० ગધેડાંનું વાહન.
खररोमन् त्रि० કઠણ રૂંવાટાંવાળું.
खररोमन् पु० તે નામે એક નાગ.
खरलोमन् त्रि० કઠણ રૂંવાટાંવાળું.
खरलोमन् पु० તે નામે એક નાગ.
खरवल्लिका स्त्री० નાગબલા વનસ્પતિ.
खरवल्लिका स्त्री० નાગરવેલ.
खरवल्ली स्त्री० નાગરવેલ.
खरशब्द पु० ટીટોડું પક્ષી, ગધેડાનો શબ્દ, ઉગ્ર શબ્દ.

खरशब्द त्रि० તીક્ષ્ણ શબ્દવાળું.

खरशाक पु० ભારંગ વનસ્પતિ.

खरशाल न० ગધેડાંનો તબેલો, ગધેડાં બાંધવાનું સ્થળ.

खरशाल त्रि० ગધેડાંના તબેલામાં હોનાર–થનાર.

खरशाला स्त्री० ગધેડાંનો તબેલો.

खरसोनि स्त्री० તે નામે એક વેલો.

खरसोन्द पु० લોઢાંનું વાસણ.

खरस्कन्ध पु० પ્રિયાલ વૃક્ષ.

खरस्कन्धा स्त्री० ખજૂરીનું ઝાડ.

खरस्वर त्रि० તીક્ષ્ણ શબ્દવાળું.

खरस्वरा स्त्री० વનમલ્લિકા નામે લતા.

खरा स्त्री० દેવતાડ વૃક્ષ.

खरागरी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

खराब्दाङ्कुरक न० વૈડૂર્ય મણિ.

खरालक पु० લોખંડી બાણ.

खरालिक पु० ઉપરનો અર્થ.

खरांशु पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

खराश्वा स्त्री० એક જાતનો વેલો–રુદ્રજટા લતા.

खराह्वा स्त्री० અજમોદ.

खरिका स्त्री० ચૂર્ણાકારે એક જાતની કસ્તૂરી.

खरिन्धय त्रि० ગધેડીને ધાવનાર.

खरी स्त्री० ગધેડી.

खरीजङ्घ पु० તે નામે એક ઋષિ, શિવ.

खरु पु० શિવ, ગર્વ, ઘોડો, દાંત, કામદેવ, ધોળો રંગ.

खरु त्रि० ધોળા રંગવાળું, ક્રૂર, તીક્ષ્ણ, કેવળ અયોગ્ય વસ્તુની ઇચ્છા રાખનાર, અજ્ઞાની, મૂર્ખ.

खरु स्त्री० પતિ વરવા ઇચ્છતી કન્યા.

खरोष्ट्रिगिन त्रि० મારણ વગેરેના પ્રયોગો જાણનાર.

खर्घ् भ्वा० प० स० सेट् ગમન કરવું, જવું.

खर्ज् भ्वा० प० अ० सेट् પીડા પામવી, દુઃખી થવું.

खर्जन न० ખણવું, ખંજોરવું.

खर्जिका स्त्री० ઉપદંશ રોગ.

खर्जु पु० ખરજ, ખણ, ખજૂરીનું ઝાડ, એક જાતનો કીડો–કાનખજૂરો, વીંછી.

खर्जुघ्न पु० આકડાનું ઝાડ, ધંતુરાનું ઝાડ.

खर्जुर न० રૂપું, ખજૂર, હડતાળ.

खर्जू स्त्री० **खर्जु** જુઓ.

खर्जूघ्न पु० **खर्जुघ्न** જુઓ.

खर्जूर पु० ખજૂરીનું ઝાડ, કાનખજૂરો, વીંછી.

खर्जूर न० ખજૂર, રૂપું, હડતાળ, એક જાતનું ઘાસ.

खर्जूररस पु० ખજૂરનો રસ.

खर्जूरवेध पु० વિવાહમાં વર્જ્ય એક યોગ.

खर्जूरिका स्त्री० ખજૂરનું ઝાડ.

खर्जूरी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

खर्द् भ्वा० प० स० सेट् દશવું, કરડવું.

खर्पर पु० ચોર, ધૂતારો, ભિક્ષાપાત્ર–ખપ્પર, માટીના વાસણનો ભાંગેલો ટુકડો–ઠીકરું, ખોપરી.

खर्पर न० ખાપરીયું નામે એક ઉપધાતુ.

खर्पराल पु० એક જાતનો પીપળો.

खर्परिका स्त्री० ખાપરીયું–ઉપધાતુ.

खर्परी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

खर्परीतुत्थ न० ખાપરીયું.

खर्ब् भ्वा० प० स० सेट् ગમન કરવું, જવું.

खर्व त्रि० ઠીંગણું, વામન, નીચું, ટુંકું.

खर्व पु० કુબેરના નવનિધિમાંનો એક નિધિ, કુબ્જક વૃક્ષ.

खर्व न० એક હજાર કરોડની સંખ્યા.

खर्वट पु० તે નામે એક ગામ, પર્વતની પાસેનું કોઇ ગામ.

खर्वशाख त्रि० વામન, ઠીંગણું, નાનું.

खर्वित त्रि० નાનું, ટુંકું, ઠીંગણું.

खर्बिता स्त्री० એક પ્રકારની અમાસ તિથિ.

खर्बुरा स्त्री० એક જાતનું ઝાડ–तरदीवृक्ष.

खर्बुज न० એક જાતના વેલાનું ફળ.

खर्म न० મરદાઈ, પુરૂષાર્થ, પુરૂષપણું, વણેલું રેશમ.

खर्व् भ्वा० प० स० सेट् खर्ब् જુઓ.

खर्व त्रि० खर्ब त्रि० જુઓ.

खर्व पु० खर्ब पु० જુઓ.

खर्व न० खर्ब न० જુઓ.

खर्वट पु० खर्बट જુઓ.

खर्वशाख त्रि० खर्बशाख જુઓ.

खर्वा स्त्री० નાગરવેલ.

खर्वित त्रि० खर्वित જુઓ.

खर्विता स्त्री० खर्बिता જુઓ.

खर्वुरा स्त्री० खर्बुरा જુઓ.

खर्वुज न० खर्बुज જુઓ.

खर्वूज न० એક જાતનો વેલો.

खल् भ्वा० प० स० सेट् ચાલવું, ઠોકર ખાવી.

खल पु० न० અનાજ કચરવાનું સ્થાન–ખળું, ધૂળનો ઢગલો, પૃથ્વી, સ્થાન, સ્થળ.

खल पु० તલનો ખોળ, સૂર્ય, તમાલ વૃક્ષ, ઔષધ મર્દન કરવાનું પત્થરનું વાસણ–ખરલ, આકડાનું ઝાડ, ધંતુરાનું ઝાડ.

खल त्रि० નીચ, હલકું, ખરાબ, દુષ્ટ, બીજું.

खलक पु० ઘડો, કલશ.

खलकल पु० કળથી નામનું અનાજ.

खलता स्त्री० નીચપણું, દુર્જનપણું, આકાશલતા નામે એક વેલો.

खलति पु० ઇન્દ્રગુપ્ત રોગ–ટાલનો રોગ.

खलति त्रि० ટાલના રોગવાળું, ટાલીયું.

खलतिक पु० પર્વત.

खलतिक न० પર્વતમાંનું જંગલ.

खलत्व न० ખળપણું, નીચતા, દુર્જનતા.

खलधान पु० એક જાતનું વાસણ.

खलपू त्रि० સ્થાન સાફ કરનાર, વાસીદું વાળનાર

खलमूर्ति पु० પારો.

खलयज्ञ पु० ખળામાં કરવાનો યજ્ઞ.

खलसंसर्ग पु० નીચ માણસની સોબત.

खलाजिन न० ખળામાં રહેલું ચામડું.

खलादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.

खलाधारा स्त्री० तैलपायिका જુઓ.

खलि स्त्री० તલનો ખોળ, તાલનું મૂળ.

खलिद्रुम पु० દેવદારનું ઝાડ.

खलिन् त्रि० ખોળવાળું, તલ વગેરેના કીચડવાળું.

खलिन पु०न० ઘોડાના મોઢામાં રહેતું ચોકડું.

खलिनी स्त्री० ખળ મનુષ્યોનો સમૂહ.

खलिवर्द्धन पु० વાયુથી પીડા પામતો દાંત.

खलिश पु० એક જાતનું માછલું.

खलिशा स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

खली स्त्री० તલ વગેરેનો ખોળ.

खलीकार पु० અપકાર, ભર્ત્સના, તિરસ્કાર.

खलीकृत त्रि० તિરસ્કાર કરેલ, અપકાર કરેલ.

खलीकृति स्त्री० તિરસ્કાર, અપકાર.

खलीन पु० न० खलिन જુઓ.

खलीन त्रि० આકાશમાં લીન.

खलु अव्य० નિશ્ચયાર્થમાં, નિષેધમાં, વાક્યાલંકારમાં, જિજ્ઞાસામાં, અનુનયમાં તથા નિયમમાં વપરાય છે.

खलुच् पु० અંધારૂં.

खलुरेष पु० એક જાતનો મૃગ.

खलुरेषक पु० ઉપરનો અર્થ.

खलुरेषी स्त्री० એક જાતની મૃગલી.

खलुरिका स्त्री० શસ્ત્રાભ્યાસ,લશ્કરી તાલીમ.

खलेकपोत पु० ब० ખળામાં પડતાં કબૂતરો.

खलेधानी स्त्री० ખળામાં અનાજ છૂટું પડાતું હોય ત્યાં વચ્ચે બળદ બાંધવાનું લાકડું, થૂળ.

खलेयव अव्य० જે વખતે જવ ખળામાં આવે તે વખત.

खलेवाली स्त्री० खलेधानी જુઓ.
खलेबुस अव्य० ખળામાં જે વખતે ધાન્યનું ભુસું એકઠું થાય છે તે વખત.
खलेश પુ૦ એક જાતનું માછલું.
खलेश ત્રિ૦ અત્યંત લુચ્ચું, અતિશય ખળ.
खलेशय પુ૦ એક જાતનું માછલું.
खलेशया સ્ત્રી૦ એક જાતની માછલી.
खलेशी સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.
खलोक्ति સ્ત્રી૦ ખળ પુરૂષનું વચન, નીચનું વાક્ય.
खलोक्ति સ્ત્રી૦ હલકું બોલવું તે.
खल्य ત્રિ૦ ખળને યોગ્ય, ખળાંને યોગ્ય, ખરલને યોગ્ય.
खल्या સ્ત્રી૦ ખળ મનુષ્યોનો સમુદાય, પુષ્કળ ખળાં, ઘણી ખરલો.
खल्ल પુ૦ એક જાતનું વસ્ત્ર, ખાડો, ચામડું, ચાતક પક્ષી, ચામડાની મસક.
खल्लक પુ૦ ઉપરના અર્થ.
खल्लकी સ્ત્રી૦ સાકર.
खल्लिका સ્ત્રી૦ તળવાનું કે શેકવાનું પાત્ર.
खल्लिश પુ૦ खलिश જુઓ.
खल्ली સ્ત્રી૦ એક જાતનો રોગ.
खल्लीट પુ૦ ટાલનો રોગ.
खल्लीट ત્રિ૦ ટાલના રોગવાળું.
खल्लीश પુ૦ खलिश જુઓ.
खल्व પુ૦ એક જાતનું અનાજ, ચણા.
खल्वाट પુ૦ માથા ઉપર ટાલનો રોગ.
खल्वाट ત્રિ૦ માથા ઉપર ટાલના રોગવાળું.
खव् क्र्या० પ૦ અ૦ સેટ્ સંપત્તિવાળા થવું, પવિત્ર થવું, પ્રકટ થવું.
खवल्लरी સ્ત્રી૦ નીચેનો અર્થ.
खवल्ली સ્ત્રી૦ આકાશમાંની વેલ.
खवारि ન૦ આકાશમાંનું પાણી, દિવ્યજળ.
खवाष्प પુ૦ હિમનો જળકણ–ઝાકળ.
खश પુ૦ તે નામે એક દેશ.
खशय ત્રિ૦ આકાશમાં સૂનાર, ખુલ્લા મેદાનમાં સૂનાર.
खशरीर ન૦ આકાશરૂપ મૂર્તિ.
खशरीर ત્રિ૦ આકાશરૂપ મૂર્તિવાળું.
खशा સ્ત્રી૦ તે નામે એક સુગંધી દ્રવ્ય, કશ્યપની એક સ્ત્રી.
खशीर પુ૦ તે નામે એક દેશ.
खशोट પુ૦ એક જાતનું માછલું.
खशोटी સ્ત્રી૦ એક જાતની માછલી.
खश्वास પુ૦ વાયુ.
खष् भ्वा० પ૦ સ૦ સેટ્ વધ કરવો, મારી નાખવું.
खष्प પુ૦ ક્રોધ, બલાત્કાર.
खस પુ૦ તે નામે એક દેશ, એક જાતનો રોગ, ખસખસનું ઝાડ.
खसकन्द પુ૦ क्षीरकञ्चुकी વૃક્ષ.
खसगन्ध પુ૦ ઉપરનો અર્થ.
खसतिल પુ૦ ખસખસનું ઝાડ.
खसम પુ૦ ભગવાન બુદ્ધ.
खसम्भव ત્રિ૦ આકાશમાં ઉત્પન્ન થનાર, આકાશમાં હોનાર–થનાર.
खसम्भवा સ્ત્રી૦ આકાશમાંસી વૃક્ષ.
खसर्पण પુ૦ खसम જુઓ.
खसर्पण ન૦ આકાશમાં જવું.
खसा સ્ત્રી૦ કશ્યપની એક સ્ત્રી–રાક્ષસોની માતા.
खसात्मज પુ૦ રાક્ષસ.
खसानंदन પુ૦ રાક્ષસ.
खसूचिन् ત્રિ૦ પ્રશ્ન પૂછયો હોય ત્યારે આકાશ સામે જોનાર નિંદિત વાદી.
खसृम પુ૦ તે નામે એક અસુર.
खस्खस પુ૦ ખસખસનું ઝાડ.
खस्खसरस પુ૦ અફીણ.
खस्तनी સ્ત્રી૦ પૃથ્વી.
खस्फटिक પુ૦ સૂર્યકાંતમણિ, ચન્દ્રકાંતમણિ.
खस्फाटिक પુ૦ ઉપરના અર્થ.

खस्वस्तिक न० સમાન રેખાએ મસ્તક ઉપર રહેલો આકાશનો ભાગ.

खहर पु० બીજ ગણિતમાં કહેલ શૂન્યહાર૨ક એક રાશિ.

खा त्रि० ખોદનાર, ખણનાર.

खा स्त्री० નદી.

खाखस पु० ખસખસનું ઝાડ.

खाङ्गाह पु० ધોળો અને પિંગળો ઘોડો.

खाजिक पु० ડાંગેર.

खाट पु० મુડદાંની ઠાઠડી.

खाटा स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

खाटि स्त्री० મુડદાંની ઠાઠડી, વ્રણ, ક્ષત, ઘાવ, ડંખ, ખોટો આગ્રહ, સુકાયેલું, વ્રણસ્થાન.

खाटिका स्त्री० મુડદાંની ઠાઠડી.

खाट्वाभारिक त्रि० ખાટલાના ભારને લઇ જનાર.

खाडव न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક ચૂર્ણ.

खाण्ड न० સાકરની મીઠાશ, સાકરનો વિકાર.

खाण्डव त्रि० સાકરના વિકારવાળા લાડુ વગેરે.

खाण्डव न० તે નામે એક જંગલ.

खाण्डवप्रस्थ पु० યુધિષ્ઠિરનું રહેઠાણ–ઇન્દ્રપ્રસ્થ.

खाण्डवायन पु० તે નામે એક ઋષિ.

खाण्डविक पु० મીઠાઇ બનાવનાર, કંદોઇ.

खाण्डवी स्त्री० તે નામે એક શહેર.

खाण्डवीरणक त्रि० સ્વાદિષ્ટ એવા વીરણમૂલ ઘાસની પાસેનો પ્રદેશ વગેરે.

खाण्डिक त्रि० કંદોઈ, મીઠાઈ બનાવનાર.

खात न० ખોદવું તે, ખાઇ, નાનું તળાવ.

खातक न० ખાઈ.

खातक त्रि० દેવાદાર, ખોદનાર.

खातभू स्त्री० ખાઈ, કુવા જેવો મોટો ખાડો.

खातव्यवहार पु० ખાતનો વ્યવહાર–પરિમાણ.

खाति स्त्री० ખોદવું.

खात्र न० કોદાળી, પાવડો, જલાશય, જંગલ, દોરો, સુતર.

खात्वा अव्य० ખોદીને.

खाद् भ्वा० प० स० सेट् ખાવું, ભક્ષણ કરવું.

खादक त्रि० ખાનાર, ભક્ષણ કરનાર, દેવાદાર.

खादतमोदता स्त्री० ખાઓ અને આનંદ પામો એમ જેમાં કહેવામાં આવે તે ક્રિયા.

खादन न० ખાવું, ભક્ષણ કરવું.

खादन पु० દાંત.

खादनीय त्रि० ખાવા યોગ્ય, ભક્ષણ કરવા યોગ્ય.

खादि त्रि० ઉપરનો અર્થ, રક્ષણ કરનાર.

खादि पु० હાથનો અલંકાર.

खादित त्रि० ખાધેલ, ભક્ષણ કરેલ.

खादितवत् त्रि० જેણે ખાધું હોય તે, જેણે ભક્ષણ કર્યું હોય તે.

खादितव्य त्रि० ખાવા યોગ્ય, ભક્ષણ કરવા યોગ્ય.

खादिन् त्रि० ખાનાર, ભક્ષણ કરનાર.

खादिर त्रि० ખેરનું, ખેરસંબંધી.

खादिरसार पु० ખેરસાર, ખેરી ગુંદર.

खादुक त्रि० હિંસક, હિંસા કરવાના સ્વભાવવાળું.

खादोअर्णस् स्त्री० જેનું પાણી પીવા યોગ્ય હોય તેવી નદી.

खाद्य त्रि० ખાવા યોગ્ય, ભક્ષણ કરવા યોગ્ય.

खान न० ખાવું, ભક્ષણ કરવું, ખોદવું, હિંસા કરવી.

खानक त्रि० ખોદનાર, ખણનાર.

खानपान न० ખાવું, પીવું.

खानि स्त्री० સોના વગેરેની ખાણ.

खानिक न० ભીંત તોડી કરેલો ખાડો, ભીતમાં બાકું.

खानिल पु० ખાતર પાડનાર ચોર, ઘરફાડુ ચોર.

खानिष्क पु० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક જાતનું માંસ.

खानी स्त्री० खानि જુઓ.
खानोदक पु० નાળીએળ.
खापगा स्त्री० ગંગા નદી.
खार पु० ૫૧૨ શેરનું એક જાતનું વજન.
खारि स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
खारिक न० महापरिवत જુઓ.
खारिन्धम त्रि० એક ખારી માપને ધમનાર.
खारिम्पच त्रि० એક ખારી ધાન્યને રાંધનાર.
खारी स्त्री० **खार** જુઓ.
खारीक त्रि० એક ખારી ધાન્યથી ખરીદેલ, એક ખારી ધાન્ય વવાય તેવું ખેતર વગેરે.
खारीवाप त्रि० એક ખારી ધાન્ય વાવનાર, એક ખારી ધાન્ય જેમાં વવાય તેવું ખેતર વગેરે.
खार्कार पु० એક જાતનો ગધેડો.
खार्जुजेय त्रि० ખર્જુજ નામના એક ફળ સંબંધી.
खार्जुजेय न० એક જાતનો આંબો.
खालत्य न० માથા ઉપર ટાલનો રોગ.
खाशि पु० ब० તે નામે એક દેશ.
खाशिक पु० ब० ઉપરનો અર્થ.
खाश्मरी स्त्री० ગાંભારી નામે વનસ્પતિ.
खिखि स्त्री० એક જાતનું પશુ.
खिखिर पु० એક જાતનું શિઆળ.
खिखिरी स्त्री० એક જાતની શિઆળ.
खिङ्किर पु० એક જાતનું શિઆળ.
खिट् भ्वा० प० अ० सेट् ભય પામવો, બીવું.
खिद् तुदा० प० अ० अनिट् ખેદ પામવો, સંતાપ પામવો, દુઃખી થવું.
खिद् दिवा० आ० अनिट् દીન થવું, ખેદ પામવો अ० ભય પામવો. स०
खिद् रुधा० आ० अनिट् ઉપર પ્રમાણે, आ+અત્યંત ખેદ પામવો, उद्+ઉખાડી નાખવું, परि+ચોતરફથી ખેદ પામવો, सम्+સારી રીતે સંતાપ પામવો.
खिदिर पु० યોગી, ચંદ્ર, કપૂર, ગરીબ, દીન.
खिद्यमान त्रि० ખેદ પામતું, સંતાપ કરતું, દુઃખી થતું.
खिद्र त्रि० ખેદ પામેલ, દીન, ગરીબ, દરિદ્ર, રોગી.
खिद्र पु० રોગ.
खिद्वन् त्रि० ખેદકારક, સંતાપકારક, દુઃખકારક.
खिन्न त्रि० ખેદ પામેલ, સંતાપ પામેલ, દીન, ગરીબ, આળસુ, થાકી ગયેલ, કંટાળેલ.
खिरहिट्टी स्त्री० महासमङ्गा જુઓ.
खिल त्रि० હળ વગેરેથી ખેડેલ ખેતર વગેરે, સાર કાઢી સંક્ષિપ્ત કરેલ.
खिल पु० નારાયણ, વિષ્ણુ.
खिलीकृत्य अव्य० બાકી નહિ રાખીને, સમાપ્ત કરીને.
खिलीभूत त्रि० સંક્ષિપ્ત થયેલ, સાંકડું થયેલ.
खिलेपु पु० હરિવંશ નામે ઇતિહાસ ગ્રંથ.
खिल्य त्रि० હળ વગેરેથી નહિ ખેડેલા ખેતર વગેરેમાં ઉત્પન્ન થયેલ ભીંડું વગેરે.
खील पु० ખીલો.
खु भ्वा० आ० अ० अनिट् શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો.
खुङ्गाह पु० કાળો-પીળો-ધોળો એમ મિશ્ર રંગનો ઘોડો.
खुज् भ्वा० प० स० सेट् ચોરી કરવી, ચોરવું.
खुज्जाक पु० દેવતાલ વૃક્ષ.
खुञ्जाक पु० ઉપરનો અર્થ.
खुड् भ्वा० आ० अ० सेट् લુલા થવું, લંગડા થવું.
खुड् चु० उभ० स० सेट् ભેદવું, ફાડવું.
खुड् चु० उभ० स० सेट् ભેદવું, ફાડવું.
खुड् भ्वा० प० स० सेट् ઉપરનો અર્થ.
खुडक पु० એક જાતનો રોગ-પગનો વાતરોગ.
खुद् भ्वा० प० स० अनिट् ભેદવું, ફાડવું.

खुर् तुदा० प० स० सेट् લખવું, ખોતરવું, ખણવું.

खुर पु० પશુઓની ખરી, નખલો, નામે સુગંધી દ્રવ્ય, હજામનો અસ્ત્રો, ખાટલાનો પાયો.

खुरक पु० એક જાતનું ઝાડ–તિલવૃક્ષ.

खुरक्षेप पु० ખરીવાળા પશુના પગની લાત.

खुरणस् त्रि० ચિપટા નાકવાળું, ચીબું.

खुरणस त्रि० ઉપરનો અર્થ.

खुरपदवी स्त्री० ખરીની નીશાનીવાળો માર્ગ.

खुरप्र पु० क्षुरप्र જુઓ.

खुरली स्त्री० બાણ વાપરવાનો અભ્યાસ.

खुरमाना स्त्री० એક જાતની વનસ્પતિ.

खुराक पु० પશુ.

खुराघात पु० ખરીનો પ્રહાર.

खुराभिघात पु० ઉપરનો અર્થ.

खुरालक पु० લોખંડી બાણ.

खुरालिक पु० હજામનુ ઓજાર રાખવાનું સાધન–કોથળી–વગેરે,નારાચ નામનું અસ્ત્ર, ઓશીકું.

खुरासान पु० તે નામે એક દેશ.

खुर्द् भ्वा० प० स० सेट् ક્રીડા કરવી, રમવું.

खुलक पु० ગુલ્ફનો આડમો ભાગ.

खुल्ल न० નખલો નામે સુગંધી દ્રવ્ય.

खुल्ल त्रि० ક્ષુદ્ર, અલ્પ, ઓછું, નાનું, થોડું, કનિષ્ઠ, અધમ, નીચ, ક્રૂર, દરિદ્ર, ખળ.

खुल्लक त्रि० ઉપરના અર્થ.

खुल्लतात पु० પિતાનો નાનો ભાઇ.

खुल्लतातक पु० ઉપરનો અર્થ,

खुल्लपितामह पु० દાદાનો નાનો ભાઇ.

खुल्लम पु० માર્ગ, રસ્તો.

खूर्द् भ्वा० आ० अ० सेट् ક્રીડા કરવી, રમવું.

खूगल न० બખ્તર.

खेखीरक पु० નીચેનો અર્થ.

खेखीलक पु० શબ્દ કરતી લાકડી.

खेगमन पु० કાલકંઠ નામે પક્ષી.

खेगमनी स्त्री० કાલકંઠ પક્ષિણી.

खेचर पु० શિવ, વિદ્યાધર, પારો, સૂર્ય વગેરે ગ્રહ, ઘોડો, મેષ વગેરે રાશિ, હીરાકસી નામે ધાતુ.

खेचर त्रि० આકાશમાં ગમન કરનાર.

खेचर न० ઘાસ.

खेचरान्न न० ખીચડી.

खेचरी स्त्री० દુર્ગા દેવી, પાર્વતી, તે નામે યોગના અંગરૂપ એક મુદ્રા.

खेट् चु० उभ० स० सेट् ભોજન કરવું, ખાવું.

खेट पु० સૂર્ય વગેરે ગ્રહ, વિદ્યાધર, ઢાલ, ગામડું, ખેડૂતોનું રહેઠાણ બળદેવની ગદા, કફ.

खेट पु० न० મૃગયા, શિકાર.

खेट न० ઘાસ, ફળાના આકારનું એક જાતનું કાષ્ઠ.

खेट त्रि० અતિનિંદક, અધમ, નીચ, પૈસાના વ્યાજ ઉપર જીવનાર.

खेटाङ्क पु० ઉપદ્રવ કરનાર એક જાતનું જંતુ.

खेटितान पु० વૈતાલિક–સ્તુતિપાઠક–ભાટચારણ.

खेटिताल पु० ઉપરનો અર્થ.

खेटिन पु० નગરવાસી, નાગરિક, કામી.

खेड् चु० उभ० स० सेट् ભક્ષણ કરવું, ખાવું.

खेद पु० ખેદ, શોક, દુઃખ, રોગ, પરિશ્રમ, થાક.

खेदन न० ઉપરના અર્થ.

खेदान्वित त्रि० ખેદવાળું, શોકવાળું, થાકવાળું, રોગી.

खेदि पु० કિરણ.

खेदित त्रि० ખેદ પામેલ, શોક પામેલ, થાકેલ, રોગી.

खेदिन् पु० દીનતા કરનાર, શોક કરનાર.

खेदिनी स्त्री० अशनपर्णी નામે એક વેલો.

खेय त्रि० ખોદવા યોગ્ય.

खेय न० ખાઇ.

खेय पु० એક જાતનો પુલ.

खेल् भ्वा० प० सेट् ચાલવું, જવું. स० ખેલવું, રમવું अ०

खेल पु० ખેલ, રમત.

खेलत् त्रि० ખેલતું, રમતું.

खेलन न० ખેલવું, રમવું, રમત, રમવાનું સાધન.

खेलनी स्त्री० શેત્રંજ વગેરે રમતમાં રમવાનાં સાધન સોગઠાં.

खेला कण्ड्वादि प० अ० सेट् વિલાસ કરવો, રમવું.

खेला स्त्री० ક્રીડા, રમત.

खेऽलि पु० ગાયન, ગીત.

खेऽलि पु० બાણ, સૂર્ય, પક્ષી, આકડાનું ઝાડ.

खेऽलि त्रि० આકાશમાં જનાર.

खेव् भ्वा० आ० अ० सेट् સેવવું.

खेसर पु० ખચ્ચર ઘોડો.

खेसरी स्त्री० ખચ્ચર ઘોડી.

खै भ्वा० प० अनिट् સ્થિર થવું अ० હિંસા કરવી, ખોદવું, स०

खैमख पु० આકાશમાં કરવાનો એક યજ્ઞ.

खैलायन त्रि० ખેલ કરેલ વગેરે.

खोङ्गाह पु० ધોળો અને પિંગળો ઘોડો.

खोट् भ्वा० प० अ० सेट् લંગડાવું, ખોડા ચાલવું.

खोट् चु० उभ० स० सेट् ફેંકવું.

खोटि स्त्री० ચતુર સ્ત્રી, पालङ्कावृक्ष નામે એક ઝાડ.

खोटी स्त्री० ઉપરના અર્થ.

खोड् भ्वा० प० स० सेट् खोट् જુઓ.

खोड् चु० प० स० सेट् ફેંકવું.

खोड त्रि० લંગડું, લુલું.

खोडकशीर्ष न० कपिशीर्ष નામે એક ઝાડ.

खोडकशीर्षक न० ઉપરનો અર્થ.

खोर् भ्वा० प० स० सेट् લુલા ચાલવું, લંગડાવું.

खोर त्रि० લુલું, લંગડું.

खोरक पु० ઘોડાઓનો તાવ.

खोल् भ्वा० प० अ० सेट् खोट् જુઓ.

खोल त्रि० લુલું, લંગડું.

खोलक पु० રસોઈ કરવાનું પાત્ર, મસ્તકનો અમુક ભાગ, રાફડો, સોપારીનું વલ્કલ વસ્ત્ર.

खोलि स्त्री० બાણ રાખવાનો ભાથો.

खोल्क पु० ગ્રહ, તારો.

खोल्मुक पु० મંગળ ગ્રહ.

ख्या अदा० प० अनिट् પ્રસિદ્ધ થવું. દીપવું. अ० કહેવું, પ્રકાશવું, જાણવું. स० अति+ ઓળંગીને કહેવું. अनु + ખેંચવું, અનુવાદ કરવો. अनु + आ + તાત્પર્યનો નિશ્ચય કરવા માટે વ્યાખ્યાન કરવું. अभि + સામે જોવું, ચોતરફ પ્રસિદ્ધ કરવું. अव + આડું જોવું, તિરસ્કારથી જોવું. आ + કહેવું. उद् + आ ઉદાહરણ આપવું. उप + आ + પૂર્વનું વૃત્તાંત કહેવું. प्रति + आ + નિવારવું, અટકાવવું. वि + आ + વિવરણ કરવું. अनु + वि + आ + કહેલું ફરી કહેવું. उप + वि + आ + ઉપાસના વગેરે વિભૂતિઓનું ફળ કહેવું. सम् + સારી રીતે કહેવું. परि + ચોતરફ પ્રસિદ્ધ થવું. सम् + परि + સારી રીતે ચોતરફ પ્રસિદ્ધ થવું. प्र + અત્યંત કહેવું, પ્રખ્યાત થવું. वि + વિશેષ પ્રસિદ્ધ થવું.

ख्यात त्रि० કહેલ, પ્રસિદ્ધ થયેલ.

ख्यात न० કહેવું, ઘોષણા કરવી.

ख्यातगर्हण त्रि० જેની નિંદા પ્રસિદ્ધ થઇ હોય તે, નિંદ્ય.

ख्यातगर्हित त्रि० ઉપરનો અર્થ.

ख्याति स्त्री० પ્રશંસા, પ્રસિદ્ધિ, કહેવું, પ્રકાશ, જ્ઞાન, મહત્તત્વ.

ख्यापक त्रि० જણાવનાર, પ્રકાશ કરનાર, પ્રસિદ્ધ કરનાર.

ख्यापन न० પ્રકાશ કરવું, પ્રકટ કરવું, પ્રસિદ્ધ કરવું, જણાવવું.

ग.

ग् વ્યંજનોમાંનો ત્રીજો વ્યંજન.

ग न० ગીત, ગાયન.

ग पुं० ગણેશ, ગંધર્વ, ગુરૂ વર્ણ, સિંહ.

गकार पु० વ્યંજનો પૈકી ત્રીજો વ્યંજન.

गगन न० આકાશ, શૂન્યાંક-મીંડું.

गगनगति पु० દેવ, સૂર્ય વગેરે ગ્રહ.

गगनगति त्रि० આકાશમાં ગતિ કરનાર.

गगनगति स्त्री० આકાશમાં ગતિ કરવી તે.

गगनचर त्रि० આકાશમાં ગતિ કરનાર.

गगनध्वज पु० મેઘ, સૂર્ય.

गगननदी स्त्री० ગંગા નદી.

गगनपुष्प न० આકાશનું ફૂલ.

गगनप्रिय पु० તે નામે એક દૈત્ય.

गगनमूर्धन् पु० તે નામે એક દાનવ.

गगनविहारिन् त्रि० આકાશમાં વિહાર કરનાર.

गगनसद् त्रि० આકાશમાં ગતિ કરનાર.

गगनसिन्धु स्त्री० ગંગા નદી.

गगनस्थ त्रि० આકાશમાં સ્થિતિ કરનાર.

गगनस्थित त्रि० આકાશમાં સ્થિતિ કરી રહેલ.

गगनस्पर्शन पु० વાયુ.

गगनाङ्गना स्त्री० અપ્સરા.

गगनाग्र न० આકાશમાં છેલ્લો ભાગ.

गगनाध्वग पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

गगनाम्बु न० દિવ્ય જળ, વરસાદનું પાણી.

गगनेचर पु० દેવ, સૂર્ય વગેરે ગ્રહ, રાશિચક્ર.

गगनेचर त्रि० આકાશમાં ગતિ કરનાર પક્ષી વગેરે.

गगनोल्मुक पु० મંગળ ગ્રહ.

गग्घ् भ्वा० प० अ० સેટ્ હસવું.

गग्नु स्त्री० વાણી.

गङ्गा स्त्री० ગંગા નદી.

गङ्गाका स्त्री० ગંગા નદી.

गङ्गाक्षेत्र न० ગંગાકિનારાથી બે કોશ સુધીનું સ્થાન.

गङ्गाचिल्ली स्त्री० ગંગાકિનારે થનારી સમળી.

गङ्गाज पु० ભીષ્મ પિતામહ, કાર્તિકસ્વામી.

गङ्गाजल न० ગંગા નદીનું પાણી.

गङ्गाजात पु० गङ्गाज જુઓ.

गङ्गाटेय पु० એક જાતનું માછલું.

गङ्गाटेय त्रि० ગંગા કિનારે જતું.

गङ्गादत्त पु० ભીષ્મ પિતામહ.

गङ्गादित्य पु० કાશીમાં રહેલ તે નામે એક આદિત્ય.

गङ्गाद्वार न० આજનું હરિદ્વાર.

गङ्गाधर पु० શિવ, સમુદ્ર.

गङ्गाधररस पु० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક ઔષધ.

गङ्गाधाराकण पु० ગંગા નદીની ધારાના જળકણ.

गङ्गापत्री स्त्री० તે નામે એક સુગંધી વેલો.

गङ्गापार न० ગંગા નદીને પેલે પાર.

गङ्गापुत्र पु० ભીષ્મ પિતામહ, કાર્તિક સ્વામી.

गङ्गाभृत् पु० મહાદેવ.

गङ्गामध्य न० ગંગા નદીનો મધ્યભાગ.

गङ्गाम्बु न० ગંગાનું પાણી.

गङ्गायात्रा स्त्री० ગંગાની યાત્રા, ગંગા કિનારે મરણ પામવા જવું તે.

गङ्गालहरी स्त्री० જગન્નાથ કવિએ કરેલું તે નામે ગંગાસ્તોત્ર.

गङ्गावतार ગંગાવતાર તીર્થ-હરિદ્વાર.

गङ्गावाक्यावली स्त्री० ગંગાના માહાત્મ્યસૂચક વાક્યોરૂપ એક સ્મૃતિનિબંધ.

गङ्गासागर पु० ગંગા અને સમુદ્રનો જ્યાં સમાગમ થાય છે તે એક તીર્થ.

गङ्गासुत पु० गङ्गापुत्र જુઓ.

गङ्गाह्रद पु० તે નામે એક તીર્થ.

गङ्गिका स्त्री० ગંગા નદી.

गङ्गीभूत त्रि० ગંગારૂપ થયેલ.

गङ्गुक એક જાતનું અનાજ—કાંગ.

गङ्गोद्भेद पु० તે નામે એક તીર્થ.

गङ्गोजन्न न० ગંગાના પ્રવાહશૂન્ય એવું જળ વગેરે.

गङ्गोल તે નામે એક મણિ.

गच्छ पु० ઝાડ, પદસંજ્ઞાવાળું સ્થાન, સમુદાય, સમૂહ.

गच्छत् त्रि० ગમન કરતું, જતું.

गंज् भ्वा० प० अ० सेट् શબ્દ કરવો, ગાજવું.

गज् भ्वा० प० अ० सेट् મદ કરવો, શબ્દ કરવો.

गज् चु० उ० अ० सेट् શબ્દ કરવો, ગાજવું.

गज पु० હાથી, આઠની સંખ્યા, એક જાતનું માપ, વાસ્તુમાપ, ઔષધ પકાવવા માટે જમીનમાં કરાતો ખાડો, નાગકેસરનું ઝાડ.

गजकन्द पु० હસ્તિકંદ નામે વનસ્પતિ.

गजकर्ण पु० તે નામે એક યક્ષ.

गजकूर्माशिन् पु० ગરૂડ.

गजकृष्णा स्त्री० ગજપીપર.

गजगौरीव्रत न० સ્ત્રીઓએ કરવાનું તે નામે એક વ્રત—જે ભાદરવા મહીનામાં કરાય છે.

गजचिर्भटा स्त्री० ઇંદરવરણાનું ઝાડ.

गजचिर्भिट पु० गोडुम्बा નામે વનસ્પતિ.

गजचिर्भिटी स्त्री० माहेन्द्रवारुणी નામે વનસ્પતિ.

गजच्छाया स्त्री० તે નામે એક તિથિ, તે નામે એક યોગ, અમાસના દિવસનો પાછળનો ભાગ, સૂર્યગ્રહણનો સમય.

गजढक्का स्त्री० હાથીડંકો.

गजता स्त्री० હાથીઓનો સમૂહ, હાથીપણું, હાથીનું કામ.

गजत्व न० હાથીપણું, હાથીનું કર્મ.

गजदघ्न त्रि० હાથી જેવડું.

गजदन्त पु० ગણપતિ, હાથીનો દાંત, ભીંતમાં નાખેલી ખુંટી.

गजदन्त त्रि० હાથીના જેવા દાંતવાળું.

गजदन्तफला स्त्री० એક જાતનો વેલો.

गजदान न० હાથીનો મદ, હાથીનું દાન.

गजद्वयस त्रि० गजदघ्न જુઓ.

गजनासा स्त्री० હાથીની સુંઢ.

गजपति पु० શ્રેષ્ઠ હાથી, અત્યંત ઉંચો હાથી.

गजपादप पु० એક જાતનું ઝાડ.

गजपिप्पली स्त्री० ગજપીપર.

गजपुङ्गव पु० गजपति જુઓ.

गजपुट पु० ઔષધ—રસાયન વગેરે પકાવવા માટે એક હાથ જમીનમાં કરેલો ખાડો.

गजपुर न० હસ્તિનાપુર.

गजपुष्पी स्त्री० એક જાતનો વેલો.

गजप्रिया स्त्री० सल्लकी વૃક્ષ.

गजबन्धनी स्त्री० હાથીશાળા, હાથીખાનું.

गजबन्धिनी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

गजभक्षक पु० પીપળાનું ઝાડ.

गजभक्ष्या स्त्री० गजप्रिया જુઓ.

गजमण्डलिका स्त्री० હાથીઓનું મંડળ, હાથીઓનો સમૂહ.

गजमण्डली स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

गजमाचल पु० સિંહ.

गजमाचली स्त्री० સિંહણ.

गजमात्र त्रि० હાથી જેવડું.

गजमुक्ता स्त्री० હાથીના ગંડસ્થળમાં થતું મોતી.

गजमुख पु० ગણપતિ.

गजमुख न० હાથીનું મોઢું.

गजमोटन पु० સિંહ.
गजमोटनी स्त्री० સિંહણ.
गजयूथ न० હાથીઓનું ટોળું.
गजवदन पु० ગણપતિ.
गजवदन न० હાથીનું મોઢું.
गजवल्लभा स्त्री० गजप्रिया જુઓ.
गजवीथी स्त्री० રોહિણી, આર્દ્રા અને મૃગશીર્ષ નક્ષત્ર, હાથીઓની પંક્તિ.
गजव्रज पु० હાથીઓનો સમૂહ, હાથીઓની ગતિ.
गजव्रज त्रि० હાથીની પેઠે ગતિવાળું.
गजशिक्षा स्त्री० હાથીઓને ચલાવવાનો અભ્યાસ.
गजशिरस् पु० તે નામે એક દૈત્ય, ગણપતિ.
गजशिरस् न० હાથીનું મસ્તક.
गजसाह्वय पु० હસ્તિનાપુર.
गजस्कन्ध पु० તે નામે એક દૈત્ય.
गजस्कन्ध त्रि० હાથીની ખાંધ જેવી ખાંધવાળું.
गजाख्य पु० चक्रमर्द વૃક્ષ.
गजाख्य न० હસ્તિનાપુર.
गजाग्रणी पु० ઇન્દ્રનો ઐરાવત હાથી, શ્રેષ્ઠ હાથી.
गजाजीव पु० હાથીનો માવત.
गजाण्ड पु० એક જાતનો મૂળો.
गजादन पु० પીપળાનું ઝાડ.
गजादिनामन् स्त्री० ગજપીપર.
गजादिनामा स्त्री० ગજપીપર.
गजानन पु० ગણપતિ.
गजानन न० હાથીનું મોઢું.
गजारि पु० શિવ, સિંહ, હાથીનો શત્રુ.
गजारूढ त्रि० હાથી ઉપર ચડેલ.
गजारोह पु० હાથીનો માવત.
गजाशन पु० પીપળાનું ઝાડ.
गजाशन न० કમળનું મૂળ.
गजासुर पु० તે નામે એક અસુર.
गजासुरद्वेषिन् पु० શિવ.
गजासुहृद् पु० શિવ, સિંહ.
गजास्य पु० ગણપતિ, ગજાસુર દૈત્ય.
गजास्य न० હાથીનું મોઢું.
गजाह्व न० હસ્તિનાપુર.
गजाह्वय न० ઉપરનો અર્થ.
गजाह्वा स्त्री० હસ્તિનાપુર, ગજપીપર.
गजेन्द्र पु० गजपति જુઓ, ઇન્દ્રનો ઐરાવત હાથી.
गजेन्द्र पु० ઇન્દ્રદ્યુમ્ન રાજા.
गजेष्टा स्त्री० ભોંય કોહળું.
गजोदर पु० તે નામે એક દૈત્ય.
गजोषणा स्त्री० ગજપીપર.
गञ्ज पु० અપમાન, તિરસ્કાર, વાડો, નેસ, ભંડાર, કોઠાર, ખાણ, ખજાનો, પામરનું ઘર, બજાર, દારૂનું વાસણ.
गञ्जन त्रि० અપમાન કરનાર, તિરસ્કાર કરનાર.
गञ्जा स्त्री० દારૂનું પીઠું, ગાંજાનું ઝાડ.
गञ्जाकिनी स्त्री० ગાંજામાંથી બનાવેલ ઔષધ.
गञ्जायिका स्त्री० ગાંજો, ભાંગ.
गञ्जिका स्त्री० દારૂનું પીઠું, દારૂની દુકાન.
गंड् भ्वा० प० अ० सेट् ગાલ ઉપર રોગ વગેરેનું થવું.
गड् भ्वा० प० स० सेट् સીંચવું, છાંટવું.
गड पु० એક જાતનું માછલું, વિઘ્ન, ખાઇ, વ્યવધાન, તે નામે એક દેશ.
गडक पु० એક જાતનું માછલું.
गडदेशज न० એક જાતનું મીઠું.
गडयन्त पु० મેઘ.
गडलवण न० એક જાતનું મીઠું—અજમેરી મીઠું.
गडि पु० વર્ષ, આળસુ બળદ.
गडु पु० તે નામે એક રોગ, એક જાતનું અસ્ત્ર, ભાલો, પાણીની ઝારી.

गडु त्रि० કુબડું, ખુંધીયલ, નિરર્થક એવો કોઈ પદાર્થ.

गडुक पु० પાણીની ઝારી, તે નામે ઋષિ.

गडुकंठ त्रि० જેને કંઠમાં ગડુ રોગ થયો છે તે.

गडुर त्रि० કુબડું, ખુંધીયલ.

गडुल त्रि० ઉપરના અર્થ.

गडेर पु० બકરો, ઘેટો.

गडेरी स्त्री० બકરી, ઘેંટી.

गडोत्थ न० એક જાતનું મીઠું.

गडोल पु० બંદુક કે તોપની ગોળી, ગ્રાસ, કોળીયો.

गड्डर पु० બકરો, ઘેંટો.

गड्डरिका स्त्री० ઘેંટાં–બકરાંની પંક્તિ, અકસ્માત આવેલો પાણીનો પ્રવાહ.

गड्डल पु० બકરો, ઘેંટો.

गड्डलिका स्त्री० गड्डरिका જુઓ.

गड्डुक पु० ઝારી નામે જળપાત્ર.

गण् चु० उभ० स० सेट् સંખ્યા કરવી, ગણવું, अव+અવગણના કરવી, અપમાન કરવું. वि+વિશેષ ગણવું.

गण पु० સમૂહ, પ્રમથ નામે મહાદેવનો ગણ, સેનાની અમુક સંખ્યા, ચોર નામે સુગંધી દ્રવ્ય, ગણપતિ, દેવ–મનુષ્ય અને રાક્ષસ એવાં નામધારી અમુક નક્ષત્રગણ, ધ્રુવ એવા નામવાળો અમુક નક્ષત્રગણ, વેપારી વર્ગ, વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ ધાતુઓનો સમુદાય, ગણપાઠગ્રંથ, પાણિનીય સ્વરાદિસ્વરૂપપ્રતિપાદક ગ્રંથ, તે નામે એક દૈત્ય, સ્વપક્ષ, વાકય, છંદઃશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ ભગણ વગેરે ગણ, એક જાતની સંખ્યા.

गणक त्रि० ગણત્રી કરનાર, ગણનાર.

गणक पु० ગણિતશાસ્ત્રી, જોશી.

गणकर्णिका स्त्री० ઇંદરવરણાંનું ઝાડ.

गणकार पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ ધાતુગણવિષયક ગ્રંથકાર, ત્રીજો પાંડવ–ભીમસેન.

गणकारि पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ ધાતુગણનો ગ્રંથ બનાવનાર.

गणकी स्त्री० ગણિતશાસ્ત્રી–સ્ત્રી, જોશીની સ્ત્રી.

गणकूट पु० न० વિવાહમાં ઉપયોગી કૂટ.

गणचक्रक न० ધાર્મિક મનુષ્યોનું એકત્ર મળી ભોજન.

गणता स्त्री० ગણનો સમૂહ.

गणतिथ त्रि० સમુદાયને પૂર્ણ કરનાર.

गणत्व न० ગણનો સમૂહ.

गणदीक्षा स्त्री० ગણપતિના પૂજનની દીક્ષા, કોઇ કાર્યસમારંભની સમાપ્તિ સુધીનો નિયમ સ્વીકારવો તે.

गणदीक्षित त्रि० જેણે ગણપતિના પૂજન વગેરેની દીક્ષા લીધી હોય તે, જેણે અમુક કાર્યની સમાપ્તિ સુધીનો નિયમ લીધો હોય તે.

गणदीक्षिन पु० અનેકને યજ્ઞ કરાવનાર.

गणदीक्षिन् त्रि० ગણેશની દીક્ષાવાળું.

गणदेवता स्त्री० સમૂહરૂપ દેવ.

गणद्रव्य न० ગણની માલીકીનું દ્રવ્ય, ગણપતિ જેના દેવ હોય તે દ્રવ્ય.

गणद्वीप पु० न० જેમાં સાત રાજાઓનું રાજ્ય છે તેવો એક બેટ.

गणधर पु० અમુક સમુદાયનો અધિકારી નેતા, જૈન તીર્થંકરોના શિષ્ય વર્ગોપૈકી પટ્ટશિષ્ય.

गणन न० ગણવું, ગણત્રી કરવી.

गणना स्त्री० ઉપરના અર્થ.

गणनाथ त्रि० અમુક કોઇ સમુદાયનો નેતા.

गणनाथ पु० ગણપતિ, શિવ.

गणनायक पु० ઉપરના અર્થ.

गणनायक त्रि० गणनाथ त्रि० જુઓ.

गणनायिका स्त्री० દુર્ગા દેવી.

गणनीय त्रि० ગણવા યોગ્ય, ગણત્રી કરવા યોગ્ય.

गणपति पु० ગણેશ, શિવ.

गणपति त्रि० અમુક સમૂહનો નાયક.
गणपतिकल्प पु० ગણપતિના પૂજન વગેરેની વિધિ.
गणपर्वत पु० કૈલાસ પર્વત.
गणपाठ पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ ગણપાઠગ્રંથ.
गणपाद पु० મહાદેવના ગણ જેવા જેના પગ હોય તે.
गणपीठक न० છાતી.
गणपुङ्गव त्रि० સમુદાયમાં શ્રેષ્ઠ.
गणपुङ्गव पु० તે નામે એક દેશ, તે દેશનો રાજા.
गणपूज्य पु० તે નામે એક દેશ, તે દેશનો રાજા.
गणपूज्य त्रि० સમુદાયમાં પૂજવા યોગ્ય.
गणपूर्व पु० ગામેતી, ગામનો પટેલ-નાયક.
गणभर्तृ पु० મહાદેવ, ગણપતિ.
गणभर्तृ त्रि० સમુદાયનો સ્વામી, સમુદાયનો પોષક.
गणयज्ञ पु० સમુદાયે કરવાનો યજ્ઞ.
गणयाग पु० સમુદાયની શાંતિ નિમિત્તે કરવાનો યજ્ઞ.
गणयितृ त्रि० ગણનાર, ગણત્રી કરનાર.
गणरत्न न० તે નામે એક વ્યાકરણગ્રંથ-શ્લોકબદ્ધ.
गणराज्य न० તે નામે એક દેશ.
गणरात्र न० રાત્રિઓનો સમુદાય.
गणरूप पु० આકડાનું ઝાડ.
गणरूपक पु० ઉપરનો અર્થ.
गणरूपिन् पु० ધોળા આકડાનું ઝાડ.
गणवत् त्रि० ગણવાળું, સમુદાયવાળું.
गणवती स्त्री० દિવોદાસની માતા.
गणवतीसुत पु० દિવોદાસ રાજા.
गणशस् अव्य० ગણે ગણે કરીને, સમુદાયે કરીને
गणश्रि पु० સમુદાયરૂપે રહેલા મરૂત વગેરે દેવો.
गणहास त्रि० સમુદાયને હસનાર.
गणहासक त्रि० ઉપરનો અર્થ.
गणहासक पु० ચોર નામે સુગંધી દ્રવ્ય.
गणाग्रणी पु० ગણેશ.
गणाग्रणी त्रि० સમુદાયમાં અગ્રેસર.
गणाचल पु० કૈલાસ પર્વત.
गणाधिप पु० ગણેશ, શિવ.
गणाधिप त्रि० સમુદાયનો સ્વામી.
गणाधिपति पु० ગણેશ, શિવ.
गणाधिपति त्रि० સમુદાયનો પતિ.
गणान्न न० ઘણાની માલીકીનું અન્ન, અનેકને ઉદ્દેશી અપાતું અન્ન.
गणाभ्यन्तर त्रि० સમુદાયને સોંપેલ ધન વગેરે ઉપર જીવનાર.
गणि स्त्री० ગણવું, ગણત્રી કરવી
गणिका स्त्री० વેશ્યા, જૂઈ, ગણીયારીનું ઝાડ, હાથણી, ગણનારી સ્ત્રી.
गणिकापति पु० વ્યભિચારીપુરૂષ, રંડીબાજ.
गणिकारिका स्त्री० ગણીયારીનું ઝાડ.
गणिकारी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
गणित त्रि० ગણેલ, ધારેલ,
गणित न० ગણવું, ગણિતશાસ્ત્ર, ગ્રહોની ગતિ-સ્થિતિ વગેરેની ગણના.
गणितव्य त्रि० ગણવા યોગ્ય.
गणिताध्याय पु० સિદ્ધાંતશિરોમણિ નામના જ્યોતિષ-ગ્રંથનો એક અધ્યાય.
गणितिन त्रि० ગણનાર, ગણત્રી કરનાર.
गणिन् त्रि० સમુદાયવાળું.
गणिपिटका स्त्री० જૈનમતે આચારાંગ વગેરે બાર અંગ
गणीभूत त्रि० સમુદાયરૂપ થયેલ.
गणेय त्रि० ગણવા યોગ્ય.
गणेरु पु० કરેણનું ઝાડ.
गणेरु स्त्री० વેશ્યા સ્ત્રી.
गणेरुक पु० ગણીયારીનું ઝાડ.
गणेरुका स्त्री० કુટણી સ્ત્રી, ગણીયારીનું ઝાડ.
गणेश पु० ગણપતિ, મહાદેવ.

गणेशकुण्ड न० नर्मदा नदीमां रहेलो कुंड.
गणेशकुसुम न० रातुं फूल.
गणेशखण्ड न० स्कंदपुराणमांनो एक भाग.
गणेशजननी स्त्री० दुर्गा देवी, पार्वती.
गणेशभूषण न० सिंदूर.
गणेशान पु० गणेश, शिव.
गणेश्वर पु० उपरना अर्थ, रुद्र वगेरे गणदेव.
गणोत्साह पु० गेंडो पशु.
गणोत्साही स्त्री० गेंडी.
गण्ड पु० गाल, लमणुं, हाथीनुं गंडस्थळ, परपोटो. फोल्लो, वीथीनुं एक अंग, चिन्ह, वीर, घोडानुं घरेणुं, गांठ, विष्कुंभ वगरे योगो पैकी दशमो योग, गेंडो पशु, उकाळो.
गण्डक पु० उपरना अर्थ, गांठ.
गण्डक पु० ब० ते नामे एक देश.
गण्डकारी स्त्री० खेरनुं झाड.
गण्डकाली स्त्री० खेरनुं झाड.
गण्डकी स्त्री० गेंडी, ते नामे एक नदी, ते नदीनी अधिष्ठात्री देवी.
गण्डकीपुत्र पु० शालग्राम.
गण्डकीशिला स्त्री० शालग्राम शिला.
गण्डकुसुम न० हाथीना मद.
गण्डकूप पु० पर्वतना उच्च प्रदेशमां रहेलो कुवो.
गण्डगात्र न० जेमां पुष्कळ फळ होय तेवुं वृक्ष.
गण्डदूर्वा स्त्री० एक जातनी धरोखड.
गण्डपाद त्रि० गंडना जेवा पग होय ते.
गण्डफलक न० विशाळ गाल, पहोळुं लमणुं.
गण्डफलक त्रि० विशाळ गालवाळुं.
गण्डमाला स्त्री० गंडमाळ रोग, गळामां थतो एक रोग.
गण्डमालिका स्त्री० रीसामणीनो वेलो.
गण्डमालिन् त्रि० गंडमाळ रोगवाळुं.
गण्डयन्त पु० मेघ.
गण्डली पु० महादेव.
गण्डलेखा स्त्री० श्रेष्ठ गंडस्थळ, उत्तम गाल.
गण्डशिला स्त्री० मोटो पत्थर.
गण्डशैल पु० गाल, पर्वत उपरथी गबडी पडेलो मोटो पत्थर.
गण्डसाह्वया स्त्री० गंडकी नदी.
गण्डस्थल न० गाल, लमणुं, हाथीनुं गंडस्थळ.
गण्डस्थली स्त्री० उपरना अर्थ.
गण्डाङ्ग पु० गेंडो पशु.
गण्डाङ्गी स्त्री० गेंडी.
गण्डान्त न० ज्योतिषप्रसिद्ध तिथि—नक्षत्र वगेरेनो एक—समय.
गण्डारि पु० कोविदार वृक्ष.
गण्डाली स्त्री० धोळी धरोखड.
गण्डि पु० वृक्षना मूळथी शाखा सुधीनो भाग.
गण्डिक पु० परपोटा जेवो क्षुद्र पत्थर.
गण्डिका स्त्री० क्षुद्र गंडपाषाण.
गण्डी स्त्री० गेंडी पशु.
गण्डीर पु० एक जातनुं झाड.
गण्डु पु० स्त्री० ओशीकुं
गण्डुल त्रि० गांठ.
गण्डुमत् त्रि० गांठवाळुं.
गण्डू पु० स्त्री० ओशीकुं.
गण्डू पु० गांठ.
गण्डूपद पु० एक जातनो जंतु.
गण्डूपदभव न० सीसुं.
गण्डूपदी स्त्री० एक जातनो क्षुद्र जीव.
गण्डूष पु० पाणीनो कोगळो, हाथीनी सूंढनो अग्र भाग, एक चांगळुं माप.
गण्डूषास्त्री० उन्नतनाभि,कोगळो,चांगळुं माप.
गण्डोपधान न० ओशीकुं.
गण्डोल पु० गोळ, ग्रास, कोळीयो, कोगळो.

गण्डोलपाद त्रि० ગોળાકાર પગવાળું.

गण्य त्रि० ગણવા યોગ્ય, ગણત્રીને મેળવનાર, ગણમાં હોનાર–થનાર.

गत त्रि० ગયેલ, એ પ્રમાણે થયેલ, સમાપ્ત થયેલ, પડેલ, જાણેલ, પ્રાપ્ત થયેલ, ગતિ કરેલ.

गत न० ગમન, ગતિ.

गतकाल पु० ગયેલો સમય.

गतक्लम पु० જેનો થાક ઉતરી ગયો હોય તે.

गतचेतन त्रि० ગયેલા ચેતનવાળું, બેભાન.

गतज्वर त्रि० જેને તાવ ઉતરી ગયો હોય તે.

गततोयद त्रि० જેમાંથી મેઘ ચાલ્યો ગયો હોય તે.

गतत्रप त्रि० નિર્લજ્જ.

गतदिन न० ગયેલો દિવસ.

गतधृति त्रि० જેની ધીરજ ગઇ હોય તે.

गतधृति स्त्री० ગયેલી ધીરજ.

गतनासिक त्रि० નાક વગરનું, નકટું.

गतप्रत्यागत त्रि० પહેલાં ગયેલ અને ફરી પાછું આવેલ.

गतबुद्धि त्रि० જ્ઞાન રહિત, બુદ્ધિ વગરનું.

गतबुद्धि स्त्री० ગયેલી બુદ્ધિ.

गतभर्तृका स्त्री० જેનો પતિ ગયો હોય તે સ્ત્રી, વિધવા.

गतमाय त्रि० જેનું કપટ ગયું હોય તે, નિષ્કપટી, જેનું અજ્ઞાન ગયું હોય તે, માયારહિત.

गतरस त्रि० નાશ પામેલા રસવાળું.

गतलक्ष्मीक त्रि० જેની લક્ષ્મી ગઇ હોય તે, શોભાશૂન્ય.

गतवत् त्रि० જનાર, પ્રાપ્ત કરનાર.

गतवित्त त्रि० ગયેલા ધનવાળું.

गतविभव त्रि० જેનો વૈભવ ગયો હોય તે.

गतव्यथ त्रि० જેની પીડા ગઇ હોય તે.

गतशैशव त्रि० જેની બાલ્યાવસ્થા ગઈ હોય તે.

गतशोक त्रि० જેનો શોક ગયો હોય તે.

गतसङ्क त्रि० ફળકામનારહિત.

गतसन्नक पु० મદ વગરનો હાથી.

गतस्पृह त्रि० જેની તૃષ્ણા દૂર થઈ હોય તે.

गतस्मय त्रि०અહંકાર રહિત, વિસ્મયરહિત.

गताक्ष त्रि० આંધળું.

गतागत न० જવું આવવું.

गतागत पु० એક જાતનું પક્ષી.

गतागत त्रि० પહેલાં ગયેલ અને ફરીથી પાછું આવેલ.

गताध्वन् त्रि० માર્ગને ઓળંગેલ, જેણે અમુક રસ્તો કાપ્યો હોય તે, જેણે તત્વ જાણ્યું હોય તે.

गताध्वन् स्त्री० ચૌદશયુક્ત અમાસ.

गताध्वा स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

गतानुगत त्रि० ગયેલાની પાછળ ગયેલ, ગયેલાને અનુસરેલ.

गतानुगत न० ગયેલાને અનુસરવું, ગયેલાની પાછળ જવું.

गतानुगतिक त्रि० ગયેલાની પાછળ જનાર, ગાડરીયા પ્રવાહને અનુસરનાર, કોઇની નકલ કરનાર.

गतान्त त्रि० જેનો અંતકાળ સમીપ હોય તે, મરવાની અણીપર આવેલું, છેલ્લી હદે પહોંચેલ, છેડાને પામેલ.

गतायुस् त्रि० જેના આયુષનો અંત આવેલો હોય તે, મરણ પામેલ.

गतार्त्तवा स्त्री० પચાસ વર્ષ ઉપરની સ્ત્રી, રોગ વગેરેથી જેને અટકાવ આવતો બંધ થયો હોય તેવી સ્ત્રી.

गतार्थ त्रि० જેણે અર્થ જાણેલો હોય તે, જેનો અર્થ જાણવામાં આવ્યો હોય તેવો પદાર્થ વગેરે, નિર્ધન, ધનહીન થયેલ.

गतासु त्रि० મરણ પામેલ, મુડદું.

गति स्त्री० ગમન, ગતિ, જવું, પરિણામ, જ્ઞાન, પ્રમાણ, માર્ગ, પદ્ધતિ, સ્થાન, સ્વરૂપ, વિષય, યાત્રા, પ્રમાણ, ઉપાય, નાડીવ્રણ, વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ પ્ર+વગેરે શબ્દો, સૂર્યાદિ ગ્રહોની ગતિ, પાપાચારણ, આશ્રય, આધાર, ક્ષેમ, યુદ્ધકુશલતા.

गतिक न० ગમન, જવું, માર્ગ, સ્થિતિ, દશા, આશ્રય, આધાર.

गतितालिन् पु० તે નામે કાર્તિકસ્વામીનું એક સૈન્ય.

गतिला स्त्री० નેતર, નદી, પરંપરા.

गतिसत्तम पु० પરમેશ્વર.

गत्यून त्रि० ન જઈ શકાય તેવું, ઉજ્જડ, નિરાશ્રિત.

गत्वन् त्रि० જનાર.

गत्वर त्रि० ગમન કરવાના સ્વભાવવાળું.

गत्वरी स्त्री० ગમન કરનારી સ્ત્રી.

गत्वा अव्य० જઈને.

गद् चु० उभ० अ० सेट् બકરાંનો શબ્દ થવો, ગાજવુ.

गद् भ्वा० प० स० सेट् સ્પષ્ટ બોલવું, प्रति+ સામા જવાબ આપવો, वि+વિરૂદ્ધ કહેવું. नि+અત્યંત કહેવું.

गद पु० રોગ, મેઘનો શબ્દ, રોહિણીમાં જન્મેલ વસુદેવનો એક પુત્ર, તે નામે અસુર.

गद न० એક જાતનો કોઢ, એક જાતનું ઝેર.

गदगद न० ગળગળું બોલવું.

गदयित्नु पु० કામદેવ.

गदयित्नु त्रि० કામુક, બહુ બોલનાર, વાચાળ.

गदा स्त्री० ગદા નામે એક હથિઆર, બુદ્ધિતત્વ, પાડલવૃક્ષ.

गदाख्य न० એક જાતનું ઝેર.

गदागद पु० द्विव० અશ્વિનીકુમાર-સ્વર્ગના વૈદ્ય.

गदाग्रज पु० બળરામ, શ્રીકૃષ્ણ.

गदाग्रणी पु० ક્ષય રોગ.

गदाधर पु० વિષ્ણુ, શ્રીકૃષ્ણ.

गदाभृत् पु० ઉપરનો અર્થ.

गदामुद्रा स्त्री० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક મુદ્રા.

गदाम्बर पु० મેઘ.

गदाराति पु० ઔષધ, દવા.

गदालोल न० ગયામાં આવેલું એક તીર્થ.

गदावसान न० મથુરાની પાસે જરાસંધે છોડેલી ગદા જ્યાં પડી હતી તે સ્થળ.

गदासन न० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક આસન.

गदाह्व न० એક જાતનું ઝેર.

गदित त्रि० કહેલ.

गदितवत् त्रि० કહેનાર.

गदितृ त्रि० કહેનાર.

गदिन पु० વિષ્ણુ, શ્રીકૃષ્ણ.

गदिन् त्रि० ગદા ધારણ કરનાર, રોગી.

गद्गद् कण्ड्वा० प० अ० सेट् ગળગળું બોલવું.

गद्गद पु० ગળગળો શબ્દ.

गद्गद त्रि० ગળગળું બોલનાર.

गद्गदध्वनि त्रि० ગળગળો અવાજ.

गद्गदध्वनि त्रि० ગળગળા અવાજવાળું.

गद्गदपद न० ગળગળો શબ્દ.

गद्गदपद त्रि० ગળગળા શબ્દવાળું.

गद्गदवाचा स्त्री० ગળગળી વાણી.

गद्य त्रि० કહેવા યોગ્ય, બોલવા યોગ્ય.

गद्य न० શ્લોક વગરનું વાક્યાત્મક કાવ્ય.

गद्याण पु० એક જાતનું વજન, ગદીયાણું, ૪૮ ચણોઠીભાર.

गद्याणक पु० ઉપરના અર્થ.

गद्यात्मक त्रि० ગદ્યવાળું કાવ્ય વગેરે.

गद्यान पु० गद्याण જુઓ,

गद्यानक पु० ઉપર પ્રમાણે.

गद्यालक न० गद्याण જુઓ.

गध्य त्रि० ગ્રહણ કરવા યોગ્ય.

गध् दिवा० प० स० सेट् મિશ્ર થવું.

गन्तव्य त्रि० गमन करवा योग्य, प्राप्त करवा योग्य, जाणवा योग्य.

गन्तु त्रि० जनार, मुसाफर.

गन्तृ त्रि० जनार, मेळवनार, प्राप्त करनार.

गन्त्री स्त्री० बेलगाडी, गमन करनारी स्त्री.

गन्त्रीरथ पु० बेल गाडी.

गन्दिका स्त्री० ते नामे एक नगरी.

गन्ध चु० आ० स० सेट् पीडवुं, हिंसा करवी, जवुं, शणगारवुं, सूचववुं.

गन्ध पु० गंध, वास, लेश, थोडुं, संबंध, गंधक, गर्व, सरगवानुं झाड, घसेलुं चंदन, सुवासित पदार्थ, सुगंध.

गन्ध न० काळुं अगर चंदन.

गन्ध त्रि० पाडोशी, गंधवाळुं.

गन्धक पु० गंधक नामनी उपधातु, सरगवानुं झाड.

गन्धकचूर्ण पु० बंदुक वगेरेमां भरवानो दारू.

गन्धकन्द पु० कसेरु वृक्ष.

गन्धकारिका स्त्री० सैरन्ध्री, दासी.

गन्धकारी स्त्री० धोळी रीसामणी.

गन्धकालिका स्त्री० नीचेनो अर्थ.

गन्धकाली स्त्री० व्यासनी माता सत्यवती.

गन्धकाष्ठ न० सुगंधवाळुं लाकडुं, चंदननुं लाकडुं, अगर चंदन.

गन्धकुटी स्त्री० मुरा नामे एक सुगंधी द्रव्य.

गन्धकुसुमा स्त्री० गणीयारीनुं झाड.

गन्धकेलिका स्त्री० कस्तूरी.

गन्धकोकिला स्त्री० एक जातनी ओषधि.

गन्धखेड न० एक जातनुं सुगंधी घास.

गन्धखेडक न० उपरनो अर्थ.

गन्धखेल न० गन्धखेड जुओ.

गन्धखेलक न० उपर प्रमाणे.

गन्धगज पु० गंधहस्ती, सर्वोत्तम हाथी.

गन्धगुण त्रि० गंध गुणवाळुं.

गन्धघ्राण न० सुंघवुं.

गन्धचेलिका स्त्री० कस्तूरी.

गन्धजटिला स्त्री० वज वनस्पति.

गन्धजल न० सुवासित जळ.

गन्धजात न० तजना झाडनुं पांदडुं.

गन्धजात न० सुगंधी पदार्थोनो समूह.

गन्धज्ञा स्त्री० नाक.

गन्धतण्डुल पु० एक जातनी सुगंधी डांगेर.

गन्धतन्मात्र न० सांख्यमतप्रसिद्ध पंचतन्मात्राओमांनी गंधतन्मात्रा.

गन्धतूर्य न० एक जातनुं रणवादित्र.

गन्धतृण न० एक जातनुं सुगंधी घास.

गन्धतैल न० सुगंधी तेल, अत्तर वगेरे.

गन्धत्वच् न० एलवालुक जुओ.

गन्धदला स्त्री० अजमोद वनस्पति.

गन्धदारु न० चंदन.

गन्धद्रव्य न० नागकेसर, सुगंधवाळुं हरकोइ द्रव्य.

गन्धद्विप पु० श्रेष्ठ हाथी, मदनी सुगंधवाळो हाथी.

गन्धधारिन् त्रि० सुगंधी द्रव्य धारण करनार.

गन्धधारिन् पु० महादेव.

गन्धधूमज पु० एक जातनुं सुगंधी द्रव्य.

गन्धधूलि स्त्री० कस्तूरी.

गन्धन न० उत्साह, प्रकाश, करवुं, सूचववुं, हिंसा करवी, एक जातनुं घास.

गन्धनकुल पु० छछुंदर नामे प्राणी.

गन्धनाकुली स्त्री० रास्ना नामे वनस्पति.

गन्धनामन् पु० राती तुलसी.

गन्धनाम्नी स्त्री० एक जातनो रोग.

गन्धनालिका स्त्री० नाक.

गन्धनाली स्त्री० नाक.

गन्धनिलया स्त्री० बट मोगरानुं झाड.

गन्धनिशा स्त्री० कचूरो नामे वनस्पति.

गन्धप पु० ते नामे एक देवगण.

गन्धपत्र पु० धोळी तुलसी, मरवानुं झाड, नारंगीनुं झाड, बीलीनुं झाड.

गन्धपत्रा स्त्री० કચૂરો.
गन्धपत्रिका स्त्री આસંધ, અજમોદ, અંબષ્ઠા નામે વનસ્પતિ.
गन्धपत्री स्त्री० ઉપરના અર્થ.
गन्धपलाशिका स्त्री० હળદર.
गन्धपलाशी स्त्री० કચૂરો વનસ્પતિ.
गन्धपाषाण पु० ગંધક.
गन्धपिशाचिका स्त्री० ધૂપ.
गन्धपीता स्त्री० કચૂરો વનસ્પતિ.
गन्धपुष्प पु० નેતરનું ઝાડ, અંકોટક વૃક્ષ.
गन्धपुष्प त्रि० હરકોઇ સુગંધી ફૂલ ઝાડ.
गन्धपुष्प न० સુગંધી ફૂલ.
गन्धपुष्प न० द्वि० ગંધ અને ફૂલ.
गन्धपुष्पा स्त्री० ગળીનું ઝાડ, કેવડાનું ઝાડ, ગણીયારીનું ઝાડ.
गन्धप्रियङ्गु पु० ગંધફળી નામે વનસ્પતિ.
गन्धफणिज्झक पु० રાતી તુલસીનું ઝાડ.
गन्धफल पु० કોઠનું ઝાડ, બીલીનું ઝાડ, તેજફળનું ઝાડ.
गन्धफल त्रि० સુગંધી ફળવાળું ઝાડ.
गन्धफला स्त्री० પ્રિયંગુવૃક્ષ, મેથી, વિદારી, સલ્લકી વૃક્ષ.
गन्धफली स्त्री० ચંપાની કળી, પ્રિયંગુવૃક્ષ.
गन्धवणिज् पु० સુગંધી દ્રવ્યોનો વેપારી, એક જાતનો વર્ણસંકર.
गन्धबन्धु पु० આંબાનું ઝાડ.
गन्धबहुला स्त्री० गोरक्षी વૃક્ષ.
गन्धबीजा स्त्री० મેથી.
गन्धभद्रा स्त्री० તે નામે એક વેલો.
गन्धभाण्ड पु० ઉપરનો અર્થ.
गन्धमांसी स्त्री० એક જાતની જટામાંસી વનસ્પતિ.
गन्धमातृ स्त्री० પૃથ્વી.
गन्धमाद पु० રામના સૈન્યમાંનો તે નામે એક વાનર, તે નામે અક્રૂરનો એક ભાઈ.
गन्धमादन पु० તે નામે એક પર્વત.
गन्धमादन न० ગંધમાદન પર્વતમાં આવેલું એક વન.
गन्धमादन पु० ગંધમાદન પર્વતમાં વસનારો સૈનિક એક વાનર, ભમરો, ગંધક.
गन्धमादनी स्त्री० મદિરા–દારૂ.
गन्धमादिन् त्रि० ગંધવડે જે મદમત્ત બનેતે.
गन्धमादिनी स्त्री० લાખ, મુરા નામનું એક ગંધદ્રવ્ય.
गन्धमार्ज्जार पु० એક જાતનો બિલાડો.
गन्धमालती स्त्री० તે નામે સુગંધી વેલો.
गन्धमालिनी स्त्री० મુરા નામનું એક સુગંધી દ્રવ્ય.
गन्धमुखा स्त्री० છછુંદરી.
गन्धमुखी स्त्री० સુગંધી મુખવાળી કોઇસ્ત્રી.
गन्धमुण्ड पु० गन्धभद्रा જુઓ.
गन्धमुषी स्त्री० છછુંદરી.
गन्धमूल पु० कुलञ्जन વૃક્ષ, सल्लकी વૃક્ષ.
गन्धमूला स्त्री० કચૂરો વનસ્પતિ.
गन्धमूलिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ, માકંદી વનસ્પતિ.
गन्धमूली स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
गन्धमूषिक पु० છછુંદર.
गन्धमूषिका स्त्री० છછુંદરી.
गन्धमूषी स्त्री० છછુંદરી.
गन्धमृग पु० કસ્તૂરી મૃગ.
गन्धमैथुन पु० બળદ.
गन्धमोदन पु० ગંધક.
गन्धमोहिनी स्त्री० ચંપાની કળી.
गन्धयुक्ति स्त्री० સુગંધી દ્રવ્યોને યોજવાનો એક પ્રકાર.
गन्धरस पु० એક જાતની ઉપધાતુ-આબોળ.
गन्धरस पु० द्विव० સુગંધ અને રસ.
गन्धरसाङ्कक पु० શ્રીવેષ્ટન નામે એક સુગંધી દ્રવ્ય.
गन्धराज पु० તે નામે એક ફૂલઝાડ, એક

જાતનો ગુગળ, જવાદિ નામનું એક ગંધદ્રવ્ય.

गन्धराज न० ચંદન.

गन्धराज न० શ્રેષ્ઠ હરકોઇ ગંધદ્રવ્ય.

गन्धराजी સ્ત્રી० નખલો નામે સુગંધી દ્રવ્ય.

गन्धर्व ઘોડો, કસ્તૂરી મૃગ, જન્મ અને મરણની વચ્ચે હોનાર યાતના શરીરવાળું એક ગુપ્ત પ્રાણી, દેવોનો ગવૈયો, દેવગણ, કિરણધારી ચંદ્ર-સૂર્ય વગેરે, તે નામે એક બેટ, સૂર્ય, કોયલ પક્ષી, જ્ઞાની મનુષ્ય, ધોળી કરેણનું ઝાડ, આકડાનું ઝાડ.

गन्धर्व ત્રિ० ગાનાર હરકોઇ.

गन्धर्वनगर न० આકાશમાં ઉત્પન્ન થયેલ અનિષ્ટસૂચક શહેર, ગંધર્વ-દેવ જાતિનું શહેર.

गन्धर्वपुर पु० ઉપરના અર્થ.

गन्धर्वबधू સ્ત્રી० કચૂરો વનસ્પતિ, ચીડા નામનું એક સુગંધીદ્રવ્ય.

गन्धर्वलोक पु० વિદ્યાધરોના લોકની નીચે આવેલો ગંધર્વલોક.

गन्धर्वविद्या સ્ત્રી० ગાન-વાદિત્ર-નૃત્ય વગેરેની વિદ્યા.

गन्धर्ववेद पु० સામવેદનો ઉપવેદ-સંગીતનો મૂળ ગ્રંથ.

गन्धर्वहस्त पु० એરંડાનું ઝાડ.

गन्धर्वहस्तक पु० એરંડાનું ઝાડ.

गन्धर्वा સ્ત્રી० કોકિલા.

गन्धलता સ્ત્રી० પ્રિયંગુવૃક્ષ.

गन्धलोलुप ત્રિ० ગંધમાં લુબ્ધ.

गन्धलोलुपा સ્ત્રી० મધમાખી.

गन्धवणिज् पु० गन्धवणिज् જુઓ.

गन्धवत् ત્રિ० ગંધવાળું.

गन्धवती સ્ત્રી० પૃથ્વી, વ્યાસની માતા સત્યવતી, તે નામે એક નદી, તે નામે શહેર.

गन्धवल्कल न० તજ.

गन्धवल्लरी સ્ત્રી० સહદેવી નામે એક વેલો.

गन्धवल्ली સ્ત્રી० ઉપરનો અર્થ.

गन्धवह पु० વાયુ, ગંધવાળો કોઈ નાયક, કસ્તૂરી મૃગ.

गन्धवह ત્રિ० ગંધને વહેનાર, ગંધ ધારણ કરનાર.

गन्धवहा સ્ત્રી० નાક.

गन्धवहल पु० ધોળી તુલસીનું ઝાડ, સિતાર્જક વૃક્ષ.

गन्धवारि न० સુગંધી દ્રવ્યથી વાસિત કરેલું પાણી.

गन्धवाह पु० વાયુ, કસ્તૂરી મૃગ.

गन्धवाहा સ્ત્રી० નાક.

गन्धविह्वल पु० ઘઉં.

गन्धवीजा સ્ત્રી० મેથી.

गन्धवृक्ष पु० સાગનું ઝાડ.

गन्धवृक्षक पु० સાગનું ઝાડ.

गन्धव्याकुल पु० न० કક્કોલ.

गन्धशटी સ્ત્રી० સુગંધી કચૂરો.

गन्धशाक न० ગૌરસુવર્ણશાક-નામે શાક.

गन्धशालि पु० એક જાતની સુગંધી ડાંગેર.

गन्धशुण्डिनी સ્ત્રી० છછુંદરી.

गन्धशेखर पु० કસ્તૂરી.

गन्धसार पु० ચંદનવૃક્ષ, ગંધક, મોગરો.

गन्धसारण पु० વૃહન્નખી નામે ગંધ દ્રવ્ય, મુદગર વૃક્ષ.

गन्धसूयी સ્ત્રી० છછુંદરી

गन्धसोम न० રાત્રિવિકાશી-ચંદ્રવિકાશી કમળ-પોયણું.

गन्धहारिका સ્ત્રી० સૈરંધ્રી, દાસી.

गन्धा સ્ત્રી० ચંપાની કળી, કચૂરો, શાલપર્ણી વનસ્પતિ, સુગંધવાળી સ્ત્રી.

गन्धाखु સ્ત્રી० છછુંદર.

गन्धाजीव पु० સુગંધી પદાર્થો વેચનાર વેપારી.

गन्धाढ्य न० જવાદિ નામનું ગંધદ્રવ્ય, ચંદન.

गन्धाढ्य पु० ચંદન વૃક્ષ.

गन्धाढ्य ત્રિ० ગંધવાળું.

गन्धाढ्या स्त्री० એક જાતનો સુગંધીવેલો, પીળી જૂઈ, તરૂણ સ્ત્રી.
गन्धाधिक न० એક જાતનું કેસર.
गन्धापकर्षण न० ગંધ ખેંચી કાઢવો તે.
गन्धाम्ला स्त्री० જંગલી બીજોરૂં
गन्धार पु० बहु० તે નામે એક દેશ, તે દેશનો રાજા.
गन्धारि पु० ગંધાર દેશ.
गन्धाला स्त्री० એક જાતનો સુગંધી વેલો.
गन्धालिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ, કપૂરકાચલી વનસ્પતિ, ગંધની પંક્તિ.
गन्धाली स्त्री० ઉપરના અર્થ.
गन्धालीगर्भा स्त्री० ઝીણી એલચી.
गन्धाश्मन् पु० ગંધક.
गन्धाष्टक न० ચંદન વગેરે આઠ સુગંધી પદાર્થો–ચંદન, અગર, કપૂરકેસર, સુગંધી વાળો, ગોરોચન, કસ્તુરી અને રતાંજળી.
गन्धाह्वा स्त्री० રાતી તુલસી.
गन्धि न० એક જાતનું કેસર.
गन्धिक पु० ગંધક, સુગંધી દ્રવ્યોનો વેપારી.
गन्धिन् त्रि० ગંધવાળું, સુગંધીદાર.
गन्धिन् पु० કસ્તૂરી મૃગ, માકડ, એક જાતની માખી.
गन्धिनी स्त्री० મુરા નામે ગંધ દ્રવ્ય.
गन्धिपत्र पु० સાતપુડાનું ઝાડ.
गन्धिपर्ण पु० સાતપુડાનું ઝાડ.
गन्धेन्द्रिय न० ગંધ લેનારી ઇન્દ્રિય–ઘ્રાણેન્દ્રિય.
गन्धोतु पु० એક જાતનો બિલાડો.
गन्धोत्कटा स्त्री० દમનક વૃક્ષ.
गन्धोत्तमा स्त्री० મદિરા–દારૂ.
गन्धोद न० સુગંધી પાણી–ગંધવાસિત પાણી.
गन्धोदक न० ઉપરનો અર્થ.
गन्धोपजीविन पु० સુગંધી પદાર્થો વેચનાર.
गन्धालि स्त्री० કચૂરો, એક જાતની મોથ.
गन्धोली स्त्री० ઉપરના અર્થ, હંસલી.

गभ न० ભગ, યોનિ.
गभस्ति पु० કિરણ, સૂર્ય, બાહુ, હાથ, શિવ, આકડાનું ઝાડ.
गभस्ति स्त्री० અગ્નિની પત્ની સ્વાહા.
गभस्ति स्त्री० बहु० આંગળીઓ.
गभस्तिकर पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
गभस्तिनेमि पु० પરમેશ્વર.
गभस्तिपाणि पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
गभस्तिमत् पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ, તે નામે એક બેટ.
गभस्तिमत् न० તે નામે એક પાતાલ.
गभस्तिहस्त पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
गभस्ती स्त्री० અગ્નિની પત્ની સ્વાહા.
गभस्तीश पु० કાશીમાં રહેલ એક શિવલિંગ.
गभि त्रि० ગંભીર, ઉંડું.
गभीका स्त्री० એક જાતનું ઝાડ.
गभीर त्रि० ગંભીર, ઉંડું, ગહન, દુષ્પ્રવેશ, દુર્બોધ, કિલષ્ટ, અઘરૂં.
गभीर पु० ગંભીર શબ્દ, ઉંડો અવાજ.
गभीरध्वनि पु० ઉપરનો અર્થ.
गभीरात्मन् पु० પરમેશ્વર.
गभीरिका स्त्री० મોટું નગારૂં.
गभीलिक पु० મસૂર.
गम् भ्वा० प० स० अनिट् ગમન કરવું, જવું. अच्छ+સામે જવું, अति+ઓળંગી જવું. वि+अति+વિશેષે કરી ઓળંગી જવું. अधि+મેળવવું. सम्+अधि+સારી રીતે મેળવવું. अनु+પ્રાપ્ત થવું, પાછળ જવું, અનુસરવું, નકલ કરવી. अन्तर्+અંતર્ધ્યાન થવું, વચ્ચે જવું. अप+દૂર થવું, નાશ પામવો. अपि+પોતાના કારણ વગેરેમાં પ્રવેશ કરવો. अभि+ સામેજવું. अव+જાણવું. आ+આવવું. अधि+आ+પ્રાપ્ત થવું, મેળવવું. अनु+आ+અનુકરણ કરવું, સારી રીતે જવું, પાછા જવું, પાછા આવવું. अभि+आ+સામા આવવું,

જવું. उप+आ+ સમીપ આવવું. प्रति+आ+પાછા વળી જવું, પાછા ફરવું. उद्+ ઉંચે જવું, ઉગવું, ઉદય પામવો. प्रति+उद्+સામે લક્ષ્ય કરી ઉદય પામવો-ઉગવું, સામા ઉઠીને જવું. उप+સમીપ જવું. अभि+उप+પ્રતિજ્ઞા કરવી, સ્વીકારવું. नि+ નિયમથી પ્રાપ્ત થવું, નિયમપૂર્વક આવવું. निर्+નીકળવું. परा+પાછા ફરવું, ચોતરફ જવું. परि+ચોતરફ જવું. प्रति+વિપરીત જવું, સામા જવું. वि+વિશેષે કરી જવું, વિચ્છેદ થવો, જૂદા પડવું. सम्+સમાગમ કરવો, મળવું.

गम પુ૦ જિતેચ્છુ રાજાનું પ્રયાણ, માર્ગ, રસ્તો, એક જાતનું જુગાર, ગમન કરવું, નહિ જોયેલો માર્ગ, સમાનપાઠ, જવાતો માર્ગ વગેરે.

गमक ત્રિ૦ ગમન કરાવનાર, પહોંચાડનાર, જણાવનાર.

गमक પુ૦ એક પ્રકારનો સ્વર.

गमकारित्व ન૦ અવિચારીપણું.

गमथ પુ૦ મુસાફર.

गमन ન૦ ગમન કરવું, જવું, જિતેચ્છુનું પ્રયાણ, સ્ત્રી પાસે મૈથુન માટે જવું, મેળવવું, પ્રાપ્ત કરવું, જાણવું.

गमनार्ह ત્રિ૦ ગમન કરવા યોગ્ય, જવાયોગ્ય.

गमनीय ત્રિ૦ ઉપરનો અર્થ, મેળવવા યોગ્ય, પ્રાપ્ત કરવા યોગ્ય.

गमयत् ત્રિ૦ ગમન કરાવતું.

गमागम પુ૦ જવું, આવવું.

गमित ત્રિ૦ ગમન કરાવેલ, મોકલેલ.

गमिन् ત્રિ૦ ભવિષ્યમાં જનાર.

गमिष्ठ ત્રિ૦ અતિશય ગમન કરનાર.

गम्ल् ભ્વા૦ પ૦ સ૦ લેટ્ ગમન કરવું, જવું.

गम्भन ત્રિ૦ ગંભીર.

गम्भर ન૦ પાણી.

गम्भारिका સ્ત્રી૦ ગંભારી વનસ્પતિ.

गम्भारी સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ, ગંભારીનું ફળ કે ફૂલ.

गम्भिष्ठ ત્રિ૦ અતિશય ગંભીર.

गम्भीर ત્રિ૦ ગંભીર, ઉંડું, અગાધ.

गम्भीर પુ૦ ગંભીર શબ્દ, બીજોરૂં, કમળ, ઋગ્વેદનો એક મંત્ર.

गम्भीरता ન૦ ગંભીરપણું.

गम्भीरत्व ન૦ ગંભીરપણું.

गम्भीरनाद પુ૦ ગંભીર શબ્દ, ઉંડો અવાજ.

गम्भीरनाद ત્રિ૦ ગંભીર શબ્દવાળું.

गम्भीरवेदितृ પુ૦ નીચેનો અર્થ જુઓ.

गम्भीरवेदिन् પુ૦ એક જાતનો હાથી જે અંકુશ વગેરેની પરિચિત શિક્ષાને પણ બેદરકારીથી ઘણે લાંબે વખતે ધ્યાનમાં લે છે.

गम्भीरार्थ પુ૦ ગંભીર અર્થ, ગહન અર્થ.

गम्भीरार्थ ત્રિ૦ ગંભીર અર્થવાળું, ઉંડા રહસ્યવાળું.

गम्भीरिका સ્ત્રી૦ ગંભીર-ઉંડી જમીન, તે નામે એક નદી, એક જાતની નાડી, તે નામે એક દૃષ્ટિરોગ-નેત્રરોગ.

गम्य ત્રિ૦ ગમન કરવા યોગ્ય, પ્રાપ્ત કરવા યોગ્ય.

गम्यता સ્ત્રી૦ ગમન કરવા યોગ્યપણું.

गम्यत्व ન૦ ઉપરનો અર્થ.

गम्यमान ત્રિ૦ જણાતું.

गम्या સ્ત્રી૦ ગમન કરવા યોગ્ય-જેની સાથે મૈથુનમાં દોષ નથી તેવી પરિણીત સ્ત્રી.

गम्यादि પુ૦ પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.

गय પુ૦ રામાયણ પ્રસિદ્ધ તે નામે એક વાનર, હવિર્ધાન રાજાનો એક પુત્ર, પ્રિયવ્રતના વંશનો એક રાજા, જંગલી બળદ, તે નામે એક અસુર.

गय ન૦ ધન, સંતાન, ઘર, ઘરમાં રહેલ પ્રાણી, પોતાનું સ્થાન.

गय पु० ब० प्राण.

गय त्रि० ગમન કરવા યોગ્ય, શરણ લેવા યોગ્ય.

गयस्फान त्रि० ધનની વૃદ્ધિ કરનાર.

गया स्त्री० ગયા તીર્થ–અલ્હાબાદ

गयाकूप पु० ગયા તીર્થમાં આવેલો કુવો.

गयादित्य पु० ગયા તીર્થમાં આવેલ એક આદિત્ય.

गयाशिरस् न० ગયામાં આવેલું એક સ્થાન.

गयाशीर्ष न० ઉપરનો અર્થ.

गयाशेखर न० गयाशिरस् જુઓ.

गर त्रि० ગળી જવાતું, ગળાતું, ભક્ષણ કરવા યોગ્ય, દૂષ્ય.

गर पु० ઝેર, રોગ, ગળવું, ગળી જવું, વછનાગ.

गर न० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ બવ વગેરે કરણ પૈકી પાંચમું કરણ, એક જાતનું ઝેર.

गरघ्न त्रि० ઝેરનો નાશ કરનાર.

गरघ्नी स्त्री० એક જાતની માછલી.

गरण न० સીંચવું, છાંટવું, ગળી જવું, ખાવું, ઝેર.

गरद न० ઝેર.

गरद त्रि० ઝેર આપનાર.

गरद्रुम पु० એક જાતનું ઝેરી ઝાડ.

गरभ पु० ગર્ભ.

गरल न० ઝેર, ઘાસનો પૂળો, સર્પનું ઝેર, એક જાતનું માપ.

गरलारि पु० મરકત મણિ.

गरव्रत पु० મોરપક્ષી.

गरव्रती स्त्री० મયૂરી–ઢેલ.

गरस न० ભક્ષણ કરવું, ખાવું.

गरहन् त्रि० ઝેરનો નાશ કરનાર.

गरा स्त्री० દેવતાલી વૃક્ષ, ભક્ષણ કરવું, ખાવું.

गरागरी स्त्री० દેવતાલી વૃક્ષ.

गरात्मक न० સરગવાનું બી.

गराधिका स्त्री० લાખ.

गरायिका स्त्री० લાખ.

गरि नामधातु० उभ० अक० सेट् ભારે કરવું.

गरिमन् पु० ભારેપણું, મોટાઈ, શ્રેષ્ઠતા.

गरिमन् स्त्री० અણિમા વગેરે આઠ સિદ્ધિઓ પૈકી એક.

गरिष्ठ त्रि० અત્યંત ભારે, અત્યંત શ્રેષ્ઠ.

गरिष्ठ पु० તે નામે એક રાજા, તે નામે એક દૈત્ય.

गरी स्त्री० દેવતાલી વૃક્ષ.

गरीयस् त्रि० गरिष्ठ જુઓ.

गरुड पु० કશ્યપનો પુત્ર–વિનતાથી ઉત્પન્ન થયેલો પક્ષીરાજ–ગરૂડ, વીસ પ્રકારના મહેલો પૈકી એક, સૈન્યમાં રચાતો ગરૂડવ્યૂહ.

गरुडध्वज पु० વિષ્ણુ.

गरुडपुराण न० અઢાર પુરાણોમાંનું સત્તરમું મહાપુરાણ.

गरुडमन्त्र पु० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક મંત્ર જેનાથી ઝેર ઉતરે છે.

गरुडमुद्रा स्त्री० તે નામે એક મુદ્રા.

गरुडरुत न० એક જાતનો છંદ.

गरुडवेगा स्त्री० એકદમ વધી જતો એક એક જાતનો વેલો.

गरुडव्यूह पु० તે નામે સૈનિકોનો વ્યૂહ.

गरुडाग्रज पु० સૂર્યનો સારથિ અરૂણ.

गरुडाङ्क न० મરકત મણિ.

गरुडाङ्कित न० મરકત મણિ.

गरुडाश्मन पु० મરકત મણિ.

गरुडासन न० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક આસન.

गरुडोत्तीर्ण पु० મરકત મણિ.

गरुडोपनिषद् स्त्री० અથર્વવેદમાં આવતી એક ઉપનિષદ.

गरुत् पु० પક્ષીઓની પાંખ, ગળી જવું, ખાવું.

गरुत्मत पु० ગરૂડ, અગ્નિ, હરકોઈ પક્ષી.

गरुद्योधिन पु० ભારંડ પક્ષી.

गरुद्योधिनी स्त्री० ભારંડ પક્ષિણી.

गरुल पुं० ગરૂડ.
गर्ग पुं० તે નામે એક મુનિ, બળદ,બ્રહ્માનો એક માનસ પુત્ર, સંગીતપ્રસિદ્ધ તાલ.
गर्गत्रिरात्र पुं० તે નામે એક યજ્ઞ.
गर्गर पुं० એક જાતનું માછલું, તરણુ પશુ, દહીં વલોવવાની ગોરી, કળશ, ગાગર.
गर्गरी स्त्री० એક જાતની માછલી, નાનો ઘોડો, ગાગર.
गर्गशिरस् पुं० તે નામે એક દૈત્ય.
गर्गसंहिता स्त्री० તે નામે જ્યોતિષ ગ્રંથ.
गर्गस्रोतस् न० સરસ્વતી તીર્થમાં આવેલું એક તીર્થ.
गर्गाट पुं० એક જાતનું માછલું.
गर्गाटी स्त्री० એક જાતની માછલી.
गर्गादि पुं० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.
गर्गी स्त्री० ગર્ગાચાર્યની પત્ની.
गर्गीय त्रि० ગર્ગનો વંશજ.
गर्ज् भ्वा० प० अ० सेट् ગાજવું, ગર્જના કરવી. अनु + ગર્જના સામે યોગ્ય ગર્જના કરવી. अभि+ અભિલક્ષીને ગાજવું. प्रति+ સામે ગાજવું.
गर्ज चु० उभ० अ० सेट् શબ્દ કરવો,ગાજવું.
गर्ज पुं०હાથીનો શબ્દ, મેઘ વગેરેની ગર્જના.
गर्जक पुं० એક જાતનું માછલું.
गर्जन न० ગાજવું, શબ્દ કરવો.
गर्जनीय त्रि० ગાજવા યોગ્ય.
गर्जर न० ગાજર, એક જાતનું લસણ.
गर्जरी स्त्री० એક જાતનું લસણ.
गर्जा स्त्री० ગાજવું, શબ્દ કરવો.
गर्जाफल पुं० विकंटक વૃક્ષ.
गर्जि पुं० મેઘનો શબ્દ.
गर्जित न० ગર્જના, મેઘ વગેરેનો શબ્દ.
गर्जित पुं० મદોન્મત્ત હાથી.
गर्जित त्रि० ગર્જના કરનાર.
गर्जित त्रि० ગર્જના જેણે કરી હોય તે, ગાજેલ.
गर्ज्य त्रि० ગાજવા યોગ્ય.
गर्त्त पुं० ભોંયમાં ખાડો, ત્રિગર્ત દેશ, સ્ત્રીના કુલા ઉપર જે ખાડો હોય છે તે, એક જાતનો રોગ, ઘર, રથ, સભાસ્તંભ, એક જાતની ખાઇ-ખાત, ખોદીને જે છિદ્ર કર્યું હોય તે.
गर्त्तिक त्रि० ખાડાવાળું.
गर्त्तिका स्त्री० સાળવીનું ઘર.
गर्त्तीय त्रि० ખાડાની સમીપનો પ્રદેશ વગેરે.
गर्द् चु० उभ० स० सेट् શબ્દ કરવો,ગાજવું.
गर्द् भ्वा० प० अ० सेट् ગાજવું, શબ્દ કરવો.
गर्द्दभ पुं० ગંધ, ગધેડો.
गर्द्दभ न० ધોળું કમળ, વાવડીંગ.
गर्द्दभगद पुं० ગધેડાંનો એક રોગ.
गर्द्दभगंधिका स्त्री० ભારંગ વનસ્પતિ.
गर्द्दभयाग पुं० તે નામે એક યજ્ઞ.
गर्द्दभशाक पुं० ब्रह्मयष्टि વૃક્ષ.
गर्द्दभशाकी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
गर्द्दभशाखी स्त्री० ભારંગ વનસ્પતિ.
गर्द्दभाण्ड पुं० પીપરીનું ઝાડ.
गर्द्दभाह्वय न० પોયણું, ચંદ્રવિકાશી કમળ,
गर्द्दभिका स्त्री० એક જાતનો રોગ, ધોળી ભોરીંગણી, ગધેડી.
गर्द्दभी स्त्री० એક જાતનો કીડો, ગધેડી, ભોરીંગણી.
गर्द्ध् चु० उभ० स० सेट् કોઇ વસ્તુ મેળવવા ઇચ્છવી, લાલચ કરવી, લોભ કરવો.
गर्द्ध पुं० અતિશય લાલચ, પીપરીનું ઝાડ.
गर्द्धन त्रि० અત્યંત લાલચુ, લોભી.
गर्द्धिन् त्रि० ઉપરના અર્થ.
गर्न् भ्वा० प० स० सेट् ગમન કરવું, જવું.
गर्ब् चु० आ० अ० सेट् ગર્વ કરવો, અભિમાન કરવું.
गर्ब पुं० અભિમાન, અહંકાર.

गर्ब्भ पु० गर्भ, शिशु, બાળક, ઉદર, પેટ, નાટકનો અમુક અંક-ભાગ વગેરે, ફણુસનો કાંટો, ઓરડો, અંદરનો ભાગ.

गर्ब्भा स्त्री० સમયનો મધ્યભાગ, સ્થળ અને વખતનો ભાગ.

गर्भ पु० गर्ब्भ જુઓ.

गर्भक पु० કેશમાં નાખેલી પુષ્પમાળા.

गर्भक न० બે રાત્રિ.

गर्भकंटक पु० ફણુસનો કાંટો.

गर्भकर पु० पुत्रजीव નામે એક વૃક્ષ.

गर्भकर त्रि० ગર્ભકારક.

गर्भकार पु० ગર્ભાધાન કરનાર પતિ વગેરે.

गर्भकार न० સામવેદનો અમુક ભાગ.

गर्भकोष पु० ગર્ભાશય, ગર્ભને રહેવાનું સ્થળ.

गर्भगृह न० ઘરનો મધ્યભાગ.

गर्भघातिन् त्रि० ગર્ભ હત્યારૂં.

गर्भघातिनी स्त्री० लांगलिका वृक्ष.

गर्भचलन न० ગર્ભનું ચાલવું, ગર્ભનું ફરકવું.

गर्भच्युत त्रि० ગર્ભ પાડનાર.

गर्भच्युति स्त्री० ગર્ભસ્રાવ, ગર્ભ પડી જવો તે.

गर्भण्ड पु० મોટો દુંટો, મોટી દુંટી.

गर्भद पु० गर्भकर पु० જુઓ, ધોળી ભોંયરીંગણી.

गर्भद त्रि० ગર્ભ રાખી શકે તેવું ઔષધ વગેરે.

गर्भदात्री स्त्री० એક જાતની ઔષધિ.

गर्भदास पु० જ્યારથી ગર્ભ આવે ત્યારથીજ દાસ થઇ ચૂકેલો મનુષ્ય.

गर्भद्रुह त्रि० ગર્ભ પાડનાર.

गर्भध न० ગર્ભ ધારણ કરાવનાર–વીર્ય.

गर्भधारण न० ગર્ભ ધારણ કરવો તે.

गर्भनाडी स्त्री० ગર્ભની નાડિ–ગર્ભનું નાળચું–નાળ.

गर्भनुद् त्रि० ગર્ભ પાડનાર.

गर्भपतन न० ગર્ભસ્રાવ.

गर्भपरिचय पु० ગર્ભાશય.

गर्भपाक्तिन् पु० સાઠી ચોખો.

गर्भपात पु० ગર્ભનું સરી પડવું, ગર્ભસ્રાવ.

गर्भपातक पु० રાતો સરગવો.

गर्भपातन न० ગર્ભ પાડવો તે.

गर्भपातन पु० રીઠા વૃક્ષ.

गर्भपातनी स्त्री० ગળીયારીનું ઝાડ.

गर्भपातिनी स्त्री० વિશલ્યા વૃક્ષ.

गर्भपोषण न० ગર્ભ પુષ્ટિ પામે તેવી કોઇ વિધિ કરવી, ગર્ભનું પોષણ કરવું.

गर्भप्रसव पु० ગર્ભનો જન્મ, ગર્ભનું ગર્ભાશયમાંથી બહાર પડવું તે.

गर्भभर्मन् न० ગર્ભનું પોષણ.

गर्भमास पु० ગર્ભ જે મહિને રહ્યો તે મહિનો, ગર્ભસહિત મહિનો.

गर्भयोषा स्त्री० ગર્ભાધાન કરવા માટેની સ્ત્રી.

गर्भरूप पु० શિશુ, બાળક, બચ્ચું.

गर्भरूपक पु० ઉપરના અર્થ.

गर्भलक्षण न० ગર્ભનાં ચિન્હ, ગર્ભ રહ્યો તે સૂચવનાર નિશાની.

गर्भलम्भन न० યોનિમાં નાંખેલું વીર્ય ગર્ભ ઉત્પન્ન કરેજ એવી કોઈ ક્રિયા.

गर्भवती स्त्री० ગર્ભ જેને રહ્યો હોય તે સ્ત્રી, સગર્ભા.

गर्भवसति स्त्री० સ્ત્રીના ઉદર રૂપ ગર્ભને રહેવાનું સ્થળ.

गर्भवास पु० ઉપરનો અર્થ, ગર્ભમાં વાસ, ગર્ભાશયમાં રહેવું તે.

गर्भविच्युति स्त्री० ગર્ભસ્રાવ.

गर्भव्यूह पु० સૈન્યનો એક પ્રકારનો વ્યૂહ, એક પ્રકારની સૈન્યની ગોઠવણી.

गर्भशंकु पु० ગર્ભને પેટમાંથી ખેંચી કાઢવાનું એક જાતનું હથિઆર.

गर्भशय्या स्त्री० ગર્ભાશય, ગર્ભોત્પત્તિનું સ્થાન.

गर्भसंक्रमण न० અન્ય દેહનો ત્યાગ કરી બીજા દેહમાં ઉત્પન્ન થવા માટે ગર્ભમાં પ્રવેશ કરવો તે.
गर्भसंभवा स्त्री० એલચી.
गर्भसमय पु० ગર્ભાધાનનો સમય, ગર્ભ રહ્યો તે સમય.
गर्भस्थ त्रि० ગર્ભમાં રહેનાર.
गर्भस्राव पु० ગર્ભનું સ્રવી પડવું, અધૂરા માસે ગર્ભ પડી જવો તે, કસુવાવડ.
गर्भस्राविन् पु० હિન્તાલ વૃક્ષ.
गर्भागार न० ઘરનો મધ્યભાગ, ઘરની અંદરનો ઓરડો, ઘરનો ખાનગી ભાગ, ગર્ભસ્થાન, ગર્ભાશય.
गर्भाङ्क पु० નાટકના અંકમાં આવતો અંક, નાટકના અંકનો પેટા અંક.
गर्भाधान न० ગર્ભ ધારણ કરવો, ગર્ભ-ધારણ વખતની સંસ્કારરૂપ ક્રિયા, ગર્ભાધાન સંસ્કાર.
गर्भावक्रान्ति स्त्री० જીવનું ગર્ભમાં આવવું તે.
गर्भाशय पु० પેટમાં ગર્ભને રહેવાનું સ્થળ.
गर्भाष्टम पु० ગર્ભ રહ્યો તે સમયથી આઠમો મહિનો-વર્ષ વગેરે.
गर्भास्पन्दन न० ગર્ભનો નાશ, ગર્ભક્ષય.
गर्भास्राव पु० गर्भस्राव જુઓ.
गर्भिणी स्त्री० ગર્ભવાળી સ્ત્રી, સગર્ભા.
गर्भिणीदोहद न० ગર્ભિણીને થતી વિવિધ ઇચ્છા, ગર્ભિણીએ ઇચ્છેલ કોઈ પદાર્થ.
गर्भिण्यवेक्षण न० ગર્ભિણીની સંભાળ રાખવી તે.
गर्भित त्रि० ગર્ભવાળું.
गर्भित न० તે નામે કાવ્યનો એક દોષ.
गर्भेऽङ्क पु० गर्भाङ्क જુઓ.
गर्भेतृप्त पु० શિશુ, બાળક, બચ્ચું.
गर्भेतृप्त त्रि० અન્નમાં તૃપ્ત.
गर्भोपघात पु० જન્મેલા ગર્ભનો નાશ, મેઘની જલોત્પાદન શક્તિનો નાશ.
गर्भोपघातिनी स्त्री० ગર્ભનો નાશ કરનાર સ્ત્રી.
गर्भोपनिषद् स्त्री० ગર્ભનું સ્વરૂપ સમજાવનારી એક ઉપનિષદ્.
गर्मुच्छद पु० એક જાતનું ધાન્ય.
गर्मुटिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
गर्मुत् स्त्री० એક જાતનું ધાન્ય, નડ ઘાસ, સોનું.
गर्व् भ्वा० प० स० सेट् ગર્વ કરવો, અભિમાન કરવો.
गर्व् चु० उभ० स० सेट् ઉપરનો અર્થ.
गर्व पु० ગર્વ, અભિમાન.
गर्वर त्रि० ગર્વિષ્ઠ, અભિમાની.
गर्वाट पु० દ્વારપાળ.
गर्वित त्रि० ગર્વિષ્ઠ, મદોન્મત્ત, અભિમાની.
गर्ह् भ्वा०आ० अ० सेट् નિંદવું, નિંદા કરવી.
गर्ह् चु० उभ० स० सेट् નિંદવું, નિંદા કરવી.
गर्हण न० નિંદવું, નિંદા કરવી.
गर्हणा स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
गर्हणीय त्रि० નિંદવા યોગ્ય.
गर्हा स्त्री० નિંદા.
गर्हित त्रि० નિંદેલ.
गर्हिन् त्रि० નિંદા કરનાર.
गर्ह्य त्रि० નિંદવા યોગ્ય.
गर्ह्यवादिन् त्रि० નિંદવા યોગ્ય બોલનાર.
गल् भ्वा० प० सेट् ખાવું, ભક્ષણ કરવું, स० સ્રવવું, ગળી જવું, ગળવું. अ०
गल् चु० आ० स० सेट् ઝરવું, ટપકવું, ગાળવું.
गल पु० ગળું, કંઠ, રાળ, એક જાતનું વાદિત્ર, એક જાતનું માછલું.
गलक पु० એક જાતનું માછલું.
गलकम्बल पु० ગાય-બળદ વગેરેને ગળે લટકતી ચામડાની ગોદડી.
गलगण्ड पु० એક જાતનો ગળાનો રોગ-કંઠમાળ.
गलगण्डिका स्त्री० પડજીભ.

गलग्रह પુ૦ સાતમ, આઠમ, નોમ, તેરસ, ચૌદશ, અમાસ, પુનેમ તથા પડવો—એ આઠ અનધ્યાયના દિવસો, માછલાંના ગળામાં રહેલો કાંટો.

गलत् ત્રિ૦ ઝરતું, ટપકતું, ગળતું.

गलत्कुष्ट ન૦ લોહી ઝરતો કોઢ.

गलन ન૦ ઝરવું, ટપકવું.

गलन ત્રિ૦ ઝરનાર, ટપકનાર.

गलनीय ત્રિ૦ ગળવા યોગ્ય, ઝરવા યોગ્ય, ટપકવા યોગ્ય.

गलन्तिका સ્ત્રી૦ પાણીની ઝારી, ગળતી.

गलन्ती સ્ત્રી૦ ઉપરના અર્થ.

गलमेखला સ્ત્રી૦ એક જાતનું ગળાંનું ઘરેણું.

गलवार्त्त ત્રિ૦ યથેષ્ટ ભોજન કરી શકે તેવું નીરોગી.

गलविद्रधि પુ૦ એક જાતનો ગળાંનો રોગ.

गलव्रत પુ૦ મોરપક્ષી.

गलव्रती સ્ત્રી૦ મયૂરી.

गलशुण्डिका સ્ત્રી૦ પડજીભ, એક જાતનો તાળવાંનો રોગ.

गलशुण्डी સ્ત્રી૦ એક જાતનો તાળવાનો રોગ.

गलस्तन પુ૦ બકરાંને ગળે રહેલ સ્તનાકાર માંસપિંડ.

गलस्तनी સ્ત્રી૦ બકરી.

गलहस्त પુ૦ કાઢી મૂકવા માટે પાછળના ભાગમાં ગળે હાથ મૂકવો—ગળું હાથે પકડવું.

गलहस्त પુ૦ અર્ધ ચંદ્રાકાર એક જાતનું બાણ.

गलहस्ता સ્ત્રી૦ કાળું નસોતર.

गलहस्तित ત્રિ૦ કાઢી મૂકવા માટે પાછળથી જેને ગળે હાથ મૂકયો હોય તે, ગળું ઝાલી કાઢેલ.

गला સ્ત્રી૦ રીસામણીનો વેલો.

गलाङ्कुर પુ૦ ગળાંનો એક રોગ—કંઠમાળ.

गलानिल પુ૦ એક જાતનું માછલું.

गलि પુ૦ ગળીયો બળદ, સામર્થ્ય હોવા છતાં ભાર નહિ ઉચકનારો આળસુ બળદ.

गलि સ્ત્રી૦ લતા, વેલો.

गलित ત્રિ૦ ગળેલ, ઝરેલ, ટપકેલ, પડેલ, ખરેલ.

गलितक પુ૦ એક જાતનું નાટય.

गलितकुष्ठ ન૦ गलत्कुष्ठ જુએ.

गलू સ્ત્રી૦ એક જાતનું રત્ન.

गलेगण्ड પુ૦ એક જાતનું પક્ષી.

गलेचोपक ત્રિ૦ કંઠમાં કાપવા યોગ્ય.

गलेस्तनी સ્ત્રી૦ બકરી.

गलोड्य ન૦ એક જાતનું ધાન્ય.

गलोद्देश પુ૦ ગળાંની પાસેનો અવયવ.

गलोद्भव પુ૦ ઘોડાને ગળે થનારૂં રૂંવાટાંનું ગોળાકાર ચિન્હ.

गलौघ પુ૦ એક જાતનો ગળાંનો રોગ.

गल्दू સ્ત્રી૦ વાણી, એકની નાડી.

गल्भ् ભ્વા૦ આ૦ સ૦ સેટ્ ધૃષ્ટતા કરવી, હિંમત કરવી, બહાદુરી કરવી.

गल्भ ત્રિ૦ ધૃષ્ટ, બહાદુર, હિંમતવાળું.

गल्या સ્ત્રી૦ ગળાંઓનો સમૂહ.

गल्ल પુ૦ ગાલ.

गल्लक પુ૦ દારૂ પીવાનો પ્યાલો, ઈન્દ્રનીલ મણિ, ગાલ.

गल्लचातुरी સ્ત્રી૦ ગાલ મસૂરીયું, ગાલે રાખવાનું ઓશીકું.

गल्वर्क પુ૦ એક જાતનો મણિ, માણેક, પીવાનું પાત્ર.

गल्ह् ભ્વા૦ આ૦ સ૦ સેટ્ નિંદા કરવી, નિંદવું.

गवची સ્ત્રી૦ ઇંદ્રવરણાંનો વેલો.

गवय પુ૦ રોઝ જનાવર, એક જાતનો મૃગ, તે નામે એક વાનર.

गवयी સ્ત્રી૦ રોઝ—નારી જાતિ.

गवयोद्भाव ન૦ છીકણી, તમાકુ.

गवराज પુ૦ બળદ.

गवल પુ૦ પાડો.

गवली स्त्री० ભેંસ, પાડી.
गवल्गण पु० સંજયનો પિતા.
गवाक्ष पु० ગોખ, ઝરૂખો, જાળીયું, તે નામે એક વાનર.
गवाक्षजाल न० ગોખમાંની જાળી, ઝરૂખાનું જાળીયું.
गवाक्षी स्त्री० ઇંદરવરણી, શાખોટવૃક્ષ, અપરાજીતા વનસ્પતિ.
गवाची स्त्री० એક જાતનું માછલું.
गवादन न० ઘાસ.
गवादनी स्त्री० ઇંદરવરણી, ઘાસની ગન્જી, એક જાતનો વેલો, ગાયોને ઘાસ નાખવાની ગમાણ.
गवादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.
गवाधिका स्त्री० લાખ.
गवानृत न० ગાય કે બળદના સંબંધમાં જૂઠું બોલવું તે.
गवामयन न० એક જાતનો યજ્ઞ.
गवामृत न० ગાયનું દૂધ.
गवाम्पति पु० બળદ, આખલો, ગોવાળ, ગાયોનો સ્વામી, રૂદ્રદેવ, સૂર્ય, અગ્નિ, ચન્દ્ર વગેરે.
गवालूक पु० ગવય જુઓ.
गवाविक न० ગાય, બળદ અને બકરૂં.
गवाशन पु० ગાયનું માંસ ખાધેલ હોવાથી જ્ઞાતિ બહાર મૂકેલ માણસ.
गवाश्व न० ગાય અને ઘોડો.
गवाश्वप्रभृति न० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દસમૂહ.
गवाषिका स्त्री० લાખ.
गवाह्निक न० ગાયને એક દિવસ પૂરતું ઘાસ વગેરે.
गविजात पु० તે નામે એક ઋષિ.
गविनी स्त्री० ગાયોનો કે બળદોનો સમૂહ.
गविष त्रि० સ્તોત્રાદિ વાક્યની ઇચ્છાવાળું.
गविष त्रि० ઉપરનો અર્થ.
गविष्ट पु० સૂર્ય, તે નામે એક દાનવ.
गविष्टि पु० ગાય શોધનાર.
गविष्ठ पु० તે નામે એક દૈત્ય.
गविष्ठिर पु० તે નામે એક ઋષિ.
गवी स्त्री० ગાય, વાણી.
गवीधुका स्त्री० એક જાતનું ધાન્ય.
गवीन त्रि० પ્રથમ જ્યાં ગાય હતી તે સ્થાન.
गवीश पु० ગાયનો ધણી.
गवीश्वर पु० ગાયનો માલીક.
गवेङ्गित न० શુભ-અશુભ સૂચક ગાયની ચેષ્ટા.
गवेडु स्त्री० એક જાતનું ધાન્ય.
गवेडुका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
गवेधु पु० એક જાતનું ધાન્ય.
गवेधुका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
गवेन्द्र पु० શ્રેષ્ઠ બળદ, મોટો બળદ.
गवेरुक न० ગેરૂ.
गवेश पु० ગાયનો સ્વામી, ગાયનો રક્ષક, રૂદ્રદેવ.
गवेशका स्त्री० એક જાતનો વેલો.
गवेशकी स्त्री० એક જાતનો વેલો.
गवेष् चु० आ० अ० सेट् શોધવું, તપાસ કરવી.
गवेष त्रि० શોધનાર, તપાસ કરનાર.
गवेष पु० શોધવું, તપાસ કરવી.
गवेषण त्रि० શોધનાર, ગાય શોધનાર.
गवेषण न० શોધવું, તપાસવું.
गवेषणा स्त्री० શોધ, તપાસ.
गवेषित त्रि० શોધેલ, તપાસેલ.
गवेष्ठिन् त्रि० તે નામે એક દૈત્ય.
गवैडक न० ગાય અને ઘેટું.
गवोद्वह पु० શ્રેષ્ઠ ગાય, શ્રેષ્ઠ બળદ.
गव्य् नामधातु० प० अ० सेट् પોતાને ગાયની ઇચ્છા કરવી.
गव्य त्रि० ગાયનો વિકાર, ગાયમાં હોનાર,

ગાયના હિતનું, ગાયનું, ગાય સંબંધી, બળદનું, બળદ સંબંધી.

गव्य न० ધનુષની દોરી, એક જાતનું રંગવાનું દ્રવ્ય.

गव्ययी स्त्री० ગાયના અવયવરૂપ તેની ચામડી વગેરે.

गव्ययु त्रि० ગાયની ઇચ્છાવાળું.

गव्या स्त्री० ગોરોચના,ગાયોનો સમૂહ,બેક્રોશ.

गव्यु त्रि० ગાયની ઇચ્છાવાળું.

गव्यूत न० એક ક્રોશ, બે ક્રોશ.

गव्यूति स्त्री० બે ક્રોશ, બે હજાર ધનુષની લંબાઇ.

गह् चु० उभ० स० सेट् પ્રવેશ ન કરી શકાય તેવું થવું, ગહન થવું.

गहन न० વન, જંગલ, ગુફા, દુ:ખ, પાણી.

गहन पु० પરમેશ્વર.

गहन त्रि० ગાઢ, દુર્ગમ, દુર્બોધ, દુષ્પ્રવેશ, કઠિન, ક્લિષ્ટ.

गहना स्त्री० અલંકાર, ઘરણું.

गहादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.

गह्व न० ગાંભીર્ય, દુષ્પ્રવેશ.

गह्वर न० દંભ, પાખંડ, વન, જંગલ, રડવું, વિષમસ્થાન, અનેક અર્થથી વ્યાપ્ત, ગુફા.

गह्वर पु० નિકુંજ, લતાઓનો ઝુંડ, ઝાડી.

गह्वर त्रि० ગંભીરતાથી યુક્ત, દુષ્પ્રવેશ.

गह्वरा स्त्री० વાવડીંગ.

गह्वरित त्रि० દંભવાળું, ગુફાવાળું, ઝાડીવાળું, દુષ્પ્રવેશ.

गह्वरी स्त्री० ગુફા.

गा भ्वा० आ० स० अनिट् ગમન કરવું, જવું.

गा जुहोत्या० स० अनिट् સ્તુતિ કરવી स० જન્મ પામવો अ०

गा स्त्री० ગાયન, ગીત, કવિતા, ગાથા, પદ.

गाङ्ग पु० ગંગાપુત્ર ભીષ્મ, કાર્તિક સ્વામી.

गाङ्ग न० સોનું, મેઘધારાનું જળ, ધંતુરો.

गाङ्ग त्रि० ગંગાનું, ગંગા સંબંધી.

गाङ्गट पु० એક જાતનું માછલું.

गाङ्गटक पु० ઉપરનો અર્થ.

गाङ्गटेय पु० એક જાતનું માછલું.

गाङ्गायनि पु० ભીષ્મ પિતામહ, કાર્તિક સ્વામી, તે નામે એક ઋષિ.

गाङ्गेय पु० ભીષ્મ, કાર્તિક સ્વામી, એક જાતનું માછલું.

गाङ्गेय न० સોનું, ધંતુરો, એક જાતની મોથ.

गाङ्गेरुकी स्त्री० નાગરવેલ, ગોરખ તુંડી.

गाङ्गेष्ठी स्त्री० એક જાતનો વેલો.

गाङ्गौघ न० ગંગાનો પ્રવાહ.

गाङ्ग्य त्रि० ગંગાના કિનારા સંબંધી ગંગાને કિનારે હોનાર–થનાર.

गाजर न० ગાજર.

गाजिकाय पु० એક જાતનું પક્ષી.

गाडव न० કુબડાપણું.

गाडव पु० એક જાતનું ધાન્ય.

गाडिक त्रि० ગડિકે બનાવેલ વગેરે.

गाडुल्य न० ગડુલપણું–કુબડાપણું.

गाढ न० અતિશય દઢ, અત્યંત.

गाढ त्रि० ઘણુંજ મજબૂત, અતિશય દઢતાવાળું, નીચે પ્રવેશ કરેલ, સેવેલ.

गाढता स्त्री० અતિશય દઢતા, મજબૂતી, અત્યંતપણું.

गाढत्व न० ઉપરના અર્થ.

गाढमुष्टि पु० તરવાર.

गाढमुष्टि त्रि० લોભી.

गाढावटी स्त्री० શેત્રંજ જેવી એક રમત.

गाणकार्य्य त्रि० ગણકારિમાં હોનાર–થનાર.

गाणगारि पु० તે નામે એક મુનિ.

गाणपत त्रि० ગણપતિ સંબંધી, ગણપતિનું.

गाणपत्य ન૦ ગણુપતિપણું, ગણુપતિસ્વરૂપ.
गाणिक ત્રિ૦ ગણુસૂત્ર વગેરે ભણુનાર, ગણુસૂત્ર જાણુનાર, ગણુસૂત્રમાં કુશળ.
गाणिक्य ન૦ ગણિકાઓનો-વેશ્યાઓનો સમૂહ.
गाणिन પુ૦ ગણીનો પુત્ર ઋષિ.
गाण्डव्य પુ૦ ગંડુનો પુત્ર કોઈ ઋષિ.
गाण्डि સ્ત્રી૦ ગાંઠ.
गाण्डिव પુ૦ ન૦ અર્જુનનું ધનુષ.
गाण्डिविन પુ૦ અર્જુન, સાદડનું ઝાડ.
गाण्डीव પુ૦ ન૦ અર્જુનનું ધનુષ.
गाण्डीवधन्वन् પુ૦ અર્જુન, સાદડનું ઝાડ.
गाण्डीविन् પુ૦ ઉપરના અર્થ.
गातव्य ત્રિ૦ ગાવા યોગ્ય, ગમન કરવા યોગ્ય.
गातागतिक ત્રિ૦ જવા-આવવાથી થયેલ.
गातानुगतिक ત્રિ૦ ગાડરીયા પ્રવાહથી થયેલ.
गातु પુ૦ કોયલ, ભમરો, ગંધર્વ, ઉપાય, માર્ગ.
गातु ત્રિ૦ ક્રોધી, ગાનાર, ગવૈયો, ગમન કરવા યોગ્ય.
गातु ન૦ સ્તોત્ર, ગાયન, ગીત.
गातु સ્ત્રી૦ પૃથ્વી.
गातुविद् ત્રિ૦ ગાયન જાણુનાર, ગવૈયો, રસ્તો જાણુનાર, ઉપાય જાણુનાર.
गातृ ત્રિ૦ ગાનાર, ગાયન કરનાર.
गात्र् ચુ૦ આ૦ અ૦ સેટ્ શિથિલતા થવી.
गात्र ન૦ શરીર, હાથીની પીઠ-જાંઘ વગેરે.
गात्र ત્રિ૦ ગાનારનું, ગાનાર સંબંધી.
गात्रगुप्त પુ૦ શ્રીકૃષ્ણુનો એક પુત્ર.
गात्रभङ्ग પુ૦ શરીર ભાંગવું તે.
गात्रभङ्गा સ્ત્રી૦ શૂકશિંબી નામે વનસ્પતિ.
गात्रमार्जनी સ્ત્રી૦ શરીર લૂછવાનો નાનો રૂમાલ.
गात्ररुह ન૦ રૂંવાડું.
गात्रवत પુ૦ શ્રીકૃષ્ણુનો એક પુત્ર.
गात्रवत् ત્રિ૦ સુંદર શરીરવાળું.
गात्रवती સ્ત્રી૦ શ્રીકૃષ્ણુના ગાત્રગુપ્ત પુત્રની નાની બ્હેન.
गात्रविन्द પુ૦ શ્રીકૃષ્ણનો એક પુત્ર.
गात्रसंकोच પુ૦ શરીરનો સંકોચ.
गत्रसंकोचिन् પુ૦ શરીરે કાંટાવાળું સેરો નામે પ્રાણી.
गात्रसंप्लव પુ૦ એક જાતનું પક્ષી.
गात्रसंमित સંપૂર્ણ શરીરવાળું ત્રણ મહિના ઉપરનું ગર્ભમાં રહેલ પ્રાણી.
गात्रानुलेपनी સ્ત્રી૦ શરીરને સુગંધી કરવા માટેની શરીરપર લપેટવાની એક જાતની વર્તિ.
गात्रावरण ન૦ શરીર ઢંકાય તેવું બખ્તર.
गात्रोत्सादान ન૦ શરીરને સુગંધી પદાર્થથી સુગંધી કરવું.
गाथ ત્રિ૦ સ્તોત્ર વગેરે, શ્લોક.
गाथक ત્રિ૦ ગાનાર.
गाथपति પુ૦ રૂદ્રદેવ.
गाथा સ્ત્રી૦ એક જાતનો છંદ-આર્યાછંદ, ગાન, ગીત.
गाथाकार ત્રિ૦ ગાથા બનાવનાર.
गाथिक ત્રિ૦ ગાનાર.
गाथिका સ્ત્રી૦ ગાથા, શ્લોક, કવિતા.
गाथिन् ત્રિ૦ ગાનાર, ગાથાઓવાળું, ગવાતા સામવાળું.
गादि પુ૦ ગદ નામના યાદવનો પુત્ર.
गादित्य ત્રિ૦ કહેલાથી થયેલ.
गाध् ભ્વા૦ આ૦ સેટ્ પ્રતિષ્ઠા થવી, સ્થિર થવું. અ૦ ગુંથવું, રચવું મેળવવાની ઇચ્છા કરવી સ૦
गाध પુ૦ સ્થાન, મેળવવાની ઇચ્છા, તલસ્પર્શ.
गाध ત્રિ૦ તળીયાવાળું, તલસ્પર્શવાળું, છાછર, ઉંડું નહિ તે.

गाधि पु० ते नामे એક રાજા-વિશ્વામિત્રનો પિતા.

गाधिज पु० બ્રહ્મર્ષિ વિશ્વામિત્ર.

गाधितनय पु० ઉપરનો અર્થ.

गाधिन् पु० ગાધિ નામનો રાજા.

गाधिपुर न० કનોજ દેશનું મુખ્ય શહેર.

गाधिभू पु० વિશ્વામિત્ર.

गाधिसुत पु० વિશ્વામિત્ર.

गाधेय पु० વિશ્વામિત્ર.

गाधेयी स्त्री० ગાધિરાજાની કન્યા-સત્યવતી-ઋચીક ઋષિની પત્ની.

गान न० ગાયન, ગીત, સામગાન, ગમન, સ્તવન.

गानिन् त्रि० ગમન કરનાર, ગાયન ગાનાર, સ્તુતિ કરનાર.

गानिनी स्त्री० વજ.

गानीय त्रि० ગાવા યોગ્ય, જવા યોગ્ય.

गान्तु त्रि० જનાર, મુસાફર, ગાનાર, ગાન.

गान्त्री स्त्री० બેલગાડી.

गान्दिक त्रि० ગંદિકા નામની નદીમાં હોનાર થનાર.

गान्दिनी स्त्री० કાશિ રાજાની પુત્રી-અક્રૂર વગેરેની માતા.

गान्दिनी स्त्री० ગંગા નદી.

गान्दिनीतनय पु० અક્રૂર વગેરે, ભીષ્મ, કાર્તિક સ્વામી.

गान्दिनीपुत्र पु० ઉપરના અર્થ.

गान्दिनीभू पु० गान्दिनीतनय જુઓ.

गान्दिनीसुत पु० ઉપર પ્રમાણે.

गान्दी स्त्री० અક્રૂરની માતા.

गान्धपिङ्गलेय पु० ગંધપિંગલાનો પુત્ર.

गान्धिनीतनय पु० गान्दिनीतनय જુઓ.

गान्धिनीपुत्र पु० गान्दिनीपुत्र જુઓ

गान्धिनीभू पु० गान्दिनीभू જુઓ.

गान्धिनीसुत पु० गान्दिनीसुत જુઓ.

गान्धर्व त्रि० ગંધર્વ સંબંધી, ગંધર્વ જેનો દેવ હોય તે.

गान्धर्व पु० તે નામે એક વિવાહ, ગંધર્વ દેવ, ઘોડો, ભરતખંડનો એક ઉપદ્વીપ.

गान्धर्व न० એક જાતનું સંગીત, ગાયનકળા.

गान्धर्विक त्रि० સંગીત શાસ્ત્રમાં કુશળ.

गान्धर्वी स्त्री० દુર્ગા દેવી, વાણી.

गान्धार पु० સાત સ્વરોમાંનો એક સ્વર, સિંદૂર, તે નામે એક દેશ, ગાંધાર દેશનો રાજા.

गान्धार त्रि० ગાંધાર દેશમાં રહેનાર, ગાંધાર દેશમાં હોનાર.

गान्धार न० ગંધરસ.

गान्धारराज पु० દુર્યોધનની માતાનો પિતા, દુર્યોધનનો મામો શકુનિ, ગાંધાર દેશનો રાજા.

गान्धारि पु० ગાંધાર દેશના રાજાનો પુત્ર, શકુનિ-દુર્યોધનનો મામો.

गान्धारी स्त्री० ગાંધાર દેશના રાજાની પુત્રી, દુર્યોધનની માતા, તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક નાડી, જૈનોની એક શાસનદેવતા, જવાસો વનસ્પતિ, ધમાસો નામે વનસ્પતિ.

गान्धारीतनय पु० ગાંધારીના સો પુત્રો દુર્યોધન વગેરે.

गान्धारीतनया स्त्री० ગાંન્ધારીની પુત્રી દુઃશલા-દુર્યોધનની બહેન.

गान्धारेय पु० દુર્યોધન વગેરે સો ભાઈ.

गान्धारेयी स्त्री० દુર્યોધનની બહેન દુઃશલા.

गान्धिक पु० સુગંધી દ્રવ્યો વેચનાર, ગાંધી, એક જાતનો વર્ણસંકર.

गान्धिक त्रि० હરકોઇ ગંધદ્રવ્ય.

गान्धिका स्त्री० એક જાતનો કીડો.

गान्धी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

गामिन् त्रि० ગમન કરનાર, ભવિષ્યમાં જનાર.

गामुक त्रि० ગમન કરનાર, જનાર.
गाम्भीर्य न० અચપલતા, ગંભીરપણું, ઉંડાઈ, અવિકારીપણું.
गाय पु० ગાનાર, ગાન કરનાર.
गाय न० ગાયન, ગીત.
गायक त्रि० ગાન કરનાર, ગાન કરી આજીવિકા ચલાવનાર.
गायक पु० ગવૈયો, નટ.
गायत् त्रि० ગાન કરતું, ગાતું.
गायत्र न० ગાન, ગીત, ગાયન, સ્તોત્ર, સામગાન.
गायत्रिन् पु० સામગાન કરનાર, ઉદ્ગાતા, ખેરનું ઝાડ.
गायत्री स्त्री० તે નામે એક છંદ, બ્રાહ્મણોની ગાયત્રી, તે નામે એક પવિત્ર વૈદિક મંત્ર.
गायन त्रि० ગાન કરી જીવનાર, ગાનાર.
गायन पु० ગવૈયો.
गायनी स्त्री० ગાનારી.
गारित्र न० ભાત, રાંધેલ ચોખા.
गारुड न० ગરૂડ પુરાણ, ઝેર ઉતારનાર એક મંત્ર, મરકત મણિ, ગરૂડવ્યૂહ, ગરૂડ જેનો દેવ છે તેવું એક અસ્ત્ર.
गारुड त्रि० ગરૂડ સંબંધી, ગરૂડનું.
गारुडक न० ગરૂડપુરાણ.
गारुडिक पु० વિષવૈદ્ય, સાપ પકડનારા વાદિલોક.
गारुत्मत न० ગરૂડ જેનો દેવ છે તેવું એક અસ્ત્ર, મરકત મણિ
गारुत्मतपत्रिका स्त्री० પાઠા નામે વેલો.
गारुत्मतपत्री स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
गार्ग पु० ગાર્ગીનો ખરાબ પુત્ર, ગાર્ગ્યનો સંઘ વગેરે.
गार्गक त्रि० ગાર્ગ્યથી આવેલ-ગાર્ગ્યના વંશથી ઉતરી આવેલ.
गार्गिका स्त्री० ગાર્ગ્યપણે શ્લાઘા, ગાર્ગ્યપણે અત્યાકાર, ગાર્ગ્યપણે સમવેત.
गार्गी स्त्री० ગર્ગની વંશજ સ્ત્રી, દુર્ગા દેવી.
गार्गीपुत्र पु० ગાર્ગીનો પુત્ર એક મુનિ.
गार्गीभू भ्वा० प० अ० सेट् અગાર્ગ્યનું ગાર્ગ્યરૂપ થવું.
गार्गीय् नामधा० प० अ० सेट् પોતાને ગાર્ગ્ય ઇચ્છવું.
गार्गीय त्रि० ગાર્ગ્યસંબંધી.
गार्ग्य पु० ગર્ગનો વંશજ.
गार्त्तक त्रि० ગર્ત્તદેશમાં હોનાર-થનાર.
गार्त्समद पु० ગૃત્સમદનો પુત્ર.
गार्त्समद त्रि० ગૃત્સમદ ઋષિસંબંધી.
गार्दभ त्रि० ગધેડાં સંબંધી, ગધેડાંનું.
गार्दभरथिक त्रि० ગધેડાથી જોડેલા રથમાં જવા યોગ્ય.
गार्द्ध्य न० લોભ, ઇચ્છા, આશા.
गार्ध्र त्रि० ગીધપક્ષીનું, ગીધ પક્ષીસંબંધી.
गार्ध्रपक्ष पु० ગીધની પાંખવાળું, ગીધનાં પીછાંવાળું બાણ વગેરે.
गार्ध्रवासस् पु० ઉપરનો અર્થ.
गार्भ न० ગર્ભવૃદ્ધિ માટે કરવાનું ગર્ભાધાન કર્મ.
गार्भ त्रि० ગર્ભ સંબંધી, ગર્ભનું.
गार्भिक त्रि० ઉપરનો અર્થ.
गार्भिण न० ગર્ભિણી સ્ત્રીઓનો સમૂહ.
गार्मुत त्रि० ગર્મુત નામના ધાન્ય સંબંધી.
गार्ष्टेय पु० એક વખત પ્રસવ પામેલી ગાયનો વાછરડો.
गार्ष्टेयी स्त्री० એક વખત પ્રસવ પામેલી ગાયની વાછડી.
गार्हपत त्रि० ગૃહપતિ સંબંધી, ગૃહપતિનું.
गार्हपत न० ગૃહપતિપણું, ગૃહપતિનું કર્મ.
गार्हपत्य पु० યજમાનરૂપ ગૃહપતિ સાથે સંયુક્ત એવો એક અગ્નિ.
गार्हमेध पु० ગૃહ સંબંધી યજ્ઞ, ગૃહસ્થે કરવાના પાંચ યજ્ઞરૂપ નિત્યકર્મ.
गार्हस्थ्य न० ગૃહસ્થનું કર્તવ્ય, ઉપરનો અર્થ.

गाल पु० પીગળી જવું, ઝરવું, ટપકવુ.
गालन न० ગાળવું, ઓગાળવું, પીગળાવવું.
गालव पु० લોધ્રવૃક્ષ, કેન્દુકવૃક્ષ, તે નામે એક મુનિ.
गालवि पु० ગાલવ ઋષિનો પુત્ર, એક મુનિ.
गालि पु० આક્રોશ, શાપ, ગાળ.
गालित त्रि० ગાળેલ, ઓગાળેલ, પીગળાવેલ.
गालिन् त्रि० ગાળનાર ઓગાળનાર, પીગળાવનાર, ગાળો ભાંડનાર.
गालिनी स्त्री० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક મુદ્રા.
गालोडन न० ઉન્માદ રોગ, ચિત્તભ્રમ થવું, મૂર્ખતા.
गालोडि प्रेरकधातु उभ० अ० सेट् મુગ્ધ ઉન્મત્ત વગેરેનું આખ્યાન કહેવું.
गालोडित त्रि० ગાંડું થયેલ, ઉન્મત્ત થયેલ, રોગી થયેલ, મૂર્ખ.
गालोड्य न० તે નામે એક ધાન્ય, કમળ બીજ.
गावल्गणि पु० ગવલ્ગણનો પુત્ર સંજય.
गाविष्ठिर पु० ગવિષ્ઠિર ઋષિનો પુત્ર.
गावेधुक त्रि० ગવેધુ નામના ધાન્યનો ચરૂ વગેરે.
गाह् भ्वा० आ० स० वेट् પ્રવેશ કરવો, પેસવું.
गाह पु० ગહન, દુષ્પ્રવેશ.
गाह त्रि० પ્રવેશ કરનાર, પેસનાર.
गाहन न० પ્રવેશ કરવો, પેસવું, નહાવું.
गाहित त्रि० પ્રવેશ કરેલ, પેસેલ, નહાયેલ.
गाहितृ त्रि० પ્રવેશ કરનાર, પેસનાર, સ્નાન કરનાર.
गिद पु० રથપાલક એક દેવ.
गिध्र त्रि० પર્વતને ધારણ કરનાર.
गिन्दुक पु० ગેન્દુક વૃક્ષ.
गिर् स्त्री० વાક્ય, વાણી, સ્તુતિ, સરસ્વતિદેવી.
गिरा स्त्री० ઉપરના અર્થ.
गिरि पु० પર્વત, તાંત્રિક સંન્યાસી, સંન્યાસીને અપાતું એક વિશેષણ–જેમ આનંદગિરિ વગેરે, નેત્રનો એક રોગ, ગેન્દુક વૃક્ષ, મેઘ, પારાનો એક દોષ.
गिरि त्रि० પૂજ્ય.
गिरि स्त्री० ગળી જવું, નાની ઉંદરડી.
गिरिक पु० શિવ.
गिरिक त्रि० પર્વતમાં હોનાર–થનાર.
गिरिकच्छ पु० પર્વતની ગુફામાં રહેનારો કાચબો.
गिरिकण्टक पु० ઇન્દ્રનું વજ્ર.
गिरिकदम्ब पु० પહાડી કદંબનું ઝાડ.
गिरिकदम्बक पु० ઉપરનો અર્થ.
गिरिकदली स्त्री० પહાડી કેળ, જંગલી કેળ.
गिरिकन्दर पु० પર્વતની ગુફા.
गिरिकर्णिका स्त्री० પૃથ્વી, અપરાજિતા વનસ્પતિ. જવાસો.
गिरिकर्णी स्त्री० અપરાજિતા વનસ્પતિ, જવાસો.
गिरिकल्प त्रि० પર્વત જેવું.
गिरिका स्त्री० નાની ઉંદરડી.
गिरिकाण त्रि० અમુક એક નેત્રના રોગથી એક આંખે કાણું થયેલ.
गिरिक्षित् पु० સ્તુતિરૂપ વાક્યમાં રહેલ પરમેશ્વર.
गिरिक्षिप्र त्रि० પર્વતને પણ ઉંચો કરી શકે તેવા સામર્થ્યવાળું.
गिरिक्षिप्र पु० તે નામે અક્રૂરનો ભાઇ.
गिरिगुड पु० ગેન્દુક વૃક્ષ, રમવાનો દડો.
गिरिचर त्रि० પર્વતમાં વિચરનાર, ચોર, પહાડી લોક.
गिरिचर पु० રૂદ્રદેવ.
गिरिज न० શિલાજીત, લોધ્ર વૃક્ષ, અભ્રક, લોબાન, લોઢું.
गिरिज पु० ગેરૂ, મધુકવૃક્ષ–મહુડાનું ઝાડ, ગૌર શાક.
गिरिज त्रि० પર્વતમાં ઉત્પન્ન થનાર.
गिरिजा स्त्री० પાર્વતી, જંગલી કેળ, માલતી, ગંગા નદી.

गिरिजातनय पु० કાર્તિકસ્વામી, ગણપતિ.
गिरिजानन्दन पु० ઉપરના અર્થ.
गिरिजापति पु० શિવ.
गिरिजापुत्र पु० गिरिजातनय જુઓ.
गिरिजाभू पु० गिरिजातनय જુઓ.
गिरिजामल न० અભ્રક.
गिरिजासुत पु० गिरिजातनय જુઓ.
गिरिज्वर पु० ઈન્દ્ર, વજ્ર.
गिरित त्रि० ભક્ષણ કરેલ, ખાધેલ, ગળી ગયેલ.
गिरित्र पु० રૂદ્રદેવ.
गिरिदुर्ग न० પર્વતરૂપ કિલ્લો.
गिरिधातु पु० ગેરૂ.
गिरिध्वज पु० ઇન્દ્રનું વજ્ર.
गिरिनगर न० દક્ષિણ દિશામાં આવેલો દેશ.
गिरिनद्यादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણ-પ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.
गिरिनन्दिनी स्त्री० પાર્વતી, ગંગાનદી, હરકોઇ નદી.
गिरिनिम्ब पु० પહાડી લીંબડો.
गिरिपीलु पु० પહાડી પીલુ-ફાલસા.
गिरिपुर न० આનર્ત્ત દેશમાં આવેલું એક શહેર.
गिरिपुष्पक न० શિલાજીત.
गिरिप्रिया स्त्री० ચમરી મૃગ.
गिरिबुध्ना स्त्री० પાણી.
गिरिभिद् पु० વૃક્ષ, ઇન્દ્ર, નદીનો ફાંટો-અંતર.
गिरिभू त्रि० પર્વતમાં ઉત્પન્ન થનાર-હોનાર.
गिरिभू स्त्री० પાર્વતી, ગંગા, પર્વતની ભૂમિ.
गिरिमल्लिका स्त्री० कुटज જુઓ.
गिरिमान पु० હાથી.
गिरिमाल पु० જેમાંથી યજ્ઞનો સ્તંભ કરાય છે તે એક પહાડી ઝાડ.
गिरिमृत्तिका स्त्री० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
गिरिमृद् स्त्री० ગેરૂ, પહાડી માટી.
गिरिमृद्भव पु० ગેરૂ.
गिरिमेद पु० એક જાતનો દુર્ગંધી ખેર.
गिरियक पु० ગેન્દુક વૃક્ષ.
गिरियाक पु० ઉપરનો અર્થ.
गिरिराज् पु० શ્રેષ્ઠ પર્વત, હિમાલય.
गिरिराज पु० ઉપરના અર્થ.
गिरिवासिन त्रि० પર્વતમાં વસનાર, પહાડી લોક.
गिरिवासिन् पु० એક જાતનું સુગંધી કંદમૂળ.
गिरिव्रज न० મગધ દેશમાં આવેલું શહેર.
गिरिश पु० શિવ.
गिरिशन्त पु० શિવ.
गिरिशय पु० શિવ.
गिरिशाल पु० એક જાતનું પક્ષી.
गिरिशालिनी स्त्री० અપરાજીતા નામે એક વનસ્પતિ.
गिरिशृङ्ग पु० ગણપતિ.
गिरिशृङ्ग न० પર્વતનું શિખર.
गिरिषद् पु० મહાદેવ.
गिरिष्ठा पु० મહાદેવ.
गिरिष्ठा त्रि० પર્વતમાં સ્થિતિ કરનાર.
गिरिसर्प पु० એક જાતનો પહાડી સાપ.
गिरिसार पु० લોઢું, કલઈ, મલયાચલ પર્વત.
गिरिसुत पु० મૈનાક પર્વત.
गिरिसुता स्त्री० પાર્વતી.
गिरिस्रवा स्त्री० પર્વતમાંથી નીકળતી નદી.
गिरिह्वा स्त्री० અપરાજીતા નામે વનસ્પતિ.
गिरी स्त्री० નાની ઉંદરડી.
गिरीन्द्र पु० હિમાલય.
गिरीश पु० મહાદેવ, હિમાલય, બૃહસ્પતિ.
गिरीश पु० બ० અગીઆરની સંખ્યા.
गिर्याह्वा स्त्री० गिरिह्वा જુઓ.
गिर्व्रणस् पु० સ્તવનીય એક દેવ.

गिर्वणस् ત્રિ० સ્તુતિ કરનાર.
गिर्वन् પુ० ઇન્દ્રાદિ દેવ.
गिर्वाहस् પુ० સ્તુતિવાક્યવાહનીય ઇન્દ્રાદિ દેવ.
गिल् તુ० પ० સ० સેટ્ ગળી જવું, ગળવું.
गिल ત્રિ० ગળી જનાર, ખાનાર.
गिल પુ० ગળી જનાર એક જાતનું જલચર પ્રાણી, બીજોરૂં.
गिलगिल પુ० મગર, ગિલ જાતિના જલચરને પણ ગળી જનાર જલચર પ્રાણી.
गिलग्राह પુ० મગર, એક જાતનું જલચર.
गिलत् ત્રિ० ગળી જતું.
गिलन ન० ગળવું, ગળી જવું, ખાઇ જવું.
गिलायु પુ० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ કંઠનો એક રોગ.
गिलि સ્ત્રી० ગળવું, ગળી જવું.
गिलित ત્રિ० ગળી ગયેલ, ખાઈ ગયેલ.
गिलोड्य પુ० મીઠાં ફળવાળું એક વૃક્ષ.
गिष्णु ત્રિ० ગાનાર, ગાન કરનાર.
गिष्णु પુ० સામવેદનું ગાન કરનાર બ્રાહ્મણ.
गीत ન० ગાયન, ગાન, ગીત.
गीत ત્રિ० ગાયેલ, સ્તુતિ કરેલ, જેણે ગાન કર્યું હોય તે.
गीतक ન० ગાયન, ગીત.
गीतगोविन्द પુ० જયદેવ કવિએ કરેલ એક ગ્રંથ.
गीतप्रिय ત્રિ० ગીત જેને પ્રિય હોય તે.
गीतप्रिय પુ० મહાદેવ.
गीतप्रिया સ્ત્રી० તે નામે એક માતૃકા દેવી.
गीतमोदिन ત્રિ० ગીત વડે ખુશ થનાર.
गीतमोदिन પુ० કિન્નર દેવજાતિ.
गीता સ્ત્રી० ભગવદ્ગીતા, રામગીતા વગેરે ગીતાગ્રંથ.
गीतायन ન० ગાનનું સાધન વાજું, વાંસળી વગેરે.
गीतासार પુ० ગરૂડ પુરાણમાં આવેલા ભગવદ્ગીતાના સારરૂપ ત્રણ અધ્યાય.
गीति સ્ત્રી० ગાયન, ગીત, ગીતિ નામે છંદ.
गीतिका સ્ત્રી० ગીતિ છંદના જેવી ગાથા, ગીતિ છંદ, ગાયન, ગીત.
गीथा સ્ત્રી० વાણી.
गीरथ પુ० બૃહસ્પતિ, જીવાત્મા.
गीर्ण ત્રિ० સ્તુતિ કરાયેલ, ગળી ગયેલ, ગળેલ.
गीर्णि સ્ત્રી० સ્તુતિ, વર્ણન, ગળી જવું તે.
गीर्देवी સ્ત્રી० સરસ્વતી.
गीर्पति પુ० બૃહસ્પતિ, પંડિત.
गीर्बाण પુ० દેવ.
गीर्बाणकुसुम ન० લવિંગ, લવિંગનું ફૂલ.
गीर्मत् ત્રિ० વાણીવાળું.
गीर्लता સ્ત્રી० મહાજ્યોતિષ્મતી નામનો વેલો.
गीर्वत् ત્રિ० વાણીવાળું.
गीर्वता સ્ત્રી० માલકાંકણી વનસ્પતિ.
गीर्वाण પુ० દેવ.
गीर्वाणकुसुम ન० લવિંગ, લવિંગનું ફૂલ.
गीष्पति પુ० બૃહસ્પતિ, વિદ્વાન, પંડિત.
गीःपति પુ० બૃહસ્પતિ.
गीःपतीष्टिकृत् પુ० બૃહસ્પતિને ઉદ્દેશી યજ્ઞ કરનાર.
गु ભ્વા० આ० અ० અનિટ્ અસ્પષ્ટ અવાજ કરવો.
गु તુદા० પ० અ० અનિટ્ વિષ્ટાનો ત્યાગ કરવો, હગવું.
गुग्गुल પુ० ગુગળનું ઝાડ, રાનો સરગવો.
गुग्गुलु પુ० ઉપરના અર્થ.
गुग्गुलुक પુ० ગુગળ વેચનાર.
गुग्गुलुगन्धि પુ० બળદ.
गुग्गुलुगन्धि સ્ત્રી० ગાય.
गुग्गुलुगन्धि ત્રિ० ગુગળના જેવી ગંધવાળું.
गुङ्गू સ્ત્રી० અમાસ તિથિ.
गुच्छ પુ० ગુચ્છો, કળી–ફૂલ વગેરેનો ગોટો, બત્રીસ સેરનો એક હાર, મોર પક્ષીનું પીછું, મલ્લિકા વગેરે.
गुच्छक પુ० ઉપરના અર્થ.

गुच्छकणिश पु० એક જાતનું ધાન્ય.
गुच्छकरञ्ज पु० એક જાતનું કરમદાનું ઝાડ.
गुच्छदन्तिका स्त्री० કેળ.
गुच्छपत्र पु० તાડનું ઝાડ.
गुच्छपुष्प पु० રીઠા વૃક્ષ, સાત પુડાનું ઝાડ, ધાવડીનું ઝાડ.
गुच्छफल पु० રાયણનું ઝાડ, નિર્મળીનું ઝાડ.
गुच्छफला स्त्री० કાકમાચીનું ઝાડ, દ્રાક્ષનો વેલો, કેળ.
गुच्छबध्ना स्त्री० गुण्डाला વૃક્ષ.
गुच्छमूलिका स्त्री० गुण्डालिनी વૃક્ષ.
गुच्छार्द्ध पु० ચોવીસ સેરનો એક હાર.
गुच्छाल पु० એક જાતનું ઘાસ.
गुच्छाह्वकन्द पु० એક જાતનું કંદમૂળ.
गुंज् भ्वा० प० अ० सेट् ગુંજારવ કરવો, અસ્પષ્ટ શબ્દ કરવો.
गुज् तुदा प० अ० सेट् શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો.
गुञ्जरी स्त्री० તે નામે એક રાગિણી, એક જાતનો રાગ.
गुञ्ज पु० પુષ્પનો ગુચ્છો, શબ્દ, અવાજ.
गुञ्जकृत् त्रि० ભમરો.
गुञ्जत् त्रि० ગુંજારવ કરતું, ગુણગુણ અવાજ કરતું.
गुञ्जन न० ગુંજારવ, ગુણગુણ શબ્દ.
गुञ्जा स्त्री० ચણોઠીનું ઝાડ, ચણોઠી, બે ઘઉં જેટલું વજન, ઢોલ, નગારૂં, ચર્ચા, દારૂનું પીડું.
गुञ्जिका स्त्री० ત્રણ જવ જેટલું વજન.
गुञ्जित त्रि० ગુંજારવ કરેલ.
गुञ्जित न० ગુંજારવ.
गुटि स्त्री० ગોળી.
गुटिका स्त्री० ગોળી.
गुटिकाञ्जन न० એક જાતનું વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ અંજન.
गुटी स्त्री० ગોળી.
गुंड् चु० उभ० स० सेट् વીંટવું, રક્ષણ કરવું, ચૂર્ણ કરવું.
गुड् तुदा० प० स० सेट् રક્ષણ કરવું, અથડાવું, અટકવું.
गुड पु० ગોળ, ગોળાકાર પદાર્થ, ગોળો, હાથીનું બખ્તર, ગ્રાસ, કોળીયો.
गुडक त्रि० ગોળમાં પકવેલ ઔષધ વગેરે, ગોળાકાર પદાર્થ.
गुडकरी स्त्री० તે નામે એક રાગિણી.
गुडकाष्ठ न० શેલડી.
गुडकुष्माण्डक न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ઔષધ.
गुडची स्त्री० ગળો નામે વનસ્પતિ.
गुडतृण न० શેલડી.
गुडत्रिण न० શેલડી.
गुडत्वच् स्त्री० તજ.
गुडत्वच न० જાવંત્રી.
गुडत्वचा स्त्री० તજ.
गुडदारु न० શેલડી.
गुडधेनु स्त्री० દાન આપવા માટે ગોળના ઢગલાની કલ્પેલી ગાય.
गुडपर्वत पु० गुडाचल જુઓ.
गुडपाक पु० ગોળપાક-તે નામે ઔષધ.
गुडपिप्पलीघृत न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ઘીરૂપ એક ઔષધ.
गुडपिष्ट न० ગોળ મિશ્ર પકવાન.
गुडपुष्प पु० મહુડાનું ઝાડ.
गुडफल पु० પીલુનું ઝાડ.
गुडभल्लातक पु० ગોળમાં પકવેલ ભીલામાંનો એક પાક.
गुडभा स्त्री० દેશી સાકર.
गुडमूल पु० એક જાતનું શાક.
गुडमूल न० શેલડી.
गुडल न० ગોળનો દારૂ.
गुडल त्रि० ગોળમાંથી બનેલ.
गुडबीज पु० મસૂર.
गुडशर्करा स्त्री० ગોળમાંથી બનેલી સાકર.

गुडशिग्रु पु० राता सरगवानुं झाड.

गुडा स्त्री० थोरनुं झाड, गोळी, गळो वनस्पति.

गुडाका स्त्री० आळस, निद्रा.

गुडाकेश पु० अर्जुन, शिव.

गुडाकेश त्रि० आळसने जीतनार, निद्राने जीतनार.

गुडाचल पु० दान माटे कल्पेलो गोळना ढगलारूप मेरु पर्वत.

गुडादि पु० पाणिनीय व्याकरणप्रसिद्ध एक शब्दगण.

गुडापूप पु० गोळ मिश्र पुडलो, गोळना मालपुडा.

गुडाशय पु० आखोटवृक्ष.

गुडिका स्त्री० गोळी.

गुडगुडायन न० वायुने लीधे पेटमां थतो गडगडाट.

गुडुची स्त्री० गळो नामे वनस्पति.

गुडूची स्त्री० उपरनो अर्थ.

गुडूच्यादि पु० वैद्यकप्रसिद्ध गळो वगेरे औषधगण.

गुडूच्यादिकषाय पु० गळो वगेरे अमुक औषधोनो एक उकाळो.

गुडूच्यादिघृत न० गळो वगेरे औषधोमां पकव करेल घी.

गुडूच्यादितैल न० गळो वगेरे औषधोमां पकव करेल तेल.

गुडेर पु० गोळाकार पदार्थ, गोळो, कोळियो, ग्रास.

गुडेरक पु० उपरनो अर्थ.

गुडोद्भव त्रि० गोळमांथी बननार.

गुडोद्भवा स्त्री० साकर, खांड.

गुण् चु० उभ० स० सेट् आमंत्रण करवुं, तेडवुं, गणवुं, फरी फरी वार करवुं, आवृत्ति करवी.

गुण पु० धनुषनी दोरी, हरकोई दोरी, शौर्य वगेरे गुण, राजाओनां संधि-विग्रह वगेरे छ साधन, रत्व-रज-तमोगुण, ज्ञान-विद्या वगेरे गुण, अप्रधान, अमुख्य, न्यायमते रूप वगेरे चोवीस गुण, वस्तुधर्म, व्याकरणप्रसिद्ध अ-ए-ओकार—गुण, अलंकारशास्त्रप्रसिद्ध माधुर्य वगेरे गुण, आवृत्ति, गुणवुं, उत्कर्ष, विशेषण, अप्रधाननो एक धर्म, देशज्ञता--कालज्ञता वगेरे चौद धर्मो, गौतमे कहेला अमुक धर्मो, रसोइओ, इन्द्रिय, त्याग, गोळी, वेदांतप्रसिद्ध विवेक-वैराग्य वगेरे गुण, प्रधाननिर्वाहक अंग, सादृश्यादि वस्तुधर्म, शब्द-स्पर्श-रूप-रस-गंध ए पांच, समग्र जगतनो मूळ धर्म, ज्ञान अज्ञान वगेरे मनना धर्म.

गुण पु० ब० त्रणनी संख्या.

गुणक त्रि० गुणनार, आवृत्ति करनार.

गुणकथन न० गुणोनुं वर्णन, नायकनी कामकृत एक दशा.

गुणकर्मन न० अप्रधान कर्म, अमुख्य कर्म, सत्वादि गुणोने लगतां कर्म.

गुणकार त्रि० रसोइ करनार.

गुणकार पु० पांडव भीमसेन.

गुणकेशी स्त्री० इन्द्रना सारथि मातलिनी कन्या.

गुणगान न० गुण गावा ते, गुणवर्णन.

गुणगृह्य त्रि० गुणोनो पक्षपात करनार, गुणपक्षपाती.

गुणगौरी स्त्री० गुणोए करी शुद्ध, गुणोथी पार्वती समान कोइ स्त्री.

गुणग्राम पु० गुणोनो समूह.

गुणग्राहिन त्रि० गुण ग्रहण करनार.

गुणज्ञ त्रि० गुण जाणनार.

गुणतस् अव्य० गुणथी, गुण प्रमाणे.

गुणता स्त्री० गुणपणुं, योग्यता, अमुख्यता.

गुणत्व न० उपरनो अर्थ.

गुणत्रय न० सत्व-रज-तम એ ત્રણ ગુણ.
गुणधर्म पु० જેના પર અભિષેક થયો હોય તેવા રાજાનો પ્રજાપાલન વગેરે ધર્મ.
गुणन न० ગુણવું, આવૃત્તિ કરવી, વખાણવું, ગણવું.
गुणनिका स्त्री० અભ્યાસ, નિશ્ચયને માટે ગ્રંથાદિનું વારંવાર અનુશીલન, શૂન્ય, નૃત્ય, માળા, પંક્તિ.
गुणनिधि पु० કંપિલ્લ નગરનો રહેવાસી તે નામે એક બ્રાહ્મણ
गुणनिधि त्रि० ગુણોનો ભંડાર.
गुणनी स्त्री० અભ્યાસ કરવો, વારંવાર ગુણવું, આવૃત્તિ કરવી.
गुणनीय त्रि० ગુણવા યોગ્ય, આવૃત્તિ કરવા યોગ્ય, અભ્યાસ કરવા યોગ્ય.
गुणनीय पु० અભ્યાસ.
गुणनीय न० ગુણવા યોગ્ય અંક.
गुणपदी स्त्री० ગુણેલા-વર્ણન કરેલા પગવાળી કોઈ સ્ત્રી.
गुणपूग पु० ગુણોનો સમૂહ, ઉત્તમ ગુણ.
गुणप्रवृद्ध पु० સત્વાદિ ગુણથી વૃદ્ધિ પામેલ સંસારરૂપ વૃક્ષ.
गुणभृत् त्रि० ગુણો ધારણ કરનાર, ગુણવાન.
गुणभृत् पु० સર્વ ગુણોનો અધિષ્ઠાતા પરમેશ્વર.
गुणभ्रंश पु० ગુણોનો નાશ.
गुणमय त्रि० ગુણસ્વરૂપ, ગુણમય,ગુણવાન.
गुणमयी स्त्री०સત્વાદિ ગુણોવાળી ઈશ્વરીમાયા.
गुणलयनिका स्त्री० તંબુ.
गुणलयनी स्त्री० તંબુ.
गुणलुब्ध त्रि० ગુણો માટે લોભી ગુણોમાં લોભી.
गुणवचन पु० ગુણવાચક શબ્દ.
गुणवत् त्रि० ગુણવાન.
गुणवत् पु० યદુવંશી સુનાભ રાજાનો દૌહિત્ર.
गुणवती स्त्री० ગુણવાળી સ્ત્રી, યદુવંશી સુનાભ રાજાની કન્યા.
गुणवत्तम त्रि० અત્યંત ગુણવાન.
गुणवत्तर त्रि० ઉપરનો અર્થ.
गुणवत्ता स्त्री० ગુણવાનપણું.
गुणवत्त्व न० ગુણવાનપણું.
गुणवाचक पु० गुणवचन જુઓ.
गुणवाद पु० એક પ્રકારનો અર્થવાદ, ગુણ ગાવા તે.
गुणविधि पु० મીમાંસાપ્રસિદ્ધ દ્રવ્યાદિ ગુણઅંગની વિધિ.
गुणविशेष्य न० ગુણનું વિશેષ્ય.
गुणवृक्ष पु० નૌકાને ખેંચવાની દોરી બાંધવાનું નૌકામાંનું એક લાકડું.
गुणवृक्षक पु० ઉપરનો અર્થ.
गुणवृत्ति स्त्री० લક્ષણા નામે શબ્દની શક્તિ.
गुणवृत्ति त्रि० ગુણોના સામર્થ્યવાળું.
गुणसङ्ग पु० સત્વાદિ ગુણોનાં કાર્યો-સુખ દુઃખ વગેરેમાં સંગ-આસક્તિ.
गुणसंख्यान न० સાંખ્ય-પાતંજલ શાસ્ત્ર.
गुणसम्पत् स्त्री० ગુણોની સમ્પતિ,ઉત્તમગુણ.
गुणसम्मूढ त्रि० સત્વાદિ ગુણો વડે મોહ પામેલ.
गुणसागर पु० બ્રહ્મા, તે નામે એક બુદ્ધ.
गुणसागर पु० ગુણોનો સમુદ્ર.
गुणा स्त्री० ધ્રોખડ, માંસરોહિણી નામે વનસ્પતિ.
गुणाकर पु० તે નામે એક બુદ્ધ, ગુણોની ખાણ.
गुणाढ्य त्रि० સદ્‌ગુણી, ગુણવાન.
गुणाढ्य पु० તે નામે એક કવિ.
गुणातीत पु० સત્વાદિ ગુણોથી રહિત પરમેશ્વર, સ્થિતપ્રજ્ઞ, આત્મજ્ઞાની.
गुणादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.
गुणान्वित त्रि० ગુણવાન.
गुणिका स्त्री० સોજા આવેલું શરીર.

गुणित त्रि० ગુણેલ, પૂર્ણ કરેલ, આવૃત્તિ કરેલ.

गुणिता स्त्री० ગુણવાનપણું.

गुणित्व न० ગુણવાનપણું.

गुणिन् त्रि० ગુણવાન.

गुणिन् पु० ધનુષ.

गुणीभूत त्रि० ગુણરૂપ થયેલ,અમુખ્ય થયેલ.

गुणीभूतव्यङ्ग्य न० જેમાં વ્યંગ્ય ગુણરૂપે હોય તેવું કાવ્ય.

गुणेश पु० પરમેશ્વર.

गुणेश्वर पु० ચિત્રકૂટ પર્વત, પરમેશ્વર.

गुणोत्कर्ष पु० ગુણોનું અતિશયપણું, ઉત્કૃષ્ટ ગુણ.

गुणोत्कीर्तन न० ગુણગાન, ગુણવર્ણન.

गुणोपेत त्रि० ગુણવાન.

गुणौघ पु० ગુણોનો સમૂહ.

गुण्ठित त्रि० વીંટાયેલ, ઢંકાયેલ, ધૂળથી ખરડાયેલ.

गुण्ड पु० અસિપત્ર નામે ઘાસ, ચૂર્ણ કરવું, પીસવું,

गुण्ड त्रि० ચૂર્ણ કરેલ, પીસેલ, દળેલ.

गुण्डक त्रि० મલિન, મેલું, ધૂળથી ખરડાયેલ.

गुण्डक पु० ધૂળ, કલોક્તિ, તેલ-ઘી વગેરેનું પાત્ર.

गुण्डकन्द पु० कशेरु જુઓ.

गुण्डारोचनिका स्त्री० એક જાતનું ઝાડ.

गुण्डाला स्त्री० જળમાં ઉત્પન્ન થનાર એક ક્ષુપ વનસ્પતિ.

गुण्डासिनी स्त्री० चिपिटा નામે એક વેલો.

गुण्डिक पु० લોટ કરેલ ચોખા વગેરે.

गुण्डिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

गुण्डिचा स्त्री० જગન્નાથ ક્ષેત્રમાં આવેલો એક મંડપ.

गुण्डित त्रि० ધૂળથી ખરડાયેલ, મલિન, પીસેલ, દળેલ.

गुण्य त्रि० ગુણવા યોગ્ય, પૂર્ણ કરવા યોગ્ય, વખાણવા લાયક, શ્રેષ્ઠ ગુણવાળું.

गुत्थ पु० गवेधुका જુઓ.

गुत्थक न० એક જાતનું ઝાડ.

गुत्स पु० गुच्छ જુઓ, ग्रंथिपर्ण वृक्ष.

गुत्सक पु० ગુચ્છો, गुच्छक જુઓ, ગ્રંથનો અમુક ભાગ.

गुत्सक न० ग्रथिपर्ण वृक्ष.

गुत्सकणिश पु० गुच्छकणिश જુઓ.

गुत्सकरञ्ज पु० गुच्छकरञ्ज જુઓ.

गुत्सदन्तिका स्त्री० गुच्छदन्तिका જુઓ.

गुत्सपत्र पु० गुच्छपत्र જુઓ.

गुत्सपुष्प पु० गुच्छपुष्प જુઓ.

गुत्सफल पु० गुच्छफल જુઓ.

गुत्सबध्ना स्त्री० गुच्छबध्ना જુઓ.

गुत्समूलिका स्त्री० गुच्छमूलिका જુઓ.

गुत्सार्द्ध पु० गुच्छार्द्ध જુઓ,

गुत्साल पु० गुच्छाल જુઓ.

गुत्साह्वकन्द पु० गुच्छाह्वकन्द જુઓ.

गुद् भ्वा० आ० अ० सेट् ક્રીડા કરવી, રમવું.

गुद न० મળ ત્યાગ કરવાનું દ્વાર-ગુદા-ગાંડ.

गुदकील पु० હરસનો રોગ.

गुदकीलक पु० ઉપરનો અર્થ.

गुदग्रह पु० ઉદાવર્ત રોગ, આમવાયુ.

गुदजघ्न पु० કડવું સૂરણ.

गुदपरिणद्ध पु० તે નામે એક ઋષિ.

गुदपाक पु० ઝાડા વગેરેના રોગથી ગુદાનું પાકી જવું તે.

गुदभ्रंश पु० એક રોગ-જેમાં ગુદા બહાર નીકળી પડે છે.

गुदरोग पु० ગુદાનો એક રોગ

गुदवर्त्मन् न० મળને નીકળવાનું ગુદારૂપ દ્વાર.

गुदस्तम्भ पु० તે નામે એક રોગ-જેથી ગુદા મળત્યાગનું કામ કરી શકતી નથી.

गुदा स्त्री० गुद જુઓ.

गुदाङ्कुर पु० હરસનો રોગ.

गुदौष्ठ पु० ગુદાનો એક અવયવ.
गुध्र् चु० उभ० स० सेट् મિથ્યા કહેવું, જૂઠું બોલવું.
गुध् क्र्या० प० स० सेट् ગુસ્સે થવું.
गुध् दिवा० प० स० सेट् વીંટવું, ઘેરવું.
गुध् भ्वा० आ० अ० सेट् ક્રીડા કરવી, રમવું.
गुधित त्रि० વીંટેલ, ઘેરેલ, રમેલ, કોપાયમાન થયેલ.
गुधेर पु० રક્ષણ કરનાર.
गुन्दल पु० નરઘાં-મૃદંગ વગેરેનો અસ્પષ્ટ શબ્દ.
गुन्द्र पु० કાસડો.
गुन्द्रमूला स्त्री० એરકા ઘાસ-ચીયો ઘાસ.
गुन्द्रला स्त्री० ચકોર પક્ષી.
गुन्द्रा स्त्री० એક જાતની મોથ, પ્રિયંગુ વૃક્ષ, गवेधुका જુઓ, એરકા નામે ઘાસ.
गुन्फ् तु० प० स० सेट् ગુંથવું.
गुप् भ्वा० आ० રક્ષણ કરવું स० सेट् નિંદા કરવી स० अनिट्.
गुप् भ्वा० प० स० वेट् રક્ષણ કરવું.
गुप् दिवा० प० अ० सेट् વ્યાકુળ થવું, ગભરાવું.
गुप् चु० उभ० अ० सेट् ભાસવું, દીપવું, પ્રકાશવું.
गुप त्रि० રક્ષણ કરનાર.
गुपिल पु० રાજા.
गुपिल त्रि० રક્ષણ કરનાર.
गुप्त त्रि० રક્ષણ કરેલ, ગુપ્ત રાખેલ, છૂપાવેલ.
गुप्त पु० सञ्ज्ञ જુઓ, વૈશ્યનું એક ઉપનામ, પરમેશ્વર.
गुप्तक पु० જયદ્રથ રાજાનો એક સેનાપતિ.
गुप्तक त्रि० गुप्त त्रि० જુઓ.
गुप्तगति पु० ગુપ્તચર, ગૂઢચાર, છૂપી પોલીસ, ગુપ્ત જાસુસ.
गुप्तगति स्त्री० છૂપી ગતિ.
गुप्तचर त्रि० ગુપ્ત દૂત, છાની બાતમી લાવનાર.
गुप्तचर पु० બળભદ્ર.
गुप्तस्नेह पु० અંકોટક વૃક્ષ, ગુપ્ત એવો સ્નેહ.
गुप्ति स्त्री० ગોપવું, સંતાડવું, છાનું રાખવું, ઢાંકવું, રક્ષણ કરવું, મંત્રનો અમુક સંસ્કાર, ઉકરડો, કચરાપટ્ટી, કેદખાનું, જેલ, જમીનમાં ખાડો, અહિંસા વગેરે યોગનાં અંગ, યમ-સંયમ, ખાડો કરવા માટે જમીન ખોદવી, નૌકામાંનું છિદ્ર, રક્ષણ, રક્ષા.
गुफ् तुदा० प० स० सेट् ગુંથવું.
गुफित त्रि० ગુંથેલ.
गुम्फ् तुदा० प० स० सेट् ગુંથવું.
गुम्फ पु० ગુંથવું, બાહુનું ભૂષણ, મૂછ.
गुम्फन न० ગુંથવું.
गुम्फना स्त्री० ગુંથવું, ગુંથણી, રચના, વાક્યમાં શબ્દ તથા અર્થની સુંદર રચના.
गुम्फित त्रि० ગુંથેલ, રચેલ, ગોઠવેલ.
गुर् दिवा० आ० स० सेट् મારવું, ઠાર કરવું, ગમન કરવું, જવું.
गुर् तुदा० आ० अ० सेट ઉદ્યમ કરવો.
गुर् भ्वा० प० स० सेट् ઉડાવવું.
गुरण न० મારવા માટે ઉદ્યમ-પ્રયત્ન.
गुरु पु० બૃહસ્પતિ, પ્રભાકર નામે એક મીમાંસક, પિતા, આચાર્ય-ગુરૂ વગેરે, સસરો, ઉપાધ્યાય વગેરે, આચાર્ય વગેરે અગીઆર ગુરૂઓ, સંપ્રદાય પ્રવર્તક વગેરે ધર્મોપદેશક, કવચનું ઝાડ, દીર્ઘ અક્ષર, તાંત્રિક મંત્રનો ઉપદેશ આપનાર, પરમેશ્વર, દ્રોણાચાર્ય, પુષ્ય નક્ષત્ર, જોડાક્ષરની પૂર્વે રહેલો હ્રસ્વ અક્ષર, રાજા.
गुरु त्रि० પૂજ્ય, વડીલ, બળવાન, ગંભીર અર્થવાળું, ભારે, મોટું, વજનદાર, મોટાઇવાળું, ન પચી શકે તેવું, દુષ્પાક, જડ, શ્રેષ્ઠ, પુષ્કળ.

गुरुक त्रि० ઉપરના અર્થ.
गुरुकुण्डली સ્ત્રી૦ જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક કુંડળી.
गुरुक्रम पु० પરંપરાથી ઉપદેશ.
गुरुगीता સ્ત્રી૦ ગુરૂની સ્તુતિરૂપ તે નામે એક ગીતાગ્રંથ.
गुरुघ्न पु० ધોળા સરસવ.
गुरुघ्न त्रि० ગુરુની હત્યા કરનાર.
गुरुजन पु० પૂજ્ય વર્ગ, વડીલ વર્ગ.
गुरुण्टक पु० તે નામે એક પક્ષી.
गुरुतम त्रि० અતિશય ગુરૂ, માતા-પિતા-આચાર્ય વગેરે, અત્યંત ભારે-વજનદાર, અત્યંત શ્રેષ્ઠ.
गुरुतम पु० પરમેશ્વર.
गुरुतर त्रि० અત્યંત ભારે, વજનદાર, અતિ ઉત્તમ.
गुरुतल्प पु० ગુરૂપત્ની, પોતાની ઓરમાન માતા.
गुरुतल्पग पु० ગુરૂપત્ની સાથે વ્યભિચાર કરનાર, ઓરમાન માતા સાથે વ્યભિચાર કરનાર.
गुरुतल्पव्रत न० ગુરુપત્ની સાથે અથવા ઓરમાન માતા સાથે વ્યભિચાર કરનારે કરવાનું પ્રાયશ્ચિત્ત.
गुरुतल्पिन् पु० गुरुतल्पग જુઓ.
गुरुता સ્ત્રી૦ ગુરૂપણું, વડીલપણું, શ્રેષ્ઠપણું, ભારેપણું, બળવાનપણું, પુષ્કળતા.
गुरुताल पु० સંગીતશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક તાલ.
गुरुत्व न० વૈશેષિક વગેરેના મતે એક ગુણ, गुरुता જુઓ.
गुरुदैवत पु० પુષ્ય નક્ષત્ર.
गुरुदैवत त्रि० ગુરૂને દેવ તરીકે માનનાર.
गुरुपत्नी સ્ત્રી૦ ગુરૂની સ્ત્રી, માતા, ઓરમાન માતા.
गुरुपत्र न० કથીર ધાતુ.
गुरुपत्रा સ્ત્રી૦ આંબલીનું ઝાડ.
गुरुपुत्र पु० ગુરૂનો પુત્ર.
गुरुभ न० પુષ્ય નક્ષત્ર, ધનરાશિ, મીનરાશિ.
गुरुमणि पु० પોખરાજ મણિ.
गुरुमर्दल पु० એક જાતનું વાદિત્ર.
गुरुरत्न न० પોખરાજ મણિ, ગોમેદ નામે એક મણિ.
गुरुराहु पु० જેમાં ગુરૂ સાથે રાહુગ્રહ હોય છે તેવો એક યોગ.
गुरुवत અવ્ય० ગુરૂની પેઠે, ગુરૂ પ્રમાણે.
गुरुवद्वृत्ति સ્ત્રી૦ ગુરૂની પાસે જેમ વર્તાય તેમ વર્તવું.
गुरुवर्चोघ्न पु० કાગદી લીંબુનું ઝાડ.
गुरुवर्तिन् पु० ગુરૂકુલવાસી બ્રહ્મચારી.
गुरुवर्ष न० पु० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક વર્ષ.
गुरुवार पु० ગુરૂનો વાર, બૃહસ્પતિવાર.
गुरुवृत्ति સ્ત્રી૦ ગુરૂ પાસે જે પ્રમાણે વર્તવું જોઇએ તે વર્તન.
गुरुशिंशपा સ્ત્રી૦ એક જાતનું ભારે સીસમ.
गुरुसार त्रि० અત્યંત સારવાળી હરકોઇ વસ્તુ.
गुरुसारा સ્ત્રી૦ સીસમ.
गुरुस्कन्ध पु० તે નામે એક શ્રેષ્ઠ પર્વત, શ્લેષ્માતક વૃક્ષ.
गुरुस्थिर त्रि० અત્યંત સ્થિર.
गुरुहन पु० ધોળા સરસવ.
गुरुहन् त्रि० ગુરૂની હત્યા કરનાર.
गुरूत्तम त्रि० અતિશય પૂજ્ય.
गुरूत्तम पु० પરમેશ્વર.
गुर्जर पु० ગુજરાત દેશ, ગુજરાતમાં રહેનાર.
गुर्जरी સ્ત્રી૦ તે નામે એક રાગિણી, ગુજરાતી સ્ત્રી.
गुर्द् भ्वा० आ० अ० सेट् રમવું, ખેલવું.
गुर्द् चु० उभ० अ० सेट् રહેવું, વસવું, રમવું.
गुर्व् भ्वा० प० अ० सेट् ઉદ્યમ કરવો, ઉગામવું.
गुर्वर्थम् અવ્ય० ગુરૂ માટે.
गुर्वादित्य पु० જેમાં ગુરૂ સાથે સૂર્ય હોય તેવો એક યોગ.

गुर्विणी स्त्री० સગર્ભા સ્ત્રી.
गुर्वी स्त्री० સગર્ભા સ્ત્રી, ગૌરવવાળી, ગુરૂની પત્ની.
गुल पु० શેલડીનો ગોળ.
गुलञ्चकन्द पु० એક જાતનો કંદ.
गुला स्त्री० થોરનું ઝાડ.
गुलिका स्त्री० ગોળી, એક જાતનો રોગ, પાકું કહોળું.
गुली स्त्री० ગોળી, એક જાતનો રોગ.
गुलुच्छ पु० ગુચ્છો.
गुलुञ्च पु० ગુચ્છો.
गुलुञ्छ पु० ગુચ્છો.
गुलुञ्छक पु० ગુચ્છો.
गुल्फ पु० પગની ઘુંટી.
गुल्फजाह न० ઘુંટીનુ મૂળ.
गुल्म पु० મુખ્ય પુરૂષની આગેવાનીવાળો રક્ષક પુરૂષસમૂહ, હાથી ૯ રથ ૯ ઘોડા ૨૭ પાળા ૪૫ આટલી સંખ્યાનું એક સૈન્ય, તે નામે એક રોગ, ગોળાનો રોગ, વેલાઓ વગેરેનો ઝુંડ, એક મૂળમાં એકી સાથે ઉત્પન્ન થયેલાં કાસડો વગેરે ઘાસ, બરોળનો રોગ, કિલ્લો, ખાઇ.
गुल्मकेतु पु० अम्लवेतस–એક જાતનું નેતર, બરૂ ઘાસ.
गुल्ममूल न० આદુ.
गुल्मवल्ली स्त्री० સોમલતા.
गुल्मशूल न० એક જાતનો શૂળનો રોગ.
गुल्मिन् त्रि० ગુલ્મ–ગોળાના રોગવાળું.
गुल्मिनी स्त्री० દ્રાક્ષ–નાગરવેલ વગેરે ફેલાવાવાળો વેલો.
गुल्मी स्त्री० આંબળી, એલચી, તંબુ, લવલી લતા.
गुल्य त्रि० મીઠું–મધુર, સ્વાદિષ્ટ, ગળ્યું.
गुल्य न० મીઠાશ, ગળપણ.
गुवाक पु० સોપારીનું ઝાડ.
गुम्फित न० ગુંથવું, ઝાડની શાખાના નીકળવા રૂપ ગુંથણી.
गुह् भ्वा० उभ० स० वेट् ઢાંકવું, છુપાવવું. अप + ખસેડવું. अव + સારી રીતે ઢાંકવું. उद्+ઉંચું કરી કાઢવું. उप + આલિંગન કરવું, ભેટવું. नि+અતિશય ઢાંકવું.
गुह पु० કાર્તિકસ્વામી, ઘોડો, પરમેશ્વર, રામચંદ્રનો એક મિત્ર, જમીનમાં સ્વાભાવિક ખાડો.
गुहर त्रि० ઢાંકણવાળું.
गुहराज पु० એક જાતનો મહેલ, રામનો મિત્ર–ગુહ.
गुहलु पु० તે નામે એક ઋષિ.
गुहषष्ठी स्त्री० માગશર શુદ છટ્ઠ.
गुहा स्त्री० ગુફા, શાલપર્ણી વૃક્ષ, જમીનમાં સ્વાભાવિક ખાડો, હૃદય, માયા, ગુફાની અધિષ્ઠાત્રી દેવી, બુદ્ધિ, ઢાંકવું તે.
गुहागृह न० ગુફા.
गुहाचर न० બ્રહ્મ, પરમ ચૈતન્ય.
गुहामुख न० ગુફાનું મુખ.
गुहामुख त्रि० ગુફાના જેવા પહોળા મુખવાળું.
गुहाबदरी स्त्री० સાલપાણ વૃક્ષ.
गुहाशय पु० ઉંદર, વાઘ–સિંહ વગેરે, પરમાત્મા.
गुहाशय त्रि० ગુફામાં રહેનાર.
गुहाहित पु० પરમાત્મા.
गुहिन न० વન, જંગલ.
गुहिल न० ધન.
गुहिल त्रि० ગુફાની પાસેનો પ્રદેશ વગેરે.
गुहेर पु० લવાર.
गुहेर त्रि० રક્ષણ કરનાર.
गुह्य त्रि० ગુપ્ત રાખવા યોગ્ય, છાનું, છૂપું.
गुह्य न० સ્ત્રી અને પુરૂષનું ચિન્હ, યોનિ, લિંગ, ગુદા.
गुह्य पु० દંભ, પાખંડ, ઢોંગ, કાચબો, વિષ્ણુ, પરમાત્મા.
गुह्यक पु० કુબેરના અનુચર દેવો, યક્ષ.

गुह्यकाली स्त्री० तंत्रशास्त्रप्रसिद्ध કાલી દેવી.
गुह्यकेश पु० કુબેર.
गुह्यकेश्वर पु० કુબેર.
गुह्यगुरु पु० શિવ.
गुह्यदीपक पु० પતંગીયું, આગીઓ કીડો.
गुह्यनिष्यन्द पु० મૂત્ર.
गुह्यपुष्प पु० પીપળાનું ઝાડ.
गुह्यभाषित न० ગુપ્ત વિચાર, મંત્ર.
गुह्यमय पु० કાર્તિકસ્વામી.
गुह्यबीज पु० એક જાતનું ઘાસ.
गुह्या स्त्री० કાચબી.
गुह्याष्टक न० ભારભૂતિ વગેરે આઠ ગુપ્ત તીર્થ.
गू तुदा० प० अ० सेट् વિષ્ટાનો ત્યાગ કરવો, હગવું.
गू स्त्री० વિષ્ટા, મળ, ગુ.
गूढ त्रि० ગુપ્ત, છાનું ઢંકાયેલું.
गूढचार पु० ગુપ્તદૂત, જાસુસ, છૂપી પોલીસ.
गूढचार त्रि० છાનું ફરનાર.
गूढचारिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
गूढचारिन् पु० ગુપ્તદૂત, છૂપી પોલીસ.
गूढज पु० ઘરમાં ગુપ્ત રીતે ઉત્પન્ન થયેલો પુત્ર.
गूढज त्रि० ગુપ્ત રીતે પેદા થનાર.
गूढनीड पु० ખંજન પક્ષી.
गूढनीडी स्त्री० ખંજન પક્ષિણી.
गूढपत्र पु० અંકોટવૃક્ષ, કેરડાનું ઝાડ.
गूढपथ पु० ગુપ્ત માર્ગ, અંતઃકરણ.
गूढपदी स्त्री० સાપેણ.
गूढपाद् पु० સર્પ.
गूढपाद पु० ગુપ્ત પગવાળું, રક્ષણ કરેલા પગવાળું.
गूढपुरुष पु० ગુપ્તચર, છૂપી પોલીસ.
गूढपुष्प पु० બોલસરીનું ઝાડ.
गूढपुष्पक पु० ઉપરનો અર્થ.
गूढफल पु० બોરડીનું ઝાડ.
गूढभाषित न० ગુપ્તભાષિત જુઓ.
गूढमार्ग पु० ગુપ્તમાર્ગ, છાનો રસ્તો, સુરંગ, ભોંયરૂં.
गूढमैथुन पु० કાગડો.
गूढमैथुन न० છાનું મૈથુન.
गूढमैथुनी स्त्री० કાગડી.
गूढवर्च्चस् पु० દેડકો.
गूढवल्लिका स्त्री० અંકોટવૃક્ષ.
गूढव्यङ्ग्या स्त्री० સાહિત્યપ્રસિદ્ધ લક્ષણા.
गूढसाक्षिन् पु० ગુપ્ત સાક્ષી.
गूढाङ्ग पु० કાચબો.
गूढाङ्ग त्रि० છાનાં અંગવાળું, ગુપ્ત શરીરવાળું.
गूढाङ्गी स्त्री० કાચબી.
गूढाङ्घ्रि पु० સર્પ.
गूढाङ्घ्रि स्त्री० સાપેણ.
गूढाङ्घ्री स्त्री० સાપેણ.
गूढोत्पन्न पु० ઘરમાં ગુપ્ત રીતે ઉત્પન્ન થયેલો પુત્ર.
गूढोत्मन् पु० પરમાત્મા.
गूथ न० पु० વિષ્ટા, ગુ.
गूथलक्तक पु० વિષ્ટા ખાનારૂં એક જાતનું પક્ષી
गूथलक्तकी स्त्री० વિષ્ટા ખાનારી પક્ષિણી.
गून त्रि० જેણે વિષ્ટાનો ત્યાગ કર્યો હોય તે, હગેલ.
गूर् चु० आ० अ० सेट् ઉદ્યમ કરવો, ઉગામવું.
गूर् दिवा० आ० स० सेट् મારવું, મારી નાખવું, ગમન કરવું, જવું.
गूरण न० ઉદ્યમ કરવો, ઉગામવું, મારી નાખવું, જવું.
गूर्ण त्रि० તૈયાર થયેલ, ઉદ્યમવાળું, શ્રેષ્ઠ, ઉત્તમ.
गूर्त्त त्रि० ઉપરના અર્થ.
गूर्त्ति त्रि० સ્તુતિ કરનાર.
गूर्त्ति स्त्री० સ્તુતિ.
गूर्द् भ्वा० उभ० स० सेट् સ્તુતિ કરવી.

गृर्द् भ्वा० आ० अ० सेट् रमवुं.
गृवाक पु० सोपारीनुं झाड.
गृषणा स्त्री० मोरपीछमां रहेल चंद्रक.
गृ भ्वा० प० स० अनिट् सींचवुं, छांटवुं.
गृज् भ्वा० प० अ० सेट् ध्वनि करवो, अवाज करवो.
गृञ्ज् भ्वा० प० अ० सेट् उपरनो अर्थ.
गृञ्जन पु० गाजर, रातुं लसण, एक जातनो मूळो.
गृञ्जन न० एक जातनुं कंद, गाजर, झेर चोपडेल पशुनुं मांस.
गृञ्जनक न० झेर चोपडेल पशुनुं मांस.
गृञ्जिम पु० यदुवंशी शूरसेननो पुत्र-वसुदेवनो एक भाई.
गृणत् त्रि० बोलतुं, कहेतुं, वखाणतुं.
गृणीषन् पु० स्तोत्रनी इच्छा.
गृण्डीव पु० मोटुं-जाडुं शियाळ.
गृण्डीवी स्त्री० मोटी-जाडी शियाळ.
गृत्स पु० कामदेव, रुद्रदेव.
गृत्स त्रि० स्तुति करनार, स्तुति करवा योग्य, बुद्धिमान, विषयाभिलाषी, कामुक.
गृत्सपति पु० रुद्रदेव.
गृत्समति पु० बृहस्पतिना वंशनो सुहोत्रनो एक पुत्र ते नामे राजा.
गृत्समद पु० ते नामे एक ऋषि.
गृद्धिन् त्रि० लोभी, लालचु.
गृध् दिवा० प० स० सेट् मेळववानी इच्छा करवी, लालच करवी, लोलुपता राखवी, इच्छवुं.
गृधु पु० कामदेव.
गृधु त्रि० लालचु, लोभी.
गृधु स्त्री० बुद्धि, दुष्ट अपानवायु.
गृध्नु त्रि० लोभी, लालचु.
गृध्नुता स्त्री० लालचुपणुं, लांचीयापणुं, लोभीयापणुं.
गृध्नुत्व न० उपरना अर्थ.
गृध्य त्रि० इच्छवा योग्य, लालच करवा योग्य, लोभ करवा योग्य.
गृध्य न० लालच, लोभ.
गृध्यिन् त्रि० लालचु, लोभी.
गृध्र पु० गीध पक्षी, हरकोई पक्षी.
गृध्र त्रि० लोभी, लालचु.
गृध्रकूट पु० मगध देशमां आवेलो पर्वत.
गृध्रनखी स्त्री० बोरडीनुं झाड.
गृध्रपति पु० जटायु नामे एक पक्षी.
गृध्रपत्र पु० गीधनां पीछांवाळुं बाण, कार्तिक स्वामीनुं एक सैन्य.
गृध्रपत्रा स्त्री० धूम्रपत्रा नामे एक झाड.
गृध्रयातु पु० गीध पक्षीनुं रुप धारण करनार एक राक्षस.
गृध्रराज पु० गरुडनो पुत्र जटायु पक्षी.
गृध्रवट पु० ते नामे एक तीर्थ.
गृध्रसी स्त्री० एक जातनो वायुनो रोग-संधि वा.
गृध्राण पु० धूम्रपत्रा वृक्ष.
गृध्री स्त्री० कश्यपनी पत्नीनी एक पुत्री, गीध पक्षिणी.
गृभ न० घर.
गृभण न० ग्रहण करवुं, पकडवुं.
गृभीत त्रि० ग्रहण करेल.
गृभीत पु० ग्रहण करेल यज्ञ.
गृष्टि स्त्री० एक वखत प्रसव पामेली गाय, जेणे एक वखत जणेलुं छे तेवी कोइ स्त्री, वराहक्रान्ता नामे वनस्पति, बोरडीनुं झाड, काश्मरी नामे वनस्पति.
गृष्टिका स्त्री० काश्मरी वनस्पति.
गृष्ट्यादि पु० पाणिनीय व्याकरणप्रसिद्ध एक शब्दगण.
गृह् चु० आ० स० सेट् ग्रहण करवुं, पकडवुं, लेवुं.
गृह् भ्वा० प० स० सेट् ग्रहण करवुं, पकडवुं, लेवुं, स्वीकारवुं, मेळववुं.

गृह न० ઘર, સ્ત્રી, નામ, મેષ વગેરે રાશિભવન, કુટુંબ.
गृह पु० ब० ઘર, સ્ત્રી, કુટુંબ.
गृहक न० અનાજ રાખવાનો કોઠાર.
गृहकच्छप पु० દળવાનો પત્થર, વાટવાનો પત્થર.
गृहकन्या स्त्री० કુંવાર.
गृहकपोत पु० ઘરમાં પાળેલું કબૂતર.
गृहकपोती स्त्री० ઘરમાં પાળેલી કબૂતર માદા.
गृहकर्तृ त्रि० ઘર બનાવનાર.
गृहकारक पु० ઘર બનાવનાર એક વર્ણસંકરજાતિ-કડીઓ.
गृहकारक त्रि० ઘર બનાવનાર.
गृहकारिन् त्रि० ઘર બનાવનાર.
गृहकारिन् पु० એક જાતનો કીડો.
गृहकार्य न० ઘરનું કામ.
गृहकुक्कुट पु० ઘરમાં પાળેલો કુકડો.
गृहकुर्कुर पु० ઘરમાં પાળેલો કુતરો.
गृहकूलक पु० એક જાતની શાક વનસ્પતિ.
गृहगोधा स्त्री० ગરોળી.
गृहगोधिका स्त्री० ગરોળી.
गृहगोलिका स्त्री० ગરોળી.
गृहचूल्ली स्त्री० એક પ્રકારનું ઘર.
गृहच्छिद्र न० ઘરમાં ક્લેશ, કુટુંબમાં કંકાસ, ઘરમાં છિદ્ર-બાંકું.
गृहज पु० ઘરમાં ઉત્પન્ન થયેલ એક દાસ.
गृहज त्रि० ઘરમાં ઉત્પન્ન થનાર.
गृहजात त्रि० ઘરમાં ઉત્પન્ન થયેલ.
गृहजात पु० ઘરમાં ઉત્પન્ન થયેલ એક દાસ.
गृहणी स्त्री० કાંજી.
गृहतटी स्त्री० શેરી, દેવડી, ઉંબરો.
गृहदास पु० ઘરનો દાસ.
गृहदासी स्त्री० ઘરની દાસી.
गृहदीप्ति स्त्री० સુલક્ષણા સ્ત્રી, ઘરની શોભા.
गृहदेवता स्त्री० વાસ્તુ દેવતા, ઘરમાં રાખેલી દેવસેવા.
गृहदेवी स्त्री० જરા નામે રાક્ષસી, સુલક્ષણા સ્ત્રી.
गृहद्रुम पु० મરડાશીંગી નામે વનસ્પતિ.
गृहद्वार न० ઘરનું બારણું.
गृहधूप पु० ઘરમાં કરવાનો એક પ્રકારનો ધૂપ.
गृहधूम पु० વૈદ્યક પ્રસિદ્ધ એક પદાર્થ.
गृहनमन पु० વાયુ.
गृहनाशन पु० હોલો.
गृहनाशनी स्त्री० હોલી.
गृहनीड पु० ચકલો.
गृहनीडी स्त्री० ચકલી.
गृहप पु० ઘરનો ધણી.
गृहपति पु० ઘરનો માલીક, ગૃહસ્થ, સત્રયાગ કરનાર યજમાન, હરકોઇ યજમાન, તે નામે એક અગ્નિ, મંત્રી, ધર્મ.
गृहपत्नी स्त्री० ઘરની માલીક સ્ત્રી.
गृहपाल त्रि० ઘરની રક્ષા કરનાર.
गृहपाल पु० કુકડો.
गृहपोतक पु० વાસ્તુસ્થાન, ઘરનો પાયો.
गृहप्रवेश पु० ઘરમાં વિધિપૂર્વક પ્રવેશ કરવો તે.
गृहबभ्रु पु० ઘરમાં પાળેલો નોળીયો.
गृहबलि पु० વૈશ્વદેવ કર્મ.
गृहबलिप्रिय पु० બગલો, કાગડો, ચકલો.
गृहबलिभुज् पु० ઉપરના અર્થ.
गृहभङ्ग पु० ઘરનો નાશ, સ્ત્રીનો નાશ, કુટુંબનો નાશ.
गृहभञ्जन न० ઘર ભાગવું તે, ઘરનો નાશ કરવો તે, કુટુંબનો નાશ કરવો તે.
गृहभर्तृ त्रि० ઘરના માલિક.
गृहभूमि स्त्री० વાસ્તુભૂમિ,ઘર માટેની જમીન.
गृहमणि पु० દીવો.
गृहमाचिका स्त्री० ચામાચીડીયુ.
गृहमृग पु० કુતરો.
गृहमृगी स्त्री० કુતરી.

गृहमेध પુ० જેણે સ્ત્રી સાથે લગ્ન કર્યાં છે તેવો ગૃહસ્થ, ગૃહયજ્ઞ, ગૃહસ્થે નિત્ય કરવાના પાંચ યજ્ઞ કરનાર ગૃહસ્થ, તે નામે એક મરૂત.

गृहमेधिन પુ० ગૃહસ્થ, ગૃહસ્થે કરવાના પાંચ યજ્ઞ નિત્ય કરનાર ગૃહસ્થ, તે નામે એક મરૂત.

गृहमेधिनी સ્ત્રી० ગૃહસ્થની સ્ત્રી.

गृहमेधीय ન० ગૃહસ્થકર્તવ્ય કર્મ, ગૃહસ્થે નિત્ય કરવાનું કર્મ.

गृहमेधीय ત્રિ० ગૃહમેધિ નામનો મરૂત જેનો દેવ છે તેવું હવિષ વગેરે.

गृहमेध्य ત્રિ० ઉપરનો અર્થ.

गृहयन्त्र ન० ઘરમાં કપડાં વગેરે રાખવા માટે બાંધેલી વળગણી.

गृहयाय्य પુ० ઘરનો માલીક.

गृहयालु ત્રિ० ગ્રહણ કરનાર.

गृहवत् ત્રિ० ઘરવાળું, સ્ત્રીવાળું, કુટુંબવાળું.

गृहवाटिका સ્ત્રી० ગૃહની પાસેનો બગીચો.

गृहवारि ન० ઘરનું પાણી, ઘરમાંનાં ટાંકા વગેરેનું પાણી.

गृहवित्त ત્રિ० ઘરનો માલીક.

गृहव्यापार પુ० ઘરનું કામકાજ.

गृहसंवेशक પુ० ઘર બનાવી આજીવિકા ચલાવનાર,

गृहस्थ પુ० ગૃહસ્થાશ્રમી.

गृहस्थधर्म પુ० ગૃહસ્થનો ધર્મ, ગૃહસ્થાશ્રમીનો ધર્મ.

गृहस्थाश्रम પુ० ગૃહસ્થે કરવાનો ધર્મ, ચાર આશ્રમોમાંનો બીજો આશ્રમ.

गृहस्थूण ન० ગૃહસ્તંભ, ઘરના આધારરૂપ થાંભલો.

गृहाक्ष પુ० ગોખ, બારી.

गृहागत પુ० ઘેર આવેલ અતિથિ, પરોણો, મેમાન.

गृहागत ત્રિ० ઘેર આવેલ.

गृहाधिप પુ० ઘરનો માલિક, રાશિનો સ્વામી.

गृहाभिपालिन् પુ० ઘરનો રક્ષક, ઘરનો રખેવાળ.

गृहाम्ल ન० કાંજી.

गृहायनिक પુ० ગૃહસ્થ.

गृहाराम પુ० ઘરની પાસેનો બગીચો.

गृहार्थ પુ० ઘરનું કામકાજ.

गृहालिका સ્ત્રી० ગરોળી.

गृहावग्रहणी સ્ત્રી० ઘરનો ઉંબરો.

गृहाशया સ્ત્રી० નાગરવેલ.

गृहाश्मन् પુ० ઘરમાં કંઇ વાટવા—લસોટવાનો પત્થર.

गृहाश्रम પુ० ન० ઘરરૂપ આશ્રમ, ગૃહસ્થાશ્રમ, ગૃહસ્થનો ધર્મ.

गृहाश्रमिन પુ० ગૃહસ્થ.

गृहासक्त ત્રિ० ઘરમાં આસક્ત, ઘરના કામકાજમાં ગુંથાયેલ, ઘરમાં રહેલ પક્ષી—મૃગ વગેરે.

गृहिणी સ્ત્રી० પત્ની, સ્ત્રી, ગૃહધર્મચારિણી.

गृहिन પુ० ગૃહસ્થ, ગૃહસ્થાશ્રમી, ગૃહસ્વામી.

गृहीत ત્રિ० ગ્રહણ કરેલ, પકડેલ, સ્વીકારેલ, જાણેલ, મેળવેલ.

गृहीत ન० ગ્રહણ કરવું, પકડવું, સ્વીકારવું, જાણવું, મેળવવું.

गृहीतगर्भा સ્ત્રી० સગર્ભા સ્ત્રી.

गृहीतदिश् ત્રિ०નાસી ગયેલ,અદશ્ય થયેલ.

गृहीतविद्य ત્રિ० વિદ્યા ભણેલ.

गृहीतवेतन ત્રિ० જેણે પગાર લીધો હોય તે.

गृहीतृ ત્રિ० ગ્રહણ કરનાર.

गृहीत्वा અવ્ય० ગ્રહણ કરીને.

गृहु ત્રિ० ગ્રહણ કરનાર.

गृहेनर्दिन् ત્રિ० ઘરમાં બડાઇ હાંકનાર, કાયર, બીકણ.

गृहेश પુ० ઘરધણી, રાશીશ્વર.

गृहेश्वर પુ० ઉપરના અર્થ.

गृहोपकरण ન० ઘરનો સરસામાન, ઘરવખરી.

गृहोपस्कर पु० ઉપરનો અર્થ.
गृहोलिका स्त्री० ગરોળી.
गृह्णत् त्रि० ગ્રહણ કરતું, મેળવતું, સ્વીકારતું, પકડતું.
गृह्य पु० ઘરમાં રહેલ પક્ષી-મૃગ વગેરે, ઘરનો અગ્નિ, વેદોક્ત કર્મપ્રયોગને જણાવનાર ગોભિલસૂત્ર વગેરે ગ્રંથ.
गृह्य न० ગૃહકર્મ, ઘરનું કામકાજ, ગુહ્ય મળદ્વાર-ગુદા.
गृह्य त्रि० અસ્વતંત્ર, પરાધીન, સ્વપક્ષનું, ઘરમાં હોનાર-થનાર, ઘર સંબંધી, ગ્રહણ કરવા યોગ્ય, પકડવા યોગ્ય, સ્વીકારવા યોગ્ય, આધાર રાખતું, આશ્રય લેતું.
गृह्यक पु० ઘરમાં રહેલ પક્ષી-મૃગ વગેરે.
गृह्यगुरु पु० શિવ.
गृह्यसूत्र न० સ્માર્ત કર્મસૂચક વેદાંગ-સૂત્રગ્રંથ.
गृह्या स्त्री० નગરની બહાર આવેલું નાનુંગામ.
गॄ चु० आ० स० सेट् જણાવવું.
गॄ क्रया० प० स० सेट् શબ્દ કરવો, કહેવું.
गॄ तुदा० प० स० सेट् ગળવું, ગળી જવું. अव + ધીમેથી કહેવું. उद्+ઓકવું. सम्+ પ્રતિજ્ઞા કરવી.
गेण्डु पु० રમવાનો દડો, બોલ.
गेण्डुक पु० ઉપરનો અર્થ.
गेद् भ्वा० आ० अ० सेट् ગમન કરવું, જવું.
गेन्दु पु० નીચેનો અર્થ.
गेन्दुक पु० રમવાનો દડો, બોલ.
गेप् भ्वा० आ० अ० सेट् ધ્રૂજવું, કાંપવું, હાલવું, ચાલવું.
गेय त्रि० ગાનાર, ગાવા યોગ્ય.
गेय न० ગીતિ, ગાણું, ગાન, ગાયન.
गेव् भ्वा० आ० स० सेट् સેવવું, સંતોષ પમાડવો.
गेष् भ्वा० आ० स० सेट् શોધવું, શોધ કરવી.
गेष्ण पु० પર્વ-ગાંઠ.
गेष्णु त्रि० ગાનાર, ગાન કરનાર.
गेह न० ઘર.
गेहनर्दिन् त्रि० ઘરમાં બડાઇ હાંકનાર, કાયર, બીકણ.
गेहशूर त्रि० ઉપરનો અર્થ.
गेहन् पु० ગૃહસ્થ, ઘરનો સ્વામી.
गेहिन् त्रि० ઘરવાળું.
गेहिनी स्त्री० ઘર ધણીઆણી, ભાર્યા, પત્ની.
गेहेक्ष्वेडिन त्रि० गेहनर्दिन् જુઓ.
गेहेदाहिन् त्रि० કાયર, બીકણ.
गेहेदम त्रि० ઉપરનો અર્થ.
गेहेधृष्ट त्रि० કાયર, બીકણ, ઘરમાં બડાઇ હાંકનાર.
गेहेनर्दिन त्रि० ઉપરનો અર્થ.
गेहेमेहिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
गेहेविजितिन् त्रि० गेहेधृष्ट જુઓ.
गेहेव्याड त्रि० गेहेदाहिन् જુઓ.
गेहेशूर त्रि० गेहेधृष्ट જુઓ.
गेहोपवन न० ઘરની પાસેનો બગીચો.
गेह्य त्रि० ઘરમાં હોનાર-થનાર, ઘરના હિતનું.
गै भ्वा० प० स० अनिट् ગાવું, ગાન કરવું. अनु+ પાછળ ગાવું. अभि+ સન્મુખ ગાવું, ચોતરફથી ગાવું. अव+ નિંદવું. उद्+ ઉંચેથી ગાવું. उप+ પાસે ગાવું. नि+ નિશ્ચયપૂર્વક ગાવું. परि+ ચોતરફથી ગાવું. प्र+ અત્યંત ગાવું. वि+ નિંદવું. सम्+ સારી રીતે ગાવું.
गैर त्रि० પર્વતમાં હોનાર-થનાર.
गैर न० ગેરૂ.
गैरकम्बून्त्र न० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ વર્ષલગ્નકાળનો એક ગ્રહ.
गैरायण पु० તે નામે એક ઋષિ.
गैरिक न० ગેરૂ.
गैरिक त्रि० પર્વતમાં હોનાર-થનાર.
गैरिकाक्ष पु० જલમધૂક નામે એક વૃક્ષ.

गैरी स्त्री० लाङ्गली वृक्ष.
गैरेय न० શિલાજીત, ગેરૂ.
गो પુ० બળદ, કિરણ, હીરો, વજ્ર, સ્વર્ગ, ચન્દ્ર, સૂર્ય, ગોમેધ યજ્ઞ, ઋષભ નામે ઔષધિ, હરકોઈ પશુ, વૃષભ રાશિ, નવની સંખ્યા, વાયુ.
गो स्त्री० ગાય, નેત્ર, બાણ, દિશા, વાણી, પૃથ્વી, માતા, દૃષ્ટિ, રૂંવાટું.
गो न० પાણી, મુખ, સત્ય, કેશ, વાળ.
गो स्त्री० ब० પાણી.
गोकण्ट પુ० એક જાતની ક્ષુપ વનસ્પતિ.
गोकण्टक न० પુ० विकंकत વૃક્ષ, ગાયની ખરી, ગાયની ખરીનું ચિન્હ, ઉંચાનીચું.
गोकर्ण પુ० સર્પ, ખચ્ચર, એક જાતનો મૃગ, એક જાતના ગણદેવ, અનામિકા આંગળી સાથે પહોળા કરેલા અંગુઠા જેટલું માપ, એક જાતનું શૈવ તીર્થ, તે નામે એક રૂદ્રદેવ, કાશીમાં આવેલું એક શિવલિંગ.
गोकर्ण પુ० ગાયનો કાન.
गोकर्णी स्त्री० આસંધ નામે વનસ્પતિ.
गोका स्त्री० ગાય.
गोकामुख પુ० ભરતખંડમાં આવેલો પર્વત.
गोकिराटा स्त्री० મેનાપક્ષી.
गोकिराटिका स्त्री० મેનાપક્ષી.
गोकिल પુ० મુસળ, હળ.
गोकील પુ० મુસળ, હળ.
गोकुल न० ગાયોનો સમૂહ, ગાયોનો વાડો, ગોકુળ નામે એક ગામ.
गोकुल त्रि० ગોકુળમાં રહેનાર.
गोकुलिक त्रि० કાદવમાં પડેલી ગાયને કાઢવા દરકાર નહિ કરનાર.
गोकृत न० ગાયનું છાણ, બળદનું છાણ.
गोकृत त्रि० ગાય કે બળદે કરેલ.
गोक्षुर પુ० ગોખરૂનું ઝાડ, ગાયની ખરી.
गोक्षुरक પુ० ઉપરના અર્થ.
गोक्षोडक પુ० કબૂતર વગેરે પક્ષિસમુદાય.
गोखा स्त्री० નખ.
गोखुर પુ० गोक्षुर જુઓ.
गोगोयुग न० બે ગાય, બે બળદ.
गोगोष्ठ न० ગાયોનો વાડો.
गोगृष्टि स्त्री० એક વખત પ્રસવ પામેલી ગાય.
गोग्रन्थि પુ० અડાયું છાણું, ગાયોનો વાડો.
गोग्रह પુ० ગાય હરી લેવી.
गोग्रहण न० ગાયને પકડવી, ગાયને હરવી.
गोग्रास પુ० ગાયને આપવાનો અન્નભાગ.
गोघ्न પુ० એક પ્રકારનો અતિથિ.
गोघ्न त्रि० ગાયની હત્યા કરનાર.
गोघृत न० ગાયનું ઘી, વરસાદનું પાણી.
गोचन्दन न० ગાયના મસ્તકમાંથી નીકળતું ચંદન.
गोचर પુ० ઇન્દ્રિયોનો વિષય, હરકોઈ જ્ઞાનનો વિષય, ગાયોને ચરવાનું સ્થળ, જવા યોગ્ય પ્રદેશ, હરકોઈ પ્રદેશ, સૂર્યાદિના ગતિનિમિત્ત શુભાશુભસૂચક જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ ગોચરશુદ્ધિ—અશુદ્ધિ.
गोचर त्रि० પૃથ્વી ઉપર વિચરનાર.
गोचर्मन् न० ગાયનું ચામડું, વસિષ્ઠે કહેલ પૃથ્વીનું એક માપ.
गोचर्मवसन પુ० મહાદેવ.
गोचारक त्रि० ગાયોને ચારનાર, ગાયોની રક્ષા કરનાર.
गोचारक પુ० ગોવાળ.
गोचारिन् પુ० તે નામે તપસ્વી.
गोचारिन् त्रि० ગાયો ચારનાર.
गोची स्त्री० એક જાતનું માછલું, હિમાલયની પત્ની.
गोच्छाल પુ० એક જાતનું કદંબનું ઝાડ.
गोज પુ० તે નામે એક વર્ણસંકર.
गोज न० ગાય—બકરાંના દૂધનો વિકાર.
गोजर પુ० ઘરડો બળદ.
गोजल न० ગોમૂત્ર.

गोजा त्रि० डांगेर वगेरे अनाज, गायमां उत्पन्न थयेल.

गोजागरिक न० मंगळ, कल्याण.

गोजागरिक पु० भोरींगणी.

गोजात त्रि० गायमां उत्पन्न थयेल, पृथ्वीमां उत्पन्न थयेल, स्वर्गमां उत्पन्न थयेल.

गोजापर्णी स्त्री० ते नामे एक वनस्पति.

गोजि स्त्री० ते नामे एक वेलो.

गोजित् पु० राजा.

गोजिह्वा स्त्री० ते नामे एक वेलो.

गोड पु० डुंटो.

गोडिम्ब पु० तरबुच, एक जातनुं जांबु.

गोडुम्ब पु० तरबुच.

गोडुम्बा स्त्री० तरबुच.

गोडुम्बिका स्त्री० तरबुच.

गोणी स्त्री० अनाज वगेरे राखवानुं पात्र, गुण, बे सुपडांनुं एक माप, एक द्रोणीनुं माप.

गोऽण्ड पु० एक नीच जाति, वधेलो डुंटो.

गोण्ड त्रि० वधेला डुंटावाळुं.

गोण्डाकरी स्त्री० ते नामे एक राग.

गोतम पु० ते नामे एक मुनि, अत्यंतजड.

गोतमान्वय पु० मायादेवीनो पुत्र शाक्य मुनि—बौद्ध.

गोतमस्तोम पु० गोतम मुनिए जोयेल एक सूक्त.

गोतमी स्त्री० गौतम ऋषिनी पत्नी अहल्या.

गोतमीपुत्र पु० अहल्यानो पुत्र शतानंद मुनि.

गोतल्लज पु० श्रेष्ठ गाय के बळद.

गोता स्त्री० गायपणुं, बळदपणुं,

गोतीर्थ न० गायनो वाडो, ते नामे तीर्थ.

गोतीर्थक पु० वैद्यकप्रसिद्ध एक जातनी वाढकाप.

गोत्र पु० पर्वत

गोत्र न० नाम, संज्ञा, संभावनीय बोध, जंगल, वन, क्षेत्र, खेतर, मार्ग, छत्र, संघ, वृद्धि, मेघ, वंश, धन, पैसो, कुटुंब.

गोत्रक न० कुटुंब, परिवार.

गोत्रकीला स्त्री० पृथ्वी.

गोत्रज पु० वंशमां उत्पन्न थयेल, कुटुंबी.

गोत्रभाग पु० एक गोत्रवाळानो भाग.

गोत्रभिद् पु० इन्द्र.

गोत्रभिद् त्रि० नामभेद करनार.

गोत्ररिक्थ न० वंशवारसानुं धन.

गोत्रवत् त्रि० वंशवाळुं, कुटुंबवाळुं.

गोत्रवत् अव्य० पर्वत जेवुं, गोत्र जेवुं.

गोत्रवृक्ष पु० धन्वन वृक्ष.

गोत्रस्खलन न० कोईना नामने बदले कोईनुं नाम बोली देवुं ते.

गोत्रस्खलिन् त्रि० कोईना नामने बदले कोईनुं नाम बोली देनार.

गोत्रा स्त्री० गायोनो समूह. जमीन, पृथ्वी.

गोत्रादि पु० पाणिनीय व्याकरणप्रसिद्ध एक शब्दगण.

गोत्व न० गायपणुं, बळदपणुं.

गोद पु० मस्तकमां रहेल मगज—भेजुं—मस्तकनुं तत्व, ते नामे एक देश—जे गोदावरीना कांठा परनो कहेवाय छे.

गोद त्रि० गायनुं दान करनार.

गोदत्र न० मस्तकना तत्वनुं रक्षण करनार मुकुट वगेरे.

गोदन्त न० हरताल.

गोदन्त पु० गाय के बळदनो दांत.

गोदा स्त्री० गोदावरी नदी.

गोदान न० केशान्त नामे संस्कार—बाळ मोवाळा उतराववा ते.

गोदान न० गायनुं दान.

गोदारण न० हळ, कोदाळी, पावडो.

गोदावरी स्त्री० ते नामे एक नदी.

गोदुग्ध न० गायनुं दूध.

गोदुग्धदा स्त्री० એક જાતનું ઘાસ—જે ખ-વરાવવાથી ગાયનું દૂધ વધે છે.

गोदुह् त्रि० ગાયને દોહનાર.

गोदुह् पु० ગોવાળ.

गोदोह पु० ગાય દોહવી, ગાયનું દૂધ, ગાયને દોહવાનો વખત.

गोदोहन न० ગાય દોહવી, ગાય દોહવાનો વખત.

गोदोहनी स्त्री० ગાય દોહવાનું વાસણ.

गोद्रव पु० ગોમૂત્ર.

गोधन न० ગાયોનો સમૂહ, ગાયોરૂપ ધન, બળદરૂપ ધન.

गोधन त्रि० ગાયરૂપ ધનવાળું, બળદરૂપ ધનવાળું.

गोधन पु० સ્થૂલ અગ્રભાગવાળું બાણ.

गोधर पु० પર્વત.

गोधर्म पु० મૈથુનમાં અવિચારરૂપ પશુસદશ ધર્મ.

गोधा नामधातु० प० स० सेट् કુટિલતા કરવી.

गोधा स्त्री० ધનુષની દોરીનો આઘાત અટકાવવા માટે કાંડા ઉપર બાંધવામાં આવતું ચામડું, ઘો.

गोधापदिका स्त्री० એક જંગલી વેલો.

गोधापदी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

गोधायस् त्रि० ગાયો રાખનાર, ગાયનું રક્ષણ કરનાર.

गोधावीणाका स्त्री० ઘોના ચામડાથી મઢેલી નાની વીણા.

गोधास्कन्ध पु० એક જાતનો દુર્ગંધી ખેર.

गोधि पु० લલાટ, કપાળ, ઘો.

गोधिका स्त्री० ઘો, એક જાતનું માછલું.

गोधिकापुत्र पु० ઘોમાં સર્પથી ઉત્પન્ન થયેલ—ઘોસાપ.

गोधिनी स्त्री० એક જાતની ભોરીંગણી.

गोधुम पु० ઘઉં.

गोधूम पु० નારંગીનું ઝાડ, ઘઉં.

गोधूमक पु० ઘઉં વર્ણો એક જાતનો સર્પ.

गोधूमचूर्ण न० ઘઉંનો લોટ, મેંદો.

गोधूमसंभव त्रि० ઘઉંમાંથી ઉત્પન્ન થનાર.

गोधूमसार पु० ઘઉંનો સાર—તત્વ.

गोधूमिका स्त्री० गोजिह्वा જુઓ.

गोधूमी स्त्री० गोलोमिका જુઓ.

गोधूलि स्त्री० ચરીને ઘર તરફ આવતી વેળા ગાયોની ખરીઓ વડે ઉડેલી રજ.

गोधेनु स्त्री० દૂઝણી વાછરડાવાળી ગાય.

गोधेर त्रि० રક્ષણ કરનાર.

गोध्र पु० પર્વત.

गोनन्द पु० કાર્તિક સ્વામીનો એક ગણ.

गोनन्दी स्त्री० સારસ પક્ષી.

गोनर्द पु० સારસ પક્ષી, તે નામે એક દેશ, મહાદેવ.

गोनर्द न० એક જાતની મોથ.

गोनर्दीय त्रि० ગોનર્દ દેશમાં હોનાર—થનાર.

गोनर्दीय पु० મહાભાષ્યના કર્તા મુનિ પતંજલિ.

गोनस पु० એક જાતનો સર્પ.

गोनसा स्त्री० એક જાતની ઔષધિ.

गोनाथ पु० બળદ, આંખલો, રાજા, ગાયનો કે બળદનો સ્વામી.

गोनाय पु० ગોવાળ.

गोनास पु० એક જાતનો સાપ, એક જાતનો મણિ.

गोनिष्यन्द पु० ગોમૂત્ર.

गोप पु० ગોવાળ, ગામનો અધિકારી, પૃથ્વીનું રક્ષણ કરનાર, વાડાનો અધ્યક્ષ, વૈદ્ય, રાજા, ઇન્દ્ર.

गोप त्रि० ઉપકાર કરનાર, રક્ષણ કરનાર, ગાય કે બળદનું રક્ષણ કરનાર.

गोपक त्रि० રક્ષણ કરનાર, ઉપકાર કરનાર.

गोपक पु० ઘણા ગામનો અધ્યક્ષ, ગોવાળીઓ.

गोपकन्या स्त्री० ગોવાળ જાતિની કન્યા, ઉપલસરી વનસ્પતિ.

गोपकर्कटिका स्त्री० ચીભડું.

गोपघोण्टा स्त्री० બોરડીના જેવું એક જંગલી ઝાડ.

गोपति पु० બળદ, આંખલો, શિવ, રાજા, શ્રીકૃષ્ણ, સૂર્ય, ઇન્દ્ર, ઋષભ નામે ઔષધિ, યજમાન, તે નામે એક અસુર.

गोपत्य न० ગોપતિપણું.

गोपथ पु० અથર્વ વેદનું એક બ્રાહ્મણ.

गोपद न० ગાયનું પગલું,

गोपदल पु० સોપારીનું ઝાડ.

गोपन न० ગુપ્ત રાખવું, ગોપવવું, છૂપાવવું, રક્ષણ કરવું, ઇર્ષ્યા, દીપ્તિ, કાંતિ, વ્યાકુલપણું.

गोपना स्त्री० દીપ્તિ, કાંતિ.

गोपनीय त्रि० ગુપ્ત રાખવા યોગ્ય, રક્ષણ કરવા યોગ્ય.

गोपबधू स्त्री० ગોવાળણ,ઉપલસરી વનસ્પતિ.

गोपभद्र न० शालूक જુઓ, કમળનું મૂળ.

गोपभद्रा स्त्री० કાશ્મીરી વૃક્ષ.

गोपभद्रिका स्त्री० ગાંભારી વૃક્ષ.

गोपरस पु० बोल જુઓ.

गोपराष्ट्र पु० જ્યાં ગોવાળોની–ભરવાડોની વસતી પુષ્કળ છે તેવો એક દેશ.

गोपरिचर्या स्त्री० ગાયની સેવા.

गोपवधू स्त्री० गोपबधू જુઓ.

गोपवधूटी स्त्री० જુવાન ગોવાળણ.

गोपवन न० જ્યાં પુષ્કળ ગોવાળીયા હોય તેવું કોઇ વન.

गोपवनादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.

गोपवल्ली स्त्री० મોરવેલ,ઉપલસરી-વનસ્પતિ.

गोपस त्रि० રક્ષણ કરનાર.

गोपा स्त्री० ઉપલસરી વનસ્પતિ.

गोपा त्रि० ગાયનું રક્ષણ કરનાર.

गोपाङ्गना स्त्री० ગોવાળણ, ઉપલસરી વનસ્પતિ.

गोपाटविक पु० ગોવાળ.

गोपाध्यक्ष पु० ગોવાળીયાઓનો અધ્યક્ષ, મુખ્ય ગોપ.

गोपानसी स्त्री० છાપરૂં ઢાંકવા માટે મૂકેલું વાંકું લાકડું, છાપરા માટેનું બાંધેલું વરણ–વંશપંજર.

गोपायक त्रि० રક્ષણ કરનાર.

गोपायन न० રક્ષણ, રક્ષા.

गोपायन त्रि० રક્ષણ કરનાર.

गोपायस् त्रि० રક્ષણ કરનાર.

गोपायित त्रि० રક્ષણ કરેલ.

गोपायित न० ભૂતકાલિક રક્ષણ.

गोपायितव्य त्रि० રક્ષણ કરવા યોગ્ય, ગુપ્ત રાખવા યોગ્ય.

गोपायितृ त्रि० રક્ષણ કરનાર.

गोपाल पु० રાજા, ગોવાળ, તે નામે એક વર્ણસંકર જાતિ, તે નામે વિષ્ણુનો એક અવતાર શ્રીકૃષ્ણ.

गोपाल त्रि० ગાયનું રક્ષણ કરનાર.

गोपालक त्रि० ગાયનું રક્ષણ કરનાર, ગોવાળ, વગેરે.

गोपालक पु० શ્રીકૃષ્ણ, શિવ.

गोपालकक्षा स्त्री० ભરતખંડમાં પૂર્વે આવેલો એક દેશ.

गोपालकर्कटिका स्त्री० ચીભડું.

गोपालकर्कटी स्त्री० ચીભડું.

गोपालताप न० તે નામે એક ઉપનિષદ.

गोपालतापनीय न० ઉપરનો અર્થ.

गोपालधानी स्त्री० ગાયોનો વાડો, ભરવાડોના નેસ.

गोपालव पु० આયુધજીવી એક ક્ષત્રિયજાતિ.

गोपालि पु० શિવ.

गोपालिका स्त्री० ભરવાડણ, ગોવાળણ, ઉપલસરી વનસ્પતિ.

गोपाली स्त्री० ચીભડું, ગોવાળણ, ભરવા-

ડણ, ગાયનું રક્ષણ કરનારી સ્ત્રી, કાર્તિક સ્વામીની અનુચર એક માતૃકા.

गोपाष्टमी સ્ત્રી૦ કાર્તિક શુદ આઠમ.

गोपिका સ્ત્રી૦ ગોવાળણ, ભરવાડણ, ગાયનું રક્ષણ કરનારી સ્ત્રી.

गोपितव्य ત્રિ૦ ગુપ્ત રાખવા યોગ્ય, રક્ષણ કરવા યોગ્ય.

गोपितृ ત્રિ૦ રક્ષણ કરનાર, ગુપ્ત રાખનાર.

गोपित्त ન૦ ગોરોચન નામે સુગંધી દ્રવ્ય.

गोपित्तजा સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.

गोपिन् ત્રિ૦ રક્ષણ કરનાર.

गोपिनी સ્ત્રી૦ રક્ષણ કરનારી સ્ત્રી, ઉપસરી વનસ્પતિ.

गोपिल ત્રિ૦ રક્ષણ કરનાર.

गोपिष्ठ ત્રિ૦ અત્યંત રક્ષણ કરનાર.

गोपी સ્ત્રી૦ ગોવાળણ, રક્ષણ કરનારી સ્ત્રી.

गोपीगीत ન૦ નીચેનો અર્થ.

गोपीगीता સ્ત્રી૦ 'जयतितेऽधिकम्' ઇત્યાદિ ભાગવત દશમ સ્કંધ પૂર્વાર્દ્ધમાં ગોપીઓએ કરેલી શ્રીકૃષ્ણની સ્તુતિ.

गोपीचन्दन ન૦ તે નામે એક ચંદન-જે ધોળી માટીરૂપ હોય છે.

गोपीजनवल्लभ પુ૦ શ્રીકૃષ્ણ.

गोपोत પુ૦ ખંજન પક્ષી.

गोपीथ ન૦ સોમવલ્લી રસનું પાન, તીર્થ.

गोपीथ પુ૦ રક્ષણ, રક્ષા.

गोपीथ्य ત્રિ૦ રક્ષણના હિતનું.

गोपुच्छ પુ૦ એક જાતનો હાર, ગાયના પૂછડાં જેવા પૂછડાંવાળો એક જાતનો વાનર.

गोपुच्छ ન૦ ગાયનું પૂછડું.

गोपुटा સ્ત્રી૦ મોટી એલચી.

गोपुटिक ન૦ શંકરના પોઠીયાનું મસ્તક.

गापुर ન૦ નગરનો દરવાજો, મુખ્ય દરવાજો, એક જાતની મોથ

गोपुरक પુ૦ શહેરનો દરવાજો, એક ઝાડ.

गोपुरीष ન૦ ગાયનું કે બળદનું છાણ.

गोपेन्द्र પુ૦ શ્રીકૃષ્ણ, ગોવાળીયાનો રાજા નંદ.

गोपेश પુ૦ ઉપરના અર્થ.

गोपेश्वर પુ૦ गोपेन्द्र જુઓ.

गोप्तव्य ત્રિ૦ ગુપ્ત રાખવા યોગ્ય, રક્ષણ કરવા યોગ્ય.

गोप्तृ ત્રિ૦ રક્ષણ કરનાર, ગુપ્ત રાખનાર, ઢાંકનાર.

गोप्तृ પુ૦ વિષ્ણુ.

गोप्य ત્રિ૦ રક્ષણ કરવા યોગ્ય, ગુપ્ત રાખવા યોગ્ય.

गोप्य પુ૦ દાસીનો પુત્ર, દાસ, નોકર.

गोप्यक પુ૦ ઉપરના અર્થ, રોગી, ભક્તિમાન.

गोप्यादित्य પુ૦ પ્રભાસ તીર્થમાં આવેલી સૂર્યની એક મૂર્તિ.

गोप्याधि પુ૦ થાપણમાં મૂકેલી વસ્તુ, એક જાતનો ગુપ્ત રોગ-ગુપ્ત મનોવ્યથા.

गोप्रकाण्ड ન૦ શ્રેષ્ઠ ગાય કે બળદ.

गोप्रचार પુ૦ ગાયોને ચરવાનું સ્થળ, તે નામે એક તીર્થ.

गोप्रतार પુ૦ રામ વૈકુંઠમાં જતા હતા ત્યારે તેમનાં ભક્ત મનુષ્યોની તેમની પાછળ જવા માટે જ્યાં ગીડદી જામી હતી તે સરયૂનદીના કાંઠા ઉપર આવેલું તીર્થ.

गोप्रवेश પુ૦ જંગલ વગેરેથી આવીને ગાયનો ઘરમાં પ્રવેશ અથવા તે પ્રવેશનો સમય.

गोप्रिय પુ૦ આંખલો.

गोफणा સ્ત્રી૦ વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક વ્રણબંધનપ્રકાર.

गोबाल ન૦ ગાયનો કેશ, ગાયનું રૂંવાડું.

गोबाली સ્ત્રી૦ તે નામે એક ઔષધિ.

गोभण्डीर પુ૦ પાણીનું બતક પક્ષી.

गोभण्डीरी સ્ત્રી૦ પાણીની બતક પક્ષીણી.

गोभानु પુ૦ તુર્વસુ નામે એક રાજાનો પૌત્ર.

गोभिल पु० ते नामे એક ઋષિ.
गोभृत् पु० પર્વત.
गोम् चु० उभ० स० सेट् લીંપવું, ખરડવું.
गोमक्षिका स्त्री० ડાંસ, મચ્છર.
गोमघ त्रि० ગાયનું દાન કરનાર.
गोमण्डल न० ગાયોનો સમૂહ, ભૂમંડલ, પૃથ્વીમંડલ, કિરણોનો સમૂહ.
गोमत् त्रि० ગાયવાળું, બળદવાળું.
गोमत् पु० ગાયનો માલીક, કિરણોવાળો સૂર્ય વગેરે.
गोमत न० गव्यूति જુઓ.
गोमतल्लिका स्त्री० શ્રેષ્ઠ ગાય કે બળદ.
गोमती स्त्री० તે નામે એક મહાનદી.
गोमत्स्य पु० એક જાતનું માછલું.
गोमथ त्रि० ગાય દોહનાર.
गोमध्यमध्य त्रि० પાતળી કેડવાળું.
गोमन्त पु० તે નામે એક પર્વત.
गोमन्द पु० તે નામે એક પર્વત.
गोमय पु० न० ગાય કે બળદનું છાણ.
गोमय त्रि० ગાયો મય.
गोमयच्छत्र न० ચોમાસામાં થતી છત્રાકાર કાગડાટોપી.
गोमयच्छत्रिका पु० ઉપરનો અર્થ.
गोमयप्रिय न० गोमयच्छत्र જુઓ.
गोमयोत्थ त्रि० છાણમાંથી ઉત્પન્ન થનાર.
गोमयोत्था स्त्री० એક જાતનો કીડો.
गोमयोद्भव त्रि० છાણમાંથી ઉત્પન્ન થનાર.
गोमयोद्भव पु० ગરમાળાનું ઝાડ.
गोमहिषदा स्त्री० કાર્તિક સ્વામીની સેવક એક માતૃકા.
गोमांस न० ગાયનું માંસ.
गोमातृ स्त्री० ગાયોની માતા–કામધેનુ ગાય.
गोमायु पु० શિયાળ, એક જાતના ગંધર્વ.
गोमायु स्त्री० શિયાળવી.
गोमायुभक्ष पु० એક નીચ જાતિ–જે શિયાળ સુદ્ધાં ખાય છે.
गोमिग पु० તે નામે એક મુનિ.
गोमिथुन न० ગાયનું જોડલું.
गोमिन् त्रि० ગાયનો માલીક.
गोमिन् पु० શિયાળ, ઉપાસક, બુદ્ધ ભિક્ષુ, શિષ્ય
गोमिनी स्त्री० ગાયની માલીક સ્ત્રી, શિયાળવી.
गोमिल पु० તે નામે એક મુનિ.
गोमीन पु० એક જાતનું માછલું.
गोमुख पु० મગર, તે નામે એક યક્ષ.
गोमुख न० એક જાતનું વાદિત્ર, લેપ, લેપન, ગાયના–મુખના આકારની જમીનમાં ખોદેલી સુરંગ, માળા વગેરે રાખવાની ગૌમુખી, ગાયનું મુખ.
गोमुखी स्त्री० હિમાલય ઉપરથી જ્યાં ગંગા જમીન ઉપર પડે છે ત્યાં એક ગુફા.
गोमृढ त्रि० બળદ જેવો મૂર્ખ, જડ.
गोमूत्र न० ગાયનું મૂત્ર.
गोमूत्रिका स्त्री० તે નામે એક બંધ–અલંકાર શાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ ગોમૂત્રિકાબંધ–ચિત્રાલંકાર.
गोमृग पु० રોઝ મૃગ.
गोमृगी स्त्री० રોઝ મૃગલી.
गोमेद पु० એક જાતનો મણિ, તે નામે એક બેટ.
गोमेदक पु० ઉપરના અર્થ, એક જાતનું ઝેર, સુગંધી દ્રવ્યનું શરીરપર લેપન.
गोमेदसन्निभ पु० એક જાતનો પત્થર-દુગ્ધપાષાણ.
गोमेध पु० તે નામે એક યજ્ઞ.
गोम्भम् न० ગોમૂત્ર.
गोयज्ञ पु० ગોમેધ.
गोयान न० બેલ ગાડી.
गोयुग न० બે બળદ, બે ગાય.
गोयूति स्त्री० ગાયની ગતિ, ગાયનું ગમન.
गोरक्ष पु० તે નામે એક વેલ, નારંગીનું

ઝાડ, ઋષભ નામે એક ઝાડ, શિવ, ગોરખ મુનિ, ગાયનું રક્ષણ.

गोरक्ष ત્રિ० ગાયની રક્ષા કરનાર, બળદનું રક્ષણ કરનાર.

गोरक्षक ત્રિ० ઉપરના અર્થ.

गोरक्षकर्कटी સ્ત્રી० એક જાતની કાકડી.

गोरक्षजम्बू સ્ત્રી० ઘઉં, એક જાતની વનસ્પતિ, બોર.

गोरक्षतण्डुली સ્ત્રી० એક જાતની ક્ષુપ વનસ્પતિ.

गोरक्षतुम्बी સ્ત્રી० ઘડા જેવા આકારનું તુંબડું.

गोरक्षदुग्धा સ્ત્રી० એક જાતની ક્ષુપ વનસ્પતિ.

गोरक्षी સ્ત્રી० ઉપરનો અર્થ.

गोरक्ष्य ન० ગાયનું કે બળદનું રક્ષણ.

गोरङ्क પુ० પાણીનું બતક પક્ષી, કેદી, નાગો સાધુ.

गोरट પુ० દુર્ગંધી ખેરનું ઝાડ

गोरण ન० તોળવું, જોખવું, ઉંચું કરવું, ઉગામવું.

गोरथ પુ० મગધ દેશમાં આવેલો તે નામે એક પર્વત.

गोरस પુ० ગાયનું દૂધ-દહીં-છાશ, પાણીનો રસ, વાકયનો રસ.

गोरसज ન० છાશ, દહીં, માખણ.

गोराज પુ० શ્રેષ્ઠ બળદ, આખલો.

गोराटिका સ્ત્રી० એક જાતનું પક્ષી.

गोराटी સ્ત્રી० ઉપરનો અર્થ.

गोरिका સ્ત્રી० गोराटिका જુઓ.

गोरुच ન० હરતાલ.

गोरुत ન० ગાયનો શબ્દ, બળદનો શબ્દ, બે કોશનો પ્રદેશ.

गोरूप ન० ગાયનું સ્વરૂપ.

गोरूप પુ० મહાદેવ.

गोरोचना સ્ત્રી० ગોરોચન ગંધદ્રવ્ય.

गोर्द ન० મસ્તિષ્ક, મસ્તકમાં રહેલ ઘી જેવું તત્ત્વ.

गोल પુ० ગોળ, ગોળો, મીંઢળનું ઝાડ, વ્યભિચારથી ઉત્પન્ન થયેલ વિધવાનો પુત્ર, ખગોળ ગ્રંથ, બોલ નામે સુગંધી દ્રવ્ય.

गोल ન० ગોળાકાર મંડળ, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ ક્ષેત્રભેદ.

गोलक પુ० ગોળ, ગંધરસ, વટાણો, વ્યભિચારથી ઉત્પન્ન થયેલ વિધવાનો પુત્ર, ગોળો, પિંડો.

गोलक ન० ગોલોક, વૈકુંઠ લોકની ઉપર આવેલું એક સ્થાન.

गोलक्षण ન० ગાયનું શુભાશુભસૂચક ચિન્હ, ગાયનું લક્ષણ.

गोलत्तिका સ્ત્રી० વનચર એક પશુ સ્ત્રી.

गोलन्द પુ० તે નામે એક ઋષિ.

गोलयन्त्र ન० એક જાતનું યંત્ર.

गोलवण ન० જેટલા પ્રમાણમાં ગાયને મીઠું આપવામાં આવે છે તેટલું મીઠું.

गोला સ્ત્રી० ગોદાવરી નદી, સખી, બહેનપણી, ખરાબ નટી, ગોળો, પાણીનો કલશ, મણસીલ ધાતુ, શાહી, એક જાતની ઔષધી.

गोलाक्ष પુ० તે નામે એક ઋષિ.

गोलाङ्गूल પુ० એક જાતનો વાનર, કાળો વાનર.

गोलाङ्गूल ન० ગાયનું પૂછડું.

गोलाङ्गूली સ્ત્રી० એક જાતની વાનરી, કાળી વાનરી.

गोलाध्याय પુ० ભાસ્કરાચાર્યકૃત સિદ્ધાંતશિરોમણિ નામના ગ્રંથનો તે નામે એક વિભાગ.

गोलास પુ० गोमयच्छत्र જુઓ,

गोलिह પુ० એક જાતની વનસ્પતિ.

गोलीढ પુ० ઉપરનો અર્થ.

गोलोक પુ० વૈકુંઠલોકની ઉપર આવેલું એક સ્થાન.

गोलोमन् न० ગાયનું રૂંવાટું.

गोलोमतस् अव्य० ગાયના રૂંવાટામાંથી.

गोलोमिका स्त्री० જટામાંસી નામે એક વનસ્પતિ.

गोलोमी स्त्री० ધોળી ધ્રોખડ, વજ, વેસ્યા, જટામાંસી વનસ્પતિ.

गोवत्स पु० ગાયનો વાછરડો.

गोवत्सादिन् पु० નહાર, વરૂ.

गोवन्दनी स्त्री० પ્રિયંગુ વૃક્ષ, પીળા દાંડાવાળી કમળવેલ.

गोवर न० ગાયની ખરીથી ખુંદાયલો છાણનો ભુક્કો.

गोवर्द्धन पु० વૃંદાવનમાં આવેલો એક પર્વત.

गोवर्द्धनधर पु० શ્રીકૃષ્ણ.

गोवर्द्धनधारिन् पु० શ્રીકૃષ્ણ.

गोवशा स्त्री० વાંઝણી ગાય.

गोवाट न० ગાયનો વાડો.

गोवास पु० ગાયનો વાડો.

गोवासदासन पु० તે નામે પૂર્વમાં દેશ.

गोवासन पु० ગાયને હાંકી કાઢનાર બ્રાહ્મણ.

गोविकर्त्त पु० ગાયની હત્યા કરનાર, ગાયને મારી નાખનાર, બળદને ખેડમાં જોડનાર ખેડુત.

गोविकर्त्तृ पु० રાંધવા માટે ગાય કે બળદની હત્યા કરનાર,

गोवितत पु० અશ્વમેધ યજ્ઞ.

गोविदांपति पु० પરમેશ્વર.

गोविन्द पु० વિષ્ણુ, શ્રીકૃષ્ણ, ગોવાળ, બૃહસ્પતિ.

गोविन्दद्वादशी स्त्री० ફાગણ મહિનાની શુદ બારશ.

गोविष् स्त्री० ગાય કે બળદનું છાણ.

गोविषाण न० ગાયનું શીંગડું.

गोविषाणिक पु० ગાયનાં શીંગડાનું બનાવેલું વાદિત્ર.

गोविष्टा स्त्री० ગાય કે બળદનું છાણ.

गोवीथि स्त्री० આકાશમાં રહેલ નક્ષત્રભેદસૂચક માર્ગ.

गोवीर्य्य न० બળદોનું વીર્ય.

गोवृन्द न० ગાયોનો સમૂહ.

गोवृन्दारक पु० न० શ્રેષ્ઠ બળદ,શ્રેષ્ઠ ગાય.

गोवृष पु० શ્રેષ્ઠ બળદ.

गोवृषभ पु० શ્રેષ્ઠ બળદ.

गोव्याघ्र न० ગાય અને વાઘ, બળદ અને વાઘ.

गोव्याधिन पु० તે નામે એક ઋષિ.

गोव्रज पु० ગાયોનો કે બળદોનો સમૂહ, ગાયોનો કે બળદોનો વાડો.

गोव्रत न० ગોહત્યાના પ્રાયશ્ચિત્તનિમિત્ત એક વ્રત.

गोशकृत् न० ગાયનું કે બળદનું છાણ.

गोशर्य्य त्रि० જેની ગાય કે બળદ કૃશ—ઘરડાં હોય તે.

गोशशास् पु० બોલ નામે સુગંધી દ્રવ્ય.

गोशाल न० ગાયોની શાળા—ગૌશાળા—ગાયોને રહેવાનું સ્થળ.

गोशाला स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

गोशालीय त्रि० ગૌશાળામાં હોનાર-થનાર.

गोशीर्ष पु० વૃષભકૂટ પર્વત.

गोशीर्ष न० તે નામે એક ચંદન—જે ચલયાચલમાં થાય છે, ગાયનું કે બળદનું મસ્તક.

गोशीर्षक पु० તે નામે એક ઝાડ.

गोशीर्षक न० તે નામે એક ચંદન.

गोशृङ्ग पु० તે નામે એક ઋષિ, દક્ષિણ દેશમાં આવેલો એક પર્વત.

गोशृङ्ग न० ગાયનું શીંગડું.

गोश्रुति पु० તે નામે એક ઋષિ.

गोश्व पु० द्विव० ગાય અને ઘોડો.

गोश्व न० ઉપરનો અર્થ.

गोषखि पु० ગાય કે બળદ જેનો સહાયક છે તે, ગાય કે બળદનો સહાયક.

गोषदूक न० छ गाय के બળદ.
गोषड्गव न० ઉપરનો અર્થ.
गोषणि त्रि० ગાય કે બળદનું દાન કરનાર.
गोषदू त्रि० વાક્ય બોલતી વેળા સ્ખલના પામનાર.
गोषद त्रि० ઉપરનો અર્થ.
गोषदादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.
गोषन् त्रि० ગાય કે બળદનું દાન કરનાર.
गोषा त्रि० ઉપરનો અર્થ.
गोषाति स्त्री० ગાય કે બળદનો લાભ, ગાય કે બળદનું દાન.
गोषादी स्त्री० એક જાતનું પક્ષી.
गोषेधा स्त्री० દુષ્ટ લક્ષણવાળી સ્ત્રી.
गोष्ट् भ्वा० आ० अ० सेट् એકઠું કરવું, એકત્ર કરવું.
गोष्टोम पु० તે નામે એક યાગ.
गोष्ठ पु० સભા, પરિષદ્.
गोष्ठ न० ગાયોનો વાડો, ગાયો કે બળદનું સ્થાન.
गोष्ठ न० એક પ્રકારનું શ્રાદ્ધ.
गोष्ठपति पु० ગાયોના કે બળદોના સ્થાનનો અધ્યક્ષ–તે ઉપર દેખરેખ રાખનાર.
गोष्ठवेदिका स्त्री० ગૌશાળામાં કરેલ યજ્ઞકુંડ.
गोष्ठश्व पु० ગાયો કે બળદોના વાડામાં–સ્થાનમાં રહેનાર કુતરો.
गोष्ठश्व त्रि० પોતાને ઘેર રહી પારકાંનો દ્વેષ કરનાર.
गोष्टश्वन् पु० ગાયો કે બળદના વાડાનો કુતરો.
गोष्ठागार न० ઘણાં માણસોએ સ્થિતિ કરવાનું સ્થળ–મંજી.
गोष्ठाध्यक्ष पु० गोष्ठपति જુઓ.
गोष्ठान न० ગાયોનો કે બળદોનો વાડો.
गोष्ठाष्टमी स्त्री० गोपाष्टमी જુઓ.
गोष्ठि स्त्री० गोष्ठी જુઓ, પરસ્પર વાતચીત.
गोष्ठिक त्रि० કુટુંબસંબંધી.
गोष्ठी स्त्री० સભા, પરિષદ્, પરસ્પર વાતચીત, પોષ્ય કુટુંબવર્ગ, સમૂહ.
गोष्ठीपति पु० સભાધ્યક્ષ, સભાપતિ, પ્રમુખ, બહુ પોષ્યવર્ગનું પાલન કરનાર.
गोष्ठेक्ष्वेडिन् पु० સભાકુશળ, ઘરમાં બડાઈ હાંકનાર–ભીરૂ.
गोष्ठेशय त्रि० ગાયનું વ્રત કરી ગાયના વાડામાં શયન કરનાર.
गोष्ठ्य त्रि० ગાયના કે બળદના વાડામાં હોનાર–થનાર.
गोष्ठ्य पु० રૂદ્રદેવ.
गोष्पद न० ગાયના કે બળદના પગલાંથી થયેલ ખાડો, ગાયના કે બળદના પગલાં જેવડું માપ, ગાયો કે બળદોએ સેવેલ પ્રદેશ–વન વગેરે, પ્રભાસ ક્ષેત્રમાં આવેલું એક તીર્થ, ગાયનું કે બળદનું પગલું.
गोस पु० બોલ નામે સુગંધી દ્રવ્ય, ઉષ્ણ કાળ, પ્રભાત, સવાર.
गोसखि पु० गोपखि જુઓ.
गोसगृह न० ઘરનો અંદરનો ભાગ, શયનગૃહ.
गोसङ्ख्य पु० ગોવાળ.
गोसङ्ख्यातृ पु० ગોવાળ.
गोसंग पु० સવાર, પરોઢીયું.
गोसत्र पु० તે નામે એક યજ્ઞ.
गोसदृक्ष त्रि० ગાય જેવું, બળદ જેવું.
गोसदृक्ष पु० રોઝ–મૃગ.
गोसदृक्षा स्त्री० રોઝ–મૃગલી
गोसदृश पु० રોઝ મૃગ,
गोसदृश त्रि० ગાય કે બળદ જેવું.
गोसदृशी स्त्री० ગાય કે બળદ જેવી, રોઝ મૃગલી.
गोसनि त्रि० ગાયનું દાન કરનાર.
गोसंप्रदाय त्रि० ઉપરનો અર્થ.

गोसम्भव त्रि० ગાય કે બળદથી ઉત્પન્ન થનાર.

गोसम्भवा स्त्री० ધોળી ધ્રોખડ.

गोसर्ग पु० પ્રાતઃકાળ.

गोसर्प पु० ઘો.

गोसर्पा स्त्री० ઘો–માદા.

गोसव पु० ગોમેધ યજ્ઞ.

गोसहस्र न० એક હજાર ગાયોનું મહાદાન.

गोसाद त्रि० ગાય કે બળદને હાંકનાર.

गोसादिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.

गोसारथि पु० ગાય કે બળદનો સારથિ.

गोस्तन पु० ચોત્રીસ સેરનો એક હાર, ફૂલનો ગુચ્છો, ગાયનો આંચર.

गोस्तना स्त्री० દ્રાક્ષનો વેલો, દ્રાક્ષ.

गोस्तनी स्त्री० કાર્તિકસ્વામીની અનુચર એક માતૃકા.

गोस्तोम पु० તે નામે એક યજ્ઞ.

गोस्थान न० ગાયનો વાડો–ગૌશાળા.

गोस्थानक न० ઉપરનો અર્થ.

गोस्वामिन् पु० ગાયનો કે બળદનો માલીક.

गोह पु० ઘર.

गोहत्या स्त्री० ગાય કે બળદની હત્યા.

गोहन त्रि० ગાય કે બળદની હત્યા કરનાર.

गोहन् पु० ઇન્દ્ર.

गोहन त्रि० ઢાંકનાર, ગુપ્ત રાખનાર.

गोहमुख पु० ભરતખંડમાં આવેલો તે નામે એક પર્વત.

गोहरितकी स्त्री० બીલીનું ઝાડ.

गोहल्ल न० ગાયનું કે બળદનું છાણુ.

गोहालिया स्त्री० તે નામે એક વેલો.

गोहित पु० બીલીનું ઝાડ, વિષ્ણુ.

गोहित त्रि० ગાયનું કે બળદનું હિત કરનાર.

गोहिर न० પગનું મૂળ, પગની એડી.

गोह्य त्रि० ગુપ્ત રાખવા યોગ્ય, ઢાંકવા યોગ્ય.

गौकक्ष्य पु० ગોકક્ષ ઋષિનો ગોત્રજ.

गौग्गुलव त्रि० ગુગળનો ધૂપ વગેરે.

गौच्य पु० હિમાલયનો પુત્ર મૈનાક પર્વત.

गौञ्जिक पु० સોની.

गौड पु० તે નામે એક દેશ–કાન્યકુબ્જ, બેંગાલનો મધ્ય પ્રદેશ.

गौड पु० बहु० ગૌડ દેશમાં રહેનાર, વિંધ્યાચલની ઉત્તરે રહેનાર બ્રાહ્મણ.

गौड त्रि० ગોળનો વિકાર, ગોળમાંથી બનતો દારૂ.

गौडक पु० ગૌડદેશ.

गौडक पु० ब० ગૌડ દેશમાં રહેનાર, વિંધ્યાચલની ઉત્તરે રહેનાર બ્રાહ્મણ.

गौडपाद पु० તે નામે એક વેદાન્તી પંડિત.

गौडवास्तुक पु० न० એક જાતનું શાક.

गौडिक त्रि० ગોળનું, ગોળસંબંધી.

गौडिक पु० શેલડી.

गौडी स्त्री० ગોળમાંથી બનાવેલ મદિરા, તે નામે એક કાવ્યરીતિ.

गौण त्रि० સાદૃશ્યલક્ષણલક્ષ્ય સંબંધરૂપ ગૌણી લક્ષણાથીપ્રવૃત્ત થયેલ શબ્દ, અપ્રધાન કર્મ વગેરે, અમુખ્ય.

गौणचान्द्र पु० અંધારિયા પડવેથી આરંભી પૂનેમ સુધીનો ચાંદ્રમાસ.

गौणिक त्रि० ગુણસાધન, ગુણ જાણનાર, ગુણથી બનેલ, સત્વ વગેરે ગુણોથી ઉત્પન્ન થયેલ.

गौणिक पु० ગુણ.

गौणी स्त्री० તે નામે સાદૃશ્યમૂલક લક્ષણા.

गौतम पु० ગૌતમ ઋષિનો વંશજ, ભરદ્વાજ મુનિ, અહલ્યાનો પુત્ર શતાનંદ, કૃપાચાર્ય, માયાદેવીનો પુત્ર શાક્યમુનિ, જૈન તીર્થંકર મહાવીરના પટ્ટશિષ્ય ગૌતમ ગણધર.

गौतमसम्भवा स्त्री० ગોદાવરી નદી.

गौतमी स्त्री० કૃપાચાર્યની બહેન, ગૌતમકૃત વિદ્યા, દુર્ગા દેવી, તે નામે એક રાક્ષસી, ગોદાવરી નદી, ગોરોચના.

गौत्तम पु० એક પ્રકારનું સ્થાવર ઝેર.

गौदन्तेय त्रि० ગોદન્ત નામે ચંદન સંબંધી.

गौदानिक त्रि० કેશાંત સંસ્કારના બ્રહ્મચર્ય સંબંધી, કેશાન્ત સંસ્કારમાં કરવામાં આવતું કર્મ વગેરે.

गौधार पु० गोधिकापुत्र જુઓ.

गौधूम त्रि० ઘઉંનો વિકાર–રોટલી વગેરે.

गौधूमीन न० ઘઉં જેમાં પાકી શકે તેવું ખેતર.

गौधेय पु० गोधिकापुत्र જુઓ.

गौधेर पु० ઉપર પ્રમાણે.

गौधेरकायणि पु० ગોધેરનો પુત્ર.

गौनर्द पु० પાતંજલ મુનિ.

गौनर्द त्रि० ગોનર્દ દેશમાં હોનાર–થનાર.

गौपत्य न० ગોવાળપણું, ગાયોનું માલીકપણું.

गौपवन पु० તે નામે એક ઋષિ.

गौपिक पु० ગોવાળણનો પુત્ર.

गौपिलेय त्रि० ગોપિલે કરેલ વગેરે.

गौपुच्छ त्रि० ગાયના કે બળદનાં પૂછડાં જેવું.

गौपुच्छिक त्रि० ગાયના કે બળદનાં પૂછડાં વડે તરનાર.

गौप्तेय पु० વાણીયણનો છોકરો.

गौभृत त्रि० ગાયના પોષકે કરેલ વગેરે.

गौमत त्रि० ગોમતી નદીમાં હોનાર–થનાર.

गौमतायन पु० ગોમતીમાં હોનાર–થનાર.

गौमयिक त्रि० ગાયના છાણથી બનેલ.

गौमायन पु० ગોસ્વામીનો ગોત્રજ.

गौर पु० ચન્દ્ર, ધોળા સરસવ, પીળો રંગ, ધોળો રંગ, લાલ રંગ, એક જાતનું માપ, એક જાતનો મૃગ, કપૂર, સાઠી ચોખા.

गौर न० કમળમાંથી થતા કેસરા, સોનું, કેસર; કમળ.

गौर त्रि० પીળું, ધોળું, લાલ, અત્યંત શુદ્ધ, ઉજ્જવળ.

गौरक्ष्य न० ગાયનું રક્ષણ કરવારૂપ એક વૈસ્યકર્મ, પશુપાલન કર્મ.

गौरग्रीव पु० તે નામે એક દેશ, તે દેશમાં રહેનાર.

गौरचन्द्र पु० મહાપ્રભુ ચૈતન્ય દેવ.

गौरजीरक पु० ધોળું જીરૂં.

गौरतित्तिरि पु० એક જાતનું ધોળું તેતર પક્ષી.

गौरत्वच् पु० ઇંગોળીયાંનું ઝાડ.

गौरपृष्ठ पु० તે નામે મયનો સભાસદ રાજા.

गौरमुख पु० તે નામે એક મુનિ–જે શમીક ઋષિનો શિષ્ય હતો.

गौरमृग पु० એક જાતનો ધોળો મૃગ.

गौरमृगी स्त्री० એક જાતની ધોળી મૃગલી.

गौरव न० ગુરૂપણુ, ગુરુનું કર્મ, સન્માન, માન આપવા માટે ઉભા થવું તે.

गौरव त्रि० ગુરૂ સંબંધી.

गौरवल्ली स्त्री० એક જાતનો વેલો.

गौरवाहन पु० તે નામે એક રાજા.

गौरवित त्रि० માન્ય, પૂજ્ય.

गौरवेरित त्रि० માન પામેલ, સન્માન પામેલ, માન્ય.

गौरशाक पु० मधुक જુઓ.

गौरशिरस् त्रि० ધોળા કેશવાળા માથાવાળું.

गौरसर्प पु० તે નામે એક મુનિ.

गौरसर्षप पु० ધોળો સરસવ, ત્રણ સરસવનું એક માપ.

गौरसुवर्ण पु० ચિત્રકૂટ પર્વતમાં પ્રસિદ્ધ એક શાક.

गौरा स्त्री० શુદ્ધ સ્ત્રી.

गौराङ्ग पु० વિષ્ણુ, શ્રીકૃષ્ણ.

गौराङ्ग त्रि० ધોળા અંગવાળું.

गौराजाजी स्त्री० ધોળું જીરૂં.

गौरादि पु० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.

गौरार्द्रक न० એક જાતનું સ્થાવર ઝેર.

गौरावस्कन्दिन् पु० ગુરૂપત્ની અહલ્યા સાથે વ્યભિચાર કરનાર ઇન્દ્ર.

गौरावस्कन्दिन् पु० ગુરૂપત્ની સાથે ગમન કરનાર કોઇ પુરૂષ.
गौराश्व पु० તે નામે એક રાજા, અર્જુન, યમસભાનો એક સભાસદ.
गौरास्य पु० ધોળા મોઢાવાળો અને કાળા શરીરવાળો એક વાનર.
गौरास्या स्त्री० ધોળા મોઢાની કાળા શરીરવાળી વાનરી.
गौराहिक पु० એક જાતનો ઝેર વિનાનો સાપ.
गौरि पु० અંગિરા ગોત્રનો એક ઋષિ.
गौरिक त्रि० ધોળા રંગનું, ધોળું.
गौरिक पु० ધોળો સરસવ.
गौरिका स्त्री० કુંવારી કન્યા, આઠ વર્ષની છોકરી, નહિ અભડાતી કુંવારી કન્યા.
गौरिमत् न० તે નામે એક તીર્થ.
गौरिमती स्त्री० તે નામે એક નદી.
गौरिल पु० ધોળા સરસવ, લોઢાનું ચૂર્ણ.
गौरिवीति पु० તે નામે એક ઋષિ.
गौरिषक्थ त्रि० ગૌરી જેવા સાથળવાળું.
गौरी स्त्री० ગૌરવર્ણી કોઇ સ્ત્રી, હિમાલયની પુત્રી પાર્વતી, આઠ વર્ષની કન્યા, હળદર, દારૂ હળદર, ગોરોચના, વરૂણની તે નામે પત્ની, પ્રિયંગુ વૃક્ષ, પૃથ્વી, તે નામે એક નદી, સૂર્યવંશી પ્રસેનજિત રાજાની એક સ્ત્રી, તે નામે બુદ્ધની એક શક્તિ, મજીઠ, ધોળી ધ્રોખડ, ધોળું નસોતર, તુલસી, સોનેરી કેળ, આકાશમાંસી વનસ્પતિ, તે નામે એક રાગિણી, વાણી.
गौरीकान्त पु० મહાદેવ.
गौरीगुरु पु० હિમાલય.
गौरीज न० અભ્રક.
गौरीज पु० કાર્તિક સ્વામી, ગણપતિ.
गौरीतक न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક છાશ.
गौरीतनय पु० કાર્તિક સ્વામી, ગણેશ.
गौरीनाथ पु० મહાદેવ.
गौरीपट्ट શિવલિંગમાં રહેલ ગૌરીનું પૂજાસ્થાન.
गौरीपति पु० મહાદેવ.
गौरीपितृ पु० હિમાલય.
गौरीपुत्र पु० કાર્તિક સ્વામી, ગણેશ.
गौरीपुष्प पु० પ્રિયંગુ વૃક્ષ.
गौरीमन्त्र पु० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક મંત્ર.
गौरीललित न० હરતાલ.
गौरीशिखर न० તે નામે એક તીર્થ—જ્યાં પાર્વતીએ તપ કર્યું હતું.
गौरीसुत पु० કાર્તિક સ્વામી, ગણેશ.
गौरुतल्पिक पु० ગુરૂપત્ની સાથે વ્યભિચાર કરનાર.
गौलक्षणिक त्रि० ગાયનાં કે બળદનાં લક્ષણ જાણનાર, ગાયનાં કે બળદનાં લક્ષણો જણાવનાર ગ્રંથને ભણનાર કે જાણનાર.
गौलन्द्य पु० ગોલન્દ ઋષિનો ગોત્રજ.
गौलाङ्कायन पु० ગોલાંક ઋષિનો ગોત્રજ.
गौलिक पु० એક જાતનું ઝાડ.
गौलोमन त्रि० ગાયના રૂંવાટા જેવું.
गौल्मिक पु० પહેરગીર.
गौल्य न० મધુર રસ, મીઠાશ.
गौशतिक त्रि० એક સો ગાયો જેની પાસે હોય તે.
गौष्ठ त्रि० ગોઠીમાં હોનાર—થનાર, ગાયના વાડામાં હોનાર—થનાર.
गौष्ठी स्त्री० गोष्ठी જુઓ.
गौष्ठीन न० પ્રથમ જ્યાં ગાયનો વાડો હતો તે સ્થળ.
गौसहस्रिक त्रि० જેની પાસે એક હજાર ગાયો હોય તે.
गौहल्व्य पु० ગુહલુ ઋષિનો ગોત્રજ.
ग्धि स्त्री० ભક્ષણ કરવું, ખાવું.
ग्ना स्त्री० હરકોઇ સ્ત્રી, દેવપત્ની.
ग्मा स्त्री० પૃથ્વી.
ग्रंथ् स्वा० आ० स० સેર્ વાંકું કરવું, ગુંથવું.

ग्रथ् क्र्या० प० स० सेट् ગુંથવું.
ग्रथन न० ગુંથવું.
ग्रथित त्रि० ગુંથેલ, ઓળંગેલ, હિંસા કરેલ, મારી નાખેલ.
ग्रथिन् त्रि० બોલનાર, બક બક કરનાર.
ग्रथ्न पु० ગુચ્છો.
ग्रन्थ् चु० उभ० स० सेट् ગુંથવું.
ग्रन्थ पु० ગુંથવું, ગ્રંથ, શાસ્ત્ર, ધન, તે નામે એક છંદ.
ग्रन्थकार त्रि० ગ્રંથ બનાવનાર, શાસ્ત્રકાર,
ग्रन्थकुटी स्त्री० લેખ્યસ્થાન, પુસ્તકાલય.
ग्रन्थन न० ગુંથવું.
ग्रन्थना स्त्री० ગુંથવું
ग्रन्थसन्धि पु० ગ્રંથનો સંધિ-વિભાગ-પરિચ્છેદ.
ग्रन्थि पु० ગુંથવું, વાંસ વગેરેની ગાંઠ, ગાંઠ, એક જાતની મોથ, બાંધવું, તે નામે એક રોગ, માયારૂપ પાશ, કુટિલતા, ગ્રંથપર્ણ વૃક્ષ.
ग्रन्थिक न० પીપરમૂળ—ગંઠોડા, ગ્રંથિપર્ણ વૃક્ષ, ગુગળ, કેરડાનું ઝાડ, વાંસ.
ग्रन्थिक पु० જોશી, પાંડવ સહદેવ.
ग्रन्थिका स्त्री० વજ, વેખંડ વનસ્પતિ.
ग्रन्थित त्रि० ગુંથેલ.
ग्रन्थिदला स्त्री० मालाकन्द વનસ્પતિ.
ग्रन्थिदूर्वा स्त्री० એક જાતની ધ્રોખડ.
ग्रन्थिन त्रि० ગ્રંથવાળું, વિદ્વાન, ગુંથનાર, ગ્રંથ બનાવનાર.
ग्रन्थिनी स्त्री० કેળ.
ग्रन्थिपत्र पु० चोरक નામે એક ગંધદ્રવ્ય.
ग्रन्थिपर्ण न० એક જાતનું ઝાડ.
ग्रन्थिपर्णी स्त्री० ચોર નામે ગંધદ્રવ્ય, એક જાતની ધ્રોખડ.
ग्रन्थिफल पु० કોઠનું ઝાડ, મીંઢળનું ઝાડ.
ग्रन्थिबन्धन न० ગાંઠ બાંધવી, પુસ્તક વગેરેનું બંધન, જન્મતિથિએ ગોરોચનાવાળું સુતર બાંધવું તે.
ग्रन्थिबर्हिन् पु० ગ્રન્થિપર્ણ વૃક્ષ.
ग्रन्थिभेद पु० વસ્ત્ર વગેરેની ગાંઠ છોડનાર, ખીસ્સા કાતરૂ ચોર.
ग्रन्थिमत् त्रि० ગાંઠવાળું.
ग्रन्थिमत् पु० अस्थिसंहारि वृक्ष.
ग्रन्थिमत्फल पु० नकुच वृक्ष.
ग्रन्थिमूल न० ગાજર, લસણ.
ग्रन्थिमूला स्त्री० એક જાતની ધ્રોખડ.
ग्रन्थिल त्रि० ગાંઠવાળું.
ग्रन्थिल न० પીપરમૂળ-ગંઠોડા, આદુ.
ग्रन्थिला स्त्री० ફોદીનો, કેરડાનું ઝાડ, ચોર નામે ગંધદ્રવ્ય, એક જાતની મોથ, એક જાતની ધ્રોખડ.
ग्रन्थिवर्हिन् पु० ग्रन्थिपर्ण वृक्ष.
ग्रन्थिहर पु० અમાત્ય, મંત્રી.
ग्रन्थोक न० પીપરમૂળ.
ग्रप्स पु० ગુચ્છો.
ग्रस् चु० उभ० स० सेट् ભક્ષણ કરવું, ખાવું.
ग्रस् भ्वा० प० स० सेट् ઉપરના અર્થ.
ग्रसन न० ભક્ષણ કરવું, ખાવું, ચંદ્ર–સૂર્યનું ગ્રહણ, કોળીયો, ગ્રાસ.
ग्रसन पु० તે નામે એક અસુર.
ग्रसमान त्रि० ગ્રાસ કરતું, ગળતું, ખાતું, હરણ કરતું.
ग्रसिष्ठ त्रि० અતિશય ગળનાર, અત્યંત ખાનાર.
ग्रसिष्णु त्रि० ગ્રાસ કરવાના સ્વભાવવાળું, ગળી જવાના સ્વભાવવાળું, ખાવાના સ્વભાવવાળું.
ग्रस्त त्रि० ગ્રાસ કરેલ, ખાધેલ, જેમાંથી-વર્ણપદ લોપ પામ્યું હોય તે.
ग्रस्त न० અસંપૂર્ણ ઉચ્ચારેલો શબ્દ.
ग्रस्ति स्त्री० ખાવું, ગળવું,
ग्रस्तृ त्रि० ગળનાર, ખાનાર.

ग्रस्तास्त पु० ગ્રહણ પામેલાજ અસ્ત પા- પામેલ ચંદ્ર કે સૂર્ય.

ग्रस्तोदय पु० ગ્રહણ અવસ્થામાંજ ચંદ્ર કે સૂર્યનો ઉદય.

ग्रस्य त्रि० ગ્રાસ કરવા યોગ્ય,ખાવા યોગ્ય.

ग्रह क्र्या० उभ० स० सेट् ગ્રહણ કરવું, લેવું, સ્વીકારવું, પકડવું, ઓળંગવું, अनु+ અનુકૂલ કરવું, કૃપા કરવી, सम्+अनु + બંધન વગેરેમાંથી અનુગ્રહ કરવો, સારી રીતે અનુગ્રહ કરવો, अप+સતત ધારામાંથી જૂદું પાડીને ફરી તે ધારા સાથે જોડવું, अपि + ઢાંકવું, अभि + સામે ગ્રહણ કરવું, अव + અટકવું, નિયમ કરવો, वि+अव+ નમવું, आ + સામેથી ખેંચવું, આગ્રહ કરવો, आ + सम् સામેથી સંગ્રહ કરવો, उद + વિશ્વાસ રાખવો, અનામત મૂકવું, उप + उद + જાણવું, उप + સમીપમાં ગ્ર- હણ કરવું, नि + બલાત્કારે રોકવું, કેદ કરવું, प्रति + પ્રતિગ્રહ કરવો, કબૂલ કરવું. निस् + સંપૂર્ણ રીતે ગ્રહણ કરવું, નિગ્રહ કરવો, प्र + અત્યંત લેવું. वि + વિરોધ કરવો, सम् + સંગ્રહ કરવો.

ग्रह् चु० उभ० स० सेट् લેવું, ગ્રહણ, કરવું.

ग्रह् भ्वा० प० स० सेट् ઉપરના અર્થ.

ग्रह पु० સૂર્ય વગેરે નવ ગ્રહ, બાળકોને પી- ડનારા બાલગ્રહ, અનુગ્રહ, કૃપા, આગ્રહ, લેવું, ગ્રહણ કરવું, યુદ્ધ કરવા તૈયાર થવું, મળબંધ, ચંદ્ર-સૂર્યનું ગ્રહણ, સ્વીકાર કર- વો, જાણવું.

ग्रह पु० ब० નવની સંખ્યા.

ग्रहकल्लोल पु० રાહુ.

ग्रहकुष्माण्ड पु० કોહળાંના આકારનું પ્રાણી.

ग्रहगोचर पु० તે નામે એક જ્યોતિષગ્રંથ.

ग्रहगति स्त्री० ગ્રહોની ગતિ.

ग्रहगन्ध पु० સૂર્ય વગેરે ગ્રહોને ઉદ્દેશી અ- પાતું ચંદન.

ग्रहचिन्तक पु० જોશી.

ग्रहण न० સ્વીકાર, જ્ઞાન, આદર, ચંદ્ર- સૂર્યનું ગ્રહણ, ઇન્દ્રિય, શબ્દ, હાથ, બંધન, વિદ્યા, કળા.

ग्रहणक न० ગ્રહણ કરાવનારૂં શાસ્ત્ર.

ग्रहणान्त पु० ચંદ્ર-સૂર્યનો ગ્રહણથી મોક્ષ, વિદ્યા-કળાના અભ્યાસનો અંત.

ग्रहणान्तिक न० વિદ્યા-કળાના અભ્યાસનો અંત.

ग्रहणि स्त्री० સંગ્રહણીનો રોગ, પિત્તધરા નામની કલા.

ग्रहणी स्त्री० ઉપરના અર્થ.

ग्रहणीरुज् स्त्री० સંગ્રહણીનો રોગ.

ग्रहणीहर न० લવિંગ.

ग्रहणीहर त्रि० સંગ્રહણી રોગ દૂર કરનાર.

ग्रहणीय त्रि० ગ્રહણ કરવા યોગ્ય, સ્વી- કારવા યોગ્ય, પકડવા યોગ્ય, લેવા યોગ્ય.

ग्रहदक्षिणा स्त्री० ગ્રહોને ઉદ્દેશી અપાતી દક્ષિણા.

ग्रहदान न० ગ્રહોને ઉદ્દેશી દાન.

ग्रहदृष्टि स्त्री० ગ્રહોની દૃષ્ટિ.

ग्रहदेवता स्त्री० સૂર્ય વગેરે ગ્રહોના અધિ- ષ્ઠાયક રૂદ્ર વગેરે દેવ.

ग्रहधूप पु० ગ્રહોને ઉદ્દેશી અપાતો ધૂપ.

ग्रहनायक पु० સૂર્ય,આકડાનું ઝાડ,શનિ ગ્રહ.

ग्रहनाश पु० એક પ્રકારની શાક વનસ્પતિ.

ग्रहनाशन पु० ઉપરનો અર્થ.

ग्रहनेमि पु० ચંદ્ર, કપૂર.

ग्रहपति पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

ग्रहपीडा स्त्री० દુષ્ટ ગ્રહસંબંધી પીડા.

ग्रहपुष पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

ग्रहपूजन न० ગ્રહોનું પૂજન.

ग्रहपूजा स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

ग्रहप्रत्यधिदैवत न० ગ્રહોના અધિષ્ઠાયક દેવ.

ग्रहबल न० ગ્રહોનું બળ.

ग्रहबलि पु० ગ્રહયજ્ઞ.

ग्रहभक्ति સ્ત્રી૦ ગ્રહોનો વિભાગ.

ग्रहभीतिजित् પુ૦ તે નામે એક ગંધ-દ્રવ્ય–ગોરોચના.

ग्रहभोजन ન૦ ગ્રહોને આપવામાં આવતા બલીદાનરૂપ ભોજન.

ग्रहमख પુ૦ ગ્રહયજ્ઞ.

ग्रहमण्डल ન૦ ગ્રહોનો સમૂહ, ગ્રહોની પૂજાર્થે કરવામાં આવતું અષ્ટ પદ્માકાર સ્થાન.

ग्रहमैत्र ન૦ વિવાહમાં લેવા યોગ્ય વરકન્યાની રાશિ અને ગ્રહોની મિત્રતા.

ग्रहयज्ञ પુ૦ શાંતિ–પુષ્ટિ વગેરે માટે કરાતો ગ્રહોને ઉદ્દેશી યજ્ઞ.

ग्रहयाग પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

ग्रहयालु ત્રિ૦ ગ્રહણ કરતું, લેતું, સ્વીકારતું.

ग्रहयुति પુ૦ ગ્રહોની એક રાશિ વગેરેમાં સ્થિતિભેદથી કલ્પવા યોગ્ય એક યોગ.

ग्रहयुद्ध ન૦ ઉપર ઉપર રહેલા ગ્રહોનું કિરણસ્પર્શ વગેરેથી થતું એક યુદ્ધ.

ग्रहयुद्धभ ન૦ જેમાં ગ્રહોનું યુદ્ધ થયું હોય તે નક્ષત્ર.

ग्रहराज પુ૦ ચંદ્ર, સૂર્ય, કપૂર, આકડાનું ઝાડ, બૃહસ્પતિ.

ग्रहवर्षादिफल ન૦ સૂર્ય વગેરે ગ્રહો જેના સ્વામી હોય છે તેવા વર્ષ કે માસનું અમુક ફળ.

ग्रहवन्हि પુ૦ ગ્રહયજ્ઞમાં ગ્રહોને ઉદ્દેશી જેમાં હોમ થાય છે તે એક અગ્નિ.

ग्रहविप्र પુ૦ જોશી, ગ્રહોને ઉદ્દેશી અપાતાં દાનો લઇ પતિત થયેલો બ્રાહ્મણ.

ग्रहशृङ्गाटक ન૦ તે નામે એક ગ્રહયજ્ઞ.

ग्रहसमागम પુ૦ ચંદ્રની સાથે મંગળ વગેરે પાંચ ગ્રહોનો એક યોગ.

ग्रहादि પુ૦ પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક ધાતુગણ.

ग्रहाधार પુ૦ ધ્રુવ નક્ષત્ર.

ग्रहाग्रिकरण ન૦ તે નામે નૈયાયિકોનું એક અધિકરણ.

ग्रहाधीन ત્રિ૦ ગ્રહોને સ્વાધીન.

ग्रहाधीश પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

ग्रहाध्यक्ष પુ૦ ઉપરના અર્થ.

ग्रहापहा સ્ત્રી૦ ગોરોચના.

ग्रहामय પુ૦ ગ્રહોને લીધે થતો રોગ, ગ્રહોનો આવેશ.

ग्रहावमर्द्दन પુ૦ રાહુ, બે ગ્રહોનું પરસ્પર યુદ્ધ.

ग्रहाशिन् પુ૦ એક જાતની વનસ્પતિ.

ग्रहाह्वय પુ૦ ભૂતાङ્કુશ નામે એક વૃક્ષ.

ग्रहिल ત્રિ૦ હઠીલું, આગ્રહી, ગ્રહાવેશવાળું.

ग्रहीतव्य ત્રિ૦ ગ્રહણ કરવા યોગ્ય, સ્વીકારવા યોગ્ય, લેવા યોગ્ય, પકડવા યોગ્ય.

ग्रहीतृ ત્રિ૦ ગ્રહણ કરનાર, પકડનાર, લેનાર, ઋણ લેનાર.

ग्रहेश પુ૦ ग्रहपति જુઓ.

ग्रहेश्वर પુ૦ ઉપર પ્રમાણે.

ग्राह्य પુ૦ તે નામે એક યજ્ઞપાત્ર.

ग्राभ ત્રિ૦ ગ્રહણ કરનાર, લેનાર, સ્વીકારનાર.

ग्राम પુ૦ ગામ, ગામડું, અમુક અમુક લક્ષણવાળા બ્રાહ્મણ વગેરેનું નિવાસસ્થાન, તે નામે અમુક સ્વરોનો સમૂહ, દેશ.

ग्रामक પુ૦ ઉપરના અર્થ.

ग्रामकाम ત્રિ૦ કોઇ ગામને પોતાની માલીકીનું ઇચ્છનાર.

ग्रामकुक्कुट પુ૦ ગામમાં રહેતો કુકડો.

ग्रामकुक्कुटी સ્ત્રી૦ ગામમાં રહેતી કુકડી.

ग्रामकुमार ત્રિ૦ આખા ગામમાં જે સુંદર હોય તે.

ग्रामकुमारक ન૦ આખા ગામની સુંદરતા.

ग्रामकुलाल પુ૦ ગામનો કુંભાર, ગામનો કોઇ કારીગર.

ग्रामकुलालक ન૦ ગામનું કુંભારપણું.

ग्रामकूट પુ૦ શૂદ્ર.

ग्रामकूटी સ્ત્રી૦ શૂદ્ર જાતિની સ્ત્રી.

ग्रामकोड પુ० ગામમાં રહેતું ભુંડ.
ग्रामकोडी સ્ત્રી० ગામમાં રહેતી ભુંડણ.
ग्रामग ત્રિ० ગામ જનાર.
ग्रामगामिन् ત્રિ० ગામ જનાર.
ग्रामगुह्य ત્રિ० ગામની બહારનું.
ग्रामगृह्या સ્ત્રી० ગામની બહાર રહેલી સેના.
ग्रामगेय ન० ગામમાં ગાવા યોગ્ય એક સામવિભાગ.
ग्रामगोदुह् પુ० ગામનો ગોવાળ.
ग्रामघात પુ० ગામનો નાશ કરવો, ગામનું સર્વસ્વ લઇ લેવું તે, ગામમાં રહેતાં માણસોને મારી નાખવાં તે.
ग्रामघातिन् પુ० ગામનાં ઘણાં લોકોનું પોષણ કરવા માટે પશુઓને મારનાર, ગામનો વિનાશ કરનાર.
ग्रामघोषिन् પુ० મેઘ, વરસાદ.
ग्रामङ्कमिन् ત્રિ० ગામ જનાર.
ग्रामचर्या સ્ત્રી० ગ્રામ્ય ધર્મ—સ્ત્રીસંયોગ, મૈથુન.
ग्रामज ત્રિ० ગામમાં ઉત્પન્ન થનાર.
ग्रामजनिष्पावी સ્ત્રી० એક જાતનું ધાન્ય.
ग्रामजात ત્રિ० ગામમાં ઉત્પન્ન થનાર.
ग्रामजाल ન० ગામનો સમૂહ.
ग्रामजित् ત્રિ० ગામસમૂહમાં ફાંટા પડાવનાર—તડાં પડાવનાર.
ग्रामण ત્રિ० ગામના મુખી સંબંધી, ગામેતી સંબંધી.
ग्रामणी પુ० ગામેતી, ગામનો મુખી, ગ્રામાધ્યક્ષ, હજામ, વિષ્ણુ, બહુ સ્ત્રીસંભોગ કરનાર.
ग्रामणी સ્ત્રી० વેશ્યા, પટલાણી, ગામના મુખીની સ્ત્રી, ગળીનો છોડ.
ग्रामणीता સ્ત્રી० ગામેતીપણું, મુખીપણું, ગ્રામાધ્યક્ષપણું.
ग्रामणीत्व ન० ઉપરના અર્થ.
ग्रामणीथ्य ન० ग्रामणीता જુઓ.
ग्रामणीपुत्र પુ० વેશ્યાનો છોકરો, ગ્રામાધ્યક્ષનો પુત્ર.
ग्रामतक्ष પુ० ગામનો સુથાર.
ग्रामतस् અવ્ય० ગામથી.
ग्रामता સ્ત્રી० ગામોનો સમૂહ.
ग्रामधर्म પુ० ગ્રામ્ય ધર્મ—મૈથુન.
ग्रामपाल પુ० ગામની રક્ષા કરનાર, ગ્રામાધ્યક્ષ, અમુક લશ્કરી ટુકડી.
ग्रामपुत्र પુ० આખા ગામે પાળવા યોગ્ય.
ग्रामपुत्रक ન० આખા ગામે પાળવા યોગ્યપણું.
ग्रामप्रेष्य પુ० આખા ગામનો દાસ.
ग्रामप्रेष्यक ન० આખા ગામનું દાસત્વ.
ग्रामभृत પુ० આખા ગામે પોષણ કરવાયોગ્ય.
ग्राममद्गुरिका સ્ત્રી० એક જાતનું માછલું, ગ્રામયુદ્ધ.
ग्राममुख પુ० હાટ, દુકાન.
ग्राममृग પુ० કુતરો.
ग्राममृगी સ્ત્રી० કુતરી.
ग्रामयाजक પુ० ગામના હરકોઇને યજ્ઞ કરાવનાર હલકો બ્રાહ્મણ.
ग्रामयाजिन् પુ० ઉપરનો અર્થ.
ग्रामवास પુ० ગામમાં રહેવું, ગામમાં રહેનાર ગામડીયો.
ग्रामवासिन् ત્રિ० ગામમાં રહેનાર, ગામડીયો.
ग्रामविशेष પુ० સંગીતને લગતા અમુક સ્વર.
ग्रामशत ન० સો ગામ.
ग्रामशतेश પુ० સો ગામનો માલીક.
ग्रामषण्ड પુ० નપુંસક.
ग्रामषण्डक ન० નપુંસકપણું.
ग्रामसंकर પુ० નાની પાણીની નહેર, ગામડાની નહેર
ग्रामस्थ ત્રિ० ગામમાં રહેનાર, ગામડીયું.
ग्रामहासक પુ० બહેનનો પતિ, બનેવી.
ग्रामाघात ન० મૃગયા, શિકાર.
ग्रामाधिकृत પુ० ગામનો મુખી, ગામનો

પટેલ, ગામનો અધિકારી.
ग्रामाधिपति પુ૦ ઉપરના અર્થ.
ग्रामाध्यक्ष પુ૦ ग्रामाधिकृत જુઓ.
ग्रामान्त ન૦ ગામની સમીપ, ગામની પાસે.
ग्रामान्तीय ત્રિ૦ ગામની સમીપ હોનાર-થનાર.
ग्रामिक પુ૦ ગ્રામાધ્યક્ષ, ગામનો મુખી, ગામ-પટેલ.
ग्रामिक्य ન૦ ગામપણું.
ग्रामिन् ત્રિ૦ ગામનો માલીક, ગામમાં રહેનાર, ગ્રામ્યધર્મ-મૈથુનવાળું.
ग्रामिणी સ્ત્રી૦ ગળીનું ઝાડ.
ग्रामीण પુ૦ કુતરો, કાગડો, ગામમાં રહેતું ભુંડ.
ग्रामीण ત્રિ૦ ગામમાં ઉત્પન્ન થનાર.
ग्रामीणा સ્ત્રી૦ ગળીનો છોડ, એક શાક.
ग्रामेय ત્રિ૦ ગામમાં હોનાર-થનાર.
ग्रामेयक ત્રિ૦ ઉપરનો અર્થ.
ग्रामेया સ્ત્રી૦ વેશ્યા.
ग्रामेवास પુ૦ ગામમાં રહેવું, ગામડામાં રહેવું, ગામમાં રહેનાર.
ग्रामेवासिन् ત્રિ૦ ગામમાં રહેનાર, ગામડામાં રહેનાર.
ग्रामेश પુ૦ ગામધણી.
ग्रामेश्वर પુ૦ ગામનો ધણી.
ग्राम्य ત્રિ૦ ગામમાં હોનાર-થનાર, ગામડીયું, પ્રાકૃત, મૂઢ, મૂર્ખ, અજ્ઞાની.
ग्राम्य પુ૦ તે નામે કાવ્યનો એક દોષ, એક જાતનું પશુ, મેષ અને વૃષભ રાશિ, રાત્રિ, સ્વીકાર.
ग्राम्य ન૦ મૈથુન, તે નામે એક રતબંધ, હલકું વાક્ય, અશ્લીલ ભાષા.
ग्राम्यकन्द પુ૦ એક જાતનું કંદમૂળ.
ग्राम्यकर्कटी સ્ત્રી૦ કોહળું.
ग्राम्यकर्मन् ન૦ મૈથુન.
ग्राम्यकुङ्कुम ન૦ કસુંબો.
ग्राम्यधर्म પુ૦ મૈથુન.
ग्राम्यधर्मिन् ત્રિ૦ મૈથુનમાં આસક્ત.
ग्राम्यपशु પુ૦ ગામમાં રહેનાર પશુ.
ग्राम्यमद्गुरिका સ્ત્રી૦ એક જાતનું માછલું.
ग्राम्यमृग પુ૦ કુતરો.
ग्राम्यमृगी સ્ત્રી૦ કુતરી.
ग्राम्यराशि પુ૦ જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ મિથુન વગેરે રાશિ.
ग्राम्यवल्लभा સ્ત્રી૦ વેશ્યા.
ग्राम्यवादिन् ત્રિ૦ ગ્રામ્ય શબ્દ બોલનાર-ખેડુત વગેરે, હલકી ભાષા બોલનાર.
ग्राम्यशूकर પુ૦ ગામડામાં રહેતું ભુંડ.
ग्राम्यशूकरी સ્ત્રી૦ ગામમાં રહેતી ભુંડણી.
ग्राम्या સ્ત્રી૦ તુલસી, ગળીનો છોડ.
ग्राम्यायणि પુ૦ ગામડીયો, નહિ કેળવાયલાનો છોકરો.
ग्राम्यायणि સ્ત્રી૦ ગામડીયણ, નહિ કેળવાયલાની છોકરી.
ग्राम्यायणी સ્ત્રી૦ ઉપરના અર્થ.
ग्राम्याश्व પુ૦ ગધેડો.
ग्राम्याश्वा સ્ત્રી૦ ગધેડી.
ग्रावग्राभ પુ૦ એક જાતનો યાજ્ઞિક ઋત્વિજ.
ग्रावन् પુ૦ પત્થર, પર્વત, મેઘ.
ग्रावन् ત્રિ૦ દઢ, મજબૂત.
ग्रावरोहक પુ૦ આસંધ વનસ્પતિનું ઝાડ.
ग्रावस्तुत् પુ૦ ग्रावग्राभ જુઓ.
ग्रावहस्त પુ૦ ઉપર પ્રમાણે.
ग्रावायण પુ૦ તે નામે એક પ્રવર.
ग्रास પુ૦ અનાજ વગેરેનો કોળીયો, ગ્રહણ કરવું, ઢાંકવા યોગ્ય અને ઢાંકનારનો સ્પર્શ.
ग्रासशल्य ન૦ કોળીયામાં રહેલો માછલાં વગેરેનો કાંટો.
ग्रासाच्छादन ન૦ અનાજ અને વસ્ત્ર.
ग्राह પુ૦ ઝૂડ નામે જલચર પ્રાણી, મગર, જ્ઞાન, આગ્રહ, હઠ, ગ્રહણ કરવું, લેવું, સ્વીકાર, કબૂલ કરવું.

ग्राह त्रि० ગ્રહણ કરનાર, સ્વીકારનાર, લેનાર, કબૂલ કરનાર.

ग्राहक पु० બાઝ પક્ષી, સર્પ પકડનારો વાદી, સિતાવર શાક.

ग्राहक त्रि० ગ્રહણ કરનાર, સ્વીકારનાર, લેનાર.

ग्राहवत् त्रि० ઝૂડવાળું, મગરવાળું.

ग्राहिन् त्रि० ગ્રહણ કરનાર, લેનાર, સ્વીકારનાર, પેટના મળનું બંધન કરનાર.

ग्राहिन् पु० કોઠનું ઝાડ.

ग्राहिणो स्त्री० ધમાસો નામે વનસ્પતિ, એક જાતનો જવાસો, ગ્રહણ કરનારી–લેનારી સ્ત્રી, રીસામણી વનસ્પતિ.

ग्राहिफल पु० કોઠનું ઝાડ.

ग्राहुक त्रि० ગ્રહણ કરવાના સ્વભાવવાળું, લેનાર, લેવાવાળું.

ग्राह्य त्रि० ગ્રહણ કરવા યોગ્ય, લેવાયોગ્ય, સ્વીકારવા યોગ્ય, જાણવા યોગ્ય, માનવા લાયક, કબૂલ કરવા લાયક.

ग्रीवा स्त्री० ડોક.

ग्रीवाक्ष पु० તે નામે એક ઋષિ.

ग्रीवाघण्टा स्त्री० ડોકે બાંધેલી ઘંટડી.

ग्रीवाबिल न० ડોકમાં રહેલો એક જાતનો ખાડો.

ग्रीविन् पु० ઉંટ.

ग्रीविन् त्रि० લાંબી ડોકવાળું.

ग्रीविणी स्त्री० ઉંટડી.

ग्रीष्म पु० જેઠ અને આષાઢ–એ બે મહિનાની એક ઋતુ, તાપ, ગરમી, ગ્રીષ્મઋતુની ગરમી.

ग्रीष्म त्रि० ગરમીવાળું, ગરમ, ગ્રીષ્મ ઋતુવાળું, ઉનું.

ग्रीष्मज त्रि० ગરમીમાં ઉત્પન્ન થનાર, ગ્રીષ્મ ઋતુમાં થનાર.

ग्रीष्मजा स्त्री० સીતાફળી, નવમલ્લી વનસ્પતિ.

ग्रीष्मधान्य न० ગ્રીષ્મ ઋતુમાં થતું ધાન્ય.

ग्रीष्मपुष्पी स्त्री० ગ્રીષ્મ ઋતુમાં જેને ફૂલ આવે છે તે એક ફૂલઝાડ.

ग्रीष्मभव त्रि० ગ્રીષ્મ ઋતુમાં થનાર.

ग्रीष्मभवा स्त्री० બટ મોગરો.

ग्रीष्मसुन्दर पु० એક જાતનું શાક.

ग्रीष्महास न० ગ્રીષ્મ ઋતુમાં થનારો એક જાતનો કપાસ.

ग्रीष्मी स्त्री० બટ મોગરો.

ग्रीष्मोद्भव त्रि० ગ્રીષ્મ ઋતુમાં ઉત્પન્ન થનાર.

ग्रीष्मोद्भवा स्त्री० બટ મોગરો.

ग्रुच् ભ્વા० ૫० સ० સેટ્ ચોરી કરવી, ગમન કરવું, જવું.

ग्रैव त्रि० ડોકમાં હોનાર–થનાર.

ग्रैवेय त्रि० ઉપરનો અર્થ.

ग्रैवेय न० ડોકમાં પહેરવાનો દાગીનો, સાંકળી વગેરે.

ग्रैवेयक न० ઉપરનો અર્થ.

ग्रैव्य त्रि० ડોકમાં હોનાર–થનાર.

ग्रैष्म त्रि० ગ્રીષ્મ સંબંધી, ગરમી સંબંધી.

ग्रैष्मक त्रि० ગ્રીષ્મ ઋતુમાં હોનાર–થનાર.

ग्रैष्मिक त्रि० ગ્રીષ્મ ઋતુના ધર્મને જાણનાર, ગ્રીષ્મ ઋતુના ધર્મને જણાવનાર ગ્રંથનું અધ્યયન કરનાર.

ग्रैष्मी स्त्री० બટ મોગરો.

ग्लपन न० થાકવું, થાક, પરિશ્રમ થવો.

ग्लपन त्रि० પરિશ્રમકારક, ગ્લાનિકારક, થકાવનાર.

ग्लपित त्रि० પરિશ્રમ પામેલ, થાકેલ, ગ્લાનિ પામેલ.

ग्लस् ભ્વા० આ० સ० સેટ્ ભક્ષણ કરવું, ખાવું.

ग्लस्त त्रि० ભક્ષણ કરેલ, ખાધેલ.

ग्लह् ચુ० ઉભ० સ० સેટ્ જુગટું રમવા માટે પણ લેવો, હોડ બકવી.

ग्लह् ભ્વા० ૫० સ० સેટ્ ઉપરના અર્થ.

ग्लह पु० જુગારમાં પણ રૂપ આદ્ય વસ્તુ, હોડ, પાસા ખેલવા, જુગાર.

ग्लान त्रि० રોગ વગેરેથી ક્ષીણ થયેલ, ગ્લાનિ પામેલ, દીન થયેલ, થાકેલ.

ग्लान न० દીનતા, થાક, પરિશ્રમ.

ग्लानि स्त्री० દુર્બળતા, સાહિત્યપ્રસિદ્ધ એક વ્યભિચારી ગુણ.

ग्लाव पु० તે નામે એક ઋષિ.

ग्लाविन त्रि० હર્ષ નહિ પામેલ.

ग्लास्नु त्रि० ગ્લાનિવાળું.

ग्लुच् भ्वा० प० स० सेट् ચોરી કરવી, ગમન કરવું, જવું.

ग्लुचुक पु० તે નામે એક ઋષિ.

ग्लुनच् भ्वा० प० स० सेट् ચોરી કરવી, જવું.

ग्लेप भ्वा० आ० सेट् દીન થવું अ० ચાલવું स०

ग्लेव् भ्वा० आ० अ० सेट् સેવા કરવી.

ग्लेष् भ्वा० आ० स० सेट् શોધવું.

ग्लै भ्वा० प० अ० अनिट् કરમાવું, થાકી જવું, ક્ષીણ થવું.

ग्लौ पु० ચંદ્ર, કપૂર.

घ.

घ ચોથો વ્યંજન.

घ पु० ઘંટ, ઘંટનો શબ્દ.

घकार पु० ચોથો घ् વ્યંજન.

घघ् भ्वा० प० अ० सेट् હસવું.

घंट् चु० उभ० अ० सेट् શબ્દ કરવો.

घट भ्वा० आ० अ० सेट् ચેષ્ટા કરવી, उद्+ ઉઘાડવું, प्र + પ્રારંભ કરવો, वि + વિયોગ પામવો, છૂટા પડવું, सम् + એકઠા મળવું, સંયુક્ત થવું, જોડાવું.

घट् चु० उभ० सेट् હિંસા કરવી स० એકત્ર કરવું अ० उद् + ઉઘાડવું.

घट् चु० उभ० अ० सेट् પ્રકાશવું.

घट् भ्वा० प० अ० सेट् પ્રકાશવું.

घट पु० ઘડો, પ્રાણાયામનો કુંભકપ્રકાર, હાથીનું ગંડસ્થળ, કુંભરાશિ, યોજવું, જોડવું.

घटक त्रि० યોજના કરી આપનાર, જોડી દેનાર.

घटकर्पर पु० તે નામે એક કવિ—જે વિક્રમાદિત્ય રાજાની સભામાં એક રત્ન ગણાતો.

घटकर्पर पु० ભાંગેલા ઘડાનું ઠીકરૂં.

घटकार पु० કુંભાર.

घटकारक पु० કુંભાર.

घटकृत् पु० કુંભાર.

घटग्रह त्रि० ઘડો લેનાર.

घटग्राह त्रि० ઘડો લેનાર.

घटज पु० અગસ્ત્ય મુનિ.

घटजात पु० અગસ્ત્ય મુનિ.

घटदासी स्त्री० કુટણી સ્ત્રી.

घटन न० ઘટવું, યોજવું, જોડવું, મેળવવું, બનાવ.

घटना स्त्री० ઉપરના અર્થ, હાથીઓનો સમૂહ, બનાવ

घटयोनि पु० અગસ્ત્ય ઋષિ.

घटराज पु० ઘડો.

घटपर्य्यसन न० પ્રાયશ્ચિત્ત નહિ કરનાર કોઇ પતિતનો ત્યાગ કરવા માટે તેના જીવતાંજ તેનું પ્રેત કાર્ય કરવા માટે જ્ઞાતિઓએ કરવામાં આવતું પાણીથી ભરેલા ઘડાનું કોઇ દાસીના પગદ્વારા ખાલી કરવું.

घटप्रक्षेप न० પ્રાયશ્ચિત્ત કર્યા પછી પ્રાયશ્ચિત્ત કરનારાએ કરવાનો એક વિધિ.

घटसम्भव पु० અગસ્ત્ય મુનિ.

घटसृञ्जय पु० ब० દક્ષિણમાં આવેલો દેશ.

घटस्थापन न० નવરાત્રમાં દેવીપ્રીત્યર્થે કળશ સ્થાપવામાં આવે છે તે.

घटस्थापना स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
घटा स्त्री० ઘટના જુઓ, સંઘાત, સમૂહ, ગોષ્ઠી–વાતચીત, મેઘનો આડંબર, સભા, હાથણી.
घटाटोप पु० આડંબર.
घटाभ पु० હિરણ્ય કશિપુ દૈત્યનો સેનાપતિ એક અસુર.
घटाल त्रि० નિંદિત ઘટનાવાળું.
घटालावू स्त्री० ઘડા જેવડું તુંબડું.
घटिक न० નિતંબ, કુલો.
घटिक त्रि० ઘડાવડે તરનાર.
घटिका स्त्री० ઘડીઆળ, ઘડી, સાઠ પળરૂપ સમય, એક મુહૂર્ત, નાનો ઘડો.
घटिकार्थक पु० ઘડીઆળ વગાડનાર, ઘડીઆળચી.
घटिकालवण न० સંચળ.
घटिघट पु० મહાદેવ, શંકર.
घटित त्रि० ઘડેલ, યોજેલ, જોડેલ, રચેલ, કરેલ, યુક્ત.
घटित न० ઘડવું, યોજવું, રચવું, કરવું.
घटितत्व न० યોજેલપણું, યુક્તપણું, રચેલપણું.
घटिन् पु० કુંભાર, કુંભરાશિ.
घटिन् त्रि० ઘડાવાળું.
घटिन्धम त्रि० ઘડામાં મોઢાનો પવનભરી તેને વગાડનાર.
घटिन्धय त्रि० ઘડાવડે પીનાર, ઘડા મોઢે માંડનાર.
घटिल त्रि० ઘડાવાળું.
घटी स्त्री० એક ઘડીનો સમય, દંડાત્મક કાળ, ઘડીઆળ, નાનો ઘડો.
घटीकार पु० કુંભાર, ઘડીઆળી.
घटीग्रह त्रि० નાનો ઘડો લેનાર, ઘડીઆળ લેનાર.
घटीग्राह त्रि० ઉપરનો અર્થ.
घटीयन्त्र न० ઘડીયાળ, કુવામાંથી પાણી કાઢવાનું યંત્ર.
घटोत्कच पु० ભીમસેનથી હિડિંબામાં ઉત્પન્ન થયેલો એક રાક્ષસ.
घटोत्कचान्तक पु० કર્ણ.
घटोत्कचारि पु० કર્ણ.
घटोदर पु० તે નામે એક અસુર.
घटोद्भव पु० અગસ્ત્ય મુનિ.
घट्ट् भ्वा० आ० स० सेट् ચાલવું, ઘડવું, બનાવવું.
घट्ट् चु० उभ० स० सेट् ચાલવું, ઘડવું, બનાવવું.
घट्ट पु० નદી વગેરેનો ઘાટ, દાણ લેવાનું સ્થળ, ચાલવું.
घट्टकुटीप्रभात न० દાણ આપવાના ભયથી રાત્રે જે રસ્તો હાથ લાગ્યો તે રસ્તે નાસી જનારો કોઇ વાણીઓ સવારે જ્યાં દાણ લેવાતું હતું તેજ સ્થળે આવવાથી દાણચોરી કરી શક્યો નહિ તેમ ઉન્માર્ગે દોડતો કોઇ મનુષ્ય પોતાની ધારણા પાર પાડી શકે નહિ તે રૂપ એક ન્યાય.
घट्टगा स्त्री० તે નામે એક નદી.
घट्टजीविन पु० નદી વગેરે ઉતરવાને સ્થળે આવતી દાણની આવકથી આજીવીકા ચલાવનારો ખલાસ વગેરે.
घट्टन न० જવું, લાવવું, ચલાવવું, ઘસવું, મસળવું, આજીવિકા.
घट्टना स्त्री० ચલાવવું, આજીવિકા.
घट्टित त्रि० બનાવેલ, કરેલ, ચલાવેલ.
घण् तना० उभ० अ० सेट् દીપવું, પ્રકાશવું.
घण्ट त्रि० દીપેલ, પ્રકાશેલ.
घण्टक पु० એક જાતની ક્ષુપ વનસ્પતિ.
घण्टकर्ण पु० ઉપરનો અર્થ.
घण्टा स्त्री० ઘંટડી, ઝાલર, અતિબલા, નાગબલા વનસ્પતિ.
घण्टाक पु० घण्टापाटलि વૃક્ષ.
घण्टाकर्ण पु० તે નામે શિવનો એક અ-

તુચર, કાશીમાં આવેલો તે નામે ધરો.

घण्टाताड પુ૦ અમુક સમયને જણાવવા માટે ઝાલર વગાડનાર, ઘડીઆલચી.

घण्टाताडन ન૦ ઘંટડી વગાડવી.

घण्टानाद પુ૦ ઘંટડીનો શબ્દ, તે નામે કુબેરનો એક મંત્રી.

घण्टापथ પુ૦ મોટો રાજમાર્ગ.

घण्टापाटलि પુ૦ એક જાતનું ઝાડ.

घण्टाबीज પુ૦ નેપાળો.

घण्टारव પુ૦ ઘંટડીનો શબ્દ.

घण्टारवा સ્ત્રી૦ એક જાતના શણનું ઝાડ.

घण्टालिका સ્ત્રી૦ મોટા લીંબુનું ઝાડ.

घण्टोला સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ, ઘંટડીઓની પંક્તિ.

घण्टावत् ત્રિ૦ ઘંટડીઓવાળું.

घण्टाशब्द પુ૦ ઘંટડીનો અવાજ.

घण्टिका સ્ત્રી૦ નાની ઘંટડી, ઘુઘરી, પડજીભ.

घण्टिनीबीज ન૦ નેપાળો.

घण्टु પુ૦ હાથીને ગળે બાંધેલો ઘંટ, પ્રતાપ.

घण्टेश्वर પુ૦ મંગળનો પુત્ર એક દેવ–વ્રણદાતા.

घण्ड પુ૦ ભ્રમર.

घतन ત્રિ૦ મારનાર.

घन પુ૦ મેઘ, મોથ, સમૂહ, મજબૂતાઈ, વિસ્તાર, લોખંડી મુદ્‌ગર, શરીર, કફ, અભ્રક, ગણિતપ્રસિદ્ધ ઘનવર્ગ, તે નામે એક વેદપાઠ.

घन ન૦ લોઢું, ચામડું, મધ્યમ નૃત્ય.

घन ત્રિ૦ ગાઢ, ઘટ્ટ, દઢ, મજબૂત, પૂર્ણ, સંપુટ, ગીચ ઝાડીવાળું, ઘણું, પુષ્કળ.

घनकफ પુ૦ વરસાદનો કરો.

घनकाल પુ૦ વર્ષા ઋતુ.

घनगोलक પુ૦ એકઠું મળેલ સોનું તથા રૂપું.

घनघनौघ પુ૦ જળ ભરેલા મેઘનો સમૂહ.

घनचय પુ૦ મેઘનો સમૂહ.

घनच्छद પુ૦ સરગવાનું ઝાડ.

घनजम्बाल પુ૦ ગાઢ કીચડ.

घनज्वाला સ્ત્રી૦ વજ્રની કાંતિ, મેઘની દીપ્તિ–વીજળી.

घनता સ્ત્રી૦ ઘનત્વ જુઓ.

घनताल પુ૦ ચાતક પક્ષી, વાદ્ય વગેરેનો અમુક તાલ.

घनतिमिर ન૦ ગાઢ અંધારૂં, મેઘથી થયેલું અંધારૂં.

घनतोल પુ૦ ચાતક પક્ષી.

घनतोली સ્ત્રી૦ ચાતક પક્ષિણી.

घनत्व ન૦ ગાઢપણું, મજબુતાઇ, સ્થૂલપણું.

घनत्वच પુ૦ સરગવાનું ઝાડ.

घनद्रुम પુ૦ એક જાતનું ઝાડ, विकङ्कतवृक्ष.

घनध्वनि પુ૦ મેઘનો શબ્દ.

घनध्वनि ત્રિ૦ મેઘના જેવા શબ્દવાળું.

घननाभि પુ૦ ધુમાડો.

घननीहार પુ૦ પુષ્કળ બરફ, ઘણુંજ હીમ.

घनपत्र પુ૦ સાટોડી, સરગવો.

घनपदवी સ્ત્રી૦ આકાશ.

घनपल्लव પુ૦ સરગવો.

घनपाषण्ड પુ૦ મોર પક્ષી.

घनपाषण्डी સ્ત્રી૦ મયૂરી.

घनफल પુ૦ એક જાતનું ઝાડ, विकङ्कत वृक्ष.

घनफेनिला સ્ત્રી૦ કારેલીનો વેલો.

घनमूल ન૦ ગણિતપ્રસિદ્ધ ઘનમૂળ.

घनरव પુ૦ મોર પક્ષી.

घनरवी સ્ત્રી૦ મયૂરી.

घनरस પુ૦ પાણી, કપૂર, ગાઢ રસ.

घनरस ન૦ પાણી.

घनवर्त्मन ન૦ આકાશ.

घनवल्लिका સ્ત્રી૦ અમૃતસ્ત્રવા નામે વેલ, વીજળી.

घनवल्ली સ્ત્રી૦ ઉપરના અર્થ.

घनवात પુ૦ તે નામે એક નરક, મેઘનો વાયુ.

घनवास પુ૦ કોહળું.
घनवाहन પુ૦ શિવ, ઇન્દ્ર.
घनवीथि સ્ત્રી૦ આકાશ.
घनश्याम પુ૦ અત્યંત કાળો રંગ, વિષ્ણુ.
घनश्याम ત્રિ૦ મેઘ જેવું કાળું.
घनसमय પુ૦ મેઘનો સમય.
घनसार પુ૦ કપુર, પારો, પાણી, ચંદન, શ્રેષ્ઠ મેઘ.
घनस्कन्ध પુ૦ આંબલીનું ઝાડ.
घनस्वन પુ૦ મેઘનો શબ્દ, તાંદળજાનું શાક.
घनस्वन ત્રિ૦ મેઘના જેવા શબ્દવાળું.
घनहस्त પુ૦ અમુક એક જાતનું હસ્તમાન.
घना સ્ત્રી૦ माषपर्णी વનસ્પતિ, સ્થૂલ સ્ત્રી.
घनाकर પુ૦ વર્ષા કાળ.
घनागम પુ૦ વર્ષા કાળ, મેઘનું આવવું.
घनाघन પુ૦ ઇન્દ્ર, વર્ષતો મેઘ, મદવાળો હાથી, પરસ્પર અથડાવું.
घनाघन ત્રિ૦ નિરંતર ઘાત કરનાર.
घनाघना સ્ત્રી૦ काकमाची વનસ્પતિ.
घनात्यय પુ૦ શરદ ઋતુ, મેઘનું દૂર થવું.
घनामय પુ૦ ખજૂરનું ઝાડ.
घनामल પુ૦ એક પ્રકારનું શાક.
घनाम्बु ન૦ વરસાદનું પાણી.
घनाराव પુ૦ મેઘનો શબ્દ.
घनाराव ત્રિ૦ મેઘના જેવા શબ્દવાળું.
घनारुण ત્રિ૦ અતિશય લાલ.
घनावरुद्ध ત્રિ૦ મેઘ વડે ઘેરાયેલ.
घनाश्रय પુ૦ આકાશ.
घनीकृत ત્રિ૦ ઘટ્ટ કરેલ, મજબૂત કરેલ, દૃઢ કરેલ, નક્કી કરેલ.
घनोदधि પુ૦ તે નામે એક નરક.
घनोपल પુ૦ વરસાદનો કરો.
घनौघ પુ૦ મેઘનો સમૂહ.
घम्ब् ભ્વા૦ પ૦ સ૦ સેટ્ ગમન કરવું, જવું.
घर પુ૦ ઘર.
घरट्ट પુ૦ ઘંટી, દળવાની ચક્કી.
घर्घट પુ૦ એક જાતનું માછલું.
घर्घर પુ૦ ઘંટી વગેરેનો શબ્દ, પર્વતદ્વાર, પહાડી રસ્તો, બારણું, ઘુવડ, તે નામે એક નદ, હરકોઇ અવાજ, હાસ્ય.
घर्घर ત્રિ૦ ઘર્ઘર શબ્દવાળું.
घर्घरा સ્ત્રી૦ વીણા, ગંગા નદી, ઘુઘરી.
घर्घराराव પુ૦ ઘર્ઘર શબ્દ–ઘંટીનો શબ્દ.
घर्घरिका સ્ત્રી૦ નાની ઘંટી, તે નામે એક નદી, એક જાતનું વાદિત્ર, શેકેલું અનાજ.
घर्घरित ન૦ ભુંડનો શબ્દ.
घर्घरी સ્ત્રી૦ ગંગા નદી, ઘંટડી, ઘુઘરી, ઘુઘરીઓવાળો કંદોરો, ઘુવડી.
घर्घुर्घा સ્ત્રી૦ એક જાતનો કીડો.
घर्व् ભ્વા૦ પ૦ સ૦ સેટ્ ગમન કરવું, જવું.
घर्म પુ૦ ઘામ, ગરમી, પરસેવો, તાપ, તાપવાળો દિવસ, ઉનાળાનો સમય, યજ્ઞ, રસ, ગાય વગેરેનું દૂધ.
घर्म ત્રિ૦ દીપ્ત, પ્રદીપ્ત, તાપવાળું, ગરમ.
घर्मचर्चिका સ્ત્રી૦ ગરમીમાં શરીરે નીકળતી અળાઇઓ.
घर्मदीधिति પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
घर्मदुह् સ્ત્રી૦ જેનું દૂધ દોહી લીધું હોય તેવી ગાય.
घर्मदुघा સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.
घर्मद्युति પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
घर्मपयस् ન૦ પરસેવો.
घर्मपावन પુ૦ બ૦ તે નામે પિતૃગણ.
घर्मरश्मि પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
घर्मविचर्चिका સ્ત્રી૦ घर्मचर्चिका જુઓ.
घर्मसद् પુ૦ બ૦ તે નામે પિતૃઓ.
घर्मस्तुभ પુ૦ વાયુ.
घर्मस्वरस् પુ૦ પ્રદીપ્ત શબ્દ.
घर्मस्वेद પુ૦ દીપ્ત ગમન, પરસેવો, યજ્ઞમાં જનાર.
घर्मान्त પુ૦ વર્ષા કાળ.
घर्मान्तकामुकी સ્ત્રી૦ બગલી પક્ષિણી.

घर्माम्बु न० પરસેવો.
घर्मोदक न० પરસેવો.
घर्ष पु० ઘસારો, ઘસવું.
घर्षण न० ઘસવું, દળવું, પીસવું, ઘસારો.
घर्षणाल पु० મુસળી, સાંબેલું.
घर्षणी स्त्री० હળદર.
घर्षित त्रि० ઘસેલ, પીસેલ, દળેલ.
घल न० છાસ.
घंष् भ्वा० आ० अ० सेट् ઝરવું,ખરવું, ટપકવું.
घस् भ्वा० प० स० सेट् ભક્ષણ કરવું, ખાવું.
घस पु० તે નામે એક રાક્ષસ.
घसि पु० ભક્ષણ કરવું, ખાવું.
घस्मर त्रि० ખાવાના સ્વભાવવાળું, ખાઉધરું.
घस्र पु० દિવસ.
घस्र न० કેસર.
घस्र त्रि० હિંસક.
घा स्त्री० કટિમેખલા,કંદોરો,ઘા કરવો, મારવું.
घाट पु० ડોકની પાછળનો ભાગ, નદી વગેરેનો ઘાટ, ગાયો વગેરેને ચરવાનું સ્થળ.
घाट त्रि० ડોકની પાછળના ભાગવાળું.
घाटा स्त्री० ડોકની પાછળનો ભાગ.
घाटाल पु० સાન્નિપાતિક વિદ્રધિરોગનું એક લક્ષણ.
घाटिका स्त्री० घाटा જુઓ.
घाण्टिक पु० ધંતુરો, વ્યવહારી, રાજાઓને જગાડતી વેળા ઘંટ વગાડી સ્તુતિપાઠ કરનાર.
घाण्टिक त्रि० ઘંટ વગાડનાર.
घात पु० ઘા કરવો, મારવું, પૂરવું, ગુણવું, બાણ.
घातक त्रि० ઘા કરનાર, મારનાર, હણનાર.
घातन न० હણવું, મારવું.
घातन त्रि० હણનાર, મારનાર, ઘાત કરનાર.
घातनी स्त्री० ગદા નામનું હથિઆર.
घातयत् त्रि० ઘાત કરતું, હણતું, મારતું.
घातवार पु० અમુક રાશિમાં જન્મેલાને અનિષ્ટસૂચક અમુક વાર.
घातव्य त्रि० ઘાત કરવા યોગ્ય, હણવા યોગ્ય.
घातस्थान न० સ્મશાન, મારવાનું સ્થળ ફાંસી વગેરે.
घाति पु० પક્ષીબંધન, માર, પ્રહાર.
घातिन् त्रि० મારનાર, હણનાર, ઘાત કરનાર.
घातिपक्षिन् पु० બાઝ પક્ષી.
घातिपक्षिणी स्त्री० બાઝ પક્ષિણી.
घातुक त्रि० હિંસક, ક્રૂર, ઘાતકી.
घात्य त्रि० ઘાત કરવા યોગ્ય, હણવા યોગ્ય, ગુણવા યોગ્ય.
घार पु० સીંચવું, છાંટવું.
घारि न० તે નામે એક છંદ.
घार्तिक त्रि० પુષ્કળ ઘીવાળું એક પકવાન્ન ઘેબર.
घार्तेय पु० કોઇ દીપ્ત સ્ત્રીનો પુત્ર.
घास पु० ઘાસ, તૃણ, હરકોઈ ભક્ષ્ય દ્રવ્ય.
घासकुन्द पु० એક જાતનો મોગરો.
घासकुन्दिक त्रि० ઘાસકુંદ જેની સમીપ હોય તેવો પ્રદેશ વગેરે.
घासि त्रि० હરકોઈ ભક્ષ્ય દ્રવ્ય, ઘાસ.
घिण् भ्वा० आ० स० सेट् ગ્રહણ કરવું.
घु भ्वा० आ० अ० सेट् શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો.
घु पु० શબ્દ, અવાજ, કબૂતર, લઘુ અક્ષર, 'दा' અને 'धा' એવા રૂપવાળા ધાતુઓની પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક સંજ્ઞા.
घुट् भ्वा० आ० स० सेट् પાછા ફરવું, અદલબદલ કરવું.
घुट् तुदा० प० स० सेट् પ્રતિઘાત કરવો, સામે મારવું, અથડાવું.
घुट पु० પગની ઘુંટી.
घुटिक पु० પગની ઘુંટી.
घुटी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
घुड् तुदा प० स० सेट् વિશેષે કરી આઘાત કરવો, અથડાવું, અટકવું.

घुंण् भ्वा० आ० स० सेट् ग्रहण करवुं, लेवुं.

घुण् भ्वा० आ० अ० सेट् भमवुं, गोळ चक्कर फरवुं.

घुण पु० एक जातनो लाकडांनो कीडो–जे लाकडामां अक्षर जेवी आकृति कोतरे छे.

घुणप्रिया स्त्री० एक जातनुं झाड.

घुणवल्लभा स्त्री० अतिविषनी कळी.

घुणाक्षर न० घुण कीडाए स्वाभाविक रीते करेली अक्षरना जेवी आकृति.

घुणि त्रि० भमेल, फरेल.

घुण्ट पु० पगनी घुंटी.

घुण्टक पु० पगनी घुंटी.

घुण्टिक न० अडायुं छाणुं.

घुण्ड पु० भमरो.

घुम् अव्य० अमुक प्रकारनो अस्पष्ट शब्द.

घुर् तुदा० प० अक० सेट् घोरवुं, अतिभयंकर शब्द करवो, भयंकर थवुं.

घुर त्रि० अमुक प्रकारनो शब्द करनार.

घुरि स्त्री० भुंडनुं मुख.

घुरी स्त्री० भुंडनुं मुख.

घुर्घुर पु० एक जातनो कीडो, भुंडनो शब्द.

घुर्घुरक पु० सर्पना झेरथी थतो उपद्रव.

घुर्घुरा स्त्री० घुर घुर शब्द करवो.

घुर्घुरिका स्त्री० छातीमां घुर घुर शब्द करावती एक उधरस.

घुर्घुरी स्त्री० एक जातनुं जलजंतु, भमरी.

घुलञ्च पु० गवेधुका जुओ.

घुलघुलारव पु० कबूतर.

घुष् भ्वा० आ० सेट् दीपवुं, प्रकाशवुं अ० करवुं स०

घुष् भ्वा० प० स० सेट् वध करवो, मारी नाखवुं.

घुष् चु० उभ० स० सेट् स्तुति करवी, प्रकट करवुं, जाहेर करवुं.

घुष् भ्वा० प० स० सेट् उपरना अर्थ.

घुषित त्रि० शब्द करेल.

घुष्ट न० उच्च शब्दथी प्रकट करेला अभिप्रायवाळुं वाक्य वगेरे.

घुष्टान्न न० कोण खानार छे एम उंचेथी अवाज करी आपवानुं अन्न.

घुसृ न० गाडुं, गाडी.

घुसृण न० केसर.

घुसृणापिञ्जरतनु स्त्री० गंगा नदी.

घूक पु० घुवड.

घूकनादिनी स्त्री० गंगा नदी.

घूकारि पु० कागडो.

घूकारी स्त्री० कागडी.

घूकावास पु० शाखोट वृक्ष.

घूकी स्त्री० घुवड मादा.

घूर् दिवा० आ० सेट् हिंसा करवी स० जीर्ण थवुं, घरडा थवुं, शब्द करवो अ०

घूर्ण् तुदा० उभ० अ० सेट् भमवुं, डोलां खावां.

घूर्ण पु० एक जातनुं शाक, एक जातनो रोग–जेमां चकर आवे छे ते.

घूर्ण न० भमवुं, डोलां खावां.

घूर्ण त्रि० भमेल, फरेल, डोलां खाधेल.

घूर्णन न० भमवुं, गोळ चकर फरवुं, डोलां खावां.

घूर्णना स्त्री० उपरना अर्थ.

घूर्णमान त्रि० भमतुं, फरतुं, डोलां खातुं.

घूर्णायमान त्रि० भमावातुं, चक्कर फेरवातुं.

घूर्णि पु० भमवुं, चकर फरवुं, डोलां खावां.

घूर्णिका स्त्री० शुक्राचार्यनी कन्या देवयानीनी ते नामे एक सखी.

घूर्णित त्रि० भमेल, चकर फरेल, डोलां खाधेल.

घृ भ्वा० प० स० अनिट् सींचवुं, छांटवुं.

घृ चु० उभ० स० सेट् सींचवुं, छांटवुं, ढांकवुं.

घृ जुहो० प० अनिट् सींचवुं, छांटवुं, स० दीपवुं, प्रकाशवुं. अ०

घृक्ष् अव्य० અસ્પષ્ટ શબ્દ.
घृण् तना० उभ० अ० सेट् દીપવું, પ્રકાશવું.
घृण् भ्वा० आ० स० सेट् ગ્રહણ કરવું, લેવું.
घृण पु० દિવસ.
घृण त्रि० પ્રદીપ્ત, ગરમ.
घृणा स्त्री० દયા, નિંદા.
घृणालु त्रि० દયાળુ.
घृणावत् त्रि० દયાવાળું.
घृणावती स्त्री० ગંગા નદી.
घृणावास पु० કોહળું.
घृणावास त्रि० દયાવાળું.
घृणि पु० કિરણ, જ્વાળા, તરંગ, સૂર્ય.
घृणि न० પાણી.
घृणि त्रि० દીપ્ત, અપ્રિય.
घृणित त्रि० દયા કરેલ.
घृणिता स्त्री० દયાળુપણું.
घृणित्व न० દયાળુપણું.
घृणिन् त्रि० દયાળુ.
घृणिनिधि पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
घृणिनिधि स्त्री० ગંગા નદી.
घृणीवत् त्रि० કાંતિવાળુ. દીપ્તિવાળું.
घृत पु० न० ઘી.
घृत न० પાણી.
घृत त्रि० પ્રદીપ્ત, સીંચનાર, છાંટનાર.
घृतकरञ्ज पु० એક જાતના કરમદાનું ઝાડ.
घृतकुमारिका स्त्री० એક જાતની કુંવાર.
घृतकुमारी स्त्री० એક જાતની કુંવાર.
घृतकुल्या स्त्री० ઘીની નેક, ઘીનો પ્રવાહ.
घृतकेश पु० અગ્નિ.
घृतकौशिक पु० તે નામે એક ગોત્ર, એ ગોત્રનું અંતર્ગત એક પ્રવર.
घृतच्युता स्त्री० તે નામે એક નદી.
घृतदीधिति पु० અગ્નિ.
घृतधारा स्त्री० પશ્ચિમમાં આવેલી તે નામે એક નદી, ઘીની અવિચ્છિન્ન ધારા.
घृतनिर्णिज् त्रि० કાંતિમાન સ્વરૂપવાળું.
घृतनिर्णिज् पु० અગ્નિ.
घृतप पु० ब० તે નામે એક પિતૃગણ.
घृतपदी स्त्री० ઇડા દેવી, સરસ્વતી દેવી.
घृतपर्णक पु० એક જાતના કરમદાનું ઝાડ.
घृतपशु पु० યજ્ઞાદિમાં હોમવા માટે પશુને બદલે ઘીનું કરેલું પશુ.
घृतपीत त्रि० ઘી જેણે પીધું હોય તે.
घृतपूर पु० એક પ્રકારનું પકવાન-ઘેબર.
घृतपूर्णक पु० એક જાતના કરમદાનું ઝાડ.
घृतपृष्ठ पु० તે નામે એક રાજા.
घृतप्रतीक पु० અગ્નિ.
घृतप्रयस् पु० અગ્નિ.
घृतप्रसत्त पु० અગ્નિ.
घृतप्राश पु० ઘીનું પ્રાશન કરવું. ઘી ખાવું.
घृतप्राशन न० ઉપરના અર્થ.
घृतप्लुत त्रि० ઘીમાં ઝબોળેલ, ઘી ચોપડેલ.
घृतमण्ड पु० ઘીનો સાર-ગાળેલા ઘીની નીચે રહેલ સાર.
घृतमण्डा स्त्री० કાકોલી વનસ્પતિ.
घृतमण्डलिका स्त्री० હંસપદી વૃક્ષ.
घृतलेखनी स्त्री० અગ્નિમાં ઘી હોમવાની કડછી.
घृतलोलीकृत त्रि० ઘીમાં ઝબોળેલ, ઘીથી મિશ્ર કરેલ.
घृतवत् त्रि० ઘીવાળું.
घृतवती स्त्री० द्विव० દ્યાવાભૂમિ-પૃથ્વી અને આકાશ.
घृतवर पु० એક જાતનું પકવાન્ન-ઘેબર.
घृतस्थला स्त्री० તે નામે એક અપ્સરા.
घृतस्पृश् त्रि० ઘીનો સ્પર્શ કરનાર.
घृतहेतु पु० માખણ, દહીં, દૂધ.
घृताक्त त्रि० ઘીથી ખરડેલ-ચોપડેલ, ઘીમાં ઝબોળેલ.
घृताच् त्रि० ઘી પ્રાપ્ત કરનાર, પાણીવાળું, પ્રદીપ્ત રૂપવાળું.
घृताची स्त्री० તે નામે એક અપ્સરા, રાત્રિ.

घृताचीगर्भसम्भव પુ० ઋતેયુ વગેરે પુરુ-વંશી રાજા.
घृताचीगर्भसम्भवा સ્ત્રી० મોટી એલચી.
घृतादि પુ० સાન્તનવાચાર્યના સૂત્રમાં કહેલ એક શબ્દગણ.
घृतान्न પુ० અગ્નિ.
घृतान्न ન० ઘી મિશ્ર અન્ન.
घृताभ्यक्त त्रि ઘી ચોપડેલ, ઘીથી મિશ્ર.
घृतार्चिस् પુ० અગ્નિ.
घृतावनि સ્ત્રી० यूपकर्ण જુઓ.
घृतावृध् સ્ત્રી० द्विव० પૃથ્વી અને આકાશ.
घृतासुति પુ० મિત્રાવરુણ દેવ.
घृताह्वन પુ० અગ્નિ.
घृताहुति સ્ત્રી० ઘીવડે આહુતિ.
घृताह्व પુ० જેના સત્ત્વમાં ઘી જેવી ગંધ હોય છે તે—સરલ વૃક્ષ.
घृतिन् त्रि० શ્રેષ્ઠ ઘીવાળું, શ્રેષ્ઠ પાણીવાળું.
घृतिनी સ્ત્રી० ગંગા નદી.
घृतेयु પુ० પુરુવંશી રૌદ્રાશ્વ રાજાનો પુત્ર.
घृतेली સ્ત્રી० એક જાતનો કીડો.
घृतोद પુ० તે નામે એક સમુદ્ર.
घृतोदक પુ० ઉપરનો અર્થ.
घृतौदन પુ० ઘી મિશ્ર ભાત.
घृत्समद પુ० તે નામે એક ઋષિ.
घृष् ભ્વા० પ० સ० સેટ્ ઘસવું, સ્પર્દ્ધા કરવી, પીસવું.
घृष् ભ્વા० પ० સ० સેટ્ હર્ષ પામવો.
घृष्ट त्रि० ઘસેલ, પીસેલ.
घृष्ट પુ० એક પ્રકારનું ચંદન.
घृष्टि પુ० ભુંડ, ડુક્કર.
घृष्टि સ્ત્રી० ભુંડણી, અપરાન્તિના વનસ્પતિ, ઘસવું, સ્પર્દ્ધા.
घृष्टिला સ્ત્રી० પૃશ્નિપર્ણી નામે વનસ્પતિ.
घृष्ट्वा અવ્ય० ઘસીને, પીસીને.
घृष्वि પુ० ભુંડ, ડુક્કર.
घृष्वि સ્ત્રી० ભુંડણ.
घृष्वि त्रि० ઘસનાર.
घेंचलिका સ્ત્રી० એક જાતનું કંદમૂળ.
घेल्कुलिका સ્ત્રી० ક્રૌંચાદન વૃક્ષ.
घोङ्क પુ० એક જાતનું પક્ષી.
घोङ्की સ્ત્રી० ઘોંક જાતિની પક્ષિણી.
घोट પુ० ઘોડો.
घोटक પુ० ઘોડો.
घोटकमुख પુ० ઘોડા જેવા મુખવાળો કિન્નર દેવ, તે નામે એક ઋષિ.
घोटकारि પુ० પાડો.
घोटकारि સ્ત્રી० કરેણનું ઝાડ.
घोटकारी સ્ત્રી० કરેણનું ઝાડ.
घोटिका સ્ત્રી० ઘોડી, કાકડી.
घोटी સ્ત્રી० ઘોડી.
घोणस પુ० એક જાતનો સર્પ.
घोणा સ્ત્રી० ઘોડાનું નાક, નાસિકા, નાક.
घोणिन् પુ० ડુક્કર, ભુંડ.
घोणिनी સ્ત્રી० ભુંડણ.
घोण्टा સ્ત્રી० બોરડીનું ઝાડ, સોપારીનું ઝાડ.
घोण्टाफल ન० બોર, સોપારી.
घोनस પુ० घोणस જુઓ.
घोर् ભ્વા० પ० સ० સેટ્ ઘોડાની પેઠે ચાલવું.
घोर ન० ઝેર.
घोर પુ० શિવ.
घोर त्रि० ભયાનક, ભયંકર.
घोरक પુ० બ० તે નામે એક દેશ.
घोरघुष्ट ન० કાંસું.
घोरघष्य ન० કાંસું.
घोरघोरतर પુ० શિવ.
घोरघोरतर त्रि० અત્યંત ભયંકર.
घोरता સ્ત્રી० ભયંકરપણું.
घोरत्व ન० ઉપરનો અર્થ.
घोरदर्शन પુ० ઘુવડ.
घोरदर्शन त्रि० ભયંકર દેખાવવાળું.
घोरदर्शनी સ્ત્રી० ઘુવડ માદા.
घोरराम्न પુ० શિયાળ.

घोररासन त्रि० ભયંકર શબ્દ કરનાર.
घोररासनी स्त्री० શિયાળવી.
घोररासिन् पु० શિયાળ.
घोररासिन् त्रि० ભયંકર શબ્દ કરનાર.
घोररासिनी स्त्री० શિયાળવી.
घोररूप पु० મહાદેવ.
घोररूप त्रि० ભયંકર સ્વરૂપવાળું.
घोररूप न० ભયંકર રૂપ.
घोररूपिन् पु० મહાદેવ.
घोररूपिन् त्रि० ભયંકર રૂપવાળું.
घोरवाशन पु० શિયાળ.
घोरवाशन त्रि० ભયંકર શબ્દ કરનાર.
घोरवाशनी स्त्री० શિયાળવી.
घोरवाशिन् पु० શિયાળ.
घोरवाशिन् त्रि० ભયંકર શબ્દ કરનાર.
घोरवाशिनी स्त्री० શિયાળવી.
घोरसंकाश त्रि० ભયંકર જેવું, ક્રૂર.
घोरा स्त्री० देवताली वृक्ष, ભયાનક સ્ત્રી, રાત્રિ, રજોગુણી મનોવૃત્તિ, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ અમુક નક્ષત્રોમાં સૂર્યનું સંક્રમણ.
घोल पु० न० છાશ, દહીંનું ઘોરવું.
घोलज न० માખણ, ઘી.
घोलवटक पु० દહીંવડું.
घोलि पु० એક જાતની ભાજીનું શાક–ખરખોડીનું શાક.
घोली स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
घोष पु० ભરવાડોનો–ગોવાળોનો નેસ, ગોવાળ, ભરવાડ, મચ્છર, શબ્દ, અવાજ, મેઘનો શબ્દ, વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ ઘોષ અક્ષર, અઘાડો વનસ્પતિ.
घोष न० કાંસું.
घोषक त्रि० ગોખનાર, જાહેર કરનાર, ભરવાડના નેસમાં હોનાર થનાર, ઢંઢેરો પીટનાર.
घोषकाकृति पु० તે નામે એક વેલો.
घोषण न० શબ્દ, અવાજ, ગોખવું, જાહેર કરવું, ઉંચા શબ્દથી જણાવવું, ઢંઢેરો.
घोषणा स्त्री० ઉપરના અર્થ.
घोषयित्नु पु० બ્રાહ્મણ, કોયલ.
घोषयित्नु त्रि० ભાટ–ચારણ, સ્તુતિપાઠક, રાજાના વૈતાલિક.
घोषवत् त्रि० ઘોષવાળું, શબ્દવાળું, ઘોષ પ્રયત્નવાળા અક્ષર.
घोषवती स्त्री० વીણા.
घोषा स्त्री० વાવડીંગ, શતપુષ્પી, મધુરિકા વનસ્પતિ, કાકડાશીંગી.
घोषातकी स्त्री० ઉપરના અર્થ.
घोषादि पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.
घोषिन् त्रि० શબ્દવાળું, ઘોષવાળું.
घौर पु० તે નામે એક ઋષિ.
घौर न० ક્રૂરતા.
घ्रंस् त्रि० દીપ્ત, પ્રદીપ્ત.
घ्रंस त्रि० દીપ્ત, પ્રદીપ્ત.
घ्रंस पु० દિવસ.
घ्रण् घृण् ધાતુ જુઓ.
घ्नत् त्रि० મારતું, વધ કરતું.
घ्राति स्त्री० નાક.
घ्रा भ्वा० प० अनिट् સુંઘવું. અ० સુંઘવાથી થનારૂં પ્રત્યક્ષ. સ०
घ्राण न० નાક, નાસિકા ઇન્દ્રિય, સુંઘવું.
घ्राण त्रि० સુંઘેલ.
घ्राणज न० નાસિકાથી થનારૂં પ્રત્યક્ષ.
घ्राणतर्पण पु० સુગંધ.
घ्राणदुःखदा स्त्री० છીંક.
घ्राणश्रवस् पु० તે નામે કાર્તિકસ્વામીનું એક સૈન્ય.
घ्रात त्रि० સુંઘેલ.
घ्राति स्त्री० નાસિકા, નાક, સુંઘવું.
घ्रातृ त्रि० સુંઘનાર.

ङ.

ङ પાંચમો વ્યંજન.

ङ પુ૦ વિષય, વિષયની સ્પૃહા, ભૈરવ દેવ.

ङु ભ્વા૦ આ૦ અ૦ અનિટ્ શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો.

च.

च્ છઠ્ઠો વ્યંજન.

च પુ૦ ચન્દ્ર, કપૂર, કાચબો, ચોર, ચંડેશ.

च ન૦ ચાવવું.

च ત્રિ૦ બીજ રહિત, નિર્બીજ, દુર્જન.

च અવ્ય૦ પાદપૂર્તિમાં, પક્ષાંતરે—અને એવા અર્થમાં, નિશ્ચયાર્થમાં, સમુચ્ચયમાં, ઇતરેતર યોગમાં, અન્વાચયમાં તથા સમાહારમાં વપરાય છે.

चंक સૌત્ર૦ પ૦ અ૦ સેટ્ ભ્રાંતિ થવી, ભ્રમણા થવી.

चक् ભ્વા૦ આ૦ અ૦ સેટ્ અટકવું, ભયભીત થવું, તૃપ્ત થવું.

चकास् અદા૦ પ૦ અ૦ સેટ્ દીપવું, પ્રકાશવું.

चकासयत् ત્રિ૦ દીપતું, પ્રકાશતું.

चकासित ત્રિ૦ દીપેલ, પ્રકાશેલ, સુશોભિત.

चकित ન૦ ભ્રમ, ભય, બીક, સ્ત્રીઓનો એક સાત્વિક અલંકાર.

चकित ત્રિ૦ ભયભીત થયેલ, શંકા પામેલ.

चकिता સ્ત્રી૦ ભયભીત થયેલી, શંકા પામેલી, તે નામે એક છંદ.

चकोर પુ૦ ચકોર પક્ષી.

चकोरक પુ૦ ચકોર પક્ષી.

चकोरदृश् સ્ત્રી૦ ચકોરના જેવી દૃષ્ટિ.

चकोरदृश् ત્રિ૦ ચકોરના જેવી દૃષ્ટિવાળું.

चक्क् ચુ૦ ઉભ૦ સ૦ સેટ્ પીડવું, દુઃખ દેવું.

चक्कस ન૦ વાંકાઇ, આડાઈ.

चक्र પુ૦ ચક્રવાક પક્ષી—ચકવો.

चक्र ન૦ પૈડું, સૈન્ય, સમુદાય, સમૂહ, રાષ્ટ્ર, દેશ, રાજ્ય, મંડળ, અમુક પ્રકારનો દંભ, કુંભારનો ચાક, એક પ્રકારનું હથિઆર, વિષ્ણુનું ચક્ર, તે નામે એક સૈન્યવ્યૂહ, જળમાં પડતી ઘુમરી, ગામડાંનો સમૂહ, તગરનું ફૂલ, ઘાંચીની ઘાણી, તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ પદ્મો, સર્વતોભદ્ર વગેરે યંત્ર, દેવપૂજનનો યંત્ર, અલંકારશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ અમુક કાવ્યબંધ.

चक्रक પુ૦ અમુક એક તર્ક, તે નામે એક છંદ, ચક્રાકાર દાદરનો રોગ, માનસિક તત્વ.

चक्रकारक ન૦ નખ, વાઘનખ નામનું એક સુગંધી દ્રવ્ય.

चक्रकुल्या સ્ત્રી૦ ચિત્રપર્ણી વૃક્ષ.

चक्रगज પુ૦ ચક્રાકાર દાદરનો રોગ.

चक्रगण्डु પુ૦ એક પ્રકારનું ઓશીકું—ગાલમસૂરીયું.

चक्रगदाधर પુ૦ પરમેશ્વર, વિષ્ણુ દેવ.

चक्रगुच्छ પુ૦ આસોપાલવનું ઝાડ.

चक्रचर ત્રિ૦ ટોળાંરૂપે ફરનાર પક્ષી વગેરે.

चक्रचारिन् પુ૦ રથ, ગાડું, ગાડી.

चक्रजीवक પુ૦ કુંભાર.

चक्रजीविन પુ૦ કુંભાર.

चक्रजीविनी સ્ત્રી૦ કુંભારણ.

चक्रणदी સ્ત્રી૦ ગંડકી નદી.

चक्रतीर्थ ન૦ પ્રભાસ ક્ષેત્રમાં આવેલ વિષ્ણુનું એક તીર્થ.

चक्रतैल ન૦ चक्रमर्द વૃક્ષના ફળનું તેલ.

चक्रदंष्ट्र પુ૦ સુવર, ડુક્કર.

चक्रदत्त પુ૦ તે નામે એક વૈદ્યક શાસ્ત્ર.

चक्रदन्ती સ્ત્રી૦ दन्ती વૃક્ષ—નેપાળાનું ઝાડ.

चक्रदन्तीबीज ન૦ નેપાળાનું બી.

चक्रदेव પુ૦ તે નામે એક યાદવ.
चक्रद्वार પુ૦ તે નામે એક પર્વત.
चक्रधनुस् પુ૦ સૂર્યપુત્ર કપિલ ઋષિ.
चक्रधर પુ૦ ચક્રધારી વિષ્ણુ, આખા ગામને યજ્ઞ કરાવનાર અધમ યાજ્ઞિક, સર્પ.
चक्रधर्मन् પુ૦ તે નામે એક વિદ્યાધર.
चक्रधारण ન૦ રથની ધરી.
चक्रधारा સ્ત્રી૦ ચક્રનો અગ્ર ભાગ–ધાર.
चक्रनख પુ૦ વાઘ નખ નામે સુગંધી દ્રવ્ય.
चक्रनदी સ્ત્રી૦ ગંડકી નદી.
चक्रनाभि પુ૦ જેમાં પૈડાંના બધા આરા રહે છે તે પૈડાંનો મધ્ય ભાગ.
चक्रनामन् પુ૦ માક્ષિક ધાતુ, ચક્રવાક પક્ષી–ચકવો.
चक्रनायक પુ૦ વાઘનખ નામે સુગંધી દ્રવ્ય.
चक्रपक्षाट પુ૦ દાદરનો નાશ કરનાર चक्रमर्द વૃક્ષ.
चक्रपद ન૦ તે નામે એક છંદ.
चक्रपरिव्याध પુ૦ ગરમાળો.
चक्रपर्णी સ્ત્રી૦ પૃશ્નિપર્ણી વૃક્ષ.
चक्रपाणि પુ૦ વિષ્ણુ.
चक्रपाणिदत्त પુ૦ चक्रदत्त નામે વૈદ્યક ગ્રંથનો કર્તા એક વિદ્વાન.
चक्रपाद પુ૦ રથ, ગાડું, હાથી.
चक्रपाल પુ૦ સેનાપતિ, રાષ્ટ્રપાલક.
चक्रपुष्करिणी સ્ત્રી૦ કાશીમાં આવેલ મણિકર્ણિકા તીર્થ.
चक्रप्रहरण પુ૦ વિષ્ણુ.
चक्रप्रहरण ત્રિ૦ ચક્રના હથીઆરવાળું.
चक्रफल ન૦ ચક્રના જેવા અગ્રભાગવાળું એક હથિઆર.
चक्रबन्धु પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
चक्रबान्धव પુ૦ ઉપરનો અર્થ.
चक्रभृत् પુ૦ વિષ્ણુ, ચક્ર ધારણ કરનાર.
चक्रभेदिनी સ્ત્રી૦ રાત્રિ.
चक्रभोग પુ૦ ગ્રહોનું રાશિમંડળને ભોગવવું.
चक्रभ्रम પુ૦ કારીગરોનું એક પ્રકારનું યંત્ર–રેંટીયો.
चक्रभ्रमि પુ૦ ઉપરનો અર્થ, પૈડાંનું ભમવું, ચક્રવાક પક્ષીનું ભમવું.
चक्रमण्डलिन् પુ૦ અજગર–નામે સર્પ.
चक्रमण्डलिनी સ્ત્રી૦ અજગર–સાપેણ.
चक्रमन्द પુ૦ તે નામે એક નાગ.
चक्रमर्द પુ૦ તે નામે એક ઝાડ–જે દાદરનો નાશ કરે છે.
चक्रमर्दक પુ૦ ઉપરનો અર્થ.
चक्रमुख પુ૦ ભુંડ, ડુક્કર.
चक्रमुखी સ્ત્રી૦ ભુંડણ.
चक्रमुद्रा સ્ત્રી૦ તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક મુદ્રા.
चक्रमुषल પુ૦ જેમાં ચક્ર તથા મુસલ સાધન તરીકે છે તેવું યુદ્ધ.
चक्रयान ન૦ રથ, ગાડું વગેરે.
चक्ररक्ष પુ૦ લસ્કરી ટુકડીનું રક્ષણ કરનાર કોઈ યોદ્ધો.
चक्ररथ પુ૦ ચક્રવાક પક્ષી–ચકવો.
चक्ररद પુ૦ સુવર, ડુક્કર.
चक्ररदी સ્ત્રી૦ સુવર–માદા.
चक्ररेणुका સ્ત્રી૦ લાલ કરેણનું ઝાડ.
चक्रलक्षणा સ્ત્રી૦ ગળો વનસ્પતિ.
चक्रलक्षणिका સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.
चक्रलताम्र પુ૦ એક પ્રકારનો આંબો.
चक्रला સ્ત્રી૦ એક જાતની મોથ.
चक्रलिमा સ્ત્રી૦ રાશિમંડળનો કલારૂપ અમુક ભાગ.
चक्रवत् ત્રિ૦ ચક્રવાળું, પૈડાંવાળું, ગોળ આકારવાળું.
चक्रवत् પુ૦ વિષ્ણુ, કુંભાર, ઘાંચી, તે નામે એક પર્વત, ચક્રવર્તી રાજા.
चक्रवत् અવ્ય૦ ચક્રની પેઠે, પૈડાંની જેમ.
चक्रवर्तिता સ્ત્રી૦ ચક્રવર્તિ રાજાપણું.
चक्रवर्तित्व ન૦ ઉપરનો અર્થ.
चक्रवर्तिन् પુ૦ ચક્રવર્તી રાજા, આખી પૃથ્વીનો રાજા.

चक्रवर्तिन् त्रि० श्रेष्ठ, उत्तम.
चक्रवर्तिनी स्त्री० લાખ, જટામાંસી વનસ્પતિ, અલતો.
चक्रवाक पु० ચક્રવાક પક્ષી–ચકવો.
चक्रवाकवती स्त्री० તે નામે એક નદી.
चक्रवाकिन् त्रि० ચક્રવાક પક્ષીવાળું.
चक्रवाकी स्त्री० ચક્રવાક પક્ષિણી–ચકવી.
चक्रवाट पु० કોઇ ક્રિયામાં લાગ્યા રહેવું, કર્મનો પ્રારંભ, છેડો, હદ, શિખાવાળું ઝાડ, દીવી.
चक्रवाड पु० લોકાલોક પર્વત.
चक्रवाड न० મંડળ, ગોળાકાર, ગોળાકારે વર્તનાર હરકોઈ સમૂહ.
चक्रवात पु० વંટોળીયો પવન.
चक्रवाल पु० चक्रवाड पु० જુઓ.
चक्रवाल न० चक्रवाड न० જુઓ.
चक्रवाल न० पु० વીંટી, અંગુઠી.
चक्रवृद्धि स्त्री० ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ, ગાડા વગેરેનો ભાડારૂપ લાભ.
चक्रव्यूह पु० ગોળાકારે સૈન્યની ગોઠવણી.
चक्रशल्या स्त्री० ધોળી ચણોઠી.
चक्रश्रेणी स्त्री० મેંઢાશીંગી વનસ્પતિ.
चक्रसंज्ञ न० કલઈ ધાતુ.
चक्रसंज्ञ पु० ચક્રવાક પક્ષી.
चक्रसंवर पु० તે નામે એક બુદ્ધ.
चक्रसक्थ त्रि० ગોળાકાર સાથળોવાળું.
चक्रसाह्वय पु० ચક્રવાક પક્ષી.
चक्रसाह्वया स्त्री० ચક્રવાક પક્ષિણી.
चक्रहस्त पु० વિષ્ણુ.
चक्रहस्त त्रि० ચક્ર હાથમાં ધારણ કરનાર.
चक्रा स्त्री० નાગરમોથ, કાકડાશીંગી.
चक्रांश पु० રાશિચક્રનો ૩૬૦ મો ભાગ.
चक्राकी स्त्री० હંસલી.
चक्राङ्गी स्त्री० હંસલી.
चक्राङ्ग पु० હંસ, રથ. ચક્રવાક પક્ષી.
चक्राङ्गा स्त्री० તે નામે એક વેલો.
चक्राङ्गी स्त्री० હંસલી, ચક્રવાક પક્ષિણી, મજીઠ, કડુ, કાકડાશીંગી.
चक्राट पु० સર્પ પકડનાર–વાદી, એક ગીની જેટલું માપ.
चक्राट त्रि० ધૂર્ત, ઠગ, દગલબાજ, લુચ્ચું.
चक्राण त्रि० કરતું.
चक्राधिवासिन पु० નારંગીનું ઝાડ.
चक्रायुध पु० વિષ્ણુ.
चक्रायुध त्रि० ચક્રના હથીઆરવાળું.
चक्रावर्त पु० ઘુમરી, ગોળાકાર ઘુમવું.
चक्राह्व पु० चक्रमर्द वृक्ष, ચક્રવાક પક્ષી.
चक्रि त्रि० કરનાર, કરવાના સ્વભાવવાળું.
चक्रिका स्त्री० ઢીંચણ, ઘુંટણ.
चक्रिणी स्त्री० ચક્રવાકી, સાપેણ, કુંભારણ, ઘાંચણ, બકરી, ગધેડી, કાગડી.
चक्रिन् पु० વિષ્ણુ, ચક્રવાક પક્ષી, સર્પ, કુંભાર, ઘાંચી, બકરો, ચક્રવર્તી, કાગડો, ગધેડો, મહાદેવ, ગ્રામનીલિક, વ્યાલનખ, એક જાતનો વર્ણસંકર.
चक्रिन् त्रि० બાતમીદાર, ચાડીયું, ચક્રવાળું, પૈડાંવાળું, પૈડાંવાળા રથ વગેરે ઉપર ચઢેલ.
चक्रीवत् पु० ગધેડો, તે નામે એક રાજા.
चक्रीवत् त्रि० ચક્રવાળું, પૈડાંવાળું.
चक्रीवती स्त्री० ગધેડી.
चक्रु त्रि० કરનાર.
चक्रेश्वर पु० રાષ્ટ્રપતિ, રાજા, સેનાપતિ.
चक्रेश्वरी स्त्री० જૈન તીર્થંકર ઋષભદેવની ભક્ત દેવી–જિનશાસનની અધિષ્ઠાત્રી દેવતા, જૈનમતે સોળ વિદ્યા પૈકી પાંચમી વિદ્યાદેવી.
चक्रोपजीविन् पु० કુંભાર, ઘાંચી.
चक्ष् अदा० आ० स० सेट् કહેવું, ત્યાગ કરવો, अनु + પાછળથી કહેવું, अभि + સામે રહી જોવું, अव + નીચે જોવું, आ+ કહેવું, अनु + आ + અન્વાખ્યાન કરવું, अभि + आ + સામે કહેવું, उद् + आ +

ઉદાહરણ આપવું, प्रति + પ્રત્યાખ્યાન–તિરસ્કાર કરવો, वि + વ્યાખ્યાન–વિવરણ કરવું, सम् + आ + સારી રીતે કહેવું, परि + સર્વ તરફથી કહેવું, પ્રખ્યાત થવું, प्र + અત્યંત કહેવું, प्रति + પ્રત્યુત્તર કહેવો, वि + વિશેષ કહેવું, सम् + સારી રીતે કહેવું.

चक्षण ન૦ અનુગ્રહથી જોવું, કહેવું, બોલવું, મદ્યપાન વગેરે પર રુચિ કરાવનાર પદાર્થ.

चक्षणि ત્રિ૦ પ્રકાશક, પ્રકટ કરનાર.

चक्षस् પુ૦ બૃહસ્પતિ, ઉપાધ્યાય.

चक्षुःश्रवस् પુ૦ સર્પ.

चक्षुःश्रवस् સ્ત્રી૦ સાપેણ.

चक्षुर्दान ન૦ મૂર્તિની પ્રતિષ્ટા પહેલાં તેનાં નેત્ર આંજવાની ક્રિયા.

चक्षुर्मल ન૦ આંખનો મેલ–ચીપડો.

चक्षुर्वर्द्धनिका સ્ત્રી૦ શાકદ્વીપમાં આવેલી તે નામે એક નદી.

चक्षुर्वहन ન૦ મેંઢાશીંગીનું ઝાડ.

चक्षुर्विषय પુ૦ નેત્રથી ગ્રહણ કરવા યોગ્ય રૂપ વગેરે, નેત્રનો વિષય, આંખનું જોવું, નેત્રપ્રત્યક્ષ.

चक्षुर्हन्तृ ત્રિ૦ માત્ર દૃષ્ટિપાતથી જ નાશ કરનાર.

चक्षुष्मत् ત્રિ૦ નેત્રવાળું, સુંદર નેત્રવાળું.

चक्षुष्मत्ता સ્ત્રી૦ નેત્રવાળાપણું.

चक्षुष्मत्त्व ન૦ નેત્રવાળાપણું.

चक्षुष्य ત્રિ૦ નેત્રને હિતકારી, પ્રિય દેખાવનું, સુંદર.

चक्षुष्य પુ૦ કેવડાનું ઝાડ, પુંડરીક વૃક્ષ, સરગવો.

चक्षुष्य ન૦ રસાંજન, સુરમો, કાળું ખાપરીયું, પ્રપૌંડરીક.

चक्षुष्य ત્રિ૦ નેત્રમાં હોનાર–થનાર.

चक्षुष्या સ્ત્રી૦ મેંઢાશીંગી, જંગલી કળથી, સુંદર સ્ત્રી.

चक्षुस् ન૦ આંખ, નેત્ર, તેજ.

चक्षूराग પુ૦ આંખની લાલાશ, નેત્રાકર્ષક અનુરાગ.

चक्षूरोग પુ૦ આંખનો રોગ.

चघ् સ્વા૦ પ૦ સ૦ સેટ્ મારવું, ઠાર કરવું.

चङ्कुर પુ૦ રથ, ઝાડ.

चङ्कुर ન૦ હરકોઇ વાહન.

चङ्क्रमण ન૦ અત્યંત વેગથી જવું, વારંવાર ભમવું.

चङ्क्रमा સ્ત્રી૦ આડાઅવળા જવું, ધીમે ધીમે જવું.

चङ्क्रमावत् ત્રિ૦ આડીઅવળી ગતિવાળું, ધીમે ધીમે જતું.

चङ्ग ત્રિ૦ સ્વસ્થ, શાંત,, સુંદર, મનોહર, ચતુર, ડાહ્યું, નીરોગી.

चचर ત્રિ૦ ફરવાના સ્વભાવવાળું.

चचेण्डा સ્ત્રી૦ તે નામે એક વેલો.

चञ्च् ભ્વા૦ પ૦ સ૦ સેટ્ ગમન કરવું, જવું.

चञ्च પુ૦ પાંચ આંગળનું એક માપ.

चञ्चत् ત્રિ૦ ગમન કરતું, જતું, ચંચળ, ચાલતું.

चञ्चत्क ત્રિ૦ ઉપરના અર્થ.

चञ्चत्पुट પુ૦ સંગીતશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક તાલ.

चञ्चरिन् પુ૦ ભમરો.

चञ्चरिणी સ્ત્રી૦ ભમરી.

चञ्चरीक પુ૦ ભમરો.

चञ्चरीकावली સ્ત્રી૦ તે નામે એક છંદ.

चञ्चल પુ૦ કામી, કામુક, વાયુ.

चञ्चल ત્રિ૦ ચંચળ, અસ્થિર, ચપળ.

चञ्चला સ્ત્રી૦ વીજળી, લક્ષ્મી, લાંબી તીખી પીપર.

चञ्चा સ્ત્રી૦ ખેતર વગેરેમાં પક્ષી–પશુઓને ભય પમાડવા માટે ઉભો કરેલો ઘાસનો મનુષ્યાકાર, ચટાઇ, સાદડી, ટટ્ટી વગેરે.

चञ्चु પુ૦ એરંડાનું ઝાડ, મૃગ, હરણ, રાતો એરંડો, એક જાતનું શાક.

चञ्चु स्त्री० પક્ષીઓની ચાંચ, એક શાક.
चञ्चुका स्त्री० પક્ષીની ચાંચ.
चञ्चुपत्र पु० એક જાતનું શાક.
चञ्चुभृत् पु० પક્ષી.
चञ्चुभृती स्त्री० પક્ષિણી
चञ्चुमत् पु० પક્ષી.
चञ्चुमती स्त्री० પક્ષિણી.
चञ्चुर पु० એક જાતનું શાક.
चञ्चुर त्रि० દક્ષ, ચતુર.
चञ्चुल पु० તે નામે વિશ્વામિત્રનો એક પુત્ર.
चञ्चुशाक न० એક જાતનું શાક.
चञ्चुसूचि पु० એક જાતનું પક્ષી–कारण्डव જુઓ.
चञ्चुसूचिका स्त्री० कारण्डव પક્ષિણી.
चञ्चुसूची स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
चञ्चू स्त्री० પક્ષીની ચાંચ.
चञ्चूर्यमाण त्रि० ઘાતકી, ક્રૂર, દુરાચારી.
चट् भ्वा० प० स० सेट् ભેદવું, નાશ કરવો, ભાંગવું, ફોડવું.
चट् चु० उभ० स० सेट् ભેદવું, નાશ કરવો, ભાંગવું, ફોડવું.
चटक पु० ચકલો પક્ષી.
चटक न० પીપરીમૂળ–ગંઠોડા.
चटकक पु० ચકલો પક્ષી.
चटकका स्त्री० ચકલી.
चटका स्त्री० ચકલી, શ્યામા પક્ષી.
चटकामुख न० ચકલીના મુખ જેવા અગ્ર ભાગવાળું એક અસ્ત્ર.
चटकाशिरस् न० પીપરીમૂળ–ગંઠોડા.
चटकिका स्त्री० ચકલી.
चटचटाय् नामधातु आ० अ० सेट् ચટચટ એમ અસ્પષ્ટ શબ્દ કરવો.
चटिका स्त्री० ચકલી, પીપરીમૂળ.
चटिकाशिर पु० પીપરીમૂળ.
चटिकाशिरस् न० પીપરીમૂળ.
चटु पु० પ્રિય વાક્ય, વ્રતધારીઓનું એક આસન, પેટ.
चटु न० પ્રિય વાક્ય.
चटुल त्रि० ચંચળ, ચપળ, સુંદર.
चटुला स्त्री० વીજળી.
चटूल्लोल त्रि० મીઠું બોલનાર, પ્રિય બોલનાર, ચંચળ, સુંદર.
चंड् भ्वा० आ० अ० सेट् કોપ કરવો, ક્રોધાયમાન થવું.
चंड् चु० उभ० अ० सेट् ઉપરનો અર્થ.
चण् भ्वा० प० स० सेट् શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો, હિંસા કરવી.
चण् भ्वा० प० अ० सेट् દાન આપવું.
चण् अव्य० चेत् જુઓ.
चण पु० ચણા.
चणक पु० ચણા, તે નામે એક મુનિ.
चणकरोटिका स्त्री० ચણાનો રોટલો.
चणका स्त्री० ઝીણી ચણી.
चणकात्मज पु० વાત્સ્યાયન મુનિ–ચાણક્ય.
चणकाम्ल न० ચણાનો ખાર.
चणकाम्लक न० ચણાનો ખાર.
चणकाम्लवारि न० ખેતરમાં રહેલા ચણાઓના છોડ ઉપર પ્રાતઃકાળે મળતું ઠંડું પાણી.
चणद्रुण पु० ઝીણા ગોખરૂનું ઝાડ.
चणपत्री स्त्री० રુદંતી વૃક્ષ.
चणभोजिन पु० ઘોડો.
चणिका स्त्री० એક જાતનું ઘાસ.
चण्ड न० તીક્ષ્ણતા, ઉગ્રતા, ગરમી, તીવ્રતા. ક્રોધ યુક્તપણું.
चण्ड त्रि० તીવ્રતાવાળું, અત્યંત ક્રોધી.
चण्ड पु० આંબલીનું ઝાડ, તે નામે એક દૈત્ય, યમનો ચાકર, કાલીદેવીનો ભૈરવદેવ.
चण्डकौशिक पु० તે નામે એક ઋષિ.
चण्डकौशिक न० તે નામે એક નાટક.
चण्डता स्त्री० તીક્ષ્ણતા, ઉગ્રતા, ગરમી, તીવ્રતા, ક્રોધવાળાપણું.

चण्डतुण्डक પુ૦ તે નામે ગરૂડનો એક પુત્ર.
चण्डत्व ન૦ चण्डता જુઓ.
चण्डनायिका સ્ત્રી૦ તે નામે એક દેવી.
चण्डबल પુ૦ તે નામે એક વાનર.
चण्डभार्गव પુ૦ ચ્યવનના વંશનો એક ઋષિ.
चण्डमुण्डा સ્ત્રી૦ ચામુંડા દેવી.
चण्डमुण्डी સ્ત્રી૦ તે નામે એક સ્થાન.
चण्डरुद्रिका સ્ત્રી૦ રૂદ્રદેવનું ઉપાસન દર્શાવનારી એક વિદ્યા.
चण्डवत् ત્રિ૦ चण्ड ત્રિ૦ જુઓ
चण्डवती સ્ત્રી૦ તે નામે એક દેવી.
चण्डवृष्टिप्रताप પુ૦ તે નામે એક દંડક છંદ.
चण्डवृष्टिप्रयात પુ૦ તે નામે દંડક છંદ.
चण्डशक्ति પુ૦ બલિ રાજાના સૈન્યમાંનો એક દૈત્ય.
चण्डा સ્ત્રી૦ તે નામે દુર્ગાસહચરી એક દેવી, જૈન શાસન દેવી, चोर નામે એક ગંધ દ્રવ્ય, શંખપુષ્પી વૃક્ષ, લિંગિનીલતા, ક્વચ વનસ્પતિ, ઉંદરકાની વનસ્પતિ, ધોળી ધ્રોખડ, તે નામે એક નદી, ક્રોધી એવી કોઇ સ્ત્રી.
चण्डांशु પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
चण्डात પુ૦ કરેણનું ઝાડ.
चण्डातक પુ૦ ન૦ સુંદર સ્ત્રીઓનું અર્ધા સાથળ સુધીનું એક વસ્ત્ર.
चण्डाल પુ૦ ચંડાળ, શૂદ્રથી બ્રાહ્મણ સ્ત્રીમાં ઉત્પન્ન થયેલ એક વર્ણસંકર જાતિ.
चण्डाल ત્રિ૦ ક્રૂર કર્મ કરનાર.
चण्डालकन्द પુ૦ એક જાતનું કંદશાક-ડુંગળી.
चण्डालता સ્ત્રી૦ ચંડાલપણું.
चण्डालत्व ન૦ ચંડાલપણું.
चण्डालवल्लकी સ્ત્રી૦ એક પ્રકારની વીણા.
चण्डालवीणा સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.
चण्डालिका સ્ત્રી૦ ચંડાલની વીણા, તે નામે એક ઔષધિ, પાર્વતી-દુર્ગા દેવી
चण्डि સ્ત્રી૦ દુર્ગા દેવી.
चण्डिकघण्ट પુ૦ શિવ.
चण्डिका સ્ત્રી૦ દુર્ગા દેવી.
चण्डिल પુ૦ હજામ, ધાંયજો, એક શાક.
चण्डिला સ્ત્રી૦ તે નામે એક નદી.
चण्डी સ્ત્રી૦ દુર્ગા દેવી, ચંડીસ્તોત્ર-સપ્તશતી, ઉગ્ર કોપવાળી સ્ત્રી.
चण्डीकुसुम પુ૦ રાતી કરેણનું ઝાડ.
चण्डीश પુ૦ તે નામે એક રૂદ્રગણ, શિવ.
चण्डीश्वर પુ૦ શિવ.
चण्डु પુ૦ ઉંદર.
चण्डेश પુ૦ चण्डीश જુઓ.
चण्डेश्वर પુ૦ શિવ.
चण्डोग्रशूलपाणि પુ૦ તે નામે એક શિવની મૂર્તિ.
चत् ભ્વા૦ उभ० द्विक० सेट् યાચવું, માગવું.
चतुः अव्य० ચારવાર.
चतुःकूटा સ્ત્રી૦ શ્રીવિદ્યાનો એક મંત્ર.
चतुःपञ्च ત્રિ૦ ચાર કે પાંચ.
चतुःपञ्चाश ત્રિ૦ ચોપનમું.
चतुःपञ्चाशत् ત્રિ૦ ચોપન.
चतुःपत्री સ્ત્રી૦ તે નામે એક વનસ્પતિ.
चतुःपर्णी સ્ત્રી૦ એક જાતની વનસ્પતિ.
चतुःपुण्ड्र પુ૦ ભીંડાનું ઝાડ.
चतुःफला સ્ત્રી૦ નાગબલા નામે વનસ્પતિ.
चतुःशाल ન૦ અન્યોન્ય સામે ચાર શાળાઓ-ચાર મકાનો.
चतुःशाली સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.
चतुःषष्ट ત્રિ૦ ચોસઠમું.
चतुःषष्टि સ્ત્રી૦ ચોસઠ.
चतुःषष्टिकला સ્ત્રી૦ ચોસઠ કળા.
चतुःसप्तत ત્રિ૦ ચીમોતેરમું.
चतुःसप्तति સ્ત્રી૦ ચીમોતેર.
चतुःसम ન૦ લવિંગ-જીરૂં-હરડે અને અજમોદ જેમાં સરખે ભાગે આવે છે તેવું એક ઔષધ.

चतुर त्रि० ચારની સંખ્યા, ચારની સંખ્યાવાળું.

चतुर पु० વાંકું જવું, વક્ર ગતિ, હાથીશાળા, સાહિત્યપ્રસિદ્ધ એક નાયક, માલમસૂરીયું, ઓશીકું.

चतुर त्रि० હોંશીઆર, ચતુર, કુશળ, આળસરહિત, ચારસહિત.

चतुरंशा स्त्री० તે નામે એક છંદ.

चतुरक्रम पु० તે નામે સાહિત્યપ્રસિદ્ધ એક રૂપક.

चतुरङ्ग न० શેત્રંજની રમત, હાથી–ઘોડા રથ–અને પાળારૂપ ચાર અંગવાળું સૈન્ય.

चतुरङ्गबल न० હાથી–ઘોડા–રથ–પાળા એ ચાર અંગવાળું સૈન્ય.

चतुरङ्गबलाध्यक्ष पु० ચતુરંગી સેનાનો નાયક.

चतुरङ्गसैन्य न० ઉપરનો અર્થ.

चतुरङ्गिन् त्रि० હાથી–ઘોડા–રથ–પાળા–એ ચાર અંગવાળું.

चतुरङ्गिणी स्त्री० હાથી–ઘોડા–રથ–પાળા–એ ચાર અંગવાળી સેના.

चतुरङ्गुला स्त्री० ગરમાળો વનસ્પતિ.

चतुरता स्त्री० ચતુરપણું.

चतुरत्व न० ચતુરાઇ.

चतुरन्ता स्त्री० પૃથ્વી.

चतुरम्ल न० અમ્લવેતસ, ખાટું મોટું લીંબુ, લીંબુ અને બીજોરૂં એ ચાર.

चतुरशीत त्रि० ચોરાશીમું.

चतुरशीति स्त्री० ચોરાશી.

चतुरश्र त्रि० ચોખંડું, ચારખૂણાવાળું, ચોરસ, નહિ વધારે ને નહિ ઘટાડે.

चतुरश्र पु० બ્રહ્મસંતાન એક કેતુ.

चतुरस्र त्रि० चतुरश्र જુઓ.

चतुरात्मन् पु० પરમેશ્વર.

चतुरानन पु० બ્રહ્મા.

चतुराश्रम न० ચાર આશ્રમો–બ્રહ્મચર્ય–ગૃહસ્થ, વાનપ્રસ્થ અને સન્યાસ.

चतुरूषण न० પીપરમૂળ–સુંઠ–મરી અને પીપર.

चतुर्गति स्त्री० નિયમપૂર્વક વર્તતા ચારે વર્ણાશ્રમોની ગતિરૂપ ઈશ્વર.

चतुर्गति पु० કાચબો.

चतुर्गुण त्रि० ચારગણું, ચોગણું.

चतुर्गुणित त्रि० ઉપરનો અર્થ.

चतुर्जातक न० તજ–તમાલપત્ર–એલચી અને નાગકેસર.

चतुर्णवत त्रि० ચોરાણુમું.

चतुर्णवति स्त्री० ચોરાણુ.

चतुर्थ त्रि० ચોથું.

चतुर्थक पु० ચોથે ચોથે દિવસે આવનાર ચોથીઓ તાવ.

चतुर्थकाल पु० એક ઉપવાસ પછી બીજા દિવસની સાંજ.

चतुर्थफल न० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ ગણિતમાં મધ્યમ ગ્રહનું સ્પષ્ટીકરણ કરવા માટે આવેલું ચોથું ફળ.

चतुर्थभक्त न० चतुर्थकाल જુઓ.

चतुर्थभाज् पु० પોતાનાપર આપત્તિ આવી હોય તે વખતે ચોથા ભાગરૂપ કર લેનાર રાજા.

चतुर्थांश पु० ચોથો ભાગ, ચોથાનો એક ભાગ–પા ભાગ.

चतुर्थिका स्त्री० એક પલ–ચાર કર્ષનું વજન.

चतुर्थी स्त्री० ચોથી, ચોથ, ચોથી વિભક્તિ.

चतुर्थीकर्म न० વિવાહ પછી ચોથી તિથિએ કરવાનું એક કર્મ.

चतुर्दंष्ट्र पु० તે નામે કાર્તિક સ્વામીનો એક સૈનિક, બલિરાજાનું સૈન્ય, પરમેશ્વર.

चतुर्दत् त्रि० ચાર દાંતવાળું.

चतुर्दन्त पु० ઇન્દ્રનો ઐરાવત હાથી.

चतुर्दश पु० ચૌદમું.

चतुर्दशन् त्रि० ચૌદ.

चतुर्दशभुवन न० ચૌદ ભુવન, જૈનમતે ચૌદ રાજલોક.
चतुर्दशविद्या स्त्री० વેદ વગેરે ચૌદ વિદ્યાઓ.
चतुर्दशाङ्ग न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક પાચન.
चतुर्दशी स्त्री० ચૌદમી, ચૌદશ, ધોળી નગોડ.
चतुर्दिश न० ચારે દિશાઓ.
चतुर्दोल पु० न० ચાર માણસથી ઉપાડી શકાય તેવું પાલખી વગેરે વાહન.
चतुर्द्वार न० ચાર બારણાંવાળું ઘર, ચાર બારણાં.
चतुर्धा ચાર પ્રકારે.
चतुर्नवत त्रि० ચોરાણુમું.
चतुर्नवति स्त्री० ચોરાણુ.
चतुर्बाहु पु० વિષ્ણુ.
चतुर्बाहु न० ચાર ખૂણાઓવાળું ક્ષેત્ર.
चतुर्बाहु त्रि० ચાર ભુજાઓવાળું.
चतुर्भद्र न० ધર્મ–અર્થ કામ–મોક્ષ એ ચારે કલ્યાણ.
चतुर्भद्र त्रि० ધર્મ–અર્થ–કામ–મોક્ષ–એ ચારે કલ્યાણોવાળું.
चतुर्भाग पु० ચાર ભાગ.
चतुर्भाग त्रि० ચાર ભાગવાળું.
चतुर्भाव पु० પરમેશ્વર, વિષ્ણુ.
चतुर्भुज पु० વિષ્ણુ, શ્રીકૃષ્ણ.
चतुर्भुज न० ચાર ખુણાઓવાળું ક્ષેત્ર.
चतुर्भुज त्रि० ચાર ભુજાઓવાળું, ધર્મ-અર્થ–કામ–મોક્ષ–એ ચારેથી યુક્ત.
चतुर्मुख पु० બ્રહ્મા, એક ઔષધ.
चतुर्मुख न० ચાર બારણાંવાળું ઘર.
चतुर्मुखाङ्गता स्त्री० જૈન તીર્થંકરનો દેવકૃત એક અતિશય.
चतुर्मूर्ति पु० પરમેશ્વર.
चतुर्युग न० ચાર યુગ–સત્ય–દ્વાપર–ત્રેતા-કલિ.
चतुर्युज् त्रि० જેમાં ચાર ઘોડા વગેરે જોડી શકાય તેવું કોઈ વાહન.
चतुर्वक्त्र पु० બ્રહ્મા.
चतुर्वदन पु० બ્રહ્મા.
चतुर्वय पु० તે નામે એક યજ્ઞપાત્ર.
चतुर्वर्ग पु० ધર્મ–અર્થ–કામ–મોક્ષ–એ ચારનો સમુદાય.
चतुर्वर्गचिन्तामणि पु० તે નામે એક સ્મૃતિનિબંધ–ગ્રંથ.
चतुर्वर्ण पु० ब० બ્રાહ્મણ–ક્ષત્રિય–વૈશ્ય–શૂદ્ર–એ ચાર વર્ણ.
चतुर्वर्णमय त्रि० ચાર વર્ણમય, ચાર વર્ણોનું, ચાર વર્ણસંબંધી.
चतुर्वर्णादि पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.
चतुर्विंश त्रि० ચોવીસમું.
चतुर्विंशति स्त्री० ચોવીસ.
चतुर्विंशतिक त्रि० ચોવીસની સંખ્યાવાળું.
चतुर्विंशतिक पु० સાંખ્યશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ પ્રકૃતિજન્ય ચોવીસ વિકાર.
चतुर्विंशतिमूर्ति स्त्री० વિષ્ણુની ચોવીસ પ્રકારની મૂર્તિ.
चतुर्विद्य त्रि० ચારવેદરૂપ ચાર વિદ્યાવાળું.
चतुर्विद्या स्त्री० ચાર વેદરૂપ ચાર વિદ્યા.
चतुर्विध त्रि० ચાર પ્રકારનું.
चतुर्विधान्न न० ચાર પ્રકારનું અન્ન–ભોજ્ય–લેહ્ય–ચોષ્ય અને પેય.
चतुर्वीज न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક ઔષધ.
चतुर्वेद पु० પરમેશ્વર.
चतुर्वेद त्रि० ચારે વેદ જાણનાર.
चतुर्वेदविद् पु० વિષ્ણુ.
चतुर्वेदविद् त्रि० ચારે વેદ જાણનાર.
चतुर्व्यूह पु० વિષ્ણુ.
चतुर्व्यूह न० મોક્ષશાસ્ત્ર, ચિકિત્સાશાસ્ત્ર.
चतुर्हायण त्रि० ચાર વર્ષનું.
चतुर्हायणी स्त्री० ચાર વર્ષની.
चतुर्हायन त्रि० ચાર વર્ષનું.
चतुर्हायना स्त्री० ચાર વર્ષની શાળા વગેરે.

चतुर्होत्र पुं० વિષ્ણુ, પરમેશ્વર.

चतुर्होत्रक न० ચાર વેદ.

चतुर्होतृ पुं० ब० ચાર હોતા.

चतुल त्रि० સ્થાપન કરનાર, થાપણ મૂકનાર.

चतुश्चक्र न० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક ચક્ર.

चतुश्चत्वारिंश त्रि० ચુમાલીસમું.

चतुश्चत्वारिंशत् स्त्री० ચુમાલીસ.

चतुश्शाला स्त्री० ચાર શાળા.

चतुश्शृङ्ग पुं० કુશદ્વીપમાં આવેલ એક પર્વત, પરમેશ્વર.

चतुश्शृङ्ग न० શબ્દશાસ્ત્ર–વ્યાકરણ.

चतुष्क न० ચારની સંખ્યા, ચારની સંખ્યાવાળું, ચાર સ્તંભવાળો મંડપ, એક જાતની લાકડી.

चतुष्कर्ण पुं० બે માણસોએ કરવામાં આવતો ગુપ્ત વિચાર.

चतुष्कर्णता स्त्री० વિશ્વાસ.

चतुष्कर्णत्व न० ઉપરનો અર્થ.

चतुष्कर्णी स्त्री० કાર્તિક સ્વામીની અનુચર એક માતૃકા દેવી.

चतुष्कल पुं० છંદઃશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ માત્રાવૃત્તમાં ઉપયોગી ચાર માત્રાઓવાળો ગણ.

चतुष्किका स्त्री० ચારનો સમુદાય.

चतुष्किन त्रि० ચારવાળું.

चतुष्की स्त्री० અમુક એક તળાવ.

चतुष्कोण न० ચાર ખૂણાવાળું ક્ષેત્ર.

चतुष्कोण त्रि० ચાર ખૂણાવાળું, ચોખંડું.

चतुष्टय त्रि० ચાર અવયવવાળું, ચાર ભાગવાળું.

चतुष्टय न० ચારની સંખ્યા, ચાર, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ લગ્નનું ચોથું–સાતમું–દશમું–સ્થાન.

चतुष्टोम पुं० ચાર અક્ષરનો એક સ્તોમ, વાયુ, એક પ્રકારનો સ્તોમ.

चतुष्पञ्च त्रि० चतुःपञ्च જુઓ.

चतुष्पञ्चाश त्रि० ચોપનમું.

चतुष्पञ्चाशत् स्त्री० ચોપન.

चतुष्पत्री स्त्री० चतुःपत्री જુઓ.

चतुष्पथ पुं० બ્રાહ્મણ, ચૌટો.

चतुष्पथनिकेता स्त्री० કાર્તિક સ્વામીની અનુચર એક માતૃકા દેવી.

चतुष्पथरता स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

चतुष्पद पुं० ચોપગું પશુ વગેરે.

चतुष्पद न० તિથ્યર્ધરૂપ એક ધ્રુવકરણ, ચાર પદ–ચરણવાળું કાવ્ય–કવિતા.

चतुष्पदवैकृत न० ચોપગાં પ્રાણીઓમાં પ્રસવ વગેરે વિકાર.

चतुष्पदी स्त्री० ચાર ચરણવાળું પદ્ય–શ્લોક, પ્રાકૃત ચોપાઈ વગેરે છંદ, ચોપગું સ્ત્રીપશુ.

चतुष्पर्णी स्त्री० એક જાતનું શાક.

चतुष्पाटी स्त्री० નદી.

चतुष्पाठी स्त्री० વિદ્યાર્થીઓના વેદાદિનું અધ્યયન કરવાનો મંડપ–અધ્યયનશાળા.

चतुष्पाणि पुं० વિષ્ણુ.

चतुष्पाणि त्रि० ચાર હાથવાળું.

चतुष्पाद त्रि० ચોપગું પશુ વગેરે.

चतुष्पुण्ड्र पुं० चतुःपुण्ड्र જુઓ.

चतुष्फला स्त्री० चतुःफला જુઓ.

चतुश्शाल न० चतुःशाल જુઓ.

चतुश्शाली स्त्री० चतुःशाली જુઓ.

चतुस्तन त्रि० ચાર આંચળવાળું.

चतुस्त्रिंश त्रि० ચોત્રીસમું.

चतुस्त्रिंशत स्त्री० ચોત્રીસ.

चतुस्त्रिंशज्जातक पुं० તે નામે એક બુદ્ધ.

चतुस्सन पुं० ब० સનક–સનત્કુમાર–સનન્દ–સનાતન એ ચાર બ્રહ્માના પુત્ર ઋષિઓ.

चतुस्सन पुं० વિષ્ણુ.

चतुस्स्रक्ति पुं० ચાર દિશાઓવાળું.

चतूराजी स्त्री० શેત્રંજની રમત.

चतूरात्र न० ચાર રાત્રિઓ, ચાર રાત્રિઓમાં થઈ શકે તેવો એક યજ્ઞ.

चत्वर न० ચૌટું, હોમ માટે કરેલ સ્થંડિલ,

ઘરની બહારનું આંગણું, ચોતરો, ચાર રસ્તા એકઠા થતા હોય તે સ્થળ.

चत्वरवासिनी સ્ત્રી० કાર્તિકસ્વામીની અનુચર એક માતૃકા.

चत्वारिंशत् સ્ત્રી० ચાલીસ.

चत्वारिंशत्तम ત્રિ० ચાલીસમું.

चत्वाल પુ० હોમકુંડ, દર્ભ.

चंद् ભ્વા० પ० અ० સેટ્ હર્ષ પામવો, દીપવું, પ્રકાશવું.

चद् ભ્વા० ઉભ० દ્વિક० સેટ્ યાચવું, માગવું.

चदिर પુ० હાથી, સર્પ, ચંદ્ર, કપૂર.

चदिरी સ્ત્રી० હાથણી, સાપેણ.

चन् ભ્વા० પ० સ० સેટ્ હિંસા કરવી, ઠાર કરવું.

चन् તુદા० પ० અ० સેટ્ શબ્દ કરવો.

चन् અવ્ય० અસંપૂર્ણ, થોડું એવા અર્થમાં, પણ એવા અર્થમાં, વળી એવા અર્થમાં વપરાય છે.

चनस् ન० અન્ન, ખોરાક.

चनसित ન० બ્રાહ્મણનું એક અપ્રત્યક્ષ નામ.

चनस्य् નામધાતુ પર० અ० સેટ્ અન્નની ઇચ્છા કરવી.

चनिष्ठ ત્રિ० અતિશય અન્નવાળું.

चन्द પુ० ચંદ્ર, કપૂર.

चन्दक પુ० એક જાતનું માછલું.

चन्दक ત્રિ० આનંદદાયક, ખુશકારક.

चन्दकपुष्प ન० લવીંગ.

चन्दन ન० પુ० ચંદનવૃક્ષ, સુખડનું ઝાડ.

चंदन ન० રક્તચંદન–રતાંજળી.

चन्दन પુ० એક પ્રકારનો વાનર.

चन्दनगिरि પુ० મલયાચલ પર્વત.

चन्दनगोपी સ્ત્રી० એક જાતની વનસ્પતિ.

चन्दनधेनु સ્ત્રી० પતિપુત્રવાળી મરણ પામેલી કોઇ સ્ત્રીના નિમિત્તે તેના પુત્રે દાન કરવા યોગ્ય ચંદનચર્ચિત ગાય.

चन्दनपुष्प ન० લવીંગનું ઝાડ.

चन्दनमय ત્રિ० ચંદનના લાકડાથી બનાવેલ કોઇ વસ્તુ.

चन्दनशारिवा સ્ત્રી० એક જાતની વનસ્પતિ.

चन्दनसार પુ० વજ્રક્ષાર, ઘસેલા ચંદનનો સાર.

चन्दनाचल પુ० મલયાચલ પર્વત.

चन्दनादि પુ० ચંદન વગેરે પિત્તશામક સાત પદાર્થો–વૈદ્યકમાં પ્રસિદ્ધ છે.

चन्दनाद्रि પુ० चन्दनाचल જુઓ.

चन्दनाद्य ન० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક તેલ.

चन्दनी સ્ત્રી० તે નામે એક નદી.

चन्दनीया સ્ત્રી० ગોરોચના.

चन्दिर પુ० હાથી, ચંદ્ર, કપૂર.

चन्दिरी સ્ત્રી० હાથણી.

चन्द्र પુ० ચંદ્રમા, કપૂર, સોનું, પાણી, તે નામે એક બેટ, કાંપિલ્લ, વિસર્ગ વર્ણ એકની સંખ્યા.

चन्द्र ત્રિ० હર્ષજનક હરકોઇ વસ્તુ, સુંદર, ચાહવા યોગ્ય.

चन्द्र પુ० મોરપીંછામાં રહેલ ચંદ્રક, ચંદ્રગુપ્ત રાજા, રાતું મોતી, મૃગશીર્ષ નક્ષત્ર, હીરો.

चन्द्रक પુ० મોરપીંછામાં રહેલ ચંદ્રક, નખ, એક જાતનું માછલું, પાણીમાં પડેલ તેલ વગેરેના ટીપાંનો ફેલાવ–મંડળ.

चन्द्रक ન० સરગવાનું બી, ધોળું મરી.

चन्द्रकला સ્ત્રી० ચંદ્રમંડળનો સોળમો ભાગ.

चन्द्रकवत પુ० મોર પક્ષી.

चन्द्रकवती સ્ત્રી० મયૂરી.

चन्द्रकादुकि પુ० તે નામે એક મણિ.

चन्द्रकान्त ન० ચંદ્રવિકાસી–કમળ–પોયણું, શ્રીખંડ ચંદન.

चन्द्रकान्ता સ્ત્રી० ચંદ્રની પત્ની રોહિણી, ચાંદની, રાત્રિ, તે નામે એક છંદ, લક્ષ્મણના પુત્ર ચંદ્રકેતુની રાજધાની.

चन्द्रकान्ति ન० રૂપું.

चन्द्रकान्ति स्त्री० चंद्रनी कांति.
चन्द्रकित त्रि० चंद्रकवाळुं.
चन्द्रकिन् पु० मोर पक्षी.
चन्द्रकिनी स्त्री० मयूरी.
चन्द्रकुण्ड पु० न० कामरू देशमां चन्द्रे क-
करेलो एक कुंड.
चन्द्रकूट पु० कामरू देशमां आवेलो एक
पर्वत.
चन्द्रकूप पु० काशीमां आवेलो एक कुवो.
चन्द्रकेतु पु० दशरथपुत्र लक्ष्मणनो पुत्र.
चन्द्रक्षय पु० चन्द्रनो क्षय, अमास तिथि.
चन्द्रगिरि पु० चन्द्रकूट जुओ.
चन्द्रगुप्त पु० मौर्यवंशी एक राजा.
चन्द्रगृह न० कर्क राशि.
चन्द्रगोल पु० गोळाकार चंद्रनुं मंडळ.
चन्द्रगोलस्थ पु० ब० चंद्रमंडळमां र-
हेनार पितृओ.
चन्द्रगोलिका स्त्री० चांदनी.
चन्द्रचञ्चल पु० एक जातनुं माछलुं.
चन्द्रचरण पु० चंद्रनुं किरण.
चन्द्रचार पु० चंद्रमंडळनुं अमुक अमुक
राशिओमां गमन.
चन्द्रचूड पु० शिव.
चन्द्रज पु० चंद्रपुत्र बुध.
चन्द्रजात पु० चंद्रपुत्र बुध.
चन्द्रतनय पु० उपरनो अर्थ.
चन्द्रतापन पु० ते नामे एक दानव.
चन्द्रदार पु० ब० अश्विनी वगेरे नक्षत्रो.
चन्द्रदेव पु० ते नामे एक राजा.
चन्द्रद्युति पु० चंदन.
चन्द्रद्युति स्त्री० चंद्रनी कांति.
चन्द्रनाभ पु० ते नामे एक दानव.
चन्द्रनामन् पु० कपूर.
चन्द्रपाद पु० चन्द्रनुं किरण.
चन्द्रपुत्र पु० बुध ग्रह.
चन्द्रपुष्पा स्त्री० धोळी भोरींगणी.
चन्द्रप्रभ पु० एक जैन तीर्थंकर.
चन्द्रप्रभा स्त्री० ते नामे एक दवा.
चन्द्रबाला स्त्री० मोटी एलची, एक जा-
तनी दवा, चांदनी, चंद्रनी पत्नी.
चन्द्रभस्मन् न० कपूर.
चन्द्रभाग पु० ते नामे एक पर्वत.
चन्द्रभागा स्त्री० ते नामे एक नदी.
चन्द्रभूति न० रुपुं.
चन्द्रमणि पु० चंद्रकान्त मणि.
चन्द्रमण्डल न० चंद्रनुं मंडळ.
चन्द्रमल्ली अष्टापदी जुओ.
चन्द्रमस् पु० चंद्र, कपूर.
चन्द्रमा स्त्री० ते नामे एक नदी.
चन्द्रमौलि पु० शिव.
चन्द्ररसा स्त्री० ते नामे एक नदी.
चन्द्ररेखा स्त्री० ते नामे एक अप्सरा,
बावची वनस्पति, ते नामे एक छंद,
चंद्रनी रेखा.
चन्द्ररेणु पु० काव्यचोर.
चन्द्रला स्त्री० कर्णाट देशमां आवेली ते
नामे एक देवी, ते देवीनुं स्थानक.
चन्द्रलेखा स्त्री० चन्द्ररेखा जुओ.
चन्द्रलोह न० रुपुं.
चन्द्रलोहक न० रुपुं.
चन्द्रवत् त्रि० चंद्रवाळुं.
चन्द्रवत् अव्य० चंद्रनी पेठे.
चन्द्रवंश पु० चन्द्रनो वंश.
चन्द्रवंश्य त्रि० चन्द्रना वंशनुं.
चन्द्रवर्त्मन् न० ते नामे एक छंद.
चन्द्रवल्लरी स्त्री० सोमलता.
चन्द्रवल्लिका स्त्री० सोमलता.
चन्द्रवल्ली स्त्री० सोमलता.
चन्द्रबिन्दु पु० अर्ध चंद्राकार रेखा.
चन्द्रविहङ्ग पु० एक जातनुं पक्षी-शंखिन्
जुओ.
चन्द्रव्रत न० चान्द्रायण व्रत.

चन्द्रशाला સ્ત્રી૰ ચાંદની, જ્યોત્સ્ના, ઘરનો ઉપરનો ભાગ, છેક છેલ્લો માળ, અગાસી.

चन्द्रशालिका સ્ત્રી૰ ઉપરના અર્થ.

चन्द्रशिला સ્ત્રી૰ ચંદ્રકાંત મણિ.

चन्द्रशूर પુ૰ એક જાતનો રોગ.

चन्द्रशेखर પુ૰ શિવ, તે નામે એક પર્વત, તે નામે એક રાજા.

चन्द्रसम्भव પુ૰ બુધ ગ્રહ.

चन्द्रसम्भवा સ્ત્રી૰ નાની એલચી.

चन्द्रसंज्ञ પુ૰ કપૂર.

चन्द्रसालोक्य ન૰ ચંદ્ર લોકની પ્રાપ્તિ.

चन्द्रसूर પુ૰ चन्द्रशूर જુઓ.

चन्द्रसेन પુ૰ તે નામે એક રાજા.

चन्द्रहन પુ૰ રાહુ.

चन्द्रहनु પુ૰ તે નામે એક દાનવ.

चन्द्रहन्तृ પુ૰ તે નામે એક અસુર.

चन्द्रहास પુ૰ તરવાર, રાવણની તરવાર.

चन्द्रहास ન૰ રૂપું.

चन्द्रहासा સ્ત્રી૰ ગળો વનસ્પતિ.

चन्द्रा સ્ત્રી૰ એલચી, ચંદરવો, ચન્દ્રનો પ્રકાશ, ગળો વનસ્પતિ.

चन्द्रांशु પુ૰ વિષ્ણુ, પરમેશ્વર, ચન્દ્રનું કિરણ.

चन्द्रातप પુ૰ ચંદરવો, ચાંદની, ચંદ્રનો પ્રકાશ.

चन्द्रात्मज પુ૰ બુધ ગ્રહ.

चन्द्रानन પુ૰ કાર્તિક સ્વામી.

चन्द्रानन ત્રિ૰ ચંદ્ર જેવા મુખવાળું.

चन्द्रापीड પુ૰ મહાદેવ, તે નામે એક રાજપુત્ર, એક રાજા.

चन्द्रार्द्ध પુ૰ ચન્દ્રનો અર્ધ ભાગ.

चन्द्रालोक પુ૰ તે નામે એક અલંકાર-પ્રબંધ-ગ્રંથ, ચંદ્રનો પ્રકાશ.

चन्द्रावली સ્ત્રી૰ તે નામે વૃંદાવનની ગોપી.

चन्द्रास्पदा સ્ત્રી૰ કાકડાશીંગી વનસ્પતિ.

चन्द्रिक પુ૰ શિવ.

चन्द्रिका સ્ત્રી૰ ચાંદની, મોટી એલચી, એક જાતનું માછલું, ચંદ્રભાગા નદી, ધોળી ભોરીંગણી, મેથી, ચંદ્રના પ્રકાશની પેઠે આનંદ આપનારી સ્ત્રી.

चन्द्रिकाद्राव પુ૰ ચંદ્રકાન્ત મણિ.

चन्द्रिकापायिन् પુ૰ ચકોર પક્ષી.

चन्द्रिकापायिनी સ્ત્રી૰ ચકોર પક્ષિણી.

चन्द्रिकाम्बुज ન૰ ધોળું કમળ, ચંદ્રવિકાશી કમળ.

चन्द्रिन् ત્રિ૰ ચંદ્રવાળું, સોનાવાળું.

चन्द्रिल પુ૰ શિવ, હજામ, ધાંજો, એક જાતનું શાક.

चन्द्री સ્ત્રી૰ બાવચી વનસ્પતિ.

चन्द्रेश પુ૰ કાશીમાં આવેલ શિવમૂર્તિ.

चन्द्रेश्वर પુ૰ ઉપરનો અર્થ.

चन्द्रेष्टा સ્ત્રી૰ ચંદ્રવિકાશી કમલિની-પોયણી.

चन्द्रोदकुण्ड પુ૰ કાશીમાં આવેલ એક તીર્થરૂપ કુંડ.

चन्द्रोदय પુ૰ ચંદ્રનો ઉદય, તે નામે એક ઔષધ-ચંદ્રોદય.

चन्द्रोपल પુ૰ ચંદ્રકાન્ત મણિ.

चन्द्रौरस પુ૰ બુધ ગ્રહ, તે નામે એક છંદ.

चंप् ચુ૰ ઉભ૰ સ૰ સેટ્ ગમન કરવું, જવું.

चप् ચુ૰ ઉભ૰ સ૰ સેટ્ ચૂર્ણ કરવું.

चप् ભ્વા૰ ઉભ૰ સ૰ સેટ્ શાંત પાડવું, સાંત્વન કરવું.

चपट પુ૰ થપડ, લપડાક, તમાચો.

चपल ન૰ શીઘ્ર, જલદી.

चपल પુ૰ પારો, માછલું, ચાતક પક્ષી, એક જાતનો પત્થર, ક્ષય, નાશ.

चपल ત્રિ૰ ચંચળ, ક્ષણિક, ચપળ, નાશવંત, ઉતાવળીયું, દોષનો નિશ્ચય કર્યા વિના કામ કરનાર, વિકળ.

चपलता સ્ત્રી૰ ચપલપણું, ચંચળપણું, નાશવંતપણું, અસ્થિરતા, જલદીપણું, ઉતાવળ, તે નામે વ્યભિચારી એક ગુણ.

चपलत्व ન૰ ઉપરના અર્થ.

चपला स्त्री० લક્ષ્મી, વિજળી, વ્યભિચારિણી સ્ત્રી, પીપર, જીભ, ભાંગ, મદિરા, આર્યા જેવો એક છંદ.

चपलाङ्ग पु० શિશુમાર નામે એક પ્રાણી.

चपलावक्त्र न० તે નામે એક છંદ.

चपेट पु० **चपट** જુઓ.

चपेटक पु० ઉપર પ્રમાણે.

चपेटी स्त्री० ભાદરવા શુદ છઠ્ઠ.

चप्य त्रि० ભક્ષણ કરવા યોગ્ય, ખાવા યોગ્ય.

चम् भ्वा० प० स० सेट् ભક્ષણ કરવું, ખાવું.

चम् स्वादि० प० स० सेट् ઉપરનો અર્થ.

चमत्करण न० ચમત્કાર બતાવવો તે, ચમત્કારિક.

चमत्कार पु० ચમત્કાર, આશ્ચર્ય, આનંદ-હેતુ પ્રકાશ, અઘાડો વનસ્પતિ.

चमत्कारिन् त्रि० ચમત્કાર ભરેલું, ચમત્કારી.

चमत्कृति स्त्री० चमत्कार જુઓ.

चमर पु० તે નામે એક મૃગ—જેના પુછડાના વાળથી ચામર બને છે.

चमर पु० તે નામે એક દૈત્ય.

चमर न० ચમર મૃગના પુછડાના વાળથી બનાવેલ ચામર.

चमरपुच्छ न० ઉપરનો અર્થ.

चमरपुच्छ पु० એક જાતનું પશુ—જે ગુફામાં પડી રહે છે.

चमरिक पु० કોવિદાર વૃક્ષ, रक्तकाञ्चनार વૃક્ષ.

चमरी स्त्री० ચમર જાતિની મૃગલી, માંજર.

चमस पु० न० તે નામે એક યજ્ઞપાત્ર, સોમરસ પીવાનું એક પાત્ર.

चमस पु० લાડુ, અડદના લોટના પાપડ.

चमसिन् पु० ચમસ પાત્રવાળું.

चमसी स्त्री० અડદના લોટના પાપડ.

चमसोद्भेद पु० પ્રભાસની પાસે આવેલું એક તીર્થ.

चमीकर पु० જ્યાં સોનું ઉત્પન્ન થાય છે તે સ્થળ.

चमू स्त्री० સેના, ૭૨૯ હાથી ૭૨૯ રથ-૨૧૮૭ ઘોડા ૩૬૪૫ પાયદળ—આટલી સંખ્યાનું લશ્કર.

चमूचर पु० સૈનિક, લશ્કરી સીપાઇ.

चमूनाथ पु० સેનાધ્યક્ષ, સેનાપતિ.

चमूपति पु० ઉપરનો અર્થ.

चमूरु पु० એક જાતનો મૃગ.

चमूरु स्त्री० એક જાતની મૃગલી.

चमूहर पु० શિવ.

चम्प पु० કોવિદાર વૃક્ષ.

चम्प न० કોવિદાર વૃક્ષનું ફૂલ.

चम्पक पु० ચંપાનું ઝાડ, એક જાતની કેળનું ઝાડ, ફણસના ફળનો અમુક ભાગ, સાંખ્યમતપ્રસિદ્ધ એક સિદ્ધિ.

चम्पक न० ચંપાનું ફૂલ, એક જાતની કેળનું ફળ.

चम्पकचतुर्दशी स्त्री० જેઠ શુદિ ચૌદશ.

चम्पकमाला स्त्री० ચંપાના ફૂલની માળા, ચંપાના ફૂલના આકારનો સ્ત્રીઓની ડોકનો એક દાગીનો, તે નામે એક છંદ.

चम्पकरम्भा स्त्री० એક જાતની કેળ.

चम्पकारण्य न० તે નામે એક તીર્થ.

चम्पकालु पु० ફણસનું ઝાડ.

चम्पकावती स्त्री० ચંપા નગરી.

चम्पकुन्द पु० એક જાતનું માછલું.

चम्पकोश पु० ફણસનું ઝાડ.

चम्पा स्त्री० ચંપા નગરી, ચંપા નગરી પાસેની નદી, ફણસમાંથી નીકળતી પેશી.

चम्पाधिप पु० કર્ણ રાજા.

चम्पानगरी स्त्री० ચંપા નગરી.

चम्पापुरी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

चम्पालु पु० ફણસનું ઝાડ.

चम्पावती स्त्री० ચંપા નગરી.

चम्पू स्त्री० ગદ્ય અને પદ્ય બન્ને જેમાં આવે તેવું કાવ્ય.

चम्पेश पु० કર્ણ રાજા.

चम्पेश्वर पु० कर्ण राजा.

चम्पोपलक्षित पु० अंग देश.

चम्पोपलक्षित पु० ब० अंग देश वासी.

चम्ब् भ्वा० प० स० सेट् गमन करवुं, जवुं.

चम्रिष् त्रि० चमस नामना यज्ञपात्रमां रहेल.

चय् भ्वा० प० स० सेट् गमन करवुं, जवुं.

चय पु० समूह, किल्लो, किल्लानुं मूळबंधन–पायो, खाईमांथी बहार काढेल माटीनो ढग, यज्ञना अग्निनो चयनसंस्कार, पुष्प वगेरे वीणवां, पुष्प वगेरे एकत्र करवानो पीठ, अनुक्रमे चढतुं व्याज,सोजो.

चयक त्रि० वीणवामां कुशळ, एकठुं करवामां होंशीयार.

चयन न० पुष्प वगेरे वीणवां, यज्ञिय अग्निनो एक संस्कार.

चयनीय त्रि० वीणवा योग्य, एकठुं करवा योग्य.

चर् भ्वा० प० स० सेट् चालवुं, जवुं, अति+ओळंगी जवुं, वि+अति+ओळंगवुं, अधि+अत्यंत फरवुं, अनु+पाछळ जवुं, अनुसरवुं, अप+अपकार करवो, अनिष्ट करवुं, अभि+सामे करवुं, ओळंगवुं, व्यभिचार करवो, वि+विशेषे करी ओळंगवुं, अव+चोतरफथी करवुं, आ+अनुष्ठान करवुं, आचरवुं, अधि+आ+अधिकतापूर्वक आचरवुं, अनु+आ+अनुसरवुं, पाछळ जवुं, सम्+उद्+आ+सारी रीते आचरवुं, उप+आ+उपासन करवुं, सेववुं, सम्+आ+सारी रीते आचरवुं, उद्+ओळंगी जवुं, आ० सक०, वि+उद+विशेषे करी उठवुं, उत्थान पामवुं, सम्+उद+सारी रीते उठवुं, उप+उपासन करवुं, सेववुं, दुस्+दुष्ट आचरण करवुं, निस् नीकळवुं, परि+चोतरफ जवुं, सेवा करवी, प्र+प्रकाश पामवुं, सम्+प्र+सारी रीते प्रकाश पामवुं, वि+विशेषे करी जवुं, सम्+सारी रीते जवुं.

चर् चु० उभ० स० सेट् संशय करवो, असंशय करवो.

चर पु० गुप्त दूत, जासुस, बातमीदार, कपर्दक, ज्योतिषप्रसिद्ध चर राशि, चर नक्षत्र, मंगळवार, पासानी रमत, खंजन पक्षी.

चर त्रि० चंचळ, अस्थिर, चपळ, अव्यवस्थित.

चरक पु० चर, गुप्त दूत, बातमीदार, वैद्यक ग्रंथनो कर्ता एक मुनि, वैद्यकनो चरक ग्रंथ, चक्र करनार, भिक्षु, पीतपापडो वनस्पति.

चरकाल पु० दिनमान जाणवामां उपायरूप एक काळ.

चरगृह न० मेष–तुला–कर्क–मकर–राशिओ.

चरगेह न० उपरनो अर्थ.

चरट पु० खंजन पक्षी.

चरटी स्त्री० खंजन पक्षिणी.

चरण पु० पग, वेदना अमुक भागरूप शाखा, सूर्य वगेरेनुं किरण, श्लोकनो चोथो भाग–पाद, हरकोइ चोथो भाग, अमुक एक भाग.

चरण न० अनुष्ठान, आचरण.

चरणगत चरणे आवेल, पगे पडेल, पगे लागेल.

चरणग्रन्थि पु० पगनी धुंटी.

चरणपतन न० पगे पडवुं, पगे लागवुं.

चरणपतित त्रि० पगे पडेल, पगे लागेल.

चरणपर्वन् न० पगनी धुंटी.

चरणयुग न० बे पग, श्लोकना बे पाद.

चरणव्यूह पु० वेदनी शाखाओनो जेमां विभाग छे ते ग्रंथ.

चरणस त्रि० पगथी करेल वगेरे.

चरणानमित त्रि० पगे पडेल, नमेल.

चरणाभरण न० पगनो दागीनो.

चरणामृत न० પૂજ્યનું પગ ધોયેલું પાણી.
चरणायुध પુ० કુકડો.
चरणायुधी સ્ત્રી० કુકડી.
चरणारविन्द न० ચરણ કમળ.
चरणार्द्ध પુ०શ્લોકના પાદનો અર્ધ ભાગ, પગનો અર્ધ ભાગ.
चरणि પુ० મનુષ્ય.
चरणिल ત્રિ० પગથી કરેલ વગેરે.
चरणोदक न० चरणामृत જુઓ.
चरणोपग ત્રિ० પગ પાસે પ્રાપ્ત થનાર, પગે પડનાર.
चरण्टि સ્ત્રી० चिरिण्टी જુઓ.
चरण्य ત્રિ० ચરણતુલ્ય.
चरण्यु ત્રિ० આચરણશીલ, ચારિત્ર્યવાન.
चरथ ત્રિ० જંગમ, ચળ, અસ્થિર, ગતિમાન.
चरत् ત્રિ० ચાલતું, જતું, ખાતું.
चरपुष्ट પુ० મધ્યસ્થ મનુષ્ય.
चरभ न० મેષ–કર્ક–તુલા–મકર–એ ચર રાશિઓ.
चरम ત્રિ० છેલ્લું, અંતનું, બાકી હોનાર-થનાર, છેડો, પશ્ચિમનું.
चरमक्ष्माभृत् પુ० પશ્ચિમમાં આવેલો અસ્તાચલ પર્વત.
चरमतीर्थकृत् પુ० જૈનતીર્થંકર મહાવીર.
चरमतीर्थंकर પુ० ઉપરનો અર્થ.
चरमतीर्थकर પુ० ઉપરનો અર્થ.
चरमलग्न न० चरभ જુઓ.
चरमाचल પુ० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
चरमाद्रि પુ० चरमक्ष्माभृत् જુઓ.
चरव्य ત્રિ० ચરૂ માટે હિતકારી ચોખા વગેરે.
चराचर ત્રિ० જંગમ, સ્થાવર અને જંગમ, ચેતન અને જડ
चराचर न० સ્થાવર–જંગમરૂપ જગત, આકાશ.
चरि પુ० પશુ.
चरित ત્રિ० આચરેલ, કરેલ, ખાધેલ, ગયેલ, પામેલ, જાણેલ.
चरित न० ચરિત્ર, સ્વભાવ, વર્તન.
चरितव्य ત્રિ० આચરવા યોગ્ય, કરવા યોગ્ય, જાણવા યોગ્ય, પ્રાપ્ત કરવા યોગ્ય.
चरितार्थ ત્રિ० કૃતાર્થ. કૃતપ્રયોજન, સફળ.
चरितार्थता સ્ત્રી० કૃતાર્થપણું, સફળપણું.
चरितार्थत्व न० ઉપરના અર્થ.
चरित्र न० અનુષ્ઠાન, આચરવું, કરવું, સ્વભાવ, ચેષ્ટા, વર્તન, લીલા વગેરે.
चरित्रा સ્ત્રી० આંબલીનું ઝાડ.
चरिष्णु ત્રિ० વિચરનાર, ચાલવાના સ્વભાવવાળું.
चरी સ્ત્રી० જુવાન સ્ત્રી, અભડાતી સ્ત્રી.
चरीत्र न० चरित्र જુઓ.
चरु પુ० હવ્યાન્ન, હોમ માટે પકાવેલું અન્ન, મેઘ, ચરૂ રાંધવાનું વાસણ.
चरुचेलिन પુ० મહાદેવ.
चरुव्रण પુ० એક જાતનો પુડો.
चरुश्रयण न० હવ્યાન્નનો એક સંસ્કાર.
चरुस्थाली સ્ત્રી० ચરૂ રાંધવા માટેનું વાસણ-તપેલી વગેરે.
चर्च् भ्वा० प० रा० सेट् ગમન કરવું,જવું.
चर्च् चु० उभ० स० सेट् અધ્યયન કરવું, ભણવું.
चर्च तुदा० प० स० सेट् કહેવું, તિરસ્કાર કરવો, ચર્ચા કરવી.
चर्चरिका સ્ત્રી० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
चर्चरी સ્ત્રી० એક જાતનું ગાયન, વાંકડીયા કેશ, હાથની તાળીનો શબ્દ, હર્ષની રમત, સ્તુતિ પાઠકનાં સાદર વચન, એક પ્રકારનું ગાનતાન સાથે સંગીત, વસન્ત સમયની ક્રીડા, છટાથી બોલવું, તે નામનો એક છંદ, ચામાચીડીયું.
चर्चरीक પુ० મહાકાળ ભૈરવ, કેશરચના, એક પ્રકારનું શાક.

चर्वस् पु० ते नामे એક નિધિ.
चर्चा स्त्री० દુર્ગા દેવી, વિચારણા, ચિન્તન, ચિન્તા, ચંદન વગેરેથી શરીર ખરડવું તે.
चर्चि स्त्री० વિચારણા, ચિંતા, ચિંતન.
चर्चिका स्त्री० ઉપરના અર્થ.
चर्चिक्य न० ચંદન વગેરેથી ખરડવું-ચોપડવું.
चर्चित न० ઉપરનો અર્થ.
चर्चित त्रि० ચંદન વગેરેથી ખરડેલ-ચોપડેલ.
चर्त्य त्रि० હણવા યોગ્ય, મારી નાખવા યોગ્ય.
चर्पट पु० લપડાક, તમાચો, મોટું, વિશાળ, દૂર, પીતપાપડો.
चर्पटी स्त्री० ભાદરવા શુદ છઠ્ઠ, લોટની પુરી વગેરે.
चर्ब् भ्वा० प० स० सेट् ગમન કરવું, જવું, ભક્ષણ કરવું, ખાવું.
चर्भट पु० ચીભડું.
चर्भटी स्त्री० હર્ષની રમત, આડંબરનું વાકય, છટાથી બોલવું, ચર્ચા.
चर्म न० ઢાલ.
चर्मकण्टक पु० પીતપાપડો.
चर्मकषा स्त्री० પશ્ચિમ દેશમાં પ્રસિદ્ધ એક ગંધદ્રવ્ય, ચીકાખાઈ.
चर्मकसा स्त्री० ઉપરના અર્થ.
चर्मकार पु० ચમાર, મોચી, એક વર્ણસંકર જાતિ.
चर्मकारक पु० ઉપરના અર્થ.
चर्मकारिन् पु० મોચી, ચમાર.
चर्मकारी स्त्री० धर्मकषाया નામે એક ઔષધિ, મોચણ, ચમારણ.
चर्मकार्य न० ચામડાનું કામ.
चर्मकील पु० હરસ-મસાનો રોગ.
चर्मकृत पु० મોચી, ચમાર.
चर्मघटका स्त्री० ચામાચીડીયું.
चर्मघटी स्त्री० ચામાચીડીયું.

चर्मचित्रक न० ધોળા કોઢનો રોગ.
चर्मज न० રૂંવાટું, લોહી.
चर्मज त्रि० ચામડામાંથી ઉત્પન્ન થનાર.
चर्मण्य त्रि० ચામડામાં હોનાર-થનાર.
चर्मण्वती स्त्री० તે નામે એક નદી.
चर्मरङ्ग पु० ઘડપણથી શરીરે પડેલ કરચલી.
चर्मतिल त्रि० ચામડી ઉપર પડેલ કાળો તલ-ડાઘ.
चर्मदण्ड पु० ચાબુક.
चर्मदल न० એક જાતનો કોઢ.
चर्मदूषिका स्त्री० ખરજવાનો રોગ, એક જાતનો કોઢ.
चर्मद्रुम पु० ભોજપત્રનું ઝાડ.
चर्मन न० ચામડી, ચામડું, ત્વચા ઇન્દ્રિય, ઢાલ, છાલ.
चर्मनालिका स्त्री० ચાબુક.
चर्मपट्टिका स्त्री० ચામડાની બનક, કુલ્લું.
चर्मपत्रा स्त्री० ચામાચીડીયું.
चर्मपादुका स्त्री० ચામડાની પાવડી, ચંપલ, સપાટ.
चर्मपुट पु० चर्मपट्टिका જુઓ.
चर्मपुटक पु० ઉપર પ્રમાણે.
चर्मप्रभेदिका स्त्री० ચામડું વીંધવાનું હથિઆર, મોચીની આર.
चर्मप्रसेविका स्त्री० ચામડાની ધમણ.
चर्मबन्ध पु० ચામડાનો બંધ.
चर्ममण्डल पु० ब० તે નામે એક દેશ.
चर्ममय त्रि० ચામડાનું, ચામડામય.
चर्ममुण्डा स्त्री० દુર્ગા દેવી.
चर्ममुद्रा स्त्री० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક મુદ્રા.
चर्मम्ना त्रि० ચામડાનું બખ્તર પહેરવા વગેરેમાં જેણે અભ્યાસ કર્યો હોય તે.
चर्मयष्टि स्त्री० ચાબુક.
चर्मरङ्ग पु० ब० તે નામે એક દેશ.
चर्मरङ्गा स्त्री० સોનામુખી વનસ્પતિ, આવળનું ઝાડ.

चर्मरी स्त्री० ઝેરી ફળવાળો એક વેલો.
चर्मरु पु० મોચી ચમાર.
चर्मवत् त्रि० ચામડાવાળું.
चर्मवत् पु० તે નામે શકુનિનો એક પુત્ર.
चर्मवसन पु० શિવ.
चर्मवसन त्रि० ચામડાનાં વસ્ત્ર પહેરનાર.
चर्मवृक्ष पु० ભોજપત્રનું ઝાડ.
चर्मसंभवा स्त्री० એલચી.
चर्मसार पु० ખાધેલા અન્નમાંથી તૈયાર થતો રસ.
चर्माम्भस न० ઉપરનો અર્થ.
चर्मार पु० ચમાર, મોચી.
चर्मावकर्त्तन न० ચામડાને કાપવું તે.
चर्मावकर्त्तिन् पु० ચમાર, મોચી.
चर्मावकर्त्तृ पु० ઉપરના અર્થ.
चर्मिक पु० ઢાલ હાથમાં રાખી યુદ્ધ કરનાર.
चर्मिन त्रि० ચામડાવાળું, ઢાલવાળું, છાલવાળું.
चर्मिन पु० ભોજપત્રનું ઝાડ, કેળનું ઝાડ, ભૃંગરીટ નામે શિવનો એક અનુચર.
चर्य्य त्रि० આચરવા યોગ્ય, અવશ્ય કરવા યોગ્ય.
चर्य्य न० અવશ્ય કર્તવ્ય, ગમન, ભક્ષણ, વર્તન.
चर्य्या स्त्री० આચાર, ગમન, ગતિ, ઇર્યાપથસ્થિતિ–સાધુઓએ વ્રતાનુષ્ઠાનમાં નિયમનો ત્યાગ નહિ કરવો તે.
चर्च् चु० उभ० स० सेट् ભક્ષણ કરવું, ચાવવું.
चर्व् भ्वा० प० स० सेट् ઉપરના અર્થ.
चर्वण न० ચાવવું, રસનો સ્વાદ લેવો.
चर्वणा स्त्री० ઉપરના અર્થ.
चर्वणीय त्रि० ચાવવવા યોગ્ય, સ્વાદ લેવા યોગ્ય.
चर्वत् स्त्री० ચાવતું, ચાખતું, ખાતું.
चर्वा स्त्री० ચાવવું, લપડાક મારવી, તમાચો મારવો.
चर्वित त्रि० ચાવેલ, ખાધેલ, ચાખેલ.
चर्वितपात्र न० થુંકવાનું પાત્ર–પીકદાની.
चर्वितव्य त्रि० ચાવવા યોગ્ય, ખાવા યોગ્ય, સ્વાદ લેવા યોગ્ય.
चर्व्य त्रि० ઉપરના અર્થ.
चर्षणि पु० મનુષ્ય.
चर्षणी स्त्री० વ્યભિચારી સ્ત્રી.
चल् भ्वा० प० सेट् ચાલવું, જવું. उद्+ઉંચે જવું, ઓળંગી જવું, वि+ વિશેષ ચાલવું.
चल् तुदा० प० अ० सेट विलास કરવો, ખેલવું, રમવું.
चल त्रि० ચંચળ, ચપળ, કંપયુક્ત.
चल पु० પરમેશ્વર.
चलकर्ण पु० પૃથ્વીથી ગ્રહ સુધીનો અંતર.
चलकेतु पु० એક જાતનો ધ્વજ.
चलचञ्चु पु० ચકોર પક્ષી.
चलचञ्चु स्त्री० ચકોર પક્ષિણી.
चलचित्त न० ચંચળ મન.
चलचित्त त्रि० ચંચળ મનવાળું.
चलचित्तता स्त्री० ચંચળ મનવાળાપણું.
चलचित्तत्व न० ઉપરના અર્થ.
चलत् त्रि० ચાલતું, જતું.
चलता स्त्री० ચંચળપણું
चलत्व न० ઉપરના અર્થ.
चलत्पद न० ચાલતું, સ્થાનભ્રષ્ટ.
चलत्पूर्णिमा स्त्री० એક જાતનું માછલું.
चलदङ्ग पु० એક જાતનું માછલું.
चलदङ्गक पु० ઉપરના અર્થ.
चलदल पु० પીપળાનું ઝાડ.
चलद्दल पु० પીપળાનું ઝાડ.
चलद्विष पु० કોયલ પક્ષી.
चलन न० ચાલવું, હાલવું, જવું, કંપવું.
चलन पु० હરિણ–મૃગ, પગ.
चलन त्रि० ચંચળ, ચપળ.

चलनक पु० चण्डातक જુઓ.
चलनी स्त्री० હરિણી–મૃગલી, સ્ત્રીઓની ઘાઘરી, હાથી બાંધવાની સાંકળ.
चलपत्र पु० પીપળાનું ઝાડ.
चलपुच्छ पु० ખંજન પક્ષી.
चलमान त्रि० ચાલતું, જતું, કંપતું, હાલતું.
चलस् न० એક જાતની ભાજી.
चलसंक्रान्ति स्त्री० અયનાંશના ચલનભેદથી તે તે રાશિઓના વિશેષ અંશમાં સૂર્ય વગેરે ગ્રહનો સંચાર,
चलसन्धि पु० ચાલતો સાંધો.
चला स्त्री० લક્ષ્મી, વીજળી, શિલારસ.
चलाचल त्रि० ચંચળ, ચપળ.
चलाचल पु० કાગડો.
चलाचली स्त्री० કાગડી.
चलातङ्क पु० એક જાતનો વાયુનો રોગ.
चलि पु० વીણા વગેરેનું આચ્છાદન.
चलित त्रि० ચાલેલ, હાલેલ, કંપેલ,ગયેલ.
चलित न० ચાલવું, હાલવું, કંપવું.
चलु पु० કોગળો.
चलुक पु० એકજાતનું પાત્ર, હાથનો ખોબો.
चलेन्द्रिय न० ચંચળ ઇન્દ્રિય.
चलेन्द्रिय त्रि० ચંચળ ઇન્દ્રિયોવાળું.
चलेषु पु० જે લક્ષ્ય તાકવામાં ચૂકી જાય છે તેવો અનિપુણ બાણાવળી.
चवर्ग पु० તાલુસ્થાની ચ–છ–જ–ઝ–ઞ.
चवर्गीय त्रि० ચવર્ગમાં હોનાર થનાર.
चवल पु० એક જાતનું ધાન્ય-ચોળા.
चवि स्त्री० ચવ્યક વનસ્પતિ.
चविक पु० ઉપરનો અર્થ.
चविका स्त्री० ચોળા ધાન્ય.
चवी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
चव्य न० ચોળા ધાન્ય.
चव्यजा स्त्री० ગજપીપર.
चव्यफल न० ગજપીપર.
चव्यादि पु० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક ઘી.
चव्यिका स्त्री० ચવ્યક, વજ.
चष् भ्वा० उभ० स० सेट् ભક્ષણ કરવું, ખાવું.
चष् भ्वा० प० स० सेट् વધ કરવો, મારવું.
चषक पु० न० દારૂ પીવાનું પાત્ર, કટોરો.
चषक न० મદ્ય, એક જાતનો દારૂ.
चषति पु० ભક્ષણ કરવું, ખાવું, વધ કરવો, મારવું.
चषाल पु० न० યજ્ઞમાં પશુ બાંધવાના ખીલાના મધ્યભાગમાં જડવા યોગ્ય લોઢાની કે લાકડાની કુંડળી.
चह् भ्वा० प० स० सेट् દંભ કરવો, ઢોંગ કરવો, લુચ્ચાઇ કરવી, ઠગવું.
चह् चुरा० उभ० स० सेट् ઉપરના અર્થ.
चह् चु० उभ० स० सेट् ઠગવું, છેતરવું.
चाकचक्य न० ઉજ્જવળતા.
चाकचिक्य न० ઉજ્જવળતા.
चाकचिचा स्त्री० શ્વેતબુન્હા વનસ્પતિ.
चाक्र त्रि० ચક્રવડે થયેલ, ગોળાકાર થયેલ.
चाक्रवर्मण पु० તે નામે એક વ્યાકરણાચાર્ય.
चाक्रवाकेय त्रि० ચક્રવાક- ચકવા પક્ષીની પાસેનું.
चाक्रिक त्रि० એકત્ર મળી સ્તુતિ કરનાર સ્તુતિપાઠક, ઘાંચી, ગાડીવાન, રાજા, ઘંટ વગાડી જગાડનાર ભાટ–ચારણ.
चाक्षुष त्रि० નજરે જોયેલ, પ્રત્યક્ષ, દૃષ્ટિના વિષયરૂપ વગેરે.
चाक्षुष पु० તે નામે એક મનુ રાજા.
चाक्ष्म त्रि० જોનાર, પ્રત્યક્ષ કરનાર.
चाङ्ग पु० ખાટી લુણી, દાંતની નીરોગીતા, નીરોગી દાંતપણું.
चाङ्गेरी स्त्री० ખાટી લૂણી.
चाङ्गेरीघृत न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક ઘી.
चाचलि त्रि० વારંવાર ચાલતું, અત્યંત જતું.
चाञ्चल्य न० ચચળપણું.

चाट પુ० પહેલાં વિશ્વાસ પમાડી પછીથી ધન હરી લેનાર ચોર.

चाटकैर પુ० ચકલો.

चाटपुट પુ० સંગીતપ્રસિદ્ધ એક તાલ.

चाटु પુ० ન० પ્રિય વાક્ય, ખોટું પ્રિય વાક્ય, મીઠા બોલાપણું.

चाटुक પુ० ન० ઉપરના અર્થ.

चाटुकार ત્રિ० મીઠા બોલું, રૂડું મનાવનાર, ખુશામદીયું.

चाटुपटु પુ० ભાંડ, ખુશામદખોર, હાજી હાજી કરનાર.

चाटुबटु પુ० ઉપરના અર્થ.

चाटुलोल ત્રિ० चाटुकार જુઓ.

चाटुवटु પુ० વિદૂષક, ભાંડ.

चाटुशत ન० સેંકડો પ્રિયવાક્ય, ઘણીજ ખુશામદ.

चाटूक्ति સ્રી० પ્રિય કથન, પ્રિય વાક્ય કહેવાં, સેવા, ચાકરી.

चाटूलोल ત્રિ० चाटुलोल જુઓ.

चाणक પુ० ચાણક્યનો વિદ્યાર્થી.

चाणकीन ન० ચણા જેમાં પાકી શકે તેવું ખેતર.

चाणक्य પુ० તે નામે ચંદ્રગુપ્તનો મંત્રી–કૌટિલ્ય, चणक જુઓ.

चाणक्य ન० ચાણક્યે રચેલું નીતિશાસ્ત્ર.

चाणक्यमूलक ન० એક જાતનો મૂળો–ચણકમૂળો.

चाणूर પુ० તે નામે કંસનો એક અનુચર જે મલ્લયુદ્ધમાં કુશળ હતો.

चाणूरमर्द्दन પુ० શ્રીકૃષ્ણ.

चाणूरसूदन પુ० શ્રીકૃષ્ણ..

चाण्ड પુ० ચંડનો પુત્ર.

चाण्ड ન० ઉગ્રતા, તીક્ષ્ણતા.

चाण्डाल પુ० चण्डाल જુઓ.

चाण्डालक ત્રિ० ચંડાળે કરેલ.

चाण्डालकि પુ० ચંડાળનો છોકરો.

चाण्डालिका સ્રી० ચંડાળની વીણા–એક જાતની વીણા.

चाण्डालिकाश्रम પુ० તે નામે એક તીર્થ.

चाण्डाली સ્રી० એક જાતનો વેલો, ચાંડાલ જાતિની સ્રી.

चातक પુ० ચાતક પક્ષી બપૈયો-સારંગપક્ષી.

चातकानन्दन પુ० વર્ષાકાળ, મેઘ.

चातकाष्टक ન० એક જાતનું કાવ્ય.

चातकी સ્રી० ચાતક પક્ષિણી.

चातन ન० પીડવું, દુઃખ દેવું.

चातुर ત્રિ० ચતુર, નિયંતા, નેત્રનું વિષય, દૃષ્ટિગોચર.

चातुर ન० ચાર પૈડાંવાળી ગાડી.

चातुरक्ष ન० એક જાતની રમત,ગાલમશરીયું.

चातुराश्रमिक ત્રિ० બ્રહ્મચર્ય વગેરે ચાર આશ્રમોનો ધર્મ.

चातुराश्रम्य ન० બ્રહ્મચારી વગેરે ચાર આશ્રમો.

चातुरिक પુ० સારથિ.

चातुरी સ્રી० ચતુરાઇ.

चातुर्जात ન० તજ–તમાલપત્ર–એલચી–નાગકેસર એ ચાર વસ્તુ.

चातुर्जातक ન० ઉપરનો અર્થ.

चातुर्थक પુ० ચોથે દિવસે આવનાર તાવ, ચોથીયો તાવ.

चातुर्थिक પુ० ઉપરના અર્થ.

चातुर्द्दश ન० રાક્ષસ.

चातुर्द्दश ત્રિ० ચૌદશને દિવસે હોનાર–થનાર.

चातुर्द्दशिक પુ० ચૌદશને દિવસે ભણનાર.

चातुर्बीज ન० મેથી, જંગલી મેથી, અજમો અને શાહજીરૂં.

चातुर्भद्र ન० સુંઠ–અતિવિખની કળી–મોથ–ગળો–એ ચાર વસ્તુ.

चातुर्भद्रावलेह પુ० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ચાટણ.

चातुर्भौतिक ત્રિ० પૃથ્વી–અપ–તેજ–વાયુ–એ ચારથી બનેલ શરીર વગેરે.

चातुर्महाराजिक पु० પરમેશ્વર.
चातुर्मास पु० ચાર મહિનામાં હોનાર–થનાર.
चातुर्मासिक त्रि० ચાર મહિનામાં બ્રહ્મચર્યવાળું.
चातुर्मासी स्त्री० તે નામની ઇષ્ટિ, પૌર્ણમાસી.
चातुर्मास्य पु० તે નામે એક યજ્ઞ.
चातुर्मास्य न० ચોમાસાના ચાર મહિના કરવાનું વ્રત.
चातुर्मास्यद्वितीया स्त्री० આષાઢથી ચાર મહિનાની બીજ.
चातुर्य न० ચતુરાઇ, હોંશીઆરી, ચાલાકી.
चातुर्वर्ण्य न० બ્રાહ્મણ વગેરે ચાર વર્ણ, બ્રાહ્મણ વગેરે ચાર વર્ણનો ધર્મ.
चातुर्विद्य त्रि० ચાર વેદ જાણનાર.
चातुर्होतृक पु० તે નામે ગ્રંથ.
चातुष्टय पु० કલાપસૂત્રની ચાર વૃત્તિને જાણનાર.
चातुष्प्राश्य न० અધ્વર્યુ–બ્રહ્મા વગેરે ચાર ઋત્વિજોને પૂર્ણ થઈ રહે તેટલો ભાત.
चात्र न० અગ્નિમંથન કરવાના યંત્રનો એક અવયવ.
चात्वाल पु० યજ્ઞકુંડ, દર્ભ, ચત્તુ, ઉત્કટ, ઉત્તર વેદીના અંગરૂપ માટીનો ઢગ.
चानराट न० થનરાટ રાજાનું આખ્યાન.
चान्दनिक त्रि० ચંદનથી કરેલ શોભાવાળું.
चान्द्र त्रि० ચંદ્રસંબંધી, ચંદ્રનું.
चान्द्र न० ચાંદ્ર માન, ચાંદ્રાયણ વ્રત, આદુ, મૃગશીર નક્ષત્ર.
चान्द्र पु० ચંદ્રકાંતમણિ, ધોળી બોરીંગણી.
चान्द्रक न० સુંઠ.
चान्द्रपुर पु० પૂર્વમાં આવેલો એક દેશ.
चान्द्रपुर पु० ब० ચાંદ્રપુરમાં રહેનાર.
चान्द्रभागा स्त्री० ચંદ્રભાગા નદી.
चान्द्रमस त्रि० ચંદ્રસંબંધી, ચંદ્રનું.
चान्द्रमस न० મૃગશીર્ષ નક્ષત્ર.
चान्द्रमस पु० ચંદ્રકાન્ત મણિ.
चान्द्रमसायन पु० ચંદ્રપુત્ર–બુધ.
चान्द्रमसायनि पु० ચંદ્રપુત્ર–બુધ.
चान्द्रमास पु० ચાંદ્ર મહિનો.
चान्द्रव्रतिक पु० ચંદ્રતુલ્ય વ્રત કરનાર રાજા.
चान्द्रव्रतिक त्रि० ચાંદ્રાયણ વ્રત કરનાર.
चान्द्रायण न० તે નામે એક વ્રત.
चान्द्रायणविधान न० ચાંદ્રાયણ વ્રતનો વિધિ, ચાંદ્રાયણ વ્રત કરવું તે.
चान्द्रायणिक त्रि० ચાંદ્રાયણ વ્રત કરનાર.
चान्द्री स्त्री० ચંદ્રની પત્ની, ચાંદની, જ્યોત્સ્ના, ધોળી બોરીંગણી.
चाप पु० ધનુષ, ધન રાશિ, વૃત્ત ક્ષેત્રાર્દ્ધ.
चापपट पु० ચારોળીનું ઝાડ.
चापल न० ચપલપણું, વગર વિચાર્યાપણું, ચપલનું કર્મ.
चापल्य न० ઉપરના અર્થ.
चापिन् पु० ધનુર્ધર યોદ્ધા, શિવ, ધન રાશિ.
चाफट्टि पु० चफट्ट ઋષિનો પુત્ર.
चाबुका स्त्री० નાનું ગાલમશરીયું.
चामर पु० न० ચામર, ચમરીમૃગના પુછડાના વાળથી કરેલ ચામર.
चामरग्राह त्रि० ચામર ઢોળનાર.
चामरग्राहिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
चामरपुष्प पु० સોપારીનું ઝાડ, કાસડો, કેવડાનું ઝાડ, આંબો.
चामरपुष्पक पु० ઉપરના અર્થ.
चामरिन् पु० ઘોડો.
चामरिन् त्रि० ચામરવાળું.
चामरिणी स्त्री० ઘોડી. ચામર ધારણ કરનારી સ્ત્રી.
चामीकर न० સોનું, ધંતુરો.
चामीकर त्रि० સુવર્ણમય, સોનામય.
चामुण्डा स्त्री० ચંડ અને મુંડ નામના દૈત્યોનો વધ કરનારી દેવી, પરબ્રહ્મની સમષ્ટિરૂપ શક્તિ, બ્રહ્મવિદ્યા, આત્મવિદ્યા.
चाम्पिला स्त्री० ચંપા નદી.

चाम्पेय न० સોનું, ધંતુરો, પુષ્પમાં થતા કેસરા.

चाम्पेय पु० ચંપો, નાગકેસર, વિશ્વામિત્રનો એક પુત્ર.

चाम्पेय त्रि० ચંપા નદીમાં હોનાર-થનાર.

चाम्पेयक न० પુષ્પમાં થતા કેસર જેવા તંતુ.

चाम्य त्रि० ભોજન કરવા યોગ્ય અન્ન વગેરે.

चाय् ભ્વા० ઉભ० સ० સેટ્ નેત્રથી જોવું-જાણવું, પૂજવું.

चाय त्रि० સમૂહમય.

चायनीय त्रि० નેત્રથી જોવા યોગ્ય-જાણવા યોગ્ય, પૂજવા યોગ્ય.

चायमान पु० ચયમાન રાજાનો પુત્ર.

चायमान त्रि० પૂજતું, જોતું.

चायु त्रि० પૂજનાર, જોનાર.

चार पु० ગુપ્તચર, ગૂઢચાર, ચારોળીનું ઝાડ, કેદખાનું, જેલ, ગમન કરવું, જવું.

चार न० બનાવટી ઝેર.

चारक त्रि० ગાયો વગેરેને ચારનાર.

चारक पु० બંધન, કેદખાનું, ગતિ, ગમન, ચારોળીનું ઝાડ.

चारकाण्ड पु० ગ્રહગતિનો અંશ.

चारकीण त्रि० જનારને હિતકારક, ખાનારને હિતકારક.

चारचक्षुस् पु० રાજા.

चारचण त्रि० ગુપ્ત જાસુસ, છાની બાતમી લાવનાર.

चारचञ्चु त्रि० ઉપરના અર્થ.

चारज्या स्त्री० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ ગ્રહગતિની જ્યા.

चारटिका स्त्री० નલી નામે એક ગંધદ્રવ્ય

चारटी स्त्री० पद्मचारिणी વૃક્ષ, ભોંય આમળી.

चारण पु० ભાટ-ચારણ, કીર્તિગાન કરનાર બંદીજન.

चारणदारा पु० ब० ચારણીઆણી, નૃત્ય કરનારી સ્ત્રી.

चारणिकमय त्रि० ભાટ ચારણોથી વ્યાપ્ત, ભાટ-ચારણમય.

चारपथ पु० રાજમાર્ગ.

चारभट पु० ધીર પુરૂષ, વીર નર.

चारमिक त्रि० ગ્રંથની સમાપ્તિ સુધી અધ્યયન કરનાર.

चारवायु पु० ઉનાળાનો વાયુ.

चारान्तरित पु० ગુપ્ત દૂત.

चारायण पु० ચરગોત્રનો પુરૂષ.

चारिका स्त्री० ઝુલ.

चारिणी स्त्री० કરુણી વૃક્ષ.

चारित्र न० ચરિત્ર, સ્વભાવ, વર્તન, કુલક્રમથી આવેલ આચાર.

चारित्र पु० મરૂત્વન્ત રાજાનો એક પુત્ર.

चारित्रा स्त्री० આંબલીનું ઝાડ.

चारित्र्य न० चरित्र જુઓ.

चारिन् त्रि० સંચાર કરનાર, ચાલનાર, જનાર.

चारी स्त्री० ભિન્ન ભિન્ન ગતિવાળી નૃત્યક્રીડા.

चारु पु० બૃહસ્પતિ, તે નામે રૂકિમણીનો એક પુત્ર.

चारु न० કેસર.

चारु त्रि० મનોહર, સુંદર.

चारुक पु० એક જાતનું ધાન્ય.

चारुकेशरा स्त्री० નાગરમોથ.

चारुगर्भ पु० રૂકિમણીમાં ઉત્પન્ન થયેલ શ્રીકૃષ્ણનો એક પુત્ર.

चारुचित्र पु० તે નામે ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.

चारुता स्त्री० સૌંદર્ય, સુંદરતા.

चारुत्व न० ઉપરના અર્થ.

चारुदेष्ण पु० તે નામે રૂકિમણીનો પુત્ર.

चारुधामन् पु० આંબાહળદર.

चारुधारा स्त्री० ઇન્દ્રની સ્ત્રી-ઇન્દ્રાણી.

चारुनेत्र पु० હરિણ-મૃગ.

चारुनेत्र त्रि० सुंदर नेत्रवाळुं.
चारुनेत्रा स्त्री० ते नामे एक अप्सरा.
चारुनेत्री स्त्री० मृगली.
चारुपर्णी स्त्री० ते नामे एक वनस्पति.
चारुपुट पु० संगीतप्रसिद्ध एक ताल.
चारुफला स्त्री० द्राक्षनो वेलो.
चारुयशस् पु० ते नामे श्रीकृष्णनो पुत्र.
चारुयशस् त्रि० सुंदर यशवाळुं.
चारुलोचन त्रि० सुंदर नेत्रवाळुं.
चारुलोचन पु० हरिण-मृग.
चारुलोचनी स्त्री० मृगली.
चारुवक्त्र त्रि० सुंदर मुखवाळुं.
चारुवक्त्र पु० ते नामे कार्तिक स्वामीनो एक अनुचर.
चारुवर्द्धन त्रि० सुंदरता वधारनार.
चारुवर्द्धना स्त्री० नारी-स्त्री.
चारुव्रत पु० एक महिनाना उपवास करनार.
चारुव्रता स्त्री० एक महिनाना उपवास करनार स्त्री.
चारुशिला स्त्री० सुंदर शिला, मणि, रत्न.
चारुशीर्ष त्रि० सुंदर मस्तकवाळुं.
चारुशीर्ष पु० इन्द्रनो मित्र आलंबायन.
चारुहासिन् त्रि० सुंदर हसनार.
चारुहासिनी स्त्री० ते नामे एक वैतालीय छंद.
चारेक्षण पु० राजा.
चार्चिक्य न० चंदन वगेरेथी शरीर ख-रडवुं.
चार्म पु० चामडाथी वींटेल-मढेल रथ.
चार्मण न० चामडांनो समूह, चामडांनो ढग.
चार्मिक त्रि० चामडांथी बनेल.
चार्मिक्य न० चामडापणुं.
चार्मिकायणि पु० ढालथी युद्ध करनार योद्धानो पुत्र.
चार्मिण न० चमारनो समूह, मोचीओनो समुदाय.

चार्वाक पु० नास्तिक मत स्थापनार ते नामे एक पुरुष, ते नामे दुर्योधननो मित्र एक राक्षस.
चार्वाकता स्त्री० चार्वाकपणुं.
चार्वाकत्व न० उपरनो अर्थ.
चार्वाकवधपर्वन् न० महाभारतना शांति-पर्वनुं एक पेटापर्व.
चार्वाघाट पु० एक जातनुं पक्षी.
चार्वाघात पु० उपरनो अर्थ.
चार्वादि पु० पाणिनीय गणसूत्रप्रसिद्ध एक शब्दगण.
चार्वी स्त्री० सुंदर स्त्री, ज्योत्स्ना, चांदनी, बुद्धि, ते नामे कुबेरनी पत्नी, दीप्ति, कांति.
चाल पु० घरनुं छापरुं, चालवुं, जवुं, च-लाववुं.
चालक त्रि० चलावनार, एक स्थानेथी बीजे स्थाने लई जनार.
चालक पु० अंकुशने नहि गणनारो हाथी.
चालन न० चलाववुं, कंपाववुं, चाळणी.
चालनी स्त्री० चाळणी.
चाष पु० चास पक्षी.
चाषी स्त्री० चास पक्षिणी.
चास पु० एक जातनी शेलडी, चास पक्षी.
चासी स्त्री० चास पक्षिणी.
चि स्वादि० उभ० द्विक० अनिट् वीणवुं, एकठुं करवुं, खेंचवुं, विभागपूर्वक लेवुं.
चि भ्वा० उभ० द्विक० अनिट् वीणवुं, वि-भागपूर्वक लेवुं.
चि चु० उभ० द्विक० अनिट् उपरना अर्थ. अधि + अधिक वीणवुं, अनु + पाछळथी वीणवुं, अप + हीनता प्राप्त करवी, क्षीण थवुं, अव + नीचे रही वीणवुं, अव + आ + सारी रीते वीणवुं, आ + सारी रीते वीणवुं. अनु + आ + अन्वाचय जुओ, सम् + आ + एकठुं करवुं, उद्+ ऊंचेथी वीणवुं, अभि + उद् + अभ्युच्चय

जुओ, सम्+उद्+એકત્ર કરવું, उप+વધવું, नि + સંપૂર્ણ રીતે વીણવું, વ્યાપવું, वि + વિશેષે કરી એકઠું કરવું, सम् + સારી રીતે એકઠું કરવું, निस् નિશ્ચય કરવો. (આ ઉપસર્ગો સાથે ત્રણે चि સમજવા.)

चिकर्तिषु ત્રિ૦ કાપવા ઇચ્છનાર.
चिकित ત્રિ૦ જાણેલ, અતિશય જાણનાર.
चिकितान ત્રિ૦ જાણીતું, જાણકાર.
चिकितान પુ૦ તે નામે એક ઋષિ.
चिकितु ત્રિ૦ જાણનાર, જાણીતું.
चिकित्वत् ત્રિ૦ ઉપરના અર્થ.
चिकित्सक પુ૦ વૈદ્ય, ડોકટર, હકીમ.
चिकित्सन ન૦ રોગ દૂર કરવાનો ઉપાય, વૈદું કરવું તે.
चिकित्सा સ્ત્રી૦ રોગ દૂર કરવાનો ઉપાય, વૈદું કરવું.
चिकित्सित ત્રિ૦ રોગનો ઉપાય કરેલ, જેના રોગ ઉપર ઉપાય કરેલ હોય તે.
चिकित्सित ન૦ चिकित्सा જુઓ.
चिकित्सित પુ૦ તે નામે એક ઋષિ.
चिकित्स्य ત્રિ૦ રોગનો ઉપાય કરવા યોગ્ય, રોગી.
चिकिन ત્રિ૦ ચીબા નાકવાળું, બેસી ગયેલા નાકવાળું.
चिकिल પુ૦ કાદવ, કીચડ.
चिकीर्षक ત્રિ૦ કરવા ઇચ્છનાર.
चिकीर्षत् ત્રિ૦ કરવા ઇચ્છતું.
चिकीर्षा સ્ત્રી૦ કરવાની ઇચ્છા.
चिकीर्षु ત્રિ૦ કરવા ઇચ્છનાર.
चिकीर्ष्य ત્રિ૦ કરવાને ઇચ્છવા યોગ્ય.
चिकुर પુ૦ કેશ, પર્વત, સર્પ, કેશપાશ, કેશનો સમૂહ, એક જાતનું ઝાડ.
चिकुर ત્રિ૦ ચંચળ, ચપળ.
चिकुरपक्ष પુ૦ કેશનો સમૂહ.
चिकुरपाश પુ૦ ઉપરનો અર્થ.
चिकुरहस्त પુ૦ કેશપાશ, કેશનો સમૂહ.
चिकुरित ત્રિ૦ ચંચળ કરેલ.
चिकूर પુ૦ કેશ.
चिक्क् ચુ૦ ઉભ૦ સ૦ સેટ્ પીડવું, દુઃખ થવું.
चिक्क પુ૦ છછુંદર.
चिक्कण પુ૦ સોપારીનું ઝાડ.
चिक्कण ન૦ સોપારી.
चिक्कण ત્રિ૦ ચીકણું, ચીકટ, સ્નિગ્ધ, કોમળ, સુંવાળું.
चिक्कणा સ્ત્રી૦ ઉત્તમ ગાય.
चिक्कणी સ્ત્રી૦ સોપારીનું ઝાડ, સોપારી.
चिक्कस પુ૦ જવનો લોટ.
चिक्का સ્ત્રી૦ સોપારીનું ઝાડ, સોપારી.
चिक्किर પુ૦ એક જાતનો ઉંદર.
चिक्रीडिषा સ્ત્રી૦ રમવાની ઇચ્છા.
चिक्लिद ત્રિ૦ અત્યંત ભીનાશવાળું, ઘણું ભીનું.
चिखादिषु ત્રિ૦ ખાવા ઇચ્છનાર.
चिङ्गट પુ૦ એક જાતનું માછલું.
चिङ्गड પુ૦ ઉપરનો અર્થ.
चिचीषत् ત્રિ૦ એકઠું કરવા ઇચ્છતું.
चिञ्चिड પુ૦ નીચેનો શબ્દ જુઓ.
चिच्चिण्ड પુ૦ એક જાતનું ઝાડ.
चिच्छक्ति સ્ત્રી૦ પરમાત્માની ચૈતન્ય શક્તિ, ચૈતન્ય.
चिच्छायापत्ति સ્ત્રી૦ સાંખ્યમતે ચૈતન્યમાં બુદ્ધિ વગેરેના પ્રતિબિંબની પ્રાપ્તિ, વેદાંતિમતે બુદ્ધિ વગેરેમાં ચૈતન્યના પ્રતિબિંબની પ્રાપ્તિ.
चिच्छित्सु ત્રિ૦ છેદવા–કાપવા ઇચ્છનાર.
चिच्छिल પુ૦ તે નામે એક દેશ.
चिञ्चा સ્ત્રી૦ આંબલીનું ઝાડ, આંબલીનું ફળ.
चिञ्चाटक પુ૦ એક જાતનું ઝાડ.
चिञ्चाम्ल પુ૦ એક જાતનું ખાટું શાક.
चिञ्चासार પુ૦ એક જાતનું શાક.
चिञ्चिका સ્ત્રી૦ ચણોઠી.
चिञ्चिड પુ૦ એક જાતનું ઝાડ.

चिश्चिण्ड पु० એક જાતનું ઝાડ.
चिश्री स्त्री० ચણોઠી.
चिट् भ्वा० प० स० सेट् મોકલવું, ચાકર થવું.
चिट् चु० उभ० स० सेट् ઉપરના અર્થ.
चिटी स्त्री० ચંડાળના વેશને ધારણ કરનારી યોગિની.
चित् चु० उभ० स० सेट् સ્મરણ કરવું, સંભારવું, વિચારવું.
चित् चु० आ० स० सेट् જાણવું, ચિંતવવું.
चित् भ्वा० प० स० सेट् ઉપરના અર્થ.
चित् स्त्री० જ્ઞાન, ચેતના, ચૈતન્ય, એક પ્રકારની ચિત્તવૃત્તિ.
चित त्रि० વીણનાર, એકઠું કરનાર, શોધનાર.
चित् पु० અગ્નિ.
चित् अव्य० અસમગ્રના એવા અર્થમાં, અસ્પષ્ટ અનુકરણ.
चित त्रि० છાયેલ, ઢાંકેલ, ઢંકાયેલ, વીણેલ, એકઠું કરેલ, પ્રાપ્ત કરેલ.
चिता स्त्री० ચિતા, ચેહ.
चिताचूडक न० ચિતા, ચેહ.
चिति स्त्री० ચિતા, ચેહ, સમૂહ, યજ્ઞના અગ્નિ વગેરેનો એક સંસ્કાર, ચૈતન્ય, દુર્ગા દેવી.
चितिका स्त्री० કેડની સાંકળ, ચિતા, ચેહ.
चित्कण पु० ચિત એવો શબ્દ કરનાર.
चित्कार पु० ચિત એમ અસ્પષ્ટ શબ્દ કરવો, ચીસ પાડવી.
चित्कारशब्द पु० ચિત એવો શબ્દ.
चित्त न० મન, અંતઃકરણ.
चित्तकलित त्रि० મનથી જાણેલ.
चित्तज पु० કામદેવ.
चित्तजन्मन् पु० કામદેવ.
चित्तज्ञ त्रि० મનને જાણી જનાર.
चित्तदोष पु० ચિત્તની શૂન્યતા–પોતાના કામમાં અસામર્થ્ય.
चित्तनदी स्त्री० મનોવૃત્તિરૂપ નદી.
चित्तपरिकर्मन् न० ચિત્તશુદ્ધિ, મનને સાફ કરવું તે.
चित्तप्रसन्नता स्त्री० હર્ષ, આનંદ.
चित्तप्रसादन न० चित्तपरिकर्मन् જુઓ.
चित्तभव पु० કામદેવ.
चित्तभू पु० કામદેવ.
चित्तभूमि स्त्री० યોગશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક ચિત્તાવસ્થા.
चित्तभूमि स्त्री० ચિત્તરૂપ ક્ષેત્ર.
चित्तभ्रम पु० માનસિક ભ્રમણા, સન્નિપાત, મનની ભ્રાંતિ.
चित्तराग पु० માનસિક રાગ–સ્નેહ.
चित्तल पु० એક જાતનો મૃગ.
चित्तवत् त्रि० મનવાળું, કોમળ મનવાળું.
चित्तविक्षेप पु० મનની એકાગ્રતા નહિ તે, ઉન્માદ રોગ, પાગલપણું.
चित्तविद् पु० તે નામે એક બૌદ્ધ.
चित्तविद् त्रि० મનને જાણનાર.
चित्तविप्लव पु० चित्तविक्षेप જુઓ.
चित्तविभ्रम पु० ઉપર પ્રમાણે.
चित्तवृत्ति स्त्री० મનનું વિષયાકારે પરિણામ.
चित्तसमुन्नति स्त्री० મનની ઉન્નતિ, ગર્વ.
चित्तसंस्राव पु० વિચારોનો સમૂહ.
चित्तहर त्रि० મનને હરી લે તેવું.
चित्तहारक त्रि० મનને હરણ કરનાર, આકર્ષક, સુંદર.
चित्तहारिन् त्रि० ઉપરના અર્થ.
चित्ताभोग पु० મનની અમુક એક વિષયમાં સ્થિરતા.
चित्ति स्त्री० પ્રજ્ઞા, ચિંતન, કર્મ, ખ્યાતિ, પ્રસિદ્ધિ.
चित्ति त्रि० જણાવનાર, પહોંચાડનાર.
चित्तोन्नति स्त्री० चित्तसमुन्नति જુઓ.
चित्पति पु० મનનો અભિમાની જીવ.
चित्य न० ચિતા, ચેહ.
चित्य त्रि० એકઠું કરવા યોગ્ય, વીણવા યોગ્ય.

चित्या સ્ત્રી૦ એકઠું કરવું, વીણવું.

चित्र् ચુ૦ ઉભ સ૦ સેટ્ ચિતરવું, ચિત્ર કાઢવું, આશ્ચર્ય પામવું.

चित्र ન૦ અદ્‌ભુત, આશ્ચર્ય, તિલક, ચિત્ર, આકાશ, એક જાતનો કોઢ, તે નામે એક શબ્દાલંકાર.

चित्र ત્રિ૦ કાબરચિત્રું.

चित्र પુ૦ એરંડાનું ઝાડ, આસોપાલવનું ઝાડ, ચિત્રક વૃક્ષ, યમ, યમનો પ્રધાન ચિત્રગુપ્ત, કાબરચિત્રો રંગ.

चित्रक ન૦ તિલક.

चित्रक પુ૦ ચિત્તો, દીપડો, વાઘ, ચિત્રક ઔષધિ, એરંડાનું ઝાડ, સિંહ, શૂરવીર.

चित्रक ત્રિ૦ ચિત્ર કાઢનાર, ચીતરનાર, ચિતારો.

चित्रकण्ठ પુ૦ કબૂતર, એરંડાનું ઝાડ.

चित्रकण्ठी સ્ત્રી૦ કબૂતર માદા.

चित्रकगुटिका સ્ત્રી૦ વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ઔષધરૂપ ગોળી.

चित्रकघृत ન૦ વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ઔષધરૂપ ઘી.

चित्रकतैल ન૦ વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ઔષધરૂપ એક તેલ.

चित्रकम्बल પુ૦ રંગબેરંગી કામળો, ગાલીચો.

चित्रकर ત્રિ૦ ચિત્રકાર, ચિતારો, આશ્ચર્યકારક, રંગાટી.

चित्रकर्मन् ત્રિ૦ ચિત્રકાર, ચિતારો, આશ્ચર્યકારક.

चित्रकर्मन् પુ૦ તિનિશ વૃક્ષ.

चित्रकर्मन् ન૦ ચિતરકામ, ચિતરવાનું કામ.

चित्रकर्मविद् ત્રિ૦ ચિતરકામ જાણનાર, ચિતારો, આશ્ચર્યકારક કામ જાણનાર.

चित्रकहरीतकी સ્ત્રી૦ ચિત્રકમા પકવેલ હરડે.

चित्रकाय પુ૦ વાઘ, ચિત્રો, દીપડો.

चित्रकार ત્રિ૦ ચિતરકામ કરનાર, ચિતારો, રંગાટી.

चित्रकुण्डल પુ૦ તે નામે એક ધૃતરાષ્ટ્રનો પુત્ર.

चित्रकूट પુ૦ તે નામે એક પર્વત.

चित्रकृत् ત્રિ૦ ચિત્રકાર, ચિતારો, આશ્ચર્યકારક, રંગાટી.

चित्रकृत् પુ૦ તિનિશ વૃક્ષ.

चित्रकृत्त्व ન૦ પાણીનો એક ગુણ.

चित्रकेतु પુ૦ તે નામે ગરૂડનો એક પુત્ર, લક્ષ્મણનો એક પુત્ર.

चित्रकेतु ત્રિ૦ રંગબેરંગી પતાકાવાળું.

चित्रकोण પુ૦ એક જાતનો કીડો, જેઠીમધ.

चित्रग ત્રિ૦ ચીતરેલ, આળખેલ.

चित्रगन्ध ન૦ હરતાલ.

चित्रगन्ध ત્રિ૦ આશ્ચર્યકારક ગંધવાળું.

चित्रगत ત્રિ૦ चित्रग જુઓ.

चित्रगुप्त પુ૦ યમરાજાનો તે નામે પ્રધાન.

चित्रगो પુ૦ સ્ત્રી૦ રંગબેરંગી ગાય કે બળદ.

चित्रग्रीव પુ૦ સારસ પક્ષી, કબૂતર.

चित्रग्रीवी સ્ત્રી૦ સારસ પક્ષિણી, કબૂતરમાદા.

चित्रघण्टा સ્ત્રી૦ કાશીમાં તે નામે એક દેવી.

चित्रघण्टेशी સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.

चित्रचाप પુ૦ તે નામે ધૃતરાષ્ટ્રનો પુત્ર.

चित्रजल्प પુ૦ એક પ્રકારનું વાક્ય.

चित्रतण्डुल ન૦ વાવડીંગ.

चित्रतण्डुला સ્ત્રી૦ વાવડીંગ.

चित्रत्व ન૦ આશ્ચર્યપણું.

चित्रत्वच् પુ૦ ભોજપત્ર.

चित्रदण्डक પુ૦ સૂરણ.

चित्रदीप પુ૦ વેદાંત–પંચદશી ગ્રંથમા વર્ણવેલ એક પ્રકારનો દીવો.

चित्रदेव પુ૦ કાર્તિકસ્વામીનો અનુચર દેવ.

चित्रदेवी સ્ત્રી૦ મહેન્દ્રવારૂણી વનસ્પતિ.

चित्रधर्मन् પુ૦ તે નામે એક રાજા.

चित्रधा અવ્ય૦ વિચિત્ર પ્રકારે, આશ્ચર્ય રીતે.

चित्रनेत्रा સ્ત્રી૦ મેના પક્ષી.

चित्रपक्ष પુ૦ તેતર પક્ષી.

चित्रपक्षी સ્ત્રી૦ તેતર પક્ષિણી.

चित्रपट પુ૦ ચીતરકામવાળું વસ્ત્ર, ચિત્ર ચિતરેલ કપડું.
चित्रपत्र પુ૦ રંગબેરંગી પાંખોવાળું પક્ષી–તેતર.
चित्रपत्रिका સ્ત્રી૦ द्रोणपुष्पी વૃક્ષ, चित्रपर्णी વૃક્ષ.
चित्रपत्री સ્ત્રી૦ જલપીપર, તેતર પક્ષિણી.
चित्रपथा સ્ત્રી૦ પ્રભાસ તીર્થમાં આવેલ ચિત્રા નદી.
चित्रपद ત્રિ૦ અદ્ભુત પદવાળું વાક્ય વગેરે, વિચિત્ર પગલાંવાળું.
चित्रपदा સ્ત્રી૦ તે નામે એક વેલો, તે નામે એક છંદ.
चित्रपर्णिका સ્ત્રી૦ નીચેનો શબ્દ જુઓ.
चित्रपर्णी સ્ત્રી૦ જલપીપર, દ્રોણપુષ્પી, મજીઠ.
चित्रपादा સ્ત્રી૦ મેના પક્ષી.
चित्रपिच्छक પુ૦ મોર પક્ષી.
चित्रपिच्छकी સ્ત્રી૦ મયૂરી.
चित्रपुङ्ख પુ૦ એક પ્રકારનું બાણ.
चित्रपुष्पी સ્ત્રી૦ અંબષ્ઠા નામે એક વેલો.
चित्रपृष्ठ પુ૦ ચકલો પક્ષી.
चित्रपृष्ठी સ્ત્રી૦ ચકલી.
चित्रफल પુ૦ એક જાતનું માછલું.
चित्रफलक પુ૦ ઉપરનો અર્થ.
चित्रफला સ્ત્રી૦ ચીભડાનો વેલો, વંતાકનો વેલો, ભોરીંગણી.
चित्रबर्ह પુ૦ મોર પક્ષી, તે નામે ગરૂડનો પુત્ર.
चित्रबर्हिन् પુ૦ મોર.
चित्रबर्हिणी સ્ત્રી૦ મયૂરી.
चित्रबर्ही સ્ત્રી૦ મયૂરી.
चित्रबाहु પુ૦ તે નામે ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.
चित्रबीज પુ૦ એરંડાનું ઝાડ.
चित्रबीजा સ્ત્રી૦ વાવડીંગ.
चित्रभानु પુ૦ સૂર્ય, અગ્નિ, ચિત્રાનું ઝાડ, આકડાનું ઝાડ, ભૈરવ, સાઠ વર્ષો પૈકી સોળમું વર્ષ.
चित्रभानु પુ૦ દ્વિ૦ અશ્વિનીકુમાર–સ્વર્ગવૈદ્ય.
चित्रभेषजा સ્ત્રી૦ काकोदुंबरी વનસ્પતિ.
चित्रमण्डल પુ૦ એક જાતનો સર્પ.
चित्रमृग પુ૦ રંગબેરંગી મૃગલો–પૃષતમૃગ.
चित्रमेखल પુ૦ મોર પક્ષી.
चित्रयोधिन ત્રિ૦ આશ્ચર્યકારક યુદ્ધ કરનાર.
चित्रयोधिन् પુ૦ અર્જુન, સાદડાનું ઝાડ.
चित्ररथ પુ૦ સૂર્ય, તે નામે એક ગંધર્વ, આકડાનું ઝાડ, ઉપદગુનો પુત્ર.
चित्ररथा સ્ત્રી૦ તે નામે એક નદી.
चित्ररेफ પુ૦ શાકદ્વીપના રાજા મેધાતિથિનો પુત્ર, શાકદીપમા આવેલો એક ખંડ.
चित्रल પુ૦ કાબરચિત્રો રંગ.
चित्रल ત્રિ૦ કાબરચિત્રુ, કાબરૂં.
चित्रलता સ્ત્રી૦ મજીઠ.
चित्रला સ્ત્રી૦ गोरक्षी વૃક્ષ.
चित्रलेख પુ૦ ચિત્ર કાઢવું, ચિત્ર ચીતરવું.
चित्रलेखनी સ્ત્રી૦ ચિત્ર કાઢવાની પીછી.
चित्रलेखा સ્ત્રી૦ બાણાસુરના મંત્રી કુષ્માંડની કન્યા, તે નામે એક અપ્સરા, તે નામે એક છંદ, તે નામની વજની એક સ્ત્રી, ચિત્રની રેખા.
चित्रलोचना સ્ત્રી૦ મેના પક્ષી.
चित्रवत् ત્રિ૦ ચિત્રવાળું, રંગબેરંગી, રંગિત.
चित्रवदाल પુ૦ એક જાતનું માછલું.
चित्रवर्मन् પુ૦ તે નામે ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.
चित्रवल्लिक પુ૦ એક જાતનું માછલું.
चित्रवल्ली સ્ત્રી૦ તરબુચનો વેલો, મહેન્દ્રવારુણી લતા, રંગબેરંગી વેલો.
चित्रवहा સ્ત્રી૦ તે નામે એક નદી.
चित्रवाण પુ૦ તે નામે ધૃતરાષ્ટ્રનો પુત્ર.
चित्रवाहन પુ૦ ઉપરનો અર્થ.
चित्रवीर्य પુ૦ ઉપરનો અર્થ.
चित्रवेगिक પુ૦ તે નામે એક નાગ.
चित्रशाला સ્ત્રી૦ ચિત્રો ચીતરવાનું સ્થળ.
चित्रशिखण्डिज પુ૦ બૃહસ્પતિ.

चित्रशिखण्डिन् પુ० બહુ० મરીચી–અંગિરા–અત્રિ–પુલસ્ત્ય–પુલહ–ક્રતુ–વસિષ્ઠ–એ સાત ઋષિઓ.

चित्रशिखण्डिप्रसूत પુ० બૃહસ્પતિ.

चित्रशिरस् પુ० તે નામે એક ગંધર્વ, વિષ્ટા અને મૂત્રનું એક સત્વ.

चित्रशीर्षक પુ० એક જાતનો કીડો.

चित्रशोक પુ० આસોપાલવનું ઝાડ.

चित्रश्री સ્ત્રી० અદ્‌ભુત શોભા–આશ્ચર્યકારક લક્ષ્મી.

चित्रसर्प પુ० માલુધાન સર્પ–રંગબેરંગી એક જાતનો સાપ.

चित्रसेन પુ० તે નામે ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર, તે નામે એક ગંધર્વ.

चित्रसेना સ્ત્રી० તે નામે એક નદી.

चित्रहस्त પુ० મલ્લયુદ્ધના અંગરૂપ એક હસ્તક્રિયા.

चित्रा સ્ત્રી० માયા, તે નામે એક સર્પ, તે નામે એક નદી, ચિત્રગુપ્તની બ્હેન, તે નામે એક અપ્સરા, તે નામે એક વરાંગના, ચિત્રા નક્ષત્ર, તરબુચનો વેલો, ધોળી ગ્રોખડ, તે નામે ચંદ્રની એક સ્ત્રી, મજીઠ, ચિત્રા નક્ષત્રમાં જન્મેલી સ્ત્રી, કાકડી, વસુદેવથી રોહિણીમાં જન્મેલી કન્યા.

चित्राक्ष ત્રિ० રંગબેરંગી આંખોવાળું.

चित्राक्ष પુ० તે નામે ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.

चित्राक्षी સ્ત્રી० મેના પક્ષી.

चित्राक्षुप પુ० દ્રોણપુષ્પી નામે વનસ્પતિ.

चित्राङ्ग પુ० તે નામે ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર, રાતા ચિત્રાનું ઝાડ, એક જાતનો રંગબેરંગી સાપ, ચિત્રો, વાઘ, દીપડો.

चित्राङ्ग ન० હરતાલ, મજીઠ, હિંગળોક.

चित्राङ्ग ત્રિ० રંગબેરંગી શરીરવાળું, અદ્‌ભુત અંગવાળું.

चित्राङ्गद પુ० ભીષ્મનો સાવકો ભાઈ–શાંતનુનો સત્યવતીમાં જન્મેલો પુત્ર, તે નામે એક ગંધર્વ, એક ક્ષત્રિયજાતિ.

चित्राङ्गदसू સ્ત્રી० ચિત્રાંગદ–ભીષ્મના ભાઈની માતા સત્યવતી.

चित्राङ्गदा સ્ત્રી० તે નામે એક અપ્સરા, અર્જુનની એક સ્ત્રી.

चित्राटीर પુ० ચંદ્ર, શિવનો અનુચર ઘંટાકર્ણ, બલિદાન આપેલા બોકડાના લોહીથી ખરડાયલું કપાળ.

चित्रादित्य પુ० પ્રભાસ તીર્થમાં ચિત્રગુપ્તે સ્થાપેલી સૂર્યની એક મૂર્તિ.

चित्रान्न ન० તરેહ તરેહનું અન્ન, ખીચડી, મીઠો ભાત, કેસરી ભાત.

चित्रापूप પુ० એક જાતના પુડા.

चित्रामघा સ્ત્રી० ઉષાકાળ. પરોઢીયું.

चित्रायस ન० તીક્ષ્ણ લોઢું, પોલાદ.

चित्रायुध ત્રિ० તરેહ તરેહનાં હથિયારોવાળું.

चित्रायुध પુ० ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.

चित्रायुध ન० અદ્‌ભુત આયુધ.

चित्रारम्भ ત્રિ० ચિત્રમાં ચીતરેલ.

चित्रार्पितारंभ ત્રિ० ચિત્રમાં ચિતરેલ.

चित्रावसु સ્ત્રી० રાત્રિ.

चित्रिक પુ० ચૈત્ર મહિનો.

चित्रिका સ્ત્રી० चित्रा જુઓ.

चित्रित ત્રિ० ચીતરેલ, આળેખેલ.

चित्रिन् ત્રિ० આશ્ચર્યકારક, અદ્‌ભુતવાળું.

चित्रिणी સ્ત્રી० પદ્મિની–ચિત્રિણી–શંખિની–હસ્તિની–એવી ચાર પ્રકારની સ્ત્રીઓમાંની એક.

चित्रीयमाण ત્રિ० આશ્ચર્ય પામતું, આશ્ચર્યકારક.

चित्रेश પુ० ચંદ્ર, કપૂર.

चित्रेश ન० ચિત્રેશ્વર નામે એક શિવલિંગ.

चित्रेश्वर ન० પ્રભાસક્ષેત્રમાં ચિત્રગુપ્તે સ્થાપેલ શિવલિંગ.

चित्रोक्ति સ્ત્રી० ચિત્રકથન, આકાશવાણી, આશ્ચર્યકારક કહેવું તે.

चित्रोत्पला स्त्री० તે નામે એક નદી.
चित्रौदन पु० કેતુને બલિદાનમાં અપાતો ભાત.
चित्र्य त्रि० પૂજ્ય.
चिद् अव्य० અસાકલ્ય-અસંપૂર્ણ એવા અર્થમાં, નિંદામાં, ઉપમામાં વપરાય છે.
चिदाकाश पु० न० પરબ્રહ્મ-પરમાત્મા.
चिदात्मन् पु० ઉપરનો અર્થ.
चिदाभास पु० બુદ્ધિમાં આત્માના પ્રતિબિંબરૂપ એવો જીવ.
चिद्रूप पु० આત્મા, જ્ઞાની.
चिद्रूप त्रि० ઉદાર મનવાળું, હૃદયાકર્ષક.
चिन्तन न० ચિંતન, ધ્યાન, વિચાર.
चिन्तना स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
चिन्तनीय त्रि० ચિંતવવા યોગ્ય, વિચારવા યોગ્ય.
चिन्तयत् त्रि० ચિંતવતું, વિચારતું, ધ્યાન કરતું.
चिन्तयितव्य त्रि० વિચારવા યોગ્ય, ધ્યાન કરવા યોગ્ય.
चिन्तयित्वा अव्य० વિચારીને, ધ્યાનમાં લઈને.
चिन्ता स्त्री० ધ્યાન, ચિંતન, તે નામે એક વ્યભિચારી ગુણ, દર્શનસંભોગભાવનાનો એક પ્રકાર.
चिन्ताकुल त्रि० ચિંતાથી વ્યાકુળ.
चिन्तापर त्रि० ચિંતા કરવામાં તત્પર.
चिन्तामणि पु० ઈચ્છેલા અર્થને-ધારેલી સર્વ વસ્તુને આપનાર એક મણિ, પરમેશ્વર, તે નામે એક મંત્ર, તે નામે એક બૌદ્ધ, સ્પર્શમણિ, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક યોગ, એક ગણેશ.
चिन्तामणिविनायक पु० કાશીમાં ગણપતિની એક મૂર્તિ.
चिन्तायान त्रि० ચિંતામાં ચઢેલ, ચિંતા કરતું.
चिन्तावत् त्रि० ચિંતાવાળું, વિચારવાળું.
चिन्तावेश्मन् न० વિચાર કરવાનું સ્થળ.
चिन्ति पु० તે નામે એક દેશ.
चिन्तिडी स्त्री० આંબલીનું ઝાડ.
चिन्तित त्रि० વિચારેલ, ચિંતવેલ, ચિંતાયુક્ત, ચિન્તાકર્મ.
चिन्तित न० ચિંતા, ચિંતન, વિચાર.
चिन्तिति स्त्री० ,, ,, ,,
चिन्तिया स्त्री० ,, ,, ,,
चिन्तोक्ति स्त्री० ચિંતા ભરેલું વચન, ચિંતામાં કહેવું તે.
चिन्त्य त्रि० ચિંતવવા યોગ્ય, વિચારવા યોગ્ય.
चिन्त्यद्योत पु० તે નામે એક દેવજાતિ.
चिन्न न० એક જાતનું ધાન્ય.
चिन्वत् त्रि० એકઠું કરતું, શોધતું.
चिपिट पु० પવુઆ, પૌવાં, ચીબું નાક.
चिपिट त्रि० ચીબા નાકવાળું.
चिपिटक पु० પવુઆ, પૌવાં.
चिपिटनासिक पु० ચીન દેશ.
चिपिटनासिक पु० ब० ચીનદેશમાં રહેનાર, ચીન દેશના રાજા.
चिपिटीकरण न० આંખના છેડાને આંગળીથી દબાવવો તે.
चिपुट पु० चिपिटक જુઓ.
चिप्प पु० એક જાતનો નખનો રોગ.
चिप्पिका स्त्री० એક જાતનો કીડો.
चिप्य पु० ઉપરનો અર્થ.
चिबु पु० નીચેના હોઠની નીચેનો ભાગ-હડપચી.
चिबुक पु० ઉપરનો અર્થ.
चिमि पु० પોપટ પક્ષી.
चिमिक पु० પોપટ પક્ષી.
चिर न० લાંબો કાળ, ઘણો કાળ.
चिर त्रि० લાંબા કાળનું, ઘણા કાળનું.
चिरकार त्रि० લાંબો કાળ કરનાર, ઘણો વખત લગાડનાર.

चिरकारिक त्रि० ઉપરના અર્થ.
चिरकारिन् त्रि० ઉપર પ્રમાણે.
चिरकाल पु० લાંબો વખત, ઘણો કાળ.
चिरकालता स्त्री० લાંબા કાળપણું.
चिरकालत्व न० ઉપરનો અર્થ.
चिरक्रिय त्रि० દીર્ઘસૂત્રી-કોઇ કામમાં ઘણો વખત લગાડનાર.
चिरजात त्रि० લાંબા કાળે થયેલ.
चिरजीवक पु० जीवक વૃક્ષ.
चिरजीवक त्रि० લાંબા સમય સુધી જીવનાર.
चिरजीविका स्त्री० લાંબા કાળ સુધીની આજીવિકા.
चिरजीविन् त्रि० લાંબા કાળ સુધી જીવનાર.
चिरजीविन् पु० વિષ્ણુ, કાગડો, જીવક વૃક્ષ, શીમળાનું ઝાડ, માર્કણ્ડેય મુનિ, અશ્વત્થામા, બલિ, વ્યાસ, હનુમાન, વિભીષણ, કૃપાચાર્ય, પરશુરામ.
चिरञ्जिविन् पु० ઉપરના અર્થ.
चिरञ्जिविन् त्रि० લાંબા વખત સુધી જીવનાર.
चिरण्टी स्त्री० જુવાન સ્ત્રી, પિતાને ઘેર પડી રહેનારી જુવાન સ્ત્રી.
चिरतिक्त पु० કરીયાતાનું ઝાડ.
चिरत्न त्रि० લાંબા કાળનું, જૂનું.
चिरन्तन त्रि० જૂનું, પુરાણું, પુરાતન.
चिरदिवसम् अव्य० ઘણે દિવસે.
चिरनिविष्ट त्रि० લાંબો કાળ રહેલ.
चिरपाकिन् पु० કોઠનું ઝાડ.
चिरपुष्प पु० બોલસરીનું ઝાડ.
चिरम् अव्य० લાંબો કાળ, લાંબા કાળ સુધી, ઘણે કાળે.
चिरमेहिन् पु० ગધેડો.
चिरम्भण पु० સમડો પક્ષી.
चिरम्भणी स्त्री० સમડા પક્ષિણી.
चिररात्र न० ઘણો કાળ, ઘણા કાળ સુધી, લાંબા વખત.
चिररात्राय अव्य० ઉપરના અર્થ.
चिरलोक पु० લાંબા કાળ સુધી રહેનારો પિતૃઓનો લોક.
चिरविल्व पु० करञ्ज વૃક્ષ.
चिरसूता स्त्री० ઘણેકાળે વીયાએલી ગાય વગેરે.
चिरसूतिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
चिरसेवक पु० ઘણા વખતનો સેવક, જૂનો નોકર.
चिरस्थ त्रि० લાંબો વખત રહેનાર, ચિરસ્થાયી.
चिरस्थ पु० નાયક.
चिरस्थायिन् त्रि० चिरस्थ જુઓ.
चिरस्य अव्य० चिरम् જુઓ.
चिराटिका स्त्री० ધોળી સાટોડી, એક જાતનો વેલો.
चिरात् अव्य० चिरम् જુઓ.
चिरात् पु० ગરૂડ, કરીયાતું.
चिरातिक्त पु० કરીયાતું.
चिराय अव्य० चिरम् જુઓ.
चिरायुस् त्रि० લાંબા આયુષવાળું.
चिरायुस् पु० દેવ.
चिरारोध पु० ઘણા વખતનો ઘેરો, ઘણો વખત સુધી અટકાયત.
चिराश्रित त्रि० લાંબા કાળનો આશ્રિત.
चिरि स्वादि० प० स० सेट् હિંસા કરવી, મારી નાખવું.
चिरि पु० પોપટ પક્ષી.
चिरिक पु० પોપટ પક્ષી.
चिरिण्टी स्त्री० चिरण्टी જુઓ.
चिरिबिल्व पु० करञ्जक વૃક્ષ.
चिरु न० ખાડુનો સાંધો-ખભો.
चिरे अव्य० चिरम् જુઓ.
चिरेण अव्य० चिरम् જુઓ.
चिर्भटिका स्त्री० કાકડી.
चिर्भटी स्त्री० કાકડી.
चिर्भिट पु० ચીભડાનો વેલો.
चिर्भिट न० ચીભડું.

चिल् तुदा० प० अ० सेट् રહેવું, ઢાંકવું.
चिलचिम पु० એક જાતનું માછલું.
चिलमिलिका स्त्री० પતંગીયું, વીજળી, એક જાતની કંઠી.
चिलमीनक पु० એક જાતનું માછલું.
चिलमीलिका स्त्री० चिलमिलिका જુઓ.
चिलिचिम पु० એક જાતનું માછલું.
चिलिचिमि पु० ઉપરનો અર્થ.
चिलीम पु० એક જાતનું માછલું.
चिल्ल् भ्वा० प० अ०सेट् શિથિલ થવું,ઢીલા થવું, ભાવકરણ.
चिल्ल पु० એક જાતનું પક્ષી.
चिल्ल त्रि० ભીનું.
चिल्लक पु० એક જાતનું પક્ષી, એક જાતનો કીડો-તમરૂં-રાત્રિએ વૃક્ષોની ઝાડીમાં જે બોલે છે તે.
चिल्लभक्ष्या स्त्री० हट्टविलासिनी જુઓ.
चिल्लाभ पु० ચોર
चिल्लि पु० ભ્રમરનો-ભ્રકુટીનો મધ્ય ભાગ.
चिल्लिक पु० ઉપરનો અર્થ.
चिल्लिका स्त्री० એક જાતનો કીડો-તમરૂં.
चिल्ली स्त्री० ઉપરનો અર્થ, એક જાતનું શાક.
चिवि स्त्री० હડપચી
चिविट पु० चिपिट જુઓ.
चिविल्लिका स्त्री० એક જાતની ક્ષુપ વનસ્પતિ
चिवु न० હડપચી.
चिवुक न० હડપચી.
चिवुक पु० मुचकुन्द વૃક્ષ.
चिश्चा अव्य० એક અનુકરણ શબ્દ.
चिह्रण त्रि० चिक्कण જુઓ.
चिह्रणादि पु०વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એકશબ્દગણ.
चिहुर पु० चिकुर જુઓ.
चिन्ह् चु० उभ० स० सेट् ચિન્હ કરવું, નિશાન કરવું.
चिन्ह न० નીશાની, ડાઘ, લક્ષણ.
चिन्हकारिन् त्रि० ચિન્હ કરનાર,નીશાની કરનાર, ઘોર દેખાવનું, ભયંકર.
चिन्हधारिन त्रि० ચિન્હ-નિશાન ધારણ કરનાર.
चिन्हधारिणी स्त्री० ઉપલસરીનો વેલો.
चिन्हित त्रि० ચિન્હ કરેલ, નિશાન કરેલ.
चिन्हल पु० તે નામનું એક પહાડી વૃક્ષ.
चीक् चु० उभ० स० सेट् સહન કરવું, અટકવું, સ્પર્શ કરવો.
चीक् भ्वा० प० स० सेट् ઉપરના અર્થ.
चीचीकुटी स्त्री० મેના વગેરે પક્ષીના શબ્દનું અનુકરણ.
चीडा स्त्री० તે નામે એક સુગંધી દ્રવ્ય.
चीन पु० તે નામે એક દેશ-ચીન-ચાઇના, ચીન દેશમાં થતું વસ્ત્ર, એક જાતનું ધાન્ય, સુતર, એક જાતનો મૃગ, ચીનાઇ કપુર, ચીન દેશનો આચાર.
चीन न० ધજા, પતાકા, સીસું.
चीन पु० ब० ચીનમાં રહેનાર, ચીનના રાજા.
चीनक पु० એક જાતનું ધાન્ય, ચીનાઈ કપૂર.
चीनकर्पूर पु० ચીનાઇ કપૂર.
चीनज न० ચીનાઇ લોઢું-પોલાદ.
चीनज त्रि० ચીન દેશમાં ઉત્પન્ન થનાર.
चीनपिष्ट न० એક જાતનો સિંદૂર, સીસું.
चीनवङ्ग न० સીસું.
चीनांशुक न० ચીનાઈ વસ્ત્ર.
चीनाक पु० ચીનાઈ કપૂર.
चीनाकर्कटी स्त्री० એક જાતની સ્વાદિષ્ટ કાકડી.
चीव भ्वा० प० स० सेट् લેવું, ગ્રહણ કરવું.
चीभ भ्वा० आ० स० सेट् પ્રશંસા કરવી, વખાણવું.
चीर न० વસ્ત્રનો ટુકડો, ચીથરૂં, ઝાડની છાલ, ગાયનો આંચળ, હરકોઇ વસ્ત્ર, રેખા, સીસું, વલ્કલ વસ્ત્ર, માલા, એક પ્રકારનો હાર, એક પ્રકારનું લેખન.
चीरक न० ઉપરના અર્થ, વિકારલેખન.

चीरपत्रिका સ્ત્રી० એક જાતનું શાક.
चीरपर्ण पु० શાલવૃક્ષ–સાગનું ઝાડ.
चीरनिवसन पु० તે નામે એક દેશ.
चीरनिवसन पु० ब० ચીરનીવસન દેશમાં રહેનાર, તે દેશના રાજા.
चीरनिवसन त्रि० ચીર ધારણ કરનાર, વલ્કલ પહેરનાર.
चीरल्लि એક જાતનું પક્ષી.
चीरवासस् त्रि० ચીર પહેરનાર, ચીથરાં પહેરનાર, વલ્કલ ધારણ કરનાર.
चीरि સ્ત્રી० નેત્ર ઢાંકવાનું વસ્ત્ર, તમરૂં.
चीरिका સ્ત્રી० તમરૂં, નેત્ર ઢાંકવાનું વસ્ત્ર.
चीरिणी સ્ત્રી० બદરિકાશ્રમમાં આવેલી એક નદી, ચીરવાળી સ્ત્રી, ચીથરાંવાળી સ્ત્રી, વલ્કલધારિણી સ્ત્રી.
चीरितच्छदा સ્ત્રી० એક જાતનું શાક.
चीरिन् त्रि० ચીરવાળું, ચીથરાંવાળું, વ-લ્કલધારી.
चीरी સ્ત્રી० એક જાતનો કીડો–તમરૂં.
चीरीवाक पु० ઉપરનો અર્થ.
चीरुक न० પુષ્કળ ફળવાળું એક વૃક્ષ.
चीरुका સ્ત્રી० એક જાતનો કીડો–તમરૂં.
चीर्ण त्रि० કરેલ, અભ્યાસ કરેલ, ચીરેલ, ફાડેલ, સંપાદન કરેલ.
चीर्णपर्ण पु० ખજૂરનું ઝાડ, લીંબડાનું ઝાડ.
चीलिका સ્ત્રી० તમરૂં.
चील्लक पु० તમરૂં.
चीव् ભ્વા० ઉભ० स० सेट् ગ્રહણ કરવું, ઢાંકવું.
चीव् चु० ઉભ० स० सेट् દીપવું, પ્રકાશવું.
चीवर न० ભિક્ષુનું વસ્ત્ર, લંગોટી.
चीवरिन् पु० ભિક્ષુક, બુદ્ધ સાધુ.
चुकोपयिषु त्रि० કોપાવવા ઇચ્છનાર, ક્રો-ધાયમાન કરવા ઇચ્છનાર.
चुक् चु० ઉભ० स० सेट् પીડવું, દુઃખ દેવું.
चुक्कार पु० સિંહનાદ.
चुक्र न० ખાટો રસ, અમ્લવેતસ, એક જાતનું શાક, રસની ખટાશ, એક જાતની ખાટી કાંજી
चुक्रक न० ઉપરના અર્થ.
चुक्रता સ્ત્રી० ખટાશ, ખટાઇ.
चुक्रत्व न० ઉપરનો અર્થ.
चुक्रफल न० આંબલીનું ઝાડ.
चुक्रवास्तुक न० એક જાતનું શાક.
चुक्रवेधक न० એક જાતની કાંજી.
चुक्रा સ્ત્રી० આંબલીનું ઝાડ, એક જાતનું ખાટું શાક.
चुक्रिका સ્ત્રી० ઉપરના અર્થ.
चुक्रिमन् पु० ખટાશ, ખટાઇ.
चुक्रो સ્ત્રી० चुक्रा જુઓ.
चुक्षा સ્ત્રી० હિંસા.
चुच्चि पु० સ્ત્રીનો સ્તન.
चुचुक पु० न० સ્ત્રીના સ્તનનો અગ્રભાગ, સ્તનનું દીંટું.
चुचुपा पु० તે નામે એક દેશ, તે દેશમાં રહેનાર.
चुचू पु० એક જાતનું શાક.
चुचूक पु० न० चुचुक જુઓ.
चुच् ભ્વા० प० स० सेट् પીડવું, નહાવું.
चुच्चु पु० એક જાતનું ઝાડ.
चुच्चू पु० ઉપરનો અર્થ.
चुच्य् ભ્વા० प० स० सेट् સ્નાન કરવું, નહાવું, મથવું, પીડવું, સુરાસંધાન કરવું.
चुच्यू पु० એક જાતનું શાક.
चुञ्चु पु० છછુંદર, એક વર્ણસંકર જાતિ.
चुञ्चुरी સ્ત્રી० આંબલીના કચુકાથી રમાતો એક જાતનો જુગાર.
चुञ्चुल पु० ગીતની પ્રવૃત્તિ ચલાવનાર વિશ્વામિત્રનો એક પુત્ર.
चुञ्चुली સ્ત્રી० चुञ्चुरी જુઓ.
चुंट् ભ્વા० प० अ० सेट् થોડું થવું, ઓછા થવું, નાનું થવું.

चुट् चु० उभ० स० सेट् चुटवुं,छेदवुं,कापवुं.
चुट् भ्वा० प० अ० सेट् थोडुं थवुं, नानुं थवुं, घटवुं.
चुट् चु० उभ० स० सेट् छेदवुं, कापवुं, चुटवुं.
चुट् तुदा प० स० सेट् उपरना अर्थ.
चुट्ट् चु० उभ० अ० सेट् थोडुं थवुं, नाना थवुं, घटवुं.
चुठ् भ्वा० प० अ० सेट् उपरना अर्थ.
चुड् चु० उभ० स० सेट् छेदवुं, कापवुं.
चुड् भ्वा० प० स० सेट् थोडु थवुं.
चुड्ड् भ्वा० प० स० सेट् करवुं, हाव भाव करवा, चाळा करवा.
चुण् तुदा० प० स० सेट् छेदवुं, कापवुं, चुटवुं.
चुण्डा स्त्री० कुवो, कुइ, कुवानी पासेनुं जलाशय.
चुण्ढी स्त्री० नानो कुवो, कुइ.
चुत् भ्वा० प० अ० सेट् खरवुं, झरवुं, टपकवुं.
चुत पु० गुदानुं द्वार.
चुति स्त्री० उपरनो अर्थ,
चुद् चु० उभ० स० सेट् प्रेरवुं, प्रेरणा करवी.
चुद् भ्वा० उभ० स० सेट् तीक्ष्ण करवुं.
चुदी स्त्री० कुटणी स्त्री.
चुन्दी स्त्री० कुटणी स्त्री.
चुप् भ्वा० प० स० सेट् धीमेथी जवुं, आस्ते चालवुं.
चुपुनीका स्त्री० अग्निचयन माटेनी एक इष्टिका.
चुप्य त्रि० धीमे धीमे जनार.
चुप्य पु० ते नामे एक ऋषि.
चुब न० मुख.
चुंब् चु० उभ० स० सेट् चुंबन करवुं.
चुंब् भ्वा० प० स० सेट् चुंबन करवुं.
चुम्ब पु० चुंबन.
चुंबक त्रि० चुंबन करनार, कामी, धूर्त.
चुंबक पु० लोह चुंबक, तोळवाना कांटानो मध्यभाग.
चुंबत् त्रि० चुंबन करतुं.
चुम्बन न० चुंबन करवुं ते, चुंबन.
चुम्बना स्त्री० उपरना अर्थ.
चुम्बा स्त्री० चुंबन.
चुम्बित त्रि० चुंबन करेल.
चुम्बितवत् त्रि० जेणे चुंबन करेलुं छे ते.
चुम्बिन् त्रि० चुंबन करनार.
चुमुरि पु० ऋग्वेदप्रसिद्ध एक असुर.
चुर् चु० उभ० स० सेट् चोरवुं, चोरी करवी.
चुर् भ्वा० प० स० सेट् उपरनो अर्थ.
चुर त्रि० चोरी करनार, चोर.
चुरण् कण्ड्वा० प० स० सेट् चोरी करवी.
चुरा स्त्री० चोरी.
चुरि स्त्री० कुवापासेनुं जलाशय, नानो कुवो.
चुरी स्त्री० उपरना अर्थ.
चुरुचुर त्रि० चाडी चुगली करनार, चाडीयुं.
चुल् चु० उभ० स० सेट् उन्नत करवुं, ऊंचुं करवुं, उठाववुं.
चुल त्रि० चोर, चोरी करनार.
चुलका स्त्री० ते नामे एक नदी.
चुलुक पु० खोबो, पुष्कळ कीचड, कादव, एक जातनु वासण, ते नामे एक ऋषि.
चुलुक न० मात्र एक अडद डुबे तेटलुं पाणी.
चुलुकिन् त्रि० जेणे हाथनो खोबो कर्यो होय ते.
चुलुकिन् पु० एक जातनुं माछलुं.
चुलुम्प् भ्वा० प० अ० सेट् पान करवुं, पीवुं, तृष्णाकुळ थवुं.
चुलुम्प् भ्वा० प० अ० सेट् उपरना अर्थ
चुलुम्प पु० बाळकने लडाववुं.
चुलुम्पा स्त्री० बकरी.

चुलुम्पिन् पु० એક જાતનું માછલું.
चुल्य त्रि० ચોરે કરેલ વગેરે.
चुल्ल् भ्वा० प० अ० सेट् અભિપ્રાય પ્રકટ કરવો.
चुल्ल न० ચીપડાવાળું ભીનું નેત્ર.
चुल्ल त्रि० ચીપડાવાળી ભીની આંખોવાળું.
चुल्लक पु० હાથનો કરેલો ખોબો.
चुल्लकी स्त्री० એક જાતનું માછલું, એક પ્રકારનું નાનું પાત્ર, નદીનો સામો કિનારો.
चुल्ला स्त्री० ચૂલો, ચૂલ.
चुल्लि स्त्री० રાંધવાનો ચૂલો, ચૂલ.
चुल्ली स्त्री० રાંધવાનો ચૂલો, ચૂલ.
चुल्ली स्त्री० ઉપરના અર્થ, ચિતા, ચોહ.
चुस्त पु० न० એક પ્રકારનો માંસપિંડ, તપેલીમાં રાંધેલું માંસ, ફણસમાંથી નીકળતો એક પદાર્થ.
चूचूक न० સ્ત્રીના સ્તનનો અગ્રભાગ-દીટું.
चूचूक त्रि० ચૂસવાની શક્તિ વિનાનું.
चूडक पु० કુવો.
चूडा स्त्री० મોરની શિખા-કલગી, મસ્તકપર રહેલી શિખા, ચોટલી, એક પ્રકારનું બાહુભૂષણ, અગ્રભાગ, કુવો, ઉપરનો માળ, એક પ્રકારનો સંસ્કાર-ચૌલસંસ્કાર, ધોળી ચણોઠી.
चूडाकरण न० સોળ સંસ્કારમાંનો ચૌલ સંસ્કાર, મસ્તક.
चूडाकर्मन् न० ઉપરના અર્થ.
चूडामणि पु० મસ્તકપર રહેલ મણિ, કાકમાચીનું ફળ, એક પ્રકારનું ગ્રહણ.
चूडाम्ल न० એક જાતનું ખાટું વૃક્ષ.
चूडार त्रि० મસ્તકપર રહેનાર.
चूडारक त्रि० મસ્તકપર પ્રાપ્ત થનાર.
चूडारक पु० તે નામે એક ઋષિ.
चूडारत्न न० મસ્તકપર રહેલ રત્ન.
चूडाल त्रि० શિખાવાળું, ચોટલીવાળું.
चूडाल न० મસ્તક, માથું.
चूडाली स्त्री० એક જાતનું ઘાસ, ધોળી ચણોઠી, નાગરમોથ.
चूडावत् त्रि० ચૂડાવાળું, શિખાવાળું, ચોટલીવાળું.
चूडिक त्रि० ઉપરના અર્થ.
चूडिन् त्रि० चूडावत् જુઓ.
चूण चु० उभ० स० सेट् સંકોચ કરવો, સંકોચ પમાડવો.
चूत पु० આંબાનું ઝાડ.
चूत न० ગુદાનું દ્વાર, કેરી.
चूतक पु० આંબો, કુવો.
चूति स्त्री० ગુદાનું દ્વાર.
चूर् दिवा० आ० अ० सेट् બાળવું, બાળી નાખવું.
चूरु पु० એક પ્રકારનો કૃમિ.
चूर्ण् चु० उभ० स० सेट् પીસવું, દળવું, લોટ કરવો, ચૂર્ણ કરી નાખવું.
चूर्ण न० ચૂર્ણ, લોટ, ભુકો, ચૂરો, ધૂળ, પાનમાં ખાવાનો ચૂનો.
चूर्ण पु० પીસવું, દળવું,
चूर्णक न० ચૂર્ણ કરવું, દળવું, પીસવું, એક પ્રકારનું ગદ્ય.
चूर्णक पु० સાથવો, શેકેલા અનાજમાંથી બનતો સકતુ.
चूर्णकार त्रि० પીસનાર, દળનાર, ચૂર્ણ કરનાર, લોટ કરનાર, ચૂનો બનાવનાર.
चूर्णकुन्तल पु० નાના કેશ.
चूर्णखण्ड न० ચૂના માટે કાંકર.
चूर्णता स्त्री० ચૂર્ણપણું.
चूर्णत्व न० ચૂર્ણતા.
चूर्णपारद पु० પારાના કારણરૂપ ચૂર્ણરૂપ હિંગલોક.
चूर्णशस् अव्य० ચૂરે ચૂરા, ભૂકે ભૂકા.
चूर्णशाकाङ्क पु० એક જાતનું શાક.
चूर्णादि पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.
चूर्णि स्त्री० પતંજલીનું મહાભાષ્ય, સો કોડી કાર્ષાપણ, હરકોઇ ટીકા.

चूर्णिका સ્ત્રી૰ સાથવો, સકતુ.
चूर्णिकृत् પુ૰ મહાભાષ્યના કર્તા પતંજલિ.
चूर्णित ત્રિ૰ ચૂર્ણ કરેલ, લોટ કરેલ.
चूर्णिदासी સ્ત્રી૰ પીસવામાં કે દળવામાં જોડેલી દાસી.
चूर्णिन् ત્રિ૰ લોટમાં મિશ્ર કરેલ, ચૂર્ણમાં મેળવેલ.
चूर्णी સ્ત્રી૰ चूर्णि જુઓ.
चूर्णीकृत ત્રિ૰ ચૂર્ણ કરેલ, લોટ કરેલ, ભુકો કરેલ.
चूर्ति સ્ત્રી૰ ગમન, ગતિ, જવું.
चूल પુ૰ કેશ.
चूला સ્ત્રી૰ चुडा જુઓ, ચંદ્રશાળા-ઘરની ઉપરનો માળ-અગાસી, રવેસ.
चूलिक ન૰ ઘીમાં તળેલ પુરી વગેરે.
चूलिका સ્ત્રી૰ હાથીના કાનનું મૂળ, નાટકનું એક અંગ.
चूलिन् ત્રિ૰ કેશવાળું, શિખાવાળું, ચોટલીવાળું.
चूष् भ्वा૰ प૰ स૰ सेट् ચૂસવું, પીવું.
चूषा સ્ત્રી૰ હાથીને વચ્ચે બાંધવાની દોરી, ચૂસવું.
चूष्य ત્રિ૰ ચૂસવા યોગ્ય.
चृत् तुदा प૰ स૰ सेट् હિંસા કરવી, મારી નાખવું, ગુંથવું.
चृत् चु૰ उभ૰ स૰ सेट् દીપાવવું, પ્રકટ કરવું.
चृत् भ्वा૰ प૰ स૰ सेट् ઉપરના અર્થ.
चृप चु૰ उभ૰ स૰ सेट् દીપાવવું, પ્રકટ કરવું, પ્રકાશ કરવું.
चृप् भ्वा૰ प૰ स૰ सेट् ઉપરના અર્થ.
चेकित ત્રિ૰ અતિશય વાસ અને જ્ઞાનવાળું.
चेकित પુ૰ તે નામે એક ઋષિ.
चेकितान ત્રિ૰ અત્યંત જ્ઞાનવાળું.
चेकितान પુ૰ મહાદેવ, શિવ, તે નામે એક રાજા.
चेक्रिय ત્રિ૰ વારંવાર કરનાર, અત્યંત કરનાર.
चेट પુ૰ દાસ, નોકર.
चेटक પુ૰ દાસ, ચાકર.
चेटिका સ્ત્રી૰ દાસી, ચાકરડી.
चेटी સ્ત્રી૰ દાસી, ચાકરડી.
चेड પુ૰ દાસ, નોકર.
चेडक પુ૰ ઉપરનો અર્થ.
चेडिका સ્ત્રી૰ દાસી, ચાકરડી.
चेडी સ્ત્રી૰ દાસી, ચાકરડી.
चेत् અવ્ય૰ જો, અથવા, કે, નિશ્ચય હોય તોપણ સંદેહવાળા અર્થમાં વપરાય છે.
चेतक ત્રિ૰ ચેતવનાર, સૂચના આપનાર, ચૈતન્યવાળું.
चेतकी સ્ત્રી૰ હરડે, જાઈનું ફૂલ.
चेतन પુ૰ આત્મા, જીવ, પરમેશ્વર, મનુષ્ય, પ્રાણી.
चेतन ત્રિ૰ ચૈતન્યવાળું.
चेतनकी સ્ત્રી૰ હરડે.
चेतनता સ્ત્રી૰ ચેતનપણું.
चेतनत्व ન૰ ચેતનપણું.
चेतना સ્ત્રી૰ બુદ્ધિ, જ્ઞાન, ચૈતન્ય, ચિત્તવૃત્તિ, સત્તા, હરડે.
चेतनावत् ત્રિ૰ ચેતનાવાળું.
चेतनीय ત્રિ૰ જાણવા યોગ્ય.
चेतनीया સ્ત્રી૰ તે નામે એક ઔષધિ, જાણવા યોગ્ય સ્ત્રી, ચેતનાશક્તિ.
चेतय ત્રિ૰ चेतनावत् જુઓ.
चेतयत् ત્રિ૰ ઉપર પ્રમાણે.
चेतयितृ ત્રિ૰ જાણનાર, જણાવનાર.
चेतस् ન૰ ચિત્ત, ચિત્તવૃત્તિ, ચૈતન્ય, પ્રજ્ઞા.
चेतस् ત્રિ૰ જાણનાર.
चेतिका સ્ત્રી૰ જાઈનો વેલો, જાઈનું ફૂલ.
चेतिष्ठ ત્રિ૰ અત્યંત જાણનાર-જણાવનાર.
चेतोजन्मन् પુ૰ કામદેવ.
चेतोभव પુ૰ કામદેવ.

चेतोमन् त्रि० ચિત્તવાળું, ચૈતન્યવાળું, જ્ઞાનવાળું.
चेतोमुख पु० વેદાંતપ્રસિદ્ધ પ્રાજ્ઞ.
चेतोंऽशु पु० જીવ.
चेतृ त्रि० જણાવનાર.
चेत्य त्रि० જાણવા યોગ્ય.
चेदार पु० કાચંડો.
चेदि पु० તે નામે એક દેશ.
चेदि पु० ब० ચેદિ દેશમાં રહેનાર, ચેદિ દેશના રાજા.
चेदिक पु० ચેદિ દેશ.
चेदिनगरी स्त्री० ચેદિ દેશની રાજધાનીનું શહેર.
चेदिप पु० ઉપરિચર નામનો એક વસુ, શિશુપાલ.
चेदिपति पु० ઉપરના અર્થ.
चेदिराज् पु० चेदिप જુઓ.
चेदिराज पु० ઉપર પ્રમાણે.
चेवी स्त्री० તે નામે એક રાગિણી.
चेय त्रि० વીણવા યોગ્ય, એકઠું કરવા યોગ્ય.
चेय पु० આધાન સંસ્કારથી સંસ્કાર કરવા યોગ્ય અગ્નિ.
चेरु त्रि० ગમનશીલ.
चेल् भ्वा० प० सेट् ગર્વ કરવો, ચંચળતા કરવી अ० જવું स०
चेल न० વસ્ત્ર, અધમ, નીચ.
चेलगङ्गा स्त्री० ગોકર્ણની પાસે આવેલી નદી.
चेलप्रक्षालक पु० વસ્ત્ર ધોનાર, ધોબી.
चेलान पु० એક જાતની લતા.
चेलाल पु० એક જાતનું ફણુસ.
चेलाशक पु० એક જાતનું પ્રેત.
चेलिका स्त्री० ચોળી, કાંચળી, કાપડું પોલકું.
चेलुक पु० બુદ્ધભિક્ષુશિષ્ય.
चेल्ल् भ्वा० प० स० सेट् ચાલવું, જવું.
चेवी स्त्री० चेवी જુઓ.

चेष्ट् भ्वा० आ० अ० सेट् ચેષ્ટા કરવી.
चेष्ट न० ચેષ્ટા, શારીરિક વ્યાપાર.
चेष्टक त्रि० ચેષ્ટાવાળું.
चेष्टक पु० તે નામે એક રતિબંધ.
चेष्टन न० ચેષ્ટા, શારીરક વ્યાપાર.
चेष्टमान त्रि० ચેષ્ટા કરતું, શરીરનો વ્યાપાર કરતું.
चेष्टयितृ त्रि० ચેષ્ટા કરનાર, શારીરિક વ્યાપાર કરનાર.
चेष्टा स्त्री० ચેષ્ટા, શારીરિક વ્યાપાર.
चेष्टानाश पु० પ્રલયકાળ.
चेष्टाबल न० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ ગ્રહોનું બળ.
चेष्टावत् त्रि० ચેષ્ટાવાળું.
चेष्टित त्रि० ચેષ્ટાવાળું.
चेष्टित न० ચેષ્ટા, ગતિ, શારીરિક વ્યાપાર, વર્તન, આચરણ.
चैकित्य पु० ચેકિત ઋષિનો ગોત્રજ.
चैकित्सित्य पु० ચિકિત્સિત ઋષિનો પુત્ર.
चैकीर्षित त्रि० કરવા ઇચ્છેલ, કરવા ધારેલ.
चैटयत त्रि० દાસની પેઠે પ્રયત્ન કરવાના સ્વભાવવાળું.
चैतन्य न० વેદાંતિમતે ચિત્સ્વરૂપ પરમાત્મા, ન્યાયાદિમતે આત્માના ધર્મરૂપ ચેતના, પ્રકૃતિ, જીવ.
चैतन्य पु० કલિયુગમાં કૃષ્ણનો એક અવતાર.
चैतन्यभैरवी स्त्री० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ ભૈરવી દેવી.
चैत्त न० ચિત્ત સંબંધી. સ્મરણ વગેરે.
चैत्त पु० ચિત્તનો અભિમાની ક્ષેત્રજ્ઞ—જીવાત્મા, બૌદ્ધમતે વિજ્ઞાનસ્કંધ સિવાયનો સ્કંધ.
चैत्य न० સ્થાન, સ્થળ, યજ્ઞસ્થાન, દેવાલય, દેવમંદિર, બુદ્ધ, પ્રતિમા ઉદ્દેશ્યવૃક્ષ, ગામ વગેરેમાં પ્રસિદ્ધ મોટું વૃક્ષ. દેવાવાસ.

चैत्य પુ૦ જૈન તીર્થંકરોના અતિશયરૂપ આસોપાલવનું ઝાડ, દેવમંદિરમાં રહેલ હરકોઇ દેવ.

चैत्यक પુ૦ પીપળાનું ઝાડ, તે નામે પર્વત.

चैत्यगृह ન૦ ચૌટામાં રહેલ દેવમંદિરની પાસેનું ઘર.

चैत्यतरु પુ૦ ગામ વગેરેમાં પ્રસિદ્ધ વૃક્ષ, જૈન તીર્થંકરોનું અતિશયરૂપ આસોપાલવનું ઝાડ.

चैत्यद्रु પુ૦ ઉપરના અર્થ.

चैत्यद्रुम પુ૦ चैत्यतरु જુઓ.

चैत्यमुख પુ૦ કમંડળ.

चैत्ययज्ञ પુ૦ ગૃહ્યપ્રસિદ્ધ એક યજ્ઞ.

चैत्यविहार પુ૦ જિનમંદિર.

चैत्यवृक्ष પુ૦ चैत्यतरु જુઓ.

चैत्र ન૦ દેવમંદિર, મુડદ્દું.

चैत्र પુ૦ બુદ્ધ ભિક્ષુક, વરસાદનો કરો, તે નામે બુદ્ધનો એક પુત્ર, ચૈત્ર મહિનો, બાર્હસ્પત્ય એક વર્ષ, મીનરાશિમાં રહેલ સૂર્યવાળો સૌર ચૈત્ર.

चैत्र ત્રિ૦ ચિત્રા નક્ષત્રમાં જન્મેલ, ચિત્રા નક્ષત્રમાં હોનાર–થનાર.

चैत्रक પુ૦ ચૈત્ર મહિનો.

चैत्रमख પુ૦ ચૈત્રમહિનામાં કરવાનો વસંતોત્સવ.

चैत्ररथ ન૦ તે નામે કુબેરનો બગીચો, મહાભારતમાં એક પેટાપર્વ.

चैत्ररथ પુ૦ તે નામે એક મુનિ.

चैत्ररथि પુ૦ શશબિંદુ રાજા.

चैत्ररथी સ્ત્રી૦ શશબિંદુ રાજાની પુત્રી.

चैत्ररथ्य ન૦ કુબેરનો બગીચો.

चैत्रायण પુ૦ ચિત્રનો પુત્ર.

चैत्रायण ત્રિ૦ ચિત્રે કરેલ વગેરે.

चैत्रावली સ્ત્રી૦ ચૈત્રી પુનેમ.

चैत्रि પુ૦ ચૈત્ર મહિનો.

चैत्रिक પુ૦ ચૈત્ર મહિનો.

चैत्रिन् પુ૦ ચૈત્ર મહિનો.

चैत्री સ્ત્રી૦ ચૈત્રી પુનેમ.

चैदिक પુ૦ ચેદી દેશમાં હોનાર–થનાર.

चैद्य પુ૦ શિશુપાલ.

चैन्तित પુ૦ ચિન્તિતા નામની કોઇ સ્ત્રીનો પુત્ર.

चैन्तितेय પુ૦ ચિંતાવાળી કોઇ સ્ત્રીનો પુત્ર.

चैल ત્રિ૦ વસ્ત્ર સંબંધી, વસ્ત્રનું.

चैल ન૦ વસ્ત્ર.

चैलिक પુ૦ ચેલક ઋષિનો પુત્ર.

चैलधाव ત્રિ૦ વસ્ત્ર ધોનાર, ધોબી.

चोकुटि પુ૦ તે નામે એક ગોત્રપ્રવર ઋષિ.

चोक्ष પુ૦ સ્વાભાવિક રીતે પવિત્ર વનપ્રદેશ.

चोक्ष ત્રિ૦ ચોખ્ખું, પવિત્ર, ચતુર, ડાહ્યું.

चोच ન૦ વલ્કલ, ચામડું, કેળું, નાળીએર.

चोच પુ૦ તજ, લવિંગ.

चोचक ન૦ चोच ન૦ જુઓ.

चोटी સ્ત્રી૦ કેડીયું, અંગરખું, બંડી, કોટ, જેકેટ.

चोड પુ૦ ઉપરના અર્થ, કાંચળી, કાપડું, ચોળી.

चोड પુ૦ બ૦ ચોલ દેશ.

चोडी સ્ત્રી૦ સાડલો, સાડી.

चोद પુ૦ ઘોડાને હાંકવાની ચાબુક.

चोद ત્રિ૦ પ્રેરણા કરનાર, હાંકનાર.

चोदक પુ૦ પ્રવર્તક વિધિવાક્ય.

चोदक ત્રિ૦ પ્રેરણા કરનાર, હાંકનાર.

चोदन ન૦ પ્રવર્તન, પ્રેરણા, હાંકવું.

चोदन ત્રિ૦ પ્રેરણા કરનાર, હાંકનાર.

चोदना સ્ત્રી૦ પ્રવર્તના વાક્ય, પ્રેરણા, પ્રવર્તના, આજ્ઞા.

चोदनागुड પુ૦ રમવાનો દડો.

चोदनी સ્ત્રી૦ ધમાસો વનસ્પતિ.

चोदयत ત્રિ૦ પ્રેરણા કરતું, હાંકતું.

चोदयितृ ત્રિ૦ પ્રેરણા કરનાર, હાંકનાર.

चोदित ત્રિ૦ પ્રેરણા કરેલ, હાંકેલ.

चोद्य त्रि० प्रेरणा કરવા યોગ્ય, આક્ષેપ કરવા યોગ્ય, અદ્દભુત.

चोद्य ન० પ્રશ્ન, પૂર્વપક્ષ.

चोपन ન० ધીમે ધીમે જવું, ચૂપ થવું, શાંત થવું, મૌન થવું.

चोर પુ० ચોર, ચોરી કરનાર, તે નામે એક ગંધદ્રવ્ય, તે નામે એક કવિ.

चोरक પુ० ग्रंथपर्ण વૃક્ષ.

चोरघात પુ० રાજાઓનો એક હાથી.

चोरपुष्पिका स्त्री० शंखिनी નામે વનસ્પતિ.

चोरपुष्पी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

चोरस्नायु પુ० કાગડાનું નાક.

चोरा स्त्री० शंखपुष्पी નામે એક વનસ્પતિ.

चोरिका स्त्री० ચોરી.

चोरित त्रि० ચોરેલ.

चोरितक ન० ચોરેલી વસ્તુ.

चोल પુ० સ્ત્રીઓની કાંચળી, ચોળી, પોલકું, કાપડું, પગ સુધી પહોંચે તેવું વસ્ત્ર–ઝભ્ભો, પહેરણ, ખમીસ, બંડી.

चोल પુ० તે નામે એક દેશ, ચીનમાં આવેલો એક ધરો.

चोल પુ० ब० ચોલ દેશવાસી, ચોલ દેશના રાજા.

चोलक પુ० બખ્તર, વલ્કલ.

चोलकिन પુ० કેરડાનું ઝાડ, નારંગીનું ઝાડ, કિષ્કુપર્વ.

चोलगणेश પુ०તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક ગણેશ.

चोलण्डुक પુ० પાઘડી, ફેંટો, ફટકો.

चोलम ન० चोलकिन् જુઓ.

चोलपट्ट પુ० જૈન સાધુઓનું નીચેના ભાગમાં પહેરવાનું વસ્ત્ર.

चोली स्त्री० સ્ત્રીઓની કાંચળી, ચોળી, પોલકું, કાપડું. પુરુષોનું પહેરણ, ખમીસ, બંડી, પગ સુધી પહોંચે તેવો ઝભ્ભો.

चोलोण्डुक પુ० चोलण्डुक જુઓ.

चोष પુ० એક જાતનો શરીરદાહનો રોગ, ચુસવું.

चोष्य त्रि० ચૂસવા યોગ્ય.

चौक्ष પુ० ઉત્તમ ઘોડો, નગોડ વનસ્પતિ.

चौड ન० ચૂડા કર્મ–ચૌલ સંસ્કાર, શિખા, ચોટલી.

चौड त्रि० ચૂડા સંબંધી, શિખાસંબંધી.

चौडकर्मन् ન० चौड ન० જુઓ.

चौडि त्रि० ચૂડા બંબંધી, શિખા સંબંધી.

चौण्ठ्य ન० એક જાતનું પાણી.

चौण्ड्य ન० ઉપરનો અર્થ.

चौदायनि પુ० તે નામે એક ઋષિ.

चौपयत પુ० તે નામે એક ઋષિ.

चौपैया स्त्री० તે નામે એક છંદ.

चौर પુ० ચોર, તે નામે એક ઋષિ.

चौरतस् अव्य० ચોરથી.

चौरपुष्पौषधि स्त्री० તે નામે ઔષધિ.

चौरिका स्त्री० चोरिका જુઓ.

चौरिकाक પુ० એક જાતનો કાગડો.

चौरी स्त्री० ચોરી.

चौर्य ન० ચોરી.

चौर्यक ન० ચૌલ સંસ્કાર, શિખા, ચોટલી.

चौल ન० ચૌલ સંસ્કાર.

चौलकर्मन् ન० ચૌલ સંસ્કાર.

चौलि પુ० તે નામે એક ઋષિ.

चौलुक પુ० ચૌલુક્યનો વિદ્યાર્થી.

चौलुक्य પુ० ચુલુક્ય ઋષિનો ગોત્રજ, તે નામે એક રાજર્ષિ.

च्यवन પુ० તે નામે ભૃગુવંશી એક ઋષિ–ચ્યવન ઋષિ.

च्यवन ન० ચવવું, ખરવું, પડવું.

च्यवनप्राश પુ० તે નામે એક ચાટણ ઔષધ–જીવન.

च्यवनप्राशावलेह પુ० ઉપરનો અર્થ.

च्यावन પુ० ચ્યવન ઋષિ.

च्यावन त्रि० પાડનાર, ચ્યુતિ કરાવનાર.

च्यावन ન० ચવવું તે.

च्यु भ्वा० आ० स० अनिट् જવું, ખરવું, ટપકવું, પડવું.

च्यु चु० उभ० स० सेट् સહન કરવું,હસવું.

च्युत् भ्वा० प० अ० सेट् ખરવું, ઝરવું ટપકવું.

च्युत त्रि० ઝરેલ, ખરેલ, ટપકેલ, ગયેલ, પડેલ.

च्युति स्त्री० જવું, ખરવું, ટપકવું, પડવું, ગુદાનું દ્વાર.

च्युतेषु पु० જેનું બાણ નીશાનથી ચૂકયું હોય તેવો બાણાવળી.

च्युप पु० મુખ.

च्युस चु० उभ० अ० सेट् હસવું, હીણુ થવું, સહેવું

च्यूत पु० આંબાનું ઝાડ.

च्यौत्न न० બળ.

च्यौत्न त्रि० ગમન કરનાર. પક્ષી, જેનું પુણ્ય ક્ષીણ થયું હોય તે.

छ.

छ તાલુસ્થાની સાતમો વ્યંજન.

छ पु० છકાર વર્ણ.

छ न० ઘર, ઢાંકવું, છાદવું.

छ त्रि० નિર્મળ, સ્વચ્છ, છેદનાર, કાપનાર.

छग पु० બકરો.

छगण पु० न० સુકું છાણ, અડાયુ છાણું.

छगल पु० બકરો, વૃદ્ધદારક વૃક્ષ, જ્યાં પુષ્કળ બકરાં હોય તેવો દેશ, તે નામે એક ઋષિ.

छगल त्रि० છગલ દેશમાં રહેનાર.

छगल न० નીલ વસ્ત્ર–કંઇક કાળાશ પડતું કપડું.

छगलक पु० બકરો.

छगलकी स्त्री० બકરી.

छगलण्ड पु० દક્ષિણ દેશમાં સમુદ્ર પાસે પ્રચણ્ડા દેવીનું સ્થાન.

छगलांघ्रि स्त्री० વૃદ્ધદારક નામે વૃક્ષ.

छगलांघ्रि पु० નહાર, વરૂ.

छगलांघ्रिका स्त्री० વૃદ્ધદારક નામે વૃક્ષ.

छगलाण्डी स्त्री० વૃદ્ધદારક વૃક્ષ.

छगलान्त्री स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

छगलिन् पु० તે નામે એક ઋષિ.

छगली स्त्री० બકરી.

छगी स्त्री० બકરી.

छच्छिका स्त्री० પુષ્કળ પાણીવાળી છાશ.

छटा स्त्री० દીપ્તિ, કાંતિ, પરંપરા.

छटाफल पु० સોપારીનું ઝાડ.

छटाभा स्त्री० વીજળી

छत्र पु० એક જાતની ક્ષુપ વનસ્પતિ.

छत्र न० છતર, છત્રી, છત્ર, ઢાંકણુ.

छत्रक पु० એક જાતનું વૃક્ષ, માછલાં જેવા રંગવાળું એક પક્ષી.

छत्रक न० છત્ર, છત્રી, નાનું દેવમંદિર.

छत्रगुच्छ पु० એક જાતનું ઘાસ.

छत्रगुण्ड पु० ઉપરનો અર્થ.

छत्रचक्र न० નક્ષત્ર મંડળ.

छत्रत्रय न० જૈન તીર્થંકરોનો દેવકૃત એક અતિશય.

छत्रधर पु० છત્રી ધારણ કરનાર સેવક.

छत्रधार पु० ઉપરનો અર્થ.

छत्रधारण न० છત્ર ધારણ કરવું.

छत्रपत्र पु० સ્થળ કમળ, ભોજપત્રનું ઝાડ.

छत्रपुष्प पु० તિલક વૃક્ષ.

छत्रपुष्पक पु० તિલક વૃક્ષ.

छत्रभङ्ग पु० રાજાનો નાશ, સ્ત્રીનો રંડાપો, અસ્વતંત્રતા, છત્રીનું ભાંગવું.

छत्रवत् त्रि० છત્રીવાળું.

छत्रवत् अव्य० છત્રી જેવું, છત્રની પેઠે.

छत्रा स्त्री० એક જાતનું ઝાડ, કોથમરી, મજીઠ, ચોમાસામાં થતી છત્રાકાર વનસ્પતિ–કાગડાની ટોપી.

छत्राक न० ચોમાસામાં છત્રાકાર થતી વનસ્પતિ–કાગડાની ટોપી.
छत्राकी स्त्री० આસંધ વનસ્પતિ.
छत्रातिछत्र પુ० પાણીમાં છત્રાકારે થતું એક સુગંધી ઘાસ.
छत्रादि પુ० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.
छत्राधान्य ન० કોથમરી, ધાણા.
छत्रिक ત્રિ० છત્રીવાળું.
छत्रिका સ્ત્રી० ચોમાસામાં થતી છત્રાકાર વસસ્પતિ–કાગડાની ટોપી.
छत्रिन् ત્રિ० છત્રવાળું, છત્રીવાળું.
छत्रिन् પુ० ધાંજો, હજામ.
छत्वर પુ० ઘર, લતામંડપ.
छद् चु० उभ० स० सेट् ઢાંકવું.
छद् चु० उभ० स० सेट् ઢાંકવું.
छद् भ्वा० उभ० स० सेट् ઢાંકવું.
छद પુ० ઝાડ વગેરેનું પાંદડું, પક્ષીની પાંખ, ગ્રંથિપર્ણ વૃક્ષ, તમાલ વૃક્ષ.
छदन ન० પાંદડું, પાંખ, તજ, ઢાંકણ.
छदपत्र પુ० ભોજપત્રનું ઝાડ.
छदि સ્ત્રી० ઘરનું છાપરૂં, ઢાંકણ.
छदिस् ન० ઘરનું છાપરૂ, ઘર.
छद्मतापस પુ० લોકને ઠગવા માટે બનેલો તાપસ.
छद्मन् ન० કપટ, છળ, પોતાના રૂપને ઢાંકવું તે.
छद्मिका સ્ત્રી० ગળો વનસ્પતિ.
छद्मिन् ત્રિ० કપટવાળું, કપટી.
छद्वर પુ० દાંત, લતામંડપ.
छन्द પુ० ઇચ્છા, અભિલાષ, વશપણું, ઝેર. એક પ્રકારનું ઝેર.
छन्द ત્રિ० એકાંત, ગુપ્ત, છાનું.
छन्दक ત્રિ० રક્ષણ કરનાર, બચાવનાર.
छन्दक પુ० શ્રીકૃષ્ણ, વાસુદેવ.
छन्दकपातन પુ० ઠગ, કપટી તાપસ.
छन्दतस् અવ્ય० ઇચ્છાથી, અભિલાપથી.
छन्दपर्ण પુ० માયામય સંસાર.
छन्दश्चिति સ્ત્રી० તે નામે એક છંદ.
छन्दस् ન० વેદ, સ્વેચ્છાચાર, અભિલાપ, કપટ, ચાર ચરણવાળું પદ્ય વગેરે.
छन्दस्कृत ન० વેદમાં રચેલ–કરેલ કોઇ વેદાંગ.
छन्दस्तुभ् પુ० ગરૂડનો મોટો ભાઇ અરૂણ.
छन्दस्य ત્રિ० ઇચ્છાનુસાર કરેલ.
छन्दु ત્રિ० અનુસરનાર, પારકી ઇચ્છાનુસાર કરનાર.
छन्दोग પુ० સામવેદને જાણનાર બ્રાહ્મણ.
छन्दोदेव પુ० બ્રાહ્મણીમાં હજામથી પેદા થયેલ માતંગ નામની ચાંડાલની જાત.
छन्दोऽनुवृत्त ન० ઇચ્છાનુસાર વર્તન.
छन्दोभाषा સ્ત્રી० ઇચ્છાનુસાર કહેવું, તે નામે એક ઉપાંગ શાસ્ત્ર.
छन्दोम પુ० તે નામે એક યાગ.
छन्दोमदशाह પુ० તે નામે એક યાગ.
छन्दोमान ન० વૈદિક માપ, તે નામે ગ્રંથ.
छन्दोविचिति સ્ત્રી० ગાયત્રી વગેરે છંદોનો સમુદાય.
छन्न ત્રિ० ઢાંકેલ, ઢંકાયેલ, ગુપ્ત.
छन्न ન० એકાંત, નિર્જન, ખાનગી.
छप् भ्वा० प० स० सेट् ગમન કરવું, જવું.
छप चु० उभ० स० सेट् ઉપરનો અર્થ.
छम् भ्वा०प० स० सेट् ભક્ષણ કરવું,ખાવું.
छमच्छमित ન० છમ છમ એવો અનુકરણ શબ્દ.
छमण्ड ત્રિ० માબાપ વગરનું.
छरिषा સ્ત્રી० દારૂ હળદર નામે વનસ્પતિ.
छर्द् चु० उभ० स० सेट् વમન કરવું,ઓકવું.
छर्द ન० વમન, ઉલટી.
छर्दन ન० વમન, ઉલટી.
छर्दन પુ० અલંબુષ રાક્ષસ, લીંબડાનું ઝાડ, મીંઢળનું ઝાડ.
छर्दन ત્રિ० વમન કરનાર, ઓકનાર.
छर्दापनिका સ્ત્રી० કાકડી

छर्दि स्त्री० ઉલટીનો રોગ.
छर्दिका स्त्री० ઉલટીનો રોગ, ઉલટી.
छर्दिकारिपु स्त्री० નાની એલચી.
छर्दिकारिपु त्रि० ઉલટીનો નાશ કરનાર.
छर्दिघ्न पु० એક જાતનો લીંબડો.
छर्दिघ्न त्रि० ઉલટીનો નાશ કરનાર.
छर्दिस् स्त्री० વમન, ઉલટી, ઉલટીનો રોગ, ઓડકાર, ઘર, તેજ.
छर्दीका स्त्री० छर्दिका જુઓ.
छल न० સ્વરૂપનું આચ્છાદન, વ્યાજ, છળ, બહાનું, કપટ, સત્યને છુપાવવું તે, ફૂટ-યુદ્ધ કરી મર્યાદા તોડવી તે, શઠતા, લુચ્ચાઇ, ઠગાઇ, કાપટ્ય, ન્યાયમતસિદ્ધ એક દૂષણ.
छल નામધાતુ પ૦ સ૦ સેટ્ છળવું, છેતરવું, ઠગવું.
छलक त्रि० છળનાર, છેતરનાર, ઠગનાર.
छलन न० ઠગવું, છેતરવું, છળવું.
छलना स्त्री० ઉપરના અર્થ.
छलयत् त्रि० ઠગતું, છેતરતું, છળતું.
छलिक न० એક પ્રકારનું નાટક.
छलित त्रि० ઠગેલ, છેતરેલ, છળેલ.
छलित न० છળ, કપટ, ઠગાઇ.
छल्ली स्त्री० વલ્કલ, છાલ, લતા, વેલો, સંતતિ, પરંપરા.
छवि स्त्री० શોભા, કાન્તિ, સુંદરતા, ચામડી, છાલ.
छवी स्त्री० ઉપરના અર્થ.
छष् ભ્વા० ઉભ० સ० સેટ્ વધ કરવો, મારવું, મારી નાખવું.
छा पु० પારો.
छा त्रि० છેદન કરનાર, કાપનાર.
छा स्त्री० છેદવું, કાપવું.
छाग पु० બકરો.
छाग न० પુરોડાશ, બકરીનું દૂધ.
छाग त्रि० બકરાંસંબંધી, બકરાનું.
छागकण पु० સાગનું ઝાડ.

छागण पु० અડાયાં છાણાંનો અગ્નિ.
छागभोजिन् पु० વરૂ, નહાર.
छागभोजिन त्रि० બકરાનું માંસ ખાનાર.
छागमय न० કાર્તિક સ્વામીનું છઠ્ઠું મોઢું.
छागमुख पु० કાર્તિક સ્વામી, કાર્તિક સ્વામીનો એક અનુચર.
छागमित्र पु० તે નામે એક દેશ.
छागमित्रक त्रि० છાગમિત્ર દેશમાં હોનાર-થનાર.
छागरथ पु० અગ્નિ.
छागल पु० બકરો, તે નામે અત્રિગોત્રનો એક ઋષિ, એક જાતનું માછલું.
छागलक पु० બકરો, અત્રિગોત્રનો એક મુનિ.
छागलाद्यघृत न० બકરાંના માંસમાં પકવ કરેલ વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ઔષધરૂપ ઘી.
छागली स्त्री० બકરી.
छागवाहन पु० અગ્નિ.
छागिका स्त्री० બકરી.
छागी स्त्री० બકરી.
छात त्रि० છેદાયેલ, કપાયેલ, દુર્બળ.
छात्र पु० શિષ્ય.
छात्र न० એક જાતનું મધ.
छात्रक न० એક જાતનું મધ.
छात्रगण्ड पु० અલ્પજ્ઞ-મન્દ શિષ્ય.
छात्रता स्त्री० શિષ્યપણું.
छात्रत्व न० શિષ્યપણું.
छात्रदर्शन न० માખણ, શિષ્યનું દર્શન.
छात्रव्यंसक पु० મંદ-જડ શિષ્ય.
छात्रि स्त्री० છાદવું, ઢાંકવું.
छात्रि त्रि० છાદનાર ઢાંકનાર.
छात्र्यादि पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ શબ્દગણ.
छाद न० ઘરનું છાપરું, છાત.
छादक त्रि० છાદનાર, ઢાંકનાર.
छादन त्रि० ઉપરના અર્થ.
छादन पु० એક જાતનું ઝાડ.
छादन न० છાદવું, ઢાંકવું, પાંદડું.

छादनी સ્ત્રી० ચામડી, છાલ.

छादित ત્રિ० છાયેલ, ઢાંકેલ.

छादिषेय ન० છાપરા માટે ઉપયોગી ઘાસ.

छाद्मिक ત્રિ० કપટી, કાપટીયું, કપટયુક્ત વ્યવહાર કરનાર.

छान्दड પુ० તે નામે એક ઋષિ.

छान्दस પુ० વેદ ભણનાર શ્રોત્રિય, વેદના વ્યાખ્યાનરૂપ ગ્રંથ.

छान्दस ત્રિ० વેદસંબંધી, વેદમાં હોનાર–થનાર.

छान्दस ન० વેદ.

छान्दसिका સ્ત્રી० વેદપણું.

छान्दोग्य ન० તે નામે સામવેદનું એક ઉપનિષદ, સામવેદ જાણનારાઓનો ધર્મ, સામવેદીઓનો સમૂહ.

छान्दोमिक ત્રિ० છંદો નામના એક યજ્ઞસંબંધી.

छान्दोमिक ન० દિવસ.

छाया સ્ત્રી० છાયા, છાંયડો, પ્રતિબિંબ, તે નામે સૂર્યની એક પત્ની, કાંતિ, પાલન, પંક્તિ, લાંચ, રૂશ્વત, કાત્યાયની દેવી, અંધારૂં.

छायाकर ત્રિ० છાંયડો કરનાર, છત્ર ધારણ કરનાર.

छायाङ्क પુ० ચન્દ્ર.

छायातनय પુ० શનૈશ્ચર ગ્રહ.

छायातरु પુ० જેથી પુષ્કળ છાંયડા મળે તેવું વૃક્ષ.

छायात्मज પુ० શનૈશ્ચર ગ્રહ.

छायापथ પુ० આકાશમાં રહેલ જ્યોતિશ્ચક્રની મધ્યે દક્ષિણ–ઉત્તર લાંબુ એક આકાશસ્થાન.

छायापाद પુ० બાર આંગળના શંકુની છાયાનું એક પાદમાન.

छायापुत्र પુ० શનૈશ્ચર.

छायापुरुष પુ० છાયામાં દેખાતી પુરૂષાકૃતિ.

छायाभृत् પુ० ચંદ્ર, કપૂર.

छायामान પુ० ચંદ્ર, કપૂર.

छायामान ન० છાંયડાનું પ્રમાણ.

छायामित्र ન० છત્ર, છત્રી.

छायामृगधर પુ० ચંદ્ર, કપૂર.

छायायन्त्र ન० છાંયડા ઉપરથી સમય જાણવાનું એક યંત્ર.

छायावत् ત્રિ० છાંયાવાળું, છાંયડાવાળું.

छायाविप्रतिपत्ति સ્ત્રી० શરીરની કાંતિ વગેરેના વિરૂદ્ધ ભાનરૂપ મરણસૂચક ચિન્હ.

छायावृक्ष પુ० छायातरु જુઓ.

छायासुत પુ० શનૈશ્ચર.

छाल પુ० ન० વલ્કલ, છાલ.

छालिक्य પુ० એક પ્રકારનું ગાન–જે દેવલોકમાં છે.

छि સ્ત્રી० નિંદા, તિરસ્કાર.

छिक्कक ત્રિ० છીંકનાર, છીંક ખાનાર, છીંક લાવનાર.

छिक्कका સ્ત્રી० છીંકણી, તમાકુ.

छिक्कन ન० છીંકવું.

छिक्कनी સ્ત્રી० છીંકણી, તમાકુ.

छिक्कर પુ० એક જાતનો મૃગ.

छिक्का સ્ત્રી० છીંક.

छिक्कार પુ० એક જાતનો મૃગ.

छिक्किका સ્ત્રી० છીંકણી, તમાકુ.

छिक्किपत्रा સ્ત્રી० છીંકણી, તમાકુ.

छित ત્રિ० છેદાયેલ, કપાયેલ.

छित्ति સ્ત્રી० છેદવું, કાપવું, કરંજ વૃક્ષ.

छित्वर ત્રિ० વૈરી, શત્રુ, ધૂતારો, છેદનાર, કાપનાર.

छिद् રુધા० ઉભ० સ० अनिट् છેદવું, કાપવું, બે પ્રકાર કરવા, अप + ખેંચીને કાપવું. अव + વિભાગ કરવા, वि + अव + દૂર કરવું, आ + ખેંચીને હરી લેવું, उद् + મૂળમાંથી નાશ કરવો, परि+ અમુક પ્રમાણમાં વિભાગ કરવો, वि + વિભાગ કરવો.

छिद् त्रि० છેદનાર, કાપનાર.

छिदक न० ઈન્દ્રનું વજ્ર.

छिदा स्त्री० છેદવું, કાપવું.

छिदि स्त्री० ફરશી, કુહાડી, ઇન્દ્રનું વજ્ર.

छिदि त्रि० છેદનાર, કાપનાર.

छिदिर पु० કુહાડો, અગ્નિ, તરવાર, એક જાતની દોરી.

छिदुर त्रि० છેદનાર, કાપનાર, વૈરી, શત્રુ, ધૂતારું, છેદવાનું કોઈ દ્રવ્ય, પોતાની મેળે છેદાયેલ.

छिद्र चु० उभ० स० सेट् છેદવું, ભેદવું, વીંધવું.

छिद्र न० છિદ્ર, બાકું, ખાડો, દૂષણ, અવકાશ, જગ્યા, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ લગ્નથી આઠમું સ્થાન, નવની સંખ્યા.

छिद्रकर्ण त्रि० છિદ્રવાળા કાનવાળું, વીંધેલા કાનવાળું.

छिद्रता स्त्री० છિદ્રપણું.

छिद्रत्व न० છિદ્રપણું.

छिद्रदर्शिन् त्रि० છિદ્ર જોનાર, લાગ જોનાર, શત્રુ, દૂષણ જોનાર.

छिद्रदर्शिन् पु० તે નામે એક યોગભ્રષ્ટ બ્રાહ્મણ.

छिद्रवैदेही स्त्री० ગજપીપર.

छिद्रान्तर पु० એક જાતનું ઘાસ.

छिद्रान्वेषिन् त्रि० છિદ્ર શોધનાર, શત્રુ, લાગ તાકનાર.

छिद्राफल न० કપટના કારણવાળું માયારૂપ ફળ.

छिद्रित त्रि० છિદ્ર કરેલ, વીંધેલ, છિદ્રવાળું થયેલ.

छिद्रिन् त्रि० છિદ્રવાળું.

छिद्वर त्रि० छित्वर જુઓ.

छिन्न त्रि० છેદેલ, કાપેલ, વિભાગ કરેલ, વિભાગ પામેલ.

छिन्नक त्रि० થોડું કપાયેલ, થોડું વિભાગ કરેલ–પામેલ.

छिन्नकर्ण त्रि० કપાયેલા કાનવાળું, વીંધેલા કાનવાળું.

छिन्नग्रन्थिनी स्त्री० त्रिपर्णिका લતા.

छिन्नद्वैध त्रि० નાશ પામેલા સંશયવાળું, જેનું બે પ્રકારવાળું જ્ઞાન નાશ પામ્યું હોય તે.

छिन्ननास त्रि० કપાયેલા નાકવાળું.

छिन्नपत्री स्त्री० એક જાતની વનસ્પતિ.

छिन्नभिन्न त्रि० ભાંગી ફૂટી ગયેલ, છિન્નભિન્ન થયેલ.

छिन्नमस्त त्रि० કપાયેલા માથાવાળું.

छिन्नमस्ता स्त्री० દશ મહાવિદ્યાઓમાંની એક દેવી.

छिन्नरुह पु० તિલક વૃક્ષ.

छिन्नरुहा स्त्री० ગળો, સોનેરી કેવડો, શલ્લકી વનસ્પતિ.

छिन्नवेशिका स्त्री० पाठा વનસ્પતિ–પાઢ.

छिन्नश्वास पु० એક પ્રકારનો શ્વાસ–જે વૈદ્યકમાં પ્રસિદ્ધ છે.

छिन्ना स्त्री० ગળો વનસ્પતિ, વ્યભિચારિણી સ્ત્રી.

छिन्नोद्भवा स्त्री० ગળો.

छिलिहिण्ड पु० पातालगरुड વૃક્ષ.

छुछुका स्त्री० છછુંદર.

छुछुन्दर पु० છછુંદર–નરજાતિ.

छुछुन्दरि स्त्री० છછુંદર.

छुछुन्दरी स्त्री० છછુંદર.

छुच्छु स्त्री० છછુંદર.

छुट् चु० उभ० स० सेट् છેદવું, કાપવું.

छुट् तुदा० प० स० सेट् છેદવું, કાપવું.

छुड् तुदा० प० स० सेट् છાદવું, ઢાંકવું.

छुड् भ्वा० प० स० सेट् ઢાંકવું.

छुद्र न० પ્રતીકાર, ઉપાય, કિરણ

छुप् तुदा० प० स० सेट् સ્પર્શ કરવો, અડકવું.

छुप पु० क्षुप વનસ્પતિ–નાની શાખાએ વાળું ઝાડ, સ્પર્શ કરવો, અડકવું, યુદ્ધ–લડાઈ.

छुप त्रि० ચપળ, ચંચળ.
छुबुक न० હડપચી.
छुर् भ्वा० प० स० सेट् છેદવું, કાપવું.
छुरा स्त्री० ચૂનો, કળી ચૂનો.
छुरिका स्त्री० છરી, છુરી.
छुरिकापत्री स्त्री० શ્વેતા લતા.
छुरित त्रि० ખરડેલ, ચોપડેલ, લીપેલ, છેદેલ, કાપેલ.
छुरी स्त्री० છરી, છુરી.
छूरिका स्त्री० છરી, વાંઝણી ગાય.
छूरी स्त्री० છરી.
छृद् चु० उभ० स० सेट् દીપાવવું, પ્રકાશિત કરવું, પ્રકટ કરવું.
छृद् भ्वा० प० स० सेट् ઉપરના અર્થ.
छृद् रुधा० उभ० सेट् રમવું, ખેલવું, દીપવું, પ્રકાશવું, अ० ઓકવું, ઉલટી કરવી स०
छृप् भ्वा० प० सेट् યાચવું, માગવું द्विक० શબ્દ કરવો अ०
छृप चु० उभ० सेट् ઉપર પ્રમાણે.
छेक पु० ગૃહાસક્ત મૃગ-પક્ષી વગેરે, અલંકારશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ અનુપ્રાસ અલંકારના ભેદમાંનો એક.
छेक त्रि० ચાલાક, ચતુર નાગરિક.
छेका स्त्री० મદમત્ત સ્ત્રી, છકેલી સ્ત્રી.
छेकापन्हुति स्त्री० તે નામે સાહિત્યપ્રસિદ્ધ એક અલંકાર.
छेकोक्ति स्त्री० ચાલાકનું ભાષણ, નાગરિકભાષા, પર્યાયોક્તિ.
छेत्तव्य त्रि० છેદવા યોગ્ય, કાપવા યોગ્ય.
छेत्तृ त्रि० છેદનાર, કાપનાર.
छेद् चु० उभ० स० सेट् છેદવું, કાપવું.
छेद पु० છેદવું, કાપવું, ગણિતશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ છેદ-ભાજક ભાગ, ખંડ, ટુકડો.
छेद त्रि० ભાગનાર, ટુકડા કરનાર, છેદનાર, કાપનાર, ભાજક.
छेदक त्रि० ઉપરના અર્થ.
छेदकर त्रि० ભાગનાર, ટુકડા કરનાર. છેદનાર, કાપનાર
छेदन न० છેદવું, કાપવું, બે વિભાગ કરવા.
छेदन त्रि० छेदक જુઓ.
छेदनीय त्रि० છેદવા યોગ્ય, ભાગવા યોગ્ય, કાપવા યોગ્ય,
छेदादि पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.
छेदि पु० વજ્ર, સુથાર.
छेदि त्रि० છેદનાર, કાપનાર, ભાગનાર.
छेदित त्रि० છેદેલ, કાપેલ, ભાગેલ.
छेदिन् त्रि० છેદનાર, કાપનાર, ભાગનાર.
छेद्य त्रि० છેદવા યોગ્ય, ભાગવા યોગ્ય.
छेमण्ड पु० માતા-પિતા-વગરનું બાળક.
छेलक पु० બકરો.
छेलका स्त्री० બકરી.
छेलु पु० સોમરાજી વનસ્પતિ.
छैदिक त्रि० નિત્ય છેદવાનેકાપવાને યોગ્ય.
छैदिक पु० નેતર.
छो दिवा० प० स० अनिट् છેદવું, કાપવું.
छोटिका स्त्री० ચપટી વગાડવી તે.
छोटिन् पु० મચ્છીમાર, શિકારી.
छोरण न० ત્યાગ, પરિત્યાગ.
छोलङ्ग पु० બીજોરાનું ઝાડ.
छोहागा स्त्री० કોઈ એક દ્વીપમાં થતી કસ્તૂરી.
च्यु भ्वा० आ० स० अनिट् ગમન કરવું, જવું.

ज.

ज તાલુસ્થાની આઠમો વ્યંજન.

ज પુ૦ મૃત્યુંજય-શંકર, જન્મ, પિતા, વિષ્ણુ, ઝેર, ભોગ, તેજ, પિશાચ, વેગ, છંદઃશાસ્ત્ર-પ્રસિદ્ધ જગણ,જય.

ज ત્રિ૦ વેગવાળું, જય કરનાર, જિતનાર.

जकुट પુ૦ મલયાચલ પર્વત, કુતરો.

जकुट ન૦ વાંતાકુપુષ્પ એક જાતનું ફૂલ.

जंक्ष् ભ્વા૦ આ૦ સ૦ સેટ્ દાન કરવું, દેવું, આપવું.

जक्ष् अदा૦ प૦ स૦ सेट् ભક્ષણ કરવું, ખાવું સ૦ હસવું અ૦

जक्षण ન૦ ભક્ષણ, ખાવું.

जक्षादि પુ૦ વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ ધાતુગણ.

जक्षि સ્ત્રી૦ ભક્ષણ, ખાવું.

जक्षिवस् ત્રિ૦ જેણે ખાધું હોય તે, જમેલ.

जक्ष्म પુ૦ ક્ષય રોગ, ખરાબ દશા.

जक्ष्मन પુ૦ ઉપરના અર્થ.

जगच्चक्षुस् પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

जगत् પુ૦ વાયુ.

जगत् ત્રિ૦ હાલતું, ચાલતું-જંગમ-ચર.

जगत् ન૦ દુનીયાં, લોક, સંસાર.

जगत्कर्तृ પુ૦ પરમેશ્વર, બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, મહેશ.

जगत्कृत्स्न ન૦ આખું જગત.

जगच्छन्द પુ૦ જગતી નામના છંદથી સ્તુતિ કરવા યોગ્ય.

जगत्पति પુ૦ जगत्कर्तृ જુઓ.

जगत्प्रभु પુ૦ પરમેશ્વર.

जगत्प्राण પુ૦ વાયુ.

जगत्समग्र ન૦ આખું જગત.

जगत्साक्षिन् પુ૦ પરમેશ્વર, સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

जगत्सेतु પુ૦ પરમેશ્વર.

जगत्स्रष्टृ પુ૦ जगत्कर्तृ જુઓ.

जगती સ્ત્રી૦ ભુવન, પૃથ્વી, બાર અક્ષરના ચરણવાળો એક છંદ, જંબુક્ષેત્ર.

जगतीजानि પુ૦ રાજા.

जगतीधर પુ૦ પર્વત.

जगतीपति પુ૦ રાજા.

जगतीरुह પુ૦ ઝાડ.

जगत्त्रय ન૦ ત્રણે જગત.

जगदन्त પુ૦ જગતનો નાશ, જગતનો છેડો.

जगदम्बा સ્ત્રી૦ દુર્ગા દેવી.

जगदम्बिका સ્ત્રી૦ દુર્ગા દેવી.

जगदात्मक પુ૦ પરમેશ્વર.

जगदात्मक ત્રિ૦ જ્ઞાની, તત્ત્વજ્ઞાની.

जगदात्मन् પુ૦ પરમેશ્વર.

जगदात्मन् ત્રિ૦ જ્ઞાની, તત્વજ્ઞાની.

जगदादि પુ૦ પરમેશ્વર.

जगदादिज પુ૦ પરમેશ્વર.

जगदाधार પુ૦ પરમેશ્વર, જગતનો આશ્રય-કાળ.

जगदायु પુ૦ વાયુ.

जगदायुस પુ૦ વાયુ.

जगदीश પુ૦ પરમેશ્વર, શિવ વગેરે.

जगदीश्वर પુ૦ પરમેશ્વર, શિવ વગેરે.

जगद्गुरु પુ૦ પરમેશ્વર, આખા જગતને ઉપદેશ આપનાર.

जगद्गुरु ત્રિ૦ આખા જગત કરતાં ભારે.

जगद्गौरी સ્ત્રી૦ મનસાદેવી.

जगद्दीप પુ૦ પરમેશ્વર. શિવ વગેરે.

जगद्धातृ પુ૦ પરમેશ્વર.

जगद्धात्री સ્ત્રી૦ દુર્ગા દેવી.

जगद्बल પુ૦ વાયુ.

जगद्योनि સ્ત્રી૦ પરમેશ્વર, શિવ, વિષ્ણુ, બ્રહ્મા, પૃથ્વી.

जगद्वहा સ્ત્રી૦ પૃથ્વી.

जगद्विनाश પુ૦ પ્રલયકાળ, જગતનો નાશ.

जगनु પુ૦ જંતુ, પ્રાણી, અગ્નિ.

जगन्नाथ पु० પરમેશ્વર, વિષ્ણુ.
जगन्नाथ न० તે નામે એક તીર્થક્ષેત્ર.
जगन्निवास पु० પરમેશ્વર, વિષ્ણુ, જગતમાં રહેવું તે.
जगन्नु पु० जगनु જુઓ.
जगन्मङ्गल न० તે નામે એક કાલીકા દેવીનું કવચ-સ્તોત્રવિશેષ.
जगन्मय पु० પરમેશ્વર
जगन्मातृ स्त्री० દુર્ગા દેવી.
जगन्मोहिनी स्त्री० મહામાયા, દુર્ગા દેવી.
जगन्वस् त्रि० જેણે ગમન કરેલું હોય તે, ગયું.
जगर पु० બખ્તર.
जगल पु० મદિરામાં નીચેનો કીચડ, મીંઢળનું ઝાડ, કોઈ માદક ચૂર્ણ.
जगल त्रि० ધૂર્ત, ધૂતારૂં.
जगल न० બખ્તર.
जग्ध त्रि० ખાધેલ.
जग्ध न० ભોજન, ખોરાક.
जग्धि स्त्री० ભોજન, ખોરાક, સાથે બેસીને ભોજન કરવું તે.
जग्मि पु० વાયુ.
जग्मि त्रि० ગમન કરનાર, જનાર.
जग्मिवस् त्रि० જેણે ગમન કરેલું હોય તે, ગયું.
जगुरि त्रि० ગળી જવાયેલ, ઓગાળી જવાયેલ, જંગમ-ચર.
जघन न० લસકરની પાછળની ટુકડી, સ્ત્રીઓનો કટિપશ્ચાદ્ભાગ-કુલો-નિતંબ.
जघनकूपक पु० દ્વિવ० કુલામાં રહેલ ખાડા.
जघनचपला स्त्री० તે નામે એક છંદ.
जघनेफला स्त्री० એક જાતના ઉંબરાનું ઝાડ.
जघन्य त्रि० છેલ્લું, છેવટનું, નિંદિત, ધર્માર્થકામનું એકી સાથે સેવન નહિ કરનાર મનુષ્ય, અલ્પ, થોડું, અધમ, નીચ.
जघन्य पु० શૂદ્ર, એક જાતનો રાજકીય અનુચર.
जघन्यज पु० શૂદ્ર.
जघन्यज त्रि० કનિષ્ઠ, અતિ અલ્પ, અત્યંત થોડું.
जघन्यतस् अव्य० અન્તે, છેવટે.
जघन्यप्रभव पु० जघन्यज पु० જુઓ.
जघन्यप्रभव त्रि० जघन्यज त्रि० જુઓ.
जघन्यभ न० આર્દ્રા-આશ્લેષા-સ્વાતી-જ્યેષ્ઠા-ભરણી-શતતારા-એ છ નક્ષત્રો.
जघन्वस् त्रि० હણ્યું, માર્યું.
जघ्नि पु० હણવાનું સાધન હથિઆર વગેરે.
जघ्नु त्रि० હણનાર, મારી નાખનાર.
जघ्रि त्रि० સુંઘનાર.
जङ्कपुग न० ધાતકીપણું, પાપ.
जङ्गम त्रि० સતત ગતિવાળું, હાલતું ચાલતું.
जङ्गमकुटी स्त्री० છત્ર, છત્રી.
जङ्गमगुल्म पु० રક્ષક પાયદલની ટુકડી.
जङ्गमता स्त्री० જંગમપણું.
जङ्गमत्व न० જંગમપણું.
जङ्गमविष न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એકજાતનું ઝેર.
जङ्गल न० વન, જંગલ, એકાંત, નિર્જળ દેશ, અરણ્ય.
जङ्गला स्त्री० માંસ.
जङ्गाल पु० પાણીની ગતિ અટકાવવા માટે બાંધેલ પાળ.
जङ्गिड पु० રાક્ષસ વગેરેના ભયને દૂર કરનાર એક મણિ.
जङ्गुल न० ઝેર.
जङ्घा स्त्री० જાંઘ, સાથળ.
जङ्घाकर त्रि० દોડનાર-જાસુસ, દૂત.
जङ्घाकरक त्रि० દોડનાર-જાસુસ, દૂત.
जङ्घाकरिक त्रि० ઉપરનો અર્થ.
जङ्घात्राण न० જાંઘે પહેરવાનું બખ્તર, સાથળનું બખ્તર.
जङ्घाप्रहत त्रि० મંદ ગતિવાળું, ઉતાવળે નહિ ચાલી શકનાર.
जङ्घाप्रहृत त्रि० જેની જાંઘનો વ્યાપાર

હરાઈ ગયો હોય તે.
जङ्घाबन्धु પુ૦ તે નામે એક ઋષિ.
जङ्घारथ પુ૦ તે નામે એક ઋષિ.
जङ्घारि પુ૦ તે નામે વિશ્વામિત્રનો પુત્ર.
जङ्घाल ત્રિ૦ વેગવાળી જાંઘવાળું, દોડનાર.
जङ्घाल પુ૦ એક જાતનો મૃગ.
जङ्घाशूल ન૦ જાંઘમાં પીડા કરનાર એક જાતનો શળનો રોગ.
जङ्घिल ત્રિ૦ વેગવાળી સાથળોવાળું.
जंज् ભ્વા૦ પ૦ અ૦ સેટ્ યુદ્ધ કરવું.
जज् ભ્વા૦ પ૦ અ૦ સેટ્ યુદ્ધ કરવું.
जज પુ૦ યોદ્ધો.
जजौजस् ન૦ યુદ્ધ કરવાની શક્તિ.
जञ्ज् ભ્વા૦ પ૦ અ૦ સેટ્ શબ્દ કરવો.
जज्ञि ત્રિ૦ જાણનાર, ઉત્પન્ન થયેલ.
जञ्ञ ત્રિ૦ યુદ્ધ કરનાર.
जञ्ञ ન૦ યુદ્ધ, લઢવું.
जञ्ञन ત્રિ૦ પુનર્જન્મવાળું, બળતું, પ્રકાશતું, જ્વલંત.
जञ्ञपूक ત્રિ૦ અતિશય જપ કરવાના સ્વભાવવાળું.
जञ्ञभ्यमान ત્રિ૦ શરીર નમાવીને ફાડેલા મુખવાળું.
जट् ભ્વા૦ પ૦ અ૦ સેટ્ એકઠું થવું, વાળનું એકત્ર થવું.
जटा સ્ત્રી૦ કેશની જટા, પરસ્પર વળગેલા કેશ, શિખા, જટામાંસી વનસ્પતિ, કચૂરો વનસ્પતિ, કપિકચ્છૂ વનસ્પતિ, મૂળ, શાખા, મહાદેવની જટા, શતાવરી વનસ્પતિ, એક પ્રકારનો વેદપાઠ, વડની વડવાઈ.
जटाचीर પુ૦ શિવ, મહાદેવ.
जटाजूट પુ૦ જટાનો સમૂહ.
जटाज्वाल પુ૦ દીવો.
जटाटङ्क પુ૦ શિવ, મહાદેવ.
जटाटीर પુ૦ મહાદેવ.
जटाधर પુ૦ શિવ, બુદ્ધનો કોઇ સાધુ, વડનું ઝાડ, દક્ષિણમાં આવેલો એક દેશ.
जटाधर ત્રિ૦ જટા ધારણ કરનાર.
जटामांसी સ્ત્રી૦ તે નામે એક વનસ્પતિ.
जटायु પુ૦ તે નામે એક ગીધપક્ષી, ગુગળ.
जटायुस् પુ૦ ઉપરના અર્થ.
जटारुद्रा સ્ત્રી૦ તે નામે એક વનસ્પતિ.
जटाल પુ૦ શિવ, વડનું ઝાડ, કચૂરો વનસ્પતિ, ગુગળ, પીપરીનું ઝાડ.
जटाल ત્રિ૦ જટાવાળું.
जटाला સ્ત્રી૦ જટામાંસી વનસ્પતિ.
जटालु ત્રિ૦ જટાવાળું.
जटालु પુ૦ जटाल જુઓ.
जटावत् ત્રિ૦ જટાવાળું.
जटावती સ્ત્રી૦ જટામાંસી વનસ્પતિ.
जटावल्ली સ્ત્રી૦ મહાદેવની જટા.
जटासुर પુ૦ તે નામે એક અસુર, જટાસુર જ્યાં રહેતો હતો તે દેશ.
जटासुरवध પુ૦ મહાભારતના વનપર્વનું એક પેટાપર્વ.
जटि પુ૦ વડનું ઝાડ, સમૂહ, પીપરીનું ઝાડ,
जटि સ્ત્રી૦ જટા, જટામાંસી.
जटिन् પુ૦ પીપરીનું ઝાડ, વડનું ઝાડ, શિવ.
जटिन् ત્રિ૦ જટાવાળું.
जटिल પુ૦ સિંહ, બ્રહ્મચારી, વડનું ઝાડ.
जटिल ત્રિ૦ જટાવાળું.
जटिला સ્ત્રી૦ જટાવાળી કોઇ સ્ત્રી, જટામાંસી, પીપરીનું ઝાડ, વજ, વનસ્પતિ ઉચ્ચટા, દમનક વૃક્ષ.
जटिली સ્ત્રી૦ સિંહણ.
जटी સ્ત્રી૦ जटि સ્ત્રી૦ જુઓ.
जटुल પુ૦ શરીર ઉપરનો કાળા તલ જેવો ડાઘ.
जडुल પુ૦ ઉપરનો અર્થ.
जठर પુ૦ ન૦ પેટ.
जठर ત્રિ૦ બંધાયેલ, બાંધેલ, કઠણ.
जठर પુ૦ બ૦ તે નામે એક દેશ.

जठरज्वाला स्त्री० પેટમાં બળ, ઉદરમાં જ્વાળા.

जठरनुद् पु० ગરમાળો વનસ્પતિ.

जठरयन्त्रणा स्त्री० પેટમાં પીડ આવે છે તે.

जठरव्यथा स्त्री० પેટમાં થતું દુઃખ.

जठराग्नि पु० પેટમાં રહેલ અગ્નિ–જેથી ખાધેલું પચે છે.

जठरानल पु० ઉપરનો અર્થ.

जठरामय पु० પેટમાં કોઇ રોગ, પેટનો રોગ.

जठल न० પેટના જેવું કોઇ જલાશય.

जड त्रि० મંદબુદ્ધિ, મૂર્ખ, વેદ ગ્રહણ કરવાને અસમર્થ, હિમથી ઠરી ગયેલ, મુંગું, અત્યંત શીતલ.

जड न० પાણી, સીસું.

जडक्रिय त्रि० કોઇ કામમાં ઘણો વખત લગાડનાર, દીર્ઘસૂત્રી.

जडता स्त्री० જડપણું, મૂર્ખતા.

जडत्व न० ઉપરના અર્થ.

जडभरत पु० તે નામે એક યોગી–જે આંગિરસપ્રવરનો પુત્ર હતો.

जडा स्त्री० ભોંય આંબળી, શકશિંબી વનસ્પતિ.

जडिमन् पु० જડતા, જડપણું, મૂર્ખતા, શીતલતા.

जडीकृत त्रि० જડ કરાયેલ.

जडुल पु० जटुल જુઓ.

जतविल त्रि० લાખમાંથી બનાવેલ–કરેલ.

जतु न० અલતો, લાખ.

जतुक न० હિંગ, ઉપરના અર્થ.

जतुका स्त्री० માળવદેશ પ્રસિદ્ધ એક સુગંધી દ્રવ્ય.

जतुकारी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

जतुकृत स्त्री० जतुका જુઓ.

जतुकृष्णा स्त्री० ઉપર પ્રમાણે.

जतुनी स्त्री० ચામાચીડીયું, છાપું.

जतुपुत्रक पु० પાસા–સોગઠાં વગેરે.

जतुमणि पु० તે નામે એક રોગ.

जतुमुख पु० એક જાતની ડાંગેર.

जतुरस पु० અલતો.

जतू स्त्री० ચામાચીડીયું.

जतूकर्ण पु० તે નામે એક ઋષિ.

जतूका स्त्री० ચામાચીડીયું, તે નામે એક સુગંધી દ્રવ્ય.

जत्रु न० ખભ્ભો અને છાતીનો સાંધો, હાંસડી.

जत्रुक न० ઉપરનો અર્થ.

जत्वश्मक न० લાખ.

जन् जुहो० प० अ० सेट् જન્મ થવો, જન્મવું.

जन दिवा० आ० अ० सेट् જન્મવું; પેદા થવું. अति + ઓળંગીને પેદા થવું, अधि અધિકપણે ઉત્પન્ન થવું, अनु + પાછળથી જન્મવું, सम् + अनु + સારી રીતે જન્મવું, अभि + અભિલક્ષીને જન્મવું, प्रति + પ્રતિરૂપ જન્મવું, वि + વિશેષ કરી ઉત્પન્ન થવું, વિરૂદ્ધ જન્મવું, વિકાર થવો.

जन पु० લોક, મહર્લોકની ઉપરનો લોક, તે નામે એક અસુર.

जनक पु० પિતા, બાપ, તે નામે એક ઋષિ, નિમિવંશી એક રાજા, જનક રાજા, તે નામે શંબરાસુરનો એક પુત્ર.

जनक त्रि० ઉત્પન્ન કરનાર, પેદા કરનાર.

जनकतनया स्त्री० રામની પત્ની સીતાદેવી.

जनकता स्त्री० ઉત્પન્ન કરનારપણું, પિતાપણું.

जनकत्व न० ઉપરના અર્થ.

जनकराजकूप पु० તે નામે એક તીર્થ.

जनकसप्तरात्र पु० જનકરાજાએ બતાવેલ એક યજ્ઞ.

जनकात्मजा स्त्री० સીતા દેવી.

जनकाग्नि पु० અલતો.

जनकेश्वर पु० જનક રાજાએ સ્થાપેલ એક શિવલિંગ.

जनङ्गम पु० ચાંડાળ.
जनङ्गमी स्त्री० ચંડાલણ.
जनचक्षुस् न० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
जनजन्मादि पु० પરમેશ્વર.
जनत् पु० જન્મવું, પેદા થવું.
जनता स्त्री० માણસોનો સમૂહ, માણસાઈ, માણસપણું.
जनत्व न० માણસાઈ, માણસપણું.
जनत्रा स्त्री० છત્ર, છત્રી.
जनदेव पु० રાજા, દેવ જેવો માણસ.
जनद्रुत् पु० અગ્નિ.
जनधा पु० અગ્નિ, પેટમાં રહેલ જઠરાગ્નિ.
जनन न० ઉત્પન્ન થવું, જન્મવું, પ્રકટ થવું, ઉત્પન્ન કરવું, વંશ, જન્મ.
जनन पु० પરમેશ્વર.
जनन त्रि० ઉત્પન્ન કરનાર.
जननाथ पु० રાજા.
जननाशौच न० જન્મ નિમિત્ત સૂતક.
जननि स्त्री० જન્મવું, પેદા થવું, તે એક સુગંધીદ્રવ્ય.
जननी स्त्री० માતા, દયા, તે નામે એક સુગંધી દ્રવ્ય, ચામાચીડીયું, જૂઈ, વાગોલ પક્ષી, કડુ, મજીઠ, અળતો, હરકોઈ ઉત્પન્ન કરનાર સ્ત્રી.
जनपद पु० દેશ.
जनपदिन् पु० દેશનો સ્વામી.
जनप्रवाद पु० લોકાપવાદ, નિંદાપણું.
जनप्रिय पु० સરગવાનું ઝાડ, ધાણા, કોથમીર, નારંગીનું ઝાડ, ઘઉં.
जनप्रिय त्रि० માણસોમાં પ્રિય, માણસોને પ્રિય.
जनभक्ष पु० માણસોનો ખોરાક.
जनमनोहारिन् पु० સુગંધ.
जनमेजय पु० પરીક્ષિત રાજાનો પુત્ર, કુરૂ રાજાનો પુત્ર એક રાજા, પુરૂ રાજાનો પુત્ર.
जनयत् त्रि० ઉત્પન્ન કરતું, જન્મ પમાડતું.
जनयति स्त्री० ઉત્પન્ન કરવું, પેદા કરવું.
जनयितृ पु० પિતા, બાપ.
जनयितृ त्रि० ઉત્પન્ન કરનાર.
जनयित्री स्त्री० માતા.
जनयिष्णु त्रि० ઉત્પન્ન કરવાના સ્વભાવવાળું.
जनरव पु० લોકાપવાદ.
जनराज पु० રાજા.
जनराज पु० રાજા.
जनलोक पु० ઉપરના સાતે લોકમાંહેનો લોક.
जनवल्लभ पु० શ્વેતરોહિત વૃક્ષ.
जनवल्लभ त्रि० માણસોમાં પ્રિય, માણસોને વહાલું.
जनवाद पु० લોકાપવાદ.
जनश्रुत पु० તે નામે એક રાજા.
जनश्रुत त्रि०માણસોમાં પ્રસિદ્ધ,લોકવિખ્યાત.
जनश्रुति स्त्री० લોક કહેવત.
जनस् स्त्री० द्विव० દ્યાવાભૂમિ-આકાશ-પૃથ્વી.
जनस् न० જનલોક જુઓ.
जनस्थान न० દંડકારણ્યમાંનું એક સ્થાન, માણસોનું સ્થાન.
जना स्त्री० ઉત્પત્તિ, જન્મ.
जनातिग त्रि० લોકાતીત, અલૌકિક.
जनाधिनाथ पु० રાજા, વિષ્ણુ.
जनाधिप पु० રાજા.
जनान्त पु० માણસની પાસે, માણસોની મર્યાદા, તે નામે એક દેશ.
जनान्तिक न० અપ્રકટ કહેવું, અપ્રકાશ કથન, માણસની પાસે.
जनार्दन पु० પરમેશ્વર, વિષ્ણુ, એક શાલગ્રામ.
जनार्दन त्रि० માણસોને પીડા કરનાર.
जनार्हनकर पु० ઝંઝીયાવેરો—એક જાતનો રાજકીય કર.
जनाशन पु० વરૂ, નહાર.
जनाशन न० લોકોનો ખોરાક.

जनाशन त्रि० માણસને ખાઈ જનાર, રાક્ષસ વગેરે.

जनाश्रय पु० મંડપ, માંડવો.

जनासाह् त्रि० લોકોને સહન કરનાર.

जनि स्त्री० ઉત્પત્તિ, જન્મ, માતા, સ્ત્રી, પત્ની, વહુ, લાખ, તે નામે એક ઔષધિ, તે નામે એક સુગંધી દ્રવ્ય.

जनिका स्त्री० ઉપરના અર્થ, ઉત્પન્ન કરનારી સ્ત્રી.

जनित त्रि० ઉત્પન્ન કરેલ.

जनितव्य त्रि० ઉત્પન્ન થવા યોગ્ય.

जनितृ पु० પિતા.

जनितृ त्रि० ઉત્પન્ન કરનાર.

जनित्री स्त्री० માતા.

जनित्व पु० પિતા.

जनित्वन न० જન્મવું, ઉત્પન્ન થવું.

जनित्वा स्त्री० માતા.

जनिनीलिका स्त्री० महानीली વૃક્ષ.

जनिमत् त्रि० જન્મવાળું.

जनिमत् पु० સ્ત્રીવાળો, પત્નીવાળો પુરૂષ.

जनिमन् पु० જન્મ, ઉત્પત્તિ.

जनिष्य त्रि० ઉત્પન્ન થનાર, ભવિષ્યમાં પેદા થનાર.

जनिष्यमाण त्रि० ઉપરના અર્થ.

जनी स्त्री० जनि જુઓ.

जनीन त्रि० યોગ્ય, લાયક, અનુકૂલ.

जनु स्त्री० જન્મ, ઉત્પત્તિ.

जनुस् न० જન્મ, ઉત્પત્તિ.

जनू स्त्री० જન્મ, ઉત્પત્તિ.

जनेष्ट पु० મુદ્ગર વૃક્ષ.

जनेष्ट त्रि० લોકપ્રિય, માણસોએ ઇચ્છેલ- ચાહેલ.

जनेष्टा स्त्री० લાખ, 'वृद्धि' નામે ઔષધિ, હળદર, જાઇ.

जनोदाहरण न० યશ.

जनौ त्रि० માણસોનું રક્ષણ કરનાર.

जनौघ पु० જનસમૂહ, જનસમુદાય.

जन्तु पु० પ્રાણી, દેહાભિમાની જીવ, સોમક રાજાનો એક પુત્ર.

जन्तु पु० ब० મનુષ્ય.

जन्तुक पु० જંતુ, પ્રાણી.

जन्तुकम्बु पु० એક જાતનું શંખલું.

जन्तुका स्त्री० લાખ, એક જાતની હીંગ.

जन्तुघ्न पु० બીજોરૂં.

जन्तुघ्न न० વાવડીંગ, હીંગ.

जन्तुघ्न त्रि० પ્રાણીઓનો નાશ કરનાર.

जन्तुघ्नी स्त्री० વાવડીંગ, હીંગ.

जन्तुनाशन न० હીંગ, વાવડીંગ.

जन्तुपादप पु० कोषाम्र વૃક્ષ.

जन्तुफल पु० ઉંબરાનું ઝાડ.

जन्तुमत् त्रि० જીવડાંવાળું, જંતુઓવાળું.

जन्तुमती स्त्री० પૃથ્વી.

जन्तुमारी स्त्री० निम्बूक જુઓ.

जन्तुला स्त्री० કાસડો ઘાસ.

जन्तुहन्त्री स्त्री० વાવડીંગ.

जन्तुहन्तृ त्रि० જંતુઓનો નાશ કરનાર, પ્રાણીનાશક.

जन्त्व त्रि० ઉત્પન્ન થવા યોગ્ય.

जन्म न० જન્મ, ઉત્પત્તિ.

जन्मकील पु० વિષ્ણુ.

जन्मतिथि पु० स्त्री० જે તિથિએ જન્મ થયો હોય તે તિથિ.

जन्मतिथी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

जन्मद पु० પિતા.

जन्मदिन न० જન્મ દિવસ.

जन्मन् न० ઉત્પત્તિ, જન્મ, આદ્યક્ષણ સંબંધ, યોનિદ્વારા ગર્ભવાસમાંથી નીકળવું, ન્યાય વગેરેમાં કહેલ અપૂર્વ દેહગ્રહણ, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ જન્મ નક્ષત્ર.

जन्मनक्षत्र न० જે નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તે નક્ષત્ર.

जन्मप पु० જન્મલગ્નનો સ્વામી, જન્મ-રાશિનો પતિ.

जन्मभ न० જન્મનક્ષત્ર.

जन्मभूमि स्त्री० જે ભૂમિ ઉપર જન્મ થયો હોય તે ભૂમિ.

जन्ममास पु० જે મહિનામાં જન્મ થયો હોય તે મહિનો.

जन्मराशि पु० જે રાશિમાં જન્મ થયો હોય તે રાશિ.

जन्मवत् त्रि० જન્મવાળું.

जन्मवर्त्मन न० યોનિ.

जन्मशय्या स्त्री० પ્રસૂતિગૃહ, પ્રસવ માટેની શય્યા.

जन्मान्तर न० અન્ય જન્મ, બીજો જન્મ-પરલોક.

जन्मान्तरीय त्रि० બીજા જન્મસંબંધી.

जन्माष्टमी स्त्री० શ્રીકૃષ્ણ જન્મની આઠમ-શ્રાવણ વદિ આઠમ.

जन्मिन् त्रि० પ્રાણી, જીવ, જન્મવાળું.

जन्मेजय पु० જનમેજય રાજા.

जन्य त्रि० ઉત્પન્ન થતું, ઉત્પન્ન કરવા યોગ્ય, ઉત્પન્ન કરનાર, નવોઢા–નવી પરણેલી સ્ત્રીના સંબંધી વગેરે.

जन्य न० હાટ, દુકાન, લોકાપવાદ, યુદ્ધ, ઉત્પન્ન થવું, જન્મ.

जन्य पु० શરીર,દેહ, મનુષ્યોનો કોલાહલ.

जन्य त्रि० મનુષ્યના હિતનું.

जन्या स्त्री० પ્રીતિ, માતાની બ્હેનપણી.

जन्यु पु० બ્રહ્મા, અગ્નિ, પ્રાણી, ઉત્પન્ન થવું, ઉત્પત્તિ.

जप् भ्वा० प० स० सेट् ઉચ્ચારણ કરવું, મનમાં બોલવું, જપવું.

जप त्रि० જપ કરનાર, બોલનાર,ઉચ્ચારનાર.

जप पु० જપ, મંત્ર વગેરેનું આવર્તન, ચંડીપાઠ, સપ્તશતીનો પાઠ.

जपन न० જપ, ઉચ્ચાર, જપવું.

जपनीय त्रि० જપવા યોગ્ય.

जपमाला स्त्री० જપ કરવાની માળા.

जपयज्ञ पु० જપરૂપ યજ્ઞ.

जपस्थान न० જપ કરવાનું સ્થાન.

जपा स्त्री० જાસુદ નામે ફૂલઝાડ, જાસુદનું ફૂલ.

जपाह्वा स्त्री० જાસુદ ફૂલઝાડ.

जपित त्रि० જપેલ.

जपित्वा अव्य० જપ કરીને.

जपिन त्रि० જપનાર.

जप्य त्रि० જપવા યોગ્ય.

जप्य न० જપ.

जप्येश्वर पु० તે નામે એક સિદ્ધસ્થાન.

जबारु न० જબમાન રોહિણિ, જરમાણ રોહિણી.

जबाला स्त्री० સત્યકામ ઋષિની માતા.

जंभ् चु० उभ० अ० सेट् બગાસું ખાવું.

जंभ् भ्वा० प० अ० सेट् મૈથુન કરવું.

जभ् भ्वा० प० स० सेट् મૈથુન કરવું, મૈથુનથી ધર્ષણ કરવું.

जभ् भ्वा० आ० अ० सेट् બગાસું ખાવું.

जम् भ्वा० प० स० सेट् ભોજન કરવું, જમવું, ખાવું.

जमज त्रि० द्विव० જોડકારૂપે જન્મેલ, જોડલું.

जमदग्नि पु० તે નામે ભૃગુવંશી એક ઋષિ.

जमन न० જમવું, ભોજન કરવું ખાવું.

जम्पती पु० द्विव० સ્ત્રી પુરૂષ, દંપતી.

जम्बाल पु० કાદવ, શેવાળ, કેવડાનું ઝાડ.

जम्बालिनी स्त्री० નદી.

जम्बिर पु० લીંબુનું ઝાડ, બીજોરાનું ઝાડ, મરવાનું ઝાડ.

जम्बीर पु० ઉપરના અર્થ.

जम्बु स्त्री० જાંબુનું ઝાડ, જંબુદ્વીપ.

जम्बु न० જાંબુ.

जम्बुक पु० જાંબુનું ઝાડ, શિયાળ, તે નામે કાર્તિક સ્વામીનો અનુચર.

जम्बुक त्रि० નીચ, અધમ.

जम्बुकी स्त्री० શિયાળવી.
जम्बुकेश्वर पु० તે નામે એક તીર્થ.
जम्बुखण्ड पु० જંબુદ્વીપ.
जम्बुखण्डविनिर्माण न० મહાભારતના ભીષ્મ પર્વનું એક પેટાપર્વ.
जम्बुद्वीप पु० न० પૃથ્વીના સાત દ્વીપમાંનો એક દ્વીપ.
जम्बुमत् पु० તે નામે એક પર્વત, તે નામે એક વાનર.
जम्बुवनज न० ધોળું શ્વેતજવા વૃક્ષ.
जम्बू स्त्री० જાંબુનું ઝાડ, જાંબુ, જંબુદ્વીપ.
जम्बूक पु० जम्बुक જુઓ.
जम्बूखण्ड पु० જંબુદ્વીપ.
जम्बूखण्डविनिर्माण न० जम्बुखण्डविनिर्माण જુઓ.
जम्बूद्वीप पु० न० જંબુદ્વીપ.
जम्बूनदी स्त्री० જાંબુના રસરૂપ પાણીવાળી તે નામે એક નદી.
जम्बूमार्ग पु० તે નામે એક તીર્થ.
जम्बूल पु० જાંબુનું ઝાડ, કેવડાનું ઝાડ.
जम्बूल न० વરપક્ષ અને કન્યાપક્ષનાં પરિહાસવચન.
जम्बूलमालिका स्त्री० વરપક્ષ અને કન્યાપક્ષનાં પરિહાસવચનોનો સમૂહ, વરકન્યાની મુખચંદ્રિકા.
जम्बूवनज न० ધોળું શ્વેતજવા વૃક્ષ.
जम्बूवृक्ष पु० જાંબુનું ઝાડ.
जम्बूस्वामिन् पु० જૈન સંપ્રદાયમા છેલ્લા કેવળ જ્ઞાની એક સાધુ.
जम्भ पु० તે નામે એક દૈત્ય, દાંત, બીજોરાંનું ઝાડ, ભક્ષણ, ખોરાક, ખાવું તે, અંશ, ભાથો, હડપચી, રાવણનો એક અનુચર, બગાસું, હિંસા.
जम्भक पु० ઉપરના અર્થ.
जम्भक त्रि० ભક્ષણ કરનાર, બગાસું ખાનાર, હિંસા કરનાર.
जम्भका स्त्री० બગાસું.
जम्भग पु० તે નામે એક રાક્ષસ.
जम्भद्विष पु० ઇન્દ્ર.
जम्भन न० બગાસું ખાવું હિંસા, કરવી.
जम्भभेदिन् पु० ઇન્દ્ર.
जम्भर पु० બીજોરાનું ઝાડ.
जम्भरिपु पु० ઇન્દ્ર.
जम्भल पु० બીજોરાનું ઝાડ, તે નામે બુદ્ધ.
जम्भला स्त्री० તે નામે એક રાક્ષસી.
जम्भा स्त्री० બગાસું.
जम्भारि पु० ઇન્દ્ર, વજ્ર, અગ્નિ.
जम्भिका स्त्री० બગાસું.
जम्भिन् पु० न० બીજોરૂં.
जम्भिन त्रि० બગાસું ખાનાર, બગાસાવાળું.
जम्भीर पु० બીજોરાનું ઝાડ, મરવાનું ઝાડ.
जय पु० જીત, ફતેહ, જીતવું, વશ કરવું, શત્રુને હરાવવો, પરમેશ્વર, ઇન્દ્રનો પુત્ર જયંત, યુધિષ્ઠિર, અગ્નિમંથ વૃક્ષ, તે નામે એક દાનવ, વિશ્વામિત્રનો એક પુત્ર, ચંદ્રવંશી સૃંજય રાજાનો એક પુત્ર, ઐલ રાજાનો ઉર્વશીમાં ઉત્પન્ન થયેલ એક પુત્ર, તે નામે એક બ્રાહ્મણ, જનકના વંશનો એક રાજા, સંકૃતિ રાજાનો પુત્ર, ઇક્ષ્વાકુ વંશી એક રાજા, વિષ્ણુનો એક દ્વારપાલ, મહાભારત વગેરે ગ્રંથ, દક્ષિણ દ્વારનું ઘર, સાઠ વર્ષ પૈકી ૨૨ મું વર્ષ, કાર્તિક સ્વામીનો અનુચર, તે નામે એક નાગ, દ્રુપદરાજાનો એક પુત્ર, અર્જુન, ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.
जयक पु० જય મેળવવામાં કુશળ.
जयकारिका स्त्री० રીસામણીનો વેલો.
जयकोलाहल पु० પાસાની એક રમત, વિજયનો કોલાહલ.
जयढक्का स्त्री० વિજય સૂચક ઢક્કા—વાદિત્ર
जयत् त्रि० જય પામતું, જિતતું.
जयतीर्थ पु० न० તે નામે એક તીર્થ.

जयत्सेन પુ૦ વિરાટ નગરમાં ગુપ્ત વેશમાં રહેલ પાંડવ નકુલ, જે રાજાની સેના જય પામતી હોય તે રાજા, મગધ દેશનો એક રાજા, પુરૂવંશી એક રાજા, સોમવંશી અહીન રાજાનો એક પુત્ર.

जयदत्त પુ૦ ઇન્દ્રનો પુત્ર જયંત.

जयदुर्गा સ્ત્રી૦ તે નામે દુર્ગા દેવીની મૂર્તિ.

जयदेव પુ૦ ગીતગોવિંદ કાવ્યનો કર્તા એક કવિ

जयद्बल પુ૦ વિરાટ નગરમાં ગુપ્તવેશે રહેનાર પાંડવ સહદેવ.

जयद्रथ પુ૦ દુઃશલા નામની ધૃતરાષ્ટ્રની પુત્રીનો પતિ પુરૂવંશી એક રાજા.

जयद्रथवध પુ૦મહાભારતના દ્રોણપર્વનું એક પેટાપર્વ.

जयद्रथविमोक्षण ન૦ મહાભારતના વનપર્વનું એક પેટાપર્વ.

जयधर्मन् પુ૦ તે નામે કુરૂ સેનાપતિ.

जयध्वज પુ૦ કાર્તવીર્ય અર્જુનનો પુત્ર એક રાજા, વિજયની ધ્વજ.

जयन ન૦ ઘોડા વગેરેનું બખ્તર, વિજય, જીત.

जयनी સ્ત્રી૦ તે નામે ઇન્દ્રની કન્યા.

जयन्त પુ૦ તે નામે ઇન્દ્રનો પુત્ર, શિવ, ચંદ્ર, કપૂર, વિરાટનગરમાં ગુપ્તવેશે રહેનાર પાંડવ ભીમસેન, વિષ્ણુ, તે નામે એક રૂદ્ર, સંગીતપ્રસિદ્ધ એક તાલ.

जयन्तिका સ્ત્રી૦ નીચેનો શબ્દ જુઓ, હળદર, દુર્ગા દેવીની એક સખી.

जयन्ती સ્ત્રી૦ દુર્ગા દેવીની એક શક્તિ, ઇન્દ્રની પુત્રી, પતાકા, વાવટો, તે નામે એક વૃક્ષ, શ્રાવણ વદ આઠમને દિવસે રોહિણીયોગ હોય તે, તે નામે એક યોગ.

जयपत्र ન૦ જયસૂચક પત્ર—રાજકીય એક લેખ—દસ્તાવેજ.

जयपाल પુ૦ બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, રાજા, નેપાળો.

जयपुत्रक પુ૦ એક જાતનો પાસો.

जयप्रिय પુ૦ તે નામે વિરાટ રાજાનો ભાઇ.

जयप्रिय ત્રિ૦ વિજય જેને પ્રિય હોય તે.

जयप्रिया સ્ત્રી૦ કાર્તિકસ્વામીની અનુચર એક માતૃકા.

जयमङ्गल પુ૦ રાજાને બેસવા યોગ્ય શ્રેષ્ઠ હાથી, સંગીતપ્રસિદ્ધ એક ધ્રુવક.

जयमङ्गलरस પુ૦ સર્વ પ્રકારના તાવનો નાશ કરનાર વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક ઔષધ.

जययज्ञ પુ૦ અશ્વમેધ યજ્ઞ.

जयरात પુ૦ કલિંગરાજાનો એક પુત્ર.

जयवत् ત્રિ૦ વિજયવાળું, જીતવાળું.

जयवाहिनी સ્ત્રી૦ ઇન્દ્રાણી, જયયુક્ત સેના.

जयशब्द પુ૦ વિજયનો શબ્દ.

जयश्री સ્ત્રી૦ વિજયલક્ષ્મી.

जयसिंह પુ૦ જયપુરનો એક રાજા.

जयसेन પુ૦ મગધ દેશનો એક રાજા, આયુ રાજાનો વંશજ એક રાજા, જેની સેના વિજયવાળી હોય તેવો રાજા.

जयस्तम्भ પુ૦ વિજયસૂચક સ્તંભ.

जयस्वामिन् પુ૦ કાત્યાયનના કલ્પસૂત્રનું વ્યાખ્યાન લખનાર એક વિદ્વાન.

जया સ્ત્રી૦ જયંતી વૃક્ષ, દુર્ગા દેવીની એક સખી, ભાંગ, કાળી ધ્રોખડ, બન્ને પખવાડીયાંની ત્રીજ—આઠમ—તેરશ, અગ્નિમંથ વૃક્ષ, એક પ્રકારનો વાવટો—પતાકા, દુર્ગા દેવી, હરડે.

जयादित्य પુ૦ વ્યાકરણગ્રંથકાર વિદ્વાન.

जयानीक પુ૦ દ્રુપદરાજાનો એક પુત્ર, વિરાટ રાજાનો એક ભાઈ.

जयावती સ્ત્રી૦ તે નામે કાર્તિક સ્વામીની અનુચર એક માતૃકા દેવી.

जयावह ત્રિ૦ વિજય કરનાર.

जयावहा સ્ત્રી૦ ભદ્રદન્તી વૃક્ષ.

जयाश्रया સ્ત્રી૦ જરડીતૃણ—એક જાતની વનસ્પતિ.

जयाश्व પુ૦ વિરાટ રાજાનો એક ભાઇ.

जयाह्वा स्त्री० भद्रदन्ती वृक्ष.
जयिन् त्रि० વિજય પામનાર, વિજયવાળું.
जयिष्णु त्रि० ઉપરના અર્થ.
जयुस् त्रि० વિજયશીલ, વિજય પામનાર.
जय्य त्रि० જીતવાને શક્ય.
जय्यता त्रि० જીતવાને શક્યતા.
जय्यत्व न० ઉપરનો અર્થ.
जर पु० જરા, ઘડપણ, વૃદ્ધાવસ્થા, વિનાશ.
जरठ त्रि० ઘરડું, વૃદ્ધ, કઠિન, કઠણુ, કર્કશ, પરિપક્વ, જીર્ણ.
जरठ पु० પાંડુ રાજા.
जरडी स्त्री० એક જાતનું ઘાસ.
जरण त्रि० જીર્ણ, વૃદ્ધ.
जरण पु० જીરૂં, કાળું જીરૂં, સંચળ, કાસમર્દ વૃક્ષ.
जरण न० હિંગ, કુષ્ઠૌષધિ.
जरणद्रुम पु० अश्वकर्ण वृक्ष.
जरणा स्त्री० કાળું જીરૂં, ઘડપણ, સ્તુતિ.
जरणि त्रि० સ્તુતિ કરનાર.
जरण्या स्त्री० ઘડપણ, વૃદ્ધાવસ્થા.
जरण्यु त्रि० પોતાની સ્તુતિ ઇચ્છનાર.
जरत् त्रि० જીર્ણ, વૃદ્ધ.
जरतिका स्त्री०તુચ્છ ગણવા લાયક વૃદ્ધ સ્ત્રી.
जरतिन् त्रि० વૃદ્ધ, ઘરડું.
जरती स्त्री० વૃદ્ધ સ્ત્રી, ઘરડી સ્ત્રી.
जरत्कर्ण पु० તે નામે એક ઋષિ.
जरत्कारु पु० તે નામે એક મુનિ.
जरत्कारुप्रिया स्त्री० આસ્તીકની માતા મનસા દેવી.
जरद्गव पु० ઘરડો બળદ, ક્ષીણુ થતો ધર્મરૂપ બળદ, એક ગીધ પક્ષી.
जरद्विष पु० અગ્નિ.
जरन्त पु० પાડો.
जरन्त त्रि० વૃદ્ધ, ઘરડું.
जरन्ती स्त्री० ભેંસ.
जरमान पु० તે નામે એક ઋષિ.
जरसान पु० પુરૂષ.
जरा स्त्री० ઘડપણ, વૃદ્ધાવસ્થા, ઘડપણનો હેતુ, વૃદ્ધાવસ્થાની અધિષ્ઠાયક દેવી, તે નામે એક રાક્ષસી, સ્તુતિ, ક્ષીરિણી વૃક્ષ.
जरातुर त्रि० જીર્ણ, વૃદ્ધ, જરાગ્રસ્ત.
जरापुष्ट पु० જરાસંધ રાજા.
जराबोध पु० તે નામે એક અગ્નિ.
जराभीरु पु० કામદેવ.
जराभीरु त्रि० ઘડપણથી ભય પામતું.
जरायणि पु० જરાસંધ રાજા.
जरायु पु० ગર્ભને વીંટાઈ વળતું ચામડું–ઓળ, ગર્ભાશય, જટાયુ પક્ષી, અગ્નિજાર વૃક્ષ, કાર્તિક સ્વામીની અનુચર માતૃકા.
जरायुज त्रि० ગર્ભને વીંટાઈ વળતી ઓળમાંથી નીકળનાર મનુષ્ય વગેરે પ્રાણી.
जरायुस पु० जरायु જુઓ.
जरासन्ध पु० તે નામે મગધ દેશનો રાજા.
जरासन्धवध पु० મહાભારતના સભાપર્વનું એક પેટાપર્વ.
जरासन्धजित् पु० પાંડવ ભીમસેન.
जरित त्रि० વૃદ્ધ, ઘરડું.
जरितारि पु० મંદપાલ ઋષિનો મોટો પુત્ર.
जरितृ त्रि० સ્તુતિ કરનાર.
जरिन् त्रि० વૃદ્ધ, ઘરડું.
जरिमन् पु० ઘડપણ, વૃદ્ધાવસ્થા.
जरूथ पु० માંસ.
जरूथ त्रि० કઠોર ભાષણ કરનાર, તીક્ષ્ણ શબ્દો બોલનાર.
जर्च् तुदा० प०स० सेट् બોલવું, કહેવું.
जर्छ् तुदा० प० स० सेट् બોલવું, કહેવું.
जर्ज् तुदा० प० स० सेट् કહેવું, તિરસ્કારવું.
जर्जर पु० ઇન્દ્રધ્વજ, शैलज જુઓ.
जर्जरत्रि०જીર્ણ, શિથિલ, ખંડિત, ઘરડું, વૃદ્ધ.
जर्जरिता स्त्री०જીર્ણતા, શિથિલતા, ઘડપણ.
जर्जरत्व न० ઉપરના અર્થ.

जर्जराननना स्त्री० कार्तिकस्वामीनी अनुचर ते नामे એક માતૃકા.

जर्जरित त्रि० જીર્ણ કરેલ, શિથિલ કરેલ, ટુકડા કરેલ.

जर्जरीक त्रि० ઘણાં છિદ્રવાળું, જરાતુર, વૃદ્ધ.

जर्जरीकृत त्रि० શિથિલ કરેલ, જીર્ણ કરેલ, ખંડિત કરેલ.

जर्जरीभूत त्रि० શિથિલ થયેલ, જીર્ણ થયેલ, ખંડિત થયેલ.

जर्झ् तु० प० स० सेट् કહેવું, તિરસ્કારકરવો.

जर्ण त्रि० જીર્ણ, જૂનું, વૃદ્ધ.

जर्ण पु० ચંદ્ર, કપૂર, ઝાડ.

जर्तिक पु० વાહીક દેશ.

जार्तिक पु० ब० વાહીક દેશમાં રહેનાર.

जर्तिल पु० જંગલી તલ.

जर्तु पु० યોનિ, હાથી.

जर्त्स् भ्वा० प०स० सेट् તિરસ્કાર કરવો, બોલવું, કહેવું, રક્ષણ કરવું.

जर्भरि त्रि० ભરણ પોષણ કરનાર.

जर्हिल पु० જંગલી તલ.

जल् चु० उभ० स० सेट् આચ્છાદન કરવું, ઢાંકવું.

जल् भ्वा० प० अ० सेट् તીક્ષ્ણ થવું, જીવનને ઉપયોગી ક્રિયા કરવી.

जल त्रि० જડ, મૂર્ખ, બુદ્ધિમંદ.

जल न० પાણી, સુગંધી વાળો–ખસ, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધલગ્નાવધિક ચોથું સ્થાન,પૂર્વાષાઢા નક્ષત્ર, શીતલતા, ગાયનો ગર્ભાશય.

जलकण्टक पु० સીંગોડું, મગરમચ્છ.

जलकपि पु० શિશુમાર નામે એક જલચર પ્રાણી.

जलकपोत पु० પાણીમાં ઉત્પન્ન થનાર એક કબૂતર.

जलकरङ्क पु० નાળીએર, મેઘ, કમળ.

जलकल्क पु० કાદવ.

जलकाक पु० જળકાગડો પક્ષી.

जलकाकी स्त्री० જળકાગડી પક્ષિણી.

जलकाङ्क्ष पु० હાથી.

जलकाङ्क्ष त्रि० પાણી ઇચ્છનાર.

जलकाङ्क्षिन् पु० હાથી.

जलकाङ्क्षिन् त्रि० પાણી ઇચ્છનાર.

जलकाङ्क्षिणी स्त्री० હાથણી.

जलकाङ्क्षी स्त्री० હાથણી.

जलकान्तार पु० વરુણ દેવ.

जलकामुक पु० કુટુમ્બિની વૃક્ષ.

जलकामुक त्रि० પાણી ઇચ્છનાર.

जलकिराट पु० પાણીમાં થતું જનાવર-ઝૂડ.

जलकिराटी स्त्री० ઝૂડ–માદા.

जलकुक्कुट पु० જલકુકડો.

जलकुक्कुटी स्त्री० જલકુકડી.

जलकुक्कुभ पु० એક જાતનું જલપક્ષી.

जलकुक्कुभी स्त्री० એક જાતની જલપક્ષિણી.

जलकुन्तल पु० શેવાળ.

जलकुब्जक पु० પાણીમાં થતી એક વનસ્પતિ.

जलकूपी स्त्री० કુવા જેવો પાણીનો કોઈ ખાડો, નાનું તળાવ.

जलकूर्म पु० શિશુમાર નામે જલચર પ્રાણી.

जलकूर्मी स्त्री० શિશુમાર–માદા.

जलकेश पु० શેવાળ.

जलकेतु पु० તે નામે એક કેતુ.

जलक्रिया स्त्री० જળથી થતી ક્રિયા–પિતૃતર્પણ વગેરે.

जलक्रीडा स्त्री० પાણીમાં રમત.

जलखग पु० જળપક્ષી.

जलखगी स्त्री० જળ પક્ષિણી.

जलगर्भ पु० જલસૂચક ગર્ભ–તે નામે એક નિમિત્ત.

जलगुल्म पु० પાણીમાં પડતી ઘુમરી,કાચબો, નાનું તળાવ.

जलङ्क पु० महाकाल નામે એક ઔષધિ.

जलङ्ग त्रि० પાણીમાં જનાર.

जलङ्गम पु० ચંડાળ.

जलचत्वर न० नानुं जलाशय.
जलचर त्रि० पाणीमां फरनार हरकोई प्राणी.
जलचारिन् त्रि० उपरनो अर्थ.
जलचारिन् पु० माछलुं.
जलज न० कमळ, शंख, एक जातनो क्षार.
जलज पु० माछलुं, शेवाळ, पाणीमां थतुं नेतर, एक जातनुं खराब पीलुनुं झाड, कर्क वगेरे राशि, चंद्र, कपूर.
जलज त्रि० पाणीमां उत्पन्न थनार.
जलजकुसुमयोनि पु० ब्रह्मा.
जलजन्तु पु० हरकोई जळनुं प्राणी.
जलजन्तुका स्त्री० जळो.
जलजन्मन् न० कमळ.
जलजम्बूका स्त्री० पाणीमां उत्पन्न थनार एक जातनुं जांबुनुं झाड.
जलजाजीव पु० जळचर प्राणीओने मारी खानार–ते उपर जीवन चलावनार.
जलजिह्व पु० मगरमच्छ.
जलजीविन् पु० माछलां वगेरे जलजंतु मारी जीवनार.
जलडिम्ब पु० शम्बूक जुओ.
जलतण्डुलीय पु० एक जातनुं शाक.
जलतरङ्ग पु० पाणीनुं मोजुं, तरंग.
जलतापिक पु० एक जातनुं माछलुं.
जलतापिन् पु० उपरनो अर्थ.
जलतायिक पु० काकमाची वनस्पति.
जलताल पु० एक जातनुं माछलुं.
जलतिक्तिका स्त्री० शल्लकी वृक्ष.
जलत्रा स्त्री० छत्र, छत्री.
जलत्रास पु० पाणीनो त्रास, पाणी जोईने भय.
जलत्रास त्रि० पाणीथी जेने भय होय ते,
जलद पु० मेघ, कपूर, नागरमोथ.
जलद त्रि० पाणी आपनार.
जलदकाल पु० वर्षा काळ.
जलदक्षय पु० शरदऋतु.
जलदर्दुर पु० पाणीरूपी दर्दुर वादित्र-जलतरंग वादित्र.
जलदपङ्क्ति स्त्री० मेघनी पंक्ति.
जलदागम पु० वर्षा काळ.
जलदान न० पाणी आपवुं ते.
जलदाभ त्रि० मेघना जेवुं काळुं, वगेरे.
जलदाशन पु० सागनुं झाड.
जलदुर्ग न० पाणीथी वींटायेल किल्लो, पाणीरूप किल्लो.
जलदेव पु० पूर्वाषाढा नक्षत्र, पाणीनो देव वरुण, पाणीमां रहेल देव.
जलदेवता स्त्री० उपरनो अर्थ.
जलद्राक्षा स्त्री० एक जातनुं शाक.
जलद्रोणी स्त्री० वहाणमांथी पाणी सींचवानुं एक पात्र.
जलद्वीप पु० ते नामे एक बेट.
जलधर पु० मेघ, मोथ, समुद्र, तिनिश वृक्ष.
जलधरमाला स्त्री० मेघनी हार, ते नामे छंद.
जलधार पु० शाकद्वीपमां आवेल एक पर्वत.
जलधारा स्त्री० पाणीनी धार.
जलधि पु० समुद्र, चारनी संख्या.
जलधिगा स्त्री० नदी, समुद्रगामिनी हरकोई नदी.
जलधिज पु० चंद्र, कपूर.
जलधिज त्रि० समुद्रमां उत्पन्न थनार.
जलधिजा स्त्री० लक्ष्मी.
जलधितनया स्त्री० लक्ष्मी.
जलधेनु स्त्री० दान माटे कल्पेली जळमय गाय.
जलनकुल पु० एक जातनुं जलजंतु.
जलनिधि पु० समुद्र, चारनी संख्या.
जलनिर्गम पु० पाणीने नीकळवानो मार्ग, पाणीनुं नीकळवुं.
जलनीलिका स्त्री० शेवाळ.
जलनीली स्त्री० शेवाळ.
जलन्धम पु० ते नामे एक दानव.
जलन्धमा स्त्री० कृष्णथी सत्यभामामां जन्मेली एक कन्या.

जलन्धर પુ૦ તે નામે એક ઋષિ, તે નામે એક અસુર, યોગના અંગરૂપ તે નામે બંધ.
जलपक्षिन् પુ૦ જલચર પક્ષી.
जलपटल ન૦ મેઘ, પાણીનો સમૂહ.
जलपति પુ૦ વરૂણ દેવ, સમુદ્ર, પૂર્વાષાઢા નક્ષત્ર.
जलपथ પુ૦ જળરૂપ માર્ગ, પાણીનો માર્ગ નેક–નહેર.
जलपात्र ન૦ પાણીનું પાત્ર.
जलपान ન૦ પાણી પીવું.
जलपारावत પુ૦ પાણીનું કબૂતર.
जलपारावती સ્ત્રી૦ પાણીનું કબૂતર–માદા.
जलपित्त ન૦ અગ્નિ.
जलपिप्पली સ્ત્રી૦ જલપીપર ઔષધિ.
जलपुष्प ન૦ કમળ વગેરે.
जलपूर પુ૦ પાણીનો સમૂહ, પાણીનું પૂર.
जलपृष्ठजा સ્ત્રી૦ શેવાળ.
जलप्रदान ન૦ પાણી આપવું, પ્રેત વગેરેને ઉદ્દેશી જળ આપવું તે.
जलप्रदानिक ન૦ મહાભારતના સ્ત્રીપર્વનું એક પેટાપર્વ.
जलप्रपा સ્ત્રી૦ પાણીનું પરબ.
जलप्रान्त પુ૦ પાણીની સમીપનું સ્થાન.
जलप्राय ન૦ પુષ્કળ જળવાળો દેશ–કચ્છ વગેરે.
जलप्रिय પુ૦ ચાતક પક્ષી–બપૈયો.
जलप्रिय ત્રિ૦ પાણી જેને પ્રિય હોય તે.
जलप्रिया સ્ત્રી૦ ચાતક પક્ષિણી.
जलप्लव પુ૦ એક જાતનું જલજંતુ.
जलप्लावन ન૦ પાણીનું પૂર.
जलफल ન૦ શીંગોડું.
जलबन्ध પુ૦ પાણીનો બાંધેલો બંધ–પૂલ–પાળ વગેરે.
जलबन्धक પુ૦ ઉપરનો અર્થ.
जलबालक પુ૦ વિંધ્યાચલ પર્વત.
जलबालिका સ્ત્રી૦ વીજળી.

जलबिम्ब પુ૦ ન૦ પાણીનો પરપોટો.
जलबिल्व પુ૦ કરચલો, નાનું જલાશય.
जलबुद्बुद ન૦ પાણીનો પરપોટો.
जलब्राह्मी સ્ત્રી૦ હિલમોચી વનસ્પતિ.
जलभू પુ૦ મેઘ, એક જાતનું કપૂર.
जलभू સ્ત્રી૦ જલના આધારરૂપ જમીન.
जलभू ત્રિ૦ પાણીમાં ઉત્પન્ન થનાર.
जलभृत् પુ૦ મેઘ, એક જાતનું કપૂર.
जलभृत् ત્રિ૦ જળને ધારણ કરી રાખનાર ઘડો વગેરે.
जलमक्षिका સ્ત્રી૦ પાણીની માખી.
जलमण्डुक ન૦ જલદર્દુર જુઓ.
जलमद्गु પુ૦ પાણીનું એક જાતનું પક્ષી.
जलमधूक પુ૦ પાણીની પાસે થયેલ એક જાતનો મહુડો.
जलमय ત્રિ૦ પાણીમય, પાણીસ્વરૂપ.
जलमय પુ૦ ચંદ્ર, ચંદ્ર લોકમાં વસનારાઓનો જલમય દેહ.
जलमसि પુ૦ મેઘ, એક જાતનું કપૂર.
जलमातृका સ્ત્રી૦ જળમાં રહેલી સાત માતૃકાઓ પૈકી હરકોઈ.
जलमार्ग પુ૦ પાણીનો રસ્તો, પાણીરૂપ રસ્તો, પાણીમાં માર્ગ.
जलमार्जार પુ૦ પાણીનો બિલાડો.
जलमार्जारी સ્ત્રી૦ પાણીની બિલાડી.
जलमुच् પુ૦ મેઘ, એક જાતનું કપૂર, નાગરમોથ.
जलमुच् ત્રિ૦ પાણી મૂકનાર, પાણી છોડનાર.
जलमूर्ति પુ૦ શિવ.
जलमूर्तिका સ્ત્રી૦ બરફ, પાણીનો કરો.
जलमोद ન૦ સુગંધી વાળો–ખસ.
जलयन्त्र ન૦ ફુવારો, પાણી ઉંચે ખેંચવાનું યંત્ર.
जलयन्त्रगृह ન૦ ચોતરફ જળ હોય તેવા પ્રદેશમાં કરેલું ઘર, ફુવારાવાળું ઘર.
जलयन्त्रमन्दिर ન૦ ઉપરના અર્થ.

जलयात्रा स्त्री० शुभ कर्म करवा माटे पाणी लेवा जवुं ते.
जलयान न० वहाण, आगबोट वगेरे.
जलरङ्कु पु० बगलो पक्षी.
जलरङ्की स्त्री० बगली पक्षिणी.
जलरञ्ज पु० बगलो पक्षी.
जलरञ्जी स्त्री० बगली.
जलरण्ड पु० पाणीमां पडती चकरी-घुमरी, पाणीनो कण, सर्प.
जलरण्डी स्त्री० सापेण.
जलरस पु० मीठुं, लवण, पाणीनो रस.
जलराक्षसी स्त्री० जळमां रहेली राक्षसी, सिंहिका नामनी राक्षसी.
जलराशि पु० पाणीनो समूह, समुद्र.
जलरुण्ड पु० जलरण्ड जुओ.
जलरुण्डी स्त्री० सापेण.
जलरुह् न० कमळ.
जलरुह् त्रि० पाणीमां उगनार.
जलरुह न० कमळ.
जलरुह त्रि० पाणीमां उगनार.
जलरूप पु० मगरमच्छ.
जलरूप न० पाणीनुं रुप-स्वरुप.
जलरूपी स्त्री० मगरमच्छ-मादा.
जललता स्त्री० तरंग, मोजुं.
जलवत् त्रि० पाणीवाळुं.
जलवरण्ट पु० एक जातनुं व्रण.
जलवल्कल पु० कुम्भिका नामे वनस्पति.
जलवल्लिका स्त्री० शींगोडांनो वेलो.
जलवल्ली स्त्री० उपरनो अर्थ.
जलवाद्य न० हाथ मारतां वादित्र जेवो अवाज थाय तेवुं पाणी.
जलवानीर पु० पाणीमां थतुं नेतर.
जलवायस पु० जळकागडो पक्षी.
जलवायसी स्त्री० जळ कागडी.
जलवालक पु० विंध्याचल पर्वत.
जलवालिका स्त्री० विजळी.
जलवास न० एक जातनुं कंद,सुगंधी वाळो-खस, पाणीमां वसवुं.
जलवाह पु० मेघ, कपूर, नागरमोथ.
जलवाह त्रि० पाणी वहेनार, पाणी लई जनार.
जलवाहक पु० मेघ, कपूर, मोथ.
जलवाहक त्रि० पाणी वही जनार-लइ जनार.
जलवाहन न० पाणी वहेवुं, पाणी लइ जवुं ते.
जलवाहनी स्त्री० पाणी वहेनारी.
जलविडाल पु० पाणीनो बीलाडो.
जलविडाली स्त्री० पाणीनी बीलाडी.
जलविन्दुज त्रि० पाणीना टीपामांथी थनार.
जलविन्दुजा स्त्री० एक जातनी साकर.
जलविषुव न० राशिचक्रमांनुं तुलाराशि-रुप स्थान.
जलविषुवत् न० उपरनो अर्थ.
जलवृश्चिक पु० एक जातनुं माछलुं.
जलवेतस पु० पाणीमां थतुं नेतर.
जलवैकृत न० दुष्ट निमित्तसूचक नदी वगेरेना पाणीमां कंई विकार.
जलव्यध पु० एक जातनुं माछलुं.
जलव्याल पु० एक जातनो पाणीनो सर्प, पाणीनुं कोइ हिंसक प्राणी.
जलव्याली स्त्री० एक जातनी पाणीनी सापेण.
जलशय पु० विष्णु-नारायण.
जलशयन पु० उपरनो अर्थ.
जलशायिन् पु० विष्णु-नारायण.
जलशुक्ति स्त्री० शम्बूक जुओ.
जलशूक न० शेवाळ.
जलशूकर पु० मगरमच्छ.
जलसन्ध पु० धृतराष्ट्रनो एक पुत्र.
जलसमुद्र पु० लवण समुद्र वगेरे सात समुद्रोमांनो एक समुद्र.

जलसरस न० ते नामे एक सरोवर.
जलसर्पिणी स्त्री० जळो.
जलसूचि स्त्री० एक जातनुं माछलुं, जळो, जलकाकडी, शींगोडुं, शिशुमार जलजंतु.
जलसूचि पु० जळकागडो.
जलस्तम्भ न० जळने थंभावी देवानो मंत्र वगेरे, जळने थंभावी देवुं ते.
जलस्तम्भन न० उपरना अर्थ.
जलस्तम्भनविद्या स्त्री० पाणीने थंभावी देवानी विद्या.
जलस्थ त्रि० पाणीमां रहेनार.
जलस्था स्त्री० एक जातनी ध्रोखड.
जलह न० नानुं पाणीना यंत्रवाळुं-फुवारावाळुं घर.
जलहरण न० पाणीने एक ठेकाणेथी बीजे ठेकाणे लई जवुं ते, ते नामे एक छंद.
जलहस्तिन् पु० पाणीमां थनारुं हाथी जेवुं एक प्राणी.
जलहार त्रि० पाणी लई जनार-वही जनार.
जलहारिन् त्रि० उपरनो अर्थ.
जलहास पु० पाणीनुं फीण, समदरफीण-समुद्रफीण.
जलहोम पु० वैश्वदेव वगेरे होम.
जलह्रद पु० पुष्कळ पाणीवाळो धरो.
जलाकर पु० समुद्र.
जलाका स्त्री० जळो.
जलाकाश पु० जळमां प्रतिबिंबवाळुं आकाश, जळयुक्त आकाश.
जलाक्षी स्त्री० जलपीपर वनस्पति.
जलाखु पु० उंदर जेवुं पाणीमां थतुं प्राणी.
जलाञ्चल न० शेवाळ, पोतानी मेळे पाणीनुं नीकळवुं.
जलाञ्जलि पु० पाणीथी भरेलो खोबो, पितृतर्पण वगेरे क्रिया.
जलाटन पु० कंकपक्षी.
जलाटन न० पाणीमां घुमवुं.
जलाटनी स्त्री० कंकपक्षिणी, जळो.
जलाण्टक पु० महान मगरमच्छ.
जलाण्टकी स्त्री० मोटो मगरमच्छ-मादा.
जलाण्डक न० पोताधाम जुओ.
जलात्मक त्रि० जळमय, पाणीरूप.
जलात्मिका स्त्री० जळो.
जलात्यय पु० शरदऋतु, पाणीनुं दूर थवुं ते.
जलाधार पु० तळाव वगेरे जलाशय.
जलाधिदैवत पु० न० वरुण देव.
जलाधिदैवत न० पूर्वाषाढा नक्षत्र.
जलाधिप पु० वरुण देव, सूर्य वगेरे ग्रह.
जलानुसार पु० पाणीनी पेठे जवुं, पाणीनी पेठे अनुसरवुं.
जलान्तक पु० सात समुद्रोमांनो एक समुद्र, श्रीकृष्णनो सत्यभामामां थयेलो एक पुत्र.
जलाम्बिका स्त्री० कुवो.
जलायुका स्त्री० जळो.
जलार्क पु० जळमां प्रतिबिंब पडेल सूर्य.
जलार्णव पु० सात समुद्रोपैकी छेल्लो मीठा पाणीनो समुद्र.
जलार्द्र त्रि० पाणीथी भीनुं.
जलार्द्र न० पाणीथी भीनुं वस्त्र.
जलालु पु० पाणीमां थतुं एक जातनुं आलुनुं झाड.
जलालुक न० कमळकंद.
जलालुका स्त्री० जळो.
जलालोका स्त्री० जळो.
जलावर्त पु० पाणीनी घुमरी, पाणीनुं पोतानी मेळे भमवुं.
जलावास पु० माछलुं, पाणीमां रहेवुं.
जलावास त्रि० पाणीमां रहेनार.
जलाविल त्रि० पाणीथी मेलुं, पाणीना डाघवाळुं.
जलावुका स्त्री० जळो.
जलाशय पु० सुगंधी वाळो-खस, ते नामे एक गंधद्रव्य, समुद्र, तळाव वगेरे ज-

લાશય, સીંગોડું, શીંગોડાંનો વેલો.

जलाशयोत्सर्ग પુ૦ કુવો વગેરે જલાશયની પ્રતિષ્ઠા.

जलाशायिन् ત્રિ૦ પાણીમાં શયન કરનાર–સુનાર.

जलाशायिन् પુ૦ વિષ્ણુ–નારાયણ.

जलाश्रय પુ૦ जलाशय જુઓ, બગલો.

जलाश्रया સ્ત્રી૦ એક જાતનું ઘાસ, બગલી.

जलाष ન૦ સુખ, પાણી.

जलाष ત્રિ૦ સુખનું કારણ.

जलाषाह् ત્રિ૦ પાણીને સહન કરનાર.

जलाष्टीला સ્ત્રી૦ ચોખંડું કોઇ તળાવ.

जलासुका સ્ત્રી૦ જળો.

जलाह्वय પુ૦ કમળ.

जलिका સ્ત્રી૦ જળો.

जलुका સ્ત્રી૦ જળો.

जलूका સ્ત્રી૦ જળો.

जलेचर પુ૦ હંસ વગેરે.

जलेचर ત્રિ૦ હરકોઈ જલચર.

जलेचरी સ્ત્રી૦ હંસલી વગેરે પક્ષિણી.

जलेच्छया સ્ત્રી૦ हस्तिशुण्डा વૃક્ષ.

जलेज ન૦ કમળ.

जलेज ત્રિ૦ પાણીમાં ઉત્પન્ન થનાર.

जलेजात ન૦ કમળ.

जलेजात ત્રિ૦ પાણીમાં ઉત્પન્ન થયેલ.

जलेन्द्र પુ૦ વરૂણ દેવ, મહાદેવ, જંભલ નામનો એક યક્ષ.

जलेन्धन પુ૦ વાડવાગ્નિ, સૂર્યનું વીજળી વગેરે તેજ.

जलेभ પુ૦ પાણીનો હાથી.

जलेभी સ્ત્રી૦ પાણીની હાથણી.

जलेयु પુ૦ પુરૂવંશી રૌદ્રાશ્વ રાજાનો પુત્ર.

जलेरुह ન૦ કમળ.

जलेरुह ત્રિ૦ પાણીમાં ઉગનાર.

जलेरुहा સ્ત્રી૦ कुटुम्बिनी વૃક્ષ.

जलेला સ્ત્રી૦ કાર્તિક સ્વામીની અનુચર તે નામે એક માતૃકા.

जलेवाह પુ૦ પાણીમાં ડુબકી મારી પાણીમાં પડેલ પદાર્થ ખોળી કાઢનાર.

जलेश પુ૦ વરૂણ દેવ, સમુદ્ર, સૂર્ય વગેરે ગ્રહ.

जलेशय પુ૦ વિષ્ણુ–નારાયણ, માછલું.

जलेशय ત્રિ૦ પાણીમાં સૂનાર, પાણીમાં રહેનાર.

जलेश्वर પુ૦ जलेश જુઓ.

जलोका સ્ત્રી૦ પાણીનો એક સાપ, જળો.

जलोच्छ्वास પુ૦ વધી ગયેલા પાણીને નીકળવાનો માર્ગ, નેક, પાણીનું છલકાઇ જવું તે

जलोदर ન૦ પેટનો એક રોગ.

जलोद्धतगति સ્ત્રી૦ તે નામે એક છંદ.

जलोद्भव ત્રિ૦ પાણીમાં ઉત્પન્ન થનાર.

जलोद्भव પુ૦ હિમાલય પાસે આવેલ દેશ.

जलोद्भवा સ્ત્રી૦ लघुब्राह्मी વનસ્પતિ.

जलोद्भूत ત્રિ૦ પાણીમાં ઉત્પન્ન થયેલ.

जलोद्भूता સ્ત્રી૦ એક જાતની ક્ષુપ વનસ્પતિ.

जलोरग પુ૦ પાણીનો સાપ.

जलोरगा સ્ત્રી૦ જળો.

जलौकस् ત્રિ૦ પાણીમાં રહેનાર.

जलौकस् સ્ત્રી૦ જળો.

जलौकस પુ૦ જળો.

जलौकसी સ્ત્રી૦ જળો.

जलौका સ્ત્રી૦ जलोका જુઓ.

जल्प् ભ્વા૦ પ૦ સ૦ સેટ્ બોલવું, કહેવું, બડબડવું, બકવું, **अनु +** કહ્યા પછી ઉત્તર કહેવો, **अभि +** સામે કહેવું, **प्रति + प्र-** ત્યુત્તર કહેવો, **वि + अति + અન્યોન્ય–** સામ સામા કહેવું.

जल्प પુ૦ કહેવુ, બોલવું, બડબડવું, પારકા મતનું ખંડન કરી પોતાના મતને સ્થાપવારૂપ વિજિગીષુની વાતચીત.

जल्पक ત્રિ૦ બોલનાર, બકનાર, બડબડ કરનાર, નહિ બોલવાનું બોલનાર.

जल्पन त्रि० ઉપરના અર્થ.
जल्पन न० બોલવું, કહેવું, બકવું.
जल्पाक त्रि० બોલનાર, કહેનાર, બકનાર.
जल्पाकी स्त्री० બહુ બોલકી, વાતોડીયણ સ્ત્રી.
जल्पित त्रि० બોલેલ, કહેલ, બકેલ.
जल्पित न० બોલવું, કહેવું, બકવું.
जल्पितृ त्रि० બોલનાર, કહેનાર, બકનાર.
जल्पिन् त्रि० ઉપર પ્રમાણે અર્થ.
जल्हु पु० અગ્નિ.
जव पु० વેગ, વેગથી દોડી જનાર દૂત.
जव त्रि० વેગવાળું.
जवन न० વેગ.
जवन पु० વેગવાળો કોઇ દેશ, એક જાતનો મૃગ, ઘોડો, એક મ્લેચ્છ જાતિ.
जवन त्रि० વેગવાળું.
जवनाल न० એક જાતનું ફળ-ધાન્ય-જુવાર.
जवनिका स्त्री० પડદો, કનાત, ચક.
जवनी स्त्री० ઉપરનો અર્થ, વેગવાળી સ્ત્રી, તે નામે એક ઔષધિ.
जवस् पु० વેગ.
जवस न० ઘાસ.
जवा स्त्री० जपा જુઓ.
जवादि न० એક જાતનું સુગંધી દ્રવ્ય.
जवाधिक पु० અત્યંત વેગવાળો ઘોડો.
जवाधिक त्रि० અત્યંત વેગવાળું.
जवानिल पु० અત્યંત વેગવાળો પવન.
जवापुष्प पु० જાસુદ નામે ફૂલઝાડ.
जविन् त्रि० વેગવાળું.
जविन पु० કોકડ વૃક્ષ.
जविष्ठ त्रि० અત્યંત વેગવાળું.
जवीयस् त्रि० અત્યંત વેગવાળું.
जष् भ्वा० उभ० स० सेट् વધ કરવો, મારી નાખવું.
जंस् चु० उभ० स० सेट् રક્ષણ કરવું.
जस् दिवा० प० स० सेट् મૂકવું, છોડી મૂકવું.
जस् चु० उभ० स० सेट् વધ કરવો, મારી નાખવું, અનાદર કરવો, તિરસ્કારવું.
जस् भ्वा० प० स० सेट् ગમન કરવું, જવું.
जसु पु० આયુધ, હથિઆર.
जसुरि पु० વજ્ર.
जसुरि त्रि० પીડા પામેલ, ક્ષયયુક્ત.
जस्वन् त्रि० ઉપક્ષય કરનાર.
जहक पु० કાળ, સર્પની કાંચળી.
जहक त्रि० બાળક, ત્યાગી-ત્યાગ કરનાર.
जहका स्त्री० ગાત્રસંકોચની.
जहत् त्रि० ત્યાગ કરતું, તજતું.
जहत्स्वार्था स्त्री० તે નામે એક લક્ષણા.
जहदजहल्लक्षणा स्त्री० તે નામે એક લક્ષણા.
जहल्लक्षणा स्त्री० જહત્સ્વાર્થા લક્ષણા.
जहा स्त्री० મુંડેરી વનસ્પતિ.
जहानक पु० પ્રલય.
जहिजोड अव्य० 'ત્યાગ કર અને જોડ' એમ જેમાં કહેવામાં આવે તે ક્રિયા.
जहिस्तम्भ अव्य० 'ત્યાગ કર અને થંભાવ' એમ જેમાં કહેવાય તે ક્રિયા
जहु पु० છોકરૂં, સંતાન, તે નામે કુરૂવંશી એક રાજા.
जन्हु पु० ભરતવંશી એક રાજા.
जन्हुकन्या स्त्री० ગંગા નદી.
जन्हुतनया स्त्री० ગંગા નદી.
जन्हुसप्तमी स्त्री० વૈશાખ શુદ સાતમ.
जन्हुसुता स्त्री० ગંગા નદી.
जह्मन् न० પાણી.
जा स्त्री० માતા, દીયરની વહુ-દેરાણી.
जागत त्रि० જગતી છંદસંબંધી મંત્ર વગેરે.
जागत त्रि० પૃથ્વી ઉપર થનાર-હોનાર.
जागत न० તે નામે એક સામવેદનો ભાગ.
जागर पु० જાગ્રત અવસ્થા-જાગવું, જાગરણ, સમસ્ત વસ્તુના પ્રકાશરૂપ અંતઃકરણની એક વૃત્તિ.
जागरक त्रि० જાગનાર, જાગ્રત.
जागरण न० જાગવું, ઉજાગરો કરવો.

जागरा स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

जागरित न० जागरण જુઓ, ઇંદ્રિયોદ્વારા વિષયોનું જ્ઞાન.

जागरित त्रि० જાગેલ.

जागरितस्थान पु० વેદાંતિમતપ્રસિદ્ધ વૈશ્વાનર આત્મા.

जागरितान्त पु० જાગ્રત અવસ્થાની મધ્યે વિક્ષેપ.

जागरितृ त्रि० જાગનાર, જાગવાના સ્વભાવવાળું.

जागरिन् त्रि० ઉપરના અર્થ.

जागरिष्णु त्रि० जागरितृ જુઓ.

जागरूक त्रि० जागरितृ જુઓ.

जागर्त्ति स्त्री० જાગરણ, જાગવું તે.

जागर्य्या स्त्री० ઉપરના અર્થ.

जागुड पु० તે નામે એક દેશ.

जागुड त्रि० જાગુડ દેશમાં રહેનાર, જાગુડ દેશમાં થનાર–હોનાર.

जागुड न० કેસર.

जागृ अदा० प० अ० सेट् જાગવું.

जागृवि पु० રાજા, અગ્નિ.

जागृवि त्रि० જાગરણ કરનાર, જાગવાના સ્વભાવવાળું.

जाग्रत् त्रि० જાગતું, સાવધાન, અપ્રમાદી, પ્રકાશમાન.

जाग्रिया स्त्री० જાગવું, જાગરણ.

जाघनी स्त्री० સાથળ.

जाङ्गल पु० જંગલમય, વનપ્રાય, જંગલી, જંગલમાં હોનાર–થનાર.

जाङ्गल न० જંગલી પશુનું માંસ, જંગલનું પાણી.

जाङ्गल पु० તે નામે એક દેશ, કપિંજલ પક્ષી.

जाङ्गलपथिक त्रि० જંગલને માર્ગે આવેલ, જંગલને માર્ગે જનાર.

जाङ्गली स्त्री० કપિંજલ પક્ષિણી.

जाङ्गुल न० ઝેર.

जाङ्गुलि पु० વિષવૈદ્ય–ગારુડી–વાદીલોક.

जाङ्गुलिक पु० ઉપરનો અર્થ.

जाङ्गुली स्त्री० વિષવિદ્યા-ઝેર ઉતારવાની વિદ્યા.

जाङ्घनी स्त्री० જાંઘ, સાથળ.

जाङ्घि त्रि० જાંઘ સંબંધી, સાથળ સંબંધી, જાંઘમાં હોનાર–થનાર.

जाङ्घिक त्रि० દોડનાર, દૂતનું કામ કરનાર

जाङ्घिक पु० ઉંટ, શ્રીકારી વૃક્ષ.

जाङ्घिकी स्त्री० ઉંટડી.

जाजलि पु० તે નામે એક ઋષિ.

जाजिन् त्रि० યુદ્ધ કરવાના સ્વભાવવાળું, શૂરવીર.

जाज्झालि पु० એક જાતનું ઝાડ.

जाटलि पु० ઉપરનો અર્થ.

जाटालिका स्त्री० કાર્તિકસ્વામીની અનુચર એક માતૃકા.

जाटासुरि पु० જટાસુરનો પુત્ર.

जाटिलिक स्त्री० જટિલિકાનો પુત્ર.

जाठर पु० જઠરાગ્નિ, પેટમાં રહેલ અગ્નિ, કાર્તિકસ્વામીનો એક અનુચર.

जाठर त्रि० જઠર સંબંધી–પેટ સંબંધી.

जाठर्य त्रि० પેટમાં હોનાર રોગ વગેરે.

जाडार पु० જડનો પુત્ર.

जाड्य न० જડતા, જડપણું, મૂર્ખતા.

जाड्यारि पु० બીજોરું.

जात त्रि० ઉત્પન્ન થયેલ, પ્રકટ થયેલ, જન્મેલ.

जात न० જન્મ, સમૂહ.

जातक त्रि० ઉત્પન્ન થયેલ, સુંદર.

जातक पु० હોરાતંત્ર.

जातकचक्र न० જન્મેલાનું શુભ અશુભ સૂચવનાર એક ચક્ર.

जातकर्मन् न० જાતકર્મ–પુત્ર જન્મ નિમિત્તે પિતાએ કરવાનો એક સંસ્કાર.

जातदन्त त्रि० જેને દાંત ઉગેલા હોય તે.

जातप्रत्यय त्रि० જેને માટે શ્રદ્ધા–વિશ્વાસ

બેઠો હોય તે, જેની ખાત્રી થઇ હોય તે, જેને વિશ્વાસ બેઠો હોય તે.
जातमर्ष त्रि॰ કોપાયમાન થયેલ.
जातमात्र त्रि॰ તાજું જન્મેલ.
जातमात्र न॰ માત્ર જન્મ.
जातरूप न॰ સોનું, ઉત્પન્ન થયેલું રૂપ, ઉત્પન્ન થયેલાનું રૂપ.
जातरूप पु॰ ધંતુરો.
जातरूप त्रि॰ જેનું રૂપ થયું હોય તે.
जातरूपमय त्रि॰ સોનામય, સોનાનું.
जातविद्या स्त्री॰ હોમ વગેરે થઈ ગયા પછી પ્રાયશ્ચિત્તબોધક એક વાકય.
जातवेद पु॰ અગ્નિ, ચિત્રક વૃક્ષ.
जातवेद त्रि॰ જન્મેલાને જાણનાર.
जातवेदस् पु॰ અગ્નિ, ચિત્રાનું ઝાડ, સૂર્ય.
जातवेदस् त्रि॰ જન્મેલાને જાણનાર, બુદ્ધિમાન, ધનવાન.
जातवेदस त्रि॰ અગ્નિસંબંધી, સૂર્યસંબંધી, ચિત્રક વૃક્ષસંબંધી.
जातवेदसी स्त्री॰ પાર્વતી.
जातापत्या स्त्री॰ જેને છોકરાં થયાં હોય તેવી સ્ત્રી.
जातायन पु॰ જાન ઋષિનો ગોત્રજ.
जाति स्त्री॰ જન્મ, ઉત્પત્તિ, જાત, બ્રાહ્મણ વગેરે જાતિ, તે નામે એક વેદશાખા, ન્યાયપ્રસિદ્ધ જાતિ–ગોત્વ વગેરે ધર્મ, દૂષણદાનરૂપ વાકય, નર–નારી–નાન્યતર જાતિ, ષડજ વગેરે સંગીતપ્રસિદ્ધ સાત સ્વર, તે નામે એક અલંકાર, ચૂલ, ચૂલો, આમળી, જાયફળ, માલતી–ચંબેલી, જાઇનો વેલો, काम्पिल्ल જુઓ, હરકોઇ જાતિવાચક શબ્દ, જાવંત્રી.
जातिकोश पु॰ જાયફળ.
जातिकोशा स्त्री॰ જાવંત્રી.
जातिकोष पु॰ જાયફળ.
जातिज्ञ न॰ જાયફળ.
जातिता स्त्री॰ જાતિપણું.
जातित्व न॰ જાતિપણું.
जातिधर्म पु॰ બ્રાહ્મણ વગેરે જાતિનો ધર્મ.
जातिपत्री स्त्री॰ જાવંત્રી.
जातिफल न॰ જાયફળ.
जातिबाधक त्रि॰ પ્રાચીન નૈયાયિકોએ માનેલ જાતિબાધક વ્યક્તિનો અભેદ વગેરે.
जातिब्राह्मण पु॰ માત્ર જન્મથી બ્રાહ્મણ–તપ–સ્વાધ્યાય વગેરેથી રહિત બ્રાહ્મણ.
जातिभ्रंश न॰ જાતિથી ભ્રષ્ટ થવારૂપ પાપ.
जातिमत् त्रि॰ જાતિવાળું.
जातिमात्र न॰ કેવળ જાતિ, માત્ર જાતિ.
जातिमाला स्त्री॰ જૂદી જૂદી જાતિ જણાવનાર એક ગ્રંથ.
जातिवैर न॰ સ્વાભાવિક વૈર, જન્મસિદ્ધ વૈર.
जातिवैलक्षण्य न॰ જાતિની વિલક્ષણતા, ભિન્ન જાતિપણું.
जातिशक्तिवाद पु॰ જાતિમાં શક્તિનો વાદ.
जातिशब्द पु॰ હંસ–મૃગ વગેરે જાતિવાચક શબ્દ.
जातिशस्य न॰ જાયફળ.
जातिसङ्कर पु॰ જૂદી જૂદી વિરૂદ્ધ જાતિઓનો એકમાં સમાવેશ, વર્ણસંકર.
जातिसार न॰ જાયફળ.
जातिस्फोट पु॰ વ્યાકરણ મતે એક સ્ફોટ.
जातिस्मर पु॰ તે નામે એક તીર્થ.
जातिस्मर त्रि॰ પૂર્વજન્મના વૃત્તાંતનું સ્મરણ કરનાર.
जातिस्मरण न॰ પૂર્વ જન્મના વૃત્તાંતનું સ્મરણ.
जातिस्मरणज्ञान न॰ પૂર્વજન્મના વૃત્તાંતને યાદ કરી આપનારૂં જ્ઞાન.
जातिस्मरता स्त्री॰ પૂર્વજન્મની જાતિને સ્મરણ કરવાપણું.
जातिस्मरत्व न॰ ઉપરનો અર્થ.

जातिस्वभाव पु० પોતાની જાતિનો સ્વભાવ, પોતાની જાત ઉપર જવું તે

जातिहीन त्रि० હલકી જાતનું, જાતિભ્રષ્ટ.

जाती स्त्री० માલતી-ચંબેલી ફૂલઝાડ, જાઇ, જાવંત્રી, જાઇનું ફૂલ.

जातीकोश पु० જાયફળ.

जातीकोष पु० જાયફળ.

जातीकोषी स्त्री० જાયફળ, જાવંત્રી.

जातीपत्री स्त्री० જાવંત્રી.

जातीफल न० જાયફળ.

जातीफला स्त्री० આંબલી.

जातीय त्रि०જાતિમાં હોનાર-થનાર,જાતિનું.

जातीरस पु० રક્તાબોળ.

जातु अव्य० કદાચિત, કદાચ, સંભાવના તથા નિંદામાં પણ વપરાય છે.

जातुक न० હિંગ.

जातुधान न० રાક્ષસ.

जातुष त्रि० લાખનો વિકાર, લાખમાંથી કંઇ બનાવેલ.

जातू पु० ઇન્દ્રનું વજ્ર.

जातूकर्ण पु० તે નામે એક ઋષિ.

जातूकर्णी स्त्री० જાતૂકર્ણ ઋષિની કન્યા.

जातूकर्ण्य पु० જાતુકર્ણ ઋષિનો પુત્ર.

जातूष्ठिर त्रि० કોઇ વખતે સ્થિર.

जातेष्टि स्त्री० પુત્રજન્મપછી કરવામાં આવતી એક ઇષ્ટિ.

जातेष्टिन्याय पु० જૈમિનીએ દર્શાવેલ ન્યાય.

जातोक्ष पु० યુવાન બળદ, નાથવા જેવો થયેલ બળદ.

जात्य त्रि० કુળવાન, શ્રેષ્ઠ, પ્રિય, મનોહર, સુંદર.

जात्यन्ध त्रि० જન્મથી આંધળું.

जात्यासन न० રુદ્રયામલ ગ્રંથમાં દર્શાવેલ એક આસન-જેથી પૂર્વજન્મનું જ્ઞાન મેળવી શકાય છે.

जात्युत्तर न०ન્યાયશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ અસત્ ઉત્તર.

जान पु० ઉત્પત્તિ, જન્મ.

जान त्रि० મનુષ્ય સંબંધી, જન સંબંધી

जानक त्रि० પિતા સંબંધી, જનક રાજા સંબંધી.

जानकि पु० તે નામે એક રાજા.

जानकी स्त्री० જનક રાજાની પુત્રી-રામપત્ની સીતા.

जानत् त्रि० જાણતું, જ્ઞાની.

जानन्ति पु० ઋગ્વેદીઓએ તર્પણ કરવા યોગ્ય એક ઋષિ.

जानपद पु० મનુષ્ય, લોકમાત્ર, દેશ, દેશમાંથી આવેલ રાજાનો કર વગેરે.

जानपद त्रि દેશમાં હોનાર-થનાર. '

जानपदी स्त्री० વૃત્તિ.

जानश्रुतेय पु० જાનશ્રુતિ ઋષિનો પુત્ર-ઔપવિ નામનો એક રાજર્ષિ.

जानार्दन त्रि० વિષ્ણુનું, વિષ્ણુ સંબંધી.

जानायन पु० જન નામના ઋષિનો પુત્ર.

जानु न० ઢીંચણ, ઘુંટણ.

जानुकारक पु० તે નામે સૂર્યનો એક પાર્શ્વગ-સમીપમાં રહેનાર અનુચર.

जानुजङ्घ पु० તે નામે એક રાજા.

जानुप्रहृतिक न० ઢીંચણના પ્રહારથી થતું એક મલ્લયુદ્ધ.

जानुविजानु न० તરવારનું એક યુદ્ધ.

जानुसन्धि पु० ઢીંચણનો સાંધો, ઘુંટણનો સાંધો.

जानुहित त्रि० મનુએ કલ્પેલ.

जान्य पु० તે નામે એક ઋષિ.

जाप पु० જપ, મંત્રોચ્ચાર.

जाप त्रि० જપ કરનાર, મંત્રોચ્ચાર કરનાર.

जापक त्रि० ઉપરના અર્થ.

जापन न० દૂર કરવું, નહિ કબૂલ કરવું, પૂર્ણ કરવું.

जापिन् त्रि० જપ કરનાર.

जाप्य त्रि० જપ કરવા યોગ્ય.

जाबाल पु० સત્યકામ ઋષિ, તે નામે સામવેદનું એક ઉપનિષદ્.

जाबालि पु० તે નામે એક ઋષિ.

जामदग्न्य पु० જમદગ્નિનો પુત્ર પરશુરામ.

जामदग्नेय पु० ઉપરનો અર્થ.

जामल न० તે નામે એક આગમશાસ્ત્ર.

जामा स्त्री० દીકરી, પુત્રી.

जामातृ पु० જમાઈ, સૂર્યાવર્ત, સ્વામી.

जामातृक त्रि० જમાઈનું, જમાઈસંબંધી.

जामातृता स्त्री० જમાઈપણું.

जामातृत्व न० જમાઈપણું.

जामि स्त्री० બહેન, કુળવાન સ્ત્રી, દીકરી, વહુ, નજદીકની સગોત્રી સ્ત્રી.

जामि स्त्री व० પાણી, આંગળી.

जामित्र न० જ્યોતિષમાં કહેલું લગ્નથી સાતમું સ્થાન.

जामित्रवेध पु० પાપ ગ્રહથી સાતમે સ્થાને રહેલ ચંદ્રરૂપ એક યોગ.

जामिवत् न० પાણી.

जामी स्त्री० जामि જુઓ.

जामेय त्रि० ભાણેજ.

जाम्ब न० જાંબુનું ફળ, જાંબુ.

जाम्बवक त्रि० જાંબુથી બનેલ.

जाम्बवत् पु० રામાયણપ્રસિદ્ધ તે નામે એક રીંછ.

जाम्बवती स्त्री० જાંબુવાનની પુત્રી–શ્રીકૃષ્ણની એક પત્ની.

जाम्बवी स्त्री० नागदमनी જુઓ.

जाम्बवौष्ठ न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક દહન-ઉપકરણ.

जाम्बीर न० બીજોરૂં, ઘુંટણનો મધ્યભાગ.

जाम्बील न० ઉપરના અર્થ.

जाम्बुवत् पु० जाम्बवत् જુઓ.

जाम्बूनद न० સોનું, ધંતુરો.

जाम्बूनदमय त्रि० સોનાનું, સોનામય.

जाम्बूनदेश्वरी स्त्री० તે નામે એક દેવી, તે દેવીનું સ્થાન.

जायक न० પીળા રંગનું એક સુગંધી કાષ્ઠ-ગંધદ્રવ્ય.

जायमान त्रि० ઉત્પન્ન થતું, પેદાશ.

जाया स्त्री० પત્ની, ભાર્યા, વિધિપૂર્વક પરણેલી સ્ત્રી.

जायाघ्न पु० ભાર્યાને મારી નાખનારો, પત્નીના વિનાશસૂચક લક્ષણવાળો પતિ, પત્નીના વિનાશને સૂચવનારૂં પુરૂષનું ચિન્હ, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક યોગ.

जायाजीव पु० સ્ત્રી ઉપર જીવન ચલાવનાર, સ્ત્રીને નચાવી તે ઉપર આજીવિકા ચલાવનાર નટ.

जायानुजीविन् पु० ઉપરના અર્થ, બગલો પક્ષી.

जायान्य पु० વિજયશીલ, હમેશાં જીત મેળવનાર.

जायापति पु० द्विव० સ્ત્રીપુરૂષ, ધણી ધણીયાણી, દંપતી.

जायिन् त्रि० જયવાળું, વિજયી.

जायिन् पु० સંગીતપ્રસિદ્ધ એક ધ્રુવક.

जायु पु० ઔષધ, દવા.

जायु त्रि० જય કરવાના સ્વભાવવાળું, જયશીલ.

जायेन्य त्रि० ઉપરનો અર્થ.

जार पु० ઉપપતિ–રખાત ધણી, વ્યભિચારી પુરૂષ, જાર કર્મ કરનાર.

जारज त्रि० સ્ત્રીએ પોતાના પતિ સિવાય બીજા રાખેલા પુરૂષથી ઉત્પન્ન કરેલ સંતતિ.

जारजयोग पु० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ યોગ.

जारजात त्रि० जारज त्रि० જુઓ.

जारण पु० ઝારનાર કોઇ પદાર્થ, ઝારવાનું કોઇ દ્રવ્ય.

जारण न० જીર્ણ કરવું, ઝારવું, મંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ જારણપ્રયોગ.

जारणी स्त्री० જીરૂ.

जारतिनेय पु ધરડી સ્ત્રીનો પુત્ર.

जारभर पु० વ્યભિચારી પુરુષનું પોષણ કરનાર, જાર કર્મ કરનારનું પોષણ કરનાર.

जारभरा स्त्री० પોતાના રખાત ધણીનું પોષણ કરનારી વ્યભિચારિણી સ્ત્રી.

जारासन्धि पु० જરાસંધનો પુત્ર.

जारित त्रि० શોધેલ–મારેલ–ભસ્મ કરેલ ધાતુ વગેરે.

जारी स्त्री० એક જાતનું ઔષધ.

जारु पु० ગર્ભવેષ્ટન–ગર્ભ ઉપર વીંટાયલું ચામડું–ઓળ.

जारु त्रि० ઝારનાર, સોના વગેરે ધાતુને શોધનાર–મારનાર–ભસ્મ કરનાર.

जारुधि पु० તે નામે એક પર્વત.

जारूथी स्त्री० જરૂથ નામના દૈત્યે વસાવેલી એક નગરી.

जारूथ्य त्रि० માંસ આપીને પોષેલ, સ્તોત્રને યોગ્ય.

जाल पु० न० માછલાં વગેરેને પકડવાની જાળ, જાળીયું, ગોખ, સમૂહ, દંભ, ઢોંગ, ઇન્દ્રજાળ, છળ, જાદુઇ.

जाल पु० કદંબનું ઝાડ.

जालक पु० ઉપરનો શબ્દ જુઓ, જાળીયું, ગોખ, બકરાંનું કે ઘેટાંનું ટોળું.

जालकारक पु० કરોળીયો.

जालकारक त्रि० જાળ બનાવનાર, કપટ વગેરે રૂપ જાળ કરનાર.

जालकि पु० એક પ્રકારની આયુધજીવી જાતિ.

जालकिन् पु० બકરો, ઘેટો.

जालकिनी स्त्री० બકરી, ઘેટી.

जालकी स्त्री० બકરાં કે ઘેટાંનું ટોળું.

जालकीट पु० કરોળીયાની જાળમાં પડેલ કોઇ જીવડું.

जालकीय पु० जालकि જુઓ.

जालक्षीर्य न० જેનું છીર જેરરૂપ હોય છે તેવું એક વૃક્ષ.

जालगर्दभ पु० તે નામે એક ક્ષુદ્રરોગ.

जालगोणिका स्त्री० દહીં વલોવવાનું વાસણ.

जालन्धर पु० તે નામે એક દૈત્ય, જાલંધર દૈત્યે વસાવેલ ત્રિગર્તદેશ, ત્રિગર્ત દેશમાં રહેનાર તે નામે એક ઋષિ.

जालन्धरायण पु० જાલંધરનો પુત્ર.

जालन्धरायणक पु० જાલંધરના પુત્રથી વસાયલો દેશ.

जालपद स्त्री० હંસલીની નજીકનો પ્રદેશ.

जालपदी स्त्री० હંસલી.

जालपाद् पु० હંસ.

जालपाद पु० હંસ.

जालप्राया स्त्री० લોખંડી જાળીવાળું બખ્તર.

जालमालि पु० એક પ્રકારની આયુધજીવી જાતિ.

जालवत् त्रि० જાળવાળું, જાળીયાંવાળું.

जालवर्बुरक पु० એક જાતનો બાવળ.

जालसरस् न० તે નામે એક સરોવર.

जालहद त्रि० પાણીથી ભરપૂર એવા ધરામાં હોનાર–થનાર, પુષ્કળ પાણીવાળા ધરાસંબંધી.

जालाक्ष पु० જાળીયું, નાની જાળી, ગોખ.

जालाष न० એક પ્રકારનું ઔષધ–દવા.

जालिक त्रि० જાળ ઉપર જીવનાર, મચ્છીમાર વગેરે, ઇન્દ્રજાળ વગેરે પ્રયોગો કરી જીવનાર, જારણ–મારણ કરી જીવનાર, જાળવાળું, જાળીયાંવાળું.

जालिक पु० શિકારી, પારધી, માંકડો, કરોળીયો.

जालिका स्त्री० સ્ત્રીઓને મોઢા આગળ નાખવાનો બુરખો, જાળીવાળું વસ્ત્ર, મચ્છરદાની, જળો, વિધવા સ્ત્રી, જાળીવાળું બખ્તર.

जालिन् त्रि० जालिक त्रि० જુઓ.

जालिन् पु० શિકારી, કરોળીયો.

जालिनी स्त्री० चित्रशाળા, ઘોષાતકી વૃક્ષ, પ્રમેહ રોગવાળાંઓની એક જાતની પીડ.

जाली स्त्री० જ્યોત્સ્ના, ચાંદની, પટોલ વૃક્ષ.

जाल्म त्रि० પામર, ક્ષુદ્ર, ક્રૂર, અવિચાર્યું કરનાર, નીચ, અધમ.

जाल्मक त्रि० ઉપરના અર્થ.

जाल्म पु० શિવ.

जावन्य न० વેગ.

जावायनि त्रि० વેગવાળો પ્રદેશ વગેરે.

जाषक न० जायक જુઓ.

जास्कमद पु० એક જાતનું પક્ષી.

जास्कमदी स्त्री० જાસ્કમદ—માદા.

जास्पति पु० જમાઈ.

जास्पत्य न० ધણી ધણીયાણીપણું, દંપતીપણું, દંપતીનું કર્મ, દાંપત્ય.

जाहक पु० એક જાતનું પક્ષી, બીલાડો, જમીનમાં દરની અંદર રહેનાર એક પ્રાણી.

जान्हव त्रि० જન્હુ રાજાસંબંધી, જન્હુ રાજાનું.

जान्हवी स्त्री० ગંગા નદી.

जान्हवीय त्रि० ગંગા નદીનું, ગંગા નદી સંબંધી.

जि भ्वा० प० स० अनिट् જીતવું, હરાવવું, अति + અતિશય જીતવું. वि+अति+आत्मने० પરસ્પર જીતવું, अधि+અધિકતાથી જીતવું अनु + યોગ્ય રીતે જીતવું, પાછળથી જીતવું, अभि + સામે રહીને જીતવું, अव + તિરસ્કાર કરીને જીતવું, परा+ आत्मने० પરાક્રમ પૂર્વક જીતવું, હારવું, प्रति+ પ્રતિરૂપ જય કરવો. वि+आत्मने० વિશેષ કરી જીતવું.

जि त्रि० જયશીલ, હંમેશાં જીતવાળું, જીતનાર.

जि पु० પિશાચ.

जिकन पु० સ્મૃતિનિબંધકાર એક વિદ્વાન.

जिगत्नु पु० પ્રાણવાયુ.

जिगमिषत् त्रि० જવાને ઇચ્છતું.

जिगमिषा स्त्री० જવાની ઇચ્છા.

जिगमिषु त्रि० જવાને ઇચ્છનાર.

जिगरिषु त्रि० ગળી જવા ઇચ્છનાર.

जिगर्त्ति त्रि० આચ્છાદન કરનાર, ઢાંકનાર.

जिगीषत त्रि० જીતવા ઇચ્છતું.

जिगीषा स्त्री० જીતવાની ઇચ્છા.

जिगीषु त्रि० જીતવા ઇચ્છનાર.

जिघत्नु त्रि० હણી નાખવા ઇચ્છનાર, મારી નાખવા ઇચ્છનાર

जिघत्सत् त्रि० ખાવા ઇચ્છતું.

जिघत्सा स्त्री० ખાવાની ઇચ્છા, ક્ષુધા, ભૂખ.

जिघत्सु त्रि० ખાવા ઇચ્છનાર.

जिघांसा स्त्री० હણી નાખવાની–મારી નાખવાની ઇચ્છા.

जिघांसु त्रि० હણી નાખવા ઇચ્છનાર, મારી નાખવા ઇચ્છનાર.

जिघृक्षत् त्रि० ગ્રહણ કરવા ઇચ્છતું, પકડવા ઇચ્છતું, લેવા ઇચ્છતું.

जिघृक्षा स्त्री० ગ્રહણ કરવાની ઇચ્છા, લેવાની ઇચ્છા, પકડવાની ઇચ્છા.

जिघृक्षु त्रि० ગ્રહણ કરવા ઇચ્છનાર, લેવા ઇચ્છનાર, પકડવા ઇચ્છનાર.

जिघ्र त्रि० સુંઘનાર.

जिघ्रत् त्रि० સુંઘતું.

जिङ्गशल्य पु० એક જાતનું ઝાડ.

जिङ्गिनी स्त्री० એક જાતનો વેલો.

जिङ्गी स्त्री० મજીઠ.

जिजीविषत् त्रि० જીતવા ઇચ્છતું.

जिजीविषा स्त्री० જીતવાની ઇચ્છા.

जिजीविषु त्रि० જીતવા ઇચ્છનાર.

जिजीषत त्रि० જીતવા ઇચ્છતું.

जिजीषा स्त्री० જીતવાની ઇચ્છા.

जिजीषु त्रि० જીતવા ઇચ્છનાર.

जिज्ञापयिषत् त्रि० જણાવવા ઇચ્છતું.

जिज्ञापयिषा स्त्री० જણાવવાની ઇચ્છા.

जिज्ञापयिषु त्रि० જણાવવા ઇચ્છનાર.
जिज्ञासमान त्रि० જાણવા ઇચ્છતું.
जिज्ञासा स्त्री० જાણવાની ઇચ્છા, તેના અર્થનો વિચાર.
जिज्ञासु त्रि० જાણવા ઇચ્છનાર, મુમુક્ષુ.
जिज्ञासित त्रि० જાણવા ઇચ્છેલ.
जिज्ञास्थि न० હાડકું જાણવાની ઇચ્છા.
जिज्ञास्य त्रि० જાણવાને ઇચ્છવા યોગ્ય.
जित् त्रि० જીતનાર, જય મેળવનાર.
जित त्रि० જય પામેલ, જિતેલ.
जित न० જય, જીત.
जित पु० તે નામે એક જૈન.
जितकाशि पु० તરવારની મુઠ પકડવાનો અભ્યાસ જેણે દઢ કરેલો છે તેવો યોદ્ધો.
जितकाशि त्रि० વિજયી, જયવાળું.
जितकाशिन् त्रि० જય વડે પ્રકાશતું, વિજયી, જીત મેળવનાર.
जितक्रोध त्रि० જેણે ક્રોધને જીત્યો હોય તે, ક્રોધરહિત.
जितक्रोध पु० વિષ્ણુ.
जितनेमि पु० પીપળાનો દંડ.
जितलोक त्रि० યજ્ઞાદિ કર્મદ્વારા સ્વર્ગલોકને જેણે સાધ્યો હોય તે.
जितवत् त्रि० જીતેલ, જેણે જય મેળવ્યો હોય તે
जितव्रत त्रि० જેણે વ્રત સ્વાધીન કરેલ હોય તે.
जितव्रत पु० પૃથુવંશી હવિર્ધાનનો પુત્ર.
जितशत्रु त्रि० જેણે શત્રુઓને જીત્યા હોય તે.
जितशत्रु पु० બીજા જૈન તીર્થંકર અજિતનાથના પિતા.
जितश्रम त्रि० પરિશ્રમને જિતનાર, સંસારની સર્વ ઉપાધિથી મુક્ત થનાર.
जिता स्त्री० પટકડી.
जिताक्षर त्रि० જોતાંની વારમાં એકદમ અક્ષરો વાંચી શકનાર.
जितात्मन् त्रि० ઇન્દ્રિયોને જીતનાર, મનને વશ કરનાર.
जितात्मन् पु० શ્રાદ્ધના ભાગને યોગ્ય એક દેવ.
जितामित्र त्रि० શત્રુઓને જીતનાર, કામાદિ શત્રુઓને જીતનાર.
जितामित्र पु० વિષ્ણુ.
जितारि त्रि० રાગાદિ આભ્યંતર શત્રુઓને જીતનાર, હરકોઈ શત્રુઓને જીતનાર.
जितारि पु० બુદ્ધ, અવિક્ષિત રાજાનો એક પુત્ર, જૈન ત્રીજા તીર્થંકર શંભવનાથના પિતા.
जिताष्टमी स्त्री० આસો વદિ આઠમ.
जिताहव त्रि० યુદ્ધમાં જીતનાર.
जितेन्द्रिय त्रि० ઇન્દ્રિયોને વશ કરનાર. હર્ષ કે ખેદરહિત શાન્ત મનુષ્ય.
जितेन्द्रिय पु० कामवृद्धि વૃક્ષ.
जितेन्द्रियता स्त्री० ઇન્દ્રિયોનેવશરાખવાપણું.
जितेन्द्रियत्व न० ઉપરનો અર્થ.
जितुम पु० મિથુન રાશિ.
जित्तम पु० મિથુન રાશિ.
जित्तम त्रि० અતિશય જીતનાર.
जित्य पु० હળનો દાંતો.
जित्या स्त्री० ખેડેલી જમીનને સપાટ કરવા માટે એક કાષ્ઠ-હળનો અવયવ.
जित्वन् त्रि० જયશીલ, વિજય મેળવવાના સ્વભાવવાળું.
जित्वर त्रि० ઉપરનો અર્થ.
जित्वरी स्त्री० કાશી, બનારસ.
जित्वा अव्य० જીતીને.
जिन पु० બુદ્ધ, જૈન તીર્થંકર, વિષ્ણુ.
जिन त्रि० અત્યંત વૃદ્ધ, જ્ઞાની, વિજયશીલ, જીત મેળવનાર.
जिन पु० ब० ચોવીસની સંખ્યા.
जिनयोनि पु० હરણ, મૃગ.
जिनसद्मन् न० જૈન મંદિર, જૈન દેરાસર.

जिनेन्द्र पु० બુદ્ધ, જૈન તીર્થંકર, તે નામે એક વ્યાકરણકાર વિદ્વાન.
जिनेश पु० બુદ્ધ, જૈન તીર્થંકર.
जिनेश्वर पु० ઉપરના અર્થ.
जिन्व् भ्वा० प० स० सेट् પ્રસન્ન થવું, ખુશ થવું.
जिम् भ्वा० प० स० सेट् જમવું, ખાવુ.
जिरि स्वादि० प० स० सेट् હિંસા કરવી, મારવું, ઠાર કરવું.
जिल्लिक पु० દક્ષિણમાં આવેલ એક દેશ.
जिल्लिक पु० ब० દક્ષિણમાં આવેલા જિલ્લિક દેશમાં રહેનાર તે દેશના રાજા.
जिवाजिव पु० ચકોર પક્ષી.
जिवि स्वा० प० स० सेट् શોધવું, હિંસા કરવી.
जिव्रि पु० સમય, વખત, પક્ષી.
जिष् भ्वा० प० स० सेट् સીંચવું, છાંટવું.
जिष्णु पु० વિષ્ણુ, ઈન્દ્ર, અર્જુન, સાદડનું ઝાડ.
जिष्णु त्रि० જયશીલ, જીત મેળવનાર.
जिहान त्रि० જતું. ત્યાગ કરતું, મેળવતું.
जिहानक पु० પ્રલય.
जिहासत् त्रि० ત્યાગ કરવા ઇચ્છતું.
जिहासा स्त्री० ત્યાગ કરવાની ઇચ્છા.
जिहासु त्रि० ત્યાગ કરવા ઇચ્છનાર.
जिहीर्षत् त्रि० હરણ કરવા ઇચ્છતું, લેવા ઇચ્છતું.
जिहीर्षा स्त्री० હરણ કરવાની-લેવાની ઇચ્છા.
जिहीर्षु त्रि० હરણ કરવા ઇચ્છનાર, લેવા ઇચ્છનાર.
जिह्म त्रि० કુટિલ, વક્ર, વાંકું, કપટી, લુચ્ચું, મન્દ, ઢંકાયેલ, ગુપ્ત, નીચે રહેલ, અપ્રસન્ન.
जिह्म न० તગરનું ઝાડ, કપટ.
जिह्मग पु० સર્પ.
जिह्मग त्रि० ધીમે ગતિ કરનાર-ચાલનાર, વાંકું જનાર, વક્રગતિવાળું.
जिह्मगी स्त्री० સાપેણ.
जिह्मता स्त्री० વક્રતા, કુટિલતા, કપટ, મંદતા.
जिह्मत्व न० ઉપરના અર્થ.
जिह्ममेहन पु० દેડકો.
जिह्ममेहनी स्त्री० દેડકી.
जिह्मशल्य पु० ખેરનું ઝાડ.
जिह्माशिन् त्रि० ધીમે ધીમે ખાનાર.
जिह्मित त्रि० વક્ર, કપટી, વાંકું વાળેલ.
जिह्व न० જીભ.
जिह्वल त्रि० ભોજનની લાલચવાળું, ખાવામાં લાલચુ, જીહ્વાની લોલુપતાવાળું.
जिह्वा स्त्री० જીભ.
जिह्वाजप पु० કેવળ જીભથી થતો જાપ.
जिह्वानिर्लेखन न० જીભ સાફ કરવાનું સાધન-દાતણની ચીર વગેરે.
जिह्वाप पु० કુતરો, વાઘ, બિલાડી, રીંછ, ચિત્રો, દીપડો.
जिह्वापी स्त्री० કુતરી, વાઘેણ, બિલાડી, રીંછડી, ચિત્રી, દીપડી.
जिह्वामल पु० જીભનો મેલ-ઉલ.
जिह्वामूल न० જીભનું મૂળ, વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ જીહ્વામૂળ સ્થાન.
जिह्वामूलीय पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ અર્ધ વિસર્ગ જેવો એક વર્ણ-જે क-ख ની પહેલાંજ આવે છે.
जिह्वारद पु० પક્ષી.
जिह्वारदी स्त्री० પક્ષિણી.
जिह्वारोग पु० જીભનો રોગ.
जिह्वालिह् पु० કુતરો.
जिह्वावत् त्रि० જીભવાળું.
जिह्वायत् पु० તે નામે એક ઋષિ.
जिह्वाशत न० સો જીભ.
जिह्वाशल्य पु० ખેરનું ઝાડ.
जिह्वास्वाद पु० જીભવડે સ્વાદ લેવો તે, ચાટવું.
जिह्वोल्लेखन न० જીભ સાફ કરવી તે.

जिह्वोल्लेखनिका स्त्री० જીભ સાફ કરવાનું સાધન-દાતણની ચીર વગેરે.

जिह्वोल्लेखनी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

जीति स्त्री० જય, જીત, હાનિ.

जीन त्रि० જીર્ણ, જૂનું, વૃદ્ધ.

जीमूत पु० પર્વત, મેઘ, મોથ, દેવતાડ વૃક્ષ, ઇન્દ્ર, એક જાતનો વેલો, તે નામે એક દંડક છન્દ, સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

जीमूत त्रि० પાલન કરનાર, ઉછેરનાર.

जीमूतकूट पु० પર્વત.

जीमूतकेतु पु० તે નામે એક વિદ્યાધરોનો રાજા.

जीमूतमूल पु० કચૂરો વનસ્પતિ.

जीमूतवाहन पु० ઇન્દ્ર, તે નામે એક રાજા, જીમૂતકેતુ વિદ્યાધરનો પુત્ર.

जीमूतवाहिन् पु० ધૂમાડો.

जीर पु० જીરૂ, તરવાર, અણુ-પરમાણુ.

जीर त्रि० વેગવાળું, ઝડપદાર, ઉતાવળીયું.

जीरक न० જીરૂ.

जीरण पु० જીરૂ.

जीरदानु त्रि० ઉતાવળીયાને આપનાર અથવા એકદમ આપનાર.

जीरि पु० જારક, પરાભવ કરનાર, જીર્ણ કરનાર.

जीर्ण न० જીરૂં, શિલાજિત.

जीर्ण त्रि० વૃદ્ધ, ઘરડું, જૂનું, પાકેલ, પાચન થયેલ, રચેલ.

जीर्णक त्रि० જૂના પ્રકારનું.

जीर्णज्वर पु० જૂનો તાવ, ઘણા વખતનો તાવ.

जीर्णता स्त्री० જૂનાપણું, વૃદ્ધપણું.

जीर्णत्व न० ઉપરના અર્થ.

जीर्णदारु पु० वृद्धदारक વૃક્ષ.

जीर्णपत्र पु० એક જાતની પટ્ટિકા, લોધર નામે વનસ્પતિ.

जीर्णपत्र त्रि० જૂનાં પાંદડાંવાળું, પાકેલાં પાંદડાંવાળું.

जीर्णपत्री स्त्री० એક જાતનું ઘાસ.

जीर्णपर्ण न० જૂનું પાંદડું.

जीर्णपर्ण पु० કદંબનું ઝાડ.

जीर्णपर्ण त्रि० જૂનાં પાંદડાંવાળું, પાકેલાં પાંદડાંવાળું.

जीर्णफञ्जी स्त्री० **जीर्णदारु** જુઓ.

जीर्णबुध्न पु० जीर्णपत्र पु० જુઓ.

जीर्णबुध्नक पु० એક જાતની મોથ.

जीर्णवज्र न० वैक्रान्तमणि એક જાતનો મણિ.

जीर्णवस्त्र न० જૂનું વસ્ત્ર, ફાટેલું-તુટેલુંવસ્ત્ર.

जीर्णा स्त्री० મોટા મોટા દાણાવાળું જીરૂ-સ્થૂલ જીરૂં.

जीर्णास्थिमृत्तिका स्त्री० એક જાતની બનાવટી માટી.

जीर्णि स्त्री० जीर्णता જુઓ, પચન, પાક, પચવું.

जीर्णोद्धार पु० જૂનાને ફરી નવા જેવું કરવું, પ્રથમ સ્થાપેલ દેવમૂર્તિ વગેરેનો ઉદ્ધાર કરવો.

जीर्वि पु० કુહાડો.

जीव् भ्वा० अ० प० सेट् જીવવું, પ્રાણ ધારણ કરવા. अति+અતિક્રમણ કરી જીવવું, अनु + પાછળથી જીવવું, અનુરૂપ જીવવું, आ + આજીવિકા કરવી, ઉપભોગ કરવો, उद् + ઉચ્છ્વાસ લેવો, શ્વાસ લેવો, प्रति + उद् + પ્રતિરૂપ ઉજ્જીવન, उप + આશ્રય કરવો, આશ્રય કરી વર્તવું.

जीव पु० પ્રાણી, જીવન્તી વૃક્ષ, બૃહસ્પતિ, કર્ણ, ક્ષેત્રજ્ઞ, આત્મા, વૃત્તિ-આજીવિકા, જીવન, કાર્ય-કારણનો સમૂહ, અનેકાન્તવાદી જૈનોએ માનેલ જીવાસ્તિકાય નામે એક પદાર્થ, ઉપાધિપ્રવિષ્ટ ચૈતન્ય, શરીરથી યુક્ત ચૈતન્ય, બુદ્ધિમાં રહેલ ચૈતન્યનું પ્રતિબિંબ, સાભાસ અહંકારમાં ચૈતન્યનું પ્રતિબિંબ, પ્રાણ વગેરે સમ-

હાયને ધારણ કરી રાખનાર લિંગદેહ.

जीवक પુ૦ તે નામે એક ઔષધિ, એક જાતનું ઝાડ, બૌદ્ધ સાધુ, સર્પ પકડનાર ગારૂડિક.

जीवक ત્રિ૦ પ્રાણ ધારણ કરનાર, જીવનાર, સેવક, વ્યાજનો ધંધો કરી જીવનાર, ભિક્ષાવૃત્તિ કરી જીવનાર.

जीवकाद्यतैल ન૦ વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક તેલ.

जीवग्राह ત્રિ૦ જીવતું પકડેલ.

जीवघन પુ૦ હિરણ્યગર્ભ–સમષ્ટિ જીવશરીર.

जीवजीव પુ૦ ચકોર પક્ષી.

जीवजीवक પુ૦ ચકોર પક્ષી.

जीवजीवा સ્રી૦ ચકોર પક્ષિણી.

जीवञ्जीव પુ૦ ચકોર પક્ષી.

जीवञ्जीवक પુ૦ ચકોર પક્ષી.

जीवञ्जीवी સ્રી૦ ચકોર પક્ષિણી.

जीवत् ત્રિ૦ જીવતું.

जीवत्तोका સ્રી૦ જીવતાં છોકરાંવાળી સ્ત્રી.

जीवत्पति સ્રી૦ જેનો ધણી જીવતો હોય તેવી સ્ત્રી.

जीवत्पितृक ત્રિ૦ જીવતા પિતાવાળું, જેનો પિતા જીવતો હોય તે.

जीवथ પુ૦ કાચબો, પ્રાણ, મોર, મેઘ.

जीवथ ત્રિ૦ લાંબા આયુષવાળું, ધાર્મિક, જીવનવાળું, જીવતું.

जीवद પુ૦ વૈદ્ય, ગ્રંથિપર્ણ વૃક્ષ.

जीवद પુ૦ શત્રુ.

जीवद ત્રિ૦ જીવ આપનાર, જીવનદાતા.

जीवदा સ્રી૦ જીવન્તી વૃક્ષ, જીવન આપનારી સ્ત્રી.

जीवदातृ ત્રિ૦ જીવન આપનાર.

जीवदात्री સ્રી૦ ઋદ્ધિ નામે ઔષધિ, જીવન્તી વૃક્ષ.

जीवदानु ત્રિ૦ જીવનદાતા.

जीवदष्टा સ્રી૦ જીવન્તી વૃક્ષ.

जीवधन ત્રિ૦ ગાય–ભેંસ–બકરાં–વગેરે જીવો જેનું ધન હોય તે.

जीवधन ન૦ ગાય–ભેંસ–બકરાં–વગેરેરૂપધન.

जीवधानी સ્રી૦ પૃથ્વી.

जीवन ન૦ જીવન, જીંદગી, આજીવિકા, વૃત્તિ, પ્રાણધારણ, પાણી, માખણ, અસ્તિત્વ, હયાતી, મજ્જા ધાતુ–ચરબી.

जीवन પુ૦ વાયુ, જીવક ઔષધિ, ક્ષુદ્ર ફળવાળું વૃક્ષ, પુત્ર, પરમેશ્વર.

जीवन ત્રિ૦ જીવનનું સાધન, જીવાડનાર, જીવદાતા

जीवनक ન૦ અન્ન.

जीवनता સ્રી૦ જીવનપણું.

जीवनत्व ન૦ ઉપરનો અર્થ.

जीवनयोनि સ્રી૦ શરીરમાં પ્રાણસંચારનો જે એક અતીન્દ્રિય યત્ન છે તે–ન્યાયમતે પ્રસિદ્ધ છે.

जीवनविडम्बन ન૦ જીવનમાં વિટંબના.

जीवनहेतु પુ૦ જીવનનું કારણ.

जीवना સ્રી૦ તે નામે એક ઔષધિ.

जीवनाघात ન૦ ઝેર.

जीवनावास પુ૦ વરુણ દેવ, દેહ, શરીર.

जीवनिका સ્રી૦ કાકોલી વનસ્પતિ, ડોડી વનસ્પતિ, મેદા વનસ્પતિ, મહામેદા વનસ્પતિ, જીવન્તી વૃક્ષ, હરડે, જૂઇ, જીંદગી.

जीवनी સ્રી૦ ઉપરના અર્થ.

जीवनीय ન૦ પાણી.

जीवनीय ત્રિ૦ જીવવા યોગ્ય, આશ્રય કરવા યોગ્ય.

जीवनीया સ્રી૦ જીવન્તી વૃક્ષ.

जीवनीयगण પુ૦ અમુક અમુક કોઈ ઔષધિ.

जीवनेत्री સ્રી૦ સૈંહલી જુઓ.

जीवनोपाय પુ૦ જીવવાનો ઉપાય.

जीवनौषध ન૦ જીવાડનારૂં ઔષધ–જીવાડનારી કોઇ દવા.

जीवन्त પુ૦ પ્રાણ, ઔષધ, દવા, હયાતી.

जीवन्त ત્રિ૦ જીવતું, આયુષવાળું, જીંદગીવાળું.

जीवन्तिक પુ૦ પક્ષી પકડનાર શિકારી.

जीवन्तिका સ્ત્રી૦ ગળો વનસ્પતિ, જીવન્તી વૃક્ષ, હરડે.

जीवन्ती સ્ત્રી૦ જીવન્તી વૃક્ષ, હરડે, ડોડી, ગળો, કચૂરો, ખીજડો.

जीवन्त्याद्यघृत ન૦ એક જાતનું ઔષધરૂપ પકવ ઘી.

जीवन्मुक्त ત્રિ૦ જીવતાંજ મુક્ત, આત્મજ્ઞાની.

जीवन्मुक्ति સ્ત્રી૦ જીવતાંજ મુક્તિ, આત્મજ્ઞાન.

जीवन्मृत ત્રિ૦ જીવતાંજ મુવાસમાન, પોતાના કર્તવ્યથી ભ્રષ્ટ.

जीवपति સ્ત્રી૦ જેનો ધણી જીવતો હોય તેવી સ્ત્રી.

जीवपतिका સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.

जीवपत्नी સ્ત્રી૦ जीवपति જુઓ.

जीवपत्रप्रचायिका સ્ત્રી૦ ઉત્તર દેશના લોકોની એક રમત.

जीवपुत्र પુ૦ જેનો પુત્ર જીવતો હોય તેવો કોઇ પુરૂષ, એક જાતનું ઝાડ.

जीवपुत्रक પુ૦ એક જાતનું ઝાડ.

जीवपुत्रा સ્ત્રી૦ જેનો પુત્ર જીવતો હોય તેવી કોઇ સ્ત્રી.

जीवपुष्प ન૦ જીવરૂપ પુષ્પ.

जीवपुष्पा સ્ત્રી૦ बृहज्जीवन्ती વૃક્ષ.

जीवप्रिय ત્રિ૦ જીવ જેને વહાલો છે તે-સર્વ કોઈ પ્રાણી.

जीवप्रिया સ્ત્રી૦ હરડે.

जीवभद्र ન૦ જીવનું કલ્યાણ.

जीवभद्रा સ્ત્રી૦ જીવન્તી વૃક્ષ.

जीवमन्दिर ન૦ શરીર.

जीवमातृका સ્ત્રી૦ કુમારી વગેરે સાત જીવમાતૃકા-દેવીઓ.

जीवयाल પુ૦ પશુઓથી યજ્ઞ કરવો.

जीवयोनि સ્ત્રી૦ હરકોઇ સજીવ પ્રાણી.

जीवरक्त ન૦ સ્ત્રીઓનું ઋતુ સંબંધી લોહી-અટકાવમાં દેખાતું લોહી.

जीवला સ્ત્રી૦ સૈંહલી નામે એક વેલો.

जीवलोक પુ૦ સંસાર, જીવરૂપ લોક.

जीववत् ત્રિ૦ જીવવાળું.

जीववल्ली સ્ત્રી૦ क्षीरकाकोली વનસ્પતિ.

जीववृत्ति સ્ત્રી૦ પશુપાલપણું.

जीववृत्ति ત્રિ૦ જીવમાં વર્તનાર-રહેનાર.

जीवशाक પુ૦ માલવદેશપ્રસિદ્ધ એક શાક.

जीवशुक्ला સ્ત્રી૦ जीववल्ली જુઓ.

जीवश्रेष्ठा સ્ત્રી૦ ऋद्धि નામે એક વનસ્પતિ.

जीवसंज्ञ પુ૦ कामवृद्धि વૃક્ષ.

जीवसाधन ન૦ ધાન્ય, અનાજ.

जीवसू સ્ત્રી૦ જેનાં છોકરાં જીવતાં હોય તેવી સ્ત્રી.

जीवस्थान ન૦ શરીરમાં રહેલાં મર્મસ્થાન.

जीवहीन પુ૦ તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ છ અક્ષરોવાળો એક મંત્ર.

जीवा સ્ત્રી૦ ધનુષની દોરી, જીવન્તી વૃક્ષ, વજ, પૃથ્વી, જીવનનો ઉપાય, આજીવિકા, જીવન, કોઈ દાગીનાનો શબ્દ.

जीवाजीवाधार પુ૦ પૃથ્વી, જગત.

जीवातु પુ૦ અન્ન, જીવન ઔષધ, મરેલાને જીવાડનારૂં ઔષધ, જીવન, જીંદગી.

जीवातुमत् પુ૦ તે નામે એક દેવ.

जीवात्मन् પુ૦ પ્રાણસંચારયુક્ત આત્મા, પ્રાણી, જીવાત્મા.

जीवादान ન૦ વૈદ્યનિમિત્ત એક વ્યાપત્.

जीवाधार પુ૦ હૃદય, જગત, સંસાર.

जीवान्तक પુ૦ પોતાની આજીવિકા માટે પ્રાણીઓનો નાશ કરનાર પારધિ.

जीवान्तक ત્રિ૦ પ્રાણીઓનો નાશ કરનાર.

जीवार्द्धपिण्डक પુ૦ જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ ચક્રસ્થ રાશિકળાઓના ૧૮૦૦ નો આઠમો ભાગ.

जीवाला સ્ત્રી૦ સૈંહલી વેલો.

जीवाशा ત્રિ૦ જીવવાની આશાવાળું.

जीवाशा स्त्री० જીવની આશા, જીવવાની આશા.

जीवास्तिकाय पु० જૈનમતપ્રસિદ્ધ એક જીવ પદાર્થ.

जीविका स्त्री० જીવનનો ઉપાય, આજીવિકા, જીવન્તી વૃક્ષ.

जीविकाप्राप्त त्रि० આજીવિકાને પામેલ.

जीवित न० જીવન, પ્રાણધારણ, જીંદગી.

जीवितकाल पु० પ્રાણધારણનો સમય-આયુષનો કાળ.

जीवितज्ञा स्त्री० નાડી-જેનાથી જીવનું જ્ઞાન થાય છે તે નાડી.

जीवितव्य त्रि० જીવાડવા યોગ્ય.

जीवितव्य न० જીંદગી, જીવન.

जीवितव्यय पु० જીંદગીનો નાશ, જીવ ખર્ચી નાખવો તે.

जीवितसंशय पु० જીવવામાં સંશય, જીંદગીનો શક.

जीविताशा स्त्री० જીવવાની આશા.

जीवितेश पु० પ્રાણનાથ, યમ, ચંદ્ર, સૂર્ય, જીંદગી આપનારૂં ઔષધ.

जीवितेश त्रि० જીંદગીનું માલીક.

जीविन् त्रि० જીવવાળું, જીવતું, આજીવિકાવાળું.

जीवेष्टि स्त्री० 'બૃહસ્પતિ સવ' નામે યજ્ઞ.

जीवोत्पत्तिवाद पु० પાંચરાત્ર વૈષ્ણવસિદ્ધાન્તપ્રસિદ્ધ જીવની ઉત્પત્તિ વિષે વાદ.

जीवोत्सर्ग पु० જીવનો ત્યાગ કરવો તે, જીવ કાઢી આપવો.

जीवोपाधि पु० જાગ્રત-સ્વપ્ન સુષુપ્તિ-એ અવસ્થાઓ.

जीवोर्णा स्त्री० જીવતા ઘેટા વગેરેની ઊન.

जीव्य त्रि० જીવવા યોગ્ય, જીવાડવા યોગ્ય, જીવવાનું સાધન.

जीव्या स्त्री० હરડે, જીવન્તી વૃક્ષ.

जु भ्वा० प० अ० अनिट् વેગ કરવો, વેગવાળા થવું.

जु सौत्र० आ० अ० अनिट् ગમન કરવું, જવું.

जुकुट पु० કુતરો, મલયાચલ પર્વત.

जुकुट न० ઉપરના અર્થ.

जुंग् भ्वा० प० स० सेट् ત્યાગ કરવો, તજવું.

जुगुपिषु त्रि० રક્ષણ કરવા ઇચ્છનાર.

जुगुप्सन न० નિંદવું, નિંદા કરવી.

जुगुप्सन त्रि० નિંદા કરવાના સ્વભાવવાળું.

जुगुप्सा स्त्री० નિંદા.

जुगुप्सित त्रि० નિંદેલ.

जुगुर्वणि त्रि० સ્તુતિ કરનારાઓની સંભક્તિ કરનાર-સેવા કરનાર.

जुङ्ग पु० वृद्धदारक વૃક્ષ.

जुङ्गक पु० ઉપરનો અર્થ.

जुङ्गा स्त्री० जुङ्ग જુઓ.

जुङ्गित पु० ચાંડાળ.

जुङ्गित त्रि० બહિષ્કૃત, ત્યાગ કરેલ, ત્યજેલ.

जुञ्च् भ्वा० प० स० सेट् બોલવું, પ્રકટ કરવું.

जुञ्च् चु० उभ० स० सेट् ઉપરના અર્થ.

जुट पु० શિવની જટા.

जुटक न० શિવની જટા, કેશપાશ.

जुटिका स्त्री० અંબોડો. કેશપાશ.

जुड् चु० उभ० स० सेट् પ્રેરણા કરવી.

जुड् तुदा० प० स० सेट् બાંધવું.

जुड् तुदा० प० स० सेट् ગમન કરવું, જવું.

जुत् भ्वा० आ० अ० सेट् દીપવું, પ્રકાશવું.

जुन् तुदा० प० स० सेट् ગમન કરવું, જવું.

जुम्बक पु० વરૂણ દેવ.

जुर् स्त्री० વેગ, ગતિ.

जुर्व् भ्वा० प० स० सेट् વધ કરવો, મારવું, મારી નાખવું.

जुल् चु० उभ० स० सेट् પીસવું, દળવું.

जुवस त्रि० વેગવાળું.

जुष् चु० उभ सेट् તૃપ્ત કરવું अ० તર્ક કરવો. स०

जुष् भ्वा० प० सेट् ઉપર પ્રમાણે.

जुष् तुदा० आ० सेट् હર્ષ પામવો, પ્રસન્ન થવું. અ૦ સેવા કરવી. સ૦
जुष्कक પુ૦ મગ વગેરેનું ઓસામણ.
जुष्ट ન૦ ઉચ્છિષ્ટ–એઠું.
जुष्ट ત્રિ૦ સેવેલ, પ્રસન્ન કરેલ, હર્ષ પમાડેલ.
जुष्य ત્રિ૦ સેવવા યોગ્ય, પ્રસન્ન કરવા યોગ્ય, હર્ષ પમાડવા યોગ્ય.
जुहु સ્ત્રી૦ તે નામે એક યજ્ઞપાત્ર–સરવો.
जुहुराण ત્રિ૦ કપટ કરનાર, કુટિલતા કરનાર.
जुहुराण પુ૦ ચંદ્ર.
जुहुवत् ત્રિ૦ જુહુ નામના યજ્ઞપાત્રવાળું.
जुहुवत् પુ૦ અગ્નિ.
जुहुवान પુ૦ અગ્નિ, વૃક્ષ, ચિત્રક વૃક્ષ.
जुहू સ્ત્રી૦ जुहु જુઓ.
जुहूराण પુ૦ અધ્વર્યુ, અગ્નિ, ચંદ્ર.
जुहूवत् ત્રિ૦ जुहू નામના યજ્ઞપાત્રવાળું.
जुहूवत् પુ૦ અગ્નિ.
जुहूवाण પુ૦ जुहूराण જુઓ.
जुहोति સ્ત્રી૦ એક પ્રકારનો હોમ.
जुह्वत् ત્રિ૦ હોમતું, હવન કરતું.
जुह्वास्य પુ૦ હોમ માટેનો અગ્નિ.
जू સૌત્ર૦ સ૦ પ૦ સેટ્ ગમન કરવું, જવું.
जू સ્ત્રી૦ આકાશ, સરસ્વતી, પિશાચી, વેગ, વેગવાળી ગતિ.
जू ત્રિ૦ વેગવાળું.
जूट પુ૦ જટાબંધ–વેણી, અંબોડો, જટા, શિવની જટા.
जूटक પુ૦ ઉપરના અર્થ.
जूत ત્રિ૦ ગયેલ, આકર્ષેલ, ખેંચેલ, દીપેલ, આપેલ.
जूति સ્ત્રી૦ વેગ, મનને પીડા કે દુઃખીપણાનો અભાવ.
जूतिका સ્ત્રી૦ એક જાતનું કપૂર.
जूर् દિવા૦ આ૦ સેટ્ જીર્ણ થવું, ઘરડા થવું અ૦ વધ કરવો, મારી નાખવું સ૦
जूर्ण પુ૦ એક જાતનું ઘાસ.
जूर्णाह्वय પુ૦ એક જાતનું ધાન્ય.
जूर्णि સ્ત્રી૦ સ્ત્રીનો રોગ, વેગ, સૂર્ય, દેહ, શરીર, બ્રહ્મ, કોપ, ક્રોધ, તાવ, આકડાનું ઝાડ.
जूर्णि ત્રિ૦ વેગવાળું, દ્રવવાળું, તાવવાળું.
जूर्त्ति સ્ત્રી૦ જ્વર, તાવ.
जूर्व ભ્વા૦ પ૦ સ૦ સેટ્ વધ કરવો, મારી નાખવું, પીડવું.
जूष् ભ્વા૦ ઉભ૦ સ૦ સેટ્ ઉપરના અર્થ.
जूष પુ૦ ન૦ મગ વગેરેનું ઓસામણ.
जूषण ન૦ એક જાતનું વૃક્ષ.
जॄ ભ્વા૦ પ૦ સ૦ अनिट् તિરસ્કાર કરવો.
जृभ ભ્વા૦ આ૦ અ૦ સેટ્ બગાસું ખાવું.
जृम्भ ભ્વા૦ આ૦ અ૦ સેટ્ બગાસું ખાવું, આળસ મરડવું.
जृम्भ પુ૦ ન૦ બગાસું ખાવું, બગાસું, વિકાસ, ફેલાવું, ઉઘડવું, વિસ્તાર પામવો.
जृम्भक ત્રિ૦ બગાસું ખાનાર.
जृम्भक પુ૦ તે નામે એક રુદ્રગણ, તે નામે એક દૈત્ય.
जृम्भक ન૦ તે નામે એક અસ્ત્ર–જે વિશ્વામિત્રે રામને આપ્યું હતું.
जृम्भण ન૦ બગાસું ખાવું, પહોળું થવું, વિકાસ, ખીલવું, જૃંભક અસ્ત્ર.
जृम्भण ત્રિ૦ બગાસું ખાનાર.
जृम्भमाण ત્રિ૦ બગાસું ખાતું, વિકાસ પામતું, ખીલતું.
जृम्भा સ્ત્રી૦ બગાસું.
जृम्भावत् ત્રિ૦ બગાસાવાળું.
जृम्भिका સ્ત્રી૦ બગાસું.
जृम्भिणी સ્ત્રી૦ એક જાતની વનસ્પતિ, एलापर्णी.
जृम्भित ત્રિ૦ ચેષ્ટા કરેલ, વૃદ્ધિ પામેલ, વીકસેલ, ખીલેલ, ઉઘડેલ, બગાસું ખાધેલ.
जृम्भित ન૦ બગાસું, વિકાસ, પ્રફુલ્લ થવું, ખીલવું, સ્ત્રીઓનું એક કરણ.

जृम्भिन् त्रि० બગાસું ખાનાર, ઉઘડનાર, ખીલનાર, વિકાસ પામનાર.

जॄ दिवा० प० अ० सेट् ઘરડા થવું, જૂના થવું.

जॄ चु० उभ० अ० सेट् ઘરડા થવું, જૂના થવું.

जॄ क्रया० उभ० अ० सेट् ઉપરના અર્થ.

जॄ भ्वा० प० अ० सेट् ઘરડા થવું, જીર્ણ થવું.

जेतव्य त्रि० જિતવા યોગ્ય.

जेतुकाम त्रि० જીતવાની ઇચ્છાવાળું.

जेतृ त्रि० જીતનાર.

जेत्व त्रि० જીતવા યોગ્ય.

जेन्ताक न० નાસ-બાફ લેવા માટે કરેલ એક જાતનું ઘર.

जेन्य त्रि० જયશીલ-વિજય મેળવનાર, ઉત્પન્ન કરવા યોગ્ય, જીતવા યોગ્ય.

जेमन त्रि० જયશીલ, જીતનાર.

जेमन पु० જીતનારપણું, જય, જીત, જીતવાનું સામર્થ્ય.

जेय त्रि० જીતવા યોગ્ય.

जेष् भ्वा० आ० स० सेट् ગમન કરવું, જવું.

जेह् भ्वा० आ० अ० सेट् યત્ન કરવો, મહેનત કરવી.

जै भ्वा० प० अ० अनिट् क्षय પામવો, ઘસાવું.

जैगीषव्य पु० યોગવેત્તા તે નામે મુનિ.

जैत्र त्रि० જયશીલ, જીતનાર.

जैत्र पु० પારદ, પારો.

जैत्र न० ઔષધ-દવા.

जैत्ररथ त्रि० જયશીલ, જીત મેળવનાર, શૂરવીર.

जैत्री स्त्री० જયન્તી વૃક્ષ.

जैन पु० જિનદેવનો ઉપાસક શ્રાવક, જૈન તીર્થંકર.

जैपाल पु० નેપાળાનું ઝાડ.

जैमिनि पु० તે નામે એક મુનિ-પૂર્વમીમાંસાકાર વિદ્વાન.

जैमिनीय न० પૂર્વમીમાંસા દર્શનશાસ્ત્ર.

जैमूत त्रि० મેઘસંબંધી, મેઘનું.

जैव त्रि० જીવ સંબંધી, આત્મા સંબંધી, બૃહસ્પતિ સંબંધી.

जैव न० પુષ્ય નક્ષત્ર.

जैवन्तायन पु० જીવન્ત ઋષિનો ગોત્રજ.

जैवन्तायनि त्रि० જીવન્તની સમીપનો પ્રદેશ વગેરે.

जैवलि पु० જીવાલ રાજાનો પુત્ર પ્રવાહણ.

जैवातृक पु० ચંદ્ર, કપૂર, પુત્ર, ઔષધ, દવા.

जैवातृक त्रि० લાંબી આયુષવાળું.

जैवि त्रि० જીવની સમીપનો પ્રદેશ વગેરે.

जैवेय पु० બૃહસ્પતિનો પુત્ર કચ મુનિ.

जैवेय त्रि० ધનુષની દોરી સંબંધી.

जैष्णव त्रि० જય મેળવનારસંબંધી.

जैह्माशिनेय पु० જિહ્માશિનનો પુત્ર.

जैह्म्य न० કપટ, કુટિલતા, વક્રતા, વાંકાઇ.

जैह्व त्रि० જીભ સંબંધી, જીભનું.

जोङ्ग न० ત્યાગ કરવો, તજવું.

जोङ्ग न० અગર ચંદન.

जोङ्गट पु० ગર્ભિણીનો અભિલાષ-દોહલું.

जोटिङ्ग पु० મહાદેવ.

जोटिङ्ग त्रि० મહાવ્રત ધારી.

जोड पु० બંધન.

जोन्ताला स्त्री० એક જાતનું ધાન્ય.

जोष पु० પ્રીતિ, સેવન.

जोष न० સુખ.

जोषण न० પ્રીતિ, સેવન.

जोषणा स्त्री० પ્રીતિ, સેવન.

जोषम् अव्य० ચૂપ, ચુપચુપ, મુંગા રહેવું એવા અર્થમાં, સુખેથી, સુખમાં એવા અર્થમાં.

जोषा स्त्री० નારી, સ્ત્રી.

जोषाका स्त्री० નારી, સ્ત્રી, બાલિકા.

जोषित् स्त्री० નારી, સ્ત્રી.

जोषिता स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

जोष्टृ त्रि० સેવનાર, સેવક.

जोमर न० જુમરનંદિ નામના વિદ્વાને કરેલ

'संक्षिप्त सार' नामे એક વ્યાકરણ.

जोमर त्रि० જોમર વ્યાકરણને ભણનાર.

जोलायन पु० જુલ ઋષિનો પુત્ર.

जौह्र त्रि० તે નામે યજ્ઞનાં અમુક હવ્ય.

ज्ञ् ज् અને ञ् મળી બનેલો એક વ્યંજન.

ज्ञ पु० બુધ ગ્રહ, પંડિત, વિદ્વાન, જ્ઞાતા, બ્રહ્મા, મંગળ ગ્રહ.

ज्ञ त्रि० જાણનાર.

ज्ञक त्रि० જાણનાર.

ज्ञता स्त्री० જાણનારપણું, જ્ઞાન.

ज्ञत्व न० ઉપરના અર્થ.

ज्ञप् चु० उभ० स० सेट् મારવું, જોવું, તીક્ષ્ણ કરવું, સંતોષ પમાડવો, સ્તુતિ કરવી, શીખવવું.

ज्ञपित त्रि० જણાવેલ, જોયેલ, તીક્ષ્ણ કરેલ, મારેલ, સંતોષ પમાડેલ, સ્તુતિ કરેલ, શીખવેલ.

ज्ञप्त त्रि० ઉપરના અર્થ.

ज्ञप्ति स्त्री० બુદ્ધિ, મારવું, સંતોષ પમાડવો, તીક્ષ્ણ કરવું, સ્તુતિ કરવી.

ज्ञा क्र्यादि० प० स० अनिट् જાણવું, अनु+ અનુમતિ આપવી, રજા આપવી, अप + છુપાવવું, अभि + સારી રીતે જાણવું, प्रति + अभि+ઓળખવું, પીછાણવું, सम्+ अभि+ઓળખવું, अव + અનાદર કરવો, હલકારૂપે જાણવું, आ + સારી રીતે જાણવું, આજ્ઞા કરવી, હુકમ કરવો, उप + પ્રથમ જાણવુ, निस् + निर् + નિશ્ચય રૂપે જાણવું, परि + ચોતરફથી જાણવું, प्र + અત્યંત જાણવું, प्रति + પ્રતિજ્ઞા કરવી, वि + વિશેષ જાણવું, सम् + સારી રીતે જાણવું, સંજ્ઞા થવી, ભાનમાં આવવું, ચૈતન્ય પામવું.

ज्ञा चु० उभ० स० सेट् ज्ञप् ધાતુ જુઓ.

ज्ञा चु० उभ० स० सेट् પ્રેરણા કરવી.

ज्ञात त्रि० જાણેલ.

ज्ञात न० જ્ઞાન.

ज्ञातनन्दन पु० જૈન તીર્થંકર મહાવીર સ્વામી.

ज्ञातल त्रि० જ્ઞાનવાળું.

ज्ञातलेय पु० જ્ઞાતલનો પુત્ર.

ज्ञातव्य त्रि० જાણવા યોગ્ય.

ज्ञातसिद्धान्त पु० સિદ્ધાંતને જાણનાર.

ज्ञाताधर्मकथा स्त्री० જૈનમતે અગીઆર અંગોપૈકી છઠ્ઠું અંગ.

ज्ञातान्वय पु० જૈન તીર્થંકર મહાવીર.

ज्ञाति पु० પિતા, કાકો વગેરે સંબંધી, બાંધવ, કુટુંબી.

ज्ञातिकर्मन् न० જ્ઞાતિનું કર્મ.

ज्ञातिता स्त्री० જ્ઞાતિપણું.

ज्ञातित्व न० જ્ઞાતિપણું.

ज्ञातृ त्रि० જ્ઞાનશીલ, જ્ઞાતા, જાણનાર, જ્ઞાની.

ज्ञातृता स्त्री० જાણનારપણું.

ज्ञातृत्व न० ઉપરનો અર્થ.

ज्ञातेय न० જ્ઞાતિપણું, જ્ઞાતિનું કામ.

ज्ञात्वा अव्य० જાણીને.

ज्ञान पु० છત્ર.

ज्ञान न० બોધ, જ્ઞાન સમજણ, આત્મજ્ઞાન, તત્વજ્ઞાન.

ज्ञानकृत त्रि० બુદ્ધિપૂર્વક કરેલ, જાણી જોઇને કરેલ.

ज्ञानगम्य पु० પરમેશ્વર.

ज्ञानचक्षुस् पु० વિદ્વાન, જ્ઞાની.

ज्ञानचक्षुस् न० જ્ઞાનરૂપ નેત્ર–દૃષ્ટિ.

ज्ञानतपस् न० જ્ઞાનરૂપ તપ જ્ઞાન માટે તપ.

ज्ञानद त्रि० જ્ઞાન આપનાર, ગુરૂ, ઉપદેશક વગેરે.

ज्ञानदग्धदेह पु० સંન્યાસી.

ज्ञानदर्पण पु० જ્ઞાનરૂપ આરસી.

ज्ञानदा स्त्री० સરસ્વતી દેવી.

ज्ञानदातृ त्रि० જ્ઞાન આપનાર, ગુરૂ–ઉપદેશક વગેરે.

ज्ञानदात्री स्त्री० સરસ્વતી દેવી.

ज्ञानधन न० જ્ઞાનરૂપી ધન.
ज्ञानधन त्रि० જ્ઞાનરૂપી ધનવાળું.
ज्ञाननिष्ठ त्रि० જ્ઞાનમાં નિષ્ઠાવાળું જ્ઞાનસાધનમાં યુક્ત, તત્વવેત્તા.
ज्ञानपति पु० પરમેશ્વર, ગુરૂ.
ज्ञानपर त्रि० જ્ઞાનમાં પરાયણ.
ज्ञानपावन न० તે નામે એક તીર્થ.
ज्ञानप्रदीप पु० મહાદેવ, જ્ઞાનરૂપી દીવો.
ज्ञानप्रवाद न० જૈનમતે ચૌદ પૂર્વ પૈકી પાંચમું પૂર્વ.
ज्ञानमय पु० પરમેશ્વર, પરબ્રહ્મ, પરમાત્મા, શિવ.
ज्ञानमय त्रि० જ્ઞાની.
ज्ञानमुद्र त्रि० જ્ઞાની, ડાહ્યું.
ज्ञानमुद्रा स्त्री० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક મુદ્રા.
ज्ञानमूल त्रि० જ્ઞાનરૂપ મૂળવાળું.
ज्ञानमूल न० જ્ઞાનનું મૂળ.
ज्ञानयज्ञ पु० તત્વવેત્તા, જ્ઞાની, જ્ઞાનરૂપી યજ્ઞ.
ज्ञानयोग पु० જ્ઞાનરૂપી યોગ, જ્ઞાનમાંજ એક નિષ્ઠા.
ज्ञानलक्षण न० જ્ઞાનનું લક્ષણ, ચિત્ર, સૂચના.
ज्ञानलक्षणा स्त्री० ન્યાયમતે અલૌકિક પ્રત્યક્ષનું સાધન એક સન્નિકર્ષ.
ज्ञानवत् त्रि० જ્ઞાનવાળું, જ્ઞાની.
ज्ञानविज्ञान न० જ્ઞાન અને વિજ્ઞાન.
ज्ञानसाधन न० ઇન્દ્રિય, તત્વજ્ઞાનનું સાધન, શ્રવણ–મનન–નિદિધ્યાસન વગેરે.
ज्ञानानुत्पाद पु० જ્ઞાનની નહિ ઉત્પત્તિ, મૂર્ખાઇ, અજ્ઞાનતા.
ज्ञानापीड पु० જ્ઞાનથી ઉત્પન્ન થનારા સંસ્કારના નાશથી થનારૂં વિસ્મરણ.
ज्ञानाभ्यास पु० જ્ઞાનનો અભ્યાસ, જ્ઞાનનાં સાધન શ્રવણ–મનન–નિદિધ્યાસન વગેરેનો અભ્યાસ.
ज्ञानावस्थित त्रि० જ્ઞાનમાં રહેલ, જ્ઞાનમાં સ્થિતિ પામેલ.
ज्ञानासन न० તે નામે એક આસન.
ज्ञानिता स्त्री० જ્ઞાનીપણું.
ज्ञानित्व न० જ્ઞાનીપણું.
ज्ञानिन् त्रि० જ્ઞાની, જ્ઞાનવાળું, આત્મજ્ઞાની.
ज्ञानेन्द्रिय न० જ્ઞાનસાધન ઇન્દ્રિય–શ્રોત્ર–ત્વક્–ચક્ષુ–જિહ્વા–નાસિકા.
ज्ञापक त्रि० જણાવનાર, બોધ આપનાર, સમજાવનાર.
ज्ञापक पु० ગુરૂ, આચાર્ય.
ज्ञापक न० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ જ્ઞાપક–પ્રમાણદર્શક સૂત્ર.
ज्ञापन न० જણાવવું, બોધ આપવો, સમજાવવું.
ज्ञाप्ति स्त्री० ઉપરના અર્થ.
ज्ञीप्सा स्त्री० જાણવાની ઇચ્છા.
ज्ञीप्स्यमान त्रि० જણાવવાને ઇચ્છેલ.
ज्ञेय त्रि० જાણવા યોગ્ય.
ज्ञेयता स्त्री० જાણવાયોગ્યપણું.
ज्ञेयत्व न० ઉપરનો અર્થ.
ज्यका स्त्री० વૃત્તની એક રેખા.
ज्या क्र्या० प० અ० अनिट् ઘરડા થવું, ક્ષીણ થવું.
ज्या स्त्री० ધનુષની દોરી, પૃથ્વી, માતા, બન્ને તરફ સંબંધવાળી એક સીધી લીટી.
ज्याघात पु० ધનુષની દોરીનો આઘાત.
ज्याघातवारण न० ધનુષની દોરીના આઘાતને અટકાવનારૂં ધનુર્ધારીઓએ હાથે બાંધવાનું એક ચામડું.
ज्याघोष पु० ધનુષની દોરીનો ટંકાર.
ज्यान त्रि० વૃદ્ધ, ક્ષીણ, જીર્ણ.
ज्यानि स्त्री० વયની હાનિ, વૃદ્ધપણું, નદી.
ज्यामय पु० તે નામે ચંદ્રવંશી એક રાજા.
ज्यायस् त्रि० અતિશય વૃદ્ધ, અત્યંત મોટું, અતિશય વખાણવા યોગ્ય, અત્યંતપ્રશંસાપાત્ર.
ज्यु भ्वा० आ० स० अनिट् જવું.
ज्युत् भ्वा० प० स० सेट् દીપવું, પ્રકાશવું.

ज्युत् भ्वा० आ० स० सेट् દીપવું, પ્રકાશવું.

ज्युति સ્ત્રી० દીપ્તિ, કાંતિ, તેજ.

ज्युतिमत ત્રિ०દીપ્તિવાળું,કાંતિમાન,તેજસ્વી.

ज्येष्ठ ત્રિ० અતિશય વૃદ્ધ, અત્યંત મોટું, વડીલ, અતિશય પ્રશંસાપાત્ર.

ज्येष्ठ પુ० મોટો ભાઇ, જેઠ, જ્યેષ્ઠ મહિનો, પરમેશ્વર, પ્રાણ.

ज्येष्ठतर ત્રિ० અતિશય મોટામાં મોટું, ઘણુંજ વૃદ્ધ.

ज्येष्ठतम ત્રિ० ઉપરના અર્થ.

ज्येष्ठता સ્ત્રી० અત્યંત મોટાપણું, અતિશય વૃદ્ધપણું, અત્યંત પ્રશંસાપાત્રપણું.

ज्येष्ठतात પુ० પિતાનો મોટો ભાઇ મોટો કાકો.

ज्येष्ठत्व ન० ज्येष्ठता જુઓ.

ज्येष्ठबला સ્ત્રી० સહદેવી નામે વેલો.

ज्येष्ठभार्या સ્ત્રી० મોટી વહુ, મોટા ભાઇની વહુ, જેઠાણી.

ज्येष्ठवर्ण પુ० બ્રાહ્મણ,શ્રેષ્ઠ વર્ણ,ઉત્તમ રંગ.

ज्येष्ठवापी સ્ત્રી० કાશીમાં જ્યેષ્ઠ સ્થાનમાં આવેલી એક વાવ.

ज्येष्ठवृत्ति સ્ત્રી० વડીલોનો ધર્મ.

ज्येष्ठश्वश्रू સ્ત્રી० મોટી સાળી, પાટલાસાસુ.

ज्येष्ठसामन् ન० તે નામે સામવેદનો અમુક એક ભાગ.

ज्येष्ठस्थान ન० કાશીમાં આવેલું તીર્થ.

ज्येष्ठा સ્ત્રી० મોટી બહેન, અઢારમું નક્ષત્ર, ગરોળી, વચલી આંગળી, ગંગા નદી, ધણીની ઘણીજ માનીતી સ્ત્રી, લક્ષ્મીની મોટી બહેન, તે નામે એક દેવી, કાશીમાં એક ગૌરી દેવી.

ज्येष्ठामलक પુ० કડવો લીંબડો.

ज्येष्ठामूलीय પુ० જેઠ મહિનો.

ज्येष्ठाम्बु ન० ચોખા ધોયેલું પાણી.

ज्येष्ठावाप्य ત્રિ० મોટાએ મેળવવા યોગ્ય.

ज्येष्ठाश्रम પુ० ગૃહસ્થાશ્રમ, ગૃહસ્થાશ્રમી.

ज्येष्ठाश्रमिन् ત્રિ० ગૃહસ્થાશ્રમી.

ज्येष्ठी સ્ત્રી० ગરોળી.

ज्यैष्ठ પુ० જેઠ મહિનો.

ज्यैष्ठसामान् ન० સામવેદનો અમુક ભાગ.

ज्यैष्ठिनेय પુ० પહેલાં પરણેલી સ્ત્રીથી ઉત્પન્ન થયેલ પુત્ર, ધણીની માનીતીનો છોકરો.

ज्यैष्ठी સ્ત્રી० જેઠ મહિનાની પૂનેમ, ગરોળી.

ज्यैष्ठ्य ન० શ્રેષ્ઠપણું, અત્યંત વૃદ્ધપણું, અતિશય મોટાઇ.

ज्यो भ्वा० आ० स० अनिट् નિયમ લેવો, ઉપનયન સંસ્કાર કરવો, વ્રતનો ઉપદેશ આપવો.

ज्योक् અવ્ય० પુષ્કળ વખત, પ્રશ્ન, જલદી, તુરત, હમણાં, હાલ, ઉજ્જવળતા.

ज्योतिरात्मन् પુ० સૂર્ય-ચંદ્ર-અગ્નિ-વગેરે.

ज्योतिरादित्य પુ० પરમેશ્વર.

ज्योतिरिङ्ग પુ० પતંગીયું-આગીઓ કીડો.

ज्योतिरिङ्गण પુ०પતંગીયું-આગીઓ કીડો.

ज्योतिर्गण પુ० સૂર્ય ચંદ્ર વગેરે તેજસ્વી પદાર્થોનો સમૂહ.

ज्योतिरीश પુ० તે નામે એક જ્યોતિષ ગ્રંથકાર.

ज्योतिरीश्वर પુ० પરમેશ્વર.

ज्योतिर्गणेश्वर પુ० પરમેશ્વર.

ज्योतिर्ग्रन्थ પુ० જ્યોતિઃશાસ્ત્ર.

ज्योतिर्बीज ન० પતંગીયું, આગીઓ કીડો.

ज्योतिर्मय ત્રિ० તેજોમય, તેજઃસ્વરૂપ.

ज्योतिर्विद् પુ० જ્યોતિઃશાસ્ત્ર જાણનાર.

ज्योतिर्विद्या સ્ત્રી० જ્યોતિ શાસ્ત્ર.

ज्योतिर्वीज ન० પતંગીયું, આગીઓ કીડો.

ज्योतिर्लोक પુ० કાળચક્રપ્રવર્તક ધ્રુવલોક, પરમેશ્વર.

ज्योतिर्हस्ता સ્ત્રી० દુર્ગા દેવી.

ज्योतिश्चक्र ન० નક્ષત્ર મંડળ, રાશિ મંડળ.

ज्योतिःशास्त्र ન० સૂર્ય વગેરેની ગતિ વગેરેને દર્શાવનારૂં શાસ્ત્ર-જ્યોતિષ.

ज्योतिश्शास्त्र न० ઉપરનો અર્થ.
ज्योतिष न० જ્યોતિઃશાસ્ત્ર.
ज्योतिषिक त्रि० જ્યોતિષશાસ્ત્ર જાણનાર-ભણનાર.
ज्योतिषिन् त्रि० જોશી, જ્યોતિઃશાસ્ત્ર જાણનાર.
ज्योतिषी स्त्री० તારા.
ज्योतिष्क पु० ચિત્રક વૃક્ષ, મેથીના બી, મેથી, ગણીઆરીનું ઝાડ, સૂર્ય, ચંદ્ર વગેરે.
ज्योतिष्क न० તે નામે મેરૂ પર્વતનું શિખર.
ज्योतिष्कल्प त्रि० તેજસ્વી, પ્રકાશમાન.
ज्योतिष्का स्त्री० માલકાકણી, વજ, વેખંડ.
ज्योतिष्टोम पु० તે નામે એક યજ્ઞ.
ज्योतिष्मत् त्रि० તેજસ્વી, પ્રકાશમાન.
ज्योतिष्मत् पु० સૂર્ય, પ્લક્ષદ્વીપમાં આવેલ તે નામે એક પર્વત, આકડાનું ઝાડ.
ज्योतिष्मती स्त्री० માલકાકણી, અજવાળી રાત્રિ, યોગશાસ્ત્રમાં કહેલ સત્વપ્રધાન એક ચિત્તવૃત્તિ, અગ્નિની અર્ચિષ્મતી નામે નગરી.
ज्योतिस् पु० સૂર્ય, અગ્નિ, આકડાનું ઝાડ, ચિત્રક વૃક્ષ.
ज्योतिस् न० જોવામાં સાધન આંખમાં રહેલ પદાર્થ, નક્ષત્ર, પ્રકાશ, તેજ, સ્વયંપ્રકાશ ચૈતન્ય, આત્મચૈતન્ય.
ज्योतिस्सात् अव्य० અગ્નિને આધીન, જ્યોતિસ્વરૂપ.
ज्योतीरथ पु० ધ્રુવ નક્ષત્ર.
ज्योतीरस पु० એક જાતનું રત્ન.
ज्योत्स्ना स्त्री० ચાંદની, ચંદ્રકિરણ, રેણુકા નામે ગંધ દ્રવ્ય, દુર્ગા દેવી.
ज्योत्स्नाकाली स्त्री० તે નામે ચંદ્રની કન્યા-વરૂણના પુત્રની પત્ની.
ज्योत्स्नादि पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.
ज्योत्स्नाप्रिय पु० ચકોર પક્ષી.
ज्योत्स्नाप्रिया स्त्री० ચકોર પક્ષિણી.
ज्योत्स्नावृक्ष पु० દીવાનો આધાર દીવી.
ज्योत्स्निका स्त्री० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
ज्योत्स्नी स्त्री० અજવાળી રાત્રિ, પટોલિકા, રેણુકા નામે ગંધ દ્રવ્ય.
ज्यौतिषिक त्रि० જ્યોતિષશાસ્ત્રને જાણનાર કે ભણનાર.
ज्यौत्स्न त्रि० ચંદ્રના કિરણવાળું, ચાંદનીવાળું.
ज्यौत्स्निका स्त्री० અજવાળી રાત્રિ.
ज्यौत्स्नी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
ज्रि भ्वा० प० स० अनिट् જય પામવો, જીતવું.
ज्री चु० उभ० अ० अनिट् ઘરડા થવું, વૃદ્ધ થવું, જીર્ણ થવું.
ज्री क्र्या० प० अ० अनिट् ઉપરનો અર્થ.
ज्वर् भ्वा० प० अ० सेट् તાવવાળા થવું, રોગ થવો.
ज्वर पु० જ્વર, તાવ, સંતાપ.
ज्वर त्रि० તાવવાળું, સંતાપવાળું.
ज्वरकालकेतुरस पु० તાવનો નાશ કરનાર તે નામે એક ઔષધ.
ज्वरकुञ्जरपारीन्द्ररस पु० તાવનો નાશ કરનાર તે નામે એક ઔષધ.
ज्वरकेसरिन् पु० તાવનો નાશ કરનાર તે નામે એક ઔષધ.
ज्वरघ्न पु० ગળો, વાસ્તૂક નામે વનસ્પતિ.
ज्वरघ्न त्रि० તાવનો નાશ કરનાર.
ज्वरघ्नी स्त्री० મજીઠ.
ज्वरधूमकेतुरस पु० તાવનો નાશ કરનાર તે નામે એક ઔષધ.
ज्वरनागमयूरचूर्ण न० તાવનો નાશ કરનાર દવા રૂપ એક ચૂર્ણ.
ज्वरनाशन पु० ધાસીગો પિતપપડો.
ज्वरनाशिनी स्त्री० ગળો, મજીઠ.
ज्वरबलि पु० તાવની શાંતિ માટે આપવાનું એક બલિદાન.

ज्वरभैरवचूर्ण न० तावनो नाश करनार दवारूप એક ચૂર્ણ.

ज्वरभैरवरस पु० तावनो नाश करनार ते नामे એક ઔષધ.

ज्वरमातङ्गकेसरिरस पु० तावनो नाश करनार ते नामे એક ઔષધ.

ज्वरमुराररिरस पु० ઉપરનો અર્થ.

ज्वरशूलहररस पु० तावनी वेदनानो नाश करनार એક ઔષધ.

ज्वरसिंहरस पु० तावनो नाश करनार ते नामे એક ઔષધ.

ज्वरहन्तृ त्रि० तावनो नाश करनार.

ज्वरहन्त्री स्त्री० मजीठ.

ज्वराग्नि पु० तावनो संताप, तावनी गरमी–दाह.

ज्वराङ्कुशरस पु० तावनो नाश करनार ते नामे એક ઔષધ.

ज्वराङ्गी स्त्री० भद्रदन्तिका नामे वनस्पति.

ज्वरातिसार पु० ताव जेमां साथे होय तेवो झाडानो એક रोग.

ज्वरान्तक पु० गरमाळो, करीआतुं.

ज्वरान्तक त्रि० तावनो नाश करनार.

ज्वरान्तकरस पु० ते नामे એક ઔષધ.

ज्वरापह त्रि० तावनो नाश करनार.

ज्वरापहा स्त्री० એક जातनी सुंठ–बिल्वशुंठी, बिल्वपत्री.

ज्वरारि पु० गळो.

ज्वरारिरस पु० ते नामे એક ઔષધ.

ज्वरार्य्यभ्र पु० तावनो नाश करनार એક ઔષધ.

ज्वराशनिरस पु० तावनो नाश करनार એક ઔષધ.

ज्वरित त्रि० तावવાળું.

ज्वरिन् त्रि० तावવાળું.

ज्वल् भ्वा० प० अ० सेट् બળવું, દીપવું, પ્રકાશવુ, ચાલવું.

ज्वल त्रि० દીપ્તિવાળું, કાંતિવાળું, બળતું.

ज्वल पु० અગ્નિની જ્વાળા, ઝાળ.

ज्वलका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

ज्वलत् त्रि० બળતું, દીપતું, પ્રકાશતું.

ज्वलति पु० જ્વલનક્રિયા, બળવું, દીપવું.

ज्वलन त्रि० દીપતું, પ્રકાશમાન, કાંતિમાન, બળનાર.

ज्वलन पु० અગ્નિ, ચિત્રક વૃક્ષ.

ज्वलन न० બળવું, દીપવું, પ્રકાશવું.

ज्वलनाश्मन् पु० સૂર્યકાન્ત મણિ.

ज्वलन्मणि पु० ઉપરનો અર્થ, ચળકતો મણિ.

ज्वलयत् त्रि० બળતું, દીપતું, પ્રકાશતું.

ज्वलित त्रि० બળેલ, દીપેલ, પ્રકાશેલ.

ज्वलिन् त्रि० બળનાર, દીપનાર, પ્રકાશમાન.

ज्वलिनी स्त्री० मूर्वालता–મોરવેલનો વેલો.

ज्वाल पु० અગ્નિની શિખા, જ્વાળા, ઝાળ, કાંતિ, દીપ્તિ.

ज्वाल त्रि० દીપ્તિવાળું, કાંતિવાળું.

ज्वालखरगद पु० તે નામે એક રોગ.

ज्वाला स्त्री० ज्वाल पु० જુઓ; દાઝેલું અન્ન.

ज्वालागर्दभाह्वय पु० તે નામે એક રોગ.

ज्वालाग्नि पु० જ્વાળાવાળો અગ્નિ.

ज्वालाजिह्व पु० અગ્નિ, ચિત્રક વૃક્ષ.

ज्वालामालिन् पु० ઉપરનો અર્થ.

ज्वालामालिनी स्त्री० તે નામે એક દેવી.

ज्वालामुखी स्त्री० તે નામે એક પીઠસ્થાન.

ज्वालावक्त्र पु० શિવ.

ज्वालिन् पु० શિવ, અગ્નિ, ચિત્રક વૃક્ષ.

ज्वालिन् त्रि० જ્વાળાવાળું, ઝાળવાળું, કાંતિવાળું.

ज्वालेश्वर पु० તે નામે એક તીર્થ.

झ.

झ नवमो तालव्य व्यंजन.

झ पु० झंझावात, वावाझोडुं, वंटोळीयो, जळनी वृष्टि, बृहस्पति, दैत्योनो राजा, એક જાતનો અવાજ, મોટો વાયરો.

झ त्रि० नाश पामेल, खोवाई गयेल, सूतेल.

झकार पु० 'झ' अक्षर.

झगझगायमान त्रि० देदीप्यमान, चळकतुं, झगझगाट करतुं.

झगति अव्य० एकदम, झट, तरत.

झङ्कार पु० 'झं' एवो अस्पष्ट अवाज, भमरा वगेरेनो शब्द, पाणीना कणीयानुं वरसवुं.

झङ्कारिणी स्त्री० गंगा नदी.

झङ्कारित त्रि० 'झम' एवा अवाजवाळुं, भमरा वगेरेना शब्दवाळुं.

झङ्कृता स्त्री० तारा देवी.

झङ्कृति स्त्री० झङ्कार जुओ.

झञ्झन न० झङ्कार जुओ.

झञ्झा स्त्री० वरसादनी झडी, झम एवो अस्पष्ट अवाज, प्रचंड पवन, तोफाननी वायु.

झञ्झानिल पु० वर्षाऋतुमां नीकळतो तोफानी पवन.

झञ्झामरुत् पु० उपरनो अर्थ.

झञ्झावात पु० झञ्झानिल जुओ.

झट् भ्वा० प० अ० सेट् एकठुं करवुं, गुंचवाई जवुं.

झटा स्त्री० भोंय आमळीनुं झाड.

झटामला स्त्री० उपरनो अर्थ.

झटि पु० एक जातनुं घास.

झटिति अव्य० जलदी, तुरत.

झड् भ्वा० प० अ० सेट् वाळ गुंथवा, जटानी पेठे गुंचवाई जवुं.

झडक पु० एक जातनो अन्त्यज.

झडकी स्त्री० एक जातनी अन्त्यज स्त्री.

झणझणा अव्य० 'झणु झणु' एवो अस्पष्ट शब्द, तेवा शब्दवाळुं.

झणत्कार पु० झणुकारो, झणुकार.

झनत्कार पु० उपरनो अर्थ.

झम् भ्वा० प० स० सेट् भक्षण करवुं, खावुं.

झम्प पु० झंपलाववुं, कुदवुं, छलंग मारवी.

झम्पा स्त्री० उपरना अर्थ.

झम्पाक पु० वानर.

झम्पाकी स्त्री० वानरी.

झम्पारु पु० वानर.

झम्पारु स्त्री० वानरी.

झम्पाशिन् पु० एक जातनुं पक्षी.

झम्पाशिनी स्त्री० एक जातनी पक्षिणी.

झम्पिन् पु० वानर.

झम्पिनी स्त्री० वानरी.

झर पु० पाणीनुं झरण, झरो.

झरसी स्त्री० एक जातनुं शाक.

झरा स्त्री० पाणीनुं झरण-झरो.

झरी स्त्री० उपरनो अर्थ.

झर्च् तुदा० प० स० सेट् कहेवुं, तिरस्कार करवो, ठपको देवो.

झर्च्छ् तुदा० प० स० सेट् उपरना अर्थ.

झर्झ् तुदा० प० स० सेट् झर्च् जुओ.

झर्झर पु० झांज नामनुं वादित्र, ढोल, कळियुग, ते नामे एक नद, नेतरनी बनावेली लाकडी, रांधवानुं लोखंडी एक साधन.

झर्झरक पु० कलियुग.

झर्झरा स्त्री० तारा देवी, वेश्या.

झर्झरावती स्त्री० गंगा नदी.

झर्झरिका स्त्री० तारा देवी, अडदनी रोटली.

झर्झरिन् पु० शिव.

झर्झरिन् त्रि० झांजवाळुं.

झर्झरी स्त्री० झांज, तारा देवी.

झर्झरीक पु० देह, शरीर.

झलज्झला स्त्री० હાથીના કાનનું અથડાવું–તેનો અવાજ.

झलरी स्त्री० ખંજરી, ગુંથેલા કેશ, વેણી, અંબોડો.

झला स्त्री० કન્યા, તાપની ઊર્મિ–ઝાળ.

झलि स्त्री० સોપારી.

झल्ल પુ० એક જાતની વર્ણસંકર જાતિ.

झल्लक ન० ઝાંઝ નામનું વાદિત્ર–કાંસીજોડ.

झल्लकण्ठ પુ० પારેવું, કબૂતર.

झल्लकण्ठी स्त्री० પારેવી, કબૂતરી.

झल्लकी स्त्री० ઝાંઝ.

झल्लरा स्त्री० ઝાંઝ, ખંજરી, બાળકના કેશ, શુદ્ધ, ભીનાશ.

झल्लरी स्त्री० ઉપરના અર્થ.

झल्लिका स्त्री० શરીરને ચોળી કાઢેલો મેલ, પ્રકાશ, કાંતિ.

झल्ली स्त्री० ઝાંઝ, કાંસીજોડ.

झल्लीषक ન० એક જાતનું નૃત્ય.

झल्लोल પુ० રેંટીયો, ચરખો.

झष् ભ્વા० પ० સ० સેટ્ વધ કરવો, મારી નાખવું.

झष् ભ્વા० ઉભ० સ० સેટ્ ગ્રહણ કરવું, ઢાંકવું.

झष પુ० માછલું, મગરમચ્છ, મીનરાશિ, મકરરાશિ, તાપ.

झष ન० વેરાન પ્રદેશ, પડતર જમીન, વન, જંગલ.

झषकेतन પુ० કામદેવ.

झषकेतु પુ० કામદેવ.

झषा स्त्री० નાગબલા વનસ્પતિ.

झषाङ्क પુ० કામદેવ, પ્રદ્યુમ્નનો પુત્ર અનિરુદ્ધ.

झषाशन પુ० શિશુમાર નામે જલચર પ્રાણી.

झषोदरी स्त्री० મત્સ્યગન્ધા–વ્યાસની માતા સત્યવતી.

झा स्त्री० પાણીનો ઘોષ.

झाङ्कृत પુ० એક જાતનો ક્ષાર.

झाङ्कृत ન० 'ઝામ ઝામ' એવો અસ્પષ્ટશબ્દ.

झाट પુ० નિકુંજ, લતાગૃહ, લતામંડપ, વન, ઘાવ વગેરેનું સાફ કરવું તે.

झाटल પુ० એક જાતનું વૃક્ષ.

झाटा स्त्री० ભોંય આંમળી, જૂઈ, જાઈ.

झाटामला स्त्री० ભોંય આંમળી.

झाटाल ન० એક જાતનું તરણુચ.

झाटालक ન० ઉપરનો અર્થ.

झाटिका स्त्री० ભોંય આંમળી.

झाटी स्त्री० ભોંય આંમળી, જૂઇ, જાઈ.

झामक ન० અત્યંત પાકેલી ઇંટ.

झामर પુ० એક જાતની સરાણ.

झार्झर પુ० ઝાંઝ વગાડનાર, ખંજરી બજાવનાર.

झार्झरिक પુ० ઉપરના અર્થ.

झालरी स्त्री० ઝાંઝ, ખંજરી.

झाला स्त्री० झला જુઓ.

झालि પુ० કેરીનું અથાણું.

झावु પુ० એક જાતનું ઝાડ.

झावुक પુ० એક જાતનું ઝાડ.

झावूक પુ० झावु જુઓ.

झिङ्गाक ન० એક જાતનું ચીભડું.

झिङ्गिनी स्त्री० ઉંબાડીયું, જિઙ્ગિની વૃક્ષ.

झिङ्गी स्त्री० જિઙ્ગિની વૃક્ષ.

झिञ्झिणी स्त्री० એક જાતની વનસ્પતિ.

झिञ्झिरिटा स्त्री० એક જાતની વનસ્પતિ.

झिञ्झी स्त्री० એક જાતનો કીડો–તમરું.

झिण्टी स्त्री० એક જાતનું ફૂલઝાડ.

झिण्टीश પુ० શિવ.

झिरि स्त्री० તમરું–કીડો.

झिरिका તમરું–કીડો.

झिलि પુ० ઝાલર.

झिल्लिका स्त्री० તમરું–કીડો, સૂર્યના તાપની કાંતિ, દીવેટ.

झिल्ली स्त्री० ઉપરના અર્થ.

झिल्लीकण्ठ પુ० કબૂતર, પારેવું.

झिल्लीका स्त्री० झिल्लिका જુઓ.

झीरिका સ્ત્રી० તમરૂં-કીડો.
झीरुका સ્ત્રી० તમરૂં.
झु ભ્વા० આ० સ० સેટ્ ગમન કરવું, જવું.
झुण्ट પુ० એક જાતનું ઝાડ, થુંબડું, ઘાસ વગેરેનાં મૂળનો ગુચ્છો, ગુલ્મ.
झुमरि સ્ત્રી० એક જાતની રાગિણી.
झूपिणी સ્ત્રી० એક જાતની સોપારીનું ઝાડ, અનિષ્ટસૂચક એક નિમિત્ત.
झूमेरी સ્ત્રી० તે નામે એક રાગિણી.
झूलि પુ० झूपिणी જુઓ.
झूष् ભ્વા० પ० સ० સેટ્ વધ કરવો, મારી, નાખવું.
झॄ દિવા० પ० અ० સેટ્ ઘરડા થવું.
झोड પુ० એક જાતની સોપારીનું ઝાડ.
झौलिक પુ० સોપારી નાખવાનું પાત્ર.
झ्यु ભ્વા० આ० સ० અનિટ્ ગમન કરવું, જવું.

ञ.

ञ् દશમો તાલવ્ય અનુનાસિક વ્યંજન.
ञ પુ० ગાયન ગાનાર, ગવૈયો, ઘર્ઘર અવાજ, બળદ, શુક્રાચાર્ય, વામ માર્ગ.
ञ ત્રિ० વામમાર્ગે જનાર, પાખંડી, ગાનાર.
ञकार પુ० 'ञ' અક્ષર.

ट.

ट् અગીઆરમો મૂર્ધન્ય વ્યંજન.
ट પુ० પગ, શબ્દ, અવાજ.
ट ત્રિ० ઠીંગણો, નીચો, વામન.
टंक् ચુ० ઉભ० સ० સેટ્ બાંધવું ઢાંકવું, ચોઢવું.
टंक् ભ્વા० પ० સ० સેટ્ બાંધવું, ઢાંકવું, ચોઢવું.
टकार પુ० 'ट' અક્ષર.
टक પુ० તે નામે એક દેશ.
टकदेशीय પુ० એક જાતનું શાક.
टकदेशीय ત્રિ० ટક્ક દેશમાં રહેનાર, ટક્ક દેશમાં હોનાર થનાર.
टकनामन् પુ० બ० વાહીક દેશનાં લોક.
टकर પુ० એક જાતના વાદિત્રનો અવાજ.
टगण પુ० છંદઃશાસ્ત્રમાં માત્રાવૃત્તપ્રસિદ્ધ એક ગણ.
टगर પુ० ટંકણખાર, વિલાસભોગ.
टगर ત્રિ० ટેઢી આંખવાળું, ત્રાંસી આંખવાળું.
टङ्क પુ० કોપ, ક્રોધ, ટાંકણું, તલવારનું મ્યાન, તરવાર, જાંઘ.
टङ्क પુ० ન० ચાર માસા બરોબર વજન, એક જાતના કોઠનું ઝાડ, કુહાડી, ગર્વ, અહંકાર, ફરશી, એક જાતનો આંબો, સીક્કો.
टङ्कक પુ० એક જાતનો રૂપાનો સીક્કો.
टङ्ककपति પુ० ટંકશાળનો અધ્યક્ષ-અમલદાર.
टङ्ककशाला સ્ત્રી० ટંકશાળ.
टङ्कटीक પુ० શિવ.
टङ्कण ન० ટંકણખાર, ટાંકવું, ચોઢવું.
टङ्कन ન० ઉપરના અર્થ.
टङ्कवत् પુ० તે નામે એક પર્વત.
टङ्कशाला સ્ત્રી० ટંકશાળ.
टङ्का સ્ત્રી० જાંઘ, તારા દેવી.
टङ्कानक પુ० બ્રહ્મદારુ વૃક્ષ.
टङ्कार પુ० ધનુષની દોરીનો અવાજ, આશ્ચર્યકારક શબ્દ.
टङ्कारकारिणी સ્ત્રી० તારા દેવી.
टङ्कारिणी સ્ત્રી० તારા દેવી.
टङ्कारित ન० ધનુષની દોરીનો અવાજ.
टङ्कारिन् ત્રિ० ટંકારવાળું.
टङ्कारी સ્ત્રી० ટંકારી વૃક્ષ.
टङ्कित ત્રિ० ટાંકેલ, બાંધેલ, ચોઢેલ.

टङ्क पु० न० કોદાળી, પાવડો, ફરશી, કુહાડી, ટાંકણું, જાંઘ, ચારમાસા બરોબર વજન.

टङ्कण पु० न० ટંકણખાર, ટાંકણું.

टङ्किनी स्त्री० એક જાતની વનસ્પતિ—પહાડમૂળ.

टट्टनी स्त्री० ગરોળી.

टट्टरी स्त्री० ઢોલ, જૂઠું બોલવું, મિથ્યા ભાષણ, એક જાતનું વાદિત્ર.

टट्टर पु० નગારાનો શબ્દ.

टल् भ्वा० प० अ० सेट् ટળવું, દૂર થવું, નાશ પામવું, બીવું.

टलन न० દૂર થવું, નાશ પામવો, ભય પામવો.

टवर्ग पु० ट—ठ—ड—ढ—ण એ પાંચ અક્ષરો.

टवर्गीय त्रि० ટવર્ગ સંબંધી.

टा स्त्री० પૃથ્વી.

टाङ्क न० એક જાતનો કોઠ વૃક્ષનો દારૂ.

टाङ्कर पु० એક જાતનું ઝાડ.

टाङ्कर त्रि० ખળ, લુચ્ચું.

टाङ्कृत न० અવાજ, શબ્દ.

टार पु० ઘોડો, રંગ, ગુદામૈથુન કરાવનાર.

टारी स्त्री० ઘોડી.

टिक् भ्वा० आ० स० सेट् ગમન કરવું જવું.

टिटिभ पु० ટીટોડો પક્ષી.

टिटिभक पु० ટીટોડો પક્ષી.

टिटिभकी स्त्री० ટીટોડી.

टिटिभी स्त्री० ટીટોડી.

टिट्टिभ पु० ટીટોડો.

टिट्टिभक पु० ટીટોડો.

टिट्टिभकी स्त्री० ટીટોડી.

टिट्टिभी स्त्री० ટીટોડી.

टिठिभ पु० ટીટોડો.

टिठिभक पु० ટીટોડો.

टिठिभकी स्त्री० ટીટોડી.

टिटिभी स्त्री० ટીટોડી.

टिण्टिनिका स्त्री० એક જાતની વનસ્પતિ.

टिण्डिश पु० એક જાતનું ઝાડ.

टिप् चु० उभ० स० सेट् પ્રેરણા કરવી, મોકલવું.

टिप्पन न० ટીકા, વ્યાખ્યા.

टिप्पनी स्त्री० ટીકા, વ્યાખ્યા.

टीक् भ्वा० आ० स० सेट् ગમન કરવું જવું.

टीका स्त्री० વ્યાખ્યા, ટીકા.

टु पु० સોનું, કામદેવ, ઠગ.

टुण्टुक पु० એક જાતનું પક્ષી, એક જાતનું ઝાડ, કાળો ખેર.

टुण्टुक त्रि० થોડું, અલ્પ, ક્રૂર, ઘાતકી, નીચ.

टुण्टुकी स्त्री० એક જાતની પક્ષિણી.

टुनाफा स्त्री० तालमूली वृक्ष.

टेपन न० પ્રેરણા કરવી, મોકલવું.

टेर त्रि० ત્રાંસુ, ટેઢું, તીરછી આંખવાળું.

टेरक त्रि० ટેઢું, ત્રાંસું, તીરછી આંખવાળું.

टोट त्रि० અલ્પ, થોડું, હલકું, હીણું.

टोडलतन्त्र न० તે નામે એક તંત્રશાસ્ત્ર.

टौक् भ्वा० आ० स० सेट् ગમન કરવું, જવું.

ट्वल् भ्वा० प० अ० सेट् टल् જુઓ.

ठ.

ठ् વ્યંજનોમાં બારમો મૂર્ધન્ય અક્ષર.

ठ पु० શિવ, મોટો અવાજ, ચંદ્રમંડળ, હરકોઇ મંડળ, મીંડું, શૂન્ય.

ठ त्रि० લોકવિષય.

ठकार पु० 'ઠ' અક્ષર.

ठक्कुर पु० દેવપ્રતિમા, બ્રાહ્મણને લાગતું એક વિશેષણ, હરકોઇ દેવ, ઠાકોરજી.

ठठम् अव्य० વાસણ વગેરેનો અસ્પષ્ટ અવાજ, ઠણકાર.

ड.

ड् વ્યંજનોમાં તેરમો મૂર્ધન્ય અક્ષર.

ड પુ૦ શિવ, શબ્દ, અવાજ, ત્રાસ, ભય, વાડવાનળ.

डकार પુ૦ 'ડ' અક્ષર.

डगण પુ૦ છંદઃશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ માત્રાવૃત્તનો એક ગણ.

डङ्गरी સ્ત્રી૦ એક જાતની લાંબી કાકડી.

डङ्गारी સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.

डंप् ભ્વા૦ આ૦ સ૦ અ૦ સેટ્ ઢગલો કરવો, એકઠું કરવું.

डंप् ચુ૦ આ૦ સ૦ અ૦ સેટ્ ઉપરના અર્થ.

डप् ચુ૦ આ૦ સ૦ અ૦ સેટ્ ઢગલો કરવો, એકઠું કરવું.

डप् ભ્વા૦ આ૦ સ૦ અ૦ સેટ્ ઉપરના અર્થ.

डंब् ચુ૦ ઉભ૦ સ૦ સેટ્ જોવું.

डंभ् ચુ૦ ઉભ૦ સ૦ સેટ્ એકઠું કરવું, ઢગલો કરવો.

डम પુ૦ એક જાતની નીચ વર્ણસંકર જાતિ–ભંગી વગેરે.

डमर પુ૦ ભયથી નાસી જવું તે.

डमरा સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.

डमरिन् પુ૦ એક જાતનું વાદિત્ર–ડાકલું.

डमरु પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

डमरुका સ્ત્રી૦ डमरिन् જુઓ.

डम्बर પુ૦ સમૂહ, આડંબર, આયોજન–યોજવું, જોડવું, તે નામે કાર્તિકસ્વામીનો એક અનુચર.

डयन ન૦ ઉડવું, ડોલી–પાલખી વગેરે.

डलक ન૦ વાંસનો ડાલો–ટોપલો.

डवित्थ પુ૦ લાકડાનો મૃગ, દ્રવ્યવાચી એક સંજ્ઞાશબ્દ.

डहु પુ૦ नकुच વૃક્ષ.

डहू પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

डा સ્ત્રી૦ ડાકણ, પિશાચણી, ટોપલી–ટોપલો વગેરે.

डाकिनी સ્ત્રી૦ દેવીની એક અનુચરી–ડાકણ, દેખતાંજ કંટાળો ઉપજાવે તેવી કદરૂપી સ્ત્રી.

डाकिनीता સ્ત્રી૦ ડાકણપણું.

डाकिनीत्व ન૦ ડાકણપણું.

डाङ्गरी સ્ત્રી૦ લાંબી એક જાતની કાકડી.

डामर પુ૦ શિવે કહેલું એક તંત્રશાસ્ત્ર.

डालिम પુ૦ દાડમનું ઝાડ.

डाहल પુ૦ ત્રિપુર દેશ.

डाहूक પુ૦ दात्यूह શબ્દ જુઓ.

डाहूकी સ્ત્રી૦ दात्यूह પક્ષિણી.

डिक्करी સ્ત્રી૦ તરુણ સ્ત્રી.

डिङ्गर પુ૦ એક જાતની કાકડી,ક્ષેપ, ફેંકવું, વન, ધૂતારો, સેવક.

डिडिका સ્ત્રી૦ યુવાવસ્થામાં ધોળાં પળીયાં લાવનારો એક રોગ.

डिडिमा પુ૦ એક જાતનું પક્ષી.

डिण्डम પુ૦ નગારૂં, ઢંઢેરો, પાણીમાં થતું એક જાતનું આંમળું.

डिण्डिमेश्वर પુ૦ તે નામે એક તીર્થ.

डिण्डिर પુ૦ સમુદ્રનું ફીણ–સમદર ફેણ.

डिण्डिरमोदक પુ૦ ગાંજો, લસણ.

डिण्डश એક જાતનું ઝાડ.

डिण्डीर પુ૦ डिण्डिर જુઓ.

डित्थ પુ૦ લાકડાનો હાથી, એક સંજ્ઞાશબ્દ.

डिप् ચુ૦ ઉભ૦ અ૦ સેટ્ ઢગલો કરવો, એકઠું કરવું.

डिप् ભ્વા૦ આ૦ અ૦ સેટ્ ઉપરના અર્થ.

डिप् ચુ૦ ઉભ૦ સ૦ સેટ્ પ્રેરણા કરવી, મોકલવું.

डिप् તુદા૦ પ૦ સ૦ સેટ્ ઉપરના અર્થ.

डिब् ચુ૦ ઉભ૦ સ૦ સેટ્ ઢગલો કરવો, એકત્ર કરવું, પ્રેરણા કરવી, મોકલવું.

डिब् ભ્વા૦ પ૦ સ૦ સેટ્ ઉપરના અર્થ.

डिंभ् चु० उभ० स० सेट् हिंसा करवी, એકઠું કરવું.

डिंभ भ्वा० प० स० सेट् ઉપરના અર્થ.

डिम् चौत्र० प० स० सेट् હિંસા કરવી.

डिम पु० જેમાં કાવ્યનું રૂપ દેખાતું હોય તેવું કોઈ નાટક.

डिम्ब पु० ભય, ભયથી નાસી જવું, ગર્ભાશયમાં પેસીના આકારમાં બંધાયેલો ગર્ભ, ગર્ભાશય, ભયનો શબ્દ, ઈંડું, બરોળ, પ્રલય, નાશ, નાનું બચ્ચું, બાળક.

डिम्बाहव पु० ભયના પોકારોવાળું યુદ્ધ.

डिम्बिका स्त्री० કામુકી સ્ત્રી, શોણાક વૃક્ષ, પાણીનો પરપોટો.

डिम्बी स्त्री० ઉપરના અર્થ.

डिम्भ त्रि० બાળક, બચ્ચું, મૂર્ખ, અજ્ઞાની.

डिम्भक पु० બાળક, શાલ્વ દેશના રાજા બ્રહ્મદત્તનો એક પુત્ર.

डिम्भचक्र न० સ્વરોદયમાં કહેલ શુભાશુભ સૂચક એક ચક્ર.

डिम्भा स्त्री० ઘણુંજ નાનું બાળક.

डी भ्वा० आ० अ० सेट् આકાશમાં જવું, ઉડવું.

डीतर त्रि० આકાશમાં અતિશય ગતિવાળું.

डीन न० પક્ષીની એક ગતિ, તે નામે એક આગમશાસ્ત્ર, ઉડવું.

डीनक न० પક્ષીનું ધીમે ધીમે ઉડવું.

डीनडीनक न० એક જાતની પક્ષીની ગતિ.

डीनावडीनक न० ઉપરનો અર્થ.

डुण्डु पु० એક જાતનો ઝેર વિનાનો સાપ.

डुण्डुभ पु० ઉપરનો અર્થ.

डुण्डुल पु० નાનું ઘુવડ.

डुण्डुली स्त्री० નાની ઘુવડી.

डुल पु० એક જાતનું ઘુવડ.

डुलि स्त्री० નાનો કાચબો, કાચબી.

डुलिका स्त्री० એક જાતનું ખંજન પક્ષીના જેવું પક્ષી.

डोडिका स्त्री० ડોડીનું શાક.

डोडी स्त्री० ડોડીનું શાક.

डोम पु० તે નામે વર્ણસંકર જાતિ–ભંગી વગેરે.

डोर न० દોર, હાથ–બાહુ વગેરેને બાંધવાની દોરી.

डोरडो स्त्री० બૃહતી નામે વનસ્પતિ.

ड्रुल् चु० उभ० स० सेट् મિશ્ર કરવું.

ढ.

ढ् વ્યંજનોમાં ચૌદમો મૂર્ધન્ય વ્યંજન.

ढ पु० મોટું નગારું, કુતરો, કુતરાની પુંછડી, ધ્વનિ, અવાજ, નિર્ગુણ.

ढकार पु० 'ઢ' અક્ષર.

ढक्क पु० ઢાકા શહેર, ધર્માદા ઘર, અદસ્ય થવું, અવાજ, નિર્ગુણ.

ढक्का स्त्री० મોટું નગારું, ડંકો.

ढक्काढोलप्रिया स्त्री० અન્નપૂર્ણા દેવી.

ढक्कावादचलज्जला स्त्री० ગંગા નદી.

ढक्कारव पु० મોટા નગારાનો શબ્દ.

ढक्कारवा स्त्री० તારિણી દેવી–તાંત્રિકોની તે નામે એક દેવી.

ढक्कारी स्त्री० ઉપરનો અર્થ,

ढगण पु० છંદઃશાસ્ત્રમાં માત્રાવૃત્તપ્રસિદ્ધ ગણ.

ढण्टी स्त्री० એક પ્રકારનું વાક્ય.

ढामरा स्त्री० હંસલી.

ढाल न० ઢાલ.

ढालिन् त्रि० ઢાલવાળું.

ढुण्ढ् भ्वा० स० प० सेट् શોધવું, ખોળવું.

ढुण्ढन न० શોધવું, ખોળવું.

ढुण्ढि पु० કાશીમાં તે નામે એક ગણપતિ.

ढुण्ढित त्रि० શોધેલ, ખોળેલ.

ढोल पु० ઢોલ.

ढोलधरा स्त्री० અન્નપૂર્ણા દેવી.

ढोलरूपा स्त्री० અન્નપૂર્ણા દેવી.

ढोलवाद्यप्रमोदिनी स्त्री० અન્નપૂર્ણા દેવી.

ढोलशब्दस्वरूपिणी स्त्री० અન્નપૂર્ણાદેવી.

ढौक् भ्वा० आ० स० सेट् પ્રેરણા કરવી, ગતિ કરવી, મૂકવું, સ્થાપવું.

ढौकन न० જવું, પ્રેરણા કરવી, મુકવું, ભેટ, લાંચ.

ण.

ण् વ્યંજનોમાં પંદરમો મૂર્ધન્ય—અનુનાસિક વ્યંજન.

ण पु० બિન્દુ દેવ, ભૂષણ, અલંકાર, ઘરેણું, પાણીનું સ્થાન, જલાશય.

ण त्रि० ગુણરહિત, નિર્ગુણ.

ण न० નિર્ણય, નિશ્ચય, જ્ઞાન.

णख् भ्वा प० स० सेट् ગમન કરવું, જવું.

णट् भ्वा० प० स० सेट् નૃત્ય કરવું, નાચવું.

णट् भ्वा० प० अ० सेट् નટનું કામ કરવું.

णद् भ्वा० प० अ० सेट् અસ્પષ્ટ શબ્દ કરવો, નાદવું, ગાજવું. अनु + નાદનું અનુકરણ કરવું, अभि + સામે શબ્દ કરવો, उद + ઉંચે શબ્દ કરવો, प्रति + પડઘાનું અનુકરણ કરવું.

णद् चु० उभ० स० सेट् બોલવું, કહેવું.

णभ् भ्वा० आ० स० सेट् હિંસા કરવી,હાર કરવું.

णभ् दिवा० प० स० सेट् ઉપરના અર્થ.

णभ् क्र्यादि० प० स० सेट् ઉપરના અર્થ.

णम् भ्वा० प० अनिट् શબ્દ કરવો અ૦નમવું, स०अभि + સામે નમવું, अव + નીચા નમવું, નીચા થવું,उद + ઉંચે જવું,ઉંચા થવું, ઉઠવું, अभि + उद + સામેથી ઉંચા થવું, उप + પ્રાપ્ત થવું, પોતાની મેળે પાસે જવું, परि + તુલ્યરૂપ સત્તાએ વસ્તુનું અન્યથા થવું, પરિણામ થવું, प्र + અત્યંત નમવું, प्रति + અવળી રીતે નમવું, वि + વિશેષે કરી નમવું, परि + કોઈપણ પદાર્થમાં વિકાર થવો सम् + સારી રીતે નમવું.

णय् भ्वा० प० स० सेट् ગમન કરવું,જવું, રક્ષણ કરવું.

णर्द् भ्वा० प० अ० सेट् શબ્દ કરવો,ગાજવું.

णल् भ्वा० प० स० सेट् બાંધવું.

णश् दिवा० प० अ० सेट् નાશ પામવો, અદૃશ્ય થવું, નાસી જવું.

णस् भ्वा० आ० अ० सेट् કુટિલતા કરવી.

णह् दिवा० उभ० स० अनिट् બાંધવું, अपि + ધારણ કરવું, બખ્તર વગેરે પહેરવું, अव + ચોતરફથી બાંધવું. आ + સારી રીતે બાંધવું. परि+आ+ચોતરફથી બાંધવું, उद + ઉંચું કરી બાંધવું, सम् + उद સારી રીતે બાંધવું, उप + ઉપર બાંધવું, नि + અત્યંત બાંધવું, परि + ચોતરફથી બાંધવું, सम् + સારી રીતે બાંધવું, બખ્તર વગેરે પહેરવું, તૈયારી કરવી.

णास् भ्वा० आ० अ० सेट् શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો.

णिक्ष् भ्वा० प० स० सेट् ચુંબન કરવું, वि + નાશ કરવો.

णिज् अदा० आ० स० सेट् શોધવું.

णिज जुहो० उभ० अनिट् શોધવું શુદ્ધ કરવું, स० શુદ્ધ થવું अ० अव + ચોતરફ જળ છાંટીને શુદ્ધ કરવું, निर् + સંપૂર્ણ ધોઈ નાખી શુદ્ધ કરવું—સાફ કરવું.

णिंद् भ्वा० प० स० सेट् નિંદા કરવી, ધિક્કારવું.

णिद् भ्वा० उभ० सेट् સમીપ થવું अ० નિંદવું स०

णिल् तुदा० प० स० सेट् દુઃખેથી જાણવું.

णिव् भ्वा० प० स० सेट् સીંચવું છાંટવું.

णिश भ्वा० आ० स० सेट् शांतिथी विचारवुं, ध्यान करवुं.

णिष् भ्वा० आ० स० सेट् प्रोक्षण करवुं, छांटवुं.

णिंस् अदा० आ० स० सेट् चुंबन करवुं.

णी भ्वा० उभ० द्विक० अनिट् लई जवुं, दोरवुं, प्राप्त करवुं. अति + ओळंगी लई जवुं, वि + अति + दूर करवुं, अनु विनववुं, मनाववुं अप + हरण करवुं, दूर करवुं. अभि + हावभाव करवा, भजववुं. अव + नीचे लई जवुं. आ + दूर रहेलांने समीप लई जवुं, लाववुं, अभि+ आ + सामे लाववुं, परि + आ + चोतरफथी लाववुं. प्रति + आ + विरुद्ध रीते लाववुं, उद् + उंचे लई जवुं, उप + पासे लई जवुं, नि + त्याग करवो, निर् + निश्चय करवो, निर्णय करवो, पुरा + फरी लाववुं, परि + चोतरफथी लई जवुं, परणवुं, वि + फेंकवुं, प्रवेश, करवो, करवुं, शिखववुं, प्रति + फरी लई जवुं, वि + खसेडवुं, दूर करवुं, केळववुं, सम् +जोडवुं.

णील् भ्वा० प० स० सेट् लीलुं करवुं.

णीव् भ्वा० प० स० सेट् स्थूल करवुं.

णु अदा० प० स० वेट् स्तुति करवी. आ+ सारी रीते स्तुति करवी. प्र+ अत्यंत स्तुति करवी.

णु भ्वा० आ० स० अनिट् गमन करवुं, जवुं.

णुद् तुदा० उभ० स० अनिट् प्रेरणा करवी. अप+खसेडवुं, दूर करवुं, परा+खसेडवुं, दूर करवुं, प्र+अत्यंत प्रेरवुं, हांकवुं, वि+विशेष प्रेरणा करवी.

णू तुदा० प० स० सेट् स्तुति करवी.

णेद् भ्वा० उभ० स० सेट् समीप करवुं, पासे लाववुं.

णेष् भ्वा० आ० स० सेट् गमन करवुं, जवुं.

ण्य पु० ब्रह्मलोकमां आवेलुं ते नामे एक सरोवर.

त.

त् व्यंजनोमां सोळमो दंतस्थानी व्यंजन.

त पु० चोर, अमृत, पुछडुं, खोळो, म्लेच्छ, गर्भ, रत्न, बुद्धदेव, शियाळनुं पुछडुं.

त त्रि० जुवान, शठ, लुच्चुं, धोळुं नहि ते.

तंक् भ्वा० प० सेट् दरिद्र होवुं, कष्टपूर्वक जीववुं अ०

तंसु पु० पुरुवंशी एक राजा.

तक् भ्वा० प० सेट् हसवुं, अ० सहन करवुं, स०

तक त्रि० निंदित,सहनशील,स्खलना पामेल.

तकत् अव्य० अति अल्प, घणुंज थोडुं.

तकत् त्रि० ते, पेलुं.

तकरी स्त्री० खराब काम करनारी स्त्री.

तकार पु० 'त' अक्षर.

तकिल पु० औषध, दवा.

तकिल त्रि० धूर्त, धूतारुं.

तकिला स्त्री० ओषधि, वनस्पति.

तकु त्रि० गमन करनार, जनार.

तक्मन् न० संतान, छोकरुं.

तक्र न० छाश-जेमां चोथा भागनुं पाणी होय ते छाश.

तक्रकूर्चिका स्त्री० छाशमांथी थतो पदार्थ.

तक्रपिण्ड पु० दहीं के छाशथी दूधने विकृत करी तेने कपडामां बांधी तेमांथी पाणी नीकळी जतां जे बाकी रहे ते.

तक्रमांस न० छाशमां रांधेलुं मांस.

तक्रवामन पु० नारंगीनुं झाड.

तक्राट पु० छाश करवानो रवैयो.

तक्रारिष्ट पु० वैद्यकप्रसिद्ध एक औषध.

तक्व त्रि० गमन करनार, जनार.

तक्वन् त्रि० उपरनो अर्थ.

तक्वी स्त्री० चोर लोकोनी गति.

तक्ष् भ्वा० प० स० वेट् छोलवुं, पातळुं करवुं.

तक्ष् भ्वा० प० स० वेट् ઉપરના અર્થ.

तक्ष् भ्वा० प० स० वेट् છાલ ઉતારવી, છોલવું, ઢાંકવું.

तक्ष પુ૦ રામના નાના ભાઈ ભરતનો એક પુત્ર, તે નામે એક રાજધાની, છોલવું, પાતળું કરવું, બખ્તર વગેરેથી ઢાંકવું.

तक्षक પુ૦ વિશ્વકર્મા, દેવોનો સુથાર, એક જાતનું ઝાડ, સૂત્રધાર, કશ્યપનો પુત્ર એક નાગ–તક્ષક નાગ.

तक्षकीय त्रि० છોલવાળું.

तक्षण न० છોલવું, પાતળું કરવું.

तक्षणी स्त्री० વાંસી–લાકડાં છોલવાનું સાધન વાંસલો.

तक्षन् પુ૦ સુથાર, વિશ્વકર્મા નામનો દેવોનો સુથાર, ચિત્રા નક્ષત્ર.

तक्षशिला स्त्री० ભરતના પુત્ર તક્ષ રાજાની રાજધાની.

तक्षशिलादि પુ૦ વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.

तग् भ्वा० प० सेट् સ્ખલના પામવી, કંપવું, अ० જવું. स०

तगण પુ૦ છંદઃશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ તગણ જેમાં ત્રણ અક્ષર હોઇ છેલ્લો અક્ષર લઘુ હોય છે.

तगर પુ૦ તગરનું ઝાડ, મીંઢળનું ઝાડ.

तगर न० કોંકણ દેશમાં પ્રસિદ્ધ પિંડતગર વૃક્ષ, તગરના મૂળમાં થતો એક સુગંધી પદાર્થ.

तगरपादिक न० તગર મૂળ નામે એક સુગંધી દ્રવ્ય.

तगरपादी स्त्री० તગરનું ઝાડ.

तङ्क પુ૦ કષ્ટપૂર્વક જીવવું, દુઃખ, પ્રિયચિન્હ, તાપ, ભય, પહેરવાનું વસ્ત્ર.

तङ्कन न० કષ્ટપૂર્વક જીવવું.

तच्छील त्रि० સ્વાભાવિક રીતે ફળની અપેક્ષા રાખ્યા વિના પ્રવૃત્તિ કરવાના સ્વભાવવાળું.

तज्ज त्रि० તેથી ઉત્પન્ન થયેલ, તેથી ઉત્પન્ન થનાર.

तज्जलान् त्रि० તેથી ઉત્પન્ન થઇ તેમાં લય પામેલ કોઇ પદાર્થ.

तञ्जी स्त्री० હિંગુપત્રી નામે એક વનસ્પતિ.

तट् भ्वा० प० स० सेट् ઉંચા થવું, ઉઠવું.

तट् चु० उभ० स० सेट् હણવું, ઠોકવું, માર મારવો.

तट त्रि० ઉંચું, ઉન્નત.

तट પુ૦ न० કાંઠો, તટ, કિનારો.

तट न० ઉંચાણવાળું ખેતર.

तट પુ૦ શિવ.

तटग त्रि० કાંઠા ઉપર રહેલ.

तटग પુ૦ તળાવ.

तटस्थ त्रि० સમીપ રહેલ, મધ્યસ્થ. ઉદાસીન, અલગ.

तटा स्त्री० કાંઠો, કિનારો.

तटाक પુ૦ તળાવ.

तटाकिन् त्रि० તળાવવાળું.

तटाघात પુ૦ वप्रक्रीडा જુઓ.

तटिनी स्त्री० નદી.

तटी स्त्री० કાંઠો, કિનારો.

तटच त्रि० કાંઠા ઉપર હોનાર–થનાર.

तटच પુ૦ શિવ.

तंड् भ्वा० आ० स० सेट् મારવું, માર મારવો.

तड् चु० उभ० सेट् દીપવું, પ્રકાશવું अ० મારવું, ઠોકવું, મારવો स०

तडग પુ૦ તળાવ.

तडाक પુ૦ તળાવ.

तडाका स्त्री० દીપ્તિ, કાંતિ, કિનારો, કાંઠો, આઘાત.

तडाग પુ૦ તળાવ, હરણ પકડવાની જાળ, પાંચસો ધનુષના વિસ્તારવાળું જલાશય.

तडागवत् त्रि० તળાવવાળું,

तडागिन् त्रि० તળાવવાળું.

तडाघात પુ૦ હાથીની સુંઢનું ઉંચે ઉછળવું.

तडि पु० આઘાત, પ્રહાર,

तडि त्रि० આઘાત કરનાર, પ્રહાર કરનાર.

तडित् स्त्री० વિજળી, સમીપ, પાસે, હિંસા.

तडित्कुमार पु० ब० જૈનમતે ભવનપતિ એક દેવજાતિ.

तडित्प्रभ त्रि० વીજળીના જેવી કાંતિવાળું.

तडित्प्रभा स्त्री० વીજળીની કાંતિ, તે નામે કાર્તિક સ્વામીની અનુચર એક માતૃકા.

तडित्वत् पु० મેઘ, મોથ.

तडित्वत् त्रि० વીજળીવાળું.

तडिद्गर्भ पु० મેઘ.

तडिन्मय त्रि० વીજળીમય, વીજળીરૂપ.

तडिल्लता स्त्री० વિજળી.

तण्ड पु० તે નામે એક ઋષિ.

तण्डक पु० ખંજન પક્ષી.

तण्डक न० ફીણ, લગભગ સમાસવાળું વાક્ય, ઘર માટેનું લાકડું, ઝાડની મોટી શાખા.

तण्डक त्रि० બહુજ માયાવી–કપટી, જાદુગર, પાસે રહી ઘાત કરનાર.

तण्डक पु० न० પરિષ્કાર.

तण्डा स्त्री० પ્રહાર, માર.

तण्डि पु० તે નામે એક ઋષિ.

तण्डु पु० શિવનો દ્વારપાલ નંદિકેશ્વર.

तण्डुरीण पु० કીડો.

तण्डुरीण त्रि० મૂર્ખ, અધમ, નીચ.

तण्डुरोण न० ચોખાનું ધોણુ–પાણી.

तण्डुल पु० न० ચોખા, ફોતરા વગરનું ધાન્ય, આઠ ધોળા સરસવ બરોબર વજન.

तण्डुलपरीक्षा स्त्री० એક જાતનું દિવ્ય-ચોર વગેરેએ ચોરી વગેરે કરેલી છે કે નહિ તે માટે અમુક મંત્રેલા ચોખા ચવરાવી પરીક્ષા કરવી તે.

तण्डुला स्त्री० વાવડીંગ.

तण्डुलाम्बु न० ચોખાનું ધોણુ–પાણી.

तण्डुलिकाश्रम पु० न० તે નામે તીર્થ.

तण्डुलीक पु० તાંદળજાની ભાજી.

तण्डुलीय पु० ઉપરનો અર્થ, વાવડીંગ.

तण्डुलीयक पु० તાંદળજો.

तण्डुलीयका स्त्री० વાવડીંગ.

तण्डुलु पु० વાવડીંગ.

तण्डुलेर पु० તાંદળજો.

तण्डुलोत्थ न० ચોખાનું ધોણુ–પાણી.

तण्डुलोदक न० ઉપરનો અર્થ.

तण्डुलौघ पु० ચોખાનો ઢગ, એક જાતનો વાંસ.

तत् त्रि० વિસ્તારનાર, પહોળું કરનાર, ફેલાવનાર, તે, પેલું.

तत न० વીણા વગેરે વાદિત્ર, વિસ્તાર, પરંપરા, સંતાન.

तत पु० વાયુ, પિતા, પુત્ર.

तत त्रि० વિસ્તારેલ, વ્યાપેલ.

ततनुष्टि पु० ધર્મસંતતિને ઇચ્છનાર.

ततपत्नी स्त्री० કેળનું ઝાડ.

ततःप्रभृति अव्य० તે પછી,ત્યારથી આરંભી.

ततम त्रि० ઘણામાંથી નક્કી કરેલ અમુક.

ततर त्रि० બેમાંથી નક્કી કરેલ અમુક એક.

ततस् अव्य० તેથી,તે પછી, ત્યારપછી,ત્યાંથી.

ततस्ततस् अव्य० ઉપરના અર્થ.

ततस्त्य त्रि० ત્યાંનું, તેથી હોનાર–થનાર, ત્યાં હોનાર–થનાર.

ततामह पु० પિતાનો પિતા–દાદો.

ततामही स्त्री० પિતાની માતા–દાદી.

तति स्त्री० પંક્તિ, લાઇન, સમૂહ.

ततिथी स्त्री० તેટલાંને પૂરનારી.

ततुरि त्रि० હિંસક.

तत्कर त्रि० તેને કરનાર.

तत्कर पु० તેનો હાથ.

तत्काल पु० તે સમય, વર્તમાન કાળ, તે સમયે, તે વખતે.

तत्काल त्रि० તે સમયનું, તે કાળનું, તે વખતનું.

तत्कालधी त्रि० હાજર જબાની, જે સમયે જે યોગ્ય હોય તે સૂચવનાર બુદ્ધિવાળું.

तत्क्रिय त्रि० પગાર લીધા વિના કામ કરનાર.

तत्क्षण पु० તત્કાલ, તેજ ક્ષણે, ચાલુ ક્ષણે.

तत्त्व न० રહસ્ય, યથાર્થપણું, ખરેખરૂં, આત્મસ્વરૂપ, બ્રહ્મ, સ્વભાવ, ચિત્ત, મન, વસ્તુ, પદાર્થ, સાંખ્યપ્રસિદ્ધ પચીસ તત્ત્વ, પરમાત્મા, પચીસની સંખ્યા.

तत्त्वज्ञान न० યથાર્થજ્ઞાન, બ્રહ્મજ્ઞાન.

तत्त्वज्ञानार्थदर्शन न० તત્વજ્ઞાન માટે આ-લોચન–વિચારણા.

तत्त्वज्ञानिन् त्रि० તત્વજ્ઞાની.

तत्त्वतस् अव्य० ખરી રીતે, ખરાપણાથી.

तत्त्वनिष्ठता स्त्री० ૩૫ વાણીના ગુણોપૈકી એક ગુણ.

तत्त्वन्यास पु० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ વિષ્ણુપૂ-જાના અંગરૂપ એક ન્યાસ.

तत्त्वरश्मि पु० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ (स्त्रीँ) એ બીજ.

तत्त्वविद् त्रि० તત્વજ્ઞાની, બ્રહ્મજ્ઞાની, આ-ત્મજ્ઞાની.

तत्त्वविद् पु० પરમેશ્વર.

तत्त्वावबोध पु० તત્વજ્ઞાન.

तत्त्वाभियोग पु० ખરૂં તહોમત.

तत्पत्री स्त्री० હિંગુપુત્રી વનસ્પતિ.

तत्पद न० 'तत्' એવું વેદાંતપ્રસિદ્ધ પદ-જેનો પરમાત્મા અર્થ છે.

तत्पदलक्ष्यार्थ पु० ચિદેકરસ પરમાત્મા.

तत्पदवाच्य पु० પરમાત્મા.

तत्पदवाच्य त्रि० 'तत्' એ પદનો અર્થ.

तत्पदवाच्यार्थ पु० 'तत्त्वमसि' એ વૈદિક વાક્યમાંના 'तत्' એ પદનો વાચ્ય અર્થ.

तत्पदार्थ पु० પરમાત્મા.

तत्पदाभिध पु० પરમાત્મા.

तत्पर त्रि० તેમાં રહેલ, તેમાં આસક્ત, તેથી પર વસ્તુ, ઉદ્યમી, ઉદ્યોગી, તૈયાર.

तत्पर पु० નિમેષનો ત્રીસમો ભાગ–એક સૂક્ષ્મ કાળ.

तत्परायण पु० તેમાં આસક્ત.

तत्पुरुष पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક સમાસ, તે નામે એક રુદ્ર, તેનો અધિષ્ઠાયક દેવ–રૂદ્રનો અધિષ્ઠાયક દેવ.

तत्पूर्व त्रि० તેની પહેલાં, તેની પૂર્વે.

तत्पूरुष पु० तत्पुरुष જુઓ.

तत्फल न० તે ફળ, કમળ, કૃષ્ણ ઔષધિ, ચોર નામે એક ગંધદ્રવ્ય.

तत्फल त्रि० તે ફળ જેને મળેલું છે તે.

तत्र अव्य० ત્યાં, તેમાં.

तत्रत्य त्रि० ત્યાંનું, ત્યાં હોનાર–થનાર, તેમાંનું, તેમાં હોનાર.

तत्रभवत् त्रि० પૂજ્ય, આપ.

तत्रसाधुकारिन् त्रि० તેનું સારૂં કરનાર.

तत्रस्थ त्रि० ત્યાં રહેનાર.

तत्सद् पु० દેવ.

तथा अव्य० તે પ્રકારે, તે પ્રમાણે, તેમ, તેના જેવું, ખરેખર, હા, ખરૂં, તેમજ, સમુચ્ચયમાં તથા નિશ્ચયમાં વપરાય છે.

तथाकारम् अव्य० માંડ માંડ તેમ કરીને.

तथागत पु० બુદ્ધ દેવ, બુદ્ધ મુનિ.

तथागत त्रि० તે પ્રમાણે ગયેલ.

तथाच अव्य० વળી, તે પ્રમાણે, તેમ.

तथात्व न० તેમપણું, તે પ્રમાણેપણું, તે પ્રકારે.

तथापि अव्य० તોપણ, તેમ છતાં.

तथाभूत त्रि० તે પ્રમાણે થયેલ, તે પ્રકારે થયેલ, તેવારૂપે થયેલ.

तथाराज पु० બુદ્ધ દેવ.

तथाविध त्रि० તેવા પ્રકારનું.

तथाविधेय त्रि० તે પ્રમાણે થવાનું, તે પ્ર-કારે હોનારૂં.

तथाहि अव्य० જેમકે, જેમ, તેમજ.

तथैव अव्य० તેમજ, વળી, તેજ પ્રકારે.

तथ्य न० સત્ય, ખરું.
तथ्य त्रि० સત્યવાળું, સત્ય ભરેલું.
तथ्यतस् अव्य० સત્યથી, ખરાપણાથી, ખરે.
तद् त्रि० તે, પેલું, પ્રસિદ્ધ.
तद् न० પરબ્રહ્મ, પરમાત્મા.
तद् अव्य० તો, ત્યારે, માટે.
तदतिपात त्रि० તેને ઓળંગનાર, તેની પાર જનાર.
तदनन्तरम् अव्य० તે પછી, ત્યાર પછી.
तदनन्यता स्त्री० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
तदनन्यत्व न० તે બન્નેની એકતા, તેનું એકપણું.
तदन्तम् अव्य० ત્યાં સુધી.
तदन्यथाघितार्थप्रसङ्ग पु० ન્યાયપ્રસિદ્ધ એક તર્ક.
तदर्थ त्रि० તેને માટેનું, તેને માટે આ.
तदर्थ पु० તેનો અર્થ.
तदर्थम् अ० તેને માટે, તેને સારું, તે માટે, તે સારું.
तदर्पण न० થાપણ મૂકેલી વસ્તુ થાપણ મૂકનારને સોંપવી તે, તેનું અર્પણ, તેનું સોંપવું.
तदा अव्य० ત્યારે, તે કાળે, તે વખતે.
तदात्मन् त्रि० તે સ્વરૂપ, તે રૂપ, તેથી અભિન્ન, તે મય.
तदात्व न० તે કાળે, તે સમયે.
तदादि न० તે પછી, ત્યારથી માંડી, ત્યારથી આરંભી.
तदादितदन्तन्याय पु० મીમાંસાપ્રસિદ્ધ એક ન્યાય.
तदानीम् अव्य० તે વખતે, તે કાળે, તે સમયે, ત્યારે.
तदानीन्तन त्रि० ત્યારનું, તે વખતનું, તે વેળા હોનાર-થનાર.
तदाप्रभृति त्रि० ત્યારથી માંડી, તે સમયથી આરંભી, તે પછી.
तदामुख त्रि० તે વખતે આરંભેલ, ત્યારે શરૂ કરેલ, પ્રારંભેલ.
तद्विद् त्रि० તે વિષયનું સ્તોત્ર, તે સંબંધી સ્તોત્ર.
तद्गत त्रि० તત્પર, તેમાં આસક્ત, તેમાં રહેલ, તે પરાયણ.
तद्गुण त्रि० તેના જેવા ગુણવાળું.
तद्गुण पु० તે નામે એક અર્થાલંકાર, તેનો ગુણ, તેનું વિશેષણ, પ્રધાનનું વિશેષણ.
तद्गुणसंविज्ञान पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક બહુવ્રીહિ સમાસ-જેમાં પ્રધાનનો અમુક એક ભાગ વિશેષણરૂપે જણાય છે.
तदीय त्रि० તેનું, તે સંબંધી.
तद्दिन न० તે દિવસે.
तद्दिनम् अव्य० દિવસ મધ્યે, દરરોજ, દિવસે દિવસે, દિવસમાં.
तद्धन त्रि० કૃપણ, લોભી, કંજુસ.
तद्धन न० તે ધન.
तद्धर्मन् त्रि० તેવા પ્રકારના ધર્મવાળું, તે ધર્મવાળું.
तद्धित त्रि० તેને હિતકારક, તેના હિતનું.
तद्धित पु० न० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક પ્રત્યય.
तद्बल पु० એક જાતનું બાણ.
तद्बल न० તેનું બળ, તેનું સૈન્ય.
तद्भाव पु० તેનો અસાધારણ ધર્મ, તે રૂપ થવું, તે સંબંધી ભાવ-ચિંતન-વિચાર.
तद्भू स्त्री० બાણનો અભ્યાસ.
तद्राज पु० તેનો રાજા, તે અર્થમાં કરેલ એક તદ્ધિત પ્રત્યય.
तंद्र् सौत्र० प० अ० सेट् દુઃખી થવું, મોહ પામવો.
तद्यच् त्रि० તે પ્રત્યે જનાર, તેને અનુસરનાર, તેને પૂજનાર.
तद्यङ्च् त्रि० ઉપરના અર્થ.
तद्वत् अव्य० તેના જેવું, તેની પેઠે, તેના જેવી ક્રિયાવાળું.

तद्वत् त्रि० तेवाળું, तेथी युक्त.

तद्वत्ता स्त्री० ते वाળापणुं.

तद्वत्त्व न० ते वाળापणुं.

तद्विध त्रि० तेवा प्रकारनुं, तेवुं.

तन् तना० उभ० स० सेट् विस्तारवुं, करवुं. वि + अति + वारंवार विस्तारवुं, अधि+ उपर विस्तारवुं, अनु + संतत विस्तारवुं, पाछળ करवुं. अप + नीचे विस्तारवुं, अव +संतत विस्तारवुं, आ + लांबुं करवुं, करवुं, वि + आ + विशेष विस्तारवुं, विशेष करवुं, उद्+उंचे विस्तारवुं, उंचे करवुं, प्र+अत्यंत विस्तारवुं, अत्यंत करवुं, वि + विशेष विस्तारवुं, विशेष करवुं, सम् + सारी रीते विस्तारवुं.

तन् चु० उभ० स० सेट् उपकार करवो, श्रद्धा राखवी, इजा करवी. शब्द करवो अ०

तन् भ्वा० प० स० सेट् उपरना अर्थ.

तनय पु० छोकरो, पुत्र, लग्नावधिक पांचमुं स्थान.

तनया स्त्री० पुत्री, छोकरी, कुंवार.

तनयाजात पु० जेने त्यां छोकरी जन्मी होय ते.

तनयित्नु पु० इन्द्रनुं वज्र, मेघ.

तनस् पु० चैत्र वगेरे.

तना स्त्री० धन.

तनादि पु० व्याकरणप्रसिद्ध एक धातुगण.

तनिका स्त्री० बांधवानी दोरी.

तनिमन् पु० तनुपणुं, सूक्ष्मपणुं,दुर्बળता.

तनिष्ठ त्रि० अतिशय कृश, अत्यंत नानुं, अत्यंत सूक्ष्म.

तनीयस् त्रि० उपरना अर्थ.

तनु स्त्री० शरीर, चामडी, छाल, ज्योतिषप्रसिद्ध लग्नस्थान.

तनु त्रि० नानुं, थोडुं, छुटुं छवायु, कृश, बारीक.

तनुक त्रि० उपरना अर्थ

तनुक पु० बेहडानुं झाड.

तनुक्षीर पु० आम्रातक वृक्ष.

तनुच्छद पु० कवच, बख्तर.

तनुच्छाय पु० बावળनुं झाड.

तनुच्छाय त्रि० थोडी छायावाળुं, थोडी कांतिवाળुं.

तनुच्छाया स्त्री० शरीरनी छाया, शरीरनी कांति, थोडी छाया, थोडो छांयडो.

तनुज पु० पुत्र, छोकरो, ज्योतिषप्रसिद्ध लग्नावधिक पांचमुं स्थान.

तनुजा स्त्री० पुत्री, छोकरी, कन्या.

तनुता स्त्री० सूक्ष्मता, नानापणुं, बारीकाइ, कृशता.

तनुत्र न० बख्तर.

तनुत्रवत् त्रि० बख्तरवाળुं.

तनुत्राण न० बख्तर.

तनुत्रिन् त्रि० बख्तरवाળुं,

तनुत्व न० तनुता जुओ.

तनुत्वच् स्त्री० एक जातनी वनस्पति, बारीक चामडी, बारीक छाल.

तनुत्वच् त्रि० बारीक चामडीवाળुं, झीणी छालवाળुं.

तनुपत्र पु० इंगोरीयांनुं झाड.

तनुपत्र त्रि० थोडां पांदडांवाળुं.

तनुभव पु० पुत्र, छोकरो.

तनुभवा स्त्री० पुत्री, छोकरी.

तनुभस्त्रा स्त्री० नाक, नानी धमणु.

तनुभृत् त्रि० देहधारी, हरकोइ प्राणी.

तनुमत् त्रि० उपरना अर्थ.

तनुमध्य त्रि० पातળી केडवाળुं.

तनुमध्या स्त्री० पातળી केडवाળી स्त्री, ते नामे एक छंद.

तनुरस पु० घाम, परसेवो.

तनुरुह् न० रुंवाटुं.

तनुरुह न० रुंवाटुं.

तनुल त्रि० विस्तृत, पहोળुं, फेलायेल, विस्तार पामेल.

तनुवात પુ૰ તે નામે એક નરક.

तनुवात ત્રિ૰ જ્યાં થોડો વાયુ હોય તેવું સ્થળ વગેરે.

तनुवार ન૰ બખ્તર.

तनुवीज પુ૰ ચણી બોર, એક જાતનું બોર.

तनुवीज ત્રિ૰ અતિ અલ્પ બીવાળું.

तनुव्रण પુ૰ એક જાતનો રોગ–वल्मीक રોગ.

तनुस् ન૰ શરીર.

तनुसञ्चारिन् ત્રિ૰ અલ્પ સંચારવાળું.

तनुसञ्चारिणी સ્ત્રી૰ બાલિકા, તરૂણ સ્ત્રી.

तनुसर પુ૰ ઘામ, પરસેવો.

तनुह्रद પુ૰ ગુદા.

तनू સ્ત્રી૰ तनु સ્ત્રી૰ જુઓ.

तनूकृ तना૰ ઉભ૰ સ૰ સેટ્ છોલવું, અલ્પ કરવું, નાનું કરવું, સૂક્ષ્મ કરવું.

तनूकृत ત્રિ૰ પાતળું કરેલ, છોલેલ, અલ્પ કરેલ, નાનું કરેલ, સૂક્ષ્મ કરેલ.

तनूज પુ૰ પુત્ર, છોકરો.

तनूजनि પુ૰ પુત્ર, છોકરો.

तनूजन्मन् પુ૰ પુત્ર, છોકરો.

तनूजा સ્ત્રી૰ પુત્રી, છોકરી.

तनूजात પુ૰ પુત્ર, દીકરો.

तनूद्भव પુ૰ પુત્ર, દીકરો.

तनून પુ૰ વાયુ, પવન.

तनूनप ન૰ ઘી.

तनूनपात् પુ૰ અગ્નિ, તે નામે પ્રજાપતિનો એક પૌત્ર, તે નામે એક યાગ.

तनूनपात् ન૰ ઘી.

तनूनप्तृ પુ૰ વાયુ.

तनूपा પુ૰ જઠરાગ્નિ.

तनूपा ત્રિ૰ શરીરનું રક્ષણ કરનાર.

तनूरुह् ન૰ રૂંવાટું, પક્ષીઓની પાંખ.

तनूरुह् પુ૰ પુત્ર, દીકરો, રૂંવાટું, પાંખ.

तनूरुह ન૰ રૂંવાટું, પક્ષીઓની પાંખ.

तनूरुह પુ૰ પુત્ર, દીકરો, પાંખ.

तनूरुहा સ્ત્રી૰ પુત્રી, દીકરી.

तनूर्ज પુ૰ તે નામે મનુવંશી એક રાજા.

तनूहविस् ન૰ તે નામે વૈદિક હોમદ્રવ્ય.

तनूह्रद પુ૰ ગુદા.

तनूच् भ्वा૰ પ૰ સ૰ સેટ્ ગમન કરવું, જવું.

तनूच् रुधा૰ પ૰ સ૰ વેટ્ સંકોચ પમાડવું.

तनज् रुधा૰ પ૰ સ૰ વેટ્ સંકોચ પમાડવો.

तन्तस् कण्ड्वा૰ પ૰ અ૰ સેટ્ દુઃખ પામવું.

तन्ति સ્ત્રી૰ લાંબી પ્રસારેલી દોરી, ગાયોની માતા.

तन्तिपाल પુ૰ ગાયોની માતાનું પાલન કરનાર, પાંડવ સહદેવ.

तन्तु પુ૰ સુતરનો તાંતણો, તાંતણો, રેસો, ઝૂડ નામે જલચર પ્રાણી, સંતાન, છોકરૂં.

तन्तुक પુ૰ સરસવ, રાઇ.

तन्तुका સ્ત્રી૰ નાડી, નસ.

तन्तुकाष्ठ ન૰ વણકરનું એક સાધન, ચિત્રકારની પીંછી, કપડાં વગેરે સાફ કરવાનું બ્રશ.

तन्तुकी સ્ત્રી૰ નાડી, નસ.

तन्तुकीट પુ૰ રેશમનો કીડો–કોશેટો.

तन्तुन પુ૰ એક જાતનું જલચર પ્રાણી.

तन्तुनाग પુ૰ મોટું ઝૂડ–જલચર પ્રાણી.

तन्तुनाभ પુ૰ કરોળીયો.

तन्तुनिर्यास પુ૰ તાડનું ઝાડ.

तन्तुपर्वन् ન૰ શ્રાવણ મહિનાની પૂનેમ.

तन्तुभ પુ૰ સરસવ, રાઈ, ગાયનું નાનું વાછરડું.

तन्तुर ન૰ મૃણાલ, કમળનો દાંડલો.

तन्तुल ન૰ ઉપરનો અર્થ.

तन्तुवर्द्धन ત્રિ૰ સંતતિ વધારનાર, સંસારને વધારનાર, સંતતિ કે સંસારનો ઉચ્છેદ કરનાર.

तन्तुवर्द्धन પુ૰ પરમેશ્વર.

तन्तुवाप પુ૰ વણકર.

तन्तुवाय પુ૰ વણકર, કરોળીયો.

तन्तुवायदण्ड पु० वणकरनुं એક સાધન-વેમા.
तन्तुविग्रहा स्त्री० કેળ.
तन्तुशाला स्त्री० વણવાનું સ્થાન, સાળખાતું.
तन्तुसन्तत त्रि० વણેલું વસ્ત્ર, સીવેલું વસ્ત્ર.
तन्तुसार पु० સોપારીનું ઝાડ.
तन्त्र् चु० आ० स० सेट् तंत्र ચલાવવું-ધારણ કરવું.
तन्त्र् भ्वा० प० अ० सेट् કુટુંબનું પોષણ કરવું.
तन्त्र न० કુટુંબ પોષણ વગેરે કામ, સિદ્ધાન્ત, ઔષધ, દવા, પ્રધાન, મુખ્ય, પરિવાર, તે નામે એક વેદશાખા, હેતુ, કારણ, બન્ને અર્થવાળો એક પ્રયોગ, ઇતિકર્તવ્યતા, કર્તવ્યની સમાપ્તિ, વણકર, રાષ્ટ્ર, દેશ, રાજ્ય, લશ્કર, પારકા છંદને અનુસરવું, હાજી હા ભણવું, પોતાના રાષ્ટ્રની ચિંતા, પ્રબંધ, વ્યવસ્થા, સોગંદ, ધન, ઘર, વણવાનું વસ્ત્ર, આયુર્વેદ શાસ્ત્ર, સુતર, તાંતણો, એક પ્રકારનો હોમ, સમૂહ, કુળ, વંશ, ઘી, સુખ, સાધન, કુળ, કુટુંબ, શિવ વગેરેએ કહેલ તંત્રશાસ્ત્ર, નીતિનો એક અવયવ, કર્મપદ્ધતિ ગ્રંથ, એક વખત ઉચ્ચારેલું અનેકને ઉપકારક બને તે, વશ, સ્વાધીન, બળ, સત્તા, સહેલાઇ, સુગંધ, રજવાડી ઠાઠ.
तन्त्रक न० નવું વસ્ત્ર.
तन्त्रक पु० વસ્ત્ર.
तन्त्रकाष्ठ न० तन्तुकाष्ठ જુઓ.
तन्त्रता स्त्री० વશપણું, સ્વાધીનપણું, તંત્રશાસ્ત્રપણું, તંત્રશાસ્ત્રનું કર્મ, એક ક્રિયામાં અનેક વિધિ-મીમાંસાપ્રસિદ્ધ વિધિ.
तन्त्रत्व न० ઉપરના અર્થ.
तन्त्रधारक पु० કર્મસ્વરૂપ જણાવનાર, પુસ્તકને ધારણ કરનારો.
तन्त्रयुक्ति स्त्री० આયુર્વેદ શાસ્ત્રમાં કહેલ યુક્તિ.
तन्त्रवाप पु० વણકર.
तन्त्रवाप न० पु० વણકરની તાંત-સાળ.
तन्त्रवाय न० पु० ઉપરનો અર્થ.
तन्त्रवाय पु० વણકર.
तन्त्रहोम पु० એક પ્રકારનો હોમ.
तन्त्रा स्त्री० થોડી નિદ્રા, તંદ્રા.
तन्त्रायिन् पु० કાળચક્રમાં ગતિ કરનાર સૂર્ય વગેરે.
तन्त्रि स्त्री० વીણા વાદિત્ર, तन्त्रा જુઓ.
तन्त्रिका स्त्री० ગળો વનસ્પતિ.
तन्त्रित त्रि० તંદ્રાવાળું, આળસુ, વશ કરેલ, સ્વાધીન કરેલ.
तन्त्रिन् त्रि० દોરાવાળું, વણેલ.
तन्त्रिन् पु० તંત્રશાસ્ત્રી, તાંત્રિક, ગવૈયો, તંત્રવાળું.
तन्त्रिपाल पु० પાંડવ સહદેવ.
तन्त्रिपालक पु० ભારત યોદ્ધો જયદ્રથ રાજા.
तन्त्री स्त्री० વીણાનો તાર, ગળો વનસ્પતિ, તે નામે એક નદી, નાડી, નસ, વીણા વાદિત્ર, દોરડી.
तन्त्वग्र न० તાંતણાઓનો અગ્રભાગ.
तन्त्वग्रीय त्रि० તાંતણાઓના અગ્ર ભાગમાં હોનાર-થનાર.
तन्थी स्त्री० સ્વીકાર.
तन्द्र न० તે નામે છંદ-पंक्ति છંદ.
तन्द्रयु त्रि० તંદ્રાવાળું, આળસુ, થોડી નિદ્રાવાળું.
तन्द्रवाप पु० વણકર, કરોળીયો.
तन्द्रवाय पु० વણકર, કરોળીયો.
तन्द्रा स्त्री० થોડી નિદ્રા, આળસ.
तन्द्रालु त्रि० થોડી નિદ્રાવાળું, આળસુ.
तन्द्रि स्त्री० થોડી નિદ્રા, આળસ.
तन्द्रिज पु० કનવક નામે યદુવંશી રાજાનો એક પુત્ર.
तन्द्रित त्रि० થોડી નિદ્રાવાળું, આળસુ.
तन्द्रिन् त्रि० ઉપરના અર્થ.

तन्त्रिपाल पु० કનવક નામે યદુવંશી રાજાનો એક પુત્ર.

तन्त्री स्त्री० तन्त्रि જુઓ.

तन्त्रि स्त्री० ચક્રકુલ્યા નામે એક વનસ્પતિ.

तन्मय त्रि० તેમય, તેરૂપ, તલ્લીન,તદાકાર,

तन्मात्र न० પાંચ મહાભૂતના સૂક્ષ્મ અંશ.

तन्मात्र त्रि० તે પ્રમાણુવાળું.

तन्मात्रता स्त्री० પાંચ મહાભૂતના સૂક્ષ્મ અંશપણું, તે માત્રપણું.

तन्मात्रत्व न० ઉપરના અર્થ.

तन्यतु पु० રાત્રિ, તે નામે એક વાદિત્ર.

तन्यु त्रि० વિસ્તાર પામેલ, ફેલાયલું.

तन्वत् त्रि० વિસ્તારતું, કરતું, ફેલાવતું.

तन्विन् पु० તામસ નામના મનુનો એક પુત્ર.

तन्वी स्त्री० પાતળી સ્ત્રી, શાલપાન વનસ્પતિ.

तप् दिवा० आ० अनिट् ઐશ્વર્યવાળા થવું, अ० તપાવવું, સંતાપવું स० તપવું, સંતાપ પામવો.

तप् चु० उभ० स० सेट् બાળવું.

तप् भ्वा० उभ० स० सेट् બાળવું, બળવું.

तप पु० ગ્રીષ્મ ઋતુ, ઉનાળો, સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ, તપશ્ચર્યા.

तप त्रि० તપાવનાર, બાળનાર, તપ કરનાર.

तपःकर त्रि० તપ કરનાર, તપસ્વી.

तपःकर पु० એક જાતનો મત્સ્ય.

तपःकरी स्त्री० એક જાતની માછલી.

तपःकृश त्रि० તપવડે કૃશ, તપથી દુર્બળ.

तपःक्लेश पु० તપનું દુઃખ.

तपःक्लेशसह त्रि० તપના દુઃખને સહન કરનાર.

तपःस्थली स्त्री० કાશી, તપ કરવાનું સ્થાન.

तपच्छद पु० दमनक વૃક્ષ.

तपत् त्रि० તપ કરતું, તપતું.

तपती स्त्री० સૂર્યની એક કન્યા—જે સંવરણ રાજાની પત્ની હતી અને કુરૂરાજાની માતા હતી.

तपन पु० સૂર્ય, ભીલામાંનું ઝાડ, આકડાનું ઝાડ, તે નામે એક નરક, ગ્રીષ્મ ઋતુ, અગ્નિમંથ વૃક્ષ, સૂર્યકાન્તમણિ, તે નામે એક અગ્નિ, શિવ.

तपनकर पु० સૂર્યનું કિરણ.

तपनतनय पु० યમરાજ, કર્ણ, સુગ્રીવ, શનિ ગ્રહ.

तपनतनया स्त्री० યમુના નદી, ખીજડીનું ઝાડ.

तपनपुत्र पु० तपनतनय જુઓ.

तपनपुत्री स्त्री० तपनतनया જુઓ.

तपनमणि पु० સૂર્યકાન્ત મણિ.

तपनसुत पु० तपनतनय જુઓ.

तपनसुता स्त्री० तपनतनया જુઓ.

तपनात्मज पु० तपनतनय જુઓ.

तपनात्मजा स्त्री० तपनतनया જુઓ.

तपनांशु पु० સૂર્યનું કિરણ.

तपनी स्त्री० ગોદાવરી નદી.

तपनीय न० સોનું, સોનેરી ધંતુરો.

तपनीय त्रि० તપાવવા યોગ્ય, તપ કરવા યોગ્ય.

तपनीयक न० સોનું, સોનેરી ધંતુરો.

तपनीयमय त्रि० સોનાનું, સોનામય.

तपनेष्ट न० તાંબુ.

तपस् न० આલોચનરૂપ ઇશ્વરનું એક જ્ઞાન, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ લગ્નાવધિક નવમું સ્થાન, પોતાના આશ્રમનું કર્મ, ક્લેશજનક કર્મ, દુઃખ, તાઢ–તાપ વગેરે સહન કરવો,મૌન વગેરે વ્રત, માનસિક શુદ્ધિ માટે યમ–નિયમાદિ કર્મ, શરીર-ઇન્દ્રિય–મન વગેરેનું સમાધાન, શાસ્ત્રીય માર્ગે શરીર–ઇન્દ્રિયો વગેરેનું શોષણ, વાનપ્રસ્થનો અસાધારણ ધર્મ, મન–ઇન્દ્રિયોની એકાગ્રતા કરવી, ઉપરના ભાગમાં આવેલ એક લોક, માઘ મહિનો, તપ, નિયમ, ધર્મ, અગ્નિ.

तपस पु० સૂર્ય, ચંદ્ર, આકડાનું ઝાડ, કપૂર, પક્ષી.

तपस्कर त्रि० तपःकर त्रि० જુઓ.

तपस्कर पु० तपःकर पु० જુઓ.

तपस्करी स्त्री० तपःकरी જુઓ.

तपसोमूर्ति पु० ચોથા મન્વંતરમાં અંગિરસ સપ્તર્ષિભેદ.

तपस्पक्ष पु० ઇન્દ્ર.

तपस्य् નામધાતુ અ૦ પ૦ સેટ્ તપ કરવું.

तपस्य पु० ફાગણ મહિનો, પાંડવ અર્જુન, તપશ્ચર્યા, તામસ મનુનો એક પુત્ર, સાદડાનું ઝાડ.

तपस्य त्रि० તપમાં હોનાર–થનાર.

तपस्यत् त्रि० તપ કરતું.

तपस्या स्त्री० તપ, તપશ્ચર્યા.

तपस्यातनुजन्मन् पु० પાંડવ યુધિષ્ઠિર રાજા.

तपस्यामत्स्य पु० એક જાતનું માછલું.

तपस्विता स्त्री० તપસ્વિપણું.

तपस्वित्व न० તપસ્વીપણું.

तपस्विन् त्रि० તાપસ, ચાંદ્રાયણ વગેરે વ્રત કરનાર, દયાપાત્ર, દયા કરવા યોગ્ય, દીન, ગરીબ, શ્રેષ્ઠ તપવાળું.

तपस्विन् पु० નારદ મુનિ, એક જાતનું માછલું, ઘૃતકરઞ્જ વૃક્ષ, તે નામે એક ઋષિ, ચકલો પક્ષી, સપ્તર્ષિભેદ.

तपस्विनी स्त्री० ચકલી, જટામાંસી વનસ્પતિ, કટુરોહિણી વનસ્પતિ, તપ કરતી કોઇ સ્ત્રી.

तपस्विपत्र पु० दमनक વૃક્ષ.

तपात्मक त्रि० તપ કરનાર, તપસ્વી.

तपात्यय पु० વર્ષા ઋતુ, ગ્રીષ્મ ઋતુનો અંત.

तपान्त पु० ઉપરના અર્થ.

तपित त्रि० તપેલ, તપ કરેલ, સંતાપ પામેલ.

तपिनी स्त्री० તે નામે એક નદી.

तपिष्ठ त्रि० અત્યંત તપ કરનાર, મહાન તપસ્વી, અત્યંત તપનાર.

तपिष्णु पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

तपिष्णु त्रि० તાપવાના સ્વભાવવાળું, તપ કર્યા કરતું.

तपीयस् पु० ઉપરના અર્થ.

तपु त्रि० તપ કરનાર, સંતાપ પામનાર, તપસ્વી.

तपुषि त्रि० ઉપરના અર્થ.

तपुषि स्त्री० ક્રોધ.

तपुषी स्त्री० ક્રોધ.

तपुस् पु० સૂર્ય, અગ્નિ, આકડાનું ઝાડ, ચિત્રાનું ઝાડ.

तपुस् त्रि० તાપસ, તપસ્વી, તપાવનાર, તપ કરનાર.

तपोज त्रि० તપથી ઉત્પન્ન થયેલ.

तपोजा स्त्री० પાણી.

तपोदान न० તે નામે એક તીર્થ.

तपोधन त्रि० તપરૂપ ધનવાળું, તાપસ, તપસ્વી.

तपोधन न० તપરૂપ ધન.

तपोधन त्रि० તપથી મેળવવા યોગ્ય સ્વર્ગાદિ.

तपोधना स्त्री० મુંડેરી વનસ્પતિ.

तपोधृति त्रि० તપસ્વી, તાપસ.

तपोधृति पु० ચોથા મન્વંતરમાં ભાર્ગવ સપ્તર્ષિભેદ.

तपोनिधि त्रि० તપના ભંડારરૂપ.

तपोनिधि पु० તપરૂપ ભંડાર.

तपोनुभाव पु० તપનો પ્રભાવ.

तपोभृत् त्रि० તપ ધારણ કરનાર, તપસ્વી.

तपोमय त्रि० તપમય, પુષ્કળ તપવાળું.

तपोमय पु० પરમેશ્વર.

तपोमूर्ति पु० પરમેશ્વર, સાવર્ણિરૂપ તામસ મન્વંતરમાં એક સપ્તર્ષિભેદ.

तपोमूर्ति त्रि० તપસ્વી, તાપસ.

तपोमूल त्रि० તપ જેનું કારણ છે તે સ્વર્ગ વગેરે.

तपोमूल पु० તામસ મનુનો એક પુત્ર.

तपोरति त्रि० તપ પરાયણ, તપમાં પ્રીતિવાળું, તપસ્વી.

तपोरति पु० તામસ મનુનો એક પુત્ર.

तपोरवि पु० ચોથા મન્વંતરમાં પૌલહ સપ્તર્ષિભેદ.

तपोराशि पु०તપના ઢગલારૂપ,તપનો ઢગલો.

तपोलोक पु० ઉપર રહેલા સાત લોકમાંનો એક લોક.

तपोऽवट पु०બ્રહ્માવર્ત દેશ.

तपोवत् त्रि० તપવાળું, તપસ્વી.

तपोवन न० તપ કરવાનું વન, તે નામે એક તીર્થ.

तपोऽश्न पु० ચોથા મન્વંતરમાં સપ્તર્ષિમાંનો એક ઋષિ, તામસ મનુનો પુત્ર.

तप्त त्रि० તપેલ, સંતાપ પામેલ, બળેલ,તપ કરેલ.

तप्तकाञ्चन न० તપાવેલું સોનું.

तप्तकुम्भ पु० તે નામે એક નરક.

तप्तकृच्छ्र न० पु० તે નામે એક વ્રત.

तप्ततपस् त्रि० જેણે તપ કરેલ હોય તે.

तप्तपाषाणकुण्ड पु० તે નામે એક નરક.

तप्तमाष पु० એક પ્રકારનું દિવ્ય.

तप्तमुद्रा स्त्री० તપાવેલી છાપ-જેને વૈષ્ણવોએ શરીર ઉપર ચિત્ત તરીકે ધારણ કરવાની હોય છે.

तप्तरहस न० તપેલું એકાંત સ્થળ.

तप्तरूपक न० શુદ્ધ રૂપું.

तप्तवालुक पु० તે નામે એક નરક.

तप्तशूर्मिकुण्ड पु० તે નામે એક નરક.

तप्तसुराकुण्ड पु० તે નામે એક નરક.

तप्तायनी स्त्री० તપેલા-સંતાપ પામેલાને શરણરૂપ ભૂમિ.

तप्तृ त्रि० તપ કરનાર, તપાવનાર, બાળનાર, બળનાર.

तप्त्वा अव्य० તપ કરીને, તપીને.

तप्यतु त्रि० તપાવનાર સૂર્ય વગેરે.

तप्स्यत् त्रि० તપ કરશે તે, તપનાર.

तम् दिवा० प० सेट् ખેદ પામવો અ૦ ઈચ્છવું સ૦.

तम न० અંધારૂં, પગનો અગ્રભાગ, તમોગુણ.

तम पु० રાહુ ગ્રહ, તમાલ વૃક્ષ.

तमःप्रवेश पु० અંધારાનો પ્રવેશ, અંધકારમાં દાખલ થવું તે.

तमःशत्रु पु० तमोऽरि જુઓ.

तमःशत्रु त्रि० અંધારૂં દૂર કરનાર, અજ્ઞાન દૂર કરનાર.

तमःस्थित त्रि० અંધારામાં રહેલ.

तमःस्थित न० તે નામે એક નરક.

तमक पु० એક પ્રકારનો શ્વાસ રોગ.

तमका स्त्री० ભોંય આંમળી.

तमङ्गक पु० રવેસ, અગાસી, ઝુલતી અટારી.

तमत त्रि० તૃષ્ણાપરાયણ, તૃષ્ણાતુર.

तमप्रभ पु० તે નામે એક નરક.

तमप्रभा स्त्री० તે નામે એક નરક.

तमर न० સીંસું.

तमराज पु० એક જાતની સાકર.

तमस् न० અંધકાર, અંધારૂં, તમોગુણ, પાપ, અજ્ઞાન, અવિદ્યા, કાર્ય-અકાર્યનો અવિવેક.

तमस् पु० न० રાહુ ગ્રહ.

तमस पु० કુવો, અંધારૂં.

तमस न० નગર, શહેર, અંધારૂં.

तमसा स्त्री० તે નામે એક નદી.

तमस्कल्प त्रि० અંધારા જેવું, મલિન, અલ્પ પ્રકાશવાળું.

तमस्काण्ड पु० અંધારાનો સમૂહ.

तमस्तति स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

तमस्वत् त्रि० અંધારાવાળું.

तमस्वती स्त्री० રાત્રિ, હળદર.

तमस्विन् त्रि० અંધારાવાળું.

तमस्विनी स्त्री० રાત્રિ, હળદર.

तमा स्त्री० રાત્રિ, હળદર.

तमाल पु० तमाल वृक्ष, तमालपत्र, કપાળે કરાતું તિલક, વરૂણ વૃક્ષ, કાળો ખેર, એક જાતની તરવાર, વાંસની છાલ.

तमालक પુ० ન० તમાલ વૃક્ષ, તમાલપત્ર, ઉપરના અર્થ.

तमालपत्र ન० કપાળમાં કરાતું તિલક, તમાલપત્ર.

तमालपत्र પુ० તમાલ વૃક્ષ.

तमालिका સ્ત્રી० ભોંય આંબળી, મજીઠ, તામ્રવલ્લીનો વેલો, તે નામે એક દેશ.

तमालिनी સ્ત્રી० અંધારીયો પ્રદેશ, તમાલવૃક્ષવાળો પ્રદેશ, ભોંય આંબળી.

तमाली સ્ત્રી० મજીઠ, વરૂણ વૃક્ષ.

तमि સ્ત્રી० રાત્રિ, મોહ, અજ્ઞાન.

तमिन् ત્રિ० ઇચ્છતું, સ્નેહ રાખતું.

तमिषी સ્ત્રી० તે નામે એક અપ્સરા.

तमिस्र ન० અંધકાર, ક્રોધ.

तमिस्र પુ० અંધારીયું પખવાડીયું.

तमिस्रपक्ष પુ० ઉપરનો અર્થ.

तमिस्रा સ્ત્રી० અંધારી રાત,અમાસની રાત, અંધકારની પંક્તિ, હળદર.

तमी સ્ત્રી० તમિ જુઓ.

तमुष्टुहीय ન० તે નામે એક વૈદિક સૂક્ત.

तमेरु ત્રિ० ગ્લાનિવાળું.

तमोगुण પુ० સત્વાદિ ત્રણ ગુણોપૈકી ત્રીજો ગુણ તમસ્.

तमोघ्न પુ० સૂર્ય, અગ્નિ, ચંદ્ર, બોધ, બુદ્ધ, વિષ્ણુ, શિવ, આકડાનું ઝાડ, કપૂર, ચિત્રક વૃક્ષ, દીવો, પરમેશ્વર.

तमोघ्न ત્રિ० અંધારાનો નાશ કરનાર, અજ્ઞાનનો નાશ કરનાર.

तमोज्योतिस् પુ०પતંગીયું-આગીઓકીડો.

तमोनुद् ત્રિ० અંધારાનો નાશ કરનાર, અજ્ઞાનનો નાશ કરનાર.

तमोनुद् પુ० તમોઘ્ન પુ० જુઓ, પરમેશ્વર.

तमोनुद પુ० ઉપર પ્રમાણે.

तमोनुद ત્રિ० અંધારાનો નાશ કરનાર, અજ્ઞાનનો નાશ કરનાર.

तमोऽपह પુ० તમોઘ્ન પુ० જુઓ.

तमोऽपह ત્રિ० તમોનુદ ત્રિ० જુઓ.

तमोभिद् પુ० તમોઘ્ન પુ० જુઓ, પતંગીયું, આગીઓ કીડો.

तमोभिद् ત્રિ० તમોનુદ ત્રિ० જુઓ.

तमोभूत ત્રિ० અંધકારરૂપ થયેલ, મૂર્ખ, અજ્ઞાની.

तमोमणि પુ० પતંગીયું-આગીઓ કીડો, એક જાતનો મણિ.

तमोमय ત્રિ० અંધકારમય, પુષ્કળ અંધારાવાળું, અજ્ઞાનમય, અજ્ઞાનથી ભરપૂર.

तमोमय પુ० રાહુ ગ્રહ.

तमोऽरि પુ० સૂર્ય, ચંદ્ર, અગ્નિ, બોધ, જ્ઞાન, આકડાનું ઝાડ, કપૂર, ચિત્રક વૃક્ષ, પરમેશ્વર.

तमोलिप्त ત્રિ० અંધારાથી છવાયેલ, અંધારાથી વ્યાપ્ત, તમો ગુણથી વ્યાપ્ત.

तमोलिप्ती સ્ત્રી० તે નામે એક દેશ.

तमोविकार પુ० રોગ, માંદગી, નિદ્રા, આળસ વગેરે, અંધારી રાત્રિ વગેરે.

तमोवृत ત્રિ० અંધારાથી વ્યાપ્ત, તમોગુણથી વ્યાપ્ત.

तमोवृध् ત્રિ० અંધારામાં વૃદ્ધિ પામનાર રાક્ષસ વગેરે, અજ્ઞાનથી વૃદ્ધિ પામનાર.

तमोहन् પુ० તમોઘ્ન પુ० જુઓ.

तमोहन् ત્રિ० તમોઘ્ન ત્રિ० જુઓ.

तमोहन्तृ પુ० તમોઘ્ન પુ० જુઓ,શાસ્ત્રકાર.

तमोहन्तृ ત્રિ० તમોઘ્ન ત્રિ० જુઓ.

तमोहर પુ० તમોઘ્ન પુ० જુઓ, શાસ્ત્રકાર.

तमोहर ત્રિ० તમોઘ્ન ત્રિ० જુઓ.

तम्पा સ્ત્રી० ગાય.

तम्ब् ભ્વા० પ० અ० સેટ્ ગમન કરવું, જવું.

तम्बा સ્ત્રી० ગાય.

तम्बिका સ્ત્રી० ગાય.

तम्बीर પુ૦ જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક યોગ.
तम्र ત્રિ૦ ગ્લાનિનું સાધન.
तय् भ्वा० आ० स० सेट् ગમન કરવું, જવું, રક્ષણ કરવું.
तर પુ૦ તરવું, તરી જવું, પાર પહોંચવું, અગ્નિ, પણ, હોડ.
तर ત્રિ૦ તરી જનાર, તરનાર, હોડ બકનાર.
तरक्षु પુ૦ ક્ષુદ્ર વાઘ, રીંછ.
तरङ्ग પુ૦ તરંગ, લહેર, મોજું, વસ્ત્ર, ઘોડાનું કુદવું.
तरङ्गिणी સ્ત્રી૦ નદી.
तरङ्गित ત્રિ૦ તરંગવાળું, મોજાંવાળું, ચંચળ, ચપળ, તરંગવાળું.
तरङ्गिन् ત્રિ૦ ઉપરના અર્થ.
तरटी સ્ત્રી૦ એક જાતનું કાંટાવાળું ઝાડ.
तरण પુ૦ તરવું, તરી જવું.
तरण નં૦ વહાણ, હોડી, સ્વર્ગ, કુદવું, પરદેશ જવું, પાર પહોંચવું.
तरणि પુ૦ સૂર્ય, વહાણ, આકડાનું ઝાડ, કિરણ, તાંબું, તરવાનું સાધન.
तरणि ત્રિ૦ તરનાર, એકદમ જનાર, ઉતાવળે જનાર.
तरणि સ્ત્રી૦ નૌકા, નાની હોડી, એક જાતની કુંવાર.
तरणिपेटक પુ૦ વહાણમાંથી પાણી કાઢવાનું લાકડાનું પાત્ર.
तरणिपोत પુ૦ ઉપરનો અર્થ.
तरणिमणि પુ૦ માણેક નામનો મણિ.
तरणिरत्न ન૦ ઉપરનો અર્થ.
तरणी સ્ત્રી૦ નૌકા, નાની હોડી, એક જાતની કુંવાર, એક જાતનો વેલો.
तरण्ड પુ૦ ન૦ માછલાં પકડવાની દોરી બાંધવાનું એક લાકડું
तरण्ड પુ૦ વહાણ, તે નામે એક દેશ.
तरण्डक ન૦ તે નામે એક તીર્થ.
तरण्डकी સ્ત્રી૦ નાની હોડી.
तरण्डपादा સ્ત્રી૦ એક જાતની હોડી.
तरण्डी સ્ત્રી૦ નાની હોડી.
तरण्य् कण्ड्वादि प० स० सेट् ગમન કરવું, જવું.
तरण्य् भ्वा० प० स० सेट् ઉપરનો અર્થ.
तरत् ત્રિ૦ તરતું, તરી જતું.
तरतम ત્રિ૦ 'तर' તથા 'तम' એ બે પ્રત્યય જેમાં બોધ્ય હોય તે.
तरत्सम ન૦ તે નામે એક વૈદિક સૂક્ત.
तरत्समन्दीय ન૦ એક વૈદિક સૂક્ત.
तरत्सल પુ૦ ઘાસનો અગ્નિ.
तरद् સ્ત્રી૦ વહાણ, નૌકા, બતક પક્ષી.
तरदा સ્ત્રી૦ એક જાતનું કાંટાવાળું ઝાડ.
तरदी સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.
तरद्वटी સ્ત્રી૦ એક જાતનું પકવાન.
तरन्त પુ૦ સમુદ્ર, વહાણ, ભક્ત, રાક્ષસ.
तरन्ती સ્ત્રી૦ નૌકા, વહાણ.
तरन्तुक ન૦ કુરુક્ષેત્રમાં આવેલું એક સ્થાન.
तरपण्य ન૦ નદી વગેરેમાંથી ઉતરવા માટે અપાતો કર, દાણ, ભાડું.
तरपालिका સ્ત્રી૦ તરવાર.
तरम्बुज ન૦ તરબુચ, કાલીંગડું.
तरल પુ૦ હારની વચ્ચે રહેલો મણકો, હાર, તળીયું.
तरल ત્રિ૦ ચંચળ, ચપળ, કામી, વિસ્તીર્ણ, વિશાળ, ચળકતું, પોલું, પીગળેલો પદાર્થમાત્ર.
तरलता સ્ત્રી૦ ચંચળપણું, ચપલતા.
तरलत्व ન૦ ઉપરના અર્થ.
तरललोचन ત્રિ૦ ચંચળ નેત્રવાળું.
तरललोचन ન૦ ચંચળ નેત્ર.
तरललोचना સ્ત્રી૦ ચંચળ નેત્રવાળી સ્ત્રી.
तरला સ્ત્રી૦ હીરો, રત્ન, રાબડી, મદિરા, માખી, મધમાખ.
तरलाय् नामधातु० उभ० स० सेट् ચંચળ કરવું, ચપળ કરવું.

तरलायित त्रि० ચંચળ કરેલ, ચપળ કરેલ, હાલેલ, કંપેલ.

तरलित त्रि० ચંચળ થયેલ, કંપેલ હાલેલ, ધ્રુજેલ.

तरवारि पु० તરવાર.

तरस न० બળ, વેગ, તીર, કાંઠો, વાનર, રોગ, વહાણ.

तरस न० માંસ.

तरस त्रि० વેગવાળું, બળવાન, રોગી.

तरसत् पु० એક જાતનો મૃગ.

तरसती स्त्री० એક જાતની મૃગલી.

तरसान पु० નાની હોડી, નૌકા.

तरस्थान न० દાણ લેવાનું સ્થળ, ભાડું લેવાની જગ્યા.

तरस्वत् त्रि० વેગવાળું, બળવાન, રોગી.

तरस्वत् पु० ચોથા મનુનો એક પુત્ર.

तरस्विन् पु० વાયુ, ગરૂડ.

तरस्विन् त्रि० વેગવાળું, બળવાન, શૂરવીર.

तरान्धु पु० એક જાતની હોડી.

तरालु पु० એક જાતની હોડી.

तरि स्त्री० નૌકા, વહાણ, હોડી, કપડા મૂકવાની પેટી, કપડાની કિનાર.

तरिक पु० વહાણ, ઉતારૂ પાસેથી દાણ લેનાર અમલદાર.

तरिका स्त्री० નાની હોડી.

तरिकिन् पु० ટંડેલ.

तरिणी स्त्री० નાની હોડી

तरिण्य कण्ड्वादि० प० स० सेट् ગમન કરવું, જવું.

तरित त्रि० તરેલ, તરી ગયેલ.

तरिता स्त्री० અંગુઠા પાસેની આંગળી, ગાંજો.

तरितृ त्रि० તરનાર, તરી જનાર.

तरित्र न० વહાણ, હોડી વગેરે તરવાનું સાધન.

तरित्री स्त्री० નાની હોડી.

तरिरथ पु० વહાણનો સઢ.

तरी स्त्री० તરિ જુઓ, ધૂમાડો, કપડાની કિનાર, દ્રોણી.

तरीयस् त्रि० અત્યંત તરનાર.

तरीष पु० न० સુકું છાણ, અડાયું છાણું, નાની હોડી, સુંદર દેખાવનું વહાણ, વ્યવસાય, ઉદ્યોગ, સમુદ્ર, સ્વર્ગ.

तरीष त्रि० સમર્થ.

तरीषन् पु० તરવું, તરી જવું.

तरीषी स्त्री० તે નામે ઈન્દ્રની કન્યા.

तरु पु० ઝાડ.

तरु त्रि० તારનાર, તરનાર.

तरुकूणि पु० એક જાતનું પક્ષી.

तरुक्ष त्रि० તારનાર, તરનાર, ગાય-ઘોડા વગેરેની રક્ષા માટે નીમેલ માણસ.

तरुखण्ड पु० વૃક્ષોનો સમૂહ.

तरुज त्रि० ઝાડમાંથી ઉત્પન્ન થનાર.

तरुजीवन न० ઝાડનું મૂળ.

तरुण न० શેવંતીનું ફૂલ.

तरुण पु० મોટા દાણાવાળું જીરૂં, એરંડાનું ઝાડ.

तरुण त्रि० યુવાન, નવું, આરંભ કરનાર, થોડા અવયવવાળું.

तरुणज्वर पु० તાજો તાવ, સાત દિવસની અંદરનો તાવ.

तरुणता स्त्री० યૌવન, જુવાની.

तरुणत्व न० ઉપરના અર્થ.

तरुणदधि न० તાજું દહીં.

तरुणाय् नामधातु० आ० अ० सेट् નહિ જુવાનને જુવાની આવવી.

तरुणी स्त्री० જુવાન સ્ત્રી, એક જાતની કુંવાર, દંતીવૃક્ષ, શેવંતી વૃક્ષ, ચિડા નામે એક ગંધ દ્રવ્ય.

तरुणीकटाक्षमाल पु० તિલક વૃક્ષ.

तरुणीकटाक्षमाला स्त्री० જુવાન સ્ત્રીના ઉપરા ઉપરી કટાક્ષ.

तरुतल न० ઝાડનું મૂળ, ઝાડની નીચેનો ભાગ, વૃક્ષનું સ્વરૂપ.

तरुता સ્ત્રી० ઝાડપણું.

तरुतृ ત્રિ० તારનાર.

तरुतुलिका સ્ત્રી० એક જાતનું પક્ષી.

तरुतूलिका સ્ત્રી० એક જાતનું પક્ષી.

तरुत्र ત્રિ० તારનાર.

तरुत्व ન० ઝાડપણું.

तरुनख પુ० ઝાડનો કાંટો.

तरुपङ्क्ति સ્ત્રી० ઝાડની હાર.

तरुभुज् પુ० એક જાતનો વેલો.

तरुमृग પુ० વાનર.

तरुमृगी સ્ત્રી० વાનરી.

तरुराग પુ० ઝાડનો નવો અંકુર, કુંપળ, ફણગો.

तरुराज પુ० તાડનું ઝાડ, હરકોઇ શ્રેષ્ઠ વૃક્ષ.

तरुरुह ત્રિ० ઝાડ ઉપર ચઢનાર.

तरुरुहा સ્ત્રી० એક જાતની વેલ.

तरुरोहिणी સ્ત્રી० ઉપરનો અર્થ.

तरुरोहिन् ત્રિ० ઝાડ ઉપર ચઢનાર.

तरुवल्ली સ્ત્રી० એક જાતનો વેલો—वन्दाक

तरुविलासिनी સ્ત્રી० ચંબેલી—ફૂલઝાડ.

तरुश ત્રિ० ઝાડવાળું.

तरुशायिन् ત્રિ० પક્ષીમાત્ર-હરકોઇ પક્ષી.

तरुष् दिवा० प० स० सेट् હિંસા કરવી, નાશ કરવો.

तरुष् ન० યુદ્ધ.

तरुष ત્રિ० તારનાર, તરનાર.

तरुस् ત્રિ० તારનાર, તરનાર.

तरुसार પુ० ઝાડનો સાર, ગુંદ, કપૂર.

तरुस्थ ત્રિ० ઝાડ ઉપર રહેનાર.

तरुस्था સ્ત્રી० तरुवल्ली જુઓ.

तरूट પુ० કમળકંદ.

तरूतृ ત્રિ० तरुतृ જુઓ.

तरूषस् ત્રિ० તરવામાં હોશીઆર, દુઃખમાંથી ઉદ્ધાર કરનાર.

तर्क् ચુ० ઉભ० સેટ્ દીપવું અ० આકાંક્ષા કરવી, તર્ક કરવો, ઇચ્છવું સ० वि + तर्क કરવો.

तर्क પુ० તર્ક, આકાંક્ષા, ઇચ્છા, સંશય,વાદ, વિવાદ, આગમઅવિરોધી તર્ક, મીમાંસારૂપ વિચાર, આગમના અર્થની પરીક્ષા કરવી, તે નામનું એક માનસ જ્ઞાન, ન્યાયશાસ્ત્ર.

तर्कक ત્રિ० તર્ક કરનાર, યાચક, માગણ, પ્રાર્થના કરનાર.

तर्कग्रन्थ પુ० તર્કશાસ્ત્રને લગતો ગ્રંથ, ન્યાય ગ્રંથ, તર્કપ્રધાન ગ્રંથ.

तर्कण ન० તર્ક કરવો, સંશય કરવો, કલ્પના કરવી.

तर्कमुद्रा સ્ત્રી० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક મુદ્રા.

तर्कयत् ત્રિ० તર્ક કરતું, સંશય કરતું, કલ્પના કરતું, વાદ કરતું.

तर्कविद्या સ્ત્રી० તર્કવિદ્યા—ગૌતમ અને કણાદકૃત ન્યાયશાસ્ત્ર.

तर्का સ્ત્રી० કલ્પના, તર્ક, સંશય.

तर्कारी સ્ત્રી० जयन्ती વૃક્ષ.

तर्कित ત્રિ० તર્ક કરેલ, સંશય કરેલ, કલ્પના કરેલ, વિચારેલ.

तर्किन् ત્રિ० તર્ક કરનાર, સંશય કરનાર, વિચારનાર, કલ્પના કરનાર.

तार्किन् પુ० નૈયાયિક પંડિત.

तर्किन પુ० चक्रमर्द વૃક્ષ.

तर्किल પુ० ઉપરનો અર્થ.

तर्कु પુ० ચરખો, રેંટીયો, એક જાતનું ઝાડ.

तर्कुक પુ० ઉપરનો અર્થ.

तर्कुट ન० સુતર કાંતવું તે.

तर्कुटी સ્ત્રી० ચરખો, રેંટીયો.

तर्कुपिण्ड પુ० રેંટીયાની નીચે તથા બાજુએ ઝાડો ભાગ હોય છે તે.

तर्कुपीठी સ્ત્રી० ઉપરનો અર્થ,

तर्कुलासक પુ० ચરખો ચલાવવાનો હાથો.

तर्कुशाण પુ૦ સામક જુઓ.
तर्क्षु પુ૦ રીંછ.
तर्क्ष्य પુ૦ જવખાર.
तर्ज् भ्वा૦ ૫૦ સ૦ સેટ્ તર્જના કરવી, તિરસ્કારવું.
तर्ज् चु૦ આ૦ સ૦ સેટ્ ઉપરના અર્થ.
तर्जक ત્રિ૦ તર્જના કરનાર, તિરસ્કારનાર, ધિક્કારનાર.
तर्जन ન૦ તિરસ્કારવું, ધિક્કારવું.
तर्जना સ્ત્રી૦ ઉપરના અર્થ.
तर्जनी સ્ત્રી૦ હાથના અંગુઠા પાસેની આંગળી.
तर्जनीमुद्रा સ્ત્રી૦ તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ મુદ્રા.
तर्जिक પુ૦ તે નામે એક દેશ.
तर्जिक પુ૦ બ૦ તર્જિક દેશના લોક.
तर्ण પુ૦ ગાયનું વાછરડું.
तर्णक પુ૦ ઉપરનો અર્થ, તાજું જન્મેલ, બાળક.
तर्णि પુ૦ વહાણ, હોડી, સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
तर्तरीक પુ૦ પાર પહોંચેલ, તરી ગયેલ, તરનાર.
तर्तरीक ન૦ એક જાતનું વહાણ.
तर्द् भ्वा૦ ૫૦ સ૦ સેટ્ હિંસા કરવી.
तर्दू સ્ત્રી૦ લાકડાની કડછી.
तर्द्मन् પુ૦ ચપાલ છિદ્રનો અગ્રવેધ, તર્દન-પ્રદેશ.
तर्पण ન૦ તૃપ્ત કરવું, પ્રસન્ન કરવું, યજ્ઞ-કાષ્ઠ, પાંચ મહાયજ્ઞમાંનો એક મહાયજ્ઞ—પિતૃયજ્ઞ—પિતૃતર્પણ, તૃપ્તિ, સંતોષ.
तर्पण ત્રિ૦ તૃપ્ત કરનાર, પ્રસન્ન કરનાર, પિતૃયજ્ઞ કરનાર.
तर्पणी સ્ત્રી૦ गुरुस्कन्द વૃક્ષ.
तर्पणेच्छु પુ૦ ભીષ્મ પિતામહ.
तर्पणेच्छु ત્રિ૦ તૃપ્ત કરવા ઇચ્છનાર, પ્રસન્ન કરવા ઇચ્છિનાર, પિતૃયજ્ઞ કરવા ઇચ્છનાર.
तर्पित ત્રિ૦ તૃપ્ત કરેલ, પ્રસન્ન કરેલ, પિતૃયજ્ઞ કરેલ.
तर्पिन ત્રિ૦ तर्पण જુઓ.
तर्पिणी સ્ત્રી૦ તૃપ્ત કરનારી સ્ત્રી, **पद्मचारिणी** નામે વેલો.
तर्ब् भ्वा૦ ૫૦ સ૦ સેટ્ ગમન કરવું, જવું.
तर्बट પુ૦ વર્ષ, चक्रमर्द વૃક્ષ.
तर्मन् ન૦ યજ્ઞસ્તંભનો અગ્રભાગ.
तर्य પુ૦ તે નામે એક ઋષિ.
तर्ष પુ૦ અભિલાષ, ઇચ્છા, તૃષ્ણા, તરસ, લાલચ, સમુદ્ર, મેળો, આકડાનું ઝાડ.
तर्षक ત્રિ૦ અભિલાષી, તૃષ્ણાલુ, લાલચુ.
तर्षण ન૦ તૃષ્ણા, તરસ, લાલચ, ઇચ્છા, અભિલાષ.
तर्षित ત્રિ૦ તરસ્યું, તૃષ્ણાવાળું, લાલચુ, અભિલાષી.
तर्षुल ત્રિ૦ ઉપરના અર્થ.
तर्ष्यावत् ત્રિ૦ તૃષ્ણાવાળું, તરસ્યું.
तर्हि अव्य૦ તે વખતે, ત્યારે, તે સમયે.
तल् चु૦ ઉભ૦ અ૦ સેટ્ પ્રતિષ્ઠા પામવી, સ્થાપન થવું, સિદ્ધ થવું.
तल પુ૦ ન૦ સ્વરૂપ, તળીયું, પ્રમાણ, ધનુષની દોરીના ઘાનું વારણ, વેંત, પગનું તળીયું, જંગલ, વન.
तल ન૦ કાર્યબીજ.
तल પુ૦ ખાડો, તાડનું ઝાડ, થપડ, લપડાક, તરવારની મૂઠ, ડાબે હાથે વીણા વગાડવી તે, ઘોના ચામડાનો બંધ.
तल ત્રિ૦ तलत्राण જુઓ.
तलक ન૦ તળાવ.
तलकीट પુ૦ એક જાતનું ઝાડ.
तलतस् अव्य૦ તળીયેથી, તળે, તળીયે.
तलताल પુ૦ હથેળી ઠોકીને વગાડવાનું એક વાદિત્ર.
तलत्राण ન૦ હાથની હથેળીનું રક્ષણ કરનાર ચામડાનો એક બંધ—હથેળીનું બખ્તર.
तलप्रहार પુ૦ તમાચાનો માર, લપડાક મારવી તે.

तलमीन पु० પાણીને તળીયે રહેલું માછલું.
तलयुद्ध न० તમાચે તમાચે કરવામાં આવતું યુદ્ધ.
तललोक पु० પાતાલ લોક.
तलव त्रि० હથેળી ઠોકી વગાડવાનું વાદિત્ર વગાડનાર.
तलवकार पु० સામવેદની એક શાખા.
तलवारण न० तलत्राण જુઓ.
तलसारक न० ઘોડાનો તંગ.
तलहृदय न० પગના તળીયાનો મધ્યભાગ.
तला स्त्री० तलत्राण જુઓ.
तलाची स्त्री० સાદડી, ચટાઇ.
तलातल न० નીચેનાં સાત પાતાલમાંનું એક પાતાલ.
तलिका स्त्री० ઘોડાનો તંગ.
तलित् स्त्री० વીજળી.
तलित न० તળેલું એક જાતનું માંસ.
तलित त्रि० સ્થાપેલ, તૈયાર કરેલ, તળીયાવાળું.
तलि न० શય્યા, પથારી.
तलिन त्रि० વિરલ, થોડું, છૂટું છવાયું, સ્વચ્છ, દુર્બળ.
तलिम न० છાત, શય્યા, પથારી, તરવાર, ચાંદરવો, પલંગ.
तलुन पु० વાયુ.
तलुन त्रि० યુવાન, તરુણ.
तलुनी स्त्री० જુવાન સ્ત્રી.
तलेक्षण पु० ભુંડ, ડુક્કર.
तलेक्षणी स्त्री० ભુંડણી, ડુક્કરી.
तलोदरी स्त्री० પાતળા પેટવાળી કોઇ સ્ત્રી.
तलोदा स्त्री० નદી.
तल्क न० વન, જંગલ.
तल्प पु० न० શય્યા, શયન, અટારી, ઉપરનો માળ, પત્ની, ભાર્યા.
तल्पक त्रि० શય્યા તૈયાર કરનાર નોકર વગેરે.
तल्पकीट पु० માંકડ.
तल्पन न० હાથીની પીઠ, પીઠનું માંસ.
तल्पल न० હાથીની પીઠ.
तल्ल त्रि० તેમાં લીન, તેમાં લય પામેલ.
तल्ल न० ખાડો, તળાવ, જલાશય.
तल्लज त्रि० શ્રેષ્ઠ, ઉત્તમ.
तल्ला स्त्री० વરૂણદેવની પત્ની, નાની હોડી, જુવાન સ્ત્રી.
तल्लिका स्त्री० તાળાંની ચાવી, કુંચી.
तल्ली स्त्री० જુવાન સ્ત્રી.
तल्व न० સુગંધી પદાર્થ, ચોળવાથી અથવા ઘસવાથી નીકળતી સુગંધ.
तल्वकार पु० સામવેદની એક શાખા.
तवक्षीर न० પાણી અને દૂધ.
तवक्षीरा स्त्री० એક જાતનો વેલો.
तवराज पु० એક જાતની સાકર.
तवराजोद्भव पु० એક જાતની ખાંડ.
तवर्ग पु० ત-થ-દ-ધ-ન-એ અક્ષરો.
तवर्गीय त्रि० તવર્ગમાં હોનાર-થનાર.
तवस् न० વૃદ્ધ, ઘરડું, મોટું, પુષ્ટ, બળવાન, બળી.
तवस्वत् त्रि० બળવાન.
तवस्विन त्रि० બળવાન, વૃદ્ધ, મોટું.
तवागा त्रि० અત્યંત વધેલા બળવાળું.
तविपुला स्त्री० તે નામે એક છંદ.
तविष पु० સ્વર્ગ, સમુદ્ર, શક્તિ, વ્યવસાય, ઉદ્યમ.
तविष त्रि० વૃદ્ધ, મોટું, બળવાન, વૃદ્ધિ પામેલ, વધેલ.
तविषी स्त्री० દેવકન્યા, પૃથ્વી, નદી.
तवीप्र पु० સ્વર્ગ, સમુદ્ર, સોનું.
तष्ट त्रि० છોલેલ, પાતળું કરેલ, મારેલ, ઠોકેલ, ગુણેલ.
तष्टि स्त्री० છોલવું, પાતળું કરવું.
तष्ट्र पु० સુથાર, વિશ્વકર્મા, તે નામે એક આદિત્ય.

तंस् चु० उभ० स० सेट् અલંકારવું, શણગારવું.

तंस् भ्वा० प० स० सेट् ઉપરના અર્થ.

तंस् दिवा० प० स० सेट् ઉછાળવું, ઉંચે ફેંકવું, મોકલવું, પ્રેરવું.

तसर पु० એક જાતનું સુતર.

तस्कर पु० ચોર, લૂંટારો, એક જાતનું શાક, મીંઢળનું ઝાડ, કાન.

तस्करता स्त्री० ચોરપણું, ચોરી.

तस्करत्व न० ઉપરના અર્થ.

तस्करस्नायु पु० એક જાતનો વેલો.

तस्करी स्त्री० ક્રોધી સ્ત્રી.

तस्थिवस् त्रि० ઉભું રહેલ.

तस्थु त्रि० સ્થાવર, સ્થિર રહેનાર.

तस्थुस् पु० ब० મનુષ્ય.

तच्छील न० તે સ્વભાવ.

तच्छील्य न० તે સ્વભાવપણું.

ता स्त्री० લક્ષ્મી દેવી

ताक्षण्य पु० સુથારનો છોકરો.

ताक्ष्ण पु० ઉપરનો અર્થ.

ताच्छीलिक पु० 'તેનો સ્વભાવ' એવા અર્થમાં કરાતો એક વ્યાકરણ પ્રત્યય.

ताच्छील्य न० નિત્યનો અમુક સ્વભાવ.

ताजक न० નીલકંઠ વગેરેએ રચેલ અમુક એક જ્યોતિષ ગ્રંથ.

ताजत् त्रि० ઉતાવળીયું, ઝડપદાર.

ताजिक न० ताजक જુઓ.

ताटका स्त्री० રાવણની બહેન એક રાક્ષસી.

ताटङ्क पु० કાનનો એક દાગીનો.

ताटस्थ्य न० તટસ્થપણું, મધ્યસ્થપણું, સમીપપણું.

ताड पु० મારવું, ઠોકવું, માર મારવો, ગુણવું, શબ્દ, અવાજ, પર્વત, મુઠી જેટલું ઘાસ, તાડનું ઝાડ.

ताडक त्रि० મારનાર, ગુણનાર.

ताडका स्त्री० ताटका જુઓ.

ताडकाफल न० મોટી એલચી.

ताडकायन पु० વિશ્વામિત્રનો એક પુત્ર.

ताडकारि पु० રામચન્દ્ર.

ताडकेय पु० મારીચ રાક્ષસ.

ताडघ पु० તાલ બજાવનાર.

ताडघात पु० ઉપરનો અર્થ.

ताडङ्क पु० ताटङ्क જુઓ.

ताडन न० મારવું, ઠોકવું, માર મારવો, ગણવું, દીક્ષાના અંગરૂપ એક મંત્ર, સંસ્કાર.

ताडनी स्त्री० ઘોડા વગેરેને મારવાની ચાબુક.

ताडनीय त्रि० મારવા યોગ્ય, ઠોકવા યોગ્ય, ગુણવા યોગ્ય.

ताडपत्र न० એક જાતનું કાનનું ઘરેણુ, તાડનું પાંદડું.

ताडयितृ त्रि० મારનાર, ઠોકનાર, ગુણનાર.

ताडाग त्रि० તળાવમાં હોનાર-થનાર.

ताडि स्त्री० એક જાતનું તાડવૃક્ષ-તાડીનું ઝાડ, કાનનું ઘરેણું.

ताडित त्रि० મારેલ, ઠોકેલ, ગુણેલ.

ताडी स्त्री० ताडि જુઓ.

ताडुल त्रि० મારનાર, ઠોકનાર, ગુણનાર.

ताड्य त्रि० મારવા યોગ્ય, ઠોકવા યોગ્ય, ગુણવા યોગ્ય.

ताड्यमान त्रि० મારતું, ઠોકતું, ગુણતું.

ताड्यमान पु० ઢંઢેરો, મોટું નગારૂં, ઢોલ.

ताण्ड न० નૃત્યશાસ્ત્ર.

ताण्डव न० નૃત્ય, નાચ, પુરૂષનો નાચ, ઉદ્ધત નૃત્ય, એક જાતનું ઘાસ.

ताण्डवतालिक पु० શિવનો દ્વારપાલ નંદીશ્વર.

ताण्डवप्रिय पु० શિવ.

ताण्डवित त्रि० નૃત્ય કરેલ, નાચેલ.

ताण्डि पु० નૃત્યશાસ્ત્રનો કર્તા તંડિમુનિ.

ताण्डिन् पु० ब० તંડિ મુનિના પુત્ર તાંડે કહેલ વેદશાખાનું અધ્યયન કરનાર.

ताण्डय पु० तंडि मुनिनो पुत्र.
तात पु० पिता, બાપ.
तात त्रि० દયા કરવા યોગ્ય, પૂજ્ય, અનુકંપાપાત્ર.
तातगु पु० કાકો.
तातगु त्रि० પિતાના હિતનું.
तातजनयित्री स्त्री० પિતાની માતા.
ताततुल्य पु० પિતા સમાન.
तातन पु० ખંજન પક્ષી.
तातनी स्त्री० ખંજન પક્ષિણી,
तातल पु० રોગ, રસોઇ, લોખંડી ગોળો, મનનો વેગ.
तातल त्रि० પિતાનું, પિતાસંબંધી, તપાવેલ, તપેલ.
तातसम पु० પિતા સમાન.
तात्ति पु० પુત્ર, દીકરો.
ताति स्त्री० વૃદ્ધિ, ચઢતી, વધારો.
तात्कालिक त्रि० તે કાળે હોનાર-થનાર, તે કાળસંબંધી, તત્કાળનું.
तात्पर्य न० વક્તાની ઇચ્છા, અભિપ્રાય, તત્પરપણું, હેતુ, કારણ, આશય, રહસ્ય.
तात्पर्यार्थ न० રહસ્યાર્થ, આશય.
तादर्थ्य न० તેના માટેનું, તેસંબંધીપણું, તદર્થપણું.
तादात्म्य न० એકરૂપતા, અભેદ, અભિન્નતા.
तादीत्ना अव्य० તે વેળા, તે વખતે, તે કાળે.
तादृक्ष त्रि० તેવું, તેના જેવું.
तादृश् त्रि० તેવું, તેના જેવું.
तादृश त्रि० ઉપરના અર્થ.
तान पु० વિસ્તાર, ગાયનનું એક અંગ.
तानव न० સૂક્ષ્મતા, અલ્પતા, થોડાપણું, દુર્બળતા.
तानव्य पु० તનુ ઋષિનો પુત્ર.
तानूनप्त्र न० તનૂનપ્તૃ જેનો દેવ છે તેવું હવિષ.
तानूनप्तृ पु० તે નામે એક દેવ.
तानूर पु० પાણીનું પોતાની મેળે ઘૂમવું-પાણીમાં પડતી ઘૂમરી.
तान्त त्रि० મ્લાન, ગ્લાનિ પામેલ.
तान्तव न० વસ્ત્ર.
तान्तव्य पु० તંતુ ઋષિનો પુત્ર.
तान्तवाय्य पु० વણકરનો છોકરો.
तान्तुवायि पु० વણકરનો છોકરો.
तान्त्र त्रि० દોરીવાળું, તારવાળું, તંત્રશાસ્ત્રસંબંધી.
तान्त्रिक त्रि० શાસ્ત્ર જાણનાર, સિદ્ધાંત જાણનાર, તંત્રશાસ્ત્રોક્ત કર્મ વગેરે, તંત્રશાસ્ત્ર જાણનાર, શાસ્ત્રસંબંધી, તંત્રશાસ્ત્રને અનુસરનાર.
तान्दन पु० વાયુ.
तान्दुर न० એક જાતનું રાંધેલું માંસ.
तान्व पु० પુત્ર, દીકરો, તે નામે એક ઋષિ.
तान्व न० છેડેથી પવિત્ર કરેલ વસ્ત્ર.
तान्व त्रि० છેડેથી પવિત્ર કરેલા વસ્ત્રસંબંધી.
ताप पु० તાપ, ગરમી, દાહ, સંતાપ, કષ્ટ, દુઃખ.
तापक त्रि० તપાવનાર, બાળનાર, સંતાપ પમાડનાર.
तापक पु० તાવ, રજોગુણ.
तापत्य पु० તપતી નામની સૂર્યકન્યાનો પુત્ર એક ક્ષત્રિય.
तापत्य न० તપતી નામની સૂર્યકન્યાનું આખ્યાન.
तापत्रय न० આધ્યાત્મિક-આધિદૈવિક-આધિભૌતિક દુઃખ.
तापदुःख न० યોગ સૂત્રકાર પતંજલિએ દર્શાવેલ એક પ્રકારનું દુઃખ.
तापन न० તાપ કરવો, તપાવવું, સંતાપ પમાડવો.
तापन पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ, કામદેવનું એક બાણ, સૂર્યકાન્ત મણિ.
तापन त्रि० તપાવનાર, સંતાપ ઉપજાવનાર.
तापनीय न० તે નામે એક ઉપનિષદ, એક ગીની જેટલું સોનું.

तापनीय त्रि० तपाववा योग्य.

तापश्चित न० ते नामे એક સત્ર-યાગ.

तापस त्रि०तपस्वी,तप કરવાના સ્વભાવવાળું.

तापस પુ० બગલો પક્ષી, એક જાતનું ઝાડ.

तापस ન० તમાલપત્ર.

तापसक પુ० નિંદ્ય તાપસ, ઢોંગી તાપસ.

तापसतरु પુ० ઇંગોળીયાંનું ઝાડ.

तापसद्रुम પુ० ઉપરનો અર્થ.

तापसद्रुमसन्निभा સ્ત્રી० એક જાતની ક્ષુપ વનસ્પતિ.

तापसपत्री સ્ત્રી० दमनक વૃક્ષ.

तापसप्रिय પુ० પ્રિયાલ વૃક્ષ.

तापसप्रिय ત્રિ० તાપસને પ્રિય-વહાલું.

तापसी સ્ત્રી० આંબા હળદર.

तापसेष्ट ત્રિ० તાપસને પ્રિય.

तापसेष्टा સ્ત્રી० દ્રાક્ષ.

तापस्य ન० તાપસ ધર્મ.

तापहर ત્રિ० તાપનો નાશ કરનાર, સંતાપ દૂર કરનાર.

तापहरी સ્ત્રી० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક વ્યંજન-ખાણું.

तापिक ત્રિ० ગ્રીષ્મ ઋતુમાં હોનાર-થનાર.

तापिच्छ પુ० તમાલ વૃક્ષ,સુવર્ણ માક્ષિક ધાતુ.

तापिञ्ज પુ० ઉપરનો અર્થ.

तापिन् ત્રિ० તપાવનાર, તાપવાળું, સંતાપવાળું, દુઃખી.

तापिन પુ० બુદ્ધ દેવ.

तापी સ્ત્રી० વિંધ્યાચલમાંથી નીકળી પશ્ચિમ તરફ વહેતી એક નદી.

तापीज પુ० માક્ષિક ધાતુ.

तापीसमुद्भव પુ० માક્ષિક ધાતુ.

तापीसम्भव પુ० માક્ષિક ધાતુ.

तापेश्वर પુ० શિવપુરાણ પ્રસિદ્ધ એક તીર્થ.

ताप्य ત્રિ० તપાવવા યોગ્ય, સંતાપ પમાડવા યોગ્ય

ताप्य પુ० માક્ષિક ધાતુ.

ताप्य ન० માક્ષિક ધાતુ.

ताप्युद्भव પુ० માક્ષિક ધાતુ

ताम પુ० ભીષણ, ભયંકર, દોષ, ભૂલ, દુર્ગુણ, ગ્લાનિ, ન્યૂનતા.

ताम ત્રિ० ગ્લાનિકારક, ભયંકર, કંટાળો ઉપજાવનાર.

तामर ન० પાણી, ઘી.

तामरस ન० કમળ, રાતું કમળ, સોનું, તાંબું, ધંતુરો, તે નામે એક છંદ.

तामरसी સ્ત્રી० કમલિની, નાનું તળાવ.

तामलकी સ્ત્રી० ભોંય આંબળી.

तामलिप्त પુ० તે નામે એક દેશ.

तामलिप्तक પુ० ઉપરનો અર્થ.

तामलिप्ती સ્ત્રી० હાલનું ખંભાત શહેર.

तामस ત્રિ० તમોગુણી, તમોગુણવાળું, ખળ, દુષ્ટ, અંધારીયું, અંધારાવાળું.

तामस પુ० સર્પ, ઘુવડ, તે નામે ચોથો મનુ, રાહુનો પુત્ર.

तामस ન० તમોગુણ, ગાઢ અંધકાર.

तामसकील પુ० તે નામે રાહુનો પુત્ર.

तामसध्यान ન० તમોગુણી ધ્યાન, અમુક તાંત્રિક ધ્યાન.

तामसिक ત્રિ० તમોગુણના કાર્યરૂપ, અંધારીયું, અંધકારવાળું.

तामसी સ્ત્રી० અંધારી રાત્રિ, મહાકાલી દેવી, જટામાંસી વનસ્પતિ, તમોગુણી કોઈ સ્ત્રી.

तामालेय ત્રિ० તમાલવૃક્ષની સમીપનો પ્રદેશ વગેરે.

तामिस्र પુ० તે નામે એક નરક, દ્વેષ, રોષ.

तामिस्र ન० ઘોર અંધારું.

तामिस्री સ્ત્રી० અંધારી રાત્રિ.

तामु ત્રિ० સ્તુતિ કરનાર.

ताम्बली સ્ત્રી० નાગરવેલ.

ताम्बूल ન० નાગરવેલનું પાન, સોપારી.

ताम्बूल પુ० શણનું ઝાડ.

ताम्बूलकरङ्क पु० પાનદાની, પાન રાખવાની પેટી વગેરે.
ताम्बूलद पु० રાજાને પાનબીડું આપવા નીમેલો અધિકારી.
ताम्बूलद त्रि० પાનબીડું આપનાર.
ताम्बूलदान न० પાનબીડું આપવું તે.
ताम्बूलपत्र न० નાગરવેલનું પાન.
ताम्बूलपेटिका स्त्री० પાનદાની.
ताम्बूलराग पु० પાન ચાવવાથી થયેલો રંગ, મસૂરધાન્ય.
ताम्बूलवल्लिका स्त्री० નાગરવેલ.
ताम्बूलवल्ली स्त्री० નાગરવેલ.
ताम्बूलिक त्रि० પાનબીડાં બનાવવામાં હોંશીઆર, પાનબીડાં સંબંધી.
ताम्बूलिक पु० તંબોલી.
ताम्बूलिकी स्त्री० તંબોલણ.
ताम्बूलिन् त्रि० પાન વેચનાર, તંબોલી.
ताम्बूली स्त्री० નાગરવેલ, સોપારીનું ઝાડ.
ताम्यत् त्रि० દુઃખ પામતું, સંતાપ પામતું.
ताम्र न० તાંબુ, એક જાતનો કોઢનો રોગ, લાલ રંગ, રાતું ચંદન-રતાંજળી.
ताम्र त्रि० લાલવર્ણું, રાતું, લાલ.
ताम्र पु० તે નામે એક બેટ.
ताम्रक पु० ઉપરનો અર્થ.
ताम्रकर्ण त्रि० રાતા કાનવાળું.
ताम्रकर्णी स्त्री० પશ્ચિમ દિશાના હાથીની પત્ની હાથણી.
ताम्रकार पु० કંસારો.
ताम्रकारी स्त्री० કંસારણ.
ताम्रकिलि पु० ઇન્દ્રગોપ કીડો.
ताम्रकील पु० ઇન્દ્રગોપ કીડો.
ताम्रकुट्ट पु० કંસારો.
ताम्रकुट्टक पु० કંસારો.
ताम्रकुट्टकी स्त्री० કંસારણ.
ताम्रकुट्टी स्त्री० કંસારણ.
ताम्रकुण्ड न० ત્રાંબાનો કુંડ-એક જાતનું દેવસેવાનું અંગ વાસણ.
ताम्रकूट पु० न० તંબાકુ, છીંકણી.
ताम्रकृमि पु० ઇન્દ્રગોપ કીડો.
ताम्रगर्भ न० મોરથુથુ.
ताम्रचूड पु० કુકડો, એક જાતનું ઝાડ.
ताम्रचूड त्रि० રાતી કલગીવાળું, લાલ શિખાવાળું.
ताम्रचूडा स्त्री० કાર્તિક સ્વામીની અનુચર એક માતૃકા.
ताम्रचूडी स्त्री० કુકડી.
ताम्रजाक्ष पु० શ્રીકૃષ્ણનો સત્યભામામાં જન્મેલ એક પુત્ર.
ताम्रतनु त्रि० તાંબા જેવા શરીરવાળું.
ताम्रत्रपुज पु० કાંસું.
ताम्रदुग्धा स्त्री० ગોરક્ષ દુગ્ધા નામે એક વનસ્પતિ.
ताम्रद्वीप पु० न० દક્ષિણ દેશમાં આવેલ એક બેટ.
ताम्रपक्षा स्त्री० તે નામે સત્યભામાની પુત્રી.
ताम्रपट्ट न० તાંબાનું લેખનપત્ર, તામ્રલેખ.
ताम्रपत्र न० ઉપરનો અર્થ, લાલ, કુંપળ, નવપલ્લવ.
ताम्रपत्र पु० એક જાતનું શાક.
ताम्रपर्णी स्त्री० દક્ષિણ દેશમાં આવેલી એક નદી, તે નામે એક શિલા.
ताम्रपल्लव पु० આસોપાલવનું ઝાડ, લાલ કુંપળવાળું ઝાડ.
ताम्रपल्लव पु० न० લાલ કુંપળ.
ताम्रपाकिन् पु० गर्दभाण्ड વૃક્ષ, લાખી પીપળો.
ताम्रपात्र न० તાંબાનું વાસણ.
ताम्रपादी स्त्री० હંસપદી વનસ્પતિ.
ताम्रपुष्प पु० ગલનું ઝાડ, ભોંયચંપો.
ताम्रपुष्प न० રાતું ફૂલ.
ताम्रपुष्प त्रि० રાતા ફૂલવાળું.
ताम्रपुष्पा स्त्री० રાતું નસોતર, પાડળ વનસ્પતિ

ताम्रपुष्पिका स्त्री० ઉપરના અર્થ.

ताम्रपुष्पी स्त्री० ताम्रपुष्पा જુઓ, ધાવડીનું ઝાડ.

ताम्रफल पु० अक्षोटक વૃક્ષ, અખરોડનું ઝાડ.

ताम्रफल न० રાતું ફળ.

ताम्रफल त्रि० રાતા ફળવાળું.

ताम्रफलक न० તામ્રલેખ.

ताम्रबीज पु० કળથીનું ઝાડ.

ताम्रबीज न० રાતું બી.

ताम्रबीजा स्त्री० કળથી.

ताम्रभस्मन् न० તાંબાની ખાખ-તામ્રભસ્મ.

ताम्रमय त्रि० તાંબાનું.

ताम्रमुख त्रि० રાતા મોંઢાવાળું.

ताम्रमूल न० રાતું મૂળીયું.

ताम्रमूल त्रि० રાતા મૂળીયાંવાળું.

ताम्रमूला स्त्री० ધમાસો, મજીઠ, રીસામણીનો વેલો.

ताम्रमूली स्त्री० ધમાસો.

ताम्रयोग पु० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક ઔષધ.

ताम्ररसायनी स्त्री० ગોરક્ષદુગ્ધા વનસ્પતિ.

ताम्रलिप्त पु० તે નામે એક દેશ.

ताम्रलिप्तक पु० ઉપરનો અર્થ,

ताम्रलिप्ती स्त्री० તે નામે એક નગરી.

ताम्रवर्ण पु० એક જાતનું ઘાસ, લાલ રંગ.

ताम्रवर्ण त्रि० રાતા રંગવાળું, રાતું.

ताम्रवर्णी स्त्री० જટા, તલનું ફૂલ.

ताम्रवल्ली स्त्री० મજીઠ, ચિત્રકૂટ દેશમાં પ્રસિદ્ધ એક વેલો, હરકોઈ રાતી વેલ.

ताम्रवीज पु० કળથીનું ઝાડ.

ताम्रवीज न० લાલ બી.

ताम्रवीजा स्त्री० કળથી,

ताम्रवृक्ष पु० રક્તચંદનવૃક્ષ-રતાંજળીનું ઝાડ, કળથીનું ઝાડ, હરકોઇ રાતું ઝાડ.

ताम्रवृन्त पु० કળથીનું ઝાડ.

ताम्रवृन्त न० રાતુ દીટું.

ताम्रवृन्ता स्त्री० કળથીનું ઝાડ.

ताम्रशिख पु० કુકડો.

ताम्रशिख त्रि० રાતી કલગીવાળું, લાલ શિખાવાળું.

ताम्रशिखिन पु० કુકડો.

ताम्रशिखिन् त्रि० ताम्रशिख त्रि० જુઓ.

ताम्रशिखिनी स्त्री० કુકડી.

ताम्रशिखी स्त्री० કુકડી.

ताम्रसार न० રક્તચંદન વૃક્ષ—રતાંજળી.

ताम्रसार त्रि० લાલ સારવાળું, લાલ ગુંદર વગેરેવાળું.

ताम्रसार पु० न० લાલ સાર—ખેરી ગુંદર વગેરે.

ताम्रसारक पु० ખેરનું ઝાડ, રક્તચંદન વૃક્ષ—રતાંજળીનું ઝાડ.

ताम्रसारक न० રતાંજળીનું ઝાડ.

ताम्रसारक त्रि०રાતા સાર-ગુંદર વગેરેવાળું.

ताम्रसारिक पु० રાતો ખેર,રક્તચંદન વૃક્ષ.

ताम्रा स्त्री० सैंहली વનસ્પતિ, રાતી વેલ.

ताम्राकु पु० અઢાર ઉપદ્વીપો પૈકી ઉપદ્વીપ.

ताम्राक्ष त्रि० રાતી આંખવાળું.

ताम्राक्ष पु० કોયલ પક્ષી.

ताम्राक्षी स्त्री० કોયલ પક્ષિણી.

ताम्राख्य पु० ताम्रद्वीप જુઓ.

ताम्राभ न० રક્તચંદન—રતાંજળી.

ताम्राभ त्रि० લાલ કાંતિવાળું,લાલ દેખાવનું.

ताम्रारुण न० તે નામે એક તીર્થ.

ताम्रार्द्ध पु० કાંસું.

ताम्रावती स्त्री० તે નામે એક નદી.

ताम्राश्मन् पु० પદ્મરાગ મણિ—માણેક.

ताम्रिक त्रि० તાંબાનું, તાંબા સંબંધી.

ताम्रिक पु० કંસારો.

ताम्रिका स्त्री० ચણોઠી, તાંબાની ઘડી—એક જાતનું વાદિત્ર—ભંભો.

ताम्रिकी स्त्री० કંસારણ.

ताम्री स्त्री० તાંબાનું એક જાતનું વાદિત્ર-ભંભો.

ताय् भ्वा० आ० स० સેટ્ પામવું, રક્ષણ કરવું, વિસ્તારવું, ફેલાવવું.

तायिक પુ० તે નામે એક દેશ.

तायिक પુ० વ० તાયિક દેશના લોક.

तायु પુ० ચોર, લુંટારો.

तार પુ० પ્રણવ–ૐકાર, એક જાતનો વાનર, શુદ્ધ મોતી, મોતીની છીપ, દેવીનું 'ह्रीं' એ બીજ, તારવું, મહાદેવ, વિષ્ણુ, ઉંચો શબ્દ, તીર–કાંઠો.

तार ન० રૂપું, નક્ષત્ર, આંખની કીકી,તીર–કાંઠો, મોતી, ચળકતું કિરણ.

तार ત્રિ० ઉંચા શબ્દવાળું, નિર્મળ,સ્વચ્છ, ઉજ્જ્વળ, ઉત્તમ, શ્રેષ્ઠ, ઉંચું.

तारक ત્રિ० તારનાર, પાર પહોંચાડનાર.

तारक પુ० તે નામે એક દૈત્ય–તારકાસુર, કાન, વહાણ.

तारक ન० આંખ, આંખની કીકી, નક્ષત્ર, તારો, તે નામે એક છંદ,રામનામનો મંત્ર.

तारकजित् પુ० કાર્તિક સ્વામી.

तारकब्रह्मन् ન० 'ॐ रामाय नमः' એ છ અક્ષરનો રામનામનો મંત્ર.

तारका સ્ત્રી० નક્ષત્ર, તારો, આંખની કીકી.

तारकाक्ष પુ० કાર્તિક સ્વામીનો એક અનુચર, તારકાસુરનો એક પુત્ર.

तारकादि પુ० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ શબ્દગણ.

तारकायण પુ० તે નામે વિશ્વામિત્રનો પુત્ર.

तारकारि પુ० કાર્તિક સ્વામી

तारकिणी સ્ત્રી० રાત્રિ.

तारकित ત્રિ० તારા–નક્ષત્રોવાળું–આકાશ વગેરે.

तारकिन् ત્રિ० ઉપરનો અર્થ.

तारकोपनिषद् સ્ત્રી० તે નામે ઉપનિષદ્.

तारक्षिति પુ० તે નામે એક દેશ.

तारटी સ્ત્રી० એક જાતનું ઝાડ.

तारण પુ० વહાણ, તારનાર–વિષ્ણુ, સાઠ વર્ષો પૈકી એક વર્ષ.

तारण ત્રિ० તારનાર, પાર ઉતારનાર,ઉદ્ધાર કરનાર.

तारण ન० તારવું, પાર ઉતારવું,ઉદ્ધાર કરવો.

तारणा સ્ત્રી० તરીને પહોંચવું.

तारणि સ્ત્રી० નૌકા, નાની હોડી તે નામે કાશ્યપ ઋષિની એક પત્ની.

तारणी સ્ત્રી० ઉપરના અર્થ.

तारतण्डुल પુ० એક જાતની ડાંગેર.

तारतम्य ન० ન્યૂનાધિકતા, ઓછાવધતું.

तारतार ન० સાંખ્યપ્રસિદ્ધ એક પ્રકારનું વાક્ય.

तारदी સ્ત્રી० એક જાતનું ઝાડ.

तारनाद પુ० ઉંચો શબ્દ.

तारपुष्प પુ० મોગરો,

तारमाक्षिक ન० તે નામે એક ઉપધાતુ.

तारल પુ० વિષયલંપટ, અસ્થિર, ચંચળ.

तारवायु પુ० અતિ ઉચ્ચ શબ્દવાળો પવન–સુસવાટવાળો વાયુ.

तारविमला સ્ત્રી० तारमाक्षिक જુઓ.

तारशुद्धिकर ન० સીસું.

तारसार પુ० તે નામે એક ઉપનિષદ્.

तारहार પુ० મોટાં મોતીનો બનાવેલો હાર.

तारा સ્ત્રી० દશ મહાવિદ્યાઓ પૈકી બીજી મહાવિદ્યા, નક્ષત્ર, તારો, તે નામે એક બુદ્ધ દેવી, બૃહસ્પતિની સ્ત્રી, સુષેણ વાનરની કન્યા–વાલીની પત્ની, ચિડા નામે એક ગંધદ્રવ્ય, મોતી, પાર્વતી, ઉલ્કા,ઉંબાડીયું.

ताराकूट ન० સ્ત્રીપુરૂષના વિવાહમાં શુભ–અશુભ જણાવનાર એક કૂટ.

ताराक्ष પુ० તારકાસુરનો પુત્ર એક દૈત્ય.

ताराचक्र ન० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ દીક્ષા આપવા યોગ્ય મંત્રનું શુભ–અશુભ સૂચવનાર એક ચક્ર.

ताराचमन ન० તારા દેવીના પૂજનનું અંગરૂપ એક આચમન.

ताराधिप પુ० ચંદ્ર, શિવ, બૃહસ્પતિ,વાલી વાનર, સુગ્રીવ, નક્ષત્રોના અધિપતિ અશ્વિની કુમાર વગેરે, આંખની કીકી, કપૂર.

ताराधिपति પુ० ઉપરના અર્થ.

तारानाथ પુ૦ ઉપરના અર્થ.
तारापति પુ૦ તારાધિપ જુઓ.
तारापथ પુ૦ આકાશ.
तारापीड પુ૦ ચન્દ્ર, કપૂર, તે નામે એક રાજકુમાર.
ताराप्रमाण ન૦ અશ્વિની વગેરે નક્ષત્રો વગેરેના સ્વરૂપને જણાવનારી અમુકસંખ્યા.
ताराभूषा સ્ત્રી૦ રાત્રિ.
ताराभ्र પુ૦ કપૂર.
तारामण्डल ન૦ મંદિરનો ઘુમટ, નક્ષત્રમંડળ.
तारामृग પુ૦ મૃગશીર્ષ નક્ષત્ર.
तारारि પુ૦ એક જાતની માક્ષિક ધાતુ.
तारावती સ્ત્રી૦ તે નામે કકુત્સ્થ રાજાની કન્યા.
ताराषोढा સ્ત્રી૦ તારા દેવીની પૂજાના અંગ રૂપ ૭ પ્રકારના અમુક ન્યાસ.
तारिक ન૦ ભાડું, દાન, જકાત.
तारिका સ્ત્રી૦ તાડીનો દારૂ.
तारिणी સ્ત્રી૦ દશ મહાવિદ્યાઓ પૈકી બીજી મહાવિદ્યા, તે નામે એક બૌદ્ધ દેવી, દુર્ગા દેવી.
तारिन् ત્રિ૦ તારનાર.
तारीष પુ૦ સ્વર્ગ, સમુદ્ર, સોનું.
तारीषी સ્ત્રી૦ તે નામે ઈન્દ્રની કન્યા.
तारुक्ष्य પુ૦ તરૂક્ષ નામના ઋષિનો પુત્ર.
तारुण પુ૦ જુવાનનો છોકરો.
तारुण्य ન૦ યૌવન, જુવાની.
तारेय પુ૦ વાલીનો પુત્ર, બૃહસ્પતિનો પુત્ર બુધ ગ્રહ.
तार्कव ત્રિ૦ રેંટીયાથી કાંતેલ સુતર વગેરે.
तार्किक પુ૦ તર્કશાસ્ત્ર જાણનાર, નૈયાયિક.
तार्क्ष પુ૦ કશ્યપ મુનિ.
तार्क्षी સ્ત્રી૦ એક જાતનો વેલો.
तार्क्ष्य પુ૦ તૃક્ષ મુનિનો પુત્ર, ગરૂડનો મોટો ભાઈ અરૂણ, ગરૂડ, ઘોડો, સર્પ, સાગનું ઝાડ, સોનું, અશ્વકર્ણ વૃક્ષ, રથ, તે નામે એક પર્વત, હરકોઈ પક્ષી.
तार्क्ष्य ન૦ રસાંજન.
तार्क्ष्यकेतन પુ૦ વિષ્ણુ.
तार्क्ष्यज ન૦ તાર્ક્ષ્ય પર્વતમાં થનારૂં રસાંજન.
तार्क्ष्यध्वज પુ૦ વિષ્ણુ.
तार्क्ष्यनाथ પુ૦ ગરૂડ.
तार्क्ष्यनायक પુ૦ ગરૂડ.
तार्क्ष्यप्रसव પુ૦ अश्वकर्ण વૃક્ષ.
तार्क्ष्यशैल ન૦ તાર્ક્ષ્ય પર્વતમાં થનારૂં-રસાંજન.
तार्क्ष्यसामन् ન૦ તે નામે સામવેદનો ભાગ.
तार्क्ष्यायण પુ૦ તૃક્ષ ઋષિનું યુવાપત્ય.
तार्क्ष्या સ્ત્રી૦ એક જાતની જંગલી લતા.
तार्ण ત્રિ૦ ઘાસનું, ઘાસ સંબંધી.
तार्ण પુ૦ ઘાસનો અગ્નિ, ઘાસના વેચાણ ઉપરથી આવેલ કર.
तार्णक ત્રિ૦ ઘાસવાળા પ્રદેશમાં હોનાર-થનાર.
तार्णकर्ण પુ૦ તૃણકર્ણ ઋષિનો પુત્ર.
तार्णायन પુ૦ તૃણ ઋષિનો ગોત્રજ પુત્ર.
तार्तीय ત્રિ૦ ત્રીજું.
तर्तीयीक ત્રિ૦ ત્રીજું.
तार्य ત્રિ૦ તરવા યોગ્ય.
तार्य ન૦ તરવા માટે આપવામાં આવતું દાણ-કર.
ताल પુ૦ હથેળી, પંજો, અંગુઠાથી મધ્યમા આંગળી સુધીનું પ્રમાણ, હાથ ઠોકવો તે, કરતાલ વાદિત્ર, તરવારની મુઠ, તાડનું ઝાડ, એક જાતનું માપ, સંગીતપ્રસિદ્ધ તાલ.
ताल ન૦ હરતાલ, તાલીશપત્ર, દુર્ગા દેવીનું સિંહાસન, તાડનું ફળ, પાતાલ.
तालक ન૦ હરતાલ, બારણાં બંધ રાખવાનું સાધન આગળીયો તાળું વગેરે, તુવેર ધાન્ય.
तालक પુ૦ ताल પુ૦ જુઓ.
तालकट પુ૦ તે નામે એક દેશ.

तालकन्द न० तालमूली नामे એક વનસ્પતિ.
तालकाभ पु० લીલો રંગ.
तालकाभ त्रि० લીલા રંગવાળું, લીલું.
तालकी स्त्री० તાડીનો દારૂ.
तालकेतु पु० ભીષ્મ પિતામહ.
तालक्षीर पु० એક જાતની સાકર.
तालक्षीरक पु० ઉપરનો અર્થ.
तालगर्भ पु० તાડવૃક્ષનો ગર્ભ–તાડ વૃક્ષની અંદરનો એક પદાર્થ.
तालङ्क पु० ताडङ्क જુઓ.
तालचर पु० તે નામે એક દેશ.
तालचर पु० ब० તાલચર દેશના લોક, તાલચર દેશના રાજાઓ.
तालज त्रि० તાડમાંથી ઉત્પન્ન થનાર.
तालजङ्घ पु० તે નામે એક દેશ.
तालजङ्घ पु० ब० તાલજંઘ દેશના લોક, તાલજંઘ દેશના રાજાઓ.
तालजटा स्त्री० તાડના વૃક્ષમાંથી નીકળતા જટાના આકારના લાંબા રેસા.
तालध्वज पु० બળદેવ.
तालध्वजा स्त्री० તે નામે એક નગરી.
तालनवमी स्त्री० ભાદરવા શુદ નોમ.
तालपत्र न० ताडङ्क જુઓ, તાડનું પાંદડું, તાડપત્ર.
तालपत्रिका स्त्री० તાલમૂલી વૃક્ષ.
तालपत्री स्त्री० કાળી મુસળી, ઉંદરકાની વનસ્પતિ.
तालपर्ण न० મુરા નામે એક ગંધદ્રવ્ય, તાડપત્ર, તાલીસપત્ર.
तालपर्णी स्त्री० મધુરિકા નામે વનસ્પતિ.
तालपुष्प न० તાડનું ફૂલ.
तालपुष्पक न० પ્રપૌણ્ડરીક વૃક્ષ, તાડનુંફૂલ.
तालप्रलम्ब न० તાડવૃક્ષમાંથી નીકળતા જટા જેવા રેસા.
तालभृत् पु० બળદેવ.
तालमय त्रि० તાડનું, તાડમાંથી બનાવેલ.
तालमर्द्दल पु० એક જાતનું વાદિત્ર.
तालमूलिका स्त्री० કાળી મુસળી, મુસળી.
तालमूली स्त्री० ઉપરના અર્થ.
तालयन्त्र न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક યંત્ર, કુંચી, ચાવી.
तालरेचन पु० નટ.
तालरेचनक पु० નટ.
ताललक्षण पु० બળદેવ, બળરામ.
ताललक्ष्मन् पु० ઉપરનો અર્થ.
तालवन न० વૃન્દાવનમાં આવેલું જેમાં પુષ્કળ તાડનાં ઝાડ છે તેવું એક વન.
तालवृन्त न० વીંઝણો, પંખો.
तालवृन्तक न० ઉપરનો અર્થ.
तालवेचन पु० નટ.
तालवेचनक पु० નટ.
ताल्व्य त्रि० તાલુસ્થાની.
तालाकट पु० દક્ષિણમાં આવેલ એક દેશ.
तालाख्या स्त्री० મુરા નામે એક ગંધદ્રવ્ય, તાલીસપત્ર.
तालाङ्क पु० બળદેવ, બળરામ.
तालादि पु० વ્યાકરણ પ્રસિદ્ધ શબ્દગણ.
तालावचर पु० નટ.
तालि स्त्री० ભોંય આંબળી.
तालिक पु० પહોળો કરેલ હાથનો પંજો, તાળી, સીલ, મુદ્રા.
तालिका स्त्री० तालमूली જુઓ, તાળી, તામ્રવલ્લી વનસ્પતિ.
तालित न० દોરી, વાદ્યભાંડ, તાલ આપેલ.
तालिन् पु० શિવ.
तालिन् त्रि० જેણે તાલ આપેલ હોય તે, તાલવાળું.
तालिन् पु० ब० તલ ઋષિએ કહેલાનું અધ્યયન કરનાર.
तालिश पु० પર્વત, પહાડ.
ताली स्त्री० તાડીનો દારૂ, તાડનું ઝાડ, ભોંય આંબળી, મુસળી, તાલીસપત્ર, કુંચી,

ચાવી, તામ્રવલ્લી વનસ્પતિ, તે નામે એક છંદ-જેમાં ત્રણ અક્ષરનું એક ચરણ હોય છે.

तालीपत्र न० તાલીસપત્ર.

तालीश न० તે નામે એક ઝાડ, ભોંય આંબળી.

तालीशपत्र न० તાલીસપત્ર, ભોંય આંબળી.

तालीशाद्यमोदक पु० વૈદ્યક પ્રસિદ્ધ એક ઔષધરૂપ લાડુ.

तालु न० તાળવું.

तालुक न० તાળવું.

तालुक्ष्य पु० તલુક્ષ ઋષિનો પુત્ર.

तालुजिह्व पु० મગરમચ્છ.

तालुपाक पु० તાળવાંનો એક રોગ.

तालुपुप्पुट पु० ઉપરનો અર્થ.

तालुर पु० પાણીની ધુમરી.

तालुशोष पु० તાળવામાં સોસ પડે તે-એક જાતનો તાળવાંનો રોગ.

तालूर पु० तालुर જુઓ.

तालूषक न० તાળવું.

तावक त्रि० તારૂં, તારા સંબંધી.

तावकीन त्रि० ઉપરના અર્થ.

तावच्छस् अव्य० તેટલા તેટલા પ્રકારે.

तावत् अव्य० સંપૂર્ણ, સમગ્ર, ત્યાંસુધી, અમુક માપ, નિશ્ચય, પ્રશંસા, પક્ષાંતરે, યુદ્ધ, અધિકાર, ત્યારે, તે વેળા, તે વખતે.

तावत् त्रि० તેટલું, તેવડું, તે પ્રમાણનું.

तावतिक त्रि० તેટલાથી ખરીદેલ, તેટલું, તે પ્રમાણનું.

तावतिथ त्रि० તેટલાની સંખ્યાને પૂર્ણ કરનાર, તેટલું.

तावत्क त्रि० तावतिक જુઓ.

तावत्कालम् अ० ત્યાંસુધી, તેટલા વખત સુધી.

तावद्धा अव्य० તેટલા પ્રકારે.

तावद्वयस् त्रि० તેટલી ઉમરનું.

तावद्वयस त्रि० તેટલું, તેવડું, તેપ્રમાણનું.

तावन्मात्र त्रि० ઉપરના અર્થ.

तावर न० ધનુષની દોરી.

ताविष पु० तविष જુઓ.

ताविषी स्त्री० પૃથ્વી, તે નામે ઇન્દ્રની કન્યા, તે નામે એક નદી.

तावुरि पु० વૃષભ રાશિ.

तासुन पु० શણનું ઝાડ.

तास्कर्य न० ચોરી.

ति अव्य० એ પ્રમાણે, એ રીતે.

तिक् भ्वा० आ० स० सेट् ગમન કરવું, જવું.

तिक् भ्वा० प० स० सेट् ચઢાઇ કરવી, દબાવવું, વધ કરવો, મારી નાખવું.

तिक पु० તે નામે એક ઋષિ.

तिककितव पु० તે નામે એક ઋષિ.

तिककितवादि पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.

तिकादि पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ શબ્દગણ.

तिक्त पु० કડવાશ, સુગંધ, કુટજ વૃક્ષ, કરીઆતું, કાળો ખેર.

तिक्त न० પીતપાપડો, પિત્તધાતુ, બીડ લવણ.

तिक्त त्रि० કડવું, કડવાશવાળું, સુગંધદાર.

तिक्तक पु० પડોલવૃક્ષ, કરીયાતું, કાળોખેર, ઇંગોરીયાનું ઝાડ, કડવો રસ, કડવાશ.

तिक्तक त्रि० કડવું.

तिक्तकन्दिका स्त्री० ગન્ધપત્રા વનસ્પતિ.

तिक्तका स्त्री० કડવી તુંબડી.

तिक्तगन्धा स्त्री० રાઈ.

तिक्तगन्धिका स्त्री० રાઈ.

तिक्तगुञ्जा स्त्री० करञ्ज વૃક્ષ.

तिक्तघृत न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ઔષધરૂપ એક ઘી.

तिक्ततण्डुला स्त्री० પીપળાનું ઝાડ.

तिक्ततुण्डी स्त्री० કડવી તૂંબડીના વેલા.

तिक्ततुम्बी स्त्री० કડવી તુંબડી.

तिक्तधातु पु० સોનામુખી, મીંઢીઆવળ, મરડાશીંગી, ક્ષીરિણી, સ્વર્ણક્ષીરી વનસ્પતિ.

तिक्तधातु पु० પિત્તધાતુ.
तिक्तपत्र पु० કાકરોલ વનસ્પતિ.
तिक्तपत्र न० કડવું પાંદડું.
तिक्तपत्र त्रि० કડવા પાંદડાવાળું.
तिक्तपत्रक त्रि० ઉપરનો અર્થ.
तिक्तपर्वन् स्त्री० એક જાતની ધ્રોખડ, ગળો, જેઠીમધ.
तिक्तपुष्प त्रि० કડવા ફૂલવાળું.
तिक्तपुष्प न० કડવું ફૂલ.
तिक्तपुष्पा स्त्री० પહાડમૂળ વનસ્પતિ.
तिक्तफल पु० નિર્મળીનું ઝાડ.
तिक्तफल त्रि० કડવા ફળવાળું.
तिक्तफल न० કડવું ફળ.
तिक्तफला स्त्री० લીંબોળીનું ઝાડ.
तिक्तबीजा स्त्री० કડવી તુંબડી.
तिक्तभद्रक पु० પટોલ વૃક્ષ.
तिक्तमरिच पु० નિર્મળીનું ઝાડ.
तिक्तयवा स्त्री० શંખિની વનસ્પતિ.
तिक्तरोहिणिका स्त्री० કડુ.
तिक्तरोहिणी स्त्री० કડુ.
तिक्तवल्ली स्त्री० મોરવેલનો વેલો, કડવી વેલડી.
तिक्तबीज न० કડવું બી.
तिक्तबीज त्रि० કડવા બીવાળું.
तिक्तबीजा स्त्री० કડવી તુંબડી.
तिक्तशाक पु० વરૂણ વૃક્ષ, ખેરનું ઝાડ.
तिक्तशाक न० કડવું શાક.
तिक्तशाकक पु० तिक्तशाक पु० જુઓ.
तिक्तशाल पु० ખેરનું ઝાડ.
तिक्तसार पु० ખેર.
तिक्तसार त्रि० કડવાસારવાળું-કડવારસવાળું.
तिक्तसार पु० न० કડવો સાર—રસ.
तिक्तसार न० એક જાતનું ઘાસ.
तिक्ता स्त्री० કડુ, પહાડમૂળ વનસ્પતિ, છીંકણી.
तिक्ताख्या स्त्री० કડવી તુંબડી.
तिक्ताङ्गा स्त्री० તે નામનો એક વેલો.
तिक्तामृता स्त्री० ગળો.
तिक्तास्यता स्त्री० પિત્તજન્ય એક રોગ.
तिक्ताह्वया स्त्री० કડવી તુંબડી.
तिक्तिका स्त्री० કડવી તુંબડી.
तिग् भ्वा० प० स० सेट् હિંસા કરવી, વધ કરવો, દબાવવું, હુમલો કરવો.
तिग्म न० તીક્ષ્ણ એવો સ્પર્શ, વજ્ર.
तिग्म त्रि० તીક્ષ્ણ સ્પર્શવાળું, તીક્ષ્ણ, ઉગ્રતાવાળું.
तिग्मकर पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
तिग्मता स्त्री० તીક્ષ્ણપણું.
तिग्मत्व न० તીક્ષ્ણપણું.
तिग्मदीधिति पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
तिग्ममन्यु पु० શિવ.
तिग्ममन्यु त्रि० તીક્ષ્ણ ક્રોધવાળું.
तिग्मरश्मि पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ, તીક્ષ્ણ કિરણ.
तिग्मरश्मि त्रि० તીક્ષ્ણ કિરણવાળું.
तिग्मरुच पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
तिग्मरुच् स्त्री० તીક્ષ્ણ કાંતિ.
तिग्मरुच त्रि० તીક્ષ્ણ કાંતિવાળું.
तिग्मांशु पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ, ઉગ્ર કિરણ.
तिघ् स्वा० प० स० सेट् ઘાત કરવો, મારી નાખવું.
तिज् चु० उभ० स० सेट् તીક્ષ્ણ કરવું, તેજ કરવું, ધારવાળું કરવું.
तिज् भ्वा० आ० स० सेट् ક્ષમા કરવી, માફ કરવું, સહન કરવું.
तिजिन पु० ચંદ્ર, કપૂર, રાક્ષસ.
तिठी स्त्री० નસોતર વનસ્પતિ.
तिणिश पु० લોધ્ર વૃક્ષ—લોધર.
तिण्टी स्त्री० નસોતર.
तितउ पु० ચાળણી.
तितउ न० છત્ર, છત્રી.
तितिक्ष त्रि० સહન કરનાર, ટાઢ—તાપ વગેરે સહેનાર.

तितिक्ष પુ૦ તે નામે એક મુનિ.

तितिक्षा સ્ત્રી૦ ક્ષમા, માફી, સહનશીલતા.

तितिक्षु ત્રિ૦ સહન કરનાર, ક્ષમા કરનાર, સહનશીલ.

तितिभ પુ૦ ઇન્દ્રગોપ કીડો.

तित्तिर પુ૦ તેતર પક્ષી.

तितिरी સ્ત્રી૦ તેતર પક્ષિણી.

तितिल ન૦ એક જાતનું માટીનું વાસણ–નાંદ.

तितीर्षत् ત્રિ૦ તરવા ઇચ્છતું.

तितीर्षा સ્ત્રી૦ તરવાની ઇચ્છા.

तितीर्षु ત્રિ૦ તરવા ઇચ્છનાર.

तित्तिभ પુ૦ ઇન્દ્રગોપ કીડો.

तित्तिर પુ૦ તેતર પક્ષી.

तित्तिरि પુ૦ તેતર પક્ષી, તે નામે એક ઋષિ.

तित्तिरी સ્ત્રી૦ તેતર પક્ષિણી.

तित्तिरीक ન૦ તેતરની પાંખ આળી કરેલું એક આંજણ.

तिथ પુ૦ અગ્નિ, કામદેવ, કાળ, સમય, વખત, ચિત્રક વૃક્ષ.

तिथि સ્ત્રી૦ પુ૦ પડવે વગેરે તિથિ, પંદરની સંખ્યા.

तिथिकृत्य ન૦ તિથિએ કરવાનું કામ.

तिथिक्षय પુ૦ તિથિઓનો ક્ષય.

तिथिपति પુ૦ તિથિઓના સ્વામી દેવ.

तिथिप्रणी પુ૦ ચંદ્ર.

तिथियुग्म ન૦ જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક યોગ.

तिथिसन्धि પુ૦ આગલીપાછલી તિથિની સંધિ.

तिथी પુ૦ સ્ત્રી૦ તિથિ જુઓ.

तिथ्यर्द्ध ન૦ કરણ.

तिनाशक પુ૦ તિનિશ વૃક્ષ.

तिनिश પુ૦ એક જાતનું ઝાડ.

तिन्तिड પુ૦ આંબલીનું ઝાડ, તે નામે દૈત્ય.

तिन्तिडिका સ્ત્રી૦ આંબલીનું ઝાડ.

तिन्तिडी સ્ત્રી૦ આંબલી.

तिन्तिडीक પુ૦ આંબલી.

तिन्तिडीक ન૦ તેતરની પાંખ આળી કરેલું એક અંજન.

तिन्तिडीका સ્ત્રી૦ આંબલી.

तिन्तिडीद्यूत ન૦ આંબલીના કચૂકાથી રમાતો જુગાર.

तिन्तिलीका સ્ત્રી૦ આંબલી.

तिन्तिली સ્ત્રી૦ આંબલી.

तिन्दिश પુ૦ એક જાતનું ઝાડ.

तिन्दु પુ૦ એક જાતનું ઝાડ.

तिन्दु પુ૦ ન૦ વૈદ્યક દૃષ્ટિએ એક કર્ષ બ-રોબર માપ.

तिन्दुक પુ૦ એક જાતનું ઝાડ.

तिन्दुकि સ્ત્રી૦ તિંદુક વૃક્ષ.

तिन्दुकिनी સ્ત્રી૦ आवर्तकी નામે વનસ્પતિ.

तिन्दुकी સ્ત્રી૦ તિંદુક ઝાડનું ફળ.

तिन्दुल પુ૦ તિંદુક વૃક્ષ.

तिप् ભ્વા૦ आ० स० सेट् રક્ષણ કરવું.

तिम् ભ્વા૦ प० अ० सेट् ભીનું થવું, પ-લળવું.

तिम् दिवा० प० स० सेट् ભીનું કરવું, પલાળવું.

तिमि પુ૦ સમુદ્ર, એક જાતનું દરીઆઈ માછલું, માછલું

तिमिकोष પુ૦ સમુદ્ર.

तिमिकोषक પુ૦ સમુદ્ર.

तिमिङ्गिल પુ૦ એક જાતનું મોટું માછલું.

तिमिङ्गिलगिल પુ૦ અતિમહાન માછલું–જે તિમિંગલ જાતિના માછલાને પણ ગળી જાય છે.

तिमिङ्गिलाशन પુ૦ દક્ષિણમાં આવેલો એક દેશ.

तिमिज ન૦ એક જાતનું મોતી.

तिमित ત્રિ૦ નિશ્ચળ, સ્થિર, ભીનું થયેલ, ભીનું કરેલ.

तिमिर પુ૦ ન૦ અંધકાર, અંધારૂં, એક જાતનો આંખનો રોગ.

तिमिरनाशन પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

तिमिरनाशन ત્રિ૦ અંધારાનો નાશ કર-

નાર, તિમિર નામના આંખના રોગનો નાશ કરનાર.

तिमिरनिषूदन પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

तिमिरनिषूदन ત્રિ૦ तिमिरनाशन ત્રિ૦ જુઓ.

तिमिरमुद् પુ૦ સૂર્ય આકડાનું ઝાડ.

तिमिरनुद् ત્રિ૦ तिमिरनाशन ત્રિ૦ જુઓ.

तिमिरभिद् પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

तिमिरभिद् ત્રિ૦ तिमिरनाशन ત્રિ૦ જુઓ.

तिमिरभेदन પુ૦ तिमिरभिद પુ૦ જુઓ.

तिमिरभेदन ત્રિ૦ तिमिरनाशन ત્રિ૦ જુઓ.

तिमिररिपु પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

तिमिररिपु ત્રિ૦ तिमिरनाशन ત્રિ૦ જુઓ.

तिमिरारि પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

तिमिरारि ત્રિ૦ तिमिरनाशन ત્રિ૦ જુઓ.

तिमिरि પુ૦ એક જાતનું મોટું માછલું.

तिरश्री સ્ત્રી૦ તિર્યંચ જાતિમાં સ્ત્રીજાતિ.

तिरश्चीन ત્રિ૦ આડું થયેલ, વક્ર થયેલ, તીરછું.

तिमिष પુ૦ કંકોડું, કંટોલું,તરબુચ,ચીભડું.

तिरजिह्वक પુ૦ એક જાતનું ઝાડ.

तिरस् અવ્ય૦ અન્તર્ધાન થવું, અદૃશ્ય થવું, આડું, તિરછું, વક્ર, તિરસ્કાર.

तिरस्कर ત્રિ૦ ઢાંકનાર.

तिरस्करिणी સ્ત્રી૦ પડદો, કનાત, તંબુની વસ્ત્રની ભીંત.

तिरस्कार પુ૦ તિરસ્કાર, અનાદર,અપમાન.

तिरस्कार ત્રિ૦ તિરસ્કાર કરનાર, અનાદર કરનાર, ઢાંકનાર.

तिरस्कारिणी સ્ત્રી૦ तिरस्करिणी જુઓ.

तिरस्कारिन् ત્રિ૦ तिरस्कार ત્રિ૦ જુઓ.

तिरस्कृत ત્રિ૦ તિરસ્કારેલ, અપમાન કરેલ, ઢાંકેલ.

तिरस्कृत પુ૦ તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક મંત્ર.

तिरस्क्रिया સ્ત્રી૦ અનાદર, તિરસ્કાર, અપમાન, ઢાંકણુ, ઢાકવું.

तिरस्य् कण्ड्वादि प० स० सेट् અંતર્ધાન થવું, અદૃશ્ય થવું.

तिरिट પુ૦ શેલડીના સાંઠામાંની ગાંઠ.

तिरिम પુ૦ એક જાતની ડાંગેર.

तिरिष પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

तिरिट ન૦ લોધરનું ઝાડ, लोध्रवृक्ष.

तिरीटक પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

तिरोगत ત્રિ૦ અંતર્ધાન પામેલ, અદૃશ્ય થયેલ.

तिरोधा સ્ત્રી૦ અન્તર્ધાન થવું, અદૃશ્ય થવું.

तिरोधान ન૦ ઉપરના અર્થ.

तिरोभवितृ ત્રિ૦ અન્તર્ધાન પામનાર, અદૃશ્ય થનાર.

तिरोभाव પુ૦ तिरोधा જુઓ.

तिरोहित ત્રિ૦ ગુપ્ત,અન્તર્ધાન પામેલ, અદૃશ્ય થયેલ, ઢંકાયેલ.

तिरोहितता સ્ત્રી૦ ગુપ્તપણું, અદૃશ્યપણું, અન્તર્ધાનપણું.

तिरोहितत्व ન૦ ઉપરના અર્થ.

तिर्यक् અવ્ય૦ આડું, વાંકું,તિરછું,આડીરીતે.

तिर्यक्ता અવ્ય૦ તિરછાપણું, વક્રતા,પશુપણું.

तिर्यक्त्व ન૦ ઉપરના અર્થ.

तिर्यक्पातिन् ત્રિ૦ તિરછું પડનાર, વાંકું જનાર.

तिर्यक्प्रमाण ન૦ વિસ્તારનું પ્રમાણ, તિરછું માપ.

तिर्यक्स्रोतस् પુ૦ પશુ–પક્ષી વગેરે.

तिर्यग्ज ત્રિ૦ પશુ–પક્ષી વગેરેમાં ઉત્પન્ન થયેલ.

तिर्यग्जाति સ્ત્રી૦ પશુ–પક્ષી વગેરે.

तिर्यग्जाति ત્રિ૦ પશુ–પક્ષી વગેરેની જાતિનું.

तिर्यग्यवोदर ન૦ એક જાતનું ધાન્ય–જવ.

तिर्यग्यान पु० करचलो नामे जलचर.
तिर्यग्योनि स्त्री० पशु-पक्षी वगेरेनी जाति.
तिर्यग्योनि त्रि० पशु-पक्षी वगेरेनी जातिनुं.
तिर्यग्योन्यन्वय पु० पशु-पक्षीनी जातिनो संबंध.
तिर्यग्योन्यन्वय त्रि० पशु-पक्षीनी जातिना संबंधवाळुं.
तिर्यञ्च् त्रि० पशु-पक्षी वगेरे.
तिर्यञ्च् त्रि० आडुं जनार, वांकुं जनार, तिरछुं जनार.
तिल भ्वा० प० स० सेट् गमन करवुं,जवुं.
तिल् तु० प० अ० अनिट् चीकटुं थवुं, स्निग्ध थवुं.
तिल् चु० उभ० अ०सेट् उपरना अर्थ.
तिल पु० तल, शरीर उपरनी तलना जेवी नीशानी, तलना जेवडुं अल्प प्रमाण.
तिलक न० एक जातनो रोग, संचळ, बिडलवण, निशानी, चिन्ह.
तिलक पु० श्रेष्ठ, संगीतप्रसिद्ध एक ध्रुवक, तलनुं झाड, तल, घोडो, एक जातनो रोग, मरवो.
तिलक न० पु० तिलक, कपाळमां करातुं अमुक धर्मद्योतक चिन्ह.
तिलकट न० तलनी रज-तलना पुष्पनो पराग.
तिलकल्क पु० तलनो खोळ पीसेला तल.
तिलका स्त्री० एक जातनो हार, ते नामे एक छंद.
तिलकालक पु० शरीरपर थती काळा तल जेवी नीशानी, एक जातनो रोग.
तिलकाश्रय पु० ललाट, कपाळ.
तिलकिट्ट न० तलनो खोळ.
तिलकित त्रि० तिलक जेने होय ते, तिलकवाळुं.
तिलकिन् त्रि० तिलकवाळुं, तिलकधारी.
तिलगिरि पु० तिलशैल जुओ.
तिलचित्रपत्रक पु० तैलकन्द नामे वृक्ष.
तिलचूर्ण न०तलवट,खांडेला तल,तलनोखोळ.
तिलतण्डुलक पु० आलिंगन, फोतरा वगरना तल.
तिलतेजा स्त्री० एक जातनो वेलो.
तिलद्वादशी स्त्री० जेमां तल खावानो नियम होय छे तेवी बारश.
तिलधेनु स्त्री० तलरूप गाय-दान माटे कल्पेली तलना ढगरूप गाय.
तिलन्तुद पु० घांची, तेली.
तिलन्तुद त्रि० तल पीसनार.
तिलपर्ण पु० तलना झाडना जेवा पांदडांवाळुं एक जातनुं झाड, श्रीवेष्ट वृक्ष.
तिलपर्ण न० चंदन, तलना झाडनुं पांदडुं.
तिलपर्णक न० रक्तचंदन-रतांजळी.
तिलपर्णिका स्त्री० नीचेनो शब्द जुओ.
तिलपर्णी स्त्री०रक्तचंदन-रतांजळी, ते नामे एक नदी.
तिलपर्वत पु० तिलशैल जुओ.
तिलपिष्ट पु० तलपापडी नामनुं एक पकवान्न.
तिलपिञ्ज पु० तेल वगरना तल, निष्फळ एवुं तलनुं झाड, वांझीयुं तलनुं झाड.
तिलपुष्प न० तलनुं फूल.
तिलपुष्पक पु०बहेडानुं झाड,तलनुं फूल,नाक.
तिलपेज पु० तिलपिञ्ज जुओ.
तिलभार पु० ते नामे एक देश.
तिलमय त्रि० तलमांथी बनावेल, तलनो विकार.
तिलमय न० तलीयुं तेल
तिलमयूर पु० एक जातनो मोर-पक्षी.
तिलमयूरी स्त्री० एक जातनी मयूरी.
तिलमोदक पु० तलनो लाडु.
तिलरस पु० तलीयुं तेल.
तिलशम् अव्य० तल तल जेवडुं करीने, तल तल जेवडुं,

तिलशैल पु० દાન માટે પર્વતરૂપે કલ્પેલ તલનો ઢગ.

तिलस्नेह पु० તલ.

तिलाङ्कितदल पु० तैलकन्द વૃક્ષ.

तिलान्न न० તલમિશ્ર અન્ન, તલની ખીચડી.

तिलापत्या स्त्री० કાળી જીરી.

तिलित्स पु० અજગર સાપ.

तिलोत्तमा स्त्री० તે નામે એક અપ્સરા.

तिलोदक न० તલમિશ્ર પાણી.

तिलौदन पु० न० તલની ખીચડી–તલમિશ્ર ચોખા.

तिल्पिञ्ज पु० तिलपिञ्ज જુઓ.

तिल्य न० જેમાં તલ નીપજી શકે તેવું ખેતર.

तिल्य त्रि० તલના હિતનું, તલ માટેનું.

तिल्ल् भ्वा० प० स० सेट् ગમન કરવું, જવું.

तिल्व पु० લોધર, ધોળું લોધર. લાલ લોધર.

तिल्वक पु० ઉપરના અર્થ.

तिल्विल न० દેવયજન સ્થાન.

तिष्ठद्गु अव्य० ગાયો દોહવાનો સમય.

तिष्ठद्गुप्रभृति न० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ શબ્દગણ.

तिष्ठद्धोमा स्त्री० તે નામે એક યાગ.

तिष्य पु० પુષ્ય નક્ષત્ર, પોષ મહિનો.

तिष्य न० કળિયુગ.

तिष्य त्रि० પુષ્ય નક્ષત્રમાં જન્મેલ, માંગલિક, માંગલ્ય.

तिष्यक पु० પોષ મહિનો.

तिष्यपुष्पा स्त्री० આંબળીનું ઝાડ.

तिष्यफला स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

तिष्या स्त्री० આંબળી.

तिसृधन्व न० ત્રણ બાણથી યુક્ત ધનુષ.

तिहन पु० વ્યાધિ, રોગ, ડાંગેર, ધનુષ, સદ્ભાવ.

तीक् भ्वा० प० स० सेट् ગમન કરવું, જવું.

तीक्ष्ण न० તીક્ષ્ણ સ્પર્શ, ઝેર, પોલાદ, યુદ્ધ, મરણ, શસ્ત્ર, શીઘ્ર-ઉતાવળ, સમુદ્રનું મીઠું, લવણ, અંડ–વૃષણ, અવ્યક્ત, હરકોઇ ધાતુ, ઝાડાનો રોગ, ક્ષયનો રોગ, નક્ષત્રમંડળ.

तीक्ष्ण पु० યોગી, જવખાર, ધોળો દર્ભ, કેંદુ વનસ્પતિ.

तीक्ष्ण त्रि० તીક્ષ્ણતાવાળું, આત્મયાગી, આળસ વગરનું, સારી બુદ્ધિવાળું.

तीक्ष्णक पु० ધોળા સરસવ, વૃષણ.

तीक्ष्णकण्टक पु० ધંતુરો, બાવળ, ઇંગોળીયાંનું ઝાડ, વાંસ.

तीक्ष्णकण्टक पु० न० તીક્ષ્ણ કાંટો.

तीक्ष्णकण्टक त्रि० તીક્ષ્ણ કાંટાવાળું.

तीक्ष्णकण्टका स्त्री० કંથારીયાનું ઝાડ.

तीक्ष्णकन्द पु० ડુંગળી.

तीक्ष्णकर्मन् त्रि० તીક્ષ્ણ કામ કરનાર, તીવ્ર કાર્ય કરનાર.

तीक्ष्णकर्मन् न० તીક્ષ્ણ કાર્ય, તીવ્ર કર્મ.

तीक्ष्णकल्क पु० तुम्बुरु વૃક્ષ.

तीक्ष्णकान्ता पु० તારાદેવી–ઉગ્રતારા.

तीक्ष्णगन्ध पु० સરગવાનું ઝાડ, રાતી તુલસી, એલચી, લોબાન.

तीक्ष्णगन्धक पु० ઉપરના અર્થ.

तीक्ष्णगन्धा स्त्री० વજ, રાઇ, કંથારીયાનું ઝાડ, જીવન્તી વૃક્ષ, ધોળી વજ, નાની એલચી.

तीक्ष्णतण्डुला स्त्री० પીપર.

तीक्ष्णतैल न० થોરનું છીર, રાળ, દારૂ, મદિરા.

तीक्ष्णदंष्ट्र पु० વાઘ.

तीक्ष्णदंष्ट्र त्रि० તીક્ષ્ણ દાઢવાળું.

तीक्ष्णदंष्ट्रा स्त्री० તીક્ષ્ણ દાઢ.

तीक्ष्णदंष्ट्री स्त्री० વાઘણ.

तीक्ष्णधार पु० તરવાર.

तीक्ष्णधार त्रि० તીક્ષ્ણ ધારવાળું.

तीक्ष्णपत्र पु० તુંબુરૂ વૃક્ષ.

तीक्ष्णपत्र न० તીક્ષ્ણ પાંદડું.

तीक्ष्णपत्र त्रि० તીક્ષ્ણ પાંદડાંવાળું.

तीक्ष्णपुष्प न० લવિંગ, તીક્ષ્ણ ફૂલ.

तीक्ष्णपुष्प त्रि० તીક્ષ્ણ ફૂલવાળું.
तीक्ष्णपुष्पा स्त्री० કેવડાનું ઝાડ–કેતકી.
तीक्ष्णफल पु० तुम्बुरु वृक्ष.
तीक्ष्णफल न० તીક્ષ્ણ એવું ફળ.
तीक्ष्णफल त्रि० તીક્ષ્ણ ફળવાળું.
तीक्ष्णमूल पु० સરગવો
तीक्ष्णमूल न० તીક્ષ્ણ એવું મૂળ.
तीक्ष्णमूल त्रि० તીક્ષ્ણ મૂળીયાંવાળું.
तीक्ष्णरश्मि पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ, તીક્ષ્ણ કિરણ.
तीक्ष्णरश्मि त्रि० તીક્ષ્ણ કિરણવાળું.
तीक्ष्णरस पु० જવખાર, તીક્ષ્ણ એવો રસ, સુરોખાર.
तीक्ष्णरस त्रि० તીક્ષ્ણ રસવાળું.
तीक्ष्णलोह न० પોલાદ.
तीक्ष्णशूक पु० જવ.
तीक्ष्णशूक त्रि० તીક્ષ્ણ અગ્રભાગવાળું.
तीक्ष्णशूक पु० न० તીક્ષ્ણ અગ્રભાગ.
तीक्ष्णसार पु० न० તીક્ષ્ણ સાર.
तीक्ष्णसार त्रि० તીક્ષ્ણ સારવાળું.
तीक्ष्णसारा स्त्री० शिंशपा वृक्ष.
तीक्ष्णा स्त्री० વજ, સર્પની ઓલ, कपिकच्छू વનસ્પતિ, તારા દેવી.
तीक्ष्णाग्नि पु० અમ્લ પિત્ત.
तीक्ष्णायस न० પોલાદ.
तीक्ष्णायस त्रि० પોલાદમાંથી બનેલ.
तीम् दिवा० प० अ० सेट् ભીનાથવું, પલળવું.
तीर् चु० उभ० अ० सेट् પાર પહોંચવું, પાર જવું, કર્મ સમાપ્ત કરવું.
तीर न० નદી વગેરેનો કાંઠો, તીર, કિનારો.
तीर पु० સીસું, બાણ, કલઈ.
तीरग्रह पु० તે નામે એક દેશ.
तीरभुक्ति पु० તે નામે એક દેશ.
तीराट पु० લોધરનું ઝાડ.
तीरान्तर न० બીજો કાંઠો, સામો કિનારો, પેલે પાર.
तीरित त्रि० પૂર્ણ કરેલ, સમાપ્ત કરેલ, પાર પહોંચેલ.
तीरित न० પૂર્ણ કરવું, સમાપ્ત કરવું.
तीरी स्त्री० એક જાતનું બાણ.
तीरु पु० શિવ.
तीर्ण त्रि० તરેલ, પાર પહોંચેલ, પાર ગયેલ, પરાભવ પામેલ, તરબોળ થયેલ.
तीर्णपदी स्त्री० तालमूली નામે એક વનસ્પતિ.
तीर्णवत त्रि० પાર પહોંચેલ, તરી ગયેલ.
तीर्णा स्त्री० તે નામે એક છંદ.
तीर्थ न० શાસ્ત્ર, યજ્ઞ, ક્ષેત્ર, ઉપાય, સ્ત્રીરજ, ઘાટ, ઋષિએ સેવેલ પાણીવાળું પાત્ર, ઉપાધ્યાય, મંત્રી, યોનિ, દર્શન, ઘટ, બ્રાહ્મણ, આગમ, નિદાન, અગ્નિ, કોઈ તીર્થ, જળાશયથી એક વેંત જેટલો પ્રદેશ, સંન્યાસીઓને લાગતું એક વિશેષણ, હરકોઈ સંપ્રદાય.
तीर्थकर पु० જિન દેવ, વિષ્ણુ.
तीर्थकर त्रि० શાસ્ત્રકાર, તીર્થ પ્રવર્તાવનાર.
तीर्थकाक पु० તીર્થમાં કાગડા જેવો–લોભી મનુષ્ય.
तीर्थकीर्ति पु० વિષ્ણુ.
तीर्थकृत पु० જિનદેવ.
तीर्थकृत त्रि० શાસ્ત્રકાર, તીર્થ પ્રવર્તાવનાર.
तीर्थङ्कर त्रि० ઉપરના અર્થ.
तीर्थङ्कर पु० જિન દેવ.
तीर्थध्वाङ्क्ष पु० तीर्थकाक જુઓ.
तीर्थमहाह्रद पु० તે નામે એક તીર્થ.
तीर्थयात्रा स्त्री० તીર્થને ઉદ્દેશી યાત્રા–પ્રયાણ, મહાભારતના વનપર્વનું પેટાપર્વ.
तीर्थराज पु० પ્રયાગ તીર્થ, જૈનાનું શત્રુંજય તીર્થ.
तीर्थराजि स्त्री० કાશી, બનારસ.
तीर्थराजी स्त्री० ઉપરના અર્થ.
तीर्थवत त्रि० તીર્થવાળું.
तीर्थवाक पु० માથા ઉપરના વાળ.

तीर्थशौच न० तीर्थ ઉપરના ઘાટ વગેરેનો જીર્ણોદ્ધાર.

तीर्थशौचकार त्रि० તીર્થ ઉપરના ઘાટ વગેરેનો જીર્ણોદ્ધાર કરનાર.

तीर्थशौचरत त्रि० ઉપરનો અર્થ.

तीर्थसेनि स्त्री० તે નામે કાર્તિકસ્વામીની અનુચર એક માતૃકા.

तीर्थसेविन् त्रि० તીર્થને સેવનાર, તીર્થમાં નિવાસ કરનાર.

तीर्थसेविन् पु० બગલો પક્ષી.

तीर्थसेविनी स्त्री० બગલી.

तीर्थ्य पु० તે નામે એક રૂદ્રદેવ, એક ગુરૂ પાસે ભણનાર સહાધ્યાયી.

तीव् भ्वा० प० अ० सेट् સ્થૂલ થવું,જાડા થવું.

तीवर पु० સમુદ્ર, શિકારી, પારધિ, તે નામે એક વર્ણસંકર જાતિ, મચ્છીમાર.

तीवरी स्त्री० શિકારણ, મચ્છીમારણ.

तीव्र न० અતિશય, ઘણું, તીક્ષ્ણ, પોલાદ, તીર, સીસું, કલાઈ, લોઢું.

तीव्र त्रि० અત્યંત, પુષ્કળ, અતિ ઉષ્ણ, ગરમ, તીખું, રાક્ષસી પ્રકૃતિવાળું, ઉગ્ર.

तीव्र पु० શિવ.

तीव्रकण्ठ पु० સુરણ.

तीव्रकन्द पु० સુરણ.

तीव्रगन्ध पु० તીવ્ર ગન્ધ, ઉત્કટ ગંધ.

तीव्रगन्ध त्रि० તીવ્રગંધવાળું, ઉત્કટગંધવાળું.

तीव्रगन्धा स्त्री० અજમોદ.

तीव्रज्वाल त्रि० તીવ્ર જ્વાળાવાળું.

तीव्रज्वाला स्त्री० ધાવડી વનસ્પતિ, તીવ્ર જ્વાળા—ઝાળ.

तीव्रदारु न० તીવ્ર લાકડું.

तीव्रबन्ध पु० તામસ ગુણ—તમોગુણ.

तीव्रम् अव्य० પુષ્કળ રીતે, તીવ્ર રીતે.

तीव्रवेदना स्त्री० અત્યંત વેદના—ઘાઝુંજ દુઃખ, ઘોર યાતના.

तीव्रसंवेग पु० તીવ્ર વૈરાગ્ય.

तीव्रा स्त्री० गण्डदूर्वा નામે વનસ્પતિ, कटु-रोहिणी વનસ્પતિ, તીવ્ર સ્ત્રી, રાઇ, સરસવ, તે નામે એક નદી, તુલસી.

तीव्रानन्द पु० શિવ.

तु अदा० प० अनिट् વર્તવું, વધવું, अ० હિંસા કરવી, પૂર્ણ કરવું, स०

तु अव्य० પાદ પૂરણાર્થે નિરર્થક, ભેદ,નિશ્ચય, સમુચ્ચય, પક્ષાન્તર, નિયોગ, પ્રશંસા, નિગ્રહ વગેરે અર્થમાં વપરાય છે, તો વળી, પણ.

तुकाक्षीरी स्त्री० વંશલોચન.

तुक्ष त्रि० સંતોષવાળું, સંતોષી.

तुखार पु० વિંધ્યાચલમાં વસતી લોકજાતિ.

तुगा स्त्री० વંશલોચન.

तुगाक्षीरी स्त्री० વંશલોચન.

तुग्र पु० અશ્વિની કુમારોનો શિષ્ય એક રાજર્ષિ.

तुग्र्य पु० तुग्र રાજર્ષિનો પુત્ર.

तुग्र्य न० પાણી.

तुग्र्या स्त्री० પાણી.

तुग्वन् त्रि० હિંસક.

तुङ्ग पु० શિવ, પુન્નાગ વૃક્ષ, પર્વત, બુધ ગ્રહ, નાળીએરી, ગેંડા,ગ્રહનું ઉચ્ચસ્થાનમા ગમન, અમુક કોઇ ગ્રહની રાશિ.

तुङ्ग न० પુષ્પ વગેરેમાં રહેલ કિંજલ્ક—કેસરા, ગ્રહોનું ઉચ્ચ સ્થાન.

तुङ्ग त्रि० ઉંચું, પ્રધાન, મુખ્ય, શ્રેષ્ઠ, ઉન્નત.

तुङ्गक पु० પુન્નાગ વૃક્ષ, નાગકેસર.

तुङ्गकूट पु० ઉંચા શિખરવાળો પર્વત.

तुङ्गता स्त्री० ઉંચાઇ.

तुङ्गत्व न० ઉંચાઇ.

तुङ्गनाभ पु० તે નામે એક જાતના કીડા.

तुङ्गबीज न० પારો.

तुङ्गभ न० સૂર્ય વગેરે ગ્રહોની મેષ વગેરે ઉચ્ચ રાશિ.

तुङ्गभद्र पु० મદોત્કટ હાથી.

तुङ्गभद्रा स्त्री० દક્ષિણમાં આવેલી એક નદી.

तुङ्गबीज न० પારો.

तुङ्गवृक्ष पु० નાળીએરનું ઝાડ.

तुङ्गवेणा स्त्री० તે નામે એક નદી.

तुङ्गरस पु० તે નામે એક ગંધ દ્રવ્ય.

तुङ्गराशि पु० तुङ्गभ જુઓ.

तुङ्गशेखर पु० પર્વત.

तुङ्गशेखर त्रि० ઉંચા શિખરવાળું.

तुङ्गशेखर न० ઉંચું શિખર.

तुङ्गा स्त्री० વંશલોચન, ખીજડીનું ઝાડ.

तुङ्गिन् पु० ઉચ્ચ સ્થાનમાં રહેલ ગ્રહ.

तुङ्गिन् त्रि० મુખ્ય સ્થાનમાં રહેનાર.

तुङ्गिनी स्त्री० મહાશતાવરી વનસ્પતિ.

तुङ्गी स्त्री० હળદર, રાત્રિ.

तुङ्गीनास पु० એક જાતનો કીડો.

तुङ्गीपति पु० ચંદ્ર, કપૂર.

तुङ्गीश पु० શિવ, કૃષ્ણ, સૂર્ય, ચંદ્ર, આકડાનું ઝાડ, કપૂર.

तुच् पु० છોકરૂં, સંતાન.

तुच्छ न० ફોતરૂં, પરાળ, શૂન્ય, મીંડું.

तुच्छ त्रि० અલ્પ, થોડું, નિઃસાર, સાર વગરનું, મંદ, સુનું, ખાલી, અસત્ય, જૂઠું, હલકું.

तुच्छ पु० ગળીનો છોડ.

तुच्छतरु पु० એરંડો.

तुच्छद्रुम पु० એરંડો.

तुच्छद्रु पु० એરંડાનું ઝાડ.

तुच्छधान्यक न० અનાજનું ભુસું, ફોતરૂં, પરાળ.

तुच्छवृक्ष पु० એરંડો.

तुच्छ्य न० तुच्छ न० જુઓ, તુચ્છના જેવું.

तुज् पु० છોકરૂં, સંતાન.

तुज् भ्वा० प० स० सेट् હિંસા કરવી, મારી નાખવું.

तुञ्ज् चु० उभ० अ० सेट् દીપવું, પ્રકાશવું.

तुञ्ज् भ्वा० प० सेट् બળવાન થવું, अ० પ્રાપ્ત કરવું, મેળવવું, હિંસા કરવી, મારી નાખવું. स०

तुञ्ज पु० ઇન્દ્રનું વજ્ર, રાક્ષસ, દૈત્ય.

तुञ्ज त्रि० નુકશાન કરનાર, હિંસા કરનાર, ઇજા કરનાર, દુષ્ટ, ઘાતકી.

तुट् तुदा० प० अ० सेट् કજીઓ કરવો, લડાઈ કરવી, કલેશ કરવો.

तुटितुट पु० શિવ.

तुट्टुम पु० ઉંદર.

तुट्टुमी स्त्री० ઉંદરડી.

तुड् भ्वा० आ० स० सेट् ફાડવું, તોડવું, ભાંગવું, ઇજા કરવી.

तुड् तुदा० प० स० सेट् તોડવું, ભેદવું, ચીરવું, ફાડવું.

तुड् भ्वा० प० स० सेट् બે ટુકડા કરવા, ફાડવું, તોડવું.

तुडि स्त्री० તોડવું, ભાંગવું, ફાડવું, ચીરવું.

तुड्ड् भ्वा० प० स० सेट् અનાદર કરવો, અપમાન કરવું.

तुण् तुदा० प० स० सेट् વાંકું કરવું.

तुणि पु० એક જાતનો રોગ, નંદિ વૃક્ષ.

तुणिक पु० નંદિ વૃક્ષ.

तुण्ड न० મુખ, મોઢું, પક્ષીની ચાંચ.

तुण्ड पु० શિવ, તે નામે એક રાક્ષસ.

तुण्डक न० तुण्ड न० જુઓ.

तुण्डकेरिका स्त्री० નીચેનો શબ્દ જુઓ.

तुण्डकेरी स्त्री० કપાસનો છોડ, ગીલોડાંનો છોડ.

तुण्डकेशी स्त्री० ગીલોડાંનો વેલો.

तुण्डदेव पु० તે નામે એક રાજા, તે રાજાનો દેશ.

तुण्डि पु० મુખ, મોઢું, ચાંચ, ગીલોડાંનો વેલો, વંદા નામની વનસ્પતિ.

तुण्डि स्त्री० નાભિ, દુંટી.

तुण्डिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ, ગીલોડાંનો વેલો.

तुण्डिकेरिका स्त्री० ગીલોડાંનો વેલો, કપાસનો છોડ.

तुण्डिकेरी स्त्री० ઉપરના અર્થ.
तुण्डिकेशी स्त्री० ગીલોડાંનો વેલો.
तुण्डिभ त्रि० મોટી ડુંટીવાળું.
तुण्डिल त्रि० વાચાળ, ભડભડીયું, બહુ બોલ બોલ કરનાર.
तुण्डी स्त्री० ડુંટી.
तुण्डेल पु० તે નામે એક અસુર.
तुतात पु० તે નામે એક મીમાંસાશાસ્ત્રી.
तुतुर्वणि पु० ત્વરાપૂર્વક ભજનાર.
तुत्थ् चु० उभ० स० सेट् સ્તુતિ કરવી.
तुत्थ पु० પત્થર, અગ્નિ.
तुत्थ न० એક જાતનું અંજન, મોરથુથુ.
तुत्थक न० મોરથુથુ, રસનાંજન.
तुत्था स्त्री० ગળી, ઝીણી એલચી.
तुत्थाञ्जन न० રસનાંજન, મોરથુથુ.
तुथ पु० બ્રહ્મા, બ્રહ્મદેવ, બ્રહ્મારૂપ યજ્ઞિય ઋત્વિજ.
तुथ त्रि० હણનાર, વધ કરનાર.
तुद् तुदा० उभ० स० अनिट् પીડવું, કનડવું, દુઃખ દેવું.
तुद त्रि० પીડનાર, દુઃખ દેનાર, કનડનાર.
तुदादि पु० વ્યાકરણ પ્રસિદ્ધ એક ધાતુગણ.
तुन्द न० પેટ, ફાંદ.
तुन्दकूपिका स्त्री० ડુંટી.
तुन्दकूपी स्त्री० ડુંટી.
तुन्दपरिमार्ज त्रि० આળસુ, મંદ.
तुन्दपरिमृज त्रि० આળસુ મંદ.
तुन्दमृज त्रि० આળસુ, મંદ.
तुन्दवत् त्रि० મોટા પેટવાળું, ફાંદવાળું.
तुन्दादि पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.
तुन्दि पु० તે નામે એક ગંધર્વ.
तुन्दि न० પેટ, ફાંદ.
तुन्दि स्त्री० ડુંટી.
तुन्दिक त्रि० મોટા પેટવાળું, ફાંદવાળું, મોટી ડુંટીવાળું.
तुन्दिकर त्रि० ઉપરના અર્થ.
तुन्दिका स्त्री० ડુંટી.
तुन्दित त्रि० મોટી ડુંટીવાળું.
तुन्दिन त्रि० મોટા પેટવાળું, ફાંદવાળું.
तुन्दिभ त्रि० ઉપરનો અર્થ, મોટી ડુંટીવાળું.
तुन्दिल त्रि० મોટા પેટવાળું, મોટી ફાંદવાળું, મોટી ડુંટીવાળું.
तुन्दिलफला स्त्री० તરબુચનો વેલો, સકરટેટીનો વેલો.
तुन्दी स्त्री० ડુંટી.
तुन्न पु० नंदि વૃક્ષ.
तुन्न त्रि० વ્યથા પામેલ, દુઃખ પામેલ, છેદાયેલ, કપાયેલ.
तुन्नक पु० नंदि વૃક્ષ.
तुन्नक त्रि० तुन्न त्रि० જુઓ.
तुन्नवाय पु० દરજી.
तुन्नसेवनी स्त्री० એક જાતની સોઇ, સોઇ.
तुनप् तुदा० प० सेट् વધ કરવો, મારી નાખવું. स० કલેશ પામવો, દુઃખી થવું. अ०
तुनप् भ्वा० प० स० सेट् વધ કરવો, ઠાર કરવું.
तुनफ् भ्वा० प० स० सेट् ઉપરના અર્થ.
तुनफ् तुदा० प० सेट् વધ કરવો, મારી નાખવું. स० કલેશ પામવો, દુઃખી થવું. अ०
तुप् भ्वा० प० स० सेट् વધ કરવો, મારી નાખવું.
तुप् तुदा० प० सेट् વધ કરવો, મારી નાખવું, स० કલેશ પામવો દુઃખી થવું. अ०
तुफ् भ्वा० प० स० सेट् વધ કરવો, મારી નાખવું.
तुफ् तुदा० प० सेट् વધ કરવો, મારી નાખવું, स० કલેશ પામવો, દુઃખી થવું. अ०
तुभ् भ्वा० आ० स० सेट् હિંસા કરવી, મારી નાખવું.
तुभ् दिवा० प० स० सेट् ઉપરના અર્થ.
तुभ् क्र्या० प० स० सेट् હિંસા કરવી, મારી નાખવું.

तुभ પુ૦ બકરો.

तुम् ભ્વા૦ પ૦ સ૦ સેટ્ પ્રેરણા કરવી, હણવું.

तुमुर ન૦ તુમુલ, તીવ્ર, વ્યાકુળતા ભરેલું, ગભરાવી નાખે તેવું.

तुमुल પુ૦ ન૦ પરસ્પર મારામારીથી ભયંકર, તીવ્ર.

तुमुल ન૦ વ્યાકુળ કરે તેવું યુદ્ધ.

तुम्प् ચુ૦ ઉભ૦ સ૦ સેટ્ વધ કરવો, મારી નાખવું.

तुम्ब् ચુ૦ ઉભ૦ સ૦ સેટ્ પીડવું, દુઃખ દેવું.

तुम्ब् ભ્વા૦ પ૦ સ૦ સેટ્ ઉપરના અર્થ.

तुम्ब પુ૦ તુંબડીનો વેલો, તુંબડું.

तुम्बक પુ૦ તુંબડીનો વેલો.

तुम्बक ન૦ તુંબડું

तुम्बर ન૦ તંબુરો નામે એક વાદિત્ર.

तुम्बर પુ૦ તુંબુરૂ ગંધર્વ.

तुम्बरचक्र ન૦ રાજાની જયચર્યામાં કહેલું એક ચક્ર.

तुम्बरु પુ૦ તે નામે એક ગંધર્વ.

तुम्बवन ન૦ તે નામે એક દેશ.

तुम्बा સ્ત્રી૦ કડવી તુંબડીનો વેલો, તુંબડી, આંબલી, ગાય.

तुम्बि સ્ત્રી૦ કડવી તુંબડીનો વેલો.

तुम्बिका સ્ત્રી૦ કડવી તુંબડીનો વેલો.

तुम्बिनी સ્ત્રી૦ કડવી તુંબડીનો વેલો.

तुम्बिपुष्प ન૦ તુંબડીનું ફૂલ.

तुम्बी સ્ત્રી૦ કડવી તુંબડીનો વેલો.

तुम्बीपुष्प ન૦ તુંબડીનું ફૂલ.

तुम्बुक ન૦ તુંબડું.

तुम्बुर પુ૦ વિંધ્યાચલમાં વસતી લોકજાતિ.

तुम्बुरी સ્ત્રી૦ ખીજડીનું ઝાડ, ધાણા, કોથમીર.

तुम्बुरु પુ૦ તે નામે એક ગંધર્વ, પાંચમા જૈન તીર્થંકરનો સેવક એક યક્ષ.

तुम्बूरु ન૦ ધાણા, કોથમીર.

तुम्बूरु પુ૦ તે નામે એક ગંધર્વ.

तुम्र ત્રિ૦ પ્રેરણા કરનાર, હિંસક.

तुर् જુહોત્યા૦ પ૦ અ૦ સેટ્ ત્વરા કરવી, ઉતાવળ કરવી.

तुर ત્રિ૦ ત્વરાવાળું, ઉતાવળીયું, વેગવાળું.

तुर પુ૦ વેગ, ત્વરા.

तुरग પુ૦ ઘોડો.

तुरग પુ૦ બ૦ સાતની સંખ્યા.

तुरग ન૦ મન, અશ્વિની નક્ષત્ર.

तुरगक પુ૦ ઘોડો.

तुरगगन्ध પુ૦ ઘોડાનો ગંધ.

तुरगगन्धा સ્ત્રી૦ આસંધ વનસ્પતિ.

तुरगदानव પુ૦ કેશી નામે કંસનો અનુચર એક દૈત્ય.

तुरगद्विषणी સ્ત્રી૦ ભેંસ.

तुरगप्रिय પુ૦ જવ.

तुरगब्रह्मचर्य ન૦ ઘોડાના જેવું બ્રહ્મચર્ય-સ્ત્રી ન મળતી હોય એટલે તેના ત્યાગરૂપ બ્રહ્મચર્ય.

तुरगब्रह्मचर्यक ન૦ ઉપરનો અર્થ.

तुरगब्रह्मचारिन् પુ૦ ઘોડાના જેવું બ્રહ્મચર્ય પાળનાર, સ્ત્રી ન મળતી હોય એટલે તેના ત્યાગરૂપ બ્રહ્મચર્ય પાળનાર-સહેજે બાવા બ્રહ્મચારી.

तुरगलीलक પુ૦ સંગીતશાસ્ત્ર પ્રસિદ્ધ તાલ.

तुरगवक्त्र પુ૦ ઘોડા જેવા મુખવાળી કિન્નરજાતિ.

तुरगवदन પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

तुरगातु ત્રિ૦ વેગથી જનાર, ઉતાવળે જનાર.

तुरगातु ન૦ વેગપૂર્વક જવું, ઉતાવળે જવું.

तुरगानन પુ૦ ઘોડા જેવા મુખવાળી એક ગંધર્વજાતિ, તે નામે એક દેશ.

तुरगारि પુ૦ પાડો, કરેણનું ઝાડ.

तुरगिन् ત્રિ૦ ઘોડેસ્વાર.

तुरगी સ્ત્રી૦ ઘોડી, આસંધ વનસ્પતિ.

तुरङ्ग પુ૦ ઘોડો.

तुरङ्ग પુ૦ બ૦ સાતની સંખ્યા.

तुरङ्ग ન૦ મન, અશ્વિની નક્ષત્ર.

तुरङ्गक પુ० ઘોડો, हस्तिघोषा નામે લતા.
तुरङ्गगन्ध પુ० ઘોડાનો ગંધ.
तुरङ्गगन्धा સ્ત્રી० આસંધ વનસ્પતિ.
तुरङ्गद्विषणी સ્ત્રી० ભેંસ.
तुरङ्गप्रिय પુ० જવ.
तुरङ्गब्रह्मचर्य ન० तुरगब्रह्मचर्य જુઓ.
तुरङ्गब्रह्मचर्यक ન० ઉપર પ્રમાણે.
तुरङ्गब्रह्मचारिन् પુ० तुरगब्रह्मचारिन् જુઓ.
तुरङ्गम પુ० ઘોડો.
तुरङ्गम પુ० બ० સાતની સંખ્યા.
तुरङ्गमी સ્ત્રી० ઘોડી.
तुरङ्गवक्त्र પુ० ઘોડા જેવા મુખવાળી એક ગંધર્વ જાતિ–કિન્નર.
तुरङ्गवदन પુ० ઉપરનો અર્થ.
तुरङ्गारि પુ० કરેણનું ઝાડ, પાડો.
तुरङ्गानन પુ० तुरङ्गवक्त्र જુઓ.
तुरङ्गास्य પુ० तुरगानन જુઓ.
तुरङ्गाह्वा સ્ત્રી० આસંધ વનસ્પતિ.
तुरङ्गिका સ્ત્રી० દેવદાલી નામનો વેલો.
तुरङ्गिन् ત્રિ० ઘોડેસ્વાર, ઘોડાવાળું.
तुरङ्गी સ્ત્રી० ઘોડી, આસંધ વનસ્પતિ.
तुरण् कण्ड्वादि ૫० અ० સેટ્ ત્વરા કરવી, ઉતાવળ કરવી.
तुरण ન० ત્વરાથી જવું, ઉતાવળું જવું.
तुरण्य પુ० ત્વરા, વેગ, ઉતાવળ.
तुरण्यसद् ત્રિ० ઉતાવળે જનાર, વેગથી જનાર.
तुरण्यु ત્રિ० વેગવાળું, ઉતાવળીયું.
तुरम् અવ્ય० ત્વરા, વેગ, ઉતાવળ.
तुरस् ન० ત્વરા, વેગ, ઉતાવળ.
तुरायण ન० તે નામે એક યજ્ઞ, અસંગ, તે નામે એક સત્ર.
तुरासाह् પુ० ઇન્દ્ર.
तुराषाह् ત્રિ० ઇન્દ્ર.
तुरि સ્ત્રી० વણકરનું વણવાનું એક સાધન, ચિત્રકારની પીંછી.
तुरी સ્ત્રી० ઉપરના અર્થ.
तुरीप ત્રિ० એકદમ વ્યાપ્ત થનાર.
तुरीय् ભ્વા० ૫०સ० સેટ્ ગમન કરવું,જવું.
तुरीय ત્રિ० ચોથું, ગતિવાળું, ગમન કરતું, જતું.
तुरीय ન० પરબ્રહ્મ, પરમાત્મા.
तुरीयक ત્રિ० ચોથું.
तुरीयभाग પુ० ચોથો ભાગ.
तुरीयभाज् ત્રિ० ચોથા ભાગવાળું.
तुरीयवर्ण પુ० ચોથો–શૂદ્ર વર્ણ.
तुरीया સ્ત્રી० વેદાંતપ્રસિદ્ધ ચાર અવસ્થામાંની એક અવસ્થા.
तुरीयांश પુ० ચોથો ભાગ.
तुरीयावस्था સ્ત્રી०વેદાંતપ્રસિદ્ધ એકઅવસ્થા.
तुरुष्क પુ० શિલારસ, તુર્કસ્તાન દેશ, તુર્કસ્તાની લોક.
तुर्फरी ત્રિ० હણનાર, હિંસા કરનાર.
तुर्फरीतु ત્રિ० ઉપરના અર્થ.
तुर्य ત્રિ० ચોથું.
तुर्यगोल પુ० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ કાળજ્ઞાન માટેનો એક ગોળો–યંત્ર.
तुर्यवाह् પુ० ચાર વર્ષનું પશુ.
तुर्या સ્ત્રી० तुरीयावस्था જુઓ.
तुर्व् ભ્વા० ૫० સ० સેટ્ હિંસા કરવી, હણવું.
तुर्वणि ત્રિ० સત્વર સંભોગ કરનાર.
तुर्वश પુ० તે નામે એક રાજા.
तुर्वशे અવ્ય० પાસે, સમીપ.
तुर्वसु પુ० યયાતિ રાજાનો એક પુત્ર.
तुर्वीति પુ० તે નામે એક રાજર્ષિ.
तुल् ચુ० ઉભ० સ० સેટ્ તોળવું, જોખવું, उद् + ઉંચું કરીને તોળવું.
तुल् ભ્વા० ૫० સ० સેટ્ ઉપરના અર્થ.
तुल પુ० ઇન્દ્ર.
तुलभ પુ० તે નામે એક આયુધજીવી સંઘ.
तुलसारिणी સ્ત્રી० ઘાસ, તળખલું.
तुलसिका સ્ત્રી० તુલસીનું ઝાડ.

तुलसी स्त्री० तुलसीनुं झाड.
तुलसीद्वेषा स्त्री० એક જાતનું ચંદન.
तुला स्त्री० તુલા, સમાનતા, ઘરસંબંધી માપ, ઘરનો મોભ, સો પલનું માપ, વાસણ, સાતમી તુલા રાશિ, ત્રાજવું, ત્રાજવાની દાંડી, એક જાતની દિવ્યપરીક્ષા, તોલાં.
तुलाकूट न० તોલામાં ઓછાપણું, ન્યૂનતાવાળાં તોલાં.
तुलाकूट त्रि० ખોટાં તોલાં કરનાર.
तुलाकोटि स्त्री० સ્ત્રીનું ઝાંઝર.
तुलाकोटी स्त्री० સ્ત્રીનું ઝાંઝર.
तुलाकोश पु० ધાન્યના અમુક ઢગલામાં ઓછાવધતું થયેલ જણાવનાર એક જાતના માપરૂપ લાકડી, તુલાથી પરીક્ષા કરવી.
तुलादान न० પોતાના શરીરના વજન બરોબર કંઈ આપવું–દાન કરવું.
तुलाघट पु० ત્રાજવાની દાંડી.
तुलाधर त्रि० વેપારી, ત્રાજવાની દાંડી ધારણ કરનાર–પકડનાર.
तुलाधर पु० તુલા રાશિ, સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
तुलाधार त्रि० વેપારી, વણિક્.
तुलाधार पु० તુલા રાશિ, સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
तुलापरीक्षा स्त्री० એક જાતના દિવ્ય–સોગંદની પરીક્ષા.
तुलापुरुष पु० સોળ મહાદાનો પૈકી પહેલું દાન–પોતાના વજન બરોબર અમુક વસ્તુનું દાન, તે નામે એક વ્રત.
तुलापुरुषदान न० ઉપરનો અર્થ.
तुलाप्रग्रह पु० ત્રાજવાંની દોરી કે સાંકળ.
तुलाप्रग्राह पु० ઉપરનો અર્થ.
तुलाबीज न० ચણોઠી.
तुलामान न० તોળવા માટેનું માપ, તોલા કરવો, ત્રાજવાંની દાંડી.
तुलायष्टि स्त्री० ત્રાજવાંની દાંડી.
तुलावीज न० ચણોઠી.
तुलासूत्र न० ત્રાજવાંની દોરી કે સાંકળ.
तुलि स्त्री० तुरि જુઓ.
तुलिका स्त्री० खञ्जनिका નામે એક પક્ષી.
तुलित त्रि० તોળેલ, જોખેલ.
तुलिनी स्त्री० શીમળાનું ઝાડ.
तुलिफला स्त्री० શીમળાનું ઝાડ.
तुली स्त्री० तुरी જુઓ.
तुल्य त्रि० સદૃશ, સમાન, સરખું.
तुल्या स्त्री० સમાનતા, સદૃશપણું.
तुल्यत्व न० ઉપરના અર્થ.
तुल्यपान न० એક જાતિના અનેક એક સ્થળે પીવું તે.
तुल्यबल त्रि० સમાન બળવાળું.
तुल्यबल न० સમાન બળ.
तुल्यभावन न० સરખા પદાર્થોનું એકીકરણ.
तुल्ययोगिता स्त्री० તે નામે એક અર્થાલંકાર.
तुल्यशस् अव्य० સરખે સરખું, બરોબર.
तुल्वल पु० તે નામે એક ઋષિ.
तुवर पु० તુવેર ધાન્ય, તુરો રસ, મુછો વિનાનો પુરૂષ.
तुवर त्रि० તુરૂં, તુરાશવાળું.
तुवरयावनाल पु० એક જાતનું ધાન્ય.
तुवरिका स्त्री० ફટકડી, તુવેર.
तुवरी स्त्री० ઉપરના અર્થ.
तुवरीशिम्ब पु० એક જાતની વનસ્પતિ.
तुवि स्त्री० તુંબડી.
तुविस् न० વૃદ્ધિ, બુદ્ધિ, બળ.
तुवीरवत् त्रि० અનેક સ્તુતિ કરનારાઓવાળું.
तुश् भ्वा० आ० स० सेट् વધ કરવું, મારી નાખવું. ઠાર કરવું.
तुष् दिवा० प० अ० सेट् સંતોષ પામવો, પ્રસન્ન થવું.
तुष पु० બહેડાનું ઝાડ, અનાજનું ફોતરૂં.

तुषग्रह पु० अग्नि.
तुषज त्रि० અનાજના ફોતરામાં થનાર.
तुषज પુ० ફોતરાંનો અગ્નિ,
तुषधान्य ન० ફોતરાંવાળું અનાજ.
तुषसार પુ० અગ્નિ.
तुषा સ્ત્રી० तुष જુઓ.
तुषाग्नि પુ० અનાજનાં ફોતરાંનો અગ્નિ.
तुषानल પુ० ઉપરનો અર્થ.
तुषाम्बु ન० तुषोत्थ જુઓ.
तुषार પુ० તે નામે એક દેશ, બરફ, હિમ- કણભેદ, થંડો સ્પર્શ.
तुषार त्रि० હિમવાળું, થંડા સ્પર્શવાળું.
तुषारकण પુ० હિમના કણ, ઝાકળ.
तुषारकर પુ० ચંદ્ર, કપૂર.
तुषारकाल પુ० શિયાળો.
तुषारकिरण પુ० ચંદ્ર, કપૂર.
तुषारगिरि પુ० હિમાલય.
तुषाराद्रि પુ० હિમાલય.
तुषाराचल પુ० હિમાલય.
तुषित પુ० બ० તે નામના છત્રીસ દેવોનો એક ગણ-સમૂહ.
तुषित પુ० વિષ્ણુ.
तुषित त्रि० ફોતરાંવાળું.
तुषोत्थ ન० ફોતરાંવાળું પાણી-એક જાતની કાંજી.
तुषोदक ન० ઉપરનો અર્થ.
तुष्ट त्रि० સંતોષ પામેલ, પ્રસન્ન થયેલ.
तुष्ट પુ० વિષ્ણુ.
तुष्टि સ્ત્રી० સંતોષ, પ્રસન્નતા, એક જાતની બુદ્ધિ, ગૌરી વગેરે સોળ માતૃકાઓમાંની એક માતૃકા.
तुष्टिमत् त्रि० સંતોષી, સંતોષવાળું.
तुष्टिमत् પુ० તે નામે ઉગ્રસેનનો એક પુત્ર- કંસનો ભાઇ.
तुष्टु પુ० કાનમાં ધારણ કરવાનો એક મણિ.
तुष्ट्वा અવ્ય० સંતોષીને, પ્રસન્ન કરીને.

तुष्य પુ० મહાદેવ.
तुस् ભ્વા० પ० સ० સેટ્ શબ્દ કરવો, અ- વાજ કરવો.
तुस પુ० અનાજનું ફોતરૂં.
तुस्त ન० રજ, ધૂળ.
तुह् ભ્વા० પ० સ० સેટ્ પીડવું, દુઃખ દેવું, વધ કરવો, મારી નાખવું.
तुहर પુ० કાર્તિકસ્વામીનો એક પારિષદ.
तुहार પુ० ઉપરનો અર્થ.
तुहिन ન० હિમ, બરફ, ચંદ્રનું તેજ.
तुहिनकर પુ० ચંદ્ર, કપૂર.
तुहिनकिरण પુ० ચંદ્ર, કપૂર.
तुहिनगिरि પુ० હિમાલય પર્વત.
तुहिनपर्वत પુ० હિમાલય પર્વત.
तुहिनशैल પુ० હિમાલય પર્વત.
तुहिनांशु પુ० ચંદ્ર, કપૂર.
तुहिनांशुतैल ન० કપૂરનું તેલ.
तुहिनाचल પુ० હિમાલય પર્વત.
तुहिनाद्रि પુ० હિમાલય પર્વત.
तुहुण्ड પુ० તે નામે એક દાનવ, તે નામે ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.
तूड् ભ્વા० પ० સ० સેટ્ અનાદર કરવો, તોડવુ, કાપવું.
तूण् ચુ० ઉભ० સ० સેટ્ સંકોચ પામવો, સંકોચાવું.
तूण् ચુ० આ० સ० સેટ્ પૂરણ કરવું,ભરવું.
तूण પુ० બાણ રાખવાનો ભાથો.
तूणक ન० તે નામે એક છંદ.
तूणधार પુ० ભાથાવાળો કોઇ યોદ્ધો.
तूणव પુ० ભાથાના જેવા આકારનું વાદિત્ર.
तूणवत् त्रि० ભાથાવાળું.
तूणवत् પુ० नंदिवृक्ष નામે એક ઝાડ.
तूणा સ્ત્રી० બાણ રાખવાનો ભાથો.
तूणिक त्रि० ભાથાવાળું.
तूणिक પુ० એક જાતનું ઝાડ.
तूणिन् त्रि० ભાથાવાળું.

तूणिन् पु० એક જાતનું ઝાડ.
तूणी स्त्री० બાણુ રાખવાનો ભાથો, ગળી.
तूणीक पु० नंदि वृक्ष.
तूणीर पु० ભાથો.
तूणीरवत् त्रि० ભાથાવાળું.
तूतक न० મોરથુથુ.
तूतुजान पु० જલદી, શીઘ્ર પ્રેરણા કરાતું.
तूतुजि स्त्री० જલદી, તુરત.
तूतुजि त्रि० દાતા, દાન કરનાર.
तूतुज्यमानास पु० શીઘ્ર, સત્વર, જલદી.
तूतुम त्रि० ઉતાવળીયું, ઉતાવળું.
तूद पु० પારસ પીપળાનું ઝાડ.
तूदी स्त्री० તે નામે એક દેશ.
तूदी त्रि० તૂદી દેશમાં રહેનાર.
तूनी स्त्री० પેટમાં શળ નીકળે છે તે, પેટની વેદના.
तूपर पु० શીંગડા વિનાનું પશુ.
तूबर पु० જેને શીંગડા હજી ઉગ્યાં ન હોય તેવું પશુ, જેને હજી મૂછો ન આવી હોય તેવો પુરૂષ, અસ્પષ્ટ એવું પુરૂષનું લક્ષણ, તુરો રસ, તુવેરનું ઝાડ, તુવેર.
तूबर त्रि० તુરૂ, તુરા રસવાળું.
तूबरी स्त्री० ફટકડી.
तूय न० પાણી, જલદી, શીઘ્ર, ઉતાવળ.
तूय त्रि० ઉતાવળીયું, ઉતાવળવાળું.
तूर् दिवा० आ० सेट् હિંસા કરવી, ઠાર કરવું, મારી નાખવું स० વેગ કરવો, ઉતાવળ કરવી अ०
तूर् त्रि० વેગવાળું.
तूर् स्त्री० વેગ.
तूर न० શરણાઈ વાદિત્ર, હરકોઈ વાદિત્ર.
तूरी स्त्री० ધંતુરો.
तूर्ण न० શીઘ્ર, સત્વર, જલદી.
तूर्ण त्रि० વેગવાળું, ઉતાવળીયું.
तूर्णाश न० પાણી.
तूर्णि पु० મન, ત્વરા, વેગ, ટુંકા સારવાળો શ્લોક, મળ, વિષ્ટા, શીઘ્ર, સત્વર.
तूर्णि त्रि० વેગવાળું, ઉતાવળીયું.
तूर्त न० શીઘ્ર, સત્વર, જલદી.
तूर्य न० હરકોઈ વાદિત્ર.
तूर्यखण्ड पु० એક જાતનું વાદિત્ર.
तूर्यमय त्रि० વાદિત્રવાળું.
तूर्वि न० શીઘ્ર, સત્વર, જલદી.
तूल् चु० आ० स० सेट् પૂરવું, ભરવું, તોળવું, જોખવું.
तूल् भ्वा० प० स० सेट् બહાર કાઢવું, હાંકી કાઢવું, પૂરવું, ભરવું, તોળવું, જોખવું.
तूल न० સર્વવ્યાપક આકાશ, રૂ, એક જાતનું ઝાડ.
तूलक न० રૂ.
तूलकार्मुक न० રૂ પીંજવાની તાંત.
तूलचाप न० ઉપરનો અર્થ.
तूलधनुष न० तूलकार्मुक જુઓ.
तूलनालि स्त्री० રૂની પૂણી.
तूलनाली स्त्री० રૂની પૂણી.
तूलपिचु पु० કપાસનું ઝાડ, કપાસનો છોડ.
तूलवृक्ष पु० ઉપરનો અર્થ, શીમળાનું ઝાડ, હીરવણ.
तूलशर्करा स्त्री० કપાસીઆ, કપાસનું બી.
तूलसेचन न० રૂ કાંતવું, રૂ પીંજવું.
तूला स्त्री० દીવેટ.
तूलि स्त्री० ચિત્રકારની પીંછી, ચિત્ર કાઢવાની પીંછી, દીવેટ.
तूलिका स्त्री० ગળી, દીવેટ, ચિત્રકારની પીંછી, ચિતરવારી પીંછી, રૂની ગાદી, તળાઈ, ગોદડી, ધાતુ ગાળવાનું પાત્ર, વીરણ ઘાસ વગેરેની સળી.
तूलिन् त्रि० રૂવાળું.
तूलिनी स्त्री० શીમળાનું ઝાડ, હીરવણ, लक्ष्मणाकन्द.
तूलिफला स्त्री० શીમળાનું ઝાડ, હીરવણ, રૂનું ઝાડ.

तूली स्त्री० तूलिका जुओ.
तूवर पु० तूपर जुओ, तूबर पु० जुओ.
तूवर त्रि० तूबर त्रि० जुओ.
तूवरिका स्त्री० तुवेर, फटकडी.
तूवरी स्त्री० तुवेर, फटकडी.
तूष् भ्वा० प० स० सेट् संतोष पामवो, प्रसन्न थवुं.
तूष्णीक त्रि० मुंगुं, मौन धारण करनार, मौन राखवाना स्वभाववाळुं.
तूष्णीकाम् अव्य० चूप, शांत, मौन.
तूष्णीक्क अव्य० ते नामे एक देश.
तूष्णीम् अव्य० चूप, शांत, मौन, चूपकी.
तूष्णीम्भाव पु० चूप रहेवुं, शांत रहेवुं, मौन रहेवुं.
तूष्णीम्भूत त्रि० चूप रहेल, शांत रहेल, मौन रहेल.
तूष्णींशील त्रि० चूप रहेवाना स्वभाववाळुं, मौन रहेतुं.
तूस्त न० रज, धूळ, पाप, जटा, सूक्ष्म.
तूंहण न० हिंसा करवी, मारी नाखवुं, ठार करवुं.
तृकन् पु० चोर.
तृक्ष् भ्वा० प० स० सेट् गमन करवुं, जवुं.
तृक्ष पु० काश्यप ऋषि.
तृक्षाक पु० ते नामे एक ऋषि.
तृक्षि पु० ते नामे एक ऋषि.
तृख न० जायफळ.
तृच न० त्रण वैदिक ऋचाओ—जेओना देव तथा छंद समान होय छे.
तृढ त्रि० दुःखी, दुःखी करेल, हणी नाखेल.
तृण् तना० उभ० स० सेट् भक्षण करवुं, खावुं.
तृण न० तणखलुं, घास.
तृणक न० उपरना अर्थ.
तृणकर्ण पु० ते नामे एक ऋषि
तृणकाण्ड न० घासनो समूह.
तृणकीय त्रि० घासमां होनार—थनार.
तृणकुङ्कुम न० एक जातनुं सुगंधी घास—गंधद्रव्य.
तृणकुटी स्त्री० घासथी ढांकेल घर, घासनी झुंपडी.
तृणकुटीर न० उपरना अर्थ.
तृणकूर्म पु० तुंबडी.
तृणकेतु पु० वांसनुं झाड, ताडनुं झाड.
तृणकेतुक पु० उपरना अर्थ.
तृणगण्ड पु० एक जातनो कीडो.
तृणगोधा स्त्री० घासनी जळो, काकीडो-काचंडो.
तृणगौर न० तृणकुङ्कुम जुओ.
तृणग्रन्थि स्त्री० स्वर्णजीवन्ती वृक्ष.
तृणग्राहिन् पु० नील मणि-एक मणि.
तृणचर पु० एक जातनो मणि-गोमेदमणि.
तृणचर त्रि० घास चरनार.
तृणजम्भन् त्रि० घास खानार, घासना जेवा दांतवाळुं.
तृणजलायूका स्त्री० घासनी जळो.
तृणजलूका स्त्री० घासनी जळो.
तृणजलौकान्याय पु० जेम घासनी जळो एक स्थळे पहोंच्या पछी पूर्वना स्थाननो त्याग करे छे तेम जीव बीजा शरीरना संयोग पछी पूर्व शरीरनो त्याग करे छे एवा आशयवाळो एक न्याय.
तृणजाति स्त्री० घास.
तृणज्योतिस् न० रात्रे चळकती एक वेल ज्योतिष्मती.
तृणता स्त्री० धनुष, घासपणुं.
तृणत्व न० घासपणुं.
तृणद्रुम पु० वांसनुं झाड, ताडनुं झाड, नाळीएरनुं झाड, सोपारीनुं झाड, खजूरीनुं झाड, केवडानुं झाड.
तृणधान्य न० नीवार धान्य, सामो, खड धान्य, मोरैयो वगेरे.
तृणध्वज पु० वांसनुं झाड, ताडनुं झाड.
तृणनिम्ब पु० करीयातुं.

तृणप पु० ते नामे એક ગંધર્વ.
तृणपञ्चमूल न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ પાંચ જાતનાં ઘાસનું મૂળ.
तृणपत्रिका સ્ત્રી० એક જાતનું ઘાસ-इक्षुदर्भा.
तृणपत्री સ્ત્રી० गुण्डाशिनी નામે વનસ્પતિ.
तृणपदी સ્ત્રી० ઘાસના જેવા મૂળવાળી વેલ.
तृणपीड न०એક પ્રકારનું યુદ્ધ.
तृणपुष्प न० तृणकुङ्कुम જુઓ.
तृणपुष्पी સ્ત્રી० सिन्दुरपुष्पी વૃક્ષ.
तृणपुलिका સ્ત્રી०ચટાઇ,સાદડી,ઘાસનો પૂળો.
तृणपुली સ્ત્રી० ચટાઇ, સાદડી,ઘાસનો પૂળો.
तृणपूलिका સ્ત્રી०ચટાઈ,સાદડી,ઘાસનો પૂળો.
तृणपूली સ્ત્રી० ઉપરના અર્થ.
तृणबल्वजा સ્ત્રી० એક જાતનું ઘાસ.
तृणबिन्दु पु० ते नामे એક ઋષિ.
तृणबिन्दुसरस् न० એક તીર્થ.
तृणबीज न० સામો ધાન્ય, મોરૈયો.
तृणमणि पु० એક જાતનો મણિ
तृणमत्कुण पु० જામીન, સાક્ષી.
तृणमय त्रि० ઘાસનો વિકાર, ઘાસમાંથી બનેલ, ઘાસનું.
तृणराज पु० તાડનું ઝાડ.
तृणवत् त्रि० ઘાસવાળું.
तृणवत् अव्य० ઘાસની પેઠે.
तृणवल्वजा સ્ત્રી० એક જાતનું ઘાસ.
तृणविन्दु पु० ते नामे એક ઋષિ.
तृणविन्दुसरस् न० ते नामे એક તીર્થ.
तृणविस्तर पु० ઘાસનો સમૂહ.
तृणशीत न० સુગંધી વાળો-ખસ.
तृणशीता સ્ત્રી० ગજપીપર.
तृणशून्य न० કેવડાનું ફૂલ, મલ્લિકા, ચંબેલી.
तृणशून्य त्रि० ઘાસ વગરનું.
तृणशूली સ્ત્રી० ते नामे એક વેલો.
तृणशोषक पु० એક જાતનો સાપ.
तृणशौण्डिका સ્ત્રી० એક જાતના કેવડાનું ઝાડ.

तृणषट्पद पु० ઘાસનો ભમરો.
तृणस त्रि० ઘાસ સંબંધી, ઘાસનું,ઘાસવાળું.
तृणसारा સ્ત્રી० કેળનું ઝાડ.
तृणसिंह पु० કુહાડો, કુહાડી.
तृणसोमाङ्गिरस् पु० ધર્મ રાજાનો એક ઋત્વિજ.
तृणस्कन्द त्रि० ઘાસ જેવા ચંચળ સ્વભાવવાળું.
तृणहर्म्य पु० न० ઘાસનું ઘર, ઘાસની બાંધેલી ઝુંપડી.
तृणाङ्घ्रिप पु० એક જાતનું ઘાસ-मन्थानतृण
तृणाग्नि पु० ઘાસનો અગ્નિ.
तृणाङ्कु पु० ते नामे એક ઋષિ.
तृणाञ्जन पु० કાકીડો, કાચંડો.
तृणाटवी સ્ત્રી० ઘાસમય જંગલ.
तृणाढ्य न० પહાડમાં થયેલ ઘાસ.
तृणाढ्य त्रि० ઘાસવાળું.
तृणादि पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ શબ્દગણ.
तृणाम्ल न० ઘાસનો ખાર.
तृणारणिन्याय पु०ઘાસ અને અરણિકાષ્ઠને પરસ્પર નિરપેક્ષપણે કારણતા છે તેમ સ્વતંત્રપણે કારણતાસૂચક એક ન્યાય.
तृणारि पु० પિતપાપડો.
तृणावर्त पु० વંટોળીયો પવન, મોટો વાયરો.
तृणावर्त पु० ते नामे એક અસુર.
तृणासृज् न०तृणकुङ्कुम જુઓ.
तृणेक्षु पु० એક જાતનું ઘાસ-बल्वजा.
तृणेन्द्र पु० તાડનું ઝાડ.
तृणोत्तम पु० ઘાસમાં ઉત્તમ એક ઘાસ.
तृणोद्भव पु० નીવાર ધાન્ય, સામો, મોરૈયો.
तृणोद्भव त्रि० ઘાસમાં પેદા થનાર.
तृणोल्का સ્ત્રી० ઘાસનું ઉંબાડીયું.
तृणौकस् न० ઘાસનું ઘર, ઘાસની ઝુંપડી.
तृणौषध न० एलवालुका નામે એક ગંધદ્રવ્ય.
तृण्या સ્ત્રી० ઘાસનો સમૂહ.

तृतीय त्रि० त्रीजुं.

तृतीयक पु० त्रीजे दिवसे आवनार एक जातनो ताव.

तृतीयक त्रि० त्रीजे दिवसे होनार-थनार.

तृतीयकज्वर पु०त्रीजेदिवसे आवनार ताव.

तृतीयप्रकृति स्त्री० नपुंसक.

तृतीययुगपर्यय पु० द्वापरयुगने बदलवानो काळ-कलियुगने बेसवानो काळ.

तृतीयसवन न० त्रीजुं सवन-यागभेद.

तृतीया स्त्री० त्रीज.

तृतीयाकृत त्रि० त्रणवार खेडेल खेतर वगेरे.

तृतीयाश्रम पु० न० त्रीजो आश्रम-वानप्रस्थाश्रम.

तृतीयिन् त्रि० त्रीजा भागने योग्य.

तृत्सु त्रि० हिंसक.

तृत्सु पु० ते नामे एक राजर्षि.

तृद् भ्वा० प० स० सेट् हिंसा करवी, मारी नाखवुं, ठार करवुं.

तृद् रुधा० उभ० स० सेट् अनादर करवो, तिरस्कारवुं.

तृदिल त्रि० जूदुं पडेल, जूदुं पाडनार, भेदक, भिन्न.

तृनप् तु० प० स० सेट् प्रसन्न थवुं, खुश करवुं.

तृनफ् तु० प० स० सेट् उपरना अर्थ.

तृनह् तु० प० स० सेट् हिंसा करवी, मारवुं, नाश करवो.

तृप् स्वा० प० स० सेट् प्रसन्न करवुं, खुश करवुं, तृप्त करवुं.

तृप् चु० उभ० स० सेट् दीपाववुं, प्रकाशमान करवुं, प्रसन्न करवुं.

तृप् भ्वा० प० स० सेट् उपरना अर्थ.

तृप् दिवा० प० स० वेट् प्रेम उपजाववो, खुश करवुं. तृप्त करवुं.

तृप् तु० प० स० सेट् उपरना अर्थ.

तृपत पु० चंद्र, कपूर.

तृपदी स्त्री० सांकळ, सांकळी.

तृपल न० पत्थर, कांकरो, त्रिफळा-हरडे-बेहडां-आंबळां.

तृपाना स्त्री० लता, वेलो.

तृपु पु० चोर.

तृप्त त्रि० तृप्त, प्रसन्न, खुश थयेल, तृप्त थयेल, खुश करेल, संतोष पमाडेल.

तृप्तता स्त्री० तृप्तपणुं.

तृप्तत्व न० तृप्तपणुं.

तृप्तात्मन् त्रि० संतुष्ट मनवाळुं, तृप्त, तृप्ति पामेला आत्मावाळुं.

तृप्ति स्त्री० तृप्त, संतोष.

तृप्तिमत् त्रि० तृप्तिवाळुं, संतुष्ट, संतोषी.

तृप्नु त्रि० तृप्त थवाना स्वभाववाळुं, तृप्तिशील.

तृप्र पु० पुरोडाश-यज्ञनो रोटलो.

तृप्र त्रि० तृप्त करनार.

तृप्र न० दुःख, घी.

तृप्रालु त्रि० घीवाळुं, दुःखी.

तृफ् तु० प० स० सेट् प्रेम उपजाववो, खुश करवुं.

तृफला स्त्री० त्रिफळा-हरडे-बेहडां-आंबळां.

तृफू स्त्री० सर्पजाति.

तृम्प् तु० प० स० सेट् प्रेम उपजाववो, खुश करवुं.

तृम्फ् तु० प० उ० सेट् उपरना अर्थ.

तृम्फादि पु० व्याकरणप्रसिद्ध एक धातुगण.

तृष् दिवा० प० स० सेट् तृष्णा करवी, झंखवुं, तरस लागवी.

तृष् स्त्री० तृषा, तरस, तृष्णा, आकांक्षा, इच्छा, ते नामे कामदेवनी कन्या.

तृषा स्त्री० उपरना अर्थ.

तृषाभू स्त्री० मूत्राशय.

तृषार्त त्रि० तरस्युं, तरसथी व्याकुळ, अभिलाषवाळुं.

तृषाह न० पाणी, मधुरिका

तृषित त्रि० तरस्युं, तृष्णावाळुं.

तृषित न० तरश, तृष्णा, लोभ, एक जातनो रोग.

तृषितोत्तरा स्त्री० अशनपर्णी नामनो वेलो.

तृषु न० शीघ्र, सत्वर.

तृषु त्रि० शीघ्रतावाळुं, उतावळीयुं.

तृष्ट त्रि० दाहजनक.

तृष्टामा स्त्री० नदी.

तृष्णज त्रि० लोभी, लालचु, तृष्णावाळुं, तरस्युं.

तृष्णा स्त्री० तरस, तृष्णा, लालच, लोभ, ते नामे एक रोग, इच्छा.

तृष्णाक्षय पु० तृष्णानो नाश, लालचनो नाश, तरसनो नाश, शांतिगुण.

तृष्णारि पु० पितपापडो.

तृष्णारि त्रि० तृष्णानो नाश करनार.

तृष्णालु त्रि० तृष्णावाळुं, तरस्युं, लालचु, लोभी.

तृष्य त्रि० लोभ करवा योग्य, इच्छवा योग्य, तृष्णावाळुं, लालचु.

तृष्य न० लोभ, तृष्णा, इच्छा.

तृष्यत् त्रि० तृष्णा करतुं,इच्छतुं,लोभ करतुं.

तृह चु० उभ० स० वेट् हिंसा करवी, वध करवो.

तृह् रु० प० सं० वेट् उपरना अर्थ.

तृह् तु० प० स० सेट् उपर प्रमाणे.

तॄ भ्वा० प० स० सेट् तरवुं, पार जवुं, कुदवुं, पराभव करवो, तिरस्कारवुं, अति+ओळंगी जवुं, वि+अति+विशेषे करी ओळंगी जवुं, अभि+उल्लंधन करवुं, अव+नीचे उतरवुं, उद्+उठवुं, निस्+संपूर्ण रीते तरवुं, संपूर्ण रीते उतरवुं, वि+दान करवुं, आपवुं, सम्+सारी रीते तरवुं.

ते अव्य० तारावडे, ताराथी, तुंवडे, गौरी-पार्वती.

तेगा स्त्री० ते नामे एक देवता.

तेज् भ्वा० प० स० सेट् तीक्ष्ण करवुं, पाळवुं, रक्षण करवुं.

तेज न० तेज.

तेजःफल न० तेजफ्ल वृक्ष, एक जातनुं झाड.

तेजन पु० वांस, मुंज घास,कासघास,धान्य.

तेजन न० तेज करवुं, तीक्ष्ण करवुं, त्रांणुं.

तेजनक पु० मुंज घास, कासडो.

तेजनी स्त्री० एक जातनो वेलो.

तेजपत्र न० तमालपत्र.

तेजल पु० कपिंजल पक्षी–तेतर.

तेजवत् त्रि० तेजवाळुं, तेजस्वी.

तेजवती स्त्री० गजपीपर.

तेजस् न० दीप्ति, कांति, तेज, प्रभाव, शक्ति, पराक्रम, वीर्य, देहनी कांति, माखण, अग्नि, सोनुं, शरीरनी मज्जा-धातु, पित्त, असहिष्णुता, सार, प्रगल्भता, बीजानो पराभव करवानुं सामर्थ्य, बळ, चैतन्यात्मक ज्योति, सत्वगुणथी थनार लिंग देह, घोडानो वेग, पांच महाभूतो-मांनुं त्रीजुं महाभूत, धैर्य, कीर्ति, तीक्ष्णता, तीखाश, उष्णता, गरमी.

तेजस् त्रि० तेजस्वी, तेजवाळुं.

तेजस्कर त्रि० तेज करनार, कांति करनार, बळ करनार, वीर्य करनार.

तेजस्काम त्रि० तेज इच्छनार.

तेजस्य त्रि० तेजनुं साधन.

तेजस्वत् त्रि० तेजवाळुं.

तेजस्वती स्त्री० गजपीपर, चविका, मालकाकणी.

तेजस्विन् त्रि० तेजवाळुं,

तेजस्विनी स्त्री० मालकाकणी.

तेजित त्रि० तेज करेल, तीक्ष्ण करेल, बळवान करेल.

तेजिष्ठ त्रि० अतिशय तेजस्वी.

तेजीयस् त्रि० अत्यंत तेजस्वी.

तेजेयु પુ૦ રૌદ્રાશ્વ નામે એક રાજાનો પુત્ર.
तेजोनाथ પુ૦ તે નામે એક તીર્થ.
तेजोमन्थ પુ૦ ગણીઆરીનું ઝાડ.
तेजोमय ત્રિ૦ તેજોમય, પુષ્કળ તેજવાળું. તેજનો વિકાર.
तेजोमाला સ્ત્રી૦ ઇન્દ્રિયો.
तेजोमूर्ति પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
तेजोमूर्ति ત્રિ૦ તેજમય, પુષ્કળ તેજવાળું.
तेजोरूप ન૦ તેજોમય સ્વરૂપવાળું, પરબ્રહ્મ, પરમાત્મા.
तेजोरूप ન૦ તેજનું સ્વરૂપ.
तेजोवत् ત્રિ૦ તેજવાળું.
तेजोवती સ્ત્રી૦ ગજપીપર, ચવિકા માલકાકણી.
तेजोविन्दु પુ૦ તે નામે એક ઉપનિષદ.
तेजोवृक्ष પુ૦ ક્ષુદ્ર અગ્નિમન્થ વૃક્ષ.
तेजोवृत्त ન૦ તેજને અનુસરતું ચરિત્ર.
तेजोह्वा સ્ત્રી૦ તેજસ્વિની લતા.
तेदनी સ્ત્રી૦ તે નામે એક દેવતા.
तेन અવ્ય૦ તે માટે, તેથી, તે વાસ્તે, તે સારૂ.
तेन પુ૦ ગાનનું એક અંગ.
तेप् ભ્વા૦ આ૦ અ૦ સેટ્ કંપવું, ચવવું, ખરવું, ઝરવું.
तेम પુ૦ ભીનાશ, ભીનાપણું.
तेमन ન૦ શાક, કઢી.
तेमनी સ્ત્રી૦ ચૂલ, ચૂલો.
तेलु પુ૦ તે નામે એક રાજા.
तेव ભ્વા૦ આ૦ અ૦ સેટ્ રમવું, ક્રીડા કરવી.
तेवन ન૦ ક્રીડા, રમત, રમવાનું વન, બગીચો.
तैक्ष्ण्य ન૦ તીક્ષ્ણતા, ગરમી, તીખાશ.
तैग्म्य ન૦ ઉપરના અર્થ.
तैङ પુ૦ જેમાં ધાતુઓ સંબંધે વ્યાખ્યાન છે તેવો ગ્રંથ.
तैजस ન૦ ઘી, હરકોઇ ધાતુ દ્રવ્ય, સોનું, રૂપું વગેરે, તેજ, પરાક્રમ, તીક્ષ્ણતા.
तैजस ત્રિ૦ સાંખ્યપ્રસિદ્ધ રજોગુણ વિકાર.
तैजसावर्तनी સ્ત્રી૦ સોનું વગેરે ગાળવાની મુસ–કુલડી વગેરે.
तैतल પુ૦ તે નામે એક ઋષિ.
तैतक्ष ત્રિ૦ તિતિક્ષાશીલ, સહનશીલ.
तैतिक्ष्य પુ૦ તિતિક્ષ ઋષિનો પુત્ર.
तैतिर પુ૦ તેતર પક્ષી.
तैतिरी સ્ત્રી૦ તેતર પક્ષિણી.
तैतिल પુ૦ ગેંડો પશુ, દેવ.
तैतिल ન૦ જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ ચોથું કરણ.
तैतिलिन् પુ૦ તે નામે એક પ્રવર.
तैत्तिर ન૦ તેતર પક્ષીઓનો સમૂહ.
तैत्तिर પુ૦ તેતર પક્ષી.
तैत्तिर ત્રિ૦ તેતર પક્ષીસંબંધી.
तैत्तिरि પુ૦ કુકુરવંશી એક રાજા, તે નામે એક ઋષિ.
तैत्तिरी સ્ત્રી૦ તેતર પક્ષીણી.
तैत्तिरीय પુ૦ બ૦ તૈતિરીય વેદશાખાનું અધ્યયન કરનાર,
तैत्तिरीयक પુ૦ ઉપરનો અર્થ.
तैन्तिडीक ત્રિ૦ આંબલી નાખેલ શાક વગેરે.
तैमिर પુ૦ એક જાતનો આંખનો રોગ.
तैमिरिक ત્રિ૦ તૈમિર નામના આંખના રોગવાળું.
तैर ન૦ કળથી–એક જાતનું ધાન્ય.
तैरणी સ્ત્રી૦ એક જાતની ક્ષુપ વનસ્પતિ–મેંદી.
तैरश्च ત્રિ૦ પશુ–પક્ષી સંબંધી.
तैर्थ ત્રિ૦ તીર્થમાં આપવા યોગ્ય, તીર્થનું કાર્ય.
तैर्थक ત્રિ૦ તીર્થ પ્રદેશમાં હોનાર–થનાર.
तैर्थिक ત્રિ૦ શાસ્ત્રકાર, સિદ્ધાંતવેત્તા, તીર્થમાં હોનાર–થનાર.
तैर्थ्य ત્રિ૦ તીર્થની સમીપમાં હોનાર–થનાર.
तैर्यगयनिक ન૦ તે નામે એક સૂત્ર.
तैर्यग्योन ત્રિ૦ પશુપક્ષીની જાતિનું, પશુપક્ષીની જાતિસંબંધી.

तैर्यग्योन्य त्रि० ઉપરના અર્થ.
तैल न० તલનું તેલ, હરકોઈ તેલ.
तैलक न० થોડું તેલ.
तैलकन्द पु० એક જાતનું ઝાડ.
तैलकल्कज त्रि० તલના ખોળમાંથી થનાર.
तैलकार पु० તેલી, ઘાંચી.
तैलकिट्ट न० તલનો ખોળ.
तैलकीट पु० એક જાતનો કીડો.
तैलक्य न० તિલકપણું.
तैलङ्ग पु० તૈલંગ દેશ.
तैलङ्ग पु० ब० તૈલંગી લોક.
तैलचोरिका स्त्री० એક જાતનો કીડો.
तैलचौरिका स्त्री० એક જાતનો કીડો.
तैलद्रोणी स्त्री० તેલની કોઠી.
तैलधान्य न० જેમાંથી તેલ નીકળે છે તેવું ધાન્ય.
तैलपक पु० એક જાતનો કીડો.
तैलपर्णक पु० ग्रन्थिपर्ण वृक्ष.
तैलपर्णिक न० હરિચંદન, એક જાતનું ચંદન.
तैलपर्णिका स्त्री० ચંદન.
तैलपर्णी स्त्री० ચંદન.
तैलपा स्त्री० એક જાતનો કીડો.
तैलपायिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
तैलपायिन् पु० એક જાતનો કીડો.
तैलपायिनी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
तैलपिपीलिका स्त्री० એક જાતની કીડી.
तैलपीत त्रि० જેણે તેલ પીધું હોય તે.
तैलफल पु० ઇંગોળીયાંનું ઝાડ, તલ.
तैलभाविनी स्त्री० जातिपुष्प वृक्ष.
तैलमाली स्त्री० દીવાની દીવેટ.
तैलम्पात न० પિતૃશ્રાદ્ધ,
तैलम्पाता स्त्री० સ્વધા–પિતૃકર્મ.
तैलयन्त्र न० તલ પીલવાની ઘાણી.
तैलवक पु० તેલુ રાજાનો દેશ.
तैलवल्ली स्त्री० લઘુ શતાવરી વનસ્પતિ.
तैलसाधन न० કક્કોલ નામે ગંધ દ્રવ્ય.
तैलस्फटिक पु० ગોમેદ નામનો એક મણિ.
तैलस्यन्दा स्त्री० શ્વેત ગોકર્ણી, કાકોલી વનસ્પતિ.
तैलागुरु पु० એક જાતનું અગર.
तैलाटी स्त्री० ભમરી.
तैलाम्बुका स्त्री० એક જાતનો કીડો.
तैलिक त्रि० તેલ વેચનાર, તેલી, ઘાંચી.
तैलिन् त्रि० તેલી, ઘાંચી, તેલવાળું.
तैलिनी स्त्री० દીવાની દીવેટ.
तैलिशाला स्त्री० ઘાંચીનું ઘર.
तैलीन न० તલ થવા યોગ્ય ખેતર.
तैव्रदारव त्रि० તીવ્રદાર નામના લાકડાનું–તે સંબંધી.
तैष पु० પોષ મહિનો.
तैषी स्त्री० પોષી પૂનેમ.
तोक न० બાળક, બચ્ચું.
तोकक न० બાળક, બચ્ચું.
तोकक पु० ચાતક પક્ષી–બપૈયો.
तोक्म पु० લીલા જવ, લીલો રંગ, મેઘ, કુંપળ, પલ્લવ.
तोक्म न० કાનનો મેલ, નવા જવના અંકુર, જવારા.
तोक्मन् न० નવા ઉગેલા જવ, જવારા, બાળક, બચ્ચું.
तोटक न० તે નામે એક છંદ.
तोड् भ्वा० प० स० सेट् તોડવું, અનાદર કરવો, અવજ્ઞા કરવી.
तोडल त्रि० તોડનાર–એક જાતનું યંત્ર વગેરે.
तोडन न० તોડવું, ભેદવું, ચીરવું, ફાડવું, ભાંગવું, હિંસા કરવી, મારવું.
तोडी स्त्री० એક જાતનું ધાન્ય.
तोतस् अव्य० ભાર્યા, સ્ત્રી, તારામાં, તારા વિષે.
तोत्र न० પરોણી, લાકડી.
तोत्रवेत्र न० વિષ્ણુનું એક હથિયાર.

ताेद पु० व्यथा, पीडा, दुःख.
तोदन न० मुख, मोढुं, व्यथा, पीडा, दुःख.
तोदन पु० એક જાતનું ઝાડ.
तोदन त्रि० व्यथा ઉપજાવનાર, દુઃખ કરનાર, પીડનાર.
तोदपर्णी स्त्री० એક જાતનું નિંદ્ય-ધાન્ય.
तोमर पु० न० એક જાતનું હથિઆર, લોખંડી અગ્રભાગવાળી એક લાકડી, ભાલો.
तोमर न० એક જાતનો છંદ.
तोमरग्रह पु० તોમર હથિઆર ગ્રહણ કરનાર.
तोमरधर पु० અગ્નિ, તોમર અસ્ત્ર ધારણ કરનાર.
तोमरिका स्त्री० તુવેર.
तोय न० પાણી, પૂર્વાષાઢા નક્ષત્ર, લગ્નાવધિક ચોથું સ્થાન
तोयकर्मन् न० તર્પણ, જલવડે તર્પણ.
तोयकाम पु० જલવેતસ વૃક્ષ—એક નેતર.
तोयकाम त्रि० પાણીની ઇચ્છાવાળું.
तोयकुम्भ पु० શેવાળ, શેલડી.
तोयकृच्छ्र न० એક મહિના સુધી માત્ર પાણીજ પીવાય છે તેવું એક વ્રત.
तोयडिम्भ पु० વરસાદનો કરો.
तोयडिम्भक पु० ઉપરનો અર્થ.
तोयद पु० મેઘ, મોથ.
तोयद न० ઘી.
तोयद त्रि० વિધિપૂર્વક જળદાન કરનાર.
तोयधर पु० મેઘ, મોથ.
तोयधार त्रि० પાણીવાળું, પાણી ધારણ કરનાર.
तोयधार पु० મેઘ, મોથ પાણીની વૃષ્ટિ.
तोयधि पु० સમુદ્ર, ચારની સંખ્યા.
तोयधिप्रिय न० લવીંગ.
तोयनिधि पु० સમુદ્ર, ચારની સંખ્યા.
तोयनीविका स्त्री० પૃથ્વી.
तोयनीवी स्त्री० પૃથ્વી.
तोयपिप्पली स्त्री० જલપીપર.
तोयपुष्पी स्त्री० પાટલા વૃક્ષ—પાડલ.
तोयप्रसादन पु० નિર્મળીનું ઝાડ.
तोयप्रसादन न० નિર્મળી.
तोयप्रसादन त्रि० પાણીને સ્વચ્છ કરનાર.
तोयप्रसादनफल न० નિર્મળી.
तोयफला स्त्री० સકરટેટી.
तोयभ न० પૂર્વાષાઢા નક્ષત્ર.
तोयमुच् पु० મેઘ, મોથ.
तोयमुच त्रि० પાણી છોડનાર, પાણી મૂકનાર.
तोययन्त्र न० પાણીનું યંત્ર, ફુવારો.
तोयराज् पु० વરૂણ દેવ, સમુદ્ર.
तोयराशि पु० સમુદ્ર, પાણીનો સમૂહ.
तोयवत् त्रि० પાણીવાળું.
तोयवल्लिका स्त्री० કારેલાનો વેલો.
तोयवल्ली स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
तोयशुक्तिका स्त्री० પાણીની છીપ.
तोयशुक्ती स्त्री० પાણીની છીપ.
तोयशूक पु० શેવાળ.
तोयसूचक पु० દેડકો.
तोयसूचक त्रि० પાણીને સૂચવનાર.
तोयबिम्ब न० પાણીમાં પડતું પ્રતિબિંબ.
तोयात्मन् पु० પરમેશ્વર.
तोयाधार पु० જળાશય.
तोयाधिवासिनी स्त्री० પાટલા વૃક્ષ.
तोयेश पु० વરૂણ દેવ, શતભિષા નક્ષત્ર.
तोयेश न० પૂર્વાષાઢા નક્ષત્ર.
तोयेश्वर पु० વરૂણ દેવ, શતભિષા નક્ષત્ર.
तोयेश्वर न० પૂર્વાષાઢા નક્ષત્ર.
तोरण पु० न० બહારનું દ્વાર, બારણાં ઉપરનું તોરણ.
तोरण न० ડોક.
तोरश्रवस् पु० અંગિરા મુનિ.
तोल पु० न० એંશી રતિનું એક માપ, કર્ષ.
तोलक न० તોલું, કાટલું.
तोलन न० તોળવું, જોખવું.
तोलयित्वा अव्य० તોળીને, જોખીને.

तोल्य त्रि० તોળવા યોગ્ય, જોખવા યોગ્ય.
तोल्य न० તોળવું, જોખવું, તોલ, વજન.
तोश पु० હિંસા.
तोश त्रि० હિંસક.
तोष पु० સંતોષ.
तोषण न० સંતોષ, સંતોષ ઉપજાવવો.
तोषण त्रि० સંતોષકારક, સંતોષ ઉપજાવનાર, સંતોષનું સાધન.
तोषणी स्त्री० સંતોષ ઉપજાવનારી.
तोषल न० એક જાતનું અસ્ત્ર.
तोषित त्रि० સંતોષ પમાડેલ, ખુશી કરેલ.
तौक् भ्वा० आ० स० सेट् ગમન કરવું,જવું.
तौक्षिक पु० ધનરાશિ.
तौतातिक न० તુતાત ભટ્ટે કરેલ શાસ્ત્ર.
तौतिक न० મોતી.
तौतिका स्त्री० મોતીની છીપ.
तौदी स्त्री० એક જાતની કુંવાર.
तौम्बरविन् पु० ब० તુંબુરૂએ રચેલ શાસ્ત્ર ભણનાર.
तौर न० તે નામે એક યાગ.
तौरयान न०એકદમ જનાર,ત્વરાથી જનાર.
तौरश्रवस त्रि० તૌરશ્રવસ ઋષિએ જોયેલ સામવેદનો ભાગ.
तौर्य न० તબલાં વગેરેનો શબ્દ.
तौर्यत्रिक न० નાચ-ગાયન અને વાદિત્ર-એ ત્રણ.
तौल न० તોલું, કાટલું, ત્રાજવું, તુલારાશિ.
तौलिक पु० ચિત્રકાર, ચિતારો.
तौलिकिक पु० ઉપરના અર્થ.
तौलिन पु० न० તુલારાશિ.
तौल्य त्रि० તોલાથી માપેલ, વજન કરેલ.
तौल्य न० તુલ્ય, સમાન.
तौल्वलि पु० તુલ્વલ ઋષિનો પુત્ર.
तौल्वल्यादि पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ શબ્દગણ.
तौवरक त्रि० તુવેર સંબંધી.
तौवरक न० તુવેર.
तौविलिका स्त्री० તે નામે એક ઔષધિ.
तौषायण त्रि० ધાન્યનાં ફોતરાંની પાસેનું.
तौषार त्रि० હિમસંબંધી, હિમનું.
तौषार न० હિમ, બરફ.
त्मन पु० આત્મા.
त्यक्त त्रि० ત્યાગ કરેલ, તજેલ, ત્યાગ કરવા તૈયાર થયેલ.
त्यक्तजीवित त्रि० જેણે પોતાની જીંદગી ત્યજી હોય તે.
त्यक्तलज्ज त्रि० જેણે લાજ છોડી હોય તે, નિર્લજ્જ.
त्यक्तवत् त्रि० ત્યાગ કરતું, છોડતું.
त्यक्तव्य त्रि० ત્યાગ કરવા યોગ્ય.
त्यक्ताग्नि पु० સંન્યાસી.
त्यक्तमनस् त्रि० ત્યાગ કરવાના મનવાળું.
त्यक्तृ त्रि० ત્યાગ કરનાર.
त्यक्त्वा अव्य० ત્યાગ કરીને.
त्यज् भ्वा० प० स० अनिट् ત્યાગ કરવો, આપવું.
त्यजन न० ત્યાગ કરવો, આપવું, દાન,ત્યાગ.
त्यजनीय त्रि० ત્યાગ કરવા યોગ્ય.
त्यज् पु० ત્યાગ.
त्यद् त्रि० પ્રસિદ્ધ, તે, પેલું.
त्यदादि पु०વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.
त्याग पु० ત્યાગ, તજવું તે, દાન.
त्याग त्रि० ત્યાગી, તપસ્વી, વૈરાગી.
त्यागशील त्रि० ત્યાગ કરતું, દાન કરતું, આપતું.
त्यागशीलता स्त्री० ઉદારતા, ત્યાગીપણું, દાતાપણું.
त्यागशीलत्व न० ઉપરના અર્થ.
त्यागिता स्त्री० ત્યાગીપણું, દાનીપણું.
त्यागित्व न० ઉપરના અર્થ.
त्यागिन् त्रि० ત્યાગ કરનાર, તજનાર,દાન કરનાર, શૂરવીર, કર્મનાં ફળનો ત્યાગી.
त्यागिमन् त्रि० ત્યાગથી બનેલ.

त्याज्य त्रि० ત્યાગ કરવા યોગ્ય, દાન દેવા યોગ્ય.
त्रक् भ्वा० आ० स० सेट् ગમન કરવું,જવું.
त्रख् भ्वा० प० स० सेट् ગમન કરવું,જવું.
त्रग् भ्वा० प० स० सेट् ગમન કરવું,જવું.
त्रङ्ग पु० તે નામે હરિશ્ચંદ્રનું શહેર.
त्रङ्गा स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
त्रन्द् भ्वा० प० अ० सेट् ચેષ્ટા કરવી, હરકોઇ કામ કરવું.
त्रप् भ्वा० आ० अ० वेट् લાજવું,શરમાવું.
त्रप त्रि० લાજવાળું, શરમાળ.
त्रपमाण त्रि० લાજતું, શરમાતું.
त्रपा स्त्री० લાજ, શરમ, કુળ, કીર્તિ, કુલટા સ્ત્રી.
त्रपाक पु० એક જાતની મ્લેચ્છ જાતિ.
त्रपाकर त्रि० લજાવનાર, શરમાવાર.
त्रपानिरस्त त्रि० નિર્લજ્જ, બેશરમ.
त्रपान्वित त्रि० લાજાળું, શરમાળ.
त्रपारण्डा स्त्री० વેશ્યા સ્ત્રી.
त्रपावत् त्रि० લાજવાળું, શરમવાળું.
त्रपावर्जित त्रि० લાજ્યગરનું, બેશરમ.
त्रपाहीन त्रि० ઉપરના અર્થ.
त्रपित त्रि० લાજેલ, શરમાયેલ.
त्रपिष्ठ त्रि० અત્યંત તૃપ્ત થયેલ, અતિશય સંતુષ્ટ, અત્યંત લાજવાળું, ઘણુંજ શરમાળ.
त्रपीयस् त्रि० ઉપરના અર્થ.
त्रपु न० સીસું, કલઇ.
त्रपुकर्कटी स्त्री० એક જાતની કાકડી.
त्रपुटी स्त्री० ઝીણી એલચી.
त्रपुल त्रि० કલઇ.
त्रपुष न० કાકડી, ચીભડું, કલઇ.
त्रपुषी स्त्री० કાકડી,મહેન્દ્ર વારૂણી વનસ્પતિ.
त्रपुस न० કાકડી, કલઇ.
त्रपुसी स्त्री० त्रपुषी જુઓ.
त्रप्सा स्त्री० ઘટ્ટ બની ગયેલ કઢ્-બળખા વગેરે.
त्रप्स्य न० ઘાટું નહીં એવું દહીં.
त्रय न० ત્રણ અવયવાળું, ત્રણની સંખ્યા.
त्रय त्रि० ત્રણની સંખ્યાવાળું.
त्रयःपञ्चाशत् स्त्री० ત્રેપન, ત્રેપનની સંખ્યા.
त्रययाय्य पु० ત્રણ જન્મ પામેલ.
त्रयस्त्रिंश त्रि० તેંત્રીસમું.
त्रयस्त्रिंशत् स्त्री० તેંત્રીસ, તેંત્રીસની સંખ્યા.
त्रयस्त्रिंशत्पति पु० ઇન્દ્ર, પ્રજાપતિ.
त्रयस्त्रिंशस्तोम पु० તે નામે એક યજ્ઞ.
त्रयस्त्रिंशिन् न० તેંત્રીસ ઋચાઓથી ગવાતું એક સામ.
त्रयी स्त्री० ઋગ્વેદ—સામવેદ-યજુર્વેદ—એ ત્રણ વેદ, જ્ઞાન, ધણી અને છોકરાવાળી સ્ત્રી.
त्रयीतनु पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
त्रयीधर्म पु० વૈદિક ધર્મ, વેદોક્ત ધર્મ.
त्रयीमय त्रि० વેદોક્ત ધર્મમય, વૈદિકધર્મરૂપ,
त्रयीमय पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ,પરમેશ્વર.
त्रयीमुख पु० બ્રાહ્મણ.
त्रयोदश त्रि० તેર, તેરની સંખ્યા પૂર્ણ કરનાર.
त्रयोदशन् त्रि० તેર, તેરની સંખ્યાવાળું.
त्रयोदशधा अव्य० તેર પ્રકારે.
त्रयोदशी स्त्री० તેરશ, તેરમી.
त्रयोदशिक त्रि० તેરશે કરેલ, તેરમે દિવસે કરેલ.
त्रय्यारुण पु० માંધાતાના વંશનો એક રાજા.
त्रस् चु० उभ० स० सेट् જવું, પકડવું, અટકાવવું.
त्रस् चु० उभ० अ० सेट् પ્રકાશવું,ચળકવું.
त्रस् भ्वा० प० अ० सेट् ઉપરના અર્થ.
त्रस् भ्वा० प० अ० सेट् ત્રાસ પામવો,બીવું.
त्रस् दिवा० प० अ० सेट् ત્રાસ પામવો,બીવું.
त्रस त्रि० ચર, જંગમ, હાલતું, ચાલતું.

त्रस न० वन, જંગલ.
त्रसयोनि स्त्री० ત્રસ જીવોનું ઉત્પત્તિસ્થાન.
त्रसयोनि त्रि० ત્રસ જીવોમાં ઉત્પત્તિવાળું.
त्रसदस्यु पु० માંધાતા રાજાનો એક પૌત્ર.
त्रसन न० ભય, ત્રાસ, ત્રાસ પામતો, બીવું, ઉદ્વેગ.
त्रसन त्रि० ત્રાસવાળું, ભયભીત, બીકવાળું, બીકણ.
त्रसर पु० વણકરનું વણવાનું સાધન-તાસની.
त्रसरेणु पु० જાળીયામાંથી આવેલા સૂર્યના પ્રકાશમાં ઉડતો દેખાતો રજકણ—૭ પરમાણુનો એક રજકણ, ત્રીસ પરમાણુરૂપ એક રજકણ.
त्रसरेणु स्त्री० તે નામે સૂર્યની એક પત્ની.
त्रसुर त्रि० ત્રાસવાળું, ભીરૂ, બીકણ.
त्रस्त त्रि० ત્રાસ પામેલ, ભયભીત, બીધેલ.
त्रस्त न० ત્રાસ, ભય, ઉદ્વેગ, શીઘ્ર, તુરત.
त्रस्तरूप त्रि० ત્રાસ પામેલ, ભયભીત.
त्रस्नु त्रि० ત્રાસવાળું, ભીરૂ, બીકણ.
त्रस्यत् त्रि० ત્રાસ પામતું, બીતું.
त्रा अदा० आ० अ० अनिट् પાળવું, રક્ષણ કરવું.
त्राण न० રક્ષણ, પાલન, રક્ષા.
त्राण त्रि० રક્ષણ કરેલ, બચાવેલ.
त्रात त्रि० ઉપરના અર્થ.
त्रात न० રક્ષણ, બચાવ.
त्रातृ त्रि० રક્ષણ કરનાર.
त्रापुष त्रि० સીસાંનું, કલઇનું વાસણ વગેરે.
त्रामन् त्रि० રક્ષક, રક્ષણ કરનાર.
त्रायत् त्रि० રક્ષણ કરતું, બચાવતું.
त्रायन्तिका स्त्री० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
त्रायन्ती स्त्री० ત્રાયમાણનો વેલો, રક્ષણ કરતી.
त्रायमाण त्रि० રક્ષણ કરતું, બચાવતું.
त्रायमाणा स्त्री० ત્રાયમાણનો વેલો.
त्रायोदश त्रि० તેરશને દિવસે હોનાર—થનાર.
त्रास पु० ભય, બીક, તે નામે એક દ્વીપ.
त्रासकर त्रि० ભયંકર, ત્રાસ ઉપજાવનાર.
त्रासदायिन् त्रि० ઉપરના અર્થ.
त्रासन न० ત્રાસ પમાડવો, ભય ઉપજાવવો.
त्रासन त्रि० ભય ઉપજાવનાર.
त्रासित त्रि० ભય પમાડેલ, બીવડાવેલ.
त्रासिन् त्रि० ભયવાળું, ત્રાસવાળું.
त्रि त्रि० व० ત્રણ.
त्रिंश त्रि० ત્રીસમું.
त्रिंशक त्रि० ત્રીસથી ખરીદેલ.
त्रिंशत् त्रि० ત્રીસ, ત્રીસની સંખ્યાવાળું.
त्रिंशत्क त्रि० ત્રીસના માપવાળું, ત્રીસ.
त्रिंशति स्त्री० ત્રીસની સંખ્યા.
त्रिंशत्तम त्रि० ત્રીસમું.
त्रिशत्पत्र न० પોયણું—ચંદ્રવિકાશી કમળ.
त्रिंशांश पु० ત્રીસમો ભાગ.
त्रिंशिन् त्रि० ત્રીસના પરિમાણવાળું, ત્રીસ.
त्रिक न० ત્રણ, પીઠનો નીચેનો ભાગ, કેડનો ભાગ, કુલા, ત્રિફળા (હરડે, બેહડાં ને આંબળાં), ત્રિકટુ (સુંઠ, મરી, પીપર), ત્રણ માર્ગ એકઠા થતા હોય તે સ્થળ, ત્રણનો સમૂહ, પીઠનો સાંધો.
त्रिक पु० ગોખરૂ.
त्रिक त्रि० ત્રીજું.
त्रिककुद् पु० ત્રિકૂટ પર્વત, વિષ્ણુ, તે નામે એક યજ્ઞ.
त्रिककुद त्रि० ત્રણ શિખરો, કે ખુંધવાળું.
त्रिककुभ पु० ઉદાનવાયુ—જેનાથી ઓડકાર આવે છે, તે નામે એક યજ્ઞ.
त्रिककुब्धामन् पु० વિષ્ણુ.
त्रिकट पु० ગોખરૂનું ઝાડ, ગોખરૂ.
त्रिकटु न० સુંઠ-મરી-પીપર—એ ત્રણ.
त्रिकण्ट पु० ગોખરૂનું ઝાડ, ગોખરૂ.
त्रिकण्टक पु० એક જાતનું માછલું, ગોખરૂનું ઝાડ.
त्रिकण्टक त्रि० ત્રણ કાંટાવાળું.
त्रिकन्नुक पु० જ્યોતિ—આયુસ—ગો—એ ત્રણ.

त्रिकर्मन् पु० દાન-યજ્ઞ-અધ્યયન-એ ત્રણ કર્મ કરનાર દ્વિજ.

त्रिकशा न० ચાબુકના ત્રણ પ્રહાર.

त्रिकशूल न० પીઠના સાંધામાં થતો એક શૂલનો રોગ.

त्रिका स्त्री० કુવા પાસે પાણી કાઢવાનું એક યંત્ર.

त्रिकाण्ड पु० અમરસિંહનો ત્રણ કાંડવાળો કોપ-અમરકોષ.

त्रिकाण्ड न० નિરૂક્ત.

त्रिकाण्डी स्त्री० ત્રણ કાંડ-ત્રણ ભાગ.

त्रिकाय पु० બુદ્ધ દેવ.

त्रिकार्षिक न० સુંઠ-અતિવખની કળી-મોથ-એ ત્રણ દવા.

त्रिकाल न० ભૂત-ભવિષ્ય-વર્તમાન-એ ત્રણ કાળ.

त्रिकालज्ञ त्रि० ભૂત-ભવિષ્ય-વર્તમાન-એ ત્રણ કાળ જાણનાર.

त्रिकालदर्शिन् त्रि० ભૂત-ભવિષ્ય-વર્તમાન એ ત્રણ કાળનુ જોનાર.

त्रिकालदर्शिन् पु० ઋષિ.

त्रिकालविद् त्रि० त्रिकालज्ञ જુઓ, સર્વજ્ઞ.

त्रिकालविद् पु० ઋષિ, જૈન તીર્થંકર.

त्रिकूट पु० ખારા સમુદ્રની વચ્ચે આવેલો એક પર્વત.

त्रिकूट न० સૈંધવ મીઠું.

त्रिकूटलवण न० ઉપરનો અર્થ.

त्रिकूटवत् पु० ત્રિકૂટાચળ પર્વત, ત્રિકૂટ પર્વત.

त्रिकुटा स्त्री० તે નામે એક ભૈરવી દેવી.

त्रिकूर्चक न० વૈદ્યકશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક શાસ્ત્ર.

त्रिकोण त्रि० ત્રણ ખૂણાવાળું.

त्रिकोण न० સ્ત્રીની યોનિ, લગ્નથી પાંચમું તથા નવમું સ્થાન.

त्रिकोणफल न० સીંગોડું.

त्रिक्षार न० સાજીખાર, જવખાર ને ટંકણખાર.

त्रिक्षुर पु० એક જાતનું ઝાડ.

त्रिख् भ्वा० प० स० सेट् ગમન કરવું, જવું.

त्रिख न० સીસું.

त्रिखट्व न० ત્રણ ખાટલા.

त्रिखट्वी स्त्री० ત્રણ ખાટલા.

त्रिखर्व पु० સામવેદની એક શાખાનું અધ્યયન કરનાર.

त्रिगङ्ग अव्य० તે નામે એક તીર્થ.

त्रिगण पु० ધર્મ, અર્થ ને કામ-એ ત્રણ.

त्रिगत त्रि० ત્રમણું, ત્રણગણું, ત્રણ રીતે ગયેલ.

त्रिगन्धक न० ત્રણ ગંધક દ્રવ્ય-તજ, એલચી ને તમાલ પત્ર.

त्रिगम्भीर पु० સુલક્ષણો પુરૂષ-જેનાં સ્વર-નાભિ-સત્વ-એ ત્રણે ગંભીર હોય તે.

त्रिगर्त पु० તે નામે એક દેશ-જાલંધર દેશ

त्रिगर्तक पु० ઉપરનો અર્થ.

त्रिगर्तषष्ठ पु० ब० તે નામે એક આયુધજીવી સંઘ.

त्रिगर्ता स्त्री० અત્યંત કામી એવી સ્ત્રી.

त्रिगुण न० સત્વ-રજ-તમ-એ ત્રણ ગુણ, ત્રિશૂલ.

त्रिगुण त्रि० ત્રણથી ગુણેલ, ત્રણગણું.

त्रिगुणा स्त्री० દુર્ગા દેવી.

त्रिगुणाकृत न० ત્રણ વખત ખેડેલ ખેતર વગેરે.

त्रिगुणात्मक न० અજ્ઞાન.

त्रिगुणित त्रि० ત્રણથી ગુણેલ, ત્રણ વખત ગણેલ.

त्रिगुणी स्त्री० બીલીનું ઝાડ.

त्रिगूढ न० સ્ત્રીનો વેશ લઇ નૃત્ય વગેરે કરનાર પુરૂષ.

त्रिचक्र पु० અશ્વિની કુમારોનો રથ.

त्रिचक्षुस् पु० શિવ.

त्रिचतुर त्रि० ત્રણ કે ચાર.

त्रिचित् पु० ત્રણ અગ્નિનું ચયન કરનાર.

त्रिचित पु० ગાર્હપત્ય નામનો યજ્ઞીય અગ્નિ.
त्रिजगत् न० સ્વર્ગ-મર્ત્ય-પાતાલ-એ ત્રણ લોક.
त्रिजटा स्त्री० રાવણને ઘેર સીતાના પક્ષમાં રહેલી એક રાક્ષસી.
त्रिजात न० સમાન ભાગે તજ-એલચી અને તમાલ પત્ર.
त्रिजीवा स्त्री० ત્રણ રાશિઓની જ્યા.
त्रिण न० तृण જુઓ.
त्रिणत त्रि० ત્રણ સ્થાનોમાં નમેલ.
त्रिणता स्त्री० ધનુષ, ધાસપણું.
त्रिणत्व न० ધાસપણું.
त्रिणव पु० સત્યાવીસ વખત ગણેલ એક સામસ્તોમ.
त्रिणाचिकेत पु० એક જાતનો અધ્વર્યુ.
त्रित पु० તે નામે એક દેવ, બ્રહ્માનો માનસ પુત્ર એક ઋષિ.
त्रितक्ष न० ત્રણ સુથાર.
त्रितक्षी स्त्री० ત્રણ સુથાર.
त्रितय न० ત્રણ, ત્રણની સંખ્યા.
त्रितय त्रि० ત્રણની સંખ્યાવાળું.
त्रिता स्त्री० ત્રણપણું.
त्रिताप पु० આધ્યાત્મિક-આધિભૌતિક-આધિદૈવિક-એ ત્રણ તાપ.
त्रित्व न० ત્રણપણું.
त्रिदण्ड न० ત્રણ દંડ, યતિના ત્રણ દંડ, વાણી-મન-કાયા એ ત્રણના દંડ-તે તે વશ કરવાં તે.
त्रिदण्ड पु० સંન્યાસ આશ્રમ.
त्रिदण्डधारण न० ત્રણ દંડ ધારણ કરવા તે, સંન્યાસનો સ્વીકાર.
त्रिदण्डिन् पु० સંન્યાસી, સંન્યાસ આશ્રમ
त्रिदल पु० બીલીનું ઝાડ
त्रिदला स्त्री० એક જાતની લતા.
त्रिदलिका स्त्री० એક જાતનો વેલો.
त्रिदश पु० દેવ, જીવ.
त्रिदश पु० ब० ત્રીસ, ત્રીસની સંખ્યા.
त्रिदशगुरु पु० બૃહસ્પતિ.
त्रिदशगोप पु० ઇન્દ્રગોપ કીડો.
त्रिदशदीर्घिका स्त्री० ગંગા નદી.
त्रिदशन् त्रि० તેર, તેરની સંખ્યા.
त्रिदशनदी स्त्री० ગંગા નદી.
त्रिदशपति पु० ઇન્દ્ર.
त्रिदशमञ्जरी स्त्री० તુલસી.
त्रिदशवधू स्त्री० અપ્સરા, દેવાંગના.
त्रिदशवनिता स्त्री० ઉપરના અર્થ.
त्रिदशवर्त्मन् न० આકાશ,
त्रिदशवापी स्त्री० ગંગા નદી.
त्रिदशसर्षप पु० દેવસરસવ.
त्रिदशाङ्कुश पु० ઇન્દ્ર.
त्रिदशाचार्य पु० બૃહસ્પતિ.
त्रिदशाधिप पु० ઇન્દ્ર.
त्रिदशाध्यक्ष पु० વિષ્ણુ.
त्रिदशायन पु० વિષ્ણુ.
त्रिदशायुध न० ઇન્દ્રનું વજ્ર, ઇન્દ્રધનુષ.
त्रिदशारि पु० અસુર.
त्रिदशालय पु० સ્વર્ગ, મેરૂ પર્વત.
त्रिदशावास पु० ઉપરના અર્થ.
त्रिदशाहार पु० અમૃત.
त्रिदशी स्त्री० તેરશ.
त्रिदशेश पु० ઇન્દ્ર.
त्रिदशेशी स्त्री० દુર્ગા દેવી.
त्रिदशेश्वर पु० ઇન્દ્ર.
त्रिदशेश्वरी स्त्री० દુર્ગા દેવી.
त्रिदिन न० ત્રણ દિવસ.
त्रिदिनस्पृश् पु० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ ક્ષય દિવસ.
त्रिदिव पु० સ્વર્ગ, આકાશ.
त्रिदिव न० આકાશ, સુખ.
त्रिदिवा स्त्री० ગંગા નદી.
त्रिदिवाधीश पु० ઇન્દ્ર, હરકોઇ દેવ.
त्रिदिवाधीश्वर पु० ઉપરના અર્થ.
त्रिदिवेश पु० દેવ.

त्रिदिवोद्भव त्रि० સ્વર્ગમાં હોનાર-થનાર.
त्रिदिवोद्भवा स्त्री० ગંગા નદી, મોટી એલચી.
त्रिदिवौकस् पु० દેવ.
त्रिदिवौकस पु० દેવ.
त्रिदृश् पु० શિવ.
त्रिदृश त्रि० ત્રણ નેત્રવાળું.
त्रिदोष न० વાત-પિત્ત-કફ-એ ત્રણ દોષ.
त्रिदोषघ्न त्रि० વાત-પિત્ત-કફ-એ ત્રણ દોષનો નાશ કરનાર.
त्रिदोषज पु० વાત-પિત્ત-કફ-એ ત્રણ દોષોથી થનાર.
त्रिधन्वन् पु० તે નામે એક રાજા.
त्रिधा अ० ત્રણ પ્રકારે, ત્રણ રીતે.
त्रिधातु पु० ગણપતિ.
त्रिधातु न० ત્રણ ધાતુઓ.
त्रिधामन् पु० શિવ, વિષ્ણુ, અગ્નિ, મૃત્યુ, ચિત્રક વૃક્ષ.
त्रिधामन् न० ત્રણ ધામ.
त्रिधामन् त्रि० ત્રણની સંખ્યાવાળું, ત્રણ સ્થાનવાળું.
त्रिधामी स्त्री० ત્રણ ધામ.
त्रिधामूर्ति पु० પરમેશ્વર.
त्रिधार त्रि० ત્રણ ધારાવાળું.
त्रिधारक पु० એક જાતનું ઝાડ.
त्रिधारस्नुही स्त्री० એક જાતનો થોર.
त्रिधारा स्त्री० ગંગા નદી.
त्रिधाविशेष पु० સૂક્ષ્માદિ ત્રણરૂપ વિશેષ.
त्रिधासर्ग पु० ત્રણ પ્રકારની સૃષ્ટિ.
त्रिनयन पु० મહાદેવ.
त्रिनयन त्रि० ત્રણ નેત્રવાળું.
त्रिनवति स्त्री० ત્રાણુ.
त्रिनाक पु० ત્રીજું સ્વર્ગ, ઉત્તમ સ્થાન.
त्रिनाभ पु० વિષ્ણુ.
त्रिनिष्क त्रि० ત્રણ સોના મહોરથી ખરીદેલ.
त्रिनेत्र पु० મહાદેવ
त्रिनेत्र त्रि० ત્રણ નેત્રવાળું.
त्रिनेत्रचूडामणि पु० ચંદ્ર, કપૂર.
त्रिनेत्ररस पु० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક ઔષધ.
त्रिपक्ष पु० ત્રીજો પક્ષ.
त्रिपञ्च पु० ब० પંદર.
त्रिपञ्चाङ्क पु० એક જાતની સમાધિ.
त्रिपञ्चाशत् स्त्री० ત્રેપન, ત્રેપનની સંખ્યા.
त्रिपटु पु० કાચ.
त्रिपताक न० લલાટ, કપાળ.
त्रिपताक पु० હાથ.
त्रिपत्र पु० બીલીનું ઝાડ, ખાખરાનું ઝાડ.
त्रिपत्र न० ત્રણ પાંદડાં.
त्रिपत्र त्रि० ત્રણ પાંદડાંવાળું
त्रिपत्रक पु० બીલીનું ઝાડ, ખાખરાનું ઝાડ.
त्रिपत्रक न० ત્રણ પાંદડાં.
त्रिपथ न० ત્રણ રસ્તા.
त्रिपथ त्रि० ત્રણ રસ્તાવાળું.
त्रिपथग त्रि० ત્રણ રસ્તે જનાર.
त्रिपथगा स्त्री० ગંગા નદી.
त्रिपथगामिनी स्त्री० ગંગા નદી.
त्रिपद त्रि० ત્રણ પાંદડાંવાળું, ત્રણ પગવાળું, ત્રણ પાયાવાળું.
त्रिपद न० ત્રણ પાયાવાળી ઘોડી.
त्रिपद पु० પરમેશ્વર.
त्रिपदा स्त्री० ગાયત્રી.
त्रिपदी स्त्री० ગાયત્રી, હાથીને પગે બાંધવાની દોરી, ઋચા.
त्रिपरिक्रान्त पु० યાજન-અધ્યાપન-પ્રતિગ્રહ-એ ત્રણ કર્મ કરી જીવનાર બ્રાહ્મણ.
त्रिपर्ण पु० ખાખરો, બીલી.
त्रिपर्णी स्त्री० જંગલી કપાસ, ત્રણ પાંદડા.
त्रिपाठ पु० વેદના પદ-ક્રમ-સંહિતા-એ ત્રણનો પાઠ.
त्रिपाठिन् पु० વેદના પદ-ક્રમ સંહિતા-એ ત્રણ પાઠ જાણનાર.
त्रिपाण न० ત્રણવાર પાણી પાયેલ દોરો, વલ્કલ.

त्रिपाद् પુ૦ પરમેશ્વર, તાવ.
त्रिपाद् પુ૦ ત્રિવિક્રમ, વિષ્ણુ, પરમેશ્વર, ત્રેતા યુગનો ધર્મ, તાવ, અગ્નિ, ચિત્રકવૃક્ષ.
त्रिपादिका સ્ત્રી૦ હંસપદી નો વેલો.
त्रिपिण्ड ન૦ પાર્વણ શ્રાદ્ધ, ત્રણ પિંડ
त्रिपिब પુ૦ લાંબા કાનવાળો બકરો.
त्रिपिष्टप ન૦ સ્વર્ગ, આકાશ.
त्रिपिष्टपसद् પુ૦ દેવ.
त्रिपु પુ૦ ચોર.
त्रिपुट પુ૦ એક જાતનો વટાણો, બાણ, તાળું, અમુક એક હાથ, તીર, કાંઠો, ગોખરૂનું ઝાડ, માલતી, ઝીણી એલચી, નસોતર.
त्रिपुटक પુ૦ ત્રિકોણ.
त्रिपुटा સ્ત્રી૦ મોટી એલચી, રાતું નસોતર, તે નામે એક દેવી.
त्रिपुटिन् સ્ત્રી૦ એરંડાનું ઝાડ.
त्रिपुटी સ્ત્રી૦ નસોતર, ત્રણ પુટ.
त्रिपुटीफल પુ૦ એરંડો.
त्रिपुण्ड्र ન૦ લલાટમાં કરાતું શિવભક્તોનું ચિન્હ-ચંદન-વગેરેની આડ.
त्रिपुण्ड्रक ન૦ ઉપરનો અર્થ.
त्रिपुर् સ્ત્રી૦ ત્રણ નગર—અસુરોનાં ત્રણશહેર.
त्रिपुर ન૦ ઉપરનો અર્થ.
त्रिपुरघ्न પુ૦ મહાદેવ.
त्रिपुरजित् પુ૦ મહાદેવ.
त्रिपुरदहन પુ૦ મહાદેવ.
त्रिपुरभैरवी સ્ત્રી૦ તે નામે એક દેવી.
त्रिपुरमल्लिका સ્ત્રી૦ એક જાતનું ફૂલઝાડ.
त्रिपुरसूदन પુ૦ મહાદેવ.
त्रिपुरा સ્ત્રી૦ તે નામે એક દેવી.
त्रिपुरान्तक પુ૦ શિવ
त्रिपुरारि પુ૦ શિવ.
त्रिपुरी સ્ત્રી૦ ચેદિનગરી.
त्रिपुरुष ન૦ પિતા વગેરે ત્રણ પુરૂષ, ત્રણ પુરૂષ.
त्रिपुरुषागत ત્રિ૦ પિતા વગેરે ત્રણ પુરૂષોથી આવેલ.
त्रिपुषा સ્ત્રી૦ કાળું નસોતર.
त्रिपुष्कर ન૦ તે નામે એક તીર્થ.
त्रिपुष्ट પુ૦ તે નામે એક રાજા.
त्रिपृष्ठ ન૦ સત્યલોક.
त्रिपौरुष ત્રિ૦ પિતા વગેરે ત્રણ પુરૂષોમાં વ્યાપ્ત.
त्रिप्रश्न પુ૦ દિશા—દેશ—કાળસંબંધી પ્રશ્ન.
त्रिप्रस्रुत પુ૦ લિંગ—લમણાં—નેત્ર—એ ત્રણ સ્થાનમાંથી ઝરતા મદવાળો હાથી.
त्रिप्लक्ष પુ૦ તે નામે એક દેશ.
त्रिफला સ્ત્રી૦ હરડે—બેહડાં—આંબળાં.
त्रिफलाघृत ન૦ હરડે-બહેડાં—આંબળાંનું ઘી.
त्रिफलादिलौह ન૦ એક જાતની લોહ—વૈદ્યકમાં પ્રસિદ્ધ.
त्रिफलाद्यघृत ન૦ વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ઔષધ રૂપ ઘી.
त्रिफली સ્ત્રી૦ ત્રિફળા-હરડે-બહેડાં ને આંબળાં.
त्रिःफलीकृत ત્રિ૦ ત્રણવાર ફોતરાં રહિત કરેલ ચોખા વગેરે.
त्रिबन्धन પુ૦ હર્યશ્વનો પૌત્ર રાજા,જીવાત્મા.
त्रिबलि સ્ત્રી૦ પેટ ઉપર પડતી ત્રણ કરચલીઓ.
त्रिबली સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.
त्रिबलीक ન૦ ગુદા.
त्रिबाहु પુ૦ તે નામે રૂદ્રનો એક અનુચર.
त्रिभ ન૦ ત્રણ રાશિઓ.
त्रिभङ्गी સ્ત્રી૦ તે નામે એક છંદ.
त्रिभजीवा સ્ત્રી૦ ત્રણ રાશિઓની જ્યા.
त्रिभण्डी સ્ત્રી૦ નસોતર.
त्रिभद्र ન૦ સુરત મૈથુન.
त्रिभाग પુ૦ ત્રીજો ભાગ.
त्रिभानु પુ૦ તુર્વસુ વંશનો એક રાજા.
त्रिभाव પુ૦ ત્રણે કાળમાં વર્તતો કોઈ પદાર્થ.
त्रिभुक्ति પુ૦ તે નામે એક દેશ.
त्रिभुज ન૦ ત્રિકોણ ક્ષેત્ર.

त्रिभुवन न० ત્રણ લોક.
त्रिभुवनकीर्तिरस पु० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ઔષધ.
त्रिभृम पु० ત્રણ માળવાળો મહેલ.
त्रिमण्डला स्त्री० એક જાતની જૂ, લીખ.
त्रिमद पु० ત્રણ પ્રકારનો મદ–વિદ્યામદ–ધનમદ–કુળમદ.
त्रिमधु न० ત્રણ મધ–દૂધ–સાકર–મધ.
त्रिमधुर न० ઉપરનો અર્થ.
त्रिमातृ स्त्री० ત્રણ લોકની માતા.
त्रिमात्र पु० પ્લુત સ્વર.
त्रिमार्ग पु० ત્રણ ફાંટાવાળો રસ્તો.
त्रिमार्गगा स्त्री० ગંગા નદી.
त्रिमार्गगामिनी स्त्री० ગંગા નદી.
त्रिमार्गा स्त्री० ગંગા નદી.
त्रिमार्गी स्त्री० ત્રણ માર્ગ.
त्रिमुकुट पु० ત્રિકૂટાચલ પર્વત.
त्रिमुख पु० બૌદ્ધ–શાક્યમુનિ.
त्रिमुखा स्त्री० તે નામે બૌદ્ધ દેવી.
त्रिमुनि न० ત્રણ મુનિઓ, પાણિનિ વગેરે મુનિઓએ રચેલ વ્યાકરણ.
त्रिमूर्ति पु० પરમેશ્વર.
त्रिमूर्ति स्त्री० તે નામે એક બૌદ્ધ દેવી.
त्रिमूर्द्ध त्रि० ત્રણ મસ્તકવાળું.
त्रियम्बक पु० શિવ.
त्रियव न० ત્રણ જવભાર.
त्रियष्टि स्त्री० તે નામે એક ક્ષુપ વનસ્પતિ.
त्रियामक न० પાપ.
त्रियामा स्त्री० રાત્રિ, હળદર, યમુના નદી, ગળી, કાળું નસોતર
त्रियुग पु० યજ્ઞપુરુષ–પરમાત્મા.
त्रियूह पु० પીંગળો ઘોડો.
त्रियूही स्त्री० પીંગળી ઘોડી.
त्रिरसक न० મદિરા, દારૂ.
त्रिरात्र न० ત્રણ રાત્રિઓ, ત્રણ દિવસનું વ્રત, ત્રણ દિવસ.
त्रिरात्र पु० તે નામે એક યજ્ઞ.
त्रिरूप पु० અશ્વમેધ યજ્ઞનો ઘોડો.
त्रिरेख पु० શંખ.
त्रिरेख न० ત્રણ રેખા.
त्रिल पु० છંદઃશાસ્ત્ર પ્રસિદ્ધ નગણ.
त्रिलघु पु० ઉપરનો અર્થ.
त्रिलघु त्रि० ત્રણ લઘુ અક્ષરવાળું.
त्रिलवण न० ત્રણ લવણ–સૈંધવ–બિડલવણ–મીઠું.
त्रिलिङ्ग त्रि० ત્રણ લિંગ–જાતિવાળો શબ્દ વગેરે.
त्रिलिङ्ग न० ત્રણ લિંગ–પુંલિંગ–સ્ત્રીલિંગ–નપુંસકલિંગ.
त्रिलिङ्ग त्रि० સત્વાદિ ત્રણ ગુણો જેનાં ચિન્હ છે તેવો અહંકાર વગેરે.
त्रिलोकधृत् पु० પરમેશ્વર.
त्रिलोकनाथ पु० પરમેશ્વર.
त्रिलोकपति पु० પરમેશ્વર.
त्रिलोकात्मन् पु० પરમેશ્વર.
त्रिलोकी स्त्री० ત્રણ લોક.
त्रिलोकेश पु० પરમેશ્વર, સૂર્ય, આકડાનુંઝાડ.
त्रिलोकेश्वर पु० ઉપરનો અર્થ.
त्रिलोचन पु० શિવ.
त्रिलोचन न० કાશીમાં ચોવીસ મહાલિંગમાંનું એક શિવલિંગ.
त्रिलोचन त्रि० ત્રણ નેત્રવાળું.
त्रिलोचना स्त्री० તે નામે એક બૌદ્ધ દેવી.
त्रिलोचनाष्टमी स्त्री० જેઠ વદિ આઠમ.
त्रिलोचनी स्त्री० ગૌરી, પાર્વતી.
त्रिलौहक त्रि० સોનું–રૂપું–તાંબુ–એ ત્રણ ધાતુનું પાત્ર વગેરે.
त्रिलौही स्त्री० સોનું–રૂપું–તાંબુ–એ ત્રણ ધાતુની વીંટી.
त्रिवत्स पु० ત્રણ વર્ષનો બળદ.
त्रिवत्सा स्त्री० ત્રણ વર્ષની ગાય.
त्रिवर्ग पु० ધર્મ–અર્થ–કામ–એક ત્રણ, સત્વ–રજ–તમ–એ ત્રણ ગુણ, દરેક–અ-

હેડાં-આંબળાં-એ ત્રણ ફળ, સુંઠ-મરી-પીપર-એ ત્રણ ઔષધિ, ક્ષય-સ્થાન-વૃદ્ધિ-એ ત્રણ રાજકીય પદાર્થ.

त्रिवर्गपारीण ત્રિ૰ ધર્મ-અર્થ-કામ-એ ત્રણને પ્રાપ્ત કરી ચૂકેલ.

त्रिवर्ण ન૰ બ્રાહ્મણ ક્ષત્રિય વૈસ્ય એ ત્રણ વર્ણ.

त्रिवर्णक ન૰ ગોખરૂ, ત્રિફળા, સુંઠ, મરી, પીપર.

त्रिवर्णक ન૰ ત્રિવર્ણ જુઓ, કાળો-લીલો-પીળો રંગ.

त्रिवर्तु ન૰ સૂર્યનું તેજ.

त्रिवर्त्मन् પુ૰ જીવાત્મા.

त्रिवर्त्मन् સ્ત્રી૰ ગંગા નદી.

त्रिवर्ष ત્રિ૰ ત્રણ વર્ષનું.

त्रिवर्ष પુ૰ ન૰ ત્રણ વર્ષ.

त्रिवर्षा સ્ત્રી૰ ત્રણ વર્ષની ગાય.

त्रिवर्षिका સ્ત્રી૰ ત્રણ વર્ષની ગાય.

त्रिवर्षीय ત્રિ૰ ત્રણ વર્ષમાં હોનાર-થનાર.

त्रिवलि સ્ત્રી૰ ત્રિવલી જુઓ.

त्रिवली સ્ત્રી૰ ત્રિવલી જુઓ.

त्रिवलीक ન૰ ગુદા.

त्रिवार ત્રિ૰ ત્રણ વારનું, ત્રણ વખતનું.

त्रिवार પુ૰ તે નામે ગરૂડનો એક પુત્ર.

त्रिविक्रम પુ૰ વિષ્ણુ, ત્રણે લોકને ઓળંગવા તે.

त्रिविक्रमरस પુ૰ વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક ઔષધ.

त्रिविद्य પુ૰ ત્રણ વેદ જાણનાર દ્વિજ.

त्रिविद्या સ્ત્રી૰ ઋગ્વેદ-સામવેદ-યજુર્વેદ-એ ત્રણ.

त्रिविध ત્રિ૰ ત્રણ પ્રકારનું.

त्रिविष्टप ન૰ સ્વર્ગ, ત્રણ લોક.

त्रिविष्टपसद् પુ૰ દેવ.

त्रिविष्टब्ध ન૰ ત્રણલાકડીઓરૂપ ત્રણ ટેકણ.

त्रिविस्त ત્રિ૰ ત્રણ તોલા સોનાની કિંમતને યોગ્ય.

त्रिविस्तीर्ण પુ૰ લલાટ-કેડ-છાતી-એ ત્રણેમાં વિશાળતાવાળો શુભ લક્ષણવાળો પુરૂષ.

त्रिवीज પુ૰ શ્યામાક નામે ધાન્ય.

त्रिवृत् પુ૰ નસોતર વનસ્પતિ, મિશ્ર એવાં તાપ-પાણી તથા અન્ન.

त्रिवृत ત્રિ૰ ત્રણ પ્રકારે ગુણેલ, ત્રણગણું કરેલ.

त्रिवृता સ્ત્રી૰ નસોતર.

त्रिवृत्करण ન૰ તાપ-પાણી-અન્ન-એ ત્રણનું મિશ્રણ.

त्रिवृत्पर्णी સ્ત્રી૰ તે નામે એક વનસ્પતિ.

त्रिवृत्त ત્રિ૰ ત્રણ વખત ગણેલ.

त्रिवृत्ता સ્ત્રી૰ નસોતર.

त्रिवृत्तिक ત્રિ૰ ત્રણ પ્રકારની વૃત્તિવાળું.

त्रिवृत्तिका સ્ત્રી૰ નસોતર.

त्रिवृद्वेद પુ૰ ઋગ્વેદ-સામવેદ-યજુર્વેદ-એ ત્રણ વેદ, પ્રણવ-ૐકાર.

त्रिवेणि સ્ત્રી૰ ગંગા-યમુના-સરસ્વતીનું સમાગમસ્થળ, પ્રયાગ તીર્થ.

त्रिवेणी સ્ત્રી૰ ઉપરના અર્થ.

त्रिवेणु પુ૰ રથના અગ્રભાગનો અવયવ.

त्रिवेद પુ૰ ત્રણ વેદ જાણનાર.

त्रिवेदिन् પુ૰ ત્રણ વેદ જાણનાર.

त्रिवेलम् અવ્ય૰ ત્રણ વખત.

त्रिवेला સ્ત્રી૰ નસોતર.

त्रिशक्ति સ્ત્રી૰ તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ ત્રણ દેવી, ઇચ્છા-જ્ઞાન-ક્રિયા એ ત્રણ ઇશ્વરી શક્તિ, પ્રભાવ-મંત્ર-ઉત્સાહ એ ત્રણથી થનારી રાજકીય શક્તિ.

त्रिशक्ति સ્ત્રી૰ પ્રધાન-પ્રકૃતિ-માયા.

त्रिशक्तिधृत् પુ૰ પરમેશ્વર, વિજિગીષુ રાજા.

त्रिशङ्कु પુ૰ તે નામે સૂર્યવંશી રાજા, બિલાડા, તીડ, પતંગીયું, ચાતક પક્ષી કાચબો.

त्रिशङ्कुज પુ૰ ત્રિશંકુ રાજાનો પુત્ર-રાજા હરિશ્ચન્દ્ર.

त्रिशङ्कुयाजिन् પુ० વિશ્વામિત્ર.
त्रिशत ન૦ ત્રણ ગણા સો.
त्रिशती સ્ત્રી૦ ત્રણ સો.
त्रिशरण પુ૦ બુદ્ધદેવ.
त्रिशर्करा સ્ત્રી૦ ત્રણ ગણી સાકર.
त्रिशला સ્ત્રી૦ જૈન તીર્થંકર મહાવીર સ્વામીની માતા.
त्रिशाख ત્રિ૦ ત્રણ શાખાઓવાળું, ત્રણ અગ્રવાળું.
त्रिशाखपत्र પુ૦ બીલીનું ઝાડ.
त्रिशाण ત્રિ૦ ત્રણ શાણના માપવાળું, ત્રણ શાણથી ખરીદેલ.
त्रिशालक ન૦ એક વનસ્પતિ.
त्रिशिख ન૦ ત્રિશળ નામે હથિઆર.
त्रिशिख પુ૦ રાવણનો પુત્ર એક રાક્ષસ.
त्रिशिख ત્રિ૦ ત્રણ શિખાઓવાળું.
त्रिशिखदला સ્ત્રી૦ એક જાતની વનસ્પતિ.
त्रिशिरस् પુ૦ કુબેર, રાવણનો પુત્ર એક રાક્ષસ, ખર નામના દૈત્યનો એક સેનાપતિ, જ્વર, તાવ.
त्रिशिरस ત્રિ૦ ત્રણ મસ્તકવાળું.
त्रिशीर्षक ત્રિ૦ ઉપરના અર્થ.
त्रिशीर्षक ન૦ ત્રિશળ.
त्रिशुच પુ૦ ધર્મ.
त्रिशुच ત્રિ૦ આધ્યાત્મિક—આધિદૈવિક—આધિભૌતિક—એ ત્રણ શોકવાળું.
त्रिशूल ન૦ ત્રિશળ નામે હથિઆર.
त्रिशूलखात ન૦ તે નામે એક તીર્થ.
त्रिशूलमुद्रा સ્ત્રી૦ તે નામે એક મુદ્રા.
त्रिशूलिन् પુ૦ શિવ.
त्रिशूलिनी સ્ત્રી૦ દુર્ગા દેવી.
त्रिशृङ्ग પુ૦ ત્રિકૂટાચલ પર્વત, ત્રિકોણ.
त्रिशृङ्ग ત્રિ૦ ત્રણ શિખરોવાળું, ત્રણ શીંગડાંવાળું.
त्रिशृङ्गिन् પુ૦ એક જાતનું માછલું—રોહિતમત્સ્ય
त्रिशृङ्गिन् ત્રિ૦ ત્રણ શિખરોવાળું, ત્રણ શીંગડાંવાળું.
त्रिशोक પુ૦ જીવાત્મા, કણ્વ ઋષિનો પુત્ર એક ઋષિ.
त्रिसंयुक्त ત્રિ૦ ત્રણ હવિષથી યુક્ત પ્રાઈષ્ટિ.
त्रिसंवत्सर ન૦ ત્રણ વર્ષે સાધ્ય એક સત્ર.
त्रिसन्धि ત્રિ૦ ત્રણ સન્ધિવાળું.
त्रिषम ત્રિ૦ હ્રસ્વ, નાનું.
त्रिषवण ન૦ ત્રણ કાળ, ત્રિકાળ.
त्रिषवणस्नायिन् ત્રિ૦ ત્રણ વખત સ્નાન કરનાર.
त्रिषष्ट ત્રિ૦ ત્રેસઠ, ત્રેસઠની સંખ્યાવાળું.
त्रिषष्टि સ્ત્રી૦ ત્રેસઠ.
त्रिषष्टितम ત્રિ૦ ત્રેસઠમું.
त्रिषुपर्ण પુ૦ બહ્વૃચ વેદભાગ.
त्रिष्टुभ् સ્ત્રી૦ તે નામે એક છંદ.
त्रिष्टोम પુ૦ તે નામે એક યજ્ઞ.
त्रिष्ठ પુ૦ ત્રણ પૈડાંવાળો રથ વગેરે.
त्रिष्ठिन् ત્રિ૦ વિદ્યા—દાન—યજ્ઞ—એ ત્રણમાં સ્થિતિ કરનાર.
त्रिस् अव्य० ત્રણ વાર.
त्रिसन्धि સ્ત્રી૦ એક જાતનું ફૂલ.
त्रिसन्धि ન૦ પૂર્વ—અપર—મધ્યમ—સંધિ.
त्रिसन्ध्य ન૦ સવાર બપોર ને સાંજ.
त्रिसन्ध्यकुसुमा સ્ત્રી૦ એક જાતનું ફૂલઝાડ.
त्रिसप्त ત્રિ૦ ત્રોતેરથી યુક્ત, ત્રોતેરમું.
त्रिसप्तति સ્ત્રી૦ ત્રોતેર.
त्रिसप्तन् ત્રિ૦ ત્રણગણા સાત—એકવીસ.
त्रिसम ન૦ જેમાં હરડે-સુંઠ તથા ગોળ સમાન હોય તેવો પદાર્થ, ત્રણ વર્ષ.
त्रिसर પુ૦ તલની ખીચડી.
त्रिसरक ન૦ ત્રણવાર મદિરાપાન.
त्रिसरा સ્ત્રી૦ ત્રિસર જુઓ.
त्रिसर्ग પુ૦ સત્વ-રજ-તમ—એ ત્રણ ગુણોની સૃષ્ટિ.
त्रिसवन ન૦ ત્રિષવણ જુઓ.

त्रिसामन् પુ૦ પરમેશ્વર.
त्रिसामा સ્ત્રી૦ મહેન્દ્ર પર્વતમાંથી નીકળતી એક નદી.
त्रिसाहस्र ત્રિ૦ ત્રણ હજારના માપવાળું, ત્રણ હજાર જેટલું.
त्रिसिता સ્ત્રી૦ ત્રણ ગણી સાકર.
त्रिसीत्य ન૦ ત્રણવાર ખેડેલ ખેતર.
त्रिसुगन्धि ન૦ તજ-એલચી અને તમાલ-પત્ર-એ ત્રણ.
त्रिसुगन्धक ન૦ ઉપરનો અર્થ.
त्रिसुवर्चक પુ૦ આંગિરસ ચ્યવનરૂપ અગ્નિ.
त्रिसौपर्ण ન૦ સુપર્ણ ઋષિએ કરેલ એક વ્રત, પરબ્રહ્મ.
त्रिस्कन्ध ન૦ જ્યોતિષ શાસ્ત્ર.
त्रिस्तन ન૦ તે નામે એક યજ્ઞ.
त्रिस्तनी સ્ત્રી૦ ત્રણ સ્તનવાળી રાક્ષસી.
त्रिस्तावा સ્ત્રી૦ અશ્વમેધ વગેરેના અંગરૂપ એક વેદિ.
त्रिस्थली સ્ત્રી૦ કાશી-ગયા-પ્રયાગ-એ ત્રણ સ્થળ.
त्रिस्थान પુ૦ પરમેશ્વર-પરમાત્મા,જીવાત્મા.
त्रिस्रोतस् સ્ત્રી૦ ગંગા નદી.
त्रिस्रोतसी સ્ત્રી૦ ત્રણ પ્રવાહવાળી કોઇ નદી.
त्रिस्पृशा સ્ત્રી૦ એક પ્રકારની અગીઆરશ.
त्रिस्नान ન૦ એક પ્રકારનું વ્રત.
त्रिहल्य ન૦ ત્રણવાર હળથી ખેડેલ ખેતર.
त्रिहायण ત્રિ૦ ત્રણ વર્ષનો બળદ વગેરે.
त्रिहायणी સ્ત્રી૦ દ્રૌપદી, ત્રણ વર્ષની ગાય વગેરે.
त्रीषु ત્રિ૦ ત્રણ બાણ જેટલા માપનું.
त्रीषु ન૦ ત્રણ બાણવાળું ધનુષ.
त्रीष्टक પુ૦ એક પ્રકારનો યજ્ઞ સંબંધી અગ્નિ.
त्रुट् दिवा૦ પ૦ અ૦ સેટ્ તુટવુ, છેદાવું,કપાવું.
त्रुट् तुदा૦ પ૦ અ૦ સેટ્ ઉપરના અર્થ.
त्रुट् चु૦ આ૦ સ૦ સેટ્ છેદવું, કાપવું,ત્રોડવું.
त्रुटि સ્ત્રી૦ નાની એલચી, થોડું, અલ્પ, સંશય, અમુક કાળ.
त्रुटि સ્ત્રી૦ ત્રોડવું, છેદવું, તે નામે કાર્તિક સ્વામીની અનુચર માતૃકા.
त्रुटित ત્રિ૦ તુટેલું, છેદેલું, કાપેલું, તોડેલું.
त्रुटितवत् ત્રિ૦ તુટેલું, ત્રુટક.
त्रुटिबीज પુ૦ એક જાતનું મૂળ.
त्रुटिशस् અવ્ય૦ ત્રુટિએ ત્રુટિએ, ક્ષણે ક્ષણે.
त्रुटी સ્ત્રી૦ त्रुटि જુઓ.
त्रुन्प् भ्वा૦ પ૦ સ૦ સેટ્ વધ કરવો,મારવું.
त्रुन्फ् भ्वा૦ પ૦ સ૦ સેટ્ વધ કરવો,મારવું.
त्रुप् भ्वा૦ પ૦ સ૦ સેટ્ ઉપરના અર્થ.
त्रुफ् भ्वा૦ પ૦ સ૦ સેટ્ વધ કરવો,મારવું.
त्रुम्प भ्वा૦ પ૦ સ૦ સેટ્ વધ કરવો,મારવું.
त्रुम्फ् भ्वा૦ પ૦ સ૦ સેટ્ ઉપરના અર્થ.
त्रेता સ્ત્રી૦ દક્ષિણાગ્નિ-ગાર્હપત્ય-આહવનીય એ ત્રણ અગ્નિ, ત્રેતાયુગ, જુગારમાં ત્રણના અંકવાળા પાસાનું ચતું પડવું તે.
त्रेताग्नि પુ૦ દક્ષિણાગ્નિ-ગાર્હપત્ય-આહવનીય એ ત્રણ અગ્નિ.
त्रेताय પુ૦ એક પ્રકારનું જુગટું.
त्रेतायुग પુ૦ તે નામે એક યુગ.
त्रेतिनी સ્ત્રી૦ ત્રેતાગ્નિસાધ્ય ક્રિયા.
त्रेधा અવ્ય૦ ત્રણ પ્રકારે.
त्रै भ्वा૦ આ૦ સ૦ अनिट् પાળવું,રક્ષણ કરવું.
त्रैश ન૦ ત્રીસ અધ્યાયનો એક બ્રાહ્મણગ્રંથ.
त्रैककुद ન૦ ત્રૈકકુદ પર્વતમાં ઉત્પન્ન થનારૂં એક જાતનું અંજન.
त्रैकालिक ત્રિ૦ ત્રણે કાળમાં રહેનાર, ત્રણ કાળનું.
त्रैकाल्य ન૦ ભૂત-ભવિષ્ય-વર્તમાન-એ ત્રણ કાળ.
त्रैगर्त्तक ત્રિ૦ ત્રિગર્ત દેશની સમીપના પ્રદેશમાં હોનાર.
त्रैगुणिक ત્રિ૦ ત્રણ ગુણ સંબંધી,ત્રણ ગણાનું.
त्रैगुण्य ન૦ સત્વ-રજ-તમ-એ ત્રણ ગુણ, સંસાર.

त्रैत પુ૦ ત્રણ પશુઓ એકી સાથે જન્મ્યાં હોય તેમાંનું કોઈ એક પશુ,

त्रैतन પુ૦ અત્યંત નિર્દય એવો દાસ.

त्रैदशिक ન૦ દેવતાઓ જેના દેવ છે તેવું આંગળીના અગ્રભાગરૂપ તીર્થ.

त्रैधम् અવ્ય૦ ત્રણ પ્રકારે.

त्रैधर्म्य ન૦ જ્યોતિષ્ટોમાદિ યજ્ઞરૂપ કામ્યકર્મ.

त्रैधातवी સ્ત્રી૦ તે નામે એક ઇષ્ટિ.

त्रैधातवीय ન૦ અમુક એક ઇષ્ટિના અંગરૂપ કોઇ કર્મ.

त्रैधातुक ત્રિ૦ સોનું-રૂપું-તાંબું-એ ત્રણ ધાતુઓથી બનેલ.

त्रैनिष्किक ત્રિ૦ ત્રણ સોનામહોરેથી ખરીદેલ.

त्रैपारायणिक ત્રિ૦ ત્રણવાર વેદની પારાયણ કરનાર.

त्रैपुर પુ૦ ત્રિપુર દેશ, ત્રિપુરાસુર.

त्रैपुरुष ત્રિ૦ ત્રણ પેઢી સુધી વ્યાપક.

त्रैफल ન૦ ત્રિફળાનું, ત્રિફળા સંબંધી ઘી વગેરે.

त्रैबलि પુ૦ તે નામે એક ઋષિ.

त्रैमातुर પુ૦ લક્ષ્મણ.

त्रैमासिक ત્રિ૦ ત્રીજા મહિનાને પ્રાપ્ત થયેલ, ત્રણ માસનું.

त्रैमास्य ન૦ ત્રણ મહિના.

त्रैयम्बक ત્રિ૦ શિવ જેના દેવ હોય તે, શિવસંબંધી.

त्रैयम्बक પુ૦ એક પ્રકારનો હોમ.

त्रैयाहावक ત્રિ૦ ત્ર્યાવાહ નામના દેશમાં હોનાર થનાર.

त्रैराशिक ન૦ લીલાવતીપ્રસિદ્ધ ગણિત.

त्रैराशिकी સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.

त्रैरूप्य ન૦ ત્રણ પ્રકારનું રૂપ.

त्रैलिङ्ग ન૦ પુંલિંગ-સ્ત્રીલિંગ-નપુંસકલિંગ-એ ત્રણ લિંગ સંબંધી.

त्रैलोक પુ૦ નીચેનો શબ્દ જુઓ.

त्रैलोक्य ન૦ સ્વર્ગ-મૃત્યુ-પાતાલ એ ત્રણલોક.

त्रैलोक्यचिन्तामणि પુ૦ વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક ઔષધ.

त्रैलोक्यमोहन ન૦ તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક તારાકવચ.

त्रैलोक्यविजया સ્ત્રી૦ ભાંગ.

त्रैवण ત્રિ૦ ત્રણ વનસંબંધી.

त्रैवणि પુ૦ ત્રિવણ ઋષિનો પુત્ર.

त्रैवणीय ત્રિ૦ ત્રણ વનવાળું.

त्रैवर्गिक ત્રિ૦ ધર્માર્થકામસાધન કર્મ વગેરે.

त्रैवर्ग्य ત્રિ૦ ધર્માર્થકામસાધન ધન વગેરે.

त्रैवर्णिक ત્રિ૦ બ્રાહ્મણાદિ ત્રણ વર્ણસંબંધી.

त्रैवर्णिक ન૦ બ્રાહ્મણાદિ ત્રણ વર્ણ.

त्रैवर्षिक ત્રિ૦ ત્રણ વર્ષમાં થનાર, ત્રણ વર્ષમાં થશે તે.

त्रैवार्षिक ત્રિ૦ ત્રણ વર્ષનું, ત્રણ વર્ષ સંબંધી, ત્રણ વર્ષમાં થયેલ.

त्रैविक्रम ત્રિ૦ ત્રિવિક્રમ સંબંધી.

त्रैविक्रम પુ૦ ત્રિવિક્રમ અવતાર.

त्रैविद्य પુ૦ ત્રણ વેદ જાણનાર.

त्रैविद्य ન૦ ત્રણ વેદરૂપ ત્રણ વિદ્યાઓ.

त्रैविध्य ન૦ ત્રણ પ્રકાર.

त्रैविष्टप પુ૦ દેવ.

त्रैविष्टप ત્રિ૦ સ્વર્ગનું, સ્વર્ગસંબંધી, ત્રણ ભુવનનું, ત્રણ ભુવનસંબંધી.

त्रैविष्टपेय પુ૦ દેવ.

त्रैवृण પુ૦ તે નામે એક રાજા.

त्रैवेदिक ત્રિ૦ ત્રણ વેદ ભણવા માટેનું વ્રત વગેરે, ત્રણ વેદસંબંધી.

त्रैशङ्कव પુ૦ રાજા હરિશ્ચન્દ્ર.

त्रैशोक ન૦ ત્રિશોક ઋષિએ જોયેલ સામ.

त्रैसानु પુ૦ તે નામે તુર્વસુવંશનો રાજા.

त्रैस्रोतस ત્રિ૦ ગંગાનું, ગંગા સંબંધી.

त्रैस्वर्ग्य ન૦ ત્રણ સ્વર્ગ.

त्रैस्वर्य ન૦ ત્રણ સ્વર-ઉદાત્ત-અનુદાત્ત-સ્વરિત

त्रैहायण त्रि० ત્રણ વર્ષસંબંધી.

त्रैहायण न० ત્રણ વર્ષ.

त्रोटक त्रि० તોડનાર, છેદનાર.

त्रोटक न० એક દશ્ય કાવ્યભેદ, ક્રોધ ભરેલું બોલવું.

त्रोटकी स्त्री० તે નામે એક રાગિણી.

त्रोटि स्त्री० કાયફળ, પક્ષીની ચાંચ,તે નામે એક પક્ષી, એક જાતનું માછલું.

त्रोटिहस्त पु० હરકોઇ પક્ષી.

त्रोटहस्ती स्त्री० હરકોઇ પક્ષિણી.

त्रोटी स्त्री० त्रोटि જુઓ.

त्रोतल न० त्रोडल તંત્ર.

त्रोतल त्रि० તોતડું, તોતડા વાક્યવાળું, બોલતાં જે વારંવાર અટકતું હોય તે.

त्रोत्र न० અંકુશ, ચાબુક, પરોણો, હરકોઇ હથિઆર, એક જાતનો રોગ.

त्रौक् भ्वा० आ० स० सेट् જવું, ચાલવું.

त्र्यंश पु० ત્રીજો ભાગ, ત્રીજો અંશ, ત્રણગણો ભાગ.

त्र्यक्ष पु० શિવ.

त्र्यक्ष त्रि० ત્રણ નેત્રવાળું.

त्र्यक्षर पु० પ્રણવ-ૐકાર, તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક મંત્ર.

त्र्यक्षर न० 'मध्या' નામનો છંદ, ત્રણ અક્ષર.

त्र्यक्षर त्रि० ત્રણ અક્ષરવાળું.

त्र्यक्षरा स्त्री० વિદ્યા.

त्र्यक्षी स्त्री० તે નામે એક રાક્ષસી.

त्र्यकूट न० એક પ્રકારનું શીકું,એક જાતનું અંજન.

त्र्यकूट पु० ઈશ્વર.

त्र्यङ्ग न० સૌવિષ્ટિકૃત હવિષ.

त्र्यङ्कट न० त्र्यङ्कट न० જુઓ.

त्र्यङ्कट पु० ઈશ્વર.

त्र्यङ्गुल त्रि० ત્રણ આંગળ પ્રમાણનું, ત્રણ આંગળનું.

त्र्यञ्जन न० કાલાંજન-રસાંજન-પુષ્પાંજન એ ત્રણ અંજન.

त्र्यञ्जल न० ત્રણ અંજલિ, એકઠા કરેલ ત્રણ ખોબા.

त्र्यञ्जलि न० ઉપરના અર્થ.

त्र्यधिष्ठान पु० જીવાત્મા.

त्र्यधिष्ठान न० કૂટસ્થ ચૈતન્ય.

त्र्यधिष्ठान त्रि० ત્રણ અધિષ્ઠાનવાળું.

त्र्यध्वगा स्त्री० ગંગા નદી.

त्र्यनीक पु० તે નામે સંવત્સરાભિમાની દેવ.

त्र्यब्द न० ત્રણ વર્ષ.

त्र्यब्द त्रि० ત્રણ વર્ષનું.

त्र्यब्दस्पृश् पु० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક વર્ષ.

त्र्यमृतयोग पु० તે નામે જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક યોગ.

त्र्यम्बक पु० શિવ.

त्र्यम्बकसख पु० કુબેર.

त्र्यम्बका स्त्री० દુર્ગા દેવી.

त्र्यम्बर त्रि० ત્રણ કપડાંવાળું, ત્રણ કનિષ્ઠવાળું.

त्र्यरुण पु० તે નામે એક રાજર્ષિ.

त्र्यरुषि त्रि० રોચમાન-શુભ્રપૃષ્ઠ-વગેરેથી યુક્ત ગાય વગેરે.

त्र्यवि पु० અઢાર મહિનાનું પશુ.

त्र्यवि त्रि० ત્રૈલોક્યવ્યાપક.

त्र्यव्द न० ત્રણ વર્ષ.

त्र्यव्द त्रि० ત્રણ વર્ષનું.

त्र्यशीत त्रि० ત્ર્યાશીમું.

त्र्यशीति स्त्री० ત્ર્યાશી, ત્ર્યાશીની સંખ્યા.

त्र्यशीतितम त्रि० ત્ર્યાસીમું.

त्र्यष्टक न० પાણી મૂકવાનું એક સ્થાન.

त्र्यष्टन् त्रि० ચોવીસ,ચોવીસની સંખ્યાવાળું.

त्र्यसरेणु पु० ત્રસરેણુ જુઓ.

त्र्यस्र न० ત્રિકોણ.

त्र्यह पु० ત્રણ દિવસ.

त्र्यहस्पर्श पु० ત્રણ દિવસનો સ્પર્શ કરનાર, દિનક્ષય.

त्र्यहस्पृश पु० એક તિથિ કે જે ત્રણ દિ-

वसनो स्पर्श करती होय.
त्र्यहीन पु० त्रण दिवस साध्य यज्ञ.
त्र्यहैहिक त्रि० जेनी पासे त्रण दिवस निर्वाह पूरतुं धन रहेतुं होय ते.
त्र्याक्षायण पु० शिशुपाल के शिवनो पुत्र.
त्र्यायुष न० बाल्य–यौवन–वृद्ध–ए त्रण संबंधी त्रण आयुष.
त्र्यार्षेय पु० त्रण प्रवरवाळुं कोइ गोत्र.
त्र्याहण पु० एक जातनुं पक्षी–विष्किर.
त्र्याहाव पु० ते नामे एक देश.
त्र्याहिक त्रि० त्रण दिवसमां होनार–थनार, त्रण दिवसीयो ताव.
त्र्युदय न० सोम द्रव्य.
त्र्युधन् पु० वर्षरूप बळद.
त्र्युषण न० सुंठ–मरी–पीपर–ए त्रण.
त्र्यूषण न० उपरनो अर्थ.
त्र्यृच न० त्रण ऋचाओ.
त्र्येणी स्त्री० त्रण स्थाने कावरचित्रा रंगवाळी स्त्री.
त्व त्रि० भिन्न, अन्य, बीजुं, जूदुं.
त्वककण्डुर पु० व्रण, घाव, सोजो.
त्वक्क्षीरा स्त्री० वंश रोचन.
त्वक्क्षीरी स्त्री० वंश रोचन.
त्वकछद पु० एक जातनुं झाड.
त्वकछेद पु०चामडीनुं कपावुं, छालनुं कपावुं.
त्वक्त न० बख्तर.
त्वक्तरङ्ग पु० खरज, खणु, चेळ.
त्वक्पञ्चक न०वड वगेरे पांच वृक्षोनी छाल.
त्वक्पत्र न० तज, तेजपत्र.
त्वक्परिपुटन न० छाल काढवी, छोलवुं.
त्वक्पाक पु० चामडीनुं पाकवुं.
त्वक्पारुष्य न० चामडीनी कठोरता.
त्वक्पुष्प न० रोमांच, रुंवाटा उभां थाय छे ते, चामडीमां व्रण.
त्वक्पुष्पिका स्त्री० चामडीमां व्रण.
त्वक्पुष्पी स्त्री० चामडीमां व्रण.

त्वक्ष् भ्वा० प० स० सेट् छोलवुं, पातळुं करवुं.
त्वक्षस् न० बळ, जोर.
त्वक्षीयस त्रि० दीप्त, तेजस्वी ज्वलंत.
त्वक्सार पु० वांस, तज, शोणवृक्ष, पोलो वांस.
त्वक्सारभेदिनी स्त्री० एक जातनुं झाड.
त्वक्सारा स्त्री० वंशरोचन.
त्वक्सुगन्ध पु० नारंगी.
त्वक्सुगन्धा स्त्री० एलवालुका नामे एक गंधद्रव्य.
त्वक्स्वाद्वी स्त्री० तज.
त्वंग् भ्वा० प० स० सेट् जवुं.
त्वगङ्कुर पु० रोमांच.
त्वगस्थिमात्रशेष त्रि० जेमां मात्र हाडकां चामडां बाकी रह्यां होय ते.
त्वगाक्षीरी स्त्री० वंशरोचना.
त्वग्गन्ध पु० नारंगी.
त्वग्ज न० रुंवाटुं, लोही.
त्वग्दोष पु० कोढनो रोग, खरजवुं.
त्वग्दोषान्त पु० हस्तिकन्द वनस्पति.
त्वग्दोषान्त त्रि० चामडीना दोषो नाश करनार.
त्वग्दोषापह त्रि०चामडीना दोषो दूर करनार.
त्वग्दोषापहा स्त्री० वाकुची नामे वनस्पति.
त्वग्दोषारि पु० हस्तिकन्द वनस्पति.
त्वग्दोषारि त्रि० चामडीना दोषो दूर करनार.
त्वग्दोषिन् त्रि० कोढीयुं, खरजवांना रोगवाळुं.
त्वग्भेद पु० घाव, व्रण, क्षत, जखम.
त्वग्भेदक पु० उपरना अर्थ.
त्वग्रोग पु० चामडीनो रोग.
त्वङ्कार पु० तुंकार, तुंकारो.
त्वङ्मय त्रि० चामडानुं, चामडामय, छालनुं वल्कल.
त्वच् तु० प० स० सेट् ढांकवुं, वींटवुं.

त्वच् नामधातु प० अ० सेट् छाल करवी, चामडी लाववी.

त्वच् स्त्री० छाल, चामडी, तज, वल्कल, चामडुं, त्वचा इन्द्रिय.

त्वच न० वल्कल, छाल, तज.

त्वचस् न० त्वचा इन्द्रियने हितकारक.

त्वचा स्त्री० त्वच् स्त्री० जुओ.

त्वचापत्र न० तज.

त्वचिष्ठ त्रि० अतिशय छालवाळुं, अतिशय चामडीवाळुं.

त्वचिसार पु० वांस.

त्वचिसुगन्धा स्त्री० नानी एलची.

त्वचोयम् त्रि० त्वचिष्ठ जुओ.

त्वच्य त्रि०छालने हितनुं,चामडीने हितकारक.

त्वञ्च् भ्वा० प० अ० सेट् गमन करवुं, जवुं.

त्वत् त्रि० बीजुं, जूदुं.

त्वत्क त्रि० तारुं.

त्वत्तस् अव्य० ताराथी, तुंथी.

त्वदीय त्रि० तारुं,

त्वद्विध त्रि० तारा जेवुं.

त्वनूच् भ्वा०प० स० सेट् गमन करवुं,जवुं.

त्वनूच् रुधा० प० स० वेट संकोचवुं, संकोच पमाडवो.

त्वन्मय त्रि० तारामय, तुंमय.

त्वम्पदलक्ष्यार्थ पु० वेदांतप्रसिद्ध तुरीय चैतन्य.

त्वम्पदवाच्य पु० तुं पदवाच्य–जीवात्मा.

त्वम्पदवाच्यार्थ पु० जीवात्मा.

त्वम्पदाभिध पु० जीवात्मा.

त्वयता स्त्री० तें आपेल.

त्वर् भ्वा० आ० अ० सेट् त्वरा करवी, वेग करवो, उतावळ करवी.

त्वरण न० उतावळ करवी, वेग करवो, वेग, उतावळ.

त्वरमाण त्रि० वेग करतुं, उतावळ करतुं.

त्वरा स्त्री० वेग. उतावळ.

त्वरान्वित त्रि० वेगवाळुं, उतावळवाळुं.

त्वरायण त्रि० उपरना अर्थ.

त्वरायस् कण्ड्वा० प० अ० सेट् त्वर् धातु जुओ.

त्वरावत् त्रि० वेगवाळुं, उतावळुं.

त्वरि स्त्री० त्वरा, वेग, उतावळ.

त्वरित न० सत्वर, शीघ्र.

त्वरित त्रि० वेगवाळुं. उतावळीयुं.

त्वरितक पु० एक जातनी डांगेर.

त्वरितगति स्त्री० वेगथी जवुं, उतावळे जवुं.

त्वरितगति त्रि० वेगथी जनार, उतावळी गतिवाळुं.

त्वरितगति स्त्री० ते नामे एक छंद.

त्वरिता स्त्री० ते नामे एक देवी.

त्वरितोदित त्रि० उतावळे कहेल, एकदम बोलेल.

त्वलग पु० एक जातनो पाणीनो साप.

त्वष्ट त्रि० छोलेल, पातळुं करेल.

त्वष्टि पु० ते नामे एक वर्णसंकर जाति.

त्वष्टि स्त्री० छोलवुं, पातळुं करवुं.

त्वष्टीमती स्त्री० विश्वकर्माना अनुग्रहपात्रस्त्री.

त्वष्टृ पु० विश्वकर्मा, देवोनो कारीगर, देवोनो सुथार. चित्रा नक्षत्र, बार आदित्योमांनो एक आदित्य.

त्वष्टृ त्रि० छोलनार, पातळुं करनार.

त्वष्टृमत् पु० वीर्यनो अधिष्ठाता एक देव.

त्वाच त्रि० चामडीनुं, चामडीसंबंधी, छालनुं, छालसंबंधी.

त्वाचप्रत्यक्ष न० चामडीना स्पर्शथी थतुं प्रत्यक्ष ज्ञान.

त्वामूकामा स्त्री० तने इच्छती.

त्वायु त्रि० पोताने माटे तने इच्छिनार.

त्वावत् त्रि० तारा जेवुं.

त्वावसु त्रि० तारावडे व्याप्त.

त्वाष्टो स्त्री० दुर्गा देवी.

त्वाष्ट्र त्रि० त्वष्टा જેનો દેવ હોય તેવું હ-વિષ વગેરે.

त्वाष्ट्र पु० વૃત્રાસુર, ત્વષ્ટા આદિત્યનો પુત્ર વિશ્વરૂપ.

त्वाष्ट्र न० ચિત્રા નક્ષત્ર, સામભેદ.

त्वाष्ट्रभ न० ચિત્રા નક્ષત્ર.

त्वाष्ट्री स्त्री० સૂર્યપત્ની–છાયા, ક્ષુદ્ર રથ,ગાડી.

त्विष् भ्वा० उभ० अ० सेट् દીપવું,પ્રકાશવું.

त्विष् स्त्री० દીપ્તિ, કાંતિ.

त्विषा स्त्री० દીપ્તિ, કાંતિ.

त्विषामीश पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

त्विषामीश्वर पु० ઉપરના અર્થ.

त्विषाम्पति पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

त्विषि पु० કિરણ.

त्विषित त्रि० પ્રદીપ્ત, જ્વલંત, જ્વલિત.

त्वेषथ त्रि० ઉપરના અર્થ.

त्वेषस् त्रि० દીપ્ત,કાંતિમાન,તેજસ્વી,જ્વલંત.

त्वै अव्य० વિશેષ, વિતર્ક.

त्वोत त्रि० તેં રક્ષા કરેલ.

त्सर् भ्वा० प० स० सेट् વક્ર ગતિ કરવી, વાંકા ચાલવું, વાંકાઇ કરવી, આડાઈ કરવી.

त्सरु पु० તરવારની મૂઠ.

त्सारुक त्रि० તરવારના યુદ્ધમાં કુશળ.

थ.

थ् વ્યંજનોમાં સત્તરમો દંત્ય વ્યંજન.

थ पु० પર્વત.

थ न० મંગળ, ભય, રક્ષણ.

थ त्रि० ભયથી રક્ષણ કરનાર.

थकार पु० 'थ्' વ્યંજનાક્ષર.

थर्ब् भ्वा० प० स० सेट् ગમન કરવું, જવું, ચાલવું

थुड् तुदा० प० स० सेट् ઢાંકવું.

थुडन न० ઢાંકવું.

थुत्कार पु० 'थु थु' એવો શબ્દ કરવો, થુંકવાનો અવાજ કરવો.

थुथूक्र तना० उभ० स० सेट् ઉપરના અર્થ.

थुथूकृत् त्रि० 'थु थु' એવો શબ્દ કરનાર.

थुध् दिवा० उभ० स० सेट् સ્વચ્છ કરવું,શુદ્ધ કરવું.

थुर्व् भ्वा० प० स० सेट् વધ કરવો, મારવું.

थैथै अव्य० 'थै थै' એ પ્રમાણે અનુકરણ શબ્દ કરવો.

थोडन न० ઢાંકવું.

थौणेय त्रि० થાંભલી માટેનું, થાંભલી માટે હિતકારક.

द.

द् વ્યંજનોમાં અઢારમો દંત્ય વ્યંજન.

द पु० પર્વત.

द त्रि० આપેલ, આપનાર.

द न० સ્ત્રી, ભાર્યા.

दंश् भ्वा० प० स० सेट् દશવું, કરડવું.

दंश पु० ડાંસ, મચ્છર, બખ્તર, દશવું, ક-રડવું, કોપ, સર્પનો દંશ, દાંત, ભૂલ, સાંધો, સરગવાનું ઝાડ, તીખાશ, સાંડસી, કડછી, ચીપીયો.

दंशक पु० ડાંસ, મચ્છર, એક જાતની માખી.

दंशक त्रि० દંશ કરનાર, કરડનાર.

दंशन न० દશવું, કરડવું, બખ્તર.

दंशनाशिनी स्त्री० તેલીયો કીડો.

दंशभीरु पु० પાડો.

दंशभीरुक पु० પાડો.

दंशमूल पु० સરગવાનું ઝાડ.

दंशवदन पु० કંક પક્ષી.

दंशित त्रि० દશેલ,કરડેલ,બખ્તર ધારણ કરેલ.

दंशिन् पु० કુતરો.
दंशूक त्रि० દશવાના–કરડવાના સ્વભાવવાળું.
दंशेर त्रि० અપકાર કરનાર,નુકશાન કરનાર.
दंष्ट्र न० મોટો દાંત.
दंष्ट्रा स्त्री० દાઢ, મોટો દાંત.
दंष्ट्रानखविष पु० દાઢમાં અને નખમાં જે ઝેરી હોય છે તે–બિલાડો વગેરે.
दंष्ट्रायुध पु० વરાહ, ડુક્કર.
दंष्ट्राल त्रि० દાઢોવાળું.
दंष्ट्राविष पु० જમીન ઉપરનો સર્પ.
दंष्ट्राग्र पु० વરાહ, ડુક્કર.
दंष्ट्रिक त्रि० દાઢવાળું.
दंष्ट्रिका स्त्री० દાઢ.
दंष्ट्रिन् त्रि० દાઢોવાળું.
दंष्ट्रिन् पु० સર્પ.
दंसन न० દશવું, કરડવું.
दंसना स्त्री० કર્મ, કામ.
दंसस् न० કર્મ, કામ.
दंसि पु० કર્મ, કામ.
दंसिष्ठ त्रि० અત્યંત કામ કરનાર, અત્યંત દેખાવડું, અતિશય શત્રુહિંસક.
दक न० પાણી.
दकलावणिक न० પાણી અને મીઠાથી સંસ્કારી કરેલ.
दकार्गल न० दगार्गल જુઓ.
दकोदर न० જલોદર રોગ.
दक्ष् भ्वा० आ० अ० सेट् વધવું,ઉતાવળ કરવી.
दक्ष भ्वा आ० स० सेट् હણવું, વધ કરવો, જવું.
दक्ष पु० દક્ષસંહિતા કરનાર એક મુનિ, મહાદેવનો પોઠીયો, એક જાતનું વૃક્ષ, અગ્નિ, શંકર, દક્ષ પ્રજાપતિ, કુકડો, ચિત્રક વૃક્ષ.
दक्ष त्रि० ચતુર, હોંશીઆર, કુશળ, વિદ્વાન, યોગ્ય.
दक्षकन्या स्त्री० દક્ષની પુત્રી, દુર્ગા દેવી.
दक्षक्रतु पु० દક્ષ પ્રજાપતિએ કરેલ યજ્ઞ–જેમાં શંકરનો ભાગ કલ્પ્યો ન હતો.
दक्षक्रतुध्वंसिन् पु० મહાદેવ, મહાદેવનો અનુચર વીરભદ્ર
दक्षजा स्त्री० દક્ષની પુત્રી, દુર્ગા દેવી, અશ્વિની વગેરે.
दक्षजानाथ पु० શિવ, ચંદ્ર, કપૂર.
दक्षजापति पु० ઉપરના અર્થ.
दक्षतनया स्त्री० दक्षजा જુઓ.
दक्षता स्त्री० ચતુરાઇ, હોંશીઆરી ડહાપણ.
दक्षत्व न० ઉપરના અર્થ.
दक्षपितृ पु० દક્ષ પ્રજાપતિ જેનો પિતા છે તે પ્રાણાભિમાની એક દેવ.
दक्षयज्ञ पु० दक्षक्रतु જુઓ.
दक्षयज्ञविनाशिन् पु० મહાદેવ, વીરભદ્ર.
दक्षयज्ञविनाशिनी स्त्री० દુર્ગા દેવી.
दक्षविहित त्रि० દક્ષે કરેલ.
दक्षविहिता स्त्री० એક પ્રકારની ગીતિકા.
दक्षस् न० બળ.
दक्षसावर्णि पु० તે નામે નવમો મનુ.
दक्षसुत पु० દેવ.
दक्षसुता स्त्री० दक्षजा જુઓ.
दक्षा स्त्री० પૃથ્વી.
दक्षाध्वर पु० दक्षक्रतु જુઓ.
दक्षाध्वरध्वंसक पु० મહાદેવ, વીરભદ્ર.
दक्षाध्वरध्वंसकृत् पु० ઉપરના અર્થ.
दक्षाध्वरध्वंसकर्तृ पु० શિવ, વીરભદ્ર.
दक्षाय्य पु० ગરૂડ પક્ષી, ગીધ પક્ષી.
दक्षाय्य त्रि० વૃદ્ધિ પમાડનાર, વધારનાર.
दक्षिण त्रि० પારકી ઇચ્છાનુસાર વર્તનાર, સરળ, ચતુર, ડાહ્યું, પ્રમાણિક, ઉદાર, જમણું.
दक्षिण पु० સાહિત્યપ્રસિદ્ધ એક નાયક, જમણો ભાગ, દક્ષિણાગ્નિ.
दक्षिणकालिका स्त्री० કાલિકા દેવી.
दक्षिणगोल पु० વિષુવ રેખાથી જમણી ત-

२६ રહેલ તુલા વગેરે છ રાશિ.

दक्षिणतस् અવ્ય૦ દક્ષિણ દિશામાં, જમણી તરફ.

दक्षिणतस्कपर्द પુ૦ જમણીતરફ શિખાવાળું.

दक्षिणता સ્ત્રી૦ દક્ષિણપણું, હોંશીઆરી, ડહાપણ.

दक्षिणतीर ન૦ નદી વગેરેનો દક્ષિણ તરફનો કાંઠો.

दक्षिणत्व ન૦ दक्षिणता જુઓ, વાણીનો એક ગુણ.

दक्षिणत्रा સ્ત્રી૦ દક્ષિણ ભાગ વગેરે.

दक्षिणदिक् સ્ત્રી૦ દક્ષિણ દિશા.

दक्षिणपथ પુ૦ દક્ષિણ દિશા, જમણો માર્ગ, તે નામે એક દેશ.

दक्षिणपर्वत પુ૦ મલયાચલ પર્વત.

दक्षिणपश्चात् અવ્ય૦ નૈર્ઋત ખૂણો.

दक्षिणपश्चिम ત્રિ૦ દક્ષિણ તથા પશ્ચિમમાં વર્તનાર-રહેનાર.

दक्षिणपश्चिमा સ્ત્રી૦ નૈર્ઋત ખૂણો.

दक्षिणपूर्व ત્રિ૦ દક્ષિણ-પૂર્વનું, દક્ષિણ-પૂર્વમાં રહેલ.

दक्षिणपूर्वा સ્ત્રી૦ અગ્નિકોણ-અગ્નિખૂણો.

दक्षिणमानस ન૦ ગયામાં આવેલું તીર્થ.

दक्षिणमार्ग પુ૦ તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક આચાર, પિતૃયાન માર્ગ.

दक्षिणसमुद्र પુ૦ દક્ષિણ દિશામાં આવેલ સમુદ્ર-લવણ સમુદ્ર.

दक्षिणस्थ ત્રિ૦ દક્ષિણ ભાગમાં રહેલ, જમણી બાજુએ રહેલ.

दक्षिणस्थ પુ૦ સારથિ.

दक्षिणा અવ્ય૦ દક્ષિણ, દક્ષિણ દિશા, દક્ષિણ દિશાથી, દક્ષિણમાં.

दक्षिणा સ્ત્રી૦ દક્ષિણ દિશા.

दक्षिणांसव्रणिन् ત્રિ૦ જમણા ખભા ઉપર વ્રણવાળું.

दक्षिणाग्नि પુ૦ તે નામે એક યજ્ઞિય અગ્નિ.

दक्षिणाग्र પુ૦ દક્ષિણ દિશામાં અગ્રભાગવાળો દર્ભ વગેરે.

दक्षिणाचल પુ૦ મલયાચલ પર્વત.

दक्षिणाचार પુ૦ તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ આચાર.

दक्षिणाचार ત્રિ૦ દક્ષિણ દિશા તરફ ચાલનાર.

दक्षिणाज्योतिस् પુ૦ એક જાતનો બકરો.

दक्षिणात् અવ્ય૦ दक्षिणा અવ્ય૦ જુઓ.

दक्षिणात्यय ત્રિ૦ દક્ષિણનું, દક્ષિણ દિશામાં રહેનાર.

दक्षिणान्तिका સ્ત્રી૦ તે નામે એક છંદ.

दक्षिणापथ પુ૦ તે નામે એક દેશ.

दक्षिणापथजन्मन् ત્રિ૦ દક્ષિણાપથ દેશમાં જન્મ પામેલ

दक्षिणापर ત્રિ૦ દક્ષિણ-પશ્ચિમ દિશામાં રહેલ, દક્ષિણા આપવામાં તત્પર.

दक्षिणापरा સ્ત્રી૦ નૈર્ઋતખૂણો.

दक्षिणाप्रवण ત્રિ૦ દક્ષિણ તરફ નીચું.

दक्षिणाप्रष्टि પુ૦ બે ઘોડાઓમાંથી જમણી બાજુ જોડવા યોગ્ય પુષ્ટ અંગવાળો કોઇ ઘોડો.

दक्षिणाबन्ध પુ૦ દક્ષિણામાં બંધ-અભિમાનપૂર્વક દક્ષિણા આપવી તે.

दक्षिणाभिमुख ત્રિ૦ દક્ષિણ દિશા તરફ મુખવાળું.

दक्षिणामूर्ति પુ૦ શિવની એક મૂર્તિ.

दक्षिणामूर्तिक પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

दक्षिणायन ન૦ સૂર્યનું દક્ષિણ દિશામાં ગમન.

दक्षिणारण्य ન૦ તે નામે એક જંગલ.

दक्षिणारुस् પુ૦ શિકારીએ જેના જમણા અંગમાં વ્રણ કર્યું હોય તે મૃગ.

दक्षिणार्ह પુ૦ દક્ષિણાને યોગ્ય ઋત્વિજ.

दक्षिणावत् ત્રિ૦ દક્ષિણાવાળું.

दक्षिणावर्त ત્રિ૦ દક્ષિણાવર્ત શંખ વગેરે, જમણી તરફ આવર્તવાળું, દક્ષિણ દિશામાં રહેલ.

दक्षिणावर्तकी स्त्री० એક જાતની વનસ્પતિ.
दक्षिणावह પુ० દક્ષિણનો વાયુ.
दक्षिणावृत् ત્રિ० दक्षिणावर्त જુઓ.
दक्षिणाशा સ્ત્રી० દક્ષિણ દિશા.
दक्षिणाशानाथ પુ० યમરાજ, મંગળ ગ્રહ.
दक्षिणाशापति પુ० ઉપરના અર્થ.
दक्षिणाहि અવ્ય० દૂરનો દક્ષિણ ભાગ.
दक्षिणात् અવ્ય० દક્ષિણમાં, દક્ષિણ દિશામાં.
दक्षिणीय પુ० દક્ષિણાને યોગ્ય.
दक्षिणेन અવ્ય० દક્ષિણ દિશામાં, દક્ષિણ દેશમાં, દક્ષિણ તરફ.
दक्षिणेर्मन् પુ० જેને શિકારીએ જમણી બાજુ વ્રણ કરેલ છે તેવો મૃગ.
दक्षिण्य ત્રિ० દક્ષિણાને યોગ્ય.
दक्षेश्वर ન० કાશીમાં દક્ષ પ્રજાપતિએ સ્થાપેલ એક શિવલિંગ.
दगार्गल ન० નિર્જળ દેશમાં જળપ્રાપ્તિના સાધનરૂપ કોઇ ઉપાય.
दग्ध ત્રિ० બળેલું, બાળેલું, ભસ્મ કરેલ, તપાવેલ.
दग्ध પુ० અમુક કોઈ તિથિ સાથે ચંદ્રાશ્રિત રાશિ.
दग्धकाक પુ० એક જાતનો કાગડો—द्रोणकाक
दग्धकाकी સ્ત્રી० એક જાતની કાગડી.
दग्धमन्त्र પુ० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક મંત્ર.
दग्धरथ પુ० ચિત્રરથ નામે એક ગંધર્વ.
दग्धरुह પુ० તિલક વૃક્ષ
दग्धरुहा સ્ત્રી० ભસ્મરોહા નામે વનસ્પતિ.
दग्धवर्णक ન० એક જાતનું સુગંધી ઘાસ.
दग्धव्य ત્રિ० બાળવા યોગ્ય, બળવા યોગ્ય.
दग्धा સ્ત્રી० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ તિથિ, સૂર્યાશ્રિત દિશા.
दग्धि અવ્ય० યાચવું, માગવું.
दग्धिका સ્ત્રી० દાઝેલું અન્ન, બળેલું અન્ન, એક જાતની વનસ્પતિ.
दग्धेष्टका સ્ત્રી० બળેલી ઈંટ.

दग्धादर ત્રિ० ભૂખ્યું.
दग्धोदर ન० ખાલી પેટ, ભૂખ્યું પેટ. ભૂખ.
दग्ध्वा અવ્ય० બાળીને, બળીને.
दंघ् भ्वा० प० स० सेट् ત્યાગ કરવો, રક્ષણ કરવું.
दघ् स्वा० प० स० सेट् ઘાત કરવો, મારી નાખવું.
दच्छद પુ० હોઠ.
दण्ड् चु० उभ० स० सेट् દંડ કરવો, શિક્ષા કરવી.
दण्ड પુ० ન० લાકડી, લાઠી, બ્રાહ્મણને દંડ કરવાનો ઉદ્યમ, દંડ, શિક્ષા, સજા, દમવું, શરણે આવેલાનું રક્ષણ વગેરે, દંડતુલ્ય સ્થિતિ, ઝાડનું ડાળું, ઘોડો, ખૂણો, રવૈયો, સૈન્ય, પૃથ્વીનું અમુક માપ, ચાર હાથનો એક દંડ, સૂર્યનો એક પાર્ષદ, યમ, કાળ, અભિમાન, દંડાકાર એક ગ્રહ, સાઠ પળનો એક કાળ.
दण्डक પુ० ઇક્ષ્વાકુ રાજાનો એક પુત્ર, નાની લાકડી, તે નામે એક છંદ.
दण्डकन्दक પુ० ભૂમિકંદ.
दण्डका સ્ત્રી० દંડકારણ્ય—નામે એક અરણ્ય.
दण्डकाक પુ० એક જાતનો કાગડો.
दण्डकाकी સ્ત્રી० એક જાતની કાગડી.
दण्डकारण्य ન० दण्डका જુઓ.
दण्डगोरी સ્ત્રી० તે નામે એક અપ્સરા.
दण्डग्रहण ન० દંડ લેવો, લાકડી લેવી, સંન્યાસી થવું.
दण्डग्राह ત્રિ० દંડ ધારણ કરનાર.
दण्डघ्न ત્રિ० દંડથી ઘાત કરનાર, લાકડીથી મારનાર.
दण्डढक्का સ્ત્રી० દાંડીથી વગાડાતું નગારૂં.
दण्डताम्री સ્ત્રી० એક જાતનું વાદિત્ર—ઝાલર.
दण्डदास પુ० દંડ બદલ કરેલો દાસ.
दण्डधर પુ० યમ, કાળ, રાજા.
दण्डधर ત્રિ० લાકડી ધારણ કરનાર, શિક્ષા કરનાર.

दण्डधार પુ० યમ, રાજા, કાળ.
दण्डधार પુ० તે નામે એક રાજા, ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.
दण्डधार ત્રિ० લાકડી ધારણ કરનાર, શિક્ષા કરનાર.
दण्डधारक ત્રિ० ઉપરના અર્થ.
दण्डधारण ન० દંડ ધારણ કરવો, સંન્યાસ. શાસન.
दण्डधारिन् ત્રિ० दण्डधार ત્રિ० જુઓ.
दण्डन ન० દંડ કરવો, શિક્ષા કરવી, દંડ, સજા.
दण्डनायक પુ० રાજા, યમ, સેનાપતિ, ન્યાયાધીશ.
दण्डनीति સ્ત્રી० દંડની નીતિ, રાજ્યશાસન માંટેની દંડાદિની વ્યવસ્થા, શિક્ષા-સજાનો નિયમ.
दण्डनीय ત્રિ० દંડવા યોગ્ય, શિક્ષા કરવા યોગ્ય.
दण्डनीयता સ્ત્રી० શિક્ષા કરવા યોગ્યપણું, દંડવા યોગ્યપણું.
दण्डनीयत्व ન० ઉપરના અર્થ.
दण्डनेतृ પુ० રાજા, યમ, દંડનાયક.
दण्डनेतृता સ્ત્રી० દંડનાયકપણું, રાજાપણું, યમપણું.
दण्डनेतृत्व ન० ઉપરના અર્થ.
दण्डप પુ० દંડપાલક રાજા, યમ.
दण्डपांशुल પુ० દ્વારપાળ, પહેરગીર.
दण्डपाणि પુ० યમ, કાશીમાં એક ભૈરવ, રાજા.
दण्डपात પુ० દંડનું પડવું, લાકડીનો પ્રહાર.
दण्डपातिन् ત્રિ० દંડ કરતું, શિક્ષા કરતું, લાકડીઓના પ્રહાર કરતું.
दण्डपारुष्य ન० તે નામે એક વ્યવહાર-વિષય, તીક્ષ્ણ દંડ, સખ્ત સજા.
दण्डपाक પુ० એક જાતનું માછલું, દ્વારપાળ.
दण्डपालक પુ० ઉપરના અર્થ.
दण्डपाशिक પુ० ફાંસીએ દેવાનું કામ કરનાર.
दण्डपिङ्गलक પુ० ઉત્તરમાં આવેલો તે નામે એક દેશ.
दण्डप्रणयन ન० દંડવું, શિક્ષા કરવી.
दण्डबल ન० સૈન્યબળ.
दण्डबालधि પુ० હાથી.
दण्डबाहु ત્રિ० દંડાકાર બાહુવાળું.
दण्डबाहु પુ० તે નામે કાર્તિકસ્વામીનો એક અનુચર.
दण्डभीति સ્ત્રી० દંડની બીક, શિક્ષાનો ભય.
दण्डभृत् પુ० રાજા, યમ,
दण्डभृत् ત્રિ० લાકડી ધારણ કરનાર.
दण्डमत्स्य પુ० એક જાતનું માછલું.
दण्डमाणव પુ० દંડપ્રધાન મનુષ્ય, દંડપ્રધાન બાળક.
दण्डमातङ्ग પુ० पिण्डतगर જુઓ.
दण्डमाथ પુ० પ્રધાન માર્ગ, સરીયામ રસ્તો, સીધો રસ્તો.
दण्डमानव પુ० दण्डमाणव જુઓ.
दण्डमुद्रा સ્ત્રી० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક મુદ્રા.
दण्डयत् ત્રિ० શિક્ષા કરતું, દંડ કરતું.
दण्डयात्रा સ્ત્રી० શત્રુને શિક્ષા કરવા માટે પ્રયાણ, સમ્યગ ગમન.
दण्डयाम પુ० રાજા, યમ, દિવસ, અગસ્ત્યમુનિ.
दण्डयोग પુ० દંડવાનો યોગ, શિક્ષાનો સંયોગ.
दण्डरी સ્ત્રી० એક જાતનું ઝાડ.
दण्डलेश પુ० થોડો દંડ, થોડી શિક્ષા.
दण्डवत् અવ્ય० દંડ જેવું, શિક્ષા જેવું.
दण्डवत् ત્રિ० દંડવાળું, હાથમાં લાકડીવાળું, સૈન્યવાળું.
दण्डवादिन् પુ० દ્વારપાળ, ન્યાયાધીશ, સેનાપતિ, દંડ કહેનાર.
दण्डवालधि પુ० હાથી.
दण्डवासिन् પુ० દ્વારપાળ, એક ગામને દંડવામાં અધિકારી-ફોજદાર.
दण्डविकल्प પુ० શિક્ષામાં મતભેદ.
दण्डविधि પુ० શિક્ષા કરવાના કાયદા.

दण्डविशेष पु० જૂદી જૂદી શિક્ષાઓ, જૂદા જૂદા દંડ.

दण्डविष्कम्भ पु० રવૈયો બાંધવાનો થાંભલો.

दण्डवृक्ष पु० થોરનું ઝાડ.

दण्डव्यूह पु० તે નામે એક સૈન્યવ્યૂહ.

दण्डसहाय पु० શિક્ષા કરવામાં સહાય.

दण्डसेन पु० તે નામે પુરૂવંશી એક રાજા.

दण्डस्थान न० શિક્ષા કરવાનાં સ્થાનો–દશ પ્રકારનાં છે.

दण्डहस्त न० તગરનું ફૂલ.

दण्डहस्त पु० દ્વારપાળ, છડીદાર.

दण्डाक्ष न० ચંપા નદીની પાસે આવેલું તીર્થ.

दण्डांजिन न० લાકડી અને ચામડું, શઠતા. લુચ્ચાઈ.

दण्डादण्डि अव्य० લાકડીએ લાકડીએ થયેલું યુદ્ધ.

दण्डादि पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ શબ્દગણ.

दण्डापूप पु० તે નામે એક ન્યાય.

दण्डार त्रि० દંડને પ્રાપ્ત થયેલ,શિક્ષા પામેલ.

दण्डार पु० મદોન્મત્ત હાથી, કુંભારનો ચાક, એક પ્રકારનું યંત્ર, વાહન.

दण्डार्त न० ચંપા નદીની પાસેનું તીર્થ.

दण्डार्त्त त्रि० દંડથી પીડા પામેલ.

दण्डावतानक पु० સુશ્રુતપ્રસિદ્ધ વાતરોગ.

दण्डासन न० તે નામે એક આસન.

दण्डाहत न० છાશ.

दण्डाहत त्रि० લાકડીથી મારેલ,શિક્ષા કરેલ.

दण्डिक त्रि० લાકડી ધારણ કરનાર.

दण्डिक पु० એક જાતનું માછલું.

दण्डिका स्त्री० એક જાતનો હાર, દોરી.

दण्डित त्रि० દંડેલ, શિક્ષા કરેલ.

दण्डिन पु० શિવ, તે નામે એક કવિ, ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર, યમ, રાજા, દ્વારપાળ, છડીદાર, સૂર્યનો એક પાર્ષદ, સંન્યાસી, એક જાતનું સુગંધી ઘાસ.

दण्डिन् त्रि० દંડવાળું, લાકડીવાળું.

दण्डिमन् पु० દંડપણું, દંડકર્મ.

दण्डोत्पल न० એક જાતનું ઝાડ, એક જાતનું માછલું.

दण्डोत्पला स्त्री० સહદેવી વનસ્પતિ, એક જાતનું માછલું.

दण्ड्य त्रि० દંડવા યોગ્ય, શિક્ષા કરવા યોગ્ય.

दत पु० દાંત.

दत्त त्रि० દીધેલ, આપેલ.

दत्त पु० અત્રિથી અનસૂયામાં અવતરેલ દત્તાત્રેય, ગત ઉત્સર્પિણીકાળમાં થયેલા આઠમા જૈન તીર્થંકર,સાત્વતવંશી રાજાષિ, દેવનો એક પુત્ર, દત્તક છોકરો.

दत्त न० દેવું, દાન.

दत्तक पु० ધર્મશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ દત્તક પુત્ર.

दत्तकपुत्र पु० ઉપરનો અર્થ.

दत्तवत् त्रि० દીધેલું, આપેલું.

दत्तशत्रु पु० અધિદેવ રાજાનો એક પુત્ર.

दत्तशुल्का स्त्री० જેને માટે પૈસા આપવા પડેલા હોય તે કન્યા.

दत्तात्मन् पु० માતા પિતાની નહીં હયાતીમાં કે હયાતીમાં પોતે પોતાની મેળે કોઇનો પુત્ર થયો હોય તે.

दत्तात्मन् त्रि० જેણે પોતાનો આત્મા કોઇને સોંપી દીધો હોય તે.

दत्तात्रेय पु० અનસૂયામાં અત્રિ મુનિથી ઉત્પન્ન થયેલ પુત્ર.

दत्तात्रेयेश्वर पु० કાશીમાં રહેલ શિવલિંગ.

दत्तादत्त त्रि० દીધેલું તથા લીધેલું, દઇને પાછું લીધેલું.

दत्तादर त्रि० જેણે આદર આપ્યો હોય તે.

दत्तानपकर्मन् न० જેમાં દીધેલું પાછું લેવાતું નથી તેવો એક વ્યવહાર.

दत्तापहृत त्रि० દઇને પાછું લીધેલું.

दत्ताप्रदानिक न० અઢાર પ્રકારના વિવાદમાંનો એક વ્યવહાર.

दत्तामित्र पु० ते नामे એક સૌવીર રાજા.
दत्ति स्त्री० દાન, દેવું, આપવું.
दत्तिक त्रि० થોડું આપેલું.
दत्तेय पु० દત્તક કન્યાનો પુત્ર, ઇન્દ્ર.
दत्तोलि पु० પુલસ્ત્ય મુનિ.
दत्र न० ધન, સોનું.
दत्रिम त्रि० દાનથી કરેલ, દાનથી થયેલ, દીધેલ.
दत्त्रिम पु० દત્તક પુત્ર.
दत्त्वा अव्य० આપીને, દઇને.
दद् भ्वा० आ० स० सेट् દેવું, આપવું, ધારણ કરવું.
दद त्रि० દાતા, દાન કરનાર.
ददत् त्रि० દાન કરતું, આપતું.
ददन न० દાન.
ददंश पु० દાંત.
ददि त्रि० દાન કરનાર, દાતા.
ददिवस् त्रि० દાન દેતું,દાન આપતું,દાતા.
ददृत् त्रि० ચીરાતું, ચીરાઈ જતું.
ददृशान त्रि० દેખેલ, જોયેલ
ददृशिवस् त्रि० જોયેલું, દેખેલું.
ददृश्वस् त्रि० ઉપરના અર્થ.
दद्धि अव्य० માગવું, યાચના કરવી.
दद्रु पु० દાદરનો રોગ, ખરજવું.
दद्रुक पु० ઉપરનો અર્થ.
दद्रुघ्न पु० चक्रमर्द વૃક્ષ.
दद्रुण त्रि० દાદરના રોગવાળું.
दद्रुरोगिन् त्रि० દાદરના રોગવાળું.
दद्रू स्त्री० દાદરનો રોગ, ખરજવું.
दद्रूघ्न पु० दद्रुघ्न જુઓ.
दद्रूण त्रि० दद्रुण જુઓ.
दध् भ्वा० आ० स० सेट् દાન આપવું,ધારણ કરવું.
दध त्रि० ધારણ કરનાર, દાન કરનાર.
दधत् त्रि० ધારણ કરતું, પોષણ કરતું.
दधन्वत् त्रि० દહીંવાળું.
दधान त्रि० ધારણ કરતું.
दधि त्रि० ધારણ કરનાર.
दधि न० દહીં, વસ્ત્ર.
दधिकूर्चिका स्त्री० દહીં સાથે મિશ્ર કરેલું ગરમ દૂધ.
दधिक्रा पु० ઘોડાના રૂપવાળો અગ્નિસ્વરૂપ એક દેવ.
दधिक्रावन् पु० ઉપરનો અર્થ.
दधिघर्म पु० દહીંને સંસ્કાર પમાડનાર એક વૈદિક કર્મ.
दधिचार पु० રવૈયો.
दधिज न० માખણ.
दधिज त्रि० દહીંમાંથી ઉત્પન્ન થનારું.
दधित्थ पु० કોઠનું ઝાડ.
दधित्थाख्य पु० સરલ વૃક્ષ.
दधिधेनु स्त्री० સરલ વૃક્ષ.
दधिधेनु स्त्री० દાન માટે કલ્પેલ દહીંના કળશરૂપ ગાય.
दधिनामक पु० કોઠનું ઝાડ.
दधिपयस् न० द्वि० દહીં અને દૂધ.
दधिपयआदि न०વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ શબ્દગણ.
दधिपुष्पिका स्त्री० श्वेतअपराजिता નામે વનસ્પતિ.
दधिपुष्पी स्त्री० कोलशिम्बी વનસ્પતિ.
दधिपूप पु० દહીંથરું.
दधिफल पु० કોઠનું ઝાડ.
दधिमण्ड पु० દહીંની આછ.
दधिमण्डोद पु० તે નામે એક સમુદ્ર.
दधिमण्डोदक पु० તે નામે એક સમુદ્ર.
दधिमण्डोद्भव पु० માખણ.
दधिमुख पु० તે નામે રામનો સેનાપતિ એક વાનર, તે નામે એક નાગ.
दधिवक्त्र पु० ઉપરનો અર્થ.
दधिवत् त्रि० દહીંવાળું.
दधिवामन न० શાલિગ્રામની મૂર્તિ પૈકી એક વામનમૂર્તિ.

दधिवारि न० દહીંની આછ.
दधिवास्तुका स्त्री० ધમાસો, એક જાતની હળતાલ
दधिवाहन पु० તે નામે એક રાજા.
दधिशोण पु० વાનર.
दधिषाय्य पु० ઘી.
दधिसक्तु पु० ब० દહીં છાંટેલો સાથવો.
दधिसर पु० દહીંની તર.
दधिसार पु० માખણ.
दधिस्कन्द पु० તે નામે એક તીર્થ.
दधिस्नेह पु० માખણ.
दधिस्य् નામધાતુ प० अ० सेट् અતિશય દહીંની લોલુપતા કરવી.
दधिस्वेद पु० છાશ.
दधीच पु० તે નામે એક મુનિ-જેનાં હાડકામાંથી ઇન્દ્રનું વજ્ર બનેલું છે.
दधीचि पु० ઉપરનો અર્થ.
दधीचास्थि न० ઇન્દ્રનું વજ્ર, એક હીરો.
दधीच्यस्थि न० ઉપરનો અર્થ.
दधृष् त्रि० નિર્લજ્જ, બેશરમ, તિરસ્કાર કરનાર.
दधृष्वणि त्रि० તિરસ્કાર કરનાર, પરાભવ કરનાર.
दध्न पु० તે નામે એક યમ.
दध्यग्र न० દહીંની તર.
दध्यनच् पु० દધીચિ મુનિ.
दध्यन्न न० દહીં છાંટેલું અન્ન.
दध्यस्य् નામધા० प० अ० सेट् दधिस्य्धातु જુઓ.
दध्याकर पु० દહીંનો સમુદ્ર.
दध्यानी स्त्री० એક જાતની વનસ્પતિ.
दध्याली स्त्री० એક જાતની લતા.
दध्याह्व पु० કોઠનું ઝાડ.
दध्युत्तर न० દહીંની તર.
दध्युत्तरक न० ઉપરનો અર્થ.
दध्युत्तरग न० દહીંની તર.
दध्युद पु० દહીંનો સમુદ્ર.
दध्युदक पु० દહીંનો સમુદ્ર.
दनायुस् स्त्री० તે નામે એક દક્ષની કન્યા.
दनायु पु० તે નામે એક દાનવ.
दनु स्त्री० તે નામે એક દક્ષની કન્યા-દાનવોની માતા.
दनुज पु० દાનવ.
दनुजद्विष् पु० દેવ.
दनुजारि पु० દેવ.
दनुसूनु पु० દાનવ.
दन्त पु० દાંત, લતામંડપ, કુંજ, પર્વતનો મધ્ય પ્રદેશ, પર્વતનું શિખર, બત્રીસની સંખ્યા, શિખર, દમયંતીનો નાનો ભાઈ.
दन्तक त्रि० દાંત સાફ કરવામાં તત્પર.
दन्तक पु० પર્વતનું શિખર, દાંત, એક જાતનો પત્થર, ખડક.
दन्तकर्षण पु० બીજોરૂં.
दन्तकाष्ठ न० દાતણ, એક જાતનું વૃક્ષ.
दन्तकाष्ठक न० દાતણ.
दन्तक्रूर पु० સંગ્રામ, યુદ્ધ.
दन्तकेतु पु० લીંબુનું ઝાડ.
दन्तकूर पु० તે નામે એક દેશ તે, નામે એક રાજા.
दन्तघर्ष पु० દાંત ઘસવા, દાંત કચડવા.
दन्तघात पु० લીંબુનું ઝાડ, એક જાતનો બાળકોનો રોગ.
दन्तचाल पु० એક જાતનો દાંતનો રોગ.
दन्तचालन पु० ઉપરનો અર્થ.
दन्तच्छद पु० હોઠ.
दन्तच्छदोपमा स्त्री० ધીલોડાંનો વેલો, ઘોલાંનો વેલો.
दन्तजात त्रि० જેને દાંત ઉગેલા હોય. તે.
दन्तजाह न० દાંતનું મૂળ.
दन्तदर्शन न० દાંત દેખાડવા, યુદ્ધમાં એક બીજા સામે દાંત બતાવવા તે.
दन्तधावन पु० ખેરનું ઝાડ, ગુંજકરંજ

વૃક્ષ,બોલસરીનું ઝાડ, દાંત સાફ કરવા તે.
दन्तधावन न० દાતણ.
दन्तपत्र न० એક જાતનો કાનનો દાગીનો, હાથીદાંતનું એક કર્ણાભૂષણ.
दन्तपत्र न० કાંસકી.
दन्तपत्रक न० મોગરાનું ફૂલ.
दन्तपत्रिका स्त्री० નાનું મોગરાનું ફૂલ, કર્ણાભૂષણ.
दन्तपवन न० દાતણ, દાતણ કરવું, દાંત સાફ કરવા.
दन्तपात पु० દાંત પડી જવા.
दन्तपाली स्त्री० દાંતનો અગ્રભાગ.
दन्तपुप्पुटक पु० એક જાતનો દાંતનો રોગ.
दन्तपुष्प न० મોગરાનું ફૂલ,નિર્મળીનું ફળ.
दन्तफल न० નીર્મળીનું ફળ.
दन्तफल पु० કોઠનું ઝાડ.
दन्तफला स्त्री० પીપર.
दन्तबीज पु० દાડમનું ઝાડ.
दन्तबीजक पु० ઉપરનો અર્થ.
दन्तभाग पु० હાથીનો તેના મુખથી ખાંધ સુધીનો ભાગ, દાંતનો ભાગ.
दन्तभेद पु० એક જાતનો દાંતનો રોગ.
दन्तमल पु० દાંતનો મેલ.
दन्तमांस न० દાંતની આસપાસ વળગેલું માંસ.
दन्तमूल न० એક જાતનો દાંતનો રોગ, દાંતનું મૂળ.
दन्तमूलिका स्त्री० दन्तीवृक्ष નામે એક ઝાડ.
दन्तमूलीय त्रि० દાંતના મૂળ ભાગમાં હોનાર–થનાર, તવર્ગ વગેરે.
दन्तरोग पु० દાંતનો રોગ.
दन्तलेखक त्रि० દાંત ખોતરનાર
दन्तवक्त्र पु० તે નામે એક રાક્ષસ રાજા.
दन्तवल्क पु० દાંતને ઢાંકનાર ચામડીરૂપ માંસ.
दन्तवर्ति स्त्री० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ દાંતની વર્તિકા.
दन्तवर्तिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
दन्तवस्त्र न० હોઠ.
दन्तवासस् न० હોઠ.
दन्तबीज पु० દાડમનું ઝાડ.
दन्तबीजक पु० દાડમનું ઝાડ.
दन्तवेष्ट पु० એક જાતનો દાંતનો રોગ.
दन्तवैदर्भ पु० એક જાતનો દાંતનો રોગ.
दन्तव्यसन न० દાંતમાં દુઃખ, દાંતમાં પીડા, દાંત હાલવા.
दन्तशङ्कु पु० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક હથિઆર.
दन्तशठ पु० બીજોરૂં,કોઠ, નારંગી,ખટાશ.
दन्तशठा स्त्री० આંબલીનું ઝાડ.
दन्तशब्द पु० એક જાતનો દાંતનો રોગ.
दन्तशर्करा स्त्री०એક જાતનો દાંતનો રોગ.
दन्तशाण पु० દંતમંજન ચૂર્ણ.
दन्तशुद्धि स्त्री० દાંત સાફ કરવા તે.
दन्तशूल न० દાંતની વેદના.
दन्तशोक पु० એક જાતનો દાંતનો રોગ.
दन्तश्लिष्ट त्रि० દાંતમાં ભરાઇ ગયેલ.
दन्तसक्त त्रि० ઉપરનો અર્થ.
दन्तसिरा स्त्री० દાંતનાં પેઢાં.
दन्तहर्ष पु० એક જાતનો દાંતનો રોગ.
दन्तहर्षक पु० બીજોરૂં.
दन्तहर्षण पु० બીજોરૂં.
दन्ताग्र न० દાંતનો અગ્રભાગ.
दन्ताग्रीय त्रि० દાંતના અગ્રભાગમાં હોનાર થનાર.
दन्ताघात पु० લીંબુ, દાંતવડે પ્રહાર કરવો, બચકું ભરવું.
दन्ताद पु० એક જાતનો રોગ–જેથી દાંત ખવાઇ જાય છે.
दन्तादन्ति त्रि० દાંતે દાંતે પ્રહાર કરી થયેલું યુદ્ધ.
दन्तायुध पु० ભુંડ, ડુક્કર.
दन्तायुधी स्त्री० ભુંડણી ડુક્કરી.
दन्तार्बुद पु० એક જાતનો દાંતનો રોગ.

दन्तालिका स्त्री० લગામ, દાંતની પંક્તિ.
दन्ताली स्त्री० લગામ, દાંતની પંક્તિ.
दन्तावल पु० હાથી.
दन्तिका स्त्री० દંતી વૃક્ષ.
दन्तिजा स्त्री० દંતીવૃક્ષ.
दन्तिन् पु० હાથી, પર્વત, શિઆળ.
दन्तिन् त्रि० દાંતવાળું.
दन्तिनी स्त्री० હાથણી, દંતીવૃક્ષ.
दन्तिनीबीज न० દંતીવૃક્ષનું બી.
दन्तिबीज न० દંતીવૃક્ષનું બી.
दन्तिमद पु० હાથીનો મદ.
दन्तिमूलिका स्त्री० દંતી વૃક્ષ.
दन्ती स्त्री० દંતીવૃક્ષ.
दन्तीबीज न० દંતીવૃક્ષનું બી.
दन्तुर त्रि० ઉંચા દાંતવાળું, મોટા દાંતવાળું, ઉંચા નીચું સ્થાન.
दन्तुरक पु० તે નામે એક દેશ.
दन्तुरच्छद पु० બીજોરૂં.
दन्तुरित त्रि० ઉંચા અને મોટા દાંતવાળું.
दन्तोज्वल त्रि० દાંતના જેવું સફેત.
दन्तोज्वला स्त्री० ધોળી જાઈ.
दन्तोद्भेद पु० દાંત ફુટવા તે.
दन्तोलूखलक पु० નીચેનો અર્થ.
दन्तोलूखलिक पु० એક જાતનો વાનપ્રસ્થ જે દાંતવડેજ અનાજના દાણા ચાવી ખાય છે.
दन्तोष्ठ्य त्रि० દાંત અને હોઠથી બોલવું.
दन्तौष्ठ न० દાંત અને હોઠ—બન્ને સાથે.
दन्त्य पु० દંત્ય અક્ષર–તવર્ગ વગેરે.
दन्त्य त्रि० દાંતમાં હોનાર–થનાર, દાંતને હિતકારક.
दन्त्यरिष्ट न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ હરસના રોગનો નાશ કરનાર એક દવા.
दन्दश पु० દાંત.
दन्दशूक पु० સાપ, રાક્ષસ, ઝેરી, દુષ્ટ.
दन्द्रम न० ધીમે ધીમે જવું, વક્ર ગતિ કરવી.
दन्द्रमण न० ઉપરના અર્થ.
दन्द्रमण त्रि० વાંકી ગતિવાળું.
दन्द्रम्यमाण त्रि० વાંકી ગતિ કરતું.
दन्भ स्वा० प० अ० सेट् દંભ કરવો, ડોળ કરવો, ઢોંગ કરવો.
दन्भ चु० आ० अ० सेट् એકત્ર થવું.
दन्भ् भ्वा० प० स० सेट् ગમન કરવું, જવું.
दन्श भ्वा० प० स० अनिट् દશવું, કરડવું.
दंभ् चु० उभ० स० सेट् પ્રેરણા કરવી.
दभ्र न० અલ્પ, થોડું.
दभ्र पु० સમુદ્ર.
दभ्र त्रि० થોડું, થોડાશવાળું, અલ્પતાવાળું.
दभ्रा स्त्री० ઉત્તર દિશા.
दम् अव्य० ભાર્યા, પત્ની.
दम् दिवा० प० अ० सट् દમવું, દંડવું, શાન્ત થવું, ઇન્દ્રિયદમન કરવું.
दम पु० દંડ, શિક્ષા, બાહ્ય ઇન્દ્રિયોને વશ કરવી, મનની સ્થિરતા કરવી, કુકર્મોથી મનને અટકાવવું, દમન, કાદવ, ભીમ રાજાનો એક પુત્ર, વિષ્ણુ.
दमक त्रि० દમનાર, દમન કરનાર, શિક્ષા કરનાર, શાંત કરનાર.
दमघोष पु० તે નામે એક રાજા—જે શિશુપાળનો પિતા હતો.
दमघोषज पु० શિશુપાળ.
दमघोषपुत्र पु० શિશુપાળ.
दमघोषसुत पु० શિશુપાળ.
दमथ पु० તપના કલેશને સહન કરવો તે, દંડ, શિક્ષા.
दमथु पु० દમ, દમન, ઇન્દ્રિયનિગ્રહ, દંડ, શિક્ષા, સજા.
दमन न० શાસન, દમવું, દંડ કરવો, શિક્ષા કરવી, શાંત થવું, ઇન્દ્રિયોને વશ કરવી.
दमन त्रि० શાસન કરનાર, દમનાર, શિક્ષા કરનાર, શાન્ત, વીર.
दमन पु० મોગરાનું ઝાડ, તે નામે એક

ઋષિ, વિદર્ભપતિ ભીમરાજાનો પુત્ર.
दमनक પુ૦ મોગરાનું ઝાડ, તે નામે છંદ.
दमनपूर्णिमा સ્ત્રી૦ ચૈત્ર શુદિ પૂનેમ.
दमनी સ્ત્રી૦ અગ્નિદમની વૃક્ષ.
दमनीय ત્રિ૦ દમવા યોગ્ય, શિક્ષા કરવા યોગ્ય, દંડવા યોગ્ય.
दमन्य् નામધા૦ પ૦ અ૦ સેટ્ દમન કરનારની પેઠે વર્તવું.
दमभगिनी સ્ત્રી૦ દમયંતી.
दमयत् ત્રિ૦ શાસન કરતું, શિક્ષા કરતું, દમન કરતું, વશ કરતું.
दमयन्ती સ્ત્રી૦ વિદર્ભપતિ ભીમ રાજાની પુત્રી-દમયંતી.
दमयितृ ત્રિ૦ દમનાર, શિક્ષા કરનાર, વશ કરનાર.
दमयितृ પુ૦ વિષ્ણુ.
दमस्वसृ પુ૦ દમયંતી.
दमाय् નામધા૦ પ૦ અ૦ સેટ્ પોતાને દમવાની ઇચ્છા કરવી.
दमित ત્રિ૦ દમેલ, દમન કરેલ, શિક્ષા કરેલ, વશ કરેલ.
दमिन् ત્રિ૦ દમનાર, શિક્ષા કરનાર, વશ કરનાર.
दमिन् ન૦ સમુદ્ર અને નદીના સમાગમરૂપ દક્ષિણમાં આવેલું એક તીર્થ.
दमुनस् પુ૦ અગ્નિ, શુક્રાચાર્ય, ચિત્રક વૃક્ષ.
दमुनस् ત્રિ૦ દમનાર, શિક્ષા કરનાર, વશ કરનાર.
दमूनस् ત્રિ૦ ઉપરના અર્થ.
दमूनस् પુ૦ दमुनस् પુ૦ જુઓ.
दमे અવ્ય૦ ઘર.
दम्पती પુ૦ દ્વિવ૦સ્ત્રીપુરૂષનું યુગલ,પતિપત્ની.
दम्भ પુ૦ કપટ, શઠતા, લુચ્ચાઇ, પોતે અધાર્મિક હોય છતાં ધાર્મિકરૂપે જણાવવું, ડોળ, પાખંડ,ધતીંગ,ગર્વ,અભિમાન.
दम्भक ત્રિ૦ દમનાર, છેતરનાર, ઢોંગ કરનાર, ગર્વ કરનાર, પાખંડી.
दम्भचर्या સ્ત્રી૦ ઢોંગ, પાખંડ.
दम्भन ન૦ ઠગાઇ કરવી, ડોળ કરવો, ગર્વ કરવો.
दम्भिन् ત્રિ૦ ડોળી, ઢોંગી, શઠ, લુચ્ચું, અભિમાની, કપટી.
दम्भोद्भव પુ૦ તે નામે એક ચક્રવર્તી રાજા.
दम्भोद्भव ત્રિ૦ ડોળથી ઉત્પન્ન થનાર, પાખંડથી ઉત્પન્ન થવા યોગ્ય, શિક્ષા પાત્ર.
दम्भोलि પુ૦ ઇન્દ્રનું વજ્ર, હીરો.
दम्य ત્રિ૦ દમવા યોગ્ય, દમન કરવા યોગ્ય, વશ કરવા યોગ્ય, શિક્ષાપાત્ર.
दम्य પુ૦ જેની ભાર ઉંચકવાની અવસ્થા પ્રાપ્ત થઇ હોય તેવો જુવાન બળદ, હરકોઈ બળદ.
दय ભ્વા૦ આ૦ સ૦ સેટ્ દયા કરવી, ગમન કરવું, જવું, દાન કરવું, વધ કરવો, પાળવું, રક્ષણ કરવું.
दय પુ૦ દયા, કરૂણા, કરૂણ રસ.
दयमान ત્રિ૦ દયા કરતું, રક્ષણ કરતું, વધ કરતું, જતું
दया સ્ત્રી૦ દયા, અનુકંપા, કરૂણા, પારકું દુઃખ દૂર કરવાની ઇચ્છા.
दयाकूट પુ૦ બુદ્ધ દેવ.
दयाल પુ૦ કિનારાનું તૂટી પડવું.
दयालु ત્રિ૦ દયાળુ, કૃપાળુ.
दयालुता સ્ત્રી૦ દયાળુપણું.
दयालुत्व ન૦ દયાળુપણું.
दयावत् ત્રિ૦ દયાવાળું.
दयावीर પુ૦ દયાયુક્ત વીર રસ, દયાયુક્ત વીર રસવાળો કોઇ નાયક.
दयित પુ૦ પતિ, સ્વામી.
दयित ત્રિ૦ પ્રિય, વહાલું.
दयिता સ્ત્રી૦ પ્રિયા, ભાર્યા, સ્ત્રી.

दयिताधीन त्रि० स्त्रीने वश, स्त्रीना स्वाधीनमां रहेल.
दयित्नु त्रि० दयाळु, अनुकंपाशील.
दयू त्रि० क्रीडा करनार, रमनार, खेलनार.
दर अव्य० थोडुं, अल्प.
दर पु० न० भय, बीक, खाडो.
दर पु० गुफा, दर, शंख.
दरक त्रि० भीरु, बीकणु.
दरकण्टिका स्त्री० शतावरी वनस्पति.
दरणि पु० नदी वगेरेना कीनारानुं तूटी पडवुं.
दरणि स्त्री० उपरनो अर्थ.
दरणी स्त्री० दरणि जुओ.
दरथ पु० खाडो, दिशाओमां फेलावुं.
दरद् स्त्री० हृदय, कांठो, किनारो.
दरद् पु० पर्वत, प्रपात, कोतर, भय, बीक, म्लेच्छजाति.
दरद त्रि० भयदायक, भयंकर.
दरद पु० न० हिंगलोक, हींगळो.
दरद पु० म्लेच्छजाति, भय.
दरवर पु० भगवान विष्णुनो शंख-पांचजन्य.
दरविदलित त्रि० थोडुं चीरायेल, थोडुं भांगेल-तुटेल.
दरसान पु० द्योत-प्रकाश.
दरा स्त्री० नीचेनो शब्द जुओ
दरि स्त्री० गुफा, दर, बांकुं, कोतर.
दरि पु० तक्षक नागना कुळमां उत्पन्न थयेलो एक साप.
दरित त्रि० भय पामेल, चीरायेल, फाटेल, तुटेल.
दरितृ त्रि० फाडी नाखनार, चीरी नाखनार.
दरिद्र त्रि० दरिद्री, निर्धन, दुःखी.
दरिद्रता स्त्री० दरिद्रपणुं.
दरिद्रत्व न० दरिद्रपणुं.
दरिद्रा अदा० प० अ० सेट् दरिद्र थवुं. निर्धन थवुं, दुःखी थवुं.
दरिद्रित त्रि० दरिद्र थयेल, निर्धन थयेल.

दरिद्रित् त्रि० दरिद्र, थनार, निर्धन थनार.
दरिन् त्रि० भीरु, बीकणु, चीरी नाखनार, फाडी नाखनार.
दरी स्त्री० दरि स्त्री० जुओ.
दरीत त्रि० फाडी नाखेल, चीरी नाखेल.
दरीतृ त्रि० फाडी नाखनार, चीरी नाखनार.
दरीभू स्त्री० गुफानी जमीन, गुफानो प्रदेश.
दरीभृत् पु० पर्वत.
दरिभृत् त्रि० गुफावाळुं, बांकावाळुं.
दरीमत् पु० पर्वत.
दरीमत् त्रि० गुफावाळुं, बांकावाळुं.
दरीवत् अव्य० गुफा जेवुं.
दरोदर पु० रमवानो पासो.
दर्तृ त्रि० चीरी नाखनार, फाडी नाखनार.
दर्त्नु त्रि० फाडी नाखनार, चीरी नाखनार.
दर्दर पु० पर्वत.
दर्दर त्रि० लगार भांगेलुं, थोडुं तुटेलुं वासण वगेरे.
दर्दराम्र पु० एक जातनुं करीयाणुं.
दर्दरार्द्र न० एक जातनुं अंजन.
दर्दरीक न० एक जातनुं वादित्र.
दर्दरीक पु० मेघ, देडको, मोथ.
दर्दुर न० एक जातनुं वादित्र, गामडांनो समूह.
दर्दुर पु० ते नामे एक पर्वत, मेघ, मोथ, ते नामे एक देश, ते नामे एक राक्षस.
दर्दुरक पु० एक जातनुं वादित्र, देडको, मेघ, ते नामे एक पहाड, एक राक्षस.
दर्दुरच्छदा स्त्री० ब्राह्मी वनस्पति.
दर्दुरपुट पु० एक जातनुं वादित्र.
दर्दुरा स्त्री० दुर्गा देवी, डांगेर.
दर्द्रु पु० दादरनो रोग.
दर्द्रुघ्न पु० चक्रमर्द वृक्ष.
दर्द्रुघ्न त्रि० दादरनो नाश करनार हरकोइ.
दर्द्रुण त्रि० दद्रुण जुओ.
दर्द्रुनाशिनी स्त्री० एक जातनी वनस्पति.

दर्द्रुरोगिन् त्रि० દાદરના રોગવાળું.
दर्द्रू पु० दर्द्रु पु० જુઓ.
दर्द्रूघ्न पु० दर्द्रुघ्न पु० જુઓ.
दर्द्रुघ्न त्रि० दर्द्रुघ्न त्रि० જુઓ.
दर्द्रूण त्रि० दर्द्रुण જુઓ.
दर्द्रूनाशिनी स्त्री० એક જાતની વનસ્પતિ.
दर्प ગર્વ, અહંકાર, એક પ્રકારની ચિત્તવૃત્તિ, હર્ષથી થનારો ગર્વ, એક જાતનો મૃગ, ગરમી, ઉચ્છૃંખલતા, ધર્મમર્યાદા ઓળંગવી તે, ઉત્સાહ, કસ્તૂરી.
दर्पक पु० મોહક, કામદેવ, સિંહ, કસ્તૂરી.
दर्पक त्रि० ગર્વ કરનાર, મોહ કરનાર.
दर्पघ्न त्रि० ગર્વનો નાશ કરનાર.
दर्पण पु० દર્પણ, આયનો, આરીસો, તે નામે એક પર્વત, તે નામે એક નદ.
दर्पण न० નેત્ર, આંખ.
दर्पद त्रि० ગર્વદાયક, ગર્વનાશક.
दर्पद पु० વિષ્ણુ.
दर्पध्मात त्रि० ગર્વથી ફૂલેલ, ગર્વપૂર્ણ.
दर्पपत्र पु० કાશ-કાસડો ઘાસ.
दर्पपत्रक पु० ઉપરનો અર્થ.
दर्पह त्रि० ગર્વનો નાશ કરનાર.
दर्पहन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
दर्पहन् पु० વિષ્ણુ.
दर्पारम्भ पु० ગર્વનો આરંભ.
दर्पिन् त्रि० ગર્વવાળું, અહંકારી.
दर्पोपशांति स्त्री० ગર્વની શાંતિ, અહંકાર ઉતરી જવો તે.
दर्भ पु० દર્ભ, દાભ નામે ઘાસ.
दर्भट न० એકાંત ગૃહ, ઓરડો.
दर्भपत्र पु० કાશ, કાસડો ઘાસ.
दर्भपत्रक पु० ઉપરનો અર્થ.
दर्भपुष्प पु એક જાતનો સાપ.
दर्भमय त्रि० દાભનું, દર્ભનું, દર્ભમય.
दर्भमूल न० દાભનું મૂળીયું.
दर्भमूला स्त्री० એક જાતની વનસ્પતિ.
दर्भर त्रि० દાભની પાસેનો પ્રદેશ વગેરે.
दर्भानूप पु० દાભથી ભરપૂર નિર્જળ પ્રદેશ.
दर्भाह्वय पु० મુંજ ઘાસ.
दर्भि पु० તે નામે એક ઋષિ.
दर्म त्रि० ચીરી નાખનાર, ફાડી નાખનાર.
दर्य्य त्रि० ભયનું સાધન.
दर्व पु० રાક્ષસ, હિંસા.
दर्व त्रि० હિંસક.
दर्वक पु० કડછો, કડછી.
दर्वट पु० ફોજદાર, કોટવાળ.
दर्वरीक पु० ઇન્દ્ર, વાયુ, એક વાદિત્ર.
दर्वा स्त्री० ઉશીનર નામના રાજાની સ્ત્રી.
दर्वि स्त्री० કડછી, સર્પની ફેણ.
दर्विका स्त्री० કડછી.
दर्विहोम पु० કડછીવડે હોમ.
दर्वी स्त्री० કડછી, સર્પની ફેણ.
दर्वीकर पु० સર્પ.
दर्वीसंक्रमण न० તે નામે એક તીર્થ.
दर्वीहोम पु० કડછીવડે હોમ.
दर्श पु० અમાસ તિથિ, અમાસને દિવસે કરવાનો યજ્ઞ, દર્શન, દષ્ટિ, દષ્ટિવિષયક જ્ઞાન.
दर्शक त्रि० દેખાડનાર, દેખનાર, જોનાર, નિપુણ, કુશળ, હોંશીઆર, પ્રધાન, મુખ્ય.
दर्शक पु० દ્વારપાળ, જોવાને, દેખવાને, દેખાડવાને.
दर्शत पु० સૂર્ય, ચંદ્ર, આકડાનું ઝાડ, કપૂર.
दर्शत त्रि० જોવા યોગ્ય, દર્શન કરવા યોગ્ય, દેખાવડું.
दर्शन न० નેત્ર, સ્વપ્ન, બુદ્ધિ, ધર્મ, દર્પણ, આરસી, શાસ્ત્ર, વર્ણ, દેખવું, જોવું, અધ્યાત્મ શાસ્ત્ર, ષડ્દર્શન, શોભવું, શોભા કરવી, રૂપ, મત, સંપ્રદાય, ધાર્મિક જ્ઞાન.
दर्शनप्रतिभू पु०એક પ્રકારનો સાક્ષી,જામીન.
दर्शनप्रातिभाव्य न० સાક્ષીપણું, જામીનગીરી.

दर्शनी स्त्री० દુર્ગા દેવી.

दर्शनीय त्रि० દર્શન કરવા યોગ્ય, જોવા યોગ્ય, દેખાવડું, સુંદર.

दर्शनीयमानिन् त्रि० પોતાને દેખાવડું માનનાર, ડોળી, દંભી.

दर्शप पु० એક પ્રકારની દેવજાતિ.

दर्शयामिनी स्त्री०અમાસનીરાત,અંધારીરાત.

दर्शयितुकाम त्रि० દેખાડવાને ઇચ્છતું, બતાવવાને ઇચ્છતું.

दर्शयितृ त्रि० દર્શન કરનાર, જોનાર, દેખાડનાર, બતાવનાર.

दर्शयित्वा अव्य० દેખાડીને, બતાવીને.

दर्शयितृ पु० દ્વારપાળ, દેખાડનાર-ભોમીયો.

दर्शयिष्यत् त्रि०દેખાડતું,બતાવતું,સમજાવતું.

दर्शविपद् पु० ચન્દ્ર, કપૂર.

दर्शित त्रि०દેખાડેલ, પ્રકટ કરેલ,સમજાવેલ.

दर्शिन् त्रि० દેખનાર, બતાવનાર, સમજાવનાર, પ્રકટ કરનાર, વિવેચન કરનાર.

दर्शिवन् त्रि० દેખનાર, જોનાર.

दर्शिवस् त्रि ઉપરના અર્થ.

दल् चु० उभ० स० सेट् દળવું, ફાડવું,ભેદવું, તોડવું, વિકાસ કરવો.

दल् भ्वा० प० स० सेट् ઉપરના અર્થ.

दल न० ઉંચાઈ, ટુકડો, પાંદડું, વન, તમાલપત્ર, અર્ધું, ફાડવું, તરવારનું મ્યાન, સમૂહ, ઢગ, કાપવું, ભેદવું, તોડવું, સૈન્ય, લશ્કરી ટુકડી.

दलकपाट पु० ફૂલની પાંખડી.

दलकोष पु० મોગરાનું ઝાડ.

दलत् त्रि० ફાડતું, ચીરતું, તોડતું, ભેદતું.

दलतृ त्रि० બે ભાગ કરનાર, ચીરનાર, ફાડનાર, તોડનાર.

दलन न० ફાડવું, તોડવું, ભેદવું, ચીરવું.

दलन त्रि० ફાડનાર, ચીરનાર, બે ભાગ કરનાર, તોડનાર.

दलनिर्मोक पु० ભોજપત્રનું ઝાડ.

दलनी स्त्री० માટીનું ઢેફું.

दलप न० પ્રહાર કરવો, યુદ્ધ, સોનું.

दलप त्रि० વીદારનાર, ચીરનાર, તોડનાર, ફાડનાર, ભેદનાર.

दलप पु० સેનાપતિ, સમૂહનો નેતા, નાયક, આગેવાન.

दलपुष्पा स्त्री० કેવડાનું ઝાડ–केतकी.

दलमालिनी स्त्री० નીચેનો શબ્દ જુઓ.

दलमाली स्त्री० એક જાતનું શાક–કોબીચ-કોબી.

दलशस् अव्य० પાંદડે પાંદડે, ટુકડેટુકડા.

दलशाली स्त्री० दलमाली જુઓ.

दलसारिणी स्त्री० दलमालिनी જુઓ.

दलसूचि स्त्री० કાંટો.

दलसूची स्त्री० કાંટો.

दलस्नसा स्त्री०પાંદડાના રેસા,પાંદડાંની રેખા.

दलाढक पु० રાની તલ, ગેરૂ, ફીણ, ખાઇ, નાગકેસર, મોગરો, હાથીનો કાન, મોટો પવન, માવત, ચમેલી, વાછરડો.

दलाढ्य त्रि० ઘણુંજ મોટું.

दलाढ्य पु० કાદવ–પતરીઓરૂપે બનેલો કાદવ.

दलाढ्य त्रि० પાંદડાંવાળું.

दलाढ्यक पु० મોગરો.

दलामल न० એક જાતની વનસ્પતિ.

दलाम्ल न० લૂણીની ભાજી.

दलाह्व पु० નાગર વેલ.

दलाह्वय पु० નાગર વેલ.

दलि स्त्री० માટીનું ઢેફું.

दलि पु० માટીનું ઢેફું.

दलिक पु० લાકડું.

दलित त्रि० વિકસેલ, ખીલેલ, ઉઘડેલ, ખંડિત થયેલ, ભાંગેલ, ચીરાયેલ, તુટેલ, બે ભાગમાં કરેલ.

दलिन् त्रि० બે ભાગવાળું, તુટેલું ભાંગેલું, ચીરાયલું.

दली स्त्री० माटीनुं ढेफुं.
दलेगन्धि पु० सातपुडानुं झाड.
दलोद्भव त्रि० पांदडामांथी उत्पन्न थयेल.
दलोद्भव न० एक जातनुं मध, एक दारू.
दल्म पु० कपट, पाप, दगो, ठगाइ, ते नामे एक ऋषि, चक्र, पैडुं.
दल्मि पु० इन्द्र, इन्द्रनुं वज्र.
दल्मिमत् पु० इन्द्र.
दल्य त्रि० पांदडानी समीपनो प्रदेश वगेरे.
दव पु० वन, वननो अग्नि–दावानळ, ताप, संताप.
दवथु पु० ताप, संताप.
दवदग्ध त्रि०वनमां बळेल,दावानळथी बळेल.
दवदग्धक न० एक जातनुं घास.
दवदहन पु० दावानळ.
दवयत् पु० दूर करतुं.
दवाग्नि पु० दावानळ.
दवि नामाधतु प० स० सेट् दूर करवुं.
दविष्ठ त्रि० अत्यंत दूर.
दवीयस् त्रि० अत्यंत दूर.
दंश् चु० उभ० स० सेट् दीपवुं, प्रकाशवुं.
दंश् चु० आ० स० सेट् दशवुं, करडवुं.
दश् भ्वा० प० स० सेट् दशवुं, करडवुं.
दशक त्रि० दश जेटलुं, दशनी संख्या.
दशकण्ठ पु० रावण.
दशकण्ठजित् पु० रामचंद्र.
दशकन्ध पु० रावण.
दशकन्धर पु० रावण.
दशकन्धरजित् पु० रामचंद्र.
दशकर्मन् न० गर्भाधानथी आरंभी श्मशान सुधीनुं दश प्रकारनुं कर्म.
दशकामजव्यसन न० स्वेच्छाथी उत्पन्न थनारां दशव्यसन–जुगार, दिवसे निद्रा, छीनाळुं, मदमत्तपणुं, शिकार, कोइने गाळो देवी, नृत्य, गायन, वाद्य, दंभ.
दशकुलवृक्ष पु०तंत्रशास्त्रप्रसिद्ध दश वृक्षो.
दशक्षीर न० दश प्रकारनुं दूध–गायनुं, भेंसनुं, बकरीनुं ऊंटडीनुं, गाडरनुं, घोडीनुं, मनुष्य स्त्रीनुं, हाथणीनुं, मृगलीनुं अने गधेडीनुं दूध.
दशगुण न० दशगणुं.
दशग्रन्थ पु० ब० वेदसंहिता, वेद, ब्राह्मण, शिक्षा, कल्प, व्याकरण, निघंटु, छंद अने निरुक्त–ए दश ग्रंथ.
दशग्रामपति पु० दश गामनो धणी.
दशग्रामिक पु० दश गामनो धणी.
दशग्रामिक त्रि० दश गामनी पासेनो प्रदेश वगेरे.
दशग्रामिन् पु० दश गामनो धणी.
दशग्रीव पु० रावण.
दशज्योति पु० सुभ्राज राजानो एक पुत्र.
दशज्योतिस् पु० उपरनो अर्थ.
दशत् स्त्री० दशनी संख्या–दशनो वर्ग.
दशतम त्रि० दशमुं.
दशतय त्रि० दशनी संख्यावाळुं, दश.
दशति स्त्री० सोनी संख्या.
दशदशिन् त्रि० सोगणुं.
दशधा अव्य० दश प्रकारे.
दशन् त्रि० दश, दशनी संख्या.
दशन न० बख्तर.
दशन पु० पर्वतनुं शिखर.
दशन पु० न० दांत.
दशनच्छद पु० होठ.
दशनपद न० दंतक्षतनुं स्थान, दांतना करडनी नीशानी.
दशनबीज पु० दाडमनुं झाड.
दशनवासस न० होठ.
दशनविहीन त्रि० दांतवगरनुं.
दशनबीज पु० दाडमनुं झाड.
दशनांशु पु० दांतनुं किरण.
दशनाङ्क पु० दशनपद जुओ.
दशनाढ्य त्रि० दांतवाळुं.

दशनाढ्या स्त्री० એક જાતની વનસ્પતિ-લૂણી.
दशनोच्छिष्ट न० ચુંબન, નિઃશ્વાસ.
दशनोच्छिष्ट त्रि० દાંતવડે એઠું.
दशप पु० દશ ગામડાંનો કોઈ અમલદાર વગેરે.
दशपञ्चतपस् पु० ઇન્દ્રિયજયપૂર્વક પંચાગ્નિ તપ કરનાર.
दशपारमिताध्वर पु० બુદ્ધ દેવ.
दशपुर न० એક જાતની મોથ.
दशपुर पु० માળવા દેશનો અમુક ભાગ.
दशपुरुष न० દશ પુરૂષો.
दशपूर न० એક જાતની મોથ.
दशपूर पु०માળવા દેશનો અમુક એક ભાગ.
दशपेय पु० એક જાતનો યાગ.
दशबल पु० બુદ્ધ દેવ,
दशबाहु स्त्री० દશ ભુજાવાળી દુર્ગા દેવી.
दशभुजा स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
दशभूमिग पु० બુદ્ધ દેવ.
दशभूमीश पु० બુદ્ધ દેવ.
दशम त्रि० દશમું.
दशमभाव पु० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ દશમુ સ્થાન.
दशमहाविद्या स्त्री० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ દશ મહાવિદ્યાઓરૂપ દશ દેવીઓ.
दशमाल न० દશ માળાઓ.
दशमालिक पु० તે નામે એક દેશ
दशमालिक पु० ब० દશમાલિક દેશના રાજાઓ, દશમાલિક દેશના રહેવાસીઓ.
दशमाली स्त्री० દશ માળાઓ.
दशमास्य त्रि० દશ મહિનાના ગર્ભમાં રહેલ.
दशमिन् त्रि० અત્યંત વૃદ્ધ-નેવું વર્ષથી ઉપર અવસ્થાનું.
दशमी स्त्री० કામની છેલ્લી અવસ્થા, દશમ તિથિ, મનુષ્ય આયુષનાં સો વર્ષ પૈકી છેલ્લાં દશ વર્ષ.
दशमीगत त्रि० અત્યંત વૃદ્ધ-નેવું વર્ષ ઉપરની અવસ્થાવાળું.
दशमीस्थ त्रि० અત્યંત વૃદ્ધ, કામની છેલી અવસ્થાને પામેલ.
दशमुख पु० રાવણ.
दशमुखरिपु पु० રામચંદ્ર.
दशमुखा स्त्री० દશ મુખવાળી દેવી.
दशमुखान्तक पु० રામચન્દ્ર.
दशमूत्रक न० દશ પ્રકારનાં મૂત્ર-ગાયનું, ભેંસનું, બકરીનું, ઘેંટીનું, ઘોડીનું, હાથણીનું, ગધેડીનું, મૃગલીનું અને મનુષ્ય સ્ત્રીનું મૂત્ર.
दशमूल न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક પાચન ઔષધ.
दशमूलघृत न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ઔષધરૂપ ઘી.
दशमूलतैल न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ઔષધરૂપ તેલ.
दशमूलषट्पलघृत न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ઔષધરૂપ એક ઘી.
दशमूलाद्यघृत न० ઉપરનો અર્થ.
दशयोग पु० વિવાહ વગેરેમાં ત્યાજ્ય જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક યોગ.
दशरथ पु० સૂર્યવંશી એક રાજા, રામચંદ્રનો પિતા.
दशरथतनय पु० રામચંદ્ર.
दशरथतनूज पु० રામચંદ્ર.
दशरथपुत्र पु० રામચંદ્ર.
दशरथसुत पु० રામચંદ્ર.
दशरथसूनु पु० રામચંદ્ર.
दशरथात्मज पु० રામચંદ્ર.
दशरश्मिशत पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
दशरात्र पु० દશ દિવસસાધ્ય એક યજ્ઞ.
दशरूपक न० સાહિત્યપ્રસિદ્ધ એક ગ્રંથ.
दशरूपभृत् पु० વિષ્ણુ.
दशलक्षण न० દશ લક્ષણો.
दशलक्षणक पु० ધૃતિ-ક્ષમા-દમ અસ્તેય-શૌચ-ઇન્દ્રિયનિગ્રહ-બુદ્ધિ-વિદ્યા-સત્ય-અક્રોધ-એ દશ લક્ષણવાળો ધર્મ.
दशवाजिन् पु० ચંદ્ર, કપૂર.

दशवार्षिक त्रि० દશ વર્ષનું, દશ વર્ષમાં હોનાર–થનાર.
दशविध त्रि० દશ પ્રકારનું.
दशवीर न० તે નામે એક સૂત્ર.
दशव्रज पु० તે નામે એક ઋષિ
दशशत न० એક હજાર, હજારની સંખ્યા.
दशशतरश्मि पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
दशशतांघ्रि स्त्री० શતમૂલી, શતાવરીવનસ્પતિ.
दशश्वेतवाजिन् पु० ચંદ્ર, કપૂર.
दशसप्त स्त्री० સામવેદનો અમુક ભાગ.
दशसहस्र न० દશ હજાર.
दशसाहस्र न० દશ હજાર.
दशसाहस्रिक त्रि० દશ હજારના પ્રમાણનો ભાગ વગેરે.
दशस्य् नामधातु प० अ० सेट् દાનની ઇચ્છા કરવી.
दशहरा स्त्री० ગંગાનો જન્મ–દિવસ–જેઠ શુદ દશમ.
दशा स्त्री० અવસ્થા, દીવાની દીવેટ, ચિત્ત, મન, જન્મ વગેરે અવસ્થાઓ, કામકૃત દશ અવસ્થાઓ, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ ગ્રહોનો ભોગ્ય કાલ, સ્થિતિ, હાલત, કપડાંનો છેડો, કિનાર.
दशाकर्ष पु દીવો.
दशाकर्ष पु० ब० વસ્ત્રનો છેડો.
दशाकर्षा स्त्री० વસ્ત્રનો છેડો, કિનાર.
दशाकर्षिन् पु० દીવો.
दशाक्षर न० દશ અક્ષરનો 'પંક્તિ' નામે એક છંદ.
दशाक्षर त्रि० દશ અક્ષરવાળું.
दशाक्षरी स्त्री० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક મંત્ર.
दशाङ्गधूप पु० એક પ્રકારનો ધૂપ
दशाङ्गुल न० ઉપર દશ આંગળીઓ જેવી રેખાવાળું એક ફળ.
दशाङ्गुल त्रि० દશ આંગળ પ્રમાણનું, દશ આંગળનું.
दशाधिपति पु० સૂર્ય વગેરે ગ્રહ, જમાદાર.
दशानन पु० રાવણ.
दशानिक पु० દંતીવૃક્ષ.
दशान्त पु० વૃદ્ધાવસ્થા, દીવેટનો છેડો.
दशामय पु० રુદ્ર દેવ.
दशापवित्र न० શ્રાદ્ધ વગેરેમાં અપાતો વસ્ત્રનો ટુકડો.
दशारुहा स्त्री० એક જાતની મોથ.
दशार्ण पु० તે નામે એક દેશ.
दशार्ण पु० ब० દશાર્ણ દેશનો રાજા, દશાર્ણ દેશના રહેવાસીઓ.
दशार्णक पु० દશાર્ણ દેશ.
दशार्णा स्त्री० તે નામે એક નદી.
दशार्णेयु पु० પુરુવંશી રૌદ્રાશ્વ રાજાનો પુત્ર.
दशार्द्ध न० પાંચ પાંચની સંખ્યા.
दशार्ह पु० ક્રોષ્ટૃવંશી ધૃષ્ટદ્યુમ્ન રાજાનો એક પુત્ર, વિષ્ણુ, યાદવ લોકોનો દેશ.
दशार्ह त्रि० હરકોઈ યાદવવંશી.
दशावतार पु० વિષ્ણુ.
दशाविशेष पु० અમુક કોઇ દશા, અમુક કોઇ હાલત, અમુક કોઇ અવસ્થા.
दशाश्व पु० ચંદ્ર, કપૂર
दशाश्वमेध न० કાશીમાં આવેલું તીર્થ.
दशाश्वमेधिक न० ઉપરનો અર્થ.
दशास्थिति स्त्री० અમુક દશા, અમુક હાલત.
दशास्य पु० રાવણ.
दशास्यजित् पु० રામચંદ્ર.
दशास्यनिषूदन पु० રામચંદ્ર.
दशास्यरिपु पु० રામચંદ્ર.
दशास्यशत्रु पु० રામચંદ્ર.
दशास्यहन्तृ पु० રામચંદ્ર.
दशाह पु० દશ દિવસ.
दशिका स्त्री० એક જાતની જંગલી માખી.
दशिन् त्रि० ब० દશની સંખ્યાવાળું.
दशिन् पु० દીવો, દશ ગામ ઉપરનો અમલદાર.

दर्शिन त्रि० छेडावाळुं.
दशोविदर्भ पु० दक्षिणमां आवेलो देश.
दशेन्द्रिय न० दश इन्द्रियो.
दशेन्धन पु० दीवो.
दशेर त्रि० हिंसक.
दशेरक पु० मध्य देश, गधेडो.
दशेरक पु० ब० मध्य देशना लोक.
दशेरकी स्त्री० गधेडी.
दशेश पु० सूर्य वगेरे ग्रह, दश गामनो अमलदार.
दशैकादशिक त्रि० एक प्रकारना व्याजनो धंधो करनार, सोप्रत्ये दश लेनार.
दशोणि पु० पुष्कळ हविष्यवाळुं.
दशौषधकाल पु० दश प्रकारना औषधनो समय.
दष्ट त्रि० दशायेल, दशेल, करडेल, एकत्र थयेल.
दस् चु० आ० स० सेट् दशवुं, करडवुं, जोवुं.
दस् दिवा० प० स० सेट् ऊंचे फेंकवुं, फेंकवुं, नाश पामवो, ओछुं थवुं.
दस पु० ऊंचे फेंकवुं, उराडवुं, नाश पामवुं, क्षीण थवुं.
दसन न० उपरना अर्थ.
दसेरक पु० मारवाड देश, गधेडो.
दसेरकी स्त्री० गधेडी.
दस्त त्रि० फेंकेल, ऊंचे फेंकेल, उराडेल, नाश करेल.
दस्म त्रि० फेंकनार, उराडनार, दर्शन करवा योग्य, जोवा योग्य.
दस्म पु० यजमान, चोर, अग्नि, चित्रानुं झाड.
दस्म्य त्रि० दर्शन करवा योग्य, जोवा योग्य, देखावडुं.
दस्यु पु० महासाहसिक, खळ, चोर, कर्म-भ्रष्ट, असुर, शत्रु, क्रूर.
दस्युसात् अव्य० शत्रुने स्वाधीन.
दस्युह पु० सुग्रीवनो मोटो भाइ वाली.
दस्र पु० गधेडो, अश्विनी नक्षत्र.
दस्र पु० द्विव० अश्विनी कुमार, बेनी संख्या.
दस्र त्रि० हिंसक.
दस्र न० शिशिर ऋतु.
दस्रदेवता स्त्री० अश्विनी नक्षत्र.
दस्रभ न० अश्विनी नक्षत्र.
दस्रसू स्त्री० सूर्यपत्नी-संज्ञा नामनी.
दंह् चु० उभ० सेट् दीपवुं, प्रकाशवुं. अ० बाळवुं स०
दह् भ्वा० प० स० अनिट् बाळवुं, बळवुं.
दहत् त्रि० बाळतुं, बळतुं.
दहदहा स्त्री० ते नामे कार्तिकस्वामीनी माता.
दहन पु० अग्नि, चित्रक वृक्ष, भीलामुं, कबूतर, ते नामे एक रुद्रदेव, होलो, दुष्ट मनुष्य, गुगळ.
दहन त्रि० दाहक, बाळी नाखनार.
दहन न० दाह, बाळवुं ते.
दहनकेतन पु० न० धुमाडो.
दहनप्लुष्ट न० वैद्यकप्रसिद्ध एक दाहक पदार्थ.
दहनप्रिया स्त्री० अग्निनी पत्नी स्वाहा.
दहनबहुल पु० अग्नि, चित्रक वृक्ष.
दहनर्क्ष न० कृत्तिका नक्षत्र.
दहनसहचर पु० वायु.
दहनसारथि पु० वायु.
दहनागुरु न० बाळवा माटेनुं अगर.
दहनाराति पु० पाणी.
दहनारि पु० पाणी.
दहनी स्त्री० मोरवेल, वनस्पति.
दहनीय त्रि० बाळवा योग्य.
दहनोपल पु० सूर्यकान्त मणि-आगीओ काच.
दहनोल्का स्त्री० अग्निनो तणखो.
दहर पु० उंदर, भाई, बाळक, वरुण देव.
दहर न० नरक.

दहर त्रि० दुर्बोध, અતિસૂક્ષ્મ, સ્વલ્પ, અતિશય થોડું.

दहराकाश पु० પરમાત્મા.

दहमान त्रि० બળતું, બાળતું.

दह पु० દાવાનળ, જઠર, પેટ.

दा भ्वा० प० स० अनिट् દેવું, આપવું.

दा जुहो० उभ० स० अनिट् દેવું, આપવું. अति+અત્યંત આપવું. अनु+પાછું આપવું, પ્રતિનિધિરૂપે આપવું. अभि+ સામે આપવું. अव+ નીચે આપવું, આદિ કર્મ કરવુ, आ+ગ્રહણ કરવું, લેવું, अप+आ+ અપેક્ષાએ લેવું, उद+आ+ઉંચું કરી ગ્રહણ કરવું, उप+आ+સમીપમાં ગ્રહણ કરવું, परि+आ+ફેરવીને ગ્રહણ કરવું, प्रति+आ+ સામેથી લેવું, પ્રતિગ્રહ કરવો, वि+आ+ અંગ વગેરે પ્રસારવાં. परि+ઉપર સ્થાપવું, प्र+વિધિપૂર્વક આપવું, અત્યંત આપવું, अनु+प्र+પાછું આપવું. प्रति+प्र+લીધેલું પાછું આપવું, सम्+प्र+સત્કારપૂર્વક આપવું, प्रति+પાછું આપવું.

दा अदा० प० स० अनिट् કાપવું.

दाक पु० યજમાન.

दाक्ष त्रि० દક્ષસંબંધી. દક્ષનું, હોંશીઆરસંબંધી, હોંશીઆરનું.

दाक्षक पु० દક્ષના પુત્રનો વિષય.

दाक्षायण पु० દક્ષથી ચોથો પુરૂષ, દક્ષે કરેલ યજ્ઞ.

दाक्षायण न० સુવર્ણ, સોનું, સોનાનો અલંકાર.

दाक्षायणिन् पु० સોનાના અલંકારવાળું, સોનાવાળું, જેની પાસે સોનું હોય તે.

दाक्षायणी स्त्री० અશ્વિની વગેરે નક્ષત્રો, સતી-દુર્ગા દેવી, રેવતી નક્ષત્ર, દંતીવૃક્ષ, કશ્યપની પત્ની, અદિતિ.

दाक्षायणीप पु० શિવ, ચંદ્ર, કપૂર.

दाक्षायणीपति पु० ઉપરના અર્થ.

दाक्षायणीरमण पु० શિવ, ચંદ્ર, કપૂર.

दाक्षायणीवल्लभ पु० ઉપરના અર્થ.

दाक्षायणीस्वामिन् पु० ચંદ્ર, શિવ, કપૂર.

दाक्षायण्य पु० આદિત્ય.

दाक्षाय्य पु० ગીધ પક્ષી.

दाक्षि पु० દક્ષનો પુત્ર, દક્ષનો ગોત્રજ.

दाक्षिकन्था स्त्री० બાહ્લીક દેશમાં તે નામે એક સ્થાન.

दाक्षिकन्थीय त्रि० બાહ્લીક દેશમાંના અમુક સ્થાનમાં હોનાર.

दाक्षिण त्रि० દક્ષિણા જેનું પ્રયોજન હોય તે, દક્ષિણનું, દક્ષિણ દિશાસંબંધી, દક્ષિણાનું, દક્ષિણાસંબંધી.

दाक्षिणक पु० દક્ષિણા દેવામાં તત્પર, દક્ષિણમાર્ગે જનારાનો બંધ.

दाक्षिणक त्रि० ચંદ્રલોકમાં જનાર.

दाक्षिणशाल त्रि० દક્ષિણશાળામાં હોનાર-થનાર.

दाक्षिणात्य त्रि० દક્ષિણનું, દક્ષિણ દેશનું, દક્ષિણી.

दाक्षिणात्य न० નાળીએર.

दाक्षिणापथक त्रि० દક્ષિણાપથ દેશમાં હોનાર-થનાર.

दाक्षिण्य न० અનુકૂળતા, ચતુરાઇ, સાહિત્ય-પ્રસિદ્ધ એક નાટકલક્ષણ.

दाक्षी स्त्री० દક્ષની પુત્રી, વ્યાકરણકર્તા પાણિની મુનિની માતા.

दाक्षीपुत्र पु० પાણિની મુનિ.

दाक्षेय पु० પાણિની મુનિ.

दाक्ष्य न० કુશળતા, ચતુરાઇ, હોંશીઆરી.

दाघ पु० દાહ, સંતાપ, તાપ.

दाडक पु० દાંત.

दाडिम पु० દાડિમનું ઝાડ, એલચીનું ઝાડ.

दाडिम न० દાડમનું ફળ, એલચી.

दाडिमपत्र न० દાડમનું પાન.

दाडिमपत्रक पु० રોહિતવૃક્ષ-એક જાતનું ઝાડ.

दाडिमपुष्प પુ० ઉપરનો અર્થ.
दाडिमपुष्प ન० દાડમનું ફૂલ.
दाडिमप्रिय પુ० પોપટ.
दाडिमप्रिय ત્રિ० દાડમ જેને પ્રિય હોય તે.
दाडिमभक्षक પુ० પોપટ.
दाडिमभक्षक ત્રિ० દાડમ ખાનાર.
दाडिमभक्षण પુ० પોપટ.
दाडिमभक्षण ત્રિ० દાડમ ખાનાર.
दाडिमभक्षण ન० દાડમ ખાવું તે.
दाडिमादिचूर्ण ન० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ઔષધ.
दाडिमाष्टक પુ० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક ચૂર્ણ.
दाडिमी સ્ત્રી० દાડમનું ઝાડ, એલચીનું ઝાડ.
दाडिमीफल ન० દાડમ, એલચી.
दाडिमीरस પુ० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ઔષધ.
दाडिमीसार પુ० દાડમનું ઝાડ, એલચીનું ઝાડ.
दाडिम्ब પુ० દાડમનું ઝાડ.
दाडी સ્ત્રી० દાડમનું ઝાડ, દાડમ.
दाढा સ્ત્રી० દાઢ, દાંત, પ્રાર્થના, યાચના સમૂહ.
दाढिका સ્ત્રી० દાઢ, મૂછ.
दाण्ड પુ० ઇશ્વાકુ રાજાના દંડ નામના એક પુત્રનો પુત્ર.
दाण्ड ન० દણ્ડપણું,શિક્ષાપણું,દંડનો સમૂહ.
दाण्ड ત્રિ० દંડ સંબંધી, શિક્ષા સંબંધી.
दाण्डकि ત્રિ०તે નામે એક આયુધજીવી સંઘ.
दाण्डपाता સ્ત્રી० અમુક કોઇ એક તિથિ.
दाण्डाजिनिक ત્રિ० માયાવી, કપટી, ઠગ.
दाण्डायन પુ०દંડ નામના ક્ષત્રિયનો ગોત્રજ.
दाण्डिक ત્રિ० दाण्डकि જુઓ.
दाण्डिक्य ન० દાંડિકપણું.
दाण्डिन् પુ० બ० દંડ ઋષિએ કહેલ આચારગ્રંથ ભણનાર.
दाण्डिनायन પુ० દંડિનનો ગોત્રજ.
दात ત્રિ० કાપેલ, લણેલ, છેદેલ, શોધેલ, શુદ્ધ કરેલ.

दातव्य ત્રિ० આપવા યોગ્ય, કાપવા યોગ્ય.
दाति સ્ત્રી० દાન, દેવું,આપવું, શુદ્ધિ, શોધવું, સાફ કરવું, દીધેલ, શોધેલ.
दातु ન० દાન.
दातु ત્રિ० દાન કરનાર, આપનાર.
दातृ ત્રિ० ઉપરના અર્થ.
दात्यूह પુ० બપૈયો, ચાતકપક્ષી, જલકાગડો, મેઘ.
दात्यूही સ્ત્રી० ચાતકપક્ષિણી, જલકાગડી.
दात्यौह પુ० ચાતક પક્ષી, જલકાગડો.
दात्यौही સ્ત્રી० ચાતકપક્ષિણી, જલકાગડી.
दात्र ન० દાતરડું, દાન.
दात्र ત્રિ० દાન કરવા યોગ્ય, આપવા યોગ્ય.
दात्र ત્રિ० દાન કરનાર, આપનાર.
दात्व ત્રિ० દાન કરનાર.
दात्व ન० યજ્ઞકર્મ.
दाद् પુ० દાન.
दादद ત્રિ० દાન કરનાર.
दादिन् ત્રિ० દાન કરનાર, સંસ્કારયુક્ત કરેલ.
दाधिक ત્રિ० દહીં છાંટેલ, દહીંથી મિશ્ર કરેલ, દહીંમાં સંસ્કારયુક્ત કરેલ.
दाधिक ન० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક ઔષધ.
दाधित्थ ન० કોઠનો વિકાર, કોઠના જેવડું માપ.
दाधृषि સ્ત્રી० પૃથ્વી.
दाधृषि ત્રિ० અત્યંત ધર્ષણ કરનાર, અતિશય તિરસ્કાર કરનાર.
दान् ભ્વા० ઉભ० સ० સેટ્ સીધું કરવું,છેદવું.
दान ન० દાન, દેવું, આપવું, હાથીનો મદ, ધન, દોલત, પાળવું, રક્ષણ કરવું, છેદવું, કાપવું, શુદ્ધ કરવું, મારવું, ઈનામ, એક જાતનું મધ.
दान ત્રિ० આપવાનું હરકોઈ દ્રવ્ય.
दानक ન० ખરાબ દાન.
दानकर्म ન० દાનરૂપ કર્મ, આપવાની ક્રિયા.
दानकाम ત્રિ० દાન કરવા ઇચ્છનાર.

दानकुल्या स्त्री० હાથીના મદનો પ્રવાહ.
दानच्युत पु० ગૌતમ પ્રવરનો એક ઋષિ.
दानतस् अव्य० દાનથી.
दानता स्त्री० દાનપણું.
दानत्व न० દાનપણું.
दानधर्म पु० દાનરૂપ ધર્મ.
दानपति पु० અક્રૂર નામે એક યાદવ, તે નામે એક અસુર.
दानपति त्रि० પુષ્કર આપનાર, ઘણુંજ દાન કરનાર.
दानपात्र न० દાનનું પાત્ર-દાન દેવા યોગ્ય.
दानप्रतिभाव्य न०આપવામાટેજામીનગીરી.
दानफल न० દાનનું ફળ.
दानव पु० દાનવ, રાક્ષસ, અસુર.
दानव त्रि० દાનવસંબંધી, અસુરનું, રાક્ષસી.
दानवगुरु पु० શુક્રાચાર્ય.
दानवज्र पु० એક પ્રકારનો દિવ્ય ઘોડો.
दानवत् त्रि० દાનવાળું.
दानवत् अव्य० દાન જેવું.
दानवप्रिय त्रि० દાનવોને પ્રિય.
दानवप्रिया स्त्री० નાગરવેલ.
दानवर्षिन् पु० મદ ઝરતો હાથી.
दानवर्षिन् त्रि० પુષ્કળ દાન આપનાર.
दानवारि पु० દેવ, વિષ્ણુ.
दानवारि न० હાથીના મદનું પાણી.
दानवीर पु० દાન કરવામા વીર, મહાન દાતા.
दानवेय पु० दानव જુઓ.
दानव्यत्यास पु० દાન દેવામાં વિપરીતપણું, કુપાત્રને દાન દેવું તે.
दानशील त्रि० બહુજ દાતા.
दानशौण्ड त्रि० અતિશય દાતા.
दानसागर पु० અતિશય દાન કરનાર.
दानयोग्य त्रि० દાનપાત્ર, દાન દેવા યોગ્ય.
दानिन् त्रि० દાન કરનાર.
दानीय न० દેવું, આપવું તે.
दानीय त्रि० દેવા યોગ્ય, આપવા યોગ્ય.
दानु त्रि० દાતા, દેનાર, આપનાર, પરાક્રમી, વિજયી.
दानु पु० વાયુ, સુખ, દાનવ.
दानु न० દાન, વૃષ્ટિ, વરસવું તે.
दानोदक न० હાથીનો મદ.
दान्त त्रि० બાહ્ય ઈન્દ્રિયોને વશ કરનાર, દમન પામેલ, સુશિક્ષિત.
दान्त पु० દમનક વૃક્ષ, પર્વતના શિખર ઉપરનો કુવો.
दान्त त्रि० દાન કરનાર, દાતા, દાંતનું, દાંતસંબંધી.
दान्ति स्त्री० ઈન્દ્રિયનિગ્રહ, સંયમ.
दापन न० દેવરાવવું, અપાવવું.
दापयित्वा अव्य० અપાવીને, દેવરાવીને.
दापित त्रि० સાધેલ, વશ કરેલ, દંડેલ, શિક્ષા કરેલ, દેવરાવેલ, અપાવેલ.
दाप्य त्रि० દંડવા યોગ્ય, શિક્ષા કરવા યોગ્ય, અપાવવા યોગ્ય.
दाम न० દોરી, દોરડું, સન્ધાન.
दामकण्ठ पु० તે નામે એક ઋષિ.
दामग्रन्थि पु० વિરાટ રાજાનો સેનાપતિ.
दामचन्द्र पु० દ્રુપદ રાજાનો એક પુત્ર.
दामन् न० દોરી, દોરડું, માળા, પશુને બાંધવાની દોરી.
दामन त्रि० દોરડાસંબંધી, દોરડાનું.
दामनपर्वन् न० ચૈત્ર મહિનાની શુદ ચૌદશ, ચૈત્ર શુદ બારશ વગેરે.
दामनि पु० તે નામે એક આયુધજીવી સંઘ.
दामनी स्त्री० પશુને બાંધવાની દોરી.
दामन्यादि पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ શબ્દગણ.
दामलिप्त न० તે નામે એક શહેર.
दामलिह् त्रि० દોરડું ચાટનાર.
दामा स्त्री० દોરી, દોરડું, માળા, પશુને બાંધવાની દોરી.
दामाञ्चन न० નીચેના શબ્દ જુઓ.
दामाञ्चन न० ઘોડા વગેરેને પગે બાંધવાની

દોરી, ઘોડાના સામાનનું એક અંગ-જેમાં ઘોડાપર બેસનારના પગ રહે છે તે-પગડું.

दामिनी સ્ત્રી૰ વીજળી.

दामोदर પુ૰ શ્રીકૃષ્ણ, શાલગ્રામની એક મૂર્તિ, વિષ્ણુ, ગયેલી ઉત્સર્પિણીમાં થઇ ગયેલ એક જૈન તીર્થંકર.

दामोष्णीय પુ૰ તે નામે એક ઋષિ.

दाम्पत्य ન૰ દંપતિસંબંધી, ધણી-ધણીયાણી સંબંધી, ધણી-ધણીયાણીની અન્યોન્ય પ્રીતિ.

दाम्भिक ત્રિ૰ દંભી, પાખંડી, ઢોંગી દંભવાળું.

दाम्भिक પુ૰ બગલોપક્ષી.

दाम्भिकी સ્ત્રી૰ બગલી.

दाम्य ત્રિ૰ વશ કરવા યોગ્ય, આજ્ઞા કરવા યોગ્ય.

दाय् ભ્વા૰ આ૰ સ૰ સેટ્ દાન કરવું, આપવું.

दाय પુ૰ દાન, લય, નાશ, સ્થાન, ખંડન, તોછડું બોલવું તે, ઉદ્ધત ભાષણ, વિવાહ કાળે કન્યાને પહેરામણીમાં અપાતું ધન, જમાઇ વગેરેને તેના સાસરાના પક્ષ તરફથી અપાતી પહેરામણી, ભાગ કરવો, વારસો, બાપદાદાના ધનનો હિસ્સો.

दायक ત્રિ૰ દાન કરનાર, આપનાર, ખંડન કરનાર.

दायक પુ૰ વારસ.

दायबन्धु પુ૰ ભાઇ, વારસનો હક્કદાર બાંધવ.

दायभाग પુ૰ વારસાનો ભાગ, વારસાની વહેંચણી.

दायविभाग પુ૰ ઉપરનો અર્થ.

दायाद પુ૰ સપિંડ, પુત્ર.

दायाद ત્રિ૰ વારસાના હક્કદાર.

दायादव પુ૰ બ૰ ઉપરનો અર્થ.

दायादवत् ત્રિ૰ વારસાવાળું

दायादवत् પુ૰ પિતા.

दायादा સ્ત્રી૰ વારસ સ્ત્રી-કન્યા-પુત્રી.

दायादी સ્ત્રી૰ ઉપરનો અર્થ.

दायाद्य ન૰ વારસપણું, સપિંડપણું, સાપિંડય ધન.

दायापवर्त्तन ન૰ વારસાનું ન હોવું તે.

दायित ત્રિ૰ દાન કરેલ, આપેલ.

दार પુ૰ બહુ૰ ભાર્યા, પત્ની.

दार પુ૰ એક પ્રકારનું ઔષધ, ચીરવું, ફાડી નાખવું.

दार ન૰ ખેડેલું ખેતર.

दारक ત્રિ૰ ચીરી નાખનાર, ફાડી નાખનાર.

दारक પુ૰ બાળક, પુત્ર, ગામમાં રહેલું ભુંડ.

दारकर्मन् ન૰ લગ્ન, વિવાહ.

दारक्रिया સ્ત્રી૰ લગ્ન, વિવાહ.

दारग्रहण ન૰ ઉપરનો અર્થ.

दारण ન૰ નિર્મળી, ચીરવાનું સાધન, ચીરવું, ભેદવું, ફાડી નાખવું, એક પ્રકારનું ઔષધ.

दारण ત્રિ૰ ચીરી નાખનાર, વિદારી નાખનાર, ભેદી નાખનાર.

दारणी સ્ત્રી૰ દુર્ગા દેવી.

दारद ન૰ દરદ દેશમાં હોનાર, એક પ્રકારનું ઝેર, પારો, હીંગળો.

दारद પુ૰ સમુદ્ર.

दारपरिग्रह પુ૰ લગ્ન, વિવાહ.

दारबलिभुज् પુ૰ બગલો.

दारव ત્રિ૰ લાકડાનું, લાકડાસંબંધી.

दारसंग्रह પુ૰ વિવાહ, લગ્ન.

दारि ત્રિ૰ ચીરનાર, વિદારનાર, ફાડનાર.

दारि સ્ત્રી૰ ચીરવું, વિદારવું, ફાડવું.

दारिका સ્ત્રી૰ કન્યા, છોકરી, પુત્રી, વેશ્યા સ્ત્રી.

दारिकादान ન૰ કન્યાદાન.

दारित ત્રિ૰ ચીરેલ, ફાડેલ, વિદારેલ.

दारिद्र्य ન૰ દરિદ્રતા, દરિદ્રપણું.

दारिन् પુ૰ પતિ, ધણી, સ્વામી.

दारी સ્ત્રી૰ એક પ્રકારનો ક્ષુદ્ર રોગ.

दारु પુ૰ ન૰ લાકડું, પિત્તળ, દેવદાર.

दारु ત્રિ૰ કારીગર, ચીરનાર, ફાડનાર, દાન

કરનાર, ખંડન કરનાર, કાપનાર.
दारुक ન૦ દેવદાર.
दारुक પુ૦ શ્રીકૃષ્ણનો સારથિ.
दारुकच्छ પુ૦ તે નામે એક દેશ.
दारुकच्छक ત્રિ૦ દારૂકચ્છ દેશમાં ઉત્પન્ન થનાર, તે દેશનાં લોક.
दारुकदली સ્રી૦ એક જાતની કેળ, જંગલી કેળ.
दारुका સ્રી૦ લાકડાની પુતળી.
दारुकावन ન૦ તે નામે એક તીર્થ.
दारुकेश्वर પુ૦ તે નામે એક શિવલિંગ.
दारुगन्धा સ્રી૦ એક જાતનું સુગંધી દ્રવ્ય.
दारुगर्भा સ્રી૦ એક જાતની કેળ, લાકડાની પુતળી.
दारुचिनी સ્રી૦ તજ.
दारुचीर्णक ન૦ તજ.
दारुज ત્રિ૦ લાકડામાંથી ઉત્પન્ન થનાર.
दारुज પુ૦ એક જાતનું વાદિત્ર.
दारुण પુ૦ ચિત્રાનું ઝાડ, ભયાનક રસ, વિષ્ણુ, એક જાતનો રોગ.
दारुण ત્રિ૦ ભયંકર, વિકાળ, બીહામણું, ચીરી નાખનાર.
दारुण ન૦ જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ અમુક નક્ષત્રો.
दारुणक પુ૦ વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક જાતનો ક્ષુદ્ર રોગ.
दारुणता સ્રી૦ ભયંકરપણું,ક્રૂરતા, નિર્દયતા.
दारुणत्व ન૦ ઉપરના અર્થ.
दारुणा સ્રી૦ અક્ષય તૃતીયા તિથિ, નર્મદાખંડની અધિષ્ઠાત્રી એક દેવી.
दारुतीर्थ ન૦ તે નામે એક તીર્થ.
दारुनिशा સ્રી૦ દારૂ હળદર.
दारुपत्री સ્રી૦ હિંગુપત્રી નામે વનસ્પતિ.
दारुपात्र ન૦ લાકડાનું પાત્ર.
दारुपीता સ્રી૦ દારૂ હળદર.
दारुपुत्रिका સ્રી૦ લાકડાની પુતળી
दारुपुत्री સ્રી૦ લાકડાની પુતળી.
दारुपुत्तलिका સ્રી૦ લાકડાની પુતળી.
दारुफल પુ૦ પીસ્તાંનું ઝાડ.
दारुमय ત્રિ૦ લાકડાનું,લાકડામાંથી બનાવેલ.
दारुमुख्याह्वया સ્રી૦ ઘો.
दारुमुख्याह्वा સ્રી૦ ઘો.
दारुमूषा સ્રી૦ દારૂમૂષી નામે એક વનસ્પતિ.
दारुयन्त्र ન૦ લાકડાનું કોઇ યંત્ર.
दारुवधू સ્રી૦ લાકડાની પુતળી, લાકડાની સ્રીપ્રતિમા.
दारुवह ત્રિ૦ લાકડાંને તાણી જનાર, લાકડાં લઈ જનાર.
दारुवाहक ત્રિ૦ ઉપરના અર્થ.
दारुसार પુ૦ ચંદનવૃક્ષ–સુખડ.
दारुसिता સ્રી૦ તજ.
दारुस्त्री સ્રી૦ લાકડાની પુતળી.
दारुहरिद्रा સ્રી૦ દારૂ હળદર.
दारुहस्तक પુ૦ લાકડાની કડછી.
दारोपसंग्रह પુ૦ લગ્ન, વિવાહ.
दार्घसत्र ત્રિ૦ લાંબા યજ્ઞમાં હોનાર–થનાર.
दार्ढ्य ન૦ દઢતા, દઢપણું, મક્કમપણું.
दार्तेय ત્રિ૦ ચામડાની ધમણમાં હોનાર–થનાર, ચામડાની બતકમાં હોનાર.
दार्दुर પુ૦ દક્ષિણાવર્ત શંખ.
दार्दुर ત્રિ૦ દેડકાનું, દેડકાસંબંધી, મેઘનું, મેઘસંબંધી.
दार्दुरिक પુ૦ કુંભાર.
दार्भ ત્રિ૦ દર્ભસંબંધી.
दार्भि પુ૦ દર્ભ નામના ઋષિનો ગોત્રજ.
दार्भ्य ત્રિ૦ દર્ભમાં હોનાર–થનાર.
दार्व પુ૦ તે નામે એક દેશ.
दार्व પુ૦ બ૦ દાર્વ દેશના રાજા, દાર્વ દેશના લોક.
दार्वा સ્રી૦ દાર્વ દેશમાં આવેલી એક નદી.
दार्वाट ન૦ એકાંતમાં વિચાર કરવાનું ઘર, ખાનગી ઓરડો.
दार्घण्ड પુ૦ મોર પક્ષી.

दार्वण्डी स्त्री० મોરપક્ષિણી-ઢેલ.
दार्वाघाट पु० લક્કડકૂટ પક્ષી.
दार्वाघाटी स्त्री० લક્કડકૂટ પક્ષિણી.
दार्वाघात पु० दार्वाघाट જુઓ.
दार्वाघाती स्त्री० दार्वाघाटी જુઓ.
दार्विका स्त्री० દારૂ હળદરના ઉકાળામાંથી બનતું એક રસાંજન.
दार्विपत्रिका स्त्री० गोजिह्वा નામે વનસ્પતિ.
दार्विपत्री स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
दार्वी स्त्री० દારૂ હળદર.
दार्वीकाथोद्भव न० दार्विका જુઓ.
दार्श त्रि० અમાસને દિવસે હોનાર-થનાર, .નેત્રમાં હોનાર.
दार्शपौर्णमासिक त्रि० અમાસે તથા પૂનમે હોનાર.
दार्शिक त्रि० दार्श જુઓ.
दार्षद त्रि० પત્થર ઉપર વાટેલ, પત્થરનું, પત્થર સંબંધી.
दार्षद्वत न० દૃષદ્વતી નામની નદીને તીરે કરવા યોગ્ય સત્ર.
दार्ष्टान्तिक त्रि० દૃષ્ટાંતવાળું, ઉપમેય, જેને દૃષ્ટાંત લાગુ હોય તે.
दाल न० મધ.
दाल पु० કોદ્રી-ધાન્ય.
दालन पु० એક જાતનો દાંતનો રોગ.
दालव पु० એક પ્રકારનું સ્થાવર ઝેર.
दाला स्त्री० કિંપાક નામે ઝેરી ઝાડ.
दालि स्त्री० દળેલું ધાન્ય-દાળ, દાડમનું ઝાડ
दालिका स्त्री० કિંપાક વૃક્ષ, દાળ, દાડમનું ઝાડ.
दालिम पु० દાડમનું ઝાડ.
दालिम न० દાડમ.
दाली स्त्री० દાળ, દાડમનું ઝાડ.
दाल्भ पु० ब० દાલ્ભ્ય ઋષિના વિદ્યાર્થીઓ.
दाल्भ्य पु० તે નામે એક ઋષિ.
दाल्मि पु० ઇન્દ્ર.
दाव पु० વન, જંગલ, દાવાનળ, વનનો અગ્નિ, ઉપતાપ, સંતાપ.
दावन् पु० આપવા યોગ્ય, દેવા યોગ્ય, દાન.
दावप पु० પુરૂષમેધ યજ્ઞમાં ઉપયોગી કોઈ એક પુરૂષ.
दावसु पु० તે નામે એક ઋષિ.
दावाग्नि पु० દાવાનળ, વનનો અગ્નિ.
दावानल पु० ઉપરનો અર્થ.
दाविक त्रि० દેવિકા નામની નદીમાં હોનાર-થનાર.
दाश स्वा० प० स० सेट् હિંસા કરવી.
दाश् चु० उभ० स० सेट् દેવું, આપવું.
दाश् भ्वा० उभ० स० सेट् દેવું, આપવું,
दाश पु० મચ્છીમાર, દાસ, નોકર, એક વર્ણસંકર.
दाशग्राम पु० મચ્છીમાર લોકોનું ગામ.
दाशग्रामिक त्रि० મચ્છીમારોના ગામની પાસેનો પ્રદેશ વગેરે.
दाशतयी स्त्री० દશ અવયવવાળી-ઋગ્વેદ-સંહિતા.
दाशनन्दिनी स्त्री०વ્યાસની માતા-સત્યવતી.
दाशपुर न० એક જાતની મોથ.
दाशपूर न० ઉપરનો અર્થ.
दाशफली स्त्री० એક જાતની ઔષધિ.
दाशमेय पु० તે નામે એક દેશ.
दाशरथ पु० શ્રીરામચંદ્ર.
दाशरथ त्रि० દશરથ રાજાનું,દશરથસંબંધી.
दाशरथि पु० શ્રીરામચંદ્ર વગેરે ચાર ભાઈમાંનો કોઇ.
दाशराज्ञ त्रि० દશ રાજાઓસંબંધી.
दाशरात्रिक न० દશ દિવસ સાધ્ય કોઇ સત્ર-યાગ.
दाशरात्रिक त्रि०દશ રાત્રિનું,દશરાત્રિસંબંધી.
दाशार्णक त्रि० દશાર્ણ દેશમાં હોનાર-થનાર.
दाशार्ह त्रि० હરકોઈ યાદવ,શ્રી-શ્રીકૃષ્ણ વગેરે.
दाशार्हक त्रि० દશાર્હ દેશનાં રહેવાસી.

दाशी स्त्री० દાસી, ચાકરડી, મચ્છીમારણ.

दाशु त्रि० દાતા, દીધેલ, આપેલ.

दाशुरि त्रि० હિંસક, હિંસા કરનાર.

दाशेय पु० મચ્છીમારણનો છોકરો, ચાકરડીનો છોકરો.

दाशेयी स्त्री० ચાકરડીની કન્યા, મચ્છીમારણની કન્યા, વ્યાસની માતા—સત્યવતી.

दाशेर पु० દાસીપુત્ર, મચ્છીમારણનો છોકરો.

दाशेरक पु० માળવો દેશ, માળવા દેશનો રાજા.

दाशेरक पु० ब० માળવા દેશમાં રહેનાર.

दाशौदनिक पु० દશૌદન યજ્ઞના વ્યાખ્યાનરૂપ ગ્રંથ.

दाशौदनिकी स्त्री० દશૌદન યજ્ઞની દક્ષિણા.

दाश्य त्रि० દશકની સમીપનો પ્રદેશ વગેરે.

दाश्व त्रि० દાતા.

दाश्वस् त्रि० જેણે આપેલું હોય તે,દાતા.

दास् भ्वा० उभ० स० सेट् દેવું, આપવું.

दास त्रि० આત્મજ્ઞાની, દાનપાત્ર.

दास पु० दाश पु० જુઓ, શૂદ્ર, શૂદ્રનું ઉપનામ, વૃત્રાસુર, ચોર, કોળી.

दासता स्त्री० દાસપણું, નોકરપણું, નોકરી, ચાકરી.

दासत्व न० ઉપરના અર્થ.

दासदासानुदास पु० ચાકરના ચાકરનો ચાકર.

दासदासी स्त्री० ચાકરની ચાકરડી.

दासनन्दिनी स्त्री० વ્યાસની માતા-સત્યવતી.

दासपत्नी स्त्री० પાણી, ચાકરની સ્ત્રી.

दासपुर न० એક જાતની મોથ.

दासपूर न० ઉપરનો અર્થ.

दासप्रवर्ग त्रि० ઘણા નોકરચાકરવાળું.

दासमित्र न० ચાકરનો મિત્ર.

दासमित्रिक त्रि० ચાકરના મિત્રની સમીપના પ્રદેશ વગેરે.

दासमीय त्रि० દશમ નામના દેશમાં હોનાર–થનાર.

दासवेश पु० ચોર લોકોનો નાશ.

दासिका स्त्री० દાસી, ચાકરડી, શૂદ્ર જાતિની સ્ત્રી, વેસ્યા.

दासी स्त्री० ઉપરના અર્થ, મચ્છીમારણ, એક જાતની વનસ્પતિ, વેદી.

दासीभारादि पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ શબ્દગણ.

दासीपुत्र पु० દાસીનો પુત્ર, વેશ્યાનો પુત્ર.

दासीसभ न० દાસીઓની સભા—દાસીઓનો સમૂહ.

दासेय पु० दाशेय જુઓ, કોળી, વાઘરી, દાસીપુત્ર.

दासेयी स्त्री० દાસી,ચાકરડી, વ્યાસની માતા સત્યવતી.

दासेर पु० दाशेर જુઓ, શૂદ્ર, કોળી,વાઘરી, દાસીપુત્ર, ઉંટ.

दासेरक पु० ઉપરના અર્થ.

दासेरकी स्त्री० નીચેનો શબ્દ જુઓ.

दासेरी स्त्री० દાસી, ચાકરડી, કોળણ, વાઘરણ, દાસીપુત્રી, ઉંટડી.

दास्य न० दासता જુઓ.

दास्र न० અશ્વિની નક્ષત્ર.

दाह पु० બાળવું, બાળી નાખવું, તાપ, સંતાપ, ગરમી.

दाहक त्रि० દાહ કરનાર, બાળનાર.

दाहक पु० અગ્નિ, ચિત્રાનું ઝાડ, રાતા ચિત્રાનું ઝાડ.

दाहकाष्ठ न० એક જાતનું અગર, બાળવાનું લાકડું.

दाहघ्न त्रि० બળતરાનો નાશ કરનાર ઔષધ વગેરે.

दाहज्वर पु० ગરમીનો તાવ, બળતરા કરનારો તાવ.

दाहदा स्त्री० નાગરવેલ.

दाहन न० બાળવું.

दाहनागुरु न० એક જાતનું અગર.

दाहमय त्रि० પુષ્કળ દાહ કરનાર,દાહમય.

दाहवत् त्रि० દાહવાળું, બળતરાવાળું, સંતાપવાળું, ગરમીવાળું.

दाहवत् अव्य०દાહજેવું,તાપજેવું,ગરમી જેવું.

दाहसर पु० સ્મશાન.

दाहसरस् न० સ્મશાન.

दाहवरण न० ખસ—સુગંધી વાળો.

दाहहरण त्रि० દાહને દૂર કરનાર.

दाहागुरु न० એક જાતનું અગર.

दाहिन् त्रि० દાહ કરનાર, દાહક.

दाहुक त्रि० ઉપરના અર્થ.

दाह्य त्रि० બાળવા યોગ્ય, બળવા યોગ્ય.

दिक्क पु० વીસ વર્ષનું હાથીનું બચ્ચું.

दिक्कन्या स्त्री० દિશારૂપ કન્યા.

दिक्कर पु० યુવાન, તરૂણ, શિવ.

दिक्करवासिनी स्त्री० તે નામે એક દેવી.

दिक्करिका स्त्री० તે નામે નદી,યુવાન સ્ત્રી.

दिक्करिणी स्त्री० દિશાની હાથણી.

दिक्करिन पु० ઐરાવત વગેરે દિશાના હાથી.

दिक्करी स्त्री० યુવાન સ્ત્રી.

दिक्कुमार पु० જૈનશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ દેવગણ.

दिक्पति पु० ઈન્દ્ર વગેરે દિશાઓના પતિ, સૂર્ય વગેરે ગ્રહ.

दिक्पाल पु० દિશાઓના પતિ.

दिक्शब्द पु० દિશાવાચક શબ્દ.

दिक्शूल न० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ દિશાશૂળ-જેનો વિદેશગમન વગેરેમાં ત્યાગ કરાય છે.

दिक्साधन न० દિશાઓના જ્ઞાનનું સાધન કોઈ ઉપાય.

दिक्स्रक्ति न० દિશાઓનો ખૂણો.

दिगंश पु० દિશામાં રહેલ અંશ—જે જ્યોતિષમાં પ્રસિદ્ધ છે.

दिगन्त पु० દિશાઓનો છેડો, શાસ્ત્રાદિના જ્ઞાનથી રહિત દેશ.

दिगन्तर न० દિશાઓનો મધ્ય પ્રદેશ, આકાશ, દિશાઓની મધ્યનો ભાગ, અમુક કોઈ દિશાથી અમુક બીજી દિશા.

दिगन्तराल न० ઉપરના અર્થ.

दिगम्बर त्रि० નગ્ન.

दिगम्बर पु० શિવ, તે નામે જૈન સંપ્રદાય.

दिगम्बरी स्त्री० દુર્ગા દેવી.

दिगादि पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ શબ્દગણ.

दिगीश पु० નીચેનો શબ્દ જુઓ.

दिगीश्वर पु० ઇન્દ્ર વગેરે દિકપાલ, સૂર્ય વગેરે ગ્રહો.

दिगुपाधि पु० ઉદયાચળ વગેરે પર્વત.

दिग्गज पु० दिक्करिन् જુઓ.

दिग्जय पु० દિશાઓનો જય—દિગ્વિજય.

दिग्ज्ञान न० દિશાસંબંધે જ્ઞાન.

दिग्ज्या स्त्री० दिगंश જુઓ.

दिग्दर्शन न० કંપાસ નામનું યંત્ર, દિશાઓનું દર્શન, દિશા જોવી તે.

दिग्दाह पु० દિશાઓનો દાહ-અનિષ્ટસૂચક એક ઉત્પાત.

दिग्देवता स्त्री० દિશાની મર્યાદા જણાવનાર સ્થાપિત દેવ, દિશાઓના અધિષ્ઠાયક દેવ.

दिग्ध त्रि० લીપેલ, ખરડેલ, ચોપડેલ.

दिग्ध पु० અગ્નિ, સ્નેહ, પ્રબંધ, ચિત્રક વૃક્ષ, ચિક્કટ.

दिग्बल न० દિશાનિમિત્તે ગ્રહોનું બળ—જે જ્યોતિષમાં પ્રસિદ્ધ છે.

दिग्बलिन् पु० દિશાનિમિત્ત બળવાળો ગ્રહ વગેરે.

दिग्वक्त्र न० નીચેનો શબ્દ જુઓ.

दिग्वदन न० પૂર્વ વગેરે દિશાના ભેદે તે તે દિશામાં રહેલ મુખવાળી અમુક રાશિ.

दिग्वस्त्र पु० શિવ, દિગંબર જૈન.

दिग्वस्त्र त्रि० નગ્ન, નાગું.

दिग्वारण पु० દિશાનો હાથી.

दिग्वासस् त्रि० નગ્ન, નાગું.

दिग्वासस् पु० શિવ, દિગંબર જૈન.

दिग्विजय पु० દિશાઓનો જય—દિશાઓમાં તે તે દેશોની જીત.
दिग्विभाग पु० દિશાઓનો વિભાગ.
दिग्विभावित त्रि० દિશાઓમાં પ્રસિદ્ધ.
दिग्व्यापिन् त्रि० દિશાઓમાં વ્યાપક.
दिङ्क पु० જૂ, લીખ.
दिङ्नक्षत्र न० અમુક અમુક દિશામાં રહેલ નક્ષત્ર
दिङ्नाग पु० દિશાનો હાથી.
दिङ्मण्डल न० દિશાઓનું મંડળ, સર્વ દિશા.
दिङ्मात्र न० અમુક એક ભાગ.
दिङ्मुख त्रि० દિશા તરફ મુખવાળું.
दिङ्मूढ त्रि० અમુક કઇ દિશા છે એની અથવા કઇ દિશામાં જવું એની પણ જેને ખબર પડતી નથી તેવું—ભ્રમિત.
दिण्डि पु० એક જાતનું વાદિત્ર.
दिण्डिर पु० એક જાતનું વાદિત્ર.
दित त्रि० છેદેલ, કાપેલ, બે ભાગમાં કરેલ.
दिति स्त्री० દૈત્યોની માતા—કશ્યપની પત્ની, છેદવું, ભેદવું, તોડવું.
दितिज पु० અસુર, દૈત્ય.
दितितनय पु० દૈત્ય.
दितिपुत्र पु० દૈત્ય.
दितिसुत पु० દૈત્ય.
दितिसूनु पु० દૈત્ય.
दिती स्त्री० दिति જુઓ.
दित्य पु० અસુર.
दित्य त्रि० છેદવા યોગ્ય, ભેદવા યોગ્ય.
दित्यवाह् पु० બે વર્ષનું પશુ.
दित्सा स्त्री० દાન કરવાની ઇચ્છા, આપવાની ઇચ્છા.
दित्सु त्रि० દાન કરવા ઇચ્છનાર, આપવા ઇચ્છનાર.
दिदेविषत् त्रि० રમવા ઇચ્છતું.
दिदेविषा स्त्री० રમવાની ઇચ્છા.
दिदेविषु त्रि० રમવા ઇચ્છનાર.
दिदृक्षमाण त्रि० જોવા ઇચ્છતું.
दिदृक्षा स्त्री० જોવાની ઇચ્છા.
दिदृक्षावत् त्रि० જોવાની ઇચ્છાવાળું.
दिदृक्षु त्रि० ઉપરનો અર્થ.
दिदृक्षेण्य त्रि० જોવાને ઇચ્છવા યોગ્ય.
दिदृक्षेय त्रि० જોવા યોગ્ય, દર્શન કરવા યોગ્ય.
दिद्यु पु० ઇન્દ્રનું વજ્ર, બાણ.
दिद्युत् त्रि० કાંતિમાન, પ્રકાશમાન.
दिद्युत् पु० ઇન્દ્રનું વજ્ર, બાણ.
दिद्योतिषमाण त्रि० પ્રકાશવા ઇચ્છતું.
दिद्योतिषा स्त्री० પ્રકાશવાની ઇચ્છા.
दिद्योतिषु त्रि० પ્રકાશવા ઇચ્છનાર.
दिधक्षत् त्रि० બળવા ઇચ્છતું, બાળવા ઇચ્છતું.
दिधक्षमाण त्रि० ઉપરનો અર્થ.
दिधक्षयत् त्रि० બાળવા ઇચ્છતું.
दिधक्षा स्त्री० બાળવાની ઇચ્છા.
दिधक्षु त्रि० બાળવા ઇચ્છનાર.
दिधि स्त्री० ધૈર્ય, ધીરજ.
दिधिषाय्य न० મદ્ય, દારૂ.
दिधिषाय्य त्रि० ધારણ કરનાર.
दिधिषु पु० બે વાર પરણેલી સ્ત્રીનો પતિ.
दिधिषू स्त्री० બે વાર પરણેલી સ્ત્રી, મોટી બહેન કુંવારી હોય છતાં પરણનાર નાની બહેન.
दिधिषूपति पु० મરણ પામેલા ભાઇની સ્ત્રીને રાખી બેઠેલો પુરૂષ, બે વાર પરણેલી સ્ત્રીનો પતિ, મોટી બહેન કુંવારી હોય છતાં પરણેલી નાની બહેનનો પતિ.
दिधीषू स्त्री० दिधिषू જુઓ.
दिधीषूपति पु० दिधिषूपति જુઓ.
दिन पु० न० દિવસ.
दिनकर पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
दिनकरतनय पु० શનિ ગ્રહ, યમ, સુગ્રીવ

કર્ણ રાજા.

दिनकरतनया સ્ત્રી૦ સૂર્યની પુત્રી તપતી, યમુના નદી.

दिनकरपुत्र પુ૦ दिनकरतनय જુઓ.

दिनकरपुत्री સ્ત્રી૦ दिनकरतनया જુઓ.

दिनकरसुत પુ૦ दिनकरतनय જુઓ.

दिनकरसुता સ્ત્રી૦ दिनकरतनया જુઓ.

दिनकरसूनु પુ૦ दिनकरतनय જુઓ.

दिमकरात्मज પુ૦ दिनकरतनय જુઓ.

दिनकरात्मजा સ્ત્રી૦ दिनकरतनया જુઓ.

दिनकर्तृ પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

दिनकिरण પુ૦ ઉપરના અર્થ.

दिनकृत् પુ૦ ઉપરના અર્થ.

दिनकेशव પુ૦ અંધારૂં.

दिनक्षय પુ૦ જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ દિવસનો ક્ષય, તિથિક્ષય.

दिनचर्या સ્ત્રી૦ દિવસનું કર્તવ્ય, દિવસનું કામ.

दिनज्योतिस् ન૦ સૂર્યનો તાપ, સૂર્યનો પ્રકાશ.

दिनदुःखित પુ૦ ચક્રવાક પક્ષી–ચકવો.

दिनप પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ, રવિ વગેરે વાર.

दिनपति પુ૦ ઉપરના અર્થ.

दिनपात પુ૦ દિવસનો ક્ષય, તિથિક્ષય.

दिनपिण्ड પુ૦ જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ દિવસસમૂહ.

दिनप्रणी પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

दिनप्रवेश પુ૦ જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ દિવસપ્રવેશ.

दिनबन्धु પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

दिनबल ન૦ જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ દિવસબળ.

दिनबल પુ૦ સૂર્ય વગેરે ગ્રહ.

दिनमणि પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

दिनमयूख પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

दिनमान ન૦ દિવસનું માન–દિવસનો માપ.

दिनमुख ન૦ સવાર, પ્રભાત.

दिनमूर्द्धन् પુ૦ ઉદયાચલ પર્વત.

दिनयौवन ન૦ મધ્યાન્હ–બપોર.

दिनरत्न ન૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

दिनराशि પુ૦ જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ દિવસસમૂહ.

दिनव्यास પુ૦ જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ અહોરાત્ર–વૃત્તવ્યાસ.

दिनांश પુ૦ દિવસનો ભાગ–સવાર–સાંજ-બપોર.

दिनागम પુ૦ પ્રભાત, સવાર.

दिनात्यय પુ૦ સાયંકાળ.

दिनादि પુ૦ પ્રભાત, સવાર.

दिनान्त પુ૦ સાયંકાળ-સાંજ.

दिनान्तक પુ૦ અંધારૂં.

दिनारम्भ પુ૦ પ્રભાત, સવાર.

दिनार्द्ध પુ૦ દિવસનો અર્ધ ભાગ.

दियावसान ન૦ સાયંકાળ–સાંજ.

दिनिका સ્ત્રી૦ એક દિતસનો પગાર, એક દિવસનું મહેનતાણું.

दिनेश પુ૦ સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ, રવિ વગેરે વાર.

दिनेशात्मज પુ૦ दिनतनय જુઓ.

दिनेशात्मजा સ્ત્રી૦ दिनतनया જુઓ.

दिनेश्वर પુ૦ दिनेश જુઓ.

दिन्दु પુ૦ કૃષ્ણના પિતા વસુદેવ.

दिन्भ ચુ૦ આ૦ અ૦ સેટ્ એકઠા થવું, એકત્ર થવું.

दिन्व् ભ્વા૦ પ૦ સ૦ સેટ્ પ્રસન્ન કરવું.

दिप्सु ત્રિ૦ દંભ કરવા ઇચ્છનાર, ડોળી, પાખંડી.

दिम्प् ચુ૦ ઉભ૦ સ૦ સેટ્ એકઠા થવું, એકત્ર થવું.

दिम्भ् ચુ૦ ઉભ૦ સ૦ સેટ્ પ્રેરણા કરવી.

दिय ત્રિ૦ દેવા યોગ્ય, આપવા યોગ્ય.

दिरिपक પુ૦ દડો.

दिलीप પુ૦ તે નામે એક સૂર્યવંશી રાજા.

दिलीपराज् પુ૦ ઉપરનો અર્થ.

दिलीपराज પુ૦ दिलीप જુઓ.

दिलीर ન૦ ચોમાસામાં થતી છત્રાકાર એક વનસ્પતિ.

दिव् दिवा० प० सेट् પ્રસન્ન થવું, જીતવા ઇચ્છવું, રમવું. અ० પણ કરવો, હોડ બકવી, વ્યવહાર કરવો, ઇચ્છવું, સ્તુતિ કરવી, દીપવું, ઉંઘવું. સ०
दिव् चु० आ० अ० सेट् શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો.
दिव् चु० उभ० स० सेट् પીડવું, દુઃખ દેવું.
दिव् स्त्री० સ્વર્ગ, આકાશ, દિવસ.
दिव न० સ્વર્ગ, આકાશ, દિવસ, વન.
दिवङ्गम त्रि० આકાશગામી, સ્વર્ગગામી.
दिवन् न० સ્વર્ગ.
दिवस न० દિવસ.
दिवसकर पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
दिवसकरतनय पु० दिनकरतनय જુઓ.
दिवसकरतनया स्त्री० दिनकरतनया જુઓ.
दिवसकरपुत्र पु० दिनकरपुत्र જુઓ.
दिवसकरपुत्री स्त्री० दिनकरपुत्री જુઓ.
दिवसकरसुत पु० दिनकरसुत જુઓ.
दिवसकरसुता स्त्री० दिनकरसुता જુઓ.
दिवसकरसूनु पु० दिनकरतनय જુઓ.
दिवसकरात्मज पु० दिनकरतनय જુઓ.
दिवसकरात्मजा स्त्री० दिनकरतनया જુઓ.
दिवसकर्तृ पु० दिनकर જુઓ.
दिवसकिरण पु० दिनकर જુઓ.
दिवसकृत् पु० दिनकर જુઓ.
दिवसकेशव पु० दिनकेशव જુઓ.
दिवसक्षय पु० दिनक्षय જુઓ.
दिवसचर्या स्त्री० दिनचर्या જુઓ.
दिवसज्योतिस् न० दिनज्योतिस् જુઓ.
दिवसदुःखित पु० दिनदुःखित જુઓ.
दिवसप पु० दिनप જુઓ.
दिवसपति पु० दिनप જુઓ.
दिवसपात पु० दिनपात જુઓ.
दिवसपिण्ड पु० दिनपिण्ड જુઓ.
दिवसप्रणी पु० दिनप्रणी જુઓ.
दिवसप्रवेश पु० दिनप्रवेश જુઓ.
दिवसबन्धु पु० दिनबन्धु જુઓ.
दिवसबल न० दिनबल न० જુઓ.
दिवसबल पु० दिनबल पु० જુઓ.
दिवसमणि पु० दिनमणि જુઓ.
दिवसमयूख पु० दिनमयूख જુઓ.
दिवसमान न० दिनमान જુઓ.
दिवसमुख न० दिनमुख જુઓ.
दिवसमूर्द्धन् पु० दिनमूर्द्धन् જુઓ.
दिवसयौवन न० दिनयौवन જુઓ.
दिवसरत्न न० दिनरत्न જુઓ.
दिवसराशि पु० दिनराशि જુઓ.
दिवसव्यास पु० दिनव्यास જુઓ.
दिवसांश पु० दिनांश જુઓ.
दिवसागम पु० दिनागम જુઓ.
दिवसात्यय पु० સાયંકાળ.
दिवसादि पु० दिनादि જુઓ.
दिवसान्त पु० दिनान्त જુઓ.
दिवसान्तक पु० दिनान्तक જુઓ
दिवसारम्भ पु० दिनारम्भ જુઓ.
दिवसार्द्ध पु० दिनार्द्ध જુઓ.
दिवसावसान न० दिनावसान જુઓ.
दिवस्पति पु० ઇન્દ્ર.
दिवस्पुत्र त्रि० સ્વર્ગ લોકને પ્રિય, સ્વર્ગલોકનું રક્ષણ કરનાર.
दिवस्पुत्र पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
दिवस्पृथिवी स्त्री० द्विव० સ્વર્ગ અને પૃથ્વી–આકાશ અને ભૂમિ.
दिवस्पृश् पु० પરમેશ્વર.
दिवस्पृश् त्रि० આકાશનો સ્પર્શ કરનાર, આકાશસુધી પહોંચનાર.
दिवा अव्य० દિવસ, દિવસે.
दिवाकर पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
दिवाकरतनय पु० दिवाकरसुत જુઓ.
दिवाकरतनया स्त्री० दिवाकरसुता જુઓ.
दिवाकरपुत्र पु० दिवाकरसुत જુઓ.
दिवाकरपुत्री स्त्री० दिवाकरसुता જુઓ.

दिवाकरसुत पु० શનિ, યમ, કર્ણ, સુગ્રીવ.
दिवाकरसुता स्त्री० સૂર્યની પુત્રી તપતી, યમુના.
दिवाकरसूनु पु० दिवाकरसुत જુઓ.
दिवाकीर्ति पु० હજામ, ધાંજો, ચંડાળ, ઘુવડ પક્ષી.
दिवाकीर्त्य न० અમુક સામવેદનો ભાગ.
दिवाकृत त्रि० દિવસે કરેલ.
दिवाचर त्रि० દિવસે વિચરનાર.
दिवाचर पु० એક જાતનું પક્ષી.
दिवाचारिन् त्रि० દિવસે વિચરનાર.
दिवाटन पु० કાગડો, ચંડાળ.
दिवाटन त्रि० દિવસે ભટકનાર.
दिवाटनी स्त्री० કાગડી, ચંડાળણ.
दिवातन त्रि० દિવસે હોનાર-થનાર, દિવસનું, દિવસસંબંધી.
दिवातर न० અત્યંત પ્રકાશવાળો દિવસ.
दिवानिशम् अव्य० દરરોજ.
दिवान्ध पु० ઘુવડ પક્ષી.
दिवान्ध त्रि० રાત્રે આંધળું-રતાંધળું.
दिवान्धकी स्त्री० છછુંદર.
दिवाभीत पु० ઘુવડ,ચોર,રાત્રિવિકાશી કમળ.
दिवाभीत त्रि० દિવસે ભય પામેલ.
दिवाभीति पु० ઘુવડ પક્ષી.
दिवाभीति त्रि० દિવસે ભયવાળું.
दिवाभीती स्त्री० ઘુવડ પક્ષિણી.
दिवामणि पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
दिवामध्य न० મધ્યાન્હ-બપોર.
दिवारात्रम् अव्य० દરરોજ.
दिवारात्रि स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
दिवावसु पु० સૂર્ય, ઇન્દ્ર, આકડાનું ઝાડ.
दिवाशय त्रि० દિવસે ઉંઘનાર, દિવસે અપ્રકાશવાળું.
दिवाशयता स्त्री० દિવસે સુવાપણું.
दिवाशयत्व न० ઉપરનો અર્થ.
दिवाशयन न० દિવસે સૂવું તે.
दिवासञ्चर त्रि० દિવસે ચાલનાર.
दिवास्वप्न पु० દિવસે સૂવું તે.
दिवास्वाप पु० ઉપરનો અર્થ, ઘુવડ પક્ષી.
दिवास्वाप त्रि० દિવસે સૂનાર.
दिवि पु० ચાસ પક્ષી.
दिविक्षित् त्रि० સ્વર્ગવાસી.
दिविज पु० દેવ.
दिविज त्रि० સ્વર્ગમાં ઉત્પન્ન થયેલ, આકાશમાં થયેલ.
दिवित्मत् त्रि० કાંતિમાન, તેજસ્વી.
दिविता स्त्री० દીપ્તિ, કાંતિ.
दिवियज् पु० સ્વર્ગમાં રહેલા ઇન્દ્રાદિ દેવોનું યજન કરનાર.
दिविरथ पु० તે નામે પુરૂવંશી એક રાજા.
दिविषद् पु० દેવ.
दिविष्टि त्रि० સ્વર્ગ લોકની ઇચ્છાવાળું.
दिविष्ठ त्रि० આકાશમાં રહેલ, સ્વર્ગમાં રહેલ.
दिविस्पृश् त्रि० આકાશ સુધી પહોંચનાર, આકાશને અડકનાર.
दिवी स्त्री० એક જાતનો કીડો.
दिवेदिवे अव्य० દિવસ.
दिवोकस् पु० દેવ, ચાતક પક્ષી.
दिवोजा त्रि० સ્વર્ગ લોકમાંથી ઉત્પન્ન થયેલ.
दिवोदास पु० તે નામે મનુવંશી એક રાજા.
दिवोद्भव त्रि० આકાશમાં ઉત્પન્ન થયેલ, સ્વર્ગમાં ઉત્પન્ન થયેલ.
दिवोद्भवा स्त्री० એલચી.
दिवोल्का स्त्री० દિવસે આકાશમાંથી ખરેલ ઉંબાડીયું.
दिवौकस् पु० દેવ.
दिवौकस पु० દેવ.
दिव्य त्रि० સ્વર્ગમાં થનાર, આકાશમાં હોનાર, દેવતાઇ, સ્વર્ગમાંથી ઉત્પન્ન થયેલ, સુંદર, લોકાતીત, તેજસ્વી.

दिव्य पु० यम, ગુગળ, દિવ્ય ઉત્પાત, તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક ભાવ, સાહિત્યપ્રસિદ્ધ દિવ્ય નાયક, તત્વવેત્તા પુરૂષ, અર્જુન, ભગવાનના ગુણ, અર્જુન વૃક્ષ.

दिव्य न० લવિંગ, હરિચંદન, સોગંદ, ગંગાજળ વગેરેના સ્પર્શપૂર્વક શપથ, મંત્રાદિકથી કરેલું દિવ્ય સ્નાન, દૈવી દિવસ, દિવ્ય દિવસનું માપ.

दिव्यक पु० એક જાતનો સર્પ.

दिव्यकट न० પશ્ચિમ દિશામાં આવેલું નગર.

दिव्यकारिन् त्रि० દિવ્ય કરનાર-શપથ લેનાર.

दिव्यकुण्ड न० કામરૂપ પીઠ ઉપર આવેલો એક કુંડ.

दिव्यगन्ध पु० સુંદર ગન્ધ, ગંધક.

दिव्यगन्ध न० લવિંગ.

दिव्यगन्धा स्त्री० એલચી.

दिव्यगायन पु० ગંધર્વ.

दिव्यचक्षुस् पु० માંકડું, વાનર.

दिव्यचक्षुस् न० જ્ઞાનદષ્ટિ, ચશ્માં, સુંદર નેત્ર, એક પ્રકારનો સુગંધ, અલૌકિક પદાર્થો જોઇ શકે તેવું નેત્ર.

दिव्यचक्षुस् त्रि० દિવ્ય દષ્ટિવાળું, આંધળું, સુંદર નેત્રવાળું.

दिव्यचन्दन न० દેવતાઇ ચંદન, એક જાતનું ચંદન.

दिव्यता स्त्री० દિવ્યપણું, દેવતાઇપણું.

दिव्यत्व न० ઉપરના અર્થ.

दिव्यतेजस त्रि० દિવ્ય તેજવાળું.

दिव्यतेजस् स्त्री० બ્રાહ્મીનો વેલો.

दिव्यदर्शिन् त्रि० દિવ્ય પદાર્થો જોનાર, ઇન્દ્રિયાતીત પદાર્થોને પણ જોઈ શકનાર.

दिव्यदिन न० દૈવી દિવસ, દેવતાઇ દિવસ.

दिव्यदृश् त्रि० દિવ્યદર્શિન્ જુઓ.

दिव्यदोहद न० મનવાંછિતની સિદ્ધિ માટે અમુક પદાર્થ અર્પણ કરવા માટેની દેવ વગેરેની માનતા-બાધા, હોમદ્રવ્ય.

दिव्यनदी स्त्री० ગંગા નદી, આકાશગંગા.

दिव्यनारी स्त्री० અપ્સરા, સ્વર્ગની વેશ્યા, સુંદર સ્ત્રી.

दिव्यपञ्चामृत न० એકઠું કરેલ, ગાયનું ઘી-દૂધ-દહીં-મધ-સાકર.

दिव्यपुष्प पु० કરેણ.

दिव्यपुष्पिका स्त्री० લાલ આકડાનું ઝાડ.

दिव्यप्रश्न पु० ભાવીને જણાવનાર પ્રશ્ન.

दिव्यमान न० દેવતાઇ માપ.

दिव्ययमुना स्त्री० કામરૂપ પીઠની પાસે આવેલી એક નદી.

दिव्यरत्न न० ચિંતામણિ રત્ન.

दिव्यरथ पु० વિમાન, દેવતાઇ રથ.

दिव्यरस पु० સુંદર રસ, પારો.

दिव्यरस त्रि० સુંદર રસવાળું.

दिव्यलता स्त्री० દેવતાઈ વેલો, મોરવેલ.

दिव्यवस्त्र पु० સૂર્યનો પ્રકાશ.

दिव्यवस्त्र न० દેવતાઇ વસ્ત્ર, સુંદર વસ્ત્ર.

दिव्यवस्त्र त्रि० દેવતાઇ વસ્ત્રવાળું, સુંદર વસ્ત્રવાળું.

दिव्यसरित् स्त्री० ગંગા નદી,આકાશગંગા.

दिव्यसानु पु० તે નામે એક વિશ્વદેવ, દિવ્ય શિખરવાળો પર્વત.

दिव्यसार पु० સાગનું ઝાડ, શણનું ઝાડ.

दिव्यस्त्री स्त्री० અપ્સરા, સુંદર સ્ત્રી.

दिव्या स्त्री० આંબળાનું ઝાડ, શતાવરી વનસ્પતિ, બ્રાહ્મી વનસ્પતિ, મોટું જીરૂં, ધોળી ધ્રોખડ,હરડે,સાહિત્યપ્રસિદ્ધ નાયિકા.

दिव्यादिव्य पु० એક પ્રકારનો સાહિત્યપ્રસિદ્ધ નાયક.

दिव्यादिव्या स्त्री० સાહિત્યપ્રસિદ્ધ નાયિકા.

दिव्यान्न न० દેવતાઇ અન્ન, સુંદર અન્ન.

दिव्यासन न० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ આસન.

दिव्यैलक पु० એક પ્રકારનો સર્પ.

दिव्योदक न० વરસાદનું પાણી, ઝાકળ, ધુમસ, ગંગાજળ.

दिव्योपपादुक પુ૦ દેવ.

दिव्यौघ પુ૦ તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ ગુરુ, રૂચિરા નામે ઔષધિ.

दिव्यौषधि સ્ત્રી૦ મણસીલ.

दिश् તુ૦ ઉભ૦ સ૦ અનિટ્ દેવું, આપવું, આજ્ઞા કરવી, કહેવું, अति+પોતાના વિષયનો ત્યાગ કરી અન્ય વિષય કહેવો, अनु+પાછળથી કહેવું, अप+છળવું, યથાર્થને છૂપાવવું, वि+अप+મુખ્ય વ્યવહાર ન કરવો તે, બહાનું કાઢવું, अभि+સન્મુખ ઉપદેશ આપવો, आ+આજ્ઞા કરવી, ઉપદેશ આપવો, अनु+आ+પાછળથી આજ્ઞા કરવી, ઉપદેશ આપવો, प्रति+आ+નિરાકરણ કરવું, ખંડન કરવું, તિરસ્કાર કરવો, वि+आ+વિશેષ કરી કહેવું, सम्+आ+સારી રીતે આજ્ઞા કરવી, સારી રીતે કહેવું, उद्+સ્વરૂપ કહેવું, ઉદ્દેશ બતાવવો તે, उप+ઉપદેશ કરવો, શિખામણ આપવી, प्रति+उप+ઉપદેશને યોગ્ય ઉપદેશ આપવો, સામેથી બતાવવું, निर्+નિર્ણય બતાવવો, કહેવું, प्रति+निर्+પ્રસંગને અનુસરતું બતાવવું, प्रति+યોગ્ય બતાવવું, સન્મુખ બતાવવું, सम्+સંદેશો કહેવો, સારી રીતે કહેવું.

दिश् સ્ત્રી૦ દિશા, દંતક્ષત, દશની સંખ્યા, દશની સંખ્યાવાળું, શ્રોત્રેન્દ્રિયનો અધિષ્ઠાયક દેવ.

दिश પુ૦ વિષ્ણુ.

दिश ત્રિ૦ દેખાડનાર, બતાવનાર.

दिशस् સ્ત્રી૦ દિશા.

दिशागज પુ૦ દિશાનો હાથી–દિગ્ગજ.

दिशाचक्षुम् પુ૦ ગરૂડનો એક પુત્ર.

दिशापाल પુ૦ ઇન્દ્રાદિ દિક્પાલ.

दिशोदण्ड પુ૦ દિશાનો અનાદર કરીને દંડ.

दिश्य ત્રિ૦ દિશામાં હોનાર–થનાર.

दिष्ट ત્રિ૦બતાવેલ,કહેલ,ઉપદેશેલ,સમજાવેલ.

दिष्ट न० ભાગ્ય, નશીબ, પ્રારબ્ધકર્મ.

दिष्ट પુ૦ કાળ, સમય, વખત, વૈવસ્વત મનુનો એક પુત્ર.

दिष्टा સ્ત્રી૦ દારૂ હળદર.

दिष्टान्त પુ૦ ભાગ્યનો અંત, પ્રારબ્ધ કર્મની સમાપ્તિ, મૃત્યુ, મરણ.

दिष्टि સ્ત્રી૦ હર્ષ, આનંદ, પરિમાણ, માપ, કહેવું, ઉપદેશ, ઉત્સવ, ભાગ્ય, નશીબ.

दिष्ट्या અવ્ય૦ હર્ષ, આનંદ, મંગળ, ખુશીની વાત, સારી વાત, ભાગ્યયોગે, દૈવયોગે.

दिष्णु ત્રિ૦ દાતા.

दिह् અદા૦ ઉભ૦ સ૦ અનિટ્ લીપવું, ખરડવું, ચોપડવું.

दी દિવા૦ આ૦ અ૦ અનિટ્ ક્ષય પામવો, નાશ પામવું.

दी સ્ત્રી૦ ક્ષય, નાશ.

दीक्ष् ભ્વા૦ આ૦ અ૦ સેટ્ મુંડન કરવું–કરાવવું, દીક્ષા લેવી–આપવી, યજ્ઞ કરવો, જનોઇ ધારણ કરવી, નિયમ કે વ્રતનો આદેશ કરવો, ધર્મોપદેશ દેવો.

दीक्षण न० દીક્ષા, સંયમ, ચારિત્ર્ય.

दीक्षणीय न० દીક્ષાનું સાધન.

दीक्षणीया સ્ત્રી૦ અમુક એક ઇષ્ટિ, સૌમિક ઇષ્ટિ, વાજપેયના અંગરૂપ એક ઇષ્ટિ.

दीक्षा સ્ત્રી૦ નિયમ, સંયમ, ચારિત્ર્ય, ઉપનયન–જનોઇ–સંસ્કાર, મંત્ર વગેરેનો ઉપદેશ, યજ્ઞનિમિત્તે નિયમ, જપ-હોમ વગેરેનો આરંભ, અમુક કોઇ ઉપદેશ લેવો તે, નિયમાદિનો સ્વીકાર.

दीक्षागुरु પુ૦ મંત્રાદિનો ઉપદેશ કરનાર, ગુરૂ, ધર્મગુરૂ.

दीक्षान्त પુ૦ યજ્ઞની સમાપ્તિ નિમિત્તે અભૃથ સ્નાનરૂપ યજ્ઞ.

दीक्षापति पु० दीक्षापालक सोम.
दीक्षापाल पु० ઉપરનો અર્થ.
दीक्षापालक पु० દીક્ષાપાલક સોમ.
दीक्षायूप पु० યજ્ઞાદિ દીક્ષાના અંગરૂપ પશુ વગેરે મારવાનો કાષ્ઠસ્તંભ.
दीक्षित त्रि० દીક્ષા જેણે લીધી હોય તે, મંત્રાદિની દીક્ષા પામેલું, સંયમી, નિયમવાળું, ચારિત્ર્યવાન, યજ્ઞાદિ દીક્ષાવાળું.
दीक्षित पु० યાજ્ઞિક ઋત્વિજ, કાંપિલ્ય નગરવાસી એક બ્રાહ્મણ.
दिक्षितृ त्रि० દીક્ષાવાળું, દીક્ષા આપનાર ગુરૂ, ધર્મગુરૂ.
दीति स्त्री० દીપ્તિ, કાંતિ.
दीद् त्रि० નાશ કરતું, વિનાશક.
दीदि त्रि० દ્યોતમાન–પ્રકાશમાન, તેજસ્વી, કાંતિમાન.
दीदिवि पु० સ્વર્ગ.
दीदिवि पु० न० અન્ન.
दीदिवि त्रि० ભક્ષ્ય.
दीदिवि त्रि० વારંવાર–અત્યંત પ્રકાશક, પ્રકાશ કરનાર, અતિશય પ્રકાશમાન.
दीधिति स्त्री० કિરણ, અંગુલિ, આંગળી, પ્રકાશ, કાંતિ.
दीधितिकृत पु० ચિન્તામણિ ગ્રંથનો ટીકાકાર એક પંડિત રઘુનાથ શિરોમણિ.
दीधितिमत् पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
दीधी अदा० आ० अ० सेट् ક્રીડા કરવી, રમવું, દીપવું, પ્રકાશવું.
दीन त्रि० દુઃખી, ગરીબ, ભયભીત.
दीन न० તગરનું ફૂલ.
दीनकम् अव्य० દુઃખીપણાથી, ગરીબીથી.
दीनचेतन त्रि० ગરીબ, દુઃખી. કંગાલ.
दीनता स्त्री० ગરીબાઈ, દુઃખીઆરાપણું, કંગાલીઅત.
दीनत्व न० ઉપરના અર્થ.
दीनदयालु त्रि० દુઃખી ઉપર દયાળુ, ગરીબ ઉપર દયાવાળું.
दीननाथ त्रि० દુઃખીઆરાંનું રક્ષણ કરનાર, ગરીબોનો સ્વામી.
दीनमुख त्रि० ગરીબ મુખવાળું.
दीना स्त्री० ઉંદરડી.
दीनार पु० સોનાનું ઘરેણું,સોનાનો સિક્કો, સોનામહોર, ગીની, બે કર્ષ સોનું, બત્રીસ રતિભાર સોનું.
दीप् दिवा० आ० अ० सेट् દીપવું,પ્રકાશવું.
दीप पु० દીવો.
दीप त्रि० પ્રકાશક, પ્રકાશ કરનાર.
दीपक पु० નાનો દીવો, દીવો, તે નામે સંગીતપ્રસિદ્ધ એક રાગ, બાઝ પક્ષી.
दीपक न० કેસર, તે નામે એક અલંકાર, તે નામે એક છંદ.
दीपक त्रि० પ્રકાશક, પ્રકાશ કરનાર.
दीपकलिका स्त्री० દીવાની શિખા, યાજ્ઞવલ્કય સંહિતાની તે નામે એક ટીકા.
दीपकिट्ट न० દીવાની મેશ.
दीपकी स्त्री० બાઝ પક્ષિણી.
दीपकूपी स्त्री० દીવાની દીવેટ.
दीपखोरी स्त्री० દીવાની દીવેટ.
दीपध्वज पु० દીવાની મેશ.
दीपतरु पु० દેવદારનું વૃક્ષ,દીવાઓરૂપ વૃક્ષ.
दीपन पु० મયૂરશિખા વૃક્ષ, એક જાતનું શાક, ડુંગળી.
दीपन न० તગરનું મૂળ, કેસર, દીપવું, પ્રકાશવું, બાળવું, સળગાવવું, પ્રદીપ્ત કરવું.
दीपन त्रि० પ્રદીપ્ત કરવાનું સાધન, પ્રદીપ્ત કરનાર, પ્રકાશનાર, દીપવનાર, બળનાર.
दीपनी स्त्री० મેથી, પાઠા વનસ્પતિ, અજમોદ, ત્રિફળા.
दीपनीय पु० અજમોદ, પીપર–પીપરમૂળ–ચવક–ચિત્રક–સુંઠ.
दीपनीय त्रि० બાળવા યોગ્ય, પ્રદીપ્ત કરવા યોગ્ય, દીપાવવા યોગ્ય,પ્રકાશ કરવા યોગ્ય.

दीपपात्र न० દીવાનું વાસણ–દીવી વગેરે.
दीपपादप पु० દીવો મૂકવાની દીવી.
दीपपुष्प पु० સોનેરી ચંપો.
दीपभाजन पु० दीपपात्र જુઓ.
दीपमाला स्त्री० દીપમાળ,–દીવાની પંક્તિ.
दीपयत् त्रि० દીપાવતું, પ્રકટ કરતું, પ્રકાશમાન કરતું
दीपवत् त्रि० દીવાવાળું.
दीपवती स्त्री० તે નામે એક નદી.
दीपवृक्ष पु० दीपपादप જુઓ.
दीपशत्रु पु० પતંગીયો કીડો.
दीपशिखा स्त्री० દીવાની જ્યોત,દીવાની ઝાળ.
दीपशृङ्खला स्त्री० દીવાની પંક્તિ.
दीपसंज्ञ पु० ચિત્રક વૃક્ષ.
दीपान्वित त्रि० દીવાવાળું.
दीपान्विता स्त्री० દીવાળી-આશ્વિન અમાસ, દીવાની પંક્તિ.
दीपावली स्त्री० ઉપરના અર્થ.
दीपिका स्त्री० દીવો, નાનો દીવો.
दीपित त्रि० દીપેલ,પ્રકાશેલ,બળેલ,સળગેલ.
दीपितृ त्रि० દીપાવનાર, પ્રકાશિત કરનાર, પ્રકટ કરનાર.
दीपीय त्रि० દીવાના હિતનું
दीप्त त्रि० દીપેલ, પ્રદીપ્ત થયેલ, પ્રકાશિત, તેજસ્વી.
दीप्त न० સોનું, હીંગ.
दीप्त पु० લીંબુ, સિંહ, નાકનો એક રોગ.
दीप्तक न० સોનું.
दीप्तकीर्ति पु० કાર્તિક સ્વામી.
दीप्तकीर्ति त्रि० પ્રદીપ્ત યશવાળું, પ્રકાશમાન કીર્તિવાળું.
दीप्तकीर्ति स्त्री०પ્રકાશમાન યશ,પ્રદીપ્ત કીર્તિ.
दीप्तकेतु पु० તે નામે એક રાજા, દક્ષસાવર્ણિ મનુનો એક પુત્ર.
दीप्तकेतु त्रि० પ્રદીપ્ત ધ્વજવાળું, તેજસ્વી ધ્વજવાળું.
दीप्तकेतु पु० न० પ્રદીપ્ત ધ્વજા, તેજસ્વી ધ્વજ.
दीप्तजिह्वा स्त्री० એક જાતની શિયાળ.
दीप्तपिङ्गल पु० સિંહ.
दीप्तपिङ्गली स्त्री० સિંહણ.
दीप्तमूर्ति त्रि० તેજસ્વી મૂર્તિવાળું, પ્રકાશમાન સ્વરૂપવાળું.
दीप्तमूर्ति पु० વિષ્ણુ.
दीप्तमूर्ति स्त्री० પ્રકાશમાન મૂર્તિ.
दीप्तरस पु० એક જાતનો કીડો.
दीप्तरोमन् पु० તે નામે એક વિશ્વદેવ.
दीप्तरोमन् त्रि० પ્રદીપ્ત રૂંવાટાવાળું, તેજસ્વી રૂંવાટાવાળું.
दीप्तलोचन पु० બિલાડો.
दीप्तलोचनी स्त्री० બિલાડી.
दीप्तलोह न० કાંસું, પ્રકાશમાન લોઢું.
दीप्तवर्ण त्रि० પ્રદીપ્ત વર્ણવાળું, તેજસ્વી રંગવાળું.
दीप्तवर्ण न० સોનું.
दीप्तवर्ण पु० કાર્તિક સ્વામી.
दीप्तशक्ति स्त्री० પ્રદીપ્ત શક્તિવાળું, પ્રકાશમાન સામર્થ્યવાળું.
दीप्तशक्ति स्त्री० પ્રદીપ્ત શક્તિ, પ્રકાશમાન સામર્થ્ય.
दीप्ता स्त्री० લાંગલી વૃક્ષ,જ્યોતિષ્મતીનો વેલો.
दीप्तांशक पु० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ સૂર્યાદિના અંશ.
दीप्तांशु पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
दीप्ताक्ष पु० બિલાડો.
दीप्ताक्षी स्त्री० બિલાડી
दीप्ताग्नि त्रि० પ્રદીપ્ત અગ્નિવાળું, જેનો જઠરાગ્નિ પ્રદીપ્ત હોય તે.
दीप्ताग्नि पु० પ્રદીપ્ત એવો અગ્નિ.
दीप्ताङ्ग त्रि० પ્રદીપ્ત અંગવાળું,પ્રકાશમાન શરીરવાળું.
दीप्ताङ्ग पु० મોર પક્ષી.
दीप्ताङ्ग न० પ્રદીપ્ત અંગ,પ્રકાશમાન શરીર.

दीप्ताङ्गी स्त्री० મોર પક્ષિણી.
दीप्ति स्त्री० સ્ત્રીનું સૌંદર્ય, કાંતિ, પ્રભા, તેજ, અભિવ્યક્તિ, પ્રકાશ, લાખ કાંસું.
दीप्ति पु० તે નામે એક વિશ્વદેવ.
दीप्तिक स्त्री० दुग्धपाषाण નામે એક વૃક્ષ.
दीप्तिमत् त्रि० કાંતિવાળું, પ્રકાશમાન, તેજસ્વી, ચકચકીત.
दीप्तिमत् पु० શ્રીકૃષ્ણનો સત્યભામામાં ઉત્પન્ન થયેલ એક પુત્ર.
दीप्ती स्त्री० સિંહણ.
दीप्तोद न० તે નામે એક તીર્થ.
दीप्तोपल पु० સૂર્યકાન્તમણિ, આગીઓ કાચ.
दीप्त्य त्रि० કાંતિકારક, કાંતિના હિતનું.
दीप्य पु० અજમોદ, જીરૂ.
दीप्य त्रि० દીવાના હિતનું, દીવાને હિતકારક, દીપવા યોગ્ય.
दीप्यक पु० અજમોદ વનસ્પતિ, તગરનું ઝાડ, લીંબુનું ઝાડ.
दीप्यका स्त्री० અજમોદા વનસ્પતિ.
दीप्र त्रि० પ્રકાશમાન, તેજસ્વી.
दीप्र पु० અગ્નિ, ચિત્રક વૃક્ષ.
दीर्घ पु० લંબાઇ, દીર્ઘસ્વર, લતાશાલવૃક્ષ, નાળીએરીનું ઝાડ, સિંહ, રામનું બાણ, ઉંટ, સિંહ–કન્યા–તુલા–વૃશ્ચિક–એ જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ રાશિઓ.
दीर्घ त्रि० લાંબુ, લંબાઇવાળું.
दीर्घक पु० दीर्घ જુઓ.
दीर्घकणा स्त्री० ધોળું જીરૂં.
दीर्घकण्टक पु० બાવળનું ઝાડ.
दीर्घकण्ठ पु० બગલો, તે નામે એક દાનવ.
दीर्घकण्ठ त्रि० લાંબી ડોકવાળું.
दीर्घकण्ठ पु० લાંબી ડોક.
दीर्घकण्ठी स्त्री० બગલી.
दीर्घकन्द पु० મૂળો.
दीर्घकन्दिका स्त्री० મૂષળી.
दीर्घकन्धर पु० બગલો પક્ષી, લાંબી ડોક.
दीर्घकन्धर त्रि० લાંબી ડોકવાળું.
दीर्घकन्धरी स्त्री० બગલી.
दीर्घकाण्ड पु० એક જાતનું ઘાસ.
दीर्घकाल पु० લાંબો વખત.
दीर्घकील पु० અંકોટક વૃક્ષ.
दीर्घकील पु० न० લાંબો ખીલો.
दीर्घकीलक पु० અંકોટક વૃક્ષ.
दीर्घकूर न० આંધ્ર દેશમાં ઉત્પન્ન થતી એક જાતની ડાંગેર.
दीर्घकेश पु० રીંછ, પશ્ચિમથી ઉત્તરે આવેલો એક દેશ.
दीर्घकेश त्रि० લાંબા કેશવાળું.
दीर्घकेशी स्त्री० રીંછણ, લાંબા કેશવાળી સ્ત્રી.
दीर्घकोशिका स्त्री० એક જાતની માછલી.
दीर्घकोषिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
दीर्घगति पु० ઉંટ.
दीर्घग्रन्थि पु० ગજપીપર.
दीर्घग्रीव पु० ઉંટ, પશ્ચિમની ઉત્તરે આવેલો એક દેશ.
दीर्घग्रीव त्रि० લાંબી ડોકવાળું.
दीर्घग्रीवी स्त्री० ઉંટડી.
दीर्घघाटिक पु० ઉંટ.
दीर्घघाटिकी स्त्री० ઉંટડી.
दीर्घचञ्चु पु० એક જાતનો બગલો.
दीर्घच्छद पु० શેલડી, સાગનું ઝાડ, લાંબુ પાંદડું, લાંબી પાંખ.
दीर्घच्छद त्रि० લાંબા પાંદડાંવાળું, લાંબી પાંખવાળું.
दीर्घजङ्गल पु० એક જાતનો માછલો.
दीर्घजङ्गली स्त्री० એક જાતની માછલી.
दीर्घजङ्घ पु० ઉંટ, બગલો.
दीर्घजङ्घ त्रि० લાંબી જાંઘવાળું.
दीर्घजङ्घा स्त्री० લાંબી જાંઘ.
दीर्घजङ्घी स्त्री० ઉંટડી, બગલી.
दीर्घजिह्व पु० સર્પ, તે નામે એક દાનવ, તે નામે એક રાક્ષસ, કુતરો.

दीर्घजिह्व त्रि० લાંબી જીભવાળું.
दीर्घजिह्वा स्त्री० તે નામે એક રાક્ષસી, લાંબી જીભ.
दीर्घजिह्वी स्त्री० સાપેણ, કુતરી, કાર્તિક-સ્વામીના અનુચર એક માતૃકાગણ.
दीर्घजीव त्रि० લાંબા કાળસુધી જીવનાર.
दीर्घजीविन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
दीर्घतन्तु त्रि० પુષ્કળ સ્તુતિવાળો દેવ વગેરે, લાંબા કાળસુધી વ્યાપક સંતતિવાળું.
दीर्घतन्तु पु० લાંબો તાંતણો, લાંબો દોર.
दीर्घतपस् त्रि०લાંબા કાળસુધીના તપવાળું.
दीर्घतपस् पु० તે નામે આયુવંશી રાજા.
दीर्घतमस् पु० ઉતથ્ય ઋષિનો પુત્ર–જે ગુરૂના શાપથી આંધળો થયો હતો.
दीर्घतरु पु० તાડનું ઝાડ, હરકોઇ ઉંચું ઝાડ.
दीर्घता स्त्री० લંબાઇ.
दीर्घतिमिषा स्त्री० કાકડી.
दीर्घतुण्ड त्रि० લાંબા મુખવાળું.
दीर्घतुण्ड न० લાંબુ મુખ.
दीर्घतुण्डा स्त्री० છછુંદર.
दीर्घतृण पु० पल्लिवाह જુઓ.
दीर्घतृण न० લાંબુ ઘાસ.
दीर्घत्व न० લંબાઇ.
दीर्घदण्ड पु० એરંડાનું ઝાડ, રોહિડાનું ઝાડ, તાડનું ઝાડ.
दीर्घदण्डक पु० ઉપરનો અર્થ.
दीर्घदण्डा स्त्री० ગોરખતુંડી નામે વનસ્પતિ.
दीर्घदण्डी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
दीर्घदर्शिनी स्त्री० ગીધ પક્ષિણી.
दीर्घदर्शित्व न० ઉપરનો અર્થ.
दीर्घदर्शिन् पु० પંડિત, ભાવિભાવ જાણનાર, ગીધપક્ષી, રીંછ.
दीर्घदर्शिन् त्रि० દૂરસુધી જોઇ શકનાર, વિચારશીલ.
दीर्घदर्शिता स्त्री० દીર્ઘદર્શીપણું, રીંછણ.
दीर्घदृष्टि पु० પંડિત, ગીધપક્ષી, દૂર સુધી જોઇ શકાય એવું એક યંત્ર.
दीर्घदृष्टि त्रि० લાંબી દૃષ્ટિવાળું.
दीर्घदृष्टि स्त्री० લાંબી દૃષ્ટિ–નજર.
दीर्घद्रु पु० તાડનું ઝાડ, હરકોઇ ઉંચું ઝાડ.
दीर्घद्रुम पु० શીમળાનું ઝાડ.
दीर्घनाद पु० શંખ, લાંબો શબ્દ.
दीर्घनाद त्रि० લાંબા શબ્દવાળું.
दीर्घनाल पु० यावनाल જુઓ.
दीर्घनाल न० એક જાતનું ઘાસ.
दीर्घनास त्रि० લાંબા નાકવાળું.
दीर्घनासा स्त्री० લાંબુ નાક.
दीर्घनिद्रा स्त्री० મરણ, લાંબી નિદ્રા
दीर्घनिःश्वास त्रि० લાંબા નીસાસાવાળું.
दीर्घनिःश्वास पु० લાંબો નિશ્વાસ.
दीर्घपक्ष पु० કલિંગ પક્ષી, લાંબી પાંખ, લાંબી પાંખવાળું પક્ષી.
दीर्घपक्षी स्त्री० લાંબી પાંખવાળી પક્ષિણી.
दीर्घपटोलिका स्त्री० એક જાતનો વેલો.
दीर्घपत्र पु० લસણનું ઝાડ, એક જાતનું કંદ, એક જાતનો દર્ભ, તાડનું ઝાડ, એક જાતનું પીલુનું ઝાડ, એરંડાનું, ઝાડ, નેતરનું ઝાડ, કેરડાનું ઝાડ,એક જાતનો મહુડો.
दीर्घपत्र त्रि० લાંબા પાંદડાંવાળું.
दीर्घपत्र न० લાંબું પાદડું.
दीर्घपत्रक पु० રાતું લસણ, એરંડાનું ઝાડ, નેતર.
दीर्घपत्रा स्त्री० કેવડાનું ઝાડ, કેળનું ઝાડ, નાનાં જાંબુનું ઝાડ
दीर्घपत्रिका स्त्री० ધોરી વજ, એક જાતની કુંવાર.
दीर्घपत्री स्त्री० પલાશી નામની લતા, એક જાતનું શાક.
दीर्घपर्णी स्त्री० पृश्निपर्णी વૃક્ષ.
दीर्घपल्लव पु० શણનું ઝાડ.
दीर्घपल्लव त्रि० લાંબા કુંપળવાળું.
दीर्घपल्लव न० पु० લાંબું કુંપળ.

दीर्घपाद् પુ० કંકપક્ષી, એક જાતનો બગલો.
दीर्घपाद् त्रि० લાંબા પગવાળું.
दीर्घपाद પુ० दीर्घपाद् પુ० જુઓ.
दीर्घपाद त्रि० લાંબા પગવાળું.
दीर्घपादप પુ० તાડનું ઝાડ, સોપારીનું ઝાડ, લાંબુ હરકોઇ ઝાડ.
दीर्घपृष्ठ પુ० સર્પ.
दीर्घपृष्ठी स्त्री० સાપેણ.
दीर्घप्रज्ञ પુ० દ્વાપરયુગમાં વૃષપર્વ અસુરનો અવતાર એક રાજા.
दीर्घप्रज्ञ त्रि० વિશાળ બુદ્ધિવાળું, દૂરદર્શી.
दीर्घफल પુ० ગરમાળો.
दीर्घफलक પુ० અગથીઆનું ઝાડ.
दीर्घफलिका स्त्री० એક જાતની દ્રાક્ષ—પીળી દ્રાક્ષ, લાખ.
दीर्घबाली स्त्री० ચમરી મૃગ.
दीर्घबाहु પુ० લાંબો બાહુ, તે નામે એક શિવનો અનુચર, તે નામે ધૃતરાષ્ટ્રનો પુત્ર.
दीर्घबाहु त्रि० લાંબા બાહુઓવાળું.
दीर्घभुज પુ० તે નામે શિવનો એક અનુચર, લાંબી ભુજા.
दीर्घभुज त्रि० લાંબી ભુજાવાળું.
दीर्घमारुत પુ० હાથી.
दीर्घमारुती स्त्री० હાથણી.
दीर्घमुख त्रि० લાંબા મુખવાળું.
दीर्घमुख न० લાંબુ મુખ.
दीर्घमुखी स्त्री० છછુંદર.
दीर्घमूल પુ० એક જાતનો વેલો, એક જાતનું બીલીનું ઝાડ.
दीर्घमूल न० લાંબુ મૂળ.
दीर्घमूल त्रि० લાંબા મૂળવાળું.
दीर्घमूलक પુ० લાંબો મૂળો.
दीर्घमूला स्त्री० શાલપર્ણી નામે વનસ્પતિ. શ્યામા લતા.
दीर्घमूली स्त्री० ધમાસો વનસ્પતિ.
दीर्घयज्ञ त्रि० લાંબા યજ્ઞવાળું.
दीर्घयज्ञ પુ० લાંબો યજ્ઞ, દ્વાપર યુગમાં થયેલો અયોધ્યાનો એક રાજા.
दीर्घयाथ त्रि० લાંબે કાળે જવા યોગ્ય.
दीर्घरत પુ० ભુંડ, ડુક્કર, કુતરો.
दीर्घरद પુ० ભુંડ, ડુક્કર, લાંબો દાંત.
दीर्घरद् त्रि० લાંબા દાંતવાળું.
दीर्घरदी स्त्री० ભુંડણ, ડુક્કરી.
दीर्घरसन પુ० સર્પ.
दीर्घरसनी स्त्री० સાપેણ.
दीर्घरागा स्त्री० હળદર.
दीर्घरात्र न० લાંબો કાળ, ઘણો સમય.
दीर्घरात्र પુ० લાંબી રાત્રિ.
दीर्घरोम પુ० રીંછ, શિવનો એક અનુચર, ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.
दीर्घरोमन् પુ० ઉપરનો અર્થ.
दीर्घरोहिषक न० એક જાતનું ઘાસ.
दीर्घलोचन न० લાંબુ નેત્ર, વિશાળ નેત્ર.
दीर्घलोचन પુ० શિવનો એક અનુચર, ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.
दीर्घलोचन त्रि० લાંબા નેત્રવાળું, વિશાળ નેત્રવાળું.
दीर्घवंश પુ० લાંબો વંશ, નડ નામે ઘાસ.
दीर्घवक्त्र પુ० હાથી.
दीर्घवक्त्र न० લાંબુ મુખ.
दीर्घवक्त्र त्रि० લાંબા મુખવાળું.
दीर्घवक्त्री स्त्री० હાથણી.
दीर्घवच्छिका स्त्री० એક જાતનું માછલું.
दीर्घवर्ण પુ० દીર્ઘ અક્ષર.
दीर्घवर्षाभू પુ० ધોળી સાટોડી.
दीर्घवर्षाभू स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
दीर्घवल्लिका स्त्री० એક જાતનો વેલો, હરકોઈ લાંબો વેલો.
दीर्घवल्ली स्त्री० ઉપરના અર્થ.
दीर्घवृक्ष પુ० સાગનું ઝાડ, તાડનું ઝાડ.
दीर्घवृन्त પુ० श्योनाक વૃક્ષ.

दीर्घवृन्तक पु० ઉપરનો અર્થ

दीर्घवृन्ता स्त्री० એક જાતનું ચીભડું,

दीर्घवृन्तिका स्त्री० एलापर्णी નામે વનસ્પતિ.

दीर्घशर पु० यावनाल જુઓ, લાંબુ બાણ.

दीर्घशर त्रि० લાંબા બાણવાળું.

दीर्घशाख पु० તાડનું ઝાડ.

दीर्घशाखिका स्त्री० एलापर्णी વનસ્પતિ. રાસ્ના વનસ્પતિ.

दीर्घशिम्बिका स्त्री० છીંકણીનું ઝાડ.

दीर्घशूक पु० એક જાતની ડાંગેર.

दीर्घशूक न० લાંબો અગ્ર ભાગ.

दीर्घशूकक पु० એક જાતનું અન્ન.

दीर्घश्रवस् पु० તે નામે એક ઋષિ.

दीर्घश्रवस् त्रि० લાંબા કાનવાળું.

दीर्घश्रवस् न० લાંબો કાન.

दीर्घसत्र न० લાંબા કાળનો યજ્ઞ, તે નામે એક તીર્થ.

दीर्घसत्रिन् त्रि० લાંબા કાળ સુધીનો યજ્ઞ કરનાર, જીવન પર્યંત અગ્નિહોત્ર કર્મ કરનાર.

दीर्घसुरत पु० કુતરો.

दीर्घसुरत न० લાંબો વખત ચાલે તેવું મૈથુન.

दीर्घसुरती स्त्री० કુતરી.

दीर्घसूक्ष्म पु० પાતંજલ યોગ સૂત્રના ભાષ્યમાં કહેલ એક પ્રકારનો પ્રાણાયામ.

दीर्घसूत्र त्रि० દીર્ઘસૂત્રી, મંદ, હરકોઇ કામમાં ઘણોજ વખત ગાળનાર.

दीर्घसूत्र न० લાંબુ સૂત્ર, લાંબો તાંતણો.

दीर्घसूत्र त्रि० લાંબા સૂત્રવાળું, લાંબા તાંતણાવાળું.

दीर्घसूत्रता स्त्री० હરકોઈ કામમાં ઘણોજ વખત ગુમાવવો તે.

दीर्घसूत्रत्व न० ઉપરનો અર્થ.

दीर्घसूत्रिन् त्रि० હરકોઇ કામમાં ઘણો સમય ગાળી કાઢનાર.

दीर्घस्कन्ध पु० તાડનું ઝાડ.

दीर्घस्वर पु० લાંબો સ્વર.

दीर्घस्वर त्रि० લાંબા સ્વરવાળું.

दीर्घा स्त्री० पृश्निपर्णी નામે એક વનસ્પતિ.

दीर्घाङ्कुर पु० એક જાતની ડાંગેર.

दीर्घाध्वग त्रि० લાંબો રસ્તો ચાલનાર.

दीर्घाध्वग पु० ખેપીઓ, ઉંટ, ટપાલીઓ, જાસુસ, દૂત.

दीर्घाध्वन् पु० લાંબો રસ્તો.

दीर्घायु त्रि० લાંબા આયુષવાળું.

दीर्घायुध पु० ભુંડ, ડુક્કર.

दीर्घायुध न० ભાલો.

दीर्घायुधी स्त्री० ભુંડણ, ડુક્કરી.

दीर्घायुष्य पु० श्वेतमन्दार નામે એક વૃક્ષ, માર્કણ્ડેય ઋષિ.

दीर्घायुष्य त्रि० લાંબા આયુષવાળું.

दीर्घायुष्य न० લાંબું આયુષ.

दीर्घायुस् त्रि० લાંબા આયુષવાળું.

दीर्घायुस् न० લાંબું આયુષ.

दीर्घायुस् पु० માર્કણ્ડેય મુનિ, શ્વેતમંદારનું વૃક્ષ, કાગડો, જીવક વૃક્ષ.

दीर्घालर्क पु० શ્વેતમંદાર વૃક્ષ.

दीर्घास्य त्रि० લાંબા મુખવાળું.

दीर्घास्य पु० હાથી, શિવનો એક અનુચર, પશ્ચિમની ઉત્તરે આવેલો એક દેશ.

दीर्घास्य न० લાંબું મુખ.

दीर्घाह पु० લાંબો દિવસ.

दीर्घाहन् पु० ઉનાળાનો સમય.

दीर्घिका स्त्री० નાની વાવ, એક પ્રકારનું જળાશય, હરકોઇ જળાશય.

दीर्घवाह पु० એક જાતનો વેલો

दीर्ण त्रि० ચીરી નાખેલ, ફાડી નાખેલ, ચીરાયેલ, ભયભીત.

दीर्ण न० ચીરવું, ફાડવું, ભય, બીક.

दीवि पु० ચાસ પક્ષી.

दीक्ष त्रि० ક્ષયનાશક, ક્ષયનો નાશ કરનાર.

दु भ्वा० प० स० अनिट् ગમન કરવું, જવું.

दु स्वादि० प० स० सेट् પીડવું, દુઃખ દેવું.
दुःकर्ण પુ૦ તે નામે ધૃતરાષ્ટ્રનો પુત્ર.
दुःख् कण्ड्वादि प० अ० सेट् દુઃખ કરવું.
दुःख चु० उभ० अ० सेट् દુઃખી થવું, પીડાવું.
दुःख न० દુઃખ, પીડા.
दुःखकर त्रि० દુઃખ કરનાર, પીડા કરનાર.
दुःखग्राम પુ૦ સંસાર, દુઃખનો સમૂહ.
दुःखच्छिन्न त्रि० મહા દુઃખથી છેદાય તેવું.
दुःखजात त्रि० જેને દુઃખ થયું હોય તે.
दुःखजात न० દુઃખનો સમુદાય.
दुःखत्रय न० આધ્યાત્મિક–આધિભૌતિક–આધિદૈવિક–એ ત્રણ દુઃખ.
दुःखदिर પુ૦ એક જાતના ખેરનું ઝાડ.
दुःखदोह्या स्त्री० દુઃખેથી દોહવાય તેવી ગાય.
दुःखशील त्रि० દુઃખનો અનુભવ કરનાર.
दुःखसागर પુ૦ દુઃખનો દરીયો, સંસાર.
दुःखित त्रि० દુઃખ પામેલ, દુઃખી.
दुःखिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
दुःशकुन न० અશુભસૂચક નિમિત્ત, અપશુકન.
दुःशला स्त्री० તે નામે ધૃતરાષ્ટ્રની પુત્રી.
दुःशास त्रि० દુઃખેથી શીખામણ આપી શકાય તેવું.
दुशासन त्रि० ઉપરનો અર્થ.
दुःशासन પુ૦ ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.
दुःशील त्रि० ખરાબ સ્વભાવવાળું.
दुःशोध त्रि० દુઃખથી શોધવા યોગ્ય, દુઃખથી જેનો ઉપાય થઈ શકે તે.
दुःषन्धि પુ૦ દુષ્ટ સંધિ.
दुःषमस अव्य० અયોગ્ય, ખરાબ.
दुःषमसुषमा स्त्री० જૈનશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક કાળ પરિમાણ–બેંતાલીસ હજાર વર્ષ ઓછા એક સાગરોપમ ક્રોડા ક્રોડી વર્ષના માપનો ચોથો આરો.
दुःषमा स्त्री० એકવીસ હજાર વર્ષનો પાંચમો આરો–જે જૈનાગમમાં પ્રસિદ્ધ છે.
दुःषुम त्रि० દુષ્ટ સ્વપ્નવાળું.
दुःषुप्त न० દુષ્ટ સ્વપ્ન.
दुःषूति પુ૦ દુષ્ટ પુત્ર.
दुःषेध त्रि० દુઃસાધ્ય.
दुःसक्थ त्रि० દુષ્ટ સાથળવાળું, ખરાબ સાથળવાળું.
दुःसक्थि त्रि० ઉપરનો અર્થ.
दुःसन्धान त्रि० દુઃખે કરી સાંધી શકાય તેવું.
दुःसम त्रि० અયોગ્ય, ગેરવ્યાજબી.
दुःसह त्रि० દુઃખથી સહન થાય તેવું.
दुःसहा स्त्री० नागदमनी જુઓ.
दुःसाध त्रि० દુઃખથી સાધી શકાય તેવું.
दुःसाधिन् त्रि० દુષ્ટ સાધક.
दुःसाधिन् પુ૦ દ્વારપાળ, પહેરગીર.
दुःसाध्य त्रि० दुःसाध જુઓ.
दुःस्त्री स्त्री० દુષ્ટ સ્ત્રી.
दुःस्त्रीता स्त्री० દુષ્ટ સ્ત્રીપણું.
दुःस्त्रीत्व न० ઉપરનો અર્થ.
दुःस्थ त्रि० દરિદ્ર, દુઃખી, મૂર્ખ, દુષ્ટમાં રહેલ.
दुःस्थिति स्त्री० દુષ્ટ સ્થિતિ, ખરાબ સ્થિતિ.
दुःस्पर्श त्रि० દુઃખે કરી સ્પર્શ કરી શકાય તેવું.
दुःस्पर्शा स्त्री० ધમાસો વનસ્પતિ, ભોરીંગણી, આકાશની વેલ.
दुःस्फोट પુ૦ દુષ્ટ ફોલ્લો, ખરાબ વ્રણ.
दुःस्वप्न પુ૦ ખરાબ સ્વપ્ન.
दुकूल न० રેશમી વસ્ત્ર, ઝીણું વસ્ત્ર, બારીક વસ્ત્ર, લીસું વસ્ત્ર.
दुगूल न० ઉપરનો અર્થ.
दुग्ध न० દૂધ.
दुग्ध त्रि० દોહેલ, પૂર્ણ કરેલ, ભરેલ.
दुग्धकूपिका स्त्री० એક જાતનું પકવાન.
दुग्धता स्त्री० દૂધપણું.
दुग्धतालीय न० દૂધનું ફીણ, દૂધની તર, दुग्धाग्र જુઓ.
दुग्धपाचन न० દૂધ પકાવવાનું વાસણ.

दुग्धपाषाण पु० એક જાતનું ઝાડ.

दुग्धपाषाणक पु० ઉપરનો અર્થ.

दुग्धपुष्पी स्त्री० એક જાતની વનસ્પતિ.

दुग्धफेन न० દૂધનું ફીણ.

दुग्धफेन पु० દૂધપાક, ખીર.

दुग्धफेनक पु० ઉપરનો અર્થ.

दुग्धफेनी स्त्री० એક જાતની વનસ્પતિ.

दुग्धबन्ध पु० દૂધ દોહવા માટે ગાયને બાંધવી તે.

दुग्धबन्धक पु० ઉપરનો અર્થ.

दुग्धबीजा स्त्री० એક જાતની વનસ્પતિ.

दुग्धसमुद्र पु० ક્ષીર સમુદ્ર.

दुग्धाक्ष पु० એકજાતનો પત્થર.

दुग्धाङ्क पु० એક જાતનો પત્થર.

दुग्धाब्धि पु० ક્ષીર સમુદ્ર.

दुग्धाब्धितनया स्त्री० લક્ષ્મી દેવી.

दुग्धाश्मन् पु० દુગ્ધપાષાણ વૃક્ષ.

दुग्धाम्र न० દૂધમાં પકવેલ કેરી.

दुग्धिका स्त्री० દૂધીનો વેલો, દૂધી.

दुग्धिन् त्रि० દૂધવાળું.

दुग्धिनिका स्त्री० રાતો અઘાડો-વનસ્પતિ.

दुग्धी स्त्री० दुग्धिका જુઓ, દુગ્ધપાષાણ.

दुघ त्रि० દોહનાર.

दुच्छक पु० मुरा નામનું એક સુગંધીદ્રવ્ય.

दुच्छ्वन् पु० દુષ્ટ કુતરો.

दुच्छून त्रि० દુષ્ટ સોજેલ-ખરાબ સોજો આવેલ.

दुडि स्त्री० दुली જુઓ.

दुण्डुक त्रि० દુષ્ટ મનવાળું, નીચ.

दुण्डुभ पु० એક જાતનો સર્પ.

दुण्डुभि पु० दुंदुभि જુઓ.

दुत त्रि० પીડા પામેલ, દુઃખ પામેલ.

दुत्योत्थदबोय पु० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ યોગ.

दुद पु० તે નામે એક પર્વત.

दुदुह पु० અનુવંશી એક રાજા.

दुदूषु त्रि० રમવા ઈચ્છનાર.

दुद्रुम पु० લીલી ડુંગળી.

दुध् भ्वा० प० स० सेट् હિંસા કરવી, પ્રેરવું, પ્રેરણા કરવી.

दुधि त्रि० હિંસક, દુર્ધર, ગ્રહણ કરવાને અશક્ય.

दुधुक्षत् त्रि० દોહવા ઈચ્છતું.

दुधुक्षु त्रि० દોહવા ઈચ્છનાર.

दुधूषत् त्रि० હલાવવા ઈચ્છતું.

दुधूष त्रि० હલાવવા ઈચ્છનાર.

दुध्र त्रि० હિંસક, પ્રેરક, દુર્ધર, દુર્ધર્ષ, દુષ્ટોને વ્યવસ્થામાં લાવનાર.

दुन्दभ पु० નગારૂં, એક જાતનું વાદિત્ર.

दुन्दुभि पु० વરૂણ દેવ, તે નામે એક દૈત્ય, તે નામે એક રાક્ષસ, ઝેર, તે નામે એક વર્ષ, યુગ્મ-જોડું.

दुन्दुभि स्त्री० પાસો, જુગારનું એક સાધન, તે નામે એક ગંધર્વ સ્ત્રી.

दुन्दुभिक पु० એક જાતનો કીડો.

दुन्दुभिनिर्ह्राद पु० તે નામે એક દાનવ, નગારાનો શબ્દ.

दुन्दुभिषेण पु० તે નામે એક રાજા.

दुन्दुभिस्वन पु० નગારાનો શબ્દ.

दुन्दुभी स्त्री० તે નામે એક ગંધર્વ સ્ત્રી.

दुन्दुभ्य पु० તે નામે એક રૂદ્રદેવ, નગારૂં વગાડવાનો સાધન એક મંત્ર.

दुन्दुभ पु० दुन्दुभ જુઓ.

दुन्दुमार पु० ધુંધુમાર દેશ.

दुफानिकुत्थ न० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક યોગ.

दुम्बक पु० એક જાતનો બકરો.

दुर् अव्य० દુષ્ટ, નિંદામાં, નિષેધમાં, દુઃખમાં, થોડું એવા અર્થમાં, કષ્ટ એવા અર્થમાં, કૃશ એવા અર્થમાં, અસંપત્તિમાં તથા સંકટમાં વપરાય છે.

दुर् स्त्री० દ્વાર, બારણું.

दुर त्रि० દાતા.

दुरक्ष पु० કપટ પાસો, દુષ્ટ પાસો, દુષ્ટ જુગાર.

दुरक्ष न० दुष्ट नेत्र.
दुरक्ष त्रि० दुष्ट नेत्रवाळुं,कपटी पासावाळुं.
दुरतिक्रम त्रि० दुःखथी ओळंगाय तेवुं, दुर्लंघ्य.
दुरतिक्रम पु० विष्णु.
दुरत्यय त्रि० दुःखथी ओळंगाय तेवुं, दुस्तर, दुर्लंघ्य.
दुरत्येतु त्रि० उपरना अर्थ.
दुरदृष्ट न० दुर्भाग्य, पाप.
दुरन्नी स्त्री० दुष्ट, भोजन,खराब खोराक.
दुरधिग त्रि० दुष्प्राप, दुर्लभ,दुर्जेय,दुर्बोध.
दुरधिगम त्रि० उपरना अर्थ.
दुरधीत न० दुष्ट अध्ययन-खराब रीते भणवुं ते.
दुरध्यय त्रि० अध्ययन करवाने अशक्य, न भणी शकाय तेवुं.
दुरध्व पु० दुष्ट मार्ग.
दुरन्त त्रि० दुष्ट परिणामवाळुं-हरकोइ,व्यसन वगेरे, गंभीर, न ओळंगी शकाय तेवुं, दुर्लंघ्य.
दुरन्तक पु० शिव.
दुरन्वय त्रि० दुःखथी अनुसरवा योग्य.
दुरपचार त्रि० मुश्केलीथी नाबुद थाय तेवुं.
दुरभिग्रह पु० अघाडो वनस्पति.
दुरभिग्रह त्रि० दुःखथी ग्रहण करवा योग्य, दुःखथी लेवा योग्य.
दुरभिग्रहा स्त्री० धमासो वनस्पति.
दुरवग्रह त्रि०मुश्केलीथी ग्रहण थई शके तेवुं.
दुरवस्था स्त्री०दुष्ट अवस्था,खराब स्थिति.
दुरवाप त्रि० दुर्लभ, दुष्प्राप.
दुरस्य् नामधातु० प० अ० सेट् दुष्ट थवुं.
दुराक पु० ते नामे एक म्लेच्छ देश.
दुराक्रम त्रि० दुःखथी जेनी सामे आक्रमण थइ शके ते, दुर्जय, अजेय, दुर्लंघ्य, न ओळंगाय तेवुं.
दुराचर त्रि० दुःखथी आचरी शकाय तेवुं, दुष्ट आचारवाळुं.
दुराचार पु० दुष्ट आचार, खराब चाल चलगत.
दुराचार त्रि० दुष्ट आचारवाळुं, खराब चाल चलगतवाळुं.
दुराढ्य त्रि० दीन,गरीब, पैसादार नहि ते.
दुराढ्यङ्कर त्रि० दुःखथी तवंगर करी शकाय तेवुं.
दुराढ्यम्भव त्रि० दुःखथी पैसादार थइ शके तेवुं.
दुरात्मता स्त्री० दुष्टात्मापणुं.
दुरात्मत्व न० उपरनो अर्थ.
दुरात्मन् त्रि० दुष्ट अंतःकरणवाळुं, दुष्ट आत्मावाळुं, दुष्ट.
दुराधन पु० ते नामे धृतराष्ट्रनो पुत्र.
दुराधर त्रि० ते नामे धृतराष्ट्रनो पुत्र.
दुराधर्ष पु० धोळो सरसव.
दुराधर्ष त्रि० पराभव करवाने अशक्य, दुर्जय, तिरस्कार न करी शकाय तेवुं.
दुराधर्षा स्त्री०कुटुम्बिनी नामे एक वृक्ष.
दुराधार त्रि० दुःखथी धारण करी शकाय तेवुं, दुःखथी चिंतवी शकाय तेवुं.
दुराधार पु० महादेव.
दुराधि पु० दुष्ट मानसीक पीडा.
दुराधि त्रि० दुष्ट मनोव्यथावाळुं.
दुरानम त्रि० दुःखथी नमावी शकाय तेवुं.
दुराप त्रि० दुर्लभ, दुष्प्राप.
दुराप न० दुःखथी मेळववुं ते.
दुरापादन त्रि० दुःखथी प्राप्त थई शके तेवुं, दुःसाध्य.
दुरापूर त्रि० दुःखथी पूर्ण करी शकाय तेवुं, मुश्केलीथी संतुष्ट थाय ते.
दुराहिन् पु० विष्णु.
दुरारुह त्रि० जेना उपर दुःखथी चढी शकाय ते.
दुरारुह पु० बीलीनुं झाड, नाळीएरी.

दुरारुहा स्त्री० ખજૂરીનું ઝાડ.

दुरारोह पु० કાચંડો, કાકીડો–નામે એક પ્રાણી, દુઃખથી ચઢવું તે.

दुरारोह त्रि० દુઃખથી ચઢી શકાય તેવું.

दुरारोहा स्त्री० શીમળાનું ઝાડ, ખીલીનું ઝાડ.

दुरालभ त्रि० દુઃખથી મેળવાય તેવું, દુઃખથી સ્પર્શ કરી શકાય તેવું.

दुरालभा स्त्री० ધમાસો–વનસ્પતિ.

दुरालम्भ त्रि० दुरालभ જુઓ.

दुरालम्भा स्त्री० ધમાસો.

दुरालाप पु० દુષ્ટ આલાપ–ગાળો ભાંડવી તે.

दुरालोक त्रि० દુઃખથી જોવાય તેવું, અત્યંત તેજસ્વી.

दुरालोक पु० તેજસ્વીપણું, ચળકાટ.

दुराढ्य न० દુષ્ટ બુદ્ધિ.

दुराशय पु० દુષ્ટ આશય, ખરાબ અભિપ્રાય.

दुराशय त्रि० દુષ્ટ આશયવાળું, ખરાબ અંતઃકરણવાળું, ખરાબ અભિપ્રાયવાળું.

दुराशा स्त्री० દુષ્ટ આશા.

दुरास त्रि० દુઃખથી બહાર કાઢી શકાય તેવું, દુર્જય.

दुरासद त्रि० દુષ્પ્રાપ, દુર્ગમ્ય.

दुरित न० પાપ.

दुरित त्रि० પાપી.

दुरितदमन त्रि० પાપના દમનનું સાધન.

दुरितदमनी स्त्री० ખીજડીનું ઝાડ.

दुरितारि त्रि० પાપનો નાશ કરનાર.

दुरितारि पु० તે નામે જૈનનો શાસનદેવ.

दुरिष्ट न० દુષ્ટ યજ્ઞ.

दुरिष्टि स्त्री० અશાસ્ત્રીય યજ્ઞ.

दुरिष्ठ त्रि० અતિ મંદ.

दुरीश पु० દુષ્ટ સ્વામી, દુષ્ટ માલીક.

दुरीषणा स्त्री० શાપ.કોઇનું ખરાબ ઇચ્છવું તે.

दुरु पु० તે નામે એક પર્વત.

दुरुक्त न० દુષ્ટ વચન.

दुरुच्छेद त्रि० દુઃખથી ઉખેડી શકાય તેવું, દુર્વાર.

दुरुच्छेद पु० દુઃખથી ઉખેડવું તે, દુઃખથી અટકાવવું તે.

दुरुत्तर त्रि० દુસ્તર, દુઃખથી ઉતરાય તેવું, દુઃખથી ઉત્તર અપાય તેવું.

दुरुत्तर न० દુષ્ટ ઉત્તર.

दुरुत्तर पु० યુદ્ધ, લડાઇ.

दुरुदाहर त्रि० દુઃખથી બોલી શકાય તેવું.

दुरुदाहर पु० દુષ્ટ ઉદાહરણ.

दुरुद्वह त्रि० દુઃખથી વહન થઇ શકે તે, અત્યંત ભારે.

दुरुधुरा स्त्री० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ ચાન્દ્ર યોગ.

दुरुपक्रम त्रि० દુઃખથી આરંભવાળું, મુશ્કેલીથી પહોંચી શકાય તેવું, દુઃખથી ઉપચાર થાય તેવું, હરાવવાને મુશ્કેલ.

दुरुपचार त्रि० દુઃખથી ઉપચાર થઇ શકે તેવું.

दुरुपलक्ष त्रि० દુઃખથી જોવાય તેવું.

दुरुपस्थान त्रि० દુઃખથી પાસે જઈ શકાય તેવું, દુઃખે પહોંચાય તેવું.

दुरुफ पु० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક યોગ.

दुरूह त्रि० દુઃખથી તર્ક કરી શકાય તેવું, દુર્વિતર્ક્ય.

दुरेवा त्रि० દુઃખથી જવા યોગ્ય.

दुरोक त्रि० દુઃખથી સેવાય તેવું.

दुरोदर पु० જુગારી.

दुरोदर न० જુગટું, જુગાર, પાસો.

दुर्ग पु० न० કિલ્લો.

दुर्ग पु० પરમેશ્વર, તે નામે એક અસુર,દૈત્ય, મહાન વિઘ્ન, ભવબંધ, કુકર્મ, શોક, દુઃખ, નરક, યમનો દંડ, જન્મ, મહાન ભય, મોટો વિકટ પ્રદેશ, ગુગળ, રોગ.

दुर्ग त्रि० દુર્ગમ, દુર્જ્ઞેય, જવાને અશક્ય, દુર્બોધ.

दुर्गकर्मन् न० દુર્ગસાધન કર્મ.

दुर्गकारक पु० એક જાતનું ઝાડ.

दुर्गकारक त्रि० કિલ્લો બનાવનાર, મુશ્કેલી ભરેલું કરનાર.

दुर्गत त्रि० દરિદ્ર, દીનપણું પ્રાપ્ત થયેલ.

दुर्गतता स्त्री० દરિદ્રતા, ખરાબ સ્થિતિ.

दुर्गतत्व न० ઉપરના અર્થ.

दुर्गतरण त्रि० કિલ્લો ઓળંગવાનું સાધન, દુઃખમાંથી છૂટવાનું સાધન.

दुर्गतरणी स्त्री० તે નામે એક દેવી.

दुर्गति स्त्री० નરક, દરિદ્રપણું, દુષ્ટ ગતિ.

दुर्गति त्रि० દુષ્ટ ગતિવાળું, દરિદ્ર દીન, નારકી.

दुर्गतिनाशन त्रि० દુર્ગતિનો નાશ કરનાર.

दुर्गतिनाशिनी स्त्री० દુર્ગા દેવી.

दुर्गनिवासिन् त्रि० કિલ્લામાં રહેનાર.

दुर्गन्ध पु० ખરાબ ગંધ, દુર્ગંધ, સંચળ, દુષ્ટ ગંધ.

दुर्गन्ध त्रि० દુષ્ટ ગંધવાળું, ખરાબ ગંધવાળું.

दुर्गन्धाङ्ग त्रि० દુર્ગંધી અંગવાળું.

दुर्गन्धिन् त्रि० દુષ્ટ ગંધવાળું, ખરાબ ગંધવાળું.

दुर्गपाल पु० કિલ્લાનું રક્ષણ કરનાર, કિલ્લેદાર.

दुर्गपाल पु० ઉપરના અર્થ.

दुर्गपाल त्रि० દુઃખમાં પાળનાર, દુઃખથી બચાવનાર.

दुर्गपुर न० કિલ્લાવાળું શહેર.

दुर्गपुष्पी स्त्री० એક જાતનું ઝાડ.

दुर्गम पु० તે નામે એક અસુર, પરમેશ્વર.

दुर्गम त्रि० દુઃખથી જઇ શકાય તેવું, દુર્જ્ઞેય, દુર્બોધ.

दुर्गल पु० તે નામે એક દેશ.

दुर्गलङ्घन पु० ઉંટ.

दुर्गलङ्घन न० કિલ્લો વટી જવો, દુઃખમાંથી મુક્ત થવું.

दुर्गलङ्घनी स्त्री० ઉંટડી.

दुर्गव्यसन न० પૂરના રક્ષક વગેરેના અભાવરૂપ કિલ્લાનો દોષ.

दुर्गसंस्कार पु० ભાંગી તૂટી પડેલા કિલ્લાને ફરી નવો કરવો તે.

दुर्गसञ्चर पु० કિલ્લા ઉપર ફરી શકાય તેવો માર્ગ.

दुर्गसञ्चार पु० ઉપરનો અર્થ.

दुर्गसिंह पु० કલાપરિશિષ્ટકાર વિદ્વાન.

दुर्गा स्त्री० દુર્ગા દેવી, ગળીનું ઝાડ, કાળી ચકલી, પાર્વતી.

दुर्गाढ त्रि० દુઃખથી અંદર પ્રવેશ થઇ શકે તે, દુઃખથી પ્રવેશ કરવા યોગ્ય.

दुर्गाधिकारिन् पु० કિલ્લાનો અધિકારી.

दुर्गाध्यक्ष पु० ઉપરનો અર્થ.

दुर्गानवमी स्त्री० કાર્તિક શુદ નોમ.

दुर्गाश्रय पु० કિલ્લાનો આશ્રય લેવો તે, દુર્ગાદેવીનો આશ્રય.

दुर्गाश्रयण न० ઉપરના અર્થ.

दुर्गास्मरण न० દુર્ગાદેવીનું સ્મરણ–ચિંતન.

दुर्गाह्व पु० પૃથ્વી ઉપર થનારો એક જાતનો ગુગળ.

दुर्गृभि त्रि० દુર્ગ્રાહ્ય–ગ્રહણ કરવાને અશક્ય.

दुर्गोत्सव पु० શરદ તથા વસંત ઋતુમાં દુર્ગાની પૂજાનિમિત્તે કરાતો ઉત્સવ.

दुर्ग्रह त्रि० દુઃખથી ગ્રહણ કરાય તેવું, દુર્જ્ઞેય, દુઃખથી પમાય તેવું.

दुर्ग्रहा स्त्री० અઘાડો વનસ્પતિ.

दुर्ग्राह्य त्रि० ગ્રહણ કરવાને અશક્ય.

दुर्घट त्रि० બનવું અશક્ય, ઘટવું અશક્ય, મેળવવું અશક્ય.

दुर्घोष पु० રીંછ, દુષ્ટ શબ્દ, ખરાબ શબ્દ.

दुर्घोष त्रि० ખરાબ શબ્દવાળું, દુષ્ટ શબ્દવાળું.

दुर्घोषी स्त्री० રીંછણ.

दुर्जन पु० દુષ્ટ–ખરાબ માણસ, ખળ, નીચ.

दुर्जनता स्त्री० દુર્જનપણું.

दुर्जनत्व न० દુર્જનપણું.

दुर्जय त्रि० જીતવાને અશક્ય, દુઃખથી જીતવા યોગ્ય.

दुर्जय પુ० પરમેશ્વર.
दुर्जयन्त પુ० તે નામે એક રાગ.
दुर्जर त्रि० પચવું અશક્ય.
दुर्जरा स्त्री० જ્યોતિષ્મતીનો વેલો.
दुर्जात न० વ્યસન, દુઃખ, સંકટ, દુર્દૈવ.
दुर्जात त्रि० અયોગ્ય, સારી રીતે નહી થયેલ.
दुर्जाति त्रि० હલકા કુળનું, નિંદ્ય જાતિનું, દુષ્ટ જન્મવાળું, ખરાબ સ્વભાવનું.
दुर्जाति स्त्री० હલકી જાત, ખરાબ જાત.
दुर्जीव त्रि० દુષ્ટ જીવનવાળું, સેવા કરી જીવનાર, નોકરીયાત.
दुर्जीव न० દુષ્ટ જીવન, ખરાબ જીવન.
दुर्ज्ञेय त्रि० જાણવાને અશક્ય, દુઃખથી જાણવા યોગ્ય.
दुर्णय પુ० દુષ્ટ નીતિ, અનીતિ—અન્યાય.
दुर्णय त्रि० દુષ્ટ નીતિવાળું—અનીતિવાળું, અન્યાયી.
दुर्णश त्रि० દુઃખથી નાશ પામનાર.
दुर्णामन् स्त्री० હરસનો રોગ.
दुर्णीत त्रि० દુષ્ટનીતિવાળું, અનીતિવાળું, અન્યાયી.
दुर्णीति स्त्री० दुर्णय પુ० જુઓ.
दुर्दम त्रि० દમન કરવાને અશક્ય.
दुर्दम પુ० વસુદેવથી રોહિણીમાં જન્મેલ પુત્ર.
दुर्दमन त्रि० દુ;ખથી દમન કરવા યોગ્ય.
दुर्दमन પુ० જનમેજયના વંશના શતાનીક રાજાનો એક પુત્ર.
दुर्दर्श त्रि० જોવાને અશક્ય, દુઃખે જોવા યોગ્ય.
दुर्दर्शन त्रि० ઉપરના અર્થ.
दुर्दान्त त्रि० દુઃખથી દમન કરવા યોગ્ય—અશાન્ત.
दुर्दान्त પુ० શિવ, કલેશ. કંકાસ. કજીઓ, ગાયનો નાનો વાછરડો.
दुर्दिन न० દુષ્ટ દિવસ, ઘોર અંધારું, વરસાદ, ખરાબ દિવસ, વાદળથી ઢંકાયેલો દિવસ.

दुर्दुरूट त्रि० નાસ્તિક.
दुर्दृशीक न० જોવાને અશક્ય એવું ઝેર.
दुर्दृष्ट त्रि० રાગાદિ દોષોથી વ્યાપ્ત, કષ્ટ રીતે જોયેલ.
दुर्दैव न० દુષ્ટ દૈવ, દુર્ભાગ્ય, પાપ.
दुर्दैववत् त्रि० કમનસીબ, દુર્ભાગી, પાપી.
दुर्द्यूत न० કપટ ભરેલો જુગાર.
दुर्द्रिता स्त्री० એક જાતનો વેલો.
दुर्द्रुम પુ० ડુંગળી.
दुर्द्धर न० તે નામે એક નરક, પારો, ઋષભ ઔષધિ, ભીલામું.
दुर्द्धर પુ० પરમેશ્વર, મહિષાસુરનો સેનાપતિ.
दुर्द्धर त्रि० ધારણ કરવાને અશક્ય, દુર્નિવાર.
दुर्द्धरीतु त्रि० ઉપરના અર્થ.
दुर्द्धर्म त्रि० દુષ્ટ ધર્મવાળું.
दुर्द्धर्मन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
दुर्द्धर्ष त्रि० પરાભવ કરવાને અશક્ય, તિરસ્કાર કરવાને અશક્ય, દુર્જય.
दुर्द्धर्ष પુ० તે નામે એક રાજા.
दुर्द्धर्षण त्रि० दुर्द्धर्ष त्रि० જુઓ.
दुर्द्धा स्त्री० ખરાબ સ્થાપન, દુષ્ટ સ્થાપન.
दुर्द्धान न० ઉપરનો અર્થ.
दुर्द्धाव त्रि० સાફ થવાને અશક્ય, દુઃખે શોધી શકાય તેવું.
दुर्द्धित त्रि० દુષ્ટ રીતે સ્થાપેલ.
दुर्द्धी त्रि० દુષ્ટબુદ્ધિવાળું, ખરાબ બુદ્ધિવાળું.
दुर्द्धी स्त्री० દુષ્ટ બુદ્ધિ, ખરાબ બુદ્ધિ.
दुर्द्धुर् त्रि० દુ:ખથી હણવા યોગ્ય.
दुर्द्धुरूट त्रि० યુક્તિ વિના ગુરૂના વાક્યને નહિ માનનાર.
दुर्नय પુ० નીતિવિરૂદ્ધ આચરણ, અનીતિ, અન્યાય.
दुर्नय त्रि० અન્યાયી, અનીતિવાળું.
दुर्नामक પુ० હરસનો રોગ.
दुर्नामन् પુ० ઉપરનો અર્થ.
दुर्नामा स्त्री० એક જાતનું માછલું.

दुर्नामारि પુ૦ સુરણ.
दुर्नाम्नी સ્ત્રી૦ એક જાતનું માછલું.
दुर्निग्रह ત્રિ૦ વશ કરવું અશકય.
दुर्निमित ત્રિ૦ દુષ્ટ રીતે ફેંકેલ, ઉતાવળાથી ઉંચે ફેંકેલ.
दुर्निमित्त ન૦ દુષ્ટ નિમિત્ત, અનિષ્ટસૂચક ચિન્હ, અપશુકન.
दुर्नियन्तु ત્રિ૦ નિયમન કરવાને અશકય, દુઃખથી નિયમન કરવા યોગ્ય.
दुर्निष्प्रपतर ત્રિ૦દુઃખથી બહાર નીકળેલ.
दुर्निरीक्ष्य ત્રિ૦ જોવાને અશકય, દુઃખથી જોવાય તેવું.
दुर्निवार ત્રિ૦ વારણ કરવાને અશકય, દુઃખથી વારિ શકાય તેવું.
दुर्नीत ન૦ અનીતિ, નીતિવિરૂદ્ધ આચરણ.
दुर्नीत ત્રિ૦ અનીતિવાળું, અન્યાયી.
दुर्नीति સ્ત્રી૦ અનીતિ, અન્યાય.
दुर्बद्ध ત્રિ૦ દુષ્ટ રીતે બાંધેલ, ખરાબ રીતે બંધાયેલ.
दुर्बल ત્રિ૦ અલ્પ બળવાળું, થોડું બળવાન, કૃશ, શિથિલ.
दुर्बलता સ્ત્રી૦ દુર્બળપણું, નબળાઇ.
दुर्बलत्व ન૦ ઉપરના અર્થ.
दुर्बाल ત્રિ૦ ખરાબવાળવાળું, દુષ્ટ ચામડીના રોગવાળું,ટાલીયા રોગવાળું,વાંકાકેશવાળું.
दुर्बीरण ન૦ એક જાતનું ઘાસ.
दुर्बोध ત્રિ૦ જાણવાને અશકય, દુઃખથી જાણવા યોગ્ય.
दुर्ब्राह्मण પુ૦ દુષ્ટ બ્રાહ્મણ.
दुर्भग ત્રિ૦ દુષ્ટભાગ્યવાળું, દુર્ભાગી, ખરાબ નસીબવાળું, અભાગીયું.
दुर्भगता સ્ત્રી૦ દુર્ભાગીપણું.
दुर्भगत्व ન૦ ઉપરનો અર્થ.
दुर्भगा સ્ત્રી૦ પતિ ઉપર સ્નેહવિનાની સ્ત્રી, અભાગણી સ્ત્રી.
दुर्भर ત્રિ૦ દુઃખથી પોષાય તેવું, દુઃખથી ધારણ કરાય તેવું.
दुर्भाग्य ન૦ દુર્દૈવ, ખરાબ નસીબ, પાપ.
दुर्भाग्य ત્રિ૦ ખરાબ નસીબવાળું, કમનસીબ.
दुर्भिक्ष અવ્ય૦ ભિક્ષાનો અભાવ.
दुर्भिक्ष ન૦ દુષ્કાળ, મોંઘવારીનો સમય.
दुर्भिद ત્રિ૦ ભેદવાને અશકય,ભાંગી–તોડી ન શકાય તેવું, ધન વગેરેની લાલચથી ન ફોડી શકાય તેવું.
दुर्भिषज्य ત્રિ૦ દુઃખથી ચિકિત્સા કરી શકાય તેવું.
दुर्भिषज्य ન૦ મુશ્કેલી ભરેલી ચિકિત્સા.
दुर्भृत्य પુ૦ દુષ્ટ સેવક, ખરાબ ચાકર.
दुर्भेद्य ત્રિ૦ दुर्भिद જુઓ.
दुर्भ्रातृ પુ૦ દુષ્ટ ભાઇ, ખરાબ ભાઈ.
दुर्मति સ્ત્રી૦ દુષ્ટ બુદ્ધિ, ખરાબ બુદ્ધિ.
दुर्मति ત્રિ૦ દુષ્ટ બુદ્ધિવાળું, ખરાબ બુદ્ધિવાળું, મૂર્ખ, અજ્ઞાની.
दुर्मति પુ૦ સાઠ વર્ષમાંનું એક વર્ષ.
दुर्मद ત્રિ૦ ઉન્મત્ત, અભિમાની, ગર્વિષ્ઠ.
दुर्मद પુ૦ તે નામે ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર, દુષ્ટ મદ.
दुर्मनस् ન૦ દુષ્ટ મન.
दुर्मनस् ત્રિ૦ દુષ્ટ મનવાળું, વ્યાકુળ ચિત્તવાળું, ઉદાસ મનવાળું.
दुर्मनस्क ત્રિ૦ ઉપરના અર્થ.
दुर्मन्तु ત્રિ૦ દુષ્ટ માનતું.
दुर्मन्त्रित ત્રિ૦ દુષ્ટ મંત્રેલ, ખરાબ વિચાર કરેલ.
दुर्मन्त्रित ન૦ દુષ્ટ મંત્રણા, ખરાબ વિચાર-મસલત.
दुर्मन्त्रिन् પુ૦ ખરાબ સલાહકાર,દુષ્ટ મંત્રી, ખરાબ લક્ષણોવાળો મંત્રી–રાજાનો પ્રધાન.
दुर्मर ત્રિ૦ દુઃખરૂપ મૃત્યુવાળું,અકાળ મૃત્યુ કરનાર, આપઘાત કરનાર.
दुर्मर પુ૦ પીપરનું ઝાડ, દુષ્ટ મૃત્યુ, કમોત, આપઘાત.

दुर्मरण न० दुष्ट मृत्यु, कमोत, आपघात.
दुर्मरण त्रि० दुर्मर त्रि० जुओ.
दुर्मरा स्त्री० ध्रोखड, धोळी ध्रोखड-श्वेतदूर्वा.
दुर्मर्ष त्रि० सहन करवाने अशक्य, दुःखथी सहन करवा योग्य.
दुर्मर्षण त्रि० उपरना अर्थ.
दुर्मर्षण पु० विष्णु, ते नामे धृराष्ट्रनो पुत्र.
दुर्मल्लिका स्त्री० साहित्यप्रसिद्ध दृश्यकाव्यरूप एक उपरूपक.
दुर्मल्लीका स्त्री० उपरनो अर्थ.
दुर्मायु त्रि० दुष्ट आयुधो फेंकनार.
दुर्मित्र पु० दुष्ट मित्र
दुर्मित्र त्रि० दुष्ट मित्रवाळुं.
दुर्मित्रिय त्रि० अमित्र रूपे रहेल.
दुर्मिलका स्त्री० ते नामे एक छंद.
दुर्मुख पु० घोडो, एक जातनो वानर, ते नामे एक राक्षस, ते नामे एक नाग, महिषासुरनो एक सेनापति, शिव, धृतराष्ट्रनो एक पुत्र, ते नामे एक राजा, ते नामे एक यक्ष,रामचंद्रना अन्तःपुरनो एक चाकर, उत्तर द्वारनुं घर, साठवर्षो पैकी तेरमुं वर्ष.
दुर्मुख त्रि० अप्रिय बोलनार,दुष्ट मनवाळुं.
दुर्मुहूर्त पु० दुष्ट मुहूर्त, खराब मुहूर्त.
दुर्मूल्य न० जेनुं जे मूल्य होवुं जोइए ते करतां अधिक मूल्य, मोंघवारी.
दुर्मूल्य त्रि० घणुज मोंघुं, अयोग्य किंमतवाळुं.
दुर्मेध त्रि० दुष्ट बुद्धिवाळुं, खराब बुद्धिवाळुं, मंदबुद्धिवाळुं
दुर्मेधस् त्रि० उपरना अर्थ.
दुर्मोह पु० 'काकतुण्डी' नामे वनस्पति.
दुर्मोहा स्त्री० 'काकादनी नामे वनस्पति.
दुर्य पु० घर, बारणामां होनार स्तंभ.
दुर्यशस् न० दुष्ट यश, अपकीर्ति.
दुर्यशस् त्रि० दुष्ट यशवाळुं,अपकीर्तिवाळुं.
दुर्येशस्क त्रि० उपरना अर्थ.
दुर्योग पु० दुष्ट योग्य, दुर्भाग्यसूचक ग्रहयोग, दुष्ट कुशलता.
दुर्योण न० संग्राम, युद्ध.
दुर्योध पु० दुष्ट योद्धो.
दुर्योध त्रि० दुःखथी युद्ध करी शकाय एवुं.
दुर्योधन पु० धृतराष्ट्रनो सौथी मोटो पुत्र.
दुर्योधन त्रि० दुर्योध त्रि० जुओ.
दुर्योनि स्त्री० दुष्ट जाति, खराब जात.
दुर्योनि त्रि० दुष्ट जातिवाळुं,खराब जातनुं.
दुर्लतिका स्त्री० खराब वेलो, ते नामे छंद.
दुर्लभ त्रि० मळवुं अशक्य, दुष्प्राप,दुर्लभ, घणुंज वखणायेल, प्रिय.
दुर्लभ पु० विष्णु, कचूरो वनस्पति.
दुर्लभा स्त्री०धमासोवनस्पति,धोळीभोरींगणी.
दुर्ललित न० दुष्ट इच्छा, दुर्लभने मेळववानी इच्छा, दुष्ट चेष्टा.
दुर्ललित त्रि० दुष्ट चेष्टावाळुं, दुर्लभवस्तु मेळववानी इच्छावाळुं, चपळ,दुष्ट इच्छावाळुं.
दुर्लसित न० दुष्ट इच्छा.
दुर्लाभ पु० दुष्ट लाभ, दुःखथी मेळववुं ते.
दुर्लेख्य न० दुष्ट लेखपत्र, खराब खत.
दुर्व् ध्वा० प० स० सेट् वध करवो, मारी नाखवुं.
दुर्वच त्रि० दुःखथी कही शकाय तेवुं,कहेवाने अशक्य.
दुर्वचस् न० दुष्ट वचन, निंद्य वचन.
दुर्वचस् त्रि० दुष्ट वचनवाळुं, निंद्य वचनवाळुं.
दुर्वराह पु० दुष्ट वराह, खराब भुंड, गामनुं डुक्कर.
दुर्वराही स्त्री०दुष्ट भुंडणी, ग्राम्य भुंडणी.
दुर्वर्ण न० रूपुं.
दुर्वर्ण त्रि० निंद्य रंगवाळुं, धोळा कोढना रोगवाळुं.

दुर्वर्ण પુ० દુષ્ટ બ્રાહ્મણ વગેરે વર્ણ, દુષ્ટ અક્ષર.
दुर्वर्णक ન० રૂપું.
दुर्वर्त्तु ત્રિ० દુર્વાર, વારણ કરવાને અશક્ય.
दुर्वस ત્રિ० દુઃખથી રહેવા યોગ્ય, રહેવાને અશક્ય.
दुर्वसति સ્ત્રી० દુઃખથી રહેવું તે.
दुर्वह ત્રિ० દુઃખથી વહેવા યોગ્ય, વહેવાને અશક્ય, ન ઉપાડી શકાય તેવું.
दुर्वाच् સ્ત્રી० દુષ્ટ વાણી, નિંદ્ય વાક્ય.
दुर्वाच ત્રિ० નિંદિત વાક્યવાળું, દુષ્ટ વાણી બોલનાર.
दुर्वाच्य ન० લોકાપવાદ, અપકીર્તિ.
दुर्वाच्य ત્રિ० કહેવાને અશક્ય, દુઃખથી કહી શકાય એવું.
दुर्वाद પુ० દુષ્ટવાદ,અપકીર્તિ,નિંદિત વાક્ય.
दुर्वाद ત્રિ० દુષ્ટ બોલનાર, નિંદ્ય વાક્ય બોલનાર.
दुर्वान्त ન० દુષ્ટ ઉલટી, વૈદ્યક વિધાનને ઓળંગી વમન.
दुर्वान्त ત્રિ० દુષ્ટ વમનવાળું.
दुर्वार ત્રિ० દુઃખથી વારી શકાય એવું, વારવાને અશક્ય.
दुर्वारण ત્રિ० ઉપરનો અર્થ.
दुर्वारि ત્રિ० દુઃખથી વારણ થઈ શકે તેવું, વારણ કરવાને અશક્ય.
दुर्वारि પુ० કંબોજ દેશનો યોદ્ધો.
दुर्वार्त्ता સ્ત્રી० દુષ્ટ વાર્તા, નિંદ્ય વાત, દુષ્ટ પ્રવૃત્તિ.
दुर्वासना સ્ત્રી० દુષ્ટ વાસના, પૂર્ણ થવાને અશક્ય ઇચ્છા.
दुर्वासस् પુ० દુર્વાસા ઋષિ.
दुर्विगाह ત્રિ० દુઃખથી પ્રવેશ કરવા યોગ્ય, પ્રવેશ કરવાને અશક્ય.
दुर्विगाह પુ० તે નામે ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.
दुर्विद ત્રિ० દુઃખથી જાણી શકાય તેવું, જાણવાને મુશ્કેલ.
दुर्विदग्ध ત્રિ० ગર્વિષ્ઠ, અભિમાની.
दुर्विदत्र ત્રિ० દુષ્ટ ધનવાળું,દુષ્ટ જ્ઞાનવાળું.
दुर्विध ત્રિ० દરિદ્રી, ખળ,નીચ, દુષ્ટ,મૂર્ખ.
दुर्विनय પુ० દુષ્ટ વિનય-અવિનય.
दुर्विनीत ત્રિ० ઉદ્ધત, અવિનયી, દુષ્ટ કેળવણીવાળું.
दुर्विनाति સ્ત્રી० दुर्विनय જુઓ.
दुर्विभाव्य ત્રિ० જાણવાને અશક્ય, અસંભવિત, નહિ મનાય એવું.
दुर्विभाष ન० દુષ્ટ ભાષણ.
दुर्विमोचन ત્રિ० દુઃખે છોડવા યોગ્ય, છોડવું અશક્ય.
दुर्विमोचन પુ० તે નામે ધૃતરાષ્ટ્રનો પુત્ર.
दुर्विरोचन પુ० ઉપરનો અર્થ.
दुर्विवाह પુ० દુષ્ટ લગ્ન, આસુરી વગેરે ચાર વિવાહ.
दुर्विष પુ० શિવ.
दुर्विषह ત્રિ० સહન કરવાને અશક્ય,દુઃખથી સહન કરવા યોગ્ય.
दुर्विषह પુ० તે નામે ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.
दुर्वृत्त ન० નિંદ્ય આચરણ.
दुर्वृत्त ત્રિ० દુરાચારી, દુર્જન.
दुर्वृत्ति સ્ત્રી० દુષ્ટ વૃત્તિ, ખરાબ આજીવિકા, ઇન્દ્રજાળ વિદ્યા.
दुर्वृत्ति ત્રિ० દુષ્ટ વૃત્તિવાળું, ખરાબ આજીવિકાવાળું, ગારૂડી.
दुर्वेद ત્રિ० મેળવવાને અશક્ય, દુઃખથી મેળવવા યોગ્ય.
दुर्वेद ત્રિ० વેદપાઠરહિત.
दुर्व्यवहार પુ० દુષ્ટ વ્યવહાર.
दुर्व्रजित ન० નિંદ્ય ગમન, નિંદિત ગતિ.
दुर्हण ત્રિ० હણવાને અશક્ય, હણવાને અયોગ્ય.
दुर्हणायु ત્રિ० દુષ્ટને હણવા ઇચ્છનાર.
दुर्हण्ड ત્રિ० દુઃખથી હણવા યોગ્ય, દુષ્ટ હડપચીવાળું.

दुर्हन त्रि० दुर्हण जुओ.
दुर्हल त्रि० दुष्ट हळवाळुं.
दुर्हलि त्रि० दुष्ट हळवाळुं.
दुर्हित त्रि० शत्रु, दुश्मन.
दुर्हुत न० दुष्ट होम, निष्फळ होम.
दुर्हणायु त्रि० दुष्ट प्रत्ये क्रोधायमान थयेल, दुष्ट प्रत्ये लाजवुं.
दुर्हृत् त्रि० दुष्ट हृदयवाळुं, कठोर हृदयवाळुं, शत्रु.
दुर्हृदय त्रि० दुष्ट अंतःकरणवाळुं
दुर्हृदय न० दुष्ट हृदय, दुष्ट मन.
दुल् चु० उभ० स० सेट् उंचुं करवुं,उडाडवुं, फेंकवुं, हींचकवुं. हलाववुं.
दुलि पु० ते नामे एक मुनि.
दुलि त्रि० उंचुं करनार, फेंकनार,हलावनार.
दुलि स्त्री० काचबी.
दुलिदुह पु० दिलीप राजानो पिता–अनमित्रनो पुत्र.
दुलल त्रि० रुंवाटांवाळुं.
दुवस् न० हविष्–होमद्रव्य, परिचर्या,सेवा.
दुवस् कण्ड्वा० प० स० सेट् परिचर्या करवी, सेववुं.
दुवस्य त्रि० परिचर्याने योग्य,सेववा योग्य.
दुवस्यु त्रि० परिचर्या करवानी इच्छावाळुं, सेववानी इच्छावाळुं.
दुवस्वत् त्रि० हविष्वाळुं, परिचर्यावाळुं.
दुवोयु पु० दुवस्यु जुओ.
दुश्चर त्रि० आचरवुं अशक्य,दुःखथी आचरी शकाय तेवुं.
दुश्चर पु० एक जातनो शंख, रींछ.
दुश्चरित न० दुष्ट चरित्र, दुराचार, पाप.
दुश्चरित त्रि० दुष्ट चरित्रवाळुं, दुराचारी, पापी.
दुश्चरित्र न० दुश्चरित न० जुओ.
दुश्चरित्र त्रि० दुश्चरित त्रि० जुओ.
दुश्चरी स्त्री० रींछण.
दुश्चर्मन् पु० जेमां लिंग स्वभाविक रीतेज उपरनी चामडीथी नहि ढंकायलुं होय छे तेवो एक रोग, कोढ रोग.
दुश्चर्मन् त्रि० दुष्ट चामडीवाळुं.
दुश्चारित्र न० दुष्ट चारित्र, दुराचार, पाप.
दुश्चारित्र त्रि० दुष्ट चारित्रवाळुं, दुराचारी, पापी.
दुश्चिकित्स्य त्रि० दुःखथी चिकित्सा करवा योग्य.
दुश्चिक्य न० ज्योतिषप्रसिद्ध लग्नथी त्रीजी राशि.
दुश्चेष्टित न० खराब चेष्टा, दुर्वर्तन.
दुश्चेष्टित न० खराब वर्तनवाळुं, दुष्ट चेष्टावाळुं.
दुश्च्यवन पु० इन्द्र.
दुश्च्याव त्रि० दुःखथी पाडवा योग्य, दुःखथी भ्रष्ट करवा योग्य.
दुश्च्याव पु० शिव.
दुश्छद त्रि० ढांकवाने अशक्य, दुःखथी ढंकाय तेवु.
दुश्श्रव न० साहित्यप्रसिद्ध एक काव्यदोष.
दुश्श्रव त्रि० दुःखथी सांभळी शकाय तेवुं.
दुश्शासन पु० धृतराष्ट्रनो एक पुत्र.
दुष दिवा० प० अ० अनिट् दुष्ट थवुं, विकार पामवुं, अशुद्ध थवुं.
दुष्कर त्रि० करवाने अशक्य, दुःखथी करवा योग्य.
दुष्कर न० दुःखथी करवुं ते.
दुष्कर्मन् न० दुष्ट कर्म, पाप.
दुष्कर्मन् त्रि० दुष्ट कर्म करनार, पापी.
दुष्काल पु० दुष्काळ, दुकाळ, प्रलय, मोंघवारी, कष्ट–खराब समय.
दुष्काल पु० शिव.
दुष्कुल न० निंदित कुळ, नीच कुळ.
दुष्कुल त्रि० निंद्य कुळमां उत्पन्न थयेल, कुळहीन.

दुष्कुलीन त्रि० नीच कुળમાં હોનાર,કુળહીન.
दुष्कृत् त्रि० દુષ્ટ કર્મ કરનાર,નીચ, પાપી.
दुष्कृत न० પાપ, પાપી કર્મ.
दुष्कृत त्रि० પાપી, પાપ કર્મવાળું.
दुष्कृति स्त्री० दुष्कृत न० જુઓ.
दुष्कृति त्रि० પાપી, પાપ કર્મવાળું.
दुष्कृतिन् त्रि० ઉપરના અર્થ.
दुष्क्रीत त्रि० દુષ્ટ ખરીદેલ, કંઇપણ જોયા તપાસ્યા વિના ખરીદેલ.
दुष्खदिर पु० એક જાતનો ખેર.
दुष्ट त्रि० દુર્બળ, અધમ, નીચ, દોષવાળું.
दुष्ट न० કોઢનો રોગ.
दुष्टगज पु० અંકુશ વગેરે નહિ ગણકારનારો ગંભીરવેદી હાથી.
दुष्टचारिन् त्रि० દુષ્ટ કર્મ કરનાર,દુરાચારી.
दुष्टता स्त्री० દુષ્ટપણું.
दुष्टत्व न० દુષ્ટપણું.
दुष्टतनु त्रि० દુષ્ટ શરીરવાળું.
दुष्टयोग पु० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ દુષ્ટયોગ વૈધૃતિ વગેરે, હરકોઈ દુષ્ટ ગ્રહોનો યોગ.
दुष्टर त्रि० તરવારને અશક્ય, દુઃખથી તરાય તેવું.
दुष्टरक्तदृक् त्रि० પિત્ત વગેરે દોષથી લાલ નેત્રવાળું.
दुष्टरीतु पु० દુઃખથી તરવા યોગ્ય,અહિંસ્ય.
दुष्टवृष पु० દુષ્ટ બળદ–ગળીયો બળદ.
दुष्टव्रण पु० ખરાબવ્રણ, ન મટે તેવું વ્રણ-ક્ષત.
दुष्टसाक्षिन् पु० દુષ્ટ સાક્ષી, ખોટો સાક્ષી.
दुष्टु अव्य० નિંદામાં વપરાય છે.
दुष्टु न० અવિનય.
दुष्टु त्रि० અવિનયી, ઉદ્ધત.
दुष्पतन न० અપશબ્દ, દુષ્ટ પતન દુઃખથી પડવું તે.
दुष्पत्र पु० તે નામે એક સુગંધીદ્રવ્ય-ચોર.
दुष्पद त्रि० દુઃખથી પ્રાપ્ત કરવા યોગ્ય, પ્રાપ્ત કરવાને અશક્ય.

दुष्पराजय त्रि० જીતવાને અશક્ય, દુર્જય, દુઃખથી જીતવા યોગ્ય.
दुष्पराजय पु० તે નામે ધૃતરાષ્ટ્રનો પુત્ર.
दुष्परिग्रह त्रि० ગ્રહણ કરવાને અશક્ય, દુઃખથી ગ્રહણ કરવા યોગ્ય.
दुष्परिग्रह पु० જેની સ્ત્રી દુષ્ટ હોય તે, દુષ્ટ ભાર્યા, દુષ્ટ સ્ત્રી.
दुष्परिहन्तु त्रि० દુઃખથી નાશ પમાડવા યોગ્ય, ત્યાગ કરવાને અશક્ય, ટાળ્યું ટળે નહિ તેવું.
दुष्पर्श त्रि० દુઃખથી સ્પર્શ કરવા યોગ્ય, સ્પર્શ કરવાને અશક્ય.
दुष्पर्श पु० ધમાસો વનસ્પતિ.
दुष्पर्शा स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
दुष्पान त्रि० પીવાને અશક્ય,દુઃખથી પીવા યોગ્ય.
दुष्पान न० દુઃખથી પીવું તે.
दुष्पुरुष पु० દુષ્ટ પુરુષ, નિંદ્ય પુરુષ.
दुष्पूर त्रि० પૂર્ણ કરવાને અશક્ય, પૂરું કરવાને અયોગ્ય, અનિવાર્ય.
दुष्प्रकाश पु० અંધારૂં.
दुष्प्रकृति त्रि० ખરાબ સ્વભાવવાળું.
दुष्प्रकृति स्त्री० ખરાબ સ્વભાવ.
दुष्प्रजस् त्रि० દુષ્ટ પ્રજાવાળું, ખરાબ પ્રજાવાળું.
दुष्प्रजा स्त्री० દુષ્ટ પ્રજા, નિંદ્ય પ્રજા.
दुष्प्रज्ञान त्रि०દુષ્ટ જ્ઞાનવાળું, દુઃખથી જાણી શકાય તેવું, જાણવાને અશક્ય.
दुष्प्रज्ञान न० દુષ્ટ જ્ઞાન, નિંદ્ય જ્ઞાન.
दुष्प्रधर्ष त्रि० પરાભવ કરવાને અશક્ય, દુઃખથી પરાભવ કરવા યોગ્ય, જેની સામે હલ્લો ન થઈ શકે તે.
दुष्प्रधर्ष पु० તે નામે ધૃતરાષ્ટ્રનો પુત્ર.
दुष्प्रधर्षण त्रि० दुष्प्रधर्ष त्रि० જુઓ.
दुष्प्रधर्षा स्त्री० ધમાસો વનસ્પતિ, ખજૂરીનું

दुष्प्रधर्षिणी स्त्री० ભોંય રીંગણી, રીંગણી, વંતાકડી.

दुष्प्रवृत्ति स्त्री० દુષ્ટ પ્રવૃત્તિ, દુષ્ટ વાર્તા, ખરાબ ખબર.

दुष्प्रवेश त्रि० દુઃખથી પ્રવેશ કરવા યોગ્ય, પ્રવેશ કરવાને અશક્ય.

दुष्प्रवेशा स्त्री० कन्थारी નામે એક વૃક્ષ.

दुष्प्रसह त्रि० સહન કરવાને અશક્ય, સહન ન થાય તેવું.

दुष्प्रसाह त्रि० ઉપરના અર્થ.

दुष्प्रहर्ष त्रि० દુષ્કર હર્ષવાળું, હર્ષ ન પામે તેવું, હર્ષ પમાડવાને અશક્ય.

दुष्प्रहर्ष पु० ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર

दुष्प्राप त्रि० દુર્લભ, ન મેળવી શકાય તેવું.

दुष्प्राय त्रि० ઉપરના અર્થ.

दुष्प्रेक्ष त्रि० દુઃખથી જોઇ શકાય તેવું, જોવાને અશક્ય.

दुष्प्रेक्ष्य त्रि० ઉપરના અર્થ.

दुष्मन्त पु० તે નામે એક રાજા–ભરત રાજાનો પિતા–શકુન્તલાનો પતિ.

दुष्यन्त पु० ઉપરનો અર્થ.

दुस्तर त्रि० તરવાને અશક્ય, દુઃખથી તરી શકાય તેવું.

दुस्त्यज त्रि० દુઃખથી ત્યજી શકાય તેવું, તજવાને અશક્ય.

दुस्थ त्रि० દુઃખે રહેલ, દરિદ્રી.

दुस्थ पु० કુકડો, કુતરો.

दुस्थिति स्त्री० દુષ્ટ સ્થિતિ, ખરાબ સ્થિતિ, ખરાબ હાલત.

दुस्थी स्त्री० કુકડી, કુતરી.

दुस्पृष्ट न० પાણિનીય વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ ઇષત્સ્પર્શરૂપ આભ્યન્તર વર્ણોચ્ચારણપ્રયત્ન.

दुस्फोट पु० એક જાતનું હથિઆર.

दुह् भ्वा० प० स० सेट् વધ કરવો, મારી નાખવું, ઠાર કરવું.

दुह् अदा० द्विक० उभ० अनिट् દોહવું.

दुह् त्रि० દોહનાર.

दुहत् त्रि० દોહતું.

दुहादि पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક ધાતુગણ.

दुहि पु० दुह् ધાતુ.

दुहितुःपति पु० જમાઇ.

दुहितृ स्त्री० દીકરી, પુત્રી

दुहितृपति पु० જમાઇ.

दुह्य त्रि० દોહવા યોગ્ય.

दुह्य न० દૂધ.

दुह्यु पु० શર્મિષ્ઠાદેવીમાં જન્મેલો યયાતિરાજાનો એક પુત્ર.

दू स्त्री० પ્રાણરૂપ એક દેવતા.

दू दिवा० आ० अक० सेट् ખેદ પામવો, દુભાવું.

दूडभ त्रि० દુઃખી, પીડિત.

दूडाय त्रि० ઉપરના અર્થ.

दूढ्य त्रि०દુષ્ટ ધ્યાન કરનાર, દુષ્ટ વિચાર કરનાર.

दूढ्या स्त्री० દુષ્ટ બુદ્ધિ.

दूणाश त्रि० દુઃખથી નાશ પમાડવા યોગ્ય.

दूणाश पु० ચાતુર્માસ્યાંગ એક યજ્ઞ.

दूत त्रि० દુઃખી થયેલ, સંતાપ પામેલ.

दूत पु० સંદેશો લઈ જનાર, દૂત, કાસદ.

दूत न० સંતાપ, ખેદ.

दूत त्रि० દાસ, સેવક, ચાકર.

दूतक पु० દૂત, સંદેશો લઇ જનાર,કાસદ.

दूतघ्नी स्त्री० कदम्बपुष्पी નામે એક ઝાડ.

दूतता स्त्री० દૂતપણું, દૂતકર્મ.

दूतत्व न० ઉપરના અર્થ.

दूति स्त्री० સંદેશો લઇ જનારી સ્ત્રી, કુટણી સ્ત્રી, ચાકરડી.

दूतिका स्त्री० ઉપરના અર્થ, ધોળી રીંગણી, મેના પક્ષી.

दूती स्त्री० दूति જુઓ, રાતી પાડલ વનસ્પતિ, મેના પક્ષી.

दून त्रि० માર્ગ વગેરેના પરિશ્રમથી થાકેલ, દુઃખી થયેલ, સંતાપ પામેલ.

दूरवत् त्रि० ઉપરના અર્થ.
दूरा त्रि० બળવાન.
दूर् स्त्री० પ્રાણરૂપ એક દેવતા.
दूर त्रि० દૂર રહેલ, મોટા અંતરે રહેલ, દૂર, છેટે.
दूरग त्रि० દૂર જનાર, છેટે જનાર.
दूरगामिन् त्रि० ઉપરના અર્થ.
दूरगामिन् पु० બાણ.
दूरङ्गम त्रि० દૂર જનાર, છેટે જનાર.
दूरतस् अव्य० દૂરથી, છેટેથી.
दूरता स्त्री० દૂરપણું, છેટાપણું.
दूरत्व न० ઉપરના અર્થ.
दूरदर्शन पु० ગીધ પક્ષી, પંડિત, વિદ્વાન.
दूरदर्शन न० દૂરથી જોવું તે, દૂરથી જોવાનું યંત્ર–દૂરબીન.
दूरदर्शन त्रि० દૂરથી જોનાર, છેટેથી જોનાર.
दूरदर्शनी स्त्री० ગીધ પક્ષિણી.
दूरदर्शिन् त्रि० દૂરથી જોઇ શકનાર. છેટેથી જોનાર.
दूरदर्शिन् पु० વિદ્વાન, પંડિત, ગીધ પક્ષી.
दूरदर्शिनी स्त्री० ગીધ પક્ષિણી.
दूरदृश् त्रि० दूरदर्शिन् त्रि० જુઓ.
दूरदृश् पु० दूरदर्शिन् पु० જુઓ.
दूरदृश् स्त्री० ગીધ પક્ષિણી.
दूरपातिन् त्रि० દૂર પડનાર, છેટે જનાર, દૂર જનાર.
दूरपातिन् पु० બાણ.
दूरबोधिन् त्रि० દૂરથી મારી શકાય તેવું કોઈ હથિઆર.
दूरभाज् त्रि० દૂરનું, છેટેનું, દૂર રહેનાર.
दूरभिन्न ઊંડું ઘાયલ થયેલ, ઊંડું જખમી થયેલ, દૂર સુધી ભેદાયેલ–ચીરાયેલ.
दूरम् अव्य० દૂર, છેટે.
दूरमूल पु० મુંજ ઘાસ.
दूरमूल त्रि० દૂર સુધી મૂળીયાંવાળું.
दूरयायिन् त्रि० દૂર જનાર, છેટે જનાર.
दूरवञ्चक त्रि० નમ્ર, નાગું.
दूरविभिन्न त्रि० દૂર થતું, જૂદા સ્વભાવનું, બધાથી અલગ.
दूरवेधिन् त्रि० દૂર રહેલા નીશાનને વીંધનાર, દૂરથી નીશાન વીંધનાર.
दूरापात त्रि० दूरपातिन् જુઓ.
दूरापातिन् त्रि० ઉપર પ્રમાણે.
दूराप्लाव त्रि० દૂર સુધી કુદી જનાર, અત્યંત કૂદનાર.
दूरीकरण न० દૂર કરવું, છેટે કરવું.
दूरीकृत त्रि० દૂર કરેલ, છેટે કરેલ.
दूरीभवन न० દૂર થવું, છેટે થવું.
दूरीभूत त्रि० દૂર થયેલ, છેટે થયેલ.
दूरूढा स्त्री० એક જાતનો ક્ષુદ્ર રોગ.
दूरे अव्य० દૂર, છેટે.
दूरेअमित्र पु० ઓગણપચાસ મરુતમાંનો એક મરુત.
दूरेन्त्य त्रि० દૂર હોનાર, છેટે થનાર.
दूरेपाक त्रि० દૂર રાંધનાર.
दूरेपाकु त्रि० દૂર રાંધનાર.
दूरेयम त्रि० જેને માટે યમ દૂર રહેલ છે તે.
दूरेरितेक्षण त्रि० દૂર સુધી દૃષ્ટિ નાખનારૂં, ટેડું, ત્રાંસુ.
दूरोह पु० આદિત્યલોક.
दूरोह त्रि० દુ:ખથી ચઢવા યોગ્ય, ચઢવાને અશક્ય.
दूरोहण त्रि० જ્યાં ચઢવું મુસ્કેલ હોય તે.
दूरोहण पु० આદિત્ય.
दूरोहण न० તે નામે એક છંદ, દુ:ખથી ચઢવું તે.
दूर्य न० વિષ્ટા, મળ, શકીકચુરો વનસ્પતિ.
दूर्व पु० જનમેજયના વંશનો એક રાજા.
दूर्वा स्त्री० ધ્રો, ધ્રોખડ, ભાદરવા મહિનાની શુદ આઠમ.
दूर्वाकाण्ड न० ધ્રોખડનો સમૂહ.
दूर्वाक्षी स्त्री० વસુદેવના ભાઇ વૃકની પત્ની.

दूर्वाघृत न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ઔષધરૂપ ઘી.
दूर्वावण न० ધ્રોખડનું વન.
दूर्वावत त्रि० ધ્રોખડવાળું.
दूर्वाष्टमी स्त्री० ભાદરવા શુદ આઠમ.
दूर्वासोम पु० વૈદ્યકમાં રસાયણના અંગરૂપ ગણેલી એક જાતની સોમલતા.
दूर्वेष्टका स्त्री० યજ્ઞાંગ ચિતરૂપ એક ઇષ્ટકા.
दूलाश त्रि० દુઃખથી હિંસા કરવા યોગ્ય, દુઃખથી મરાય તેવું.
दूलाश पु० ધનુષ.
दूलिका स्त्री० ગળી નામની વનસ્પતિ.
दूली स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
दूश्य न० તંબુ, રાવટી, વસ્ત્રનું ઘર.
दूषक त्रि० દોષજનક, દૂષિત કરનાર, દોષ મૂકનાર, ખળ, દુષ્ટ, નીચ.
दूषण त्रि० ઉપરના અર્થ.
दूषण न० દોષ, ભૂલ, ચૂક, દોષ મૂકવો, સ્ત્રીઓ પર બલાત્કાર કરવો.
दूषण पु० તે નામે એક રાક્ષસ.
दूषणाय् नामधातु० उभ० अ० सट् દોષારોપ કરવો, દોષ મૂકવો.
दूषणाय त्रि० દોષ મૂકતું, દૂષિત કરતું, દોષારોપ કરતું.
दूषणारि पु० શ્રીરામચન્દ્ર.
दूषयित्नु त्रि० દૂષિત કરનાર, ભ્રષ્ટ કરનાર, બગાડનાર.
दूषयितृ त्रि० ઉપરના અર્થ.
दूषि स्त्री० આંખનો મેલ, ચીપડા.
दूषिका स्त्री० ઉપરના અર્થ, પીછી, દૂષણ કરનારી સ્ત્રી.
दूषित त्रि० દૂષણ આપેલ, દૂષણ પ્રાપ્ત કરેલ, ભ્રષ્ટ કરેલ, ભ્રષ્ટ થયેલ, બગડેલ, બગાડેલ, વ્યભિચારના આળને પામેલ.
दूषिता स्त्री० કન્યાભાવને નષ્ટ થયેલી, કન્યા અવસ્થામાં બગડેલી.
दूषिन् त्रि० દૂષણ પ્રાપ્ત કરનાર, દુષ્ટ દોષવાળું.

दूषी स्त्री० दूषि જુઓ.
दूषीविष न० શરીરની ધાતુઓને દુષ્ટ કરનારૂં વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક ઝેર.
दूष्य त्रि० દૂષણ આપવા યોગ્ય, દૂષિત કરવા યોગ્ય, રાજ્યનો નાશ કરનાર.
दूष्य न० તંબુ, વસ્ત્રનું ઘર.
दूष्या स्त्री० હાથીને બાંધવાની દોરી-હાથીનો તંગ.
दूष्युदर न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક ઉદરરોગ-પેટનો રોગ.
दृ तु० आ० स० अनिट् આદર-સત્કાર કરવો.
दृ स्वा० प० स० अनिट् વધ કરવો, મારી નાખવું.
दृक न० છિદ્ર, બાંકું, કાણું.
दृकाण न० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ રાશીનો ત્રીજો દશાંશરૂપ અંશ.
दृक्कर्ण पु० સર્પ.
दृक्कर्णी स्त्री० સાપણ.
दृक्कर्मन् न० ગ્રહોના દર્શનજ્ઞાન માટેનું કર્મ.
दृक्काण न० दृकाण જુઓ.
दृक्क्षेप पु० દૃષ્ટિપાત-નજર કરવી, નજર નાખવી, જોવું.
दृक्पथ पु० દૃષ્ટિયોગ્યસ્થાન-દૃષ્ટિમાર્ગ.
दृक्प्रसादा स्त्री० કળથી.
दृक्प्रिय त्रि० દૃષ્ટિને પ્રિય, આંખને ગમે એવું.
दृक्प्रिया स्त्री० શોભા.
दृक्शक्ति स्त्री० આંખની શક્તિ, પ્રકાશરૂપ ચૈતન્ય.
दृक्शक्ति पु० સર્વપ્રકાશક ચેતન-પુરૂષ.
दृक्श्रुति पु० સર્પ.
दृगध्यक्ष पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
दृगल न० ટુકડો, કટકો.
दृग्गति स्त्री० આંખની ગતિ, દૃષ્ટિની ગતિ.
दृग्गोल न० ખગોળશાસ્ત્રમાં વર્ણવેલ ગોલ.
दृग्ज्या स्त्री० દિનમાન વગેરે જાણવા માટે

શંકુછાયામાં ઉપયોગી દૃષ્ટિયોગ્ય દગ્વૃત્તક્ષેત્રસ્થ જીવા.

दृग्लम्बन न० ગ્રહણદર્શનમાં યોગ્ય ક્ષેત્રસ્થ એક લંબ.

दृग्विलासिनी स्त्री० વેશ્યા સ્ત્રી.

दृग्विष पु० જેની દૃષ્ટિમાં ઝેર હોય છે તેવો એક સર્પ.

दृङ्नति स्त्री० ગ્રહણદર્શનમાં ઉપયોગીરૂપે દર્શાવેલી દકપ્રચારની એક નતિ.

दृङ्मण्डल न० ગોલબંધમાં આવતું ગોળાકાર એક મંડળ.

दृडक पु० રાંધવા માટે જમીનમાં ખોદેલો ચૂલો.

दृढ त्रि० સ્થૂલ, મજબૂત, કઠણ, સમર્થ, ધટ્ટ, અશિથિલ, અડગ.

दृढ न० લોઢું, અતિશય.

दृढ पु० તેરમા મનુનો એક પુત્ર, ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.

दृढकण्टक पु० મજબૂત કાંટાવાળું ઝાડ.

दृढकाण्ड पु० વાંસનું ઝાડ.

दृढक्षात्र पु० તે નામે ધૃતરાષ્ટ્રનો પુત્ર.

दृढक्षुरा स्त्री० એક જાતનું ઘાસ.

दृढगात्र त्रि० મજબૂત શરીરવાળું.

दृढगात्रिका स्त्री० એક જાતની સાકર.

दृढग्रन्थि पु० વાંસનું ઝાડ.

दृढग्रन्थि त्रि० મજબૂત ગાંઠવાળું.

दृढच्छद न० એક જાતનું ઘાસ.

दृढच्युत पु० પરપુરંજય રાજાની પુત્રીમાં જન્મેલો અગસ્ત્ય મુનિનો એક પુત્ર.

दृढतरु पु० ધાવડીનું ઝાડ.

दृढता स्त्री० મજબૂતપણું, અડગપણું.

दृढतृण पु० મુંજ ઘાસ.

दृढतृणा स्त्री० વલ્વજા વનસ્પતિ.

दृढत्व न० दृढता જુઓ.

दृढत्वच् पु० यावनालशर જુઓ.

दृढदंशक पु० એક જાતનું જલજંતુ.

दृढदंशकी स्त्री० એક જાતનું જલજંતુ-માદા.

दृढधन पु० શાક્યમુનિ.

दृढधनुस पु० શાક્યમુનિ.

दृढधन्वन् त्रि० મજબૂત ધનુષવાળું, ધનુર્વિદ્યામાં કુશળ.

दृढधन्वन् पु० તે નામે પુરુવંશી એક રાજા.

दृढनिश्चय पु० સ્થિરપ્રજ્ઞ-આત્મજ્ઞાની-તત્વજ્ઞ.

दृढनिश्चय त्रि० દઢ નિશ્ચયવાળું, અડગ સંકલ્પવાળું.

दृढनीर पु० નાળીએરનું ઝાડ.

दृढनेमि पु० અજમીઢવંશી એક રાજા, મજબૂત નેમિવાળો રથ.

दृढपत्र पु० વાંસનું ઝાડ.

दृढपत्रा स्त्री० વલ્વજા નામે એક વનસ્પતિ.

दृढपाद पु० दृढनिश्चय पु० જુઓ, બ્રહ્મા.

दृढपादी स्त्री० ભોંય આંબળી.

दृढपृष्ठक पु० કાચબો.

दृढप्ररोह पु० વડનું ઝાડ.

दृढफल पु० નાળીએરનું ઝાડ.

दृढबन्ध पु० મજબુત બંધન.

दृढबन्धन न० મજબુત બંધન.

दृढबन्धन त्रि० મજબૂત બાંધનાર.

दृढबन्धनी स्त्री० શ્યામા લતા.

दृढबीज पु० બોરડીનું ઝાડ, બાવળનું ઝાડ.

दृढबीज त्रि० કઠણ બીવાળું.

दृढबीज न० કઠણ બી.

दृढभक्ति स्त्री० અચળ ભક્તિ, અચળ ભક્તિવાળી સ્ત્રી.

दृढभक्ति त्रि० અચળ ભક્તિવાળું.

दृढभूमि पु० માનસિક સ્થિરતા માટેનો યોગ–શાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક અભ્યાસ.

दृढमुष्टि पु० મજબૂત મૂઠવાળી તરવાર.

दृढमुष्टि त्रि० લોભી, મજબૂત મુઠ્ઠિવાળું.

दृढमूल पु० મુંજ ઘાસ, નાળીએરનું ઝાડ.

दृढमूल त्रि० મજબૂત મૂળીયાંવાળું.

दृढरङ्गा स्त्री० ફટકડી.

दृढरथ पु० તે નામે ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર

કક્ષેયુ વંશનો એક રાજા, જૈન તીર્થંકર શીતલનાથના પિતા—દૃઢરથ રાજા.

दृढरुचि પુ૦ તે નામે એક રાજા.

दृढरुचि સ્ત્રી૦ અત્યંત રુચિ-પ્રીતિ-ઇચ્છા.

दृढरुचि ત્રિ૦ મજબૂત રુચિવાળું, અત્યંત પ્રીતિવાળું, ઘણીજ ઇચ્છાવાળું.

दृढलता સ્ત્રી૦ पातालगारुडी નામનો વેલો.

दृढलोमन् ત્રિ૦ કઠણ રૂંવાડાંવાળું.

दृढलोमन् પુ૦ ભુંડ, ડુક્કર.

दृढलोमा સ્ત્રી૦ ભુંડણી, ડુક્કરી, કઠણ વાળવાળી સ્ત્રી.

दृढलोम्नी સ્ત્રી૦ ઉપરના અર્થ.

दृढवर्मन् ત્રિ૦ મજબૂત બખ્તરવાળું.

दृढवर्मन् પુ૦ તે નામે ધૃતરાષ્ટ્રનો પુત્ર.

दृढवल्कल પુ૦ સોપારીનું ઝાડ.

दृढवल्कल ત્રિ૦ કઠણ છાલવાળું.

दृढवल्कला સ્ત્રી૦ अम्बष्ठा નામે વનસ્પતિ.

दृढवल्का સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.

दृढवीज પુ૦ બોરડીનું ઝાડ, બાવળનું ઝાડ, ચક્રમર્દ વૃક્ષ.

दृढवीज ત્રિ૦ કઠણ બીવાળું.

दृढवीज ન૦ કઠણ બી.

दृढवृक्ष પુ૦ दृढतरु જુઓ.

दृढव्य પુ૦ તે નામે એક ઋષિ.

दृढव्रत ત્રિ૦ મજબૂત વ્રતવાળું, અડગ વ્રતવાળું, દૃઢ સંકલ્પવાળું, ભક્તિનિષ્ઠ વિદ્વાન.

दृढसन्ध ત્રિ૦ મજબૂત પ્રતિજ્ઞાવાળું, સ્થિર સંધાનવાળું.

दृढसन्ध પુ૦ તે નામે ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.

दृढसन्धि ત્રિ૦ મજબૂત સાંધાવાળું, છિદ્ર ન રહે તેમ સાંધેલું

दृढसूत्रिका સ્ત્રી૦ મૂર્વા નામે એક વેલો.

दृढसेन પુ૦ કલિયુગના જનમેજય વંશનો એક રાજા.

दृढस्कन्ध પુ૦ क्षीरीवृक्ष નામે એક ઝાડ.

दृढस्यु પુ૦ અગસ્ત્ય ઋષિનો લોપામુદ્રાથી જન્મેલો પુત્ર—ઇધ્મવાહ ઋષિ.

दृढहनु પુ૦ આજમીઢવંશી એક રાજા.

दृढहस्त પુ૦ તરવાર વગેરે વાપરવામાં મજબૂત હાથવાળો યોદ્ધો.

दृढहस्त ત્રિ૦ મજબૂત હાથવાળું.

दृढहस्त પુ૦ ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.

दृढा સ્ત્રી૦ ભોંય આંબળી.

दृढाक्ष પુ૦ તે નામે એક રાજા.

दृढाङ्ग ત્રિ૦ મજબૂત અંગવાળું.

दृढाङ्ग ન૦ હીરો, મજબૂત અંગ.

दृढादि પુ૦ વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ શબ્દગણ.

दृढायु પુ૦ સાવર્ણ નામના ત્રીજા મનુનો પુત્ર.

दृढायुध પુ૦ દૃઢપણે હથિઆર વાપરી જાણનાર યોદ્ધો.

दृढाश्व પુ૦ ધુન્ધુમાર રાજાનો એક પુત્ર.

दृढिमन् પુ૦ દૃઢપણું, મજબૂતાઈ, અડગપણું.

दृढीकरण ન૦ મજબૂત કરવું, અડગ કરવું, પુષ્ટ કરવું.

दृढीकार પુ૦ ઉપરના અર્થ.

दृढीकृत ત્રિ૦ મજબૂત કરેલ, અડગ કરેલ, પુષ્ટ કરેલ.

दृढीभवन ન૦ મજબૂત થવું, દૃઢ થવું, અડગ થવું, પુષ્ટ થવું.

दृढीभाव પુ૦ ઉપરના અર્થ.

दृढीभूत ત્રિ૦ દૃઢ થયેલ, મજબૂત થયેલ, અડગ થયેલ, પુષ્ટ થયેલ.

दृढेयु પુ૦ તે નામે એક ઋષિ.

दृढेषुधि પુ૦ મજબૂત ભાથાવાળો યોદ્ધો, તે નામે એક રાજા.

दृत ત્રિ૦ આદરસત્કાર કરેલું, સત્કાર પામેલું, ચીરાયલું.

दृना સ્ત્રી૦ છડે.

दृति સ્ત્રી૦ ચામડાની ધમણ, ચામડાનું પાત્ર—મશક, વાળવાળું ચામડું, ગાય વગેરેને ગળે લટકતી ગોદડી.

दृति પુ૦ મેઘ, એક જાતનું માછલું, અગ્રહ યજ્ઞ કરનાર યજમાન.

दृतिधारक पु० એક જાતનું ઝાડ.

दृतिवातवतोरयन न० તે નામે એક સત્ર.

दृतिहरि पु० કુતરો.

दृतिहार त्रि० ચામડાની બતક લઇ જનાર, ચામડાની ધમણ લઇ જનાર.

दृत्य त्रि० આદર કરવા યોગ્ય, સત્કાર કરવા યોગ્ય.

दृत्य न० આદર, સત્કાર.

दृध्र न० ગાયોને નીકળવાના દ્વારને રોકનાર.

दृन् अव्य० હિંસા એવા અર્થમાં તથા દઢ એવા અર્થમાં વપરાય છે.

दृन्फ् तुदा० प० अ० सेट् ક્લેશ પામવો, દુઃખી થવું.

दृन्फू स्त्री० સર્પની એક જાતિ.

दृन्भू स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

दृन्भू पु० ઇન્દ્રનું વજ્ર, રાજા, કાળ, યમ, સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

दृप् तु० प० स० सेट् પીડવું, દુઃખ દેવું.

दृप् चु० उभ० स० सेट् દીપાવવું, સળગાવવું, પ્રકટ કરવું.

दृप् भ्वा० प० स० सेट् ઉપરના અર્થ.

दृप् दिवा० प० अ० वेट् હર્ષ પામવો, ગર્વિષ્ઠ થવું.

दृप्त त्रि० ગર્વિષ્ઠ, હર્ષ પામેલ.

दृप्त पु० વિષ્ણુ.

दृप्यत् त्रि० ગર્વ કરતું, હર્ષ પામતું.

दृप्र त्रि० બળવાન.

दृफ् तु० प० अ० सेट् ક્લેશ પામવો.

दृब्ध त्रि० ગુંથેલ, ભય પામેલ.

दृब्ध न० ગુંથવું, ભય પામવો, ભય.

दृभ चु० उभ० स० सेट् ગુંથવું.

दृभ तुदा० प० स० सेट् ગુંથવું.

दृभ् चु० उभ० अ० सेट् ભય પામવો, બીવું.

दृभ् भ्वा० प० अ० सेट् ઉપરના અર્થ.

दृभीक पु० તે નામે એક અસુર.

दृमिचण्डेश्वर न० મત્સ્યપુરાણમાં કહેલ એક શિવલિંગ.

दृवन त्रि० ચીરી નાખનાર.

दृश् भ्वा० प० स० अनिट् જોવું, દર્શન કરવું.

दृश् त्रि० જોનાર, દેખનાર.

दृश् स्त्री० નજર, દૃષ્ટિ, નેત્ર, જોવું, દેખવું, જ્ઞાન, બેની સંખ્યા.

दृशति स्त्री० દર્શન, દેખવું, જોવું.

दृशद् स्त्री० શિલા, પત્થર.

दृशद्वती स्त्री० તે નામે નદી, દુર્ગા દેવી.

दृशा स्त्री० નેત્ર, દૃષ્ટિ, જોવાની આકાંક્ષા.

दृशाकाङ्क्ष्य त्रि० દૃષ્ટિથી જોવાને ઇચ્છવા યોગ્ય.

दृशाकाङ्क्ष्य न० કમળ.

दृशान पु० લોકપાળ, પ્રહ્લાદનો પુત્ર વિરોચન, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, બ્રાહ્મણ.

दृशान न० જ્યોતિ, તેજ, પ્રકાશ.

दृशि स्त्री० દૃષ્ટિ, નેત્ર, પ્રકાશ.

दृशि पु० 'दृश्' ધાતુ.

दृशी स्त्री० दृशि स्त्री० જુઓ.

दृशीक त्रि० જોવા યોગ્ય, દેખાવડું, સુંદર.

दृशेन्य त्रि० ઉપરના અર્થ.

दृशोपम न० ધોળું કમળ, કમળ.

दृश्य त्रि० दृशीक જુઓ.

दृश्य न० લીલાવતીગ્રંથપ્રસિદ્ધ એક પ્રકારનું ગણિત.

दृश्यकाव्य न० નાટક, સીનેમા.

दृश्यता स्त्री० જોવા યોગ્યપણું, સુંદરતા.

दृश्यत्व न० ઉપરના અર્થ.

दृश्याङ्क पु० ઇષ્ટ રાશિ.

दृश्यादृश्य त्रि० જોવા યોગ્ય અને નહિ જોવા યોગ્ય.

दृश्यादृश्या स्त्री० અમાસ તિથિ.

दृश्वन् त्रि० જોનાર, દેખનાર.

दृषत्सार न० મંડૂર નામનું લોઢું.

दृषद् स्त्री० શિલા, પત્થર, ઘંટીનો પત્થર.

दृषदिमाषक पु० રાજાનો ઘંટી ઉપર અપાતો એક માસાનો વેરો.

दृषद्वत् त्रि० પત્થરવાળું, શિલાઓવાળું
दृषद्वती स्त्री० તે નામે એક નદી, દુર્ગા દેવી. વિશ્વામિત્રની પત્ની.
दृष्ट त्रि० જોયેલ, દેખેલ, જાણેલ.
दृष्ट न० જોવું, દેખવું, દર્શન, સાક્ષાત્કાર, દેખાવ, રાજાઓને પોતાના દેશમાં ચોર વગેરેનો ભય, રાજાઓને પોતાના દેશમાં પારકા દેશનો ભય, ગણિતશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક ગણિત.
दृष्टकूट न० લોક કહેવત, ઉખાણું.
दृष्टदोष त्रि० જોયેલા દોષોવાળું, છિદ્ર જોનાર શત્રુ.
दृष्टनष्टता स्त्री० બિલકુલ દૃષ્ટિએ નપડવું તે.
दृष्टनष्टत्व न० ઉપરનો અર્થ.
दृष्टपृष्ट त्रि० પીઠ દેખાડી નાસી જવું, પલાયન કરવું.
दृष्टप्रत्यय त्रि० દેખવાથી જેમાં વિશ્વાસ બેસે તેવું, જેનો વિશ્વાસ–શ્રદ્ધા લોકોમાં દેખાયેલ હોય તે.
दृष्टरजस् स्त्री० રજસ્વલા સ્ત્રી, અટકાવવાળી સ્ત્રી, પ્રૌઢા સ્ત્રી.
दृष्टवत् त्रि० જોનાર, દેખનાર.
दृष्टान्त पु० દૃષ્ટાંત, દાખલો, ઉદાહરણ, તે નામે એક અર્થાલંકાર, શાસ્ત્ર, મરણ.
दृष्टान्ततस् अव्य० દૃષ્ટાંતથી, ઉદાહરણથી, શાસ્ત્રથી, મરણથી.
दृष्टि स्त्री० નેત્ર, દર્શન, જોવું, દેખવું, નજર, જ્ઞાન, પ્રકાશ.
दृष्टिकृत् त्रि० જોનાર, દેખનાર, નજર કરનાર.
दृष्टिकृत् न० સ્થળકમળ.
दृष्टिकृत न० સ્થળકમળ
दृष्टिकृत त्रि० જેણે જોયું હોય તે.
दृष्टिक्षेप पु० દૃષ્ટિપાત, નજર નાખવી, દૃષ્ટિ કરવી.
दृष्टिगत त्रि० નજરે જોયેલ.
दृष्टिगत पु० એક જાતનો આંખનો રોગ
दृष्टिगुण पु० બાણ વગેરેનું લક્ષ્ય, નેત્રનો ગુણ-રૂપ વગેરે.
दृष्टिनिपात पु० દૃષ્ટિનું કોઇ પદાર્થ ઉપર પડવું, દૃષ્ટિપાત, જોવું.
दृष्टिप पु० તે નામે એક દેવગણ.
दृष्टिपात पु० નજર કરવી, જોવું.
दृष्टिपूत त्रि० જોવાથી પવિત્ર થયેલ, જોઇને કંઈ કરવું તે.
दृष्टिबन्धु पु० પતંગીયું, આગીઓ કીડો.
दृष्टिवाद पु० બૌદ્ધશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક વાદ.
दृष्टिविक्षेप पु० કટાક્ષથી જોવું, નજરનું પડવું, દૃષ્ટિપાત, જોવામાં વિઘ્ન.
दृष्टिविभ्रम पु० નેત્રનો વિલાસ–આંખનો ઈસારો, જોવામાં ભ્રાંતિ.
दृष्टिविष पु० આંખમાં ઝેરવાળો એક જાતનો સર્પ.
दृष्टिविषी स्त्री० આંખમાં ઝેરવાળી સાપણ.
दृष्ट्वा अव्य० જોઇને, દેખીને.
दृह् भ्वा० प० अ० सेट् વૃદ્ધિ પામવી, વધવું.
दृहित त्रि० વધેલ, વૃદ્ધિ પામેલ.
दॄ भ्वा० प० अ० सेट् ભય પામવો, બીવું.
दॄ दिवा० प० स० सेट् ચીરવું, ફાડવું.
दॄ क्र्या० प० अ० सेट् ચીરાઈ જવું ફાટી જવું.
दे भ्वा० आ० स० अनिट् પાળવું, રક્ષણ કરવું.
देदीप्यमान त्रि० અત્યંત દીપ્ત, તેજસ્વી.
देय त्रि० દેવા યોગ્ય, આપવા યોગ.
देव् भ्वा० आ० अ० सेट् રમવું.ક્રીડા કરવી.
देव पु० દેવ, રાજા, મેઘ, પારો, બ્રાહ્મણોનું વિશેષણ, દેવદાર, પરમાત્મા, પરમેશ્વર.
देव त्रि० પૂજ્ય, દેદીપ્યમાન, તેજસ્વી.
देव न० ઇન્દ્રિય.
देवऋषभ पु० કશ્યપની કન્યા–જે ધર્મની એક પત્ની હતી તેમાં ઉત્પન્ન થયેલો ધર્મનો એક પુત્ર.

देवऋषि પુ૦ નારદ વગેરે દેવના ઋષિ.
देवक ત્રિ૦ રમનાર, રમતીયાળ.
देवक પુ૦ શ્રીકૃષ્ણની માતા દેવકીનો પિતા.
देवकपुत्री સ્ત્રી૦ શ્રીકૃષ્ણની માતા દેવકી.
देवकर्दम પુ૦ સુખડ-અગર-કપૂર-કેસર-એ બધા પદાર્થો મેળવી વાટેલો એક સુગંધી પદાર્થ.
देवकर्मन् न० देवकार्य જુઓ.
देवकसुता સ્ત્રી૦ देवकपुत्री જુઓ
देवकात्मजा સ્ત્રી૦ देवकपुत्री જુઓ.
देवकार्य ન૦ દેવોનું કાર્ય, દેવોને પ્રિય પૂજા વગેરે કાર્ય
देवकाष्ठ ન૦ દેવદારનું ઝાડ.
देवकिरी સ્ત્રી૦ તે નામે એક રાગિણી-મેઘરાગની સ્ત્રી.
देवकिल्बिष ન૦ દેવકૃત અનિષ્ટ કાર્ય, દેવનિમિત્ત દુઃખ.
देवकी સ્ત્રી૦ શ્રીકૃષ્ણની માતા.
देवकीनन्दन પુ૦ શ્રીકૃષ્ણ.
देवकीपुत्र પુ૦ શ્રીકૃષ્ણ.
देवकीमातृ પુ૦ શ્રીકૃષ્ણ.
देवकीय ત્રિ૦ દેવ સંબંધી.
देवकीसूनु પુ૦ શ્રીકૃષ્ણ.
देवकुण्ड ન૦ દિવ્ય કુંડ, સ્વતઃસિદ્ધ કુંડ.
देवकुरुम्बा સ્ત્રી૦ महाद्रोणी જુઓ.
देवकुल ન૦ દેવમંદિર, દેવળ, દેવોનો વંશ, દેવોનો સમૂહ.
देवकुल्या સ્ત્રી૦ ગંગા નદી.
देवकुसुम ન૦ લવિંગ.
देवकूट ન૦ વસિષ્ઠના આશ્રમની પાસે આવેલું એક તીર્થ.
देवक्षत्र પુ૦ તે નામે ક્રોટુવંશનો એક રાજા, યજ્ઞ.
देवखात ન૦ અકૃત્રિમ જળાશય, સ્વતઃસિદ્ધ જળાશય, ગુફા.
देवखातबिल પુ૦ ગુફા.
देवगण પુ૦ દેવોનો સમૂહ, દેવોનો પક્ષ, દેવોનો અનુચર, તે નામે એક નક્ષત્ર.
देवगणग्रह પુ૦ દેવાદિ ગણરૂપ ગ્રહ.
देवगणिका સ્ત્રી૦ અપ્સરા, સ્વર્ગની વેશ્યા.
देवगन्धर्व પુ૦ દેવોની સમીપ ગાયન કરનાર ગંધર્વ.
देवगन्धा સ્ત્રી૦ 'महामोदा' નામની એક ઔષધિ.
देवगर्भ પુ૦ દેવથી જેનો ગર્ભ હોય તે, દેવપુત્ર, દેવનર.
देवगर्भा સ્ત્રી૦ કુશદ્વીપમાં આવેલી એક નદી.
देवगान्धार પુ૦ સંગીતપ્રસિદ્ધ એક સ્વર.
देवगान्धारी સ્ત્રી૦ તે નામે એક રાગિણી.
देवगायन પુ૦ ગંધર્વ.
देवगिरि પુ૦ તે નામે એક પર્વત.
देवगिरी સ્ત્રી૦ તે નામે એક રાગિણી
देवगुरु પુ૦ બૃહસ્પતિ, કશ્યપ ઋષિ.
देवगुही સ્ત્રી૦ સરસ્વતી.
देवगुह्य ત્રિ૦ દેવોની ગુપ્ત રહસ્ય.
देवगुह्य ન૦ મરણ.
देवगृह ન૦ દેવાલય, દેવમંદિર.
देवग्रह પુ૦ તે નામે એક ગ્રહ.
देवङ्गम ત્રિ૦ દેવ પ્રત્યે જનાર.
देवचक्र ન૦ સત્રના અંગરૂપ એક અભિપ્લવ.
देवचर्या સ્ત્રી૦ દેવપૂજા, દેવસેવા, દેવોનું ચરિત્ર, દેવનિમિત્તે હોમ વગેરે.
देवचिकित्सक પુ૦ દ્વિવ૦ સ્વર્ગના વૈદ્ય અશ્વિની કુમાર, એની સંખ્યા, અશ્વિની નક્ષત્ર.
देवच्छन्द પુ૦ સો સેરનો હાર.
देवच्छन्दस ન૦ વૈદિક ઓત્રિય એક છંદ.
देवज ત્રિ૦ દેવથી જન્મેલ, દેવથી ઉત્પન્ન થયેલ.
देवज ન૦ તે નામે સામવેદનો અમુક ભાગ.

देवजग्ध त्रि० દેવોએ ખાધેલ, દેવોએ ભક્ષણ કરેલ.

देवजग्ध न० એક જાતનું ખરાબ ઘાસ.

देवजग्धक न० થોડું એક જાતનું ઘાસ.

देवजन पु० દેવના જેવો મનુષ્ય, દેવરૂપ મનુષ્ય. ગંધર્વ-યક્ષ-વગેરે ઉપદેવ.

देवजनविद्या स्त्री० નૃત્ય-ગીત-વગેરે ગંધર્વ વિદ્યા.

देवजात त्रि० દેવોથી જન્મેલ, દેવથી ઉત્પન્ન થયેલ.

देवजात न० દેવગણ, દેવોનો સમૂહ.

देवजामि स्त्री० દેવબંધુ, દેવાંગના.

देवट त्रि० શિલ્પિ, કારીગર.

देवट्टी स्त्री० એક જાતનું પક્ષી.

देवतर त्रि० અતિશય દેવ, અતિશય પ્રદીપ, અત્યંત તેજસ્વી, અતિશય રમતીયાળ.

देवतरु पु० કલ્પવૃક્ષ, ચૈત્યવૃક્ષ.

देवता स्त्री० દેવ. ધોળા ધંતુરાનું ઝાડ, દેવપણું.

देवताजित पु० અસુર વગેરે, ભરતના પુત્ર સુમતિનો એક પુત્ર.

देवताड पु० એક જાતનું ઝાડ, અગ્નિ, ચિત્રાનું ઝાડ.

देवताडक पु० ઉપરના અર્થ, એક જાતનું ઘાસ.

देवतात पु० યજ્ઞ, દેવોનો પિતા કશ્યપ, મરીચિ વગેરે ઋષિ, બ્રહ્મા.

देवताति पु० દેવ.

देवताधिकरण न० તે નામે એક ન્યાય-દેવોનું યજ્ઞમાં અધિકારીપણું કે નહિ અધિકારીપણું સાધનાર એક ન્યાય.

देवताधिप पु० ઇન્દ્ર, પરમેશ્વર.

देवताधिपति पु० ઉપરના અર્થ.

देवतानुक्रम पु० દેવોનો ઉદ્દેશ.

देवताप्रणिधान न० દેવનું ધ્યાન.

देवताप्रतिमा स्त्री० દેવમૂર્તિ.

देवताप्रतिष्ठा स्त्री० દેવોની પ્રતિષ્ઠા.

देवताभ्यर्चन न० દેવપૂજન.

देवतामय त्रि० દેવમય, દેવસ્વરૂપ.

देवतामयी स्त्री० હિરણ્યગર્ભ દેવતા.

देवतायतन न० દેવમંદિર, દેવાલય.

देवतिथि पु० પુરૂવંશી અક્રોધનનો પુત્ર એક રાજા.

देवत्रा अव्य० દેવને અર્પણ કરવા યોગ્ય, દેવને સ્વાધીન.

देवत्रा त्रि० દેવોની રક્ષા કરનાર.

देवदण्डा स्त्री० નાગબલા નામની એક વનસ્પતિ

देवदत्त पु० તે નામે કોઈ માણસ,બુદ્ધદેવનો નાનો ભાઇ, શરીરમાં રહેલો એક વાયુ જેના વડે બગાસું આવે છે.

देवदत्त त्रि० દેવે આપેલ, દેવ નિમિત્તે અર્પણ કરેલ, દેવને આપેલ.

देवदत्तक पु० व० દેવદત્ત જેમાં મુખ્ય હોય તે.

देवदत्तक पु० દયાપાત્ર દેવદત્ત.

देवदत्ताग्रज पु० બુદ્ધદેવ.

देवदर्श त्रि० દેવનું દર્શન કરનાર, દેવને જોનાર.

देवदर्शक त्रि ઉપરના અર્થ.

देवदर्शन न० દેવનું દર્શન.

देवदर्शन पु० તે નામે એક ઋષિ.

देवदर्शन त्रि० देवदर्श જુઓ.

देवदर्शम् अव्य० દેવનાં દર્શન કરીને, દેવને જોઇને.

देवदानी स्त्री० એક જાતનો વેલો.

देवदारु न० દેવદાર વૃક્ષ.

देवदालिका स्त्री० महाकालवृक्ष-નામે એક ઝાડ.

देवदाली स्त्री० ઘઘરવેલ નામે એક વેલો.

देवदास पु० દેવોનો દાસ, દેવપૂજારી.

देवदासी स्त्री० દેવોની દાસી, જંગલી બીજોરૂં. વેશ્યા.
देवदीप पु० દેવ માટે દીવો, નેત્ર.
देवदुन्दुभि पु० રાતી તુલસી, દેવોનું નગારૂં.
देवदूती स्त्री० જંગલી બીજોરૂં.
देवदेव पु० મહાદેવ, બ્રહ્મા, વિષ્ણુ,
देवदेवेश पु० મહાદેવ
देवदोल पु० હીંડોળાનો મહોત્સવ.
देवद्युम्न पु० ભરતવંશી એક રાજા.
देवद्रोणी स्त्री० દેવયાત્રા, સ્વયંભૂ લિંગ રહેવાનો ખાડો.
देवद्र्यच् त्रि० દેવ સામે જનાર, દેવ પ્રત્યે જનાર.
देवद्र्यञ् त्रि० દેવની પૂજા કરનાર.
देवधन न० દેવ નિમિત્તે આપેલું ધન, દેવસ્વામીક ધન.
देवधानी स्त्री० ઇન્દ્રની નગરી–અમરાવતી.
देवधान्य न० દેવોને યોગ્ય અનાજ.
देवधूप पु० દેવોને પ્રિય ધૂપ–ગુગળ.
देवन् पु० દિયર.
देवन न० રમત, દીપ્તિ, કાંતિ, અવહાર, જીતવાની ઇચ્છા,સ્તુતિ,દેવોનો બાગ,કમળ.
देवन पु० પાસો.
देवनदी स्त्री० ગંગા નદી.
देवनन्दिन् पु० ઇન્દ્રનો દ્વારપાળ.
देवनल पु० એક જાતનું નડ ઘાસ.
देवना स्त्री० રમત, વિલાપ.
देवनाथ पु० ઇન્દ્ર, પરમેશ્વર.
देवनामक पु० ગંધર્વ, યક્ષ, વિદ્યાધર, ભૂત–પ્રેત–પિશાચ વગેરે.
देवनामन् पु० કુશદ્વીપના રાજા હિરણ્યરેતસનો એક પુત્ર.
देवनामन् न० દેવનું નામ.
देवनामन् त्रि० દેવોના જેવા નામવાળું.
देवनारक पु० देवनामक જુઓ.
देवनाल पु० નલોત્તમ.
देवनिकाय पु० સ્વર્ગ.
देवनिद् त्रि० દેવોની નિંદા કરનાર.
देवनिर्मित त्रि० દેવોએ બનાવેલ.
देवनिर्मिता स्त्री० ગળો.
देवपति पु० પરમેશ્વર, ઇન્દ્ર.
देवपत्नी स्त्री० દેવાંગના, દેવોની સ્ત્રી, દેવભાર્યા.
देवपत्रिका स्त्री० 'स्पृक्का' નામની એક વનસ્પતિ.
देवपत्री स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
देवपथ पु० આકાશમાં રહેલ છાયાકાર માર્ગ, દેવયાન માર્ગ, દેવોનો માર્ગ, ઉત્તરાયણ.
देवपथादि पु० વ્યાકરણ પ્રસિદ્ધ એક શબ્દગુણ.
देवपर त्रि० રમતીપાળ, દેવોનું શરણ લેનાર, પ્રારબ્ધવાદી.
देवपर्ण न० 'सुरपर्ण' નામે એક વૃક્ષ.
देवपशु पु० દેવોને અર્પણ કરેલ પશુ.
देवपशु त्रि० દેવોની ઉપાસના કરનાર.
देवपात्र न० અગ્નિ.
देवपात्र पु० ચમસ નામનું એક યજ્ઞપાત્ર.
देवपाल पु० શાકદ્વીપનો એક પર્વત.
देवपालित त्रि० દેવોએ રક્ષણ કરેલ, દેવોએ પાળેલ.
देवपालित पु० વરસાદ ઉપર જીવનાર દેશ.
देवपीयु पु० અસુર, દૈત્ય.
देवपुत्र पु० દેવકુમાર.
देवपुत्रक पु० દેવકુમાર.
देवपुत्रिका स्त्री० દેવકન્યા, એલચી.
देवपुत्री स्त्री० દેવકન્યા, એલચી.
देवपुर् स्त्री० દેવોની અમરાવતી નગરી.
देवपुर न० ઉપરનો અર્થ.
देवपुरी स्त्री० देवपुर् જુઓ.
देवपूज्य पु० દેવાચાર્ય બૃહસ્પતિ.
देवप्रतिकृति स्त्री० દેવની પ્રતિમા–મૂર્તિ.

देवप्रतिमा स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

देवप्रश्न पु० દેવને પ્રશ્ન કરવો તે.

देवप्रस्थ पु० સેનાબિંદુ રાજાનું તે નામે એક શહેર.

देवप्रिय पु० પીળો ભાંગરો, એક જાતનું ઝાડ.

देवप्रिया स्त्री० નાગરવેલ.

देववधू स्त्री० દેવાંગના, દેવપત્ની. અપ્સરા.

देवबला स्त्री० સહદેવીનો વેલો, ત્રાયમાણા વનસ્પતિ.

देवबलि पु० દેવનું બળિદાન, દેવનૈવેદ્ય.

देवबाहु पु० યદુવંશના હૃદીકનો એક પુત્ર, તે નામે એક ઋષિ.

देवब्रह्मन् पु० નારદ.

देवब्राह्मण पु० દેવોની પૂજા કરી જીવનારો, પૂજારી.

देवभय न० દેવનો ભય.

देवभवन न० પીપળાનું ઝાડ, દેવમંદિર, દેવળ.

देवभाग पु० દેવોનો ભાગ, લવણ સમુદ્રથી ઉત્તરે ઉત્તરગોલરૂપ પદાર્થ.

देवभाज् त्रि० દેવને ભજનાર.

देवभीति त्रि० દેવથી ભય.

देवभू स्त्री० સ્વર્ગ.

देवभू त्रि० દેવરૂપ થયેલ, દેવપણાને પામેલ.

देवभूति स्त्री० દેવોની સમૃદ્ધિ, ગંગા નદી.

देवभूति स्त्री० સ્વર્ગ, દેવોને પ્રિય ભૂમિ.

देवभूय न० દેવપણું.

देवभृत् पु० ઇન્દ્ર, વિષ્ણુ, પરમેશ્વર.

देवभ्राज् पु० તે નામે સૂર્યવંશી એક રાજા.

देवमणि पु० સૂર્ય, કૌસ્તુભ મણિ, ચિંતામણિ રત્ન, ઘોડાને ગળે રહેલી ગોળ નીશાની.

देवमत त्रि० દેવોને માન્ય.

देवमत न० દેવોનો મત.

देवमत पु० તે નામે એક ઋષિ.

देवमातृ स्त्री० દેવોની માતા, અદિતિ, દાક્ષાયણી.

देवमातृक पु० વરસાદ ઉપર જીવનારો દેશ, ખેતી વગેરે.

देवमान न० દિવ્ય માન, દેવોનું માપ, દેવયોગ્ય ઘર વગેરે.

देवमानक पु० કૌસ્તુભમણિ, ચિંતામણિ રત્ન.

देवमाया स्त्री० અવિદ્યા, અજ્ઞાન, દેવોની માયા.

देवमार्ग पु० દેવયાનમાર્ગ, અર્ચિરાદિમાર્ગ, દેવોનો માર્ગ.

देवमास पु० ગર્ભથી આઠમો મહિનો, દેવોનો મહિનો.

देवमासक पु० ઉપરનો અર્થ.

देवमित्र पु० તે નામે કોઇ માણસ.

देवमित्र न० દેવનો મિત્ર.

देवमीढ पु० યદુવંશી એક રાજા.

देवमीढुष पु० હૃદીકનો એક પુત્ર, વસુદેવનો દાદો, ક્રોષ્ટુવંશી એક રાજા.

देवमुनि पु० નારદ વગેરે દેવ ઋષિ.

देवयज् पु० દેવયજન યોગ્ય અગ્નિ.

देवयजन न० વેદિસ્થાન.

देवयजनी स्त्री० પૃથ્વી.

देवयजि त्रि० દેવોનું યજન કરનાર, યજમાન વગેરે.

देवयज्ञ पु० ગૃહસ્થે નિત્ય કરવાનો યજ્ઞ-હોમરૂપ યજ્ઞ.

देवयज्या स्त्री० દેવોનો યાગ.

देवयाजिन् त्रि० દેવો નિમિતે યજ્ઞ કરનાર, કાર્તિક સ્વામીનું એક સૈન્ય.

देवयात त्रि० દેવપણાને પામેલ.

देवयात्रा स्त्री० દેવની પ્રતિમાને એક સ્થળથી બીજે સ્થળે લઇ જવારૂપ મહોત્સવની યાત્રા,

देवयात्रिन् पु० તે નામે એક દાનવ.

देवयान न० દેવોનું વિમાન.

देवयान पु० દેવયાનમાર્ગ-અર્ચિરાદિ માર્ગ.

देवयानी स्त्री० શુક્રાચાર્યની એક કન્યા.
देवयावन् त्रि० દેવપ્રત્યે જનાર.
देवयितृ त्रि० રમનાર, ખેલનાર, રમતીયાળ.
देवयु त्रि० ધાર્મિક, ધર્મિષ્ઠ, દેવદર્શન કરનાર, દેવયાત્રા કરનાર.
देवयु पु० દેવ.
देवयुग पु० સત્ય યુગ.
देवयोनि पु० વિદ્યાધર-ગંધર્વ-યક્ષ-અપ્સરા-રાક્ષસ-કિન્નર-ભૂત-પિશાચ-ગુહ્યક-સિદ્ધ-વગેરે.
देवयोनि स्त्री० દેવજાતિ.
देवयोषा स्त्री० દેવાંગના, અપ્સરા.
देवर पु० દિયર.
देवरक पु० દિયર.
देवरक्षित त्रि० દેવે રક્ષણ કરેલ.
देवरक्षित पु० દેવક રાજાનો એક પુત્ર.
देवरक्षिता स्त्री० દેવક રાજાની એક કન્યા.
देवरथ पु० દેવોનો રથ, વિમાન, સૂર્યનો રથ, તે નામે એક ઋષિ.
देवरहस्य न० અત્યંત ગુપ્ત રાખવા લાયક.
देवराज् पु० ઇન્દ્ર.
देवराज पु० ઇન્દ્ર.
देवराजक त्रि० ઇન્દ્રે કરેલ.
देवरात पु० પરિક્ષિત રાજા, વિશ્વામિત્રનો એક પુત્ર, દ્વાપરયુગમાં ઉત્પન્ન થયેલો એક રાજા.
देवर्षि पु० નારદ વગેરે દેવના ઋષિ.
देवल पु० ધાર્મિક, દેવદ્રવ્ય ઉપર જીવનાર બ્રાહ્મણ, પૂજારી, તે નામે એક ઋષિ, ધૌમ્ય ઋષિનો મોટો ભાઇ, નારદ મુનિ, દીયર, દેવની પ્રતિમાને પોતાની આજીવિકા માટે એક ઠેકાણેથી બીજે ઠેકાણે લઇ જનાર.
देवलक पु० ઉપરના અર્થ.
देवलता स्त्री० નવમલ્લિકા,બટમોગરો,પૂજારીપણું- આજીવિકા માટે દેવની પૂજા કરવી.
देवलाङ्गलिका स्त्री० વૃશ્ચિકાલિકા નામનો એક વેલો.
देवलाति स्त्री० દેવપ્રતિમાનું ગ્રહણ.
देवलोक पु० સ્વર્ગ,ભૂર્-ભુવર્-સ્વર્-મહર્ જન-તપ-સત્ય-એ ઉપરના લોક.
देववक्त्र न० અગ્નિ, ચિત્રક વૃક્ષ.
देववर पु० પરમેશ્વર, દેવોનું વરદાન.
देववर त्रि० દેવોમાં શ્રેષ્ઠ.
देववर्त्मन न० આકાશ, દેવોનો માર્ગ.
देववर्द्धकि पु० દેવોનો સુથાર-વિશ્વકર્મા.
देववर्द्धन पु० દેવક રાજાનો એક પુત્ર.
देववल्लभ त्रि० દેવોને પ્રિય, દેવોને વહાલું.
देववल्लभ पु० સુરપુન્નાગ વૃક્ષ.
देववल्लभा स्त्री० નાગરવેલ, દેવાંગના.
देववात पु० તે નામે એક ઋષિ.
देववायु पु० બારમા મનુનો એક પુત્ર.
देववाहन पु० અગ્નિ.
देववाहन न० દેવોનું વાહન.
देवविद्या स्त्री० નિરૂક્ત વિદ્યા.
देवविश् स्त्री० દેવમનુષ્ય-મરુદ્ગણ.
देवविशा स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
देववी त्रि० દેવ પ્રત્યે પ્રાર્થના કરનાર, દેવની ઇચ્છા કરનાર.
देववीति स्त्री० દેવોનું ભક્ષણ,
देववृक्ष पु० કલ્પવૃક્ષ, ગુગળનું ઝાડ, સાતપુડાનું ઝાડ.
देववृत्ति स्त्री० વ્યાકરણનાં ઉણાદિ સૂત્રની એક વૃત્તિ.
देवव्यचक्षम त्रि० દેવોથી વ્યાપ્ત.
देवव्रत पु० ભીષ્મ પિતામહ.
देवव्रत न० દેવને પ્રસન્ન કરવા માટેનું વ્રત.
देवव्रतिन् त्रि० દેવને પ્રસન્ન કરવા માટેના વ્રતવાળું.
देवशत्रु पु० અસુર, દૈત્ય, તે નામે એક દેવગણ ગ્રહ.
देवशर्मन् पु० બ્રાહ્મણનું એક ઉપનામ, તે નામે એક ઋષિ.

देवशस् अव्य० દેવોમાં, દેવો વિષે.
देवशालि पु० દેવના નિમિત્તે ભાત.
देवशिल्पिन् पु० વિશ્વકર્મા નામનો દેવોનો સુથાર.
देवशुनी स्त्री० દેવ સરખા પ્રભાવવાળી સરમા નામની એક કુતરી.
देवशेखर पु० दमनक વૃક્ષ.
देवशेखर पु० न० દેવનો મુકુટ.
देवश्रवस् पु० તે નામે વિશ્વામિત્રનો એક પુત્ર, વસુદેવનો ભાઈ.
देवश्री स्त्री० દેવોની લક્ષ્મી.
देवश्री पु० યજ્ઞ.
देवश्रुत् त्रि० દેવોમાં પ્રખ્યાત.
देवश्रुत पु० ઈશ્વર, નારદ, શાસ્ત્ર, ભાવી છઠ્ઠા જૈન તીર્થંકર.
देवश्रेणी स्त्री० મૂર્વા નામનો વેલો, દેવોની પંક્તિ.
देवश्रेष्ठ पु० બારમા મનુનો એક પુત્ર.
देवश्रेष्ठ त्रि० દેવોમાં શ્રેષ્ઠ.
देवसदन त्रि० દેવોનો આધાર, દેવોના આશ્રયરૂપ.
देवसदन न० દેવગૃહ, દેવમંદિર, દેવળ.
देवसभा स्त्री० સુધર્મા નામની દેવોની સભા, રાજસભા.
देवसभ्य त्रि० જુગારી, રમતીઆળ, ખેલાડી, રમતની સભામાં ભાગ લેનાર.
देवसर्षप पु० રાતો સરસવ.
देवसह न० તે નામે એક ભિક્ષાસત્ર.
देवसह पु० તે નામે એક પર્વત.
देवसहा स्त्री० ' दंडोत्पला ' નામની ઔષધિ.
देवसात् अव्य० દેવને સ્વાધીન, દેવને અર્પણ, દેવમાં.
देवसायुज्य न० દેવપણું.
देवसावर्णि पु० તે નામે એક મનુ.
देवसुन्द पु० તે નામે એક ધેરો.
देवसुषि पु० તે નામે હૃદયનું એક દ્વાર.
देवसू पु० અનુજ્ઞાકર્તા એક દેવ.
देवसू स्त्री० દેવોની માતા અદિતિ.
देवसृष्ट त्रि० દેવે સરજેલ, દેવે ઉત્પન્ન કરેલ.
देवसृष्टा स्त्री० મદિરા, દારૂ.
देवसेना स्त्री० દેવોની સેના, દેવસૈન્ય, ઇન્દ્રની એક કન્યા.
देवसेनापति पु० કાર્તિક સ્વામી.
देवस्थान पु० તે નામે એક ઋષિ.
देवस्थान न० સ્વર્ગ, દેવમંદિર, દેવળ.
देवस्यत्वक पु० જે અધ્યાયના અનુવાકમાં ' देवस्यत्व ' એવો આદ્ય શબ્દ છે તે વૈદિક અધ્યાય.
देवस्व न० देवधन જુઓ.
देवहविस् न० પશુ, દેવનિમિત્તક હવ્ય.
देवहव्य पु० તે નામે એક ઋષિ.
देवहित त्रि० દેવોના હિતનું, દેવોએ સ્થાપેલ.
देवहू स्त्री० દેવોને આહ્વાન, દેવોને બોલાવવા તે, યજ્ઞ માટે ડાંગેરથી ભરેલું ગાડું.
देवहू पु० ડાબો કાન, તે નામે એક ઋષિ.
देवहू त्रि० દેવોનું આહ્વાન કરનાર, દેવોને બોલાવનાર.
देवहूति स्त्री० સ્વાયંભુવ મનુની વચેટ કન્યા-કર્દમ ઋષિની પત્ની-ભગવાન કપિલ દેવની માતા.
देवहूय पु० દેવો તથા અસુરોનું યુદ્ધ.
देवहूय न० દેવોનું આહ્વાન-દેવોને બોલાવવા તે.
देवहेडन न० દેવોનો અપરાધ, દેવોનું અપમાન.
देवहेलन न० ઉપરનો અર્થ.
देवहोत्र पु० તેરમા મન્વંતરમાંના વિષ્ણુના અંશાવતાર યોગેશ્વરના પિતા.
देवह्रद पु० તે નામે એક તીર્થ.
देवा स्त्री० ' पद्मचारिणी ' નામનો વેલો, 'અસનપર્ણી' વનસ્પતિ.

देवाक्रीड પુ० દેવોદ્યાન—દેવોનો બાગ—ઈન્દ્રનો બગીચો.
देवागारिक त्रि० દેવની સેવા—પૂજામાં નીમાયેલ.
देवाची સ્ત્રી० દેવો પ્રત્યે જનારી સ્ત્રી, દેવની પૂજા કરનારી સ્ત્રી.
देवाजीव त्रि० પૂજારી.
देवाजीविन त्रि० પૂજારી.
देवाट પુ० પાટલિપુત્રથી ગંગાપારે આવેલું હરિહર ક્ષેત્ર.
देवाट त्रि० દેવો પ્રત્યે જનાર, જૂદા જૂદા દેવો પાસે ભટકનાર.
देवातिथि પુ० તે નામે પુરૂવંશી એક રાજા.
देवातिदेव પુ० પરમેશ્વર, વિષ્ણુ, શિવ, જિન દેવ.
देवात्मन् પુ० પીપળાનું ઝાડ.
देवात्मन् त्रि० દેવસ્વરૂપ, દેવમય.
देवाधिदेव પુ० देवातिदेव જુઓ.
देवाधिप પુ० સર્વનિયંતા પરમેશ્વર, ઇન્દ્ર.
देवाधिपति પુ० ઉપરના અર્થ.
देवानांप्रिय त्रि० મૂર્ખ.
देवानांप्रिय પુ० બકરો.
देवानांप्रिया સ્ત્રી० બકરી, મૂર્ખ સ્ત્રી.
देवानीक પુ० ત્રીજા મનુનો એક પુત્ર, સગરવંશી એક રાજા.
देवानीक न० દેવોનું સૈન્ય.
देवानुक्रम પુ० વૈદિકમંત્રોના દેવોને જણાવનાર એક ગ્રંથ.
देवानुग त्रि० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
देवानुचर त्रि० દેવોના અનુચર—વિદ્યાધર વગેરે.
देवानुयायिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
देवान्तक પુ० તે નામે એક રાક્ષસ, તે નામે એક દૈત્ય.
देवान्धस् न० અમૃત, દેવોના નૈવેદ્ય માટેનું અન્ન.
देवान्न न० ઉપરના અર્થ.
देवापि પુ० પુરૂવંશી એક રાજા.
देवाभीष्ट त्रि० દેવોને વહાલું.
देवाभीष्टा સ્ત્રી० નાગરવેલ.
देवायतन न० દેવમંદિર, દેવાલય, દેવળ, સ્વર્ગ.
देवायुध न० ઇન્દ્રધનુષ, ઇન્દ્રનું વજ્ર વગેરે.
देवायुस् न० દેવોનું આયુષ, દેવતાઓનો જીવનકાળ.
देवारण्य न० તે નામે એક તીર્થ.
देवारि પુ० અસુર, દૈત્ય.
देवार्पण न० દેવોને અર્પણ, દેવોને અર્પણ કર્યાના ફળનો ત્યાગ.
देवार्घ्य પુ० અર્હદ્‌ગણભેદ.
देवार्ह त्रि० દેવોને અર્પણ કરવા યોગ્ય, દેવને યોગ્ય.
देवार्ह न० સુરપર્ણ વૃક્ષ.
देवालय न० સ્વર્ગ, દેવમંદિર, દેવળ.
देवालया સ્ત્રી० સહદેવીનો વેલો.
देवाला સ્ત્રી० તે નામની એક રાગણી.
देवावास પુ० પીપળાનું ઝાડ, સ્વર્ગ, દેવમંદિર, મેરૂપર્વત.
देवावी પુ० ચંદ્ર, યજ્ઞ.
देवावृध् પુ० તે નામે એક પર્વત.
देवावृध પુ० સત્વતવંશી એક રાજા.
देवाश्व પુ० ઉચ્ચૈઃશ્રવા નામનો ઇન્દ્રનો ઘોડો.
देवाहार પુ० દેવયોગ્ય આહાર, અમૃત.
देवाह्वय પુ० તે નામે એક રાજા.
देविक પુ० દયાપાત્ર દેવદત્ત, ધંતુરો.
देविका સ્ત્રી० તે નામે એક નદી.
देविन् त्रि० લજાવનાર, શરમાવનાર.
देविय પુ० દયાપાત્ર દેવદત્ત.
देविल त्रि० ધાર્મિક, ધર્મિષ્ઠ.
देविल પુ० દયાપાત્ર દેવદત્ત.
देवी સ્ત્રી० દેવની પત્ની, દુર્ગા દેવી, રાજાની પટ્ટરાણી, મૂર્વા વનસ્પતિ, પૃક્કા વનસ્પતિ,

બ્રાહ્મણ સ્ત્રીનું વિશેષણ, નાગરમોથ, હરડે, અળસી, કાળી ચકલી, રાણી, દેવાંગના.
देवीकोट પુ૦ બાણાસુરનું શોણિતપુર નગર.
देवीता સ્ત્રી૦ દેવીપણું.
देवीत्व ન૦ દેવીપણું.
देवीन्धियक પુ૦ 'देवीं धिया' એ આદ્ય શબ્દ જેમાં છે તેવા અનુવાકવાળો એક વૈદિક અધ્યાય કે અનુવાક.
देवीपुराण ન૦ દેવીના માહાત્મ્યવાળું એક ઉપપુરાણ.
देवीभागवत ન૦ તે નામે એક મહાપુરાણ.
देवीमाहात्म्य ન૦ માર્કંડેય પુરાણના વિભાગરૂપ સપ્તશતી–ચંડીપાઠ.
देवीरापसक પુ૦ 'देवीराप' એવા આદ્ય શબ્દવાળો વૈદિક અધ્યાય કે અનુવાક.
देवीसूक्त ન૦ ઋગ્વેદપ્રસિદ્ધ એક સૂક્ત, સપ્તશતીમાં 'नमो देव्यै महादेव्यै' ઇત્યાદિ સૂક્ત.
देवृ પુ૦ દીયર.
देवेज् પુ૦ દેવોનું યજન કરનાર, દેવોનું પૂજન કરનાર.
देवेज्य પુ૦ બૃહસ્પતિ.
देवेन्द्र પુ૦ ઇન્દ્ર.
देवेश પુ૦ પરમેશ્વર, મહાદેવ, વિષ્ણુ.
देवेशय પુ૦ ઉપરના અર્થ.
देवेशी સ્ત્રી૦ દુર્ગા દેવી, પાર્વતી.
देवेश्वर પુ૦ દેવેશ જુઓ.
देवेष्ट ત્રિ૦ દેવોને પ્રિય, દેવોએ ઇચ્છેલ.
देवेष्ट પુ૦ ગુગળ.
देवेष्टा સ્ત્રી૦ મહામેદા વનસ્પતિ.
देवोद्यान ન૦ દેવોનો બગીચો–નંદન વગેરે દેવનિમિત્તે બાગ.
देवौकस् ન૦ સ્વર્ગ, મેરુપર્વત, મંદિર, દેવાલય, દેવળ.
देव्य ન૦ દેવપણું.
देव्या સ્ત્રી૦ બ્રાહ્મી વનસ્પતિ.
देश પુ૦ દેશ, પ્રદેશ, વિભાગ, અમુક અંશ.
देशक પુ૦ ઉપરના અર્થ.
देशक ત્રિ૦ ઉપદેશ કરનાર, શિક્ષણ આપનાર, ગુરૂ.
देशकारा સ્ત્રી૦ તે નામે એક રાગણી.
देशकारी સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.
देशकाल પુ૦ દ્વિ૦ દેશ અને કાળ.
देशकालज्ञ ત્રિ૦ દેશ અને કાળને જાણનાર.
देशकालविद् ત્રિ૦ ઉપરનો અર્થ.
देशज ત્રિ૦ દેશમાં ઉત્પન્ન થનાર, દેશી.
देशधर्म પુ૦ દેશને યોગ્ય ધર્મ.
देशना સ્ત્રી૦ નિયોગ, વિધિ, આજ્ઞા, ધર્મોપદેશ.
देशपरिच्छिन्न ત્રિ૦ અમુક ભાગમાં વ્યાપ્ત, સર્વવ્યાપક નહિ તે.
देशभाषा સ્ત્રી૦ દેશની બોલી, માતૃભાષા.
देशराजचरत ન૦ તે નામે એક ચંપૂગ્રંથ.
देशरूप ન૦ યોગ્ય, પ્રશંસાપાત્ર દેશ, દેશને યોગ્ય.
देशाखी સ્ત્રી૦ તે નામે એક રાગિણી.
देशान्तर ન૦ પરદેશ.
देशान्तरिन् ત્રિ૦ પરદેશી, વિદેશી.
देशिक ત્રિ૦ મુસાફર, વટેમાર્ગુ.
देशिक પુ૦ ગુરૂ.
देशित ત્રિ૦ બતાવેલ, દેખાડેલ, આજ્ઞા કરેલ.
देशिन् ત્રિ૦ દેખાડનાર, બતાવનાર.
देशिन् પુ૦ ગુરૂ.
देशिनी સ્ત્રી૦ તર્જની આંગળી.
देशी સ્ત્રી૦ તે નામે એક રાગણી.
देशीय ત્રિ૦ દેશનું, સ્વદેશી.
देशीयवराडी સ્ત્રી૦ તે નામે એક રાગિણી.
देश्य ત્રિ૦ દેશનું, સ્વદેશી, ઉપદેશ કરવા યોગ્ય, બતાવવા યોગ્ય.
देश्य ન૦ પૂર્વપક્ષ.
देष्टृ ત્રિ૦ દેખાડનાર, બતાવનાર.
देष्ठ ત્રિ૦ અત્યંત દાતા.

देष्णु त्रि० દાતા.
देष्णु पु० ધોબી
देह पु० न० શરીર. દેહ, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ લગ્ન સ્થાન.
देह पु० લેપવું, ખરડવું, લિંપણ.
देहकर्तृ त्रि०શરીરબનાવનાર પાંચ મહાભૂતો.
देहकर्तृ पु० ઇશ્વર, સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
देहकृत पु० ઉપરના અર્થ.
देहकृत् त्रि० देहकर्तृ त्रि० જુઓ.
देहकोष पु० પક્ષીઓની પાંખ.
देहक्षय पु० રોગ, શરીરનો નાશ.
देहच्युत त्रि० શરીરમાંથી નીકળેલ–મળ-મૂત્ર વગેરે.
देहज पु० પુત્ર.
देहज त्रि० શરીરમાંથી ઉત્પન્ન થનાર.
देहजा स्त्री० પુત્રી.
देहत्याग पु० શરીરનો ત્યાગ, મરણ.
देहद पु० પારો.
देहद त्रि० શરીરદાતા.
देहदण्ड पु० શરીરને દંડ, શરીરને શિક્ષા, શરીરને કષ્ટ આપવું તે.
देहधर्म पु० શરીરનો ધર્મ, શરીરનો સ્વાભાવિક ધર્મ.
देहधारक न० હાડકું.
देहधारक त्रि० શરીર ધારણ કરનાર હર-કોઇ પ્રાણી.
देहधारण न० શરીર ધારણ કરવું તે.
देहधारिन् त्रि०શરીર ધારણ કરનાર પ્રાણી.
देहधि पु० પક્ષીઓની પાંખ.
देहधृज त्रि० શરીર ધારણ કરનાર–પ્રાણી.
देहधृज् पु० પ્રાણ વાયુ.
देहभुज् पु० દેહાભિમાની જીવ, સૂર્ય, આ-કડાનું ઝાડ.
देहभृत् पु० દેહધારી–જીવ.
देहभृत त्रि० શરીર ધારણ કરનાર.
देहम्भर त्रि० શરીરને પોષનાર.
देहयात्रा स्त्री० મરણ, શરીરરક્ષણ માટે ભોજન વગેરે આજીવિકા.
देहला स्त्री० દારૂ, મદિરા.
देहलि स्त्री० ઘરનો ઉંબરો.
देहली स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
देहवत् त्रि० શરીરવાળું.
देहवत् पु० જીવાત્મા.
देहवायु पु० શરીરમાં રહેલ વાયુ–પ્રાણાદિ પાંચ વાયુ.
देहसाम्य न० શરીરની સમાનતા, અંગોનું સમાનપણું.
देहसार पु० મજ્જા ધાતુ–ચરબી.
देहातीत पु० આત્મજ્ઞાની.
देहात्मवाद पु०'શરીર આત્માછે' એવો વાદ.
देहात्मवादिन् पु० શરીરને આત્મા માન-નાર–ચાર્વાક.
देहात्मप्रत्यय पु० શરીર ઉપર આત્મારૂપે અભિમાન, શરીરને આત્મા માનવો તે.
देहाध्यास पु० દેહ અથવા દેહના ધર્મ ઉપર આત્માપણાની કે આત્માના ધર્મ-પણાની ભ્રાંતિ.
देहावरण न० બખ્તર.
देहिका स्त्री० એક જાતનો કીડો.
देहिन् पु० જીવાત્મા.
देहिन् त्रि० શરીરવાળું, શરીરથી અભિન્ન આત્માને જોનાર.
दै भ्वा० प० अनिट् શોધવું, સાફ કરવું સ૦ શુદ્ધ થવું અ०
दैतेय पु० અસુર.
दैतेयी स्त्री० અસુર જાતિની સ્ત્રી.
दैत्य पु० દૈત્ય.
दैत्यगुरु पु० શુક્રાચાર્ય.
दैत्यदेव पु० વરુણદેવ, વાયુ
दैत्यद्वीप पु० તે નામે ગરૂડનો એક પુત્ર.
दैत्यधूमिनी स्त्री० તારા દેવીના પૂજનમાં અંગરૂપ એક મુદ્રા.

दैत्यनिसूदन पु० વિષ્ણુ.

दैत्यपति पु० હિરણ્યકશિપુ દૈત્ય, દૈત્યોનો રાજા.

दैत्यपुरोधस पु० શુક્રાચાર્ય.

दैत्यपुरोहित पु० શુક્રાચાર્ય.

दैत्यपूज्य पु० શુક્રાચાર્ય.

दैत्यमातृ स्त्री० કશ્યપ ઋષિની પત્ની-દિતિ.

दैत्यमेदज पु० ગુગળ.

दैत्यमेदजा स्त्री० પૃથ્વી.

दैत्ययुग न० દેવોનાં બાર હજાર વર્ષોનો દૈત્યોનો યુગ, મનુષ્યોના ચાર યુગ.

दैत्या स्त्री० દૈત્ય જાતિની સ્ત્રી, મદિરા, દારૂ, મુરા નામનું એક ગંધદ્રવ્ય, ચંડા-નામની એક ઔષધિ.

दैत्यारि पु० વિષ્ણુ, હરકોઈ દેવ.

दैत्याहोरात्र पु० મનુષ્યોનું એક વર્ષ-દૈત્યોનાં એક રાત્રિ દિવસ.

दैत्येज्य पु० શુક્રાચાર્ય.

दैन न० દીનતા, દીનપણું, ગરીબાઈ.

दैन त्रि० દિવસમાં હોનાર-થનાર.

दैनन्दिन त्रि० દિવસે દિવસે હોનાર-થનાર, હંમેશનું, દર રોજનું

दैनन्दिनप्रलय पु० બ્રહ્માના દર દિવસે થનારો પ્રલય.

दैनिक त्रि० દિવસમાં હોનાર-થનાર, દિવસનું, હંમેશનું.

दैनिकी स्त्री० દરરોજની મજુરીની મજુરી.

दैर्घवरत्र पु० લાંબી દોરડીથી ખેંચેલા દંડથી તૈયાર થયેલો કુવો.

दैर्घ्य न० લંબાઇ.

दैप त्रि० દીવાનું, દીવા સંબંધી.

दैलीपि पु० દીલીપ રાજાનો પુત્ર.

दैव त्रि० દેવથી પ્રાપ્ત થયેલ, દૈવી, દેવ-સંબંધી, દેવનું, આકાશમાં હોનાર.

दैव न० ભાગ્ય, નસીબ, પૂર્વ જન્મનું શુભાશુભ કર્મ, દેવતીર્થ, તે નામે એક શ્રાદ્ધ.

दैव पु० તે નામે એક વિવાહ.

दैवक पु० દેવ.

दैवकी स्त्री० શ્રીકૃષ્ણની માતા દેવકી.

दैवकीनन्दन पु० શ્રીકૃષ્ણ.

दैवकीपुत्र पु० શ્રીકૃષ્ણ.

दैवकीसुत पु० શ્રીકૃષ્ણ.

दैवकीसूनु पु० શ્રીકૃષ્ણ.

दैवकोविद पु० દૈવજ્ઞ-જોશી.

दैवक्षत्रि पु० ક્રોષ્ટુવંશી એક રાજા.

दैवचिन्तक पु० દૈવજ્ઞ, જોશી.

दैवज्ञ त्रि० ઉપરના અર્થ.

दैवत न० દેવ, દેવોનો સમૂહ.

दैवत त्रि० દેવસંબંધી, દૈવી, દેવનું.

दैवतन्त्र त्रि० દૈવાધીન, ભાગ્યાધીન.

दैवतस् अव्य० દેવથી, દૈવથી, દૈવયોગે, પ્રારબ્ધવશાત્.

दैवतरस पु० તે નામે એક ઋષિ.

दैवतरेय पु० એક દેવનો પુત્ર.

दैवता स्त्री० દૈવપણું.

दैवति पु० દેવપુત્ર.

दैवत्य न० દેવ.

दैवत्व न० દેવપણું.

दैवदत्त पु० દેવદત્તના વિદ્યાર્થી.

दैवदत्त त्रि० દેવદત્તની ભક્તિવાળું.

दैवदत्ति पु० દેવદત્તનો પુત્ર.

दैवदर्शनिन् पु० ब० દેવદર્શન ઋષિએ જોયેલા વેદભાગને ભણનાર.

दैवदारव त्रि० દેવદારનું બનેલ.

दैवदीप पु० નેત્ર, આંખ.

दैवन्त्यायन पु० તે નામે એક ગોત્ર.

दैवपर त्रि० ભાગ્યપરાયણ, પ્રારબ્ધવાદી.

दैवप्रश्न पु० આકાશવાણી.

दैवमति पु० દેવમત ઋષિનો પુત્ર.

दैवयज्ञि पु० દેવાર્થે યજ્ઞ કરનારાનો પુત્ર, દેવયજ્ઞ ઋષિનો પુત્ર.

दैवयानेय पु० શુક્રાચાર્યની કન્યા દેવયાનીનો પુત્ર.
दैवयुग न० દેવતાઈયુગ-દેવોનાં બાર હજાર વર્ષનો કાળ, મનુષ્યોના ચાર યુગનો કાળ.
दैवराजिक त्रि० ઇન્દ્રમાં હોનાર-થનાર.
दैवराति पु० દેવરાતનો પુત્ર, જનક રાજા.
दैवल पु० દેવલ ઋષિનો પુત્ર.
दैवलक पु० ભૂતનો સેવક, ભૂતનો પૂજારી.
दैवलक त्रि० પૂજારી સંબંધી, પૂજારીનું.
दैवलेखक पु० જોશી, દૈવજ્ઞ.
दैववंश पु० દેવોનો વંશ.
दैववश त्रि० દૈવાધીન, પ્રારબ્ધાધીન.
दैववाणी स्त्री० આકાશવાણી, સંસ્કૃત ભાષા.
दैवशर्मि पु० દેવશર્માનો પુત્ર.
दैवसर्ग पु० તે નામે એક સર્ગ-સૃષ્ટિ-દૈવી સૃષ્ટિ.
दैवसृष्टि स्त्री० બ્રહ્મદેવે કરેલી દેવોની સૃષ્ટિ.
दैवस्थानी पु० દેવસ્થાન ઋષિનો પુત્ર.
दैवहतक त्रि० કમનશીબ,દુર્ભાગી,અભાગીયું.
दैवहतक न० દુષ્ટ દૈવ, દુર્દૈવ.
दैवहीन त्रि० ભાગ્યહીન, દુર્ભાગી.
दैवाकरि पु० સૂર્ય પુત્ર કર્ણ, યમ,શનિગ્રહ.
दैवाकरी स्त्री० યમુના નદી.
दैवागारिक त्रि० દેવમંદિરમાં નીમાયેલ, દેવ ભંડારી.
दैवात् अव्य० દૈવેયોગે,પ્રારબ્ધવશાત્, જોર-જુલમથી, હઠથી.
दैवात्यय पु० દૈવી ઉત્પાત.
दैवादिक पु० દિવાદિગણ (ચોથો ગણ)નો ધાતુ
दैवायत्त त्रि० દૈવાધીન, પ્રારબ્ધાધીન.
दैवारिप पु० શંખ.
दैवासुर न० દેવો તથા અસુરો વચ્ચેનું વૈર,
दैवासुर पु० દેવાસુર શબ્દ યુક્ત અનુવાક કે અધ્યાય,
दैवाहोरात्र पु० દેવોનો રાત્રિ દિવસનો કાળ-મનુષ્યોનું એક વર્ષ.
दैविक त्रि० દેવોનું, દેવસંબંધી.
दैविक न० દેવોને ઉદ્દેશી કરાતું શ્રાદ્ધ, દેવનિમિત્તક કર્મ.
दैविन् त्रि० દૈવવાળું, ભાગ્યશાળી.
दैवी स्त्री० દેવપત્ની, દેવાંગના, દૈવી સંપત્તિ, દેવ વિવાહથી પરણેલી સ્ત્રી.
दैवोदास पु० દિવોદાસનો પુત્ર, દિવોદાસથી આહૂયમાન અગ્નિ.
दैवोपहत त्रि० દૈવે હણેલ, દુર્ભાગી.
दैव्य त्रि० દેવ સંબંધી, દેવનું.
दैव्य न० ભાગ્ય, નશીબ.
दैशिक त्रि० દેશકૃત, દેશસંબંધી, દેશનું. દેશે કરેલ.
दैशिकविशेषणता स्त्री० દેશકૃત એક પ્રકારનો સંબંધ.
दैष्टिक त्रि० ભાગ્યપરાયણ, દૈવપરાયણ, ભાગ્યને માન આપનાર.
दैष्टिकता स्त्री० ભાગ્યાધીનતા, દૈવપરાયણતા.
दैष्टिकत्व न० ઉપરના અર્થ.
दैहिक त्रि० દેહમાં હોનાર, શરીરનું,શરીર સંબંધી.
दैह्य त्रि० દેહમાં હોનાર-થનાર, શરીર-સંબંધી.
दैह्य पु० જીવાત્મા.
दो दिवा० प० स० सेट् છેદવું, કાપવું.
दोःशिखर न० ખાંધ, ખભ્ભો.
दोःसहस्रभृत् पु० એક હજાર હાથવાળો-સહસ્રાર્જુન, બાણાસુર.
दोग्धृ त्रि० દોહનાર, દોહવાના સ્વભાવવાળું.
दोग्धृ पु० ગોવાળ, ગાયનું વાછરડું, પૈસા લઇ કાવ્ય કરનાર, સૂર્ય,આકડાનું ઝાડ.
दोग्ध्री स्त्री० દૂધાળી ગાય.
दोघ त्रि० દોહનાર.
दोडी स्त्री० દોડીનું ઝાડ, દોડીનું ફળ.

दोदुल्यमान त्रि० वारंवार डोलतुं,अतिशय डोलतुं.

दोघ पु० गायनो वाछरडो.

दोधक न० तेनामे एक छंद.

दोधूयमान त्रि० हालतुं, वारंवार चालतुं, ध्रूजतुं, कांपतुं.

दोर पु० दोरडी.

दोरक न० वीणा बांधवानो तांतणो, दोर, दोरो.

दोर्गन्तु त्रि० हुंठा हाथवाळुं, काम करवामां अशक्त हाथवाळुं.

दोर्ग्रह पु० एक जातनो रोग-जेमां बाहु जकडाइ जाय छे.

दोर्ग्रह त्रि० बळवान.

दोर्ज्या स्त्री० गणितशास्त्रप्रसिद्ध भुजनकार ज्या.

दोर्दण्ड पु० बाहु, भुजा, मोटो बाहु.

दोर्मण्डल न० बाहुमंडळ, बाहुओ.

दोर्मध्य न० बाहुनो मध्यभाग.

दोर्मूल न० बाहुनुं मूळ-बगल, काख.

दोल पु० दोलवुं, हींचवुं, श्रीकृष्णनो हींडोळा महोत्सव, फूल डोल, पारणुं,हींचको, झोकुं खावुं.

दोलन न० हींडोळे हींचवुं, दोलवुं, झोकां खावां.

दोला स्त्री० हींडोळो, हींचको, पारणुं,घोडीयुं, दोलायंत्र.

दोलायन्त्र न० वैद्यकप्रसिद्ध दोलायंत्र.

दोलायमान त्रि० दोलतुं, हींचोळा खातुं, हींचकतुं, झूलतु, झोंका खातुं.

दोलायुद्ध न० जेमां हार-जीतनो कंइ नियम नथी तेवुं युद्ध.

दोलिका स्त्री० हींडोळो, पारणुं, डोली.

दोली स्त्री० उपरना अर्थ.

दोष पु० दोष, दूषण, अपराध, भूल,चूक, प्रमाद, शरीरमांना विकृत वात-पित्त-कफ,शरीरनी धातु, वाछरडुं.

दोषक पु० वाछरडुं.

दोषकर त्रि० दोष करनार, अपराध करनार, भूल करनार.

दोषकल्पन न० दोषनी कल्पना करवी, दोषारोप करवो, दूषित ठराववुं.

दोषग्राहिन् त्रि० दोष ग्रहण करनार, दुष्ट.

दोषघ्न त्रि० वात-पित्त वगेरे विकृत दोषोनो नाश करनार.

दोषज्ञ त्रि० पंडित, विद्वान

दोषण्य त्रि० बाहुमां होनार-थनार.

दोषतस् अव्य० दोषथी, अपराधथी,भूलथी, चूकथी.

दोषता स्त्री० दोषपणुं.

दोषत्व न० दोषपणुं.

दोषत्रय न० त्रण दोष-वात-पित्त-कफ.

दोषप्रसङ्ग पु० ठपको, अपवाद, दोषनो प्रसंग.

दोषप्राप्ति स्त्री० अपराध थवो ते, दोष आववो ते.

दोषभाज् त्रि० दोषवाळुं, अपराधी, प्रमादी.

दोषभेद पु० जूदा जूदा दोष.

दोषल त्रि० दोषवाळुं, दुष्ट.

दोषवत् त्रि० दोषवाळुं,

दोषवत् अव्य० दोषजेवुं.

दोषस् स्त्री० रात्रि.

दोषा अव्य० रात्रिए, रात्रे.

दोषा स्त्री० बाहु, भुजा.

दोषाकर पु० चन्द्रमा, कपूर.

दोषाकर त्रि०दोषपूर्ण,दोषोनी खाणसमान.

दोषाक्लेशी स्त्री०जंगली बावळ वनवर्बुरिका.

दोषाङ्कुश पु० साहित्यप्रसिद्ध काव्यधर्म.

दोषातन त्रि० रात्रे होनार-थनार, रात्रिसंबंधी.

दोषातिलक पु० दीवो.

दोषास्य पु० दीवो.

दोषिक पु० रोग.

दोषिन् त्रि० દોષવાળું.
दोषैकदृश् त्रि० કેવળ દોષ જોનાર–ખળ.
दोस् पु० न० બાહુ, ભુજા.
दोस्थ पु० સેવક, ચાકર, રમત કરનાર, ખેલાડી, રમત, સેવા.
दोस्थ त्रि० બાહુમાં રહેલ, હાથમાં રહેલ.
दोह पु० દોહવું, દોહવાનું વાસણ, દૂધ.
दोहज त्रि० દોહવાથી ઉત્પન્ન થનાર.
दोहज न० દૂધ.
दोहडिका स्त्री० તે નામે એક છંદ–દોહા છંદ–દોહરો.
दोहद पु० न० ગર્ભ, લાલસા, ઇચ્છા, ગર્ભિણી સ્ત્રીનો અભિલાષ.
दोहदक्ष त्रि० દોહવામાં કુશળ.
दोहदलक्षण न० ગર્ભનું લક્ષણ, વયઃસંધિ.
दोहदवती स्त्री० જૂદી જૂદી વસ્તુઓની ઇચ્છા કરતી ગર્ભિણી સ્ત્રી.
दोहदान्विता स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
दोहदिन् त्रि० ઇચ્છાવાળું, ગર્ભવાળું.
दोहदिनी स्त्री० दोहदवती જુઓ.
दोहन न० દોહવું, બહાર કાઢવું.
दोहनी स्त्री० દૂધ દોહવાનું પાત્ર.
दोहल पु० दोहद જુઓ.
दोहलवती स्त्री० दोहदवती જુઓ.
दोहली स्त्री० આસોપાલવનું ઝાડ.
दोहस् पु० દોહવું.
दोहसे अव्य० દોહવાને.
दोहा स्त्री० દોહા છંદ, દોહરો.
दोहापनय पु० દૂધ.
दोहित त्रि० દોહેલ, દોહવાનું જેને થયું હોય તે.
दोहिन् त्रि० દોહનાર.
दोहीयस् त्रि० અત્યંત દોહનાર.
दोहिष्ठ त्रि० અતિશય દોહનાર.
दोह्य त्रि० દોહવા યોગ્ય.
दोह्या स्त्री० દોહવા યોગ્ય ગાય.

दौःसाधिक पु० દ્વારપાળ.
दौकूल पु० રેશમી વસ્ત્રથી ઢાંકેલો રથ.
दौगर्ह पु० ઘોડો.
दौगूल पु० दौकूल જુઓ.
दौत्य न० દૂતપણું, દૂતનું કર્મ.
दौरात्म्य न० દુષ્ટાત્માપણું, દુરાત્માપણું.
दौर्ग न० કિલ્લા સબંધી, કિલ્લાનું, દુર્ગા સબંધી, દુર્ગાનું.
दौर्गत्य न० દરિદ્રપણું, દુઃખીપણું.
दौर्गन्ध्य न० દુર્ગંધવાળાપણું.
दौर्गह पु० દુર્ગહ ઋષિનો પુત્ર.
दौर्ग्रह पु० અશ્વમેધ યજ્ઞ
दौर्गायण पु० દુર્ગ ઋષિનો પુત્ર.
दौर्जन्य न० દુર્જનપણું.
दौर्बल्य न० દુર્બળપણું.
दौर्भागिनेय पु० અભાગણીનો છોકરો.
दौर्भाग्य न० અભાગીપણું, દુર્ભાગીપણું.
दौर्भ्रात्र न० દુષ્ટભાઇપણું.
दौर्मनस्य न० દુષ્ટ મનવાળાપણું, ઉદાસીપણું, બેચેની.
दौर्मन्त्र्य न० દુષ્ટ વિચારપણું, ખરાબ સલાહ.
दौर्योधन त्रि० દુર્યોધનનું, દુર્યોધન–સંબંધી.
दौर्योधनि पु० દુર્યોધનનો પુત્ર.
दौर्वासस न० દુર્વાસાએ રચેલું શિવધર્મ નામનું એક ઉપપુરાણ.
दौर्वीण न० દૂર્વાનો રસ, ધ્રોખડનો રસ.
दौर्व्रत्य न० દુષ્ટવ્રતપણું.
दौर्हार्द न० શત્રુપણું.
दौर्हृद न० दोहद જુઓ.
दौर्हृदय न० દુષ્ટ હૃદયપણું, દુષ્ટ મનપણું.
दौलेय पु० કાચબો.
दौलिम पु० ઇન્દ્ર.
दौवारिक पु० દ્વારપાળ.
दौवारिकी स्त्री० દ્વારપાળ–સ્ત્રી–પ્રતીહારી.
दौवालिक पु० તે નામે એક દેશ.
दौवालिक पु० ब० દૌવાલિક દેશના લોક વગેરે.

दौश्चर्म्य न० સ્વાભાવિક રીતે ચામડીથી નહિ ઢંકાયલા લિંગપણું-જન્મથીજ સુન્નત કરેલાપણું.

दौश्चर्य न० દુરાચાર.

दौष्क त्रि० બે હાથ વડે ચાલનાર.

दौष्कुल न० દુષ્ટ કુળવાળું, નીચ કુળવાળું.

दौष्कुलेय त्रि० દુષ્ટ કુળમાં જન્મેલ, નીચ કુળમાં જન્મેલ.

दौष्कुल्य त्रि० દુષ્ટ કુળવાળું.

दौष्कुल्य न० દુષ્ટ કુળપણું, ખરાબ કુળ.

दौष्ठव न० અવિનીતપણું, ઉદ્ધતાઇ.

दौष्पुरुष्य न० દુષ્ટ પુરૂષપણું.

दौष्मन्त पु० દુષ્યંત રાજાનો પુત્ર-ભરત.

दौष्मन्ति पु० ઉપરનો અર્થ.

दौष्यन्ति पु० दौष्मन्त જુઓ.

दौष्यन्त्य त्रि० દુષ્યન્ત રાજાનું, દુષ્યન્ત રાજા સંબંધી.

दौस्त्र न० દુષ્ટ સ્ત્રીપણું.

दौहद न० दोहद જુઓ.

दौहिक त्रि० નિત્ય દોહવાને યોગ્ય.

दौहित्र पु० દીકરીનો દીકરો.

दौहित्र न० તરવાર,તલ,કપિલા ગાયનું ઘી.

दौहित्रवत् त्रि० દીકરીના દીકરાવાળું.

दौहित्रायण पु० દીકરીનો યુવા ચોથી પેઢીનો પુત્ર.

दौहित्री स्त्री० દીકરીની દીકરી.

दौहृद न० दोहद જુઓ.

दौहृदिनी स्त्री० સગર્ભા સ્ત્રી.

द्यविष्वी स्त्री० દિવસ.

द्यावाक्षमा स्त्री०સ્વર્ગ અને પૃથ્વી,દ્યાવાભૂમિ.

द्यावापृथ्वी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

द्यावाभूमि स्त्री० ઉપર પ્રમાણે.

द्यु अदा० प० स० अनिट् શત્રુ સામે ચઢાઇ કરવી, પાસે જવું.

द्यु न० દિવસ, આકાશ, સ્વર્ગ.

द्यु पु० અગ્નિ, ચિત્રક વૃક્ષ.

द्युक पु० ઘુવડ પક્ષી.

द्युकारि पु० કાગડો.

द्युक्ष त्रि०સ્વર્ગલોકવાસી,દીપ્તીવાળું,કાંતિમાન.

द्युग पु० પક્ષી.

द्युग त्रि० આકાશમાં ગમન કરનાર.

द्युगण पु० દિવસનો સમૂહ.

द्युगत् न० શીઘ્ર, સત્વર, જલદી.

द्युगी स्त्री० પક્ષિણી.

द्युचर त्रि० પક્ષી, ગ્રહ.

द्युज्या स्त्री० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ દ્યુવૃત્તની જ્યા.

द्युत् भ्वा० आ० अ० सेट् દીપવું, પ્રકાશવું.

द्युत् पु० કિરણ.

द्युत् त्रि० દ્યોતમાન-પ્રકાશમાન.

द्युत त्रि० ઉપરનો અર્થ.

द्युतरु पु० કલ્પવૃક્ષ.

द्युतान त्रि० પ્રકાશમાન, તેજસ્વી.

द्युति स्त्री० દીપ્તિ, કાંતિ, શોભા, સાહિત્યપ્રસિદ્ધ સ્ત્રીઓનો એક સાત્વિક અલંકાર.

द्युतित न० દીપ્તિ, કાંતિ.

द्युतित त्रि० દીપ્તિવાળું, કાંતિવાળું.

द्युतिधर त्रि० કાંતિમાન, તેજસ્વી.

द्युतिधर पु० વિષ્ણુ.

द्युतिमत् त्रि० કાંતિમાન, સુંદર કાંતિવાળું.

द्युतिमत् पु० સ્વાયંભુવ મનુનો એક પુત્ર, મેરૂસાવર્ણ મનુકાળનો સપ્તર્ષિભેદ, મદ્ર દેશનો એક રાજા, શાલ્વ દેશનો એક રાજા, મદિરાશ્વ રાજાનો પુત્ર.

द्युतिला स्त्री० તે નામે એક ઔષધિ.

द्युधुनि स्त्री० ગંગા નદી.

द्युन न० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ લગ્નાવધિક સાતમું સ્થાન.

द्युनदी स्त्री० ગંગા નદી.

द्युनिवास पु० દેવ.

द्युनिवासिन् पु० દેવ.

द्युनिशा न० દિવસરાત.

द्युप पु० ઇન્દ્ર, સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

द्युपति पु० ઉપરના અર્થ.
द्युम त्रि० દિવસવાળું,સ્વર્ગવાળું,અગ્નિવાળું.
द्युमणि पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
द्युमत् त्रि० કાંતિવાળું.
द्युमत्सेन पु० શાલ્વદેશનો એક રાજા—સત્યવાનનો પિતા.
द्युमद्गान न० તે નામે સામવેદનું એક ગાન.
द्युमयी स्त्री० સૂર્યની પત્ની—જે વિશ્વકર્માની પુત્રી છે.
द्युम्न न० ધન, બળ.
द्युलोक पु० સ્વર્ગ લોક.
द्युवन् पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
द्युषद् पु० દેવ, ગ્રહ.
द्युसद् पु० દેવ, ગ્રહ.
द्यू त्रि० રમનાર, ક્રીડા કરનાર.
द्युत न० રમવું, ખેલવું, જુગાર, તે નામનું એક વિવાદપદ.
द्यूतकर त्रि० જુગારી.
द्यूतकार त्रि० જુગારી, જુગટું રમનાર, જુગાર રમાડનાર.
द्यतकारक त्रि० ઉપરના અર્થ.
द्यूतकृत त्रि० જુગારી.
द्यूतपूर्णिमा स्त्री० આશ્વિન પૂનેમ-શરદપૂનેમ.
द्यूतपौर्णमासी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
द्यतप्रतिपद् स्त्री० કાર્તિક શુદ પડવે.
द्यूतप्रतिपदा स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
द्यूतबीज न० કોડી.
द्यूतवीज न० કોડી.
द्यूतवृत्ति त्रि० જુગારી.
द्यूतवृत्ति स्त्री० જુગાર ખેલવાનો ધંધો.
द्यूतसभा स्त्री० જુગારખાનું, જુગટું રમવાનું સ્થળ.
द्यून न० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધલગ્નથીસાતમુંસ્થાન.
द्यून त्रि० રમનાર, ખેલનાર.
द्यै भ्वा० प० स० अनिट् ધિક્કારવું,તિરસ્કારવું.
द्यो स्त्री० સ્વર્ગ, આકાશ.
द्योकार त्रि० મહેલ વગેરે બનાવનાર કારીગર
द्योत पु० પ્રકાશ, તાપ.
द्योतक त्रि० પ્રકાશ કરનાર, પ્રકટ કરનાર, બોધ આપનાર, સમજાવનાર.
द्योतन त्रि० ઉપરના અર્થ, દીપાવનાર.
द्योतन पु० દીવો.
द्योतन न० પ્રકાશ, પ્રકાશવું, પ્રકટ કરવું, ખુલ્લું કરવું.
द्योतना स्त्री० ઉષા-પરોઢ, પરોઢીયું.
द्योतनि त्रि० પ્રકાશક,પ્રકટ કરનાર, ખુલ્લું કરનાર, દીપાવનાર.
द्योतमान त्रि० પ્રકાશતુ, પ્રકટ થતું, દીપતું.
द्योतरिङ्गण पु० પતંગીયું.
द्योभूमि पु० પક્ષી.
द्योभूमि स्त्री० द्वि० સ્વર્ગ અને પૃથ્વી.
द्योषद् पु० દેવ ગ્રહ.
द्योसद् पु० દેવ, ગ્રહ.
द्यौत्र न० તેજ, પ્રકાશ, તેજસ્વી પદાર્થ, જ્યોતિ.
द्यौर्लोक पु० સ્વર્ગ.
द्रगड पु० એક જાતનું વાદિત્ર.
द्रङ्क्षण न० એક તોલો વજન.
द्रङ्ग न० અમુક પ્રકારનું શહેર.
द्रढि नामधातु उभ० स० सेट् દૃઢ કરવું, મજબુત કરવું.
द्रढिमन पु० દૃઢપણું, દૃઢતા.
द्रढिष्ठ त्रि० અત્યંત દૃઢ.
द्रढीयस् त्रि० ઘણું દૃઢ.
द्रधस् स्त्री० સ્વર્ગ અને પૃથ્વી.
द्रप्स न० પાતળું દહીં.
द्रप्स पु० રસ.
द्रप्स त्रि० ઉતાવળી ચાલવાળું.
द्रप्सिन् त्रि० ઝરનાર, ટપકનાર, સ્રવનાર.
द्रप्स्य न० પાતળું દહી.
द्रम् भ्वा० प० स० सेट् ગમન કરવું, જવું.
द्रमिल पु० તે નામે એક દેશ.

द्रम्म पु० સોળપણનો એક દ્રમ્મ–ચોસઠપૈસા.
द्रव પુ૦ દ્રવવું, ઝરવું,ખરવું, પલાયન કરવું, નાસી જવું, રસ, પ્રવાહ, વેગ, ગમન કરવું, મશ્કરી, દારૂ.
द्रव ત્રિ૦ દ્રવનાર, ઝરનાર, પ્રવાહી
द्रवक ત્રિ૦ નાસીજતું, ઝરનાર, ટપકનાર, સ્રવનાર.
द्रवज પુ૦ ગોળ.
द्रवज ત્રિ૦ પ્રવાહી પદાર્થમાંથી ઉત્પન્ન થયેલ.
द्रवण ન૦ દ્રવવું, ઝરવું, ખરવું, સ્રવવું.
द्रवत् ત્રિ૦ દ્રવતું, ઝરતું, ખરતું, ટપકતું
द्रवत् कण्ड्वा० प० स० सेट ઉપભોગ કરવો.
द्रवत्पत्री સ્ત્રી૦ એક જાતનું ઝાડ–શિમુડીવૃક્ષ.
द्रवता સ્ત્રી૦ દ્રવપણું, પ્રવાહીપણું.
द्रवत्व ન૦ ઉપરના અર્થ, ન્યાયશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક ગુણ.
द्रवद्रव्य ન૦ પ્રવાહી પદાર્થ.
द्रवन्ती સ્ત્રી૦ વહેતી નદી, मूषिकपर्णी વનસ્પતિ.
द्रवरस ત્રિ૦ પ્રવાહી રસવાળું.
द्रवरस પુ૦ પ્રવાહી રસ.
द्रवरसा સ્ત્રી૦ લાખ.
द्रवस् कण्ड्वादि० प० स० सेट् ઉપભોગકરવો.
द्रवाधार પુ૦ પ્રવાહી દ્રવ્યનો આધાર પાત્ર વગેરે, ખોબો, ચાંગળું.
द्रवाय्य ત્રિ૦ ઉતાવળીયું, ઝડપદાર.
द्रवि ત્રિ૦ સોનું વગેરે ગાળનાર સોની વગેરે.
द्रविड પુ૦ તે નામે એક દેશ.
द्रविडी સ્ત્રી૦ તે નામે એક રાગિણી.
द्रविण ન૦ ધન, સોનું, બળ, પરાક્રમ, વાંછિત, ઇચ્છા.
द्रविण પુ૦ પૃથુરાજાનો એક પુત્ર.
द्रविणक પુ૦ વસુસુતાગ્નિનો એક પુત્ર.
द्रविणक ન૦ द्रविण ન૦ જુઓ.
द्रविणनाशन ન૦ સરગવાનું ઝાડ.
द्रविणप्रद ત્રિ૦ ધન આપનાર, સોનું આપનાર, બળ આપનાર, પરાક્રમ આપનાર.
द्रविणप्रद પુ૦ વિષ્ણુ.
द्रविणवत् ત્રિ૦ ધનવાન,બળવાન, પરાક્રમી.
द्रविणस् ત્રિ૦ ધનની ઇચ્છાવાળું, સોનાની ઇચ્છાવાળું, બળની ઇચ્છાવાળું.
द्रविणस्यु ત્રિ૦ ઉપરના અર્થ.
द्रविणोदस् ત્રિ૦ ધનદાતા.
द्रविणोदस् પુ૦ અગ્નિ.
द्रवित्नु ત્રિ૦ ગતિશીલ, જતું, ચાલતું.
द्रवीकरण ન૦ પ્રવાહી કરવું, રસરૂપ કરવું.
द्रवीकृत ત્રિ૦ પ્રવાહી કરેલ, રસરૂપ કરેલ.
द्रवीभवन ન૦ પ્રવાહરૂપ થવું, રસરૂપ થવું.
द्रवीभूत ત્રિ૦ પ્રવાહરૂપ થયેલ, રસરૂપ થયેલ.
द्रव्य ન૦ દ્રવ્ય, પદાર્થ, પિતળ, ધન, પૃથ્વી વગેરે નવ દ્રવ્ય, વિલેપન, ઔષધ, દવા, લાખ, વિનય, દારૂ.
द्रव्य ત્રિ૦ ઝાડનું, ઝાડ સંબંધી, ઝાડનો વિકાર.
द्रव्यक ત્રિ૦ દ્રવ્ય હરી જનાર, દ્રવ્ય લઇ જનાર, દ્રવ્ય ધારણ કરનાર.
द्रव्यकल्क પુ૦ કોઇપણ પદાર્થનો કલ્ક.
द्रव्यगण પુ૦ દ્રવ્યોનો સમૂહ.
द्रव्यगुण પુ૦ દ્રવ્યનો ગુણ જણાવનાર એક ગ્રંથ, દ્રવ્યનો ગુણ.
द्रव्यपति પુ૦ જૂદા જૂદા દ્રવ્યોની સ્વામી મેષ વગેરે રાશિ.
द्रव्यमय ત્રિ૦ પુષ્કળ દ્રવ્યવાળું.
द्रव्यवत् ત્રિ૦ દ્રવ્યવાળું.
द्रव्यविशेष પુ૦ અમુક અમુક ધર્મોથી દ્રવ્યોમાં વિશેષ–ભેદ.
द्रव्यशुद्धि સ્ત્રી૦ દ્રવ્યને સાફ કરવું તે.
द्रष्टव्य ત્રિ૦ જોવા યોગ્ય, દર્શન કરવા યોગ્ય.
द्रष्टुकाम ત્રિ૦ જોવાની ઇચ્છાવાળું.
द्रष्टुमनस् ત્રિ૦ જોવાના વિચારવાળું.
द्रष्टृ ત્રિ૦ જોનાર,, સાક્ષાત્કાર કરનાર, તપાસનાર, આત્મદર્શન કરનાર.

द्रष्टृ पु० ન્યાયાધીશ.
द्रष्टृता स्त्री० જોનારપણું.
द्रष्टृत्व न० જોનારપણું.
द्रह पु० ધરો, પાણીનો ધરો.
द्रह्यत् त्रि० દૃઢ કરતું.
द्रा अदा० प० अ० अनिट् નિદ્રા લેવી. ઉંઘવું, નાસી જવું.
द्राक् अव्य० શીઘ્ર, સત્વર, જલદી, તુરત.
द्राक्षा स्त्री० દ્રાક્ષ, ધરાખ.
द्राक्षाघृत न० દ્રાક્ષમિશ્ર પકવ ઘી–વૈદ્યક-પ્રસિદ્ધ ઔષધરૂપ ઘી.
द्राक्षामान् त्रि० દ્રાક્ષવાળું.
द्राख् भ्वा० प० सेट् સુકવવું स० પૂર્ણ થવું अ०
द्राघ् भ्वा० प० अ० सेट् પરિશ્રમ કરવો, પ્રયાસ કરવો, મહેનત કરવી, સમર્થ થવું, શ્રમ થવો.
द्राघमन् पु० લંબાઇ.
द्राघि नामधातु उभ० स० सेट् લાંબુ કરવું.
द्राघिमन् पु० લંબાઇ.
द्राघिष्ठ त्रि० અતિશય લાંબું.
द्राघीयस् त्रि० ઘણું લાંબુ.
द्राङ्क्ष् भ्वा० प० स० सेट् ઇચ્છવું, આકાંક્ષા રાખવી, ચાહવું.
द्राङ्घ् भ्वा० प० अ० सेट् द्राघ ધાતુ જુઓ.
द्राड् भ्वा० आ० स० सेट् ફોડવું, ભાંગવું, તોડવું.
द्राण त्रि० નિદ્રા પામેલ, ઉંઘેલ, નાસી ગયેલ.
द्राण न० નિદ્રા, ઉંઘ, પલાયન.
द्राप पु० કાદવ, આકાશ. શિવ, મૂર્ખ.
द्रापि पु० રૂદ્રદેવ, બખ્તર.
द्राप्स न० પાતળું દહીં.
द्रामिल पु० ચાણક્ય.
द्रामिर त्रि० દ્રમિલ દેશમાં રહેનાર.
द्राव पु० ગમત, ગતિ, ઝરવું, ટપકવું, પશ્ચાત્તાપ, નાસી જવું.
द्रावक पु० ચન્દ્રકાન્તમણિ, પંડિત, ચતુર. ચોર, છાકટો, લોફર. ટંકણખાર, તે નામે એક ઔષધ
द्रावक त्रि० પાણી પાણી કરી દેનાર, પલાળી નાખનાર, હૃદયને હરી લેનાર, હૃદય પીગળાવનાર.
द्रावक न० મીણ.
द्रावककन्द पु० 'तैलककन्द' વનસ્પતિ.
द्रावकर न० ધોળો ટંકણખાર.
द्रावकर त्रि० द्रावक त्रि० જુઓ.
द्रावकार त्रि० द्रावक त्रि० જુઓ.
द्रावकारक त्रि० द्रावक त्रि० જુઓ.
द्रावण न० નિર્મળીનું ફળ–નિર્મળી, પ્રવાહી કરવું, ઓગાળવું, પીગળાવવું.
द्रावण त्रि० નસાડનાર.
द्रावयित्नु त्रि० નસાડનાર, પલાયન કરાવનાર.
द्राविड त्रि० દ્રવિડ દેશવાસી. દ્રાવિડી.
द्राविडक न० બિડલવણ.
द्राविडभूतिक पु० બિડલવણ.
द्राविडी स्त्री० એલચી.
द्रावित त्रि० ઓગાળેલ, પીગળાવેલ, રસરૂપ કરેલ, પ્રવાહી કરેલ, નસાડેલ.
द्राविन् पु० ટંકણખાર.
द्राविन् त्रि० ઓગાળનાર, પીગળાવનાર, રસરૂપ કરનાર. નસાડનાર.
द्राव्य त्रि० નસાડવા યોગ્ય. રસરૂપ કરવા યોગ્ય, ઓગાળવા યોગ્ય, પાતળું કરવા યોગ્ય.
द्राह् भ्वा० आ० अ० सेट् જાગવું.
द्राह्यायण पु० સામવેદીઓના કલ્પસૂત્રના કર્તા એક ઋષિ.
द्रु भ्वा० प० स० अनिट् ગમન કરવું, જવું.
द्रु भ्वा० प० अनिट् પશ્ચાત્તાપ કરવો अ० દુઃખ દેવું. પાડવું મારવું, મારી નાખવું स०
द्रु पु० વૃક્ષ, શાખા.
द्रु स्त्री० ગમન, ગતિ.
द्रु न० ઝાડનો વિકાર.
द्रु त्रि० દ્રવવાળું. રસવાળું. પ્રવાહી.

द्रुकिलिम न० દેવદારનું ઝાડ.

द्रुघण पु० મગદળ, લોઢાની હથોડી, એક જાતનો ચંપો, હથોડા, કુહાડો, પરબ્રહ્મ, બ્રહ્મા.

द्रुषण न० પુષ્કળ વૃક્ષોવાળું વન.

द्रुड् તુદા० प० स० सेट् બુડી જવું, ડુબી જવું.

द्रुण् તુદા० प० सेट् વાંકા થવું, વક્ર થવું, અ० ગમન કરવું, જવું, વાંકું ચાલવું, હિંસા કરવી, કરડવું. स०

द्रुण न० ધનુષ, તરવાર.

द्रुण पु० વીંછી, ભમરો.

द्रुण त्रि० ચાડીયું, લુચ્ચું, ખળ.

द्रुणस त्रि० લાંબા નાકવાળું.

द्रुणह पु० તરવારનું મ્યાન.

द्रुणा स्त्री० ધનુષની દોરી.

द्रुणि स्त्री० દ્રોણી, પાણીની ટાંકી, કાચબી.

द्रुणी स्त्री० ઉપરના અર્થ, ભમરી, વીંછણ.

द्रुत त्रि० ઓગળેલ, પીગળેલ, રસરૂપ થયેલ, ઝડપદાર, ઉતાવળીયું, વેગવાળું.

द्रुत न० શીઘ્ર. સત્વર, જલદી, ઝડપ.

द्रुत पु० બિલાડો, ઝાડ.

द्रुतपद न० ઉતાવળું પગલું,

द्रुतपद त्रि० ઉતાવળા પગલાવાળું.

द्रुतमध्या स्त्री० તે નામે એક છંદ.

द्रुतविलम्बित न० તે નામે એક છંદ.

द्रुतविलम्बित त्रि० કંઇક ઉતાવળું અને કંઇક ધીમું.

द्रुति स्त्री० રસ, પ્રવાહ, ગતિ, ગમન.

द्रुनख पु० કાંટો.

द्रुनह पु० તરવારનું મ્યાન.

द्रुपद पु० પંચાળ દેશનો એક રાજા.

द्रुपद न० કાષ્ઠનો પ્રદેશ, કાષ્ઠની પાદુકા-પાવડી.

द्रुपदतनय पु० ધૃષ્ટદ્યુમ્ન, શિખંડી.

द्रुपदतनया स्त्री० દ્રૌપદી.

द्रुपदपुत्र पु० द्रुपदतनय જુઓ.

द्रुपदपुत्री स्त्री० દ્રૌપદી.

द्रुपदसुत पु० ધૃષ્ટદ્યુમ્ન, શિખંડી.

द्रुपदसुता स्त्री० દ્રૌપદી.

द्रुपदसूनु पु० द्रुपदतनय જુઓ.

द्रुपदा स्त्री० ' द्रुपद ' શબ્દવાળી ઋચા.

द्रुपदात्मज पु० ધૃષ્ટદ્યુમ્ન, શિખંડી.

द्रुपदात्मजा स्त्री० દ્રૌપદી.

द्रुपदादित्य पु० કાશીમાં દ્રૌપદીએ સ્થાપેલું એક આદિત્યલિંગ

द्रुपदी स्त्री० લાંબા પગવાળી સ્ત્રી.

द्रुम पु० વૃક્ષ, ઝાડ, કુબેર, કલ્પવૃક્ષ,તે નામે દ્વાપરયુગનો એક રાજા, તે નામે એક પ્રાચીન મહારાજા, કૃષ્ણથી રૂક્મિણીમાં થયેલ એક પુત્ર, તે નામે કિન્નરોનો રાજા.

द्रुमनख पु० કાંટો.

द्रुममय त्रि० ઝાડનો વિકાર, ઝાડમય.

द्रुममर पु० કાંટો.

द्रुमवत् अव्य० ઝાડની પેઠે.

द्रुमवत् त्रि० ઝાડવાળું.

द्रुमव्याधि पु० ઝાડનો રોગ, લાખ.

द्रुमशीर्ष न० ઝાડનો અગ્રભાગ—ટોચ,ઇમારત અથવા ભીંતનો અગ્રભાગ—કાંગરો

द्रुमश्रेष्ठ पु० શ્રેષ્ઠ ઝાડ, તાડનું ઝાડ.

द्रुमषण्ड न० વૃક્ષોનો સમૂહ.

द्रुमसेन पु०તે નામે એક રાજા.

द्रुमानति स्त्री० જૈન તીર્થંકરોનો દેવકૃત એક અતિશય.

द्रुमामय पु० द्रुमव्याधि જુઓ.

द्रुमारि पु० હાથી.

द्रुमारि त्रि० ઝાડનો નાશ કરનાર હરકોઇ.

द्रुमाश्रय त्रि० ઝાડના આશ્રયવાળું.

द्रुमाश्रय पु० કાચંડા, કાકીડો.

द्रुमाश्रया स्त्री० કાચંડી, કાકીડી.

द्रुमिणी स्त्री० વૃક્ષોનો સમૂહ.

द्रुमेश्वर पु० વૃક્ષોમાં શ્રેષ્ઠ, તાડનું ઝાડ,ચંદ્ર, કપૂર.

द्रुमोत्पल पु० करेणनुं झाड.
द्रुम्म् भ्वा० प० स० सेट् गमन करवुं,जवुं.
द्रुवय पु० मान. माप, वजन.
द्रुसल्लक पु० चारोळीनुं झाड.
द्रुह् दिवा० प० स० वेट् कोप करवो, द्रोह करवो, कोइनुं अनिष्ट चिंतववुं.
द्रुह् त्रि० द्रोह करनार, कोपनार, कोइनुं अनिष्ट चिंतवनार.
द्रुह त्रि० उपरना अर्थ.
द्रुह पु० पुत्र.
द्रुहण पु० ब्रह्मा.
द्रुहिण पु० ब्रह्मा, विष्णु.
द्रुही स्त्री० पुत्री.
द्रुह्यत त्रि० द्रोह करतुं, कोप करतुं
द्रुह्य त्रि०द्रोह करवा योग्य, कोप करवा योग्य.
द्रुह्यु पु० ययाति राजानो शर्मिष्टामां उत्पन्न थयेलो एक पुत्र.
द्रू स्वा० उभ० स० सेट् जवुं, वध करवो.
द्रू क्र्या० उभ० स० सेट् उपरना अर्थ.
द्रू पु० सोनुं.
द्रूघण पु० द्रुघण पु० जुओ.
द्रूण पु० वींछी.
द्रेक् भ्वा० आ० अ० सेट् शब्द करवो. उत्साह करवो.
द्रेक्क पु० राशिनो तृतीयांश.
द्रेक्कण पु० उपरनो अर्थ.
द्रेक्काण पु० राशिनो तृतीयांश.
द्रेश्य त्रि० दर्शन करवयोग्य, जोवायोग्य.
द्रेष्काण पु० राशिनो तृतीयांश.
द्रै भ्वा० प० अ० अनिट् निद्रा लेवी, ऊंघवुं.
द्रोघ त्रि० द्रोह करवा योग्य.
द्रोण पु० द्रोणाचार्य, एक जातनो कागडो, वींछी, चार सो धनुष लांबु पहोळुं जळाशय, ते नामे एक मेघनायक, फूलझाड, दरेकोइ झाड, ते नामे एक पर्वत.

द्रोण पु० न० एंसी रुपीआभारवाळा आढशेर, तेज प्रमाणना बत्रीस शेर, एक खारीनो सोळमो भाग.
द्रोणक पु० द्रोण पु० जुओ.
द्रोणकलश पु० एक प्रकारनुं यज्ञपात्र.
द्रोणकाक पु० एक जातनो कागडो.
द्रोणक्षीरा स्त्री० बत्रीस शेर दूध आपनारी गाय.
द्रोणगन्धिका स्त्री० अरडुशी.
द्रोणघा स्त्री० द्रोणक्षीरा जुओ.
द्रोणचित् पु० यज्ञिय एक अग्नि.
द्रोणदुग्धा स्त्री० द्रोणक्षीरा जुओ.
द्रोणदुघा स्त्री० द्रोणक्षीरा जुओ.
द्रोणपदी स्त्री० द्रोण जेवा पगवाळी स्त्री.
द्रोणपर्णी स्त्री० एक जातनी केळ.
द्रोणपुष्पी स्त्री० एक जातनी क्षुप वनस्पति, द्रोणवृक्ष.
द्रोणंपच त्रि० एक द्रोण जेटलुं रांधनार
द्रोणमान त्रि० एक द्रोण जेटला मापनुं
द्रोणमाना स्त्री० द्रोणक्षीरा जुओ.
द्रोणमुख न० चारसो गाममां जे एक गाम सुंदर होय ते.
द्रोणशर्मपद न० ते नामे एक तीर्थ.
द्रोणसाच त्रि० द्रोणकलशनो सेवक.
द्रोणा स्त्री० द्रोणपुष्पी जुओ.
द्रोणाचार्य पु० पांडव-कौरवोना शस्त्रशिक्षक.
द्रोणाचार्यक पु० उपरनो अर्थ.
द्रोणाहाव पु० वृक्षमय एवुं कोइ जलाशय.
द्रोणि स्त्री० केळना पान वगेरेनुं बनावेलुं पात्र, तेलथी भरेलुं मोटुं पात्र, लाकडानुं स्नानपात्र, पाणीनी टांकी, पर्वतोनी वच्चेनो प्रदेश.
द्रोणिका स्त्री० गळी.
द्रोणी स्त्री० उपरना अर्थ. द्रोणाचार्यनी पत्नी, केळ, गळीनो छोड. पर्वतनी संधि. एक जातनुं चाबखुं, ते नामे एक नदी,

એક સો અઠ્ઠાવીસ સેર વજન, શીઘ્ર,જલદી.
द्रोणीदल न० કેવડાનું ઝાડ–केतकी.
द्रोणीलवण न० કર્ણાટક દેશ પાસેનું મીઠું.
द्रोण्य त्रि० કાષ્ઠના યજ્ઞસ્તંભને યોગ્ય પશુ વગેરે.
द्रोण्यश्व त्रि० શીઘ્ર વ્યાપક, સત્વર વ્યાપ્ત થનાર.
द्रोमिल पु० ચાણક્ય મુનિ.
द्रोह पु० દ્રોહ, કોઇનું અનિષ્ટ ચિંતવવું, કપટપૂર્વક મારવું.
द्रोहचिन्तन न० હિંસા, પારકાનું અનિષ્ટ ચિંતવવું.
द्रोहाट त्रि० કોઇને મારી નાખવા માટે કપટ વેશ ધારણ કરનાર, બિલાડા જેવી વૃત્તિવાળું, પરહિંસા માટે વ્રત ધારણ કરનાર, મૃગનો શિકારી.
द्रोहाट पु० વેદની એક શાખા.
द्रोहित त्रि० જેનો દ્રોહ થયો હોય તે.
द्रोहिन् त्रि० દ્રોહવાળું, દ્રોહ કરનાર.
द्रौण त्रि० એક દ્રોણ જેટલા ધાન્ય વગેરેને પોતાનામાં સમાવનાર, એક દ્રોણ જેટલું હરી જનાર, એક દ્રોણ જેટલું રાંધનાર.
द्रौणायन पु० દ્રોણ પુત્ર–અશ્વત્થામા.
द्रौणायनि पु० અશ્વત્થામા.
द्रौणि पु० ઉપરનો અર્થ.
द्रौणिक त्रि० એક દ્રોણ ધાન્ય જેમાં વવાય તેવું ક્ષેત્ર વગેરે.
द्रौणिकी स्त्री० જેમાં એક દ્રોણ જેટલું સમાય તેવું એક પાત્ર.
द्रौणीज न० કર્ણાટક દેશની પાસેનું મીઠું.
द्रौणीज पु० અશ્વત્થામા.
द्रौपद पु० દ્રુપદ રાજાનો પુત્ર.
द्रौपद त्रि० દ્રુપદ રાજાનું, દ્રુપદસંબંધી.
द्रौपदायनि त्रि० દ્રુપદે કરેલ.
द्रौपदी स्त्री० દ્રુપદ રાજાની પુત્રી–પાંડવોની પત્ની.
द्रौपदेय पु० દ્રૌપદીનો પુત્ર.
द्रौहिक त्रि० નિત્ય દ્રોહને યોગ્ય.
द्रौह्य त्रि० દ્રુહ્યુનો પુત્ર.
द्वन्द्व न० રહસ્ય, મર્યાદા, જૂદા રહેવું, યજ્ઞપાત્ર, સાથે રહેવાપણું, મિથુન, યુગલ, જોડલું, કિલ્લો.
द्वन्द्व पु० એક જાતનો રોગ, વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ દ્વન્દ્વ સમાસ, મિથુન રાશિ, કજીયો.
द्वन्द्वगद पु० રાગ–દ્વેષાદિરૂપ રોગ.
द्वन्द्वचर पु० ચક્રવાક પક્ષી–ચકવો.
द्वन्द्वचरी स्त्री० ચક્રવાક પક્ષિણી–ચકવી.
द्वन्द्वचारिन् पु० ચક્રવાક પક્ષી.
द्वन्द्वचारिणी स्त्री० ચક્રવાક પક્ષિણી.
द्वन्द्वज त्रि० વાત–પિત્ત–કફ–એ ત્રણમાંના બબ્બેથી થયેલ કોઇ રોગ વગેરે, કજીયાથી થયેલ.
द्वन्द्वदोषोत्थ त्रि० વાત–પિત્ત–કફ–એ ત્રણમાંના બબ્બેથી થયેલ રોગ વગેરે.
द्वन्द्वभिन्न न० સ્ત્રીપુરૂષનો ભેદ.
द्वन्द्वयुद्ध न० બબ્બેનું યુદ્ધ. બેનું યુદ્ધ.
द्वन्द्वातीत त्रि० સુખ–દુઃખ–રાગ–દ્વેષ–વગેરેથી મુક્ત.
द्वय त्रि० બે અવયવવાળું, બે પણાવાળું, બે પ્રકારનું, બે પણાથી યુક્ત.
द्वय न० બેનો અવયવ, બેપણું.
द्वयाग्नि पु० ચિત્રક વૃક્ષ–ચિત્રાનું ઝાડ.
द्वयातिग त्रि० રજોગુણ તથા તમોગુણથી રહિત.
द्वयाविन् त्रि० બેપણાથી યુક્ત.
द्वयी स्त्री० બે અવયવ, બેપણું.
द्वयु पु० પ્રત્યક્ષમાં સારૂં બોલનાર અને પાછળથી ખરાબ બોલનાર–શત્રુ.
द्वर त्रि० આવરણ કરનાર, ઢાંકનાર.
द्वरि त्रि० ઉપરના અર્થ.
द्वाःस्थ पु० દ્વારપાળ.
द्वाःस्थ त्रि० દ્વારમાં ઉભેલ.

द्वाःस्थित त्रि० ઉપરનો અર્થ.
द्वाःस्थित पु० દ્વારપાળ.
द्वाःस्थितदर्शक पु० દ્વારપાળ.
द्वाचत्वारिंश त्रि० બેંતાળીસમું.
द्वाचत्वारिंशत् स्त्री० બેંતાળીસ, બેંતાળીસની સંખ્યા.
द्वाचत्वारिंशतिक त्रि०બેંતાળીસપ્રમાણનું.
द्वाचत्वारिंशत्तम त्रि० બેંતાળીસમું.
द्वाज पु० ભરદ્વાજ ઋષિ.
द्वात्रिंश त्रि० બત્રીસમું.
द्वात्रिंशत् स्त्री० બત્રીસ, બત્રીસની સંખ્યા.
द्वात्रिंशत्तम त्रि० બત્રીસમું.
द्वात्रिंशदक्षरिन् त्रि० બત્રીસ અક્ષરવાળું.
द्वात्रिंशदपराध पु० ભક્તોના ઇશ્વરવિષે બત્રીસ અપરાધ.
द्वात्रिंशल्लक्षण पु० બત્રીસ લક્ષણવાળો પુરુષ.
द्वादश त्रि० બારમું.
द्वादशक त्रि० બારની સંખ્યાવાળું.
द्वादशक न० બારની સંખ્યા.
द्वादशकर पु०કાર્તિક સ્વામી,જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ શુક્લ યોગ, હર્ષણ યોગ, કાર્તિક સ્વામીનો એક અનુચરગણ.
द्वादशकरा स्त्री० તે નામે ભૈરવી દેવી.
द्वादशधा स्त्री० બાર પ્રકારે.
द्वादशन् त्रि० બાર, બારની સંખ્યા.
द्वादशपत्र न० 'ॐ नमो भगवते वासुदेवाय' એ બાર અક્ષરવાળો મંત્ર.
द्वादशपुत्र पु० ब० ધર્મશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ બાર પ્રકારના પુત્રો—ઔરસ-ક્ષેત્રજ—દત્તક—કૃત્રિમ-ગૂઢોપત્પન્ન—અપવિદ્ધ—કાનીન—સહોઢ-ક્રીત-પૌનર્ભવ—સ્વયંદત્ત—પારશવ.
द्वादशप्रसृत पु० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક અસ્તિ.
द्वादशभाव पु० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ તનુ વગેરે બાર ભાવ.
द्वादशभुज पु० द्वादशकर જુઓ.
द्वादशभुजा स्त्री० द्वादशकरा જુઓ.
द्वादशमद्य न० બાર પ્રકારનો દારૂ.
द्वादशमल पु० મનુષ્યના શરીરમાં રહેલો બાર પ્રકારનો મળ.
द्वादशमास पु० બાર મહિના—એક વર્ષ.
द्वादशमासकर्मन् न० બાર મહિનાનું કામ.
द्वादशमासिक न० બાર મહિને કરવાનું એક શ્રાદ્ધ.
द्वादशयात्रा स्त्री० બાર મહિનાની યાત્રા—બાર-મહિનામાં બાર પ્રકારની યાત્રા.
द्वादशरश्मि पु० બૃહસ્પતિ.
द्वादशराजमण्डल न० બાર રાજાઓનું મંડળ.
द्वादशरात्र पु० બાર દિવસનો એક યાગ—અહીનયાગ, તે નામે એક સત્ર.
द्वादशलोचन पु० કાર્તિક સ્વામી.
द्वादशवर्गी स्त्री० બાર વર્ગ.
द्वादशवार्षिक त्रि० બાર વર્ષ માટે નીમાયેલ, બાર વર્ષમાં થયેલ.
द्वादशशुद्धि स्त्री० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ બાર શુદ્ધિ.
द्वादशशोधित न० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ શુદ્ધિયુક્ત લગ્ન.
द्वादशसंग्राम पु० દેવો તથા અસુરો વચ્ચે થયેલ બાર પ્રકારનું યુદ્ધ.
द्वादशसप्तमीव्रत न० બાર મહિનાની સાતમે કરવાનું સૂર્યનું એક વ્રત.
द्वादशसाहस्र त्रि० બાર હજારની સંખ્યાવાળું.
द्वादशसाहस्रिक त्रि० ઉપરનો અર્થ.
द्वादशांशु पु० બૃહસ્પતિ.
द्वादशाक्ष पु० કાર્તિકસ્વામી, બુદ્ધદેવ, કાર્તિક સ્વામીનો એક અનુચર.
द्वादशाक्षर न० બાર અક્ષરનો જગતી નામે છંદ.
द्वादशाक्षर पु० 'द्वादशपत्र' જુઓ.
द्वादशाख्य पु० બુદ્ધદેવ.

द्वादशाङ्ग पु० એક પ્રકારનો ધૂપ.
द्वादशाङ्गी स्त्री० જૈન મત પ્રસિદ્ધ બાર અંગો.
द्वादशाङ्गुल पु० બાર આંગળ પ્રમાણનું, વેંત.
द्वादशात्मन् पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
द्वादशादित्य पु० બાર આદિત્યો.
द्वादशाध्यायी स्त्री० બાર અધ્યાય-જૈમિની સૂત્રરૂપ દ્વાદશ લક્ષણી, મંત્ર સંહિતા.
द्वादशान्यिक त्रि० જેના અધ્યયનમાં બાર નિંદ્યપાઠ થયા હોય તેવો કોઇ અધ્યયનકર્તા.
द्वादशायतन न० બૌદ્ધમત પ્રસિદ્ધ બારપૂજા સ્થાનો-પાંચ જ્ઞાનેન્દ્રિય-પાંચ કર્મેન્દ્રિય-મન તથા બુદ્ધિ.
द्वादशायुस् पु० કુતરો.
द्वादशार न० બાર ખૂણાવાળું રાશિચક્ર વગેરે.
द्वादशार्चिस् पु० બૃહસ્પતિ.
द्वादशाशन न० બારપ્રકારનો ખોરાક.
द्वादशास्त्र न० ગણિતપ્રસિદ્ધ સમખાત.
द्वादशास्त्रा स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
द्वादशाह पु० બાર દિવસે સાધ્ય એક યજ્ઞ, બારમો દિવસ, બાર દિવસ.
द्वादशिक त्रि० બારશને દિવસે થયેલ.
द्वादशी स्त्री० બારશ તિથિ, બારમી.
द्वानवत त्रि० બાણુમું.
द्वानवति स्त्री० બાણું, બાણુંની સંખ્યા.
द्वानवतितम त्रि० બાણુમું.
द्वापञ्चाश त्रि० બાવનમું.
द्वापञ्चाशत् स्त्री० બાવન, બાવનની સંખ્યા.
द्वापञ्चाशत्तम त्रि० બાવનમું.
द्वापर पु० સંશય, તે નામે એક યુગ-જેનું પ્રમાણ મનુષ્યનાં આઠ લાખ ચોસઠ હજાર વર્ષનું હોય છે.
द्वापर न० બે ટીપકીવાળો પાસો.
द्वापराय पु० એક પ્રકારનું જુગટું.

द्वामुष्यायण पु० બેનો પુત્ર, ઉદ્દાલક ગૌતમ મુનિ.
द्वार् स्त्री० બારણું, ઉપાય.
द्वार न० બારણું, મુખ, ઉપાય, શેષ અંગ.
द्वारक न० દ્વારકા નગરી.
द्वारकण्टक पु० न० કમાડ
द्वारका स्त्री० દ્વારકા નગરી.
द्वारकाधीश पु० કૃષ્ણ.
द्वारकाधीश्वर पु० કૃષ્ણ.
द्वारकानाथ पु० કૃષ્ણ.
द्वारकापति पु० કૃષ્ણ.
द्वारकाशिला स्त्री० શાલિગ્રામની પેઠે જે પૂજ્ય ગણાય છે તેવો દ્વારકામાં ઉત્પન્ન થતો પત્થર.
द्वारकास्वामिन् पु० કૃષ્ણ.
द्वारकेश पु० શ્રીકૃષ્ણ.
द्वारगोप पु० દ્વારપાળ.
द्वारदातु पु० એક જાતનું ઝાડ.
द्वारप पु० દ્વારપાળ, વિષ્ણુ.
द्वारपति पु० દ્વારપાળ.
द्वारपाल त्रि० બારણાનું રક્ષણ કરનાર-દ્વારપાળ.
द्वारपालक त्रि० ઉપરનો અર્થ.
द्वारपालिका स्त्री० દ્વારપાળ સ્ત્રી.
द्वारपिण्डी स्त्री० ઉંબરો.
द्वारबलिभुज् पु० બગલો.
द्वारयन्त्र न० તાળું, આગળીઓ, ભુંગળ.
द्वारवती त्रि० દ્વારકા નગરી.
द्वारशाखा स्त्री० બારસાંખ.
द्वारस्तम्भ पु० બારણાંનો થાંભલો.
द्वारस्थ त्रि० બારણામાં રહેલ.
द्वारस्थ पु० દ્વારપાળ.
द्वारस्थित पु० દ્વારપાળ.
द्वारस्थित त्रि० બારણામાં રહેલ.
द्वारादि स्त्री० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.
द्वाराध्यक्ष पु० દ્વારપાળ, પ્રતીહાર-છડીદાર.

द्वाराध्यक्षा स्त्री० દ્વારપાળ સ્ત્રી. પ્રતીહારી.
द्वारावती त्रि० દ્વારકા નગરી.
द्वारिक पु० દ્વારપાળ.
द्वारिका स्त्री० દ્વારકા નગરી.
द्वारिन् पु० દ્વારપાળ.
द्वारिन् त्रि० બારણાવાળું.
द्वार्य पु० દ્વારપાળ.
द्वार्य त्रि० બારણામાં હોનાર-થનાર.
द्वाविंश त्रि० બાવીસમું, બાવીસથી યુક્ત સો વગેરે.
द्वाविंशति स्त्री० બાવીસ, બાવીસની સંખ્યા.
द्वाविंशतितम त्रि० બાવીસમું.
द्वाषष्ट त्रि० બાસઠમું.
द्वाषष्टि स्त्री० બાસઠ, બાસઠની સંખ્યા.
द्वाषष्टितम त्रि० બાસઠમું.
द्वासप्तत त्रि० બોંહતેરમું.
द्वासप्तति स्त्री० બોંહતેરની સંખ્યા, બોંહતેર.
द्वासप्ततितम त्रि० બોંહતેરમું.
द्वास्थ पु० દ્વારપાળ.
द्वास्थ त्रि० બારણામાં ઉભેલ-રહેલ.
द्वास्थित त्रि० ઉપરનો અર્થ.
द्वास्थित पु० દ્વારપાળ.
द्वास्थितदर्शक पु० દ્વારપાળ.
द्वि त्रि० બે, બેની સંખ્યા.
द्विक त्रि० બે, બેની સંખ્યાવાળું, બે કકારવાળું.
द्विक पु० કાગડો, ચક્રવાક પક્ષી.
द्विक न० બેપણું.
द्विककार पु० કાગડો, ચક્રવાક પક્ષી.
द्विककार त्रि० બે કકારવાળું.
द्विककारी स्त्री० કાગડી, ચક્રવાકી.
द्विककुद् पु० ઉંટ.
द्विकर त्रि० બે કરનાર, બે હાથવાળું.
द्विकर न० બે હાથ.
द्विकार्षापण त्रि० બે કાર્ષાપણ-સિક્કાથી ખરીદેલ.
द्विकार्षापणिक त्रि० ઉપરનો અર્થ.
द्विकी स्त्री० કાગડી, ચક્રવાક પક્ષીણી.
द्विकौडविक त्रि० બે કુડવથી ખરીદેલ.
द्विगु त्रि० બે ગાયવાળું-બે ગાયનો માલીક.
द्विगु पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક સમાસ.
द्विगुण त्रि० બેથી ગુણેલ, બેગણું, બમણું.
द्विगुणता स्त्री० બેગણાપણું, બમણાપણું.
द्विगुणत्व न० ઉપરના અર્થ.
द्विगुणाकृ तना० उभ० स० अनिट् બેગણું ખેડવું, બમણું ખેડવું.
द्विगुणाकर्ण त्रि०બમણા કાનરૂપ લક્ષણવાળું.
द्विगुणित त्रि० બેથી ગુણેલ, બેગણું, બે ગણું કરેલ.
द्विचत्वारिंश त्रि० બેંતાળીસમું.
द्विचत्वारिंशत् स्त्री० બેંતાળીસ, બેંતાળીસની સંખ્યા.
द्विचत्वारिंशतिक त्रि०બેંતાળીસ પ્રમાણનું.
द्विचत्वारिंशत्तम त्रि० બેંતાળીસમું.
द्विचरण त्रि० બે પગવાળું, બે ચરણવાળું.
द्विचरण न० બે પગ, બે ચરણ.
द्विज पु० સંસ્કારી બ્રાહ્મણ, બ્રાહ્મણ—ક્ષત્રિય-વૈશ્ય, દાંત, પક્ષી, તુંબરૂ વૃક્ષ.
द्विज त्रि० બે વખત જન્મેલ, બે વાર ઉત્પન્ન થયેલ.
द्विजकुत्सित पु० 'श्लेष्मातक' નામે ઝાડ.
द्विजदास पु० શૂદ્ર, બ્રાહ્મણનો સેવક.
द्विजन्मन् पु० द्विज पु० જુઓ.
द्विजपति पु० ચંદ્ર, કપૂર, શ્રેષ્ઠ બ્રાહ્મણ, શ્રેષ્ઠ પક્ષી, ગરૂડ પક્ષી.
द्विजप्रपा स्त्री० પરબડી, પક્ષીઓને પાણી પીવા માટેની કુંડી વગેરે
द्विजप्रिय त्रि० બ્રાહ્મણને પ્રિય.
द्विजप्रिया स्त्री० સોમલતા.
द्विजबन्धु पु० હલકો બ્રાહ્મણ, ભાટ-જોશી વગેરે.
द्विजब्रुव पु० માત્ર કહેવાનો બ્રાહ્મણ

બ્રાહ્મણ જાતિના કર્મથી ભ્રષ્ટ બ્રાહ્મણ.
द्विजराज પુ૦ ચંદ્ર, કપૂર, શ્રેષ્ઠ બ્રાહ્મણ, ઉત્તમ બ્રાહ્મણ.
द्विजलिङ्गिन् પુ૦ ક્ષત્રિય, બ્રાહ્મણના વેશને ધારણ કરનાર, ગરૂડ પક્ષી.
द्विजवर्य પુ૦ શ્રેષ્ઠ બ્રાહ્મણ.
द्विजवाहन પુ૦ નારાયણ, વિષ્ણુ.
द्विजव्रण પુ૦ એક જાતનો દાંતનો રોગ.
द्विजशप्त ત્રિ૦ બ્રાહ્મણે શાપ આપેલ.
द्विजशप्त પુ૦ 'राजमाष' નામે એક ધાન્ય.
द्विजसत्तम પુ૦ શ્રેષ્ઠ બ્રાહ્મણ.
द्विजसेवक પુ૦ શૂદ્ર.
द्विजसेवक ત્રિ૦ બ્રાહ્મણની સેવા કરનાર.
द्विजा સ્ત્રી૦ રેણુકા નામે એક સુગંધી દ્રવ્ય, ભારંગ વનસ્પતિ, એક જાતનું શાક.
द्विजाग्र्य પુ૦ ઉત્તમ બ્રાહ્મણ.
द्विजाङ्गी સ્ત્રી૦ કટુકા વનસ્પતિ–કડુ.
द्विजाति પુ૦ બ્રાહ્મણ,બ્રાહ્મણ–ક્ષત્રિય-વૈશ્ય, પક્ષી, દાંત.
द्विजानि પુ૦ બે પત્નીવાળો પુરૂષ.
द्विजायनी સ્ત્રી૦ જનોઇ.
द्विजालय પુ૦ પક્ષીઓનો માળો, બ્રાહ્મણોનું ઘર, દ્વિજોનું ઘર, ઝાડની ગફોલરૂપ પક્ષીનો માળો.
द्विजिह्व પુ૦ સર્પ.
द्विजिह्व ત્રિ૦ ખળ, નીચ, ચાડીયું, ચોર, દુ:સાધ્ય.
द्विजिह्वता સ્ત્રી૦ સર્પપણું, ખળપણું, ચાડીયાપણું, ચોરી.
द्विजिह्वत्व ન૦ ઉપરના અર્થ.
द्विजी સ્ત્રી૦ બ્રાહ્મણની સ્ત્રી, બ્રાહ્મણી-ક્ષત્રિયા-વૈશ્યા.
द्विजेन्द्र પુ૦ શ્રેષ્ઠ બ્રાહ્મણ, ચંદ્ર, કપૂર, ગરૂડપક્ષી.
द्विजेश પુ૦ ઉપરના અર્થ.
द्विजेश्वर પુ૦ द्विजेन्द्र જુઓ.
द्विजोपासक પુ૦ શૂદ્ર.
द्विजोपासक ત્રિ૦ બ્રાહ્મણની સેવા કરનાર.
द्विज्या સ્ત્રી૦ ગણિતપ્રસિદ્ધ એક જ્યા.
द्विज्यामार्ग પુ૦ ક્ષિતિજ.
द्विट्सेवन ન૦ શત્રુનું સેવન, કપટ.
द्विट्सेवा સ્ત્રી૦ ઉપરના અર્થ.
द्विठ પુ૦ વિસર્ગ, સ્વાહાકાર.
द्विठ ન૦ બે ઠકાર.
द्विठकार પુ૦ બે ઠકાર.
द्वित પુ૦ તે નામે એક દેવ, તે નામે એક ઋષિ.
द्वितनु પુ૦ द्विदेह જુઓ.
द्वितय ન૦ બેની સંખ્યા. બે.
द्वितय ત્રિ૦ બેની સંખ્યાવાળું.
द्विता સ્ત્રી૦ બેપણું.
द्वितीय ત્રિ૦ બીજું.
द्वितीय પુ૦ પુત્ર.
द्वितीयक ન૦ બીજારૂપે ગ્રહણ.
द्वितीयक પુ૦ બીજે દિવસે હોનાર રોગ વગેરે.
द्वितीयता સ્ત્રી૦ બીજાપણું.
द्वितीयत्व ન૦ બીજાપણું.
द्वितीयत्रिफला સ્ત્રી૦ ગાંભારી વનસ્પતિ.
द्वितीयवत् ત્રિ૦ પુત્રવાળું, બીજાવાળું.
द्वितीया સ્ત્રી૦ બીજતિથિ, ભાર્યા–પત્ની.
द्वितीयाकृ तना० उभ० स० अनिट् બીજી વાર ખેડવું.
द्वितीयाकृत ત્રિ૦ બીજીવાર ખેડેલ.
द्वितीयाभा સ્ત્રી૦ દારૂ હળદર.
द्वितीयाश्रम પુ૦ બીજો—ગૃહસ્થાશ્રમ.
द्वितीयिक ત્રિ૦ બીજો વ્યાજરૂપે—દાણરૂપે કે ભેટરૂપે અપાતો પદાર્થ.
द्वितीयिन् ત્રિ૦ બીજો ભાગ–અર્ધો ભાગ લેનાર.
द्वित्र ત્રિ૦ બહુ૦ બે કે ત્રણ.
द्वित्व ન૦ બેપણું.

द्विदण्डि अव्य० બે લાકડીઓથી થતું યુદ્ધ.

द्विदण्ड्यादि पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ શબ્દગણ.

द्विदत् त्रि० બે દાંતવાળું બાળક વગેરે.

द्विदन्त त्रि० બે દાંતવાળો હાથી વગેરે.

द्विदल त्रि० બે પાંદડાંવાળું, બે શાખાવાળું, બે ભ્રમરની વચ્ચે આવેલું એક ચક્ર.

द्विदल पु० ચણા વગેરેની દાળ.

द्विदलधान्य न० ચણા વગેરે કઠોળ ધાન્ય.

द्विदश पु० ब० વીસ, વીસની સંખ્યા.

द्विदाम्नी स्त्री० બે દોરડાના બંધનથી બાંધવા યોગ્ય ગાય.

द्विदिव पु० બે દિવસ સાધ્ય એક યાગ.

द्विदेवत त्रि० બે દેવતા જેના અધિષ્ઠાયક હોય તેવું.

द्विदेवत न० વિશાખા નક્ષત્ર.

द्विदेह पु० ગણપતિ, મિથુન–કન્યા–ધન–મીન–એ રાશિઓ.

द्विद्वादश पु० વિવાહમાં અશુભસૂચક જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક દોષ.

द्विद्वादश न० જ્યોતિષ પ્રસિદ્ધ બીજું ધન–સ્થાન, બારમું વ્યયસ્થાન.

द्विधा अव्य० બે પ્રકારે.

द्विधाकरण न० બે પ્રકારે કરવું, બે ભાગ કરવા.

द्विधाकृत त्रि० બે પ્રકારે કરેલ, બે ભાગ કરેલ.

द्विधागति त्रि० બે પ્રકારની ગતિવાળું.

द्विधागति पु० મગરમચ્છ.

द्विधातु त्रि० બે ધાતુવાળું–કાંસુ વગેરે.

द्विधातु पु० ગણપતિ.

द्विधात्मक पु० न० જાયફળ.

द्विधात्मक पु० બે સ્વભાવવાળી મિથુન વગેરે રાશિ.

द्विधालेख्य त्रि० બે પ્રકારે લખવા યોગ્ય.

द्विधालेख्य पु० ' हिन्ताल ' નામે એક વૃક્ષ.

द्विनग्नक पु० સ્વભાવિક રીતેજ ઉપરની ચામડીથી નહિ ઢંકાયલા લિંગવાળો પુરૂષ.

द्विनलिकी स्त्री० બે નાળવાળી બંદુક, બે અગ્રભાગવાળું બાણ.

द्विनवत त्रि० બાણુમું, બાણુંની સંખ્યાને પૂર્ણ કરનાર.

द्विनवति स्त्री० બાણું, બાણુની સંખ્યા.

द्विनवतितम त्रि० द्विनवत જુઓ.

द्विनिष्क त्रि० બે સોના મહોરોથી ખરીદેલ, બે નિષ્કના માપવાળું.

द्विप पु० હાથી, નાગકેસર.

द्विपक्ष पु० પક્ષી, મહિનો.

द्विपक्षिन् पु० ઉપરના અર્થ.

द्विपक्षिणी स्त्री० પક્ષિણી.

द्विपक्षी स्त्री० પક્ષિણી.

द्विपञ्चमूली स्त्री० દશમૂળ વનસ્પતિ.

द्विपञ्चाश त्रि० બાવનમું.

द्विपञ्चाशत् स्त्री० બાવન, બાવનની સંખ્યા.

द्विपञ्चाशत्तम त्रि० બાવનમું.

द्विपण्य त्रि० બે પણથી ખરીદેલ.

द्विपत्रक न० બે પાંખડીવાળું કમળ.

द्विपत्रक पु० ' चण्डालकन्द 'નામે વનસ્પતિ.

द्विपथ त्रि० બે માર્ગવાળું.

द्विपथ न० બેમાર્ગ–એકઠા મળેલા બે રસ્તા.

द्विपद त्रि० બેપગવાળું મનુષ્ય વગેરે પ્રાણી.

द्विपद पु० બે પદનો સમાસ, મિથુન–તુલા–કુંભ–કન્યા રાશિ.

द्विपद न० બે પગ, બે પદ.

द्विपदा स्त्री० બે પાદવાળી ઋચા, બે પગવાળી સ્ત્રી.

द्विपदिका स्त्री० બે પાદ જેમાં દંડ હોય તે, એક પ્રકારનો ગીતિ છંદ.

द्विपदी स्त्री० તે નામનો એક ગીતિ છંદ, એક માત્રાછંદ.

द्विपमद पु० હાથીનો મદ, તે નામે એક સુગંધી પદાર્થ.

द्विपर्ण त्रि० બે પાંદડાંવાળું.

द्विपर्णा स्त्री० બે પાંદડાંવાળી એક વનસ્પતિ.
द्विपर्णी स્ત્રી० જંગલી બોરડી.
द्विपात्र न० બે પાત્ર
द्विपात्रिक त्रि० બે પાત્ર લઇ જનાર કે લાવનાર.
द्विपात्रीण त्रि० ઉપરના અર્થ.
द्विपाद् त्रि०બે પગવાળું મનુષ્ય વગેરે પ્રાણી.
द्विपाद त्रि० બે પગવાળું વાનર વગેરે પશુ.
द्विपाद पु० તે નામે એક ગ્રહ.
द्विपाद्य त्रि० બે પગના માપવાળું.
द्विपाद्य न० બમણો દંડ.
द्विपाधिप पु० ઐરાવત હાથી, શ્રેષ્ઠ હાથી.
द्विपाधिपति पु० ઉપરના અર્થ.
द्विपायिन् पु० હાથી.
द्विपायिनी स्त्री० હાથણી.
द्विपास्य पु० ગણપતિ.
द्विपी स्त्री० હાથણી.
द्विपुट पु० સુગંધી ધોળા ફૂલવાળું ઝાડ.
द्विपुरुष त्रि० બે પુરૂષના માપવાળું–બે માથોડાં પાણી વગેરે.
द्विपुरुषा स्त्री० બે પુરૂષના માપવાળી ખાઇ.
द्विपुरुषी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
द्विपृष्ठ पु० તે નામે એક રાજા.
द्विप्रतिक पु० બે કાર્ષાપણથી ખરીદેલ.
द्विबन्धु पु० અગ્નિ, ચિત્રાનું ઝાડ.
द्विबिन्दु पु० વિસર્ગ.
द्विबिस्त त्रि० द्विविस्त જુઓ.
द्विभाव त्रि० બે સ્વભાવવાળું.
द्विभूम त्रि० બે માળવાળું.
द्विमातृ पु० ગણપતિ, જરાસંધ.
द्विमातृक पु० ઉપરના અર્થ.
द्विमातृज पु० ગણપતિ, જરાસંધ.
द्विमात्र पु० બે માત્રાવાળો દીર્ઘસ્વર.
द्विमाष्य त्रि० બે માસા માપનું–બે માસાના વજનનું.
द्विमास्य त्रि०બેમહિનાનું,બેમહિનામાં થયેલ.

द्विमीढ पु० હસ્તિનાપુર વસાવનાર હસ્તિ રાજાનો એક પુત્ર.
द्विमुख पु० બે મોઢાવાળો સાપ, એક જાતનો કૃમિરોગ.
द्विमुख त्रि० બે મોઢાવાળું.
द्विमुखा स्त्री० બે મોઢાવાળી સાપેણ, જળો, ઝારી.
द्विमुखाहि पु० બે મોઢાવાળો સાપ.
द्विमुखी स्त्री० બે મોઢાવાળી સાપેણ, વીયાતીવેળા જેના વાછરડાનું મુખજ બહાર આવેલું હોય તે ગાય,અર્ધી વીયાએલી ગાય.
द्विमुखोरग पु० બે મુખવાળો સાપ.
द्विमुनि अव्य० પાણિનિ અને કાત્યાયન મુનિ, તેમણે રચેલું વ્યાકરણ.
द्विमूर्द्ध त्रि० બે મસ્તકવાળું.
द्विमूर्द्धन् पु० તે નામે એક દૈત્ય.
द्विमुषलि अव्य० બે મુસળથી થતું યુદ્ધ.
द्वियजुस् स्त्री० તે નામે એક ઇષ્ટિકા.
द्वियजुस् पु० યજમાન.
द्वियमुन अव्य० બે યમુનાનો એક સંગમ.
द्विर पु० ભમરો, वर्वर જુઓ.
द्विरद पु० હાથી, નાગકેસર.
द्विरदान्तक पु० સિંહ, અષ્ટાપદ નામે એક જનાવર.
द्विरदान्तकी स्त्री० સિંહણ, અષ્ટપાદ-માદા.
द्विरदाराति पु० સિંહ, અષ્ટાપદ જનાવર.
द्विरदाशन पु० સિંહ.
द्विरदाशनी स्त्री० સિંહણ.
द्विरदी स्त्री० હાથણી.
द्विरभ्यस्त त्रि० બેગણું, બેથી ગુણેલ, બેવાર કહેલ.
द्विरशन न० બેવાર ભોજન.
द्विरसन पु० સર્પ.
द्विरसनी स्त्री० સાપેણ.
द्विरागमन न० બેવાર આવવું, સ્ત્રીનું પીયરથી પતિગૃહે ફરી આવવું.

द्विरात्र त्रि० બે રાત્રિમાં થયેલ.
द्विरात्र पु० બે દિવસે સાધ્ય એક યાગ.
द्विरात्र न० એક જાતનું વ્રત, બે રાત્રિ.
द्विरात्रीण त्रि० બે રાત્રિમાં હોનાર-થનાર.
द्विराप पु० હાથી.
द्विरापी स्त्री० હાથણી.
द्विरावृत्ति स्त्री० બે વાર કરવું, બે વાર ગણવું, બેવાર આવૃત્તિ.
द्विराषाढ पु० બેવાર આષાઢ મહિનો-મળમાસ યુક્ત આષાઢ-મહિનો.
द्विरुक्त त्रि० બેવાર કહેલ, બેવાર ગણેલ, બેપણાને પામેલ-દ્વિર્ભાવ.
द्विरुक्ति स्त्री० બેવાર કહેવું, બેવાર ગણવું, દ્વિર્ભાવ, પુનરૂક્તિ.
द्विरूढ पु० બેવાર પરણેલ પુરૂષ.
द्विरूढा स्त्री०બેવાર પરણેલી સ્ત્રી-નાતરણસ્ત્રી.
द्विरूप त्रि० બે રૂપવાળું, બે રીતિવાળું.
द्विरूप न० બે રૂપ, બે રીતિ.
द्विरेतस पु० ખચ્ચર ઘોડો, ખચ્ચર ગધેડો.
द्विरेफ पु० ભમરો, बर्बर જુઓ.
द्विर्वचन न० બેવાર બોલાય તે, દ્વિરૂક્ત, દ્વિર્ભાવ.
द्विलक्षण त्रि० બે લક્ષણવાળું,બેપ્રકારવાળું.
द्विवक्त्र पु० બે મોઢાવાળો સાપ, તે નામે એક દાનવ.
द्विवचन न० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ દ્વિવચન.
द्विवञ्चक पु० સોળખૂણાવાળું ઘર.
द्विवर्ष त्रि० બે વરસનું, બે વર્ષ માટે સત્કારપૂર્વક નીમેલ, બે વરસ માટેનો નોકર વગેરે.
द्विवर्षक त्रि० ઉપરના અર્થ.
द्विवर्षा स्त्री० બે વરસની ગાય.
द्विवर्षिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
द्विवर्षीण त्रि० બે વરસનો રોગ વગેરે.
द्विवार्षिक त्रि० બે વરસે થયેલ- બે વરસમાં થયેલ ધાન્ય-યાગ વગેરે
द्विवाहिका स्त्री० હીંડોળો, હીંચકો, ડોળી, પારણું.
द्विविंश त्रि० બાવીસમું.
द्विविंशति स्त्री० બાવીસ, બાવીસની સંખ્યા.
द्विविंशतिक त्रि० બાવીસની સંખ્યાના પ્રમાણનું.
द्विविंशतिकीन त्रि० બાવીસના પ્રમાણને યોગ્ય, બાવીસની સંખ્યાથી મપાયેલ.
द्विविंशतितम त्रि० બાવીસમું.
द्विविद पु० રામચન્દ્રની સેનામાંનો એક વાનર, દ્વાપરયુગનો તે નામે એક વાનર.
द्विविदारि पु० વિષ્ણુ.
द्विविध त्रि० બે પ્રકારનું.
द्विविन्दु पु० વિસર્ગ.
द्विविस्त त्रि० ૧૬૦ રતિ વજનને યોગ્ય અથવા તેટલી રતિ વજનનું.
द्विवेद त्रि० બે વેદને ભણનાર.
द्विवेदिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
द्विवेशरा स्त्री० નાનો રથ, માણસથી ખેંચી શકાય તેવી નાની ગાડી, લારી.
द्विव्रण पु० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ બે પ્રકારનું વ્રણ.
द्विशत न० બે સો, બસો.
द्विशतक त्रि० બે સોથી ખરીદેલ, બસોથી વેચાતું લીધેલ.
द्विशततम त्रि० બેસોમું, બસોમું.
द्विशतिका स्त्री० બસો બસો આપનાર.
द्विशती स्त्री० બે સો, બસો.
द्विशत्य त्रि० બસોથી ખરીદેલ.
द्विशफ पु० બે ખરીવાળું પશુ.
द्विशरीर पु०મિથુન-કન્યા-ધન-મીન એરાશિ.
द्विशस् अव्य० એક ક્રિયાથી બે કાર્ય કરવાં.
द्विशाण त्रि० આઠ માસાથી ખરીદેલ.
द्विशाण्य त्रि० ઉપરનો અર્થ.
द्विशीर्ष पु० અગ્નિ, ચિત્રાનું ઝાડ.
द्विशीर्षक पु० ઉપરના અર્થ.
द्विशूर्प त्रि० બે સુપડાં ભરી આપી ખરીદેલ.

द्विशूर्पी स्त्री० બે સુપડાં.
द्विशौर्पिक त्रि० द्विशूर्प જુઓ.
द्विशृङ्गिका स्त्री० मेढ्रवल्ली નામે એક વેલો.
द्विष् अदा० उभ० स० अनिट् દ્વેષ કરવો, વૈર કરવું.
द्विष् त्रि० શત્રુ, વૈર કરનાર, દ્વેષ કરનાર.
द्विष त्रि० ઉપરના અર્થ.
द्विषत् त्रि० દ્વેષ કરતું, વૈર કરતું,શત્રુ.
द्विषन्तप त्रि० શત્રુને તપાવનાર.
द्विषष् त्रि० ब० બે ગણા છ–બાર.
द्विषष्ट त्रि० બાસઠમું.
द्विषष्टि स्त्री० બાસઠ, બાસઠની સંખ્યા.
द्विषष्टिक त्रि० બાસઠના પરિમાણવાળું, બાસઠ માપનું.
द्विषष्टितम त्रि० બાસઠમું.
द्विषाष्टिक त्रि० બાસઠ દિવસમાં થયેલ, બાસઠ દિવસ પોષેલ, બાસઠ દિવસમાં હોનાર–થનાર.
द्विषेण्य त्रि० દ્વેષશીલ–દ્વેષ કરવાના સ્વભાવવાળું.
द्विष्ट त्रि० દ્વેષ કરેલ, જેનો દ્વેષ કરેલ હોય તે, શત્રુ.
द्विष्ट न० તાંબુ.
द्विष्ठ त्रि० બેમાં રહેનાર, બે સ્થાનમાં રહેનાર.
द्विस् अव्य० બે વાર.
द्विसप्त त्रि० બોંહતેરમું.
द्विसप्तति स्त्री० બોંહતેર.
द्विसप्ततितम त्रि० બોંહતેરમું.
द्विसप्ताह पु० પખવાડીયું.
द्विसम त्रि० બે વર્ષ માપનું, બે વર્ષનું, બે સમાન ભાગવાળું.
द्विसमत्रिभुजा स्त्री० બે સમાન બાજુનો ત્રિકોણ.
द्विसहस्र त्रि० બે હજારથી ખરીદેલ.
द्विसहस्र न० બે હજાર.
द्विसहस्राक्ष पु० અનન્ત–શેષ નાગ.
द्विसांवत्सरिक त्रि० બે વર્ષમાં થયેલ, બે વર્ષમાં થનાર.
द्विसाप्ततिक त्रि० બોંહતેર દિવસમાં થયેલ–થનાર, બોંહતેર દિવસ પોષેલ.
द्विसीत्य त्रि० બે વાર હળવડે ખેડેલ.
द्विसुवर्ण त्रि० બે સોનૈયાથી ખરીદેલ.
द्विसुवर्णी स्त्री० બે સોનું–સોનૈયા.
द्विसौवर्णिक त्रि० द्विसुवर्ण જુઓ.
द्विस्तना स्त्री० એક ઈષ્ટકાકૃતિ, બે સ્તનવાળી સ્ત્રી–પ્રતિમા વગેરે.
द्विस्तनी स्त्री० બે સ્તનવાળી સ્ત્રી–પ્રતિમા વગેરે.
द्विस्तावा स्त्री० પ્રકૃતિયાગમાં જેવડી વેદી હોય છે તેથી બે ગણી વેદી.
द्विस्वभाव पु० મિથુન–કન્યા–ધન–મીન એ રાશિ.
द्वि(द्विः)स्विन्न न० બે વાર પકવેલ ચોખા.
द्विहन् पु० હાથી.
द्विहल्य त्रि० બે વાર હળથી ખેડેલ.
द्विहायन त्रि० બે વર્ષનું.
द्विहायन न० બે વર્ષ.
द्विहायनी स्त्री० બે વર્ષની ગાય.
द्विहीन त्रि० નપુંસક.
द्विहृदया स्त्री० ગર્ભિણી સ્ત્રી.
द्वीन्द्रियग्राह्य त्रि० બે ઇન્દ્રિયથી ગ્રહણ કરવા યોગ્ય કોઈ પદાર્થ.
द्वीप पु० न० જળની વચ્ચે રહેલ સ્થળ-પ્રદેશ–બેટ, જ્યાંથી જળ દૂર થયું હોય તેવો નદી વગેરેનો કાંઠો, આધારસ્થાન, આશ્રયસ્થાન.
द्वीप पु० વાઘ.
द्वीप न० વ્યાઘ્રચર્મ–વાઘનું ચામડું.
द्वीपकर्पूर पु० ચીનાઈ કપૂર.
द्वीपकर्पूरक पु० ઉપરનો અર્થ.
द्वीपकुमार पु० જૈનાગમપ્રસિદ્ધભવનપતિદેવ.
द्वीपखर्जूर न० એક જાતનો ખજૂર.

द्वीपज न० ઉપરનો અર્થ.
द्वीपवत् त्रि० બેટવાળું
द्वीपवती स्त्री० પૃથ્વી, નદી.
द्वीपशत्रु पु० શતાવરી વનસ્પતિ.
द्वीपिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
द्वीपिन् पु० વાઘ, ચિત્તો.
द्वीपिनख पु० વાઘનખ.
द्वीपिशत्रु पु० द्वीपशत्रु જુઓ.
द्वीप्य त्रि० બેટમાં હોનાર-થનાર.
द्वीप्य पु० રુદ્રદેવ, વ્યાસ.
द्वीश त्रि० જેના અધિષ્ઠાયક બે દેવ હોય તેવું.
द्वीश न० વિશાખા નક્ષત્ર.
द्वृ भ्वा० प० अनिट् સ્વીકારવું, કબૂલ કરવું, અ० ઢાંકવું, સ०
द्वृच पु० બે ઋચાવાળો કોઈ મંત્ર.
द्वेधा अव्य० બે પ્રકારે.
द्वेष त्रि० દ્વેષ કરનાર, શત્રુ.
द्वेष पु० અદેખાઇ, દ્વેષ.
द्वेषण त्रि० દ્વેષ કરનાર, શત્રુ.
द्वेषण न० દ્વેષ, અદેખાઇ.
द्वेषपक्ष पु० દ્વેષના જૂદા જૂદા ભેદ-જેવા કે ક્રોધ, ઈર્ષ્યા, દ્રોહ, અમર્ષ.
द्वेषस् न० પાપ, હિંસા વગેરે.
द्वेषस् पु० અપ્રીતિ, દ્વેષ.
द्वेषिन् त्रि० દ્વેષ કરનાર શત્રુ.
द्वेष्टृ त्रि० ઉપરના અર્થ.
द्वेष्य त्रि० દ્વેષ કરવા યોગ્ય, દ્વેષનો વિષય શત્રુ.
द्वेष्यता स्त्री० શત્રુપણું, દ્વેષકરવા યોગ્યપણું.
द्वेष्यत्व न० ઉપરના અર્થ.
द्वै अव्य० વિતર્કમાં વપરાય છે.
द्वैगुणिक त्रि० વ્યાજવટાનો ધંધો કરનાર.
द्वैगुण्य न० બેગણાપણું, બમણાપણું.
द्वैत न० ભેદપણું, ભેદભાવ, બે, યુગલ, જીવાત્મા અને પરમાત્માની ભિન્નતા માનનાર મત.
द्वैतवन न० તે નામે એક તપોવન.
द्वैतवाद पु० ગૌતમાદિએ રચેલ જીવ અને ઇશ્વરનો અભેદ નિર્ણય કરનાર કથારૂપ એક ગ્રંથ, કપિલ વગેરેએ રચેલ અનેક જીવોનો નિર્ણય કરનાર અમુક કથાગ્રંથ, જીવ અને ઈશ્વર ભિન્ન છે એવો વાદ.
द्वैतवादिन् त्रि० જીવને અનેક કહેનાર, જીવ તથા ઈશ્વરને ભિન્ન કહેનાર.
द्वैताद्वैत न० જીવ અને ઈશ્વરનો ભેદ-અભેદ.
द्वैतिन् त्रि० द्वैतवादिन् જુઓ.
द्वैतीयिक त्रि० બીજું.
द्वैधम् अव्य० બે પ્રકાર, બેપણું.
द्वैध त्रि० બે પ્રકાર, બેપણું.
द्वैध न० રાજાઓના સંધિવિગ્રહાદિ છ ગુણો પૈકી એક.
द्वैधीकरण न० બે પ્રકારે કરવું, અલગ કરવું.
द्वैधीकृत त्रि० બે પ્રકારે કરેલ, અલગ કરેલ.
द्वैधीभवन न० બે પ્રકારે થવું, અલગ થવું, ફૂટવું.
द्वैधीभाव पु० ઉપરનો અર્થ, રાજાના છ ગુણોપૈકી એક ગુણ.
द्वैप त्रि० વાઘનું, વાઘસંબંધી, વાઘમાંથી થએલું.
द्वैप न० વ્યાઘ્રચર્મ, વાઘનું ચામડું.
द्वैप पु० વાઘના ચામડાથી ઢાંકેલો રથ.
द्वैपक त्रि० બીજા બેટમાં હોનાર-થનાર.
द्वैपदिक त्रि० બે પદવાળી ઋચાને ભણનાર કે જાણનાર.
द्वैपायन पु० દ્વીપ ઋષિનો ગોત્રજ, વ્યાસ.
द्वैपारायणिक पु० બે પારાયણનું આવર્તન કરનાર.
द्वैमातुर पु० ગણપતિ, જરાસંધ રાજા.
द्वैमातृक पु० નદી અને વરસાદના પાણીથી નીપજેલ ધાન્ય ઉપર જીવતો દેશ.
द्वैमित्रि पु० દ્વિમિત્રનો પુત્ર.
द्वैयहकाल्य न० બે દિવસના કાળમાં થએલાપણું.

द्वैयन्हिक त्रि० બે દિવસમાં હોનાર-થનાર.
द्वैयाहाविक त्रि० બે હવાડામાં હોનાર-થનાર.
द्वैरथ न० બે રથથી જણાતું યુદ્ધ, બે રથનું યુદ્ધ.
द्वैरात्रिक त्रि० બે રાત્રિમાં હોનાર-થનાર.
द्वैराश्य न० બે પ્રકારની રાશિથી યુક્તપણું.
द्वैविध्य न० બે પ્રકારપણું.
द्वैषणीया स्त्री० એક પ્રકારની નાગરવેલ.
द्वैसमिक त्रि० બે વર્ષમાં હોનાર-થનાર.
द्वैहायन न० બે વર્ષના વયપણું, બે વર્ષનું વય.
द्व्यंश न० બે ભાગ.
द्व्यक्ष त्रि० બે આંખવાળું.
द्व्यक्षर न० બે અક્ષરવાળો મંત્ર, બે અક્ષરવાળું નામ.
द्व्यक्षर त्रि० બે અક્ષરવાળું.
द्व्यक्षरी स्त्री० શક્તિમંત્રરૂપ વિદ્યા.
द्व्यङ्गुल त्रि० બે આંગળ માપનું.
द्व्यङ्गुल न० બે આંગળ.
द्व्यञ्जल त्रि० બે અંજળી-ખોબા માપનું, બે ખોબાથી ખરીદેલ.
द्व्यञ्जल न० બે અંજળી-બે ખોબા.
द्व्यणुक न० બે પરમાણુ, બે પરમાણુનો એક દ્વ્યણુક.
द्व्यर्थ त्रि० બે અર્થવાળું.
द्व्यर्थ न० બે અર્થ.
द्व्यशीत त्रि० બ્યાસીમું.
द्व्यशीति स्त्री० બ્યાસી.
द्व्यशीतितम त्रि० બ્યાસીમું.
द्व्यष्ट न० તાંબુ.
द्व्यह पु० બે દિવસ.
द्व्यहीन त्रि० બે દિવસમાં બનેલ-થયેલ.
द्व्यहीन पु० બે દિવસમાં સાધ્ય એવો યજ્ઞ.
द्व्याक्षायण पु० તે નામે એક ઋષિ.
द्व्याचित त्रि० બે આચિતને પોતાનામાં સમાવનાર, બે આચિતનો વ્યવહાર કરનાર, બે આચિત ધાન્ય વગેરે રાંધનાર.
द्व्याढक त्रि० બે આઢક સમાવનાર-રાંધનાર વગેરે.
द्व्यात्मक पु० બે સ્વભાવની જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ અમુક રાશિ.
द्व्यामुष्यायण पु० જેને દત્તક આપ્યો હોય તેનો અને જે ઉત્પન્ન કરનાર હોય-તે બન્નેનો સમાન વારસ એક પ્રકારનો પુત્ર.
द्व्यायुष न० બમણો આયુષ્કાળ.
द्व्याहाव न० ઢોરને પાણી પીવાના બે હવાડા.
द्व्याहिक त्रि० બે દિવસમાં ઉત્પન્ન થનાર, બે દિવસે આવનાર તાવ વગેરે.
द्व्यृच पु० બે ઋચાવાળો મંત્ર.
द्व्येक त्रि० બે કે એક.
द्व्येकान्तर त्रि० બેનું કે એકનું જેમાં અંતર હોય તે.
द्व्योग पु० બે યોગ.
द्व्योपश पु० પશુ.

ध.

ध् ઓગણીસમો દંત્ય વ્યંજન.
ध पु० ધર્મ, કુબેર, બ્રહ્મા, ધકાર અક્ષર.
ध न० ધન.
धक्क चु० उभ० स० सेट् નાશ પમાડવું.
धट पु० ત્રાજવું, તોળવાનો કાંટો, તુલારાશિ, ધડો.
धटक पु० બેંતાળીસ ચણોઠીભારનું માપ.
धटकर्कट पु० તોળવાના કાંટા જેમાં લટકાવેલો હોય છે તે લોઢાનો આંકડો.
धटिका स्त्री० પાંચ શેર, લંગોટી, ચીર-ફાટેલું-તુટેલું વસ્ત્ર.
धटिन त्रि० ત્રાજવું ધારણ કરનાર.
धटिन् पु० શિવ, તુલા રાશિ.

घटिनी स्त्री० કેડે બાંધવાની દોરી.
घटी स्त्री० પાંચ શેર, લંગોટી, ચીર, વસ્ત્ર, ગર્ભાધાન પછી સ્ત્રીને આપવા યોગ્ય વસ્ત્ર.
घटीदान न० ગર્ભાધાન પછી સ્ત્રીને જે વસ્ત્ર અપાય છે તે.
घण् भ्वा० प०अ० सेट् શબ્દ કરવો.
घत्तूर पु० ધંતૂરો.
घन् जुहो० प० स० सेट् ધાન્ય ઉત્પન્ન કરવું.
घन् भ्वा० प० अ० सेट् શબ્દ કરવો.
घन न० ગાયોરૂપ ધન, દોલત, પૈસા, દ્રવ્ય, સ્નેહપાત્ર, ધનિષ્ઠા નક્ષત્ર, યુક્ત, યોગ્ય, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ લગ્નથી બીજું સ્થાન,શબ્દ.
धनक पु० ધનની ઇચ્છા, તે નામે રાજા.
धनकेलि पु० કુબેર.
धनकेलिक पु० કુબેર.
धनच्छू स्त्री० એક જાતનું પક્ષી.
धनञ्जय पु० અગ્નિ, ચિત્રાનું ઝાડ, પાંડવ અર્જુન, સાદડનું ઝાડ, વિષ્ણુ, શરીરમાં રહેલો તે નામે એક વાયુ, તે નામે નાગ.
धनद पु० કુબેર, શરીરમાં રહેલો ધનંજય વાયુ, અગ્નિ, ચિત્રાનું ઝાડ.
धनद त्रि० ધન આપનાર.
धनदण्ड पु० ધન લઈ કરવામાં આવતો એક દંડ—શિક્ષા.
धनदा स्त्री० તે નામે એક દેવી.
धनदाक्षी स्त्री० ‘लताकरञ्ज’ નામે એક વૃક્ષ.
धनदानुज पु० રાવણ—કુંભકર્ણ વગેરે.
धनदायक त्रि० ધન આપનાર.
धनदायक पु० કુબેર.
धनदायिका स्त्री० ધનદા દેવી.
धनदायिन् त्रि० ધન આપનાર
धनदायिन् पु० કુબેર, અગ્નિ, ચિત્રાનું ઝાડ.
धनदेश्वर पु० કાશીમાં કુબેરે સ્થાપેલું એક શિવલિંગ.
धनन्ददा स्त्री० તે નામે એક બુદ્ધની શક્તિ.
धनपति पु०કુબેર,શરીરમાંનો ધનંજય વાયુ.
धनपति त्रि० ધનાધ્યક્ષ, ધનવાન, ખજાનચી.
धनपाल पु० કુબેર, તે નામે એક જૈન કવિ.
धनपाल त्रि० ધનાધ્યક્ષ, ખજાનચી, ધનનો રક્ષક.
धनपिशाचिका स्त्री०ધનની અતિશયતૃષ્ણા.
धनपिशाची स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
धनप्रयोग पु० પૈસાની ધીરધાર કરવી, વ્યાજે ધન આપવું તે.
धनप्रिय त्रि० જેને ધન પ્રિય હોય તે.
धनप्रिया स्त्री० ‘काकजम्बु’ નામે વૃક્ષ.
धनमद पु० ધનનો મદ.
धनमद त्रि० ધનના મદવાળું.
धनमूल न० ભંડોળ, પુંજી.
धनमूल त्रि० ધનરૂપ મૂળવાળું.
धनर्च पु० અગ્નિ, ચિત્રાનું ઝાડ.
धनवत् त्रि० ધનવાળું, ધનવાન.
धनवत् अव्य० ધનની પેઠે.
धनवती स्त्री० ધનિષ્ઠા નક્ષત્ર.
धनव्यय पु० ધનનો ખર્ચ, પૈસો વાપરવો તે.
धनसनि त्रि० ધનની ઇચ્છાવાળું.
धनसंपत्ति स्त्री० ધનની સંપત્તિ, ધનરૂપ સંપત્તિ.
धनसू पु० કાકોકવો પક્ષી.
धनस्थान न० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ લગ્નથી બીજું સ્થાન.
धनस्य नामधातु प० अ० सेट् ધનની ઇચ્છા કરવી.
धनस्यक त्रि० ધનની ઇચ્છા કરનાર.
धनस्यक पु० ગોખરૂ.
धनहर त्रि० વારસ, ધન હરણ કરનાર, ચોર.
धनहरी स्त्री० ‘चोर’ નામે એક સુગંધી પદાર્થ.
धनहारिणी स्त्री० धनहरी જુઓ.
धनहारिन् त्रि० धनहर त्रि० જુઓ.

धनहृत् त्रि० धनहर त्रि० જુઓ.

धनहृत् पु० 'चांडालकन्द' નામે એક વનસ્પતિ.

धनादान न० ધન લેવું તે.

धनाधिकारिन् त्रि० ધનાધ્યક્ષ, કોશાધ્યક્ષ, ખજાનચી.

धनाधिकृत् त्रि० ઉપરના અર્થ.

धनाधिकृत त्रि० धनाधिकारिन् જુઓ.

धनाधिगोप्तृ त्रि० धनाधिकारिन् જુઓ.

धनाधिगोप्तृ पु० કુબેર.

धनाधिप पु० કુબેર.

धनाधिप त्रि० કોશાધ્યક્ષ, ખજાનચી.

धनाधिपति त्रि० ઉપરના અર્થ.

धनाधिपति पु० કુબેર.

धनाधिपत्य न० ધનની માલીકી.

धनाध्यक्ष त्रि० धनाधिप त्रि० જુઓ.

धनाध्यक्ष पु० કુબેર.

धनापहार पु० ધન હરવું તે, ધનનો દંડ, ધન લઇ લેવું તે.

धनापहारिन् त्रि० ધન હરી લેનાર, ધનનો દંડ કરનાર.

धनाय् नामधातु० प० अ० सेट् ધનની ઇચ્છા કરવી.

धनायु पु० તે નામે એક રાજા.

धनार्चित त्रि० ધનવડે પૂજાયેલ, ધનવાન.

धनार्जन न० ધન મેળવવું, ધન કમાવું.

धनार्थिन् त्रि० ધનની ઇચ્છા કરનાર, ધન માગનાર.

धनाशा स्त्री० ધનની આશા, ધનનો લોભ.

धनाश्री स्त्री० તે નામે એક રાગિણી.

धनिक त्रि० ધનવાન, શેઠ.

धनिक पु० સારો વાણીઓ, ધાણા, કોથમીર, ધણી, પતિ, સ્વામી, દશરૂપક નામનો ગ્રંથ કરનાર એક વિદ્વાન.

धनिका स्त्री० ધનવાનની સ્ત્રી, શેઠાણી, વહુ, તરૂણ સ્ત્રી, પ્રિયંગુવૃક્ષ-કાંગ.

धनिन् त्रि० ધનવાન.

धनिष्ठ त्रि० અત્યંત ધનવાન.

धनिष्ठा स्त्री० તે નામે ત્રેવીસમું नक्षत्र.

धनी स्त्री० જુવાન સ્ત્રી.

धनीका स्त्री० જુવાન સ્ત્રી.

धनीय् नामधातु प० अ० सेट् ધનની ઇચ્છા કરવી.

धनीयक न० ધાણા, કોથમીર.

धनीयस् त्रि० અત્યંત ધનવાન.

धनु पु० પ્રિયંગુ વૃક્ષ-કાંગ, ધનુષ, ધનરાશિ.

धनु त्रि० ધનુર્ધર, ધનુર્ધારી, શીઘ્ર જનાર, ઉતાવળે જનાર.

धनुःकाण्ड न० ધનુષ અને બાણ.

धनुःपट पु० એક જાતનું ઝાડ.

धनुःशाखा स्त्री० मूर्वा વનસ્પતિ,પિયાલ વૃક્ષ.

धनुःश्रेणी स्त्री० મહેન્દ્રવારુણી, મૂર્વા.

धनुर्गुण पु० ધનુષની દોરી.

धनुर्गुणा स्त्री० 'मूर्वा' વનસ્પતિ.

धनुर्ग्रह त्रि० ધનુષ ગ્રહણ કરનાર, ધનુર્ધર.

धनुर्ग्रह पु० તે નામે ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.

धनुर्द्रुम पु० વાંસનું ઝાડ.

धनुर्धर पु० ધનુષ ધારણ કરનાર, ધનુર્ધારી, તે નામે ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર, વિષ્ણુ.

धनुर्धारिन् त्रि० ધનુષ ધારણ કરનાર.

धनुर्भृत त्रि० ઉપરનો અર્થ.

धनुर्मख पु० કૃષ્ણને બોલાવવા માટે કંસે કરેલો કપટયજ્ઞ.

धनुर्मध्य न० ધનુષ્યનો મધ્યભાગ.

धनुर्माला स्त्री० मूर्वा વનસ્પતિ.

धनुर्यास पु० ધમાસો વનસ્પતિ.

धनुर्लता स्त्री० સોમલતા.

धनुर्वक्त्र पु० તે નામે કાર્તિકસ્વામીનો એક અનુચર.

धनुर्विद्या स्त्री० ધનુર્વિદ્યા.

धनुर्वृक्ष पु० વાંસનું ઝાડ, ભીલામાનું ઝાડ, પીપળાનું ઝાડ.

धनुर्वेद पु० यजुर्वेदनो उपवेद એક વેદ.
धनुष પુ૦ તે નામે એક ઋષિ.
धनुषाक्ष પુ૦ તે નામે એક ઋષિ.
धनुष्कपाल પુ૦ ધનુષનો ભાગ.
धनुष्कर ત્રિ૦ ધનુષ જેના હાથમાં હોય તે, ધનુર્ધર.
धनुष्पट પુ૦ એક જાતનું ઝાડ.
धनुष्पाणि ત્રિ૦ धनुष्कर જુઓ.
धनुष्मत् ત્રિ૦ ધનુર્ધારી.
धनुस् ન૦ ધનુષ, ધન રાશિ, ચાર હાથનું માપ.
धनुस् પુ૦ ચારોળીનું ઝાડ.
धनुस् ત્રિ૦ ધનુર્ધારી.
धनुस्तम्भ પુ૦ વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ વિકૃત વાયુ.
धनू સ્ત્રી૦ ધનુષ.
धनेयक ન૦ ધાણા, કોથમીર.
धनेश પુ૦ કુબેર, લગ્નથી બીજા સ્થાનનો પાત, વિષ્ણુ.
धनेश्वर પુ૦ ઉપરના અર્થ.
धनैषिन् ત્રિ૦ ધનની ઇચ્છા કરનાર.
धनोपचय પુ૦ ધનનો સંગ્રહ.
धन्ध ન૦ અલ્પ આકાર.
धन्य ત્રિ૦ ધનના હિતનું, ધન મેળવનાર, ધન માટે વખાણવા યોગ્ય, સુખી, કૃતાર્થ, ભાગ્યશાળી, અહોભાગ્યવાળું.
धन्य પુ૦ વિષ્ણુ, અશ્વકર્ણ વૃક્ષ.
धन्यता સ્ત્રી૦ સુખીપણું, કૃતાર્થતા, ભાગ્યશાળીપણું.
धन्यत्व ન૦ ઉપરના અર્થ.
धन्यव्रत ન૦ ધન માટેનું એક વ્રત.
धन्यवृक्ष પુ૦ પીપળાનું ઝાડ.
धन्या સ્ત્રી૦ આંબળી, ઉપમાતા, દાઈ, ધાણા, કોથમીર, પિંડારક વનની એક દેવી, ભાગ્યશાળી સ્ત્રી.
धन्याक પુ૦ ધાણા.
धन्व સૌત્ર ભ્વા૦ પ૦ સ૦ સેટ્ ગમન કરવું, જવું.
धन्व् ભ્વા૦ પ૦ સ૦ સેટ્ ગમન કરવું, જવું.
धन्व ન૦ ધનુષ.
धन्व પુ૦ ધન્વન્તરીનો એક પિતા.
धन्वङ्ग પુ૦ તે નામે એક વૃક્ષ.
धन्वचर ત્રિ૦ ધનુર્ધારી.
धन्वज ત્રિ૦ મારવાડ દેશમાં થનાર, નિર્જળ દેશમાં થનાર.
धन्वदुर्ग ન૦ ચોતરફ પાંચ યોજન સુધી વેરાન પ્રદેશથી વીંટાયલો એક પ્રકારનો કિલ્લો.
धन्वन् પુ૦ અલ્પ જળવાળો પ્રદેશ, મારવાડ, ધનુષ, વેરાન પ્રદેશ, આકાશ.
धन्वन પુ૦ એક જાતનું ઝાડ.
धन्वन्तर ન૦ ચાર હાથના દંડરૂપ માપ.
धन्वन्तरि પુ૦ સમુદ્રમાંથી ઉત્પન્ન થયેલ એક દેવવૈદ્ય, તે નામે એક કવિ, દિવોદાસ.
धन्वन्तरिग्रस्ता સ્ત્રી૦ કડુ નામે વનસ્પતિ.
धन्वन्य ત્રિ૦ અલ્પ જળવાળા પ્રદેશમાં હોનાર-થનાર, મારવાડમાં હોનાર-થનાર.
धन्वपति પુ૦ મરુ દેશનો રાજા, મારવાડનો રાજા.
धन्वयवास પુ૦ મારવાડ દેશમાં થનારો એક જવાસો, એક જાતનો ધમાસો.
धन्वयवासक પુ૦ ઉપરનો અર્થ.
धन्वयास પુ૦ धन्वयवास જુઓ.
धन्वयासक પુ૦ धन्वयवास જુઓ.
धन्वसह પુ૦ ધનુર્ધારી.
धन्वायन ત્રિ૦ મરૂ દેશમાં જવાનું સાધન.
धन्वायिन् ત્રિ૦ ધનુર્ધારી.
धन्वायन પુ૦ તે નામે એક રૂદ્રદેવ.
धन्विन् ત્રિ૦ ધનુર્ધારી, ચતુર, વિદ્વાન.
धन्विन् પુ૦ અર્જુન, સાદડાનું ઝાડ, ધમાસો વનસ્પતિ, બોલસરીનું ઝાડ, વિષ્ણુ, તામસ મનુનો એક પુત્ર, ધન રાશિ.
धन्विन પુ૦ ભુંડ, ડુક્કર.
धन्विनी સ્ત્રી૦ ભુંડણ, ડુક્કરી.

धन्विस्थान न० ધનુર્ધારીની ઉભા રહેવાની રીત.
धम् सौत्र प० स० सेट् ધમવું, ફૂંકવું.
धम त्रि० શબ્દ કરનાર, ફૂંકનાર, ધમનાર.
धम पु० કૃષ્ણ, યમ, પરબ્રહ્મ, ચંદ્ર, કપૂર.
धमक त्रि० ધમનાર, ફૂંકનાર.
धमधम पु० પાર્વતીના ક્રોધથી ઉત્પન્ન થયેલ તે નામે એક કુમારાનુચર.
धमधमा स्त्री० કુમારાનુચર એક માતૃકા.
धमन त्रि० ધમણથી ફૂંકનાર, ધમનાર, ક્રૂર.
धमन पु० 'નલ' નામે એક ઘાસ, ફૂંકવાનું સાધન.
धमनि स्त्री० હાથના અંગુઠાના મૂળમાં જણાતી જીવની સાક્ષીરૂપ એક નાડી, હળદર, ડોક, ધમણ, ફૂંકવાની નળી.
धमनिल त्रि० ધમની નાડીવાળું, ડોકવાળું, ધમણવાળું, હળદરવાળું.
धमनी स्त्री० धमनि જુઓ.
धमनील त्रि० ધમનિલ જુઓ.
धम्मल पु० धम्मिल्ल જુઓ.
धम्मिल पु० धम्मिल्ल જુઓ.
धम्मिल्ल पु० કેશપાશ, ગુંથેલા–ઓળેલા કેશ.
धय त्रि० ધાવનાર, ધાવણું, પાન કરનાર, પીનાર.
धया स्त्री० ધાવણી કન્યા.
धर त्रि० ધારણ કરનાર.
धर पु० પર્વત, તે નામે એક વસુ જાતિનો દેવ, કપાસનું રૂ, કૂર્મરાજ.
धरण त्रि० ધારણ કરનાર.
धरण न० ધારણ કરવું, ચોવીસ રતિનું માપ.
धरण पु० પર્વત, લોક, સ્થળ, ધાન્ય, સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ, સેતુ–પૂલ–પાળ, ચાર માસાનું વજન.
धरणप्रिया स्त्री० તે નામે એક જૈન શાસન દેવતા–મલ્લિનાથ તીર્થંકરની શાસનદેવી.
धरणि स्त्री० પૃથ્વી, શીમળાનું ઝાડ, એક જાતનો કંદ.
धरणिकन्या स्त्री० સીતા.
धरणिकन्द पु० એક જાતનો કંદ.
धरणिकीलक पु० પર્વત.
धरणिज पु० મંગળ ગ્રહ, નરકાસુર દૈત્ય.
धरणिज त्रि० પૃથ્વીમાં ઉત્પન્ન થયેલ.
धरणिजा स्त्री० રામચન્દ્રની પત્ની સીતાદેવી.
धरणिधर पु० પર્વત, કાચબો, વિષ્ણુ, શિવ, શેષનાગ.
धरणिधृत् पु० ઉપરના અર્થ.
धरणिपुत्र पु० धरणिज पु० જુઓ.
धरणिपुत्री स्त्री० સીતા.
धरणिभृत् पु० धरणिधर જુઓ.
धरणिरुह पु० વૃક્ષ, ઝાડ.
धरणिसुत पु० મંગળ ગ્રહ. નરકાસુર.
धरणिसुता स्त्री० સીતા.
धरणी स्त्री० धरणि જુઓ.
धरणीकन्द पु० એક જાતનું કંદમૂળ.
धरणीकन्या स्त्री० સીતા.
धरणीकीलक पु० પર્વત.
धरणीज पु० धरणिज पु० જુઓ.
धरणीज त्रि० धरणीज त्रि० જુઓ.
धरणीधर पु० धरणिधर જુઓ.
धरणीधृत् पु० પર્વત, વિષ્ણુ, શેષનાગ.
धरणीपुत्र पु० મંગળ ગ્રહ, નરકાસુર.
धरणीपुत्री स्त्री० સીતા.
धरणीपुर न० ચાર ખૂણાવાળું મંડળ.
धरणीप्लव पु० સમુદ્ર.
धरणीभृत् पु० પર્વત, વિષ્ણુ, શેષનાગ.
धरणीरुह पु० ઝાડ.
धरणीश पु० શિવ, વિષ્ણુ, રાજા.
धरणीश्वर पु० ઉપરના અર્થ.
धरणीसुत पु० મંગળ ગ્રહ, નરકાસુર દૈત્ય.
धरणीसुता स्त्री० રામપત્ની સીતા.
धरा स्त्री० પૃથ્વી, ગર્ભાશય, મેદ, ચરબી, નાડી, ધૈર્ય, શસ્ત્ર વગેરેની ધાર.

धराकदम्ब પુ૦ ધારાકદમ્બ જુઓ.
धराकन्या સ્ત્રી૦ સીતા.
धराङ्कुर પુ૦ વાયુજળ-શીકર.
धरात्मज પુ૦ મંગળ ગ્રહ, નરકાસુર.
धरात्मजा સ્ત્રી૦ સીતા.
धरादेव પુ૦ રાજા.
धराधर પુ૦ પર્વત, વિષ્ણુ, શેષનાગ.
धराधिनाथ પુ૦ રાજા.
धराधिप પુ૦ રાજા.
धराधिपति પુ૦ રાજા.
धराधीश પુ૦ રાજા.
धराधीश्वर પુ૦ રાજા.
धरानाथ પુ૦ રાજા.
धराभर પુ૦ બ્રાહ્મણ.
धराशय ત્રિ૦ ભોંય ઉપર સુનાર.
धराशायिन् ત્રિ૦ ઉપરનો અર્થ.
धरासुर પુ૦ બ્રાહ્મણ.
धरास्वामिन् પુ૦ રાજા.
धरित्री સ્ત્રી૦ પૃથ્વી.
धरित्रीदेव પુ૦ બ્રાહ્મણ.
धरित्रीनाथ પુ૦ રાજા.
धरित्रीप પુ૦ રાજા.
धरित्रीपति પુ૦ રાજા.
धरित्रीपरमेश्वर પુ૦ ચક્રવર્તી રાજા.
धरित्रीश પુ૦ રાજા.
धरित्रीश्वर પુ૦ રાજા.
धरित्रीसुर પુ૦ બ્રાહ્મણ.
धरित्रीस्वामिन् પુ૦ રાજા.
धरिमन् પુ૦ તુલાપરિમાણ, તાગડી, આકાર, ડોળ.
धरिममेय ત્રિ૦ તુલાપરિમાણથી વજન કરવા યોગ્ય.
धरीमन् પુ૦ સારભુત વેદિરૂપ સ્થાન.
धरीमन् ત્રિ૦ ધારણ કરનાર.
धरुण ત્રિ૦ ધારણ કરનાર, સંમત, માન્ય.
धरुण ન૦ પાણી.
धरुण्ठ પુ૦ અગ્નિ, ચિત્રાનું ઝાડ, એકવીસ, આદિત્ય, બ્રહ્મા, સ્વર્ગ, વિચાર, ભાવના.
धर्णसि પુ૦ બળ.
धर्णसि ત્રિ૦ ધારણ કરનાર, ધારણ કરવા યોગ્ય.
धर्णि ત્રિ૦ ધારણ કરનાર.
धर्तव्य ત્રિ૦ ધારણ કરવા યોગ્ય.
धर्तूर પુ૦ ધંતુરો.
धर्तृ ત્રિ૦ ધારણ કરનાર.
धर्त्र ન૦ ઘર, યજ્ઞ, ધર્મ.
धर्त्र ત્રિ૦ ધારણ કરનાર.
धर्म પુ૦ ધર્મ, ફરજ, ધનુષ, યમ, સોમપાન કરનાર, પંદરમા જૈન તીર્થંકર, સત્સંગ, આત્મા, જીવ, ન્યાય, સ્વભાવ, આચાર, યજ્ઞ, અહિંસા, છંદઃશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક પ્રસ્તાર, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ ભાગ્ય સ્થાન, આધેય-સ્વવૃત્તિ પદાર્થ, ઉપમા, સદાચારી પુરૂષ, શિવનો એક નંદિ, યયાતિ રાજાનો એક પુત્ર.
धर्म પુ૦ ન૦ ઉપનિષદ્.
धर्मकर्मन् ન૦ ધર્મ માટે કર્મ-ધર્મપ્રતિપાદક કોઇ કર્મ.
धर्मकथा સ્ત્રી૦ ધર્મની કથા.
धर्मकथादरिद्र પુ૦ કલિયુગનો મનુષ્ય.
धर्मकलश પુ૦ ધર્મઘટ જુઓ.
धर्मकाम પુ૦ ધર્મની ઇચ્છા રાખનાર, કર્તવ્ય બુદ્ધિથી ધર્મ કરનાર.
धर्मकाय ન૦ બુદ્ધદેવ.
धर्मकार्य પુ૦ ધર્મકર્મન્ જુઓ.
धर्मकील પુ૦ રાજશાસન, બ્રહ્મશાસન.
धर्मकीलक પુ૦ ઉપરના અર્થ.
धर्मकुम्भ પુ૦ ધર્મઘટ જુઓ.
धर्मकृत् ત્રિ૦ ધર્મશાસનનું કામ કરનાર, ધર્મ કરનાર.
धर्मकृत् પુ૦ વિષ્ણુ.
धर्मकृत्य ન૦ ધર્મકર્મન્ જુઓ.

धर्मकेतु पु० બુદ્ધ દેવ, કાશ્યપવંશી સુકેતુ રાજાનો એક પુત્ર, ધર્મનું ચિન્હ.
धर्मकेतु त्रि० ધર્મઢોંગી, પાખંડી.
धर्मकोष पु० ધર્મરૂપ ખજાનો, ધર્મરૂપ રક્ષણ કરવા યોગ્ય વસ્તુ, ધર્મનો સમૂહ.
धर्मक्रिया स्त्री० धर्मकर्मन् જુઓ.
धर्मक्षेत्र न० ધર્મ પ્રાપ્ત કરવાનું ક્ષેત્ર ભારતવર્ષ, ધર્મને ઉત્પન્ન કરનાર અને વધારનાર હરકોઇ સ્થાન.
धर्मगुप् त्रि० ધર્મનું રક્ષણ કરનાર.
धर्मगुप् पु० વિષ્ણુ.
धर्मग्रहण न० ધર્મ ગ્રહણ કરવો, ધર્મ સ્વીકારવો.
धर्मघट पु० સૌર વૈશાખ મહિનામાં ધર્મનિમિત્ત અપાતો ચંદન–જળ–ભોજન–પદાર્થયુક્ત એક કળશ.
धर्मघ्न त्रि० ધર્મનો નાશ કરનાર.
धर्मघ्न पु० બેહડાનું ઝાડ.
धर्मचक्र न० ધર્મનો સમૂહ, જૈન તીર્થકરોનો દેવકૃત એક અતિશય.
धर्मचक्र पु० બુદ્ધદેવ, જીનદેવ.
धर्मचक्रधर पु० જિનદેવ.
धर्मचक्रधर त्रि० ધર્મસમૂહ ધારણ કરનાર.
धर्मचक्रधारिन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.
धर्मचक्रधारिन् पु० જિનદેવ.
धर्मचक्रभृत् पु० અર્હંત–જિનદેવ.
धर्मचक्रभृत् त्रि०ધર્મસમૂહને ધારણ કરનાર.
धर्मचारिन् त्रि० ધર્માચરણ કરનાર, ધર્મ કરનાર.
धर्मचारिणी स्त्री० પત્ની, ભાર્યા.
धर्मचिन्तन न० ધર્મનું ચિંતન–વિચાર.
धर्मचिन्ता स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
धर्मज पु० ઔરસ પુત્ર, ધર્મપુત્ર–યુધિષ્ઠિર, તે નામે એક બૌદ્ધ.
धर्मज पु० द्विव० નર અને નારાયણ.
धर्मज त्रि० ધર્મથી ઉત્પન્ન થનાર સુખ વગેરે.
धर्मज न० એક પ્રકારનું દિવ્ય.
धर्मजन्मन् पु० યુધિષ્ઠિર, ઔરસ પુત્ર.
धर्मजन्मन् त्रि० ધર્મથી ઉત્પન્ન થનાર સુખ વગેરે.
धर्मजन्य त्रि० ઉપરનો અર્થ.
धर्मजिज्ञासा स्त्री० ધર્મ જાણવાની ઇચ્છા.
धर्मजिज्ञासु त्रि० ધર્મ જાણવા ઇચ્છનાર.
धर्मजीवन पु० યજયાગાદિ ધર્મ બીજા પાસે કરાવી તે ઉપર આજીવિકા ચલાવનાર બ્રાહ્મણ.
धर्मजीवन त्रि० ધર્મરૂપ જીવનવાળું–ધર્મિષ્ટ.
धर्मजीवन न० ધર્મરૂપ જીવન.
धर्मज्ञ त्रि० ધર્મ જાણનાર.
धर्मज्ञान न० ધર્મનું જ્ઞાન.
धर्मण पु० એક જાતનું ઝાડ.
धर्मतस् अव्य० ધર્મથી.
धर्मता स्त्री० ધર્મપણું.
धर्मतीर्थ न० તે નામે એક તીર્થ.
धर्मत्व न० ધર્મપણું.
धर्मद त्रि० ધર્મદાતા ગુરૂ વગેરે, ધર્મ સ્થાપનાર. પોતાનું ધર્મફળ બીજાને આપનાર
धर्मद पु० કાર્તિક સ્વામીનો એક અનુચર.
धर्मदान न० સુપાત્ર દાન. ધર્મ માટે દાન, ધર્મનું દાન.
धर्मदार पु० ब० ધર્માર્થે સ્ત્રી–ધર્મપત્ની.
धर्मदीपिका स्त्री० ગૌડપ્રસિદ્ધ મીમાંસાગ્રંથ.
धर्मदुघा स्त्री० ધર્મદાન સ્થાન, બલિવેદિકા.
धर्मदेश पु० ધર્મસાધન પ્રદેશ, ધર્મયુક્ત દેશ, તે નામે એક તીર્થ.
धर्मदेशना स्त्री० ધર્મનો ઉપદેશ.
धर्मद्रवी स्त्री० ગંગા નદી.
धर्मद्रोहिन् त्रि० ધર્મનો દ્રોહ કરનાર.
धर्मद्रोहिन् पु० રાક્ષસ.
धर्मधातु पु० બુદ્ધ દેવ.

धर्मध्वज पु० धर्मनुं चिन्ह, धर्मनी ध्वजा.
धर्मध्वजिन त्रि० धर्मढोंगी, पाखंडी.
धर्मन् पु० धर्म, पुण्य.
धर्मन त्रि० धारण करनार.
धर्मनन्दन पु० युधिष्ठिर, औरस पुत्र.
धर्मनाभ पु० विष्णु.
धर्मनिबन्धन पु० धर्मनुं प्रतिपादन करनार ग्रंथ.
धर्मनेत्र पु० यदुवंशी हैहयनो पुत्र एक राजा, पुरुवंशी एक राजा.
धर्मनेत्र न० धर्मरूप नेत्र–धर्मदृष्टि.
धर्मनेत्र त्रि० धर्मरूप नेत्रवाळुं
धर्मनैपुण्य न० धर्ममां कुशळता.
धर्मनैपुण्यकाम त्रि० धर्ममां कुशळता इच्छनार. धर्मनी अतिशयता इच्छनार.
धर्मपट्टन न० ते नामे एक देश, ते नामे एक शहेर, श्रावन्ती नगरी, मरी.
धर्मपत्तन न० उपरना अर्थ.
धर्मपति पु० वरुण देव.
धर्मपति त्रि० धर्मशील, धर्मनिष्ठ.
धर्मपत्नी स्त्री० निर्दोष पत्नी. भार्या. परिणीत स्त्री, पतिव्रता स्त्री.
धर्मपत्नी स्त्री० बहु० धर्मदेवनी पत्नीओ.
धर्मपत्र न० उंबरानुं झाड
धर्मपर त्रि० धर्ममां परायण, धर्मतत्पर.
धर्मपरायण त्रि० उपरना अर्थ.
धर्मपरिणाम पु० योगशास्त्रप्रसिद्ध एक चित्तवृत्ति.
धर्मपाठक पु० धर्मशास्त्र भणनार.
धर्मपाल त्रि० धर्मनुं रक्षण करनार.
धर्मपाल पु० वर्णाश्रम धर्मनुं रक्षण करनार दंड–शिक्षा.
धर्मपालक पु० उपरना अर्थ
धर्मपालक त्रि० धर्मपाल त्रि० जुओ.
धर्मपुत्र पु० युधिष्ठिर, नर, नारायण, औरस पुत्र.
धर्मप्रधान त्रि० धर्म परायण. धर्माचरण करवामां श्रेष्ठ.
धर्मप्रवक्तृ त्रि० धर्मनुं प्रवचन करनार.
धर्मप्रवचन न० धर्मनुं व्याख्यान, धर्म कहेवो ते.
धर्मप्रवचन पु० शाक्य मुनि.
धर्मप्रस्थ पु० ते नामे एक तीर्थ.
धर्मबाणिजिक त्रि० धर्मनो वेपार करनार, धर्मनेज धंधारूपे करनार.
धर्मभगिनी स्त्री० धर्मबहेन, गुरुकन्या.
धर्मभाणक त्रि० महाभारत वगेरे पुराणो वेचनार.
धर्मभिक्षुक त्रि० धर्म माटे भिक्षा मागनार.
धर्मभृत् त्रि० धर्म करनार. धर्मनुं रक्षण करनार
धर्मभ्रातृ पु० गुरुभाइ, गुरुपुत्र. एक धर्मवाळा, समानधर्मी.
धर्ममूल न० धर्मनुं आदिकरण, धर्मनुं मूळ.
धर्ममेघ पु० योगशास्त्रप्रसिद्ध एक समाधि. असंप्रज्ञात समाधि.
धर्मयु त्रि० धर्मनिष्ठ. धार्मिष्ठ.
धर्मयुग न० सत्य युग
धर्मयुज् न० न्यायपूर्वक मेळवेलुं धन वगेरे.
धर्मयूप पु० विष्णु.
धर्मरत्न न० ते नामे एक धर्मशास्त्रग्रंथ.
धर्मरथ पु० सगर राजानो एक पुत्र, दिविरथ राजानो एक पुत्र.
धर्मराज् पु० यम, प्रजापति.
धर्मराज पु० यम, बुद्ध देव, युधिष्ठिर
धर्मलक्षण न० धर्मनुं लक्षण, धर्म दर्शावनार वेदादि.
धर्मवत् त्रि० धर्मवाळुं, धार्मिष्ठ.
धर्मवत् अव्य० धर्मनी पेठे.
धर्मवर्मन् त्रि० धर्मनुं रक्षण करनार, धर्मरूप बख्तर धारण करनार.
धर्मवर्मन न० धर्मनुं रक्षण, धर्मरूप बख्तर
धर्मवाणिजिक त्रि० धर्मबाणिजिक जुओ.

धर्मवासर पु० પૂનેમ.

धर्मवाहन पु० મહાદેવ, પાડો.

धर्मविद् त्रि० ધર્મ જાણનાર.

धर्मविदुत्तम पु० વિષ્ણુ.

धर्मविद्या स्त्री० મીમાંસા વગેરે શાસ્ત્રવિદ્યા, ધર્મને લગતી વિદ્યા.

धर्मविप्लव पु० ધર્મવિરોધ, ધર્મનો નાશ, અધર્મ.

धर्मविवेक पु० હલાયુધ પંડિતે રચેલ એક નિબંધગ્રંથ, ધર્મનો વિવેક.

धर्मवीर पु० ધર્મ પાળવામાં વીર.

धर्मवृद्ध त्रि० અત્યંત ધર્મિષ્ઠ.

धर्मव्रत त्रि० ધર્માચરણ કરવામાં તત્પર, ધર્માસક્ત.

धर्मव्रत न० ધર્મનિમિત્તે વ્રત.

धर्मव्रता स्त्री० મરીચિ ઋષિની પત્ની.

धर्मशाला स्त्री० ધર્મશાળા, ન્યાયમંદિર.

धर्मशासन न० ધર્મશાસ્ત્ર, ધર્મશિક્ષણ.

धर्मशास्त्र न० ધર્મને લગતું શાસ્ત્ર, ધર્મ-પ્રતિપાદક શાસ્ત્ર.

धर्मशील त्रि० ધર્મપરાયણ, ધર્મ કરવામાં તત્પર.

धर्मसंहिता स्त्री० ધર્મશાસ્ત્ર.

धर्मसभा स्त्री० ધર્મનિમિત્ત સભા.

धर्मसंज्ञ न० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ લગ્નથી નવમું સ્થાન.

धर्मसार पु० શ્રેષ્ઠ પુણ્ય કર્મ, ધર્મ કરવાનું સાધન.

धर्मसारथि त्रि० ધર્મરૂપ સહાયવાળું.

धर्मसावर्णि पु० તે નામે અગીઆરમો મનુ.

धर्मसुत पु० યુધિષ્ઠિર, ઔરસ પુત્ર

धर्मसू स्त्री० એક જાતનું પક્ષી.

धर्मसू त्रि० ધર્મમાં પ્રેરણા કરનાર.

धर्मसूत्र न० જૈમિનિકૃત ધર્મમીમાંસા ગ્રંથ.

धर्मसेतु पु० ધર્મની રક્ષા કરનાર, અગીઆરમા મન્વંતરમાં આર્યકનો પુત્ર હરિનો અંશ.

धर्मस्कन्ध पु० જૈનમતપ્રસિદ્ધ ધર્માસ્તિકાય નામે એક પદાર્થ.

धर्मस्थ त्रि० ધર્મમાં રહેનાર.

धर्मस्थ पु० ન્યાયાધીશ.

धर्माङ्ग पु० બગલો પક્ષી.

धर्माङ्गी स्त्री० બગલી.

धर्माचार्य पु० ધર્મશિક્ષક, ધર્મગુરૂ.

धर्मात्मता स्त्री० ધર્માત્માપણું

धर्मात्मत्व न० ધર્માત્માપણું.

धर्मात्मन् त्रि० ધર્મશીલ, ધર્મતત્પર.

धर्माधर्म पु० द्विव० ધર્મ અને અધર્મ, પુણ્ય અને પાપ

धर्माधर्मपरीक्षा स्त्री० ધર્મ અને અધર્મની પરીક્ષા.

धर्माधर्मविद् त्रि० ધર્મ અને અધર્મ જાણનાર.

धर्माधर्मविद् पु० મીમાંસક.

धर्माधिकरण न० ન્યાય આપવાનું સ્થાન-કોર્ટ.

धर्माधिकरणिन पु०ધર્માધ્યક્ષ-ન્યાયાધીશ.

धर्माधिकारिन पु० ઉપરનો અર્થ.

धर्माध्यक्ष पु० ન્યાયાધીશ, વિષ્ણુ.

धर्मानुसार पु० ધર્મને અનુસરવું તે.

धर्मानुसारिन् त्रि० ધર્મને અનુસરનાર.

धर्मान्धु पु० તે નામે એક તીર્થ.

धर्मापेत त्रि० ધર્મથી દૂર થયેલ. ધર્મભ્રષ્ટ, અધર્મી.

धर्मापेत न० અધર્મ.

धर्माभास पु० ધર્મ જેવો જણાતો મિથ્યા ધર્મ, અસદ્ ધર્મ, ખરાબ ધર્મ.

धर्माभिमनस त्रि० ધર્મમાં મનવાળું, ધર્મનિષ્ઠ.

धर्मारण्य न० તે નામે એક તીર્થ.

धर्मार्थप्रतिबद्धता स्त्री० વાણીનો એક ગુણ.

धर्मासन न० ધર્મવિચારાર્થે આસન-ન્યાયાસન.

धर्मास्तिकाय पु० જૈનમતપ્રસિદ્ધ પદાર્થ.
धर्मिक त्रि० ધર્મવાળું, ધાર્મિક.
धर्मिणी स्त्री० ભાર્યા, પત્ની.
धर्मिता स्त्री० ધર્મવાળાપણું.
धर्मित्व न० ઉપરનો અર્થ.
धर्मिन् त्रि० ધર્મવાળું, ધાર્મિક.
धर्मिन् पु० વિષ્ણુ.
धर्मिष्ठ त्रि० અતિશય ધાર્મિક.
धर्मिष्ठ पु० વિષ્ણુ.
धर्मीपुत्र पु० નટ, નાટકીયો.
धर्मीयस् त्रि० અત્યંત ધાર્મિક.
धर्मेन्द्र पु० ધર્મરાજા—યમ.
धर्मेयु पु० પુરુવંશી રૌદ્રાશ્વ રાજાનો પુત્ર.
धर्मेश पु० ધર્મરાજા—યમ.
धर्मेश्वर पु० ઉપરનો અર્થ.
धर्मोत्तर त्रि० ધર્મપ્રધાન—ધર્મ જેમાં મુખ્ય હોય તે.
धर्मोपदेश पु० ધર્મશાસ્ત્ર, ધર્મનો ઉપદેશ
धर्मोपदेशक त्रि० ધર્મોપદેશ કરનાર.
धर्मोपदेशक पु० ધર્માચાર્ય, ધર્મગુરુ.
धर्मोपध त्रि० ધર્મઢોંગી, પાખંડી.
धर्मोपेत त्रि० ધર્મવાળું.
धर्म्य त्रि० ધર્મવાળું, ધર્મથી પ્રાપ્ત કરવા યોગ્ય.
धर्म्यविवाह पु० ધર્મયુક્ત વિવાહ—બ્રાહ્મ—દૈવ—પ્રાજાપત્ય—આર્ષ—ગાંધર્વ—એ પાંચ.
धर्ष पु० તિરસ્કાર, ઘસવું, પ્રગલ્ભતા, બડાઇ, ગર્વ, ક્રોધ, શક્તિબંધન, સમૂહ, હિંસા, મૈથુન.
धर्षक त्रि० પરાભવ કરનાર, બડાઈખોર, અભિમાની, ઘસનાર, સહન નહિ કરનાર, મૈથુન કરનાર.
धर्षक पु० નટ, નાટકીયો.
धर्षकारिणी स्त्री० વ્યભિચારિણી સ્ત્રી, અસતી.
धर्षकारिन् त्रि० પરાભવ કરનાર, બડાઈખોર, વ્યભિચારી.
धर्षण न० પરાભવ, સહન નહિ કરવું, धर्ष જુઓ.
धर्षण त्रि० પરાભવ કરનાર, તિરસ્કાર કરનાર, સહન નહિ કરનાર, બડાઈખોર.
धर्षण पु० શિવ.
धर्षणा स्त्री० તિરસ્કાર, પરાભવ, અપમાન.
धर्षणि स्त्री० વ્યભિચારિણી સ્ત્રી.
धर्षणी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
धर्षित त्रि० તિરસ્કાર કરેલ, પરાભવ કરેલ, અપમાન કરેલ, ઘસેલ.
धर्षित न० અસહન. મૈથુન, પરાભવ, તિરસ્કાર, અપમાન.
धर्षिता स्त्री० વ્યભિચારિણી સ્ત્રી.
धर्षिन् त्रि० धर्षक त्रि० જુઓ.
धलण्ड पु० તે નામે એક વૃક્ષ.
धलण्डक पु० ઉપરનો અર્થ.
धव त्रि० ધૂણાવનાર, કંપાવનાર, ધૂર્ત, ઠગ.
धव पु० ધણી, પતિ, નર, પુરુષ, ધુણાવવું, કંપાવવું, ધાવડીનું ઝાડ.
धवनि स्त्री० અગ્નિ, ચિત્રાનું ઝાડ.
धवल पु० સિંદૂર, આંખલો, ધોળો રંગ, ધાવડીનું ઝાડ, તે નામે એક રાગ, એક જાતનું પક્ષી, ચોક, ખડી, શંખ, બગલો.
धवल त्रि० ધોળું, સફેત, નિર્મળ, સ્વચ્છ.
धवल न० ધોળાં મરી. તે નામે છંદ.
धवलगिरि पु० તે નામે એક પર્વત.
धवलता स्त्री० ધોળાશ.
धवलत्व न० ધોળાશ.
धवलपक्ष पु० હંસપક્ષી, અજવાળીયું, શુદ.
धवलपक्षी स्त्री० હંસલી.
धवलपट्टिनी स्त्री० ધોળીપાડલ—વનસ્પતિ.
धवलमृत्तिका स्त्री० ચાક, ખડી.
धवलयावनाल पु० શ્વેત યાવનાલ.
धवलशारिवा स्त्री० ધોળી ઉપલસરી વનસ્પતિ.
धवला स्त्री० ધોળી સ્ત્રી, ચીનાઈ કપૂર.

धवलित त्रि० ધોળું થયેલ

धवलिमन् पु० ધોળાશ, ધોળાપણું.

धवली स्त्री० ધોળી ગાય.

धवलीकरण न० ધોળું કરવું.

धवलीकृत त्रि० ધોળું કરેલ.

धवलीभवन न० ધોળું થવું.

धवलीभूत त्रि० ધોળું થયેલ.

धवलोत्पल न० ધોળું કમળ–પોયણું.

धवाणक पु० વાયુ

धवित्र न० મૃગના ચામડાનો વીંઝણો–પંખો.

धस्मू त्रि० ધારણ કરનાર.

धस्र पु० બ્રહ્મા, બૃહસ્પતિ.

धा जुहो० उभ० स० अनिट् ધારણ કરવું, પોષણ કરવું, अति+અત્યંત ધારણ કરવું, अधि+અધિક ધારણ કરવું. अनु+પાછળ ધારણ કરવું, अन्तर्+અદશ્ય થવું, ઢાંકવું, अपि+ઢાંકવું, अभि+કહેવું, प्रति+अभि+ ઉત્તર આપવો, अव-ધ્યાન આપવું, સાવધાન થવું. वि+अव+ઢાંકવું, વચ્ચે થવું, आ+મૂકવું, સ્થાપવું. अति+आ+મર્યાદા ઓળંગીને ધારણ, અનિષ્ટાચરણ કરવું, अनु+आ+પાછળ મૂકવું, अभि+आ+સામે સ્થાપવું, સામે મૂકવું, उप+आ+ધર્મચિંતા કરવી, निर्+आ+નિરાકરણ કરવું, દૂર કરવું, परि+आ+ચોતરફ સ્થાપવું, वि+आ+ વિશેષ પીડા થવી, सम्+आ+સમાધાન કરવું, आविस्+પ્રકટ થવું, उप+સમીપ સ્થાપવું, तिरस्+અંતર્ધાન થવું, અદશ્ય થવું, नि+મૂકવું, સ્થાપવું, प्रति+नि+મનને એકાગ્ર કરવું, प्रतिनि+સમાનરૂપે કરવું, પ્રતિનિધિ કરવો, सम्+नि+સારી રીતે મૂકવું, परि+વીંટવું, ઢાંકવું, પહેરવું, वि+ परि+ચોતરફથી ઢાંકવું, વીંટવું, पुरस्+ આગળ મૂકવું, આગળ થવું, प्र+અત્યંત ધારણ કરવું, प्रति+ફેંકવું, નાખવું, वि+ કરવું, अनु+वि+પાછું કરવું, સમાનરૂપે કરવું, प्रति+वि+વિરૂદ્ધ આચરણ કરવું, श्रद्+આદર કરવો, વિશ્વાસ કરવો, सम्+ સારી રીતે વિધિપૂર્વક કરવું, યોજના કરવી, પ્રતિજ્ઞા કરવી, अति+सम्+છેતરવું, अनु+सम्+અનુસંધાન કરવું, अभिसम्+ ઇચ્છવું, प्रति+सम्+સામે સાંધવું–તાકવું.

धाक त्रि० ધારણ કરનાર, પોષણ કરનાર.

धाक पु० બ્રહ્મા, બળદ, આહાર, અન્ન, સ્તંભ-થાંભલો.

धाटी स्त्री० શત્રુની સામે જવું, ધાડ.

धाणक पु० એક પ્રકારનું માપ–વજન.

धातक पु० પુષ્કર દ્વીપના રાજા વીતિહોત્રનો એક પુત્ર, તે નામે એક તીર્થ.

धातकी स्त्री० ધાવડીનું ઝાડ.

धातक्यादिलेह पु० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ચાટણ.

धातक्याद्यवलेह पु० ઉપરનો અર્થ.

धातु पु० પરમાત્મા, વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ ક્રિયાપદ, આકાશ વગેરે પાંચ મહાભૂત, ઇન્દ્રિયો, શબ્દ વગેરે પાંચ ભૂતગુણો, શરીરમાં રહેલ રસ–લોહી–માંસ–મેદ–હાડકાં–મજ્જા–વીર્ય–એ ધાતુઓ, વાત-પિત્ત–કફ–એ ધાતુ, સુવર્ણ વગેરે ધાતુઓ, મણસીલ, લોક, વસ્તુ, ચીજ, આત્મા, જીવાત્મા, પ્રકાર.

धातु त्रि० ધારણ કરનાર.

धातुक न० શિલાજીત.

धातुकासीस न० હીરાકસી.

धातुकुशल त्रि० ધાતુને મારવા–ઝારવામાં કુશળ.

धातुकुशल पु० તે નામે એક દેશ.

धातुक्षय पु० ઉધરસનો રોગ.

धातुघ्न त्रि० ધાતુને મારનાર–ઝારનાર.

धातुघ्न न० કાંજીક.

धातुता स्त्री० ધાતુપણું.

धातुत्व न० ધાતુપણું.

धातुद्रावक पु० સાજીખાર.

धातुनाशन त्रि० सोनुं वगेरे धातुने मारनार.
धातुनाशन न० कांजीक
धातुप पु० शरीरमां रहेल रस धातु
धातुपाठ पु० व्याकरणप्रसिद्ध धातुपाठ-ग्रंथ.
धातुपारायण पु० धातुप्रतिपादक ग्रंथ
धातुपुष्पिका स्त्री० धावडीनुं झाड.
धातुपुष्पी स्त्री० उपरनो अर्थ.
धातुभत् पु० पर्वत.
धातुभृत् त्रि० धातु धारण करनार.
धातुमत् त्रि० धातुवाळुं.
धातुमत्ता स्त्री० धातुवाळापणुं.
धातुमत्त्व न० उपरनो अर्थ.
धातुमल पु० शरीरनी रस वगेरे धातुना पाकथी उत्पन्न थनार वाळ वगेरे मेल.
धातुमाक्षिक न० माक्षिक उपधातु.
धातुमारिणी स्त्री० साजीखार.
धातुराजक न० वीर्य, पारो.
धातुवल्लभ न० टंकणखार.
धातुवादिन् त्रि० ओषधि वगेरेना प्रयोगथी सोनं-रूपुं बनावनार.
धातुविद् न० सीसुं.
धातुवैरिन् पु० गंधक.
धातुशेखर न० हीराकसी.
धातुहन् पु० गंधक.
धातूपल पु० चाक, खडी.
धातृ त्रि० धारण करनार, पोषण करनार.
धातृ पु० ब्रह्मा, विष्णु, आत्मा, एक वायु, एक आदित्य. ब्रह्मानो एक पुत्र, सप्तर्षि.
धातृपुत्र पु० सनत्कुमार.
धातृपुष्पिका स्त्री० धावडीनुं झाड.
धातृपुष्पी स्त्री० धावडीनु झाड.
धातृभ न० रोहिणी नक्षत्र
धात्र न० पात्र, वासण.
धात्र त्रि० ब्रह्मा के आदित्य जेनो देव होय ते-पुरोडाश वगेरे.
धात्रिका स्त्री० आंबळानुं झाड.
धात्री स्त्री० धाव माता, मा, आंबळानुं झाड.
धात्रीपत्र न० तालीसपत्र, आंबळीनुं पांदडुं.
धात्रीपुत्र पु० धाव मातानो पुत्र.
धात्रीफल न० आंबळुं.
धात्रेयिका स्त्री० धाव माता, धावमातानी छोकरी.
धात्रेयी स्त्री० उपरना अर्थ.
धात्र्यरिष्ट पु० वैद्यकप्रसिद्ध आंबळानुं अरिष्ट औषध.
धान न० धारण करवुं, पोषवुं.
धानक न० धाणा, कोथमीर.
धानक पु० एक प्रकारनुं माप.
धाना स्त्री० ब० शेकेला जव.
धाना स्त्री० धाणा, कोथमीर. नवो अंकुरो. साथवो.
धानाका स्त्री० बहु० शेकेला जव
धानाचूर्ण न० साथवो.
धानिका स्त्री० नीचेनो शब्द जुओ.
धानी स्त्री० आधार, पीलुनुं झाड.
धानुर्दण्डिक पु० धनुष उपर जीवनार. धनुष जेनुं हथिआर होय ते.
धानुष्क पु० उपरनो अर्थ.
धानुष्का स्त्री० अघाडो वनस्पति.
धानुष्य न० वासनुं झाड.
धानेय न० धाणा, कोथमीर.
धानेयक न० उपरनो अर्थ.
धान्धा स्त्री० एलची.
धान्य न० अनाज, धान्य. फोतरावाळु अनाज, धाणा, कोथमीर. चार तसभार वजन.
धान्यक न० धाणा, कोथमीर.
धान्यकल्क न० धान्यनो कल्क
धान्यकोष्ठक न० अनाजनो कोठार, अनाज भरवानुं कोई पात्र.
धान्यगिरि पु० दानार्थे कल्पेल धान्यनो पर्वत

धान्यचमस पु० પઉઆ.

धान्यत्वच् स्त्री० અનાજનું ફોતરું.

धान्यधेनु स्त्री० દાનાર્થે ધાન્યકલ્પિત ગાય

धान्यपञ्चक न० પાંચ પ્રકારનાં ધાન્ય.

धान्यपर्वत पु० દાનાર્થે કલ્પેલ ધાન્યનો પર્વત.

धान्यबीज न० ધાણા, કોથમીર.

धान्यभक्षक त्रि० અનાજ ખાનાર.

धान्यमात्र पु० ધાન્ય માપનારાનો છોકરો.

धान्यमातृ त्रि० ધાન્ય માપનાર

धान्यमाय त्रि० ધાન્ય માપનાર, ધાન્ય વેચનાર.

धान्यराज पु० જવ

धान्यवत् त्रि० ધાન્યવાળું

धान्यवत् अव्य० ધાન્યની પેઠે.

धान्यवर्त्मन् पु० ધાન્યનો ઢગલો.

धान्यवर्द्धन न० ધાન્યનું વ્યાજ, એક પ્રકારનું વ્યાજ.

धान्यवीर पु० અડદ.

धान्यशीर्षक न० ધાન્યની મંજરી.

धान्यशैल पु० દાનાર્થે કલ્પેલ ધાન્યનો પર્વત.

धान्यश्रेष्ठ पु० એક જાતના ઉંચા ચોખા.

धान्यसार पु० ધાન્યનો સાર, અડદ

धान्या स्त्री० ધાણા, કોથમીર

धान्याक न० ધાણા, કોથમીર.

धान्याकृत् त्रि० ખેડુત.

धान्याचल पु० દાનાર્થે કલ્પેલ ધાન્યનો પર્વત.

धान्याभ्र न० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ અભ્રક મારવામાં ઉપયોગી સોડવેલ ધાન્ય-કાંજી.

धान्याम्ल न० ઉપરનો અર્થ.

धान्यायन पु० ધાન્ય નામના ઋષિનો ગોત્રજ.

धान्यारि पु० ધાન્યનો શત્રુ, ઉંદર.

धान्यार्थ पु० ધાન્યનું પ્રયોજન, ધાન્યરૂપ ધન.

धान्यार्थिन् त्रि० ધાન્યરૂપ ધનવાળું.

धान्यास्थि न० ધાન્યનું ફોતરું.

धान्योत्तम पु० ચોખા.

धान्योत्तमा स्त्री० ડાંગેર.

धान्व त्रि० ધન્વ-મરૂ દેશમાં ઉત્પન્ન થનાર.

धान्वन त्रि० ઉપરનો અર્થ.

धान्वन्तर त्रि० ધન્વંતરી સંબંધી, ધન્વંતરીનું.

धान्वन्तर्य त्रि० ધન્વન્તરિ જેના દેવ હોય તે હવિષ વગેરે.

धाम पु० તે નામે એક દેવગણુ.

धामक पु० એક માસા બરોબર વજન.

धामकेशिन् पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

धामच्छद् त्रि० ઓછાને પૂર્ણ કરનાર અને વધારે હોય તેને સમાન કરનાર.

धामन् न० ઘર, શરીર, તેજ, કાંતિ, પ્રભાવ, કિરણ, સ્થાન, જન્મ, પરમેશ્વર, ધન, શ્રેષ્ઠપણું, સ્વભાવ.

धामनिका स्त्री० ધમણ.

धामनिधि पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

धामनिधि त्रि० તેજનો ભંડાર.

धामनी स्त्री० ધમણ.

धामभाज् पु० યજ્ઞસ્થાનમાં પ્રાપ્ત થનાર દેવ.

धामवत् त्रि० તેજસ્વી, શરીરધારી, ધનવાન, પરાક્રમી, ઘરવાળું.

धामशस् अव्य० સ્થાને સ્થાને, ઠેક ઠેકાણે, ઘેરઘેર, શરીરે શરીરે.

धामार्गव पु० અઘાડો વનસ્પતિ. પીતઘોષા વનસ્પતિ.

धाय त्रि० ધારણ કરનાર.

धायस् त्रि० ધારણ કરનાર.

धायस न० પીવું, પાન કરવું.

धायु त्रि० ધારણ કરનાર.

धाय्य पु० પુરોહિત, ગોર.

धाय्य त्रि० 'धान्या' નામની ઋચામાં હોનાર-થનાર.

धाय्या स्त्री० સામધેની ઋચા.

धार न० વરસાદનું પાણી, એક જાતનો પથ્થર, કરજ, જળધારાની વૃષ્ટિ.

धार पु० તરવાર વગેરેની ધાર, ગંભાર.

धार त्रि० ધારણ કરનાર.

धारक त्रि० ધારણ કરનાર, કરજનો દેવાદાર.

धारक पु० કળશ, લોટો.

धारका स्त्री० સ્ત્રીની યોનિ.

धारण न० ધરવું, ધારણ કરવું. ગ્રહણ કરવું. વિચારવું.

धारण त्रि० ધારણ કરનાર, કરજદાર.

धारणक त्रि० ઉપરના અર્થ.

धारणा स्त्री० એક પ્રકારની બુદ્ધિ, તે નામે એક યોગાંગ, રાજાઓની ન્યાયમાર્ગે સ્થિતિ.

धारणामय त्रि० ધારણા—યોગાભ્યાસ કરવામાં આસક્ત.

धारणी स्त्री० સ્થિરતા, નાડી, પંક્તિ, બૌદ્ધોનો એક મંત્ર.

धारणीय त्रि० ધારણ કરવા યોગ્ય.

धारणीय पु० તે નામે એક કંદ.

धारणीययन्त्र न० તે નામે એક યંત્ર—જંતર.

धारय त्रि० ધારણ કરનાર.

धारयत् त्रि० ધારણ કરતું, પોષણ કરતું.

धारयितृ त्रि० ધારણ કરનાર, પોષણ કરનાર.

धारयित्री स्त्री० પૃથ્વી, ધારણ કરનારી, પોષણ કરનારી.

धारयिष्णु त्रि० ધારણ કરવાના સ્વભાવવાળું.

धारयिष्णुता स्त्री० ધારણશીલપણું.

धारयिष्णुत्व न० ઉપરનો અર્થ.

धारयु त्रि० ધારાવાળું.

धारवाक त्रि० સ્તોત્ર ધારણ કરનાર, ઋત્વિજ વગેરે.

धारा स्त्री० ઘોડાઓની એક પ્રકારની ગતિ. સૈન્યનો અગ્ર વિભાગ, સંતતિ, પરંપરા, ધાર, તરવાર વગેરેની ધાર, યશ, અતિવૃષ્ટિ, સમૂહ, અત્યંત શાન્ત, ઉત્કર્ષ, ચઢતી, રથનું પૈડું, દક્ષિણમાં આવેલી એક નગરી, જનપ્રવાદ, વાણી, નદી, ન્યાય.

धाराकदम्ब पु० વર્ષાઋતુમાં જેને ફૂલ આવે છે તે એક કદંબનું ઝાડ.

धारागृह न० ફુવારાવાળું ઘર.

धाराङ्कुर पु० જળકણ, કરા.

धाराङ्ग पु० તરવાર, તે નામે એક તીર્થ

धाराट पु० ચાતક પક્ષી, ઘોડો, મેઘ.

धाराटी स्त्री० ઘોડી, ચાતક પક્ષિણી.

धाराधर पु० મેઘ, તરવાર.

धाराध्वनि पु० પાણીની ધારનો અવાજ, તરવારની ધારનો અવાજ.

धारापात पु० પાણીની ધારનું પડવું. તરવારની ધારનું પડવું.

धारापूप न० એક જાતનો માલપુડો.

धाराफल पु० મીંઢળનું ઝાડ.

धारायन्त्र न० ફુવારો.

धाराल त्रि० ધારવાળું.

धारावत् त्रि० ધારવાળું.

धारावत् अव्य० ધારની પેઠે.

धारावनि स्त्री० વાયુ.

धारावर पु० મેઘ.

धारावर्ष पु० ધારાબંધ વરસાદ, અવિચ્છિન્ન વૃષ્ટિ.

धारावाहिक त्रि० ધારાપૂર્વક વહેતું. ધારથી પડતું.

धारावाहिन् त्रि० ઉપરના અર્થ.

धाराविष पु० તરવાર.

धारासम्पात पु० મહાન વૃષ્ટિ, અવિચ્છિન્ન ધારાએ વરસાદ.

धारासार पु० ઉપરના અર્થ.

धारास्नुही स्त्री० ત્રણ ધારવાળો થોર.

धारिका स्त्री० ઘડી નામે કાળ—૭ ક્ષણની એક ઘડી.

धारिणी स्त्री० પૃથ્વી, શીમળાનું ઝાડ, અ-

ઢારમા જૈન તીર્થંકર અરનાથની શાસન–અધિષ્ઠાત્રી દેવી.

धारित त्रि० ધારણ કરેલ, ધીરેલ.

धारित न० ઘોડાની એક ગતિ.

धारितक न० ઉપરનો અર્થ.

धारिन् पु० ધારવાળું, પીલુનું ઝાડ, ધારણ કરનાર, કર્જદાર, દેવાદાર.

धारु त्रि० પીનાર, પીવાના સ્વભાવવાળું.

धारेश्वरी स्त्री० ધારા નગરીમાં રહેલી દેવી.

धारोष्ण न० તુરત દોહેલું દૂધ, શેડમાંથી તુરતજ કાઢેલું દૂધ–શેડકઢું દૂધ.

धार्तराष्ट्र पु० ધૃતરાષ્ટ્રનો પુત્ર દુર્યોધન વગેરે.

धार्तराष्ट्री स्त्री० ધૃતરાષ્ટ્રની પુત્રી–દુઃશલા.

धार्तराष्ट्र पु० धार्तराष्ट्र જુઓ, ધૃતરાષ્ટ્ર સર્પનો વંશજ નાગ, કાળા પગ ને કાળી ચાંચવાળો હંસ.

धार्तराष्ट्रपदी स्त्री० 'हंसपदी' નામે વેલો.

धार्तराष्ट्री स्त्री० धार्तराष्ट्री જુઓ.

धार्त्रेय पु० ધૃતા નામની સ્ત્રીનો પુત્ર.

धार्म त्रि० ધર્મસંબંધી, ધર્મમય, અત્યંત ધર્મિષ્ઠ.

धार्मपत त्रि० ધર્મપતિનું, ધર્મપતિ સંબંધી.

धार्मपत पु० ધર્મપતિનો પુત્ર.

धार्मपत्तन त्रि० ધર્મપત્તન–શહેરમાં હોનાર–થનાર.

धार्मपत्तन न० એક જાતનો સુગંધી પદાર્થ.

धार्मिक त्रि० ધર્મશીલ, ધર્મનિષ્ઠ, ધર્મસેવનાર.

धार्मिक्य न० ધર્મશીલપણું, ધર્મનિષ્ઠપણું.

धार्मिण न० ધર્મ પાળનારાઓનો સમૂહ, ધાર્મિકોનો સમૂહ.

धार्मिणेय पु० ધર્મિણી સ્ત્રીનો પુત્ર.

धार्म्यायन पु० ધર્મ્ય ઋષિનો ગોત્રજ.

धार्य त्रि० ધારણ કરવા યોગ્ય.

धार्यमाण त्रि० ધારણ કરાતું.

धार्यमाणता स्त्री० ધારણ કરાતાપણું.

धार्यमाणत्व न० ઉપરનો અર્થ

धार्ष्ट पु० ધૃષ્ટ રાજાનો વંશજ.

धार्ष्ट्य न० ધૃષ્ટતા, નિર્લજ્જપણું, બે અદબી.

धार्ष्णक न० ધૃષ્ણુ રાજાનો પુત્ર.

धाव् भ्वा० उभ० सेट् વેગથી દોડવું, શુદ્ધ થવું, અ० શુદ્ધ કરવું, સાફ કરવું, સ०

धावक पु० ધોબી, તે નામે એક કવિ.

धावक त्रि० ધોનાર, વસ્ત્ર વગેરે સાફ કરનાર, વેગથી દોડનાર.

धावत् त्रि० વસ્ત્ર વગેરે ધોતું, વેગથી દોડતું, સાફ કરતું.

धावन न० વેગથી દોડવું, ધોવું, સાફ કરવું.

धावन त्रि० ધોનાર, સાફ કરનાર, દોડી જનાર.

धावनि स्त्री० ભોરીંગણી વનસ્પતિ, પૃશ્નિપર્ણી, ધાવડી વનસ્પતિ.

धावनिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

धावनी स्त्री० धावनि જુઓ.

धावमान त्रि० ધોતું, સાફ કરતું, વેગથી દોડતું.

धावित त्रि० ધોયેલ, સાફ કરેલ, વેગથી દોડેલ.

धावितृ त्रि० ધોનાર, સાફ કરનાર, વેગથી દોડનાર.

धाविन् त्रि० ઉપરનો અર્થ.

धासस् पु० પર્વત.

धासि पु० અન્ન.

धि तुदा० प० स० अनिट् ધારણ કરવું, ધરવું.

धिक् अव्य० ધિક્કારવું, તિરસ્કારાર્થે, ભય ઉપજાવવામાં, નિંદામાં વપરાય છે.

धिक्करण न० ધિક્કારવું, તિરસ્કારવું.

धिक्कार पु० તિરસ્કાર, અપમાન, નિંદા.

धिक्क्रिया स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

धिक्कृ तना० उभ० स० अनिट् ધિક્કારવું. તિરસ્કારવું.

धिक्कृत त्रि० ધિક્કારેલ, તિરસ્કાર કરેલ, અપમાન કરેલ, નિંદા કરેલ.

धिक्ष् भ्वा आ० सेट् દીપાવવું, પ્રકટ કરવું, ઉત્તેજિત કરવું, स० ક્લેશ પામવો,

જીવવું. અ०

धिग्दण्ड पु० તિરસ્કારરૂપ દંડ-શિક્ષા.

धिग्वण पु० એક જાતનો વર્ણસંકર.

धित त्रि० મૂકેલ, સ્થાપેલ, ધારણ કરેલ.

धिति स्त्री० ધારણ કરવું.

धिप्सु त्रि० દંભ કરવા ઇચ્છનાર, ઠગવા ઇચ્છનાર.

धियसान त्रि० ધારણ કરનાર.

धियांपति पु० બૃહસ્પતિ.

धियायत् त्रि० કર્મને ઇચ્છતું.

धियायु त्रि० પોતાને બુદ્ધિ ઇચ્છિનાર.

धियावसु पु० સરસ્વતી દેવતા, વાગ્દેવી.

धिष् स्वा० प० स० सेट् પ્રસન્ન કરવું, તૃપ્ત કરવું, જવું.

धिष् जुहो० प० अ० सेट् શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો.

धिषण पु० બૃહસ્પતિ.

धिषण न० સ્થાન.

धिषणा स्त्री० બુદ્ધિ, સ્તુતિ, વાણી, સરસ્વતી, પૃથ્વી.

धिषणाधिप पु० બૃહસ્પતિ.

धिषणाधिपति पु० બૃહસ્પતિ.

धिषणापति पु० બૃહસ્પતિ.

धिषण्य नामधातु प० अ० सेट् પોતાને બુદ્ધિ ઇચ્છવી.

धिषण्यत् त्रि० પોતાને બુદ્ધિ ઇચ્છતું.

धिषण्यु त्रि० પોતાને બુદ્ધિ ઇચ્છનાર.

धिष्ण्य न० સ્થાન, ઘર, નક્ષત્ર.

धिष्ण्य न० ઉપરના અર્થ.

धिष्ण्य पु० શુક્રાચાર્ય, શક્તિ, અગ્નિ, ચિત્રાનું ઝાડ, પ્રાણાભિમાની દેવ.

धिष्ण्य त्रि० સ્તુતિને યોગ્ય, સ્થાનને યોગ્ય.

धिष्ण्या स्त्री० ઉલ્કાભેદ.

धी दिवा० आ० स० अनिट् અનાદર-તિરસ્કારનું, આરાધન કરવું.

धी स्त्री० બુદ્ધિ, જ્ઞાન, માનસિક એક વૃત્તિ, મન, કર્મ, ભક્તિ, આરાધન.

धीक्ष् भ्वा० आ० स० सेट् દીક્ષા આપવી.

धीगुण पु० બુદ્ધિના ગુણ-શુશ્રૂષા, શ્રવણ, ગ્રહણ, ધારણ, ઊહ, અપોહ, અર્થવિજ્ઞાન, તત્વજ્ઞાન એ આઠ.

धीत त्रि० પીધેલ,અનાદર કરેલ,તિરસ્કારેલ, આરાધેલ, સેવેલ.

धीति स्त्री० પાન, પીવું, પીવાની ઇચ્છા, તરશ, અનાદર, આરાધન, સેવા, આંગળી.

धीद त्रि० બુદ્ધિ આપનાર.

धीदा स्त्री० બુદ્ધિ, કન્યા, બુદ્ધિ આપનારી.

धीन त्रि० धीत જુઓ.

धीन्द्रिय न० પાંચ જ્ઞાનેન્દ્રિય-શ્રોત્ર-ત્વક્-ચક્ષુ-જીહવા-ઘ્રાણ.

धीमत् पु० બૃહસ્પતિ, પંડિત, વિદ્વાન.

धीमत् त्रि० બુદ્ધિમાન.

धीमती स्त्री० બુદ્ધિમાન સ્ત્રી,પંડિતા,વિદુષી.

धीर् अवधीर् જુઓ.

धीर त्रि० ગંભીર, મનોહર, સુંદર, પંડિત, વિદ્વાન, ધૈર્યવાળું, સ્થિર, અચંચળ, વિનીત, વિનયવાળું, સ્વચ્છંદી, બળવાન.

धीर पु० બલિરાજા, ઋષભ ઔષધિ, ચિદાભાસ દ્વાર, બુદ્ધિની વૃત્તિનો પ્રેરક-ચિદાત્મા.

धीरता स्त्री० અચંચળપણું, સ્થિરપણું, ધીરજ, પંડિતાઇ, ધીરપણું.

धीरत्व न० ઉપરના અર્થ.

धीरपत्र त्रि० સુંદર પાંદડાંવાળું.

धीरपत्री स्त्री० 'धरणीकंद' નામે એક કંદ.

धीरप्रशान्त पु० સાહિત્યપ્રસિદ્ધ એક નાયક.

धीरललित पु० સાહિત્યપ્રસિદ્ધ એક નાયક.

धीरललिता स्त्री० તે નામે એક છંદ.

धीरस्कन्ध पु० મસ્તકમાં રહેલો સ્નેહાકાર પદાર્થ-મગજ.

धीरा स्त्री० ધીરજવાળી સ્ત્રી, વિદુષી, પંડિતા, કાકોલી વનસ્પતિ,માલકાંકણીનો વેલો.

સાહિત્યપ્રસિદ્ધ માનિની-મધ્યા-પ્રગલ્ભા નાયિકા.

धीराधीर પુ૦ સાહિત્યપ્રસિદ્ધ એક નાયક.

धीराधीरा સ્ત્રી૦ સાહિત્યપ્રસિદ્ધ નાયિકા.

धीराधी સ્ત્રી૦ સીસમનું ઝાડ.

धीरोदात्त પુ૦ સાહિત્યપ્રસિદ્ધ એક નાયક.

धीरोद्धत પુ૦ સાહિત્યપ્રસિદ્ધ એક નાયક.

धीरोद्धत ત્રિ૦ ધૈર્યવાળું અને ઉદ્ધત.

धीरोष्णिन् પુ૦ તે નામે એક વિશ્વદેવ.

धीर्य ત્રિ૦ કાયર.

धीलटि સ્ત્રી૦ દીકરી, પુત્રી.

धीवत् ત્રિ૦ બુદ્ધિવાળું.

धीवन् ત્રિ૦ બુદ્ધિવાળું, ધ્યાનયુક્ત, ધ્યાનવાળું, કર્મયુક્ત, કર્મવાળું.

धीवर પુ૦ મચ્છીમાર.

धीवरी સ્ત્રી૦ મચ્છીમારણની સ્ત્રી, બુદ્ધિવાળી, ધ્યાનવાળી, કર્મવાળી.

धीशक्ति સ્ત્રી૦ બુદ્ધિની શક્તિ,બુદ્ધિનો ગુણ.

धीसख પુ૦ મંત્રી, પ્રધાન.

धीसचिव પુ૦ મંત્રી, પ્રધાન.

धीसहाय પુ૦ મંત્રી, પ્રધાન.

धीहरा સ્ત્રી૦ એક જાતનો વેલો.

धु સ્વા૦ ઉભ૦ અનિટ્ કંપવું અ૦ કંપાવવું સ૦

धु સ્ત્રી૦ કંપવું, કંપાવવું.

धुक्ष् ભ્વા૦ આ૦ સેટ્ દીપવું પ્રકાશવું, ક્લેશ પામવો,જીવવું અ૦

धुक्ष પુ૦ એક જાતનું પક્ષી.

धुक्षा સ્ત્રી૦ એક જાતની પક્ષિણી.

धुत ત્રિ૦ ધુણાવેલ, કંપાવેલ, કંપેલ, ત્યાગ કરેલ.

धुन ત્રિ૦ કંપાવનાર, હલાવનાર, ધુણાવનાર.

धुनन ન૦ કંપવું, કંપાવવું.

धुनान ત્રિ૦ ધૂણાવતું, કંપાવતું, કંપતું.

धुनि સ્ત્રી૦ નદી.

धुनि પુ૦ તે નામે એક અસુર, સાત મરૂતમાંનો એક.

धुनि ત્રિ૦ ધૂણાવનાર, કંપાવનાર.

धुनी સ્ત્રી૦ નદી.

धुनीनाथ પુ૦ સમુદ્ર.

धुनीपति પુ૦ સમુદ્ર.

धुन्धु પુ૦ તે નામે એક મહાન અસુર-જે મધુ નામના રાક્ષસનો પુત્ર હતો.

धुन्धुमार પુ૦ ધુન્ધુ નામના અસુરને મારનાર એક રાજા, ઇન્દ્રગોપ કીડો, ઘરનો ધુમાડો, ગરોળી.

धुन्वत् ત્રિ૦ ધુણાવતું, કંપાવતું.

धुन्वान ત્રિ૦ ઉપરના અર્થ.

धुर् સ્ત્રી૦ ચિંતા, ભાર, રથની ઝુંસરી, ગાડાની ઝુંસરી, રથ વગેરે વાહનનો અગ્રભાગ, પીડા, દુ:ખ, ગંગા નદી.

धुर् ન૦ ધન,દોલત,અગ્રભાગ,અગ્ર,મોખરો.

धुर् ત્રિ૦ હિંસક.

धुरन्धर ત્રિ૦ ભાર વહેનાર બળદ વગેરે, હરકોઈ કામ કરવામાં સમર્થ, શ્રેષ્ઠ.

धुरन्धर પુ૦ ધવવૃક્ષ.

धुरा સ્ત્રી૦ રથ-ગાડું-વગેરેની ઝુંસરી, ભાર, કાર્યભાર.

धुरीण ત્રિ૦ ભારવાહક બળદ વગેરે, કાર્યભાર ધારણ કરનાર, શ્રેષ્ઠ ઝુંસરી ધારણ કરનાર.

धुरीय ત્રિ૦ ઝુંસરીને વહેવા યોગ્ય બળદ વગેરે.

धुर्य ત્રિ૦ ઝુંસરી વહેનાર બળદ વગેરે, કાર્યભાર વહેનાર, સમર્થ, શ્રેષ્ઠ.

धुर्य પુ૦ વિષ્ણુ, બળદ, ઘોડો, ઋષભ નામે ઔષધિ.

धुर्व् ભ્વા૦ પ૦ સ૦ સેટ્ હિંસા કરવી, મારી નાખવું.

धुर्वी સ્ત્રી૦ રથ-ગાડું વગેરેની ઝુંસરી.

धुवक ત્રિ૦ ગર્ભમોચક, ગર્ભ પાડનાર.

धुवका સ્ત્રી૦ એક જાતની ગીતિ.

धुवकिल ત્રિ૦ ધુવકવાળું.

धुवकिन् त्रि० ધ્રુવકની સમીપનો પ્રદેશ વગેરે.

धुवन પુ० અગ્નિ, ચિત્રાનું ઝાડ.

धुवन त्रि० કંપાવનાર,ધૂણાવનાર,ચલાવનાર.

धुविन न० અગ્નિ પ્રદીપ્ત કરવા માટે મૃગચર્મ વગેરેથી બનાવેલો યાજ્ઞિકોનો પંખો, સામાન્ય હરકોઇ પંખો.

धुस्तुर પુ० ધંતુરો.

धुस्तूर પુ० ધંતુરો.

धू भ्वा० उभ० स० वेट् ધૂણાવવું, કંપાવવું.

धू चु० उभ० स० सेट् ઉપરના અર્થ.

धू तुदा० प० स० सेट् ધૂણાવવું, કંપાવવું.

धू स्वा० उभ० स० वेट् ઉપરના અર્થ.

धू क्र्या० उभ० स० सेट् ધૂણાવવું,કંપાવવું.

धू स्त्री० ધૂણાવવું, કંપાવવું.

धूःपति त्रि० ભાર વહેવામાં સમર્થ.

धूक પુ० વાયુ, કાળ, સમય, બિલાડો.

धूक त्रि० ધૂર્ત–ધૂતારૂં, ઠગ.

धूकी स्त्री० બિલાડી.

धूत त्रि० ધૂણાવેલ, કંપાવેલ, દૂર કરેલ, ત્યજેલ, તિરસ્કાર કરેલ, તર્ક કરેલ.

धूतकल्मष त्रि० જેણે પાપ–દુઃખ વગેરેનો ત્યાગ કર્યો હોય તે

धूतपाप त्रि० જેણે પાપનો ત્યાગ કર્યો હોય તે.

धूतपापा स्त्री० વેદશિરા મુનિની શુચિ નામની કન્યામાં ઉત્પન્ન થયેલ એક કન્યા.

धूता स्त्री० ભાર્યા, પત્ની.

धूति स्त्री० હલાવવું, ધૂણાવવું, કંપાવવું, હઠયોગનું એક અંગ.

धून त्रि० ધૂણાવેલ, કંપાવેલ, હલાવેલ, ત્યાગ કરેલ.

धूनक પુ० રાળ.

धूनक त्रि० ધૂણાવનાર,કંપાવનાર,હલાવનાર.

धूनन न० ધૂણાવવું, કંપાવવું, હલાવવું.

धूनि स्त्री० ઉપરના અર્થ.

धूप् चु० उभ० सेट् દીપવું, પ્રકાશવું, અ० દીપાવવું, પ્રકટ કરવું સ०

धूप् भ्वा० प० सेट् તાપવું,અ० તપાવવું સ०

धूप પુ० ધૂપ–ગુગળ વગેરે સુગંધ દ્રવ્ય સળગવાથી ઉત્પન્ન થયેલો ધૂમાડો.

धूपक त्रि० ધૂપ કરનાર, સળગાવનાર, દીપાવનાર,પ્રકટ કરનાર, તાપનાર,તપાવનાર.

धूपन પુ० રાળ, ધૂપ, તપાવવું, ધૂપ કરવો, સળગાવવું.

धूपन त्रि०ધૂપ કરનાર, તપાવનાર, સળગાવનાર.

धूपपात्र न० ધૂપ કરવાનું પાત્ર–ધૂપ ધારણું, ધૂપીયું.

धूपभाजन न० ઉપરના અર્થ.

धूपमुद्रा स्त्री० દેવપૂજાના અંગરૂપ દેવને ધૂપદાનાર્થે બતાવવા યોગ્ય એક મુદ્રા.

धूपवास પુ० ધૂપવડે સુગંધી કરવું, ધૂપની સુગંધ.

धूपवृक्ष પુ० સાગનું ઝાડ-सरलवृक्ष.

धूपवृक्षक પુ० ઉપરનો અર્થ.

धूपागुरु न० ધૂપ માટે અગર.

धूपाङ्ग પુ० સાગનું ઝાડ–सरलवृक्ष.

धूपाङ्ग न० ધૂપનું અંગ–હરકોઇ ધૂપાંગ.

धूपार्ह न० કાળું અગર.

धूपार्ह त्रि० ધૂપ આપવાને યોગ્ય.

धूपायित त्रि० ધૂપ આપેલ, તપાવેલ, સળગાવેલ, તપેલ.

धूपिक त्रि० ધૂપ આપનાર.

धूपित त्रि० તપાવેલ, માર્ગ વગેરેના પરિશ્રમથી થાકેલ, ધૂપ આપેલ.

धूम પુ० ધુમાડો, ધૂમકેતુ–પૂછડીયો તારો, ઉલ્કાપાત, અગ્નિમાંદ્યસૂચક એક વાયુ, વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ધૂમપાન, તે નામે એક ઋષિ, તે નામે એક દેશ.

धूमक त्रि० ધૂમાડાથી વ્યાપ્ત.

धूमकेतन પુ० અગ્નિ, ચિત્રાનું ઝાડ, ધૂમ-

केतु तारो-ग्रह.
धूमकेतु पु०अग्नि, चित्रानुं झाड, धूमकेतु ग्रह.
धूमगन्ध पु० धूमाडानो गंध.
धूमगन्धि पु० अग्नि, चित्रानुं झाड.
धूमगन्धि न० रोहिषतृण-એક जातनुं घास.
धूमगन्धिक न० उपरनो अर्थ.
धूमज पु० मेघ, मोथ.
धूमजाङ्गज न० वज्रक्षार.
धूमदर्शिन् त्रि० पित्त अने कफना प्रकोपथी सर्वत्र धूमाडो जोनार रोगी.
धूमध्वज पु० अग्नि, चित्रानुं झाड.
धूमप त्रि० तपस्या माटे मात्र धूमाडो पीनार तपस्वी.
धूमपथ पु० कर्मप्राप्य-पितृयान मार्ग, धूमाडाने नीकळवानो मार्ग-जाळी वगेरे.
धूमपान न० वैद्यकप्रसिद्ध धूमपान क्रिया, बीडी वगेरे पीवी ते.
धूमपुष्पा स्त्री० એક जातनी वनस्पति.
धूमप्रभ त्रि० धूमाडा जेवा रंगवाळुं.
धूमप्रभा स्त्री० ते नामे એક नरकभूमि.
धूमप्राश त्रि० धूमाडो पीनार तपस्वी.
धूममय त्रि० धूमाडामय,पुष्कळ धूमाडावाळुं.
धूममहिषी स्त्री० झाकळ.
धूमयोनि पु० मेघ, मोथ.
धूमल पु० काळो-लाल मिश्र रंग.
धूमल त्रि० धूमाडावाळुं, स्याम-लाल मिश्र रंगवाळुं.
धूमवत् त्रि० धूमाडावाळुं.
धूमस पु० सागनुं झाड.
धूमसंहति स्त्री० मेघ, धूमाडानो समूह.
धूमसी स्त्री० फोतरा वगरना अडदनो लोट.
धूमाकार त्रि० धूमाडा जेवा आकारनुं.
धूमाक्ष त्रि० धूमाडा जेवा नेत्रवाळुं.
धूमाङ्ग पु० सीसमनुं झाड.
धूमाङ्ग त्रि० धूमाडाना जेवा अंगवाळुं.
धूमाग्नि पु० એક प्रकारनो अग्नि.
धूमादि पु० व्याकरणप्रसिद्ध એક शब्दगण.
धूमाभ पु० धूमाडा जेवो रंग.
धूमाभ त्रि० धूमाडा जेवा रंगवाळुं.
धूमाय् नामधातु० आ० अ० सेट् धूमाडा जेवुं थवुं.
धूमावती स्त्री० तंत्रशास्त्रप्रसिद्ध दश महाविद्याओ पैकी એક.
धूमावलि स्त्री० धूमाडानी पंक्ति.
धूमिका स्त्री० झाकळ.
धूमित त्रि० धूमाडावाळुं थयेल.
धूमित पु० दीक्षणीय એક मंत्र.
धूमिता स्त्री० सूर्यने गमन करवा योग्य कोई दिशा.
धूमिन् त्रि० पुष्कळ धूमाडावाळुं.
धूमिनी स्त्री० अजमीढ राजानी એક पत्नी, अग्निनी जीभ.
धूमीक पु० એક जातनुं पक्षी.
धूमीकी स्त्री० એક जातनी पक्षिणी.
धूमोत्थ न० वज्रक्षार.
धूमोत्थ त्रि० धूमाडाथी उत्पन्न थनार.
धूमोद्गार पु० धूमाडानुं नीकळवुं, खारो ओडकार.
धूमोपहत पु० ते नामे એક रोग.
धूमोर्णा स्त्री० यमदेवनी पत्नी, मार्कण्डेय ऋषिनी पत्नी.
धूमोर्णानाथ पु० यमदेव, मार्कण्डेय.
धूमोर्णापति पु० उपरनो अर्थ.
धूम्य त्रि० धूमाडानुं साधन, धूमाडा माटेनुं.
धूम्या स्त्री० धूमाडानो समूह.
धूम्याट पु० એક जातनुं पक्षी.
धूम्याटी स्त्री० એક जातनी पक्षिणी.
धूम्र पु० शिलाजित, भुखरो रंग, काळो-रातो मिश्र रंग, शिव, कार्तिक स्वामीनो એક अनुचर, बलिराजानो सेनापति એક असुर, ज्योतिषप्रसिद्ध એક योग.
धूम्र त्रि० काळा-राता मिश्र रंगवाळुं.
धूम्रक पु० ऊंट.

धूम्रकी स्त्री० ઉંટડી.

धूम्रकेतु पु० ભરતરાજાનો એક પુત્ર, તૃણબિંદુનો એક પુત્ર.

धूम्रकेश पु० ભૂખરા રંગની ધ્વજાવાળું.

धूम्रकेश पु० પૃથુરાજાનો એક પુત્ર, કૃશાશ્વરાજાનો એક પુત્ર.

धूम्रकेश त्रि० ભુખરા રંગના કેશવાળું–લાલ કાળા કેશવાળું.

धूम्रपत्र त्रि० લાલ–કાળા પાંદડાંવાળું.

धूम्रपत्रा स्त्री० એક જાતની ક્ષુપ વનસ્પતિ.

धूम्रमूलिका स्त्री० એક જાતનું ઘાસ.

धूम्ररोहित पु० ભૂખરરંગમિશ્ર લાલરંગ.

धूम्ररोहित त्रि० ભુખર રંગમિશ્ર લાલ રંગવાળું.

धूम्रलोचन पु० તે નામે શુંભ અસુરનો એક સેનાપતિ.

धूम्रलोचन त्रि० લાલ–કાળા નેત્રવાળું.

धूम्रलोहित पु० ભુખર રંગ મિશ્ર લાલ રંગ, શિવ.

धूम्रलोहित त्रि० ભુખર રંગ મિશ્ર લાલ રંગવાળું.

धूम्रवर्ण पु० શ્યામ–લાલ મિશ્ર રંગ, અજમીઢ રાજાનો એક પુત્ર.

धूम्रवर्ण त्रि० શ્યામ–લાલ મિશ્ર રંગવાળું.

धूम्रवर्ण न० તુર્કસ્તાની શિલાજીત.

धूम्रवर्णा स्त्री०અગ્નિની સાતજીભો પૈકી એક.

धूम्रशूक पु० ઉંટ.

धूम्रशूकी स्त्री० ઉંટડી.

धूम्राक्ष त्रि० લાલમિશ્ર કાળારંગના નેત્રવાળું.

धूम्राक्ष पु० તૃણ બિંદુના વંશના હેમચન્દ્ર રાજાનો પુત્ર, રાવણના સૈન્યનો રાક્ષસ.

धूम्राट पु० એક જાતનું પક્ષી.

धूम्राटी स्त्री० એક જાતની પક્ષિણી.

धूम्रानीक पु० શાકદ્વીપનારાજા મેધાતિથિનો એક પુત્ર.

धूम्राभ पु० વાયુ.

धूम्रायण पु० તે નામે એક ઋષિ.

धूम्रार्चिस् स्त्री० અગ્નિની દશ કલાઓપૈકી એક કલા.

धूम्राह्वा स्त्री० એક જાતની ક્ષુપ વનસ્પતિ.

धूम्रिका स्त्री० સીસમનું ઝાડ.

धूयमान त्रि० કંપાવાતું, હલાવાતું, કંપતું.

धूर् दिवा० आ० स० सेट् વધ કરવો, મારી નાખવું, જવું.

धूर्जटि पु० શિવ.

धूर्त पु० ધંતુરાનું ઝાડ.

धूर्त त्रि० ઠગ, છેતરનાર, ધૂતારૂ, કપટી, માયાવી, હિંસા કરેલ, મારી નાખેલ.

धूर्त न० બિડલવણ, સંચળખાર, લોઢાનો કાટ, મારવું, વધ કરવો.

धूर्तक पु० શિયાળ, તે નામે એક નાગ.

धूर्तक त्रि० धूर्त त्रि० જુઓ.

धूर्तकितव पु० જુગારી.

धूर्तकृत् पु० ધંતુરો.

धूर्तकृत् त्रि० હિંસક, હિંસા કરનાર.

धूर्तचरित न० ધૂતારાનું ચરિત્ર, ઠગાઇ, તે નામે એક નાટકગ્રંથ.

धूर्तजन्तु पु० મનુષ્ય.

धूर्तता स्त्री० ધૂતારાપણું, ઠગાઇ, કપટીપણું, જુગારીપણું.

धूर्तत्व न० ઉપરના અર્થ.

धूर्तमण्डल न० ધૂતારાનું મંડળ, ઠગટોળી, જુગારીઓનું ટોળું.

धूर्तमनुष्य पु० ધૂતારો મનુષ્ય, ધૂતારો માણસ.

धूर्तमानुष त्रि० મનુષ્યહિંસક, મનુષ્યોનો જેણે નાશ કર્યો હોય તે.

धूर्तमानुष पु० ધૂતારો માણસ, ઠગ મનુષ્ય, કપટી મનુષ્ય, જુગારી માણસ.

धूर्तमानुषा स्त्री० રાસ્ના નામે વનસ્પતિ.

धूर्ति त्रि० હિંસક, હિંસા કરનાર.

धूर्ति स्त्री० હિંસા.

धूर्द्धर पु० રથ વગેરેની ઝુંસરી ધારણ

કરનાર બળદ વગેરે.

धूर्वह त्रि० ઉપરનો અર્થ.

धूर्वी સ્ત્રી૦ રથ વગેરેનો અગ્રભાગ–ઝુંસરી.

धूलक न० ઝેર.

धूलि સ્ત્રી૦ ધૂળ, રજ, પરાગ.

धूलिकदम्ब पु० વરૂણવૃક્ષ, કદંબનું ઝાડ, તિનિશ વૃક્ષ.

धूलिकदम्ब न० ધૂળનો સમૂહ.

धूलिका સ્ત્રી૦ ધૂલી જુઓ, ઝાકળ.

धूलिकुट्टिम न० ખેડેલું ખેતર.

धूलिकेदार पु० ખેડેલા ખેતરમાં ક્યારો.

धूलिगुच्छक पु० ગુલાલ.

धूलिजङ्घ पु० કાગડો.

धूलिजङ्घी સ્ત્રી૦ કાગડી.

धूलिध्वज पु० વાયુ.

धूलिपुष्पिका સ્ત્રી૦ केतकी–કેવડો.

धूलिपुष्पी સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.

धूली સ્ત્રી૦ ધૂળ, રજ, પરાગ.

धूलीकदम्ब पु० धूलिकदम्ब જુઓ.

धूलीकदम्ब न० ધૂળનો સમૂહ.

धूलीकृत्य અવ્ય૦ વ્યાકુળ કરીને.

धूश् चु० उभ० स० सेट् શોભાવવું.

धूष् चु० उभ० स० सेट् શોભાયમાન કરવું.

धूस् चु० उभ० स० सेट् શોભાવવું.

धूसर पु० ગધેડો, ઉંટ, હોલો, કબૂતર, ઘાંચી, કાળો ધોળો રંગ, ધોળો પીળો રંગ, ચકલી.

धूसर त्रि० કાળા–ધોળા રંગવાળું, ધોળા પીળા રંગવાળું.

धूसरक पु० કોઈનું નામ.

धूसरच्छदा સ્ત્રી૦ એક જાતની વનસ્પતિ.

धूसरपत्रिका સ્ત્રી૦ એક જાતની વનસ્પતિ.

धूसरा સ્ત્રી૦ એક જાતની ક્ષુપ વનસ્પતિ.

धूसराह्वय पु० ગધેડો, ઉંટ, કબૂતર, હોલો, ચકલો.

धूसराह्वया સ્ત્રી૦ ગધેડી, ઉંટડી, કબૂતરી, હોલી, ચકલી.

धूसरी સ્ત્રી૦ ઉપરના અર્થ.

धूस्रो અવ્ય૦ વિસ્તાર.

धूस्रीकृत्य અવ્ય૦ વિસ્તારીને.

धूस्तमा સ્ત્રી૦ અત્યંત ભાર, ઘણોજ કાર્યભાર.

धूस्तरा સ્ત્રી૦ ઉપરના અર્થ.

धूस्तुर पु० ધંતુરાનું ઝાડ.

धूस्तूर पु० ધંતુરાનું ઝાડ.

धृ भ्वा० उभ० अनिट् स्थिति કરવી, अ० ધારણ કરવું, स०

धृ भ्वा० आ० अ० अनिट् પડવું.

धृ तुदा० आ० अनिट् स्थिति કરવી. अ० ધારણ કરવું. स०

धृ चुरा० उभ० स० सेट् ધારણ કરવું.

धृज् भ्वा० प० स० सेट् ગમન કરવું, જવું.

धृत् त्रि० ધારણ કરનાર.

धृत त्रि० ધારણ કરેલ, પકડેલ, ગ્રહણ કરેલ.

धृत न० પડવું, ધારણ કરવું, ગ્રહણ કરવું, સ્થિતિ કરવી.

धृत पु० તેરમા મનુનો એક પુત્ર, દ્રુહ્યુવંશી ધર્મપુત્ર એક રાજા.

धृतदेवा સ્ત્રી૦ દેવક રાજાની એક પુત્રી.

धृतराजन् पु० સારા રાજાવાળો દેશ.

धृतराष्ट्र पु० કુરૂવંશી ધૃતરાષ્ટ્ર રાજા, સારા રાજાવાળો દેશ, તે નામે એક નાગ, તે નામે એક ગંધર્વ રાજા, હંસપક્ષી.

धृतराष्ट्री સ્ત્રી૦ હંસલી, કશ્યપની એક કન્યા.

धृतवत् त्रि० ધારણ કરનાર, ગ્રહણ કરનાર.

धृतवर्मन् त्रि० બખ્તર જેણે ધારણ કર્યું હોય તે.

धृतवर्मन् पु० ત્રિગર્તરાજ કેતુવર્માનો નાનો ભાઇ એક રાજા.

धृतव्रत त्रि० જેણે વ્રત ગ્રહણ કર્યું હોય તે.

धृतव्रत पु० પુરૂવંશી એક રાજા.

धृतहेति त्रि० જેણે હથિઆર ધારણ કર્યું હોય તે.

धृतात्मन् पु० વિષ્ણુ.

धृतात्मन् त्रि० જેણે મન વશ કર્યું હોય તે.
धृति સ્ત્રી० ધીરજ, ધારણ કરવું, સંતોષ, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક યોગ, સુખ, સોળ માતૃકાઓ પૈકી એક માતૃકા, માનસિક એક ધારણા, તે નામે ધર્મદેવની એક પત્ની, સાહિત્યપ્રસિદ્ધ એક વ્યભિચારી ભાવ, તે નામે એક વન.
धृति પુ० જયદ્રથ રાજાનો એક પૌત્ર, મિથિલાનો એક રાજા, તે નામે વિશ્વદેવ.
धृतिमत् ત્રિ० ધીરજવાળું, સંતોષી.
धृतिमत् પુ० રૈવત રાજાનો એક પુત્ર, તે નામે એક અગ્નિ.
धृतिमत् ન० કુશદ્વીપમાં આવેલો ખંડ.
धृतिमुष् ત્રિ० ધૈર્ય હરી લેનાર, સંતોષ તજાવનાર.
धृतिहोम પુ० વિવાહના અંગરૂપ એક હોમ.
धृती સ્ત્રી० દુર્ગા દેવી.
धृत्वन् ત્રિ० ધારણ કરનાર, બુદ્ધિમાન.
धृत्वन् પુ० વિષ્ણુ, ધર્મ, આકાશ, સમુદ્ર, બ્રાહ્મણ.
धृत्वरी સ્ત્રી० પૃથ્વી.
धृत्वा અવ્ય० ધારણ કરીને.
धृष् ભ્વા० પ० સેટ્ એકઠું કરવું, અ० હિંસા કરવી. સ૦
धृष् સ્વા० પ० અ० સેટ્ બડાઇ હાંકવી, ડોળ કરવો, અક્કડાઇ કરવી, અભિમાન કરવો, નિર્લજ્જતા કરવી.
धृष् ચુ० આ० સ० સેટ્ પરાજય કરવો, પરાભવ કરવો.
धृष् ચુ० ઉભ० સ० સેટ્ ક્રોધ કરવો, પરાભવ કરવો, હરાવવું.
धृष् ભ્વા० પ० સ० સેટ્ ઉપરના અર્થ.
धृषज् ત્રિ० પરાજય કરનાર, હરાવનાર, પરાભવ કરનાર.
धृषद् ત્રિ० ઉપરના અર્થ.
धृषद् સ્ત્રી० પરાભવ, પરાજય.
धृषु ત્રિ० ગર્વિષ્ઠ, બડાઇખોર, ચતુર, હોંશીઆર, નિર્લજ્જ.
धृषु પુ० સમૂહ.
धृष्ट ત્રિ० નિર્લજ્જ, બડાઇખોર, ગર્વિષ્ઠ, નિર્દય.
धृष्ट પુ० સાહિત્યપ્રસિદ્ધ એક નાયક, વિદર્ભ રાજપુત્ર કુંતીનો એક પુત્ર.
धृष्टकेतु પુ० સન્નતિ રાજના વંશના સુકુમાર વંશનો એક પુત્ર, નવમા રોહિત મનુનો એક પુત્ર, જનકવંશી ધૃતિનો પુત્ર, કૈકય એક રાજા, કાશી રાજા સત્યકેતુનો એક પુત્ર, ધૃષ્ટદ્યુમ્નનો એક પુત્ર.
धृष्टता સ્ત્રી० નિર્લજ્જપણું, બડાઇ, નિર્દયતા.
धृष्टत्व ન० ઉપરના અર્થ.
धृष्टद्युम्न પુ० દ્રુપદ રાજાનો એક પુત્ર.
धृष्टरथ પુ० તે નામે એક રાજા.
धृष्टा સ્ત્રી० નિર્લજ્જ સ્ત્રી, વ્યભિચારિણી સ્ત્રી.
धृष्टि પુ० હિરણ્યકશિપુના મોટા ભાઈ હિરણ્યાક્ષનો એક પુત્ર, યજ્ઞનું એક પાત્ર.
धृष्टि ત્રિ० નિર્લજ્જ, બેશરમ, ગર્વિષ્ઠ, નિર્દય, બડાઇખોર.
धृष्ण પુ० સાત્વતવંશી ભજમાનનો એક પુત્ર.
धृष्णज् ત્રિ० નિર્લજ્જ, ગર્વિષ્ઠ, નિર્દય, બડાઇખોર.
धृष्णि પુ० કિરણ.
धृष्णु ત્રિ० ધૃષ્ણજ્ જુઓ.
धृष्णु પુ० તે નામે એક રૂદ્રદેવ, સાવર્ણિ મનુનો એક પુત્ર, વૈવસ્વત મનુનો એક પુત્ર, સાત્વત વંશી કુકુરનો એક પુત્ર, પિતામહ પુત્ર કવિનો એક પુત્ર.
धृष्णुक પુ० વૈવસ્વત મનુના વંશનો એક રાજા.
धृष्णवोजस् પુ० કાર્તવીર્ય રાજાનો પુત્ર.
धृष्य ત્રિ० પરાભવ કરવા યોગ્ય, હરાવવા યોગ્ય, તિરસ્કાર કરવા યોગ્ય.
धॄ ક્રયા० પ० અ० સેટ્ ઘરડા થવું, જીર્ણ થવું.
धे ભ્વા० પ० સ० અનિટ્ પાન કરવું, પીવું, ધાવવું.

धेन पु० સમુદ્ર, નદ.
धेना स्त्री० વાણી, નદી.
धेनिका स्त्री० ધાણા, કોથમીર.
धेनी स्त्री० ધાણા, કોથમીર.
धेनु स्त्री० ગાય, તાજી વીઆએલી વાછરડા સહિત ગાય.
धेनुक पु० તે નામનો એક દૈત્ય, એક પ્રકારનો રતિબંધ.
धेनुकसूदन पु० બળભદ્ર, બળદેવ.
धेनुकहन् पु० બળભદ્ર, બળદેવ.
धेनुका स्त्री० ગાય, હાથણી, ધાણા, કોથમીર.
धेनुकादुग्ध न० ચીભડું, ગાયનું દૂધ.
धेनुकादुग्धकर पु० ગાજર.
धेनुकारि पु० બળદેવ, નાગકેસરનું ઝાડ.
धेनुदुग्ध न० ચીભડું, ગાયનું દૂધ.
धेनुदुग्धकर पु० ગાજર.
धेनुमक्षिका स्त्री० બગાઇ નામની માખી.
धेनुमत् त्रि० જેની પાસે ગાય હોય તે, ગાયવાળું.
धेनुमती स्त्री० ભરતવંશી દેવદ્યુમ્ન રાજાની માતા.
धेनुमूल्य न० ગાયનું મૂલ, ગાયની કીંમત.
धेनुम्भव्या स्त्री० થતી ગાય, ગાયના સ્વરૂપમાં આવતી વાછરડી.
धेनुष्टमी स्त्री० શ્રેષ્ઠ ગાય.
धेनुष्टरी स्त्री० શ્રેષ્ઠ ગાય.
धेनुष्या स्त्री० દેવું પરતું ભરાઇ રહે ત્યાંસુધી લેણદારને ત્યાં કર્જને બદલે આપેલી ગાય.
धेनुष्यित त्रि० પોતાનું લેણું અદા થાય થાય ત્યાંસુધી દેવાદારની ગાય જેણે પોતાને કબજે રાખી હોય તેવો લેણદાર
धेय त्रि० ધારણ કરવા યોગ્ય, પોષણ કરવા યોગ્ય, પીવા યોગ્ય.
धेय पु० પરમેશ્વર.
धेय न० ધારણ કરવું, પોષણ કરવું. પાન કરવું, પીવું.

धेष्ठ त्रि० અત્યંત ધારણ કરનાર.
धैनव पु० ગાયનો વાછરડો.
धैनवी स्त्री० ગાયની વાછરડી.
धैनुक न० ગાયોનો સમૂહ.
धैर्य न० ધીરજ, અપ્રમાદ, અવ્યાકુળતા, નિર્વિકારચિત્તપણું, સાહિત્યપ્રસિદ્ધ નાયક–નાયિકાનો એક ગુણ, પુરૂષનો ગુણ.
धैर्य पु० પુરૂષમેધ યજ્ઞમાં આવતો એક દેવ.
धैर्यवत् त्रि० ધૈર્યવાળું.
धैवत पु० સંગીતશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ સાત સ્વરોમાંનો છઠ્ઠો સ્વર.
धैवत्य न० ધ્યાનયુક્તપણું, કર્મયુક્તપણું.
धैवर पु० પારધીનો છોકરો, મચ્છીમારનો પુત્ર.
धैवरि पु० ઉપરના અર્થ.
धोयी पु० તે નામે એક કવિ.
धोर् भ्वा० प० सेट् ગમન કરવું, જવું, સ० ચતુરાઇ કરવી અ०
धोर पु० એક જાતનો સાપ.
धोरण न० હરકોઈ વાહન, ગમન, ગતિ.
धोरणि स्त्री० પરંપરા, પંક્તિ.
धोरणी स्त्री० ઉપરના અર્થ.
धोरित न० વધ, માર, ગતિ, ઘોડાઓની એક ગતિ.
धोरित त्रि० ગમન કરેલ, ગયેલ.
धोरितक न० ધોરિત न० જુઓ.
धोरी स्त्री० એક જાતની સાપણ.
धौत त्रि० ધોયેલ, સાફ કરેલ, શોધેલ.
धौत न० રૂપું, ધોવું, સાફ કરવું.
धौतकट पु० ધોકડું–કોથળો-શણનો થેલો.
धौतकोशज न० નીચેના અર્થ.
धौतकोषज न० ધોયેલું રેશમ, ધોયેલું રેશમી વસ્ત્ર.
धौतकौशेय न० નીચે જુઓ.
धौतकौषेय न० धौतकोषज જુઓ.
धौतखण्डी स्त्री० ધોયેલી સાકર.

धौतपाप त्रि० ધોવાઇ ગયેલાં પાપવાળું, પાપરહિત.

धौतपाप न० તે નામે એક તીર્થ.

धौतबली स्त्री० એક જાતનું શીકું.

धौतमूलक पु० તે નામે ચીન દેશનો રાજા.

धौतमूलक त्रि० ધોવાઇ ગયેલાં મૂળવાળું, ધોયેલા મૂળવાળું.

धौतय न० સૈંધવ, સિંધાલૂણ.

धौतरि त्रि० કંપાવનાર, ધૂણાવનાર.

धौतरी स्त्री० કંપાવનારી, ધૂણાવનારી.

धौतशिल न० સ્ફટિક મણિ.

धौताञ्जनी स्त्री० એક જાતનું શીકું.

धौतात्मन् त्रि० શુદ્ધ મનવાળું.

धौती स्त्री० ચાલનારી કોઈ સ્ત્રી, હઠયોગનું એક અંગ.

धौन्धुमार न० મહાભારતમાં વનપર્વમાં આવતું એક આખ્યાન.

धौन्धुमार त्रि० ધુંધુમાર સંબંધી.

धौमक त्रि० ધૂમાડાવાળા પ્રદેશમાં હોનાર–થનાર.

धौमतायन पु० તે નામે એક રાજા.

धौमतायनक त्रि० ધૌમતાયન રાજાએ વસાવેલ નગર વગેરે.

धौमायनक त्रि० ધૌમાયને કરેલ વગેરે.

धौमीय त्रि० ધૂમાડાથી બનેલ વગેરે.

धौम्य पु० ધૂમ ઋષિનો પુત્ર–યુધિષ્ઠિરનો એક પુરોહિત.

धौम्र पु० તે નામે એક ઋષિ, તે નામે એક વાસ્તુસ્થાન.

धौम्र न० લાલ–કાળા–રંગપણું.

धौम्र त्रि० કાળોમિશ્ર–લાલરંગવાળું.

धौम्रायण पु० ધૂમ્ર ઋષિનો ગોત્રજ.

धौरादित्य पु० તે નામે એક તીર્થ.

धौरित न० ઘોડાઓની એક ગતિ.

धौरितक न० ઉપરનો અર્થ.

धौरेय पु० બળદ, ઘોડો.

धौरेय त्रि० ભાર વહેનાર, ઝુંસરી વહેનાર.

धौर्तक न० ધૂતારાપણું, શઠતા, લુચ્ચાઇ

धौर्तिक त्रि० ઠગ, લુચ્ચું.

धौर्त्तेय पु० ધુતારી સ્ત્રીનો છોકરો.

धौर्त्य न० ધૂતારાપણું, ઠગાઈ.

धौर्य न० ઘોડાની એક ગતિ.

धौवकि पु० ધુવકા નામની સ્ત્રીનો પુત્ર.

ध्मा भ्वा० प० अनिट् ધમવું, ફૂંકવું અ० ફુંકીને બગાડવું. स०

ध्माकार पु० લુહાર, 'ધ્મા' એવો શબ્દ કરવો.

ध्मांक्ष् भ्वा० प० सेट् આકાંક્ષા કરવી, ઈચ્છવું, स० ઘોર શબ્દ કરવો. अ०

ध्मांक्ष पु० કાગડો, માછલાં ખાનારૂં પક્ષી.

ध्मांक्ष त्रि० ભિક્ષુક, ભિખારી, સુથાર.

ध्मांक्षजङ्घा स्त्री० તે નામે એક વનસ્પતિ.

ध्मांक्षजम्बु स्त्री० એક જાતની જાંબુડી.

ध्मांक्षतुण्डी स्त्री० એક જાતનો વેલો.

ध्मांक्षदन्ती स्त्री० એક જાતની વનસ્પતિ–काकतुण्डी.

ध्मांक्षनखी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

ध्मांक्षनाम्नी स्त्री० એક જાતની વનસ્પતિ-काकोदुम्बरिका

ध्मांक्षनाशिनी स्त्री० हपुषा જુઓ.

ध्मांक्षनासा स्त्री० એક જાતની વનસ્પતિ.

ध्मांक्षनासिका स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

ध्मांक्षपुष्ट पु० કોયલ પક્ષી.

ध्मांक्षपुष्टी स्त्री० કોયલ પક્ષિણી.

ध्मांक्षमाची स्त्री० काकमाची નામે વનસ્પતિ.

ध्मांक्षवल्ली स्त्री० काकनासा વનસ્પતિ.

ध्मांक्षादनी स्त्री० 'काकतुण्डी' વનસ્પતિ.

ध्मांक्षी स्त्री० કાકોલી વનસ્પતિ, કાગડી, ભિખારણ, સુથારણ.

ध्मांक्षोली स्त्री० કાકોલી વનસ્પતિ.

ध्मात त्रि० ફૂંકેલ, ધમેલ, શબ્દ કરેલ, ફૂંક મારી વગાડેલ.

ध्मापन न० वृद्धि करवी वधारवुं, गर्जना करवी.

ध्मापित त्रि० वधारेल, वृद्धि पमाडेल, गर्जना करेल.

ध्यात न० ध्यान, विचार, चिंतन, ध्येय वस्तुमां एकतानपणुं, निदिध्यासन, परमात्मचिंतन, ते नामे एक उपनिषद्.

ध्यात त्रि० ध्यान करेल, विचारेल, चिंतन करेल.

ध्यातृ त्रि० ध्यान करनार, विचारनार.

ध्यान न० ध्यात न० जुओ.

ध्यानजप्य पु० विश्वामित्रना वंशनो ऋषि.

ध्यानपर त्रि० ध्यान करवामां तत्पर, ध्यानपरायण.

ध्यानयोग पु० ध्यानरूपी योग–ते नामे योगनुं एक अंग.

ध्यानवत् त्रि० ध्यानवाळुं.

ध्यानाभ्यास पु० समाधि.

ध्यानास्पद न० ध्यान करवानुं स्थान, ध्येय वस्तु.

ध्यानिक त्रि० ध्यानथी बनेल, ध्यानसाध्य.

ध्यानिन् त्रि० ध्यानवाळुं, ध्यान करनार.

ध्यानीय त्रि० ध्यान करवा योग्य, चिंतन करवा योग्य.

ध्याम न० एक जातनुं गंधवाळुं घास, मींढळनुं झाड.

ध्यामक न० एक जातनुं घास–रोहिषतृण.

ध्यामन् पु० परिमाण, माप, तेज.

ध्यामन् न० चिंता, चिंतन.

ध्याममूर्द्धज त्रि० वीखरायला केशवाळुं.

ध्यायत् त्रि० ध्यान करतुं, चिंतवतुं.

ध्येय त्रि० ध्यान करवा योग्य.

ध्यै भ्वा० प० स० अनिट् चिंतववुं,विचारवुं.

ध्र त्रि० धारण करनार.

ध्रंज् भ्वा० प० स० सेट् नीचेना अर्थ.

ध्रज् भ्वा० प० स० सेट् गमन करवुं, जवुं.

ध्रजि त्रि० गमन करनार, जनार.

ध्रण् भ्वा० प० अ० सेट् शब्द करवो.

ध्रस् क्या० प० स० सेट् कणे कणे ग्रहण करवुं.

ध्रस् चु० उभ० स० सेट् फेंकवुं, उडाडवुं.

ध्रा भ्वा० प० स० सेट् जवुं.

ध्रांक्ष् भ्वा० प० स० सेट् इच्छवुं, घोर शब्द करवो.

ध्राक्षा स्त्री० गमन, गति.

ध्राक्षामत् त्रि० गतिवाळुं.

ध्राख् भ्वा० प० स० सेट् शोभवुं, शणगारवुं,

ध्राघ् भ्वा० आ० अ० सेट् समर्थ थवुं, शक्तिमान थवुं.

ध्राजि स्त्री० गति, गमन, वंटोळीयो वायु.

ध्राड् भ्वा० आ० स० सेट् भांगवुं, भेद करवो, फाडवुं, विभाग करवा.

ध्राडि पु० पुष्प वीणवां.

ध्रिज् भ्वा० प० स० सेट् गमन करवुं, जवुं.

ध्रियमाण त्रि० धारण करातुं, बचतुं, अवशेष होतुं.

ध्रु तुदा० प० अनिट् स्थिर थवुं अ० खसवुं, जवुं स०

ध्रु भ्वा० प० स० सेट् गमन करवुं, जवुं.

ध्रुव तुदा० प० अ० सेट् स्थिर थवुं.

ध्रुव त्रि० स्थिर, निश्चळ, सततनुं, शाश्वत, नित्यनुं, अखंड.

ध्रुव न० तर्क, आकाश.

ध्रुव पु० शंकु, खीलो, विष्णु, शिव, वडो, उत्तानपाद राजानो पुत्र–ध्रुव, ते नामे एक वसु–देव, ज्योतिषप्रसिद्ध एक योग, झाडनुं ठुंठ, एक जातनुं पक्षी, आकाशमां रहेल ए तारा, रुंवाटानो एक आवर्त, उत्तराषाढा–उत्तराभाद्रपदा–उत्तराफाल्गुनी–रोहिणी नक्षत्र, नाकनो अग्रभाग, यज्ञनुं एक ग्रहपात्र, ग्रह नक्षत्र वगेरे लाववामां

ઉપયોગી જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક અંક, ધ્રુવ નક્ષત્ર.
ध्रुवक પુ૦ ઉપરના અર્થ, સંગીતશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ ધ્રુવક.
ध्रुवकिल ત્રિ૦ ધ્રુવવાળું.
ध्रुवकेतु પુ૦ એક જાતનો કેતુ.
ध्रुवम् અવ્ય૦ નક્કી, ખરેખર.
ध्रुवरत्ना સ્ત્રી૦ તે નામે કાર્તિક સ્વામીની અનુચર એક માતૃકા.
ध्रुवलोक પુ૦ સત્યલોકમાં આવેલું ધ્રુવનું એક સ્થાન.
ध्रुवसन्धि પુ૦ કુશવંશી હિરણ્યનાભનો પૌત્ર.
ध्रुवस् ત્રિ૦ ધ્રુવનિવાસ.
ध्रुवा સ્ત્રી૦ એક જાતનું યજ્ઞપાત્ર, સાધ્વી સ્ત્રી, એક જાતની ગીતિ, મૂર્વા વનસ્પતિ.
ध्रुवावर्त પુ૦ રૂંવાટાની ગોળ એક આકૃતિ
ध्रुवाश्व પુ૦ એક જાતનો મોટો ઘોડો.
ध्रुवि ત્રિ૦ સ્થિર, નિશ્ચળ, નિત્ય.
ध्रू ધ્રુ ધાતુ જુઓ.
ध्रेक् સ્વા૦ આ૦ અક૦ સેટ્ ઉત્સાહ કરવો, શબ્દ કરવો.
ध्रै ભ્વા૦ પ૦ અ૦ અનિટ્ તૃપ્ત થવું.
ध्रौव ત્રિ૦ ધ્રુવા નામના યજ્ઞપાત્રથી ગ્રહણ કરેલ ઘી વગેરે.
ध्रौव्य ન૦ સ્થિરતા, નિશ્ચળતા, નિત્યતા.
ध्रौव्य ત્રિ૦ નિત્ય-ધ્રુવ સ્થાનમાં પહોંચાડનાર.
ध्वंस् ભ્વા૦ આ૦ અ૦ સેટ્ નાશ પામવું, નીચે પડવું.
ध्वंस પુ૦ અભાવ, વિનાશ.
ध्वंसकला અવ્ય૦ હિંસા.
ध्वंसकलाकृत्य અવ્ય૦ હિંસા કરીને.
ध्वंसन ન૦ નાશ પામવું, ફના થવું, નાશ કરવું, નીચે પડવું.
ध्वंसन ત્રિ૦ નાશ કરનાર, ફના કરનાર.
ध्वंसित ત્રિ૦ નાશ કરેલ, ફના કરેલ.
ध्वंसिन् ત્રિ૦ નાશ પામનાર, ફના થનાર.
ध्वज् ભ્વા૦ પ૦ સ૦ સેટ્ ગમન કરવું, જવું.
ध्वज પુ૦ દારૂ કાઢનાર, મેઢ્ર-પુરૂષનું લિંગ, ચિન્હ, ખાટલાનું એક અંગ, ગર્વ, અભિમાન, પૂર્વદિશામાં રહેલું ઘર.
ध्वज પુ૦ ન૦ ધજા, પતાકા.
ध्वजगृह પુ૦ ધજાને માટે યોગ્ય ઘર.
ध्वजग्रीव પુ૦ તે નામે એક રાક્ષસ.
ध्वजद्रुम પુ૦ તાડનું ઝાડ.
ध्वजप्रहरण પુ૦ વાયુ.
ध्वजभङ्ग પુ૦ મેઢ્રનો ભંગ-નપુંસકતાના કારણરૂપ એક રોગ, ધજાનો ભંગ-ધજા પતાકાનું કપાવું.
ध्वजवत् ત્રિ૦ ધજાવાળું, પતાકાવાળું, ચિન્હવાળું, દારૂ કાઢનાર.
ध्वजवती સ્ત્રી૦ રૂચિમેધસની કન્યા.
ध्वजवृक्ष પુ૦ તાડનું ઝાડ.
ध्वजांशुक ન૦ ધજાનું કપડું.
ध्वजारोपण ન૦ દેવમંદિર વગેરે ઉપર ધજા ચઢાવવી.
ध्वजाहृत ન૦ યુદ્ધમાંથી આણેલ એક જાતનો દાસ.
ध्वजाहृत ન૦ જેમાંથી કોઇનો ભાગ ન પડે તેવું યુદ્ધ વગેરેમાંથી આણેલ ધન.
ध्वजिक ત્રિ૦ ધર્મઢોંગી, પાખંડી.
ध्वजिन् ત્રિ૦ ધજાવાળું, પતાકાવાળું.
ध्वजिन् પુ૦ પર્વત, રથ, સર્પ, ઘોડો, બ્રાહ્મણ, મોર પક્ષી, દારૂ કાઢનાર.
ध्वजिनी સ્ત્રી૦ સેના, સાપણ, ઘોડી, બ્રાહ્મણી, મોર પક્ષિણી.
ध्वजोत्थान ન૦ શક્રધ્વજનું ઉત્થાન, શક્રધ્વજના ઉત્થાનનિમિત્તે ઉત્સવ.
ध्वञ्ज ભ્વા૦ પ૦ સ૦ સેટ્ જવું.
ध्वण् ભ્વા૦ અ૦ પ૦ સેટ્ શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો.
ध्वन् ભ્વા૦ પ૦ અ૦ સેટ્ ઉપરના અર્થ.

ध्वन् चुरा० उभ० अ० सेट् શબ્દ કરવો, અવાજ કરવો.

ध्वन पु० અસ્પષ્ટ શબ્દ, અવાજ.

ध्वनत् त्रि० શબ્દ કરતું, અવાજ કરતું.

ध्वनन न० અસ્પષ્ટ શબ્દ કરતો, ગાજવું, અવાજ કરવો.

ध्वनमोदिन् पु० ભમરો.

ध्वनमोदिनी स्त्री० ભમરી.

ध्वनि पु० અસ્પષ્ટ શબ્દ, અવાજ, ઉત્તમ કાવ્ય.

ध्वनिकाव्य न० ઉત્તમ કાવ્ય.

ध्वनिकार त्रि० શબ્દ કરનાર, અવાજ કરનાર.

ध्वनिकार पु० ઉત્તમ કાવ્ય કરનાર કવિ.

ध्वनिकृत् पु० ઉપરનો અર્થ.

ध्वनिग्रह पु० કાન.

ध्वनित त्रि० શબ્દ કરેલ, અવાજ કરેલ, ગાજેલ.

ध्वनित न० શબ્દ, અવાજ, ગર્જના.

ध्वनिनाला स्त्री० વાંસળી, વીણા, પાવો.

ध्वनिबोधक पु० એક જાતનું ઘાસ-रोहिषतृण.

ध्वनिविकार पु० અવાજમાં વિકાર, શોક-ભય વગેરે કારણથી અવાજમાં જણાતો ફેરફાર, કાકુ.

ध्वन्स् भ्वा० आ० अ० सेट् નાશ પામવો, ફના થવું, નીચે પડવું.

ध्वन्सित त्रि० નાશ પામેલ, નાશ કરેલ.

ध्वन्सिन् त्रि० નાશ પામનાર.

ध्वन्सिन् पु० પહાડી અખરોટનું ઝાડ.

ध्वस्त त्रि० નાશ પામેલ, ફના થયેલ, નીચે પડેલ

ध्वस्ति स्त्री० નાશ.

ध्वांक्ष् भ्वा० प० सेट् ध्माक्ष् ધાતુ જુઓ.

ध्वांक्ष पु० ध्मांक्ष पु० જુઓ.

ध्वांक्ष त्रि० ध्मांक्ष त्रि० જુઓ.

ध्वांक्षजङ्घा स्त्री० એક વનસ્પતિ.

ध्वांक्षजम्बु स्त्री० એક જાતની જાંબુડી.

ध्वांक्षतुण्डो स्त्री० એક જાતનો વેલો.

ध्वांक्षदन्ती स्त्री० 'काकतुण्डी' વનસ્પતિ.

ध्वांक्षनखी स्त्री० ઉપરનો અર્થ.

ध्वांक्षनाम्नी स्त्री०'काकोदुम्बरिका'વનસ્પતિ.

ध्वांक्षनाशिनी स्त्री० हपुषा જુઓ.

ध्वांक्षनासा स्त्री० એક વનસ્પતિ.

ध्वांक्षनासिका स्त्री० એક વનસ્પતિ.

ध्वांक्षपुष्ट पु० કોયલ પક્ષી.

ध्वांक्षपुष्टो स्त्री० કોયલ પક્ષિણી.

ध्वांक्षमाची स्त्री० 'काकमाची' વનસ્પતિ.

ध्वांक्षवल्ली स्त्री० એક વનસ્પતિ.

ध्वांक्षादनी स्त्री० 'काकतुण्डी' વનસ્પતિ.

ध्वांक्षी स्त्री० ध्मांक्षी જુઓ.

ध्वांक्षोली स्त्री० કાકોલી વનસ્પતિ.

ध्वान पु० શબ્દ, અવાજ.

ध्वान्त न० અંધારું, એક નરક.

ध्वान्तचित्त पु० પતંગીયું.

ध्वान्तशात्रव पु० અગ્નિ, સૂર્ય, ચંદ્ર, ધોળો રંગ, ચિત્રાનું ઝાડ, આકડાનું ઝાડ, કપૂર.

ध्वान्ताराति पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.

ध्वान्तोन्मेष पु० પતંગીયું.

ध्वृ भ्वा० प० स० अनिट् વાંકુ કરવું, મારવું, ઠાર કરવું.

न.

न् વ્યંજનોમાં વીસમો દંત્ય અનુનાસિક વ્યંજન.

न अव्य० નિષેધાર્થે, ઉપમામાં તથા નહિ એવા અર્થમાં વપરાય છે.

न 'नकार' અક્ષર, બંધ, બંધન, બુદ્ધ દેવ, રત્ન, સોનું, ગણપતિ, યુદ્ધ.

न त्रि० स्तुति पामेल, कृश, दुर्बळ, अशक्त, नहि थाकेल.
नःक्षुद्र त्रि० नाना नाकवाळुं.
नंशुक त्रि० नाश पामतुं, नाश करतुं.
नंष्ट त्रि० नाश पामनार.
नक् अव्य० रात्रे, रात्रिए.
नकिंचन त्रि० निर्धन, दरिद्री.
नकिम् अव्य० वर्जनार्थे अव्यय, त्याग करवा योग्य.
नकिर् अव्य० उपरना अर्थ.
नकुच पु० मंदार वृक्ष.
नकुट पु० नाक.
नकुल पु० नोळीयो, पांडव नकुल, शिव, पुत्र.
नकुल त्रि० कुळरहित.
नकुलाढ्या स्त्री० एक जातनी वनस्पति.
नकुलान्धता स्त्री० एक जातनो आंखनो रोग.
नकुली स्त्री० नोळीयुं–मादा, जटामांसी वनस्पति, कुकडी, शंखिनी.
नकुलीश पु० कालीपीठमांनो एक भैरव देव, तंत्रशास्त्रप्रसिद्ध हकार.
नकुलेश पु० उपरना अर्थ.
नकुलेश्वर पु० नकुलीश जुओ.
नकुलेष्टका स्त्री० रास्ना वनस्पति.
नक्क् चु० उभ० स० सेट् नाश करवो.
नक्त न० रात्रे भोजन करवानुं एक व्रत.
नक्त त्रि० लाजेल, शरमायेल.
नक्तक पु० वस्त्रनो टुकडो.
नक्तचर पु० नक्तचारिन् पु० जुओ.
नक्तचर त्रि० नीचेनो शब्द जुओ.
नक्तचारिन् पु० बिलाडो, घुवड, राक्षस, चोर.
नक्तचारिन् त्रि० रात्रे विचरनार, रात्रे फरनार.
नक्तञ्चर पु० राक्षस, गुगळ, चोर, घुवड, बिलाडो.
नक्तञ्चर त्रि० नक्तचारिन् त्रि० जुओ.
नक्तञ्चरी स्त्री० राक्षसी, घुवडमादा, बिलाडी.
नक्तञ्चर्या स्त्री० रात्रे फरवुं ते.
नक्तञ्चारिन् त्रि० रात्रे फरनार.
नक्तञ्चारिन् पु० नक्तचारिन् पु० जुओ.
नक्तञ्जात त्रि० रात्रे जन्मेल, रात्रे उत्पन्न थयेल.
नक्तञ्जाता स्त्री० एक जातनी औषधी.
नक्तन् न० रात्रि.
नक्तन्तन त्रि० रात्रे होनार–थनार.
नक्तन्दिव न० रात्रे अने दिवसे.
नक्तन्दिवम् अव्य० रातदिवस, हमेश.
नक्तभोजन न० रात्रे जमवुं ते, जेमां रात्रेज भोजन थइ शके तेवुं व्रत.
नक्तभोजिन् त्रि० व्रतादि निमित्ते रात्रे जमनार.
नक्तम् अव्य० रात्रे.
नक्तमाल पु० करंजवृक्ष.
नक्तमुखा स्त्री० रात्रि.
नक्तव्रत न० दिवसे नहि पण रात्रे भोजन करवारूप एक व्रत.
नक्ता स्त्री० एक जातनी वनस्पति.
नक्तान्ध्य न० एक जातनो नेत्ररोग–रतांधळापणुं.
नक्र पु० मगरमच्छ, माछलुं.
नक्र न० बारसाखनी उपरनुं लाकडुं, नाक.
नक्रकेतन पु० कामदेव.
नक्रराज पु० मोटो मगरमच्छ.
नक्रहारक पु० मगरमच्छने पण उपाडी जनार, एक जलचर प्राणी.
नक्री स्त्री० मगरमच्छ मादा, माछली.
नक्ष भ्वा० प० स० सेट् गमन करवुं, जवुं.
नक्षत्र न० अश्विनी वगेरे सत्यावीस नक्षत्र, सत्यावीस मोतीनो कोई हार, सत्यावीसनी संख्या.
नक्षत्रकान्तिविस्तार पु० धोळो यावनाल.
नक्षत्रगण पु० नक्षत्रोनो समूह, ताराओनो समूह.

नक्षत्रचक्र न० રાશિચક્ર, નક્ષત્રમંડળ, તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ દીક્ષામાં ઉપયોગી ચક્ર.

नक्षत्रजात न० અમુક નક્ષત્રમાં જન્મ.

नक्षत्रदर्श त्रि० નક્ષત્રો જોનાર, જોશી.

नक्षत्रदान न० અમુક નક્ષત્રમાં અમુક પદાર્થનું દાન.

नक्षत्रनाथ पु० ચન્દ્રમા, કપૂર.

नक्षत्रनेमि पु० ધ્રુવનો તારો, ચન્દ્રમા, વિષ્ણુ, કપૂર, રેવતી નક્ષત્ર.

नक्षत्रप पु० ચંદ્ર, કપૂર.

नक्षत्रपति पु० ચંદ્ર, કપૂર.

नक्षत्रपथ पु० નક્ષત્રોને ફરવાનો માર્ગ.

नक्षत्रपद्‌योग पु० યુદ્ધયાત્રાના અંગરૂપ યોગ.

नक्षत्रपुरुष पु० નક્ષત્રોથીજ જૂદાં જૂદાં અંગો કલ્પી કલ્પેલો પુરૂપ–જે નક્ષત્રવ્રતનું અંગ ગણાય છે.

नक्षत्रभोग पु० રાશિચક્રમાં રહેલાં નક્ષત્રોનો એક એક દિવસનો ઉપભોગ.

नक्षत्रमान न० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ અમુક દિનાદિમાન.

नक्षत्रमार्ग पु० નક્ષત્રોને ફરવાનો માર્ગ.

नक्षत्रमाला स्त्री० સત્તાવીસ મોતીનો હાર, હાથીઓની પંક્તિ, નક્ષત્રોની પંક્તિ.

नक्षत्रमालिनी स्त्री० જાઇનો વેલો.

नक्षत्रयाजक पु० નક્ષત્ર નિમિત્ત દોષ જણાવી તેની શાંતિ કરાવનાર નીચ બ્રાહ્મણ.

नक्षत्रयोग पु० નક્ષત્રોમાં ક્રૂર ગ્રહ વગેરેનો યોગ.

नक्षत्रयोगिनी स्त्री० અશ્વિની નક્ષત્ર.

नक्षत्रयोनि स्त्री० વિવાહ વગેરેમાં યોનિકૂટ.

नक्षत्रराज पु० ચંદ્ર, કપૂર.

नक्षत्रलोक पु० નક્ષત્રાધિષ્ઠિત અમુક લોક.

नक्षत्रविद्या स्त्री० જ્યોતિષવિદ્યા.

नक्षत्रवीथि स्त्री० આકાશમાં અમુક અમુક નક્ષત્રોએ કરેલ માર્ગ.

नक्षत्रव्यूह पु० શુભાશુભ સૂચક નક્ષત્રસમૂહ.

नक्षत्रव्रत न० નક્ષત્ર નિમિત્તે અમુક વ્રત.

नक्षत्रशूल पु० પ્રયાણ વગેરેમાં નિષિદ્ધ જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ નક્ષત્રશૂળ.

नक्षत्रसत्र न० નક્ષત્ર નિમિત્તે અમુક યજ્ઞ.

नक्षत्रसन्धि पु० પૂર્વનક્ષત્રથી ઉત્તરનક્ષત્રમાં ચંદ્ર વગેરે ગ્રહોની ગતિરૂપ સંક્રાન્તિ.

नक्षत्रसाधन न० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ નક્ષત્ર જાણવાનું એક ગણિત.

नक्षत्रसूचक पु० જ્યોતિષના સિદ્ધાન્તને નહિ જાણનારો જોશી

नक्षत्रसूचिन् पु० ઉપરનો અર્થ.

नक्षत्रामृत न० અમુક વારે અમુક નક્ષત્રના યોગથી થતો અમૃત યોગ.

नक्षत्रिन् पु० વિષ્ણુ, ચંદ્ર, કપૂર.

नक्षत्रिय पु० નક્ષત્રનો અધિષ્ઠાયક દેવ.

नक्षत्रिय त्रि० ક્ષત્રિય ન હોય તે.

नक्षत्रेश पु० ચંદ્ર, કપૂર.

नक्षत्रेश्वर पु० ચંદ્ર, કપૂર.

नक्षत्रेश्वर न० નક્ષત્રાધિષ્ઠાયક દેવોએ કાશીમાં સ્થાપેલ એક શિવલિંગ.

नक्षत्रेष्टका स्त्री० તે નામે એક ઇષ્ટકા.

नक्षत्रेष्टि स्त्री० નક્ષત્ર નિમિત્તે ઇષ્ટિ.

नख् भ्वा० प० स० सेट् સરકવું, ખસવું, જવું.

नख पु० न० નખ, વીશની સંખ્યા.

नख पु० ખંડ, ટુકડો.

नख न० શુક્તિકા નામે એક દ્રવ્ય–નખલો.

नखकुट्ट पु० હજામ, ધાંજો.

नखक्षत न० नखपद જુઓ.

नखखादिन् त्रि० નખથી ખાનાર.

नखगुच्छफला स्त्री० એક જાતનું ધાન્ય.

नखजाह न० નખનું મૂળ.

नखदारण न० નખ કાઢવાનું હજામનું ઓજાર–નેયણી.

नखनिकृन्तन न० ઉપરનો અર્થ, નખ કાપે તેવું હરકોઇ ઓજાર.

नखनिष्पाव पु० નખપળી નામની વનસ્પતિ.

नखपद न० નખનું સ્થાન-નખનો ઉઝરડો-નખક્ષત.
नखपर्णी स्त्री० એક જાતની ક્ષુપ વનસ્પતિ.
नखपुष्पी स्त्री० 'पृक्का' નામે વનસ્પતિ.
नखप्रचित न० નખ અને પ્રચિત.
नखफलिनी स्त्री० नखनिष्पाव જુઓ.
नखभिन्न त्रि० નખથી ચીરેલ, નખથી ઉતરડેલ, નખથી તોડેલ.
नखमुच न० ધનુષ.
नखम्पच त्रि० નખને તપાવનાર.
नखम्पचा स्त्री० રાબડી, રાબ.
नखर पु० न० નખ.
नखर त्रि० તીક્ષ્ણ ન હોય તે.
नखरजनी स्त्री० મેંદી, મેંદીનું ફળ.
नखरञ्जनी स्त्री० નેયણી.
नखरायुध पु० સિંહ, વાઘ, કુતરો.
नखरायुध त्रि० નખરૂપ હથિઆરવાળું.
नखरायुधी स्त्री० સિંહણ, વાઘેણ, કુતરી.
नखराह्व पु० કરેણનું ઝાડ.
नखरी स्त्री० નખલો નામે એક સુગંધી દ્રવ્ય.
नखलेखक त्रि० જીવિકાર્થે નખલેખન કર્મ કરનાર.
नखलेखा स्त्री० નખક્ષત, નખના ઘાવની નીશાની.
नखविलेख पु० ઉપરના અર્થ.
नखविष पु० મનષ્ય વગેરે પ્રાણી.
नखविष्किर पु० નખથી ખોતરીને ખાનાર બાઝ વગેરે.
नखवृक्ष पु० નીલવૃક્ષ.
नखव्रण न० नखपद જુઓ.
नखशङ्ख पु० નાનું શંખલું.
नखशङ्खक पु० ઉપરનો અર્થ.
नखाघात पु० नखाङ्क જુઓ, નખનો પ્રહાર, નખવડે પ્રહાર.
नखाङ्क पु० નખના ઘાનું ચિન્હ, નખક્ષત, 'व्याघ्रनखी' વનસ્પતિ.
नखानखि अव्य० નખે નખે થયેલું યુદ્ધ.
नखायुध पु० વાઘ, સિંહ, કુતરો.
नखायुधी स्त्री० વાઘેણ, સિંહણ, કુતરી.
नखालि पु० નાનું શંખલું.
नखालि स्त्री० નખની પંક્તિ.
नखालु पु० નીલવૃક્ષ.
नखाशिन् पु० ઘુવડ.
नखाशिन् त्रि० નખવડે ખાનાર.
नखाह्व पु० નખલો નામે એક સુગંધી દ્રવ્ય.
नखि त्रि० સરકી જનાર, ખસી જનાર.
नखिन् पु० સિંહ, વાઘ, કુતરો.
नखिन् त्रि० મોટા નખવાળું.
नखिनी स्त्री० સિંહણ, વાઘેણ, કુતરી.
नखी स्त्री० નખલો નામે એક સુગંધી દ્રવ્ય.
नग पु० પર્વત, વૃક્ષ, સાતની સંખ્યા.
नगकर्णी स्त्री० તે નામે એક વનસ્પતિ.
नगगन्धा स्त्री० એક જાતની વનસ્પતિ.
नगज त्रि० પર્વતમાં ઉત્પન્ન થનાર.
नगजा स्त्री० પાર્વતી.
नगण पु० છંદઃશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ નગણ.
नगणा स्त्री० એક જાતની વનસ્પતિ.
नगनदी स्त्री० પર્વતમાંથી નીકળેલી નદી.
नगनन्दिनी स्त्री० પાર્વતી.
नगनाथ पु० હિમાલય, ચંદ્ર, કપૂર.
नगपति पु० હિમાલય, ચંદ્ર, કપૂર.
नगभिद् पु० પત્થરને તોડવાનું એક ઓજાર-ટાંકણું-ઘણ.
नगभिद् पु० ઇન્દ્ર.
नगभू पु० ક્ષુદ્ર પાષાણભેદ વનસ્પતિ.
नगभू स्त्री० પર્વતની જમીન.
नगभू त्रि० પર્વતમાં ઉત્પન્ન થનાર.
नगमूर्द्धन् पु० પર્વતનું શિખર.
नगर न० શહેર, નગર.
नगरकाक पु० કાગડા જેવા આચારવાળો નગરવાસી.
नगरकीर्त्तन न० શહેરમાં હરતા-ફરતા હરિનું કીર્તન કરવું તે.

नगरघात પુ૦ હાથી, નગરનો નાશ કરવો તે, શહેર ભાંગવું.
नगरमर्द्दिन् પુ૦ મદોન્મત્ત હાથી.
नगरमर्द्दिन् ત્રિ૦ શહેર ભાંગનાર, નગરનો નાશ કરનાર.
नगरमार्ग પુ૦ શહેરનો રાજમાર્ગ–સરીઆમ રસ્તો.
नगरन्ध्रकर પુ૦ કાર્તિક સ્વામી.
नगरवायस પુ૦ नगरकाक જુઓ.
नगरादिसन्निवेश પુ૦ શહેર વગેરેની સ્થાપના.
नगराध्यक्ष પુ૦ શહેરમાં રક્ષણ માટે રાજાએ નીમેલો અધિકારી–કોટવાળ.
नगरी સ્ત્રી૦ શહેર, નગર.
नगरीकाक પુ૦ બગલો પક્ષી.
नगरीकाकी સ્ત્રી૦ બગલી.
नगरीय ત્રિ૦ નગરમાં હોનાર–થનાર.
नगरोत्थ ત્રિ૦ નગરમાં ઉત્પન્ન થનાર.
नगरोत्था સ્ત્રી૦ નાગરમોથનું ઝાડ.
नगरोपान्त ન૦ નગર પાસેનું પરું.
नगरौषधि સ્ત્રી૦ કેળ.
नगरौषधी સ્ત્રી૦ કેળ.
नगवत् ત્રિ૦ વૃક્ષવાળું, પર્વતવાળું.
नगाटन પુ૦ વાનર, પર્વતમાં કે ઝાડમાં ગમન–ગતિ–ભમવું.
नगाटनी સ્ત્રી૦ વાનરી.
नगाधिप પુ૦ હિમાલય પર્વત, મેરૂપર્વત.
नगाधिपति પુ૦ ઉપરના અર્થ.
नगाधिराज પુ૦ હિમાલય, મેરૂપર્વત.
नगानिका સ્ત્રી૦ તે નામે એક છંદ.
नगारि પુ૦ ઇન્દ્રનું વજ્ર.
नगाश्रय પુ૦ હસ્તિકંદ વૃક્ષ.
नगाश्रय પુ૦ પર્વતમાં કે વૃક્ષમાં રહેનાર.
नगेन्द्र પુ૦ હિમાલય, મેરૂપર્વત, હરકોઇ શ્રેષ્ઠ પર્વત.
नगोच्छ्राय પુ૦ પર્વતની કે ઝાડની ઉંચાઇ.
नगौकस् પુ૦ પર્વતમાં કે ઝાડમાં રહેનાર હરકોઇ પક્ષી, અષ્ટાપદ જનાવર, સિંહ, કાગડો.
नगौकस् ત્રિ૦ પર્વત કે ઝાડમાં રહેનાર.
नग्न પુ૦ દિગંબર જૈન, નાગો બાવો.
नग्न ત્રિ૦ નાગું, વસ્ત્ર પહેર્યા વગરનું.
नग्नक ત્રિ૦ નાગું.
नग्नङ्करण ન૦ નાગું કરવું.
नग्नजित् પુ૦ તે નામે એક રાજા.
नग्नता સ્ત્રી૦ નાગાપણું.
नग्नत्व ન૦ નાગાપણું.
नग्नमुषित ત્રિ૦ ધન વગેરે ચોરાઇ જવાથી નાગું થયેલ.
नग्नम्भविष्णु ત્રિ૦ નાગું થનાર.
नग्नम्भावुक ત્રિ૦ નાગું થનાર.
नग्नहु પુ૦ છવીસ દ્રવ્યોથી બનેલ દારૂમાં પડતો એક પદાર્થ.
नग्नहू પુ૦ ઉપરનો અર્થ.
नग्ना સ્ત્રી૦ નાગી સ્ત્રી.
नग्नाट ત્રિ૦ નાગું ફરનાર.
नग्नाट પુ૦ દિગંબર જૈન.
नग्नाटक પુ૦ ઉપરનો અર્થ.
नग्नाटक ત્રિ૦ નાગું ફરનાર.
नग्निका સ્ત્રી૦ ઋતુધર્મને નહિ પામેલી સ્ત્રી, એકેવાર નહિ અભડાયેલી સ્ત્રી, નાગી સ્ત્રી.
नग्नीकरण ન૦ નાગું કરવું.
नग्नीकृत ત્રિ૦ નાગું કરેલ.
नघमार પુ૦ કોઢનો રોગ.
नघांय પુ૦ કોઢનો રોગ.
नघारिष પુ૦ કોઢનો રોગ.
नघुष પુ૦ નહુષ રાજા.
नङ्ग પુ૦ જાર, ઉપપતિ, રખાત ધણી.
नचिकेतस् પુ૦ તે નામે એક ઋષિ, અગ્નિ, ચિત્રાનું ઝાડ.
नचिर ન૦ સત્વર, શીઘ્ર કાળ, જલદી.

नच्युत त्रि० नहि च्यवेल, नहि झरेल, नहि पडेल.

नज् भ्वा० आ० अ० सेट् शरमावुं,लाजवुं.

नञ् अव्य० नहि, ना, ओळंगवुं, थोडुं, सदृश, समान, ते विरुद्ध, तेथी अन्य.

नट् भ्वा० प० अ० सेट् नाचवुं, नीचे पडवुं, प्रकाशवुं.

नट् चु० उभ० अ० सेट् पडवुं, प्रकाशवुं.

नट पु० नट, नाटकीयो, नृत्य करनार, नाटक भजवनार, शोनाक वृक्ष, एक जातनो वर्णसंकर, नीच क्षत्रिय, आसोपालवनुं झाड, नड जातिनुं घास, सूत्रधार.

नटकमेलक न० हास्यरसप्रधान दृश्य नाटक, कोमीक.

नटचर्या स्त्री० नटनुं कृत्य.

नटता स्त्री० नटपणुं, नटनुं काम, नाटक.

नटत्व न० उपरना अर्थ.

नटन न० शरीरना हावभाववाळुं नृत्य, नाचवुं ते.

नटनारायण पु० संगीतशास्त्रप्रसिद्ध राग.

नटपर्ण न० छाल, चामडी.

नटभूषण पु० हरताल.

नटमण्डन पु० हरताल.

नटवर पु० श्रेष्ठ नट.

नटश्रेष्ठ पु० श्रेष्ठ नट.

नटसंज्ञक न० हरताल.

नटसंज्ञक पु० नट, नटवो, नाटकीयो.

नटसूत्र न० शिलालिए रचेल नटसूत्र–नटकृत्य जणावनार एक ग्रंथ.

नटान्तिका स्त्री० लाज, शरम.

नटान्विका स्त्री० लाज, शरम.

नटी स्त्री० नटनी स्त्री, सूत्रधारनी पत्नी, वेश्या स्त्री, नली नामे एक गंधद्रव्य, एक वर्णसंकर स्त्री, दीपक रागनी रागिणी.

नटेश्वर पु० शिव.

नट्या स्त्री० नटनो समूह.

नड् चु० उभ० अ० सेट् भ्रष्ट थवुं, पडवुं.

नड पु० ते नामे एक ऋषि, एक जातनुं घास.

नडक न० खभामां नळ जेवुं हाडकुं.

नडकीय त्रि० पुष्कळ नड घासवाळुं.

नडप्राय त्रि० उपरनो अर्थ.

नडभक्त न० नड घासवाळो प्रदेश.

नडमीन पु० एक जातनुं माछलुं.

नडश त्रि० नड घासवाळुं.

नडसंहति स्त्री० नड घासनो समूह.

नडह त्रि० सुंदर.

नडागिरि पु० ज्यां पुष्कळ नड घास होय तेवो पर्वत.

नडादि पु० व्याकरणप्रसिद्ध एक शब्दगण.

नडिन् त्रि० नड घासवाळुं.

नडिन् पु० नड घासवाळो पर्वत.

नडिनी स्त्री० नड घासवाळी नदी.

नडिल त्रि० नड घासनी पासे रहेल.

नड्या स्त्री० नड घासनो समूह.

नड्वत् त्रि० पुष्कळ नड घासवाळुं.

नड्वल पु० पुष्कळ नड घासवाळो प्रदेश–देश.

नड्वला स्त्री० वैराज मनुनी एक पत्नी.

नत त्रि० नमेल, वांकुं वळेल.

नत न० नगर, नगरमूल, ज्योतिषप्रसिद्ध नतांश, नसोतर, करमायलुं फूल.

नतद्रुम पु० 'लताशाल' नामे एक वृक्ष.

नतनाडिका स्त्री० बे प्रहर पछी अथवा मध्यरात्रे जन्मकाळनी घडी.

नतनासिक त्रि० नमेला नाकवाळुं, चीबुं.

नतभाग पु० ज्योतिषप्रसिद्ध नतांश.

नतराम् अव्य० अतिशय नहि, सखत मनाई, अत्यंत.

नताङ्ग त्रि० नमेला अंगवाळुं.

नताङ्गी स्त्री० नारी–स्त्री.

नति स्त्री० नमन, नमस्कार, नमवुं.

नत्यूह पु० चातक पक्षी, बपैयो, जलकागडो.

नद् भ्वा० प० स० सेट् पूजा करवी, स्तुति करवी.
नद पु० नद, सिंधु, समुद्र, ऋषि.
नदत् त्रि० शब्द करतुं, गर्जना करतुं.
नदथु पु० बळदनो शब्द, आनंद, हर्ष.
नदतु पु० सिंह, शब्द, अवाज.
नदपति पु० समुद्र.
नदर त्रि० नदनी समीपनो प्रदेश वगेरे, निर्भय.
नदराज पु० समुद्र.
नदाल त्रि० भाग्यवाळुं, भाग्यशाळी.
नदी स्त्री० नदी.
नदीकदम्ब पु० महाश्रावणिका जुओ.
नदीकदम्ब न० नदीओनो समूह.
नदीकान्त पु० समुद्र, नेतर वनस्पति, नगोडनुं झाड.
नदीकान्ता स्त्री० जांबुनुं झाड, काकजंघा वृक्ष, लता, वेल.
नदीकूल न० नदीनो कांठो.
नदीकूलप्रिय पु० नेतरनुं झाड.
नदीज पु० सादडनुं झाड, यावनाल वनस्पति, चीभो, भीष्मपितामह, नेतरनुं झाड.
नदीज न० स्रोतांजन.
नदीज त्रि० नदीमां उत्पन्न थयेल.
नदीजा स्त्री० अग्निमंथ वृक्ष-अरणि.
नदीतट पु० नदीनो कांठो.
नदीतरस्थान न० नदी उतरवानो घाट.
नदीदोह पु० नदी उतरवा माटे अपातुं भाडा माटे दूध.
नदीधर पु० शिव.
नदीन पु० समुद्र, वरुण देव.
नदीन त्रि० दीन नहि ते.
नदीनाथ पु० नदीन पु० जुओ
नदीनिष्पाव पु० एक जातनुं धान्य.
नदीपति पु० वरुण देव, समुद्र.
नदीभव न० सिंधालूण.
नदीभव त्रि० नदीमां होनार-थनार.
नदीभव पु० भीष्म पितामह.
नदीमातृक त्रि० नदीना पाणीथी पाकता अनाज उपर जीवनार.
नदीमुख न० नदीना पाणीने नीकळवानो मार्ग.
नदीरय पु० नदीनो प्रवाह, नदीनो वेग.
नदीवङ्क पु० नदीनो वांक, नदीनी वांकाई.
नदीवट पु० नदी उपरनुं वडनुं झाड.
नदीवेग पु० नदीरय जुओ.
नदीवेला स्त्री० नदीनो कांठो,नदीनो प्रवाह.
नदीश पु० नदीन पु० जुओ.
नदीष्ण त्रि० नदीमां स्नान करवामां कुशळ.
नदीसर्ज पु० सादडनुं झाड.
नद्ध त्रि० बांधेल, जडेल.
नद्धी त्रि० चामडानी दोरी-वाधरी.
नद्यादि पु० व्याकरणप्रसिद्ध एक शब्दगण.
नद्याम्र पु० 'समष्ठिला' नामे एक वृक्ष.
नद्यावर्त्तक पु० ज्योतिषप्रसिद्ध यात्रायोग.
नद्युत्सृष्ट न० नदीए छोडेलुं स्थान.
ननन्दृ स्त्री० नणंद.
नना स्त्री० वाक्य, माता, पुत्री.
ननान्दृ स्त्री० नणंद.
ननु अव्य० प्रश्नमां, अवधारण-निश्चयमां, अनुज्ञा-संमतिमां,विनयमां, आमंत्रणमां, विनिग्रहमां, परकृतिमां, अधिकारमां, गभराटमां, आक्षेपपूर्वक प्रत्युक्तिमां, वाक्यारंभमां तथा वितर्कमां वपराय छे.
ननुच अव्य० विरोधोक्तिमांवपरातो अव्यय.
नन्तव्य त्रि० नमन करवा योग्य, नमस्कार करवा योग्य.
नन्त्व त्रि० उपरना अर्थ.
नन्द् भ्वा० प० अ० सेट् संतोष पामवो, प्रसन्न थवुं.
नन्द पु० आनंद, हर्ष, परमेश्वर, देडको, ते नामे क्षत्रिय, नवनी संख्या, कार्तिक-

સ્વામીનો એક અનુચર, અમુક પ્રકારનું મૃદંગવાદિત્ર, ઢોલક, તે નામે ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર, વસુદેવની મદિરા નામની સ્ત્રીમાં ઉત્પન્ન થયેલ એક પુત્ર, ક્રૌંચદ્વીપમાં આવેલો એક પર્વત, એક જાતનો વાંસ, યજ્ઞેશ્વરનો એક અનુચર, નંદ ગોવાળ.

नन्दक પુ૦ વિષ્ણુની તે નામે તરવાર, નંદ-ગોવાળ, તે નામે એક નાગ, હરકોઇ તરવાર, કુમારનો એક અનુચર, ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર, આનંદ, હર્ષ.

नन्दक ત્રિ૦ સંતોષકારક,આનંદ પમાડનાર, કુલપાલક.

नन्दकि સ્ત્રી૦ પીપર.

नन्दकिन् પુ૦ વિષ્ણુ.

नन्दगोप પુ૦ નંદ નામે એક ગોવાળીયો.

नन्दगोपिता સ્ત્રી૦ રાસ્ના નામે વનસ્પતિ.

नन्दज પુ૦ શ્રીકૃષ્ણ.

नन्दथु પુ૦ આનંદ, હર્ષ.

नन्दन પુ૦ પુત્ર, દેકરો, વિષ્ણુ, મહાદેવ, કાર્તિક સ્વામીનો એક અનુચર, તે નામે એક પર્વત, સાઠ વર્ષો પૈકી છવીસમું વર્ષ.

नन्दन ન૦ તે નામે ઇન્દ્રનો બગીચો, તે નામે એક છંદ.

नन्दन ત્રિ૦ આનંદ કરનાર, હર્ષકારક.

नन्दनज ન૦ ઇન્દ્રના નંદનવનમાં ઉત્પન્ન થનાર હરિચંદન.

नन्दनज પુ૦ શ્રીકૃષ્ણ.

नन्दनज ત્રિ૦ આનંદથી ઉત્પન્ન થનાર.

नन्दनन्दन પુ૦ શ્રકૃષ્ણ

नन्दनन्दना સ્ત્રી૦ યોગમાયા.

नन्दनन्दिनी સ્ત્રી૦ દુર્ગા-યોગમાયા.

नन्दनमाला સ્ત્રી૦ એક જાતની માળા.

नन्दना સ્ત્રી૦ પુત્રી.

नन्दन्त પુ૦ પુત્ર, મિત્ર, રાજપુત્ર.

नन्दपाल પુ૦ વરૂણ દેવ.

नन्दपुत्र પુ૦ શ્રીકૃષ્ણ.

नन्दपुत्री સ્ત્રી૦ યોગમાયા.

नन्दयत् ત્રિ૦ આનંદ પમાડતું.

नन्दयन्त પુ૦ પુત્ર.

नन्दसुत પુ૦ શ્રીકૃષ્ણ.

नन्दसुता સ્ત્રી૦ યોગમાયા.

नन्दा સ્ત્રી૦ દુર્ગા દેવીની એક મૂર્તિ, નાંદ-પાણીનું મોટું વાસણ, પડવે-અગીઆરશ-છઠ્ઠ-એ તિથિઓ, સંપત્તિ, અમુક સંક્રાન્તિ, નંદાશ્રમતીર્થમાં ધર્મપુત્ર હર્ષની પત્ની, નણંદ.

नन्दात्मज પુ૦ શ્રીકૃષ્ણ.

नन्दात्मजा સ્ત્રી૦ યોગમાયા.

नन्दापुराण ન૦ નંદા દેવીસંબંધે એક ઉપપુરાણ.

नन्दाश्रम પુ૦ તે નામે એક તીર્થ.

नन्दि પુ૦ પરમેશ્વર, વિષ્ણુ,નંદિકેશ્વર નામનો મહાદેવનો એક પાર્શ્વચર, મહાદેવ, તે નામે એક ગંધર્વ, આનંદ, હર્ષ.

नन्दि પુ૦ ન૦ જુગારનું અમુક અંગ.

नन्दिक પુ૦ આનંદ, હર્ષ.

नन्दिका સ્ત્રી૦ નંદીવૃક્ષ, આનંદ, હર્ષ, ઇન્દ્રનું ક્રીડા સ્થાન, નાંદ-પાણીનું મોટું વાસણ.

नन्दिका સ્ત્રી૦ પડવે-અગીઆરસ-છઠ્ઠ-એ તિથિઓ.

नन्दिकावर्त પુ૦ એક જાતનો મણિ.

नन्दिकुण्ड ન૦ તે નામે એક તીર્થ.

नन्दिकेश्वर પુ૦ મહાદેવનો એક પાર્શ્વચર.

नन्दिकेश्वर ન૦ મહાદેવના પાર્શ્વચર નન્દિકેશ્વરે રચેલું એક ઉપપુરાણ.

नन्दिग्राम પુ૦ તે નામે એક ગામ-હાલનું દોલતાબાદ.

नन्दिघोष પુ૦ અર્જુનનો રથ, આનંદનો અવાજ-આનંદનાદ.

नन्दिघोष ત્રિ૦ આનંદના અવાજવાળું.

नन्दितरु પુ૦ ધાવડીનું ઝાડ.

नन्दितूर्य न० એક જાતનું વાદિત્ર.

नन्दिन् त्रि० હર્ષવાળું, આનંદવાળું.

नन्दिन् पु० શિવનો એક દ્વારપાળ, તે નામે એક મુનિ, વિષ્ણુ, ગર્દભાણ્ડ વૃક્ષ, ધાવડીનું ઝાડ.

नन्दिनी स्त्री० દુર્ગા દેવી, ગંગા નદી, નણંદ, વસિષ્ઠની ગાય, રેણુકા નામે એક સુગંધી દ્રવ્ય, કન્યા, પુત્રી, તે નામે એક છંદ, વ્યાડિ ઋષિની માત.

नन्दिनीतनय पु० વ્યાડિ ઋષિ.

नन्दिनीपुत्र पु० વ્યાડિ ઋષિ.

नन्दिनीसुत पु० ઉપરનો અર્થ.

नन्दिनीपुराण न० તે નામે એક ઉપપુરાણ.

नन्दिमुख पु० એક જાતનું પક્ષી, મહાદેવ

नन्दिवर्द्धन पु० શિવ, પખવાડીયાનો અંત, મિત્ર, પુત્ર.

नन्दिवर्द्धन त्रि० આનંદ વધારનાર.

नन्दिवारलक पु० દરીઆઈ એક જાતનું માછલું.

नन्दिवारलकी स्त्री० દરીયાઇ એક માછલી.

नन्दीवृक्ष पु० કોંકણ દેશપ્રસિદ્ધ એક સુગંધી ઝાડ.

नन्दिवेग पु० કળીયુગનો પુરૂષાધમ એક રાજા.

नन्दिषेण पु० કાર્તિક સ્વામીનો એક અનુચર.

नन्दी स्त्री० નંદીવૃક્ષ, દુર્ગા દેવી, ઇન્દ્રનો બગીચો.

नन्दीट त्रि० મસ્તક ઉપર તાલવાળું.

नन्दीमुखी पु० તંદ્રા, આળસ.

नन्दीवृक्ष पु० नन्दिवृक्ष જુઓ.

नन्दीश पु० શિવ, શિવનો એક પાર્શ્વચરાધિપતિ, સંગીતશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ એક તાલ.

नन्दीश्वर पु० ઉપરના અર્થ.

नन्दीसरस् न० ઇન્દ્રનું સરોવર.

नन्द्य् कण्ड्वा० प० अ० सेट् આનંદ પામવો.

नन्द्यादि पु० વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક શબ્દગણ.

नन्द्यावर्त्त पु० એક જાતનું ઘર તગરનું ઝાડ, એક જાતનું માછલું, જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક યાત્રાયોગ

नन्द्यावर्त्तक पु० ઉપરના અર્થ.

नपराजित् पु० મહાદેવ.

नपात् त्रि० રક્ષણ નહિ કરનાર, પાપરહિત, પાપ વગરનું.

नपात् पु० પુત્ર.

नपात पु० દેવયાન માર્ગ.

नपुंसक पु० न० નપુંસક, નહિ સ્ત્રી કે પુરૂષ, નાન્યતર જાતિ.

नपुमस् पु० न० ઉપરના અર્થ.

नप्तृ पु० પૌત્ર, દૌહિત્ર, પુત્ર.

नप्तृका स्त्री० એક જાતની ઔષધિ, ગળો, એક જાતનું પક્ષી.

नप्त्री स्त्री० પુત્રી, દીકરી, પુત્રીની પુત્રી.

नभ् भ्वा० आ० स० सेट् હિંસા કરવી, ઠાર મારવું, મારી નાખવું.

नभ त्रि० હિંસક.

नभ पु० શ્રાવણ મહિનો, ચાક્ષુષ મન્વંતરનો સપ્તર્ષિભેદ, સ્વારોચિષ મનુનો એક પુત્ર, રામના વંશનો એક રાજા.

नभ न० આકાશ.

नभःक्रान्तिन् पु० સિંહ.

नभःप्राण पु० પવન.

नभःश्वास पु० પવન.

नभःसद् पु० દેવ, પક્ષી વગેરે.

नभःसरित् स्त्री० ગંગા નદી.

नभःस्थ त्रि० આકાશમાં રહેનાર.

नभःस्थल पु० મહાદેવ.

नभःस्थित त्रि० આકાશમાં રહેલ.

नभःस्थित पु० તે નામે એક નરક.

नभःस्पृश् त्रि० આકાશનો સ્પર્શ કરનાર, આકાશને અડકનાર

नभःस्पृश त्रि० ઉપરના અર્થ.

नभग त्रि० આકાશમાં રહેલ, ભાગ્યહીન.

नभग पु० વૈવસ્વત મનુનો એક પુત્ર.

नभनु त्रि० हिंसक, शब्द करनार.
नभनु पु० पाणी.
नभनु स्त्री० नदी.
नभन्य त्रि० આકાશમાં હોનાર-થનાર, હિંસક.
नभश्चक्षुस् न० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
नभश्चमस पु० ચંદ્ર, કપૂર, ઇન્દ્રજાળ, ચિત્રાપૂપ.
नभश्चर त्रि० આકાશમાં વિચરનાર, આકાશમા રહેનાર.
नभश्चर पु० દેવ, ગંધર્વ, સિદ્ધ વગેરે, પક્ષી.
नभस् न० આકાશ.
नभस् पु० શ્રાવણ મહિનો, મેઘ, પાણી, ઘ્રાણ, વર્ષ, પડતો ગ્રહ, લગ્નથી દશમું સ્થાન પળીયાંવાળું માથું.
नभस पु०આકાશ,દશ મન્વંતરનો સપ્તર્ષિભેદ.
नभसङ्गम पु० પક્ષી.
नभसङ्गमी स्त्री० પક્ષિણી.
नभस्थल पु० મહાદેવ.
नभस्थित त्रि० આકાશમાં રહેલ.
नभस्थित पु० તે નામે એક નરક.
नभस्पृश् त्रि० આકાશનો સ્પર્શ કરનાર.
नभस्पृश त्रि० ઉપરનો અર્થ.
नभस्मय पु० આદિત્ય.
नभस्य पु० ભાદરવો મહિનો.
नभस्य त्रि० આકાશમાં હોનાર-થનાર.
नभस्वत् पु० પવન.
नभस्वती स्त्री० અન્તર્દ્ધાનની પત્ની.
नभस्सद् पु० નભઃસદ્ જુઓ.
नभस्सरित् स्त्री० ગંગા નદી.
नभाक पु० न० અંધકાર, અંધારૂં.
नभाक पु० રાહુ ગ્રહ.
नभि पु० પૈડું, ચક્ર, ચાક.
नभोग त्रि० આકાશનાં રહેલ, આકાશમાં જનાર.
नभोग पु० લગ્નથી દશમા સ્થાનમાં રહેલ કોઇ ગ્રહ, દશમા મન્વન્તરનો સપ્તર્ષિભેદ.
नभोगज पु० મેઘ.
नभोगति स्त्री० આકાશમાં ગતિ-ગમન.
नभोगति त्रि० આકાશમાં ગતિવાળું-પક્ષી દેવ વગેરે.
नभोद पु० તે નામે એક વિશ્વદેવ.
नभोदुह पु० મેઘ.
नभोद्वीप पु० મેઘ.
नभोधूम पु० મેઘ.
नभोनदी स्त्री० સ્વર્ગ ગંગા.
नभोमणि पु० સૂર્ય, આકડાનું ઝાડ.
नभोमण्डल न० આકાશમંડળ.
नभोमण्डलदीप पु० ચંદ્ર, કપૂર.
नभोऽम्बुप पु० ચાતક પક્ષી.
नभोऽम्बुपी स्त्री० ચાતક પક્ષિણી.
नभोरजस् न० અંધકાર, અંધારૂં.
नभोरूप त्रि० આકાશના જેવા રંગવાળું.
नभोरेणु स्त्री० ઝાકળ.
नभोलय पु० ધૂમાડો.
नभोलय त्रि० આકાશમાં લીન.
नभोलिह त्रि० આકાશમાં પહોંચનાર, ઘણુંજ ઉંચું.
नभोवीथी स्त्री० આકાશમાં રહેલ વીથી-રૂપ માર્ગ.
नभौकस् त्रि० આકાશમાં વિચરનાર પક્ષી વગેરે.
नभ्य त्रि० રથ વગેરેનાં પૈડાંની ધરીને હિતકારક અથવા તેને યોગ્ય.
नभ्य पु० अक्ष पु० જુઓ.
नभ्य न० રથના પૈડાને અનુકૂલ આંજણ-પૈડાં વગેરેમાં ચોપડવાનો કીલ.
नभ्राज् पु० મેઘ.
नमत् त्रि० નમતું, નમી પડતું.
नमत त्रि० નમ્ર, નમેલું.
नमत पु० નટ, નાટકીઓ, ધુમાડો, પ્રભુ, સ્વામી.

नमयिष्णु त्रि० નમવાના સ્વભાવવાળું.
नमस् अव्य० નમસ્કાર, નમન, ત્યાગ.
नमस् न० અન્ન, વજ્ર, યજ્ઞ.
नमस त्रि० અનુકૂળ.
नमस्यान त्रि० નમસ્કાર કરવાના સ્વભાવવાળું,
नमसित त्रि० નમસ્કાર કરેલ.
नमस्करण न० નમસ્કાર કરવો તે.
नमस्कार पु० ઉપરનો અર્થ, એક ઝેર.
नमस्कारी स्त्री० રીસામણીનું ઝાડ.
नमस्क्रिया स्त्री० નમસ્કાર.
नमस्कृत्य अव्य० નમસ્કાર કરીને.
नमस्कृत्वा अव्य० નમસ્કાર કરીને.
नमस्य् नामधातु प० स० सेट् નમસ્કાર કરવો, પૂજવું.
नमस्य त्रि० નમસ્કાર કરવા યોગ્ય, પૂજવા યોગ્ય.
नमस्यत् त्रि० નમસ્કાર કરતું.
नमस्या स्त्री० નમસ્કાર.
नमस्यित त्रि० નમસ્કાર કરેલ.
नमस्यु त्रि० નમસ્કાર કરવાના સ્વભાવવાળું.
नमस्यु पु० પુરૂવંશી એક રાજા.
नमस्विन् त्रि० નમસ્કારવાળું, નમસ્કારને યોગ્ય.
नमि पु० એકવીસમા જૈન તીર્થંકર.
नमित त्रि० નમાવેલ.
नमी पु० તે નામે એક ઋષિ.
नमुचि . કામદેવ, દનુનો પુત્ર એક અસુર.
नमुचिद्विष् ઇન્દ્ર.
नमुचिशत्रु पु० ઇન્દ્ર.
नमुचिसूदन पु० ઇન્દ્ર.
नमुचिहन् पु० ઇન્દ્ર.
नमुर पु० નમુચિ અસુર.
नमेरु पु० સુરપન્નાગ વૃક્ષ, રૂદ્રાક્ષ.
नमोगुरु पु० બ્રાહ્મણ, ગુરૂ.
नमोवाक पु० નમસ્કારવચન.
नमोवाक त्रि० નમસ્કારને માટે કહેવા યોગ્ય.
नमोवृध्र पु० યજ્ઞ.
नम्ब् भ्वा० प० स० सेट् ગમન કરવું,જવું.
नम्य त्रि० નમસ્કાર કરવા યોગ્ય, નમવા યોગ્ય.
नम्र त्रि० નમેલ, વિનયી, નીચું નમેલ.
नम्रक पु० નેતરનું ઝાડ.
नम्रक त्रि० નમન કરનાર, નમનાર.
नम्रता स्त्री० નમેલપણું, નરમાશ.
नम्रत्व न० ઉપરનો અર્થ.
नम्रिका स्त्री० નમનારી સ્ત્રી.
नय् भ्वा० आ० स० सेट् ગમન કરવું,જવું.
नय पु० રાજનીતિ, નીતિ, એક જાતનું જુગાર, નૈગમ-શાસ્ત્ર, વિષ્ણુ.
नय त्रि० ન્યાયયુક્ત, નેતા.
नयक त्रि० નીતિકુશળ.
नयत् त्रि० લઇ જતું, દોરતું.
नयन न० નેત્ર, આંખ, પહોંચાડવું, ગાળવું, વટાવવું, લઇ જવું, દોરવું.
नयनवत् त्रि० નેત્રવાળું.
नयनवारि न० આંસુ.
नयनाङ्ग નેત્રનું અંગ-કટાક્ષ,આંખનો ખૂણો.
नयनाभिघात पु० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક રોગ.
नयनाभिराम पु० ચંદ્ર, કપૂર.
नयनाभिराम त्रि० નેત્રને આનંદદાયક, આંખને ગમે તેવું, પ્રિય, સુંદર.
नयनामोषिन् त्रि० નજર હરી લેનાર, નજર ચોરનાર.
नयनी स्त्री० આંખની કીકી.
नयनोत्सव पु० દીવો.
नयनोत्सव त्रि० આંખને ઉત્સવરૂપ, પ્રિય, સુંદર.
नयनोपाङ्ग पु० કટાક્ષ, આંખનો ખૂણો.
नयनौषध न० હીરાકસી.
नयपीठी स्त्री० જુગાર ખેલવાનો પટ.

नयप्रयोग पु० नीतिनी योजना, नीति वापरवी ते.
नयवत् त्रि० नीतिवाळुं, नीतिमान.
नयवर्त्मन् न० नीतिमार्ग.
नयविशारद त्रि० नीतिकुशळ.
नयसिद्धि स्त्री०नीतिवडे कोई कामनी सिद्धि.
नर पु० मनुष्य, परमात्मा, पुरुष, नर, ते नामे एक देव–नरदेव, घोडो, नरदेवनो अवतार अर्जुन, एक जातनुं घास, शेत्रंज, वगेरे.
नरक पु० नरक–ते नामे पापभोगनुं स्थान, ते नामे एक असुर.
नरककुण्ड न०ते नामे एक यातनास्थान–नरकमां पापीओने दुःख आपवानो कुंड.
नरकजित् पु० वासुदेव श्रीकृष्ण–विष्णु.
नरकता स्त्री० नरकपणुं.
नरकत्व न० नरकपणुं.
नरकदेवता स्त्री० निर्ऋति देव.
नरकपाल पु० मरेला मनुष्यनुं मस्तकनुं एक हाडकुं–खोपरी.
नरकभूमि स्त्री० नरकनी पृथ्वी.
नरकमुक्त त्रि० नरकमांथी छूटेल.
नरकरिपु पु० श्रीकृष्ण विष्णु.
नरकशत्रु पु० श्रीकृष्ण–विष्णु
नरकसूदन पु० श्रीकृष्ण–विष्णु.
नरकस्थ त्रि० नरकमां रहेल.
नरकस्था स्त्री० नरक स्थानमां आवेली वैतरणी नदी.
नरकहन् पु० श्रीकृष्ण–विष्णु.
नरकान्तक पु० श्रीकृष्ण–विष्णु.
नरकामय पु० प्रेत, नरकरूप रोग.
नरकीलक पु० गुरु हत्यारो.
नरकेशरिन् पु० नरसिंह, मनुष्योमां श्रेष्ठ, शूरवीर मनुष्य.
नरकेसरिन् पु० उपरना अर्थ.
नरगण पु० अमुक नक्षत्र, माणुसोनो समूह.
नरङ्ग पु० एक प्रकारनुं व्रण.
नरङ्ग न० पुरुषनुं लिंग.
नरता स्त्री० मनुष्यपणुं, पुरुषपणुं.
नरत्व न० उपरना अर्थ.
नरद न० सुगंधी वाळो–खस.
नरदत्ता स्त्री० वीसमा जैनतीर्थंकर मुनिसुव्रत स्वामीना शासननी अधिष्ठात्री देवी, जैनागमप्रसिद्ध सोळ विद्या देवीओ पैकी एक.
नरदिक त्रि० सुगंधी वाळो–खस वेचनार.
नरदेव पु० राजा
नरद्विष् पु० राक्षस.
नरनगर न० ते नामे एक शहेर.
नरनारायण पु० द्विव० ते नामे बे ऋषि.
नरन्धि पु० संसार.
नरन्धिष पु० विष्णु.
नरपति पु० राजा.
नरपतिजयचर्या स्त्री० ते नामे एक ग्रंथ.
नरपशु पु० अधम मनुष्य, पशु जेवो मनुष्य, पशुरूप मनुष्य.
नरपाल पु० राजा.
नरपुङ्गव पु० श्रेष्ठ मनुष्य, वीर पुरुष.
नरप्रिय त्रि० मनुष्यने प्रिय.
नरप्रिय पु० नीलवृक्ष.
नरभू स्त्री० भारत वर्ष, मनुष्योनी उत्पत्ति.
नरभूमि स्त्री० उपरना अर्थ.
नरमानिका स्त्री० दाढी मूछवाळी स्त्री.
नरमानिनी स्त्री० उपरनो अर्थ.
नरमाला स्त्री० माणुसोनी खोपरीनी माळा.
नरमालिनी स्त्री० माणुसोनी खोपरीओनी माळावाळी, दाढी मूछवाळी स्त्री.
नरमेध पु० पुरुषमेध यज्ञ.
नरम्मन्य पु० पोताने नर माननार.
नरयन्त्र न० छायाद्वारा समय जणावनार बार आंगळना खीलारूप एक शंकुयंत्र.
नरयान न० मनुष्यवाह्य–पालखी वगेरे वाहन.

नररथ पु० ઉપરનો અર્થ, ચંદ્રવંશી ભીમરથનો પુત્ર.
नरलोक पु० મનુષ્યલોક, પૃથ્વીલોક.
नरवल्लभ पु० કબૂતર પક્ષી.
नरवाहन पु० કુબેર.
नरवाहन त्रि० नरयान જુઓ.
नरवाहन न० પાલખી વગેરે.
नरविष्वण त्रि० મનુષ્ય હિંસક.
नरविष्वण पु० રાક્ષસ.
नरविष्वणी स्त्री० રાક્ષસી.
नरव्याघ्र पु० શ્રેષ્ઠ મનુષ્ય.
नरशृङ्ग न० મનુષ્યનું શીંગડું-અર્થાત્ ખોટો કોઈ પદાર્થ.
नरसिंह पु० ભગવાનનો નૃસિંહ અવતાર-જેમાં અર્ધું મનુષ્યનું તથા અર્ધું સિંહનું શરીર હતું, વીર નર, શ્રેષ્ઠ મનુષ્ય.
नरसिंहपुराण न० તે નામે એક ઉપપુરાણ.
नरसिंहमूर्तिदान न० નૃસિંહ ભગવાનની મૂર્તિનું દાન.
नरस्कन्ध पु० મનુષ્યોનો સમૂહ.
नरहरि पु० नरसिंह જુઓ.
नराङ्ग पु० પુરૂષનું લિંગ, એક જાતનું વ્રણ.
नराच पु० સોળ અક્ષરનો એક છંદ.
नराची स्त्री० અમૂલા-કંટકિની વનસ્પતિ, તે નામે વસુદેવની એક પત્ની.
नराधम पु० નીચ માણસ.
नराधारा स्त्री० પૃથ્વી.
नराधिप पु० રાજા.
नराधिपति पु० રાજા.
नरान्तक पु० રાવણનો પુત્ર એક રાક્ષસ.
नरान्तक त्रि० મનુષ્યોનો નાશ કરનાર.
नरायण पु० નારાયણ વિષ્ણુ.
नराश पु० રાક્ષસ.
नराश त्रि० મનુષ્યભક્ષક.
नराशंस पु० યજ્ઞ, અગ્નિ, ચિત્રાનું ઝાડ.

नरासन न० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ મનુષ્યાકાર એક આસન.
नरिष्टा स्त्री० પુરૂષમેધ યજ્ઞમાં અંગરૂપ દેવતા.
नरिष्यन्त पु० વૈવસ્વત મનુનો એક પુત્ર.
नरी स्त्री० મનુષ્ય જાતિની સ્ત્રી.
नरेतर त्रि० મનુષ્યભિન્ન-દેવ વગેરે, મૂર્ખ, અજ્ઞાની.
नरेन्द्र पु० રાજા, વિષવૈદ્ય-ગારૂડિક-સર્પ પકડનાર વાદી, ગ્રહાદિના દોષ દૂર કરનાર વૈદ્ય, ઈન્દ્રજાળ જાણનાર.
नरेन्द्राभ पु० કાષ્ઠાગુરૂ-એક જાતનું અગર.
नरेश पु० રાજા.
नरेश्वर पु० રાજા.
नरोत्तम पु० પુરૂષોત્તમ-નારાયણ-વિષ્ણુ, ઉત્તમ પુરૂષ.
नर्कुटक पु० નાક.
नर्त्त त्रि० નૃત્ય કરનાર, નાચનાર.
नर्त्त पु० નાચવું તે, નૃત્ય, નાચ.
नर्त्तक त्रि० નૃત્ય કરનાર, નાચનાર, આંગળીઓ વગેરેથી હાવભાવ કરનાર, નૃત્ય શીખવનાર.
नर्त्तक पु० શિવ, એક જાતનો વર્ણસંકર, રાજા, હાથી, ચારણ, મોર, અનેક વેષ ધારણ કરનાર પુરૂષ-નટ, નાટકીઓ.
नर्त्तकी स्त्री० નાચનારી સ્ત્રી, વેશ્યા.
नर्त्तन न० નાચવું, નૃત્ય કરવું, શરીરના હાવભાવપૂર્વક નૃત્ય હોય તે.
नर्त्तनप्रिय पु० શિવ, મોર પક્ષી.
नर्त्तनप्रिय त्रि० નાચવું જેને પ્રિય હોય તે, નૃત્ય જેને પ્રિય.
नर्त्तनगृह न० નીચેનો શબ્દ જુઓ.
नर्त्तनशाला स्त्री० નૃત્યશાળા, નાટકશાળા.
नर्त्तयितृ त्रि० નચાવનાર, નૃત્ય શિખવનાર.
नर्त्तित त्रि० નચાવેલ, નાચેલ.
नर्त्तु पु० નટ, નટવો.
नर्द् भ्वा० प० सेट् શબ્દ કરવો, ગાજવું, અ० જવું. स०

नर्दटक न० सत्तर अक्षरना चरणवाळो छंद.
नर्दत् त्रि० शब्द करतुं, गाजतुं.
नर्दन न० शब्द करवो, गाजवुं, अवाज, गर्जना.
नर्दिन् त्रि० शब्द करनार, गाजनार, बडाई करनार.
नर्ब् भ्वा० प० स० सेट् गमन करवुं, जवुं.
नर्म पु० पुरुषमेध यज्ञना अंगरूप एक देव.
नर्मकील पु० पति, भर्ता, धणी.
नर्मगर्भ पु० उपपति-रखात धणी, राखेलो पुरुष.
नर्मट पु० खापरीयुं, सूर्य, आकडानुं झाड.
नर्मठ पु० मस्करी करवामां होंशीआर, रंडीबाज, व्यभिचारी, हसावनार, मश्करो, हडपची, स्त्रीना स्तननुं डींटुं.
नर्मद त्रि० आनंद करावनार, गमत करावनार, हसावनार, विदूषक.
नर्मदा स्त्री० ते नामे एक नदी, 'पृक्का' नामे एक वनस्पति.
नर्मदासम्भव न०नर्मदामां थनारुं शिवलिंग.
नर्मदेश न० काशीमां नर्मदाए स्थापेलुं एक शिवलिंग.
नर्मदेश्वर न० उपरनो अर्थ.
नर्मद्युति स्त्री० मस्करीमां गमत.
नर्मद्युति त्रि० आनंदित, हर्ष पामेल.
नर्मन न० हांसी, मस्करी.
नर्मरा स्त्री० गुफा, धमण.
नर्मवत् त्रि० मस्करीखोर, ठठ्ठाखोर,हांसीवाळुं.
नर्मवती स्त्री० साहित्यप्रसिद्ध एक नायिका, ते नामे एक नाटक.
नर्मसचिव पु० हसावनार, गमत करावनार, विदूषक.
नर्मसाचिव्य न० विदूषकपणुं,विदूषकनुं काम, मस्करापणुं.
नर्मस्फूर्ज पु० मस्करीनुं खराब परिणाम.
नर्मस्फोट पु० सामान्य खेल, रमत.
नर्य त्रि० मनुष्यना हितनुं.
नर्य पु० मनुष्य.
नल् चु० उभ० स० सेट् बांधवुं, प्रकाशवुं, अटकाववुं, बोलवुं.
नल पु० एक जातनुं घास, सूर्यवंशी नळ राजा, ते नामे एक पितृदेव, विश्वकर्मानो पुत्र,रामायणप्रसिद्ध एक वानर, नळ-नळी.
नल न० कमळ.
नलक न० नडक जुओ, रुद्राक्ष.
नलकानन पु० ते नामे एक देश.
नलकानन न० नड जातिना घासनुं वन.
नलकिनी स्त्री० जंघा-जांघ
नलकील पु० ढींचण, घुंटण.
नलकूबर पु० कुबेरनो पुत्र.
नलकूवर पु० कुबेरनो पुत्र.
नलद न० सुगंधी वाळो-खस, पुष्परस,जटामांसी वनस्पति.
नलद त्रि० नलने आपनार.
नलदा स्त्री० रुद्राश्व राजानी घृताची अप्सरामां उत्पन्न थयेली एक कन्या.
नलदिक त्रि० सुगंधी वाळो-खस वेचनार.
नलपट्टिका स्त्री० नड घासनी सादडी.
नलमीन पु० एक जातनुं माछलुं.
नलसेतु पु० समुद्र उपर नल वानरे बांधेलो पुल.
नलिका स्त्री० नाडी, नळी, भुंगळी, वणकरोनुं वणवानुं एक साधन, बंदुक, पीस्तोल.
नलित पु० एक जातनुं शाक.
नलिन न० कमळ, पाणी, गळी, वनस्पति.
नलिन पु० सारस पक्षी, एक जातनु फळ.
नलिनी स्त्री० कमळनो वेलो, कमलिनी, कमळवाळो देश, सरोवर, तळाव, नदी, कमळनो समूह, नळी, भुंगळी, बंदुक, नाळीएरी, आकाशगंगा, पंदर अक्षरना चरणवाळो एक छंद.
नलिनीखण्ड न० कमळना वेलाओनो समूह.

नलिनीनन्दन न० ते नामे એક દેવોદ્યાન-દેવોનો એક બાગ.
नलिनीरुह न० મૃણાલ-કમળનો દાંડલો.
नलिनेशय पु० વિષ્ણુ.
नली स्त्री० મણસીલ ધાતુ, નળી, ભુંગળી, બંદુક, પીસ્તોલ.
नलेश्वर पु० કાશીમાં નળ રાજાએ સ્થાપેલ એક શિવલિંગ.
नलोत्तम पु० દેવનલ નામનું એક ઘાસ.
नलोदय पु० કાલીદાસકૃત એક કાવ્ય.
नलोपाख्यान न० મહાભારતના વનપર્વનું એક પેટાપર્વ.
• **नल्य** त्रि० નલની સમીપનો પ્રદેશ વગેરે.
नल्व पु० ચારસો હાથનું માપ.
नल्ववर्त्मग त्रि० ચારસો હાથના માર્ગે જનાર.
नल्ववर्त्मगा स्त्री० 'काकाक्षी' નામે વેલો.
नव पु० સ્તુતિ, સ્તોત્ર, રાતી સાટોડી વનસ્પતિ, ઉશીનર રાજાનો એક પુત્ર.
नव त्रि० નવું, જુવાન, તાજું.
नवक न० નવની સંખ્યા, નવ.
नवक त्रि० નવની સંખ્યાવાળું.
नवकारिका स्त्री० તાજી પરણેલી સ્ત્રી, નવું કરનારી સ્ત્રી, નવી કારિકા, નવાપણું.
नवकालिका स्त्री० નવીન.
नवग्रह पु० નવ ગ્રહો-સૂર્ય, ચંદ્ર, મંગળ, બુધ, ગુરૂ, શુક્ર, શનિ, રાહુ તથા કેતુ.
नवग्व त्रि० નવ મહિને તૈયાર થયેલ, નવીન ગતિવાળું.
नवचण्डिका स्त्री० ब० શૈલપુત્રી-બ્રહ્મચારિણી-ચન્દ્રઘંટા-કૂષ્માંડા-સ્કંદમાતા-કાત્યાયની-કાલરાત્રિ-મહાગૌરી-સિદ્ધિદાત્રી એ નવ દુર્ગા દેવીઓ.
नवचत्वारिंश त्रि० ઓગણપચાસમું.
नवचत्वारिंशत् स्त्री० ઓગણપચાસ.
नवचत्वारिंशत्तम त्रि० ઓગણપચાસમું.
नवच्छात्र पु० નવો વિદ્યાર્થી, નવો શિષ્ય.
नवच्छिद्र न० દેહ, શરીર.
नवज त्रि० નવથી ઉત્પન્ન થયેલ, નવાથી પેદા થનાર.
नवज्वर पु० નવો તાવ.
नवत पु० હાથીની ઝૂલ.
नवत त्रि० નેવુમું.
नवतन्तु पु० નવો તાંતણો, નવા તાંતણાવાળું વસ્ત્ર, તે નામે વિશ્વામિત્રનો એક પુત્ર.
नवता स्त्री० નવપણું, નવાપણું, નવાઈ.
नवति स्त्री० નેવુંની સંખ્યા, નેવું.
नवतिका स्त्री० રંગવાની પીછી, નેવુંની સંખ્યા, નેવું.
नवतितम त्रि० નેવુમું.
नवतिधा अव्य० નેવું પ્રકારે.
नवती स्त्री० નેવું, નેવુંની સંખ્યા.
नवतीतम त्रि० નેવુમું.
नवत्व न० નેવુપણું, નવાપણું, નવી નવાઇ.
नवदण्डक न० રાજાઓનું એક જાતનું છત્ર.
नवदल न० નવું પાંદડું
नवदश त्रि० ઓગણીસમું, ઓગણીસની સંખ્યાવાળું.
नवदशन् त्रि० ઓગણીસ, ઓગણીસની સંખ્યા.
नवदीधिति पु० મંગળ ગ્રહ.
नवदुर्गा स्त्री० ब० नवचण्डिका જુઓ.
नवदोला स्त्री० નવી ડોળી, નવો હીંચકો, નવ માણસને લઇ જવાની ડોળી.
नवद्वार न० દેહ, શરીર.
नवधा अव्य० નવ પ્રકારે.
नवधातु पु० ब० નવ પ્રકારની ધાતુઓ-સોનું વગેરે.
नवन् त्रि० बहु० નવ, નવની સંખ્યા.
नवनवक न० દક્ષ સંહિતામાં કહેલ એકાશી પદાર્થ.
नवनवत त्रि० નવાણુમું.
नवनवति स्त्री० નવાણું, નવાણુંની સંખ્યા.

नवनवतितम त्रि० નવાણુમું.
नवनाडीचक्र न० એક જાતનું ચક્ર.
नवनी स्त्री० માખણ.
नवनीत न० માખણ.
नवनीतक न० ઘી, માખણ.
नवनीतज न० ઘી.
नवनीतधेनु स्त्री० દાનાર્થે કલ્પેલી માખણની ગાય.
नवपञ्चम पु० વરકન્યાના વિવાહના અંગરૂપ એક રાશિકૂટ.
नवपत्रिका स्त्री० કેળ વગેરે નવ.
नवपद न० તે નામે માત્રાવૃત્ત એક છંદ.
नवपल्लव न० નવું તાજું પાંદડું–નવું કુંપળ.
नवपाठक पु० નવો અધ્યાપક,નવો શિક્ષક.
नवप्रसू स्त्री० नवसू જુઓ.
नवप्रसूति स्त्री० नवसू જુઓ.
नवप्रसूतिका स्त्री० नवसू જુઓ.
नवप्राशन न० નવા અન્નનું ભોજન.
नवफलिका स्त्री० પ્રથમ અભડાયલી સ્ત્રી–પહેલા રજોદર્શનવાળી સ્ત્રી, નવું.
नवबधू स्त्री० નવી વહુ, તાજી પરણેલી સ્ત્રી.
नवभाग पु० નવમો ભાગ, રાશિનો નવમો ભાગ.
नवम त्रि० નવમું.
नवमल्लिका स्त्री० નવી માલતી–નવો બટમોગરો.
नवमल्ली स्त्री० ઉપરનો અર્થ.
नवमालिका स्त्री० नवमल्लिका જુઓ.
नवमी स्त्री० નોમ તિથિ, નવમી.
नवयज्ञ पु० નવા ધાન્ય નિમિત્તે યજ્ઞ.
नवयोनिन्यास पु० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ અમુક ન્યાસ.
नवयौवन न० નવું યૌવન, નવી જુવાની.
नवयौवना स्त्री० નવા યૌવનવાળી સ્ત્રી.
नवरत्न न० નવ પ્રકારનાં રત્ન, નવું રત્ન, વિક્રમાદિત્ય રાજાની સભાના ધન્વન્તરિ વગેરે નવ પંડિતો.
नवरस पु० સાહિત્યપ્રસિદ્ધ શૃંગારાદિ નવ પ્રકારનો રસ.
नवरात्र त्रि० નવ દિવસે સાધ્ય યાગ વગેરે, નવરાત્રિનું વ્રત–આસો સુદ પડવેથી આરંભી નોમ સુધીનું વ્રત.
नवराष्ट्र न० ઔશીનર રાજાનો એક દેશ.
नवर्च न० નવ ઋચાવાળું એક સૂક્ત.
नवलक्षण न० નવ લક્ષણ–પરમેશ્વરનાં નવ લક્ષણ.
नववधू स्त्री० નવી વહુ, નવી પરણેલી સ્ત્રી.
नववरिका स्त्री० નવી પરણેલી સ્ત્રી–નવોઢા.
नववर्ष पु० न० નવ ખંડ.
नववर्ष पु० નવું વર્ષ.
नववल्लभ न० દાહાગુરૂ–એક જાતનું અગર.
नववल्लभ पु० નવો પતિ, નવો ધણી.
नववल्लभ त्रि० નવું જેને વહાલું હોય તે.
नववस्त्र न० નવું નહિ ધોયેલું વસ્ત્ર.
नववस्त्र त्रि० નવા વસ્ત્રવાળું.
नववास्तु पु० તે નામે એક રાજર્ષિ.
नवविंश त्रि० ઓગણત્રીસમું.
नवविंशति स्त्री० ઓગણત્રીસ, ઓગણત્રીસની સંખ્યા.
नवविंशतितम त्रि० ઓગણત્રીસમું.
नवविध त्रि० નવ પ્રકારનું, નવી તરેહનું.
नवव्यूह पु० વિષ્ણુ.
नवशक्ति स्त्री० ब० તંત્રશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ નવ શક્તિઓ.
नवशस्य न० નવું ધાન્ય, નવું અનાજ.
नवशस्येष्टि स्त्री० નવા ધાન્યનિમિત્તે ઇષ્ટિ.
नवशायक पु० નવ પ્રકારની સંકીર્ણજાતિ–ગોવાળ–માળી વગેરે.
नवश्राद्ध न० મરેલાને ઉદ્દેશી મરણદિવસથી વિષમ દિવસે પહેલે–ત્રીજે–પાંચમે–સાતમે–નવમે તથા અગીઆરમે દિવસે કરવાનું શ્રાદ્ધ.

नवषष्ट त्रि० અગણોતેરમું.
नवषष्टि स्त्री० અગણોતેર, અગણોતેરની સંખ્યા.
नवषष्टितम त्रि० અગણોતેરમું.
नवसप्तदश पु० તે નામે એક અતિરાત્ર યાગ.
नवसादर न० શોધેલા ચૂનાનો પાણી સાથે દોલાયંત્રથી ઉકાળેલ ઉકાળો.
नवसार पु० ઉપરનો અર્થ.
नवसू स्त्री० તાજી વીઆએલી ગાય વગેરે, તાજી સુવાવડી સ્ત્રી.
नवसूति स्त्री० ઉપરના અર્થ.
नवसूतिका स्त्री० नवसू જુઓ.
नवांश पु० રાશિનો નવમો ભાગ, નવમો ભાગ, નવો ભાગ.
नवाङ्ग त्रि० નવ પ્રકારના અંગવાળું, નવા અંગવાળું.
नवाङ्ग पु० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક ઉકાળો.
नवाङ्गा स्त्री० કાકડાશીંગી વનસ્પતિ.
नवाङ्गी स्त्री० જુવાન સ્ત્રી, તરૂણી.
नवान्न न० નવું અન્ન, નવું ધાન્ય.
नवाम्बर न० નવું વસ્ત્ર.
नवाम्बर त्रि० નવા વસ્ત્રવાળું.
नवायस न० સુશ્રુતમાં કહેલ એક લોહ-ચૂર્ણ, (આ ઔષધ દિવ્ય છે.)
नवार्चिस् पु० મંગળ ગ્રહ.
नवासिका स्त्री० તે નામે માત્રાવૃત્ત છંદ.
नवाह पु० નવો દિવસ–પડવે તિથિ.
नवाह त्रि० નવ દિવસસાધ્ય યાગ વગેરે.
नविष्टि स्त्री० તે નામે એક યાગ.
नविष्ठ त्रि० અતિશય સ્તુતિ કરનાર, અત્યંત નવું.
नवीकरण न० નવું કરવું.
नवीकार पु० નવું કરવું.
नवीकृत त्रि० નવું કરેલ.
नवीन त्रि० નવું, નવીન.
नवीभवन न० નવું થવું.
नवीभाव पु० નવું થવું.
नवीभूत त्रि० નવું થયેલ.
नवीयस् त्रि० અત્યંત સ્તુતિ કરવા યોગ્ય, અત્યંત નવું.
नवेद्स् त्रि० વિપરીત જ્ઞાનરહિત–બુદ્ધિમાન.
नवोढा स्त्री० નવી પરણેલી સ્ત્રી, સાહિત્ય-પ્રસિદ્ધ એક નાયિકા.
नवोदक न० નવું પાણી, ખોદીને નવું કાઢેલું પાણી આકાશમાંથી તાજું પડેલું પાણી.
नवोद्धृत न० માખણ.
नवोद्धृत त्रि० પૃથ્વીમાંથી નવું બહાર કાઢેલ.
नव्य त्रि० સ્તુતિ કરવા યોગ્ય, નવું, નવીન, તાજું.
नव्य पु० રાતી સાટોડી.
नव्य न० સ્તુતિ.
नव्यवर्द्धमान पु० તે નામે એક સ્મૃતિ-નિબંધકાર.
नश् दिवा० प० स० सेट् નાશ પામવું,નાસી જવું.
नश् त्रि० નાશવંત, અશાશ્વત.
नश् स्त्री० નાશ.
नशाक पु० એક જાતનો કાગડો.
नश्यत् त्रि० નાશ પામતું, નાસી જતું.
नश्यत्प्रसूतिका स्त्री० મરેલા બાળકને જન્મ આપનારી.
नश्वर त्रि० અવસ્ય નાશવાળું, અશાશ્વત.
नष्ट त्रि० નાશ પામેલ, ઢંકાયેલ, ગુપ્ત, નાસી ગયેલ, દુષ્ટ આશયવાળું.
नष्ट न० નાશ, અદર્શન, પલાયન.
नष्टचन्द्र पु० સૌર ભાદરવા મહિનાના બન્ને પખવાડીઆનો ચંદ્ર.
नष्टचन्द्रा स्त्री० અમાસ તિથિ.
नष्टचेष्ट त्रि० નાશ પામેલી ચેષ્ટાવાળું.
नष्टचेष्टता स्त्री० હર્ષ–શોક વગેરેથી સમગ્ર ચેષ્ટાઓનો નાશ, પ્રલય, તે નામે એક સાત્વિક ભાવ.

नष्टचेष्टत्व न० ઉપરના અર્થ.

नष्टचेष्टा स्त्री० નાશ પામેલી ચેષ્ટા.

नष्टजातक न० જન્મ કે જન્માધાનનો કાળ જેમાં જાણવામાં ન હોય તે.

नष्टबीज त्रि० જેનું બીપણું નાશ પામેલું હોય તેવું ધાન્ય વગેરે.

नष्टमार्गण न० ખોવાઇ ગયેલું શોધવું તે.

नष्टवीज त्रि० नष्टबीज જુઓ.

नष्टसंस्मृति स्त्री० નાશ પામેલું સ્મરણ.

नष्टसंस्मृति त्रि० જેનું સ્મરણ નાશ પામેલું હોય તે.

नष्टाग्नि त्रि० પ્રમાદ વગેરેથી જેનો ગૃહ્યાગ્નિ નાશ પામેલો હોય તેવો દ્વિજ વગેરે, જેનો જઠરાગ્નિ મંદ પડી ગયો હોય તે.

नष्टाप्तिसूत्र न० ચોરેલા દ્રવ્યની પ્રાપ્તિના સાધનરૂપ એક ચિન્હ.

नष्टृ त्रि० નાશ પામનાર.

नष्टेन्दुकला स्त्री० અમાસ તિથિ.

नस् भ्वा० आ० स० सेट् ગમન કરવું, જવું.

नस् भ्वा० प० स०सेट् વ્યાપવું, વ્યાપ્ત થવું.

नस् स्त्री० નાક.

नसत्त त्रि० નહિ કલેશ પામેલ, નહિ દુઃખી થયેલ.

नसा स्त्री० નાક.

नस्त पु० નાક.

नस्त न० નાસિકાને હિતકારક-વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ પાંચ પ્રકારનું નસ્ય.

नस्तक पु० બળદના નાક વિંધવાનું સાધન

नस्तस् अव्य० નાકમાં, નાકથી વગેરે.

नस्ता स्त्री० નાકનું છિદ્ર, નાકમાં છિદ્ર,નાક વિંધવું.

नस्तित त्रि० નાકમાં છિદ્ર પાડેલ, નાક વીંધેલ, નાથેલ બળદ વગેરે.

नस्तोस पु० નાથેલ બળદ.

नस्य त्रि० નાકમાં હોનાર-થનાર, નાકના-ભિન્નનું.

नस्योत त्रि० નાક વીંધેલ, નાથેલ બળદ વગેરે.

नह् दिवा० उभ० स० सेट् બાંધવું, તૈયાર થવું, સજ્જ થવું.

नह अव्य० સામે આરંભ કરવો,સજ્જ થવું, તૈયાર થવું.

नहि अव्य० ના, નહિ, નિષેધાર્થે.

नहुष पु० તે નામે એક મરુદ્‌ગણ, ચન્દ્રવંશી એક રાજા, મનુષ્ય, પરમેશ્વર તે નામે એક નાગ.

नहुषाख्य पु० न० તગરનું ફૂલ.

नहुषात्मज पु० યયાતિ રાજા.

ना अव्य० નહિ, ના.

नाक पु० સ્વર્ગ.

नाक त्रि० સુખ કરનાર, સુખકારી.

नाकचर पु० દેવ, ગ્રહ વગેરે, તે નામે એક પિતૃદેવ.

नाकनाथ पु० ઇન્દ્ર.

नाकनायक पु० ઇન્દ્ર.

नाकनायकनिकेतन न० ઇન્દ્રનુંનિવાસગૃહ.

नाकप पु० ઇન્દ્ર.

नाकपति पु० ઇન્દ્ર.

नाकपृष्ठ न० સ્વર્ગ.

नाकपृष्ठ्य त्रि० સ્વર્ગમાં હોનાર-થનાર, સ્વર્ગમાં રહેનાર.

नाकवनिता स्त्री० અપ્સરા.

नाकषेधक पु० ઇન્દ્ર.

नाकसद् पु० દેવ.

नाकाधिनाथ पु० ઇન્દ્ર.

नाकाधिप पु० ઇન્દ્ર.

नाकाधिपति पु० ઇન્દ્ર.

नाकिन् पु० દેવ.

नाकु पु० રાફડો, પર્વત તે નામે એક મુનિ.

नाकुल पु० નકુલનો ગોત્રજ.

नाकुल त्रि० નકુલ જેવું, નોળીયા જેવું, નોળીયા સંબંધી.

नाकुलक त्रि० નોળીયાની ચાકરી કરનાર મનુષ્ય વગેરે.

नाकुलि पु० નકુલનો પુત્ર.

नाकुलि त्रि० નોળીયાનું, નોળીયાસંબંધી, નકુલનું.

नाकुली स्त्री० રાસ્ના વનસ્પતિ, ધોળી ભોરીંગણી, कुक्कुटीकन्द, यवतिक्ता એક જાતનું કંદ.

नाकुसद्मन् पु० સર્પ.

नाक्षत्र त्रि० નક્ષત્રસંબંધી, નક્ષત્રનું.

नाक्षत्रिक त्रि० નક્ષત્રથી પ્રાપ્ત થયેલ, નક્ષત્રના નિમિત્તનું.

नाग न० કલઇ, સીસું, આશ્લેષા નક્ષત્ર.

नाग पु० સર્પ, હાથી, મેઘ, નાગકેસર, પુન્નાગ વૃક્ષ, મોથ, નાગદંતિક, શરીરમાં રહેલો એક વાયુ, સીસું, તે નામે એક દેશ,આઠની સંખ્યા, નાગરવેલ.

नाग त्रि० ક્રૂર આકારવાળું.

नागकन्द पु० હસ્તિકંદ નામે એક કંદ.

नागकन्यका स्त्री० નાગકન્યા,સર્પજાતિનીસ્ત્રી.

नागकन्या स्त्री० ઉપરના અર્થ.

नागकर्ण पु० એરંડાનું ઝાડ.

नागकिञ्जल्क पु० નાગકેસર.

नागकुमार पु० જૈનાગમપ્રસિદ્ધ દેવજાતિ.

नागकुमारिका स्त्री० ગળો, મજીઠ.

नागकुमारी स्त्री० ગળો, મજીઠ.

नागकृष्णा स्त्री० ગજપીપર.

नागकेसर पु० નાગકેસરનું ઝાડ.

नागगन्धा स्त्री० नाकुलीकन्द નામે વનસ્પતિ.

नागगर्भ न० સિંદૂર.

नागचम्पक पु० નાગચંપો.

नागचूड पु० શિવ.

नागच्छत्रा स्त्री० नागदन्ती વૃક્ષ.

नागज न० સિંદૂર, કલઇ.

नागज त्रि० સર્પથી થયેલ, હાથીથી થયેલ.

नागजिह्वा स्त्री० અનન્તમૂળ વનસ્પતિ, શારિવા ઔષધિ.

नागजिह्विका स्त्री० મણસીલ.

नागजीवन न० કલઈ.

नागदत्त पु० તે નામે ધૃતરાષ્ટ્રનો એક પુત્ર.

नागदन्त पु० હાથીનો દાંત, હાથીદાંત, ભીંતમાં ખોડેલી ખીલી.

नागदन्तक पु० ઉપરનો અર્થ.

नागदन्तिका स्त्री० ભીંતમાં ખોડેલી ખીલી, વૃશ્ચિકાલી નામે વનસ્પતિ.

नागदन्ती स्त्री० ઉપરના અર્થ, કુંભાખ્યા ઔષધિ.

नागदमनी स्त्री० તે નામે એક ક્ષુપ જાતિની વનસ્પતિ.

नागदल न० નાગરવેલનું પાન.

नागदलोपम पु० 'पल्लवफल' નામે ઝાડ.

नागदैवत न० આશ્લેષા નક્ષત્ર.

नागद्रु पु० 'समन्तदुग्धा' નામે એક વૃક્ષ.

नागद्वीप पु० તે નામે એક બેટ.

नागनक्षत्र न० આશ્લેષા નક્ષત્ર.

नागनाथ पु० શેષનાગ, વાસુકિ, શ્રેષ્ઠ નાગ, શ્રેષ્ઠ હાથી-ઐરાવત હાથી.

नागनामक न० સીસું.

नागनामन् पु० તુલસી.

नागनायक पु० શ્રેષ્ઠ નાગ, શેષનાગ, વાસુકિ વગેરે આઠ નાગ રાજાઓ એરાવત હાથી.

नागनायक न० આશ્લેષા નક્ષત્ર.

नागनिर्यूह पु० ભીંતમાં ખોડેલી ખીલી.

नागपञ्चमी स्त्री० નાગપાંચમ.

नागपति पु० नागनायक पु० જુઓ.

नागपत्रा स्त्री० नागदमनी જુઓ.

नागपद पु० એક જાતનો રતિબંધ.

नागपद न० હાથીનું પગલું.

नागपाश पु० વરુણ દેવનો નાગપાશ-તે નામે વરુણનું એક હથિયાર.

नागपाशक પુ૦ ઉપરનો અર્થ, તે નામે એક રતિબંધ.
नागपुर ન૦ પાતાળ, હસ્તિનાપુર નગર.
नागपुष्प પુ૦ પુન્નાગવૃક્ષ, નાગકેસર, ચંપો.
नागपुष्पफला સ્ત્રી૦ કોહળાંનો વેલો.
नागपुष्पिका સ્ત્રી૦ સોનેરી જૂઇનું ઝાડ.
नागपुष्पी સ્ત્રી૦ नागदमनी જુઓ.
नागफल પુ૦ પંડોળાંનો વેલો.
नागबन्धु પુ૦ પીપળાનું ઝાડ.
नागबल પુ૦ ભીમસેન.
नागबल ત્રિ૦ હાથી સમાન બળવાળું.
नागबला સ્ત્રી૦ એક જાતનો વેલો.
नागबलाघृत ન૦ વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ઔષધરૂપ એક ઘી.
नागबिल ન૦ તે નામે એક તીર્થ.
नागभगिनी સ્ત્રી૦ વાસુકી નાગની બહેન–જરત્કારૂ.
नागभूषण પુ૦ શિવ.
नागमल्ल પુ૦ ઐરાવત હાથી.
नागमातृ સ્ત્રી૦ મણસીલ ધાતુ, નાગમાતા–મનસા દેવી.
नागमार ત્રિ૦ હાથીઓને મારી નાખનાર.
नागमार પુ૦ ભાંગરો.
नागयष्टि સ્ત્રી૦ તળાવ વગેરેમાં ઉભો કરાતો લાકડાનો સ્તંભ.
नागयष्टिका સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ.
नागर ત્રિ૦ નગરમાં હોનાર–થનાર, ચતુર, કુશળ, નગરમાં ઉત્પન્ન થયેલ, નગરના હિતનું, ખરાબ, નિંદ્ય.
नागर ન૦ સુંઠ, મોથ, પૌર નામે એક ગ્રહ યુદ્ધ.
नागर પુ૦ દીયર, નારંગી, એક જાતનું બીજોરૂં, એક જાતનો રતિબંધ, તે નામે એક દેશ, નાગર બ્રાહ્મણ.
नागरक ત્રિ૦ ચોર, પ્રવીણ, કુશળ, કારીગર.
नागरक પુ૦ नागर પુ૦ જુઓ. તે નામે એક રતિબંધ.
नागरक्त ન૦ સિંદૂર.
नागरखण्ड ન૦ સ્કંદ પુરાણનો પેટાભાગ.
नागरघन પુ૦ નાગરમોથ.
नागरङ्ग પુ૦ નારંગીનું ઝાડ, નારંગી.
नागरमर्दिन् ત્રિ૦ નગરવાસીઓનો નાશ કરનાર.
नागरमुस्ता સ્ત્રી૦ નાગરમોથ.
नागराज પુ૦ શેષનાગ, ઐરાવત હાથી, છંદઃશાસ્ત્રનો ગ્રંથ બનાવનાર પિંગલાચાર્ય.
नागराद्यचूर्ण ન૦ વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક ચૂર્ણ.
नागराह्व ન૦ સુંઠ.
नागरी સ્ત્રી૦ થોરનું ઝાડ, ચતુર સ્ત્રી, નાગરની સ્ત્રી.
नागरीट પુ૦ વ્યભિચારી પુરૂષ, જાર, નગરની સ્ત્રીઓએ કરેલ મંગળ શબ્દ.
नागरुक પુ૦ નારંગીનું ઝાડ, નારંગી.
नागरेणु પુ૦ સિંદૂર.
नागरेयक ત્રિ૦ નગરમાં હોનાર–થનાર, નગરવાસી, શહેરી.
नागरोत्था સ્ત્રી૦ નાગરમોથ.
नागर्य ન૦ નગરપણું, ચતુરાઇ,
नागलक्षण ન૦ સર્પોનું લક્ષણ.
नागलता સ્ત્રી૦ પુરૂષનું લિંગ, નાગરવેલ.
नागलोक પુ૦ પાતાળ.
नागवर्त्मन् પુ૦ તે નામે એક તીર્થ.
नागवल्लरी સ્ત્રી૦ નાગરવેલ.
नागवल्लिका સ્ત્રી૦ નાગરવેલ.
नागवल्ली સ્ત્રી૦ નાગરવેલ.
नागवारिक પુ૦ હાથીનો માવત, ગરૂડ પક્ષી, મોર પક્ષી, સિંહ, રાજાનો હાથી, યૂથપતિ હાથી.
नागविल ન૦ તે નામે એક તીર્થ.
नागवीट પુ૦ જાર, વ્યભિચારી–દુરાચારી પુરૂષ.
नागवीथी સ્ત્રી૦ આકાશમાં ઉત્તર દિશામાં આવેલ એક માર્ગ.
नागवृक्ष પુ૦ નાગકેસરનું ઝાડ.

नागशात પુ० તે નામે એક પર્વત.
नागशुण्डी સ્ત્રી० 'कञ्जरीफल' નામે વૃક્ષ.
नागसत्त्व ન० મરડાશીંગી
नागसम्भव ન० સિંદુર.
नागसम्भूत ન० સિંદૂર, એક જાતનું મોતી.
नागसरस् ન० તે નામે એક તીર્થ.
नागसाह्वय ન० હસ્તિનાપુર.
नागसुगन्धा સ્ત્રી० 'भूजङ्गाक्षी' નામે વેલા.
नागस्ताक ન० વછનાગ.
नागस्फोता સ્ત્રી० નાગદંતી વૃક્ષ, દંતીવૃક્ષ.
नागहनु પુ० નખલો નામે એક ગંધદ્રવ્ય.
नागहन्त्री સ્ત્રી० એક જાતની કાકડી, સર્પને મારનારી, હાથીને મારનારી.
नागहन्तृ ત્રિ० સર્પને મારનાર, હાથીને મારનાર.
नागाख्य પુ० નાગકેસર.
नागाङ्गला સ્ત્રી० નાગયષ્ટિ જુઓ
नागाङ्गना સ્ત્રી० નાગયષ્ટિ જુઓ, હાથણી.
नागाधिप પુ० શેષનાગ, ઐરાવત, શ્રેષ્ઠ સર્પ, શ્રેષ્ઠ હાથી.
नागाधिपति પુ० ઉપરના અર્થ.
नागाधिराज પુ० નાગાધિપ જુઓ.
नागानन પુ० ગણપતિ.
नागान्तक પુ० ગરૂડ પક્ષી, મોર પક્ષી, નોળીયો, સિંહ, એક જાતની કાકડી.
नागानन्द પુ० શ્રી હર્ષકવિએ રચેલું એક નાટક.
नागाराति પુ० એક જાતની કાકડી, મોર પક્ષી, નોળીયો, ગરૂડ પક્ષી, સિંહ.
नागारि પુ० ઉપરના અર્થ.
नागार्जुन પુ० તે નામે એક કાવ્ય.
नागार्जुनीय પુ० તે નામે એક કાવ્ય.
नागालाबू સ્ત્રી० હાથીના ગંડસ્થળ જેવા આકારની તુંબડી.
नागाशन પુ० ગરૂડ, મોર, નોળીયો. સિંહ.
नागाह्व પુ० હસ્તિનાપુર.
नागाह्वय પુ० હસ્તિનાપુર.
नागाह्वा સ્ત્રી० 'लक्ष्मणा' નામે વનસ્પતિ.
नागिन् પુ० શિવ.
नागेन्द्र પુ० શેષનાગ, ઐરાવત હાથી, શ્રેષ્ઠ નાગ, શ્રેષ્ઠ હાથી.
नागेश પુ० ઉપરના અર્થ, તે નામે એક વૈયાકરણ વિદ્વાન.
नागेश ન० તે નામે એક શિવલિંગ, તે નામે એક તીર્થ.
नागेश्वर પુ० નાગેન્દ્ર જુઓ.
नागोद ન० પેટ ઉપર ધારણ કરવાનું બખ્તર, ગર્ભિણી સ્ત્રીનો એક ગર્ભોપદ્રવ.
नागोदर ન० ઉપરનો અર્થ.
नागोद्भेद ન० તે નામે એક તીર્થ.
नागोर ન० નાગોદ જુઓ.
नाचिक પુ० તે નામે વિશ્વામિત્રનો પુત્ર.
नाचिकेत પુ० અગ્નિ. તે નામે એક ઋષિ, તે નામે એક ઉપાખ્યાન.
नाचीन પુ० દક્ષિણમાં આવેલો એક દેશ, તે દેશનો રાજા.
नाट પુ० નૃત્ય, નાચ, કર્ણાટક દેશ.
नाटक ત્રિ० નાચનાર, નૃત્ય કરનાર.
नाटक પુ० તે નામે એક પર્વત.
नाटक ન० દૃશ્યકાવ્યરૂપ એક રૂપક, નાટક.
नाटकलक्षण ન० સાહિત્યશાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ નાટકનાં લક્ષણ.
नाटकप्रपंच પુ० નાટકની રચના.
नाटकी સ્ત્રી० ઇન્દ્રની સભાનું સ્થાન, નૃત્ય કરનારી સ્ત્રી.
नाटकीय ત્રિ० નાટકમાં હોનાર–થનાર, નાટકનું, નાટકને લગતું, નાટક સંબંધી.
नाटमन्दिर ન० નૃત્યશાળા, નાટકશાળા.
नाटाम्र પુ० તરબુચ.
नाटाम्ल પુ० તરબુચ.
नाटार પુ० નટીનો પુત્ર, નૃત્ય કરનારીનો છોકરો.

नाटिका સ્ત્રી० તે નામે એક દશ્યકાવ્ય.

नाटित ન० હાવભાવ, એકટીંગ

नाटित ત્રિ० ભજવેલ, હાવભાવ કરેલ.

नाटितक ત્રિ० ભજવેલ.

नाटिन् ત્રિ० નાચનાર, નૃત્ય કરનાર.

नाटेय પુ० નટીનો પુત્ર.

नाटेर પુ० નટીનો પુત્ર.

नाट्य ન० નટકૃત્ય, નૃત્ય.

नाट्यधर्मिका સ્ત્રી० નૃત્ય-ગીત-વાદ્યરૂપ નટકૃત્ય.

नाट्यप्रिय પુ० શિવ.

नाट्यभाषा સ્ત્રી० નાટકમાં જુદાં જુદાં પાત્રો પરત્વે વપરાતી જુદી જુદી ભાષા

नाट्यरासक ન० દશ્ય કાવ્યરૂપક-એક જાતનું દશ્ય નાટક.

नाट्यशाला સ્ત્રી० નાટકશાળા.

नाट्यशास्त्र ન० ભરતમુનિકૃત નાટ્યશાસ્ત્ર.

नाट्याङ्ग ન० સાહિત્યપ્રસિદ્ધ દશ પ્રકારનાં નાટકનાં અંગ.

नाट्यालङ्कार પુ० સાહિત્યપ્રસિદ્ધ છત્રીસ પ્રકારના નાટકના અલંકાર.

नाट्योक्ति સ્ત્રી० નાટકીય ભાષા.

नाड પુ० **नाल** જુઓ.

नाडपित् ન० તે નામે કણ્વઋષિનો આશ્રમ.

नाडि સ્ત્રી० નાડિ-શરીરમાં રહેલી નસો.

नाडिक ન० એક જાતનું શાક.

नाडिका સ્ત્રી० ઉપરનો અર્થ. **नाडि** જુઓ.

नाडिकेल પુ० નાળીએરનું ઝાડ.

नाडिचीर ન० નળી, સુતર વિંટવાનું એક સાધન.

नाडिन्धम પુ० સોની.

नाडिन्धम ત્રિ० શ્વાસ કરનાર, ફુંકાવનાર.

नाडिन्धय ત્રિ० નળીથી પીનાર.

नाडिपत्र ન० એક જાતનું શાક.

नाडिमण्डल ન० વિષુવવૃત્ત.

नाडी સ્ત્રી० શરીરમાંની નાડી-નસ. નાડી-વ્રણ, એક જાતનું ઔષધ, ઘડીરૂપકાળ, પ્રણાલી, પદ્ધતિ, પરંપરા, નળી.

नाडीक પુ० એક જાતનું શાક.

नाडीकलापक પુ० સર્પાક્ષી નામનો વેલો

नाडीकलापक ન० નાડીઓનો સમૂહ.

नाडीकूट ન० વિવાહ વગેરેના અંગરૂપ નાડી ચક્રથી સૂચિત નક્ષત્ર સમૂહ.

नाडीकेल પુ० નાળીએરી.

नाडीच પુ० એક જાતનું શાક.

नाडीचक्र ન० નાભિ મંડળમાં આવેલું એક ચક્ર, જ્યોતિષ પ્રસિદ્ધ નાડી ચક્ર.

नाडीचरण પુ० પક્ષી.

नाडीचरणी સ્ત્રી० પક્ષિણી

नाडीजङ्घ પુ० કાગડો, બગલો, તે નામે એક મુનિ.

नाडीतरङ्ग પુ० કાકોલ વનસ્પતિ, વ્યભિચારી, જાર.

नाडीदेह પુ० તે નામે શિવનો દ્વારપાળ.

नाडीनक्षत्र ન० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ અમુક નક્ષત્ર.

नाडीनिक्त પુ० એક જાતનો લીંબડો.

नाडीयन्त्र ન० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક યંત્ર-વૈદકીય ઓજાર.

नाडीवलय ન० જ્યોતિષપ્રસિદ્ધ એક ગોળાકાર યંત્ર.

नाडीविग्रह પુ० તે નામે એક શિવનો અનુચર.

नाडीव्रण પુ० ન० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક વ્રણ.

नाडीशाक પુ० એક જાતનું શાક.

नाडीशोषणतैल ન० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ એક તેલ.

नाडीस्नेह પુ० તે નામે શિવનો અનુચર.

नाडीस्वरसञ्चार પુ० અમુક નાડીમાં વાયુની અમુક ગતિ.

नाडीहिङ्गु પુ० એક જાતની હીંગ.

नाणक ત્રિ० અનિંદ્ય, ખરાબ નહિ તે, નાણું, સિક્કો વગેરે.

नाणकपरिक्षा स्त्री० નાણાની પરિક્ષા, નાણું પારખવું તે

नाम्र न० પ્રશંસા, વખાણ, અદ્ભુત, વિચિત્ર.

नाम्र पु० શિવ.

नाथ् भ्वा० प० स० सेट् સંતાપ કરવો. ઐશ્વર્યવાન થવું, શ્રીમાન થવું, યાચના કરવી, માગવું.

नाथ् भ्वा० आ० स० सेट्० આશીર્વાદ આપવો.

नाथ पु० સ્વામી, ધણી, માલીક, ઈશ્વર.

नाथता स्त्री० ધણીપણું, સ્વામીપણું, માલીકી.

नाथत्व न० ઉપરના અર્થ.

नाथवत् त्रि० ધણીવાળું, સ્વામીવાળું, માલીકપણું.

नाथहरि पु० પશુ, નાથેલ બળદ વગેરે.

नाथहार त्रि० ધણીને લઇ જનાર.

नाथिन् त्रि० નાથવાળું, ધણીવાળું.

नाद पु० શબ્દ, અવાજ, અનુસ્વાર પેઠે ઉચ્ચારાતો એક અર્ધચન્દ્રાકાર અક્ષર. બ્રહ્મનાદ, વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ એક બાહ્ય પ્રયત્ન, ગર્જના.

नाद त्रि० શબ્દવાળું. સ્તુતિ કરનાર.

नादबिन्दु पु० તે નામે એક ઉપનિષદ. એક જાતનો અક્ષર.

नादमुद्रा स्त्री० તંત્ર શાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ મુદ્રા.

नादवत् त्रि० શબ્દવાળું, નાદ-બાહ્ય પ્રયત્નવાળું.

नादविन्दु पु० नादबिन्दु જુઓ.

नादिन् त्रि० શબ્દ કરનાર, ગર્જના કરનાર, નાદ નામના બાહ્ય પ્રયત્નવાળું.

नादेय त्रि० નદીનું. નદી સંબંધી. નદીમાં હોનાર-થનાર

नादेय त्रि० નહિ લેવા યોગ્ય, આપવા યોગ્ય.

नादेय पु० કાસડો ઘાસ, નેતરનું ઝાડ

नादेय न० સિંધાલૂણ, સૌવીરાંજન-સુરમો, નાગરમોથ.

नादेयिका स्त्री० ભોંયઆંબળી, પાણીમાં થતું નેતર, ભોંયજાંબુ, વેજયન્તિકા વનસ્પતિ, કાકજંબૂવૃક્ષ.

नादेयी स्त्री० ઉપરના અર્થ.

नादेश्वर न० કાશીમાં આવેલ શિવલિંગ.

नाद्य त्रि० નદીમાં હોનાર-થનાર.

नाध् भ्वा० आ० स० सेट् नाथ् ધાતુ જુઓ.

नाना अव्य० વિના, સિવાય, અનેક, તરેહ તરેહ, જૂદું.

नानाकन्द पु० ધોળું રતાળુ.

नानाकन्द त्रि० અનેક મૂળીયાંવાળું.

नानाध्वनि पु० કાહલું-વીણા વગેરે વાદિત્રનો શબ્દ.

नानान्द्र पु० નણંદનો છોકરો.

नानारङ्ग पु० જૂદો જૂદો રંગ.

नानारङ्ग त्रि० જૂદા જૂદા રંગવાળું.

नानारस पु० અનેક જાતનો રસ

नानारस त्रि० અનેક જાતના રસવાળું,

नानारूप न० અનેક પ્રકારનું રૂપ.

नानारूप त्रि० અનેક પ્રકારના રૂપવાળું.

नानार्थ पु० અનેક પ્રકારનો અર્થ.

नानार्थ त्रि० અનેક પ્રકારના અર્થવાળું.

नानावर्ण पु० અનેક પ્રકારનો રંગ. બ્રાહ્મણાદિ અનેક વર્ણ.

नानावर्ण त्रि० અનેક પ્રકારના રંગવાળું, બ્રાહ્મણાદિ અનેક વર્ણવાળું.

नानाविध त्रि० અનેક પ્રકારનું.

नानुष्ठेय त्रि० નહિ આચરવા યોગ્ય.

नान्तरीयक न० તના અભાવમાં તેના અભાવરૂપ વ્યાપ્તિવાળું.

नान्द्र न० સ્તોત્ર, સ્તુતિ.

नान्दिकर पु० નાટકના આરંભમાં મંગલાર્થે સ્તુતિ કરનાર સૂત્રધાર.

नान्दिघोष पु० ભેરી વગેરે વાદિત્રનો શબ્દ.

नान्दी स्त्री० समृद्धि, नाटकना आरंभमां मंगलार्थे स्तुति.

नान्दीक पु० तोरणस्तंभ, नांदीमुख श्राद्ध.

नान्दीकर पु० नान्दिकर जुओ.

नान्दीघोष पु० नान्दिघोष जुओ.

नान्दीपट पु० कुवाना मोढाने ढांकवानुं वस्त्रनुं ढांकणु.

नान्दीपुर न० ते नामे एक शहेर

नान्दीपुरक त्रि० नान्दीपुर शहेरमां होनार-थनार.

नान्दीमुख न० एक जातनुं श्राद्ध.

नान्दीमुख पु० पिता वगेरे, वृद्ध प्रपितामह वगेरे, विवाह.

नान्दीमुखी स्त्री० माता वगेरे.

नान्दीवादिन् त्रि० नाटकना आरंभमां मंगलार्थे स्तुति बोलनार, भेरी वादित्र वगाडनार.

नान्दीश्राद्ध न० एक जातनुं श्राद्ध

नापित पु० हजाम, वाळंद.

नापितशाला स्त्री० हजामनी दुकान.

नापित्य न० हजामपणुं, वाळंदपणुं.

नाभ पु० ते नामे एक सूर्यवंशी राजा.

नाभक पु० एक जातनुं झाड.

नाभाग पु० वैवस्वत मनुनो पुत्र, भगीरथ राजानो पौत्र.

नाभि पु० क्षत्रिय, मुख्य राजा, चक्रवर्ती राजा पैडांनो मध्यभाग, अग्नीध्र राजानो पुत्र, ते नामे एक खंड, जैनतीर्थंकर ऋषभदेवनो पिता, कस्तूरी मृग.

नाभि स्त्री० डुंटी, मध्यभाग, कस्तूरी, उदरावर्त.

नाभिकण्टक पु० डुंटीनी उपरनो मांसवाळो उंचो भाग.

नाभिका स्त्री० एक जातनुं झाड.

नाभिगुलक पु० नाभिकण्टक जुओ,

नाभिगोलक पु० नाभिकण्टक जुओ.

नाभिच्छेदन न० डुंटीनी नाळ छेदवी,

नाभिज पु० ब्रह्मा, पहेला जैन तीर्थंकर ऋषभदेव.

नाभिज त्रि० नाभिमां थनार, डुंटीमां थनार, मध्ये थनार, वच्चे होनार.

नाभिजन्मन् त्रि० उपरना अर्थ.

नाभिजन्मन् पु० नाभिज पु० जुओ.

नाभिनाडी स्त्री० डुंटीनी नाळ.

नाभिनाल न० उपरनो अर्थ.

नाभिभू पु० नाभिज पु० जुओ.

नाभिभू त्रि० नाभिज त्रि० जुओ.

नाभिवर्द्धन न० डुंटीनी नाळ छेदवी ते.

नाभिवर्ष पु० जंबूद्वीपना नवखंड पैकी एक खंड.

नाभिल त्रि० डुंटीवाळुं, मोटी डुंटीवाळुं.

नाभिसंबन्ध पु० एक प्रकारनो सगोत्री संबंध.

नाभ्य त्रि० नाभिना हितनुं, डुंटीने फायदाकारक, नाभिनुं, डुंटीनुं, डुंटी संबंधी.

नाम अव्य०कोप-उपक्रम-प्रकाशपणुं-प्रसिद्धि-विस्मय-स्मरण-विकल्प-अलीक-वगेरे दर्शावनार अव्यय.

नामकरण न० सोळ संस्कारोमांनो एक संस्कार, नाम पाडवुं.

नामग्राह त्रि० नाम लेनार, नाम ग्रहण करनार.

नामग्राह पु० नाम लेवुं,नाम ग्रहण करवुं.

नामग्राहम् अव्य० नाम लईने, नाम ग्रहण करीने.

नामतस् अव्य० नामथी.

नामद्वादशी स्त्री० गौरी-काली-उमा-भद्रा-दुर्गा-कान्ति-सरस्वती-मंगला-वैष्णवी-लक्ष्मी-शिवा-नारायणी-ए बार देवीनां नाम, देवीने उद्देशी करवामां आवतुं एक व्रत.

नामधातु पु० व्याकरणप्रसिद्ध शब्दमांथी बनतो धातु.

नामधारक त्रि० માત્ર નામ ધારણ કરનાર, માત્ર નામ ધારી.

नामधेय न० નામ.

नामधेयतस् अव्य० નામથી.

नामन् न० નામ, સંજ્ઞા, વ્યાકરણપ્રસિદ્ધ શબ્દ, પાણી.

नामनामिक पु० પરમેશ્વર.

नाममात्र त्रि० નામ માત્ર, સ્વવીર્યહીન, નામનું, નામધારી.

नाममाला स्त्री० તે નામે એક શબ્દ કોષ.

नाममुद्रा स्त्री० નામવાળી વીંટી.

नामयज्ञ पु० નામનો યજ્ઞ, ઢોંગથી કરેલ યજ્ઞ, પ્રખ્યાતિ માટે કરેલ યજ્ઞ.

नामलिङ्ग न० શબ્દ અને તેની જાતિ, શબ્દની જાતિ.

नामशेष त्रि० નામથીજ બાકી રહેલ, નાશ પામેલ, મરણ પામેલ.

नामसंग्रह पु० જૂદા જૂદા શબ્દોનો સંગ્રહ.

नामाङ्क त्रि० નામના અક્ષરોથી ચિન્હ-વાળું, નામાંકિત.

नामादेशम् अव्य० નામ કહીને, નામ બતાવીને.

नामानुशासन न० કોષ, શબ્દોનો કોષ.

नामापराध पु० પરમેશ્વર વગેરેના નામોની અવગણના રૂપ અપરાધ.

नामापराधिन् त्रि० પરમેશ્વર વગેરેનાં નામોની અવગણનારૂપ અપરાધ કરનાર.

नामित त्रि० નમેલ, નમાવેલ.

नाम्न पु० ખેડયા-વાવ્યા વિના પોતાની મેળે ઉત્પન્ન થયેલ ધાન્ય.

नाय त्रि० નેતા, લઈ જનાર, દોરનાર.

नाय पु० ઉપાય, નીતિ, લઇ જવું, દોરવું.

नायक त्रि० લઇ જનાર. નેતા, પહોંચાડનાર, શ્રેષ્ઠ, પ્રધાન, મુખ્ય.

नायक पु० પ્રભુ, સ્વામી, માળાનો, મુખ્ય મણકો, સેનાપતિ, શૃંગારાલંબન પતિ-જાર વગેરે.

नायकता स्त्री० નાયકપણું, નેતાપણું.

नायकत्व न० ઉપરના અર્થ.

नायकाधिप पु० રાજા.

नायिका स्त्री० પ્રાપ્ત કરી આપનારી સ્ત્રી, મુખ્ય પત્ની, ભાર્યા, શૃંગાર રસના આલંબન ભૂત સ્ત્રી. સાહિત્યપ્રસિદ્ધ નાયિકા.

नायिका स्त्री० દૈવી શકિત, એક જાતની કસ્તૂરી.

नार त्रि० મનુષ્યસંબંધી, પુરૂષ સંબંધી, પરમાત્મા સંબંધી.

नार न० પાણી, મનુષ્યોનો સમૂહ, પુરૂષોનો સમૂહ.

नार पु० બાળક, બચ્ચું.

नारक पु० નરક.

नारक त्रि० નરકમાં રહેલ પ્રાણી, નારકી જીવ.

नारकिन् त्रि० ઉપરના અર્થ.

नारकीट पु० મનુષ્ય સમૂહમાં કીડા જેવો, મનુષ્યકીટ, પોતે કોઇને આપેલી આશાનો વિનાશ કરનાર, ઠગ, પામર.

नारङ्ग न० ગાજર, પીપ્પલીરસ, જોડલારૂપે જન્મેલ પ્રાણી, નારંગી.

नारङ्ग पु० નારંગીનું ઝાડ, વિટ-વ્યભિચારી-લોફર, છાગટો.

नारङ्क्षीरिणी स्त्री० વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ઔષધ.

नारङ्कवर्णक न० ગાજર.

नारद पु० દેવર્ષિ નારદ મુનિ, વિશ્વામિત્રનો એક પુત્ર, તે નામે એક પ્રજાપતિ, તે નામે એક ગંધર્વ.

नारदपञ्चरात्र न० નારદ ઋષિકૃત તંત્રશાસ્ત્ર.

नारदर्षि पु० નારદ ઋષિ.

नारदशिक्षा स्त्री० વર્ણોચ્ચારજ્ઞાપક નારદકૃત એક શિક્ષાગ્રંથ.

नारदीय न० તે નામે એક મહાપુરાણ.

नारदीय त्रि० નારદનું, નારદસંબંધી.

नारसिंह पु० નરસિંહના ચરિત્રવર્ણનાત્મક એક ઉપપુરાણ.

नारा स्त्री० પાણી.

नाराच પુ० તદ્દન લોખંડી બાણ.

नाराच ન૦ તે નામે એક છંદ

नाराचिका સ્ત્રી૦ સોની લોકોનો સોનું તોળવાનો નાનો કાંટો.

नाराची સ્ત્રી૦ ઉપરનો અર્થ, નાનું નારાચ બાણ.

नारायण પુ૦ વિષ્ણુ, પરમાત્મા, ધર્મનો પુત્ર એક ઋષિ, અજામિલનો પુત્ર.

नारायण ત્રિ૦ નારાયણનું, નારાયણ સંબંધી.

नारायण ન૦ વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ વાયુનાશક તેલ.

नारायणक्षेत्र ન૦ ગંગાતટે એક ક્ષેત્ર.

नारायणतीर्थ ન૦ તે નામે એક તીર્થ.

नारायणप्रिय પુ૦ શિવ, પીળું ચંદન.

नारायणप्रिय ત્રિ૦ નારાયણને પ્રિય.

नारायणबलि પુ૦ નારાયણ વગેરે પાંચ દેવોને ઉદ્દેશી અપાતો બલિ જે અકાળ મૃત્યુ પામેલાઓની મરણક્રિયામાં અપાય છે.

नारायणसरस् ન૦ તે નામે એક તીર્થ.

नारायणाश्रम પુ૦ તે નામે એક તીર્થ.

नारायणास्त्र ન૦ નારાયણ જેના દેવ છે તેવું દિવ્ય અસ્ત્ર.

नारायणी સ્ત્રી૦ નારાયણની શક્તિ, લક્ષ્મી દેવી, દુર્ગા દેવી, શતાવરી વનસ્પતિ, મુદ્‌ગલ મુનિની પત્ની.

नारायणीय ન૦ તે નામે એક ઉપનિષદ.

नारायणीय ત્રિ૦ નારાયણનું, નારાયણસંબંધી.

नारायणोपनिषद् સ્ત્રી૦ તે નામે ઉપનિષદ.

नाराशंस પુ૦ નારાશંસ પિતૃઓને સોમરસ પીવાનું સાધન ચમસ—એક પાત્ર

नाराशंस પુ૦ બ૦ તે નામના પિતૃઓ.

नाराशंस પુ૦ નારાશંસ પિતૃઓના ચમસ પાત્રમાં રહેલ સોમ, તે નામે વેદમંત્ર.

नारिक ત્રિ૦ પાણીનું, પાણી સંબંધી, પરમાત્મા સંબંધી.

नारिकेल પુ૦ નાળીએરનું ઝાડ.

नारिकेलक्षीरा સ્ત્રી૦ વૈદ્યકપ્રસિદ્ધ ઔષધ.

नारी સ્ત્રી૦ મનુષ્ય જાતિની સ્ત્રી, તે નામે છંદ

नारीकवच પુ૦ સૂર્યવંશી એક રાજા.

नारीकेल પુ૦ નાળીએરનું ઝાડ.

नारीकेली સ્ત્રી૦ નાળીએરી.

नारीच ન૦ એક જાતનું શાક.

नारीतरङ्गक પુ૦ જાર, વ્યભિચારી પુરુષ.

नारीतीर्थ ન૦ તે નામે એક તીર્થ

नारीदूषण ન૦ મનુએ કહેલાં સ્ત્રીનાં છ દૂષણ—મદિરાપાન દુર્જનનો સંગ-પતિનો વિરહ—ભટકવું—અત્યંત નિદ્રા—પારકાઘરમા નિવાસ.

नारीप्रसङ्ग પુ૦ સ્ત્રીના પ્રસંગ, વ્યભિચારકર્મ.

नारीमय ત્રિ૦ સ્ત્રીઓથી વ્યાપ્ત.

नारीमुख પુ૦ નૈઋર્ત ખૂણામાં આવેલો દેશ.

नारीयान ન૦ સ્ત્રીને બેસવાનું પડદાવાળું વાહન.

नारीष्ट ત્રિ૦ સ્ત્રીને પ્રિય.

नारीष्टा સ્ત્રી૦ મોગરો.

नारीष्ठ પુ૦ તે નામે એક ગંધર્વજાતિ.

नारेय પુ૦ સત્રાજિતના પુત્ર ભંગકારના તે નામે એક પુત્ર.

नार्य પુ૦ યજ્ઞ.

नार्य ત્રિ૦ મનુષ્યનું મનુષ્ય સંબંધી.

नार्यङ्ग પુ૦ નારંગીનું ઝાડ.

नार्यतिक्त પુ૦ કરીયાતું.

नाल પુ૦ નાળ, નળીયું, કમળ વગેરેનું નાળ, જળને નીકળવાનો માર્ગ, જળનો પ્રવાહ, ફુવારો.

नालम्बी સ્ત્રી૦ શિવની વીણા.

नालवंश પુ૦ નડ જાતિનું ઘાસ.

नाला સ્ત્રી૦ नाल જુઓ.

नालि સ્ત્રી૦ નાડી, નસ, કમળની દાંડલી, એક જાતનું શાક.

नालिका પુ૦ કમળ, પાડો.

नालिका સ્ત્રી૦ નાળચે કમળના દાંડલો, એક જાતનું શાક, હાથીના કાન વીંધવાનું

ઓજાર, પોકળ દાંડીવાળી વનસ્પતિ.

नालिकी સ્ત્રી૦ ભેંસ, પાડી.

नालिकेर પુ૦ નાળીએરનું ઝાડ,તે નામે દેશ.

नालिकेरज ત્રિ૦ નાળીએરમાંથી બનેલ

नालिकेल પુ૦ નાળીએરી.

नालिकेलज ત્રિ૦ નાળીએરમાંથી બનેલ.

नालिता સ્ત્રી૦ એક જાતનું શાક.

नाली સ્ત્રી૦ नालि જુઓ, ઘડીરૂપ કાળ, કમળ, નાડી, નસ, હાથીના કાન વીંધવાનું ઓજાર, પ્રણાલી, પદ્ધતિ, પ્રાણીના નળ, એક જાતનું વાદિત્ર.

नालीक પુ૦ લોઢાના મુખવાળું બાણ,ભાલો, બરછી, કમળ, નાળીએરનું કમંડળ.

नालीक ન૦ કમળનો સમૂહ.

नालीकिनी નાળીએરનાં કમંડળોનો સમૂહ.

नालीघटी સ્ત્રી૦ કલાકે કલાકે વગાડાતી ઘડી–ઘડીઆળ.

नालोप પુ૦ કદંબનું ઝાડ.

नालीव्रण પુ૦ ન૦ નાડીવ્રણ જુઓ.

नाल्य ત્રિ૦ નડ ઘાસની સમીપનો પ્રદેશ વગેરે.

नावयज्ञिक પુ૦ નવા યજ્ઞનો પ્રતિપાદક ગ્રંથ, નવો યજ્ઞ કરવાનો સમય.

नाविक ત્રિ૦ નાવ ચલાવનાર, ખલાસી. સુકાની.

नाविन् ત્રિ૦ નૌકાવાળું, નાવનો માલીક.

नावोपजीवन પુ૦નાવ ચલાવી જીવનાર એક જાતિ.

नावोपजीवन ન૦ નાવ ચલાવી જીવવું તે.

नाव्य ત્રિ૦ નાવથી તરી શકાય તેવું પાણી વગેરે.

नाव्य ન૦ નવાપણું.

नाव्युदक ન૦ નૌકામાં રહેલું પાણી.

नाश પુ૦ નાશ, ધ્વંસ, અદર્શન, પલાયન, નાસી જવું, નહિ મળવું, ખોવાઈ જવું.

नाशक ત્રિ૦ નાશ કરનાર, નાશ પમાડનાર.

नाशन ત્રિ૦ ઉપરનો અર્થ.

नाशयत् ત્રિ૦ નાશ પમાડતું.

नाशित ત્રિ૦ નાશ કરેલ, નાશ પમાડેલ.

नाष्टिक ત્રિ૦ ખોવાઇ ગયેલા કોઈ પદાર્થને યોગ્ય તેનો માલીક.

नाष्ट्र ત્રિ૦ नाशक જુઓ.

नासत्य પુ૦ દ્વિવ૦ સ્વર્ગના વૈદ્ય–અશ્વિનીકુમાર.

नासमौजस् પુ૦ ભજમાન વંશના કમ્બલબર્હિષનો એક પુત્ર.

नासा સ્ત્રી૦ શબ્દ, અવાજ, નાક, બારણાની ઉપરનું લાકડું, અરડુસાનું ઝાડ.

नासागतरोग પુ૦ એક જાતનો નાકનો રોગ.

नासागतरोगिन् ત્રિ૦ એક જાતના નાકના રોગવાળું.

नासाच्छिन्नी સ્ત્રી૦ એક જાતનું પક્ષી.

नासादक्षिणावर्त्त પુ૦ જે સ્ત્રી પાસે પુષ્કળ દ્રવ્ય તથા પુત્રાદી હોય છે તેના નાકની જમણી બાજુમાં વાળી ઘાલવી તે.

नासादारु ન૦ બારણાની ઉપરનું–લાકડું.

नासामल ન૦ નાકનો મેલ–ગુંગું.

नासालु પુ૦ કાયફળનું ઝાડ.

नासावंश પુ૦ નાકની દાંડી.

नासावामावर्त्त પુ૦ પુરૂષના ડાબા નાકમાં વાળી ઘાલવામાં આવે છે તે.

नासाशोष પુ૦ નાકમાં સુકાપણું

नासासंवेश પુ૦ એક જાતનો વેલો.

नासिकन्धम ત્રિ૦ નાકવડે શબ્દ કરનાર, નસ્કોરાં બોલાવનાર.

नासिकन्धय ત્રિ૦ નાકવડે પાણી પીનાર.

नासिका સ્ત્રી૦ નાક.

नासिकामल પુ૦ नासामल જુઓ.

नासिकारन्ध्र ન૦ નાકનું છિદ્ર.

नासिकाशोष પુ૦ નાકમાં સુકાપણું.

नासिक्य ત્રિ૦ નાકની પાસે વગેરે. નાકમા હોનાર–થનાર.

नासिक्य न० નાક.

नासिक्य पु० द्विव० नासत्य જુઓ.

नासिक्य पु० દક્ષિણમાં આવેલો એક દેશ–નાસક.

नासिक्यक न० નાક.

नासीर न० અગ્રેસર સૈન્ય,મોખરાનું લશ્કર.

नासीर त्रि० અગ્રેસર, આગળ ચાલનાર, મોખરે રહેનાર.

नास्ति अव्य० નહિ હોવાપણું, નહિપણું.

नास्तिक त्रि० પરલોક વગેરે નહિ માનનાર, આત્મા વગેરેને નહિ માનનાર ચાર્વાકવગેરે.

नास्तिकता स्त्री० નાસ્તિકપણું.

नास्तिकत्व न० નાસ્તિકપણું.

नास्तिक्य न० નાસ્તિકપણું.

नास्तिद पु० આંબાનું ઝાડ.

नास्तिवाद पु० પરલોક–આત્મા વગેરે નથી એવો વાદ–નાસ્તિકપણું

नास्य न० બળદને નાકે બાંધવાની દોરી–નાથ.

नास्य त्रि० નાકની પાસેનું.

नाह पु० બંધન, જાળ, ફાંસો.

नाहल पु० એક મ્લેચ્છજાતિ.

नाहुष पु० નહુષ રાજાનો પુત્ર યયાતિ રાજા.

नाहुष त्रि० નહુષરાજાનું, નહુષરાજા સંબંધી.

नाहुषि पु० नाहुष पु० જુઓ

